4288. ~~XXIV. a. 1.~~ 21. a. 4.
C. ~~A.~~ l. (III) 4. n. 8 B.
21-2-16

Tertia pars opez Johannis de Gerſon doctoris chriſtianiſſimi.

Anno 1488.

Tabula Generalis

Tertia pars continens tractatus ad mysticā vitam seu contemplationi accōmodatos.

Tituli eiusdem

Ecōsolatiōe theologie 54 A
Dyalogus apologeticus. 56 Q
Carmia nōnlla 56 T
Iosephina 57 D
Sermo in natiuitate beate Marie virginis 59 M
Carmen de differenti īmunitate a peccato Christi et matris sue. 60 E
Centilogiū de cōceptibus. 60 F
De vita spūali aie siue sex lctōes 60 S
Centilogium de impulsibus 63 U
De mystica theologia speculatiua 64 K
De mystica theologia practica 65 U
De elucidatione scholastica mystice theologie. 66 T
Carmina de purificatione sensuum interiorum. 66 Q
De religiōis pfectōe et moderamīe 67 A
De consilijs euangelicis et statu perfectionis. 67 A
De pfectione cordis. 67 Z
De meditatione. 68 L
De simplificatione stabilitione seu mundificatione cordis. 68 Q
Carmē de simplificatōe cordis. 68 Q
De directione cordis. 69 A
De illuminatōne cordis siue vna preciosa margarita. 69 M
De oculo. 69 Q
De remedijs ptra pusillanimitatē 69 X
De tētationib9 diaboli diuerſ 70 B
Contra pfessum inobedientē. 71 A
De zelo et feruore nouiciatus 71 E
De exercitijs discretj deuotoꝝ simpliciū (71 F
Documentū notabile de sacra mento altaris. 71 T
Epistole quedam. 71 7
De passionib9 anime 72 S
Carmē de somnio hui9 vite 73 P
De monte cōtemplationis. 73 Q
Epistole quedam 75 D
De mendicitate spirituali. 75 L
Appellatio cuiusdā peccatoris a diuina iusticia ad misericordiam. 77 U
De oratōne et suo valore. 77 X
Decem considerationes in orando deum (78 D
Expositio super Dimitte nobis debita nostra. 78 J
Oratio cū peccator de peccatis suis multum est anxius. 78 K
De canticoꝝ originali rōne 78 M
De canticordo. 79 F
Centilogiū de cāticis et solatio 80 P
Collectoriū sup magnificat 81 A
Carmina sup magnificat. 95 A
Centilogiū de meditatōe cruc 96 p9 7
Carminum suorum honesta defensio. vidit liuor. 96 Q
Anagogicū de hymno glorie 97 A
Epithalamiū mysticum theologi et theologie. 97 Q
Sup cantica canticoꝝ 97 K
Epitaphiū Johānis de gerson.
Epistola fratris Johannis de gerson ordinis celestinorū sup opusculis magistri Johannis de gerson germani sui cancellarij parisien.

Annectunt denicꝫ hinc operi: tractatus aliquot: qui licꝫ sint alioꝝ/opibus tamē Joh. de gerson: nō parū cōueniunt. quorum tituli sunt hi.
Tractat9 magistri petri de Eliaco de potestate ecclesiastica:
Tractatus de vitijs ministrorū ecclesie.
Nycolai de clymenges.
Tractatus magistri Henrici de hassia de cōtractibus. decꝫ origine cessuū.
Tractatus magistri Hērici de boyta de redditibus.
Tractat9 mgr̄i wylhelmi orē de moneta
Doctrinalis expositio magistri Petri de Eliaco sup septem psal. penitētiales.
Deuota meditatio eiusdē super psal. In te domine speraui. rē.
Alia meditatio deuota eiusdem sup psalmo. Judica me deus et discerne. rē.
Deuota meditatō eiusdē sup Aue maria
Epistola quedā de instituto Marthe et cuiuslibet fidelis dispensatoris.
Epistola de cōmendatione solitudinis. ac de silentio. rē.

Finis tabule generalis huius operis quam preclari.

Tabula quattuor librorū

Summarium libri de consolatiōe theologie.

In prohemio notā tur quatuor cause theologice cōsolatiōis que sunt Spes Scriptura Patientia ⁊ Doctrina. ¶ In primo metro deflet miseria ciuilis dissensionis. ¶ In pria prosa pmi libri colloquūtur monicus id est solitarius. ⁊ volucer id est nūcius intimedius/ super statu peregrini seu viatoris/ ⁊ de eius consolatiōe p theologiā. ¶ In secūdo metro ponitur laus theologie in hoc q̄ est efficax consolari. ¶ In secūda prosa ponit primo q̄ theologia suam cōsolatōem inchoat vbi et vnde desinit philosophica cōsolatō/ scilz q̄ cuncta agim⁹ ante oculos iudicis cuncta cernētis. Amplius. q̄ triplex est iudiciū dei vnde consurgit i nobis spes ⁊ timor/ ⁊ quomodo se comitātur Amplius. q̄ cum sobrietate potest vtiliter recogitari ⁊ tradi consideratio iudicioꝝ dei in predestinatōne ⁊ reprobatōne sicut fecit apostolus. Et deinde qualit oritur inde cōsolatio intima et solis expertis cognita ¶ In tertio metro agitur de sentimento talis consolatiōis. ¶ In tertia prosa agitur primo in speciali si causa sit aliqua cur deus istū vel illuz predestinauerit. Deinde cū qua cautela talis ꝓsideratio in particulari debeat aut possit admitti. Demū quo pacto potest quietari spes in deo ¶ In quarto metro ponūtur exempla quomodo per tentatōnes non euellit spes. ¶ In quarta prosa traditur pmo in quo spes consistit ⁊ q̄ de nullo hic est desperādum. Amplius quo modo p summā desperatōem venitur ad spem. ⁊ quātum sit vtilis consideratio diuine predestinationis. Rursus agitur de corroboratōne spei exemplo sanctorū et quomō stat cum libertate. nec tamen plene potest hoc intelligi sine gratia dei que est vnctō docens de oīibus. In quito ⁊ vltimo metro ponit comparatio cuiusdā naute qui ex medijs tempestatibus exilit in locum turū et secretum.

De secūdo libro

In prima prosa secundi li (tabula bri fit sermo de statu peregrini inter serendo de varijs specieb⁹ false spei. ⁊ addendo q̄ ex cōsideratōne diuine bonitat⁹ omnia libere gubernātis. sumit secunda causa theologice cōsolationis. ¶ In primo metro reprobat opinio philosophorum q̄ deus agit de necessitate nature ficut sol lumen suū. ¶ In secūda prosa datur ratio cur diuina volūtas nō est dicenda agere ad extra de necessitate nate. Quomodo preterea pcedit aliter theologia q̄ philosophia Addit distinctio trimēbris de voluntate humana et de cōformitate eius ad diuinā. ¶ In secundo metro declarat qualit affectōes et industrie q̄ sparsim sunt in brutis aīmalib⁹/ collecte sunt in homine ⁊ in eius ratione cui subditur eius appetit⁹ ¶ In tertia prosa fit cōquestio super difficultate quā patitur liberū arbitriū in regendo corpus cōformit ad rectam rōem ⁊ de modo conformādi voluntatē humanā diuine exemplo christi. Tandem causa redditur de varietate iudicioꝝ hūanoꝝ ¶ In tertio metro datur ratō diuersificatōnis iudiciū rōnis per similitudinē luminis visi p nubes aut in speculū variatis ¶ In quarta prosa fit inuestigatio qualiter adiuuat libertas arbitrū Et infert q̄ nihil est casuale vel fortuitum in ordine ad primā causam. et iuxta quē sensum ipsa posset dici fortuna vel fatum. Addit qualiter ex his que deus inuenitur reuelasse ⁊ prescisse pulcerrime ⁊ salubres veritates eluceſcūt ¶ In quarto metro docemur sub exēplo quadrupli ci qualiter insequi debem⁹ dei voluntatē.

Tabula tertii libri

In prima prosa tertij libri post recapitulatōem inchoat sermo de cōsolatiōe theologie p patientiā describendo quid sit zelus. ¶ In primo metro docet p similitudinē ignis ⁊ fuliginis q̄tum periculosus est zelus si non gubernet ratione ¶ In secunda prosa deducit hoc idem p affectus humanos dando causam cur zelus turbat iudiciū velut in somnijs. Qualis preterea zelus esse debeat tam in habētibus auctoritatē regitiuam q̄ in carentib⁹ ea. Denicq̄ notantur plures cause turbatiue zeli in rectoribus ¶ In secūdo metro laudatur vita solitaria sibi vacās ¶ In tertia prosa fit sermo de illoꝝ zelo qui nō habēt regimen aliquod publicū/ docēdo sub qui

busdam regulis qualiter ꝛ vbi debeāt vti vel nō vti zelo suo ¶In tertio metro docemur ꝙ quilibet sit cōtētus vocatōe sua et fm illam bñ agat ꝛ ita proderit oīb⁹ nec se ledet. ¶In quarta prosa declarat quō solitarius potest oīibus proficere. Deinde subiūgitur sermo de patientia ꝙ in ea cōsolatio theologica reponatur.
In quarto metro ponit vtilitas patientie sub exemplo Job afflicti.

Tabula quarti li/

In quarto libro prosa prima loquitur de trepidatōne conscientie humane respectu iudiciorū dei. Et ꝙ nihilominus labores assumendi sunt pro republica et adiutorio aliorū fundādo se in doctrina sacra. ¶In primo metro datur ratō cur deus legem naturalē dedit in scriptis lapideis. deinc in euangelica lege repetiuit. ¶In secunda prosa ponit diffuse distinctō de triplici certitudine: addendo q̄liter intelligi debeat illud Gregorij. Bonarum mētium est culpam agnoscere vbi culpa non est. Et qualiter potest hoc sine mendacio fieri.
In secundo metro docemur qualiter vti debeam⁹ scrupulis orientibus ex preteritis culpis.
In tertia prosa fit iterum sermo super eadem re: docendo ꝙ serenatio conscientie p sentimenta deuota nō est signum efficax diuine gratie gratum facientis. Additur de modo se habendi respectu scrupulorū consurgentiū circa ea que sunt posterius agenda. et qualis certitudo sufficit ꝛ vnde colligitur.
In tertio metro loq̄tur ꝙ precepta legis nature sunt etiā precepta fidei ac legis euāgelice. conquerendo de erroribus contingentibus circa ea.
In quarta prosa loq̄tur incidēter de theologis ꝛ iuristis quales esse deberent ꝛ q̄les aliqui sunt. Concludendo ꝙ in morali negocio nō potest vniuersalis ars tradi/ que cōferre sufficiat certitudinē in particulari quolibet agibili/ quin cōsurgere possint scrupuli mentis inquietatiui.
In quarto metro docet quomō pax mentis possit aut debeat inueniri.
In quinta prosa ponitur sub psona theologie/ grandis oratō cōsolatoria super casibus humanis. noiatim illius qui tūc francia cōturbabat. Concludendo supremū consolatiōis theologie gradū/ in animi preparatōe ad martyrium.

Explicit tabula quatuor librorum de consolatione theologie.

Nota pro intelle/

ctu huius dyalogi. ꝙ volucer est intellectus discursiuus ꝛ ratiocinatiu⁹. Bonicus est intellectus meditatiuus ꝛ inquisitiuus. Peregrinus est homo cōtemplatiuus simul ꝛ actiu⁹ ¶Pro sensu vero litterali notandū/ ꝙ cū eximius doctor Joh. de gerson/ ex concilio cōstantien. recedēs francia ꝓpter minas ducis burgundie petere nō auderet Secessit in montana Bauarie Ibiq; in Rathemberg opido: anno dñi. Mcccc.xviij. conscripto hoc dialogo introducit volucrē nuncium a se peregrino: ad Johānē monachū fratrē suū/ qui prior celestinorū lugduni degebat/ profe rentē quēadmodū ꝙ theologiam pegrinationē suam consoleť. Et sicuti Boetiū de consolatōe philosophie in forma scribendi imitat. Ita etiam cōsolatiōis argumētum vbi ille dimisit: hic cōtinuare conat

Sequitur Liber primus de cōsolatione Theologie. aa 3

De consolatiõe theologie

Liber de consola/

tione theologie Incipit feliciter.

Decũq; scripta sunt: ait magn⁹ ille discipulus theologie Paulus ad nostrã doctrinã scripta sunt/ vt per patientiã ⁊ cõsolationẽ scripturarũ/ spem habeamus. Conuenerũt aliquãdo sup hoc verbo volucer: cursor leuis explicans vias suas. Et monicus in religione degens. Qui vt vidit q; volucer sibi notissimus ad se venit de lõginquo. multa quidẽ sup multis. sed multa plus plurima super aduena quodã germano suo conquirere disposuit. Cuius inquisitionem ⁊ alterius respõsionem. sequens dialogus explicabit/ ⁊ hoc p quatriduũ sub tetragono consideratõnum Que licet ad inuicem cõmunicent. erit tamen appropriatius prima de consolatiõe theologie per spem in cõtemplatione diuini iudicij Secunda per scripturam in reuelatõne regiminis mundi. Tertia per patiẽtiam in zeli moderatiõe. Quarta per doctrinã in conscientie serenatõne. Deus añt patientie ⁊ consolatiõis consoleť nos in oñi tribulatõe nostra. et det sermonẽ rectũ in ore duorum. Quor; volucer sic incipit.

Primũ metr; primi libri Elegiacũ

In quo deflet̃ miseria ciuilis dissensionis. Concordat in genere carminis primo metro Boetij de consolatione philosophie.

Carmina

Spe peregrinas volucer transmissus in oras
Regrediens: patrie menia iam video
Dulcis aue natalis humus/tu francia felix
Inclyta parisius/nobile palladium.
Deu quid id est: seuo bellonam cerno tumultu
Ciuili furere/sanguine cuncta replet.
Spiritus in medium missus vertiginis errat/
Obtruncant gladijs mutuo se proprijs.
Carceribus trudunt alios: aut flumine mergunt.
Membraq; torturis plurima dilaniant.
Pars queuis dici pietas vult/publica curans
Commoda: que patrie viscera rumpit ouans:
Justicie vultus atror mentitur crinis.
Rex iuuo te clamans regia sceptra rapit.
Eruperant syllam/catbilinam crimine vincunt.
Vim pro virtute bellicus borror habet.
Non pater a natis tutus. fratremq; perire
Vult frater. soceri mors venit a genero.
Clerum/miliciam/ciues/sine lege reclusos
Carcere/plebs rabida sicut oues iugulat.
Nullus adest nostre respectus religionis
Jura sepulture denegat impietas.
Quisquis opes vel diuitias famatur babere/
Objcitur titulus proditionis ei.
Eligit bic partem neutrã defendere partis/
Nor vtriusq; pater innocuus iugulo.
Nec satis est alijs vni se tradere parti/

Liber Primus

Ni se flagicijs conscelerent paribus.
Quid q̄ te patriam pulchram violare vocatur
Extera gens: hostis te lacerando rapit.
Nulla fides pietasq̄ manet/confunditur omne
Fas q̄ nefas/regnat horrida tesiphone.
Extremos nonne fuerat iocundius indos/
Aut glaciale solum me penetrasse prius.
Aduena tu felix alia te parte receptans/
Namq̄ patent oculis non mala tanta tuis.
Verum monachus hic degit/sua claustra subibo/
Ac de fratre suo fecero verba sibi.

Prosa prima libri primi

Bonicus

Est ne volucer quē video? Et certe is est. Dic precor o volucer vnde venis? que noua fers? qualis ad me te modo sors attulit? Volucer. Scito monice. quoniā in cōstātiensi cōcilio generali. cum germano tuo conuersatus vsq̄ ad finalem summi pōtificis egressum: tandē diuerticula q̄rens exiui cum eodem. qui iuxta cognomē suum peregrinus effici maluit in terra aliena/q̄ ad suos huc regredi. Bonicus Satis est o volucer. si certum me facere potuerȝ. quid agit dilectus anime mee quid amor cordis mei. Nonne dolet velut etulem se fieri in ignota ⁊ longinqua regiōe/vbi liguā quā nō nouerat audit? Nonne subtristis est/se poni sub modio vel in obscuris sicut mortuos seculi. qui lucere super candelabrum fuerat institutus? Volucer. Nihil prorsus o monice/tempore tempestate pensata/proq̄ diuturna animi preparatōne qua sibi p̄uiderat oīa que occurrissent equanimiter toleranda Gaudet potius in domino magnificans eum. ⁊ exultat spiritus eius in deo salutari suo. deputans se adiutum meritis ⁊ precibus aliorum. Itaq̄ de se securus. ⁊ in se domino miserāte trāquillus. deflet miseriam patrie proprie. indignissimāq̄ sortem. Cuius tamē calamitatis media pars nō est sibi nūciata. quā oculis proprijs horrens intueor. Quine tiam sup conculcatiōe veritatis ⁊ iusticie plorans ingemiscit. Miserabilem deniq̄ ciuitatis celeberrime desolatiōem tanq̄ hieremias ruinas hierusalem lamētatur. Bonicus Qua ratiōe fieri potest o volucer. q̄ exul a patria/a parentib⁹ a propinquis a notis ⁊ amicis nō angustietur in corde/nō in animo ꝓturbetur? Volucer Bonice: nihil difficile est volenti. Heministi puto vt aduena noster semper in medijs etiam turbis ⁊ vrbibus/solitudinem sibi quesiuit ⁊ dilexit. Solitudinem loquor que est a curis forinsecis/⁊ hominū calumnijs vacatio. p bans illud sapiētis. qui minoratur actu percipiet sapientiam. Bonicus Scio volucer ⁊ expertus testor. Volucer. Ecce autē nunc elongauit fugiens ⁊ mansit in solitudine/expectans eū qui saluū se fecit a pusillanimitate spiritus et tempestate. quoniā vidit iniquitatē ⁊ cōtradictōez in ciuitate. Euolauit sicut passer: erepta de laqueo venantium. Undiq̄ nimirū sibi parabātur insidiarum tendicule. Enatauit vt potuit/a naufragio reipublice. p̄stolans si forte postmodum sit spes. Nihil tandem se videns aduersus currētem furoris impetum nitendo proficere/desilijt aliorsum a curru publici reginiinis/cedens raptui prevalentis nequicie ⁊ malicie/quam ad presens nō vincit sapientia. Bonicus. Vincet tādem aliquādo: crede mihi: volucer. Magna quippe ⁊ fortis est veritas ⁊ super oīa vincit ac prevalet. Volucer. Veritas o monice quando vincet nescio. hoc vnum q̄ꝫ oculis inspicio iuxta vocem ysaie/ q̄ conuersum est retrorsum iudicium/⁊ iusticia lōge stetit/quia corruit in platea veritas/et equitas non potuit ingredi. quoniā facta est veritas

in obliuionẽ/ ⁊ qui recessit a malo prede patuit. Quo cõtra videre est falsitatẽ: nõ qualemcũq3/ sed hereticam prauitatẽ in via mandatorũ dei/ que pambulat vicos ⁊ plateas/ erecta ceruice/ insultans catholice veritati cum defensoribus suis. protexit eos pedibus fordidissimis. Ac de ipsis tanq̃ domina victoriosissima triumphare gloriatur.

Ronicus

O Proh dei atq; hoim fidem. dic orovolucer vnde talis euersio? Non ne sancta generalis synodus. que pro veritatis tuitõne principaliter instituta fuerat/ se cultricẽ huiusmodi veritatis exhibuit atq; protectricem. Verum hanc interim querelam omissam volo quoniã cupit anim⁹ ex te cognoscere quib⁹ exercitijs se refouet frater/ quẽ torpere nequaq̃ putauerim inerti ocio? quib⁹ insuper armis spũalibus aduersus iniquos fortune seuientis impetus congredi solitus est/ ne tristicia seculi que mortẽ opatur ipsum vel deiciat vel absorbeat. ¶ Volucer. ¶ De verax solida pegrini consolatõne tecum sermonẽ habiturus. significo in primis q̃ eam accipit doctrice theologia/ que comitem se dedit pegrinationi sue. Ab infantia enim sacras litteras nouit/ neq; furor hostilis neq; terror puertere potuit: quin pseqretur iter suum/ de qua sapiens. Attingit ergo/ ait a fine vsq; ad finem fortiter/ ⁊ disponit omnia suauiter. Hanc amaui ⁊ exq̃siui eam a iuuẽtute mea/ ⁊ quesiui sponsam mihi eam assumere/ ⁊ amator factus sum forme illius (Seqtur cõsolatio) intrans in domũ meam conqescam cum illa. Non enī habet amaritudinẽ conuersatio illius. Nec tedium cõuictus illius sed leticiam ⁊ gaudium. ¶ In cuius preconium ita libet metro pangere.

Secũdũ metrũ primi libri dactilicum

alcmaniũ tetrametrũ hypercatalecticum In quo ponit laus theologie in hoc/ q̃ est efficax p̃solari ⁊ currit cum secũdo metro Boetij Heu quã percipiti.

HElix theologus pulcra sophis
Cui vult a puero se dare spõsam:
Que castũ tenero stringit amore.
Eius se vocitans iure sororem.
Casus se sociam prebet in omnes
Ac vite releuat tedia meste.
Solatur resonans cantica syon
Securoq; regit limite gressus.
¶ Spes ⁊ vera fides concomitãtur/
Et diuinus amor: quadraq; virtus
Prudens sobria q; fortis ⁊ equa/
Honorũq; cõhors iuncta beatis.
Ad te si tribulans sors ruit vlla.
Duris increpitans torua flagellis:
Pestes: impauido suscipe vultu
Nam sic vinitur/ est pax in amaro.
¶ Nam si flammigeris intonat ether
Fractus fulminibus/ totus ⁊ orbis
In se dissiliat/ si caro cedit
Mens esto stabilis/ sede retenta.
Nec tu quesieris herculis arma/
Nec grandes validis viribus artus/
Plus horrenda satis/ q̃ superarit.
Hac iutrice potes perdere monstra.
¶ Infandas erebi carmine pestes
Vicit quãdo lyram temperat orpheus/
Mollescunt lapides/ flumina syduntur
Sed se nõ superat victus amore.
At vero citbara dum modulatur
Pastor postea rex carminis odas/
Quas aptat phronesis/ ocyus exis
Nequam spiritus a rege saule
¶ Ergo nemo satis theologie
Laudes extulerit/ tanta patrantis.
Qua cure fugiunt/ mens hilarescit/
Que virtute sua monstra trucidat.
¶ Cuius vi rapitur aduena/ degens
Terris/ ad nitidum scandere celum.
Excelsa resident cernit ab arce.
Fortunam merito rectus vtranq;

Secũda prosa primi libri sequitur.

Ronicus

VAre quidem laudaueris theologiã volucer. Sed in consolatione recipienda contra fortuitos casus contra vanam mundi felicitatem. Cur non suffecerit celebris ille dyalogus philosophie cum Boetio. qui prorsus elegãti stilo/ breui/ ⁊ splendido compositus est. sen

tentias grauissimas atq; verissimas in se tenens: ¶ Volucer. ¶ Noli mirari monice. si theologia philosophie preficitur/ quoniã sicut naturam gratia/ sicut ancillam domina et discipulã magistra/ sicut tempus eternitas/ sicut ratiocinatõnem intelligentia sicut visibilia ea que nõ videntur. sic theologia philosophiam exaperat/ quam nõ abiicit sed in obsequium sumit. Est autem lex diuinitatis ꝛ ordo. vt suprema inferiorum iungantur ad superiorum infima/ more concatenatiõis/ veluti plato loquebat/ que in corporalibus argentea in spiritualibus aurea vocabatur Et plane hanc in scala iacob graduũ figuratiõem accipimus. ¶ Propterea sub compendio procedentes inducemus theologiam inchoãtem verbũ ab illo supremo / quo philosophia consolatõnem suam apud boetiũ terminauit. Ita eni recto breuiatoq; ordine procedet theologia/ sursum machinã sue deductõnis erigens. si philosophie sibi fundamenta substrauerit. ¶ Quale vero sit illõ quod postremũ philosophia posuerit: puto me ministi. Magna enim vobis est inquit si dissimulare non vultis: necessitas indicta probitatꝭ. cum ante oculos agitis iudicis cuncta cernentis. ¶ Monicus. Memini volucer / ꝛ quali principio exordiens: quali preterẽã medio progrediens hucusq; processerit retineo. nimirum qui studio libri illius ab adolescentia vehementer incubuerim.

Volucer

Congratulor eruditiõi tue Si quidẽ ab hac sentẽtia qua philosophia desinit: theologia suam cũ peregrino consolatiõem iniciat/ qualis sententia formaliter in augustini soliloquio posita est. ¶ Et certe Paulus dũ ad hebreos scriberet/ collaudaturus virtutez fidei/ proposuit symbolum nature/ quod homĩbus pro omni tẽpore necessarium fuit. Credere enĩ oportet accedentem ad deũ/ quia est et inquirẽtibus se remuneratoꝛ sit. At vero deus ipse qualis iudex exisseret/ qualem insup remuneratõnem daret querẽtibus se/ non potuit philosophia neq; discipuli sui ductu ratiõis inuenire. Deficiebat enĩm volentibus ad altiora conscendere scala creaturarũ. per quam sempiterna dei virtus atq; diuinitas licet possit attingi/ non tamen vsq; quaq;. vt cognoscerent quales quantas ve penas reprobis deum cõtemnẽtibus/ qualia porro premia se inquirẽtibus/ iustus iudex tribueret. Quod facere si vel philosophi vel poete tentauerũt/ euanuerũt in cogitatõibus suis. ꝛ vitali ud q̃ errores fabulosos sibiq; dissidẽtes fingere potuerũt. Rectam deniq; mandatorum dei viam nescierunt qua pgitur ad vitam/ que est status omniũ honorũ aggregatõne perfectus. q̃lem hic assequi neminem posse philosophia demonstrat experimentali ratõne. Sed vel virtutes vel actus formales q̃bus attingatur iste status obiectiue quidez. in deo intuitiue cognito philosophia tradere nõ valuit. Diseratus autem desuper humanos errores deus/ eas veritates necessarias ꝛ salubres ad quas euehere nõ poterat philosophia nec tentare debuerat/ theologia superna turaliter infusa / sicut et humanus supernaturalis ẽ finis/ reuelauit ꝛ addidit. Inter quas: non irrationabiliter theologia super istam q̃ deus inquirentibus se remuneratoꝛ sit. quia videlicz iustus iudex est cuncta cernens. collocat ꝛ adiecit modum iudicij a christo tradidi. Ibunt hi nõ dubium quin mali: in supplicium eternum. Justi autem in vitam eternam. Neq; enim est alia veritas efficacius generatiua timoris domini q̃ ista/ claudẽs in se horrendissimũ illud damnationis tonitruum. Ite maledicti in ignem eternum. Nunquid non horrendũ valde pũ ci a facie dei summi boni: Sed ad horroris cumulum inexcogitabilem / additur maledictio trudens in ignem: non qualẽcumq; / sed eternum. Et hoc cum dyabolo ꝛ angelis eius. vbi ascendet fumus tormentoꝛum in stagno ignis ardentis ꝛ sulphuris/ vsq; in secula seculoꝛum. vbi vermis eoꝛum nõ morietur/ ꝛ ignis eoꝛum nõ extinguetur. Et erunt vsq; ad satietatem visionis omni carni. Ad hunc audi tum si fides admixta est: timorẽ domini quis non sibi susceperit: Est autem timor domini inicium sapientie. ꝛ ab ipso concipimus spiritũ salutis. Et per eũ declinat oĩs a malo. illũiant coꝛda/ ꝛ in oblectãtõe

B venit misericordia. ¶ Monicus ¶ Qua ratõne fieri potest o volucer/q̃ per timorem ꝛ talem timorem veniat queuis oblectatio? Timor enim penam habet/quẽ pfecta charitas foras mittit. Qualis amplius esse cõsolatio potest hũti p̃ oculis assidue stagnum ignis ardẽtis ꝛ sulphuris. in quod ne corruat/ formidare habet momento quolibet? Hec vnq̃ dum viuit ab hoc pauore secur? est. Nescit enĩ homo finem suum neq̃ si amore vel odio dign? sit. ¶ Volucer. ¶ Recte censeres monice si theologia fidelis nequaq̃ ad vlteriora per timorẽ istum pueheret/si nõ ad spem que non confundit/ effugere compelleret Si non deniq̃ ad deum totius consolationis/ per dilectiõem amplectẽdum sibi q̃ adherendũ. velut in locum refugij/ mirabiliter induceret. ¶ Monicus ¶ Vellem audire quo pacto fieri habet hec inductio vere mirabilis de timore in spem ꝛ amorem Neq̃ enim eadem sede cordis simul habitare posse videnť timor ꝛ spes licet legam prophete iussionem regibus terre vt seruiant dño in timore ꝛ exultent cum tremore. Et per sapiẽtem. Qui timetis dominũ sperate in illum. ꝛ iterum p̃phęta. Beneplacitum est domino sup timentes eum ꝛ in eis qui sperant sup misericordia eius. ꝛ alibi sine numero spes timori coniũgitur. ¶ Volucer. ¶ Attendendus est o monice/solerter ordo iudiciorum supmi iudicis dei. qualem philosophia non attingit. Vnde theologia velut humano more loquens triplicem deo curiam/ triplicemq̃ thronum deputat/ ¶ Residet in prima curia et throno indulgens gratia. Residet in altera curia et throno corrigens misericordia. Residet in tertia curia ꝛ throno damnãs iusticia de q̃ per apostolũ. Horrendũ est incidere in manus dei viuẽtis. ¶ Tradiderat homines oĩes in banc mortis damnatõez preuaricator adam. nec erat qui de manu baciudicãtis dei posset eruere/ si non supra nature vires ꝛ merita/ cõstituisset nobis iustus iudex deus /per sacramentum reconciliatõnis vnigeniti filij sui dei/ curiam primã ꝛ alteram in quibus gratiam ꝛ misericordiã iudices collocauit/ intbronizans quando factus est nobis a deo sapientia ꝛ iusticia/ sanctificatio et redemptio. Quãdo preterea datum est homini bus damnatis in curia iusticie eam quasi grauaminis illatricẽ posse declĩare appellando ad supiores curias gratie ꝛ misericordie/ quoniaz superaltat misericordia iudicium. fitq̃ vt vbi abundauit delictum supabundet ꝛ gratia/ quod philosophia nõ cognouit. ¶ Monicus. ¶ Inci p̃ volucer grauioribus q̃ antea scrupulis vrgeri/ vt omittam questiões interim multiplices/ et tuis habentes dictis ortũ de fide philosophorũ ꝛ aliorum quo pacto saluati sint aliqui sub nature sola lege Tradit itaq̃ philosophia vir pscrutabilem diuine prouidentie viuacitatem. presertim dum ad eam confertur humani libertas arbitrij/ cum certa precognitione futurorum Sed ecce supaddit theologia difficultatem in immẽsum minus inuestigabilem / neq̃ comprehẽsibilem. dum quosdam ex hominib? recipit iudicãdos in curia gratie vel misericordie et ne beatitudinis pticipes facit. Alios vero multo plures damnat in eternũ sua iusticie seueritas /dicente eo. Multi vocati/ pauci vero electi. Verum autẽ si quis in hac re cogitatõne constitutus nõ perturbetur ꝛ totus horrore tabescat/ qualiter abscondita non est consolatõ ab oculis suis(iuxta scripture verbum) dum ita deus inter fratres diuidit ¶ Volucer. ¶ Fatendum est in primis Monice/ q̃ hec cõsideratio iudiciorum dei qui terribilis est in consilijs super filios hominũ/ si cum superba curiositate recensetur/ p̃cipitat in illam sapientis damnatiõem. Qui scrutator est maiestat? opprimet a gloria/ exterminat omnẽ bone consolatiõis virtutem deniq̃ in reprobam de deo desperatõem/ ꝛ in odiosas rabidas ꝛ insanas blasphemias demergit ꝛ absorbet. hoc in viatoribus aliquibus hoc in damnatis oĩbus opatur. ¶ At vero consideratio talis si cum debita humilitate ꝛ reuerentia fidelis ꝛ pij cordis assumatur Si cum captiuatõne oĩis intellectus in obsequiũ fidei reuoluat. nullam existimat peregrinus noster potiorem vel efficaciorem ad consecutõem legitime consolatõnis viã/ diuinitus elargiri. Nonne senserat hoc p̃phęta dum suspirans ait? Memor fui iudicior tuor a seculo domine/ ꝛ cõsolat? sum. Quã ꝑsolatõz nescio si vehemẽtius exp̃sit alio loco is q̃ dixit. Et exclauerť.i.

extra se salierũt/filie iude propter iudicia tua domine. ¶ Monicus. ¶ Obseruandũ ne est obsecro volucer/ne min⁹ sobria fortassis ⁊ insoles sit huius doctrine traditio. quoniã stultoꝝ infinitus est numerus/carnalium ⁊ arrogantium/q̃ non capiunt que dei sunt. ¶ Si nõ dixeris ea que versant in corde suo ⁊ que suo ingenio penetrare se gloriari possint ¶ Volucer. I Corrigit ⁊ repellit tuã hanc hesitationẽ conscius arcanorũ diuinorũ apostolus. qui satagens contentiõem gentilium romanorũ/⁊ iudeorũ qui susceperãt fidem compescere/collocauit totius disputationis sue velut centrũ ⁊ cardinem supremũ consideratiõem diuine p̃destinationis et prescientie ab illo loco. Scimus autem quoniã diligẽtibus deum/oñia cooperantur in bonum his qui ꝛ̃m ꝓpositum vocati sunt sancti. Nam quos prescivit ⁊ predestinauit. ⁊c. Vsq; dum exclamat. O altitudo diuitiarũ sapientie ⁊ scientie dei/q̃ incõprehensibilia sunt iudicia eius et inuestigabiles vie eius. Quis enĩ cognouit sensum domini? Aut quis consiliarius eius fuit? Aut quis prior dedit ei ⁊ retribuetur illi? Illic inserit q̃ nõ volentis neq; currentis. sed miserantis dei est. ⁊ cuius vult miserẽ. ⁊ quẽ vult indurat. Et q̃ non ex opibus. sed ex vocante dictũ est Jacob dilexi/esau ãt odio habui ¶ Apostolus igitur doctor gẽtium in fide ⁊ veritate/inter quas erant insipientes multe carnales ⁊ superbe. si p̃missam eis consideratõnem pro sua edificatõne nõ timuit exponere/quatinus eas ⁊ iudeos mutuo reduceret ad legitimã pacis ⁊ caritatis formã. Quo pacto verẽdum erit inter christianos/p̃sertim eos qui de sua salute soliciti sunt consideratõe ista vtiq; apud eum/talem de sua salute consolatõem suorumq; similiũ opata est. vt assereret Certus suz enim q̃ neq; mors/neq; vita/neq; angeli/neq; principatus. neq; virtutes. neq; instãtia. neq; futura. neq; fortitudo. neq; altitudo. neq; profunduz. neq; creatura alia poterit nos separare a caritate dei que est in christo iesu domino nostro. Poterit autẽ certitudo talis accipi de certitudine reuelatiõis diuine si Paulus de se solo loq̃retur. Sed dum cõnumerauit alios electos dei cõuenientius intelligit hoc esse dictũ de certitudine spei. que trãquillitas quantũ sit optatiua. satis admodũ propheta regius exposuit. q̃ dum gloriabundus in dño dixisset In pace in id ipsum dormiã ⁊ requiescã. Subintulit pro causa spem/dicens Quoniã tu domine singulariter in spe constituisti me. ¶ Monicus. ¶ Scire velim o volucer quo studio vel industria deuenit aduena noster vt in hac pace in id ipsum fruerek? ¶ Volucer. ¶ Accipito verba mea sobrie Neq; enim dicere p̃sumo/nisi quod aspirat ⁊ aspirare suadet ad illam pacẽ in id ipsum cum prophera dicente. Concupiuit anima mea desiderare iustificatõnes tuas/in omni tempe/si forte aliquãdo desiderium sui ⁊ similiũ pauperũ exaudiat domin⁹. ⁊ preparatõnẽ cordis eorum audiat auris sua. Scit enim quoniã nemo repente fit summus. scit quoniã munus hoc gratie magis est q̃ industrie. Nihilominus doctorũ deuotorũ scripta relegẽs theologia ductrice/suis vti conatur industrijs/ne sibimet deesse putetur. deumq; tentare videat. Enititur experimento cognoscere que sit illa pacis consolatõ qua sobrie inebriat? exclamat psalmista. Quã magna multitudo dulcedinis tue domine quã abscondisti timẽtibus te. Signãter ait abscondisti/q̃ nec ab habẽte tradi nec ab eo qui non habet capi potest. Est quippe nomen nouũ in calculo candido scriptum. qõ nemo scit nisi qui accipit

Tertium metrum

primi libri glyconicũ coriambicũ. ⁊ proportionat sexto primi de consolatõe philosophie. Cum phebi radijs.

Magnũ crede nimis bonum
Intus quo valeas frui:
Extra non liceat loqui.
Certe nescit homo vetus
Intro quid sapiat nouus
Hoc est manna reconditum.
Sensus quod capit intimus.
Queris qualis ei sapor?
Aurem verbaq; quid paras?
Gusta post videas licet.
¶ Degens frater agro senex
Querit gaudia/que domi
Frater iunior accipit.
Lecus mel ionathas prius
Gustat/protinus hinc videt.

Vel nobis sapidũ deus:
Quo fastidia tollere
Mundi noxia fas tibi.

Tertia prosa primi

Monicus.

O Miseris interim volucer verbum sup istis affectus deuoti sentimẽtis/in quibus stat sapientia:que in mysterio abscõdita est. Hec est theologia mystica/de q̃ tractatus fratris apud me seruo/quosdã latino/quosdã vulgari scriptos stilo. Sed sup his altera fortassis die sermo fiet:

Perge vero prosequi de spe:respondens ad pauculas interrogatiões meas/qui secretorum aduene nostri cõscius es. Recogitat ne supremũ iudicem deũ:homines ex massa peccatrice:pdestinasse quidem hos ab eterno sempit̃ne beatitudinis fore participes/alios vero prescitos ꝛ reprobatos ad suppliciũ perpetuũ:

Volucer. Recogitat monice/et id sane freq̃nter.

Monicus Accusat ne diuersum huiusmodi iudiciũ dei:tanq̃ preterea sit in eo seua quedã crudelitas/indigna bonitate sua summa:

Volucer. Absit monice talis aduersus deũ blasphemia/neq̃ enim psonã accepisse/neq̃ iniuriaꝫ fecisse dici potest q̃ nulli debitor est. Qõ notauit apostolus dicens. O homo/tu quis es qui respondeas deo:nunquid dicit figmentũ ei qui se finxit.quid me fecisti sic:An non habet potestatẽ figul⁹ luti ex eadem massa facere. aliud quidẽ vas in honorẽ.aliud vero in cõtumeliam:

Talis apõ homies similitudo plurima repitur. nedũ super rebus vita carentib⁹/sed animatis/quib⁹ vtitur pro arbitrio suo alijs ad mortẽ.alijs ad conseruatiõem nec arbitrãtur se:vl iniurie:vel crudelitati obnoxios esse. Quid si vult deus in mag̃ domo sua manifestare diuitias glorie sue.istis in ostensionem misericordie.alijs in manifestatiõem sue iusticie/glorificans illos ex misericordia/istos ex iusticia derelinquens:quatinus resultet carmen illud pulcherrimũ. Ex graui tenore iusticie/ꝛ molli cantu misericordie/de q̃li profiteꝛ pheta. Misericordiã ꝛ iudicium cantabo tibi dñe. Et si pauciores sunt qui saluãtur/manifestior est in hoc gratia dei quẽadmodũ int̃ surdos ꝛ claudos mutos ꝛ mortuos/pauciores sunt q̃ miraculo curãtur/q̃s qui proprie cõditioni relinquũtur. Verũ dum ad singula fit descensus et inquisitio. cur videlicet Petrũ vel Paulum deus elegerit ad salutem. Judam vero ꝛ diuitẽ epulonẽ dereliquerit:oportet vt humana garrulitas apponat digitũ ori suo/hoc vnum profitens q̃ iustus est dom⁹ in oĩbus vijs suis. Itaq̃ sicut nulla potest assignari ratio cur inter tot res possibiles fieri/ista nõ:illa facta est/nisi beneplacitũ dei. Ita de recreatiõne seu regeneratiõne/ad vitam spiritualẽ/multomagis dici debet. Neq̃ confugiendũ est ad illoꝝ merita vel opera/quos ab eterno pdestinat deus.quia si ex opibus:iam nõ ex gratia. Sed neq̃ priorem eterna dei voluntas causam habet/qui fecit oĩa propter semetip̃m. impiũ quoq̃ in diem vindicte. Nihilomin⁹ fatendum est q̃ nemo sine culpa damnabitur.sicut absq̃ gratia saluabit nullus.

Monicus Pergo volucer inquirere cõsequenter/si banc aliquãdo peregrinus noster consideratiõem super se/ꝛ ad se reflectit. Meditãs ne forte sit ex numero reproboꝝ/neq̃ enim gloriari potest se peccatũ nõ habere:neq̃ de alia massa esse q̃s ceteros:

Volucer Dicam illõ monice quod sentio Meditatur aliquãdo se cum cõquerens. quid si iusto dei iudicio damnãdus es:Si reperit indispositum cor suũ ad humilem hui⁹ consideratiõis susceptiõem/derelinquit eã/ꝛ ad alia se cõuertit. quemadmodũ fieri consiliũ est in tentatiõibus vel interrogatiõibus carnaliũ peccatoꝝ/vel experientijs earũ rerũ/que sunt difficillime electiõis.vt si querat aliquis a semetipo Vtrum membratim laniat⁹ mori/q̃s illecebrose voluptati mulieris pulcerrime consentire:

Si vero percipit affectum suũ/deo propicio tranquillum/humilem ꝛ suauẽ/sicut imprecatur apostolus. Deus autem spei repleat vos oĩ gaudio/et pace in credendo/vt abunderis in spe/et virtute spiritus sancti.sistit pedetentim tamẽ et caute/in hac recogitatiõne/si forte damnandus est. Cuius apprehensioni/nequaq̃ remurmurat/scõm presentem affectum/ꝛ sensum de diuina iusticia. Sed humiliatus dicit. Justus es domine/ꝛ rectum iudiciũ tuũ. Nõ q̃ damnatiõem eligat. Absit. qꝛ

nec deus hoc vult ipm velle/sicut nec pec
care nec desperare dum viator est. Dicit
potius cū Job. etiā si me occiderit tamen
in ipso sperabo. Et cōuersus ad dominū
cū pio ⁊ humili affectu. Scio inq̄t ego/si/
me uider/ quoniā damnati in inferno te
odiunt. te iniustū. te inuidū. te crudelissi/
mū iudicant. te blasphemant. te sanctisq̄
oībus ore rabido maledicūt. Scio q̄
illic cōstitutus (heu me miserū) sic agerē.
At vero dum interim affectib⁹ tam effe/
ris ⁊ blasphemis careo. amo te qui totus
es amabilis. te iustissimū/ te amātissimū
te clementissimū diiudico. te collaudo. ti
bi sanctisq̄ omnibus tuis ore pio bene/
dico. quicquid postremo de me futurum
ordinauerit voluntas tua/corde credo et
ore profiteor. quoniā nulla est iniquitas
apud te qui sanctus es in oīb⁹ operi/
bus tuis. ¶ Monicus. ¶ Placet volu/
cer distinctus iste modus habendi se cir/
ca recogitatiōem diuine predestinatōnis
seu prescietie/nam sicut in primo curiosi
tas temeraria. sic in secūdo meritoria val
de humilitas exercetur. ¶ Videre simile
est in aspectu vel recogitatōe formose mu
lieris/vbi periclitaret incōtinens. contī/
nens vero fortiter habituatus/ vteret ad
virtutem. ¶ Video q̄ amor hic gratuit⁹
est. nō mercēnarius. nō recurnus. hec af/
fectio filialis vel fidelis sponse. quē amo/
rem/quia donū suū est/nō acceptare non
potest. quia diligentes se diligit. Beatus
qui ascēsiones in corde suo disponēs ad
hunc gradum pene suprem̄ū peruenit
Sentio deinceps magis ac magis q̄ me
dio potest hec considerato pacem quan/
dam ⁊ consolatiōem operari. Ita tamen
si sit apō homines qui peccata iam non
iterāt. nam iteratio peccatorū quid aliud
pretendit q̄ reprobatiōem ⁊ interitum?
Attento q̄ spes nō ex meritis proueniēs
presumptō est. nō spes estimanda ¶ Vo/
lucer ¶ Scio o monice quoniā nemo est
qui viuit ⁊ nō peccet quando ⁊ septies in
die cadit iustus. Et beatus dicitur a psal
mista: nō qui non fecit. sed cui nō impu/
tauit dīs peccatū. Dirū fortasse videbi/
tur quod dicur? sum. Inuenire est homi
nē qui quanto pluribus impugnat tenta/
tōibus/quāto renitēs eis pluries euin
citur/vel in vorācitate gule. vel in somni
culosa dormitatōne/vel in stimuloꝝ car/
nis crebra ppessione/ ⁊ alīs huiusmodi/
tanto frequētius certius ⁊ ideo fortiꝰ. q̄
humilius/in deū se proiicit. de deo sperat
⁊ confidit. Consulte quidē dum nullam
videt in se fiduciā resistēdi vitīs/neq̄ vir
tutes ⁊ salutē adipiscēdi repositā. Fallor
si nō ita dauid egerit ingens. Impulsus
euersus sum vt caderē/subdit. cuius inni
tus ē auxilio/⁊ domin⁹ suscepit me. Rur
sus cū ab homib⁹ sibi desperatō impro
peraret/quia tulerat ouem ⁊ pastorē occi
derat/⁊ dicerent. non est salus ipsi in deo
eius/ipse solidiori spe deo fisus respōde/
bat. Tu autē domine susceptor meus es
gloria mea. ⁊ exaltans caput meū ¶ Mo
nicus. ¶ Ut intelligo volucer. Ita se res
habet/ q̄ apud vere humilem quāto mi/
nus est in se spei/minus in ope aliena fi/
ducie. minus deniq̄ vult cōstituere iusti
ciam suam. tāto plus spei plus fiducie de
deo ꝓcipit. plus quoq̄ iustitie dei fit sub
iectus. dicens ex sententia. Mihi autem
adherere deo bonum est/⁊ ponere in dño
deo spem meā. clamans ei. in tua iustitia
plane non in mea/ libera me. Postremo
magis intelligere nunc videor/que in de
uotoꝝ libris legi/de introductiōe sponse
in cubiculum sponsi. de osculo oris eius
post osculum manuū ⁊ pedum/ de habi/
tatiōe preterea in adiutorio altissimi/ nō
in habitatōne vel meritoꝝ proprioꝝ que
vana est. vel penarum futuraꝝ que anxia
vel industriarū propriarū que timida est
⁊ incerta. ¶ Certa vero qualiter esse pos/
sit in adiutorio altissimi. inter tot vite di
scrimina. inter tot criminū lapsus. inter
tātam electorum paucitatē edisseras ve/
lim. ¶ Volucer. ¶ Rerum ista condi/
tio est o monice/vt in suos fines tendant
quib⁹ adeptis quiescunt adherentes eis.
hoc de grauib⁹ deorsum. hoc de leuibus
sursum videre est. Est autē humani cor/
dis desiderium ⁊ pondus/in deū/sicut in
locum suū ⁊ centrū ferri. est suprem̄ū post
quod nō relinquit aliō humane peregri
nationis refugium. Superest igitur nihil
infra quod/vel vltra quod possit huma/
nū se cor deflectere vel fugere: dum pon de
re suo se cōstituit adherere deo. nūc interi
per spem: fidem ⁊ amorez. neq̄ enim sibi
dat aliter status presens. Porro sicut ali
quis dicitur adherere certitudinaliter lo
co alicui vel baculo/dum totis viribꝫ ita

stare vult. nõ aliter spem certã dicimus p deliberatã voluntatis adherẽtiam. neq; enĩ spes est in assensu et vi rationali / sed desiderio ꝛ expectatõne virtutis irascibilis tendentis in arduꝫ. quod desiderium tendentia / vel expectatõ reputur in virtute spei cum tanta certitudine p adherentiam volũtatis / q̃ p nullius temptatõnis / vel recogitatiõis insultũ vult ab ea semet euellere. ¶ Consurgit ex radice simili certitudo in assensu fidei. dũ p nullas rationes vel fantasias fidẽ impugnantes / vult derelinquere / quo minus stet in fide / ad obeditionẽ dei / ꝛ meriti conquisitiõem.

Quartũ metr̃ primi dimetrum Jambicũ.

Que mõtis alto stat iugo
Quercus suis radicibus
Defixa nitens fortiter:
Ventos et imbres non timet:
Assumit hinc plus virium
Quo plus in imo se locat
Concussa venti turbine /
Sic spes ferens tentamina
¶ Antheus inuictus fuit
Dum caurus incubans humi
Non vult in altum surrigi /
Elatus ilico perit.
¶ Que collocatur saxeo
Domus loco fideliter /
Venti / pluuie / flumina
Desciuant / nunc̃ ruit.
¶ Nerere vos spe firmiter
Vestro loco nitamini.
Vester locus certe deus!
Quo spes reponit certior.

Prosa quarta primi libri

¶ Monicus. Jsum est aliquibus o volucer q̃ spes in presciis semp sit erronea Jd enĩ se putant habituros quo carebunt. Alĩ volentes hãc absurditatẽ euadere dixerũt spem in hac cõditionali exĩstere. Si legem dei obſuauero salu⁹ ero. ¶ Volucer ¶ Monice. nec hoc vltimũ sufficit ad spem. staret enĩ cum desperatõe talis cõditio. Nec primũ sobrie dictũ est: q̃ deus obliget reprobos ad errandũ / sicut obligat ad sperandũ. Proinde spes ad certã beatitudinis expectatõem / sic se habet. Ponit sibi p fidem / q̃ est aliqua talis beatitudo. iungit q̃ ad illã pura liberalitate ꝛ gratia deus ab eterno quosdã predestinat ꝛ eligit. Addit q̃ ad consecutõnem hmõi finalis beatitudinis: ordinauit media cõuenientia / varijs modis sine numero Jnter que mediũ precipuũ est gratia. que ideo dicitur vita eterna. quia pignus eius est / vel arra. Hanc autem gratiã nulli dedit nec̃ daturus est / nisi p mediũ mediatoris dei et hominũ Quã gratiã pro omnib⁹ meruit ad sufficientiã. sed non ad efficaciã. nisi incorporatis sibi per fidem habitualẽ / vt in paruulis. vel actualem ꝛ habitualem q̃ per dilectiõem pseueranter operatur. que fides min⁹ explicita fuit in prophetis tẽpore legis scripte / q̃ in apostolis tempe gratie. Et longe minus in philosophis ꝛ alijs gentilib⁹ p lege nature. Quãuis enĩ oĩes accedentes ad deum oporteret credere q̃ deus est. ꝛ q̃ inquirentib⁹ se remunerator sit. quis essꝫ tamẽ modus quo talis remuneratio cõsequeretur / p mysteriũ videlicet incarnatõnis filĩ dei. sicut non erat explicite reuelatũ / sic nec explicita fide credendũ. Ceterum spes taliter instructa p fidem. que suus est oculus / figit in primis desideriũ suũ ad beatitudinis adeptõem tanc̃ ad finem. Et ab illo desiderio nequaq̃ vult auelli. Deinde desiderat media quelibꝫ ad huius finis assecutõem per dei prudentiã ordinata / p arma iusticie sicut dicit apostolus. a dextris et a sinistris. per gloriã ꝛ ignobilitatem. per infamiã et bonam famam ꝛc. Fides itaq; rursus dicit ei / q̃ diligẽtibus deum ꝛ sperantibus in eo / omnia cooperantur in bonum / sicut tradit apostolus q̃ oĩa nostra sunt / conformiter ad christũ. Primũ queritę regnũ dei / ꝛ omnia hec adijcient vobis. nec̃ talium aliquis predestinatorum peribit vnq̃. Quo contra fit de reprobis q̃bus omnia cedunt in malum / etiam aliena bona que in scãdalum sibi vertunt ꝛ ruinã. Nihilomin⁹ quoniã ignorum nobis est quos vult inter homines deus ꝛ qualiter saluos fieri / opandũ est bonum ad omnes / vel orando / vel cõmonendo / vel hortando / vel increpãdo / vel ab erroribꝰ vitijs abducere satagẽdo Jta sagena caritatis ꝛcludit i se bonos ꝛ

malos separandos in littore iudicij.
¶ Preterea si ex peccatis electorum diuina bonitas potest. scit et vult elicere bona. nō tamen idcirco mala bona sunt/vel eligenda. sed cauenda penitus plangēdaq;. Collaudādus autē benignissim⁹ z omnipotens deus q malis nostris nō solū nō vincit/sed ex eis operatur bonum nostrū. ¶ Siceni dicit oīa sub peccato cōclusisse. supple p missiue vt omniū misereat. Peccauit petrus/humilior cautior z misericordior effectus est/nō actōe mali sed miseratōne dei. Peccauit Magdalena/plus postea dilexit. q; multū sibi dimissum est. z in exēplar penitētie ceteris cessit. Blasphem⁹ fuit Paulus. confitet humiliatus/q; nō sit dignus vocari apostolus/z est inter peccatores prim⁹. Deniq; iocūdatur pater z epulat in receptōe filij prodigi. Et gaudiū est angelis dei super vno peccatore penitētiam agente. Quis nesciat proinde paupes dum de stercore pctōrum erigit eos deus. collocās in gloriam cū principib⁹ populi sui. q; in ampliores erga diuinā benignitatē assurgunt gratiaz actōes/nō quin innocentia p̄seruata seruataq;/ plus habeat dignitatis z gratie ceteris paribus. Sed in repatōne depdite magis eminet misericordie benignitas. ¶ Miserādū vero est. quod in reprobis agit e diuerso/de virtute z humilitate supbiūt. de gratuitis dei donis vel ingrati sunt vel repidi/vel in suā z aliorū pniciem z dei inhonoratiōem abutentes vertunt. Ita vt eoz quandoq; fiat oratō in peccatū. hic p ingratitudinē. in inferno autē p blasphemiā infaniorē. Recordantes enī quēadmodū fuerūt aliquādo supplices deo. Hecz illa bona facientes. venerātes sanctos sanctasq; oīes cū deuotiōe. quidni rabidiori cōrabescāt odio z maledictis latrēt aduersus deū sanctos sanctasq; oīes. p̄sertim eos quos p̄cipue coluerūt eos inuidos. eos crudelissimos. impios z ingratos. qui non ipos a tormētis cum possent eripiūt/ acclamantes. ¶ Quid ergo dicem⁹ ad hec. faciem⁹ igit mala vt deus eliciat bona/vel bona vitabim⁹ ne cōtingant mala qualia tetigimus. Absit. ꝓpter id enim quod p accidens est. nō debet illō quod de p se est variari. ¶ Bonicus. Horresco volucer hec audiens/et videns te sup admirabili via niti pro cōsolatōis adeptōe. dum tremende z ptrarie desolatōis memoriā subinducis. ¶ Volucer. Dic mod⁹ est. hec ars theologie/credideris monice/q; sicut per stultitiā z scandalū predicatōis crucis salvos fecit credentes sic p insipientiam trahit ad sapientiā dicente apostolo. Si quis videtur inter vos sapiēs esse in hoc seculo. stultus fiat vt sit sapiens. Nō aliter vult eadē theologia per summā desperatiōem de homīe. trahere ad summā de deo spem. z p desolatōem inestimabilē z intolerabilē. sursum ducere ad solidam consolatōem. ¶ Addideris nullā esse recogitatōem que plus ista radicaliter euellat ab humano corde supbiam. de se semper aliquid magnū p̄sumentē/ cui resistit deus. que magis insup gignatz nutriat humilitatē legitimā sub deo et ad homines. vitijs procul expulsis que fert secum supbia. Nam qua fronte poterit aliquis fratrē suū qualēcunq; deinceps. vl' odio vel ira vel inuidia. p̄sequi. immo nec animo q; reprobus sit iudicare. qui videt se de eadē massa peccati in eadem damnatione esse. neq; scit quid sibi crastina pariat dies. Q; si voluerit gloriari de bonis suis/mendax est si non habet. si habz illa gratis accepit a deo Quid ergo gloriatur quasi nō acceperit. Quid preterea iudicat alienū seruū qui domino suo stat/ aut cadit. stabit autē. potens est enī deus statuere illum. Sub hoc intuitu dixisse putandus est apostolus Venit deus saluos facere peccatores/quorū prim⁹ ego sum. primus itelligo quo nullus prior/videōs se cum alijs equaliter filium ire. z ex eadē peccati massa esse/ q̄les venerat saluare deus. ¶ Bonicus Intelligo volucer materiā hāc de timore z spe latā esse. vellem traderetur sub compēdio mod⁹ quo precipue spes stabilitur. ¶ Volucer. Firmitur stabilitur a deo/ cuius supnaturale donum est. Sed si particulari⁹ aliquid exigis. inuenīt quadruplex meditatio que velut in tetragono firmissimo gestat spem. Una meditatio est diuine iussionis vt speres. Altera diuine promissionis si speres. Tertia immēse dei pietatis ne desperes vnq; de suis miseratōnibus. Quarta proprie fragilitatis/ne speres in te vel proprijs viribus. ¶ Dic igitur cogitationi tue solicitāti spem deserere. dū

non facis certam vocatiõem tuã/ p bona opa/ quotidie corruẽs de peccato in peccatum. ingerẽti proinde ne sis de multis vocatis ⁊ non electis/ sicut vita tua similis est multoꝝ. Dic respondẽs/ q obedis iubẽti deo qui mille locis scripture sacre precipit vt speres in eo. cui dicito. Exurge dñe deus in ꝓcepto quod mãdasti. ꝓpicio me in te iubente te. nõ es crudelis aut fallax vt abijcias me/ iuncta ꝑsertim multiplici ꝓmissione tua/ qua sperãtib⁹ in te pollicitus es q liberares eos/ eripes/ saluares ⁊ glorificares. Cuius demũ tã immẽsa pietas ẽst. vt nullis peccatis etiã infinitis si ꝓmisissem ea solus/ vinci possit hic in via. Quod q interposuisti cũ immobilitate cõsilij tui iusiurandũ. vt p duas res immobiles sicut loq̃tur apostolus tuus quib⁹ ip̃ossibile est mẽtiri te/ nos fortissimũ solatiũ habeam⁹ ad tenendã ꝓpositam spem. q̃uis enĩ sis inobligabilis a creatura tua rõnali/ quicq̃d agat p te vel erga te. voluit tamẽ dignãtissima condescensio tua/ cõmerciũ quoddã habere cũ hominib⁹/ vt bene de te mereãtur si iussa tua ꝓpleuerint/ ⁊ in te sperauerint/ qui fidelis es ⁊ teip̃m negare nõ potes. Hec tu ita deo. ¶ Postremo dũ ꝓpria fragilitas obijcit vt desperes. desperes volo. sed de te ⁊ in te qui homo ⁊ caro es. nã maledictus homo qui ꝓfidit in homine/ ⁊ ponit carnẽ brachiũ suũ/ ⁊ a dño recedit cor eius. ¶ Sed hic occurrit trepida cogitatio dicẽs. qua ratõe conabor declinare vicia. virtutes adquirere. seruare mandata dei. sine q̃bus sperare vitã ingredi/ iã nõ spes est sed arrogãs ⁊ infidelis p̃sumptõ? Conaberis prorsus. sed in adiutorio altissimi. ⁊ millies victus. millies conaberis eo quidẽ amplius ⁊ certius/ quo nulla tibi superest fiducia de ꝓprijs opibus. Propterea dicturus Salomon finẽ contionantis sue dũ pferre vellet. Serua mãdata premisit. deũ time. quia videlicz ab ipso est bonũ velle vel pficere. ¶ Bonicius. ¶ Retineo q in soliloquijs silia de se cõfessus est Augustꝰ. Sperabã inq̃t aliquãdo in virtute mea que nõ erat virtus Et cũ sic voluĩ currere/ vbi magis stare credebã/ ibi magis cecidi. factusq̃ sum magis retro q̃ ante. Dicebã enim/ hoc faciam. illud pficiam. fiebatq̃ post. nec hoc nec illud. quoniã de meis viribꝫ ꝓfidebã Hunc autẽ confiteor tibi dñe rex pax celi ⁊ terre. quoniã non in fortitudine sua roborabit vir. vt nõ gloriet ante te stulta p̃sumptio oĩs carnis ¶ Volucer. ¶ Traducit aduena noster meditatiõem hãc etiam vsq̃ ad angelos ⁊ sanctos/ dum attendunt horroꝝ diuinoꝝ iudicioꝝ in dãnatis. Tanim⁹ enĩ q tremũt angeli atq̃ archangeli. tremũt intelligẽ. nõ ex fortitudine sue dãnatõis/ quib⁹ inest glorie securitas. sed eo magis ex alioꝝ dãnatione. q̃ si si tremerẽt ⁊ pauerẽt in se deficiẽtes/ resiliunt in adiutoriũ vnicũ deum. adherentes ei/ se fragiles ⁊ nihilo similes reputãtes sine eo. Addidit de hũanitate x̃pi q si cut inesse supposituali/ sic innitit psonalitati filij dei q̃ propriã deserit/ necĩ se substitit. ita inesse gratie vel glorie innititur deo/ q nullatenus in se. Et ita de sanctis quanto pfectiores. tãto humilius ⁊ reuerenti⁹ in adiutoriũ dei resiliũt ¶ Quocõtra de reprobis. q magis refugiũt a deo ⁊ ad se cõfugiunt. quo dãnabilius puniũt qm̃ in ipsis est amor sui/ vsq̃ ad contemptũ dei. sicut in alijs est amor dei. vsq̃ ad contẽptum sui. ¶ Deniq̃ spes velut ancora. quantomin⁹ in arenulis fragilibus ⁊ fluidis humani auxilij figit/ tanto solidius ⁊ certius supra firmã petrã (que x̃ps est) defixa stabilitur. ¶ Et si quesierit aliquis. q̃d igit̃ de illis quos nõ saluat de⁹? Respõsum habeat q velut animalia propter hoĩes creata sunt. ad obsequiorum varietatẽ/ illa blandiẽdo/ ista seuiẽdo. intelligere sic habem⁹ propter electoꝝ salutẽ prescitos esse formatos/ siue nocere siue obsequi conẽtur/ vt non glorietur omis vel obsequẽs electꝰ/ vel aduersans eis Hec tamẽ ita sunt accipienda q̃ dicta sunt. q̃ si tollatur libertas arbitrij Fortificat siquidẽ magis ⁊ instituit/ sed in deo viuificante p gratiã. que est velut anima quedã vitam habẽs in potentia ad vitã secũdam. ad meritoriã videlicet opatiõem. Tractq̃ si cut opatõ animalis p̃supponit esse nature. sic opatõ spiritualis vitã gratie ¶ Sz nec audiendus est Cicero. q vt libertatẽ in hominib⁹ statueret/ abstulit a deo prouidentiã. Nec rursus ex aduerso recipiend⁹ alter. qui diuinã prouidentiã sic instituere voluit/ vt arbitrio nostro necessitatẽ imponeret. Pro nefas etiã in peccatis dicẽs deum velle ⁊ facere nos peccare

in manifestationē glorie sue. Porro viam mediā z regiā tradit theologia reuelata fi/ de subnixa, q̄ gradiēdū est etiā vbi ratioci nationis ꝛrie dissolutio plena nō pateret. T Honicus. ¶ Existimo q̄ has siīas nec inexpti satis capiūt/nec expientiā dare po test industria/nisi puerīēte in bñdictioni bus dulcedinis z coopante dei gra/ineffa bili valde mō. At hoc ē dei donū scire a q̄ postulāda sit z impetrāda talis gra. Vul/ ta enī dicim⁹ z deficim⁹. verbū aūt abbre/ uiatū z ꝟsummatū facit sapiētia/ dū i ani/ mas sanctas se trāffert. delicias suas cōpu tans eē cū filijs hoīm. in quib⁹ bñplacitū est deo/q: sperauerūt sup miscōia ei⁹. Sz ecce iam aduespascit z inclinata ē dies q̄ ad se me vocat op⁹ dei/simul z vie lassitu/ do quietē te petere suader. Expectet p reli quis(multa enī querēda supsunt)sequēs dies. ¶ Volucer ¶ Expectet placet si pri⁹ audieris sub exēplari modulamīe/q̄lis sit vt eū recogites/germani tui status.

Quintū et vltimū

metrū primi libri dactilicū tetrametrū hy/ percatalecticū. currit cū quinto quarti de conso. phi. Boetij Si quis arcturi.

Qvus e multis nauta profundo
Vdum regit nauē. ventus z imber
Et procellarum turbida moles
Si repentinis motibus vrgent
Proximaz nautis crebro minantes
Naufrage cladem mortis adesse
Stitit/fisus arte magistra
Nil inexpertum corde pauenti
Segniter linquens omnia solers
Tentat/vt nauis litora captet
¶ Si malivero tanta molestat
Seuiens pestis/iamq̄ latratu
Terret auditum scilla canino/
Attrahens gulpho cuncta vorazi
Non opem possunt ferre sodales
Pars et in preceps vltro labor at
Scitq̄ nauclerum sternere puppi
Obstupet talis quis/nihil vltra
Viribus fidit/spes nec in arte est
Respicit celum vota deo dat
Aut mari sese deijcit alto
Nudus enatans. si scopulosum
Prominens saxum suscipit ipsum
Vel sinu tuti conditur antri
Laudat excelsum/gratior illi
Dicit euasi sorte benigna

O reseruatum sanctius olim
Obsequi fas sit xp̄e tibi me
Rursus aut si me nauigio das
Vtar illo fac prospere.

Explicit liber primus.

Incipit liber secū/ dus. Prosa prima. Honicus.

Ece nobis/ o volucer/altera dies fulsit illa ꝯtinuaueris p cor effari/q̄ cepta sunt ¶ Vo lucer ¶ Deministi puto sub quali silitudine finē accepit hesterna collocutio. Hō oīno dissimiliter/ nūc aduena nr̄ ex pcella publici ciuilisq̄ naufragij ꝟsulte fugiēs/ in locū satis abdi tū/velut in quādā securitatis insulā se rece pit. Illic more solitarij sedens leuat se sup se. theologiā habēs ꝟsolatricē/que doctrix est disciplīne dei z electrix operū illi⁹. q̄ so/ brietatē z prudētiā docet z iusticiā z virtu tem/quib⁹ vtili⁹ nihil ē in vita hoīb⁹. Hec erigit ad spem futuroz/ quēadmoduz teti gimus/asserens q̄ nō sunt ꝟdigne passio/ nes hui⁹ tp̄is ad futurā gloriā que reuela/ bit in nobis. Addēs q̄ spes non ꝟfundit. ita tū si sit vera spes. nō ficta. nō fallax. nō temeraria. ¶ Est itaq̄ repromissio neq̄ssi ma/fallēs q̄plurimos blādiētes sibi vtere mūdo dūm etas florida est/ꝟuerti poteris cū voles/tanq̄ videlicet ex pr̄ijs viribꝫ nō dei dono fiat ꝟuersio. ¶ Sūt z alij q̄s eo periculosi⁹ q̄ subtili⁹ decipit estimatio sua dū casus peccatoz varios q̄s pperiuntur emēdare nō curāt. vtunt̄ pot⁹ ad supbiaz. reputantes simile aliq̄d secū fieri cū ap̄lo/ cui dat⁹ ē stimul⁹ carnis. ne magnitudo re/ uelationū extolleret eū. eis aūt sicut aiunt ne magnitudo virtutū. ¶ Ab alijs migrat Judas. i. ꝟfessio pter multitudinē fuitu/ tis. Tedet enī z pudet eos totiēs ad ꝟfesso res deducere lapsus suos/ a q̄bꝫ abstinere vel nequeūt dño pmittēte. vel nō satis vo/ lūt. ¶ Sūt q̄s scrupuloz inq̄etudo/z coz/ dis pusillanimitas ita pturbat vt vix reli/ ctus sit i eis spei loc⁹. ¶ Sufficit alijs sci re de spe p intellectū disserere/ dicentib⁹ in deo solo spem eē reponēdā q̄s nesciat: vex apud tales null⁹ pene spei vel sensus vel ef fect⁹ ē. ¶ Inuenies alios sperātes in mise ricordia dei/q̄s ad hoīes nulla flectit mise ricordia. venia nulla pz. ¶ Quid q̄ despe rāt alij de dei bonitate/ si non suauitatem

dulcedinis sue exprimēto iugi gustēt, quasi iam eēvelint nō spe sed ipa re beati/ t possi dere hereditate sanctuariū dei. neq; esse in laboribꝫ hoim/ neq; cū boibꝫ p tentatōnes flagellari. ¶ Alios videre est dū eos pau/ lulū visitat deꝰ in opulento t intimo bone spei sensu ptinus extolli/ sibi magnos esse proprie vite negligentes/ et seueros aliene censores/ arrogātiores demū/ vnde humi/ liores coraꝫ deo t hoibꝫ t sibi viliores esse debuerāt. Quid porro dicemꝰ de duplici/ bus corde qui duabꝫ vijs niti volūt. spem in mundo ponere. t spem in celo collocare cupientes. Quid rursus de ingratis largi/ tori deo/ p omnibꝫ bonis vel nature vl' for tune vel grē. Qui vtinā saperēt illā sapiē/ tis grauē vocē. Ingrati spes tanq; biber/ nalis glacies euanesceret. ¶ Alioq; vox ista est. certus sum me saluandū. neq; enī fecit me deꝰ vt dānaret/ qui vult oēs homīes sal uos fieri. ¶ Maior est iniq;tas mea dicit ali⁹/ imitator Cayn/ cū vt veniam merear. q̄d conabor. q̄d sperabor. ¶ Laxis habe/ nis vtiq; alter certā dānationē suā p incerta faciēs. quicq̄d inq̄t egero bonū sit aut ma lum/ qō de me statuit deꝰ illud fiet. Miruꝫ vero cur nō vtiq; argumēto simili dū medi/ cinā vt sanet vel cibū vt viuat sumere mo/ netur. q; p̄sciuit vtiq; deus/ qñ moriet aut viuet. ¶ Monicus ¶ Beat⁹ est volucer/ cuiꝰ est vere nomen dñi spes eius. t non re spexit in vanitates t insanias falsas/ qua/ les cōmemorasti. Sed reuertor ad aduē/ nam nostrum. Nōne queso retorquet fre/ quens sue p̄sideratiōnis oculos ad p̄teri/ ta/ que vel ptulit vel alioq; exemplo pferre potuit. ¶ Volucer ¶ Retorquet quidē/ et id crebro grās inter tristiciaꝫ simul t gau/ diū. spem t metuꝫ agens deo. nihil solicit⁹ iuxta monitōes apli. nisi vt petitiones sue innotescāt apud deū/ p sua suorūq; libera tione. consolatione. t salute. ¶ Monicus ¶ Juste vero grās agit. quis enī nō eū fe/ licem ex hoc vno si cetera deessent/ iudica/ uerit q; deformissimā t horridā nedū ciui/ tatis p̄clarissime. sed tot⁹ regni nup floren/ tissimi desolationē/ non dicā experiri in se sed nec oculis inspicere cōpellit. Nōne le/ gimus Augustinū ea tempestate q̄ obside bat̄ ciuitas sua/ pot⁹ mortē a dño petijsse et impetrasse. p magno munere. q; q; mala gentis sue coram cernere cogeret. Dic t ma/ tathias p̄nceps dū videret mala que fie/ bāt in ppl'o iuda t hierl'm. Ue mihi ait. vt q̄d nat⁹ suꝫ videre ꝓtritōeꝫ ppli mei/ t ꝓtri tionē ciuitatis sancte. t sedere illic cū dak i manibꝫ inimicoꝝ. Nota ē hīstoria de cato ne q̄ mortē cruētā inferre sibi maluit/ q̄ in discidio ciuili viuere/ ipmq; videre tāte tē pestatis auctorē. ¶ Volucer ¶ Est vt di/ cis monice. Ponit nihilominus crebro p oculis cordis sui/ q; t indignissimas subsā/ natōes. q; opprobria pessimoꝝ. imo for/ tasse carceres t vincula. multos ex innocēti bus caris suis. p fide. p iusticia. p pace rei publice. p integritate regal' dominū/ ppeti necesse ē. Quinetiā videre sibi videt/ non/ nullis h accidere eo dūtaxat q; sibi vel affi nitate vl' familiaritate vel cause sil'is defen sione/ pariq; zelo p̄iūcti sūt. Eis obiectari p̄terea/ q; magī mali radix t origo ab illo p cesserit t aucta sit. Uenisse aūt tp̄s qñ iudi ciū cū suis recipiet/ imo t refuga fact⁹. cruī ignominiosus t abiect⁹/ nec aspectu publico dign⁹/ iā recipi. ¶ Atuero traūcit has t si/ miles ꝓtumelias/ i spem vite eterne/ sciens q; nō ē seruꝰ maior dño suo/ quē nedū beel zebub appellarūt/ sz ad mortē vsq; p̄secuti sūt. Formidat pinde q; apud deū nō sit di gnus habit⁹/ q̄ cū alijs sil'ia pateret. aut tē/ perauit i illo flagellū suū q̄ vincit i marty/ ribꝫ/ pcēdo p̄fessoribꝫ. Aut nolnit benigni tas sua addere tristiciā sup tristiciā/ suis p se orātibꝫ amicis. nec veritatē in eꝰ opprobrio vehemēt⁹ oculcari. Aut ad extremuꝫ refuat ip̄m ad alia certamina. Aut ita fieri volnit/ q̄tin⁹ i solitudine q̄dā segregat⁹ exer citet liberi⁹/ t scopat spm̄ suuꝫ/ recogitans oēs ānos suos i amaritudīe aīe sue/ vt san/ ctius deinceps ad anteriora se extēdat.

Monicꝰ ¶ Spero volucer vtet oīa in bo nū deꝰ. cuiꝰ sapia attīgit a fine vsq; ad finē fortit/ t disponit oīa suauit/ q̄lē ei comitez esse p̄memoratꝰ es. ¶ Volucer ¶ Cōfidit talit euētuꝫ sibi deo p̄picio. t i hac medita tione ꝓstituit alterā sue ꝓsolatōis cām p̄ci puā/ q̄ versat i reuelatōne regimīs mūdi/ p scripturā sacrā q̄ deo dicit. oīa in sapia feci sti. Et rursus Oīa quecūq; voluit dñs fec in celo t i tra i mari t oibꝫ abyssis. q̄ volū/ tas sicut sp efficax. sic t iusta ē/ sine q̄ factū est nihil/ vsq; adeo q; neq; foliū ab arbore neq; passer i terrā/ dicēte tp̄o/ cadit sine ea. Uehemēs p̄sus h ē diuīe libertatis i omī actōe ꝓcurrētis exp̄ssio. Cui volūtati nra vt ꝓformet optet. Hā q̄s es o bō/ loquitur

theologia/q̄ diuine volūtati p̄sumis obsi/
stere/vl' aduersus eā temerari⁹ murmurare
Vide q̄d equi⁹ ē. Aut te volūtati diuie cō/
formādo subdere. Aut q̄ ip̄a tue subfuiat
volūtati. ¶ Hāc solidā de diuia ꝓuidēcia
veritatē si ꝓbia plene potuiſſz attigere/vel
suis eā sectatoribꝫ demōſtrare/theologiaz
supaddi ꝑ reuelatōez nō ita neceſſe fuerat/
q̄ꝫuis voluerit alios de⁹ q̄ꝫ ꝓbos ꝛgnitōis
hui⁹ saluberrime ꝓcipes fieri. Phis vero
ſic euēit vt maioꝛ eoꝝ numer⁹ poneret deū
nō minoꝛi neceſſitate/q̄ꝫ solem agere quic/
quid agit. Unde ſic libet depꝛomere.

Primū metrū ſecū

di li. dactilicū adoniū dimetrū cataleccticū
currēs cū ylīo primi ō ꝑſ. phi. nubibꝫ atrꝫ

Tol radianti
Luce coꝛuſcus
Lumina fundit
Semper eodem
Miſſa tenoꝛe.
Neſcit auaros
Londere vultus
Non ſibi fas eſt
Quin ſua virtus
Largiter omnis
Influat oꝛbi
¶ Philoſophantum
Turba pꝛiorum
Lege cohercet
Hac dominantem.
Libera dicunt
Non ſibi vis eſt
Influa mundo
Qua valeat plus
Aut minus vti.
Perpetuata
Lege gubernans
Jugiter vna
Mens ſua fato
Stringitur arto.
¶ Ergo rependi
Gratia qualis
Debet eidem
Id quia pꝛeſtat.
Pꝛeſtet oportet.
¶ Clana quid oꝛes
Flectere querens
Ad tua vota
Qui manet idem.
¶ Deuius erꝛoꝛ
Iſte/ſacrate
Religionis
Deſtruit omne
Robur et aufert
¶ Sed nec egere
Crede ſupꝛemum
Quoq̄ creato
Sat ſibi laus eſt
Ut placet et vult
Dat ſine motu
Cuncta moueri

Secunda pꝛoſa ſe/cundi libꝛi

Philoſophia volucer nūq̄d nō
apō Boeciū vtrāq̄ ponit z ſal/
uat libertatez/dei vicz z nature
cuiuſlibet vtētis rōe. ¶ Volucer ¶ Cōſti
tut⁹ i ſupioꝛi lumīe potuit ita videre Boe/
ti⁹ q̄lit nec platonici nec ſtoici i lumīe ſolo
phie ꝙſati viderūt. Alioq̄n ꝓpetuitatē mū
di/vt alio mō nō attingā/ neq̄q̄ demōſtra
re conati fuiſſent/ ex carentia libertatis ad
vtrūlibꝫ pꝛime cauſe, de q̄ canit theologia
dixit z facta ſūt. mādauit z creata ſūt. Hec
mirādū ꝫ in ꝓbis q̄ pfectōez z actōez pꝛie
cauſe venabāt ex inſpectōe creature viſibi
lis/in q̄ nō eſt ꝑ exꝑimētū repire/q̄ aliq̄ ſit
aut poſſit eē creatō. Dinc, ꝓ pꝛincipio pere/
bꝛuit apō eos ex nihilo nihil fieri. ſz ꝫ ali/
bi lati⁹ tractāda ſūt. Et amplectēda theolo
gie traditō ꝑ ſcripturā reuelatā q̄ diuia vo
luntas agit ad extra libere. ꝫ dictoꝛie/et ad
vtrūlibet/ſic hiſtoꝛial' z ꝓphetic⁹ ſcripture
decurſus palā mōſtrat. Cui⁹ rō ē quā ꝓbi
vel negauerūt vel neſcierūt. De⁹ q̄ppe nō
ideo vult res ad extra fieri q̄ bone ſūt/quē
admodū mouet hūana volūtas ex obiectō
ne boni veri vel apparētis. Eſt eꝫ pon⁹ q̄
ideo res ad extra bone ſunt q̄ de⁹ vult eas
tales ē/adeo q̄ ſi vellet eas vl' nō ē vl' ali
ter ē. id q̄ꝫ iā bonū ē. Pꝛopterea ꝫ enū
ciauit magn⁹ Ambꝛoſi⁹ poſt Baſilium/q̄
volūtas diuia nature pꝛima lex ē. Deniq̄
volūtas etiā creata ſi ꝓcedat immobilitari
circa volitōez alicui⁹ boni ꝫ nō ē niſi reſpe
ctu finis. z eoꝝ ſine q̄b⁹ finis haberi ñ pōt
Quis vero negauerit diuinā volūtatē nō
aliū habere finē quē velit/niſi ſe. qm̄ ꝓpter
ſe fecit oīa. z ꝓpter ſe erat anteq̄ fierent oīa.
qualia ꝙſtat non eſſe neceſſario ꝓneta ad
volitionē ſeu ꝙſecutionē finis hui⁹/quare
nec neceſſario volita ſūt. ¶ Sec⁹ i coīcatō
ne diuinaꝝ perſonaꝝ ad intra/que in ſua

necessitate ꝓsistit sicut ī sua necessitate vult se de⁹. Qualis ita q̄ reputāda eēt diuīa p⁹fectio/ si ex ꝓductōe creaturarū depēderet? quas ī sui ꝓparatōe ꝓstat esse q̄si nibilū et inane. Ita vt mirādū potius videat ī mensam pfectōez fuisse dignatā res tāte impfectionis/ ꝛ cuiusdaz vilitatis ꝓducere ac regere. q̄s si repēte destrueret vel in vnū confunderet. quis ei dicere posset. cur ita facis

¶ Quinetiā theologia volēs ampli⁹ captiuare oēm intellectū in obsequiū fidei ꝓpo⁹suit in memoriā diuinoꝝ mirabiliū/ escaz quā dedit dēis timētibꝫ se in eucharistie sacrāmēto/ vbi relucet incōprehēsibiliter q̄ sup oēm sensuz. sup oēm nature coīs ordinē/ deus pōt/ scit ꝛ vult q̄tidie mirabiliter opari. ¶ Ad ꝓsolationē igit aduene nr̄i ꝓ recogitatis alioꝝ calamitatibꝫ ꝛ angustijs theologia sumit initiū a prima ꝛ supma cā que de⁹ est. In cui⁹ ditione cūcta sunt posita. ꝛ nō est q̄ sue possit resistere voluntati. Debinc ad inferiores effectus se deflectit. Phia vero ꝓcessuz vt sepius ꝓcessuz retinet ab inferioribꝫ et cognitis/ ad supiores et latētes causas/ ductu rōnis se subleuās. ¶ Occurrit aūt primit⁹ in ꝟ ꝓcessu mirabilitas rerū infra labētiū. variabilitas sortis būane/ q̄ nunq̄ in eodē statu ꝑmanet. Deniq̄ ꝓfusio quedā ꝛ impfectio eoꝝ oīm q̄ mūdus inferior ostētat vt sūt diuitie. opes dignitates. regna. gloria. voluptates q̄ frequētius in ꝓtraria dilabūt. Sed inchoat protin⁹ ab alto pegrinus nr̄ fide fultus Et q̄m sicut solēt maiores mot⁹ impedire minores ita grauioris mali recogitatio sufferentiā leuioris facit eē q̄ minoꝛē. Vult ecce supmus iudex deus ꝑ vt edocet theologia q̄ ab initio mūdi vsq̄ hodie ꝛ ī secula/ supplicijs infernalibꝫ āgeli multi ꝛ boīes cruciēt. vult alios in purgatorij locis penis tradi. ꝙqueri ñ audes neq̄ debes/ vult aūt viatores boīes tribulatōnibꝫ multis exerceri. Tu q̄s es qui querulando ꝓtradicas Quid magnū si corruūt ꝛ pereūt q̄nq̄ pictura. si moriunt aliq̄ morituri? Hoc vero magnuz est elaborare q̄ fine ꝓcludat vita/ semp victura/ vel i societate beatoꝝ vel in dānatoꝝ calamitate. ¶ Bonicus ¶ Sētio volucer q̄ ī alienoꝝ sicut ꝛ ī ꝓrioꝝ maloꝝ meditatōe/ ꝓtent⁹ nō est aduena nr̄ infima sectari scādit ꝑtin⁹ ad supma velut in arcē supra quā nō est altera. videat aūt ne cadat. Est enī vt aiūt lapsus ille sapiētū ō

A

prouidētia dei cū arbitrij libertate. Vide/ at insup ne dū fragilibꝫ ꝛ caligātibꝫ oculis incircūscriptibile lumē nitat attingere/ demergat ī tenebras dēsiones exēplo nicticoracis/ q̄ inducit Aresto. ad nitidissimam solis lucē. ¶ Volucer ¶ Tutat eū monice fides illuminās tenebras suas/ ꝛ aciē mentis inualidā sua luce collustrat/ vt in tā excellenti lumīe figi possit/ eiq̄ sit delectabile. iocundū. ꝛ salubre/ videre lumē diuinū q̄ absq̄ ea odiosuz foret nocium ꝛ triste. Proinde iā accepisti q̄d de cogitatōne nedū aliene sed ꝓprie dānationis agit. ¶ Veritātī ad intelligētiā hui⁹ rei ne vel incredibilis vel scādalosa sit ad cognoscēdū. ꝓterea q̄liter ꝛ in q̄b⁹ būana volūtas diuine debeat ꝓformari/ rememorāda ē distinctō de triplici volūtate/ put ad oēm appetituz nomē volūtatis se ꝑtendit. ¶ Est in supremo ꝓprie dicta volūtas rōnalis insita portioni sue supiori/ q̄ ad leges ꝓuertitur eternas. vel ad vnicā pot⁹ eternitatis legē sua fecūditate seu virtuositate multiplicē. Est enī iuxta sapientē dei spūs vnicus ꝛ multiplex. Hec volūtas ita semp ꝓformis eē tenetur diuine volūtati cognite/ vt aduersus beneplacitū suū nunq̄ remurmuret quasi vel iniusta sit/ vel irrōnabilis aut incōposita/ crudelis ꝛ inuida. Hec volūtas ī beatis spiritibꝫ ita diuīe ꝓiūcta est immobiliter/ vt sicut ipi cū deo vn⁹ sunt spūs. ita sit vnū velle ꝛ vnū nolle/ q̄ amicoꝝ esse ꝓprium etiam phia tradit. Hinc ꝑ psal. Absorpti sunt iuncti petre iudices eoꝝ. Que petra ꝑs est ꝛ de⁹. q̄ ꝑs de⁹ cui sancti iudices seculi ita iūcti sunt vt absorpti videantur in deo ꝛ vnū facti in ꝓmunione voluntatū cū eo. Hoc volūtas ꝟ ī viatoribꝫ bonis diuīe volūtati cognite. licet mobiliter. ꝓformis ē/ orās ex instituto xp̄i. Fiat volūtas tua sicut ī celo ꝛ ī terra. q̄ in oīone sua seruauit dicēs in agonia posit⁹. Abba p⁹. oīa possibilia sūt. trāffer hūc calicē a me. ſz nō q̄ ego volo ſz q̄ tu. Cōsistit in hac cō formitate ꝛ applicatōe volūtatis ad primā et inobliq̄bilē regulā diuine volūtatis rectitudo cordis nr̄i/ quā ꝓsequit exultatio/ leticia/ pax/ iocūditas/ acyniuersalit oē bonū/ q̄ vidēs in spū ꝓpha clamauit. Quaz bon⁹ israel de⁹ bis q̄ recto sūt corde? Quo ꝓtra pessim⁹ iudicat deus ab habētibꝫ cordistortū/ q̄liē ī hoīb⁹ malis hic ī via. flexibiliter tñ. in dānatis vero cū obduratione

sempiterna. Altera volũtas ẽ iserta portõ tioni rõis inferioris. q̃ q̃dẽ altera ꝺr nõ in substãtia. sz qr ꝓuertit ad leges vel res inferiores/elõgata quodãmõ a prima luce/tã tute eo tenebrosior t debilior effecta/q̃ magis ac magis ĩ inferiorẽ oblectatõe t visione se ꝓuertit innectit t demergit. Ita vt nequeat q̃nq̃ oculos tenebris assuetos/ĩ supernã veritatis lucẽ attollere. Sicut oculus carnis posit9 t reclusus vbi sol materialis occidit vel occasui/prim9 ẽ caligat. hãc volũtatẽ inferioris portionis q̃nq̃ vocamus appetitũ sensualẽ nõ generalit/sz put nat9 est obedire rõni. t ita liber ẽ p participationẽ. Scõm quam voluntatẽ ꝑmittit nos de9 multa velle vel optare fieri/quorũ oppositа vult absolute diuina sua volũtas vt pius fili9 bona volũtate vult patrẽ vinere/quẽ deus mori statuit. Hec tñ in tantũ recta est si volũtati superioris rõnis/sicut illa diuine/nequaq̃ remurmuret. Tertio modo sub volũtatis noĩe late sumpto cõplectit oĩs appetit9/qui nõ ꝺiunctã rationẽ sequi hz. vt est in boĩb9 de duplici volũtate priori. sed regit t dirigit tñmodo/q̃si regulata ab intelligẽtia infallibili que de9 est. qui sic res ordinat/vt eas ꝑprios mot9 agere sinat. Propterea volũtas hec nullo pacto ꝺrio põt esse vel aduersa diuine volũtati. cui9 solius influxũ vel instinctũ ꝺsequit. Quo fit vt in brutis nõ habẽtib9 coniunctã sibi rationẽ culpa careant mot9 sensuales/quales in singulis variant fm naturã hui9 spẽi vel illi9/q̃s oẽs in boĩb9 q̃dã modo aggregatos inspicimus.

A

Secundũ metrũ se

cundi li. dactilicũ archilochium ꝺstans tetrametro buccolico t trib9 trocheis. cõcordat ultimo boetij. Quã varijs terras. si cõbinent linee due in vnũ versum.

Quot subiecta modis animalia
q Passionibus sunt
Crudelis leo. tigris t aspera
Trux aper furore.
Indomitus siluas onager colit
Unicornis atror
Lasciuit vitulus. petulans caper
Et equus superbus
Astus fraus vulpi. lepori timor
Os vorax lupis est
Liuidus est catulus. sus sordida
Tardus est asellus
Ursa ferox. prudens elephas/sibi
Castitas amica.
Turtur fida pari simplex quoq̃
Stulta corde perdix
Pauo glorius et zelotipus
Est auara cornix
Felle columba caret. canit omina
Bubo dira planctu
Est apis arguta mira facit
Arte mel fauosq̃
Prouida se formica regit. pigra
Vult cicada soles
Risus aues. lucius pisces rapit
Est odor vulturi
Pugnaci gallus est pectore.
Milius est inerti
Quis philomena modos vestros capit
Ac alauda vestros
Tales innumeras animalibus
Inditas videbis
Conditiones/quas natura dat
Alma cuiq̃ sparsim
Omnia ꝓpulcro regit ordine
Noxia nulla culpat
Nullus et error ineſt/industria
Cuiq̃ mira valde
Ast hominis ratio complectitur
Omne tale sparsim
Per varias species rectrix data
Cui necesse cunctos
Affectus iusto moderamine
Temperet regatq̃
Si renuit peccat/fit seruaq̃
Turpiorq̃ brutis
Ster ratio/fiet sibi subditus
Eius appetitus
Et dominatur ei/q̃ si nequit
Haud ream putato

Prosa tertia secun

B

di li. Monicus.

Mouisset me mei vehemẽter meiq̃ similiũ crede volucer dũ ista perpendo. videns iniq̃tatẽ t cõtradictionẽ in hoĩm ciuitate. vel regno spũali vbi summa tranquillitas eẽ debuerat/vbi par erat volũtatẽ quãlibet inferiorẽ pãrere superiori/sz hoc euerso turbatoq̃ ordine vt pax abscedat necesse ẽ. nã pax q̃d aliud est q̃z ordinis trãquillitas in impando t obediẽdo. Volucer Obedit monice siva lidũ fuerit. si vinax t efficax imperiũ/cuius modi viuacitatẽ/gr̃a virtutesq̃ cõferunt

ꝑcipue iugis exercitatio volũtatis supioꝛ vt ad diuinã se ꝓuertat videat. obseruet in hereat. Jta eĩ fiet vt ipa roboꝛet/ꝛ debilitetur inferioꝛi tractu suo. aptioꝛ effecta suscipere formã vel influxũ seu virtutẽ a supioꝛi deriuatã. Jmitãd⁹ ẽ ihs fact⁹ nobis a ꝺo sapia. q̃ suscepit ꝛ oñdit in se q̃d agere deꝺeam⁹. Jn q̃ ꝑter volũtatẽ diuinã (erat enĩ de⁹) triplex quã dixim⁹ volũtas inuẽta est. Voluit ſm primã assidue q̃cq̃d de⁹ voluit laudãs ꝛ approbãs ordinem diuine sapie bonitatis/ꝛ iusticie/in oĩb⁹ q̃cũq̃ voluit ꝛ fecit in celo ꝑ saluatõez. in oĩb⁹ abyssis per dñatõez. ſm terra ꝛ in mari ꝑ quãdã saluã doꝛ ꝛ dñãdoꝛ variã agitatõez. Nos itaq̃ ihm ſm hãc volũtatẽ debem⁹ imitari. et si nõ vsq̃quaq̃ possim⁹ ex equo/dũ hic viuim⁹/qñ nõdũ ꝓfirmati sum⁹. qñ ꝑ alterã secũdaꝝ volũtatũ distrahi põt in nobis ℔ volũtas ꝛ turbari. imo ꝛ ab actu suo penitus impediri/sicut ꝛ iudiciũ supioris rõis ſm qõ dirigit/põt absoꝛberi. Sec⁹ in ꝛpo sicut in beatis. qꝛ ſm hãc poꝛtõem beatus fuit in via ꝛps. Nihilomin⁹ ℔ voluntas in ꝛpo voluit vt inferioꝛ duplex volũtas ageret mot⁹ suos in oĩb⁹ absq̃ pctõ. hic doluit hinc tristis ꝛ mest⁹ fuit. hic oꝛauit. hic misericoꝛdia mot⁹ est sup turbas ꝛ egrotos. hic lacrimat⁹ est. hinc ꝓquest⁹ est/tãq̃ sensualitatis aduocat⁹. de⁹ deus me⁹ vt q̃d dereliq̃sti me/qñ poꝛtio inferioꝛ absq̃ vlli⁹ ꝓsolationis redundãtia supioris ad eã/dimersa erat in acerbissime passionis abysum. Nemo aũt vnq̃ carnẽ suã odio habuit. Hinc postremo cũ clamoꝛe valido ꝛ lacrimis ꝺo supplicãs. expiranit. ¶ Exẽplũ igit nobis dedit de⁹ vt quẽadmodũ iuxta hanc duplicẽ volũtatẽ fecit. scõm quã erat viatoꝛ. Jta et nos faciam⁹/tã ꝑ nobis q̃q̃ ꝑ fratib⁹ plorem⁹. oꝛem⁹. tristes sim⁹. et clamem⁹/qꝛ sic est volũtas dei cui supioꝛ nra volũtas cõformis ẽ/si bona ẽ. Cõsurgit inde meritus multiplex si nõ dimoueꝛa statõe sua. ℔ ẽ si ꝑter mot⁹ inferioꝛes illi⁹ duplicis volũtatis nihil vspiaꝝ mali agit qõ diuine sit aduersus. ¶ Nonic⁹ ¶ Sed q̃d aget pauperc⁹ ꝛ infelix viatoꝛ venũdat⁹ sub pctõ sentiẽs cũ apl'o aliã legẽ in mẽbris suis repugnãtẽ legi mẽtis sue/ꝛ captiuãtẽ sub pctõ/q̃lẽ ꝓi expti sũt. Quis ei viuẽs exps ẽ ꝑt sz oꝛigialis cã tãte coꝛruptõis fuit eis incognita quã theologia ꝛuelauit. Nõne dũ/conaꝝ animꝰ assurgere ilico q̃si paralysi dissolut⁹ aut debilitat⁹ coluber relabit. Ve nob⁹ viatoꝛib⁹ q̃s fatigat ꝛ sepi⁹ intꝛurbat volũtas iferioris rõis. enitẽs ad se trahere supioꝛẽ rectitudinẽ volũtatẽ/põdere ḡui fomitis oꝛiginalis/ḡuioꝛi pcti actualis/ḡuissimo iueterate ꝓsuetudis. ꝛ sup oẽm modũ ingenti mole obduratõis/q̃lit ĩ ꝛpo nec fuit nec eẽ potuit. nec silr ẽ in bris. ¶ Voluer ¶ Et clamem⁹ monice cuz apl'o. Jnfelis ego hõ q̃s me liberabit de coꝛpe mortis hui⁹. Sub inde rũdeam⁹. Gra dei ꝑ ihm ꝛpm. Dicã⁹ eidẽ. fiat nob dñe ſm iudiciũ atq̃ desideriũ nõ inferioris sz supioris rõis atq̃ volũtatis. fiat ĩ nob sicut ĩ celo fit vbi mot⁹ regularis primi mobilis tãq̃ rõnalis/ tpat obuias reuolutões oꝛbiũ inferioꝛ. siue planetaꝝ. Poꝛro ꝺnitamur vt possim⁹ retinẽtes sal'tẽ in suspẽso q̃dã/libeꝝ arbitriũ ne ꝑcipitãter eliciat actum⁹ suũ q̃ñ ĩ hac vi suspẽsiua (sit velle sit nolle sit act⁹ medius) saluaꝝ ꝑcipue libertas arbitrij ꝛ sua ĩ nobis vtilitas. Alioq̃n sine suspẽsiõe tali vel renisu volũtas iferioꝛ fortificaꝝ assidue. rebellioꝛ q̃z ꝛ ĩ domabilioꝛ efficit/ vsq̃adco q̃ sil'is fit iumẽtis insipiẽtib⁹ q̃ carẽt arbitrij volũtate supma. imo ꝙ plurimũ differt. qꝛ substernit ꝛ fuire facit sue libidini dñaz volũtatẽ deterioꝛ effecta bzut⁹. q̃ seuissima ẽ iniusticia ferẽs arma. ¶ Omittam⁹ eos q̃s ad hãc fuiturẽ malicia ꝓtrahit. loq̃mur illos q̃ iudiciũ rõis (q̃ libertas radicaꝝ) vl nullũ hñt vt infãtes ꝛ fatui. vel imꝑfectũ vt pueri vel iualidũ vt femie. nãq̃ varium ꝛ mutabile sp femia. Qꝺ si cã coglscit cur pueroꝝ sit imꝑfectũ ꝛ mulieꝝ iualidũ iudiciũ. Credi nõ põt quãtã turbã hmõi pueroꝝ ꝛ puellarũ int barbatos boies exprimur. Multi multa sup hac re locuti sunt. astrologi. medici. phi. ꝛ bi vario mõ. poete. magici. ꝓphe falsi vel idolatre. Prophet⁹ ver⁹ tandẽ dixit de deo. Qui finxit sigillatim corda eoꝝ. q̃ intelligit oĩa opa eoꝝ. Et sapiẽs. Cor regis in manu dei ẽ q̃cũq̃ voluerit/declinabit illũd Qui ſm apl'm. Cui⁹ vult miserek. ꝛ quem vult indurat Theologia ꝙ recipiẽs ex oĩbus prioꝝ dictis id qꝺ ꝓbabili⁹ ẽ. ꝛ improbabilia reijciẽs/ꝓflat ꝛ colligit ꝑ statu viꝛ nature destitute cãm talẽ. ¶ Jtaq̃ sic aia rõnalis depẽdet a coꝛpali dispositõe vel armonia. nõ q̃dẽ in eẽ cũ sit imaterial'ꝛ imoꝛ talis. sed in opari in coꝛpe. Jta ſm varias opatões suas ꝑsupponit ꝛ req̃rit diuersas dispositiones armonicas. vnã habet vt in

formet ꝛ sustētet corpus. alterā vt vegetet ꝛ augeat. alteraz vt moueat ꝛ sensificet. Et ħ quidē nō vno mō sicut nec vnus ē tm̄ sensus carnis/sed ē exterior ꝛ ē interior multiplex. qs inter armonias nō dubiū qn̄ p̄mā in pfectōe scōa excedat. scōaz tertia. ꝛ ita de reliqs. Neqz negat aliqs qn̄ i p̄dictis operationib vtat ꝛ egeat alia rationalis organo corporeo sicut est forma corpis organici physici hoiez in eē p̄stitues. Verū sup/est alia pfectior operatio rationalis aīe supra brutales. in q̄ conuenit cū angelis quā operationē dicimus intellectualē. In q̄ radicat libertas arbitrij q̄ libertas ē facultas rationis ꝛ volūtatis. qz nec volūtas sine ratōne eligeret. nec ratio sine volūtate vellet. libertas idcirco cōplectit vtrāqz vim. Rursus ħ operatio intellectualis cuius in se non sit organica. p̄supponit tñ dispositionē organicam in sensib p̄sertim interioribz pfectiorē lucidiorē ꝛ quietiorē qs aliqua sit alia. oēm enī intelligentē sicut dicit aresto. necesse ē fantasmata speculari. Quāuis Auicē. ꝛ Algazel cū similib tradiderint intellectū desup illustratōes ab intelligētijs sine sensu p̄uio vel inspectōe fantasmatū posse suscipe/hinc ꝓphetias ꝛ diuinatōes tā i vigilia qs in somnijs saluare nitūt/sicut aliq̄ tradiderūt fantasias oēs brutoz ꝛ boim a celestib corporibz exoriri. longū vero. pset̄ esset opiones singulas. Redeam⁹ ad ꝓpendiū. ꝛ dicam⁹ vt cepim⁹ q̄ intelligēdo p̄mitus ꝛ spēs intelligibiles eliciēdo/necesse ē fantasmata speculari. nō certe q̄liacūqz sz ordinata pura ꝛ lucida/si liberꝫ arbitriū debeat esse pfectū stabiler integrū. Cū aūt mille modis imo innumeris ꝓtingit ista quā vsus liberi arbitrij p̄cipit armonicā dispositōez nūc totalit impediri/vt i infantib/ꝛ fatuis/ebrijs/ꝛ amētib multis nūc impfectā hīi vt i pueris. nūc instabilē ꝛ variā vt in femis ꝛ in oīb generalit q̄ varijs passionib affecti sūt. tandē integra vir habet hmōi dispositō ad queqz intelligibilia ꝓpt defectū ꝓsurgētē ex naturali vel accidētali ꝓplexiōe. Quo fit vt diuersi vigeāt vsu liberi arbitrij. q̄dā i istis alteri i alijs. ꝛ neq̄ qs in vtrisqz. Quid dicim⁹ ō diuersis boib cū varietatē istā diuersis tpib. imo eodem die ꝛ fere de momēto i momētū cogīscat hō q̄ se discusserit acriter/in seipo/dū famelic⁹ aliter iudicat qs replet⁹. sobri⁹ qs ebri⁹. mā/suet⁹ qs ira succēsus. vigil qs somniculosus amās qs iuid⁹. ꝓtinēs qs libidie stimulat⁹. hūiliat⁹ qs exaltat⁹. Et ita ō reliqs sine nūero. Neqz tñ adhuc attigim⁹ melācolicas fātasias qs infinitas medici tradūt ex hūoz corruptōe varia generatas. formata ei grā exēpli/fātasia fumis grossis obtenebrata/fātasmata troris ꝛ horroꝛ/sic puer sol⁹ i tenebris inde clamās ꝛ fugiēs. Qua exre sp tristes sūt aliq̄. aliq̄ e diuerso iocularit leti.

Tertiū metrū secū/di. dactilicū pētametꝛ saphicū.

Plendidi solis radij videdos
Exhibent sese tuitu fideli
Dum serenus sit medioqz purus
Aer. imo perspicuo refulgens.
Buttule roris/pluuie ve dense
Rarus aut nimbus vel opaca nubes
Pendulum si se per inane librant
Frangitur circa radius cathecum
Visibus falsas tribuit figuras
Ille portendens oculis colores
Iridis micans pluuioſus arcus.
Halo lunaris/varia vel ortu
Sol vel occasu specie nitescens.
Par in obiectis speculis videre
In quibus distant color et figura
Pro situ tali variaqz forma.
Est agens virtus anime suprema
Que reluceſcit radians in ima
Parte passiua/species in actuz
Efficax ducit: sed speculatur
Per prius grossi simulacra sensus
Spiritus que fert cerebri medullis
Cum quibus fumos recipi putato
Nos vagos/turpes/fetidos/ꝛ atros/
Alteris mulcens nitor est ꝛ ordo
Pulcer/aptatus numero placenti
En babes causas sapienter aptes
Cur sit elusus rationis vsus
Arbitrans plene nec ineſt facultas.

Prosa quarta secū/di.

Monicus.

Atelligo volucer qs late pateat ista de fātasijs cordis/ō fallaciby iudicijs aīe pscrutatio p̄m quaz memisse dz hō fragilitatiſ ꝛ impfectōis sue. Nā qliter inueniet aliqs q̄ p̄tactis incōmodis vel in aliq̄ nō sit obnoxi⁹/sz quēadmodū ō vicijs oratius dic. Optimus ille ē q̄ mīmis vrgetur itaſlib ille dicēdus ē q̄ nō vltra cōez boiem modū/melācolicꝫ fantasijs irretit. Redeat

F vero sermo nr vñ sumpsit exordiũ vt cõso
nus sibi fiat. ¶ Volucer ¶ Redeat volo:
pmisim⁹ q̃dẽ inuestigãdo ꝓsolatõez aduc/
ne nr̃i sup ꝓtritõne gẽtis sue/q eũ theolo/
gia ad ꝓformãdũ volũtatẽ suã diuie volũ/
tati primit⁹ anhelat. Ita enĩ habitur⁹ erat
coꝛ rectũ/ac pinde letũ/pacificũ/ꝛ trãq̃lluz
Sed qm̃ de q̃ volũtate ꝑmo fieret ignora
ri poterat/distinctõ trimẽbris de volũtate
subiũcta ẽ. Reddita/pinde rõ cur in volun
tate ꝑpedit libertas arbitrij/q̃ facili⁹ appa/
reret q̃liter adiuuak. ¶ Progrediẽtes igit
dicam⁹ q intellect⁹ postq̃z inspexerit fantas
mata/põt ix de spẽs intelligibiles elicere.
denudãdo quodãmõ eas a naturali ꝓditõ
ne ꝛ i eis effodiẽs agalma spũale/ b ẽ simu
lacrũ vel ꝓceptũ nũc vl'em' nũc specificũ. q̃
facto intellect⁹ talit actuat⁹ iã põt rõcinari
nõ ispecto fãtasmate/iã silogisat. discurrit.
Regulas artiũ sibi formãt generales ꝛ in/
fallibiles ad exẽplar artis pzie. Necꝛ negã
da ẽ hec vis intellectiua. cũ ꝺ ꝑtute estima
tiua fateamur q ex sensatis elicit spẽs isen/
satas/vt ouis inimicitiã ex figura lupi. At
vero dũ semel actuata fuerit p fantasmata
oꝛtũ hñtia ex aliq̃ sensuũ exterioꝛ/ taz põt
alia sibi formare talr̃ generis i sõno vl' vigi
lia. aliẽ nõ. Cui⁹ signũ ẽ q a natura ceci nõ
somniãt neꝛ fantasiãt de coloꝛibꝫ. neꝛ de
eis sciaz hñt vllã. ¶ Deniꝛ p ꝓtẽplatõz vt
alibi dicẽdũ ẽ veit mẽs ad itelligẽtiã purã ꝛ
simplicẽ sine motu l'discursu ad exẽplar. Iz
impfectũ valde simplicis itelligẽtie ꝺine q̃
vnico ꝓtẽplat ituitu pñtia ꝓterita ꝛ futura
et instar cẽtri itelligibil'stabil' manẽs dat
cũcta moueri. sic vnica ꝛ uariata respicit ꝛ
intelligit oĩa q̃ motui subiecta sũt. Ad hũc
statũ theologia sua det aspirare cui q̃nto p
ximioꝛ tãto sublimioꝛ ꝛ liberioꝛ ẽ volũtas
q̃ velut ex alto iubet ꝛ impat sensuali volũ
tati. ꝓt c⁹tractũ sic nec ꝓt motũ naturalis
appetit⁹ñ deserit locũ suũ q̃ adheret ꝺo po
nẽs i eo spez suã fidẽ atꝛ dilectõz. Oꝺ si iu
xta sapiẽtis ꝟbũ sic ꝓturiẽtis coꝛ suũ fan/
tasias patit vt fit i sensualitate ñ dat ill' coꝛ
suũ itellectuale/nisi ab alto imissa fuerit vi
sitatõ ꝺm quã regit. agit atꝛ dirigit. ñ q̃dẽ
fatali necessitate seu fluctuatione fortuita.
B ¶ Colligim⁹ ei ex imẽsa ꝺine ognitõis vi
uacitate lõge sup nr̃m cogĩscẽdi modũ sil' ꝛ
ex volũtatis liberrate q apꝺ eã nihil ẽ foꝛ/
tuitũ. nihil causale. nihil insup ad extra ne
cessariũ vl' fatale. Rõ primi ẽ qm̃ nihil agit
in mꝺo/q̃n ab et'no ꝓuiderit illꝺ de⁹ cũ to/
ta serie cãz etiã mimaz. Hec⁹ apud hoies
ꝑt q̃z intẽtõz ꝓdeũt effect⁹ ex variaz igta/
rũcꝛ eis cãz ꝺcursu/ quẽadmoꝺ videre ẽ i
inuẽtõe thesauri dũ terra fodit vt excolat ñ
vt auz inueiat. Hic oꝛtũ habuit fortasis
illꝺ ar'. q vbi magis ẽ ꝺ itellectu ibi mi⁹ ꝺ
fortũa. Recte q̃dẽ aꝺo vbi totũ ẽ ꝑitellectũ
nihil ẽ fortuitũ. Si ꝺo fortunã q̃s transfe
rat ad cãz ꝓducẽtẽ effect⁹ q̃ dicũk i oꝛdie ad
nos fortuiti. sic primã cãz dicere possum⁹
eẽ fortunã qm̃ principalr̃ ꝛ imediate ꝺcur
rit ad oẽz effectũ. Dediss z b mõ virgili⁹ ve
rũ epitetõ fortune dicẽs. fortuna oĩpotẽs.
ꝛ Salusti⁹. Sz ꝓfecto inq̃t fortuna i oĩ re
dñak. Cetez ꝺ fati necitate liq̃t ex pmis
sis q nihil i rebꝫ creatis tale sit facta ad pri
mã cãz ꝺpatõe q̃ nulla actõis necitate con
strigit/neꝛ respectu celi neꝛ r̃spectu terre
ꝛ oim q̃ i eis sũt. Coagit tm̃ differẽter i actõ
nibꝫ q̃ dicũk naturales/q̃bꝫ ñ ẽ anexa rõ p/
pria. nec ex ꝓñti vllã hñt libertatẽ seu ꝺtin
gẽtiã i agẽdo ex pricipijs suis itrisecꝫ. Alli
ter i hñtibꝫ ꝺiũctã rõez q̃bꝫ itrisecа facultaz
est volẽdi vl' nolẽdi ꝺm iudiciũ ꝓprie rõis.
Nihilomin⁹ si ad primã cãz naturalr̃ agẽ/
tia retulerz illa ñ necessario sz ꝺtingẽter effu/
ciũt mot⁹ suos. hoc i miraculꝺ factz circa so/
lẽ. circa ignẽ. circa mare ꝛ bestias pspicuũ
fidelibꝫ ẽ. Dakitaꝛ regla q̃ i oĩ ꝓductõe si
ꝺcurrit aliq̃ cã libere ꝺtingẽter agẽs q̃tq̃
fuerit naturalr̃ coagẽtes effect⁹ ille cõtingẽ
ter ꝓducak. Qua i re ptz q a act⁹ elicit⁹ create
volũtatz sortik cõtingẽtiã ex duplici radice
ex sua itrisecа ꝛ ex supioze ꝺina ¶ Monic⁹ 25
Cuz nõ inueio volucer his q̃ dicta sunt re
pugnãdi/neꝛ alit ꝓhie ꝟba loquẽtz apud
doctiũ ꝺ fatali necitate r̃cipiẽda puto. scis
attñ cõturbari nõnullos apꝺ q̃s de⁹ ita cõ/
siderak tãꝛ rex supm⁹ q̃ vnico sel' impio cõ
stituerit vniuersũ mꝺm/dãs vnicuiq̃ reip
priũ officiũ quẽadmoꝺũ terren⁹ rex ꝺstituit
vl' exercitũ suũ vl' curiã iudicioꝛ ꝛ legũ aut
artifex aliqꝺ horologiũ. Sp̃e vero deiceps
manet q̃et⁹ neꝛ solicit⁹ p singla. Mitũ hãc
estimatõz suã fulcire p vulgatũ illud aug.
ꝟbũ. De⁹ sic res admistrat vt eas ꝓprios
mot⁹ agere sinat q̃ ꝛ ꝓphetico oze dixit. ego
sũ de⁹ ꝛ ñ mutoꝛ. ¶ Volucer Ita ẽ moni
ce redeũt tales ad supi⁹ ipbatã philosophã
tiũ opionẽ quã isectãk mlti seculariũ lr̃arũ
ac existimatio vulgariũ/quoꝛum videbis
aliquos si ad scripturaz sacrã se conuerte/
rint nihil ipẽdere aut irridere simplicitatẽ
ei⁹. eo q̃ maxia ps cõtexit histoꝛiꝫ. habe/

m⁹ inquiūt aliūde narratões hīstoricas. q̄ et stili splēdore ꝛ rerū gestarū magnitudie nō inferiores exīstūt. Nec tñ ꝑ interest qm̄ hīstorias hz scriptura sacra, put ī eis ꝓtēta reuelauit de⁹ p ꝓphetas. lōge pri⁹ anteq̄ fierēt. Et q̄b⁹ pulcerrime ac saluberrime veritates eluceſcūt. Eluceſcit prio diuīa oīm p̄cognitō simul ꝛ puidētia regitiua oīm q̄ gerūt tā in celo q̄ ī terra. q̄ volūtati sue seruire facit vniuersa. nūc p bonos nūc p malos aduersus quā nō est sapīa neq̄ ꝓsiliuz adeo q̄ hoīes vel demões implēt p̄dispositionē reuelatā dei. dū conāt illā vel effugere vel frustrare. Sūt in exēplū vendit⁹ Joseph/ ꝛ exposit⁹ cū aliīs in fātibus ī aq̄s moyses/ ꝛ dauid a saule psecut⁹. cū ceteris absq̄ nūero. ¶ Eluceſcit p̄terea q̄ p̄nūciatōnes dei facte p ꝓphas vel scriptura. ꝓditōez sepe recipiūt hz exp̄ssa nō sit fm varietatē meritoꝝ vel demeritoꝝ apud illos q̄b⁹ vel p quib⁹ hmōi p̄nūciatões fiūt. Hoc de iona respectu niniuite ꝛ. Hoc de isaia respectu ezechie. ꝛ ita de reliq̄s liquet. Relinquit id circo sp hoīb⁹ dū viatores sūt pnie locus ꝛ pie oīois atq̄ ꝓuersionis effect⁹ nec ex immutabilitate dei vel p̄nūciatōis sue despationi loc⁹ dat. ¶ Eluceſcit ampli⁹ nō ee seruiendū deo p sola psperitatis adeptōe vel aduersitatis euitatōe tpali/ q̄ veritas ī euāgelio manifesti⁹ tradita ē/ q̄ lex antiq̄ tpalia ꝓmoda vl incōmoda rememorās exponeret. Est eq̄dē p̄miū p̄stanti⁹ merito nihil aūt tpale p̄stāti⁹ē virtute. Sz neq̄ cū stoycis dicere satis ē virtutē esse p̄miū sui sicut viciū seip̄m penā hz. Allicīēdi fuerūt hoīes ad laboriosa ꝟtutū opa ꝛ a suis voluptatib⁹ vicioſis arcēdi p sepatū aliq̄ maī⁹ tā p̄miū q̄ supplicīū. Ad q̄ ꝑbia q̄ ptingere nō potuit h deficit cū sua ꝓsolatōe deficiūt et illi q̄ volētes suis exhortatōnib⁹ vel p̄dicatōnib⁹ bñ īstituere ad amorē dei, pmittūt p illo q̄si ꝓmutatōez quādā/ bona tpalia vt diuitias/ vt sanitatē/ vt plē egregiā/ aut aliq̄ similiū. Sic ei ꝛ cortex lr̄e veteris p̄tēdebat. q̄uis int⁹ ꝓphetici ꝛ eleuati viri spūalia sub his tpalib⁹ ꝓmissionib⁹ obūbrata ꝓcipent ꝛ gustarēt/ sz de h lati⁹ infra.

J ¶ Eluceſcit postremo ex hac diuie voluntatis ad vtrūlibz actōe extra se liberrima q̄ solo nutu tpat orbē/ q̄ orōes spesq̄ nr̄e dirigūt nō inanit⁹ ad deū q̄uis īmutabilē q̄ cetera oīa mutare scit ꝛ pōt dū vult. Et h ē generalī mot⁹ ilst⁹ oīm creature quē obedīē tialē noīare possum⁹/ vt ei⁹ seq̄t impiū quē admodū de ascēsu q̄uis ne vaciū fiat dici solet. Et ꝑfecto si de⁹ sinat res agere ꝓrios mot⁹, ꝓñs ē vt eos possit vel impedire vel mutare. Alioq̄n nō iā res sineret/ sz agerēt vellet nollet. Quinetiā mīstratio nōne reponit⁹ in ordie cāz q̄s ab initio de⁹ īstituit ꝓpri⁹ aūt mot⁹ angelo⁹ liber est in agēdo. Proinde sic spūalia potiora sūt tpalib⁹ tā q̄ illoꝝ finis. ita fit ī tpalib⁹ mutatio/ put exigit gratuitū regimē spūaliū/ p̄serti ad finē eterne beatitudis ꝓsequēdū. In hac ā regiōe vl ordie spūaliū reponūt diuīa carismata/ p̄cipue fides spes ꝛ caritas/ q̄b⁹ mo⁹ idit⁹ ꝛ q̄si ꝓpri⁹ē ipetrare miracla dū expedit/ vt q̄ ī aq̄s validis tra appareat arida ī medio fornaq̄ ardētis sit vētoꝛis/ q̄ mōtes trāferāt ꝛ qō lōge mai⁹ optabili⁹q̄ ē fit p istas ꝟtutes ꝛ orōez eis subnixā/ vt expedītū sit ꝛ alacre libeꝝ arbitriū volūtati⁹ hūane/ ad dirigēdū pedes sue affectōis ꝛ ūētōnis/ ī viā paq̄ ꝛ salut⁹. Ad ꝓformādū p̄terea diuīe volūtati suā eidēq̄ prsus inniti dicēdo cū ꝓpha. Ut iumētū fact⁹ sum apd te/ ꝛ ego sp tecū. tenuisti manū dexterā meā. ꝛ ī volūtate tua deduxisti me Ūñ libz collocutioni diei pñtis terminū dare sub h metro

Quartū metrū ꝛ vl

ti. se. ꝓcordat metro. ij. h⁹ li. Quot subiecta

Ille Uminis orbus subsidium sibi
Querit a vidente
Cui plus nitik vt magis audūt
Imminens periculum
¶ Patrem dum cecidit puer aspicit
Ac ei manum dat
Scit quia non valet ex se surgere
Querit hinc iuuamen
¶ Vulnere fractus qui medicamina
Nouit/ hunc requirit
Potat amaris. vrit ꝛ ignibus.
Huic obedit vltro.
¶ Litibus implicitus sibi querere
Jure vult peritum
Dictaq̄ nec refugit sua credere
Conscius suimet
¶ Cur igitur ceci/ pueri quoq̄
Saucīq̄ valde/
Juris ꝛ ignari. nos tradere
Non cito velimus
Xpe tibi. qui rite p omnia
Vis opem referre.
Quo sine nulla valent discrimina

Ui vel arte pelli.
¶ Duc petim⁹ quo vis/mora nulla sit.
Ibit alacris mens.
Si caro tardat/per q̃ pericula
Cuncta te sequetur.
Grata.nec inualido cum murmure
Perget aut trahetur.
¶ Cur peccata sciẽs cumulet noua
Dum licet mereri.
Explicit liber scõs.

Incipit liber tertiꝰ

Prosa prima. Monicus

K A Ssum volucer desiderans rursus ex te audire verbũ super cõsolatione peregrini.solicitam enĩ super hoc auiditatem/ex puigili cordis mei cura/que te loco temporeq̃ preuenit/intelligis. ¶ Volucer ¶ Spes vt dixi monice solatur eum / cõfugens ad deum tanq̃ ad thronũ gratie.ad templũ ⁊ aram misericordie.ad arcam federis. ad libertatis asilum ad firmã petram.⁊ solidũ littus. A natura siquidem ita videmus institutum vt debilior innitat fortiori.sicut vitis vlmo.edera quercui.naufragus tabule/ puerulus matri. Solatur ipm preterea scriptura sacra/ reuelans decursum mundani regiminis/ a prima voluntate liberrima/cui nostra cõformis esse debet. Quẽadmodũ vero per spem vis irascibilis. sic per hmõi conformitatẽ rationalis ordinat/ et ex cõsequenti cõcupiscibilis/dum ita fuerit cõformis et subdita q̃ ipsius ⁊ dei sit vnum velle et vnũ nolle/quod amicicie ꝓpriũ est: ¶ Videns aũt q̃ irascibilis p impatientiã conturbat.⁊ per ignorantiã seducit rationalis Deinceps igitur ꝓplebit sermo sup impedimentis hmõi tollendis/primũ p patientiam.alterũ per doctinã/ vbi nõnulla que in prioribꝰ dici potuerãt/inserent. ¶ Monicus ¶ Placet qõ dicis q̃m et dictoꝝ recordationẽ summariã/⁊ dicendoꝝ lucidũ ordinẽ tradis. ¶ Volucer ¶ Locutur⁹ ergo de ꝰsolatione p patientiã recte mihi video id agere si de moderamine zeli incho.habet itaq̃ zelus inter passiones vehemẽtiã multã. Audi sapiẽtẽ Dura sicut ĩfern⁹ emulatio. Prefert insup sibi spẽm iusticie q̃ fit efficacior ad nocendũ dũ deuiat Quid enĩ efficacius ad nocendũ q̃ familiaris inimicus.⁊ q̃ demoniũ meridianũ/ quod in angelũ lucis se transfert? Poro zelus et si q̃q̃ significat inuidiã. q̃q̃ odium.aliquãdo imitationẽ. vtemur hic zelo put est desideriũ vehemẽs quo quis incitat ea tollere que rei sibi dilecte videntur aduersa. Sic homo zelat pro vxore/ ne mechus abutatur ea/et hinc zelotypia. mater pro filia ne violetur. iustus ꝓ domo dei volens ab ea tollere quicquid viderit scandaloꝝ. Unde istud est. zelus domꝰ tue comedit me. Cuius recordati sunt discipuli christi/dum eiiceret vendentes ⁊ ementes de templo seu domo dei. Zelũ hũc vltimũ laudauit qui dixit nullũ esse deo acceptũ sacrificiũ q̃ zelũ animaꝝ. vere quidẽ si comitetur ipm benuolentia/discretio/⁊ constantia. que tria si deserat aut contẽnat zelus. recte ꝓ pueris ipm gladio bicipiti in manu furiosi : igni rursus et fulmini sine obice puaganti.

Primũ metrũ tertij monocolon choriambicũ asclepiadeus currẽs cũ prio carmie Horacij Mecenas atauis edite regibꝰ.

Fugẽs flãma rapaꝝ libera si manet
Hor supma domꝰ puolitas vorat
Quo plᵘ absq̃ mõ torrida cãduit.
Estas/fulguribus crebrius emicat
Elisusq̃ vapor dissipat infima:
¶ Est igni similis zelus/et estuat
Intus cor stimulans.quo vehemẽtior
Incumbit cohibe/fac teneat modum:
Lollidunt in eo se pariter duo
Affectus/nimiũ singulus improbꝰ.
Hinc impellit amor hinc furit odium.
¶ Zelus nam quia rem diligit ⁊ colit
Ledi non patitur/protinus incitus
Ira corripitur/recta nec inspicit.
Odit/persequitur/nec requiem capit.
Fingit iusticiam/tendit in ardua
Supra posse ferox frangitur ⁊ ruit
Secum multa trahens que pereũt simul:

Secũda prosa tertij. Monicus.

Q Onne zelꝰ excusat o volucer ꝓpterq̃ boni finis/etiãsi leserit vt duz vult tollere scãdala a domo dei/satagẽs ab hoibꝰ vel hereses corrigi vl symoniã abiici.l tyrãnidẽ ꝓpesci. nõne suffragat sibi ꝟbũ xpi Si oculꝰ tuꝰ q̃ ẽ intẽtio fuerit simplex totꝰ corꝰ tuꝰ lucidꝰ erit. ¶ Volucer

Audisti xp̃m alibi dicentez. Ecce venit hora z nūc est/ vt ois q̃ interficit vos arbitret se obsequiū p̃stare deo. q̃s tñ dixerit q̃ hec intētio reddiderit occisores martyruz absq; noxa? Quid q̃so iudeos magis excecauit q̃z zelus legis antique/ quā putabāt xp̃z subuertere velle? De quib⁹ apl's Testimoniū phibeo eis/ q̃ zelū habēt sed ñ fm scia z. Proinde multos inuenim⁹ ex hereticis etiā hac tēpestate/ q̃s fefellit talis zelus tollēdi scādala a domo dei/ p banc aut illā p̃dicationis viā. Hinc hereses ꝓtra prima tū romane eccl'ie/ q̃ sine ea stat salus. ꝓtra dotationes vniuersalis eccl'ie/ q̃ sunt vt venenū effusum sup eā. ois q̃z symonie officina. ꝓtra platoz statū splendidū z amplam familiam/ q̃ a secularib⁹ eripi possunt eis oīa. Contra religioso⁹ obseruantiā q̃ aduersant libertati legis xp̃i/ z estimāt questū pietatē. Contra oēm generaliter p̃sidentiā q̃ null⁹ p̃scitus. nullus existēs in peccato mortali iuste dominat. neq; p̃latus ē/ neq; sacerdos/ q̃m in charitatis radice fundat/ vt dicūt/ titulus p̃sidētie/ z ita de plurimis Dū eni displicuerūt mores/ suborti sūt errores. dānatus ē p̃terea status q̃ displicēs in eo cernebat abusus/ exēplo medici stulti/ destruentis subiectū dū conat expellere morbū. ¶ Cetez reminiscaris velim eoz que dies hesterna disseruit sup turbatōe iudicij rōnis. Addit aduena nr̄ exēplū aliud et id plane crebro. Exprimur ait sepius nō nullos q̃ vigilātes loquūt similia somniātib⁹/ nihil pene dicentes/ q̃ sibi cohereat. hāc passionē frenesim medici. vulg⁹ fantasiā vel reueriā gallice resuerie denoīat. cui⁹ cā ē q̃z fantasmatib⁹ rez int⁹ occursantib⁹/ vtunt̄ p veris reb⁹ ad extra positis/ quēadmoduz somniātes/ p̃sertim illi q̃s exercere opa vigilātiū ꝓpertū est. qui cū expgefacti fuerit inueniūt se deceptos in aliq̃ suo iudicio/ q̃ntūcūq; visi fuerit i somnijs velut in vigilia se gessisse. Profecto nō dissimiliter euenit aliq̃b⁹ vehemēter affectis z passionatis/ q̃ i vigilia sensib⁹ aptis patiūt aliq̃d sile dormiētib⁹. Sūt ei ꝓsopiti z soporati vl' debriati passionū radicata z fumositatib⁹/ q̃ licet eo tūc sibi videant sapiētes z virtuosi vt vl' liberales vl' magnanimi vl' humiles vl' valde zelātes rēpublicā. vez tñ cessantib⁹ hmōi passionib⁹/ intuēt i vigilia virtutis z veritatis/ se q̃si sōniasse z in aliq̃ semetipos notabilit̄ fefellisse. Hemp̃e q̃b⁹ erat ex aliq̃ p̃te sopitū rōis iudiciū adeo q̃ nullis clamoribus ex aduerso mouētib⁹ posset aut vellēt expgisci nec suadentib⁹ obedire. Cur ita? nisi q̃ simulacra virtutū int⁹ fabricata p veris virtutib⁹ ap̃lexāt i sōnio vanitatis. vbi mētis iniq̃tas sibi dicēs zelū eē q̃ furor ē. iusticiā q̃ crudelitas ē. correctionē q̃ diffamatio est. prudētiā q̃ callidi tas ē. z ita de ceteris. Sic ira. sic iuidia. sic odiū. sic amor i excellētia iudiciū rōis offuscat. ꝓsopiūt z excecāt q̃diu durauerit. Durāt vero q̃nq; plus/ q̃nq; min⁹ p varijs bominū moribus/ p ꝓsuetudie. p complexione. p occasionib⁹ datis aut acceptis. Odiūt z refugiūt q̃ hac spūali frenesi laborāt rēpbendi sicut lethargic⁹ expgisci. spnūt alioz ꝓsilia. nēpe q̃ pl⁹ alijs sapere saltē i hac sua re acuti⁹ q; circūspicere diffinitū apud se retinēt. Eos p̃terea q̃ se nō sequūt culpāt/ vel de negligēti torpore circa ea que dei q̃ reipublice sūt. aut de dissimulatōe vel inordinato timore crimiant z ridēt. Currunt tāq; asin⁹ indomit⁹ i oē p̃cipiciū/ relinq̃nte eos i manu ꝓsilij sui deo irato. q̃ supbis resistit. ¶ Donic⁹ ¶ Noui tales aliq̃n q̃les erāt opinor symeō z leui. q̃z a p̃re maledict⁹ furor qz ptinax/ z indignatio qz dura. eo q̃ sint vasa iniq̃tatis bellāria. ¶ Sz q̃ pacto veri zeli cognitō p̃stabit audire desidero. ¶ Volucer ¶ Vez zelū eleuate/ p̃rieq; descripsit q̃ dixit illū comedit zel⁹ dom⁹ dei q̃ scādala q̃ videt i eccl'ia tollere vult si pōt si nō pōt tolerat z gemit. vulgata vero rōgula hz. illud possum⁹ qđ ō iure possum⁹ vbi nouerim⁹ plurimū int'esse i eo q̃ zelat si fūgit auctate iudiciaria. aut si caret illa. vtro bicq; tñ obfuāda lex illa. Juste qđ iustuz ē exeq̃ris. Donic⁹ Vellē sepat⁹ sup his fimo fieret. z prio ō zelo fūgētiū publica ptāte. ¶ Volucer ¶ Fiat ita/ z q̃t isidijs exposit⁹ ē iste zel⁹ accipe. Insidiat ipotētia p̃t quā iubet sapiēs. Noli velle fieri iudex nisi ꝓtute valeas erūpe iniq̃tates. Judex ita q̃z qđ aliō agit. pferēs sniaz c⁹ executōis nō hz facultatē/ nisi iusticiā exponere vel ꝓtēptui/ vl' discrimi. Insidiat igrātia eoz q̃ stat⁹ reqrit eē cogscēda/ h̄ i plat̄ plurimis respectu legis euāgelice/ h̄ i secli iudicijs/ q̃ ad ciuiles ꝓstitutōes inuenim⁹/ q̃les eē dānabiles mechanici mōstrāt int⁹ q̃s ñ recipitur nisi q̃ i arte sua pit⁹ ē. Turbat etiā i aliq̃b⁹ lr̄atis hūc zelū defect⁹ exp̃ietie. q̃ circūspicere facit oīa vt tandez eligatur nedum

id qõ de se licet. sed qõ expedit/id est qõ expedite fit. attenta circũstantia; qualitate. ¶ Turbat alios incõstantia; psecutionis eoꝝ que bene prꝛecõsiliata. ꝛcluſa. incepta q; sunt/quos vel ira suboꝛiens/ vel humanus timoꝛ infoꝛtunij contra se vel affines deiecit a cathedra iudicij. ¶ Quo ꝛtra pti nacius obfirmanꝭ alij in male pconsiliatꝫ et ceptis/ fatuo quodã pudoꝛe victi/ ne vincideanꝭ/ exemplo militũ quos in certamen vltro moꝛtẽ vicioſus fuge pudoꝛ impellit ¶ Quid existimes pterea de ꝛsiliarijs mẽdacibꝫ ꝛ coꝛruptis a quoꝝ seductione vix aliquis in potẽtatu ꝛstitutus securus est. Quid de notarijs ꝛ pmotoꝛibꝫ. Sed regerit culpa in eos qui tales eligunt nec coꝛrigunt. qui sola insup sibi placentia dici volunt/ qualis erat achab. Veruꝝ est quippe illud sapientis. Princeps qui libenter audit verba mẽdacij/ omnes ministros habꝫ impios: ¶ Efficaciſſimũ insup coꝛruptiuũ zeli boni ꝛ debiti notat scriptura cũ experientia/ esse munerũ receptionẽ a manu lingua vel obsequio. vnde sequit acceptio pſonarũ/ simili p reatu damnãs vnum. absoluens alterũ/ que omnia. phibuisse legit cognatus moysi/ dum eidẽ optime policie formã deſcriberet. ¶ Sũt qui se sufficienter existimãt rẽpublicã regere si cõstitutionũ onera multiplicauerint. Si snias penales vt excõicatões fulminauerint. manent aũt ipi negligentes/ similes facti pedagogis reprobis qui negligentiã suã ꝛ ignauiam purgare se putant/ si pueris suis cõminationes crebꝛas indixerint/ si verberibus eosdem affecerint. ¶ Inuenies alios suis ita ꝛstitutionibꝫ posituis inhereꝛtes. vt nullaꝝ epikeie virtutẽ admittere velint/ sciant aut possint/ apud quos summũ ius sepe sũma iniusticia fit. ¶ Alij passim hac epikeie vel equitatis regula sic abutunꝭ q; nihil in legibꝫ. nihil in ꝛstitutionibꝫ et regulis suis manet stabile. cũ tamẽ pcipuuꝝ cuiuslibet policie/ etiã in monasterijs/ regimen/ ex rationabili leguꝝ suarũ stabilitate resultet. ¶ Amplius quid de puersis scandalosisq; moribꝫ censendũ est ex quibꝫ redditur contẽptibilis tam vita q; auctoꝛitas regitiua/ vnde ꝛsequẽter inobediẽtia subditoꝝ pꝛouenit. iuste pꝛorsus. vt in eo dñi puniantꝭ/ in quo delinquũt. Adam in exẽplo est/ cui in deũ peccãti facta sunt omnia prius subdita rebellia simul ꝛ aduersa. ita etiã vt caro ꝛpria. ¶ Quid q; aliqñ peccãta subditoꝝ redũdant in pſidẽtes: nec mirum/ dũ ꝛsortes sunt in malicia ꝛ mittẽdo vel omittẽdo. sicut Hely legim⁹ ad filios: Illud vero magis stupendũ exempli gra in Moyse qui rector virtuoſisſim⁹ extitit cui⁹ hec verba sunt. Nec miranda ait indignatio in populũ cũ mihi quoq; irat⁹ dñs ꝛptervos dixit. Nec tu ingredieris illuc non dubiũ in terrã ꝛmissionis. ¶ Bonicus ¶ Durus est hic sermo ꝛ regentibꝫ o volucer. ¶ Volucer ¶ Durus fateoꝛ aõo q; beatos pdicare compelloꝛ illos qui solitudine sua ꝛtenti sunt/ quales papa Greꝛgorius suspirauit/ habentes hanc a deo gratiam q; absoluti sunt a vinculis publici reginiis. ¶ Preconiũ itaq; suũ canamus placet.

Secundũ metrum

tertij da ctilicũ archilochiũ tetrametrũ. vt illud nonũ quarti de ꝛso. phi. Puro claruꝝ lumine phebum.

In Onacha claustri vita recludens:
Semet septis/ moꝛtua mundo
Cui⁹ regimen ferre recusat/
Pompasq; suas deserit omnes/
Animum superans/ imperiosa
Regnat. celle conditur antro
Regio fit ei mansio celi
¶ Hil sibi vane gloria laudis/
Hil fallacis gratia fame
Garrula palpans. lubꝛica nec spes
Complacet/ boꝛret ferre tumultus
Trepidosq; metus/ anxia vota
Qualia medijs vꝛbibus errant.
¶ Hanq; assiduis turbine vasto
Editur curis publica vita.
Que pꝛesumit debilis in se
Homines pꝛopꝛio ponere doꝛso'
Quoꝝ nugas/ crimina/ fraudes/
Lites rabidas/ vulnera/ moꝛtes
Anxia poꝛtat. calculus arta
Dandus supest cum ratione
¶ Quid tantis iuuat vltro pericliis
Subdere vitam moꝛ perituram
Scrupulosq; pati iugiter acres/
Intro vermem coꝛ lacerantem:
¶ Ludicra vanaq; quanta recursant
Quot crudelia/ turpia/ feda
Haurit sensus discolus/ extra.
Vnde coꝛ vꝛit zelus amarus
Vel doloꝛ asper. dira vel ira.

Siue libido sordibus opplens
¶ Nonne fenestras claudere mortis
Prestat. et vti sensibus imis
Telica cernere mente pudica
Quā non turbat seua remordens
Cetera populi cura recepta.
Fera mors sibi fit ianua vite
Sua spes Jhs est. viuit in illo.
De sanctorum quos coluisse
Meminit/meritis et prece fidit.

Prosa tertia tertii

¶ Volucer. Monicus.

Jde volucer ne dñi claustralē vitā extollis sis iurios⁹ reipublice q̄ periret vtiq; sine rectoribꝫ. Sed neq; caret ista vita suis piculis/suis q; tēptationibꝫ/tāto maioribꝫ quāto collucratio crebrior aduersus principes tenebrarū mūdi huius⁹ babēda sibi est/z plus q; humana. Deniq; scit dānationez serui pigri qui talētū sibi creditū abscōdit in sudario ponitq; lucernā sub modio. nam sapia abscōdita/z thesaur⁹ inuisus/q̄ vtilitas ivtrisq;? Dādauit q; de⁹ vnicuiq; de ꝓprio suo quē peuntē q̄ nō saluat dñs pōt/occidit.

Volucer Dic ē crede mihi laque⁹ magn⁹ q̄ solet zel⁹ improbꝫ seducere plurimos vt ambulēt i magnis z alienis a se. nō fm scientiā. magna q̄ppe sibi videt ois p̄sumptō Qua sup re multū diuq; nr̄ aduena secū q̄ siuit/theologiāq; ꝓsuluit. ¶ Monicus Jdeo audire cupio q̄liter hec zeli deceptio ꝓgnoscēda/declinādaq; sit ab illis/q̄s nō/dñi admīstratio publica ligatos detinuit. imo z q̄s hz religio/ne mūdus eos p̄ banc seductōez resorbeat/ q̄les inuēti sunt aliq̄ eo dānabiliores/q̄ primā fidē irritā fecerīt. Patiūt alij nō pauci noxias inq̄etudines sūmurmurātes q; dona sua nequeūt i alios trāsfundere docēdo/ꝓsulēdo/monēdo/dirigēdo/iuxta datā sibi sciaz. moleste ferentes ociū suū quasi dicerēt. vt q̄d pditio hec q; nō habēt q̄ doceat eos iter rectū. q̄s ꝓstituat me doctorē sup eos vel ad eos? Volucer ¶ Est vt dicis in q̄busdā/q̄ vtinā docerēt se primit⁹ ad sobrietatē sape/q̄ aliorū fieri doctores tāta auiditate desiderant/vt ꝓgnoscerēt q̄ rōne zelus su⁹ moderādus ē/et quib⁹ termīs coercēdus. ¶ Monicus Expedit ne quasdā sup hac re dari regulas breues z solidas. ¶ Volucer ¶ Expedit/accipe. z in primis certū habeto q; ptātem regitiuā i ecclesiastica hierarchia/si supior nō imponit z iubet eā/nemo laudabiliter et tute suscipit vl' exercet. Talis nimiq; se glorificat z ingerit nō vocat⁹ a deo tanq; aarō Primūq; loco ūeniens ad nuptias impudenter anticipat/descēsurus cū rubore. audituruset etiā q̄s te ꝓstituit iudicē sup nos? Itaq; sarcinā hanc si nemo imponit dicit Aug. vacādū est ocio ꝓquirēde veritatis. adde. vel studio ꝓprie salutis. Neq; enī de⁹ indiget auxilio nr̄o p̄ salute alioq; vt secuz laborem⁹ nō vocati. ¶ Ampli⁹ ptātez regitiuā nō ꝓsequit aliquis ex solo titulo scientie vel eruditionis vel caritat⁹. imo nec exceptione licētie mgr̄alis in theologica facultate/que licētia non obligat se suscipiētem/sed idoneitatē eius mōstrat. ¶ Proinde ptātez hāc regitiuā/si supior legitimus (sit deus. sit hō) iubet z imponit/ optet recipere. q̄n post auditas recusatōis causas/vt in moyse fuit z Jeremia/supior ptstat in sentētia. Refutantē enī quid excusaret ab inobediētia/nisi ꝓprium forte iudiciū quo sibi videt indignus tali missione. Sed superiori subīcere ꝓuenit/nedū ꝓprie voluntatis affectū sed etiā intellectus sui iudiciū. Alioq̄n pusillanimitas ista specie humilitatis se pallians/ arrogātia dicenda est/eo periculosior quo sibi videt humilior/ et q̄ sensum suū pferre non dubitat sensui iudicioq; superioꝛ. Subinde ptātez regitiuā potest aliq̄n vel petere vel appetere hō sibi bene ꝓscius q; nō posse sed pdesse vult/scit et pōt/tm̄modo caueat ne mentiat/vt sepe fit/iniquitas sibi. Arbitror hoc intēdebat apl's. Qui epatū inq̄t desiderat/bonū op⁹ desiderat. Sed vt inq̄tatē abīceret subiūxit. Oportet aūt epm esse sine crimīe z̄c. Sic Jsaias dño querēti quē mitteret rndit Ecce ego mitto me. vez se iam ardēti calculo purgatū ꝓgnouerat. Poterat hec ptās tuitius appeti/q̄n priores ad martiriū q̄ p̄sidebāt ipi trahebāt. Hodie vo suspecta nimis hec appetitōe gignat eā nō zel⁹ aīaq; sz vel p̄sumptio/vel inanis gl'ia. vel ambitio vel inertia/q̄rēs in ocio laute viuere. vl' cupiditas ditare q̄rēs carnē z sanguinē. aut demū inexpiētia ptātis hui⁹ regitiue/dās audaciā de viribꝫ ꝓprijs. sibiq; blādiēs q; efficaci⁹ ceteris euelleret/ q; destrueret/ pderet z dissiparet/z edificaret/z plātaret. Exp tuis vo lōge videbit alit z metuet. videbit q; quersi difficile corrigūt. z stultoq; ifinit⁹

est numerus. videbit opa dei q̄ nemo possit corrigere quē ille despexerit. Videbit q̄ de p̄meditatis secū & dictis tunc faciā hoc tunc faciā illud. fiet postmodū neq̄ hoc neq̄ illud. Videbit se longe fieri & confundi ab expectatione sua/& velut a corrēte rapido aliorsuz/a creatus erat/trahi. Aliaduertet deniq̄ aliquādo facilꝰ esse speculātē in cella vel studio describere sibi pulcrū boni regimis moduz in republica/q̄s exequēdo practicare. ¶ Monicus ¶ Quid de boibꝫ cēses nr̄e etatis querēt̄ibꝫ expectatōnes ad beneficia/quibꝫ ānexa est alioq̄ cura. Pro quibꝫ vel adipiscēdis/vel retinēdis se litibus inuoluūt/sumptibꝫq̄ p̄sumūt. ¶ Volucer ¶ Viderint ipi qualis sua sit intētio et quē sibi finē p̄cipalit̄ p̄stituūt. Potest itaq̄ fieri vt idoneꝰ aliq̄s seruire deo in regimine publico q̄rat illud/intēdēs exp̄ñti et tanq̄s secūdarie sustētationem vite p̄prie sufficientē habere. q̄tinꝰ a bsq̄ mēdicitate vel improportōnato sibi labore seruiat in hoc statu liberiori/quiete deo. Nec est leuiter ℔ imputādū symoniace prauitati. Sicut nec dū frequentant in ecclesijs horę canonice ad recipiendū distributōes quotidianas & solitas. Aut dum vicariꝰ deseruit vni cure suscipiēs inde stipēdiū. Dignꝰ est operarius mercede & cibo suo. Dicā amplius. Si p̄fitet aliquis vitā claustralē rōnabiliter/intendēs illic sufficiēter sustētari. aliquin nō intrarꝰ neq̄ tñ symoniacus est dū intētio p̄cipalis ē seruire deo/& sustētatio vite est ad illū finē & sub illo. vbi aūt vnū p̄ter aliud. iam nō duo sed vnū sunt ¶ Monicus ¶ Appares loq̄ fauorabilit̄ in excusatiōnē symonie/quā tāta seuerita/te decreta dānāt. quā ampliare ita nitūtur aliqui/q̄ pene nihil apud ecclesiasticos inueniret (si verū sentirēt) a symonia nō infectum. Sed hoc interim omisso cū multis que magis scholastice tractāda sunt. p̄fice qō cepisti de zeli moderatōe p patientiam respectu fraterne correctōis. ¶ Volucer ¶ Correctio fraterna cū sit opus elemosine spūalis datū sub affirmatiuo p̄cepto. Si peccauerit in te frater tuꝰ &c. Sp quidē obligat/sed nō p sp. ¶ Omittēda quippe est dū pbabiliter apparet q̄ fieret vel frustra/vel in deteriorationeꝫ corrigēdi. Hoc aūt pbabilit̄ estimat de peccātibꝫ ex malicia & cōsuetudine puersa. nō ex ignorātia. Nec in correctōe iudiciaria vbi pōt p̄tēni scādalū illiꝰ qui puniri debet. q̄ fit p salute neduz illiꝰ. sed totiꝰ reipublice. & vt punitio scelēris cedat alijs in exēplū. ¶ Pōt insup hec omitti correctō dū pbabilit̄ apparet q̄ pec cās alio mō p se vel p alterū corriget. Sic eni famelicꝰ nō ē de necessitate pascēdꝰ a petro etiaz diuite/si verisimiliter imineat modꝰ q̄ sustētatꝰ p se vel aliū non pibit. Qua super re nemo dz sibi fabricare leuiter scrupulos tanq̄s de necessitate p̄cepti. sicut neq̄ aliꝫ plurimis/q̄ vel p̄tergredi vel agi pñt infra termios diuine iussionis. ¶ Attēto p̄terea q̄ temerariū frequēter eēt & vsurpatū iudicū/corrigere fratrē q̄si crimialiter opantē/vbi pōt occurrere multiplex excusatōis locus/vel rōne fragilitatis p̄prie/ vt in puerꝭ et puellis & rusticanis. vel q̄ doctrinis et virtutibꝫ aliūde pollent a quibꝫ eos declīare nec se corrigere nō est leuiter p̄sumēduz. ¶ Rursus attēdere debet ista correctio ne p̄tergrediat vllatenꝰ ordinē hierarchicū q̄ inferiores reduci bñt ad deum p superiores etiā vbi vr̄ in superioribꝫ vel inertia vel lata culpa/nō inde publicaz potestatē vsurpet aliq̄s. neq̄ in p̄dicatōe/ neq̄ in sacramēto rū mīstratōe/neq̄ in superioq̄ corā subditis satirica reprēsione/que nō edificatōez morū sed indignatōez causat & p̄ceptū. ¶ Est aūt specialiꝰ aliq̄d obseruādū circa eos q̄rū p̄fessiones audiunt vt extra neq̄ publice neq̄ priuate arguant inde īmo neq̄ laudētur ne aperiat via suspecte reuelatōis i vitupato vel fictōis aut inanis gloriatōis in laudato. vl diffamatōis p indirectū i p̄fitētibꝫ nō laudatis. ¶ Monicus ¶ Difficile certe iugū p̄fidētibꝫ in vtroq̄ foro q̄ sic obligāt corrigere sic se gerere q̄si penitꝰ i cōfessiōe nil audissent. ¶ Sed ad vlteriora p gēs dic q̄li moderatōe sit exercēda tal correctio. ¶ Volucer ¶ Utiq̄ nō cū impio. nō cū austeritate. & mīme cū p̄tumelia vel improperio. Vēdaxq̄ ei in ore p̄tumelioso correctio. Sit exēplo pauli/cū oīi humilitate lachrymis & māsuetudīe. Neq̄ formidādū ē hic ne nimia fuer̄ būilitas/ vbi nulla est q̄ frāgi timeat regēdi auctoritas. Quid q̄ in multis dissimulāda sūt pctā vl iunioꝝ/ne pdāt verecūdiā vl senioꝝ ne pessimētur p impatiētiā increpādi ñ sūt/p̄sertim i publico. sz nec eis delirātibꝫ ē plausibiliter assentiēdū. Modestū silētiū cū facie subtristi satꝭ erit p sua correctōe/ & nr̄a ne peccēt cautōe. Porro si pctā talia sint q̄ doctrinā

ꝓpiane religionis inficiãt publice cũ scan/dalo pusillo ꝙ/silentiũ soluendũ est. ⁊ tota libertate ꝛtradicendũ/aut ꝓtin⁹ ad supio/rem deferendũ. Qđ si ꝙtũ sit in supioribꝫ et inferioribꝫ tantã succreuisse ꝓnicie/etiaꝫ in his que fidei sunt/ꝓter deprauatõeꝫ in tellectus ex inordinato timore cuiuscꝫ po/tentioris errãtis/aliosqꝫ trahẽtis hos vio lentia/istos fauoribꝫ adeo/ q nec piti sanũ consiliũ/nec iudices rectũ iudicium libere dabũt. dissimulabũt potius/aut in verita/tis subuersionẽ impudẽter ibunt. hoc ca/su si defensio catholice veritatis exponẽda sit in publico ꝙ psonas priuatas videkam biguũ. qm̃ vno loco iubet dñs. Esto fide/lis vsqꝫ ad morte. ⁊ laudat qui pro lege dei sui certauit vsqꝫ ad morte. Et a verbis im pioꝝ non timuit/exemplo Johis baptis. Alio loco vox xpi est. Nolite sanctuꝫ dare canibꝫ. neqꝫ proïciatis margaritas ante porcos. Cui⁹ ratio ꝓtinuo subiũcta est ne dans lacerẽt/⁊ verbũ dei ꝙculcẽt. ¶ Mo/nicus ¶ Quãvereor o volucer/ ne tangat hec ꝙsideratio ꝓgrinũ nostrũ sua ꝓsecutõ ne in cã fidei nũc coram ordinario iudice. nũc in pñtia sacri ꝙcilij. nam quid inde p/nenerit audis. quid dicit. quid agit. ¶ Vo lucer ¶ Nolo fiat tibi modo rũsio. latiorẽꝫ hac in re iterũ sermonẽ habiturus seorsuꝫ. Et en i qua fronte de sacro ꝙcilio suspitõeꝫ de principioꝝ moraliũ veritate dubitatio/nẽ/de ꝓcessu iudiciario offensionẽ ꝙcepis/set. ¶ Sed accipito ꝙpẽdiosuꝫ in p̃missis documẽtũ absolutos a publicis respiciẽs.

Tertiũ metrũ tertii

monocolon anapesticũ partheniacũ dime trũ catalecticũ. currit cũ metro quinto secũ di de ꝙso. pbi. Felix nimiũ.

Qua sorte vocat deus/banc tu
Contentus agas. nec bianti
Zeles animo noua vota.
¶ Que sunt aliena relinque.
Tractent quibus est data cura:
Non te nociis preme gratis
Sis sufficiens tibi queso.
Nec te coquat alterius sors.
¶ In se retinet status omnis
Quicqꝫ miserum/graue/durum.
Quod scire status nequit alter.
Experta feres leniore
Notaqꝫ magis ope fisus.
¶ Febrem patiens modo dextrum
Mutat latus huc/modo lenũ:
Hunc ventre cubat/modo dorso.
Hinc pace caret. quia secum
Fert intro malum. suus omnis
Idcirco locus grauis angit.
¶ Se corrigat et paret intra
Pacem sibi. detqꝫ quietem.
Qua non aliter potietur
Gratum referas domino cor
Qui dona dedit sat abunde.
Vtaris eis sine culpa.
Sic proderis omnibus apte.

Prosa quarta ter/ a

tiũ. Monicus.

Qua ratione fiet o volucer vt so litarius omnibꝫ ꝓficiat: ¶ Vo lucer ¶ Numirũ bene viuendo: An ignoras q oẽ peccatũ offendit neduꝫ deũ sed omnẽ imperio suo subditã creatu ram: que idcirco armat ⁊ pugnat cõtra in/sensatos. Nocet ꝓterea nedũ peccãti sed to ti hominũ ꝛmunitati que est velut vnum corpus tanqꝫ acies ordinata/cui⁹ non põt sine lesiua debilitatione quãtulacũqꝫ pars vel mortificari vel eripi/ qualiter fit ex pec cato cuiuscũqꝫ. Hinc ꝓpende virtutẽ vni⁹ multo magis omnibꝫ ꝓficere. vnde sum/psit ortũ psalmiste verbũ. Particeps ego sum oĩm timentiũ te ⁊ custodientiũ mãda ta tua. ¶ Vis insup scire quantũ segrega/tus ⁊ orans sit vtilis. moysen orãte in mõ/tẽ dũ pugnaret israel inspicito. Deniqꝫ ꝺs nesciat vicia efficaci⁹ orõne cũ ꝓ orõnẽ vin ci: Solitarius vero liberius orat cũ occu patus. Tolle orões timentiũ deũ. quid ꝓ/derit obsecro labor fatigantiũ se. vel prędi cando/vel monẽdo/vel corrigẽdo. qñ me/dicos etiã monet sapiẽs orare vt opa diri/gat sua deus: Penset ergo solitari⁹ quãtũ põt corrigere delinquẽtes absens ⁊ tacens si bene viuerit ⁊ orauerit. taliter enĩ ⁊ nõ ali ter sibi datũ est tollere scãdala ab ecclesia si crebro ingemuerit iuxta visiones ezechiel de habentibꝫ signuꝫ thau in frontibꝫ suis. ¶ Penset quãtũ difficultatis habet exteri or correctio. quãtũ solicite turbatõnis. pu to gaudebit eligere partẽ marie sedentis. non marthe ministrãtis deseret querelam ꝙuerse ad marthã/q nõ solicitũ. nõ turba/tũ erga plurima reliquerit eũ Jhs. ¶ Ita qꝫ si corpus ꝓpriũ ⁊ vnicũ vix aliquis suffi cit obedies reddere suo spiritui q̃tidianis

increpationib⁹/cōtinue monēs illud ꝛ ca/
stigaus/quid censendū putas de tot corpi
bus tot capitib⁹ tot spiritib⁹ alienis nec cō/
iūctis? Sperat aliqs se correcturū hos et
illos verbo suo. dicat sibi primit⁹. sequ cor
rigat si valet. ꝛ dū nō poterit humili⁹ sapi/
at. Nec si recogitauerit acriter secū soluari
us/gras a get deo q nō imposuit boies su
per caput suū. miserebiq; ꝛstituis ī pub/
lica ptāte. nō indignabit. nō emulabit. At
tendet qd dns ad Job dixerit. Si habes
brachiū sicut de⁹. ꝛ si voce simili sonas. dis
perge superbos in furore tuo ꝛ respiciēs om
nē arrogantē humilia. vbi docet apte op⁹
hoc soli⁹ dei esse. Hinc p psalmistaz iubet.
Neq; zelaueris faciētes iniquitatē. Quia
nec imitādi sunt tales/ nec spreto diuinu⁹
īstituto ordine corripiēdi. ¶ Queris ex
ercere zelū ꝓtra pcōres. queris eos de tra
perdere/dabo tibi antidotū sine verboruz
strepitu. sine virga. sine carcere. sine flagel/
lis/aut vulnere. sine tuo periculo. Benevi
ue tibi/ ꝛ p alīs orans. ipos tolera ꝛ geme
nihil aliud tibi ꝓcessuz est. Sed inde gau
deas. qm̄ alleuiatus graui fasce. cur aliene
misceberis ruine/cur alienū iudicabis fuū?
cur talēto vis vti in nō tibi ꝓcessos vsus/
qō pala est abuti? Demineris illi⁹ qui pe
cunias alīs partiēdas recipere noluit/ca/
uens sibi tam ab inani gloria/ q; a pericu/
lo distributōis/ vt fit inique ab ingratitu/
dine ꝛ remurmuratōe recipiētiū ꝛ nō reci/
piētiū ab sui ocū deniq; detrimēto. ¶ Do
nicus ¶ Suades salubriter patiētiā in ze
li moderatōe suscipiēdā/ vnde ꝓsurgit ꝓso
latoria quies multa. pīsertim bis q̄s susce/
ptū nō ligat officiū. Adderes vellē aliqua
sup eadē patiētie virtute. Et in primis cur
dictū est. patiētia aūt op⁹ pfectū habet.
Volucer ¶ Scis pfectionē bonis in dei
dilectōe sup oia ꝛ ꝓpter se/ ꝓstitui. Ideo fi/
nis legis dilectio. Porro q̄s nesciat veraz
dilectionē nō in psperis sed aduersis inspi
ci. Aduersitas nēpe sola pbatrix est siqs in
psperitate ver⁹ amator sit. Venit ad te de⁹
cū auro ꝛ argēto. cū sanitate. cū honorifice
tia. cū quiete a temptatōnib⁹ intus ꝛ foris
recipis eū. laudas. gras agis. dubiū mihi
est si munera dei nō deū diligis. Itaq; qui
deū vel amat vel ī eo sperat. p ꝓmodo tpali
tolle ꝓmodū/despabit ꝛ oderit. venit de⁹ in
comitat⁹ his oīb⁹. sed cū paupie. egritudie.
tribulatōe. si pstas in amore. si in gratiarū
actione/modo opus amicicie pfectū ostendis
ad deū/quando nec dolore nec inopia
pressus discedis ab eius amore. Neq; enī
dolere viciū est. sed ꝓpter dolorem nihil vi
ciosum ꝓmittere laus est egregia. ¶ Sūt
apud pbiam vere splendideq; suasiones
ad patientiam. hec vult animū reddere sui
cōpotem liberūq;. vicia reprobat. laudat
q; virtutes. ostendit omne peccatū facien/
ti penā esse. omnis aūt virtus magnuz sui
premiū est. Addit malos esse impotentes
nec adipisci qō cupiūt. Boni vero deside/
riorū suoz quib⁹ appetūt summū bonum
cōpotes sunt. Nam pticipatōne diuinita
tis dij fiunt. Docet rursus fortunā omnez
bonā esse. ꝛ q; sepe plus aduersa q; pspera
prodest. Deniq; nulla potest in istis infe/
rioribus mutabilibus ꝛ caducis bonis atq;
fortuitis inueniri vel hauriri felicitas que
sufficientiā/que potentiā/que reuerentiā/
celebritatē/ letitiaz stabiliter veras donet.
¶ Speciosa quidē sunt ista ait boet⁹ ad
pbiam/tum tm cū audiunt oblectant. sed
miseris maloz altior sensus est. Ostendē/
da fuit p theologiā altior felicitas. quā pe
tere. ꝛ infelicitas oīno pessima. quā refuge
re deberem⁹. in cui⁹ respectu pūtem mortē
nō esse timendam astrueret. Nolite timere
ait eos qui corp⁹ occidūt. sed eū qui potest
aīaz ꝛ corpus mittere in gehennam ignis.
¶ Cū enī triplex sit maloz pena. quedam
ꝓtracta. quedā inflicta. quedā pmissa. Pri
mā plurimi nibilipēdūt nec aduertūt quā
pbia tū recte probat magnā esse. q; priuat
animā magno virtutis bono. tollēs ab eo
modū spēm ꝛ ordinē. Inflicta pena q; sen
sum doloris infert pl⁹ extimescit ꝛ fugitur
Tertiā vt primā nō attendūt pcōres duz
in penā p maloz peccatoz pmittūt iusto dei
iudicio ad alia ꝛ alia crebro labi. ¶ Theo
logia ꝛo ꝓphanoz pbie doctrinas si recte/
si vere sunt/si salutares/approbat vtēs eis
iure suo ꝛ catholicas reddēs/si tenebrosio
res sūt illumiat. Si noxiis erroribus mixte
sunt separat pciosuz a vili. illud retinēs aliud
exterminās. qm̄ nihil inq̄natū. nihil sordi
dū. nihil falsuz vel noxiū secū intrat. Nō si
stit in ꝓsideratōe sola mutabilitatis rez in
fra labētiū/i variabilitate sortis būane. In
impfectōe fallaci eoz oīm que mūd⁹ infe/
rior ostentat. q; sunt diuitie. opes. dignita/
tes. regna. gloria. voluptates. q; frequētius
recidūt in ꝓtraria. Erigit se ꝓfestim altius

respiciés verā bītudinis formā: nō simulacrū quoddā vel ydolū bītudinis/ quale stoici ponere visi sūt/ in honesto qō suūpius pmiū est. pro cui⁹ obseruatōe mores volūtaria etiā ꝓpria manu (sicut egit Catbo) fm eos queri pōt/ quā esse viaz breuē z expeditā/ sed mēdaciter dixerūt ad libertatē. Sileo de porcinis voluptatibus epicuri. Sed neqz primi boni sola ꝯtemplatio q/ lem locut⁹ est Aresto. beatitudo dici potest Sublimiorē z eternaz dat theologia. In cui⁹ aspectu monstrat momētaneū z breue hoc tribulationis/ supra modū immēsum glorie pond⁹ operari in nobis. cōtemplātibus nō ea que videnť sed que nō videnť. Ostē dit et aduerso miseriā inestimabilē fine caritatē/ qualē nullus philosophantiū cōcepisse visus est. Quid aūt grauitatis habere cēsebiť pena tpalis quātalibet eterne vite z morti collata: min⁹ certe q̄ ictus leuis virge ad suppliciū capitale vitandum z regnū ꝯsequendū. Ecce ꝓponať vtrūqz puerulo querať quid eligat e duob⁹ morte pati vel virgā. nō dubiū quin virgā. Orabit etiā flens si negeť ei timēs z horrens ꝓpositum sibi e diuerso vel suspendiū vel incendiū. Hinc pueros dū flagellanť z clamāt/ ridere solem⁹/ tenētes puto illā sapiētis sēntiā. virga eū cedis z aiam eius ab inferno liberabis. Nos vero grādiusculi pueri gemim⁹ exclamandescim⁹ murmuram⁹ ad modicū dei flagellū. Illudqz p impatientiam rumpim⁹ vt possum⁹. q̄si nō ab inferno similiter liberare nos querat pater nr̄ deus.

¶ Tribularis quid putas tibi theologia suasura sit? Serui deo. sāctosqz suos z sāctas honora. ꝓsperaberis in seculo deliciis diuitijs. pace gloria frueris ad votū. Sic videlicet docebat sapiens Fili accedēs ad seruitutē dei/ ꝓpara aiam tuā ad temptatōnem. Sic ap̄lus. Omnes qui pie volūt viuere in xp̄o psecutionē patienť. Sic xp̄us dicens. In me pacē. in mūdo pressurā habebitis. Sic sancti sanctiqz omnes exemplo monstrarunt. Expectandū ita est. preparādus anim⁹ ad tribulationē/ que nob vtiqz talis fiet qualis anim⁹ erit vtētis. demeruim⁹ millesies mortē z inferni mortē/ eruet nos/ si volum⁹/ tribulatio. Si nolumus puniet nos bis in idipm. Jtaqz oīno impossibile est nō flagellari. vel hic ad penitentiā. vel in futuro ad exterminationem. Respiciam⁹ sp ad dīm flagellantem/ Ad patrē miaz corrigentē. Si vere nō vane. nō simulatorie. nō velut i somnio xp̄iani dicimur z sum⁹. Neqz enī venire potest aliūde tribulatio. tenet q̄ppe ligatū leonē infernalē ne furiat quātū vellet. nō ille sed detinēs eū rogand⁹ est. nō aduersari⁹ quis alius. sit bō/ sit bestia/ sit ignis/ sit aqua timend⁹ est. timeať moderās illa de⁹. Et hic oriet magna securitas. ¶ Nolo dicat h aliquis: non tentabo dīm aduersus illa q̄ naturalis fert actio. Liberrim⁹ enī nature rector est de⁹ vtens illa put libet ad salutē electoz/ ad cōmoditates se diligentiū/ quales enumerare sunt a ꝓphis z sanctis diligēter Erudit p flagella/ purgat z medeť. doctrinas in scripturis multiplicat/ qō ꝓphe/ qō boeti⁹/ qō cicero cū ceteris insinuāt. Compellit intrare vocatos ad nuptias/ lacerās alteri⁹ tunicā. illius crus frangēs. huic oculum eruēs. aliū mancū reddēs. sepit vias malas spinis/ ne q̄s ambulet p eas in interitū. ¶ Tribularis z tēptaris. Jsta cōis ē sors omniū viuentiū. Homo q̄ppe nascit ad laborē. si demeruisti/ te equo animo id ferre equū est. si tibi bene ꝯscius es/ gaude qz maior te merces manet. ¶ Quid ꝓterea q̄ absqz tēptationib⁹ nullo pacto pīus vita ducit̄ que militia est. tolera quā habes/ qz dū deerit/ certe⁹ esto. succedet altera tibi fortassis aspior. Credere nō eiecit boiez de⁹ ab horto voluptatis vt hic nouā ꝯstitueret/ sz in labore viueret z erūna. Aufers ais mihi pacē. mihi gloriā. mihi diuitias. mihi felicitatem/ nō aufero. sed inuito. monstrans viam. qz p pressurā mūdi pax. p infamiaz gloria/ z p inopiā diuitie. p luctū z miseriā beatitudo (quod est omne bonū) cōparatur. ¶ Ad extremū pro p̄senti die z re quā agimus. Sol enī decliuior silentium suadet: carmen accipe.

Quartū metrū ter/

tij monocolon/ dactilicū alcaicū catelecticum Simile primis duob⁹ carmib⁹ Horacij i oda vltia Phoebe volētē plia me locā

Iter coeuos Job vir honestior
Vulta refulgens prole beatior
Simplex/ tremiscēs te de⁹ optime
Rectus/ fidelis/ criminis inscius/
Gentes eoas exuperans ninis
Gazis/ z amplo velligero grege
Bobus/ camelis/ atqz laboribus/
Aptis asellis. plurima turbaqz

Seruire debens magnifice fuit.
¶Talem flagellis expetijt satban
Tentare duris/non aliter valet
Vti/malignis viribus vspiam
Ni det suprem⁹ fas dominus sibi.
Laxis habenis hinc furiosior
Tradit ruine/protinus omnia
Septena proles dum bibit ac edit
Tres ꝛ sorores/obruit bos domus.
Tonuulsa venti turbine funditus.
¶Job vero viua rupe manentior
Ferri recocti roboze durior/
Spes cuius alte fixa petre fuit/
Supplex deo mox lumina dirigit
Grates rependens religiosius
Si que dedisti vis pereant/ait
Fiat voluntas iure deus tua.
¶Hinc edocemur cuncta per aspera
Ad quem miselios currere cõuenit/
Quis deprecandus:nam deus vnicus
¶Sontes repurgat trux tribulatio
Ac innocentes roborat ꝛ probat.
Cuiu scz dicat mens bene subdita
Que ꝓmodasti si repetis pater/
Gratus libenter restituo/cape.
Vlis per latrones/ense/vel ignibus
Auferre.linquo.gratius accipis
Sic forte cz si pauperib⁹ darem
Si te vocantem non satis audio/
Compelle.vestes dilacerans trabe
Demũ,put vis/dũmodo sim tuus

Eplicit tertius.

7 Incipit liber quar
tus. Prosa prima: Monicus

Preteritis diebꝫ locutus es o
volucer:/quẽadmodũ pegri
nus noster suã in theologia
querit ꝓsolationẽ in omnib⁹
que circũstant eũ tribulatio⁹
nib⁹.nũc per tuã fidem/edicito.nũquid nõ
penitet eũ plurimoꝝ que vel in francia vl'
in generali cõcilio gessisse meminit/modo
circa cessionẽ ꝛ electionẽ ꝓtendẽtiũ de pa⁹
patu,scribẽdo de potestate cõcilij/ mõ cir⁹
ca causas fidei eam pẽrtim que detestatur
homicidia sine legitima auctozitate perpe
trata/cũ sequelis suis.que causa toti⁹ pene
turbationis inclitũ francie regnũ discerpẽ
tis/vt aiunt/seminariũ fuit. cuis aliã dẽt
alij cupidinẽ effrenẽ dominãdi vel vindi⁹
cam expetẽdi. Nũquid nõ aliquib⁹ saltez
scrupulis sua ꝓsciẽna remordet. ¶Volu⁹
cer ¶Quis gloziabit⁹ o monice mũdũ coz
se habere/quis dixerit innocẽs ꝛ mũd⁹ suz
Quis nõ cõstitut⁹ sub iudicijs dei terribi⁹
lis in ꝓsilijs sup filios hoim/nõ trepidaue
rit:Hinc afflictus Job. Verebar oĩa opa
mea/ait deo/sciẽs q nõ pceres delinquẽti
Et iterũ.si voluerit mecũ ꝓtẽdere/nõ pote
ro respõdere vnũ ꝑ mille. Cui cõformis ẽ
oro ꝓphetica. Nõ intres in iudiciũ cũ ser⁹
uo tuo dñe.qz nõ iustificabit⁹ in conspectu
tuo omnis vinẽs. Et rursus. Si iniquita
tes obseruaueris dñe.dñe quis sustinebit.
Porro ꝗd Isayas se cũ ceteris inuoluens
sibiq vilescẽs.humili cõfessione ꝓtulerit.
legim⁹ oẽs iustitie nr̃e tãq pãn⁹ mẽstrua⁹
te. Quis igit⁹ iustitias suas velut gloriabũ
dus ostẽtauerit deo/plusq pannũ ꝓfusio
nis sue mulier viro. Quẽ deniq nõ exter⁹
ruerit apli verbũ dicẽtis. Nihil mihi ꝓscĩ
us sum.sed nõ in hoc iustificat⁹ sum. Cãm
reddidisse videt sapiẽs. Timide sunt inq
ꝛ incerte oẽs puidẽtie nr̃e. Et alibi. Pro⁹
fũ cor hominis ꝛ inscrutabile/q̃s cogno⁹
scet illud. ¶Monicus ¶Quid igit⁹ agit
ꝑ serenatõe ꝓscientie sue vt deo sit in pace
locus suus.iꝑq dormiat in id ipm Vo
lucer ¶Doctrinã consulit quã theologica
tradit schola.iudicat aliter agendũ esse de
scrupulis inq̃etis orientib⁹ ex his q̃ ꝓteri⁹
ta sunt. Aliter sup his q̃ agibilia futura re⁹
spiciũt.fatet⁹ ex ꝓteritis ꝓfecto se timere/ne
q timoꝛẽ hũc abijcit. Auget poti⁹ coz⁹ iu⁹
dicie deo/ita tñ ne desperet sup mia ei⁹/sed
in solidioꝛem spem assurgat. Formidat ne
forte posuerit sibi laqueos inimic⁹ latẽtes
ꝛ abditos in via hac veritatis q̃ ãbulabat
Neq enĩ dubi⁹ sed certissim⁹ est/idipm qõ
ꝓsecut⁹ est/veritatẽ esse catholicã. Cui⁹ op
positos errozes impios atq pestiferos ex⁹
termiari q̃rebat/ oꝛdine iudiciario. Ita eĩ
se iudicat obligatũ firmit⁹ credere/ꝛ nulla⁹
ten⁹ dubitare/de noticia ac intellectu diui⁹
noꝝ ꝑceptoꝝ. Alioqn se fidelẽ quo pacto
reputaret.cũ scriptũ sit. Dubi⁹ in fide infi⁹
delis est:qõ vtiq veritatẽ hz dũ q̃s illa du
bitat que ꝑ eruditoẽz sacre scripture certa
tenet⁹ ꝛ explicita fide tenere. Neq enĩ gene
ralis sufficeret crudelitas i multis/nisi ꝑti
cularis affuerit.pl⁹ aut min⁹ iuxta ꝓsonaꝝ
ꝛ eruditionũ q̃litatẽ. Veruz si iuxta h iter
veritatis posuerit scandalũ angelus satba
ne/qui se transfigurat in angelũ lucis/nõ
ita est vsquequaq certus/neq scit si scuto

veritatis ita ꝓterierit eū deus q timere nō
habuerit a timore nocturno/ a sagitta vo/
lante in die/a negocio perambulante in te
nebris/ab incursu z demonio meridiano.
Demoniū plane meridianū dixerunt san
cti/qō z fallit/z sub specie tī boni non q̄lis
cūq; sed magni boni fallaciā tegit. Hic est
laq̄us magnoꝝ viroꝝ dū magni nō humi
les sunt in oculis suis. dum ꝓprie magis q̄
aliene innitunt prudētie. dū extollūt se in
cogitatōe sua sicut taurus. dū p̄tea sic agūt
q̄si facto et si nō verbo dicerēt/manꝰ nr̄a ec
celsa z nō dñs fecit hec oīa. quippe dū pue
nire monitōes suas arrogātia supba/non
subsecā in humilitate lachrymis z mansue
tudine sepiꝰ inueniunt. Deniq; supra mo/
dū terribile est illud sapiētis tonitruū. Est
via que videt hōi iusta/z nouissima eiꝰ du
cūt ad mortē. Beatꝰ igit vir sapientis testi
monio/q̄ sp est pauidꝰ qz nisi in timore dī
se instāter tenuerit/cito subuerteť domꝰ sua
Noli ꝓterea mirari monice/si tales inter
recordatōes positꝰ paueat/z extimescat/p̄/
sertim cū pfectā caritatem que foras mittit
timorē/nō se p̄sumat adeptū/ vtinā habe/
re se cognosceret mūmā vel impfectam.
Monicus Exterruisti me talia de timo
re disserēs. z in hos me trusisti scrupulos
dubie q̄stionis si p̄ pseritate reipublice.
si p̄ defensione veritatis catholice. si p̄ errā
tiū vel delinquētiū correctōe q̄uis hoīm se
debeat exponere/sed sedere solitariū z repu
tare sapiētē esse q̄ nō curat in cuiꝰ manu
mūd⁹ sit. Nā si bñ p̄cipiūt qui docēt nihil
esse agēdū qō dubiū est an bonū sit/ expo/
nūt eni se piculo. z q̄ amat piculū dicit sapi
ens pibit in illo. Quis audeat sub tāta re/
rum humanaꝝ incertitudīe/quippiā dein
ceps palā ꝓsequēdū amplecti. Volucer
Audebit si certꝰ fuerit et doctrina sacra/
q fundata sit in iusticia fidei ꝓsecutio sua
ꝓ qua certandū est vsq; ad mortē corpis
vel in aia deterius moriendū.

Primū metrū quar

ti libri iambicū archilochiū trimetrū aca/
talecticū currit cū tertio metro tertij de ps.
phi. q̄ ad primū eiꝰ versus Quāuis fluēte.

Nec in tabellis a deo binis olim
Insculpta petrinis ē/ꝓtinēs decē
Precepta nature. qō idcirco fuit/
Legem q impressam per indelebile
Lumen prius nr̄is in cordib⁹ fuscauerat.
Hoc criminū/nubes q̄ flagiciorum
Obscura. nec non ptinax suetudo
Que prima circa vera mentiri facit
In moribus/secte docent hoc impie.
Illuxit ergo summi velle/per fidem
Rursus iubens signis z in miraculis
Mandata serues hec dei vigil tui/
Si non mori vel perire funditus vis

Prosa secūda quar

a

Monicus.

Ed cauēda sunt o voiucer scan/
dala. ve eni hōi p quē scandalū
venit. Obseruādū est ꝓterea in
collectōe zizanioꝝ ne simul eradicet z triti
cum. Tolerari deniq; mala iubent q̄ si tolli
quererent deteriores afferrēt exit⁹ sic ethni
ci sic saraceni sic heretici plerūq; dimittūt
nec impugnāt/imo sic agere ꝓsiliū est vbi
cōitas ē in culpa. ne deterior scissura fiat
Volucer Scādala phariseoꝝ ꝓtēnēda
docet veritas. Sinite eos inq̄t ceci sunt z
duces cecoꝝ talia quippe vitare nec possu
mus nec debem⁹. Sed neq; deserēda ē ve
ritas aut vite/aut doctrine/vel iusticie/dū
certū habem⁹ q̄ p̄icitaret nr̄o silēcio/z op
posita falsitas firmaret iuxta regulaz. Er/
roꝝ cui nō resistit approbat. Monic⁹
Redit ecce sermo nr̄ ad materiam q̄ de zelo
tractata est. Cadit ꝓterea in aliā difficulta
tem q̄liter z q̄ certi erimus q defensio ca
tholice veritatis nō pl⁹ affert nocumēti q̄
vtilis edificatōis/q̄m si pl⁹ officit nōne te
nēda erat iussio xp̄i supius inducta. Noli/
te sanctū dare canib⁹. Cui parabola de zi/
zaniꝭ nō tollēdis ꝓsona ē. Volucer
Adhibēda ē fateor ꝓ dissolutōe difficulta/
tis istius q̄ pluries incidit doctrinalis vna
distinctio. Cui⁹ vel ignorātia vel inaduer
tentia/multos etiā pbor atq; theologoꝝ
ꝓturbauit. Jta q̄ certitudo vna est sup/
naturalis/altera naturalis/tertia moralis
vel ciuilis. Certitudo supnaturalis ita
se hz q̄ nō stat aliq̄ sic assentire z falli. Et
hec iterū certitudo diuidit qz quedā est cui
dentie clare z intuitiue in pria beatoꝝ. Al
tera euidētie reuelate in illustratōe ꝓphaꝝ
Tertia soli⁹ adherētie i speculo z i enigma
te/q̄ nō euidētie rōnis innitit sz auctorita
ti diuine q̄lē certitudinē fides hz z pstat in
cordib⁹ fideliū. Est eni q̄libz hmōi certitu
do tāta/q̄ p nullā potētiā etiā diuinā z ab
solutā fallax esse potest. alioq̄n de⁹ negaret

semetipm. Hanc phoz schola non vidit/ neqz stoicoz neqz pipatetico; neqz acha/demicoz. Hec certitudo p tertio sue distinctionis mebzo fidelibz oibz dñi pegrinant in via ꝺuenit/ qs tãta certitudine nedum duodecim articulis fidei/sed toti sacra scripture credere necesse ẽ/actu vel habitu/implicite vel explicite/qliter credẽdo certi sũt neqz falli pñt. Alioqn iuxta qꝺ ptactũ extitit dubi⁹ in fide infidelis ẽ. Certitudinem hãc in martyribz talẽ vidim⁹ vt absqz vlla dubitatõe mallẽt relinquere vitã qꝫ fidem. Ceterũ paul⁹ hac submixus/expssurus vehemẽtiã certitudinis/ asserunt ꝺitionalẽ cui⁹ antecedẽs sciebat impossibile. Etiam inqt/si angel⁹ de celo vobis euãgelisauerit ꝓter id qꝺ euãgelisatũ ẽ/anathema sit. Hec̃ tñ negandũ est/quin paul⁹ vltra certitudinẽ adherẽtie p fidẽ/certitudinẽ habuerit euidẽtie p reuelatõis illustratõez/ z quoꝺã modo in trãsitu seu raptu p gloriã. Porro certitudinẽ alterã q̃ naturalis dicit inuenimus/q̃ talis est qꝫ nõ stat p naturã qꝫ aliquis talit assentiat z fallat. Hanc Aresto. z peripatetici. hãc z stoici phi posuerũt nobis possibilẽ in primis principijs p se notis/cognitis videlicet ex sola terminoz ap prehẽsione/vt qꝫ qõlibet est vel nõ est. Posuerũt z in ꝺclusionibz demonstratis/z in euidenti ꝺsequẽtia deductis p talia principia/quẽadmodũ ꝺicerũt mathematicã sciẽtiã esse certissimã. Achademici vo in qbus socrates/carneades/z cicero. dehĩc posteriozes aliq̃/nouã visi sunt induxisse sciẽtiã/ nihil scire. imo nec hoc scire qꝫ nil scimus. ita tollere voluerũt e medio certitudinẽ oẽm. dicẽtes de oĩi re ad vtrãqz partez ex equo disputari posse. Et ita neqz primã de qua locuti fum⁹ certitudinẽ supnaturalem/neqz naturalẽ putabãt vllã esse. Deniqz certitudo q̃ moralis ꝺici põt vel ciuilis tangit ab Aresto. vna cũ pñti certitudine in ethicoz sirozũ principio. Cui⁹ snia est. disciplinati esse/in vnaquaqz re certitudinem q̃rere iuxta exigentiã materie. Eque enĩ vicioſum est inqt psuadentẽ q̃rere mathematicuz/z moralẽ demõstrantẽ/nõ enĩ cõsurgit certitudo moralis ex euidẽtia demõstrationis/sed ex pbabilibz cõiecturis/ grossis/z figuralibz magis ad vnã ptez qꝫ ad alterã. Talẽ certitudinẽ si penit⁹ negauerint achademici. si nõ eã ꝓterea sufficiẽtem ꝺixerint ad aliq̃d moralit opari/viderint q̃ rõne pssupserint aliq̃d vel agere bonũ/vel omittere malũ. ꝺformiter ad iudicium rõnis/q̃le debet eẽ certũ sicut certa ẽ in se virtus. alioqn virt⁹ nõ est. Bonicus Aliaduerto volucer/ qm̃ ex prima certitudine multa possum⁹ z debem⁹ nos fideles sine scrupulo cozde credere ad iusticiã. z ozem ꝓficeri ad salutẽ. psequi/defendere/et tueri/prius qꝫ vacillet vel auferatur a nobis hmõi certitudo. Intelligo ꝓterea qꝫ in agibilibz hũanis q̃ tantã habẽt varietatẽ/ ꝺicẽte Aresto. z experientia teste/ vt casu magis qꝫ arte ꝓstare videant. sufficit tertia certitudo q̃lis nõ sp scrupulos oẽs abijcit sufficit vt contẽnat vel superet/sic opando q̃ nõ sũt. Sed q̃ rõne possit hoc fieri/scire cupio qꝺ aduena nr̃ in his agat: Volucer De scrupulis sicut ꝓdixim⁹ iudicat alit agendũ esse dũ oziunt ex preteritis. alit dũ in eis q̃ agẽda sunt occurrerint. De preteritis qꝺẽ opibz iã amplectit Gregoriꝰ sententiã. Bonarũ mẽtiũ ẽ ibi culpã agnoscere vbi culpa nõ est. Cõformiter z ad illud. Just⁹ in principio accusatoz ẽ sui. Cõstituẽs itaqz se cozã tremẽdo tribunali districti iudicij dei/ꝺsciam qꝫ priã auditz sustinet accusantẽ eũ. quãto maiozi seueritate scit z põt. qtin⁹ fiat ei spũs cõtribulat⁹ z ingens cõfusio/ꝺtritio/z humiliatio cozdis. ita vt cadat a se p oĩmodã qꝫ prie defensiõis desperationẽ. neqz enĩ vult cũ diuina iusticia ꝺtẽdere/neqz ꝺscie. p iusticia testimoniũ ferẽti ꝺ se reũ/silentiũ imponere/suadet potius vt clamet vocibz magnis. Iste ẽ/eqsti me iudex de⁹. iste q̃ p iusto iudicio tuo dãnand⁹ est. peccauit enĩ in talibz z talibz fugnumerũ arene maris/ita vt pcta sua vix totius capę possit mũd⁹. Sũt ei abyssus multa/z tenebzosa nimis/q̃ altã sibi dãnatõis abyssum meruerũt z inuocãt. Et hoc dñe de⁹/in voce cataractaz tuarũ. hoc ẽ viarũ tuarũ inscrutabiliũ/z iudicioz occultoz/ in quibz hõ ꝺstitut⁹ videre nõ põt an amore vel odio dign⁹ sit. neqz cõgscere de suis opibz quãtũcũqz iusta videant. quo termineñt fine/aut qua districtõe iudicent. Accusat⁹ inter talia reus nõ defensoris sed accusatoris. testis z iudicis in se ptes agit ex aggerãs quãtũ põt. Qui etiã si tot⁹ populi xpiani fudisset sanguinẽ/ spat ĩ illo apli verbo/si nos iudicarem⁹ nõ vtiqz iudicaremur. Quo ꝫ fit in hũanis iudicijs qm̃ ꝓfitẽti crimẽ mozs inferꝫ. apud deũ vo apud

quē est mīa ⁊ copiosa redēptio/ miscōia hō dū vinūm? superexaltat iudiciū/q̄ fit vt dam nādus ī curia iusticie habeat aditū cū fiducia ad thronū gr̄e ei⁹.q̄ saluat dānantes se absolutōez ꝓferēs in auxilio opportuno.p̄cipue si dimiserit bō ex corde debitoribus suis. vt ꝓcipes velit eos fieri glorie/ neq; vindictā q̄rere cupiat. sed oret ꝑ salute sua quo fit vt fidēter dicat deo. bullas veie sue pstāde hīs. dimitte nob debita nr̄a sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitoribꝰ nr̄is. ¶ Donicus ¶ Talia frequēt audiui/ volucer. Ez q̄liter absq; mēdacio vel fictōe pōt in multis tale aliq̄d agi nō satis aprū est. Esto nē pe q̄ de pteritis opib⁹ scrupuli sint ī ꝓscia. nō idcirco reā se iudicare habet. Est ei scrupul⁹ vacillatio q̄dā/ dubitatō/ vel formido ꝓsurgēs ex aliquib⁹ ꝓiecturis debilib⁹ ⁊ incertis. Alioq̄n si ex vehemētib⁹ argumētis ⁊ ꝓbabilioribꝰ ꝑ hac pte q̄s ꝑ altera dubitatio ꝓsurgeret/ tā non scrupul⁹ sol⁹ vel leuis trepidatio dici deberet/ ſz moralis de transgressione certitudo. Dirū vero neq; cautū videret si ꝓpter hmōi scrupulos/ ꝓscia testificatōez vel dānatōez ferret certā. Hūq̄d interrogata ab hoīb⁹/ vl̄ acriter a seipa/ ne q̄s mētiri sibi volēs/ rūdebit ꝓpt̄ solos scrupulos se ī veritate reā. se crimiosaz se dānā dā existere: nōne magis in hō casu ō merito q̄s de pctō/ ⁊ ita poti⁹ de saluatōne q̄s de dānatōe ꝑsumit? Quo pacto fert igit̄ ꝓtra semetipam dānatōis sniam? Auget dubitationē apl̄i dictū. Mihi inq̄t ꝑ mimo ē vt a vobis iudicer vel ab hūano die/ sed neq; meipm dīudico/ q̄ tū alibi se primū fatet ī ter pctōres Ueīt inq̄t de⁹ saluos facere peccatores/ q̄z prim⁹ ego sum. ¶ Ozo q̄lē/ ad ista rūsionē aduena nr̄ daret. ¶ Volucer. ¶ Qualē nimiz dat apl̄s/ dū subdit ad p̄ allegatū q̄dā verbū/ q̄ me iudicat dñs est Et alibi. Scio q̄ in me nō bītat bonū/ cō formiter ad illud xp̄i. Qui ex prīs loquit mēdax ē. ¶ Certissima igit̄ nō scrupulosa rōne tenere debet ois hō vinēs/ qm̄ sine ḡ tia dei dānat⁹ ē/ qua ꝓpter būiliet se hō q̄n tū potuerit/ sibi vilescat/ se ꝓiciat/ se ꝓculcet in recogitatōe sua/ q̄ nō bf̄et q̄ deo dānāti rūderet. q̄d obīceret dicēti. amice nō facio tibi iniuriā. accipe q̄ tuū est ⁊ vade Quid ē aūt illud tuū nisi pctm̄ nisi mēdaciū? Legisti q̄ sanct⁹ abbas agathon moriēs/ fratrib⁹ interrogātib⁹ an timeret ⁊ an in opib⁹ suis ꝓfideret/ rūdit. Jn veritate timeo/ neq; ꝓfido in opib⁹ meis/ q̄ sq; venero aī deū/ q̄m alia sūt iudicia dei/ alia bominū. ¶ Donicus ¶ Tot⁹ crede mihi volucer/ horroze ocutioz/ tot⁹ meroze tabesco tot⁹ in desolatōez ⁊ in quādā velut desperationē deīcior h audiēs. nec q̄d de pteritis nec de futuris agā scio. ¶ Volucer ¶ Attuere german⁹ tu⁹ hac ꝓsideratōe sic vti nitit vt inter tot p̄mētia mūdi mala. inter tot hostiles carnis ac demonis molestias per ipam dño xp̄icio fortioꝛē assurgere q̄rat in spem. solidioꝛē ꝓsolatōez. ⁊ in trāquilliozi pace q̄escere/ cui⁹ rōnez ⁊ modū collocutio dici prioris exposuit. ¶ Donic⁹ ¶ Demini p desperatōez ei ad spem venire docuisti Causant nihilomin⁹ scrupl̄i tales inq̄etudinē mētis quā fluctuare faciunt. a q̄ sicut muscē moriētes pdūt suauitatez odoris. i. deuotōis ⁊ amoris sentimētuz Euigilare demum compellunt ⁊ excitare dilectam prius q̄s ipsa velit. Volucer Accipito consilium.

Secūdum metrū

quarti Dicolon tetrastrophon. primi tres ꝑsus sūt trochaici alcmanij dimetri acatalectici/ sic̄ prim⁹ ī scō metro q̄rti ō ꝓ. phi. Quart⁹ ē dactilic⁹ pherecrati⁹ trimeter acatalecticus sicut scōus in scō metro scōi libri Pontus versat arenas. Ad finē fit distrophon.

Tuum tabescit in te
Scrupulis exagitatum
Cor/ gemens et anxiatum
Perstta fortius in spe.
Filiꝰ suis quid obest
Prouida cura patris scit.
Pane filiorum seruus
Ut quandoq; cibatur/
Sic cibo serui frequenter
Paruus vescitur heres
Gloriet̄ vt nequaquā
Et speret cor vtrinq;/
Proximum solet inuamen
Fieri contribulatis
Nonne fluctus et procelle
Expurgant mare crebro
Parturit filium mater
Sed non absq; dolore.
Letus alacrisq; fies
Horum prole beatus
Si memor dei recusas
Hic solamen habere

Prosa tertia quar/ti. Monicus.

Oro q̃s blandimẽta mũdi supa/uerit. q̃s adimpleuerit ꝓbetic̃ votũ/letet coꝛ meũ vt timeat no men tuũ? Quis ad sacrificiũ salutis offerẽ dũ/accedere ꝑsũpserit/si fuerit alien⁹a dul/cedine dei/si arserit sic̃ mons gelboe/in q̃ nec ros desup refrigerãs/ nec pluuia rigãs et fecũdãs cadat/sed sit sibi celũ eneũ/ꝛ terra ferrea/defta ꝛ iaq̃sa? ¶ Volucer ¶ Plurimos crede mihi fefellit nimia sentimẽto rũ hmõi ꝯquisitio seu cupido/ hoc in ture lupinis ꝛ begardis. hoc in q̃busdã deuotis nõ fm sciam exptũ est/q̃ deliramẽta coꝛdis sui/p dei sentimẽtis amplexãtes/turpit er rauerunt. Alij frustra conati sunt ad nihil passionabilit affici/cũ sentiret ap'lis aliã le gẽ repugnãtẽ. Alij ita deo se voluerũt tra/dere/q̃ oĩa de⁹ageret in eis tm̃ mõ passiue se hũtib⁹. Alij p vnionẽ apicis mẽtalis cũ spũsancto/tradũt bn̄ sciam mystic̃ ꝺ deo. Ita tm̃ q̃ de⁹ nõ apꝓhendat sub q̃cũq̃ rõe vel entis vel verivel boni. ¶ Sed ab istis ꝛ a prioꝛib⁹ inq̃rit vbi meritũ erit si dilectõnis volũtarie null⁹ habeat act⁹? Atuero q̃ rõne debeat coꝛ tuũ medias int̃ scrupuloꝝ ac tẽtationũ agitatõnes se gerere/te doceat exẽplũ palpabile. Utunt naute q̃dã vascu lo/in q̃ sup cuspidẽ erectã libꝛata ẽ ex transuerso volubilis acus ferrea/cui⁹ acies affecta ẽ p magnetẽ/q̃ fit vt in polũ artic̃ assidua sit sua directio. Nõ aliter coꝛ affectum dei dilectõe in fide ꝛ spe ferri/ꝺuenit ī deũ. Porro sic̃ ex motu vasis ꝓtinẽtis acũ agitatur ac⁹ alioꝛsuz/nuc detroꝛsum/nũc sinistroꝛsuz/redit tũ semp in id ipm̃ dũ q̃escere sinit. Cõformit turbatõnez aut vacillationẽ coꝛ pati videt/ ex scrupulosis motibus mõ p bas mõ p illas passionũ fluctuationes. maneat attamẽ diuin⁹ amoꝛ firm⁹/ sal tẽ in habitu q̃ sufficit/si non penit⁹ eiecerit ipm̃ hõ. Et ita sufficit vt aliq̃s inueniatur ꝛstãtioꝛ resistere pctis. imo coꝛp⁹ exponere martyrio. carẽs actu talib⁹ sentimẽtis q̃s ali⁹ abũdãter plen⁹ eis. ¶ Quare patz signũ istud sensibilis suauitatis ineffaciter arguere caritatẽ dei/ si nõ affuerit comites caritatis signate p ap'lm Caritas inq̃t patiẽs ẽ/benigna ẽ/ cũ reliq̃s q̃s subiũgit. ita q̃ si fides/si spes/ si cetere vtutes ifoꝛmes eẽ pñt/dũ deest caritas effugiẽs a facie latẽtis supbie/cur ñ poterit ħ exꝑta suauitas? Eustas igit̃ hãc suauitatẽ vtere cũ hũilitate ꝛ gr̃a ꝛ actõe. Eustu cares/ferĩ patiẽtia ꝛ mãsuetudie. attẽdẽs q̃ aliq̃n demõ abutit̃ naturali bono teneri coꝛdis/ vt ẽi mulieri b⁹/sic̃ ecõuerso põt gr̃a naturale bonũ tale in adiutoꝛiũ sui sumere/vt vehemeutioꝛ ꝛ crebꝛioꝛ ĩualescat spũalis deuotio. Ez dũ surrepit supbia (q̃b ei nõ insidiet q̃ vexare voluit ap'lm) tollit̃ hec pax interioꝛ/ redit q̃ colaphisatio rẽtatõis/custos hũilitatis q̃ casu sufficiat gr̃a dei. Nec moꝛe generationis prauę ꝛ puerse ꝺinũ sibi deuotõis signũ q̃rat. ¶ Monic⁹ ¶ Ecce relabimur in id/qõ ab initio q̃situ est/ q̃ rõne poterit aliq̃s q̃cq̃ aggredi sub dubio cõstitut⁹. an agat recte/si ex interioꝛi ꝺscie motu sufficiens certitudo ñ habeat. Peribit deniq̃ oĩs ars distinguendi veras a falsis ĩmissiones ꝓphetic̃as/aut reuelatões? ¶ Volucer. Habes sup ħ vltio scripta nõ pauca pegrini nr̃i. ¶ Primũ ꝺo respectu coꝛ q̃ futura sunt (de ꝑteritis q̃ppe iã dixim⁹) sic obfuare ꝺuenit/vt nõ reputet culpa vbi culpa ñ ẽ. Alioq̃n causat erronea ꝺscia ꝺ quã si q̃d libet attẽtet fieri/iã culpa ẽ si fluctuet animus. ¶ Preterea sub hac dubitatõne velut ad vtrũlibet nesciẽs q̃d actur⁹ sit/ ꝺsiliũ est vt nõ agat/qm̃ exponeret se discrimi/q̃ casu certũ hẽat q̃ peccat. ¶ Elis igit̃ q̃cq̃ secur⁹ agere cert⁹ sis illud eẽ bonũ/neq̃ ꝛtuti ꝺriũ. Sed refert q̃ certitudie. sufficit nẽpe certitudo moꝛalis/ qualẽ notauim⁹/ vt vel nõ sis in pctõ duz facis q̃ ĩ te est/aut saltẽ peccatũ nõ incurris nouũ p temeritatẽ/exẽpli gr̃a/celebrãdi. oꝛta ẽ eni ex diligẽtia tue ꝓpationis/excusatio. ¶ Cetez moꝛalis hec certitudo p doctrinã colligit̃ altero triũ modoꝝ. Unus ꝓuenit ex alteri⁹ auctoꝛitate. Alter ex ꝓpria eruditõe Tert⁹ ab exꝑimẽtali ꝺsuetudie. Sub primo viuũt incipiẽtes ꝛ aiales. Sub scõo pficiẽtes et rõnales. Sub tertio pfecti ꝛ spũales. Cõsonat pbs tradens tres hoĩm maneries ad doctrinã inueniri. Pauci p seipos docles sunt ꝓpter clarã sue ꝺpletiõis armoniã. ad do vel aliã gr̃az gratis datã q̃ faciliter agẽda ꝺcipiũt scripturas vt Aug⁹ intelligunt Multi p alios eruditi recipiẽtes ab eis intelligẽtiã scripturaꝝ aut si nequeunt credũt saltẽ dicẽtib⁹ ꝛ obediũt. Tertiũ genus despatũ est ad doctrinã q̃ neq̃ doceri pñt neq̃ docentib⁹ assentire volunt. Quibus

relictis(sūt enī plⁱ discholi q̄ multa ex bru
tis/que p humanā domāk in dustriā/vt ca
nes/vt equi/vt symee/vt aues aliq̄)fiat ser
mo de reliq̄s. ¶Puto q̄ religionū institu
endaꝝ pncipalis cā fuit autoritas regimi
nis/cui magis obedientia p̄starek q̄ ꝓprie
rōni/ q̄ in plurimis dubia valde est/ debi/
lis ꝛ incerta. Prevalere silr habet hec auto
ritas respectu iunioꝝ quorūlibet ad magi
stros vel parētes/ qm̄ iudiciū ꝓprie ratōis
vel nullū/vel imperfectū hūt. Hoc pitagore
schola seruabat. Sic iubet dñs dicēs. In
terroga patres tuos ꝛ dicent tibi/maiores
tuos ꝛ annūciabūt tibi. Maiores intelli/
go/qui multis expientijs eruditi sūt in agi
bilibꝫ humanis/ quoꝝ iudicia tradit Are
sto. esse recipiēda tanq̄ pncipia ꝓpt̄ mul/
ta vidisse. Extendik ꝫ ad eos q̄ respectu di
uinoꝝ ꝓpter ꝓsuetudines exercitatos hūt
sensus/q̄les iā in solitudine sibi viuere suf
ficiūt. ¶Supest sanctⁱ doctrine modⁱ ꝓ/
posito nr̄o vicinior/ vū sumik in agendis
sufficiēs ꝛ moralis certitudo. Orik modus
iste/nutrikq̄ ex studiosa pscrutatōne diui/
noꝝ mādatoꝝ qualez suadet sapiēs. Que
tibi p̄cepit deus illa cogita semp/ ꝛ in plu
ribus opibꝫ eius ne fueris curiosus. Et ite
rū nihil dulci⁹ q̄ respicere in mādatis dei.
Hinc btm̄ dicit p̄s/qui in lege dñi medita
tur die ac nocte/cum ceteris absq̄ numero
cadētibꝫ in hāc sniam. Itaq̄ sel in scriptu/
ris suis locut⁹ est deus. ꝛ idipm/ait Job. vt
repetet/qm̄ sufficiēter eruditⁱ ꝛ ꝓsulūt. tm̄
modo relegank puro fideli ꝛ integro corde
Maliuolis quidē ꝛ incredulis tenebrosi/
or inde nascik erroꝝ caligo/qō in hereticis
olim/nescio si amplⁱ nr̄a hac etate/pspicu
um fuit/qm̄ cecutiētes facti sunt multi cir/
ca fores pncipioꝝ moraliū/q̄ sunt ō pri/
mis impssionibꝫ nature. q̄ rursus digito p
prio scripsit deⁱ in tabulis lapideis ad in/
delibilē memoriā. repetēs ea tertio p fidei
traditionē in euāgelio. Itaq̄ lugere plan/
gereq̄ cōpellimur.

Tertium metrum

quarti. Dicolon distrophon. Primus ver
sus iambicus archilochius trimeter acata
lecticus. secūdus elegyacus. currit cū tertō
tertij de ꝺso. phi. Quānis fluente.

Enigma q̄nus pferat secū fides
Est a sonte tm̄ lucis/origo sua
Per hāc sophie veritas recōdita
Quā natura nequit insinuasse/patet
Reuelat ecce paruulis amans eos
Atq̄ docens ꝛ cum simplicibꝫ graditur
Sui superbis mente cordis clauditur
Vult intellectus subsit vt omnis ei.
Petitq̄ sensus omnis vt se deneget.
¶Debet homo totus obsequiū dñor
Par nempe bestijs peccādo factus est
Indiget hinc fidei subdere colla iugo:
Vt ambulet vite vias nec offendat/
Pandit qualis sit finis habendus ei:
Precepta rursus inculcat prius data
Nam mos puersus obnubilarat ea.
Vlis ingredi vitam. mandata conserua
Roborat hic decadē ꝑps in alta leuans
¶Si prima per se nota p̄cepta decem
Mens scelerata docet falsa vel ambigua:
In his fides si fit obscurior/plena
Meridie palpans/amodo quid supest
Jesu benigne/quid potest magis tuam
Extremis legem tradere ludibrio:
Modos ꝛ regulas viuēdi deinceps
Quos/his euersis/plebs tua suscipiet:

Prosa quarta quar ꝫ

ti. Monicus.

Hoc est volucer q̄ stomachabar
nup mecū/dum theologiā effer
res/vñ sit q̄ nōnullos ex theolo
gis exprimur ī nullo meliores. vtinā nō de
teriores ceteris hoibꝫ. ¶Volucer ¶Nolo
monice de aliena vita theologoꝝ nec alio
rum scrutator eē vel censor curiosus. Hoc
vnū credidi ꝓpt̄ qō ꝛ locut⁹ sum/q̄ theolo/
gia nō admixta fidei/spei/ꝛ caritati/inflat
ꝛ officit/quēadmodū de phia romanoꝝ re
fert apls/qm̄ ꝓpt̄ ingtitudinē dati sunt sup
alios hoies ī reprobū sensuꝫ. Cām reddit
q̄ cū cognouissent deū nō sic deū gl̄ifica/
uerūt. neq̄ gr̄as egerūt. Ingratitudinē vo
maiorē eē in ꝺtemptu vl̄ abusu theologie
q̄ phie nēo dubitauerit. Propterea sicut
apud ciceronē orator describik. q̄ ē vir bo/
nⁱ dicēdi peritⁱ. Jta theologū noiamⁱ viꝝ
bonū ī sacris lr̄is eruditū. nō q̄dē eruditio
ne solⁱ intellectⁱ/ſz multo magis affectⁱ vt
ea q̄ p theologiā intelligit/traducat p ingē
ruminatōez in affectū cordis/ꝛ exercitōem
opis. quatinⁿ sapia fm nomen suū sapida
sit/in bonis/suauik ꝛ iocūde. in malis/tri/
stabiliter ꝛ acerbe/aliq̄n tales instar Urie
ferāt lr̄as dānatōis sue. dāt aduersus semet
ipos ex ore ꝓprio iudiciū/plⁱ ificiūt exēplo

vite ꝫ̄ instruãt verbo doctrine/ sacras de/
nicq; lras impudenter suis inq̃natis mori
bus z desiderijs subseruire ꝓpellũt. sensuz
a sanctis patribꝫ traditũ distoꝛquẽtes imo
sepe nesciẽtes. nescia pfecto est ps magna
taliuz qui se theologie pfessoꝛes iactitant/
ita vt experiri stupoꝛ sit. Ideo q̃ppe theo/
logiã nesciũt qꝛ se curis alijs q̃tidie tradũt
Esto sciant. vides quẽadmodũ ratio/dos
hominũ ꝑclarissima verrit reprobis ad su
am aliozũq; pniciẽ. Vinũ q̃z quãto meli⁹
tãto furiosiozes eos q̃ ad sobrietatẽ ipo nõ
vtunt/reddit. nõ vini vicio sed potantiuz.
Dicta sint hec interim q̃n⁹ aĩo tuo tristi
mos gereret/z solueret questio facta/simul
vt ea q̃ de theologia ꝓsolatõe scribim⁹ qua
liter z a quibꝫ accipiẽda sint vtlit insinua
rem⁹. Cõfido in dño q̃ apud idiotas soli/
citos de salute sua/in quibꝫ ẽ simplex fides
certa spes. z suauis caritas/in sidebunt fru
ctuosius in aĩo theologice sentẽtie (ideo ñ
frustra sũt) ꝫ̄ apud repletos lris gignẽtibꝫ
scientiã illã quã inflare dicit apl's. Oculũ
vero q̃s nesciat quãtũ turbat aut excecat i/
flatio? ¶ Sũt alij min⁹ culpabilit/ nescio
si min⁹ tolerabilit errãtes/q̃s/ ex doctrina
dũ moralẽ querũt certitudinẽ/ nullũ lumẽ
rõnis mouet ad assensuz cuiusuis agibilis
tm̃modo satis ẽ si dicere potuerint. Hoc
scriptũ ẽ. hoc talis doctoꝛ in lectura sua sẽ/
sit. hoc ali⁹ ita posuit/similes aspiciẽtibꝫ ꝛ
so ad solẽ doꝛso splendoꝛẽ ei⁹ in mõtibꝫ q̃s
ad aspectũ solis null⁹ sufficit ostendẽtis di
gitus attollere. Cur ita? Quia deoꝛsũ ocu
lũ mergere soliti sunt/vbi nõ aspicit sol ni
si circũuolut⁹ caligine. Plane. lucis natu/
ra nedũ sensibilis sed intelligibilis ita ha/
bet. vt quãto longi⁹ ab oꝛigine ptendit/eo
fiat debilioꝛ/crassioꝛ/z subobscurioꝛ. Pro
pterea si lumẽ intellectuale iugiter ad infi
ma ꝓsiderãda demergit/grosescit z crasse/
scit quodãmõ/ineptũq; reddit supioꝛa ꝫ̄/
uis lucidioꝛa ꝓspicere. Sed neq; lumẽve
ritatis accipiũt isti nisi circũuolutum sit q̃
dã veluti caligine traductõnis humane.
Honicus ¶ Experimur id sepe qõ dicis
Sed quid pinde faciendũ sit insinua.
Volucer ¶ Honẽdi sunt ab ingressu stu
dij nõ ita figere solaz in ꝓstitutionibꝫ suis
retinẽdis memoriã/vt plurimũ mos ẽ/q̃n
exerceãt intellectũ/rationẽq; ꝓsulant/ex q̃/
bus principijs vel moralibꝫ vel theologi/
cis oꝛiginent bmõi ꝓstitutiones. Ita enĩ
fiet vt collustrent luĩe primoꝛ principioꝛ/
q̃ si vl' nolũt vel neq̃unt/credãt illustratis
Recogitẽt insup pstãtiã bũane ꝓditõis/q̃
ad ꝫ̄ ꝓdita ẽ/vt totũ sensibilẽ mũdũ q̃ p se/
suũ poꝛtas ingredik/imprimẽdo spẽs suas
atq; simulacra/reducãt in primũ principiũ
deũ/cũ q̃dã simplificatõe z puritate. Ita p
cedẽs a deo mund⁹/fit eo ꝓnue vtilioꝛ in
suis ptibꝫ/q̃ longinq̃oꝛ/put in elemẽtis vi
dere ẽ z ĩ solis lumĩe. Rursus aũt redditur
spũalioꝛ magis ac magis q̃ opatõez intel/
lect⁹ agẽtis ĩ fantasmata coꝛpalia. ex quibꝫ
elicit ꝛia ꝛtute spẽs intelligibiles simpli/
ces z incoꝛpeas. Et sic̃ natũ ex carne sensu
um caro erat suo mõ/sic q̃ nascik ex intelli
gibili spũ/spũs ẽ. Adeo q̃dẽ vt nõ dubita/
uerit apl's dicere. qui adheret deo vn⁹ spũs
est cũ eo. Hec opatio p̃cipue spectat ad ele
uatos theologos/exercitãtes se ad theolo/
giã mysticã/que p abnegatõez tẽdit in sim
plificatõez. verũ q̃ũ veniẽdũ est ad agibili
um tractatõez/oꝛtet rursus in inferioꝛa re
spiciẽda descẽdere. Alioq̃n fallerẽt isti mõ
ad primos ꝓrio/ si lumini principioꝛ be/
rerẽt adeo/q̃ ꝓclusionũ visionẽ omitterẽt
exẽplo astrologi cadẽtis in foueã dum am
bulãs respicit astra. ¶ Deniq; pfectus erit L
qui studiosa circũspectõe versabik in vtro/
q;. hũc iuristã theologũ/z cũ theologo iu/
ristã iudicabo. Quales fuerẽt primi docto
res/ex q̃z sentẽtijs decretales decretaq; cõ
pacte sũt. ¶ Honic⁹ ¶ Raros affert etas
nr̃a tales/eãm scire desidero. ¶ Volucer.
¶ Pauci tolerãt laboꝛẽ studij. Jn multis
vel etas vel ingeniũ vel sumpt⁹ nõ suppe/
tũt. Euenit pterea q̃ mystica agar ãcillã vi
dẽs se peperisse/habet ꝓ ẽptui sarã dñam
quã sterilẽ existimat. Rachel insup foꝛtas/
sis limpidos bñs oc'los/irridet aliq̃n moz
daci⁹ soꝛoris lye lippitudinẽ/ cũ se mutuo
iure soꝛozio conueniat honoꝛare/ipam q̃z
agar impio dñe sue subijci/ dictatisq; p eã
equũ fuerat obedire. ¶ Subinde ppẽdis
difficultatẽ infinitã quã hz morale negoci
um/dũ pseq̃ q̃rik/qꝛ non satis ẽ intelligere
q̃d verũ sit/ z q̃d rectuz sicut cadit sub arte
tradere/sz pticulares circũstãtias/q̃ varia/
biles sũt/neq; sub arte neq; sub doctrĩa ve
niũt. Circũspicere necesse ẽ statũ ĩ primis
reipublice cũ moꝛibꝫ eã regẽtiũ/ si iuxta cõ
siliũ soceri moysi/sint viri potẽtes/timẽtes
deũ/in q̃bꝫ sit veritas/z q̃ oderint auariciã
neq; sit apud eos psonaꝛ acceptio/ nec in

ꝓstãtia/neꝯ deprauatũ cõsiliũ. Alioquin nõ exibit ab eis iudiciũ rectũ q̃ꝑ tũcũꝯ fuerit postulatũ/ nisi puiderit ex alto deꝰ/q̃ p pueros/p iniq̃s/p bruta/p demões/sepius exercuit iudicia iusta. qua ī re thobias ore diuino locut⁹ est/dũ filio iussit ꝓsiliũ sp a sapiẽte q̃rere/ omni insup inq̃t tpe bñdic deum/z pete ab eo vt vias tuas dirigat/z oĩa ꝓsilia tua in ipo pmaneãt. Que sint aũt cõsilia dei aperuit psalmista loquẽs ei. Cõsiliũ meũ iustificatões tue. nõ ita tñ vt bũanũ ꝓsiliũ deserat/qõ vtiꝯ debet existimari diuinũ/si rite/si humiliter/si deuote/si obdiẽter fuerit inq̃situ. Quale zel⁹ feruidus z oĩs generalit passio vehemẽs/ solet nec petere/nec petito vl ingesto credere. ¶ Domicus ¶ Omittam⁹ deinceps ea loq̃ q̃ sub eruditõe doctrinali nõ veniũt/neꝯ ei moralis certitudo/quãtũ ex dictis colligo. potest sub vna règula tradi q̃ sufficiat in omni casu ꝓsciaz agẽtis reddere securã se nõ deliquisse/qõ ex euẽtu rex ꝓpẽdi sepi⁹ solet. ¶ Volucer ¶ Propterea ꝓstitute sũt in figura. Tres ciuitates refugij/fides/spes/z caritas/ꝓtinẽtes lauacrũ penitẽtie/z munitatis asilũ/quatin⁹ pax cõturbata p ea que se fecisse formidat homo reformet/que pax qualiter obseruãda sit intellige.

Quartum metrum

quarti monocolon/vsus ẽ dactilic⁹ alemanꝰ terrameter byper catalectic⁹. currit cum quito carmie q̃rti de ꝓso. phi. si q̃s arcturi.

Vlera pax/sũmi mun⁹ opimũ
Te/voluntati/sit bona tñ
Nuncius defert missus ab alto
Nam male menti qualis erit pax?
Sternitur lecto sorde repleto.
Complet et spinis se viciorum!
Qualium turba dilaceratur.
Tracta nunc istuc/rursus et illuc.
Dissidet secum secꝯ remordet.
Viribus vanis omnipotenti
Stulta guerram dat more gigantum
Pugnat econtra quodq̃ creatum
Jus sui regis sedulo seruans.
¶ Si placet fiat vera tibi pax/
Ordinatus sit primitus omnis
Motus. affectus nec vagus erret!
Queritans extra posse quieto
Se frui mundo. quod nequit esse.
Pauca pertenter non alienis
Litibus se det. sed nec habenas
Sensibus laxet. semper anhelet
Legis eterne iussa tenere.
Litteris sacris assiduus sit
Quippe dat pacem zelus earum.
Paeis eterne pignus et arram.

Prosa quinta z vl/

Tima li. iiij. ¶ Monicus. Dueniat ozo pax ista nob. At/ vero nõdũ satis explicuisti q̃ sit apud pegrinũ nr̃m ꝓsolatio speD cialis/ deliniẽs cũ in tã ꝓfusibili rerũ tempestate/ qualẽ in florẽtissimo nup francie regno. nominatim in celeberrima parisiẽ/ si ciuitate cõtigisse/ nõ prorsus ignorat/ et nos intuemur. ¶ Volucer ¶ Accipe sup istis doctrinam theologie celitus immisse quã deinceps non me loqui putato. Conquereris o homo q̃ etate tua multi depererunt/quid queso nouũ accidit? Habet etas omnis mortuos suos. quotidie recipit terra mille modis humanũ genus/hos pestis illos fames. alios gladius. multos naufragia. morbi. incendia. vorago absumũt. quippe terra sunt z in terram reuertuntur. Mentiebaris o neꝯ dum Eue dicẽti. Ne forte moriamur. subintulisti. nequa q̃s omnes ex tunc capitali supplicio adiudicati sunt. Nil refert quis prior. quis posterior securi mortis feriat. Vnũ dabo tibi q̃ ius ꝓfitear esse timendũ/ quo merito vel demerito/ vita iamiam citissime desitura/ finiatur apud iudicẽ deũ. Scio mecũ fateberis. Interrogo te/ respondeat existimatio tua. Mortuos quos immatura violẽtaq̃ nece defles ereptos/aut iusta causa p/didit aut iniusta? si iusta. cur inculpas iusticiam? Cur non letaris lauans man⁹ tuas in sanguine peccatoris? Si iniusta. vide si sobriũ est eos plangere/ quos pro iusticia moriẽtes beatos ip̃s appellat? Si dices potuerãt iniusti viuendo corrigi. iusti vo plus ad suã aliorũq̃ salutẽ superstites iustificari. Quid si sordidus sorduisset adhuc si sue dãnatõis assidue penas auxisset. Justus vero vt sepe fit excidisset a iusticia? ¶ Patet latꝰ ista deductio. nõne varij sunt euẽtus belli et nũc istũ. nũc illũ consumit gladi⁹/ vt nõ gloriet accinct⁹ vt discinctus/ qm̃ nõ est fortiũ bellũ/ dicit Ecclesiastes. ¶ Sed ad altiora ꝓscẽdere nr̃e rões volũt q̃ nihil casuale. nihil fortuitũ tradũt deo. cui⁹ cõsilia sup filios hoĩm/ humana

De cõsolatione theologie

curiositas ꝓhebẽdere ꝑ singula non ꝑsu/
mat. Attingam⁹ tñ aliqua ql̃ia ex ꝓphetic⁹
et hist̃icis libris nr̃is fas est colligere.
Destruxerũt assyrij idolatre q̃dẽ/sine deo/
ih̃u in sanctã ciuitatẽ cũ populo. Quid ꝑ
Jsaiã dicat dñs audi. Ue assur virga furo
ris mei/ et bacul⁹ ipse est in manu eoꝝ mea
indignatio. Sequit. Ipse aũt nõ sic arbi/
trabit. et cor ei⁹ nõ ita estimabit. sed ad ꝓte
rendũ erit cor ei⁹. Ecce q⁹ de⁹ malos de po/
pulo suo/inter q̃s nõ dubiũ fuisse quosdã
innocẽtes/voluit ꝑ lõge deteriores afflige
re/q̃les appellat virgam furoris sui/q̃nis
obsecꝝ deo blasphemi nõ crederẽt. q̃d si ta/
le aliq̃d opar⁹ est mõ de⁹/qui ptãtẽ hz vite
et mortis. in cui⁹ ꝓspectu nõ iustificabitur
oĩs viuẽs. Nõne frequẽter in regimine rei
publice cupiditas se putat caritatẽ? cũ hec
ꝓmune bonũ. illa ꝓpriũ ꝓmodũ semp inq/
rat. Esto sit caritas/q̃d si nõ adhibuit ꝓ
sui suorũq̃ custodia ꝓtra pditiosas insidi
as cautelã/q̃lẽ hũana põt et exigit idustria
Quid si bella essent aduersus infideles/aut
aduersus exteros sui regis hostes/et occu/
buissent. felices eos in altera vita. nõne iu/
dicares nec morte turpi fictos? Mõ si pñ/
tẽ tm̃ respicis vitã/terreat apl's si in hac vi
ta tm̃ sp̃antes sum⁹ miserabiliores sumus
oĩb⁹ hoĩb⁹. Quis ꝓterea nouit. si ascẽde
rit in aures dñi sabaoth clamor flagitiorũ
scelerũ/et abomiationũ q̃b⁹ vel pp̃lus vl're
ctores et nobiles/vel vtriq̃/forsan peccaue
rãt. q̃s tradidit de⁹ nõ in man⁹ infideliũ/vt
alias plerũq̃/qñq̃ ꝑ vuandalos et gothos
et hunos. aliq̃n ꝑ alios noĩatim ꝓpter spur
cissimã carnis corruptõez/vt aliq̃b⁹ reuela
tio dirit. exposuit suos mõ de⁹ cladib⁹ bel/
loꝝ ciuiliũ/vbi tumultuar⁹ pp̃l's cõtra no/
biles/imo sine lege/sine ordine nobiles in
ter se/cuz dissecatione mutua pp̃loꝝ se de/
struũt. Punit/crede mihi/de⁹ occultiora se
pe delicta ꝑ flagella patẽtia. illa etiã que ꝑ
contritũ cor et humiliatũ deleta ꝓidẽ fue/
runt quo ad culpã/repetit in penã. Dic fit
vt aliq̃s pñtialit̃ bene viuẽtes/aliq̃n ꝓhe
hendat afflictio/aut ꝓ paruo sicut putat⁹
delicto nouo/grãdior punitio subsequat/
quẽadmodũ cernere ẽ in corpis egritudi/
nib⁹/q̃ ad occasionẽ facilẽ oriri videt⁹/aut
recidiuũ pati: Sed da nullũ neqꝝ modo
neqꝝ antea p̃cessisse demeritũ/virt⁹ vel exer
cet ad meritũ/vel ad pmiũ coronar⁹. Adde
q⁹ mutat de⁹ vt placet regna de gẽte i gentẽ
ꝓpter iniustitias et varios dolos. Nabuchodo
nosor mẽte capt⁹ test⁹ ẽ test⁹ troia. testis ro
ma. testis daniel de dissipatõe monarchia
rũ q̃tuor ꝓncipaliũ. Habet ei q̃libet res in
terris quãdã sue duratõis periodũ/atqꝝ vi
cissitudini subiecta ẽ. sit hõ. sit dom⁹. sit ci
uitas. sit regnũ. sit impiuz. Mutauit ꝑ ea
dñs sacerdotiũ bely iuxta reuelatõz samue
li factã. Cui⁹ gen⁹ saul extermiauit/cũ ciui
tate sacerdotũ i ore gladij viros et mulieres
puulos et lactẽtes. Ubi ꝑcor attẽde vigi
lãter (Est ei ꝓposito res accõmoda) vide q̃s
occasionẽ pstiterit ꝓmã/ neci crudelissi/
me sacerdotũ ac viroꝝ vestitoꝝ ephot/ li/
neo/cũ mulierib⁹ et puulis et lactẽtib⁹ et pe/
cus innocuis/cũ horrẽda demolitõne ciui
tatis. Nõne legis q⁹ declinauerat dauid ad
abymelech sacerdotẽ/cũ ꝑsperat i nccitate fa
mis panes scõs/cuz gladio goliad/neuter
istic culpabil'. Et de dauid testis ih̃s i euã
gelio. Licz vsus sit bona mẽte/reũ se mẽo
rãs. execut⁹ ẽ nihilomin⁹ saul irritat⁹ mala
volũtate/destructõez quã dei volũtas opti
ma se facturã ꝑdixerat. Caniki ꝑ spalmis
de deo. Cõuertit cor eoꝝ. ñ dubiũ egiptio
rũ/vt odirẽt pp̃l'm suũ/et dolũ facerẽt in ser
uos ei⁹. Cõuertit intellige q: materiã odij
et doli mĩstrauit i multiplicatõe hebreoꝝ et
in miraculoꝝ ꝑ moysen oñsione. Quocir/
ca facile ꝑz eẽ fallax argumẽtũ. Prouenerit
exĩsti⁹ opatõe scãdala. mortes. malaq̃ sine
nũero. Egit ꝑ talis culpabilit'. Nihil ei taz
bonũ q̃ nesçia puersoꝝ neqat abuti. Exẽ/
plũ in ꝓstatõe fidei ꝑ martires claret. Et
primo in ꝑdicatõe xp̃i/qui nõ venit pacez
mittere i terrã sed gladiũ. Cui⁹ ort⁹ vtiq̃ di
uin⁹/tot innocẽtes ꝑ herodẽ dedit neci. ca
stigat pr̃ filiũ. medic⁹ egrotũ. ipi se pimũt.
nũq̃d aget pr̃ sup filio. medic⁹ sup egroto/
pniaz. q: mortis occasionẽ dedisse visi sũt
nõ puto. Notaueris et ĩ pñti re quẽadmo
dũ pugnauerit filij isr̃l tribꝰ viciby ꝫ benia
min/ob vindictã pessimi sceleris in vxore
leuite. Cã iusta erat et qõ fortasse miraberꝫ
dederat de⁹ assensuz pugnãtib⁹ victi sũt pri
mo/et itez ꝓcõ/vsq̃ ad internitõez quinq̃
ginta miliũ pugnatoꝝ ex isr̃l. Tercia pug̃
dedit eis purgatis et bũiliatis victoriã/vs/
q̃ ad oĩm modã pene deletõez beniamitice
tribꝰ. Nõ discurrã ꝑ plũma. scrutãti q̃p/
pe scripturas meas occurrũt talia copiose
q̃ lectõ viuaz ẽ et q̃si malle⁹ ꝓterẽs petras
consolationẽ deniq̃ faciẽs ꝓtra mortaliũ

casus inopinatos/ꝛ qui iusta dei bonitate
videnꝫ indigni. Si videris ait Ecclíastes
calūnias egenoꝝ/ꝛ violenta iudicia/ꝛ sub
uerti iusticiā in ꝓuincia. nō mireris super
hoc negocio qm̄ excelso excelsior alꝰ ē. Et
insup vniuerse tre rep impat seruiēti. ꝛ ita
imperat vt seruiāt sibi/ etiā nesciētes etiaꝫ
repugnātes/ꝛ odiētes vt demones. Vis
nullum ex amicis ꝑdere. vis eos possidere
trāquille. oēs in deo dilexeris suā vitā. suā
gloriā. suas diuitias in eo recōditas habe.
vtiꝫ sicut nō ꝑdit deus/sic amicos cū sua
vita/gloria/diuitijs/sp ꝛ vbiqꝫ possidebis
Ceterū nemo desperauerit de te ihū. bone
qm̄ cū iratus fueris misc̄ie recordaberis
Tu pꝰ tempestatē trāquillū facis. Tu rem
publicā ꝑ varias agitatōes purificare scis
velut ex actōe mutua elemētoꝝ nobiliora
gignis mixta. Apud te sūt innumerabiles
modi purgatōis ꝛ saluatōis electoꝝ. Un?
p ignominiā mortis/q̄ liberat etiaꝫ a pur/
gatorijs supplicijs. Alius ꝑ ablationē to/
talē tpaliū cū corpe/vñ laqus ꝓterit omni
um debitoꝝ. quoꝝ fortassis alio mō non
erat bñ possibilis solutio. Alij forsitan ege
rūt tepide negligēter cāz vel iusticie publi
ce/vel legis diuie/aut circūstātias culpabi
les habuit sua ꝓsecutio/ oīa mors abolere
potuit eo efficaciꝰ quo ꝓtumeliꝰ illata ē/ca
ruitq̄ sepulcro. ¶ Talia quis oīa dinume
ret? Audebo sublimiꝰ vocē attollere plenā
ꝓsolatōis sancte. Itaq̄ desolationū omni
um q̄s furor hostilis oparus est/put ꝓgre
ris/ interrogo q̄lis assignaꝫ cā? Si libido
dñandi regēdiq̄/si vindicte zelus efferꝰ. si
diuitiaꝝ vel opū exꝑanda fames. si timi
fortassis alij nō minꝰ sceleratī sacrilegi ne/
fandiq̄. Felices oro nōne sunt q̄ virtuosis
animis obsistere conati sunt q̄uis inocu
lis boīm supati. Auctores ꝙo tanto infeli/
ciores quāto nihil infeliciꝰ impunita licē/
tia/ꝛ ꝓsperitate peccātiū/qualiū miserear
velim/ ꝑ sua ꝙuersione saluteq̄ depcans.
¶ Nō si cā/iuxta quorūdā impudentiā q̄
se de ꝑtinacia dānat assigneꝫ defensio ca/
tholice veritatis. vicia q̄rēs ꝛ errores corri
gere. ꝛ ꝙ cozā iudice legitimo/nūc ordina/
rio/nūc supmo. quidni fideter affirmaue
rim/btōs esse mortuos q̄ ꝑ lege dei sui cer
tauerit vsq̄ ad mortē/ exēplo tot martirū?
¶ Quid stupes. q̄d me respicis? nolito mi
rari si hz q̄tidie martyres suos mūdꝰ/si ca/
ro/si diabolꝰ/cur nō habeat suos xp̄c? Dic
apl's. Oꝑtet hereses eē/vt q̄ ꝑbati sūt/ma/
nifesti fiāt. Quo manifesti? plane ī bonū si
legē dei defenderit strēnue. si ꝓrsus ī malū
si vl' maligne impugnauerit aut impugnā
tibꝫ fauerit impudēter subdole/neq̄ter sub
uertēdo vel negādo iusticiā. Tales dicer
scādaloꝝ cām oīm/ q̄lē egerūt in alios ꝑse
quētes aliq̄s vsq̄ ad coronā martirij. quo
pacto inq̄es? Rūdeo nōne martiriū cā fuit
vt ꝑ xp̄m. ꝑ veritate. ꝑ iusticia. ꝑ vicioꝝ re
dargutōe/moꝛs vndecūq̄ tolerak? Attēde
q̄ cā reddiderit ip̄m abel primū martyrē in
lege nature? Nec nimiꝝ q̄ ī odiū iusticie re
ligiose/q̄ sacrificiū obtulerat deo placabile
Cayn frat eū nihil tale cogitātē/egredientē
in agꝝ/insidiose pemit. Vides q̄ pacto fit
aliq̄s martyr etiā dū ignoꝛat. Omitto ō se
ptē frēs machabeos ī lege scripta/q̄ nō ob
aliā cāz q̄ ne legē in porcine carnis esu vio
larēt/atrocissime necati sūt. Nō loquar de
Johe baptista qui legis vtriusq̄ moysi ꝛ
xp̄i limes q̄dā fuit. cuiꝰ martiriū aliā nō in
uenik cāz habuisse/nisi redargutōez publi/
ci inceſtꝰ. Thomas cātuariēsis/ ob defen/
sionē ecclíastice libertatis. Leodogariꝰ ob
zelū domꝰ francie ꝙtra Ebroynū. Agathes
agnes ꝛ lucia. ꝓpter fidē castitatis glorioso
celebraꝫ martirio. Et ita de plurimis. q̄/
rū exemplis ꝑspicuū fit omnē hoīez q̄ peri
mik odio iusticie ꝛ veritatis/dū sectak illā/
ꝑsequik aut defendit/insignik apud deū ve
ro titulo martirij/ q̄lecūq̄ fuerit apud ho/
mines iudiciū. Quid si plꝰ aliq̄d addide/
rim. Innocētes q̄dē occisos cōsidero/q̄s
esse martires nullꝰ qui fidē habet eccl'ie du
bitauit. Sed q̄ ratio martirij. nūquid alia
dabik q̄s odiū xp̄i ex ambitōe regnādi pue/
niēs? Ubi rursus colligitur hec regula. q̄
infantes aut pueri/ quāto magis ꝓuectio
res/quos in odiū xp̄ianoꝝ seu xp̄i vel sue
legis perimūt infideles/iudei/saraceni/vl'
pagani/aut aliqui noīe tenus xp̄iani/here
ticantes/apostateq̄ facti/aut in tyrānidis
rabiem versi/tales martirio coronaꝫ etiā
mortis timidi. p̄cipue si nō alius crimīnis
obex ineſt actu. ¶ Dec insideant aio tuo
si absq̄ fictione meus es discipulus. Dec
mentis ꝑturbationes radicitꝰ euellant q̄m̄
altioꝛ. securioꝛ. salubrioꝛ. religiosioꝛ. ꝛ glo/
riosioꝛ nō est altera ꝙsolatio ad quā ꝓuebe
re possit doctrina mee legis q̄s martirij to/
lerātia. ꝑ quod delek in ꝓprio sanguine q̄li
bet culpa simul et pena vt ꝓtinus homo

liber ⁊ expeditus euolet in celū/ vbi status habeat omniū bonoꝝ aggregatione perfectum. ¶Volucer ¶Hactenus o monice theologia locuta sit. nos ex sua nr̄aq; collocutōe breuiter epilogātes sumam⁹ hoc cōpendiosiꝰ in omni tribulatōne solamē vt toto corde suspiremus/leuātes oculos i celū ⁊ dicētes. Deus ē pater misericordiarum/⁊ totius ꝓsolationis/in cui⁹ miseratōne sperandū est. cui⁹ se volūtati ꝓformādū est. a quo est virtus patientie. in quo est serenatio ꝓscientie. Nos interim trahere conemur in affectū/quod sub quatriduo diſſeruimus p intellectū. ¶Monicus ¶Fiat/ita p̄cor/⁊ pax dei que exuperat omnē sensum/corda ⁊ intelligentias nostras custodiat in caritate dei/⁊ patientia x̄pi/ vt p patientiā ⁊ consolationē scripturaꝝ spem habeamus Amen. Explicit.

Incipit dialogus

apologeticus cui⁹ collocutores sunt volucer/et monicus/vt in consolatione theologie seruatum est. Volucer.

REm inquiris o monice/ quā nec paucis diebꝫ/nec vllis pene verbis explicare fas mihi est. Petis cur terminata p generale conciliū/nō fuerit causa fidei/contra doctrinā pestiferā. Jubentem tirānos p insidias interfici/ p quoſlibet etiā priuatos/ ordine iuris nec diuini nec humani seruato/⁊ ꝓfederatione qualibet nō obstante? ¶Ego synodū nō incuſo/quaꝝ reuereor ⁊ veneror/ sed plurimos in synodo ꝓuersantes excusare non valeo/ quos animē passiones ⁊ pestes improbe quibꝫ mos est cathedrā humani subuertere iudicij/fefellerūt ⁊ errare fecerūt alios in inuio ⁊ non ſin via/alios male dissimulare vel negando iusticiā/vel id qđ credere deberant ad iusticiā/non ore ꝓfitendo ad salutem/ alios obsurdescere ad salutarē illaꝝ iacobi iussionē. Nolite fratres in psonarū acceptione habere fidem dn̄i nr̄i ihu x̄pi. Siquidē fuit apud aliquos impudentiſſima psonaꝝ acceptio/ dum eadē fidei causa/isti dānati sunt/alij ptransiti. ¶Monicus ¶Fuerat igit̄ tutius o volucer atq; cōsultius nō quesisse iudiciū a talibꝫ q̄ exponere sanctū canibꝫ/⁊ picere margaritas añ porcos. quinetiā aduena noster/ nōne deberat prius sedens cōputare si sumpt⁹ ei si suffragia coadiutoꝝ p̄ re tanta suppeterent/ne cū non potuerit pficere/iure cecidit in illud ip̄roperiū/iste homo cepit edificare/⁊ nō potuit ꝓsūmare. ¶Volucer Urges vehementer o monice ⁊ in bas me trudis angustias. vt quid rñsurus sim nō satis inuenia. Itaq; si iustificatōnez aduene nostri suscepimus/poterimus id quidē in multꝫ speramus pficere. sed ignominiā oportebit/⁊ turpitudinē revelare nonnullorum/quos colere quosq; reuereri/quos diligere/ status suus ⁊ societas efflagitat. ¶Monicus ¶Debuerāt circūspici p̄ talia diligenter ne in re tanta quererēt post exitū/turpis illa nec admittenda penit⁹ excusatio. nō putaui. Est enī circūspectio ps maxima prudentie/que sue ꝓsiderationis oculos circūgirat/ nedum in illa que de se licita sunt. sed que circūstantijs omnibꝫ attentis/vt tempe. loco. et psonis/expediunt Sunt enī quedaꝝ licita/que circūstantijs obstantibꝫ/ideo nō expediūt quoniā expediri nō possunt/⁊ ad debitū ꝓsummatōis finem induci. ¶Volucer ¶Agis o monice iuxta vulgi puerbiū/post reditū a iudicio vel a foro/sapienter ꝓsulis. Quippe si de generali ꝓcilio/si de hominibꝫ ipm constituentibꝫ/si de studijs ac vniuersitatibꝫ pene totius x̄pianitatis habentibꝫ ibi legatos suos/si de coadiutoribꝫ ad ꝓsequendū si de cōmissarijs ad examinādū causas omnes fidei/si de sacro dominoꝝ cardinaliū collegio/seu romana curia suspicandū male fuerat/de ministratōe iusticie/curreret ipugnatio vel accusatio tua/p̄sertim qz generale ꝓciliū fuerat specialiter celebratum ad hunc finē extirpationis hereſū ⁊ errorū et hoc ab initio sic attentatū est fieri vt detinerent etiā errantes in carcere/quoꝝ aliqui postmodū ignibꝫ traditi sunt. Primitus enī bohemi/debinc anglici detulerant errores i wykleff. Bohemi circiter. xlv. anglici plusq; ducentos Pro quoꝝ reprobatione/zelamit ⁊ p̄dicamit publice ⁊ aduena quātū alter alioꝝ. Videat autē prudentia tua si nō existimare iustū erat/ nec temerarium/nō minori diligentia. zelo vel ꝓstantia p̄cedi debere ad dānationē doctrīe magis in moribꝫ ⁊ republica pestifere/⁊ ꝑ omni tergiuersatōne/ vel psonarū acceptione reiectis. Adde q̄ serenissimus rex romanorū p̄cipuus ab initio ꝓmotor extitit/vt hec eadē doctrina tanq; principibꝫ palam

aduersa dānarēt sicut oñdit in assecutione dānationis vni⁹ articuli vel assertionis cō tinētis totā in effectu doctrinā hāc oī publice rei capitalit inimicā. Cui⁹ dānatōnis tenor est. Precipua solicitudine volēs hec sacrosancta synod⁹ ad extirpatōez hereseōz et errorōz in diuersis mūdi ptibꝫ inualescentiū, pcedere/sicut tenet/ad hoc collecta ē/ nup accepit qꝺ nōnulle assertōes erronee i fide ꝛ bonis moribꝫ ac multiplicit scandaloſe/tot⁹q; reipublice statuz ꝛ ordinē subuertere moliētes dogmatizate sunt. int' qs hec assertio delata est. Quilibet tyrān⁹ pōt et debet licite ꝛ meritorie occidi p quēcunq; vasallū suū/vel subditū. etiā p insidias et blandicias vel adulatōes. Nō obstante quocūq; iura aūto seu ꝺfederatōe cū eo nō expectata sn̄a vel mādato iudicis cuiuscūq;. Aduersus būc errorē satagēs hec sācta synod⁹ insurgere/ꝛ ipm fundit⁹ tollere/ prehabita deliberatōe matura/decernit declarat ꝛ diffinit hmōi doctrinā erroneā esse in fide ꝛ moribꝫ ipamq; tāq; hereticā/scandalosam/seditiosam/ꝛ ad fraudes/deceptōes mēdacia/proditōes/piuria/vias dantē/reprobat ꝛ ꝺdēnat. Declarat insup/decernit et diffinit/qꝺ pnaciter doctrinā hanc pniciosissimā asserētes/sunt heretici/ꝛ tāq; tales iurta legitimas ꝛ canonicas sanctiōes puniēdi. ¶ Monicus ¶ Dū etiā atq; etiaz recogito volucer ꝓba sacre synodi quēadmodū fatet se pcipua solicitudie destructōnē hereseōz ꝛ erroꝝ debere ꝓsequi/ quēadmodū pterea seueri cēsura iudicij dānauit hāc assertōez q̄ totā fere ꝺplectit doctrinā/ noue assertionū denūciata q; cū ꝓpōe vnde fideliter excerpte sunt/nō inuenio realē suspitionis cām fuisse fingēdā/qn ꝛ ꝺcilium dānās/ꝛ res pmanēs/ꝛ doctoꝝ cet⁹ ꝺsulēs debuissent ad vlteriora pcedere. Si aūt aliter vel cur acciderit/omitto q̄rere. Hoc ad pñs inq̄ro. cur aduena nr̄ p ceteris in hac ꝓsecutōe notat⁹ē. ¶ Volucer ¶ Nosti monice qꝺ ad officium cācellarie parisien. cui deseruit spectat in fide materijs/nosti ꝓfessionē suā/exptus es qualēcūq; zelū suū/ad ea q̄ religionē nr̄am respiciūt. Scis q̄q; liber ē ab oīb⁹ vinculis mūdane necessitatis q̄tin⁹ possit ampli⁹ ꝓparato aio/p veritate certamē br̄e. Talis ē insup de q̄ iustitia si nō recte ambulauerit ad veritatē euāgelij/ valeat fieri/absq; pturbatōne alioꝝ seu rei publice via facti/put alias coꝝ inclita natione frācie vni militi palā dixit. Scis nihilomin⁹ qꝺ a xp̄ianissimo rege frācoꝝ et a p̄clarissima filia sua vniuersitate parisien. imo ꝛ ab eccl'ia gallicana/ p̄ p̄uincia senon. delegat⁹ extitit ad generale ꝺcilū/sub certis instructionibꝫ ꝛ lr̄is/q̄ ꝓsecutōez materia/rū fidei. bui⁹ aūt noiatim/necnō vnionis eccl'iastice. sed reformatōis moꝝ in capite et mēbrū multiplr̄ imponebāt. ¶ Monicus ¶ Esto sic fuerit/ accepi nihilominus emanasse posteri⁹ mādatū a rege/dū de tractatu pacis in frācia fuisset agita tū/ qꝺ hec materia non exponeret coꝝā sacro ꝺcilio/ita tū si ps aduersa vellet desistere. ¶ Volucer ¶ Monice iam esse res integra cessauerat iam ꝺmissio tribꝫ dn̄is cardinalibꝫ etiā añ aduētū ambasiatoꝝ regis/ ab aduersa pte petita fuerat ꝛ obtēta. Serenissim⁹ pterea romanoꝝ rex hāc materiā vt sciret veritas voluit i mediū deduci/ sicut ex lr̄is sigillo suo signatis/ ac p illa q̄ palā opat⁹ est coꝝā iudicibꝫ fidei/ psonalit ꝺparēs ꝓspicuū est et ex' ꝓdicta ꝺdēnatōe q̄libet tyrān⁹ reddit manifestū. ¶ Monicus ¶ Attēde volucer nedū ꝓsecutōez primo factā iustificare vis culpes eā que postmodū facta est ꝓsecutionis omissionē/ maxime p⁹ electōez canonicā ꝛ legitimā sūmi pōtificis. ¶ Volucer Recordare qꝺ antea diceris/qꝺ i oīb⁹ circūspectio tenēda est/ vt penset nedū qꝺ verū vel iustū sit/sed qꝺ expediens. Nā variata circūstātiaꝝ q̄litate vere vel estimatiue/nō erit vicioſuz si mutet in diuersa vel aduersa ꝺsiliū/ quēadmodū terēcian⁹ senex exse refert. ¶ Monicus ¶ Uñ cognitū o volucer plusq; antea/qꝺ nō erat expediēs ꝓsecutionis ꝺtinuatio. ¶ Volucer ¶ Ab monice q̄so ne tale aliq̄d scrupuloſe nimis q̄sieris/qō vt ꝓnotatū est nullis verbis exequi pōt/nec cū modestia q̄ neminē ledere vult nude tradi. Ozo patere germanū tuū patere pot⁹ morsibꝫ alioꝝ q̄q; alios ipe mordere videat. ¶ Monicus ¶ Expostulatio tua rōnabilis videret/si tñmō de psone lesiōe vel iactura nūc ageret/veritatis ꝛo. ꝛ talis veritatis eq̄ aio q̄s sustinuerit detrimentū fieri/vt psonaꝝ q̄rundā opiat vel ignominia vel culpa? ¶ Volucer ¶ Nōne satis videt ꝓ triūpho veritatis/ qꝺ nulla aduersus eā/post tot agitatiōes ꝛ ptractiones lata ē sn̄ia/q̄ pertim in rē trāsierit iudicatā. q̄ pterea diceret ea q̄ veritatis erāt lesa esse/protestātibꝫ bipm ꝓ lr̄as suas ad xp̄ianissimū

frācie regē tribꝫ cardinalibꝫ qui circūuenti ꝓtēsaꝫ tulerāt sniaꝫ/ supꝛ nullitate snie Epi parisien. de q̄ relatiꝰ alibi. Manet igit̄ roboze suo detestatō falsitatis/ t hereticepꝛauitatꝫ. Manet apꝛobatō tā solēnis sacre theologice facultatis in vniuersitate parisien. cui cētū t. xli. theologi/ se manibꝫ ꝓpꝛijs subscripserūt. Manet sil'is apꝛobatio p̄clare facultatis decretoꝝ/ in eadē vniuersitate/ que sil'r in se tota pondꝰ apꝛobationis sue dedit sub l'ris patētibꝫ. Manet autenticū valide parlamēti regij decretuꝫ vel arrestū hmōi doctrine cū tota ꝓpōe Jo. pui capital'r dānatiuū. Manēt deliberatōnes solēnissimoꝝ theologoꝝ de diuers' studijs/ q̄s puersa nō subuertit affectio. Manet denicꝫ iudiciū sacre synodi general'in tegrū q̄ suo silētio/ dānatōez p̄dictaꝝ assertionū nō repꝛobās apꝛobauit/ iūcto qꝺ in dānatōe tā seuera bui⁹ assertōis quilibꝫ tyrān⁹ ꝛc. voluit satis intelligi/ alias hmōi velut in sua radice dānasse/ q̄ radix̄ē/ vt ne minē alt' occidat auctoꝛitate ꝓpꝛia q̄tūcūq̄ sceleratū/ necꝫ iusiurādū ꝓpter incōmodū tpale sui vel suoꝝ violet. ¶ Monic⁹ Sed q̄d de deliberatōnibꝫ q̄rūdā mēdicātiū cū magno nūero rūdebis/ q̄s dicunt facta i vnū ꝯuentōe se cuidā scedule subscripsisse/ quā sigillauerūt sigillis generaliū ꝺ q̄tuoꝛ ordinibꝫ vt ꝓtēdūt/ vbi deliberāt sz in sacco t tenebꝛis. assertōes istas nō eē iudicio fidei repꝛobādas/ imo snīandū esse/ q̄ ad fidei iudiciū nō ꝓtinēt. Necꝫ ei i bāc insaniā ausi sunt ꝓsilire/ vt apte dicerēt q̄ vere sunt. Gloziak tū aduersa ps/ tāq̄ eas deliberauerit veras eē. ¶ Volucer ¶ O si scires oīa monice q̄ circa ꝓcessuꝫ talē emerserūt/ nūc ūtis nūc alijs vijs/ imo inuijs et exhoꝛbitātijs. ebiberet spūs tuū vehemens indignatio/ q̄lia nō ꝓsequoꝛ/ ne satyrā vel tragediā aggressus eē videar. Hoc vnū scire potuisti/ q̄ ꝓdicta deliberatio cōspirata fuit tandē oblata coꝝā toto ꝯcilio tanq̄ hereticalis/ aut heretica pꝛauitate vehement suspecta/ sub ꝓtestatōe solēni facta p aduenā nr̄m quā tūc noīe regis t ambasiatoꝝū suoꝝ ꝓposuit/ de subscribēdo se ad penā talionis si aliq̄ quātūcūq̄ multiplicitati/ cōtrariū vellēt sustinere. Quinetiā sacra theologie facultas pisien. duz ad ipam scedula talis delata ē/ p parte dicti ꝓpianissimi frācoꝝ regis/ suaq̄ deliberatio q̄sita/ repꝛobauit eā multiplici/ t efficacissima rōne/ sub patētibꝫ lr̄is sigillo suo munitis. Nō igit̄ pōt aduersa ps gloziari de pluralitatis maioꝛi theologoꝝ necꝫ nūero. ¶ Monicus. ¶ Scire velim si p⁹ assumptōez sūmi pōtificis aliq̄ saltē eoꝝ q̄ mō cōmemoꝛas/ in fauoꝛē cāe fidei/ regis/ ac vniuersitatis fuerint intimata vel suggesta. ¶ Volucer Holo monice de sācissimo dño nr̄o t ꝓpo dñi/ velut os in celū ponēdo loq̄/ collaterales nihilominꝰ habuit/ q̄s in hac t sil'r materia tāgēte dños polonos/ pcessisse dicūt aliq̄ minꝰ diligēter/ necꝫ satis ad zelū t fauoꝛē catholice veritatis/ q̄ necꝫ verbis necꝫ scriptis exhoꝛtatoꝛijs/ ad ꝓsecutōez seu terminatōez potuerūt accēdi. ¶ Testis tibi sit scedula multis ostēsa quā hic placet inserere sic habentē. ¶ Consideret zelatores xp̄iane religionis t honoris dñi nostri pape/ ac bui⁹ sacri ꝯcilij/ si articul⁹ scōs p̄cipalis ꝯuocatōis bui⁹ ꝯcilij/ q̄ est sup heresum t erroꝝ extirpatōe/ nō tractet vel expediat/ ꝓsertim i materijs solēniter denunciatis t multipl'r agitatis in ℔ sacro ꝯcilio q̄liter hoc varij varie potuerūt imputare. Quidā ad negligētiā/ in re tāta atq̄ pꝛeciꝓua solicitudie tractāda/ put fatet ꝯcilium in dānatōe bui⁹ q̄libet tyrān⁹. Alij ad ignorantiā q̄ de paucis ꝓpōibꝫ q̄ nō sunt ꝺ apicibꝫ fidei nō decreuerūt q̄d fm doctrinā sacre scripture tenēdum sit/ an videlicet vere fuit vel falsē/ sane vel insane/ apꝛobāde vel reꝛobāde. Alij ad ꝓsonaꝝ acceptōez/ et humanū timoꝛē seu foꝛmidinem/ t ad illoꝝ contra quos hic pꝛocessuꝫ est in fidei materijs/ quēadmodū sūt bohemi remurmurationē. Alij ad aptā iusticie denegatōnem in materia fidei t moꝝ seu culpabilē dissimulationē. Alij ad ꝑlatoꝝ t aliozum auariciā/ querētiū in ecclesiastica reformatione/ que sua sunt vel vtilia/ non que iħu xp̄i/ vel spūalia. Alij ad regū principum t vniuersitatuꝫ/ qui pꝛomouerūt pꝛedictas materias/ vilipensionē t indignationē vt fuerunt rex francoꝝū/ rex polonoꝝuz t vniuersitas studij parisien. et plures alie. Alij ad auctoꝛitatis pꝛelatice sup hereticis extirpandis in suis dioceſibus eneruationē et ad curie romane in eisdem erroꝛibus extirpandis notoriā omissionē. Alij ad foꝛdidam multoꝝum in hoc concilio vno vel alio modo coꝛruptionem. Alij ad omnia que facta sunt in concilio scandalizationē vel infirmationē. Alij ad legatoꝝū regum

et vniuersitatū qui ex iniūctione vel instructione facta eis/promouerūt z promonere debuerūt predictas materias/negligentiā culpabilem. Alij ad theologorū z predicātium veritatis fidei/periculū et depressionem/vbiliber p xpianitatē/maxime dū errantes fuerint potentes z principes. Alij ad homicidiorū proditionū/piuriorū seditionū/nutritionē seu iustificationē/maxime dum bella fundant in sustinendū erroribus. Alij ad hereticarū z errantiū non emendationē/sed obstinationē. nec ad fraternam seu iudicialē vel paternā correctionem/sed violentiorē effrenationē. Alij ad obedientie generalis prestari debite modo summo pontifici/forsassis (quod absit) periculosam dilationē/apud multos xpianitatis principes aut populos. Alij ad clericorum apud laycos imo z apud fideles z paganos/z precipue petrū de luna z suos fautores subsannationē vel irrisionē/q̄ in materijs vulgo notissimis que sunt ipa precepta mozalia/aliter patiūtur errare/z diuerso sibiinuicem pinaciter asserere/ in p̄sentia generalis concilij/ intrū vt sub summo pontifice quē omnes pro extirpatione errorum p̄stolabant/maior dissimulatō suboziri videatur. Alij denicz qō omniū grauissimū est/ad offensam dei/ in desertione defensionis catholice veritatis/imo z fautoriam hereticē prauitatis/ dum scz error cui nō resistitur approbatur. ¶ Testes autem inuocant/hui⁹ cedule cōpositores/celum z terrā/q̄ non ad diffamationē cuiuscunq̄ vel irritationē/ sed ad xpiarum animarū liberationē/ z ad obuiandū p̄actis et cōsimilibꝫ scandalis/si non hoc durante concilio occursum fuerit/euēturis ista scribunt/atq̄ notificant/pati voce publica/lati⁹ hec omnia deducere/si ita placitū fuerit domino nostro pape. Hec ibi. ¶ Donicus Qualis data est ad hec incōuenientia prouisiua respōsio. ¶ Volucer ¶ Nulla prorsusq̄/sed indecentia continue relapsa est/vsq̄ adeo q̄ pro gte dominorum polonorū interiecta est tandem appellatō ad futurū concilij. Cui appellationi cum respondendū esset/lecta est/vt dicit in consistorio generali z publico/qō vltimo constantie celebratū est/ minuta quedam sub forma bulle destruens vt asserunt qui legerunt eam/ fundamētale penitus robur nedum pisani sed constañ concilij/z eoz omnium que in eis presertim sup electione sūmi pontificis/z intrusorū electione attentata facta ve sunt. Continebat itaq̄ in nullo casu licere appellationem a papa facere nec eius iudicij in causis fidei declinare/ plane contra legem dei decretaq̄ concilij. Sed tam ceca semp est affectio que nō zelat veritatē/tam semp sibi contrarias z dissona veritati/mens aduersa. ¶ Donicus ¶ Vellem plenius agnoscere qualis ex integro fuerit hec polonorum causa/neq̄ enī illa leuiter crediderim/ que postremo subintulisti/q̄uis de occisione omniū polonorum facienda absq̄ lege vel ordine/ipis nec auditis nec defensis audierim. ¶ Volucer ¶ Possum que breuibꝫ p̄strinxi verbis ea scriptis multiplicibꝫ edocere/ quorum aliqua suis titulis seorsum notabo: Res enī prolixa est/ z ad alia te vocat/ sentio p̄sens dies. Dabo preterea titulos quorundā ex opusculis germani tui plurimis obmissis que vel memoria non tenet/ vel vtilitas non tanta est. Ita enī fas erit tibi vel alteri cui placuerint illa sub collectorio vno seu pluribꝫ scriptis dare. ¶ Donic⁹. ¶ Gratam mihi rem feceris volucer/dicito nihilomin⁹ antea/qualis de natura concilij sit fratris existimatio/instructus quippe est/ne dum ex literis vel historijs/sed ex ipsa que doctrix est efficax experientia/vtpote qui nouissimo huic constātiensi concilio cōtinuus astitit/quod numerositate cōuenientiū/quod agendorū arduitate/ qō sui p̄sertim duratione/maximū supra ceteras fuit/quoniam per trienniū cum sex fere mensibus protēsus est. ¶ Volucer ¶ Si pondus doctrine vel eruditionis haberet existimatio pegrini nostri apud alios qualem facit amor apud te/rem exigeres cognitione non indignam/nec inutilem forsassis posteritati. Sed neq̄ plene didici suas in omnibus que gesta sunt vel opiniones vel sententias/q̄uis plurima scriptis reliquerit de potestate concilij z ipsius qualitate. Sua fuit insuper cōuersatio assidue cum illo preceptore suo/quem sapientissimum z prudentissimū nemo dubitauerit/ cardinalem camerācensem dico/poterit ille multo doctius z salubrius cum autoritatis pondere super hac re vel verbo vel scripta tradere qui cognouit. Hoc vnum scio q̄ zelus habende vnionis in scismate tam desperato/tantiq̄ tpis fecit multa tolerari

Carmẽ de causa canendi

que fuissent aliũde nec tollerabilia nec tol/
leranda. Video q̃ ecclesie reformatio nun
q̃ fiet per conciliũ sine presidentia ducto/
ris affectati bene prudentis simul ꝛ consta
tis/prouideant sibi dum sciuerint ꝛ potue
rint membra ꝑ prouincias aut regna: non
quidẽ in multiplicatione constitutionum
nouellarũ/hoc magis interturbat q̃ adiu
uat/sed per executionẽ viuacem ꝛ virilem
earum legũ que iam late sunt abundantis/
sime/supuacuis etiã resecatis vel omissis:
Video q̃ in doctrinis que fidem/ que reli
gionem/que bonos ꝛ salubres respiciunt
mores/vix inuenies in hac tempestate/ re/
bus vt sunt manentibꝫ/nec habito forti fa
uore/ potentie secularis/ terminatio debi/
ta/vel expedita iusticia. Experto crede/ne
q̃ deductionẽ pro nũc aliam pete/neq̃ de
remediꝫ opponẽdis verbum feceris/sur/
ditati/vbi non est auditus/iubet sapiens/
non effundas verbũ/ bis interim conten/
tus. Habes enĩ de theologica cõsolatione
grandius opusculuꝫ. Tecum habita/gra/
tus deo/ qui te segregauit ab bis solicitu/
dinibus/ꝛ pro ceteris in potestate consti/
tutis/ora cõpatiẽs flẽs ꝛ lugẽs. ¶ Boni
cus ¶ Concesserit ita deus/ bene vale vo/
lucer precauens vie casus. Salutaueriq̃
nomine meo fratrem monens eum sedulo
circũspicere vigilanter/ quẽadmodum in
medio nationis praue viuendũ sit: Vo
lucer ¶ Et tu bene valeto monice nr̃i me/
mor in orationibus tuis:

Finit.

Sequũtur nõnul/

la carmina Joh. de gerson/que ꝛ precedẽ/
tibus ꝛ subsequentibꝫ tractactibꝫ cõnexio/
nem aliquã habere videntur. Primũ car/
men ad Johannem germanum suum de
causa canendi.

Loquitur aduena

ad monicum.

Heu perurgent monice/ monice/
Anni nefasti sanguinei ꝛ nefas
Ciuilis ensis cuilibet imminet
Qui iuste viuit/vera vel edocet
Respondet monicus
Deme fruaris aduena consule
Hac in ruina pestifere vicis
Ad te redito solus in ocia
Esto virilis vim facito tibi
Dens in superna se leuet ocior
Odas canoras psallat alacrior
Quales sophie dictat amor pius/
Non quas libido sordida/ suggerit.
Quas musa garrit scenica crebrius/
Ut cor malignis vrat amoribus.
Lure coquentes anxia pectora
Tristes abibunt/credito/longius
Nam spiritus cor visere celicus
Gaudet quod almũ personitat deum
Opponit aduena
At cum sodales mors mihi sustulit
Cum pallas arcem vix habitet suam/
Quero sonabunt cui mea cantica
Nerui loquentes/quos lira temperat
Respondet monicus
Omitto musas/angelus audiet
Sanctiq̃ tecum/nonne satis tibi
Hec prorsus omnes mors tulit effera
¶ Petrus superstes/quem sapientia
Totum repleuit/cardo dedit sibi
Nomen statũq̃/sufficit vnicus
Carmen melodum cui resonet tuuꝫ
¶ Viuit gerardus quis rogo par sibi
Qui veritatis erul amore fit
¶ Nostri clamengis dulce sapit stilus
Etas nouellam progeniem dabit
Pro patribus quos perdidit atropos

Aliud eiusdẽ argle/

Opiadeum catalecticum.

Vernũ tempus adest/fac hilarescę
Cor tepens gelide frigore bruine
Sursum surrige te more volucris
Que vires reparat sole tepenti
Odas dulciſono gutture formant
Alternantęq̃ modos/cernis alaudaꝫ
Se pennis liquidum libraꝛ in etbra
Sensim pernolitans/deserit ima
Extra se rapitur ebria cantu
Affariq̃ deuꝫ leta videtur
Huic spasmata cadens vt redit ad se
Jam degit solitis sobria terris
O si te rapit hec extasis alma
Felix/si iubilans excidis a te
Hec semper stolidas incolis oras

Carmen lugubre

pro desolatione vniuersitatis parisien. p/
pter bella ciuilia.

Angeli pacis gemitus amaros
(Si cadunt in vos) facitore totõ
Mentis enisu/roboate celi

Pallada flete.
Palladis templum domus/ara asylum
Gaudium vestrum/decor omnis orbis
Corruerunt a scelerum ministris
Pallada flete.
Ecce fons riuis helicon cruentis
Manat/hinc sacre fugiunt volatu
Prepeti muse/resonantq; tristes.
Pallada flete.
Garriunt pice reprobis agrestes
Vocibus/liuens odium perurget
In malo letas ob eam querelam.
Pallada flete.
Felicus cetus datus vt supernam
Percolas iugi studio mineruam/
Lugeas pectus feriens z horrans.
Pallada flete.
Non tue pridem cecidere docte
Pallas athene simili ruina/
Peior hec sors est.cupidi sophie
Pallada flete.
Te quis o te collegium celebre
Par habens nullum phronesi sacratum
Aspicit/qui non miserando dicat
Pallada flete.
Ordo te trinus decorabat ample
Cum sacerdotum cuneo decenti
Sterneris vulgi manibus scelestis
Pallada flete.
O leoninam rabiem/tyrannos
Horrida cunctos superans nefandi
Criminis nota/furit en erinis
Pallada flete.
Horror heu seuus/nihil o deinceps
Linquitur tutum/nihil aut inausum
Res en humanas superest perire
Pallada flete.
Strabit aduersans heresi quis vltra?
Sontibus quis non trepidus resistet/
Quis bonos mores volet edocere
Pallada flete.
Papa qui christi vice summus vti
Gratularis/vos pariterq; mundi
Cardines/fidei cecidit columna
Pallada flete.
Filiam tu rex nimium decoram
Prole fecundam recolens videto
Plangit orbam se viduamq; clamans
Pallada flete.
Inclitum regnum tua clara doctrix
Christianum que titulum ferebat
Monstra non gignens iacet indecora
Pallada flete.

Canones artes medicamq; physis
Et sophie vultus lacrimis rigate
Deperit vobis studiosa turba.
Pallada flete.
Palladis troie referunt imago
Custos ablata sibi dat ruinam
Francie casum similem timentes
Pallada flete.
Inuicem fedus sociale seruant
Clerus z miles/patiente clero
Nobiles vestro statui cauentes
Pallada flete.
Regij sceptri rogitamus heres
Clare delphine/reparas ruinas
Hostice cladis miseris vel odis
Pallada flete.
Tale qui rursus renouare queret
Viuito felix quater z beatus
Cesset vt plangor doloros⁹ iste
Pallada flete.

Finis.

Carmen in laudez

B

Ducis austrie z studij eiusdem.

Ors miseranda nimis te francia diua fatigat.
Plusq; cuiusuis vox referare queat
Olim proscriptos pro libertate tuenda
Procq; fide passos/mos releuare tuus
Sensisti thoma,prijs dū trusit ab oris
Anglia te sanctum sensit z ecclesia
Heu pietas heu prisca fides cogūt alūni
Francigene mortes exiliumq; pati.
Sūme de⁹ p lege tua q; sub decacordo
Mentibo impressam scribis z in tabulis.
O quot theologi/q; pontifices periere
Carcere quos clausos dira necat rabies
Effugit altera ps alienis incola terris
Turior exilio sed spoliata bonis.
Inter qs vnus qui cancellarius almi
Parisius studij est cedit z aduena fit
Austria tu felix/felix studiosa z vienna
Dux quibo est talis traditus in regimen
Zelo qui fidei feruens/ob eā fugitiuos
Huic miserans/offert vltro refrigerium
Assignat q locū cum libertate/suisq;
Patribus egregij cōmoda collegij
Sis tua magna iesu merces/pro cuius honore
Doctorem recipit discipulūq; tuum
Gloria laus z honor dux inclite tereso nabunt.
Dū pietas terras sancta fidesq; colent.

Carmē pro patientia

Aliud carmen de multiplici martyrio.

Mors martyrum laudabilis
Pr ceteris optabilis
Baptisma supplens si deest
Omnem reatum diluit
Mors pro fide viriliter
Suscepta reddit martyrem
An sub fide lex ponitur
Quam litere sacre docent
Quare beatus omnis est
Pro lege quem dei sui
Certando contingit mori
Quicunq; det casus necem
Corona fratrum septena
Refulget ob legis zelum
Martyr iohannes an fuit
Culpans nefas adultere:
Ergo beati viuite
Quos terrius multo scelus
Dānando/martyrium publicum
Occidit atror carnifex
O pulcra mors coram deo
Jocunda plena gloria
Conspuat banc vulgus licet
Nequam profanum malignum
Etas an hec felicior
Nō martyres habet suos
Culpanda vel forsan magis
Nefanda pro tyrannide
Culpanda pro pastoribus
Luporum qui vices gerunt
Tyrannidem dissimulant
Immo fouent/augent/probant.
O veritas patris iesu
Obsecramus versa vicem
Ut veritas victrix eat
Cruoris expers et necis
Si vis vt in martyribus
Vincat/patescat omnibus
Laus detur et palam tibi
Patri: sancto q; flamini.

Carmen pro virtute patientie.

Spera q̄s fortuna potest tua dinumerare.
Prospera que tribuis licet inscia
Inscia nō tamen ē ea patris cura benigni
Pro virga qui te manibus gerit.
Non aliter quā vult nec acerbius ipa flagellas.
Fortis ob hoc remanet patientia
Murmure nō laceat te ꝓmittētis honore
Fert humiles librans oculos sibi
Abba pater clamat/ magno ꝓ crimīe nati
Dat sit patri supplicij parum:
Letiferū pando peccatorū putre vulnus
Ut placet vre seca/modo deprecor
Nolis in eternaz parcendo tradere mortē
Esset en hec pietas/furor efferus
Sicut sanct⁹ amor placite ꝙquirit amādo
Omnia que faciunt alij bona
Sic tolerādo suū patiētia vertit in vsum
Omnia que mala respicit vndiq;
Cur igit diues patientia non erit inter
Aspera fortune tot tantaq;
Verbere solatur/gelidoq; rigore calescit
Potat eam sitis. esuries cibat.
Ex alijs soluit loculo sua debita clauso
Exilium patriam reputat suam.
Pressuram mūdi facit in xpo sibi pacem
Docta/foro requiem medio capit.
Carcere cū victis fit libera/q̄d morior vltra
Vertitur in vitam mors vltima.
Est patiēs melior forti/patiēs q; vincit
Sepius hoc hostem sine vulnere
Non tñ est asino silis patientia laudi
Stercoris et culpe tolerans onus
Exercitēda mag; totis hec sarcina neruis
Perpetienda prius mors corporis
Hec est sanctorum patientia vera probatrix.
Corde suum toto q; amat olum
Durior inferno/nec aq̄s frigescit in vllis.
Stigmata signa sui regis gerit/
Infert vim celo/rapit astra iure triumphi
Hic fructus suus hec possessio
Materiā dat ei sors aspera/qua mal⁹ in se
Sevit abutitur/amens enecat.

Carmen ad gerardum domini delphini confessorem.

O Ro tristiciam repelle seculi
Morte crede parit gerarde duplā
Strigit noxia cor/pmit necatq;
Ex hac letifero plagatur ictu
Culpe spiritus. t rabescit in se.
Nil mortale fleas nihil caducum
Cur perdas lacrimas nihil iuuantes
Obsunt/nec reparant peracta damna.
Quod mutare nequis/feras oportet
Deduc in meritum necessitatem
Damnum temporis ad perenne ꝓfer
Si te pena breuis dolore torquet

Et hoc conisce quam dolenda culpa
Vis lugere: dolor beatus iste est
Consolatur enim iesu docente
Ploza flagicium, memento finis
Luctus mixtus erit sapore dulci
Ob spem/q gemitu reatus isto
Deletur/manet z corona celo
Ultoris gladius ferire iussus
Saluat luctificum thau gerentes
Vult nos plangere lacrimosa vallis
Nil plus purificat cor aut serenat
Quam luctus vehemens amaricansq;/
Hoc mersus pharao mari peribit
Tellus melle fluens dehinc patebit
Quam ros hic pluuius rigans venustis
Ornat floribus/ac perinde multos
Fert fructus sapidos decore grato

Item aliud carmē

Quad eundem.

Quid gerarde fit in nobis
Herent crimina quedam
Intro cordis in medullis
Cum radice profunda/
Que licet minora dicant
Homines ad superandum
Prorsus excuti nequibunt
Vix dum viveris a te
Flebis vberim diuq;
Culpans corq; remordens
Vt graui mole depressus
Enites recidiuas
Fortis alacrisq; pugil
Prosternes grauiores
Subiugo pestes/eas vix
Alij vincere quibunt.
Gratiam fateri dei
Esto certus oportet
Ordinem videto suum
Prouidus omnia librat
Sub modi sub ponderisq;
Mensura sapienter
Vincis hoc vel illud scelus
Sibi victoria detur
Milies cadens resurge
Semper sustine spera
Flens manus patri porrige
Lacrimis/est sua lingua
Non te deseret in finem
Tandem e stercore tollet

Finit.

Carmen de purita

Ote sacre scripture respectu aliarū
Montiū altis Exoritur fons
Purior auro Vnda nec vllo
Spurcida sceno Lumine solis
Obice fulget Tu bibe tutus
Te speculeris Tetra nūquā
Fallet imago Plurimus inde
Riuulus exit Lapsus ad ima
Putrida tellus Quo mage distant
Sordibus opplet Horia miscens
In quibus anguis Ranula vermis
Buffoq; serpunt Mors latet vndis
Si sitis vrget Cautior esto.
Vis speculari Reddere verum
Vix simulacrum Turbida possunt
Terreat hoc vos Quos derelicto
Fonte Sophie Terrea potant

Josephina Johānis de gerson carmine heroico decantata.

Titulus breuiscontinens. xij. libros iuxta. xij. materias principales.

Clare ioseph iosephina tuo pronomine carmen (ficis ānos
Narrat vt is mēphi septē illic cō
Nazareth iñ redis opans. vbi virgis olim
Conceptū nozas. Et ea cū virgine nubis
Itq; redit nupta te p montana volente
Das latriā infanti nato. Homē ihs addis
Suscipis hic reges. puer p̄ sedul⁹ offers
Inuenis hic tēplo/tandē moriēs reḡescis

Prohemiū (ete

Hontē sueuer̄ veteres celebrare po
Sacratū mus̄ pnasi mōte sborū
Quē pes sodit eq̄. sed habet sapia montez
Nā aliū fontē z musas q̄b altera vox est
Fons vite/verbum domini sublimib⁹ exit
Acelis iugi/puro/salubriq; meatu.
Cristallo similis manans a sede superni
Mōtib⁹ eternis musas nec curat agrestes
Que mortale sonāt q̄ noxia carmia texunt
Que solas vanis demulcent corpis aures
Nec dant arentē sedare sitim/sed adurunt
Potantū assidue mellitis corda venenis/
Fons nr̄ nitid⁹ sapidisq; salutifer vndis
Quem sup irradiat vbi sol diuinus aptis
Dia crede notis mōi speculi vice mōstrat
Pura tñ lux h̄ bebetās diuerberat oēm

dd 4

Uisum mortalem/ veluti sol materialis
Lucidior tuitus obscurat nicticoracis
Multa videre tñ fidei mediante beryllo
Concessuz nobio ĩ enigmate voceq; certa.
Diror loqr facies speculati q̃tuor offert
Fons h̃ vt specula quedã/ sic ezechielis
Uisio dat vultus aialiby esse quaternos
Quatuor ancillis facies sapientia donat
Sensus bisbinos verbo nã mõstrat ĩ vno
Litera gesta docet/ quid credas allegoria
Moralis q̃d agas/ q̃ tendas anagogia
Hec penetrãt aures mẽtis dulcore latenti
Tetralogo simlac vno sermone loquẽtes
¶ Pricipio fons hic pfudit mystic⁹ adam
Post terris legiꝭ fluuijs fluxisse q̃ternis
Irrigat z totũ riuis felicibus orbem
Te torrente replet fecundius o studiorum
Mr̃ parisi⁹/ paris expers/ maior athenis
Maior z egipto prior est tua philosophia
Pura/ nec errorum sceno pmixta nocenti
Sola cares mõstrꝭ/ nec hẽs portẽta deor;
¶ Quidã theosophus ista nutrit⁹ in vrbe
Hr̃a cui nomẽ/ cognomẽ z aduena fecit
Hũc iuxta fontẽ viridante in cespite ripe
Fructifero vite sub ligno membra locauit
More suo/ lenire vie fastidia querens
Oreq; cordis aquas fontis gustare beati/
Dulce refrigeriũ cõtra tentaminis estum
¶ Esse pegrin⁹ signis erat agnitus aptis.
Lassidulũ dextro fartũ dependet ab armo
Ad latus oppositũ/ celsũ caput orbicularꝭ
Pile⁹ obnubit soles q̃ pellat z imbres
A vultu infestos bacul⁹q; teres regit art⁹.
Ferrea cui cuspis/ munit sura coturno.
Scutũ leua gerit/ saphiro/ celo ve sereno
Cõcolor/ hic auro septẽ radiare planetas
Inspiceres medio cor pẽnatũ velut ignis
Emicat/ z thau rutilo sibi signat in auro
Egide theosoph⁹ hac hostica tela retũdit/
Nec caret ãgelico duce ꝫ caro visib⁹ obstat
Sedul⁹ hũc catulus vt thobiã comitat
Uidi eq̃dẽ synodũ constãria dñ generalez
Colligit eccl̃ie fieret sibi pastor vt vnus
¶ Uesp erat gelidas, prẽdẽs lõgi⁹ vmbras
Aduena labenti iocũdo murmure riuo
Lumia dñ figit meditãs/ de fonte/ canora
Uisa loq̃ sibi vox, pr̃ijs accomoda votis.
Uita pegrinis q̃ te pmit exul in oris
Uult libertatem patrie te querere celis
Hoc moyses/ hoc ipe leui/ dñ noia gerson
Dant primogenitis signãt multis alioq;
Literis exemplis. sed q̃ deus accola terraꝭ
Uenit ĩ bas fieri/ nihil hoc horta mie mai⁹
Terrigenã petere quod te celestia cogat
Ergo fides cũ corde pio vult carmie dici
Quo terrene voluit regionis ad ima
Deflecti/ claudiq; de⁹ sub ventre marie
Que natũ ioseph ĩ memphi gestare pegre
Jussus/ vbi septẽ fugitiuus cõficit annos
Inde relat⁹ fit (mirꝫ o) sibi subditus vltro
Donec eũ senio mors exoptata recepit
Theosoph⁹ gaudet dñ vox symphõica tal'
Insonat aure sua/ tollit suetudo timorem
Quãuis mirãda vox ẽ froneſi/ qz tetras
Est ancillarũ/ dak z sua cuiq; loquela
Qua dignoscak velut in fidiby cythared
Organicis sine modulis seu carmĩs odis
Comodat ipe pias dictis solertior aures
Sensiby acimis/ res ẽ nõ parua/ reponit.
Quarin⁹ aut reseret audita sodaliby ore/
Inserat aut cartis. suplex pri⁹ ichoat orãs
Alme ioseph pr̃iarcha sacer, p cui⁹ honore
Mr̃a canit phronek/ tu ẏgo/ tu iesus olim.
Uos tres vna dom⁹ angustis incola terrꝭ.
Quos ĩmẽsa locãt mõ celica regna/ fauete
Hr̃aq; sit facite/ pietas accepta camene
Ancillans fidei/ nulli preiudica vero
Multa, pbabilit suadẽs/ temeraria nusq;
Apta pegrinũ cor sursum attollere celis
Dacten⁹ h̃ subeat primũ narratio fugit
Cur ioseph a pr̃ia/ spõsa comitãte iesuq;
Exẽplũ primis magis id se sensiby offert.

Distinctio I (labore

Embra ioseph sõno r̃creãs õfessa
Cordevigil iussa q̃ nũciat ãgls an
Tristia surge ioseph fili dõ accipe mr̃z (dix
Cũ puero/ fuge neu tardes/ egiptia rura
Festiuus pete/ nã puer⁹ trux ãret herodes
Perdẽt, p pietas laxat tremefact⁹ z horrẽs
Mox grauidas art⁹ hũli stratu exilit/ atq;
Uirgineũ spõse thalamũ mestissim⁹ intrat
Forte maria ihm quẽ cunis somn⁹ hẽbat
Tunc vigili blande cura deuota fouebat
Ut vidit spõsuz cui nõ mos nocte venire
Instantis pñaga mali, ꝯclamitat/ o vir
En q̃d id ẽ q̃d hẽs q̃ fert te sors rogo pãde
Eheu surge cito puer⁹ rapet querit infans
Perdi crede mihi / p reges dirus herodes
Se dolet eluſuz/ pera/ mõ nũcius alto
Demissus celo iussit/ nec fingo/ repente
Sic fieri. Tibi tun animi q̃d ẏgo fuisse
Credideri noua r̃ciuenisq; puerpa pauꝑ
Simplex sueta domi regionũ nescia tales
Tete dñ voces vrgent. sed fisa deo mor
Cõplosis mãiby lacrimisq; p ora voluꝫ

Tristis/vtrisq; genu añ ipa icunabla nati
Flectes te sternis/stupido q; exq; parupe
Deres intuitu/quē ptemplata benigne
Plurima corde gemis tādē/prupis amaro
Suspiras aio/qd amor me⁹ o tener infas
Ac vteri dilecte mei/qd tu:qd agemus
Iste tu⁹ custos t ego.qua parte ferem⁹?
Quale parebit it vbi sut gabriel tua dudū
Nūcia dicta mihi/dns sedem dauid illi
Crede dabit iacob ipe domo regbit i eū.
En it in exiliū-Flendi carissima nō est
Hora mō/vir ptulit ancius/effugiendum
Parendūq; dei iussis/reducē bene spera
Promisit puer t faciet/q; dux.via.vita ē
Excit⁹ his infans/oculisq; seren⁹ aptis
Jocundo visus risu cognoscere matrē.
Tūc aīm strinxit tenere pietatis imago
Virgineū/gladi⁹ peransijt intima cordis.
Dor ruit in faciē pueri. Suauissime fili
Acrius exclamat singultans mater/abire
Ac migrare statim/notos patriāq; laresq;
Linq're cogimur arrides. Nō nr a volūtas
Sed dñi fiat ⁊ iunx dilecta Joseph vir
Brādeu⁹ replicat/lacta cunisq; resolue
Infantē/pannis inuoluēs/noster asellus
A me sternet gerulus pueriq; tuiq;.
Paret mr/nec mora nocte fugā capiūt clā
Hostiolis post se clausis/nullasq; salutes
Nulla vale tota vicinia chara recepit
Miranduz maius inter spectacula q̄le
Conspicies anima/casus nūquid fuit alt
Asperior/sūmaq; magis pietate stupend⁹
Ergo compatere saltem p.o cuius amore
Dñe fit ℔/de⁹ est fugitiu⁹ t aduena p te
Virgo tenella ioseph q̄is euo virq; bime
Infans/ignota pagrāt ac dura viaz (stris
Sat pcul exierāt a nazareth baud sīn mt
Cōtinuoq; metu neu q̄s sētiret eūtes (to
Siue pedū strepitu seu flēt; advbera mris
Vagitu pueri/vel ab occursu vigilantium
Aut asini ruditu/latratu ve canino
Vertice mōticuli faciez conuersa retorsit
Virgo suaz/sil' ipe ioseph deuot⁹ vterq;
Substitit inde domūvillā tēplūq; salutāt
Nūcia iam solis rutilans aurora decoruz
Spirabat lumen/ virgo doctissima legis
Humano partim studio/partimq; supno
Largi⁹ afflatu ōdit bas(fas credere)voces
Magnifico te sūme parēs spes vna salutz
Certa mee mihi magē potēs/agēsco dedisti
Grata fateboz ei/ memori iugiq; reposituz
Corde gerēs ancilla būilis parebo iubēti
Per mediū q̄uis vmbre mortis sit eundū
Nullā timebo mala/qm̄ mecū deus es tu
Tuq; puer diuīe ihu/quē sanct⁹ obūbrās
Spūs ex me formauit Te sara virūq;/
Te iacob atz ioseph iudit beseq; susānā
Saluauit dñs t hebreos p mare duxit
Per deserta trabēs/celi qby esca parata
Nō attrita fuit vestis/qd q; danielem
Et dauid eripuit rugientis ab ore leonis?
Quid q; p coruos fugiētē pauit belyā (ge
Dux raphael thobie.dux michael sinago/
Quid moz exēplis gabriel mihi dux de⁹
Que voluit fecit ois sibi possibil' res (illa
Null⁹ linoz ei/sapiēs tamē oia sūmus
Disponit nūero mēsura pōdere/non vult
Tentari/gprios sed agi motus ratōnis
Quos valet vt desūt pīto sibi ferre iuuamē
Nunc hoiez fugim⁹ subito cui tollere vitā
Omps poteras/vis paup t aduena fiat
Fili⁹ iste tu⁹ mūdo/qui regnat olympo
Fratribz vt filis soluet/morescq; reformet/
Vlis scutū cordis nobis pbere laborem
Vlis fieri mēores aliā nos q̄rere vitā
Esse pegrinos/debereq; tristia letis
Semp misceri/lacrimaq; valle maligna.
Dux igit rectorq; comes ꝓtector t altor
Esto pegrinis nobis altissime regum
Cui rex mortalis obsistere/cui neq; obet
Vllus velle tuo statui/promissio nostris
Dicta olim pfrib⁹ abrahā cū semīe fiat.
Dulce vale natale solū/valeant t amici
Tuq; hierosolimis in syon vertice tēplū.
Dixerat hīc alacres aio ioseph atz maria
Cōtorquēt gressus t semita cepta teneb
Nazareth ī villa multū iā plebe subortū
Murmur erat fugisse ioseph fugisse mariā
Cū puero/grādis cognatos cura fatigat
Querere q̄ pgūt/q̄les petiere latebras/
Scita fuge causa tandē cōpescuit omnes
Vespa defessos ambos asinū q̄z lassuz
Sera domi locat/in q̄ diuerticula ville
Cōmodioza ioseph reputauit/prin⁹ vlnis
Excepit puer q; p̄ris terreq; reclinat
Ipe sinu matris ereptus vagit t inde
Vir dat opē dñe satagens descēdat asello
Collapsu facili hospes dat stabl; paleasq;
Augēt lig focū/gremio mox ⁊go receptuz
Fasciolis euoluens infantē igne manuq;
Blāda ꝓtectās refouet Quis t o speciosū
Forma p natis hoīm pulcerrime/q̄s te
Virgineosq; tuos artus/faciēq; decoram
Cui sacros oculi deitas afflabat honores
Ternere tradiderit/da lac da balnea virgo
Perfice cetera vir/ita fit/p⁹ ambo legumē

Appositū sumūt frugaliter/ hymn⁹ ab ore
Grato p⁹ resonat/ sursū frons/ corda leuāt.
Secretū surgēs hinc virgo cubile recepit
Se sup hostiolo clauso silet/ z vacat orās
Donec dormiat is cui⁹ semp vigilat cor
Quē pri⁹ ipe ioseph blandū pplex⁹ adorat
Datq; vale matri/ seruat ei locus alter
Sedul⁹ itrat tibi/ primū orās deinde q̄uit
¶ O q̄d ais nimias q̄rēs ambitio pōpas
Splēdida q̄ tidie tibimet q̄uiuia magnas
Instructasq; domos turbē ml'tā famulātū
Te pudeat/ te peniteat/ dū talia cernis
Parua crede domo mīor ē dolor ārietasq;
Sz nocitura placēt placz isan⁹ q; tumult⁹
¶ Hacten⁹ vna vie decursa dies maīfestat
Quid valeat pi⁹ reliq̄s anim⁹ meditari
Oro p̄uideat discrimia plura viarum
Plures hospitib⁹ fraudes/ risusq; malorū
Solerter mētis oculus. quo progrediēdo
Pl⁹ ignota subit/ pl⁹ horrida seuaq; tellus
O q̄ ens latro/ q̄ ens sitis/ algor z ardor
Atq; fames potuit inopes vexare viantes
Amboz sed mēs virtutis in arce locata
Despiciēs ima/ fugiēs ad federis arcaz
Uerā non typicā/ te semp christe petebat
Confugiū/ vt moyses/ z libertatis asylum
Addeq; ois eos acies comitata tegebat
Terribilis virtutū donorūq; beata/
Certa fides/ spes firma/ dei dilectio pēdēs
Sobria iusticia pollēs sup oīa fortis
Quid q̄ diuine legis tu virgo canoros
Dulcisona poteras hymnos cū voce ferre
In nō parua vie solamia/ cantica syon
Nā simul his typice poteratis vocib⁹ vti
Esto pegrinis nobis cantabilis alma
Lex dñi releuet q̄ tedia dura viarū
Nam tristes citius abeunt p̄ inania cure
Carmia dū diuin⁹ amor modulat amena
Ergo celigena miseris mēs aduena terris
Dis psaltes facito/ sis odis dedita diuis
Non i ta te totā terrarū carcere tetro
Sed celo poteris posita reputare sereno.
¶ Corde pio sapiēs tua deuot⁹ meditetur
Uirgo maria viro data v̄ba p̄cepta vicissiz
Partē aliquā sācti nr̄as referatis ad aures
Blandicias fuge pueri/ formosus z ipo
Jocūd⁹ solo aspectu triste omne fugabat
Addideris q; multa iesu solamia p̄bet
Tota creatura/ quasi p̄memorata beati
Primeuiq; status bois dū cuncta fuere
Sb pedib⁹ subiecta suis volucresq; ferecq;
Impio q̄uis non sepius vritur isto
Utik ipe tamē/ nam quadraginta dieb⁹
Noctib⁹ z totidē legit mansisse ferarum
Deserto socius/ esce cuiuslibet expers
Bestia nulla feror nocuit sibi/ tut⁹ abūde
Justicie dono primeue/ sic fidei dat
Plurima virtutū doctus miracula paul⁹.
Maiori suus ē microcosmus finis i orbe
Dū mutat homo mundus variet oportet
Pro meritis varijs iustorū siue malorum
Flāq; creatori famulant cuncta creata
Qñ malis penas vult reddere p̄mia iustis
Ergo certa fides/ z spes/ oratio iugis
Gratia q̄d diuina pōt tu mente capesce/
Nā bonus z sapiēs fact⁹ domi aberr astris
¶ Quid q; ipe de⁹ dat si tentatio surgit
Prouētū/ ioseph p̄ sub imagie scisse putet
Noctib⁹ est vultu sibi visa virago minaci
Spinosū exagitās māib⁹ ō more flagellū
Uerberib⁹ senis sp torquere parata
Ecce nomē habet tribulatō/ sua tremēdi
Judicis p̄ hoim custos/ dux/ atq; pbatrix
Penaz multa dextris z multa sinistris
Turba comes/ nēo trāscurrere noia posset
Cōtremit ipe ioseph/ sz mēs interrita q̄rit
Dic pror vñ veis/ q̄ tēdis/ vbi ve morar⁹ z
Tres ināt tecū comites habitare memēto
Prima fides/ alia spes/ tertia gr̄a/ que te
Triplice ō dubio q̄ō q̄ris certificabūt
Ulisō disparet ad secz redit ioseph/ inde
Lux oritur/ surgūt/ incedunt limite cepto
Uirgo ioseph q; sil'/ ioseph oīa visa recēset
Turgo deū laudās ocl'osq; ad sidera tollēs
Dis bñdict⁹ ait/ tentatio cui famulāt
Ate nāq; venit q̄si summi nūcia regis
Ad te deducit/ testis spes/ gratia/ prorro
Electas inter docet hāc habitare viantes
Suscipienda pijs animis tentatio/ nāq;
Est hois vita/ iob iudice/ militat ipi
Ledit z in varios fructus/ z fine coronat.
Ultima penaz nā mors fera terribilisq;
Corporeos soluit nexus z vincula carnis
Spiritus vt liber petat alta palatia celi
Qñ me cui murmur pellāt patiētia fortis.
Certa fides/ z spes/ z veri zelus amoris
¶ Quid fortuna vaga/ q̄d ineorabile fatū
Ponit/ omnia sunt a libertate supremi
Deducta arbitrij sapienter z ordine recto
Nec sua libertas perit hīc nec nr̄a volūtas
Causaz q; sunt nūero vel in ordine iūcte
Sed q; sepe latent cause fortuna vocatur
Terris omipotēs/ z q; domiat in omnes
Oīa miramur strepidū trepidam⁹ ad oēm
At/ qui supmā domi cognouerit artem
Omipotēs imēsa q; ē nec scibilis vlli

Nil admirat effectus dñ videt imos
Ni mirer eam res tam pducere viles
Philosophis t theologis diuersa notatur
Et quasi cõuersa ratio/naz philosobia
Scãdit ab effectu satagẽs cognoscere cãz
Flectit a sũmo sed theologia deorsum
Occurrit sub ea nil mirũ nilqz timendum
¶ Vera refers dña vir ait/sz credita pauci
Scis/solet aduersꝰ dñm psurgere clamor
Qõ labor ẽ iustis t iniqui pace quiescunt
¶ Hoc fit care ioseph qm̃ pñtia solum
Horre videt pecudũ/ q̃ sũt celestia nolunt
Cernere p fidei lumen/sperare futura.
Adijce q solitis nature legibus berent
Dicũt q pprios cursus nõ deserit vnꝯ
Gratia q pñt nature/q dominatrix
Sit dux t rectrix eius/nõ mẽte capescunt
Sensibus vtunt solis/cum spiritualis
Regio nobilior sit corporee moderatrix
Continet infusa virtutũ hec regio dona
Gratia q̃ formar/q̃ dirigit/aptat t ornat
Dat motus agere q̃ sunt miracula nobis.
Natureqz vices variat/sic grã dudũ (das
Nõne marꝯ rubri velut vtre cohercuit vn/
Hãna pluit pñtib/puersos tra debiscens
Absorbet/pprias vires suspendit t ignis
Dia q̃s numeret/nature est grã victrix
Ut citbare nerui plectro moderãte sonori
Plꝰ ve min̄tẽsi varias dãt/cernimꝰ/odas
Utrik haud aliter hoc toto gratia mũdo
Carmia dans rebꝰ cõcẽtu armonica miro
Finis habet sũmꝰ vnuz solidũqz tenorem
Postulat vt finis moderari cetera debent
Cũ sit in humanis celestis gratia finis
Multiplici medio petit illum grã ductrix
Confiteor tentare deũ vult gratia nunqz
Qõ tẽtata neqt natura/hoc gratia supplet
Spemqz tibi de te/dum desperaueris affert
Patris more suos erudit prouida caros
Verbera multiplicat patrati crimis vltrix
Justicie decus/vt peccati turpe reformet
Aut vt pseruet/auget quãdoqz flagella
Seua ne fit pietas q̃ curãs parcere perdit
Exercet iustos tentatio pro meritorum
Maiori cumulo t ne glia vexet inanis
¶ Dic ioseph/ o dña/ quero tentatio si sit
Utilis vt loqueris/q̃ pacto tot pereuntes
Cernimꝰ assidue p eã. primos ne parẽtes
Perdidit/ t tantis subiecit cladibꝰ orbem
Quõ talia mens pmisit prouida summi:
Sz satis bucusqz dictũ/ decliuis olympo
Vespera cõpellit recipi mox hospicio nos
Plurima sũt sup bis alijs reperẽda diebꝰ.
Doctus sermo vie relevat fallitqz laborez
¶ Dia collustrans,pprios reuolutꝰ orbes
Sol fuerit fperitqz dies/qbꝰ alma maria
Cũ ioseph eloquit nostre secreta minerue
Que syon tẽplo didicit q̃si palladis arce.
Prodijt vnde noua toti lex posteritati
Cordibꝰ iscripta/tabulꝰ ñ sculpta petrinis
Quã docet explanãs sacre scola theologie
Que licet imẽsuz sit diuulgata orbem
Urbe tamen nr̃a cumulo maiore resedit
Quã repetas lector/qrvult angustia metri
Tantoqz artari doctrinas mysteriorum.
Qualia virgo virũ potuit docuisse viãdo.

Distinctio II

¶ Postiter emẽsũ duri mltiqz laborꝯ
De pcul inspicit q̃siti tra canopi
Hic horror subitꝰ amborꝯ corda pauorqz
Concutit/ipa licet mẽs incõcussa resistat
Vir prior alloqt spõsaz/ cognosco decora
Qõ sis o dña/gens ista libidine feruẽs
Fedis vrgit stimulis/si sciuerit vtor
Qõ mea sis/mihi qd nisi mors o ẏgo pat
Atqz pudicicie tibi discrimen/pharaonis
Ducet ad aspectũ mox te mãꝰ iproba serui
Sors indigna nimis/nos o tibi qd faciemꝰ
Blauõ puer fugiꝰ neu revnũ pdat berodes
Deserimꝰ dulcesqz lares/ carosqz pinqs
Ecce q irruimꝰ in tanta picula soli
Ignoti atz inopes/ligue ignari/ deꝰ alme
Nobis qd facere voluisti:/queso maria
Filia dic mea sis/hoc etas credere verũ
Suadebit reliquũ auxilio ꝓmitto supno
¶ Jure qdẽ dilecte ioseph nobis ita semp
Spandũ sicca lacrias trepidꝰ pauor absit
Virgo refert/ nõne mẽori nos mẽte tenẽꝰ
Etatis prisce miracula/qualiter abram
Qualiter t sarã dñs saluauit t auxit
Est opportuno protector tempe sũmꝰ.
¶ Omni corruerãt egipto vana deorũ
Nup portenta/venturũ sic ysaias
Predixit/signũ qz virginis hoc pariture
Carmia mẽphitũ seruabãt abdita vatum
Tale fuit templi pacis tibi roma ruina
Prodigiũ/eterna firmũ qõ sede putabas:
Emotis igit simulacris hinc pharao rex
Pinci se mẽphis/fas credere/ tota mouet
Plꝰ imꝰ hinc aditu explorator q̃libet astat
Inuigilans gentẽqz locũqz reqrere solers
Dũ penetrare suos aliqs vult aduẽa fines
Scire volẽs vbi nã virgo peperisse refert
Eminꝰ inspiciũt ambos te virgo virumqz
Cũ puero pperãt occurrere/protinus alter

Cernit ĩ alterutrũ/sit sermo mutuus/ipis
Nutu correptis diuino/o q̃ speciosa
Quã spectabilis hec ⁊ q̃ formosa puella
Diuini vultus/quã vir comitat honestus
¶ Pone metũ domꝰ dixit cui copia fãdi
Prima fuit/faciẽ regis visura beatam
Te reputa/tantũ dic qua regione venistis
O bone vir/cõiũx ne tua hec/vl filia/fare
Quis pater infantis/q̃ formosissimꝰ alto
Sanguie se natũ vultus splendore fatet.
Pauca ioseph gratq̃ ferт doctissimꝰ heros
Vobis mẽphitici nullas ipẽdere dignas
Sufficimꝰ grates/quoq̃ dignatio rantuz
Pandit in occursu primo solamẽ opemq̃
Israhel a terra/nos sors infesta coegit
Has oras petere infelix quã cernitꝭ huius
Infantis mater mihi filia sola relicta est/
Hãq̃ pater pueri residet regione remota.
¶ Fama loquax aulã regꝭ cito garrula totã
Egipti impleuit celebrꝛi venisse puellam
Vrbe hierosolima/cuiꝰ decor atz venustas
Tãta erat vt nil supra/cetꝰ clamitat omnis
Ergo statim veiat/veniat/videat/ adoret
Regem/sitq̃ suis vꝛoribꝫ ãnumerata
Vrbis in ingressu certatim cura videndi
Cõglomerat pplos variãt hi ẏba vicissim
Hi nutus/ad regẽ alij comitantur euntes
Corã quo positi/tu ẏgo/ioseph hq̃/puerq̃
Poplitibꝫ flexis solitos defertis honores
Sit licet idolatra.sit flagicios⁹ in ipo
Solus adorat deꝰ a quo cuncta potestas.
¶ At rex ptemplatꝰ eos/interprete lingua
Multa petit/cãsq̃ vie/sortẽ/genus/ortũ
Si que preterea virgo peperisset hebrea:
Virgo silet demisso oc'lo/ẏbũ capit heros
Frãdeuꝰ/sanctusq̃ monet sua spiritꝰ ora.
Rex in sempiternũ viue/salus tibi/q̃ nos
Afflictos/inopes/oculo spectare benigno
Dignaris/tua sit q̃ condidit oia merces:
Est nobis o rex tellus galilea propago
Fertilis ⁊ diues/fuit in qua nobile regnũ
Reges insignes/sed nil mortalibus vsq̃
Tutũ vel stabile est/alienigeno dominatu
Huc pmix/dicũt ramẽ his oracula vatum
Regem venturũ prisco⁹ ex sanguine regũ
Quoq̃ pcipui david ⁊ salomon numerãt
Quos genuere prẽs Abrahãq̃ isaacq̃ ia/
Hec cui pdiues oli fuit hospita tra (cobq̃
Ad sortem sed rex venio q̃ compulit istam
Et me cuz puero fugitare ferocis herodis
Imperiũ/qui cũcta timens deseuit in oẽs
Et mõ dũ regnet ꝯfudit fasq̃ nefasq̃.
Huius ob inde pr̃ infantis cedere iussit
Hãc miserã/me dãs comitẽ/pere molestũ
Sed q̃d nõ pietas valet extorq̃re paterna
Aufugimus noctu p tot discrimia rerũ
Tot varios casꝰ/deꝰ huc nos appulit o rex
Ergo tuũ p sceptruz ⁊ maiestatis asylum/
Regia p si iam clementia cepit egenos
Atq̃ pegrinos miti tractare fauore/
Rex fer opẽ pfugis/petit hãc infantulꝰ iste
Cũ geitu/petit hãc noua nupta puerpera
Nulli nos eriꝰ oneri/panẽ neq̃ gr̃ (paup
Sed partũ p̃ris manibꝫ q̃sisse voluntas
¶ Tãnitide lacrias pcussa mente dederũt
Rex iubet extẽplo deꝰ dom⁹ ⁊ locus aptus
Fil durũ fiat/vis nulla/iniuria nulla.
Porro memor repetit/partꝰ si virgis vllus
In iuda fuerit: ita verbũ temperat heros
Ut neq̃ scire neget/neq̃ se cõsse reuelet
Flup ait vartꝰ sup hoc rumor fuit ortus
Vrbe hierosolima/scribarũ turba sacrorũ
Causa fuit/relegẽs vatũ responsa suorum
Tempus eis dubiũ/sed p̃stolatio certa
Offert sceptrq̃ rex tangẽdũ/munera donat
Impat vt surgãt/deducankq̃ domũ/mox
Aulica/tota cohors r̃sonat/plaudit bñdicẽ
Implet iussa libens/regẽ collaudat ouãt
Cũ fremitu vario/ioseph admirat ab isto
Facundus/laudat alter speciem mulieris
Alter compatit puero blando atq̃ decoro
¶ O pater omnipotẽs q̃s ñ sperauerit ĩ te
In cuiꝰ sunt corda manu regũq̃ hoimq̃
Quouis inflectẽs ea/rex en lubricꝰ/asper
Plebs incõposita/fugitiuos suscipiunt et
Aspiciũt gratis animis tractantq̃ pudice
Hospiciũ pbent/quo tu te virgo receptas
Cuz sponso ⁊ puero/p seruo cedit asellus:
Ligna/cibuz/mẽsã vir pparat at pia mat
Infantẽ lactat/euoluens balneat/inde
Cunis aptatꝰ dormit/quas tempꝰ inistud
Dãt laudes pẽsa/quotiẽs o corda leuarũt
Cũ manibꝫ dño post tanta picula tuti:
O quotiẽs vertũt ad templũ syon ocellos
Sic salomõ docet/ꝑ daniel babilõe pegit
¶ Quisq̃s es ad ciues p̃rie celestꝭ anhelas
Sic age sic r̃tinẽs meditar̃ q̃ aduẽa tu sis
Et templũ tibi sint tres ioseph atq̃ maria:
Fortibꝫ omne solũ pria ẽ/vos viuite fortes
¶ Postera lux ortũ surgit ioseph officiosus
Mox intrat venale fox/sibi cõparat apta
Instrumẽta quibꝫ vti ꝯsueuerat/artis
Hãq̃ fabrilis erat in ligno/femia fortis
Quesiuit lanã ⁊ linuz/vicinia tradit
Ut paret/inq̃ filos subtiles ptrahit/inde
Textrino mandet opi doctissimus artis

Virgineus digit⁹/dom⁹ ocia nlla recepit
Tranquillus pascit labor ipos/lib⁹ honest⁹
Qui bñdici vult/q̄ mäducare laborat
Omne cor inficiūt occidūt ocia pigrum.
¶ Creuerat ipe ihs binos euaserat ānos
Hr̄ ei tunicā polimitā neuerat/et iam
Stare lz tremulo poterat pede/ꝓbacz gto
Nōdū pfecta balbutit lingua susurro
Suauior hinc mlto blādit vtriqz penti
Arridet.ruit in vlnas/gremioqz iocatur
Brachiola attollēs vult nectere colla pntū
Amplecti tenero vult oscula figere casta
Jaserit atz mī tū manu tibi ꝗgo iosepbqz
Perqz domū sequtur būc z te dispare passu
Naeqz videt mirans scicit⁊ vt oia noscat
Forte interturbat vīm qñqz laborez
Pēsa/colū/calathos/serras quasqz secures
Cōtrectās/vltro ve petēs sese baiulari
¶ Dixerit hoc aliqs totū puerile relatu
Nullo/sed risu dignū/puerile fatemur
Sed puerile dei/sed stultū/ z debile mai⁹
Fortius z sapiētius isto ē credite mūdo
Nil duro corde peius/nil tetrius/at q̄d
Maiori pietate facit mollescere corda
Quā dū certa fides cernit puerescere sūmū
Propter nos boies miseros nr̄az qz salutē
Vult sīlis fieri nobis.vult sit puero par
Scādere q̄ satagit celi fastigia puus
Innocuus.purus.būlis.sup oia simplex
Infātes quasi nūc geniti lac poscite.nēpe
Lacescit vob virtus.sapientia vita
¶ Jā puer ipe ihs nūerosis integra formar
Verba sonis/iā cū paribꝫ colludere gestit
Cū pueris puer it/sīlis sīles sibi querit
Inter ludendū puer vnus corde maligno
Impropat tibi forte ihu/mīk aduēa q̄ sis
Ignotus/pr̄iamqz prēm q̄ dicere nesc̄
Dat palmā tibi/das mat illā pcurienti(tās
Flēs redit ad mrēz.gremio te blāda recep⁊
Cur plorās:q̄d bēs iterrogat/oscula nigit
Exiccat lacrimas.anim⁹ si mr̄ amarus
Sit mihi.q̄d mirū:ꝓniū q̄ nescio patrem
Hec pr̄iam.si vera mihi nūc imperantur
Ergo ioseph ne pr̄ mihi:nōne hec pr̄ia no
Hr̄ ad hec stetit imoto vultu sñ voce(bis
Secretū cordis intrās.multūqz diuqz
Secū cōfert si vl q̄d respondeat ipi
Qui nibil igrat.cū sit verbū caro factū
Cūctantē puer amplꝰ ad responsa purget
Nō q̄ nescius est.verū expientia certos
Ferre modos poterat.hūano more sciēdi
Sic didicit penas.opbria vlnera mortē
Plurima sic vult affatu cognoscere mr̄is
Ergo rogat totus matris suspēsus ab ore.
Os reserat tandez suspirans talia fatur
¶ Heu mihi cire puer sentis iā pbra dolo
Penas imerit⁹ deplorās ꝑ hieremias (res
Et pbris inqt saturabitur.heu mihi fili
Crimina iā nr̄a defers nr̄osqz reatus.
Suaue fuit pomū vetitū q̄le eua momor⁊
Hz tibi q̄ ū peccasti nimiū fit acerbū) dit
Cara luis.ples qd cōmisere pentes.
Et qz vis fili/ꝓma sub origine reruz
Altius exorsa repetā q̄ mente reponas
Principio celū terras deus ipe creauit
Spūs angelic⁹ nullo cū corpe mersus
Protin⁹ implenit celū post q̄nqz diebus
Corpa distinxit ornauitqz oia librans
Pōdere mēsura numero digitis q̄si ternis
Hāqz potētia mēsurā.sapiētia rebus
Dat nūerū bonitas cūctis sua pōdera r̄ddit
Sic spēs mod⁹ ordo dei vestigia signant
Vnt exq̄ q̄ quē.sunt in quo cūcta creata
Hinc mirū molik opus.deliberat ambas
Flectere naturas.fit bō deitatis imago
Pulcra.minor mūdus nature nulli⁹ exps
Hēs regit organicū corpus rōne capaci
Que cōtemplet vultu celestia recto
Libertate potens.eterne sortis orizon
Justicia pollens.que spūale quiete
Regnū bois poterat seruare sb ordie pl'cro
Callidus invidit xp̄s a demone cuius
Lingua mouebat.fili.demon fuit olim
Angel⁹ oīno pulcer.q̄ scandere montem
Dū vult assimulans alto se mente supba
Corruit hinc sibi fit mēs ꝯturbata furore
Livore ac odio vult extolli sup omne
Nō de⁹ est ac dicit.hinc mors venit i orbē
Primi peccarūt.hoc decipiente parentes
Vult homini vitā quam pdidit ipe patere
Hmīs mēbra mali sua sunt.omnes z unicꝫ
Per quos insequtur iustus cōturbat z āgit
Te petit ex cūctis o q̄t pueros p herodem
Jādedit innocuos ferro gladioqz necādos
Quot tibi p̄parat insidias tētamia fraudes.
Retur enim timidus.nec fallit.a forte ps
Quo generi hūano pandet porta salutis.
Captiuis miseris pciosa redēptio fiet.
Heu pciū tua mors erit o sctissime fili
Horrisonū ad mortis nomē cōcussa dolore
Virgo flet atqz gemit rupit plāgore q̄relā:
¶ Porro tuū mortalme ihu cor pl'sat acer
Hic mr̄is dolor:z dire puisio mortis (bus
Mens imota manet lacrime volunt aāre
¶ Qualiter hoc fieri valeat q̄rere dignū
Spūs et rō sunt.si distinxeris apte

Sensus/et infanti deitas sil'/ g voluntas
In xpo q3uplex fuit. in diuersa moueri
Nō aduersa solēs. nā spūs z deus vnuz
Semp idēqz volūt. aīe vero inferior ps
Et sensus subsunt passiue cōditioni
Mortalis nostre sortis misere. inde sinūt.
Nature in ꝓpios mot⁹ se ferre licēter
Dine sperat/metuit/gaudz/dolet/istebtūs
Infās ex vtero nō cogit. hoc facit vltro
¶ Dū vidz i puero lacrias mō ego ocoras
Uberior gemit⁹ pia viscera torqt z angit
¶ Forte ioseph rediēs opis pciū referebat
Hēsit in ingressu pmo lacrimas vtriusqz
Sic facies sic vor ita gest⁹ significabant.
Dia sic didicit tādē referēte maria
Acriter ingemuit z flēs cū flētib⁹ infit
Equo sors aīo quecunqz sit vsqz feratur
Incola/dū sic vis de⁹ hec nos terra recep/
Expedit ß dilecte ioseph patria custos (tat
Optima virtutū meritis ditescit opinis
Incipit hāc mōstrare viā puer idole pma:
¶ Fors aliqñ ioseph miscet dū verba cocuis
Edoctis ḡuibusqz viris. grādeuior vnus
Intulit ānuales silis tibi nois hospes
Hic referūt vnū pscis habitasse diebus
Cui⁹ puida mēs magnā est opata salutez.
Egipto toti. natus de gente tuoz
Alter vt iustruct⁹ erat astris forte mariam
Dū gremio puerū gestare/ih̄m qz vocare
Uiderat/z qō erat pluri virgo capilli
Hūda/decēs meminit aliqd ō virgie sig
Quale ferūt alta celi regione videri
Quid sup his dicet ioseph expectāt. rēora
Ille parū. tandē sapiēti ptulit ore (tus
¶ Clari nēphite mihi semp iure colendi
Hospes eni tractor tāq3 sim ciuis apō nos
Gesta ioseph c⁹ meminist⁹ scripta tenem⁹
Legifer edocuit moyses scripsitqz q istum
Progenuit patriarcha senex iacob āplaqz
Turba sibi fuerit sz amabil' ille pnti (fratz.
Plus alijs/liuor frēs cōuertit in hostes
Sōnia que retulit odij fomenta dedere
Nā ptendebāt dñm ioseph esse futurū
Sicut erat fraterna cohors molita amara
Mortē/sz voluit aliter mens puida summi
In cui⁹ sunt corda manu q singula vertit
Finis ad obsequiū pmo quē vidit ab euo
Uendit ḡ ioseph dñs ne fiat/et ecce
Fit dñs varia p tentamēta pbatus
Tetragono vultus virtutū/iustus in oēs
Res dñi/castus dña suadente nefandū
Cōcubitū/fortis qz cōtēpsisse furentem
Sustinuit/prudēs qz sōnia clausa revelat
Septennicqz fami cōdit frumēta future
Judicat egyptus q sit saluatio mūdi
Mutato sed rege capit republic a motuz
Nā ioseph hic tant⁹ tñ venerat⁹ z omēs
Promeritus laudes oblitus posteritatis.
Excidit a corde ptranseo plurima tandem
Nos de gente sua dñs sic iusserat/oras
Judee petim⁹ deserto lege recepta
Per pri⁹ in synagogā vnic⁹ esse colend⁹
Tradit et nobis fieri simulacra vetantur
Astra nec vila coli solū veneramur amātes
¶ Plures esse deos hospes nolito negare
Mox dixere senes mēorāt apis ysidis aras
Idola multiplici cōfirmāt numie plena
Hira q dē facere pdicere sepe futura
Montes punire cultoribus auxiliari
¶ Uana superstitio q apis venerat z ysis
Ille refert statuis demon se miscet in istis
Ultro. nec vt fingit ē vllo carmine tractus
Est eq dē liber vult diuios sed honores
Inde sibi tribui vult vestre illudere genti
Dū mirāda facit signis fallacib⁹ vtens
¶ Porro q celis vos dicitis esse figuram
Signantē ptū cuiusdā virginis olim
Nil celi libris cōscriptū tale putetur
Ordo nāq3 duplex reb⁹ fuit indit⁹ vnus
Nature seruit de quo fatea mur oportet
Nō scriptus celo est voluit mēs puida sūi
Tpib⁹ sibi cōplacitis fuare patrāda (m
Supra nature solitas mirācula vires
Que celū nescit nec celis inditus ordo
Credite tps erit nec tardū e virgine natus
Qñ ptēbit hō cui⁹ se subdere legi
Egipt⁹ tota volet/expulsis simulacris
Jam nec apis bos nec mīr venerabit ysis
¶ His sup atqz alijs docto mone putan
Disseruisse ioseph de vera religiōe (dū est
Cū senib⁹ thanaos sed nec te virgo beata
Septēni toto cū vicinis siluisse
Crediderim sed eas de lege sacra docuisse
Que vētura forēt et q credēda tenerent
Uū pbabile fit multos ad suscipiendā
Dispositos tunc esse fidēdū fertur ad ipos
Post morte dñi post te iudeo relictam

Tertia distinctio

(d) Um voluit puer de⁹ egipto revocare
Jutra vaticias voces p⁹ ipe fuerat
Disterū tibi iuste ioseph iā tertio sōnis
Angelus app arēs denūciat accipe mrem
Cū puero/terra rursus repetat hebrea
Mors eteni rapuit puerū q morte pabāt
Perdere/cōsurgit letus mox visa revelat

Lera fuit cõiũr/letus puer/baud sine q̃dã
Tristicia/notos eteni iã linquere mestũ
Sanguis ac pr̃ie.tũ est vis suauior intus
¶ Tũ discessuros tristis vicinia visit
Dortant maneãt secũ/nil defore spondẽt.
Dũ nequeũt retine/dlu comitant eũtes
Interualla vie dũ cogunt longa reuerti
Tũc mixti gemit⁹/plãgor lacrimeq; vicis/
Pluria suscipiũt/reddũtq; vale/sociãt (sim
Dextre cũ dextris/amplex⁹ oscula gratis
Qualia dant animis nemo ꝓferre valebit
¶ Quis tibi septẽni puero mod⁹ igdiẽdo
Tũc fuerit dubiũ est/baiulãd⁹ vtriq; penti
Tu nõ appares sat idoneus/aspera ferret.
Quõ lõgã vie dispẽdia pes tener/atqui
Nõ asino tua mẽbra satis suffulta locares
Curricul⁹ ne vehit/forsan te ẏgo iesumq;
Cõscius in q̃les mõ vir fabrefecerat vsus
An sup etatem diffundit gratia vires
In corpus/vel iter pagrat breuiore dieta:
Virt⁹ anglica nec deesse mistra putãda ẽ
¶ Quis dederit peregre tales vidisse viã/
Alloq̃q; fruit facũdia quẽ satiasset (tes
Grata Jesu puerilis nam solet etas
Ꝓptula velle loq̃ q̃cq̃d nõ antea nouit.
Si videt aut audit siluis vl in aere pictas
Dulciſono volucres modulãtes gutte vo/
Si grãdes aq̃las aut si q̃ saltib⁹ ãplis (ces
Bestia cõspicit vel reptile/sicq; decoris
Floribꝫ ornatos vidit splẽdescere campos
Ipe vel pluuio formosum foederis arcũ.
Cũcta velut mirãs scicitat vtriq; pentem
Multa sibi rõ querẽdi vult puerilem
Et verã carnẽ se suscepisse videri
Vult ex sensatis ita cõmonuisse parentes
Ad insensata sublimi corde perenda
Exterius ãrit/sed solus ꝑdocet intus
¶ Tadẽ post casus mltos varioſq; viarũ.
Incolumes ductore deo terrã isrl intrant
Audito vir q; illic archelaus hostis
Regnaret/timuit illo ire/petit galileam
Secedẽs ita cõmonitus ꝑ somnia rursuꝫ
Angelico alloquio/iam randẽ primus fit
Nazareth opidulũ/velut in caligine q̃daꝫ
Ternit/en nr̃am fili dulcissime villam
Protẽdẽs illac dextrã faciẽq; retorquens
Ad puerũ mr̃ gaudẽs ait/hec tibi letum
Florentẽq; dedit ortũ/florentis ob inde
Hoc est nazarei ꝑsaga vocabula sumes
Applaudit manib⁹ hilaris/gestuq; reuidꝫ
Baudet t ipe ioseph/salue dulcissima tell⁹
Ꝓtulit illa crimãs grãdi pietatis amore
Salue nr̃or cognatio sancta parentum

¶ Qualis vero fuit generatio talis bẽm⁹
Anna sacerdotũ sacra/de stirpe irrfulgens
Bethleemita fuit/ipi Joachim sociatur
Regia cui series dedit t cui nazareth ortũ.
Anna licet ꝓmo sterilis/tũ ipa mariam
Postea/sic voluit virtus diuina beato
Hermie ꝑgenuit ablactatãq; reliquit
In templo syon sacra de lege docendam
Annaq; p⁹ mortẽ ioachim nupsit cleophe
Fr̃ erat tibi iuste ioseph/spõsare mariã (q̃
Isq; tibi voluit anna de cõiuge natam
Et anna cleophe fuit orta secũda maria
Virq; thadeus ei ferk genuisse quaternos
Di iacob⁹ mínor atq; ioseph cũ symone iu
Qui frẽs dñi q⁹ cognatk vocitank (das
Et anna salome rursum vir tertius vnam
Tertia q̃ subijt fertur genuisse mariam
Et q̃ tu iacobe maior/tu virgo iobes
Frẽs exorti zebedeo patre fuistis
Frugalẽ q̃bus ars dat piscatoria victũ
Tale fuit tibi ꝑpe gen⁹ ioseph atq; marie
Nõ dubiũ plures alij pars mortua ꝑsq;
Tũc nõdũ exorta.nec villula ꝓtulit vna
¶ Terior occursu ꝓmo plebecula clamat
Cũ puero venisse ioseph/venisse mariam
Q̃ q̃ cõplectus que gaudia q̃t lacrimas hic
Exorsit pietas sternũt cõuiuia/plaudunt
Totus t ipe dies varie sermone repletur
Quale pegrinis iter obtigit hospita tellus
Septẽni toto quali sub sorte pacta est
Cõquirũt piter miscẽt respõsa vicissim
Sero domos repetũt laus ꝛbñdictio p⁹ oẽ
Reddita grata deo deuoto corde ploq;
¶ Digna pegrinis dak hic speculatio nob
Qui patriã petim⁹ celestẽ quãtus adepta
Cordis dulcor erit q̃lis iubilatio mẽtis
Quãt⁹ t applausus cũctor̃ illic habitãtũ.
¶ Plurima credo ihs fecit fecere deiceps
Cõuictu casto iũcti ioseph atq; maria
Que nõ sunt scripta nõ tot⁹ crede iohãni
Scribẽdos caper mũd⁹ ꝑ singula libros
Nil sup ignotis igitur meditatio nr̃a
Affirmet temere sola sufficerit vti
Conlecturarũ thopica rõne modeste
Ex scriptis inferre põt nõ scripta pio mẽs
Cũ studio/sic certa fides incerta reuelat
Qualia sunt acta vel que fieri potuere
Credis q; puer iste ihs de⁹ est dñictus
Femina mr̃no regit ipm iure ioseph q̃
Vir suus est/credis q; vir caput est mlier̃.
Quãta putas ex his t q̃s mirãda valebit
Cõtemplatiuus animus deducere solers
Vt suus affectus sancto rapiatur amore

Dēſq; ſuſpēſa i ſpectacla tāta ſtupeſcat
Urbe hieroſolima feſtiuū paſca q̄tānis
Uenerat/aſcēdūt illic vtriq; pentes
Cū puero/certū hoc legiſ luſtrſq; duobus
Binos addiderat ieſus annos qū remāſit
In tēplo.medius doctos interrogat oēs
De ſacra lege/ſua ſunt reſpōſa ſtupori
Inuētus redūt ſubiectus vtriq; parenti
Erbis fas fuerit paucis deducere multa
Qualia nō credi ſed nec reprobare neceſſe
Si ſubiectus erat.vt erat.tibi ꝓgo ioſeph
Ipūs.q̄d ſibi vult oro ſubiectio talis (q;
Obſequiū nōne vobis p̄ſtabat.eratq;
In medio veſtrū ſunt qui rite miſtrat
Sepe focū crebroq; cibū parat officioſus
Uaſa lauat/baiulat vndā.de fōte ꝓpinq;
Uerrūcq; domū ſcopit/paleas vl aquā dat a/
Uicinis fert mīs op⁹ qō texuit ipa (ſello
Exercēda/dat ars crebro pīna fabrili
In ligno vario/fuit hinc faber ipe vocat⁹.
Fiſſile p lignū/trahitur dētata viciſſim
Serra.forāt ſtānū terebro.planātq; fene/
Linea caſtigat l regula.q;q; videnť (ſtras
Aſpera nec directa ſatis.fiūt tripodeſq;
Cū meſis arce.curr⁹ vel aratra.q̄drige.
Auiculas forte q̄ ſunt piſcantib⁹ apte
In ſtagno genezar mare.cui nomē galilee
Cōpingūt.pix linit eas.liq̄dūue bitumen
Cū.muſto z clauis.ptes iungūtur hiātes.
Cū puppi clauū.cū malo vela coaptant
Talia q̄ recolis.q̄ pl⁹ fuit ia.plus ſunt
Myſterio plena.xpi dignatio q̄ſtum
Pro nob fuerit humana benigna patēter
Inſinuāt.pudeat igiť.pigeatq; ſup.bos
Porrori q̄bus eſt hoim labor.ocia ſūmū.
Qui decus eſſe putāt.q̄ liberatis honorez.
Si ſine ſudore vultus iā pane fruunť
Emēdicaro p̄ſertim fraude doliſq;
Inuenit q̄q; ieſus ſolū feriantem
Sabbata dū ſeruat patre.dū clauſa ſeor.ſū
Uirgo manēs orat.blādo puer intulit ore
Mi pater oro tuū.neu me celaueris oꝛtū
Et genus z vitā.gaudet grādeu⁹ z ipm
Doc puerū rapit in vlnas.gremioq; p̄po
Fili.p̄re iacob.cleophas tego generati(nit
Carne ſumus legalis beli dict⁹ p̄.ob qō
Ex vtore ſua frater dederat ſibi ſemen
Lex eteni fieri ſic pmulgata iubebat
Porro iacob rex illuſtris dauid ordie lōgo
Progenuit.dauid ex abraā nat⁹ p̄riarba ē
Longa licet ſeries interfuerit medioꝝ
Iſtis a dño dudū pmiſſio facta eſt
Ad bñdicēdas in eoꝝ ſemine gentes
Iſrael et totus erit hoc in ſemine ſaluus
Inſtruor a puero.ſacre dignoſcere legis
Iuſticias.p̄cepta ſimul.dñm reuereri
Hūc vnū colere.fugere idola.cuiq; benig
Qui mihi.prii⁹ ē atq; equū rdder frī(nūq;
Inculcāt mihi crebro p̄.mihi talia mr̄
Cū deus eſt ſolus.ſolus timeat.ametur
Cū vera x.eius inuanū ſumere nomen
Noli.cū bonus eſt facito ſibi ſabbata ſoli
Tu venerare prēs.nō occiſor nec adulter
Nec fur.nec fueris mēdax.ambire caueto
Uxorem.res.ancillā que ſunt alioꝝ
Eſto ſorte tua cōtentus diſce labore
Uiuere de ꝓprio/totū cōmitte deo te
Aduena ſic poteris/vitā ſperare beatam
Promiſſā patrib⁹ abraāq; yſaacq; iacobq;
Atq; dauid.clara de quoꝝ ſtirpe refulges
Cere⁹ atq; recēs anim⁹ dū pectore puro
Uerba ſigillā.ad talia.mox ſibi totus
Uileſcit ꝑſens mūdus.celeſtia captat
Sperno iocos fili.luſus z ludicra.blādas
Illecebras.z vt ipe vides inſiſto labori
Oro freques.dū grādis in his adoleuerat
Hāc vitā nrām mirās ignatio dicit (eras
Eſt ducēda ioſeph.ita lex a te petit.vtor
Sic petim⁹ tua gēs p̄rio ō more.dauidq;
Regia nobilitas vult hoc.parere necē eſt
Aduerſor.refugit ai⁹ molleſcere tactu
Femineo.cupit amplex⁹ caro nec mea tles
Fingere me plebs iſta putat.neſcit q̄ ame
Spūs vt guſtā.ei caro deſipit oīs (nus
Celebs ḡ diu mea ſat mihi vita placebat
Inuidie nec erat fris mihi vita mariti
Nō boī ſp licet vt vult eſſe fateor
Care puer.ſpōſam dño mādāte mariam
Iure mihi dñam.tibi mrēm cōſociani
Hec doleo.reliqua p ea nouiſſe licebit
Dre puer blādo petit.inſtat vt oīa narret
Cernit interea thalamū reſerare maria
Tota ſibi facies fulgore nitebat honore
Difficile eſt cor deuotū nō ꝑdere vultu
Lumie cor diuo plenū.foris emicat.iſtar.
Lampadis acceſe.moyſi teſtis faciet.ſit
Illi aſſurgit vir reuerēter eāq; locauit
Ad dextr.capit ipa ieſum medioq; repōit
Sermones veſtri q̄ ſunt.iterrogat.audit.
Hicq; refert.nunq; fili diuine cupiui
Uirgo virū.ſz cur fuerim ſpōſata petenti
Uera tibi referā.quoꝝ iam cōſcius eſt vir
Urbe hierlimis in ſyon vertice tēplum
Ponit.eſt illic tam ſedes regia q; lex
Sancta parēs iſtic.me tradidit eruditēdā
Uirginib⁹ ſocias alijs de ſemine regum

De ꝯ sacerdotū/ sic mos inoleuerat ipas
Sanctius in tēplū nutritū iri dare q̄re
Hesias q̄ erat tali de stirpe creādus
Tpa parūnur/ cedit ps vna labori
Nere labor noster/ varias ꝛ texere vestes
Sacra sacerdotū gestamia/ cuiꝯ dabatur
Bissus/ bis tinctū coccū/ linū/ sericūꝯ
Pars cognoscēde studio datur altera legi
Obscuras vatū ꝛ sacras reserare figuras
Ordādo ps vna venit/ psalmisꝯ canēdis
Indulget tps reliquū somnoꝯ ciboꝯ
Tēplo sctā frequēs affinis elizabeth/ almꝰ
Uirꝯ suꝰ/ steriles ambo/ me visere crebro
De multo doctoꝯ solēt ꝑmone; monere
Filia tu nr̄e stirpis clarissima ples
Fac vt eā pulchra virtutū nobilitate
Exornes/ sis nr̄ bonor lumenꝯ decorꝫ
Nos steriles/ ita iuste deus vis/ cernere fru
Da nos et ista bñdictū posse puella (ctum
Cuius sis rector/ custos/ structor/ amator
Uerba sacerdotes/ alij scribe seniores
Ut symeon iustus/ octagenaria sanctis
Inviduis anna/ nobis inferre solebant
Talia nōn uptis in laudē virginitatis
Credite vos vates ysaias p̄cinit/ ecce
Virgo cōcipiet/ pariet puerū/ sibi nomē
Emanuel/ qō nobiscū deus insonat/ h̄ est.
O/ si talis erit inter vos ego reperta
Ut facit aurora cōsurgēs humida rore
Harritu vario/ celi resonare volucres
Hā vite fontē p̄saga voce salutant
Uicinū solē/ q̄ dat cantus numerosos
Celestes hoies ita/ cōplet mox oriturus
Justicie sol aquo vita nouabitur ois
Inde tot audire est diuoꝝ carmina vatum
Talibꝫ accēsa/ monitis ꝓpono manere
Virgo /deꝰ si nō aliud decreuerit/ hinc iaꝫ
Horreo misceri ludētibus/ horreo q̄cq̄d
Turpe loq̄/ qō vel gestu/ vel dedecet actu
Nubilis at postꝯ nobis aduenerat etas
Uirginibꝫ ō st rpe sacra/ nos nubē cogit
Dura sacerdotū/ maledictā lege loquunt
Isrl in ppl̄o/ nisi semē liḡrit vllum
Quid facerē/ q̄ verba darē/ cōmitto supno
De totā arbitrio/ spes hec mihi sola relic/
Cūꝯ timore dei ostio sumere spōsū (cta ē
Tradit ipe ioseph ꝓiuꝝ/ q̄ moribꝫ vltro
Cōsonat ecce meis/ sancto castoꝯ pudore
Ante ea notus erat; ꝓpter genꝰ ꝛ qꝛ festꝫ
Ut mos/ me tēplo veniēs ꝑmōe fouebat
Plurima resta bāt vt eas exponere cās
Cōiugū talis cū virginitatis honore
Misteriūꝯ sacrū gabriel qō missꝰ ab alto
Nunciat/ et qō iuste ioseph sōnis didicisti
Forte supuenit extraneꝰ/ acita ceptum
Rūpit alloquiū/ sz id infra littera supplet
Ancillās phroneſi cui cōsonat allegoria
Horalis se iūgit eis simul anagogia
Hūc illa soler/ nunc bas secernito voces

Distinctio quarta

Am Os apō ātiqs p religiōe verenda
Creuerat iste prēs/ dū spōso spōsa da
Añ ea q̄m celebri fierēt solēnia ritu (retur
Foedera cōiugū/ mozā tpis vna fluebat
Qua sponse mores spōsus diḡscere posset
Hisꝯ dei possent interpellare diebus
Numē ꝛ auxiliū; digna p ple futura
Proꝯ diuturno cōiuctu pacificoꝯ
Thobias hoc sara/ simul fecere minores
Hoc tu clare ioseph/ hoc docta maria scie/
Hic tēplo spōsata p̄/ p̄ tecta sbitras (bas
Nazareth ad cari pia cōtubernia sponsi
Discreti vobis thalami/ tūc cōuenientes
Dū cib accipiť/ domꝰ aut disponiť intra
Dū simul alloq̄a cordis deuotio miscet
Sepius inclusa tñ orās virgo maria
Tecū habitās/ tua sit vt cōuersatio celis
Uernū tps erat/ q̄dā bis q̄rto kalēdas
Signāt apriľ/ q̄ vespe pasca colebat
Isrl/ vt dicūt/ virgo diuinius intrat
Dētis in archanū/ sustollit seqꝯ sup se
Alta sup rapiť/ celos sup evolat omnes
Cūcta creata silēt/ fruiť caligine diua
Nullū interturbat/ tantā santa sma q̄etē
Excedit mēs acta deo/ loquiťqꝯ silenter
Intus ꝛ introrsus valde/ vt nō audiat ūtra
Jūcta sibi rō/ sensū hec coēm supat pax
Sibulus hic tenuis deꝰ in q̄ cerniť aure ē
Foeliť hic somnus q̄ sōnia mira revelat,
Ebria sobrietas/ mozs viuēs/ lux ꝛ obum
Tūc aliq̄ pasca bis septenoqꝫ kalēdis (brās
Apriľ numerāt/ ita dicere cōpotꝰ vrget
Si natale dei/ si mozs numereť/ et etas
Ast credēda manēt sit calculus iste vl alter
Exurgēs tādē a sōno h̄/ lucēqꝫ remisens
Corporeā/ ego sibi sobria/ dū redit ad se
Ingemit/ hinc curat humanā orare salutē
Alme p̄ totiēs hoīm miserare labores.
Hūc miserere p̄cor/ eterni tps miserandi
Uenit/ q̄ dire frangaťianua mortis
Quo celos reseres/ vtrinā diruperis illos
O celi rozate/ pluāt o nubila iustū
Herminet et terra saluatorē bñdictū
Cōcurrūt piter sacroꝝ carmina vatum

Quod dñs ꝑpe:qꝰ gens quē desiderat' oīs
Aduenīet ꝑpera iā nō tardaueris/oro
Jam sceptrū a iuda sublatū/iā danielis
Visio cōplēda/iā virgo puerpa fiet
Jāqꝫ virū mꝫ circūdabit et manuelē
Sic simeō / sic anna senes dīxere recenter
Et zacharias vir/et elizabeth vxor anilis
Dū me deificī tēpli secreta tenerent
Misteriū ꝑgrāde nimis/ḳs nouerit illud
Quis capiet:sed certa fides ꝑstāda ꝓbis

B Tpis articulo tali delapsus ab alto
Preradiās gabriel totus festinus/eo qꝫ
Mittitur ad talē/talē deferre salutem
Bña q̄ celis/q̄ pax sit reddita terris/
Infima q̄ iungat sūmis/deꝰ ac hō fiat
Virginis ingredīt thalamū cū luce chorꝰ
Cū pulcro nimiū vultu/cultuqꝫ cōcoro (sca
Qualiter ex facili corpus sibi spūs aptat
Aereū/declarandū cōformiter ad rem/
Sic moysi/sic ꝫ abrahe/sic pluribꝰ olim/
Angelus innotuit/naturā cerne/figuras
Suscipit vt varias aer dēsatus/vt iris
Mille trahit pulcros aduerso sole colores
Virgo tremit/nūc plꝰ solito splēdescere
Angelicū tremit ꝫ spēm/qm̄ speciosꝰ (lumē
Prenatis hoīm/qꝫ dicere venerat ortū
Formoso nimis ornatu vultuqꝫ nitescit
Adde q̄ instātis suspecta crepuscula noctꝫ
Esse sibi poterāt/ꝫ hora nouissima mūdi
Qua iesus aduenit sub vespere rite notetur
Quid q̄ ꝫ ipe satban credi vult angꝰ esse
Lucis/ꝫ hoc scit ẏgo/tm̄ sup oīa terret
Mētē hūilē/dū dicit aue/dū grāplena
Dū dñs tecū/bñdictaqꝫ tu mꝫierū
Cogitat hāc q̄ sit secū turbata salutē
Paup vt ancilla si forte videre supmi
Regis cōiugiū fama referēte veniret
Nescia q̄ fieret vxor/si missus ad illā
Nūcius a rege ꝑter spē q̄reret eius
Cōsensum/turbaret eā dignatio tāta
Ast gabriel trepidā solat ꝫ instruit ipaz
Qualiter absqꝫ viro ꝛplebit sctūs obūbrāt
Spūs archanū ß/naturā grā vincet
Assensum da ẏgo tuū/noli esse recusans
Nō ingrata deo dicit/tu crede volēti
Uelle tuū tribue/gabriel te respicit/omīs
Expectat mūdus/celū tellus/ꝫ abissi
Aude/magnanimis/qꝫ magna fides opat
Audet.iāqꝫ fides qualē dilectio format
Uerbigenā reddit aiam/dū ꝓtulit ore
Ecce ancilla dei/fiat missum mihi verbuꝫ
Uerboꝝ instāti ꝑmo nō esse maria
Excessum q̄ndā patit/q̄si sit sopor/ex qua
Formatur subito nonꝰ atqꝫ nouissimꝰ gdā
Immēsusqꝫ deꝰ minimos sinuat in artus
Hāc ẏsam mirare vicē sub origia ꝑma
Cōiugiū mirare nouū/deitas vbi nubit
Humani generis limo/fit ẏgo deinceps
Nullius apta fieri cōplexibꝰ/hoc qꝫ corꝑ
Sacratū dño solos sibi fuit in vsus
Audijt vt gabriel respōsa fidelia/nouiti
Virginei vētris thalamo virtute repenti
Nō verbū caro factū est/illud ꝓnꝰ adorat
Atqꝫ pacta vidēs mādata recessit ab illa
Glorificās dñm/celestis eū comitatur
Mlta coborsꝫ iubilās hymnisqꝫ cāora me
Mla sircelis dño/sit pax bona terris(lodis
Dñe ꝫ ipa noua gto noua gaudia corde
Leta canit/iā magnificat secū orsa ꝛtractat
Hāc hora se pasca puer ihs obtulit vltro
Humani p̄cīū generis/factusqꝫ sacerdos
Et caput eccie/pastor seu papa supmus
Unctus ꝫ in regē sūmū/cognosce mariam
Jnuenit vt sua mens cū letis iūgere mesta
De puero assidue/vēture cōscia mortis
Meret/letificat virtus p̄scitaqꝫ nati
Gloria/dū p̄mit etiliū nos hāc imitemur
Tristia ne frāgant aios neu leta resoluant
Porro q̄d faciat ẏgo/tm̄ ne reueler
Spōso misteriū:fac dicere/quō credet
Da/celet q̄ pacto deo tibi grata videtur
Et sponso/cui res tandē manifesta ptēbit/
Saltē cōiugij sacrū dū foedus inibūt
Solenni ritu/nec enī clam foedera iūgēt
Affines veniēt/vicinia/tota videbit
Tpe q̄ si forte tamēs vterus videretur
Ambo ꝓbrosa fierēt in cātica vulgi
Quid q̄ cognatā ꝑgrantē ad elizabeth ire
Hec decet aut licet hāc/nisi vir cōsentit añ
Sed neqꝫ cōsensum nisi cāe ꝛscius addet
Dicendū est igit cōceptū q̄ dedit/addet
Jpe fidē spōso/dubitataqꝫ scādala tollet
Cecilia dū ꝑma thori secreta tenerent
Cū spōso legimus forti diuinitus ausu
Integra virgineū dū vult suare pudorem
Sponso dixisse/iuuenis geatissime pādo
Sctūs crede dei mihi cultos angꝰ astat
Tangere polluto/me zelat/amore cauēto
Permaneas et tu castus te diliget vt me
Credidit/ꝫ castū post firmat sāguie votū
Maior nōne fuit ausus tibi spesqꝫ maria
Credulus ipe tibi q̄ vir sanctissimus esset
Nōqꝫ dei tali casu tibi numē adesset
Festa dies aderat/q̄ plebs sua sabbata ꝑ
Ergo more suo cū sponso spōsa/ḳto (uat
Secreto qꝫ loco cōsedit/vbi sacra legis

Dogmata colloquio secū piter referebant
Tū virgo intuitu solito plus supplice vul
Librās ad spōsū/simplex querit/aitq; (tū
Clare ioseph cui sum dño spōsata volēte
Est mihi secretū qō pādere cōuenit/et te
Participem fieri nos vno magnificemus
Ore deū/voto silī rōne pariq;
Spōsa potes dilecta loq; qōcūq; placebit
Audisti iā crebro ioseph/ꝓmoq; frequēter
Inter nos talis bitus/cito q; veniet rex
Ort⁹ stirpe dauid/ppl'm saluare potēter
Et q; cōcipiet puerū virgo/parietq;
Isrl'/bocois desiderat/optat et orat
Orabā nupᵗ ego paupcula que sum
Et cinis et puluis/dū me dīudico solers
Ille mī cuius oculis būiles placuerunt
Qui tollit p velle suo de puluere tales
Qui lasso reḋem/panē vestē dat egeno.
Qui facit vt sterilᵗ gaudēs fecūda domi sit.
Grata/fatebor enī/sic me respexit/et ipe
Fecit magᵇ mihi cui⁹ nomē bn̄dictū
Elegit gratis/ita crede ioseph/parituram
De sore messiā cū virginitatis bonore
Angelus hec mādata dei/iā ptulit ad me
Spūs ꝛ iā me gūidauit germine sacro
¶ Obstupet ad ẏba hec sbito grandeuior
beros
Et refugit/ḋ ais/ḋs erit tecū oro deiceps
Exi a me dña/nō boc sum dign⁹ bonore
Petrus vt vidit multi miracula piscis
Retiby inclusi/stupor exclamare coegit
Exi a me dñe/pcōr eni nimius sum
Sic viduā legim⁹ orbaz q; dixit belie
Quid mihi ḋ te tibi venisti cōmēorētur
Ut peccata mea/puer inde me⁹ mozeretur
¶ Corripit hic se vir thalamo solūq; reclu
Cor trepidū vario curarū fluctuat estu (sit
Esset cū iust⁹ spōsam traducere nolens
Iniustū reputabat eni seducere talem
Scādala sed metuēs voluit clā linq;re/sco
Justus vtriq; suo/secū dū tale volutat
Dētis litigiū/sopor irruit/angel⁹ astat
Cōfortās loquit sacra mētiq; reuelat
Clare ioseph filiq; dauid nolito timere
Cōiugij sed iure sacri tibi iūge mariam
Natū ḋcḋ id ē in ea de pneumate scō est
Cōcipiet puer/quē rite ibm vocitabis
Ipe suū saluās ppl'm peccata remittet
Virgo puto vigil orabat pcibusq; suisq;
Pro meritis spōso data visio celitus ista
Suspicione carēs q hō formauerit illas
Voces/sonus enī sensus ligat exteriores
Tūc vbi vult spirat exalto spūs/aures
Intellectiuas reserans pulsis simulacris
Lumine diuino radiās secreta reuelat/
Vel de pterito psenti siue futuro
Ecce ioseph diuinū aliq̄d de ẏgine natuz
Intra cognoscit/q; q; est partura salutem
Humani generis deitas vbi pādit apte
Nāq; de⁹ delere pōt peccamia solus
¶ Splēdida ẏginitas niueo splēdore/ D
Anglico cōpar ꝰsors zamica ōcori (fulgēs
Cuius ꝓpositū est nūq; sensisse/voluptas
Qualis sitc carnis tactu fedata pudēdo
Hesitat/angelica postq; mādata capescit
Ipi nāq; ioseph aderat/cui talia fatur
Quid mihi q̄d vob almi ioseph atz maria
Quid cū cōiugio qō plis cedit in vsum
Jura ne sunt eius vro cōtraria voto
Mutua nā duplicis fit ibi trāslatio sexus
Ergo cōiugiū vos vl'derelinq;re oportet
Vel me/q̄ pacto fidei parebitis ambe
Vana ne vel mēdax fieret trāslatio talis?
¶ Vana q̄dē minime fiet purissima virgo
Docta refert phronesis supmi filia regis
Desup allapsa/pectusq; amplexa iacentis
Blāda viri/nec erit mēdax nec copta vana
Legitimas inter psonas dispare sexu
Mutua/q̄ dabit in corpus vtriq; ptās
Ac indiuidue mozē vite retinebit
Nō q; carnalē post bec pcedat in actum
Obstabit votū/put eēt cernere/si que
Virgo viro postq; nupsit cū ẏgine verbo
Presenti/cōstat/poterūt emittere votū
Mutuo/q; carnale nibil post bec repetet
Imo cōditio cōsensum si pit ista
An lz atq; decet/si nō pīudicet vsus
Et lex eccie laqos cauet atq; pcla
Jure licēt aliq; fieri/nō expedit illa
Raro q̄dē fomes diuino nec nisi dono
Extinctus repitur/et binc cōuentio talis
Talis cōuictus q̄ magnū, rete pararet
Illecebris/faceretq; freq̄ns effringere vo⁹
Sz neq; cōiugijs alijs spiramie solo (tum
Edere vult, plē deus absq; viro velut isticz
Edita iā crede est dicek ꝛ bec tua ples
Cur? q; facta tue de spōse corpe/q̄le est
Jure tuū/semē sctūs tibi spūs almū
Suscitat in fris vice/tu legalis baberis
Hinc pr̄ infantis nutrisio sola prēm te
Nō faciet/sed nec ꝓprie cōmixtio carnis
Plaude ioseph q; de dño tibi fas erit olim
Dicere/filius ecce meus/diuinius oro
Quid sublimius ꝛ pclarius attulit etas?
Fili⁹ atq; pater nūq̄d nō grādis amoris
Hoia sunt/ꝛ pcipue pietatis imago?

Obligat hec te laus titulo fundata pmo
Infantē cū mre sua seruare deinceps
Causa ne cōiugij talis tibi pua videt
Ut sudore tui vultus tua pane fruatur
Uxor/t illis sis tu custos fidus in omni
Tpis articulo/sis testis virginitatis
Debeat t possit cui credulitas adhiberi
Proderit atq; tua trepidatio posteritati
Cōcludēt q tu iustus nunq; violatam
Duxisses spōsam/punisses vindice lege
Adde q in vobis ysaie verba valebūt
En hīrabit/ait/iuuenis cū vgine/spōsus
Spōsaq; gaudebūt:vos hi ioseph atq; ma
Quid q celād⁹ erat infātis nou⁹ ortus(ria
Cōiugis ob famā/nā pfida qū malo
Plebs iudeoꝝ puerū sine semine natū
Crederet/in nupte nec pceret impia matri
Adde/sathan fallēdus erat/relīqs ego cās
Pretereo/cur cōiugio iūgenda maria
Precipue tibi virgo ioseph vir iuste/senil
Etas quē nōdū frangit vel reddit ineptū
Curāde soboli cū mre/laboris et exors
Non es/nō fidei/te nulla libido titillat
Ante q dē nec post ptū ognosse cupisces
Uxorē/nec enī templū temerare sacratū
Effractis votis fas esset/t vnica ples
Nec sat erit nuptis cū virginitatis honore
Cādida vginitas/phroneseos dū tlia fat
Assensit/sonuseq; viri mox deserit artus.

Distinctio quinta

Exurgēs ioseph a sōno/sibi iussa pegit
Uxorēq; suā verbo pmte mariam
Accepit/nec eā voluit ognoscere donec
Primo parit genitū nomēq; ihs dedit illi
Nō q post ptū/pcul hoc ognouerit ipam
Donec enī negat hic tps qnq; futurū
Scādala ne tibi dent scripture reddēt pas
Cū passu studeas doctoꝝ more poꝝ(sum
Angl's ista ferēs gabriel sī creditur esse
Nō horret rō/cur nō vtriq; minister
Assiduus fuerit/discretio spirituū dat
Et sapor internus q nō sit visio vana
Credo recēsenda sunt vba pora mathi
Esset cū spōsata maria ioseph pia mater
Ante ea q; cōuenissent/de flamine sacro
Pregnās inuēta est/inuenit vir suus ipaz
Ut pus est positū/q sit cōuentio talis
Nescio/sī nō solennis ritus celebrisq;
More sue gentis/velut in chana galilee
Affuit ipe ihs t cū multis sua mater
Lenificans miro cōiuias germie vitis
Une gens oro pbat clam mrimonia fctā:
Illa palā iungit/igitur cōuentio talis
Dicit hic acceptio/nō iocūdius vllum
Cōiugiū/ritu ve sacro plus cōcelebrandū
Regia nobilitas insignit nempe pentes
Junge sacerdotes/prīarchas/iūge pphas
Progeniē veterē/vicinos adde decenti
Letos pauperie/gazas erupat omnes
Ipe dei timor/his cultus t vict⁹ honesti
Cōueniūt alacres qs ipe cīrauerat heros
Angelicis parēs monitis cū virgine votū
Uirgineū pus emisit/reuerēter adorans
Paci mre deū/dñaz reputat/neq; p⁹ hec
Fomitis illectu scit fas ꝝ suosse sacratam/
Se dat custodē testem comitēq; fidelem
Litera tale canit/cui cōcinit allegoria
Nō sec⁹ eccie tu pap da aris vice christi
Spōsus;p pcstore pio/violare pudicam
Crede nefas/sed eā te custodire necesse
Diuina sub lege datā/vel cedere sedi
Scādala subiectī vl'scismata si stat⁹ affert
Sensim⁹ hoc hodie/tpsq; locūq; notem⁹
Mille semel/centūq; ēter/septēq; decēq;
Orbibꝰ in pprijs phoebꝰ ꝝfecerat annos
Bisq; decē bis terq; dies pagrādo leonis
Julius in signo dederat/tūc scismatī altor
Pestifer/petrus de luna cedere nolens
Ejicitur sede papali voce sub vna.
Urbs dū cōciliū ret inet cōstantia sanctū:
Balthasar eiectus fuerat/iā cesserat alter
Triceps hoc mōstrū fuit vt sunt cerberus/
hydra.
Unū nulla mō cōtentio rumpit/pouile
Legitim⁹ supest spōsus/pastorq; creetur.
Unus in eccīa cui totus pareat orbis
Uirgo tuis fac hoc pcibꝰ/meritoq; potēti
Ipa tuo celebres gtissima/spero qt annis
Fecūdo plis cū virginitatis honore
Cōiugio/spōsoq; ioseph sacrabit honorel
Natali ne tuo sic olim octaua dicata est:
Hoc por inspira/tali nos munere dotes
Alma redēptoris mr/cui lege supna
Uir iustus/virgoq; ioseph cū vgie nupsit
Da celebrē dignūq; tuo psoluere cultū
Cōiugio/fac nos ablutis sordibꝰ omnes
Posse deo iūgi/fidei q foedere puras
Despōsans aias diuino germie cōplet
Dētis castus amor nomē nō inuenit vllū
Suaue magis penetrans liquefactis corda medullis
Quā spōsi t spōse salomōis cātica cantāt.
Uerū si fedis affectibꝰ obsita mēs est
Discrimē timeas carnē tā molle retractās

Plurimus ast aialis homo est/sed spūalis
Rarior/hec prēs potuit mouisse priores
Hoc ne cōiugiū ritus ppl'aris haberet
Cōcelebrare sacrū/tractare pudica pudice
Clic valet impurū vulg⁹ petulās z ineptū.
Insanit gaudēs/furit iratū/mediū nil.
Sabbata neu cumules ppl'o/male fungit
Sobri⁹ ecclesie mos est/iō vetus illud (ill'
Olim p druidū phano memorabile tēplū
Carnoti/titulus cui virginis est pariture
Hoc mō cōiugiū celebri de more colēdum
Cepit/et exēplū deuotio sancta sequatur
Post euāgeliū missus sunt ordine recto
Exurgēs aūt ioseph/exurgēsq; maria
Missus mercurij post te lucia decoro
Cultu plegit ternū veneriq; sequenti
Dat clerus/mediūq; iouis nou⁹ obtiet vs⁹
Miro pisius tēplū molimīe structū est
Annul⁹ est illic duplex/cui gēmula duplex
Auro cōserit tenui/qs virgo ferunt te
Cū digitis aptasse tuis/est addita zona
Incertū tibi vir si tradidit ista subarrans
Foelix cōiugiū q̄ ples estq; fidesq;
Est ibi res sacra q̄ signat mistica trinas
Cōiugij spēs/sibi nā cōnectere nostram
Naturam voluit eterno de patre natus
Illā suppositans/ideomata miscet vtriq;
Nubit z eccie p̄rio cū sanguine ip̄s
Agnus in aspectu fidei sub origine p̄ma
Peccātis mūdi puisus morte cruentus
Nubit et ip̄e de⁹ aie quā gr̄a formar
Quesit vbigena fit virgo filia mr̄
Triplex cōiugiū/triplex p̄fiarcha figurat
Prim⁹ abrā/p⁹ hūc ysaac/iacob alter/z illi
Spōsas duter tvos sara/rebecca/rachelq;
Cū lya/carbo tu sara/rebeccaq; multū
Diceris accipies/vitā signatis vtranq;
Cōtēplatiuā rachel/actiuā lya signas
Ignis cū carbone facit iūctus velut vnū
Sic deitas carnē succēdit z vnit/et inde
Exorit risus ysaac/que plura recepit
A spōso spōsa q̄s que ihus eccie dat z
Tot sacramenta virtutes/dona beata
Hinc varie sortis frēs/esauq; iacobq;
Nascūtur/bon⁹ hic simplex/s eū fer⁹ alter
Persequitur sp bonitas odiosa malignis
Huicq; iacob tot sunt vtutes q̄t p̄fiarche
Extremi tu care ioseph tu beniamin ifans
In p̄mo crescēs discretio significatur
Accusans alias virtutes vt moderentur
Cōtemplatiuus est beniamin/hui⁹ i ortu
Mr̄ obit speciosa rachel/q; deficit ip̄a
Mōs cōtēplantis/ratioq; sagax alienum
Transit in affectū/leuat z sese sup altos
Migrat in excessus/ß scit sororanagogia
Cōspicit clara caligo lucida nubes
Spūs effari secretū nec valet intro
Qō sentit/scit id et docet/expientia sola
Spūs ac aia scindunt/magnificat vox
Est aie/sed spūs exultare refertur
Apte virgo tuū carmē secrenit vtrūq;
Ignis ad exēplū q̄ diuidit etherogena
Jūcta simul mixtis omogenea cogit in vnū
Hāq; vides crudis vitrū/foc⁹ elicit herbis
Hoc in calce ptz/ß m'ta liq̄mina mōstrāt
Ignea/cōscēdit ita thuris virgula fumi
Sic aiam q̄ ps bois terrena notatur
Corporeis nexā mēbris vis cogit amoris
Spiritui substare suo/volat ima relinq̄nt
Uniri totus diuino spiritui vult
Purus pura petēs/cordis cōpūctio fontē
Lotio q̄ fiat emūdans crede ministrat
Feruida cū luctu lacrimisq; rigata p̄fusis
Hinc fit theoricus excess⁹ z extas alma
Quā praxis seq̄tur zelās opasa salutem
Alterius/sese tū circa plurima versat
Pax intus trāquilla manet/qr mēs i idip̄z
Sepe redit/semp oculis diuina tuetur
Celitus eternis a mōtib⁹ irradiata
Ac opando frequēs p̄meuā cōsulit artem
Rarū hoim genus in terr̄/o dicer̄ hoc est
Angelica/hec vita ē/sic est/sed p̄spice tecū
Jgnib⁹ in medijs q̄d nā laurētius vltis
Carnib⁹ eloquit/q̄d nam vincētius egit
Quid sacer obsessus turbis anthoni⁹ vrb
Alta q̄es erat illis in sublime leuatis
Fra cor stabilit z miro robore firmat
Talis crediderim fueris tu virgo maria
Dū post cōceptū/iude mōtana petisti
Obsecq̄osa seni cognate mistica facta es
Martha/maria sil' vna q̄q; lya rachelq;
Hōne ioseph tractās opansq; fabrilia crer
Desr̄ ethereos hausisse putād⁹ odores(bro
Dū sibi certa fides/de⁹ est abscōdit⁹ inq̄t
Hoc in ꝓginei fructu vētris bñdicto
Qui fructus suus ē vteris carne creatus
Inde ioseph p̄r̄ est q̄si legis iure vocādus
Et ihs est heres verus/nec adoptio sola
Dat titulū hūc/sec⁹ ē vbi pdit adltera plesr̄
Absq; viri iusto cōsensu/dicere non est
Qō plē vir alat vl'ea succedere ius sit
Est aliud qō corde capi neq̄at nisi puro
Effarisq; petit verbis ac ore pudicis
Qñ cōiugij fit cōsumatio fiunt
Una carne duo/fit homo tanq̄ caro/tot⁹
Ast in cōiugio qō spūale vocamus

Desipit ipa caro/deus et mens spūs vnus
Fiūt/et maior ac purior inde voluptas
Sentit/q̄to cōiuncta potētia digno
Dignior obiecto est/ pmat heu nisi sarciā
Zelotes dñs t totꝰ amabilis vltro (carnis
Spōsum vult aīe se tradere/ vbigenāq̄
Reddit/deliciasq̄ suas dignat habere
Spōsam cātauit q̄lem salomonis ab ore
Sed q̄res si cōiugiū ioseph atq̄ marie
Sit sacrū magnū te ꝓpe figurans
Ecclesie spōsum/qꝛ copula nō fuit vlla
Carnalis/sed carne deus cōformis habet
Ecclie mēbris/an forsan carnea ples
Hoc in cōiugio signū suffecerit esse
Uñ fuit nexus nisi morte solubilis vnq̄
In quali nexu fit virgo puerpa / natus
Sic parit eccia nec virgo desinit esse
Porro velut mrēm dñs custode carētē
Lingre nō voluit sic quā plus diligit vnā
Ecclesiā remanere vetat/custodis egētem
Primus q̄ pr̄ est spōsiq̄ vicarius almi
Ampliꝰ ipe dauid rex vxoꝛi sunamiti
Caste cōuiuēs quā nō cognouit amatam
Cōiugiū signat recte ioseph atq̄ marie
Nō tñ ex equo/nec enī volo crediderit q̄s
In spōsi gremio sic cōuiuisse mariam
Dissuasit fieri reuerēcia debita matri
Tale aliq̄d plus q̄ formido libidinis vlla
Uel q̄ adhuc inuenis ioseph eēt /nāq̄ in
Ad q̄nq̄ginta pbibēt/producit annos (uētꝰ
Infra q̄s poterat prius velamen habere
Uirgineus/nec sic effetus si senio vir
Esset/et binc vates inuenis cū vgine ꝺget
Corrupto nunq̄d fuerat sociāda puella
Que grādeua fuit soli cōmissa iohanni?
Quo magꝭ beluidi blasfemū os crede spu
Ergo ioseph r̄putasse senē fecer̄ sēiel (ēdū
In se ꝓtutes/ vel neu carnalis br̄et
Suspicio de te quicq̄ carnale maria
Donec virginitas/tua fixa fidelibꝫ esset
Cordibꝫ/inde mior ē mētio ꝺ ioseph acta
Nō subito totā se mōstrat gr̄a mūdo
Nūc secus esse decet dū toto credit orbe
Copula virginea vobis sine labe fuisse
Nūda decēs/cauta/celesti par et honesta
Deu q̄ dissiles hz etas perdita mores
Moꝛalis soꝛoꝛ hic cōclamat q̄so/cauete
Femineos fugite cōuictus/nā latet ignis
Interius viuēs/cur stuppa imittit igni?
Credite q̄netiā sub religionis amictu
Seuit amoꝛ cecꝰ plus fallēs ūlicien sq̄
Quāto puto turpē citius celare pudoꝛem
Credit se ꝓmo tutā deuotio/sensum
Uerba dat/t gestus/quibꝫ ē lasciuia iūcta
Ac ita paulatim fedo irretit amore
Tū se flagitijs tradit/pulsoq̄ ruboꝛe
Horrida ꝺmittit meretrix q̄ ñ aget effrōs
Nature iura dicūt nihil esse pudendū
Et libertatē reputāt si qꝺ placet audent
Ut pctā tñ celent/foris aspa fingunt
Secta flagellātū doctꝫ ħ/docuere begardi
Phi tales olim dixere caninos
Sed nec cōiugiꝫ violari debet honestas
Hactenus hec/euāgeliū iam littera narret

Sexta distinctio 3

Surgēs aūt ipa maria/diebꝫ in illis
In mōtana abiit festia/domū zacha
Dū subiit/meruit ab ea ꝺgnata salutē (rie
Ut reputo ꝓus accepit te virgo beata
Uxoꝛē vir/q̄ cognate tecta subires
Et q̄ vētre tuo notꝰ fieret tumoꝛ vllus
Hoctua poscebat/hoc clari fama mariti
Qꝺ si p̄gnātē/si cōfestim parituram
Dū pfessurus t dū nūmisma/daturus
Solicitus voluit te vir trāsducere secum
Bethleē in villā turbis t frigoꝛe plenam /
Quid nona nupta tibi/q̄d delicioſa puel?
Nūc faceret iustꝰ/dū lōgiꝰ instat eundū (la
Quō desereret te solā/nec comitata tam
Quid q̄ pasca sacrū vel erat l'adesse pabat
Nñ hieroſolimis mas quilibet eē tenetur
Ergo pōt ex his cōcludi sufficiēter
Qꝺ dñe fidus custos/tanticq̄ recenter
Cōscius archani/dederit piter comitē se
Prio petis tēplū/binc affines visere' cu
Fecūdos nouit q̄ bis duo milia distāt(ras
Urbe hieroſolis/vbi sors ē beniami atq̄
Totiꝰ ēregni iude metropolis alma
Esto/forte ioseph cā q̄cunq̄ remansit
Nazareth/ipe tñ pgressum virginis ante
Nouit/t diūxit cōsortia fida pentū
Nō q̄ formidet crimē zelotipus vllū
Sed dare soluagis nō vult exēpla puell'
Qꝺli cū letitia/dulcedine quanta
Cordis deuoti/circūspicit oia templo
Etatis totos vbi flores virgo pegit/
Credideri socias vidz hic/notosq̄ mīstros
Leuitici generꝭ/gersonitas caathitas
Atq̄ meraritas/t mītos carne ꝓpinquos
Dia dicta ꝓus secū memorata retractat
Surgit adorato dño quē magnificat/cui
Pleno corde pias sata agit psoluere grates
Utq̄ subit ꝓmū zacharie lumē/anilis
Occurrit cognata sibi q̄ māserat intro
Uēlibꝫ abdita sex/t vt exaudita salutis

Virgo tuè vox est/mox exultauit in eius
Infans viscerib/implet elizabeth almo
Flamine/pclamat magna cū voce puelle
Dicēs/tu bñdicta oēs inter mulieres
Sis felix/fructusq; tui, vēris bñdictus
Atq; hoc vñ mihi/domi q venerit ad me
Vox celsa mei: tua,ptinus ecce salutis
Auribꝫ vt vox facta meis/vtero meus ifās
Bestiit exultās z gaudēs/plaude beata
Que sic crediderīs in te q; pficientur
A dño tibi dicta/maria refert igitur sit
Magnificat aīa deū mea/spūs almo
Iure salutari meus exultauit et altus
Ancillā vidit humilē/ex hoc ecce beatam
Me dicēt oēs/q; magna potēs mihi fecit
Est in pgenies reuerētes se pius omnes
In virtute sua pfecit magna poteter
Cordis z ipe sui dispsit mēte supbos
Exaltans hūiles/deponit sede potentes
Implet et hic inopes/dites dimisit ianes
Suscepitq; suū puerū isrl'/vt mēorat⁹
Est pietatis q; nros pditerat olim
Ad prēs abraā cū semine ingiter eius

L Scire velim totis qd vgo mēsibꝫ egit
Nāq; tribꝫ māsit/qbꝫ et tu nutibꝫ vsus
O zacharia sis cognata letus adepta
An scriptis aliqñ notas qō corde repositū
O q̄tiēs tibi vgo senex ꝯgnata recēset(est:
Lecto dū recubat/vtero senio q; granata
Festo⁹ seriem/gaudet sermone senectus
Sede sedes humili suspēsa loquēt; ab ore
Quā magnus dñs z q; laudabilis oro est
Talia q fecit nobis miracula solus
Jamiam nanq; senex (sterilisq; puerpa fio
De sene/tu grauida es de solo flamie vgo
Hoc eq̄dē noui/nō te referēte/tumentem
Nō vterū video/deus est secreta reuelans
Implet/q̄ cecinit vatū pfaga prio⁹
Plurima vox/veniet pmissa redēptō pleb⁹
Hoc zacharias hoc ego deposcere crebro
Et tu nec dubiū soliti/sit q̄sta videmus
Orandi virtus/bona q̄ pl⁹ publica curat
Absecosa deo/cuius mādata tremiscit
Justicias q; facit legis/vitatq; querelas
Orat dū zacharias p vicis ordie sanctum
Ponit z incēsum tēplo/gabrielis honor⁹
Inspicit vultus z vox audit/eundem
Exaudituū esse/liguā dubitatio plectit
Obmutescit eni/plebs extra tota stupescit
Et mihi q̄s reputas tio⁹ affuit āgor et hor⁹
Hoc misteriū nutu talamoq; rpādit (vox
Pādit vt e nob infans nascet/z omne
Vinū nō bibet aut siceram/vt⁹ sed helye
Splēdescēs in eo mirabilis vsq; ptēbit
Qui q̄tū fuerit victu vel veste seuerus
Flosti/q; lucēs ardēsq; lucerna potenter
Cōcepi vt cernis/in pctō tū/infans
Hicmeus ex vtero pmissus sanctificari
Sensit in occursu nro q̄d ptinus actū est
Sēsit z illustrata mei inbilatio cordis

Multa mihi dicēda tibi cogta supsunt
Qualia diuinus doctor legisq; sacerdos
Vir meus edocuit ritus cultusq; sacratos
Nō decet in tēplo solis nos sensibꝫ vti
Dēte opus est o q̄to sub velamie signant
Sacrifici ritus ea q̄ nōdū patefiunt
Informes formare volunt q̄plima moses
Nōne notat sus luxuriā/ carnisq; lutosas
Illecebras/iō nr̄m nō cedit in vsum
Sic lepus et vulpis vesci sic bubo vetat
Inuenit in veritis in cōcessis rōem
Ad mores aliquā/q̄squis traduxerit apte
Mistica sunt vestes/ornatus foeder; arca
Sic ars natura libros picturaq; pbēt
Multos/stolidus est q̄ nō se dat vel ī vno
O si me pscos dñs reuocaret ad annos
Qualis erā cū me templi secreta tenerent
Quali me cura q̄sto ve ardore sciendi
Tradiderim studio/q̄dā scio/plima nosse
Prescīat o iuuenis pcij sapia quanti est
Ne doleat senio/pigeat quoq; tpis acti

Ast sup ē magnū carissima magnificar
Sed supat laudes liguas supeffugit oēs
Quis dederit cognata mihi gratissia/nat⁹
Filius ex te dū fuerit cōplectar in vlnas
Atrollā manibꝫ a toto pectore stringam
Officio fungor gerule/figam oscula frōti
Ludat z in gremio nro ludātq; coeui
Infantes tu⁹ atq; meus/sed fata senilem
Terrent/nō iō mihi pstolatio certa
Viue beata nimis q̄ sis visura qō opto
Plur aq; dū fuerit etas grandeuior illis

Huic desiderio ꝯgaudet virgo benigne
Sit licet introrsus merēs/q; ꝯscia sortis
Tēnere est/mauult secū secreta tenere
Talia/scit q̄m letis refouēda senectus
Est seniū morbꝫ/lesis nō lesio danda
Femia nec pgnans vbis onerāda molestꝫ
Surgit ad obsequiū cognate vgo ferēdū
Affert ipa cibos cūctantē hortat ad esum
Pregustans hilaris vbis vultuq; sereno

Jāq; dies nat⁹ sterili veniebat ad octo
Certatim accurrit ois vicinia plaudens
Ac de mōtanis iudea tuis sil'assunt
Mirant/gaudēt/plaudēt/z vtriq; pnti
Forte tuis pucrū virgo baiulaueris vlnis

Ostentans alacri plausu/vos cernite q̄s⁹
Est decor infantis/q̄s gta q̄z gl'a vultus
Credo etiā q̄ te grauidā ceruis bñdicit
Hancq̄ tuo iā vētre facit ieſus ipe tumorez
¶ Et tu forte ioſeph aderas reduci cōitē te
Prebēs vtori/poſtq̄ tu ſyon in arce
Legis morē ſacram/penthecoſten coluiſti
Felicē tali te cōiuge plecq̄ dicūt
Simplicitas aliq̄ q̄ ſit tibi virgo colūbe
Nōcq̄ pudicicia vultus geſtuſcq̄ loquunt
Collaudāt/q̄ nō vrit decor iſte videntū
Lubrica corda virū/ſed in ipis tpat eſtū
Frigidus e facie q̄ſi ros ſpirauerit intro
Gaudia mlta nimis omni de pte pareſcūt.
Clor laudis/cordis iubilatio/carmē t hi⁹
O gabriel tua vera ptz promiſſio /mlti(nus
Gaudebūt eius natali/gaudia vite
Eius p meritis nobis ſint ſpūalis
¶ Quis ne putas erit iſte puer dicūt/mā⁹
Nā dñi puero ſignis ſe mōſtrat aptz (ipo
Cernit an pter naturā corpe robur
Aut aliqs forſan vſus rōnis in illo eſt
Cū pater ſibi decātans t tu puer inq̄t
Perfectū pfecta decet formatio/mīrus
Mira facit dñs/naturā gr'a vincit
Medicat hic celi nil cōſtellatio iuris
Deſerti puer hic hoiem ſup incola manſit
Illa luce puer fit circūciſus/et ipi
Dāt nomē zacharie/mr̄ ſctā iohannem
Vult appellari/ſcripto pr̄ aſtruit illud
Spūs implet eū ſctūs/mox ore ſoluto
Sit bñdictus ait dñs de⁹ iſr̄'/hic nam
Viſitat et redimit plebē/cornuq̄ ſalutis
Erigit in nobis dauid ipe domo put olim
Ora pphetaq̄ pdixerat ipe ſuoq̄
Hoſtibus ex nr̄is q̄ nos odere ſalutem
Cū pr̄ibo noſtris eius pia gratia fiat
Atq̄ ſui ſancti teſtamenti memoretur
Juſiurandū qō abrahā iuraſſe daturū
Se legit prēm ad nr̄m/nos q̄tinus illi
Serui ſancti iuſti libertate perenni
Hoſtis ab incurſu pulſa formidine ſim⁹.
Tu puer vates sūmi vocitaberis/ibis
Ante ſuā faciē/calleſcq̄ pabis eidem
Sicq̄ ſalutifera dabit ſapiētia plebi
Et peccatoq̄ cōpleta remiſſio fiet
Viſcera p diue pietatis/viſitat alto
Nos q̄b⁹ exoriens/venit illuſtrare ſedētes
In tenebris/t i vmbra mortis carcere ceco
Noſtros dirigere greſſus in limite pacis
¶ Virgo redit reſidetq̄ domi/ſecūq̄ retra
Nūc zacharias q̄ cecinit/mōcq̄ varioq̄ (ctat
Vocabula dederat/apicē nec iota relinquēs
Cōfert corde ſuo/necq̄ paſſim q̄q̄ reuelat
Aut huic aut illic/ſatis eſt vir cōſci⁹ vnus
¶ Viue btē ioſeph cui miſtica tāta pare/
Preuētis obſeqo dñaz/deūq̄ vocat te(ſcūt
Alter in alterius piter cōgaudet honore
¶ Quō vbigena/mēs fit docet anagogia
Nā ſctē mēti gabriel dū nūciat/hoc eſt
Intim⁹ inſtinctus dū ſuggerit/vt pitura
Sit verbū dñi/q̄ virtus alta ſupmi
Impgnabit eā foecūdās germine ſancto
Syndereſis cōſentit ei/vgo licet expers
Sāguis t carnis/necq̄ vir cognouerit illā
Vir ſuus eſt intellectus/vis cuius in iſtū.
Nunc̄ pngit ptū/ſed ſufficit ipa
Gr'a vbigenā ſupmā reddere mētis
Particulā/q̄ ſe dat ei paſſiua miniſtram
Cōceptus ē iſte tui/typus alma maria
¶ Aſt pars inferior aie/q̄ non ita virgo
Que de ſe ſterilis t q̄ corrupta frequenter
Eſſe poteſt/te ſignat elizabeth apte
Parturit hec fructū virtutis rite iobem
Dixeris eſt in eo q̄ gr'a/pſpice rurſus
Nūciat vt pgnans corrupte vgo ſalutem
Gaudet/ſolatur ira mētis portio ſumma
Dū fit vbigena/ptē deſcēdit ad imam
Letificans ipam/cū mox ple beata
Portio ſic maior venit obſeqoſa minori
Sic fert actiue cōtemplatiua iuuamen
¶ Porro ſi tātas pñtia virginis offert
Jocūdas dotes in vtroq̄ pente iohānis
Quid de te pclare ioſeph fas eſt meditari
Virginis in reditu totis ſex mēſib⁹ actum
Quoq̄ fine ieſus orīk q̄ littera tradit
Significatq̄ locū/reſerās q̄d gr'a fatur

Septima diſtinctō

Paterat t martz horrētia bella q̄rant
Creuerat angusti iā q̄dragintē duo/
Annis impiū/tot⁹ deſcribuit orbis (bus
Jpius edicto/par talis tantaq̄ diui
Muneris eſt pdem a ſctis pmiſſa pphetis
Nuiſcq̄ ſuā pgit vt pfiteat in vrbem
Inde ioſeph cū ſit iuſtus parere iubēti
Vult regi/q̄nis ſit flagitioſus et exlex
Hoc exemplari cōfundit impba ceruix
Que ſubici renuēs erronea tradit in ipis
Abſcq̄ fide populis/q̄ nec poſſeſſio iſtua ē
Nec regnū/q̄ſi ius nature gr'a tollat
Certe vult dñs/iniuſtis tradere iuſta
Empia t regna q̄ tranſfert/tollit et addit
Ut placet/hec ſua p titulo ē p iur̄ volūtas
Munera ſed iuſti ſoli maiora capeſcunt
Cōiunx ſit licet ad ptū iā prima pgit

Et granidā suus oīno nō ꝓgrauat infans.
Alleuiat potius/gestat se nanqꝫ gerentem
Bethleē intrarūt q̄ voce interpte panis
Dicit esse dom⁹/secū cōsiderat alma
Nox fore ꝓplēdū/qō diterat añ micheas
Exiet ex te dux pplm reget isrl'/eius
Fiet et egressus eterna a sorte dierū
¶Sit nata licet expers ꝓprie rōnis
Diuina regit que nunqꝫ fallitur arte
Dic nidos auis/inde fauos apis effiē ap⁹
Gratia q̄sto magꝫ ad fines oīa/librat (te
Que psunt media/venit ioseph:ꝛ dñs fit
Cirus ꝛ exposit⁹ pdēdus dēte ferarum
Scādit ad impiū moysen sbmersio saluat
Bethleē ecce ioseph veniēs/oracula ꝓplet
Sic a fine regit/vsqꝫ ad finē sapienter
Gratia/fortiter atqꝫ suauiter ordine miro
Singula disponēs/res oēs ad bōa vertēs
Hec tua spes/hoc cōsiliū/fiducia tota
Quicq̄d agas/aut ꝓponas/te dirigat/ora
¶Bethleē haud dubiū ē mlti tibi ꝟgo p⁹
Dīno ex genere/diuerticulo tū vtꝰ (pinq̄
Pauptatis amor facit atꝫ loc⁹ nimis art⁹
Et dat exēplū q̄ nos mūdus ꝑmittiste
¶Uesp erat ꝑmā qō dat p⁹ sabbata lucē
Dicere quā domi solis ve diē solet vsus
Mēse decēbrīs:iani bis q̄rto kalendas
Se diuerticulo retrahit sola q̄ recludit
Virgo/ioseph cedit/felicē poscit vteꝛqꝫ
Partus euētū:de⁹ hoc vult:nec min⁹ orāt
Ac ꝓte te virgo sunt:ignis:balnea panni
Pro cunis ꝑsepe:tibi solideus astat
Multa viri subijt vt fit meditatio mētem.
Mirak q̄ nō sentit fastidia ptus
Cōiūx:nec mōstrat vllos plāgore dolores
Liuidus in facie color est/nec liuidus ore
Pallor vt in ḡuidis:sibi gest⁹/gress⁹ alacꝫ
¶Soluit in leuē somnū lapsuqꝫ silenti
Cōplexuqꝫ sacro demulcet pectus amicuꝫ
Gratia/quā diuinus amor genuit pepitqꝫ
Grat⁹ amor vel amās/hic gratia ōr apte
Cui facies formosa nimis gest⁹q̄ benign⁹
Uestis purpurea/celestē os spirat amoreꝫ
¶Hec sibi visa loq̄ nō ꝟba similia:sōno
Mirari nolito ioseph:si magna potenter
Magnus ꝛ omps vult atqꝫ pōt opari
Gratia nā supo naturā/iudiciumqꝫ
Justicie superalto/sum fortior eius
Cōmuni lege/ꝓprias mihi cōdere leges
Jus reputo videas q̄t hꝫ miracula mūd⁹
Qualia nemo satis mirat/sed solet vsus
Solis in raris laudē pciū ve putare
Si celo terris ponto/cūctis et abissis
Inferior me tot:natura facit/facietqꝫ
Cur nō virgineū mihi fas erit'edere ptum
Quo dolor ois abē:nec fract⁹ sit pudor vl⁹
Sol radiū genuit/radi⁹ vitrū pētrauit (l⁹
Emicuit bor⁹/ruptū nil inde videbis
Porro iusticiā sine q̄ par affore nollet
In terris/ꝑmū placādā noueris esse
Ꝑpa tenax veri/sua stat sntia mortis
In genus hūanū ꝑ crimine iusta pentum
Fiat puulus hic q̄ mox nascē optet
Vobis iusticia/sapiēs/scrūtatoꝛ redēptoꝛ
Curas depone dīm bīdicito letus
Virginis instātē cōceptū significare
Et potui ꝛ volui redimēs pfectius ipam
Preueniēs casum/q̄s sit releuasse iacētem.
Tota fuit pulcra:nulli vnqꝫ obnoxia clpe
Absit vt attrit⁹ ab ea ꝓpēs caput eius
Ante ea cōtriuit:peccati sub pede fedo
Absit ꝛ vt fuerit ꝟ mēbrū demonis vnqꝫ
Gratia suppleo iusticiā:quā pdidit adam
Uix mihi maior inest:tz oēs tollere penas
Nō soleā/nulla ꝑmet hāc angustia ptus
Cur qz nulla fuit in cōcipiēdo libido
¶Interea pagrat mediū nox algida cursū
Virginis clausa tūc porta,pdūt infans
Sermo dei omps regali a sede beatus
Nox pānis inuōluit eū sola ꝛ pia mater
Presepiqꝫ locat/pbet latriam poꝛ illi
Vult infans ꝑmā nob sil'em dare vocem
Lugubrē/vagit vagitū cuius vt audit
Soluit a placido vir somno/let⁹ ꝛ intrat
Ad te sctā parens:tibi colletatus adorat
Poplite deflexo:natū puerū dīnqꝫ
Stringit ꝛ ad pect⁹:tete tradēte fouendū
Deficit ꝟ sensus:rō stupet/oīeqꝫ mētis
Caligat lumē/dū te vir cernere tali
Conor in obsequo/q̄d dicā nescio:voces
Nullas inuenio:tua q̄ ꝑconia dicant
Nōne dei verbū custodis/cernis ꝛ audis
Cōtrectas manib⁹/attollis letus in vlnas
Sētiat ꝟ qō q̄sqꝫ volet/mihi suadeo nul/
Inter dilectos dīni vixisse poꝛē (los
Qui teneros xp̄i totiēs ita sensit amores
Pectoꝛe tu dīni recipis secreta Johānes
Sed semel hoc fruit q̄tiēs hoc iust⁹ hoꝛe
¶O bīdicta cohoꝛs/te ꝟgo:ioseph q̄ ihꝫ
Cōsociās/o q̄s spectacula tāta videre (qꝫ
Et si nō oculis poterit vel mēte fideli
¶Dū vos letificat ābos mō puul⁹ oꝛtus:
Dū blāda flentē cura refouere studetis
Pastoꝛes celeri cōcursu bethleē intrāt
Cōquirūt vbi sit nou⁹ infans oꝛt⁹ in illa
Ad diuerticulū veniūt:aut indice quoq̄

Instinctu signo ve aliquo diuinitus acto
Hic nō grāde spec⁹ vbi bos alinusq; ligati
Sūt ad psepe/medio ihūs est resupinus
Atq; voluminibo ligat ipm fascia strictis.
¶ Heros mirat/fremitū pmo strepitūq;
Turbe aduētantis q pulsans clamitat āne
Femina pturīt intus/petim⁹ videamus
Hic nobis bone vir/si qd cognoueris ipe.
Hā ioseph exierat ad eos/intrate videte
Rūdet/veniūt puerūq; vidēt et adorant
Hīs sit hoc vir pastores interrogat/o vos
Felices aiunt/o tali ple beatos
His plebs plaudat/ppl'us cōgaudeat oīs
Ecce qō angelica/pdiit visio nobis
Visio q qualis ve pcor dū vir petit/oēs
Enarrare volūt tādē sermo datur vni
Inchoat/ac puerū certatim ē cura vidēdi.
¶ Fertilis et letus ad pascua cāp⁹ abūdās
Ad triplex miliare situs/grex multus i illo
Quē vigiles dū custodim⁹ nocte pfunda.
Tpe solsticij q sol meat in capricorno
Angelus astitit/z lux circūfulsit in omnes
Clara micans tremūd⁹/magq; pauore stu
Angl's ē nobis nolite timere locut⁹ (pem⁹
Ecce euāgelizo vobis gaudia magna
Omni p ppl'o/qr vobis est modo natus
Saluator mūdi xpus dīs dauid vrbe
Addidit et signū nos qle videmus apte
Et subito facta est celestis multa cohortis
Milicie vox/que dīm laudat/resonatq;
Hl'ia sit celis dño/pax reddita terra
Humano generi q̄b est nō prava volūtas
¶ Talia mirant bi q̄r venit ad aures
Sermo/suo cūcta cōseruat corde maria
Cōseruatq; ioseph/z secū audita recēsen t.
¶ Pastores abeūt collaudāt glorificantq;
Oibus his dīm q cernere cōtigit ipos
¶ Credet forte aliq̄s/q de grege mūera ce
Pastor⁹ grat⁹ trāsmiserit aut ob hōrē (tus
Diuinū/vel q fuerit miseratus egentes
Nō aurū vt reges/sed mel lac siue butirum
Velleraūl nenda vel oues agnosq; tenel/
¶ Et qd nos agim⁹/nūq̄d ñ glificare(los
Hclaudare decet dīm/cognitio maior
Est q̄bus indulta de xpi religione
Hasca! nr̄o puer hic in corde/fideq;
Sit semē/sit neuma pater/sint gr̄a spesq;
Obstetricātes/ast mētis portio summa
Immolata manēs sit mr̄ filia virgo
Dū mēs verbigena meditādo pturit ex se.
Diuinū nouiter verbū/suffecerit illud
Panniculis tegere si defuit aurea vestis
Pro se fulget eni cultu nō indiget vllo
Nō tamen ornatū reiicit q̄ datur vltro
Plus gaudet veste q̄ verbis terra sacris ē.
Asolis q̄ si fuerit depicta polris
¶ Bra multimode ptitur dona p omnes
Qualiter in tos tū accipe gr'a culpat
Euoco te mortalis hō rude vocāti
Gratia sum/tibi cōtulerim q̄ mag videto
Tu redimēdus eras/qr pditus exul z ātre
Mortis in impio positus/sed soluere sol⁹
Hoc poterat pciū deus/eternalis z altus
Quē frustra capere tentasses siue videre
Feci q sil'is fieret tibi/tempe factus
Immēsus mēsus/z puulus atq; vidēdus
Obūcāt tibi sacco vre carnis optus
Palpāduq; datur/si formidabilis eius
Visa pus fuerat sapientia/flagicios os
Accusans/si iusticie damnatio terrens
Cōturbabat te/si deinde potētia seuis
Horrida tormētis formidine cōcutiebat
Juste damnatū/nūc respirare memento
En sapiētia fit infantia/fit q̄si nō fans
Pro iusticia damnat/iusticiatur
Ut soluat penas tanq̄ rea/criminis oīis
Judice me p me pstratur summa potestas
Do legem iusto vinclis astringo potētem
Denicq; cōcludo verbū sapiētis in ore
Victrici datur ergo mihi de iure triūphus
¶ Dis ingrate si nō sit gratia talis
Grata tibi/q̄d si multa maiora rependi
Paup eras/p te ditando dines egenus
Efficit: mirū si nō sunt sufficiētes
Diuitie tales infinituq; thesaurus
¶ Ampli⁹ efficio mens q̄ rna celica verbi
Esse pōt summi sctō spiramine mater
Ue tibi/sed raro ppendo signa nitere
Infantis nati virtutū te qr panni
Fascia nec religant disciplīe/nec in imo
Vis inclinari/nec te puero sil'em das
Vis altus diues pōpositus grādis haberi.
O resipiscevidēs infantē/z trūq; pentem
Funde pces ad eos/pete natū q̄ tibi natus
Est hodie/nec eni pueri mos est reminisci
Ire rancoris/odij ve/nec impia fiet
Erga te mater pietatis/mater amoris
Nec ioseph inuidus est/nullā ptiere repul
Justicie si iudiciū formidine terrēs (sam
Pregrauat appella/peta me/mea suscipi/
Curia/salu⁹ eris/si te dānauer vltro (et te
Prabūtq; tuā cām ioseph atq; maria
Immo tuas ihs accipiet p iudice pces
Dū sedeo ppera/si cessero/clamor inanis
Fiet crede/meis etiā sub legibus esto
Vis tibi dem veniā pcens alijs veniaz da

Pastores imitare gregē custos vigil vt sis
Brextu⁹ ō sensus ꝛ motus colligit omnes
Auribvintende cordis/quid turba canoꝛo
Celestis resonet bymno/piter cane. vita
Cōcordat voci/non sit simphonia discoꝛs
Ō fra plena satzhoiem monuisse puterur
Addidit/infantis dum circūcisio fiet
Cū lacrimis ꝛ cū valido clamoꝛe salutis
Nomē qō ihs est capiet/sub luce ꝓpinqua
Quo sine nulla ptz homini saluatio terris

Octaua distinctio

Ost oꝛtū pueri fulgere dies ꝓperabat
Octau⁹ iam bxiōtis ꝑmo kalendas
Astāti tibi iuste ioseph sic virgo locuta
Mi vir/mi dñe sit circumcisus oportet
Infans iste/suis vt fratribus assimilet
Legibus astrictos vt saluet lege sub esto
Quānis sit dñs nō legi obnoxius vlli
Diterat et facie deoꝛāt virgo benignā
Ad cunas nati/leui ābvipe sopoꝛe
Forte quiescebat fili suauissime dixit
Jā fundēdus erit sanguis tuus/atz tenella
Cultro pscindēda caro/nudaberis acri
Vulnere sauci⁹/ꝛ frigus tolerabis iniquū
Undabit lacrimis facies speciosa/dolenti
Vagitu/simul ꝛ valido clamoꝛe replebis
Aures astātū/meme penetrabit acutus
Plangoꝛis gladius/mr̄nacz viscera rūpet
Parendū tū est/fuerit quecunqz voluntas
Abba pr̄ tua/tu mō mi vir sctē mistros
Accersi legis.fiet nec erit moza crede
Rīdit iustus tremula cū voce/tremoꝛē
Incussit luctus / quo fit turbatus / amate
Uxoris pueri matrisqz vicem miseretur
Jt merens secū meditādo plurima voluit.
Ast postqz mr̄ cuz solo clausa remansit
Tū lacrimis totas ꝛbisqz relauat habenas
Quid loquar aut fileam.qñ puriſſime fili
Innocuuz sine peccato te cerno reatus
Dūani lucem generis/maledicta pentum
Primoz noxa potuisti cōditoꝛ alme
Ne caderēt seruare pr⁹ vl' vt bi cecidissent
Nunqd nō poteras aliter ꝛuare cadentes
Sāguine dqz geniti penis ꝛatrocibus eius
O gabriel memini mibi te dixisse salutem
Ecce dolore ꝑmoꝛ/ois qz criminis expers
Diras peccati tenero fert coꝛpe penas
Ast ita vult fieri/q̄ sum:q murmura ꝛ
Uelle suū dederi quānis doloꝛ vrget amaꝛ
Erroꝛquetqz meo molli suspiria coꝛde (r⁹
Soluit interea pueri sopoꝛ hīc adapt;
Paulū palpebris lucē q̄rens ꝓpe cernit
Astantem matrem vultū que ptinus eius
Inclinata petit delibans oscula fronti
Dat lacrimas qbꝫ ipe suas imiscuit infās.
O coꝛ duricie solidi superans adamantis
Qō nō emollit tante pietatis imago
Affoꝛe virgo notās hoꝛā qua tradere oꝛ
Exhibet effert/nomēqz Jesus datur ipi
Premonet id mr̄/sibi dixerat anglus ante
Dixerat atqz viro/fieret qz causa salutis
Dulce ihs nomē. Exq̄ tu virgo suboꝛras
Cōpescis gemitus/coꝛ contēplatio surſū.
Sbleuat/ꝛ gaudes toto oꝛbe vēire salutē
Gaudia cōpēsant pauꝛos eterna doloꝛes
Romani veteres posuere sal⁹ tibi tēplū:
Uera salus ihs est/sine q̄ saluabero nemo
Uexillū fuit ꝟ nomē tibi paule p oꝛbez
Cuius sunt fidei strati virtute rebelles
Est coꝛdis iubilus ihs/exultatio mentis.
Estqz triūphale nomē vincens sceleratas
Peccatoꝛ acies Jesus ergo mihi ihs esto
O dignare/sal⁹ tua sum mihi dicere seruo
Nomē ad hoc ihs in celis terris ꝛ abyssis
Cūcta genu flectūt/tentatio diffugit ois
O celebrāde ioseph/cui nom̄ tle ꝛuelat
Angelus in somnis/q̄riens nomē ihs oꝛe
Suaue tuo sonuit/verbo dū faris amico
Sepe sibi quāta dulcedine coꝛ recreatur ;
Ō fra nature dñans/bodie bñdicit
Anni ꝑncipio/sunt hec encenia nobis
Magna nimis/nō q̄ solita ē ꝑbere vicissiz
Uana superstitio/nobis mō gratia donat
Ualde salutiferū sacro cū sanguine nomē
Ergo reddevieē ꝑbe sibi qō petit a te
Uanqz tuū coꝛ crede petit/coꝛ trade petēti
Quis neget ingratus donatū/nēo retractz
Cara ihs cordis possessio/ps bñdicta
Addjce q̄ thronus me⁹ in q̄ gratia versoꝛ
Est puer iste ihs/c⁹ gerulus ioseph astat
Accedas ad eū pete me securus ab ipo
Aude/qd refugis incredulus esse caueto
Flecte genu coꝛdis/sit simpler/sitqz fidele
Pacis amās būle/dñi qō verba tremiscat
Tale coꝛ iplere mihi credito magꝫ voluptas
Forte ioseph meditās qd circūcisio signz
Mystica/q̄ coꝛdis resecare superflua nouit
Incircūcisū nā coꝛ vetat esse ꝓpha
Dente videt/qm̄ lugēs cōtritio cultrum.
Seu cōpūctio fert moral'/ꝛ alma sacerdos
Fra/mittit eā vicioſos radere moꝛes
Notū q̄ pacto /post hāc videt allegoꝛiam
Erroꝛes gladio fidei/pscindere coꝛdis
Altioꝛ ꝛ potioꝛ est circūcisio qualem
Intellectus agēs in nobis efficit vrens

Abstractiua vi/quasi celte vel ense secãdo
Materie ptes vt spũale seorsum
Separz/z fantasma loco fãtasmaqz motu
Intro susceptũ denudans materiales
Abstrahat a formis vi forti cõditiones
Sicut vbi/qñ/q̃tũ/vel quale relatum.
¶ Verũ abstractiua vis hec hebetata fre/
Reddika carne/sz eã meditatõ feruẽs(q̃nt
Ut cos exacuit. si circumcisio dupler
Facta prior fuerit/quã mos dat allegoria
Exẽplar dignũ factor statue tibi monstrat
Ex ligno iformi pulcrũ q̃ formet a galma
Adiicit ipe nihil/fit ibi detractio sola
Partz multiplicis formosa resultat imago
Sic q̃si materiã cui pulcrã vis dare formã
Entis fantasma cõfusum vel vñ/quale
Corde tuo facile retines/z qõ prius intrat
Accipito/nihil addideris/spẽs latet intro
Eradas facito quicq̃d pfectio non est
Entis in hoc ꝓbo cõclusñ/qõ vagꝰ affert
Secũ cõceptus/ vt dicimus esse creatum
Esseqz dependẽs/cui iiicta potentia tps
Aut priuatio sit/vbi/quale/relatio/q̃tum
Hec abstractiue virtutis distrahe celte
Protinus crũpet entis pulcerrima forma
Cortice purgata/deformi/nuda remotis.
Turpibz inuolucris/oiqz qõ accidit enti
Cõspicies q̃ sit vnũ purumqz necesse
Eternũ/nec hñs aliq̃d causabile rerum
Principiũ finis/exẽplar/forma/sigillum.
Cõceptus tñ hic vel imago visio non est
Clara/sed abstracta q̃si circũcisa p omne
Qõ notat imfectũ si nudaueris entis
Nomen vt edocui/ꝓprie tũc cõuenit vni
Supmo solicz deo/diceqz qõ hoc ens
Est infinitũ pelagus substantia dictum
Nomẽ sigt idẽ tetragrãmaton a ꝓpriate
Nã neqz respectũ gerit ad res q̃sqz creatas
¶ Hec cõtẽplaꝰ secũ ioseph/estio spõsaz
Ult fore ptícipem/q̃d nõ cõmunicet illi
Doctior illa q̃dẽ sup his ea cõpbat/addẽs
Abstrabit ens vt aisdũ mẽs sibi forat a gal
Sz capit ipa bõi formã dilectio q̃ nõ(ma
Permanz intra se/ nec imagie sistit entz
Cõcupit ire foras/in amatũ se sibi prius
Ult trãsformari/vult se trãsfũdere totam
Fortz eni q̃si mors amor ẽvt flãmeꝰ ignis
Ac velut accẽsa rutilans fornace liquescit,
Aurũ/fitqz potẽs oẽm trãssumere formam
Nec ꝓpria sistit/sic mens ignita supno
Cũ desiderio semp liquefacta mouetur
Donec fine boni ꝑmo requiescat amato
Est eq̃dẽ bonitas hec formaz spũalis
Illius ignis quo debet feruescere tota
Mens in amore dei/qm solus bonꝰ est/et
Hoc nomẽ bonitas ꝓpriũ sibi qõ ihs apte
Denotat excelso demissum nomẽ olympo
¶ Ordine pcedũt amor z rõ quasi verso
Ens sibi cõsimilat rõ/sed amor fieri vult
Ipe bono silis/notat h puto carmẽ amorꝭ
Dilectꝰ meꝰ est mihi/sum sibi/cõsil'amur/
Intellectꝰ eniz mihi se/sz amor sibi me dat
Sed nec amor/morꝰ ẽ discursiuus vt esse
Ult ratio/satis est vno si sistit amato
Tũc reqes sibi tũc somno plasmata q̃escit
Se ꝑmit in solido cũ toto põdere cẽtro
Ergo potẽs fit circũcisio vim p amoris
Jũctus si fidei sit amor virtus rõnis
Nõ ita laudatur/qz cõquisitio sensum
Multos i reprob dedit/ agnouisse dabat
Qõ deꝰ ens ꝑmũ/q̃ mẽs sup oia pstãs
Glificare tñ meritas nec reddere laudes
Nõ latrie cultũ bñ viuendo voluere
Quin libertatem sibi detrahere docentes.
Ingrati/q̃ eũ fato parere necesse
Aut q̃ fortuito flnitarent oia casu
Legibz orba dei mores idcirco nefandos
Ac execrãdos pulso fecere pudore
Flagicitosa sui cordis cõmenta secuti
Functi fine malo/sz amor studet obsequioꝰ
Esse deo/refugit scrutari plima credens
Cõtestãte fide deꝰ est qõ liber et omne
Qõ volũt fecit celis terris z abyssis
Quo sine nec passer cecidit/nec ab arbore
Dic pr̃ est nr̃ merces q̃rẽtibz ampla(ramꝰ
Quãuis ꝓter se sit totꝰ amabilis vltro
Jsta fides se simpla bono defigit i vno
Sit licet in firma rõ/sit deformis/ intrat
Intima fortis amor dilecti fidit/et audet
Supmũ nec tã pensat dñm sed amicuz
¶ Ast alijs tãtus rõnis tantus amoris
Erga diuina defectus/spũale
Nil capiũt/vita merguntur cõpare brutis
Causat z bãc frenesim carnal' virꝰ amoris
Qõ reputant aias vel nullas vel puras
Nostra tñ qz vis intellectiua capax est
Numinis eterni/cõcludit ꝑpetuaz se
Credit z indignam se carnis sternere legi
Hoc aperitur si sit circũcisio cordis
Precipue p canteriũ celestis amoris
Additus z si sit lucꝰ lacrimosus z vngens
Et cur dulcorans qõ cõsolatio linit
¶ Jã satis ẽ dña ioseph itulit / ecce p orbẽ
Nescio/q̃s rumor audit video q̃d sit
Orta q̃dẽ sup aduẽtu vaga fama magoꝝ
Prepetibz pẽnis nũc hac nũc euolat illac

Interea dat lac puero/dat balnea mater
Nodū erat in carne pueri durata cicatrix
Preputij/pellis hec portio scissa refertur
Terris māsisse/negat hoc alius/qz xpus
Ināt surrexit cū carne z sanguine totus
Totū q̄q̄d erat nos surrexisse fatemur
Integrās bois naturā/pellis adempta
Si cruor effusus/sunt talia/crede resūpta.
His sup atq; alijs sensus sit sobri⁹/et tu
Dic ita qō fidei pietas nō deroget vlla
Cōsiliū tale dat littera/deinde subinfert

Nona distinctio

Vbe bierosolima/iudee regia sedes
Ac studiū legis/tēplūq; iure colēdū
Et tritā docti salomonis tpe regis
Hūc alienigena sua sceptra tēbat herodes
Ūñ iacob prīs oracula vera videtur:
Desup aduētu messie gente cupiti
Venerat ille q̄dē/gentes regionis eoe
Balaam docte q̄ iob memorat amicus
Qui maledicta parās sup isrl addere/ vtit
In bñdicta/potēte dei virtute coactus
Et iacob hic cecinit orieť stella refulgens
Stella fuit formata noui p̄nūcia regis|
Cōspiciūt illā reges/veniūt/z in vrbe
Sancta dū sistūt/conq̄rūt/est vbi natus
Iudeoz rex:hec vrbē questio turbat
Te perturbato nimiū crudelis herodes
Jugiter anxia fit dñandi seua cupido
Et qualis rector vrbis tales habitantes
Vel sunt vel fingunt/rōem plebe reqras
Inuenies nullā/vēro ē plus mobile vulg⁹
Turba sacerdotū/scribarūq; agmie ml'
Cōmoniti veniūt/vdāt respōsa petenti(to
Nascet xp̄s in iude bethleem vrbe
Sicut diuina depmpsit voce micheas
Auxilio nimis hūano q̄ fidere q̄runt
Perdūt diuinū/fit in vrbe recōdita stella
Defotis inspicit/reges p̄cedit ad vsq;
Clara domū supra pueri cōsistere visa
Cōgaudēt valde/crudelis clā pus ipis
Rex accersitis fallax cōdixerat ite
Querite de puero/vt veniēs deuot⁹ adorē
Mētiris/fraus ficta tibi/nā pdere q̄ris
Nō colere infantē/sic se pquirere verū
Fingit ypocrita/vult expugnare reptum
Inuenisse ioseph pastores littera tradit
Mētio nulla fit hic/sed q̄liter hui⁹ honor
Hui⁹ misterij māsisse putabitur ecors
Presertim reges/qz nō cessere repente
De reditu vetito nā somnis visio facta est
Quid qō muneribꝰ erat aptus suscipiēdis
Atq; recōdendis/an sola relicta videtur
Mater cū puero/qñ vaga fama p vrbem
Insonuit totā/reges venisse potentes
In dromedarijs in pulchro z diuite cultu
Quid q̄ fortassis p̄grandis fulgida stella
Ulisa fuit multis/signo q̄ stella pacto
Materiā reditvñ fuit formata porem
Cātos nōne ioseph tecū mirar hōres
Nunq̄d nō matri cōgaudes tristicia passe
Dicta pus/puto q̄d vult hec veneratio q̄/
Rñdet virgo vates memorata porez (ris:
Di vir/mi dñe/saluādas credito gētes
Et sua pfundz fidei lustratio corda
Primitie veniūt/inter miracula nullū
Maius p̄dictū est/totoq; implebit orbe
Fiet z eccia de gentibꝰ/ast sinagogam
Magna p pte cecabit deuius error
Diuitias reges z opes cumulare cupiscēt
Addēt ornatus tēplis cū doribꝰ amplis
Plurima dōa ferēt/q̄ mistica pla docebūt
Hor venit z iustū ioseph admirato grā
Mētis i erces̄ rapit/vt secū meditar(dis
Seclusus sol⁹ humili castoq; cubili
Cōquirit si forte magi studio rōis
Docti veniūt/vel tractu legis in astris
Hā deduxit eos radiātis stella nitoris
Dicī anne magus magicas qz nouerit ar
Decidit in sōnū sensim dū talia pēsat(tes
Ulisa loq̄ grādeua parēs natura/decoz
Astriferūq; caput illi qō signifer ornat
Circul⁹ atq; orbes septē/totidēq; planete
Cōtinet hec vtero cūctarū semina rerum
Semina sunt elemēta sibi q̄ tpat/et que
Influa cōciliat vis celi/mixta pinde
Profert assidue spēs distincta p omnes
Uoli dare ioseph dubiā deducere mētē
Querēs forte meis si feci viribꝰ illā
Que steterit hic stellā/si me ductrice magoz
Venerit ista cohors rōnis lumine fisa
Scito tale nihil celis vel in aere gesto
Funereas cognosco meū formasse cōetas
Flāmiferasq; faces sil'es radiātibꝰ astris/
Quas admirātur subito p inania labi
Huic alius mot⁹/huic pduratio dispar
Hūc circa puerū/nec denego/pl'ima fiunt
Que nr̄as supant leges/pquirere causas
Non nr̄m/dño parere necesse iubenti
Sed neq; nob est hoim subiecta volūtas
Libera nūc illuc nūc huc cōuertit vt vult
Idcirco leges neq̄t experientia certas
Colligere/hūanos dū sub me respicit act⁹
Cur:qz nec celū nec ego causauim⁹ illos
Jūge q̄ humanus supra me finis babeť

Ola dicta beans/ad quã dux gra sola
Nõ ego/nec media disponere sufficiẽs sit
Ast aliter fuerat hominis formatio pma
Nam nemini/p cũcta sibi dedit officiosa
De dns/iussit illi post esse rebellem/
Sed maiora dedit valeat q nostra ptas
Dũ reparare placet/z eã vult esse redẽptaz
Misteriũ fateor/hoc nescio/nã sua reges
Nõ mea stella trahit/pepit sine semie ygo
Absq dolore carẽs/pastoribz z data luce
Rome oleũ fluxit/cecidit pacis mõ tẽplũ.
Nõ meus hic terris/nõ celis inditus ordo
Gratia me superest/illã pete/pdoceat te
Nec inter somnos elabit/z ioseph oẽm
Peruigil vtroz seriem docet/atq retexit
Ulisa pbat/roboraq suo supaddidit ore
Post hec legitimũ dũ tps adesse dieru
Quos q̃draginta numerat lex/sensit/aboz
Jam pueri/spõso loquit nosti qz tẽplũ(tu
Nõ sine muneribz nos visere cõuenit/ifas
Est eteni pmogenitus/redimat oportet
Nõ qõ eũ vel me legis censura coartet
Spõte placet subdi/fiatq oblatio nra
Paupibz silis/moxes humiles doceamus

Distinctio x

Respõsum symeũ accepit desup olim
Nõ te moxs rapiet nisi xpm videris
Xpus vbi venit q̃d gra suggerit audit (ani
Ora celestis radians bonitatis imago
Ecce suũ venit ad tẽplũ dns dnator
Juste senex timoratе dei/quẽ spus implet
Interno afflatu/fac occurras venienti
Ulnis accipito puerũ/bñdicito dicens
Dimittis dne me nũc in pace/secundum
Uerbũ scẽ tuũ/qui sum fuus tuus alme
Nanq tua ppꝛis oculis nũc cerno salutẽ
Sine salutare/qõ cunctoz pploz
Ante paras faciez/lux gentibz alta reuelas
Jsrl ipe tue laus est/z gloria plebis
Hebxa senex ergo q̃uis lãguore gnata
Corõ vigẽte mouz/tẽplũ petit ornat oman
Nũc ea/nũc illa loca tẽpli/suadz alacrz (ter
Sic faciant alij/qz mox veniet dnator
Prospicit et aditis tẽplicq p atria/qñ
Promissus veniet/vidit pcedere tandem
Bet bleen ex vrbe te ygo ioseph puerũq
Agmine cũ sctõ vicinoz atq pentum
Spũs extẽplo sanctus sibi pdidit/hic est
Exilit/z iubilat/nõ se capit/atq iuuentus
Est aquile visa/mens iu dño renouatur
Turturis illic par duplicatus siue colũbe
Pullus p puero datur/huic q̃ sacrificatur
Obtorto colle guttur dirũpit vngue
Sanguis z effusus diuina altaria tingit
Pluma vesicula q cineres mittũt in atros
Clidit z igemuit noua ygo puerpa nosceꝰ
Passuri hãc pueri p nobis esse figuram
Infantẽ redimẽs vix ciclos quinq dedisti
Forte sacerdotũ sancta de sorte beati
Tũc aderãt cũ te puero veneraãde iobes
Uir zacharias z olim sterilis sua cõiunx
Uenerat anna senex octagenaria vates
Deq Jesu cũctis multo sermone loquunt
Intulit symeon tibi matri virgo maria
Uoce pphetali/positus puer iste ruinam
Est in multoz/multisq redẽptio fiet
Jsrl ex ppl'o/sed erit cui dicere contra
Cõtinget signũ/gladius trãsibit acerbus
Arede/tuã mr aiam/sic corda ptẽbunt
Singula corde suo retinet ygoq recen
Dictaq facta sil/cũ leris tristia cõfert (set
Tuq ioseph/nec eni memorẽ nõ esse dece
Mos erat i tẽplo distinct sedibz vti(bat
Uirginibz nuptisq peto q̃ sede resedit
Uirgo die tali/puto nuptis associatur
Jpa humilis secreta tegẽs/z elizabeth illi
Cõsignare locũ satagit cognata ppinquã
Cõcordãt aliq/fors quasdã liuor inurit
Diuitias reputat solas plebs mlta colen
Pq plerũt legẽ ioseph atq maria(das
In tẽplo syon/redeũt ad nazareth vbeu
Querit eũdo/put fit cõsolãdo laborem
Uir puerũ ppꝛis vlnis ad pectora gestans
Fasciculũ veluti mirrhe/q̃si cordis amorẽ
Quid ne putas dña sibi vult dictũ symeõis
Dic erit insignũ cui cõtradictio fiet
Presertim qz p̃dixit mihi visio certa
Nõ foret iste puer pploz causa salutis?
Hi vir/mi dñe vicis cõtraria virtus
Uirtus in medio rectũ tenet/ast vicioz
Sunt torta extrema/falsi cõuentio nulla
Cũ vero/nec q̃ fidei natura capescit
Nec videt inflatus oculus/nec crimie lip
Signa petit iudea/placet sapia grec(pus
Stulticiã verba/reputabit grecia christi
Signaq q̃ faciet/iudei scãdala dicent
Si de corporeis ratio vix redditur vlla
Si deus illustret/capiet celestia nemo
Infans iste dei dicetur filius/o quot
Philosophi simul et iudei tale videntes
Corpus qõ peperi/qõ nos gestauim ãbo
Dicent/q̃d cũ carne deo/q̃s filius illi
Esse põt/cũ sit simplex eternus et vnus?
At cũ dicet de virgine natus/et absq
Cõtactu cuiusq viri/q vagit infans

Hac q̄ cl dederim/q̄ tu nutriueris illum
Scādala stulta vides fidei si lumia desint
Nō aliter q̄ nicticorax si fulgida solis
Lumina cōtendat tenebroso cernere visu
Aut siq̄s varia p nubila/densaq̄ lunam
Inspiciat/fallūt ipa radiante colores
Est oculis mētis terra ois passio nubes
Passio iudiciū variū variata rependit
Practica/pcipue ratio dīudicat vt fit
In desiderio tractus nunc iste vel ille
Hinc oc̄s trahit oculo/velut orbibo orbes
Quid q̄ō care ioseph sensisti surgēt mī/
Murmur iā pplo/q̄ nō erit puer h̄ rex (tū
Cōsortē nō regna volūt/nō ampla ptās
Urbe bierlima scis que turbatio facta est
Ecce sed o mi vir natiuū cerno ꝓpinquū
Nazareth opidulū/verb iā terminus esto
Mutua posterius sup his collatio fiet
Cōplacet/inq̄t vir video ocurrere nros
Affines/leti veniūt applaudere nobis
Proq̄ puerpio/pueroq̄ tuo/redituq̄
Sic erat/o q̄s mens vēture nescia sortis
Fient in luctū q̄ sunt mō gaudia mestum
Interea mā se reputās truculēt⁹ herodes
Regū respōsis delusum/pfurit amens
Ergo regnabit alius? regnoq̄ repellar
Judee/fiet aliter pueros nece pdam
Bethleen in tota/placet hoc regiōe morari
Hoc ita ꝓposuit pmo/sed pgere romā (tes
Vrget natoꝝ delatio facta suoꝝ
Hec inter ioseph est egiptū pgere iussus
Cū mre et puero sic descripsimus ante
Sic dīs seuo sapiēs est vsus herode
In bōa/oia mala scit ocurrer gesta maloꝝ
Rex redit/z mādat crudelia ꝑcepta p oēs
Bethleen heu terre fines/nullusq̄ bimatū
Attingēs puer/ac infra delinquit expers
Mortis/z in ꝓprios gladi⁹ deseuit equ⁹
Regnātis natos/hinc cesar/porc⁹ herodis
Esse malim q̄ filius/heu describere tale
Quis poterit facin⁹? q̄s fando eqre dolorē
Matrū e cōplexu pueri rapiunt/z ipos
Ubera lactātes fodit crudelior ensis
Excerebrāt alios/elidunt corpa petris
Innocuo matrū lac tingere sāguie gaudēt
Hebraiz exercpūt alios/pcs ꝑterit istos
Improbi/z matrū lacrias iustosq̄ dolores
Altiq̄ pces/gestus būiles risisse voluptas
Quid tibi vis ceca/terreni ābitio regni
Nō est cōsilium nō est prudentia cōtra
Crede deū/placido deus oia fine coberet
Dixerit hic aliq̄s matrū infelicia fata
Sed felicia sunt/nec enī lōgeuior eras
Profuerit/quātū mors ꝓtulit accelerata
Ecce tuū symeon verbū iam verificatur
Fit puer iste Jesus multoꝝ dura ruina
Corpe dura quidē est/aīe vos viuite lete
Nō eteni Jesus aduenit cōcedere terris
Pacem/sed gladiū q̄ pax cōquirit alma
Felices pueri quos circūcisio puros
Primitus effecit sacrat ꝓpri⁹ mō sanguis/
Heu q̄tū miseris mortalib horrida sorte
Perdēt q̄ mal fas vitā ipune bonoꝝ
Quilibet est si fas seuos iugulare tyrānos
Cur scelerat⁹/cur truculēt⁹ viuit herodes?
Sed nō fas/tibi vidictā de⁹ alme reſuas/
Solis q̄s statuis est exercēda ministris
Corporeas vero si mortes has puerorum
Horresc̄it meditās/q̄s terrior illa tirānis
Que genitas nouiter aīas iugulare reqrēs
Ridz/rexēpli gladio secat ipba calcās (los
Hō pedib mō suffocat hos mō strāgl̄at il/ B
Dēs noua vbigēa dū se trāsferre iubet
Egipti tenebris/hoc est caligine dira
Tutandū/simulachra ruūt/fātasmata ce/
Dirigit ipe ioseph h̄ ē discretio gressū (dūt
Heu cadat in ꝑceps petulātis carnis asell⁹
Perfurit interea sathanas q̄ pdere/pdens
Multa/neq̄t puerū ignota regiōe ꝑ postū
Hactenus hec mētis oculos dū retro re
Inspicioq̄z dīē q̄ tēplo sistit infans (flecto
Februus intrabat mēsis q̄ more celebri
Romam cū facib pplus lustrabat ouāter
Uana supstitio/fidei dū roma recepit
Lumen mutata festiuo cessit honori
Virginis atq̄ ioseph pueri/simeōis ānē
Hinc candela/manu portat cerea multa
In tēplis hodie prudēti consilio fit
Nō pplaris mos/q̄ tolli vix potuisset
Fundit⁹/in finis melioris vertitur vsum
Augusti sic ꝓma tuis data petre catbenis
Sic iano possunt encenia/facta colorem
Sumere vtutis/nob dat ergo salubris
Regula/dū mores pplaria corda replerūt
Uana supstitio q̄bus est seu deuius error
Tollere cū facile neq̄as/mutare docebo
Fine bono/sit eis melior directio cordis
O q̄s lata ptz hec regula/que vicios os
Actus innumeros vtutes reddere posset
Dū nūmos recipit q̄s sacra ministrans
Tollite/pclamāt sunt simonis oia plena
Quis numerer? q̄t dāt vsure noia reb?
Quicq̄d eis vanū/q̄cq̄d vl̄ displicet/aeri
Judicio feriūt/mortali crimine damnant
Plura tū fieri pūt aliq̄n merendo
Talia/si fuerit prudens directio cordis

Hec tñ hec nr̃m singula tradere metris
Sed redeo/nõ roma mõ lustrãda poze
Hec venerãda sibi sũt idola muta vinceps
Cũ face succesa/cessit iam cereus ardens
Indecus ecclesie/nomen candela diei
Multiplicata dedit/flãmãti splẽdida luce
Que fert leticiã/q̃ mistica multa figurat
Igne vigor/fulgor/ardor sunt appriate
Patre vigor/fulgor genito/suauissim⁹ ar/
Pneumate sũt sacro vtut⁊ sit vigor i te(dor
Fulgeat in mẽte sapia/serpat amoris
Ardor in affectu/deuotio sctã coruscis
Luceat exẽplis/si cordibꝫ ignea lex est
Hã Jesus atq̃ sui nob exempla pentes
Religiosa satis liq̃runt/qñ quotannis
Isse bierlimis referũtur visere templum
Annus erat puero bisseno⁹ qñ remãsit
Per triduũ in tẽplo/redijt subiectus vtriq̃
Undecima distin.
Lire velim p̃clare ioseph p̃clara maria
Dũ ihs a tẽplo rediẽs ad nazareth vr/
Tramite,prẽso plusq̃ miliaria bis sex (bẽ
Cũ puero q̃s ẽmo fuit nec enĩ siluistis
Quis dederit trilogus fuerit nor⁹ mihi vr̃
Ambulat vt medi⁹ ihs iter vtrũq̃ pntẽ
Hera manũ manui repetit suauissima mr̃
Fili q̃d nobis fecisti pdite totum
Per triduũ?q̃ verba tibi/q̃ facta fuerunt?
Enarres placeat/via nã sermõe leuatur
Prima sacerdotes ⁊ scribas visere mr̃
Templo cura fuit/de lege interrogo mlta
Multa sup ritu sacroz/si cito regem
Venturũ sperant messiã/cuius ⁊ ipe
Natus erit?q̃li ve loco nascet ⁊ anno?
Diues vel paup?q̃ vita?q̃s exitus illi?
Quisq̃ refert vt doct⁹ erat/cecinisse,p̃has
Libris in varijs.ergo venisse reuinco
Dictis ex,p̃ijs messiam viuere terris
Hi rank se respiciũt pariter/nec habentes
Resp̃sum solidũ/me respondere purgent
Talibꝫ intentũ reperisti sedula mater
Inter eos/reliquo cũ notis tpe verso⁊
Quos genus affines reddit/nutrit⁹ ab ill.
Incola q̃d faciat deserti noster in annis
Par/scicitor/vite cui celica forma iobes
At nos blãde puer nimis anxia cura co
Me cũ mr̃e tua/rur⁹ ne pdere tete (q̃bat
Quereret impietas charissime seua tirãni
Quid ne putas agim⁹ p̃me dũ nocte diei
Una dom⁹ recipit nos ambos/te sine fili?
Hãq̃ viros mos a mlieribꝫ ire seorsum
Fust pueris aderat fas istac ire vel illac
Hinc ego cũ matre te/mecũ pgere credit
Hõne fuit tecũ petim⁹?/q̃rimurq̃ vicissim.
Fit nobis nox vna vigil/flem⁹q̃ pcantes.
Prio mane cito ꝓsurgim⁹?/atq̃ ꝓpinquos
Hũc hos nũc illos inter te q̃rere cura est
Teq̃ die tota fili nõ inuenientes
Q̃n tertia lux orik repedamus ad vrbem
Heu nimiũ tristes defessus anbelatq̃ ter
Istũ sed remouet inuẽtio leta dolorem
Oramus fili ne taliter egeris vltra
Nec faciã remanebo domi/parebocq̃ vob
Rũdit puer/hinc fit prima nazareth illa
Intrauere domũ fuit illis cena parãda
Hõ erat intus aq̃ vicino fonte petẽda est
Protinus vrceolũ puer accipit obsecꝺosus
Ad fontẽ ꝓperat/lassus licet/o gabriel q̃d
Ista vides reputas tecũ/qm̃ deus ecce
Seruit ⁊ obsequik terris/quẽ regia celi
Tota coborz tremit/⁊ supplex venerak ad
orans. (lum
Quid dices bois ignaua superbia?nul/
Dignãs obsequiũ/tolerãs nec pigla borẽ?
Amplius exemplũ pulchrũ de religione
Mõq̃ pentibus est bũlis subiectio dãda/
Seruitiũq̃ frequẽs pueris dñs ihs offert
Sedula nõ min⁹ hic speculak cura pentũ
Quãto cũ studio nati ferutur oportet
Corpe ne pereant/aie saluatio cura
Cõquirẽda/tñ maiori solicitaq̃
Insup hoc speculo cor deuotũ meditetur
Quid q̃rat q̃d agat/qñ declinat in iram
Q̃n pdimus est ab eo deus/⁊ Jesus extra
Diffugiẽs fictũ/vel de virtute superbum
Fac tibi discursus ⁊ p loca celica quere
Cũ pedibꝫ mẽt⁊/mãibꝫq̃ repẽs/pauor in/
Vrgeat/⁊ dolor anxi⁹/oẽs ipete sctos(gẽs
Sis iportunus/nec desine sepe repulsus.
Irrue tu q̃si mẽt⁊ inops l'ad hos l'ad illos
Pandite/dic vbi sit fugiẽs dilect⁹/et illũ
Reddite/nõ fas est vob/o lãguor ⁊ borror
En morior/pstrata pedes nec deseroꝝ vros
Isti redeat mẽtis vtero de pneumate sacro
Quẽ pepi mr̃/est totus amabilis ille
Te tibi mens tumida talẽ q̃ reticis a te
Penitet heu/heu/nunq̃d cũ pnia redder?
Quo querã?q̃d agã/si nõ inuenero celi
Tẽplo/q̃ fugiã vel vbi moribũda quiescã?
Dic rur⁹ p̃cor alme ioseph /tibi supplico
Ambos obtestor/mẽores estote por⁊(go
Curarũ ⁊ desiderij qõ torsit vtrunq̃
Et q̃t circuit⁹/quota questio facta p oẽs
Querẽdo pueri/cũ declinare parumper
Ut vobis voluit querentibꝫ vt miserer

Forsan sciretis/miseros miseret miseroꝝ
Ergo ioseph sicut visus tibi durior esset
Quereti puerū/si qs celasse repertus
Nec iuuisse volēs fuerat/mihi mollior esto
Cōdescēde pijs votis si recta requiro
Etas in puero/sapiētia/gratia corā
Mūdo crescebāt/z in illis pficiebat
Ac ita se gessit triginta donec ad annos
Venit/cōtinue ioseph vt prēm venerat⁹
Secū bitans/prēz q plebs existimat oīs
Asserit ß lucas/ notat hoc z fmo philippi
Ad nathanael se pm reperisse loquentis
Quē scripsit moyses a nazareth et ioseph
Deserto veluti studuit latitare iohes(oꝛtū
Tps ad hoc/celat ita cura domestica pm
Vera repētine nō vult se pdere virt⁹
Et ioseph icuru⁹ senio sua mēbra bacillo
Sustiet atz regit/labor huic ñ ꝓuēit vll⁹
Vir fact⁹ residere domi/qñqz benignus
Vt Jesus inspexit/cōsedit primus illi
In pmis repmit assurrexisse volētem
Hinc loqt/dilecte ioseph fidissime custos
Etas dū tulerat tua iure colēdo minister
Exercēdū opus ē p q̄ sum missus in orbē
Nec residere domi tibi nec socialis adesse
Pacien⁹ vt feci/potero tolerare labores
Quos bitur⁹ ero poteris nec dura viarū
Forte nec inuidiā mea q̄ bñ gesta sequet
Flet ioseph/ac imo suspiria pectore tra
Ergo mori pstat inqt/spes vnica vite (xit
Tu solamē eras nob/q̄d vita deinceps
Profuerit? cū sit mortis lex oībus vna
Proxia/ſz senib⁹ venit/z mortale q̄d vltrā
Cōcupiā? q̄d amem? si nō ꝓuuere fas est
Sed vereor dñe/fili sanctissime qñ
Hoſe dignaris hoc me/vereor sceleratos
Judee multos hoies simul z galilee
In q̄bus z verax verbū z virt⁹ odio sunt
Que tibi sola placēt/horꝝ si carpe vitam
Si mores formare bonos tētauerī/Eben
Hoꝛ volet vt pscis te liuor pdere nequā
Et volz agnoui ihs intulit/eccevidem⁹
O grādeue parēs mō q nos diligit omis
Nazareth hic ppls/sed noueris affore tps
Hac nra qñ pharisei me synagoga
Torti rancore/dū ꝓba ꝓphetica de me
Scripta legā/qō me dñs trāsmisit z vnxit
Desup hoc mōte me pcipitē dare querent
Sz mihi cedz mōs/vestigia mōte reliquā
Hollior būana lapidū natura patebit
Hi mea puertēt miracula/dogmata spnēt
Et dicēt medice temet curare memento
Plurima subticeo/ſz q̄cq̄d erit pagēdū est
Intrepide mihi qō statuit diuina volūtas
Sit labor/atz dolor/afflictio/vlnera car⁹
Sit gladius/sit crux dño parere ncēe(cer
Mors etiā tolerāda pijs/patiēta vincit
Et celi regno tribulatio multa coronat
Equa mēte feras q̄cq̄d tolerare necesse
Nec mihi nec dño pr̄ assentire recuses
Hec ait/z solēs lacrimosa voce q̄rentem
Liquit z huic celerem pdixit adesse q̄tē
Hec sup introijt cōiux sctissima querit
Hi vir/mi dñe q̄d hēs? plāgore dolorem
Nempe suū sensit/lacrimisq̄ p ora volutz
Hic silet/ac tandē potuit q̄ voce recenset
Singulu mixto/pnūcia tristia xpi
Cōdolet afflicto vultū tñ ipa serenat
Verbaqz dat blāda/pmit alto corde dolo
Scit qñ tristi cōfert affabile verbuz.(res

Distinctio XII

Venerat illa dies q̄ vitā morte paratz
Perpetuā tibi iuste ioseph/dauid in
Xpi adē cū mre pia/q̄bofficiose(dita,plesꝰ
Seruieras/vultu placido solanꝰ eūtem
Ora licet lacrimis oppleuerit int⁹ oboꝛtz
Naturalis amor/eterni sat credere fas est
Nō prēm ihs/et spōsum fleuit moriētem
Virgo benigna suū/fidi custodis amato
Procūbit lecto/cōplexās mēbra pudicis
Oscula dat labijs/mi vir cōclamat/ab is
Deseris z viduā/passurā dira relinqs(ne?
Velle tū dñi fiat/dilecte valeto
Hil timeas/dñs placida te sede locabit
Protin⁹ ipe ioseph pciosa morte quieuit
Lugubres recipit vestes viduata maria
Exequias reddūt deuotas nazareth vbe
Tota virū flet plebs q̄ viuerat absq̄ q̄rela
Qibus in cōe bonus sctissimus heros
Certa dauid regis z pclarissima ples
Hec tū est obit⁹ sat certa dies/qz signant
Hāc varij varie p religione colendam
Est februarius/ē z marcius/estqz decēber
Primi nona dies/cū deno nona secundi
Alterius decima p quosdā z nona notat
Sit q̄cunqz dies sua nob⁹ mors horanda
Casta velut turtur si cōpare sit viduata
Sola volat repetēs arētes arboꝛe ramos
Pro cantu resonat plāctu gemebunda pu
Sic dolz abrupto vite social' amoꝛe(dico
Virgo gemēs/deflēsq̄ virū plāgoꝝ mode
At sel' vt sensit subtristē filius eius (sto
Solās alloquit secreta q̄z prima pādit
Atqz futuroꝝ serie breuiando recenset
Cara mihi in pmis mr̄ nolito doloꝛis.

Accumulare tibi cās/sed respice mentis
Interiore oculo fidei cū lumine/quales
Collegio patrum bñ qui vixere priorum
Applausus iubilosq; dedit custodis aici
Decedēs aīa/dñi limbū ingressa/ꝑpinquā
Sic etenī nouit denūciat esse salutem
Iam saluator adest/ego sū saluatio certa
Porro te solam mater custode carentem
Heu reputes subeo curā/iam discipulor̄
Plurimus astabit nūer⁹ mihi/iā mlieres
Sancte gaudebūt sese ꝑbere ministras
Audis vt affinis noster pius iste iobes
Dacten⁹ hec deserta colēs mō flumie cepit
Jordanis baptisma nouū baptismate c⁹
Abluar/vt sit aḋs recreādis spiritibꝰ vis/
Me pplo oñdet/digito mōstrabit ꝛ agn⁹
Jnḋet/ecce dei/mūdi ą crimina tollit
Hāq; colōbina/specie supastitit et almus
Spūs et māsit in eo dñi tingitur vndis
Vidi equidē et noui/celi testantur aperti
Vox ego clamantis in deserto/paret oīs
Dirigat ꝛ calles dño pplus venienti
Quenq; sui pigeat sceleris/qz ꝓmat ecce
Regnū celoꝝ / trunco est affixa securis
Crebrius et hec plura feret q̄ cōciliabunt
Auditor̄ animos/mihi gēs sociabit̄ vltro
Carcere claudet/volet ħ imitis herodes
Quē timor ꝛ liuor stimulis agitabit acerb
Public⁹ inde mihi fmo ꝓcedet ad omnes
Judee terras/p sabbata/p synagogas
Deserto tū ipe ꝑus remanebo diebus
Bis viginti/ me deducet spiritus illuc
Tentādū a sathana/rabida ą turbid⁹ ira
Plurima ppleꝛa secum rōne reuoluet
Hic ne deus ą iam potuit ieiunia per tot
Ferre dies: de q̄ sunt multi tanta locuti
Dō veniet nr̄m spolians violēt⁹ auernum
Si vero de⁹ est mō q̄liter esurit: tibo
Tentatur⁹ eū/comites aderūt mihi pestes
Tres herebi furie/gula ꝑma/supbia deide
Mente tumēs/alia rerū sceleꝛata cupido.
Turpes celabūt vult⁹ sb imagine pulcra
Virtutū sub fallaci/fictoq; decore
Debita sum dicet gula sustentatio carnis
Altera fide deo/dicet quid sanctius hoc ē
Tertia ꝙ toti dines dominabitur orbi
Dis potui mōstris ꝑmos supare pentes
Hāquid ꝛ hūc alīs silem sbuertere possuꝝ
Jsta sathan secū sz erūt tentamia frustra
Diuini gladio verbi cōfossus abibit
Deniq; multa mihi mater dilecta trienni
Tempe patranda/quoꝝ tu conscia fies
Haz pñs aderis sub me custode deinceps
Cōspicies oculis tādē me scādere celos
Scādet et ipe ioseph vt mecū regnet i eū
Regnabis piter fuerit dum vita peracta
Nomē laus et honor dabit̄ ꝑ secula vobis
Procūbit mr̄ genibusq; affusa repēdit
Grates/ꝛ repetit/fiat tua nate voluntas
Debeo solari rursus visura ioseph te
Et nos xpicole/talē veneremur/amem⁹
Fūdamusq; ꝑces sibi supplice carmie tēs

Oratio

Illustr̄ pfiarcha ioseph/dō alt; ꝓpago
Justicie cultor. clar̄ nūerāde ꝓbetis
Virgineo splēdore micās custosq; marie
Testis nutritor/et xpi fide minister
Cōscie misteriū quod nesciuere pcora
Secula/tu verbū vite qō erat caro factū
Gestasti manib⁹ etiā tibi subditus vltro
Dignatus fieri nutu qui tempat orbem
Tu vir/tu dñs matris dñi dominoꝝ
Magne pegrine dudū terris/mō regnas
Felix in celi patria/securus et omnis
Expe terroris/labor anxietas/pcul abſūt
Quesum⁹ intēde nob⁹/miseroq; benignis
Jnspice nos oculis/q̄s tāta picula turbāt
Esto pegrinis fautor/dux auxiliator
Defessos refoue/tot scandala tolleꝛiarum
Dirige cecos/erige lapsos/optima detur
Bēa dux/baculusq; spei firmissim⁹ assit
Pax in credēdo/corḋis meditatio suauis
Tentamēta/satban/mūdi/carnis supem⁹
Te ptectore/peccatores nec abhorre
Pro quib⁹ a dño dignatio tal' obꝛta est
Ergo te/spōsam q; tuā dñi genitricem
Sic age ꝑ cumulo meritoꝝ ꝛ laude tuoꝝ
Aduena q; fueris ꝛ gerson mistic⁹ olim
Mult; implicitus cur; memisse pcamur
Et his q̄ passus es noueris vt misereri
Cōpatiens esto/nos beu retinet tēbrosa
Torq̄t ꝛ egiptus sis saluator velut alter
Egregi⁹ pr̄iarcha ioseph frumēta recōdēs
Prouid⁹/o iā iāq; fame refoue peuntes
Jsta fames nr̄as aīas nō corpa pdit
Alter laudat̄ ioseph insignis/qz cbristum
Cōsepelire suo legit̄ curasse sepulcro
Dignus et alter erat dici cognomie iustus
Filius alphei. iacob cū symone iudas
Hinc frēs/dño affines comitesq; fuere
At noster ioseph bic quotiēs/ꝛ q̄t tibi xpe
Prebuit obsequia viuo/pl⁹ plima iustus
Justus in oīmoda virtutum beata
Sit sua iusticia nobis/ꝓtectio nobis
Pro meritis nobis saluatio fiat

Cipius ast ali⁹ ioseph extitit/ꝫ sua vẽdẽs
Ante pedes posuit ꝑmoꝝ discipuloꝝ
Cognomẽq; fuit sibi qđ solamina ꝑfert
O noster petimus cõsolatoꝛ ioseph esto
C Tu ioseph accrescẽs dict⁹ qꝛ semita iusti
Crescit ad vsq; diẽ pfectũ/crescere fac nos
Virtutũ gradibꝫ donec dñs videatur
Gloria nõ tollit naturam pficit ipam
Plus ea dignificãs que mũdo digna fuer
Ergo si dederit natura ꝛ gratia terris
Incola dũ fueras tibi mũera tãta q; altus
Celoꝝ dñs est dignatus tibi subdi
Quid mõ gl'a dat: cõsta o fiducia /cõsta est
Vlis impetrãdi/qꝛ dũ vir dũ pater oꝛat
Uxoꝛẽ ꝛ natũ velut imperiũ reputatur
Cui nõ blasphem⁹ sermo ꝓcoꝛꝫ videret:
De celis nisi que fuerit dignatio pensꝫ
In terris: et que miracula gratia fecit
C Personas inter sibes est nexus amoꝛis
De ioseph ast rõ suadet sua q; facialis
Forma/Jesu forme sibis reputãda fuisse ẽ
Si nõ/q; pactu pater eius creditus esset:
Qualiter oĩmoda matris saluassꝫ honoꝛẽ
Disparitas vultus plis cũ patre putato
Gratia nature fieri vult consona sepe
Nõne minoꝛ iacobꝫ frater dñi ꝓhibetur
Valde sibi sibis qđ gr̃a non caro fecit
C Flup in austera vir religione ꝓbatus
Dũ peragrabat iter/ꝑpe finẽ noctis opace
Uentis ꝛ pluuia simul ac erroꝛe viarum
Turbatus/vr̃i meminit ioseph atq; maria
Drãs hospiciũ/moꝛ villa perita pateſcit
Possumus hoc signo poꝛtũ spare salutis
C Corpa mlta Jesu dño moꝛiẽte sepliris
Exurrexisse/ꝛ venisse ferũtur in vrbem
Sanctã/si tu iuste ioseph pr̃iarcha beate
Exillis vnus fueris/si teq; videndum
Uxoꝛi dederis meste/diffininio neutrum
Re sup hac/satis ẽ animos pulsasse fideles
C Certũ q; magno es venerari dign⁹ hoꝛe
In terris/immẽsa tenet quẽ gloria celis
Est etenim ꝑpe tecũ tuus iste minister
Est et cũ spõsa spõsus charissimus alma
Virgineos ne tuos sedes locat eq; pentes:
Sit tñ hac in re simplex meditatio nostra
Sanctis saluus honoꝛ volum⁹/alĩs su⁹
Quos de ꝑmatu ꝓtẽrio nll'a fatigat (esto
Magne ioseph mag̃ velut impiose' ꝓne
Cũ desiderio petim⁹ fer opẽ nr̃i miserere
Celica suscipiat nos tandẽ patria tecum
C Talis dum fieret oꝛatio coꝛde fideli
K Visa vides radijs intus splẽdere coꝛuscis
Fulgurat vt subito collisus nubibꝫ ignis
Flãmea rima micat/celos plebs credit ap
Tali sub radio mẽtẽ rapit anagogia (tos
Empireũ in celũ/videt illud vrangl's iplet
Jam non solus/ei sed plurim⁹ associatur
Spũs hũanus/patria/q; regnat adepta
Ergo impetrãdi nobis fiducia maioꝛ
Interceſſoꝛes quo plures gratia donat
Plescio/quid coꝛde meditoꝛ/mirabile dctũ
Disserat hoc pietas/terris tu nõne viatriꝛ
Virgo diu degis/postq; cõscenderat astra
Filius/atq; prẽs scti inter q̃s pr̃iarcha
Spõsus erat/custoscq; ioseph fidissim⁹ oli
Nunq̃d nõ deuota p̃ces: deuota salutes
Crebꝛo sibi mittis/q̃s letatus speculatur
Clarius in verbo/te forsan nõne reuisit
E celis agilis terras delapsus ad ĩmas:
Angelico moꝛe/cur hoc nõ credere fas sit:
Ut de martin oquẽ tu/quẽ tecla vel agnes
Degentem in terris visisti s/pluribꝫ idq;
Cõtigit in mũdo ꝫ misere ad ꝑsalamia vite
Aut p doctrina/vel quodã pignoꝛe vite
Jamiam vẽture/seu cõtra demonis astus
C Addit ad hec pietas q; amoꝛ q; cãtica spõ
Mutua cũ spõso salomõ q; cõcinit apte (se
Cõueniũt tibi spõse ioseph/tibi spõsa ma
Quã felix illa/puro q; coꝛde recensꝫ (ria
Supra mel supraq; fauũ p̃dulcia/mentiꝫ
Qualia gustare/cõq; verbis p̃mere p̃stat

Finis.

C Annotata fuere verba sequũtur in extremo margine eius exemplaris. vnde hec coꝛreximus. et quedam manu ipius Christianissimi viri Johannis de gerson/coꝛrectum. Mcccc.viij. Julij. xxviij. in com/memoꝛatione sancte anne a Rathenberg quando cõpilabatur de consolatione theologie.

Argumentum pro

ordine rei geste nõ vt cõscriptaẽ ꝫ carmine

Alme ioseph/iosephina tuo de noie carmẽ
Narrat/vt angelica cõceptum visio pãdit
Virgineũ/celebꝛi ritu cõnubia iungis
Jtq; redit sponsa te p mõtana volente
Das latriaz infanti nato/nomẽ ihs addis
Suscipis inde magos/puerq; tu p⁹ea tẽplo
Sistis/et inde fugꝫ in mẽphi septim⁹ãn⁹
Illic trãsierat/redis/inuẽis hic duodẽnẽ
In templo puerũ/placido post fine q̃esc:

Finis ff 4

Prosa

Adomino guilhelmo scissoris Cartusien. prius scholari nauarre/ In mayo. Mcccc.xxiij. recepta sunt hec metra lugduni.

Sicut es hũane Gerson diuecꝫ peritꝰ
Legis et eloquij/ iosephina sensibꝰ altam
Auribꝰ in nr̃is/ cecinisti gutture dulci
Quã duros puicꝫ Jesu/ matriscꝫ marie
Et ioseph vna domꝰ fuerit ꝓpessa labores
Dũ fugit aptantẽ letalia tela tyr̃anũ
In mortem pueri/ noctẽ dũ captat opacã/
Dũ petit egiptũ/ dũ viuit gente sub ipa
Dũ natale solũ repetit/ cũ virgine natum
Arte ioseph quãta rexit/ ꝙ iustus viricꝫ
Custos/ egregie scripsisti/ donec adultus
Ac fieret iesus/ ac aiaꝫ ioseph adderet astrꝫ
Illic fine ioseph/ illic iosephina quieuit
Virgo iesu/ ẏgocꝫ ioseph/ virgocꝫ maria
Nũc domꝰ etherea/ nũc orbis sũma ptãs
Tũc inopes/ tũc terricole/ nã carmie sacro
Disserit/ vtvob grauis ecclitit hospita tellꝰ
Cõpẽsate vices/ in regna vocate iohem
Celestra ꝑcor/ vr̃m date cetũ/ sit date vester

Te ioseph̃a polo gerson doctissime du/
Quetã pulera solo te dictatore reducet (cet

2. Ista prosa canitur

cõfortiter ad istũ. mittit ad ẏginẽ nõ quẽ uis nuncium.

Primũ

O ioseph mittit. In somnis nũcius
Justum alloquit Spirans interius
Assensum numini Noli metuere
Proles dauitica Sponsam accipere
Jussa te celica Nubũt hinc ẏgini

Secundum

Tibi rex glorie Mariam copulat
Dira vis gratie Pudicum postulat
Hoc matrimonium Crede magnanis
Audi nil besites Hec sunt magꝝ nimis
Cur nouũ cantites Epithalamium

Tertium

Sis licet cõscius Nõ habet filium
Facinssa citius Dum scis misterũ
Noli hoc pdere Exurge nuncia
Dic sponse ptinus Tibi me maria
Nam vult hoc dñs Virum do ꝓpere

Quartum

Virgo suscipias Dei dispositum
In quo pficias Voti ꝓpositum
Cum plis gratia Volo quod nũcias
Refert humiliter Virgo dans gratias
Ergo solenniter Jungunt connubia

Quintum

Nubunt angelicis Chorus canentibus
Plaudũt scrificis Parentes lusibus
Caste tripudiant Dulce canentium
Hymen inseritur Uebens ad gaudiuꝫ
Nõ celo geritur Et illis inbiant

Sextum

Cognatam visita Virgo celeriter
Vis me ioseph ita Vult/ z dat pariter
Fideles comites Clamat elizabeth
Plausũ infans edit Prophetat quelibet
Virgo tandem redit Parit neu dubites

Septimum

En ioseph puulũ Decorum aspice
Da ioseph osculũ Fer fouere fice
Qualis o gloria En tibi subditur
Qui celis imperat Seruit obsequitur
Qui mũdũ tempat O mirabilia

Octauum

Tuum dic filium Jam iuris corpore
Jus babes ꝓprium Consensus robore
Dati coniugio Sanctus spiritꝰ
Dedit vicarium Fecundans celitus
Uxoris gremium Te voluntario

Nonum

Virgo verbigena Virgo fons gratie
Nos nos gẽs aduẽa Pleni miserie
Plenicꝫ vicio Te virgo petimus
Te ioseph inclite Uester quẽ colimus
Jesus nos placite Locet in gaudio

Explicit

O venerãda trinitas Jhs ioseph z maria
Quã cõiunxit diuitas Caritatis cõcordia
Mater ẏgo puerpa Jacꝫ in diuersorio
Cui tibi fugit verbera Gaudz ioseph obsequio
Hic ẏgo fuit virgini Hũili benignitate
Sz ẏgineo germini Amplꝰ caritate
Magꝝ laus hũilitatis Jn ioseph sz i ẏgine
Maior z in deitatis Prole lause i clmie
Hũc hũilitatis tronũ Trinis distictũ gdib
Tãtocꝫ gr̃e donũ Nẽ extollam laudibꝰ
Ut hũilitatis viam Suis seq̃ suffragijs
Donec z p. grãm Eternis frui gaudijs
Amẽ dicam singuli Huic sacro cetui trio
Laudes canẽtes simuli Uni trinocꝫ dño

Finis.

Sermo de natiuitate gloriose virginis Marie. et de commendatione virginei sponsi eius Joseph magistri Johānis de gerson in cōcilio cōstantien.

Jacob autem genuit Joseph virum Marie de qua natus est Jesus qui vocatur xp̄us. Originaliter Math. i. et recitatiue in euangelio p̄sentialiter lecto. ¶ Innocandam te iudicamus in p̄mis o Maria de qua nat⁹ est Jesus qui vocatur christus. Hec enim laus altera p̄clarior tibi dari potest. q̄ q̄ ecce natus est dominus noster Jesus christ⁹ Tibi quoq; fuit vir ioseph iustus et virgo tue testis et custos virginitatis. Jacob inquit genuit ioseph virum marie. tu hodie regali ex progenie orta refulges. cuius precibus nos adiuuari mente ꝛ spiritu deuotissime poscimus. ¶ Fac nos obsecramus in hac sacratissima natiuitate tua. mori peccatis. mori mūdo. viuere et renasci deo. fac nascatur in nobis p gratiam Jesus qui vocatur christus quem admodū pri⁹ in te natus est p fidem et amorem (dicente Augustino) q̄ nasceretur p corpalem incarnationem cui diuine incarnationi faciende consensisti salutata prius ab angelo sicut nūc te salutamus implorantes et dicētes. Aue maria ꝛc. ¶ Jacob autem genuit ioseph ꝛc. ¶ Natiuitas est hodie sc̄e marie virginis. patres celeberrimi. patres aplici. dñi sapientissimi. ꝛ ornatissimi viri. Eius ē in q̄ hodie natiuitas cui⁹ laudes inclitas conabor vt potero deducere modo quodam scholastico plusq̄ declamatorio vel accurato sermone/ꝛ hoc ex p̄assumptis enangelij verbis tanq̄ ex p̄ncipijs nostre fidei firmissima credulitate tenendis. Sic enī p̄bi solēt ex p̄ncipijs naturaliter cognitis ad elicie das cōclusiones. nūc ex euidenti nūc probabili cōsequentia p̄cedere. ¶ Offerunt aūt nobis ex p̄assumptis Math. euāgelistever bis. duo nostre fidei p̄ncipia. Primum q̄ ex maria natus est Jesus qui vocatur xp̄s et ita fuit mater dei. q̄ christus est de⁹. Alterum q̄ ioseph fuit vir mare. et ita caput eius. q̄ caput mulieris vir ꝑm Apostolū. ¶ Ex hoc autem duplici p̄ncipio. concluditur alterum duplex. ¶ Anum q̄ decuit vt maria tāta puritate niteret. sicut di. Anselmus. qua sub deo maior nequit intelligi. ¶ Alterum q̄ decuit vt ioseph tanta p̄rogatiua polleret. que similitudinem et cōuenientiam exp̄meret. talis sponsi ad talez sponsam mariam. de qua natus est Jesus qui vocatur xp̄s. Unde sicut laus marie ē laus christi filij sui. ita laus Joseph in p̄conium redūdat vtriusq; Jesuet Marie. Sic ex aduerso dicit sapiens q̄ dedecus filij est pater sine honore. similiter dedec⁹ spōse esset sponsus sine honore derelictus. Soluitur ex his questio/cur de marie cur de ioseph p̄conijs dignitatibꝰ ꝛ excellētijs virtutib⁹. opibus. ꝛ gestis. ampliora nō tradit sacra scriptura. Hec eni mūdus ipe capez oēs qui sup his scribēdi essent libros ¶ Sed ex hoc ē q̄duplici p̄ncipio velut secūdissimo quodā copiosissimo ꝛ amplissimo laudū seminario habet deuoti cōtēplātis animus vñ faciliter assurgat ad laudes q̄ traslibet marie ioseph. quō sic recte aseribat eis p sufficiētiam aut ꝑtualē cōtinētiā laudes q̄s in alijs creaturis etiā angl'icis cōsiderat. Hā habz hoc hierarchic⁹ ordo ꝑm Dyoni. vt inferiorꝰ virtutes sint in superioribus p̄fectiori mō reposite. quēadmodū sapiētia p̄fectior est in seraphin q̄ cheribin. ¶ Est aūt maria sup choros angl'orꝰ p gratiam ꝛ gl'am sublimata. q̄le aliq̄d de ipo ioseph negare nō audeo sed nec affirmare p̄sumo. Erūt igit̄ in amboꝝ p̄fectiōes cetere rū creaturaꝝ irrōnabilū ꝛ rōnabiliū. etiam angelicarū eminēti quodā mō repib'les et attribuibiles. ¶ Et hoc q̄ late pateat ad cōmēdatiōem vtriusq; p̄spicuū est solerter intuēti ꝛ p cōsideratiōem irrāti. cāpos amplissimos oim virtutū donoꝝ beatitudinū fructuū spūs ꝛ siliū ¶ Colligam⁹ tm̄ ex his p̄ncipijs laudes ꝑtutesq; ioseph sc̄z et marie coartādo ꝑmonē circa ea q̄ in bn̄dictissima natiuitate marie ꝺcurrūt interserēdo de iusto ioseph ꝑginali spōso suo. q̄ laus ei⁹ marie laus ē. et b̄ sb̄ q̄duplici ꝺsideratione fiat ¶ Agek in p̄ma de nobilitatis origine marie et ioseph. Agek in altera de sctificatiōe vtriusq;. Agek in tertia de fomitis repssione in vtroq;. Agek in quarta de mltiplici natiuitate christi respectu ioseph et marie. ¶ Erit autem deductio nostra imitatris sanctorum ac deuotissimoꝝ patrum qui ad commouendum piarum mentium deuotionem. dixerunt multa de sanctis et de diuinis. ¶ Que et qualia. magis ex

coniecturali quadam ꝓbabilitate. q̃ ex fi/
dei necessitate retenda sciebant. Sic eo/
que dicentur plurima volo potius intelli/
gi. ita vt non tam que facta sunt q̃ que fie/
ri potuisse pia quadam religiositate credi
p̃nt absq; vlla assertionis temeritate et sine
p̃iudicio sententie saniorꝭ referantur.

Prima consideratō

¶ Maria de qua natus est Jesus qui vo
catur christus sicut fuit regali ex ꝓgenie da
uid orta. ita ioseph virum marie decuit ꝛ le
gimus de domo dauid esse ꝓgenitum. hoc
ex euangelica traditione certū est. ¶ Sed
poterat hic sermo multus de nobilitate fie
ri. quid sit ꝛ quid vel quantū laudis habe/
at. De moribus insup nobiliū sicut apud
Aristote. apud Tullium. apud Salustium
apud Boe. et alios plures inuenimus.
Ereni cum nobilitas sit quedam de meri/
tis veniens laus pentum. hoc in ipa nobi
litate bonum est vt imposita nobilibus ne
cessitudo videat. neq; maioꝝ virtute dege/
nerent. ¶ Alterū nobilitatis bonū q̃ ꝓba
bile est ꝑm Aristo. ex bonis. bonos nasci. p̃/
sertim vbi disciplina bonarū artium et vir
tutum iam cōfestim a puero tradi pōt ꝛ de
bet nobilitas et hoc si vero ꝛ nō ficto nomi
ne nobiles velint haberi. Volant in p̃mis
p̃cipua solicitudine deū cuius oraculū ad
puerulū samuelem tale factū est. Qui me
cōtemnunt erunt ignobiles. neq; enim fa/
ciunt nobilem antiquate diuitie vt videtur
Aristote. describere neq; dñatio super cete
ros. aut aliq̃ hmōi tempale dat nobilita/
tem. sed seruitus dei. cui seruire regnare est
cui? agi frenis sūma libertas est. Sic aga
tha theologisans gl'iabatur inter oppbria
dicens. Sūma ingenuitas ista est in qua
xpi seruitus cōprobat. ¶ Ex q̃bus elicere
primus fas nobis est mariam et ioseph sū/
ma nobilitate p̃ditos fuisse. Queratō ꝛ Ai
mirū q̃ sup̃mam eos in dei obsequio etiā
corpali seruitutem exhibuisse credi debet.
Nobiliores igitur q̃ nobilissimus regum
dauid. sicut eo sanctiores ꝛ timoratiores i
dei fuerunt seruitio/ q̃uis illa fuit mirabi/
lissima stupendaq; nobilitas dauid. dū re
spondit illi michol irridenti et cōtemnenti
eum in corde suo. Luisit dñs ꝛ ludā añ do
minū. ꝛ viliorꝝ fiam plus q̃ factus sum ꝛ ero
humilis in oculis meis. ij. Regum. vi.

¶ Porro si de nobilitate corꝑis quā dare
videtur armoniaca cōplexionis dispositio
bona loquimur. Inuenimus marie corp?
miraculose cōpositum. qm̃ ex vtero sterili
formatū est ab illo cuius pfecta sunt opera
qui ideo pfecte materiam disposuit. ex qua
marie corpus formatū organisatumq; est.
Hic pinde colligim? q? neq; malinol? aspe/
ctus cuiuslibet ex planetis nocuisse credē/
dus est in ipo cōceptiōis aut natiuitatꝭ ex
ordio sicut nec hmōi formatio subiacebat
celoꝝ influxibꝫ. qm̃ quicq̃d agebatur h̄ to
tum gratie magis erat q̃ nature ¶ Sume
retur hoc loco efficax argumētum cōtra su
perstitiosaꝭ. neq; fundabilem astronomo
rum. de iudicijs circa natiuitates homunū
traditiōem quo ad plurima q̃ asserūt. quo/
niam gratia dei ꝛ libertas arbitrij sic dñiū
obtinent sup naturales influxus q? ꝑ expe
rientias sumptas ex hoim operationib nul
le poterunt regule certe tradi ꝛ vniuersales
Sed hec omittamus quoniam ad alia. f/
mo deproperat. ¶ Inquiri vero potest de
anne sterilitate vnde erat. Nō enī videt q?
ex senectute vel senio licet anus appellatur
dum de marie cōceptione fit mētio. Con/
stat enī ex historijs ꝛ Hiero. iestis est q? an
na post genitam mariam ex ioachim duo/
bus viris nupsit cleophe et salome. et a pri
mo mariam cleophe. ab altero mariaꝝ salo
me suscepit. quarū genealogie metris. p̄/
hensē sunt Anna tribꝰ nupsit. ioachim. cle
ophe salomeq;. Ex quibꝰ ipa viris peperit
tres anna marias Quas duxere ioseph al
phe? zebedeusq;. Prima Jesum. Jacobū
Joseph cū Simone iudam. Altera dat ia
cobū dat tertia dat q; iohem ¶ Inuenim
tur pinde doctores aliqui satꝭ moderni vt
dominus Armacanus cōquisitiōem facie
tes de nobilitate ioseph et marie. An vide
licet illa talis fuerit et tam ꝓxima ipi dauid
scōm rectam genealogie legem. q? vel ipsa
maria vel ipse ioseph. hereditario succesſio
nis iure. debuerant in regnum temporale
dauid sublimari. Et an ihs benedict? fru/
ctus ventris marie. fuerit iure ponend? su
per sedem dauid et thronum eius. tan q̃
rectpalis et specialis iudeoꝝ. Ūñ cōsequē
ter inquiritur ab aliquibus si mulierbri se/
cui. deficiente masculino / apud reges ius
successionis ad regnum debeat etiam iure
diuino et inuariabili vel ipsi ꝑtibili cōpe
tere. Que discepatio non quam inter duo

regna christianorum clarissima. Francie7 anglie. vel fecit. vel fouit cõtrouersiam. sic7 et opusculis hincinde cõfectis sciri potest. quor7 singulas omittere decreuimus p̃ p̃senti. Puto tamen probabilius q̃ regnũ xp̃i super iudeam nõ fuit tempale sed spũale. sicut in alijs regionibus. Dicit aũt specialiter rex iudeor7. qm̃ eis in psona xp̃i regale sacerdotium exercuit p̃dicando/ꝓterea dicit. Non sum missus nisi ad oues que perierũt dom9 israel. Hec eni fuit p̃cipua causa deceptionis iudeor7 circa xp̃m verũ messiam qm̃ omnia que de christi regno dicũtur in scripturis accipiũt carnaliter seu tempaliter. Cũ tamen vere pilato dixerit. Regnus meũ nõ est de hoc mũdo. sed et alteri q̃renti. Dic fratri meo vt diuidat mecũ hereditatem: rñdit. Quis me cõstituit iudicẽ super vos. Et ita de pluribꝫ. ¶ Et fatendum tamen est q̃ ipe est. Rex regũ et dñs dñantium Jure7 titulo multiplici/quemadmodũ declarat iter ceteros quidã doctor anglicanus. p̃bare volens q̃ falsum et blasphemum est dicere q̃ xp̃s mẽdicauerit. imo q̃ potuit mendicare. Est eni inꝺt mendicare ipm mendicãtem petere. de solo debito naturali. sine omni dignitate/iusticia seu debito psonali habito ad petitũ. Fuit autem impossibile xp̃m aliquid petisse seu mendicasse ostiatim. vel aliter de solo debito naturali. sine omni dignitate iusticia seu debito psonali. Hoc eni faciendo. fictus extitisset et falsus cũ sibi cõpetuerit dignitas psonalis et iusticia7 debito. quã dignitatez repudiare nõ potuerat scõm veritatem. Fictio aũt longe erat ab eodez. Mendicitas eni defectũ dicit q̃ mene defectus est. Aut igitur mẽdicans habet dignitatem aliquã psonalem aut aliquã iustam cãm ad petendum id q̃ petit. vt q̃ ministrauit illi spũalia. scz p̃dicatiõem. oratiõem. vel missaz. vl tempalia sicut obsequiũ. et sic non petit ex solo debito naturalis indigentie. sed habz debitum7 obligatiõem iure personalis dignitatis. aut alicuius alterius meriti psonalis. et ita non vere mendicat. Et si mẽdicare se se dicit. fingit hoc est mentit. Si autem nõ habet titulũ dignitatis. aut alicui9 meriti psonalis. 7 est in necessitate positus fatenduz est in hoc casu q̃ veraciter7 licite mendicus est. Si vero deficit vtrunq; vt q̃ nõ indiget/vel si indiget põt retribuere vl retribuit meritũ psonale. et sic mẽdicat. Ista prius ẽ ficta7 hipocrital' mẽdicitas Spũs aũtẽ sctũs effugiet fictum. nec hypocrita placebit deo. et ergo. mendicare nõ cõueniebat christo. Quam late pateat hec materia viderit doctor p̃dictus. viderit et vestra beatitudo. ¶ Sed oritur dubitatõ cum Maria7 Joseph fuerint de regia stirpe pgeniti quo pacto voluit ipe Ioseph seruilibꝫ opibus intendere. Fuit eni faber lignarius Silr dicit Piero. Mariam operi textrino operam dedisse. ¶ Respõdem9 mirandum non esse si paupertatis honeste p̃dicator7 amator Jesus. voluit in honesta paupertate nasci. 7 laboriosissimus cũ laborantibus educari. Dans in hoc exemplum omnibꝫ etiam nobilibꝫ ne vacent inerti ocio qõ est fomes fons et origo omniũ viciorum quoniam multa mala docuit ocios9 sitas. ¶ Recogitent insup nobiles et ignobiles illud psalmiste. Labores manuũ tuarum q̃ manducabis/beatus es 7 bñ tibi erit. Agerem hic de mendicitate. nisi q̃ ad alia festino. ¶ Ceterum plurima suppetebat hoc loco querimonia contra quosdam superbe et eneruiter ociosos. pserim ecclesiasticos et religiosos. sed aduersus eos satis sit volumen illud egregium quod de opere monachor7 composuit Augusti. Aq posterius multa Hugo de sancto vic. sum psit/et explicando disseruit. ¶ Itaq; illud qõ de forti mliere p̃dicat sapiẽs marie9 nit. que panẽ ociosa nõ comedit. sz q̃situit lanã7 linũ et opata est consilio manuũ suar7 Ideo rite subinfertur mistice de ioseph viro suo. q̃ nobilis in portis vir eius Et hec de nobilitate Joseph et Marie dicta sufficiant. Sequit de vtriusq; in vtero sanctificatione.

Secunda conside.

¶ Maria de qua natus est Jesus sicut fuerat in vtero sanctificata priusq; nasceret. ita de Joseph virginali viro suo pia credulitate credi potest q̃uis non omnino similiter ¶ Potest forsan hec dissimilitudo notari. in hoc q̃ Joseph post originale cõtractum. sanctificatus est in vtero baptismo flaminis sicut Johannes baptista et aliorum plurimi. Sic enim in officio hieroslimitano de Joseph composito cõtinetur. et ex premisso quadruplici ꝓncipio sequi videtur ¶ Mariaz vero ita fuerit gratia

sanctificans. vt ꝙu is lege cōmuni teneret obnoxia peccato originali. iuxta cās vles generatiōis ab adam traducte. nō sic autez filius eius ihs qz nō ex viri li cōcubitu genitus est nihilominus ipa maria lege ꝓuata ac ꝓuilegiata. sic ꝓuenta est vt nequaqz illud generale cōtraheret. qm̃ hoc z potuit z decuit fieri. vt ꝓfectissim⁹ saluator filiꝰ ei⁹. ꝓfectissimū in sua mre modū saluationis ꝑpenderet tlr eā sctificādo a pctō. vt in illud in qō aliqñ casura erat. ipo sctificāte z grāz infūdēte nō caderet. z ita cōtereret caput serpentis antiq. nunqz ab eius pede tontrita.

¶ Longus esset sermo si cūcta. pseq vellem⁹ de hac scāificationis materia. quā adhūdicte cōceptiōis sue festiuitatē remittim⁹. eliciētes religiosum ac morale documētū. pie et crebro ꝑdicandū. ¶ Cōstat itaqz deū miaz saluatiōis sue nō ita legibꝫ cōibꝫ traditionis xpiane. nō ita sacramētis ipis alligasse quin absqz ꝓiudicio legis eiusdē. possit pueros nōdū natos extra vterū. intus sctificare. gr̃e sue baptismo vel virtute spūssti.

Debēt igit mulieres ꝓgnātes. s. lr z vlri sui p se z alios. diligētius ꝓces fundere deo et ad sctōs angl̃os custodes hoim etiā puerorū in vtero. Debent ad ceteros sctōs sctās qz oēs cōfugere. qtin⁹ infans nōdū natus. si forte moriturus ē. ꝓuisqz ad baptismi fluminis grām peruenire valeat dignet ipm dominus ihs sūmus pōtifex baptismo spiritussti ꝓueniēdo misericorditer ꝓsecrare. Quis enī scit si forte exaudiat de⁹. imo qs nō deuot⁹ sperare valeat qz orōem hūiliuz et in se sp̃antiū nequaqz despiciat. ¶ Proficit hec cōsideratio ad excitatiōem deuotionis in pentibꝫ ꝓficit ad leuiādā eoz āgustiā dū sine baptismo decedit puer/qz non ois inde spes salutis ablata est. Sed neqz absqz reuelatiōe dat (fateor) certitudo.

Sed oritur in hac cōsideratiōe scōz in similibꝫ dubitatio theologica salubriter coraz hoc sacrosctō cōcilio z publice ptractāda. Necessitas enī maior incūbit. vt hoc fiat qz antea crediderā. Dicit qppe nr̃a consideratio qz maria fuit in vtero sanctificata imo z ipe ioseph. Cōstat aūt qz hoc in scriptura sacra q̃ est canon biblie neqz cōtinet explicite. neqz in cōtentis in eadē educitur euidēter. ¶ Est igit questio si de necessitate fidei tenenda est veritas nr̃e cōsideratiōis scōe. Et hoc est inuestigare sub generali regula. que veritas est certa fidei de salutis necessitate tenenda. que de sola ꝓbabilitate q̃ de pietate fidei. et que fit impūnēs? ¶ Respondere ꝓpoueramus qz vnicam distinctionem septuplicē collocando veritates ꝓtinentes ad religiōem xp̃ianam sub septem gradibus ad inuicē ordinatis. inferendo breues z paucas ꝓpones corollarias q̃ forsitā minus hūt ꝓdicatiōis locū. qz exercitium scholasticū respiciūt. quale exercitū posterius habere sperātes. nos hac dubitatione relicta transibimus ad reliquas cōsiderationes tertiam et quartam.

Tertia cōsideratio

¶ Maria (de qua natus est ihus) sic hūit rep̄sliōem fomitis originalis. ne in viciosā erat desceret cōcupiscētiam. sic de Joseph virginali sponso suo intelligi pie pōt. p̄sertim dū mr̃ionialiter eidē cōiunctus est.

Uñ sicut maria potuit ex sn̄ia dicere illud Sare vxoris thobie iuuenis filie raguel. Tu scis dñe qz nunqz cōcupiui virū. z mūdam seruaui aiam meā ab omni cōcupiscētia. virū aūt cū timore tuo. non cū libidine mea consensi suscipere. sic ipe ioseph potuit apud deum gloriari. ita enim pie teneo. Tu scis dñe qz nunqz cōcupiui feminam et mundam seruaui aiam meam ab omni cōcupiscentia. Uxorem autem cum timore tuo. nō cum libidine mea cōsensi suscipe ¶ Testis et assertor hui⁹ sententie. nobis ē Iero. libello de ꝓpetua virginitate Marie cōtra heluidiū z̄c. Similiter Hugo de sancto victore in tractatu de coniugio beate marie et alij sanctoz plurimi. Hieronimus enim Joseph p̄mansisse virginem non dubitat astruere. ¶ Joseph igitur priusqz iungeretur cum virgine maria. corruptus vel vxoratus non fuerat. Et hoc maxime cōcludimus ex eo. qz si matri sue dñs iam puecre. neminem dare custodem voluit nisi virginem sez Johannem euangelistam. ꝯto magis existimandum est qz hoc fieri voluit in adolescentiori etate. Similiter filius Jesus sicut non voluit nasci ita nec nutriri nisi in puritate v̄ginali ¶ Porro Joseph si ab vxore post immediatum tempus nuptiarum. continuit semetipsuz sicut euangeliste testimonium habet qz nō cognoscebat eam donec peperit filium suū ꝓmogenitū et hoc ꝓter reuerētiā tāti sacrificij tantiqz misterij. ¶ Dic apertissime datur

intelligi q nec post partū cognouit eam/ quoniā virgentior erat ratio, tunc q̄ prius vt ab eius cognitōne se tēperaret. Et hoc nobis nō vt dubiū sed vt certa fide tenendum nūc inūgitur. sic q maria. post ptū inuiolata pmāsit ¶ Addamus q ioseph cū esset vir iustus cum preterea fomitē originalis peccati vel repssum vel extinctum haberet (ita ei decebat fieri/ ne marie speciositas vel familiaritas/ sibi cederet i scādalum vel ruinā) Ipse ex cōuictu z cohabitatōne familiari marie nō mouebat ad libidinē sed ad castitatē tam ex repssione hmōi fomitis in seipso/ q̄ ex marie virtute z merito/ q̄ ex disciplinato cōuersatōis modo ¶ Dic figuraliter pt illud de sunamite que erat puella pulcra nimis z dormiebat in sinu dauid. qui tamē nō cognouit eam. nec in eius cōcupiscentiā quōlibet exarsit. Sic enī certissimū est de Maria cōiuge sua q ex cōuictu seu associatōe viri nulla eam carnis titillatio. null⁹ prurit⁹/ nulla illecebra pueniēs rōem vel in obediēs sibi vexabat eam. Alioq̄n peccasset saltē venialiter qō Augusti. negat. Elegant z doctores/ quia gratie plenitudinē habuit/ ad vincendū ex oīi pte pctm. pl⁹ q̄ adam ex originali iusticia ¶ Tradit dom⁹ bonauētura hoc se habuisse a iudeo rū fideli narratōne q null⁹ ex aspectu gl̄iose virginis q̄uis esset pulcra nimis vrebatur aut inflāmabat ad fedā carnis cōcupiscentiā sed eā potius extīguebat/ ille diuinus aspectus q̄si frigidus quidā ex oculos virgine⁹ spiraret/ vel efflueret a mente sua castissima Sic ex aduerso de peccatrice ac petulanti muliere verū est illud oratij. Et vultus nimiū lubricus aspici Sic de talib⁹ notauit Jacobus. Oculos inq̄t hñtes plenos adulterij z insatiabilis delicti/ vnde p surgit fascinatō quedā illecebrosa in aspicientes ¶ Demini me lati⁹ alias cū de cōceptōe virginis sermo fieret materiā hanc p silitudies z rōes ptractasse vt de Samma herba cui⁹ et aliorū quorundā precios⁹ lapides/ mouet aspect⁹ ad castitatē ¶ Elicio protin⁹ ad p firmandā. Marie perpetuā virgitatē cū Joseph Nō oportet credere ip̄m ioseph iustū virū marie senio fractū/ debilitatū aut frigidū fuisse. duz nupsit marie adolescentule/ ad saluandū castissimū atq̄ pudicissimū cuz ea cōuictū. Potuit vtiq̄ plus opari spūs sanct⁹ in cōseruando castitatē ipsius Joseph p repressiōem. vel extinctōem fomitis originalis in ipso. q̄ senectus vel senium opetur ¶ Eteni quis nesciat. quosdam senes septuagēarios aut octogēarios spurcissimis z fedissimis libidib⁹ exarsisse euntes post desideria sua. z in adinuētōibus suis turpissimis/ quales etiā vel cogitare. vel dicere. pudor z fetor est cōputrescētes Sensit virginitatis grām q̄ dixit. Scio enī q cōtinens esse nō possum nisi dederit de⁹. ¶ Sic autē existimo Joseph fuisse iuuenē. sicut iuuētutis termios ponit ysidorus. q̄s extendit a. xxviij. annis. vbi terminat adolescentiā vsq̄ ad annū q̄nq̄gesimū quo tpe etas tūc senectutis inchoat

¶ Fuit igitur Joseph dū primo despōsatus est sub quinq̄gesimo anno p̄stitutus Nec vrget in oppositū libellus de infantia saluatoris. quia iure dānatus ē Vouet autē ad hoc pie tenendū multiplex rō

¶ Primo p̄pter misteriū propheticū quo dr in ysaia Letabit sponsus sup sponsam z habitabit iuuenis cū virgine. vbi glosa interlinearis z ordinaria. dicit ioseph cū Maria ¶ Vouet historie p sideratio. q cleophas scōs maritus Anne. ex cui⁹ filia sorore marie virginis/ geniti sunt quatuor fratres Jacob⁹ Joseph Symon z Judas habuit fratrē ip̄m Joseph virū marie filiastre sue. Non igit videt pbabile q in etate tantū distaret Joseph z cleophas frēs.

¶ Vouet tertio finis z ratio despōsatōis marie cū Joseph. Que ratio duplex p̄incipaliter assignat Una propter ministeriū z obsequiū prestandū ipsi marie z puero Jesu eūtibus in egiptū illic manētib⁹/ z inde remeātib⁹ z cōsequēter vsq̄ ad pfectam etatē. Constat aūt q ad talia nō fuisset idone⁹ homo senio cōfractus z ipotēs qualis eget amplī⁹ vt ei ministret q̄ ministret Qualis p̄terea onerosior marie q̄ obsequētior extitisset ¶ Altera rō fuit ad cōseruandā marie famā apud pfidos iudeos. z ad incarnatōis misteriū celandū demonibus q̄ ratio cessasset prorsus si Joseph senex frigidus z quasi maleficiatus palam apparuisset. Talis enī quo pacto credi potuisset alicui⁹ pater infantis?

Quereret igitur aliq̄s cur senex depingit Responsio depingit alicubi senex p̄ro pementis z castitatis virtutē. sicut dicit sapiens/ q etas senectutis vita immaculata.

Sermo factus de

Quo cõtra dicit prophetic⁹ fm⁹ q⁹ maledictus puer centũ annorũ ¶ Vel ꝺ̃ pigebatur senex ab initio nascentis ecclesie. dum Marie ꝑpetua virginitas nondum vt modo radices fixerat in cordibus fideliũ/ne suspicarẽtur carnale aliquid de Joseph & Maria. Hinc fortassis omissa ẽ solennisatio celebris. de tã venerando leto q̃ ꝓiugio. ¶ Depictũ tamẽ inuenim⁹ Joseph velut in etate iuuenili qualẽ prædiximus sicut ĩ hac alemania crebro notaui. ¶ Vel dic illud oratũ pictoribꝫ atq; poetis. Quodlibet audendi ſp fuit equa potestas. ¶ Suggerebat hoc loco religiosa studiositas plurima cõquirere de castissima & sanctissima cõuersatõe Joseph cum Maria de cõfabulatõibꝫ suis diuinissimis/in loco peregrinatõis sue sup mysteriis nostre redẽptõis/ sup canticis ipsius Marie zacharie. & symeonis. Sup his ꝑterea oĩbus que dicebant de puero iesu. et que videbãtur in eo & q̃ reuelabãtur ab ãgelo immo & que felici expimẽto tu maria didiceras. ¶ Ũ sic decuit mariã vt summa puritate niteret. sic decuit/vt hr̃et suo modo parẽ spõsum purissimũ ꝙ cũ perpetua virgine. virgo ꝓius ac posteri⁹ ꝑmaneret. Uterq; regali progenie renitens et illustris Uterq; sanctificatõem in vtero recipiens cũ maria plena gratia fomitẽ rep̃mente. mãsit Joseph repletus gratia/peccatũ saltem mortale quodlibet fugante Uouit Maria virginitatẽ/ vouit et ipse ioseph fm doctores cui voto nõ repugnauit vera matrimonialis cõiũctio neq; corporũ mutua translatõ. Jn quo matrimonio proles fuit fides atq; sacrm ¶ Nouit maria misteriũ incarnatõnis a seculis absconditũ angelo nũciãte/nouit & Joseph ammonit⁹ sup hec ĩ somnis & vt existimo pie ꝓius edoct⁹ familiarit⁹ a Maria. sicut beatã Ceciliã legim⁹ valeriano spõso suo dixisse. Est mihi misteriũ q̃ reuelẽ amantissime iuuenis si tota illud fide custodias ⁊c. Quidni fuerit audẽtior diuino cõfidens auxilio Maria erga sponsum suũ Joseph pudicissimũ/cũ esset iustus/q̃ cecilia erga Valerianũ. quẽ vrgebat imper⁹ nuptias. ¶ Turbata est maria in angelica salutatõe sed nõ ꝓturbata vel incredula. Turbatus est ipse ioseph ad stupendũ tante nouitatis miraculũ. Jta vt nollet mariã traducere/ nõ tamen cõturbatus/ vel culpabiliter incredul⁹/ sed stupor quĩ dã apprehẽderat eũ/sicut de petro legim⁹ dum ait ad ihc̃. Exi a me dñe. q̃ peccator sum Joseph similr cõtigi cõiugio tã excellẽtissime virginis marie. indignũ se iudicabat. Propterea non ex credulitate suspicios. sed ex profundissima humilitate vidẽt mariã traducere noluisse. sed quasi dixisse. Exi a me dña q̃ peccator sum Hinc angelus ad eum Joseph fili dauid. noli timere accipe Mariã coniugẽ tuã/nõ dixit noli incredulus esse Uisitauit maria zachariã & Elisabeth nõ dubiũ quin de licẽtia & ꝓsensu viri sui Joseph/iaz de sacrm̃to incarnatiõis instructi. Uisitauit & Joseph/vel illo tũc vel in solennitate paschali que prima erat/ & ad quã ire iubebat lex in hierlm ¶ Decãtauit canticũ maria. cecinit & ipse zacharias. Non dubiũ quin ꝑticeps & cõscius canticorũ istorũ Joseph extiterit ¶ Congratulata est Maria cũ ceteris parentibꝫ & cognatis ipsi Elizabeth puerpe dum iohãnẽ enixa est. a qua cõgratulatõe ioseph alien⁹ nõ fuisse putãdus ẽ. Recogitabat maria signũ datũ ipi achaz. de virgine paritura in se completũ fuisse. Gloriabat et hoc ipse ioseph magnificãs deum in corde suo & assidue gratias agẽs ¶ Obediuit Joseph edicto quod fecit cesar Augustꝰ obediuit & maria. Scriptum est enĩ q⁹ Joseph iuit in bethleẽ cum Maria vxore sua prægnante Sciebat enĩ obediendũ esse potestatibꝫ sublimioribꝫ quoniã sic est voluntas dei ¶ Maria filiũ suũ primogenitũ mox vt natus est/ adorauit cũ gaudio & exultatõe. Joseph ab hoc adoratõis gaudio & exultatõne nequaq; alienus fuisse credẽdus est ¶ Maria conseruabat oĩa que dicebãtur de puero Jesu ꝑ pastores/ꝑ tres reges/ꝑ symeonẽ. per annã/per ceteros/ cõferẽs ea in corde suo et admirans/nõ ex ignorantia sed ex insolita mysterij reuerẽtia Joseph similr. Nã scriptũ est q⁹ erat pater iesu & mater admirantes super his que dicebãtur de puero. ¶ Obediuit ioseph angelo iubẽti in somnis vt acciperet matrẽ cum puero vt fugeret in egiptũ. Obediuit & Maria. noua illa puerpa et delicata iuuẽcula nocte consurgens Jn q̃ pegrinatiõe laboriosissima dicere poterant vterq; ad dñm Cantabiles mihi erãt iustificatões tue in loco pegrinatiõis mee (vnde q̃dã metrice scribit

x

Velut ex persona pegrinantiū ꝛ psallentiū de lege domini.

¶ Esto peregrinis nobis cantabilis alma.
Lex domini releuans tedia dura vie.
Nam fugiunt tristes citius per inania cure.
Carmina diuinus dum modulatur amor.
¶ Ergo celigena miseris mens incola terris
His psaltes liricis iugiter apta modis.
Sic non te totam lachrymarū valle molesta:
Sed celo poteris dicere te positam)

y ¶ Et o bone Jesu o salutifer christe q̄s sufficiēter existimare possit egressum pro gressum ꝛ ingressum pegrinatōis illi⁹ septēnalis/quātus fuerit hinc labor dolor ꝛ timor. quant⁹ inde diuinor sapor ꝛ dulcor? Et vñ? Nimir ex diuina ꝓsolatōne que facit etiā cū tentatōe prouētū. Ex mutua rursus collatōe ꝛ allocutōne ioseph cū maria ꝛ amborꝫ cū puero iesu. Ex recogitatōe tandē diuini ꝓsilij sup redēptōe generis hūani. sicut Augu. cōfitetur. q̄ nō satiabat dulcedine mirabili. sup altitudine ꝓsilij diuini in redēptōne generis hūani. Quis det interfuisse collocutōib⁹ hmōi? Quis pegrinantib⁹ his cōcesserit astitisse? Quis iconomiam illā honesta pauptate gratissimā viri ꝛ vroris cū filio/vbi pro famulo dabat asin⁹ fm origenē ꝓsiderare poterit ¶ Unde si ver⁹ illa mater elizabeth exclamauit ꝓphetice ad vnicam marie salutatōem/si exultauit pre gaudio ioh̄es infans in vtero suo. quid ex cōtinua cohabitatōe ꝛ allocutiōe cū maria ꝛ puero iesu. iust⁹ ioseph accepit diuine consolatōis ꝛ illumiatōis? dici nequit? ¶ Quis det hymnū de cāticis syon ex Maria suauiter audiuisse in terra aliena? Quis det eā baiulantē in vlnis/speciosum forma pre filijs hoim/q̄ blandiebat arridenti. q̄ cōdolebat vagienti. q̄ frequēter tibi viro spōso suo ioseph. baiulandū. fouendū. osculādumq̄ tradebat/videsse? ¶ Legim⁹ pterea puer ihm dū. xij. annor facti esset. subditū fuisse ioseph ꝛ marie. q̄ subiectio sicut inestimabilē notat hūilitatē in iesu Jta dignitatē incōparabilem signat in ioseph ꝛ maria ¶ Porro legim⁹ in trāsitu marie ipm astitisse. Hoc eni hieronim⁹ argumentatur. Sic ꝛ in obitu felici ioseph recte credendū est Mariam spōsam. et filiū ihm. corpaliter affuisse Ante eni xpi passionē defunctus est. Alioquin enim custodia matris alteri cōmissa non fuisset.

Hinc metricus quidam.

Venerat illa dies qua vitam morte pararet.
Perpetuam tibi iuste Joseph dauid inclita proles
Xp̄s adest cum matre pia quibus officiose
Seruieras. vultu placido solantur euntem.
Ora licet lachrymis/oppleuerit intus oborīs.
Naturalis amor/etenim sic credere fas est
Ut patrem Jesus. et sponsum fleuit morientem
Virgo benigna suum. fidei custodis amator.
Procumbit lecto. complexans membra pudicis
Oscula dat labijs/mi vir conclamat. obis ne.
Deseris. et viduam passuram dira relinquis.
Velle tamen fiat domini. dilecte vale mi.
Ecce Jesus tuus in/placida te sede locabit.
Protinus ipse Joseph/preciosa morte quieuit.

¶ Legim⁹ christo morīēte multa corpa sanctor surrexisse. ꝛ venisse in sanctā ciuitatē hierlm ꝛ apparuisse multis ¶ Hinc forte dicit aplus Acceperūt mulieres de resurrectōe mortuos suos. Recogitet oro pius anim⁹. si iust⁹ ioseph. vnus est ex illis putādus fuisse. q̄ marie apparuerit carissime sponse. qui eā consolat⁹ sit/q̄ tandē xp̄o in celū ascendēte. simul ꝛ ascēdit glificatus. Non dubiū in aīa. Sz an et in corpe. nescio. deus scit. ꝛ collocat⁹ est a dextris ipius iesu. hoc est in potioribꝫ bonis suis ¶ Concludit ad extremū p̄ pmissis ꝛ alijs inenarrabilibꝫ iusti ioseph

Z preconijs/q̄ recte q̄ religiose faciūt ⁊ fecerūt qui celebritatē de virginali cōiugio Marie et Joseph/qui festiuitatē solennē de beato trāsitu eiusdē Joseph pagere senserūt tam verbis q̄ scriptis suis que scripta q̄m vel hūtur vel facil'r haberi p̄nt ea breuitatis amor linq̄t. Et advltimā se trāsfert ꝓsideratōem. q̄ post verbū de nobilitate ioseph ⁊ marie in pria ꝓsideratōe. De hinc de ipsoꝝ sanctificatiōe in altera. Rursus de fomitis repssione in tertia. Loquit' de multiplici natitate Jesu ⁊ de habitudine quā hz ad mariā atq̄ ioseph hmōi natiuitas.

Quarta consideratio De maria na

tus est ihesus q̄ vocat' x̄ps. nedū corpaliter sed spūal'r quidē Et de virginali sponso suo ioseph suo mō dici p̄t. Nō eq̄dē dici p̄t. q̄ de ioseph nat⁹ sit ihesus. mō quo blasfemat iudē⁹ infelix q̄ dicit x̄pm ex ioseph semīe esse natū/ ꝑcul hoc a pietate fidelium Hz attēdo triplicē natiuitatē Jesu x̄pi/attēdat ⁊ vestra b̄titudo scz eternalem/corpalē spūalē vel mētalē. Nascit' eni eternal'r ex patre. quēadmodū nascitur splēdor ex luce coeuus luci. Hinc est illō eccl'ie cāticū. O oriēs splēdor lucis et ne Et in psona sapie increate dīc eccīastic⁹. Ego ex ore altissimi pdū priogenita añ oēm creaturā Et ysaias Generatōz ei⁹ q̄s enarrabit. Et in psal. Ex vtero añ lucifrū genui te In hac eternali natitate x̄pi ihesu. neq̄ maria. neq̄ Joseph cōicat Altera natiuitas x̄pi ih̄u/fuit corpal'r in mūdo ex virgie. De q̄ angel⁹ ad mariā Spiritus sc̄tus supueniet in te ⁊ virt⁹ altissimi obūbrabit tibi. Jdeoq̄ ⁊ qō nascet ex te sanctū vocabit fili⁹ dei Et hoc factū est q̄n ꝓpleti sunt dies marie vt pareret ⁊ pepe rit filiū suū primogenitū. Et in hac q̄dē natiuitate sola maria. materiā mīstrauit At vero qz corp⁹ marie fuit ipsi⁹ Joseph. iure matrimoniali q̄ fit mutua trāslatō corpoꝝ viri ad mlierē ⁊ ecōtra. Videam⁹ si cū intelligētie sobrietate dicere fas nobis sit/q̄ ex corpez carne Joseph nat⁹ est x̄ps ih̄s. Et hoc dici forsitan posset/nisi
7 piaꝝ aurīū timeret offensio. Aliaduertam⁹ tū ex lege veteri/q̄ si frater decessisset sine prole/frat' supstes ducebat vxorē defuncti vt suscitaret semē ei⁹ Ac nat⁹ iñ puer dicebat filius nō quidē natural'. sz legal' illi⁹ q̄ iā obierat frīs Sic eni cōcordat euangelica series genealogie x̄pi dū ioseph legit habuisse duos pres vnū quē matheꝰ noīat iacob. Altez quē appellat lucas hely. q̄ legal' fuit p̄ iacob vero naturalis Quorsum ista. Nimiꝝ p intelligētia lre ne pateat irrisio vl' scādalo nesciētiū morē scripture. q̄i ioseph habuerit duos pres naturales Vel q̄ euāgeliste mētiti sunt put opponit Julian⁹ Proinde q̄ten⁹ daret intellect⁹ quō ioseph dicet⁹ p̄ Jh̄u x̄pi/nedū a iudeis h̄ putātibꝫ carnal'r sentiētibꝫ/sz ab ipa etiā virgine Maria. Fili inq̄t. Quid fecisti nob sic Ecce p̄ tu⁹ ⁊ ego dolētes q̄rebam⁹ te Fuit ita q̄ Joseph p̄ ihesu reputatōe Fuit p̄ curatōe. qz nutritius Fuit t̄tio p̄ generatōe nō q̄dē sua sz marie vxoris sue/coopante spūsctō ⁊ q̄dāmō vices ioseph gerēte/nō virili semīe sz mistico spiramīe Propterea p̄ q̄dē ioseph nō natural' sz legal' pueri ihesu dici p̄t. cui spūsctūs suscitauit semen carnale Valeti⁹ Nat⁹ ē igit ih̄s in tra seu fundo ipi⁹ Joseph de q̄ tra clamat Jsaias Rorate celi desup ⁊ nubes pluāt iustū apiat terra ⁊ germiet saluatorē Et in psal. Veritas de tra orta ē. Quidni ꝓpetat igit ipsi⁹ Joseph ius aliq̄ō legale vltra ceteros hoies i b̄ndicta pueri ihesu forma tōe q̄m nat⁹ ē in ea. ⁊ ex ea carne cui⁹ dñiū iure mrimoniali vere trāslatū erat i ipz Joseph Vñ nō ꝓfundebat maria vocare Joseb dñm suū quēadmodū de sara ad abraā scribit apl's petr⁹. Vñ ⁊ ꝓponit eū sibi vbi p̄i⁹. Ecce p̄ tu⁹ ⁊ ego q̄rebam⁹ te. Nimiꝝ Quia maior in maria q̄s sara hūilitas ⁊ Joseph dignitas abrae dignitatē supabat Fuit ār hec ꝑcreatio pueri Jh̄u i te maria p spūm sc̄tū de ꝓsensu vero vel interptatiuo viri tui ioseph Volebat eni q̄ fierz volūtas dñi p oia cū eēt iust⁹.
2 Hec ār dicim⁹ ad excludēdū p̄tus adulterinos vxoꝝ. in q̄b⁹ maritꝰ vl' nō ꝓsentiunt. vel ꝓsentire rōnabilit nequeūt. Nullū idcirco ius p̄mitat sz in talib⁹ filijs. Iz i fundo suo genit⁹ vēdicare p̄nt Libet hic exclamare. O mirāda. ꝓsus Joseph sublimitas tua O dignitas incōpabilis. vt mat' dei. regīa celi. dña mūdi. appellare te dñm nō indignū putauerit Nescio sane p̄res orthodoxi q̄d hic āplius hēat/

mirabilis vel humilitas in maria vel in ioseph sublimitas cuius incōpabilr exupet vtrūq; puer Jesus bñdictus in secla de q̄ scriptū et iam dictū est. q̄ erat subdit⁹ eis. Subditus fabro is qui fabricauit auro rā z solē. Subdit⁹ femie textrine. cui flecti tur oīe genu. celestiū terrestriū z inferno rū. ¶ Cupem mihi verba suppeterēt/ ad explicandū tam altū z absconditū a seculis mysteriū. tā admirandā. venerādāq; trinitatē Jesu Joseph z Marie. Velle mihi q̄dē adiacet. sed posse nō inuenio ac in ipso conatu deficio. Vñ cū grā silr z gla. natura nō tollat sed extollat z pficiat. recogitem⁹ pia deuotōe. q̄ si vinclo q̄dā naturali/ obligatio cōsurgit filij ad matrē z matris ad spōsum suū z vtriusq; scz filij z matris ad fidelissimū vigilantissimū z sedulū custodē et nutritiū Joseph q̄ fuit caput marie. habēs inde auctoritatē aliquā principatū dñatōem vel imperiū in mariā/ sicut z maria suo modo. in filiū suū Jesum iure naturalis maternitat; quātus existimādus est iustus ipse Joseph/ nūc in gloria et in celis/ qui talis z tātus inuētus est. hic in miseriaz in terris. ¶ Profecto si nō mentiebat Jesus qui ait. Vbi sum ego. illic et minister me⁹ erit Ille primioz videt collocādus in celis q̄ in ministerio fuit vicinioz obsequētioz atq; fidelioz post mariā inuētus in terris. ¶ Sed hec bacten⁹ de ipsa natiuitate corpali iesu xp̄i cui⁹ pticeps quēadmodū Joseph extiterit supza viros ceteros. z de sublimitate sua aliqliter aptum est honore sanctoz sanctarūq; oīm inter quos nō est ptentio. q̄s eoz videat maioz esse ac intelligētie sobrietate semp saluis ¶ Nūc de tertia natiuitate. q̄ spūal est. et oīm deuoteviuēti cōicabilis sermo loquat de qua xp̄s apud Johez ait Oportet vos nasci denuo. Et iterū q̄d natū est ex carne caro est. z q̄d natū est ex spū spūs est. ¶ In hac autē natiuitate. vicissitudo mirabilis est q̄z dū nascit Jesus in aīa devota p fidē z gratiā. fit ipsa verbigena hoc est verbū generās. z mat dei q̄ tū aīa nedū p naturā. sed p gratuitā adoptōez est filia vt vez sit de qlibet tali aīa. q̄ ipsa est virgo. mater. z filia. Itaq; q̄ mater sit. testis est oīm exceptōe maioz q̄ ait. Qui fecerit volūtatē patris mei q̄ in celis est. ipe me⁹ frater sozoz z mater est. Porro de filiatiōe quid iohes. q̄d paul⁹ dixerint scim⁹. Dedit eis ptātem filios dei fieri inq̄t iohes. Et quō subdit q̄ p fidē. q̄z his q̄ credunt in noīe ei⁹. Bodē enī teste Oīs q̄ credit q̄m ihs est xp̄s. ex deo natus est. Seq̄tur aliud qđ ptinet ad aīe verbigene. dei matris z filie virginitatē Qui nō ex sanguinibus ait/ neq; ex voluntate carnis/ neq; ex volūtate viri/ sed ex deo nati sunt. Nescio dicere qđ sentio. nescio si satis assequr verbis/ suppleat imptectū meū sapiētissima bitudo vestra ¶ Itaq; psiderat in aīa rōnali indiuisibili quidē subaliter. portiūcula quedā virginalis/ q̄ nec obnoxia pōt esse violatōi. Nec appellatur quādoq; a doctoribus sinderisis. quandoq; apex mentis/ quādoq; scintilla rōis/ quādoq; naturalis instinct⁹ in bonū. Hāc autē sinderisim. nec ipi violatores z pstupratores aīa rū demones corrūpere pūt etiā in iferno quin ad bonū stimulet z ad malū remurmuret Hinc nascit acerbissim⁹ ille vermis qui nō morietur. Hic rixa discerpēs z dissipans/ supza q̄s cogitari pt/ aīam infelicez/ dū sinderisis impellit ad dilectōem dei. sz reprobe volūtas toto odiorū conatu resilit in aduersum. ¶ Sed ad q̄d ista de sinderisi? Certe vt oīnderem⁹ eā sp virginē eē. que dū caret obūbrante z fecundāte spiritu sctō. manet infeliciter sterilis. dū āt adest idē spūs visitans gratificās z fecundās fit ipsa verbigena hoc est verbū pariens. z hoc sine corruptōe q̄z nō ex sanguinibus corpoaliū fantasmatū. neq; ex voluntate carnis desiderioq; carnaliū. neq; ex voluntate viri hoc est ex ptāte liberi arbitrij/ sed ex deo est quicqd hic natū est. Nec tamen excludit sinderis/ rōisq; pensus. Sz dū nūciatrix gratia. afflatu secreto et intimo veluti clauso super aīam ostio suggerit aduentū verbi in mentē. rūdet sinderisis humili genuflexione. Ecce ancilla dñi. Fiat mihi fm verbū tuū. Deinde visitat Elisabeth senem z corruptā p quā mystice designat inferior portio rōis/ se cōuertens ad corpalia z terrena vñ quodāmō violat. sed ex munere diuino iohānē in se recipit/ h̄ est gratiā pticipat. Et ita gaudiū Marie verbigene in elisabeth grauidā partu tali gratie deriuari recte memorat. ¶ Dis ita q̄z breuiter z p captu tante rei tenuit expositis de hac virginali natiuitate z filiatiōe dum in aīa nascit Jesus q̄ vocat xp̄s. nulli dubia relinq̄tur veritas nrē h⁹ pncipat

Sermo de nativitate marie

quarte cōsideratiōis. q̄ scz tam ex Maria q̄z ex Ioseph natus est iesus qui vocat xps Qō si traducere placuerit verba thematis. ad hunc anagogicū intellectuz. poterim⁹ conuenienter aptare q̄ Jacob genuit Joseph virū Marie. Quid enī p iacob. qui supplātator appellat. rectius accipitur q̄s lucra z supplātatio viciorum. quod fit in actiua. in qua primū cōtemplatiuū exerceri necesse est. Oportet insup actiuus p⁹ se gignet ex se meditatōem ¶ Est autē meditatio vehemēs animi applicatio. ad diuinū aliquod inuestigandū cognoscendū et degustandū. que meditatio recte p Joseph exprimit. quia ioseph crescēs interpretatur. Neq̄z enī potest aliter aīma meli⁹ ex crescere spūalibus augmētis q̄s p meditationē fortē z salubrē p quā ascendit aīa de virtute in virtutē reiecta vel superata fluxibilitate inanium cogitationū. et voluta bono desideriozū carnaliuz euacuato. Hec insup meditatio. q̄ robusta est. neq̄z fluida vel enervis sicut est ipsa cogitatio/ rectissime vir dicit. Sed cui⁹ vir? Virtutiq̄z Marie p quā oīs mens illūiata vel illuminatrix diuinit⁹ intelligit. Audi meditationē illuminātē In meditatōe mea inqt psalmista exardescet ignis Ecce splēdor illustrās. Ex hac āt maria mystica nascit p cōtemplatōez Jhs q̄ vocat xps. nō q̄dē ex cōmixtōe viri sui q̄ est meditatio. sz put expositū est mystico spiramine dū spūsctus obumbrat aiam ad terrena nō ꝓspicieda refrigerans ab ardore illecebraz̄ carnaliū Illuminat autē ad diuina libero intuitu. longe lateq̄z contēplanda cum degustatōne q̄s suauis est domin⁹ ¶ Hec est illa btā natiuitas. in qua castissimis amplexibo⁹ retinetur z deosculat puer iesus. in q̄ pascitur z nutrit/ lacte deuotiōis z melle contēplatōis. in qua dulcor z splendor est. Quine tiā versa vice renascit aīa xpo. vt ita se mutuo cōdeceant adolescēs z adolescētula in mētis excessu. z dicat ad dilectū suū dilecta. Dilectus me⁹. supple cōdecet mihi et ego illi. ¶ Hec est gratiosa vere desideranda natiuitas. Sic ei nascēs. succedit deo patri in nobilitate. q̄ de⁹ efficit ipse ptici patōe diuinitatis. Sic deducit Boetius Et ꝓpheta ait in psona dñi. Ego dixi dij estis z filij excelsi oēs ¶ Ideo quidē Maria fuit diuina. vt ea q̄ de sapiētia increata scribit ecclesiastic⁹. ecclia transferat ad mariā vt est illud. Ab initio et ante secula creata sum. ¶ Succedit ꝓterea talis deo in dilectōe. Videre inqt iohes. qualē charitatez dedit nobis de⁹ pater vt filij dei nominemur z sim⁹. Succedit in strēnuitate quia oīe q̄ natū est ex deo vicit mundū Et itez Oīis q̄ nat⁹ est ex deo nō peccat Nonne tibi magna videt strēnuitas vincere mūdū. z nō peccare? Succedit demū in hereditate. quia si filij z heredes. cē. Quo cōtra nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua z spūsctō nō potest intrare in regnum dei quod est hereditas patris nostri. ¶ Legitur aristotelē dixisse. gaudeāt bñ nati. gaudeant plane q̄ non ex sanguinibus neq̄z ex voluntate carnis. neq̄z ex volūtate viri sed ex deo nati sunt. mō dicto. Quo cōtra maledicit Job. maledicit z Jeremias natiuitati sue repūtantes illud apli. Oēs nasci mur filij ire. Hec est natiuitas nature corrupte q̄ secluſa gratia miserabilis est Job homo nat⁹ de muliere breui viuens tēpe replet multis miseriis. Et eccliastes laudauit magis mortuos q̄s viuētes et felicioze vtroq̄z/ qui nondū natus est ¶ Qua in re stultissimū est. solēnisare natiuitatē hoīm quē admodū fecit herodes diē natalis sui celebrē in quo Johānes occisus Mystice gratia pdita. ¶ Hinc recte traditur facere gens thracie. que natiuitates hoiz deplorat/ cōgaudet morientibus ¶ Dies vero natiuitatis spūalis duz homo regenerat⁹ est p gratiā baptismo. vel fluminis vel flamis/ sub hac intentōe celebrari pt. nedum sine culpabili repbensiōe. sed cū laudabili gratiarūactiōe apud deum. q̄ taliter dedit nasci denuo. Propterea post celebritatē natiuitatis beati Johānis baptiste sacratissimam et iocundā. quia sine peccato nat⁹ est p sanctificatōnem. instituit eccl'ia natiuitatē beate et gloriose/ semperq̄z virginis Marie celebriter fieri. admonita pri⁹ miraculo. Addidit cōsequēter octauas Propter adipiscendā sicut hystorie tradunt ecclesie pacem Hinc in oratōne natiuitatis eiusdem dicit. Famulis tuis dñe celestis gratie munus impertire. vt quib⁹ btē virginis ptus extitit salutis exordiū. natiuitatis ei⁹ votiua solēnitas pacis tribuat incrementū. ¶ Si vero propter finē consimilē cōgruat huic sacrosancte Synodo. laudis aliquid vel bonoris instituere pro virginali spōso Marie Joseph. cui⁹ honor

redundat in ipam. et in eum qui de ea natus est Jesum christū. viderit vestre beatitudinis sapientissima deuotio. Nō q̄ multiplicatiōem festiuitatū apud vulgus qō de labore manuū viuere habet suadeam? esset vtinā apud tales huiusmodi numerus festiuitatū minor. sicut in reformatōe hic in cōcilio notatū est. sed apud ecclesiasticos et de ecclesiasticis talia loq̄mur. dū de celebritate virginalis cōiugij Joseph cum maria. vel de ipsius felici transitu fieri solennitatē exoptamus. Ad quid ista? Quatenus ita marie meritis et intercessione tanti tā q̄ potētis et imperiosi quodāmodo patroni/apud sponsam suam. de qua natus est Jesus qui vocat xp̄s. reddat ecclesia vnico viro vero et certo summo pontifici sponso suo vice christi. Nosq̄ deniq̄ singuli/deo renascamur/felici natiuitate/hic p̄ gratiā et in futuro per gloriā que est natale sanctorū Intercedēte te et si fas est dicere/quodā iure tuo iubente gloriosissime Joseph vir marie. de qua natus est Jesus qui vocatur christus.

Isti sex versus sequentes sunt quasi p̄ro tripl̄o ad carmen illud. xvi. versuum Generat illa dies/qui ponūtur in tertia considerātōe sermonis.

Felix illa dies/toto celeberrima mundo.
Sacra docens leta/qua scandit ad ethera virgo
Mater/et angelicos ciues superevolat omnes
Huc tibi virgo Joseph. Jesus et tua spōsa p̄pinquū
Credere fas statuunt solium. tales ob honores
Concinimus /facite nobis hec gloria detur.

Alma redemptoris mater. cui lege superna. D
Vir iustus virgoq̄ Joseph cum virgine nupsit
Da celebrem/dignumq̄ tuo p̄soluere cultum
Coniugio/fac nos purgatis sordibus omnes
Posse deo iungi/fidei qui federe puras
Desponsans animas. diuino germine complet
Portio nature. p̄restantior esse Maria
Creditur/hec celis/hec mundo dignior ipso.
Gratia nam superat naturam/gratia que se
Diuidit in reliquos. istam fontaliter implet.
Que clausit gremio/quem totus non capit orbis.
Olim/nam celi gabriel festinus ab arce.
Preradians alacer/totus iocundus in ipsam
Nazareth. vrbem galilee mittitur/illic
Desponsata viro/dauidis de stirpe/Joseph qui
Dictus erat/clauso reperitur virgo Maria
Ostiolo/cui dixit aue/cui gratia plena
Cui rectum domin⁹/gabriel que verba salutis.
Virgo silens cogitat/ animo turbata quousq̄
Nuncius archanum. diuo sermone retexit.
Hoc natura stupet/stupet hocq̄ ioseph reputās se
Mysterijs tantis indignū/voce modesta
Clamat/id vnde mihi quis sum? te deprecor a me
Hoc exi domina/nec enim mihi nubere tecum
Fas video/ dum multa Joseph trepidus cogitaret
Soluitur in somnū/cui iussio celica dixit
Aude clare Joseph vxori trade virum te.
O nimiū dilecte deo/cui sponsa frequenter
Blanda Jesum gremio posuit/fidenter adimus
Hunc thronum/residet vbi gratia saluificās nos.

Prosa in circūcisione domini

Mira Joseph iusti virtus/laus mira/mariam
Cui deus vxorem sociat/mirare sacratum
Fecundum prolis cum virginitatis honore
Coniugiū/faber o mirus/cui subditur vltro
Aurorā et solem qui fabricat/huncq; benigno
Nominat ore patrē tali quoq; gaudet alumno.
¶ Regia stirps et sacra Joseph te reddit ab ortu
Claris insignem titulis/te leta decenter
Pauperies manuūq; labor nutriuit/ob inde
Strennuus ⁊ liber ac psalmo teste beatus
Hinc vxor tua/tecum sicut vitis abundans
Te dominū/sponsumq; vocat.nos redde beatos

Carmen eiusdem de di

uersa immunitate a peccato christi ⁊ matris sue.

Q Ostrā dignatus naturam suppositure
n Filius eterne saluificare volens
Circulus vt fieret coniūxit ad ima supremū
Virginis esse satus absq; viro voluit.
Virgo caret culpa peccati/pena remansit/
Natus vtrunq; tenet attamen impariter
Virgo necessaria nature lege subisset
Culpam/ni dominus sanctificaret eam.
Sed caruit christus prima sub origine culpa/
Peccati/penam sponte subire volens.
At pena subiecta fuit nō sponte maria
Quāuis virtutis traxit ad obsequium.
Indiguit redimi/non filius/ergo redemptam
Perfecte fieri/matris honor voluit.
Copula legitima fuit/et semen benedici
More sacro potuit/festus et esse dies:
Omnis eam virtus primo decorauit ab ortu
Certatim dotes quelibet accumulat.
Edocuit noster sermo vulgaris idipsum
Totam qui pulcram magnificauit eam.

Prosa in circuncisione

domini composita per predictum egregiū doctorē/ que cantatur in cantu. Veni sancte spiritus.

¶ Apparuit hodie/mira virtus gratie que deum circuncidit. Nomen ei celicum nomen ⁊ saluificum.qō est Jesus indidit.

¶ Nomē salus homini/nomē quod os domini.ab eterno nominat. Dudum matri numinis hoc ⁊ spō/so virginis/angelus denunciat.

¶ Tu nequam vim zabuli/tu peccatum seculi/no/men sacrum superas Jesu nostrū precium Jesu spes merentium/mentes salua miseras:

Quod deest in homie. supple tuo nomine. quod

est salutiferum. Tua circuncisio/cordis sit precisio: efficax cauterium.
Sanguis fusus sordidos/lauet/riget aridos/ mestis det solatium. Anni nunc initio bono pro ence/nio/da te Jesu premium. Amen.

Fratres igitur charissimi/ad Mariā exultantes/ sic deuote iubilantes dicamus vna pariter
O maria maris stella. alma celorum regia In huius mundi procella. Ad nos virgo te inclina.
Nunc gaudeas ac letare/que meruisti portare deum rosa speciosa super rosam tu formosa.
Tu es rosa singularis/sola rosa tu vocaris. Tu lilium r viola: Gaude plena fauis suauis.
Blanda caris/nulli grauis. Cordi nostro coniū/garis/mentem nostrā alloquaris. fac vt spernamus friuola.
Gaude vernans paradisus/in qua viget nostervisus de quo surgit flos decor/ de qua fluit fons amoris et omne quod est optimum.
Gaude dulcis philomena. cuius vox amore plena. tua suauis cantilena. laus sanctorum est amena. et gaudium angelicum.
Gaude rosis coronata/omni flore purpurata. ante thronum o decora/ dulcem prolem pro nobis ora vt se nobis det in premiū. Amen

Dulcis virgo atq; mater: quam elegit deus pater Aue plena gratia. Tuum natū ora christum. vt coronet chorum istum. in perenni gloria
Amen.

f Incipit Centilogium de conceptibus Magistri Johannis Gersonis Cancellarij Parisien. et eximij professoris in sacra pagina.

Sequitur probemiū.

c Onceptum de virgine magnificantes et implorantes cum illa que mente prius q̄ carne cōcepit. Cuius nomē sanctum/ qui de se per salomonē loquit in persona sapiētie Necdū erant abissi et ego iam cōcepta eram. Agemus pauca de cōceptib⁹ obediētes consilio Jesu filij Syrac. Procurre autem inquit prior in domū tuam et illic aduoca te. et illic lude et age conceptiones tuas: non in delicijs. et verbo superbo. Sic agebat assidue illa/ cui dictū est per angelum. Ecce cōcipies in vtero r paries filiū. Nam cōseruabat oīa verba de filio/ conferēs in corde suo. Conferēs

et cum virginali sponso z custode suo Joseph Sepecz reiterãs canticũ suũ nouũ. Magnificat anima mea dñm. Procedemus pverba centũ. z ptes octo. propicijs Jesu Joseph et Maria.

Primum verbum

Conceptus in sua generalitate/dicit actus cõcipiẽtis in vtero proprio vel alieno ad diffusionẽ/seu cõmunicatõem bonitatis p amorẽ. Sic pceptus prout z generatio reperitur in omni re sicut z amor fm dionisiũ. Dinc orit illa nature descriptio. q̃ est vis insita rebꝫ et similibꝫ similia procreãs vel concipiẽs ¶ Conceptus entis/est primꝰ omniũ cõceptuũ. quos cõcipit primus deus. sit ad intra sit ad extra. Ad intra quidẽ de filio. Ex vtero ante luciferꝫ genui te. hic ens pncipiũ de pncipio. De creaturis vero loq̃tur per pphetã. Portaui in vtero meo z gestaui a vulua seu matrice mea Jsaie. xl. Et in genesi. he sunt generatõnes celi et terre ¶ Cõceptio entis primi actiua nõ est nisi deus ipe concipiẽs/sit ad intra sit ad extra. Sed cõceptio passiua dicit ipsa res cõcepta sit ad intra sit ad extra. Nec oportet ponere in creaturis cõceptõem esse relatõem mediã realem inter deũ concipientem pductõez rem cõceptã seu productã. Esset enim talis relatio creatura dependẽs cum nõ esset creatrix essentia. Et si nõ eet sua dependẽtia pcessus essz infinitus aut equaliꝫ sisterem in pma dependẽtia creature. Cõceptio in diuinis actiua q̃ est pater concipiẽs. dicit fm positiõem aliquorũ distingui se ipsa a conceptõne passiua que est filius. Sic de spiratõne actiua et passiua dicerẽt. Que spiratio nõ eque p/ prie vel vsitate cõceptio nominat. nec aliquo modo generatio dici debet sed spiratio. ¶ Conceptus entis/in vniuersali rep̃ vtero. sicut z amor incitãs ad concipiendum multiplex inuenit. Diuinus Angelicus/rõnalis Animalis vitalis z pure naturalis ¶ Conceptus entis relatꝰ ad primũ concipientẽ deũ/semp est bonus/pulcer nobilis/z generosus. nec aliter esse potest. Secꝰ si fiat relatio ad creaturas. que concipiũt et concipiũtur pẽrtim si rationales sint et libere/cõceptus eni peccatoruz sunt ignobiles/degeneres z spurij seu bastardi ¶ Conceptꝰ diuinus interior pmus est z solus z necessariꝰ. Ceteri sunt tẽpales. quia nihil in eternũ nisi solus deꝰ/ contra platonẽ specialiter et alios philosophos. imo z theologos quosdã qui vniuersalia etiã realia posuerũt eterna Quos z regula fidei et parisien. damnat articulꝰ Quicqd enim est vel est creatura vel creatrix essentia. Eternũ autẽ nihil est nisi deus vel in deo. In quo certe nihil est quod nõ sit deus. ¶ Conceptus creaturaꝝ tot modis varia nobilitate. q̃t modis in sua pfectõne z bonitate z cõcipiendi manerie distinguit. Ita q̃ nomẽ Jesu fm humanitatẽ primũ est z superaltatũ Deinde nomen Marie matris sue. Deinde sunt angelorũ nomia fm hierarchias ordinata. Lucifer vero ceterorũqz noia fm substantie sue claritatẽ/nomia sunt dei. sed ab eis per priuatõem lucis gratie deformata seu cõtenebrata vilescũt ¶ Conceptus quanto sunt intimiores z intra manẽtes tanto sunt pfectiores z ecõtra ceteris paribus q̃z pceptus extra prodeũtes quẽadmodũ diuinus cõceptus est prorsus immanẽs et consubstãtialis Ceteri sunt in creaturis p respectũ ad deũ velut extra prodeũtes. tanq̃z noia seu voces z verba dei. Sũt etiã inter se diuersi realiter etsi fuerint intra manẽtes sunt sepe accñtales. Quicqd sit de ponentibꝫ q̃ eẽntia rõnalis aĩe germinat suas vires z potẽtias cõsubstãtiales cuiusmõi sunt intellectꝰ z volũtas q̃s eẽ accñtia pnaturalia q̃dã tradũt ¶ Cõceptꝰ primi pcipientis ad extra nõ pt totaliter eẽ equiuocꝰ nec penitꝰ vniuocus sed analogꝰ dici pt pter assimilatõnẽ aliquã ad formã entis/ quã cõmunicat primꝰ pcipiẽs/vel ex nihilo vel ex vtero materie prie. vel ex vtero obediẽtialiter potẽtie q̃ latior est in oi re. ¶ Cõceptꝰ entis tãto nobilior est atq̃ generosior q̃nto plus habuit de actualitate z minꝰ de potẽtialitate q̃ tribuit materie. Secꝰ de possibilitate virtuali q̃ forme tribuit q̃ quãto ẽ multiplicior tãto est vnitior z p pauciora sua pseqns pfectõez. Cõtra de multiplicitate ex materia psurgẽte ¶ Cõceptꝰ habiti de õo possunt sub ordie q̃ntuplici notari. Primꝰ eẽntialiũ. spectantiũ ad eẽ. Secꝰ eẽntialiũ spectãtiũ ad actões vt intellectualitas. volũtas Tertiꝰ obiectorũ vt intelligibile volibile Quartꝰ eẽntialiũ spectãtiũ ad psonas. vt intellectus potens p intelligibile adequatum. Et voluntas volibile

infinitū. Quintus est cōsurgens ex prio
ri ordine vt scilicet ydentitas. Equalitas
Similitudo Et quia totū necessariū pre
cedit possibile esse intelligamus existis p
ducta intelligibilia et volibilia a dextra /
qualia cōtinet ratio deitatis/ nō sicut sub
iectū passionē sed sicut causa effectuz sub
triplici genere cause. quas in deo semp co
incidere necesse est q̄ sunt. Efficiens For/
malis/nō intrinseca z rei cōstitutiua/ sed
exemplaris. et finalis causa

b

Secunda partitio

de cōceptibus anime rationalis vel homi
nis in speciali.

Conceptōes in oīi creatura repi
biles repiūtur in hoīe qui propte
rea dicit omnis creatura seu minor mun/
dus De sunt cōceptōes intellectuales scz
Ratōnis Aīalis vitalis z pure natural'.
Equiuoca insup virtute z analoga libera
quoqz z seruilis. moralis deniqz z artificia
lis. Conceptus cognitiui formaliter de
quib' solis deinceps erit sermo. cum affe/
ctiuis sunt in triplici genere fm tres aīe
ratōnalis vires seu potētias principales
in vtero suo. q̄ sunt mens superior pria Ra/
tio vel sensus interior scōa. Et sensus exte
rior tertia. Conceptōes in ventriculis
anime rōnalis solent geminos fructꝰ seu
cōceptus afferre. Quoniā aliqui sunt co/
gnitiui vel apprehēsiui. Alij vero affecti/
ui. Concipe autē dicit quasi simul cape z
intelligere quasi intꝰlegere z repire in me/
moria. quasi iterꝫ parere. Conceptiōes
in vtero sensus exteriozis sunt in genere
quintuplici scōm quod habet vterus iste
quinqz sinus principales quos dicimꝰ Vi
sum Auditū Olfactū Gustū Tactuz. de q̄
bus nō est hic dicendū p singula vt si sen
sus sint eiusdē speciei in oībus pfectꝫ ani/
malibus Et q̄ sunt propria cuiuslibet sen
sus obiecta cū similib' Cōceptꝰ exterio
res istoz sensuū. talē hñt pmitatē z coor/
dinatiōez ad reliquos interiores nobilio
res/ q̄ nequeūt absqz ipsis gigni Quoniā
oīis nostra cognitio z disciplina intelle
ctiua fit ex pexistēte cognitōe sensitiua fm
pīm. qui dat hoc signū: Quia deficiente
nobis vno sensuū a natura. deficit z noti
cia propria de sensibilib' illius sensus
Cōceptus exteriozis sensus in suis q̄nqz
ventriculis sunt iniciales. z quasi substā/
tiales. respectu cōceptuū superiorum. vnde
prodeūt oīes philosophice cōceptōes
quas in tria genera diuidimꝰ. Naturalez
Ratōnalem Moralē. Quarū sunt multe
species a philosophis ordine miro tradi/
te. Vt sub naturali Metaphysica de essen
tijs rez. Mathematica de numeris z figu
ris Physica de motib'. Sub ratōnali seu
sermocinali grāmatica. logica. rhetorica.
Sub morali Ethyca iconomica Politi/
ca. Quibus addite sunt cōceptiōes artiū
mechanicarū varie. nec hic numerāde.
Conceptus exteriozū sensuū nequeūt fie
ri p reflexionē cōcipientis supra cōceptū
suū. Non enī est sensus virtus. supra se re
flexiua. Sicut oculus non videt se vide/
re/ nec auris audit se audire. et ita de reli/
quis. Sola enī virtus intellectiua se su/
pra se pfecta reditōe reflectit z reducit. Nō
maxime pz in intellectu prio qui deus est
vbi monas gignit monadē. et in se suum
reflectit amorē. que reductō pfecta est. nec
aliter esse potest ne sit ociosa Conceptꝰ
exteriozū sensuū. sicut sunt simplices abs
qz compositōne enūciatiua. Ira nulla est
in eis falsitas. qualis in cōceptibus cople
xis z iudicialib' inuenimus. Et ita visus
aspiciens baculū in aqua nō fallitur. sed
fantasia vel ratio. si iudicet ipm fractum.
Cōceptio in matrice quinqz sensuū sem
p est naturaliter pulcra. quia modū habet
speciem z ordinē prout alie res oīes que
nō producūtur. absqz numero pondere z
mensura. et hec dicitur veritas vel nobili
tas naturalis indelebilis restante. Hecꝰ
de veritate complexa signi significātis ad
placitū per operatōnem intellectus.

Conceptōes sensuū exteriozū dant oc
casionē frequēter sensui interiori et ratio
ni vel menti iudicanti q̄ errent in suis cō
ceptibus vt falsi deformes monstruosi et
ignobiles falsitate scilicz signi/ et deformi
tate vicij et hoc p statu nature posterius
destitute. nō p̄mitus instituite quomodo
homo nō fuisset deceptus nec vigilās nec
somnias/ domino prouidēte/ z intellectu
regulante/ respectu oīium potentiaz in
tota generatōne cōceptuū Conceptus
exteriozū sensuū sunt simplices. z exp̄imē
tales geniti naturali necessitate ab obie/
ctis suis propr̄ijs/ vel cōmunib'/ actuali
ter manentib' per species suas impressas
etiā dum obiecta pereunt vel subtrahunt

Exempla sunt plurima de sono et de visi/
bilibus radiosis. ¶ Conceptiones exte/
riozum sensuū iudicantur false turpes et
distorte ex tribus principaliter/quoz pri
mū est indispositio organi vel ventriculi
quo fit conceptio. Alterū est indispositio
medij p quod species obiectoz trāseūt ad
sensus. Tertiū est distantia obiectoz p.p
pinquū vel remotū improportionata.

Sequitur tertia

3 partitio. De cōceptib⁹ interioz sensuum

¶ Onceptiōes plures z nobiliores
c fiunt in scōo aīe rōnalis vtero ite/
riozi organico/sicut traditōes q̄s
recipit a sensatōib⁹ tanq̄ femina/sunt spi
ritualiores/ et potētia cōcipiens illic am/
pliozis virtutis est. Utrū vero sola ratio/
nalis anima sit subiectū inbesionis oīm
conceptuū suozū vel totū ꝓpositū ex orga
no z anima, pbleuma videt prout de sub/
iecto materialiū accidentiū. Dicūt aliqui
q̄ solam materiā informāt q̄uis totū cō/
positū denominēt. Sic visio que causat
ab anima rōnali vtiq̄ indiuisibili, inbe/
ret sibi soli q̄uis totū oculū vel hoīem vi/
dere denominet. ¶ Conceptōes interio/
res et organice/q̄uis fiant originalr z ra
dicalr a corde, tū perficiunt in cerebro, ve
lut in triplici ventre, in tres capitis pti/
culas aut cellulas. Quarū anterioz q̄ ma
ioz est cōtinet vim sensus cōmunis cum
imaginatiua. Scōa vero q̄ mediocris est
cōtinet formatiuā, seu cogitatiuā, cū esti/
matiua, Tertia vero posterioz z minoz cō
tinet retentiuā cū memoratiua, Dicūtur
alijs nomib⁹. Sinciput, occiput, interci/
put, seu mediū in capite. ¶ Conceptiōes
sensus cōmunis, sunt tot simul quot fiūt
per sensus exteriores singulos, etiā in ani
malib⁹ pfectis. Ex quibus cōceptionib⁹
alie z alie pullulāt imagines z forme p as/
sociatōes z cōbinatōes varias factas tam
in sensu cōmuni q̄ in fantastica z est estia
tiua virtute Quod ingeniatū est a natura
ꝓpter pcreatōem necessarioz ad vitā. Quz
nō habent animalia pfecta alimentū cōiun
ctū sicut plante vel animalia solū tactū ha
bentia, sicut patet in conchis z ostreis
¶ Conceptōes virtutis formatiue cū esti
matiua pcellunt in multiplicatōe ꝓceptu
um etiā in brutis sup virtutē sensus ꝓmu
nis/quia multiplicius separe z cōiunge/
re pñt imagines cum intentōibus z vtras/
q̄ adinuicē per vim estimatiuā que ex sen
satis elicit insensata, vt ouis ex figura lu/
pi elicit inimiciciā. Nisi dicamus hoc pu
re naturaliter fieri quemadmodū ab igne
fugit aqua in lignis viridibus/et exterio/
res sensus qui simplices sunt horrent cō/
traria per nature sensus vel naturalez in/
stinctū ¶ Conceptōes in hoc ventriculo
medie cellule cerebri possunt ꝓturbari in
brutis z plus in hominib⁹ ex cōturbatōe
prioris cellule qua priori non ipedita po
test nihilominus ista secunda multiplici
ter cōturbari vt nō cōcipiat vel eliciat ni/
si monstruosos ptus/maxime dū accipit
rerum similitudines ꝓ rebus veris adep/
ta vt facit somniās. Potest insup ventri
culus tertie cellule cōcludi/ne pariat mēo
rando existentibus primis sanis ¶ Con 7k
ceptōes in vtero fantasie brutoz̄ anima/
lium z irrationaliū, variātur per diuersas
industrias ex variatōne complexionū ar/
monicarū adeo q̄ perueniūt ad rationis
industrias quodāmodo percipiēdas. Ju
xta regulam Dionisij/q̄ suprema inferio
rum iungūtur infimis superioz̄ū. ¶ Cō/
ceptus irrationaliū nō sunt nobiles vl ig
nobiles formaliter quia nō habent vt ho
mines coniunctā rationē per quā regula/
ri possint aut debeant. sed impetum mo/
tiōis obiectalis insequūtur et pulcri sunt
vt ira in cane et in vulpibus astutia
¶ Conceptōnes in secundo ratōnalis ani/
me ventriculo plus p auditū disciplīne z
nobilius multiplicātur. q̄ per alios sen/
sus q̄uis visus in se sit nobilioz q̄ audi/
tus ¶ Conceptōnes vltime z posterioris
cellule cerebri que memoratiua dicitur su
mūtur cum circunstātia preteriti. Et illic
species quasi sopite dicuntur nisi fuerint
excitate per vias ingeniatas a natura vn/
de fantasmata fluūt z refluunt de cellulis
anterioribus et medijs in postremā z ecō
tra. ¶ Conceptus formari possunt ab
anima ratōnali mediante spiritu anima/
li/qui est proximū anime instrumentū in
cellulis cerebri et hoc rebus adextra non
ita sensatis/sicut cōcipitur mons aureus
et colores medij in nubibus et yride/im/
mo z quidditates substantiaz̄ per discur
sum et resolutiōem sic formātur in ventre
ratōis q̄z p statu vie non intuitiue cernūt
Alioq̄n itellect⁹ cognoscerz panē nō ee in

hostia consecrata ¶ Conceptus possunt
gigni ab ania rationali in cellulis cerebri
qui propter cõiunctõem rõnis z imperiũ
eius dicerent liberi non intrinsece sed de-
notatiue. quorũ alĩ sunt nobiles z actus
impati virtutũ. Alĩ ignobiles viciorum.
¶ Cõceptões naturales seu sermocinales
de qualibet sciẽtia pñt formari in cellulis
cerebri per verba exteriora ad placitum si
gnificãtia cũ nutibꝫ et signis/ quẽadmo-
dũ videmus in pluribꝫ qui garriũt de di-
uersis sciẽtijs de q̃bus intelligũt proprie
nihil plus q̃z ceci de coloribus. quales di-
cebat apuleius philosophari solis auribꝫ
Et de q̃bus accipi põt dictũ xpi sumptũ
a pphetis q̃ audiẽtes nõ intelligũt Tales
phs vocat incontinẽtes tempe passionis
qui loquũtur empedioclea id est senten-
tias graues q̃s mente non sentiũt prout
ebrij et pueri ex sola fantasia multa dicũt
z alĩ multi q̃ carent iudicio rationis.

2 Sequitur quarta partitio

De conceptu entis in speciali

¶ Conceptio entis simplex. pm⁹ est
inter oẽs cõceptus/ tam in deo q̃z
in creaturis Jn deo quidẽ. duz pr
cõicat esse suũ et essentiã. que idẽ est filio.
Et ipse cũ filio cõicat spũisancto Jn crea-
turis autẽ cõicatur pus esse. que cõicatio
est quoddã cõcipe. his quidẽ clarius. his
autẽ obscurius ¶ Conceptus simplex en-
tis est primũ principiũ incõplexũ apõvtẽ-
tes rõne vel intellectu. Nec aliquid vere z
sincere cõcipit nisi resolutõ fiat. ad hoc eẽ
¶ Conceptus simplex entis sincerus z eli
citus nõ habet in via naturaliter et de cõi le-
ge. nisi p multas abnegatões z resolutões
factus ab intellectu. q̃ fundat se in hoc lu-
mine diuino signato sup eum. quo omne
impfectũ necessario reducit ad perfectũ. si
cut potentia ad actũ. et priuatõ ad habitũ
¶ Conceptus simplex entis/ recipit mul-
tiplicit in se Et in passionibꝫ suis primis
que sunt. vnũ. verũ. bonũ. pulcrũ. nedum
intellectualibꝫ rõnalibꝫ et cognitiuis/ sed
suo modo generaliter in oñibꝫ creaturis
Cõceptus simplex entis in viatoribꝫ hoĩ-
bus recipi põt z gigni tot modis quot mo
dis in ceteris q̃buslibet creaturis vñ cõci
pi potest ens prio naturaliter sicut amor et
bonitas. Secũdo potẽtialiter vt memo-
ria meminit sui sm Auguste. Tertio habi-
tualiter sicut p habitũ adquisitũ vel infu
sum. Quarto obiectaliter p spẽs pprias sen-
sibiliũ. Quinto obiectaliter per species alie
nas componendo diuidẽdo ratiocinãdo
abstrahendo. Sexto specialiter in hoie per
noia ad placitũ significãtia Tandẽ intui
tiue in patria ¶ Cõceptus simplex entis
genitus p intellectũ viatoris in vtero pu-
re intelligẽtie si diu pfistere posset sine cõ
mixtõne vel inuolucro solicitudinũ fan-
tasmatũ z cõcupiscẽtiarꝫ ille merito since-
ra veritas diceret/ z agalma pulcerrimũ et
preciose margarite claritas fulgens in mẽ
te Et talem appellabat augu. pro statu vie
sincerã veritatẽ que mox instar cozuscatõ
nis vt illuxerit/ resozbet z inuoluit. nube-
culis fantasmatũ. si nõ stabiliat mens.
Concept⁹ simplex entis accipit hic in via
de cõmuni lege nõ intuitiue/ sz septẽ alijs
modis in genere scz per expientiã z resolu
tionẽ seu depuratiõem quinq̃ modis/ et
duobꝫ p impositõem z autozitatẽ seu fidẽ
alteri⁹ seminãtis ¶ Cõceptus simplex en
tis acceptus p expientiã est aliquãdo pu-
re vagus et cõfusus. vt hoc ens qz q̃ dicit
hoc ens dicit ens. imo et qui dicit nõ ens
dicit ens. z ita de silibꝫ entis acceptionibꝫ
cũ impfectõne vt ens in potẽtia/ ens ana-
logũ sm quid z cõtingẽs creatũ. z depen-
dens. ¶ Cõceptus simplex entis accept⁹
p abstractõem z resolutõem purioz est z de
terminatioz q̃z precedẽs. Et hz q̃tuoz gra
dus. Un⁹ est dũ accipit ens cõiter z analo
gice. ad ens creatũ z increatũ. Secõs ẽ ad
ens increatũ. z subam creatã Terti⁹ est ad
ens creatũ carens ipfectõe q̃licũq̃ Quar-
tus est ad ens simplex vnũ z pfectum quo
nihil maius seu meli⁹ cogitari potest. ve-
rũ est q̃ psupposita fide pñt haberi conce
ptus altioꝛes etiã p intelligẽtiã de beatis-
sima trinitate. z per affectõem anagogice
sublimatã de torrente voluptatis fontis
vite. ¶ Cõceptus simplex entis habitus
per impositõez. vt apud philosophos vel
per fidem vt apud xpianos significat z re
psentat aliquid quicqd illud sit quo meli
us cogitari nõ potest z hec est cognitio q̃d
nominis/ seu quid nomẽ significat cum
qua stat. ignorantia vel dubietas/ si res si-
gnificata sit aut quid sit. Sz nequaq̃z dũ
habet cõceptus rei p intelligẽtiã nedũ in
tuitiue sz abstractiue mõis dicti. Cõcept⁹
simplex entis iste quo mai⁹ cogitari nõ pt.

dicit pelagius quoddã essentiale infinitũ ſm damasc. quod necessario est esse suum z solũ necesse esse p essentiã z vnum et vez et pulcrũ. z bonũ. Cetera autẽ oia p ptici pationẽ z quandã imitatõis analogiam. Et sunt hec ita certa de deo apõ illos' qui concipiũt resolutiue purũ esse. q̃ dubita re nõ possunt. quia sunt p se nota intelle ctis terminis taliũ. Nibilomin⁹ teneat re gula dionisij ad gaium q̃ si quis videns deũ intellexit qõ vidit/ nõ ipm cõtempla tus est sed aliq̃d eorũ ab ipso existentiũ et cognitorũ/ hoc verũ est de cõmuni q̃ nõ videt intuitiue hic z nũc. ¶ Cõcept⁹ sim plexentis nullo modo põt esse verus bo nus z pulcer nisi caracterisatus seu sigilla tus z formatus et quodãmodo viuificat⁹ sit ab ente prio simplr quo maius excogi tari nõ potest. cuius nomẽ est vnicũ. san ctum z bñdictũ in secula ¶ Cõcurrũt au tẽ in iesu duo noia prima z supma. Vnũ increatũ qõ est ipm esse puruz dei sibi soli cõprehensibile Aliud creatũ. quod est hu mana natura q̃ sicut est pfectissima creatu rarũ. sic est nomẽ exaltatũ z magnificatuz sup oẽ aliud nomẽ ¶ Sortitur autẽ de us plura nomia p negatiõem intellectus prout in opusculo de modis significandi habet dici. Deus ſm Bonauẽturã in bre uiloq̃o dicit lux. vt est ratio cognoscendi oĩa/ dicit speculũ. vt est ratio cognoscẽ di visa et approbata. Dicit exẽplar vt est ratio cognoscẽdi pdisposita. dicit liber vi te vt est ratio cognoscẽdi pdestinata z ap probata. Est igit liber vite respectu reruz redeuntiũ. Exẽplar vt existentiũ. Specu lum vt euntiũ Lux respectu oĩm Et ad ex emplar spectat ydea verbũ ars z rõ. Idea ſm actũ preuidẽdi. verbũ ſm actũ propo nendi. ars ſm actũ psequendi. Ratio ſm actuz pficiendi quia supaddit rõem finis vel intentõem. Cognoscit insup ptingẽ tia infallibiliter Mutabilia imutabiliter futura pñtialiter/ tẽpalia eternaliter quia per seipm essentialiter.

A

Sequitur quinta

partitio de conceptibus complexis.

¶ Conceptus cõplexi quos orõnes dicim⁹. capiunt euidentiã z quasi vitam imortalẽ z eternã perviuifi catõem entis primi simplicis. ſm triplex genus cause efficiẽtis. formalis vel exem plantis z finalis. Recipieñ. vt ab efficien te vnitatẽ/ modũ z mensurã. Recipieñ vt ab exemplãte seu formãte spẽm numerũ z veritatẽ. Recipieñ vt a finiente ordinem pond⁹ z bonitatẽ. Et q̃bus oñib⁹ necessa rio ꝓsurgit pulcritudo de qua laudat pul cerrima mulierũ in canticis canticorũ

¶ Conceptus cõplexi quos dicim⁹ rõis. di cunt p se noti/ dũ ꝓceptus simplices et q̃ bus cõponunt apprehẽsi/ reddũt ptinus complexionẽ euidentẽ in lumie rõnis in tellectiue vt de quolibet eẽ vel nõ esse. cui nõ contigit intellectis terminis dissenti re. Tales vtiq̃ sunt cõmunes animi cõce ptões/ z ebdomades/ z prie impssiones z pria principia. ¶ Conceptus cõplexi di cunt euidẽtes. q̃ recipiũtur ab intellectu nõ solũ a supiori p lumẽ intelligentie. sed etiã ab inferiori p certitudinẽ sensualis ex perientie. vt q̃ ignis est calidus z q̃ absin thiũ est armarũ. ¶ Concept⁹ cõplexi om nes medij dicunt qui nõ recipiũt euiden tiã. nisi p reductõez seu resolutõez ad ꝓce pt⁹ exprimẽtales pmos l'scõos. q̃ dicũt cõ clusiões. sic habeki pria phia z i prudẽtia z arte. z in oi scia Et hoc nõ itelligit de co gnitõne dei q̃ nullaten⁹ est discursiua aut ꝓpositiua nec de angelica cognitõe que a multꝫ silr ponit nõ discursiua saltẽ in plu rib⁹ nõ oportet. Hec⁹ in nobis hic in via ¶ Conceptus cõplexi sicut z incõplexi/ repiunt in hoib⁹ pro statu nature destitu te freq̃nter abortiui vel turpes z spurij pro pter indispositõem matricis aie rõnalis/ ex mala dispositõe corporis vel prava cõ suetudine vel aliũde multis modis. Pro sunt autẽ ad fecunditatẽ z decorẽ Ingeni um clay exercitiũ electũ. z ociũ sanctũ seu deuotũ z sobriũ ¶ Concept⁹ cõplexi tãto sunt difformiores/ ignobiliores/ et vitu pabiliores. quanto ꝓpinq̃ores sunt pmis ꝓceptib⁹ euidẽtib⁹ qui p experientiã supio rem vel inferiorẽ accipiunt. dũ degenerãt ab eis. nec imitãtur eos. assimulatiõe pfe cta/ quemadmodũ culpabilior est errans in ianuis z meridie q̃ de nocte. z turpior iudicatur symea que deficit ab homis fi gura quam videtur imitari ¶ Conceptus complexi in vtero mentis geniti per semi na primorũ principiorum complexorum vel incõplexorum/ sunt nobiliores et ge nerosiores/ ceteris paribus/ q̃ geniti per semen experientie sensualis. Propterea

scientie morales que respiciũt particula/
riozes act⁹ hominũ sup oĩes minus ha/
bent certitudinis. Similiter ꝛ sciẽtie nõ
abstrahentes a motu et a materia. sed ma
thematice propt abstractõem hmõi sunt
in primo certitudinis gradu quo ad nos
ꝛ pro isto statu. ¶ Lõceptus cõplexi pos
sunt in vtero mẽtis vel ratõnis gigni pul
cri nobiles ꝛ certi p semen expiẽtie senſua
lis sed nõ absq; semine ꝓciliante seu fouẽ
te primi luminis intellectualis/in quo vi
denť prima principia practica moralitũ/
vt q; nemini est iniuria facienda vnde po
test elici sciẽtia pure speculatiua. de virtu/
tibus p deductõem ratõis logica mediante. que ad hoc inuẽta est ne paralogisan/
do falleremur. ¶ Conceptus cõplexi va/
riant in nobilitate ꝛ ignobilitate moralit
p varios gradus quales solent assignari
in certitudine veritatũ sub numero quin
tuplici ſm accessum vel recessum a ꝑmis
principijs moralib⁹ p se notis In primo
gradu sunt ꝑma principia In scõo ꝓclu/
siones euidẽter ꝓsequẽtes In tertio sunt
ꝓpositões ꝛ articuli ex autoritate diuia su
scepti In quarto ꝓclusiones inde certitu
dinaliter deducte. In quinto sunt cõclu/
siones ꝓbabiles ꝛ de fidei pietate ¶ Con
ceptus cõplexi de diuinis ꝛ spũalib⁹ sunt
ex se ꝛ via nature generosiores et robustio
res q; de creaturis si capacitas vteri ratio
nalis ꝛ intellectualis ad eoꝝ susceptõem
ꝛ nutritõem hꝫ et armonicã ꝛ expeditã di
spositõez q; que sunt pria in natura. sunt
in se certissima ¶ Conceptus cõplexi for
manť in vtero rõnalis anime nobili⁹ ꝛ ge/
nerosius p semen fidei simplicis et incor/
rupte. q; p semen solũ phie triplicis natu
ralis/ratõnalis ꝛ moralis/q; uis hoc semẽ
adiuueť vehemẽter si receptũ fuerit cõgru
enter. ¶ Concept⁹ complexi solent gigni
satis ꝓfomiter in scõo ventriculo vel sinu
matricis aime rõnalis. quoꝝ vn⁹ dicit co
gnoscitiuus/recipiẽs semen entis. Alius
dicit affectiuus recipiẽs semẽ bonitatis.
De quoꝝ quolibet erit sequens sermo

¶ Sequitur sexta partitio. De conceptibus intelligentie in vtero/nõ vtentis organo corporali

¶ Conceptus in vtero rõnalis ani/
me in vẽtriculo intelligẽtie nõ
vtentis organo corpis/ proxie
sunt conceptĩ ibus angelicis/sicut supre
ma inferiorum iungũtur infimis superio
rũ/non quin intellect⁹ immediate formeť
a deo/nõ ab alia intelligẽtia ſm errorẽ ali
quoꝝ/ꝛ hoc quo ad tria que sunt natura
gratia. ꝛ gloria ¶ Conceptões alique di/
cunť immediate fieri in vtero intelligen/
tie humane non quin req̃ratur obiecti p/
sentatõ ꝛ lumis spiritalis irradiatio. ꝛ spe
cies intelligibilis/que mediat inť poten/
tiam ꝛ obiectũ. sicut in visione corporali.
mediat species coloris inter colorẽ ꝛ visuz
nec minus dicit color immediate videri/
quia nihil mediat inter potentiã visiuã ꝛ
actũ siue visionis. qõ si contingeret. visio
mediata diceret. aut reflexa. Sic in ꝓpos
to ¶ Conceptões intelligentie q̃liscũq;
ꝑter primã que deus est. sunt accũtia vel
actus/ab intelligẽtia distincti. qz ſm arti
culuz parisien. nulla intelligentia creata/
est sua intellectio. vnde patet q; intellect⁹
possibilis ponẽdus est in angelis q̃ idem
est essentialr cum agẽte. sed diuersi sunt re
spectus Itaq; sic angelus malus esset sua
beatitudo/quod esse nõ possit. ¶ Conce/
ptiones intellectus hũani non fiũt ab in
tellectu agente in intellectũ possibilẽ. tan
q; intellect⁹ agens fiat cognitõ possibilis
intellect⁹ q̃ten⁹ sint idẽ intellect⁹ realr que
ſm ecclesie determinatõnẽ est propria ho
minis forma/agẽs conceptiones suas in
seipo/essentialiter ab eo distinct⁹ ¶ Con
ceptiones intelligentie hũane non fiunt
hic naturaliter in via/nisi coniũcto vel p/
uio fantasmate Secus de miraculo vel p
uata lege vt in Paulo. ꝛ in Moyse ꝛ in vir
gine benedicta. Alioquin rapt⁹ ꝛ prophe
tie/tam in vigilia q; in somno. possent ac
cidere naturaliter/ vt Auicẽna mentitus
est/in fauorẽ secte machometi epilentici/
ꝛ contra dictũ sancti Petri q; volũtate hu
mana non est allata prophetia ¶ Conce/
ptiones intelligentie humane non fiunt
per impssionẽ ydearuz sepatarũ. que non
sunt deus vt plato dicit posuisse. Nec per
solam inspectionẽ fantasmatũ/vt Aristo.
dixit nec per influxũ solum intelligentie/
vel separatarũ intelligẽtiarum. vt Auicen
na posuit nec per actualẽ inclusionẽ rerũ
intelligibiliũ in ania. vt alij fabulati sunt
Sz conflat ex oĩb⁹ verus catholicoꝝ mo
dus q; aia in sui pria creatione est sicut ta
bula rasa ꝛ q; capit sciam suã a sensib⁹ ꝛa

fantasmatibꝫ ꝑ abstractõem ab hic ⁊ nũc et a materia. ¶ Et proinde scientia est de necessarijs ⁊ eternis/ et impossibilibꝫ aliter se habere. quia nõ accipit intellectus res vt in actu/ sed vt in aptitudie. que aptitudo necessaria est. nõ quidẽ in sey sonat positio Aristo. sed in deo qz nihil est eternum nisi deus/ vel in deo. ¶ Et in hoc cõcederet positio platonis/ ꝑm interꝓtatõem augustini qꝺ deus est eterna causa rerũ oĩũm in essendo/ supple aptitudinaliꝫ/ ⁊ rõ eterna cognoscendi. supple exẽplaris vel idealis. ⁊ eternꝰ ordo viuendi tanqꝫ causa finalis. ¶ Conceptõnes humane intelligẽtie poterãt ꝓ statu nature institute/ fieri de insensibilibꝫ ꝑ abstractiõez a motu ⁊ a materia et a suis appendicijs. ¶ Et in illis conceptõnibus potuisset homo/ sinceriter ꝑstitisse. ¶ Hinc August. Que causa cur prima lucem acie fixa videre non possis/ nisi vtiqꝫ infirmitas? ¶ Et quis eã ibi fixit. nisi vtiqꝫ iniqtas? ¶ Cõceptiões intelligẽtie ꝓ statu nature institute videnꝫ potuisse fieri/ nedũ ꝑ aspectõem vel inspectõez fantasmatũ vt hic in via/ sed ꝑ irradiatõem a superioribꝫ intelligentijs ⁊ fortassis a sensibilibꝫ creaturis aliter qꝫ ꝑ sensum. vt ꝑ intelligentiã que virtualiꝫ ⁊ eminẽter ꝓtinet vires sensitiuas. ¶ Cõceptões aie separate videnꝫ aliter fieri posse frequenter qꝫ ꝑ miraculũ. ꝑ susceptõem speciey/ tã ab intelligentijs qꝫ a sensibilibꝫ per naturalẽ sui luminis irradiatõem. licet impfectius multo qꝫ in angelis/ aut in statu innocentie. ¶ Conceptões humane intelligẽtie hic i via/ de ꝓio ente triplices eẽ possunt. Que dã faciales ⁊ intuitiue sicut in paulo moyse ⁊ maria. licet in raptu quodã. Quedam speculares. ⁊ sincere sine fantasmatũ iuolucro. licet trãsitorie ⁊ raro. Quedã cõiuncte fantasmati ⁊ cõtinuo ¶ Conceptões humane intelligentie speculares ⁊ sincere videtur potuisse fieri ꝑ reflexionẽ intelligentie sup actus visionis intuitiue. qualꝫ fuit in paulo imo qualis est in beatꝭ. ¶ Est autẽ visio seu cognitio vnitiua in experientia obiecti ꝑsentis in sey vel in sua specie ꝓpria. vel in supeminẽti repꝛesentatõe qualẽ deus hz. ¶ Conceptõnes humane intelligẽtie sunt oẽs/ vꝫ intuitiue vel abstractiue/ videant q̃ tale aliud ponere volueꝛt. Forte qꝫ sunt alie et alie conceptõnes obiecto ꝓsente ⁊ absente.

Sequitur septima

partitio de cõceptionibus voluntatis in speciali.

¶ Conceptões in vtero vel matrice rõnalis anie tot modis possunt multiplicari. quo ad potẽtiaz appetitiuã quot modis variant. quo ad apꝛehensiuã seu ꝯgnitiuã ¶ Conceptões appetitiue nobiliores et liberiores sunt in suo genere/ ceteris paribus/ qꝫ cognitiue. nisi degenerẽt in viciũ. sicut dicit de peccatore/ qꝺ cõcepit dolorez ⁊ peperit iniquitatẽ/ que duo pertinẽt ad affectiuã. ¶ Conceptõues affectiue neq̃unt fieri sine pꝛeuia cognitõne sepata vel cõiuncta. Sepata deus est/ cõiuncta vero ratio. Concursus autẽ dei generalis/ non impedit libertatẽ/ imo causat/ fortificat ⁊ actuat/ qꝫuis nõ necessitet/ qz tolleret primũ motũ suum. ¶ Conceptões affectiue possunt gigni ⁊ cõtinuari/ facta pꝛesentatõe obiecti diligibilis/ ꝑ cognitiuã qꝫuis indistincte etiã. vel cõfuse. Obiectalis aũt pñtatio siue agat in voluntatẽ et cuꝛ volũtate/ ad ꝓductõem volitõnis ⁊ nolitõis. siue nõ. vt aliqui volunt qꝺ corꝓ nõ agit in spm̃. Nihilominꝰ nulla cõsurgit indecẽcitas/ illibertans voluntatẽ ¶ Cõceptiões affectiue conseq̃ntes ad cõceptũ primi entis/ serenũ ⁊ purũ/ sunt nobiliores. sincere et delectabiles/ supra hũanũ sensum. Unde beati ꝑdicãtur mũdo coꝛde. ⁊ q̃ gustãt de duodecim fructibꝫ ligni vite. ¶ Cõceptiones affectiue/ tãto nobiliores sunt et iocundiores quãto se magis imprimũt ⁊ coniũgunt primo enti/ vice ꝓtraria ad cõceptões affectiuas de sensibilibꝫ que sunt impuriores. fetidioresqꝫ/ q̃ sunt intimiores/ cõiunctioresqꝫ vt tactus ⁊ gustꝰ ꝓpterea iocũdissima sunt ⁊ castissima diuini amoris cantica que suũ resonãt amplexum/ osculũ/ ⁊ gustũ/ sed non infectis coꝛde. ¶ Conceptões affectiue nobilitatẽ et libertatẽ suscipiũt/ ab intrinseca rõnalis anime libertate/ que est liberũ arbitriũ id est liberũ de ratiõe iudiciũ cõsistens ex tribus. que sunt facultas/ ratio ⁊ voluntas. Unde patet qꝺ actus volũtatis duplicem contingentiã sortiũtur dũ effectus naturaliter ꝓdeuntes habeãt nisi tm̃ vnam. respectu ꝓxime cause. ¶ Conceptões affectiue rationales adeo sunt libere ex vi sue

oziginis ꝙ ſeruili neceſſitate nequeũt ab aĩma pcedere cũ ꝗuis alique neceſſario foꝛ/ment vt prime cõplacẽtie. cõſequẽtes pri/mas apprehẽſiones. que nõ habent lau/dem ꝛ vituperiũ ſicut nec formalẽ arbitrij libertatẽ. ¶ Conceptões affectiue ratio/nales et intellectuales vt rationales ſunt ꝛ intellectuales differũt in nobilitate ꝛ li/bertate a bꝛutalibꝫ q̃ ſeruiles ſunt impet9 conſequẽtes obiectales. Nõ ſic ille proce/dunt ſed a libertate volũtatis/nõ qualicũ ꝙ ſed arbitrij libertate. que poteſt agere ꝛ nõ agere. aut in ſuſpenſo ſe tenere poſt pñ/tationẽ obiecti. quãuis hec cõditio nõ ſit de libertate volũtatis ſimplicit ſed ex im/pfectõe ꝛſurgit in actibꝫ ſuis. qui poſſunt eſſe ꝛ nõ eſſe. propterea libertas arbitrij/ñ ponit in deo ad intra. ſed bñ ad extra. Fit autẽ ſuſpẽſio vel negatiue nihil volendo/ vel poſitiue/ſe ad alia diuertendo. vel ſm aliquos. p actũ exꝑimentalẽ mediũ inter velle ꝛ nolle. ¶ Conceptões affectiue du/os habent ſinus vel vẽtriculos in vtero ra/tõnalis anime. q̃ nominãt a philoſophis ꝛ theologis cõcupiſcibilis ꝛ irascibilis vn/de gignũtur ꝛ prodeũt omes aĩme paſſio/nes. circa quas ſunt virtutes. ſub tempan/tia ꝛ fortitudine cõſtitute. dũ per prudẽtie directõem fiant cõformes recte ratõi que regula eſt agibiliũ humanoꝝ. ¶ Conce/ptões affectiue/pñt circa rem eãdem di/uerſificari/ et circa diuerſas vniri virtute ratõnalis anime/ ſicut in cognitiua ſic et in affectiua/nec in iſtis eſt mendaciũ. De/terminatio autẽ volũtatis ad primũ velle nõ fit niſi a ſeipſa p formale illud velle. ſi/cut determinatõ diuine volũtatis ad extra reſpicit determinatõnẽ in effectu. propte/rea ſi futurus ſit effectus dicit determina/te ꝙ erit ſed nõ de poſſibili. quin ſemp an/te poſitõem fieri nõ poſſit ¶ Conceptio/nes affectiue vehementiores ſunt ꝛ effica/ciores ceteris paribus ꝗ cognitiue/imo ſine eis languidi ſunt cõceptus cognitiui velut inertes ꝛ mortui. Et ideo nobiliores dici debent. ſicut ꝛ voluntas in homĩs re/gno principat/propterea lex et prophete pendẽt ex dilectiõe ſeu charitate. de corde puro. et conſcia bona ꝛ fide non ficta.

Sequitur octaua

et vltima partitio appropriata cõceptibꝫ mentis ſm cognitõem practicam.

Q

Onceptus homĩs vt homo eſt. di/citur proprie de cõceptu mentali cognitiuo. licꝫ ad affectũ extenda/tur Conceptus cognitiuus ſimplex eſt actus entis. et verbũ eiꝰ naturaliter repñ/tans obiectũ ꝛ nomie eius declarãs obie/ctum ipm. Sic inueſtigauit augſtinꝰ p verbũ ſeu cõceptũ itelligẽtie noſtre verbũ in diuina trinitate. hoc verbũ nõ eſt alicu/ius idiomatis. ſed ſimile apud omes. nec in ipſo cadit eq̃uocatio qualiſcũq; ¶ Cõ/ceptus interiores in vtero mentis natura/liter ſignificãtes. nõ ſuffeciſſent pro ſtatu nature deſtitute ad cõſecutõem ſentẽtiaꝝ philoſophicaliũ ſi nõ fuiſſent inuẽta no/mina ad placitũ ſignificãtia vnde Grãma/tica Logica Rhetorica ſumpſerũt initiũ proceſſit inde diſtinctio de intentõibꝫ pri/mis. ꝛ ſcõis in anima. Dicũtur enĩ conce/ptus eſſe intentões. quaſi intus tentões. Intentio ſecũda dicit que repſentat cõce/ptus vt genus. ꝛ ſpecies/ ꝛ noĩa cõceptu/um. ¶ Conceptus mentales ab exordio habiti ſunt. nõ per ſolã obiectoꝝ appre/henſionẽ naturalẽ ſed etiã p ſupnaturalẽ infuſionẽ ex quibꝫ potuerũt formari varij cõceptus cõpleti interius ꝛ hinc exterius nóia ad placitũ ſignificãtia inſtitui ꝓpter ciuilẽ inter hoĩes cõicationẽ in amore fũ/datã. ¶ Conceptus vero taliũ noĩm ſunt naturales/nec repſentant ad placitũ. niſi p diſcurſum. cuius impceptibile quia dũ pcipitur vox extra meminit intellect9. ad quid ſignificandũ fuerit impoſita de quo conceptũ nouũ formauit. ¶ Cõfirmat hoc verbũ textus geneſis. de adã qui vocauit res adductas/nominibꝰ ſuis Concept9 metaphyſicales preceſſerũt via naturalis cognitiõis vel adq̃ſitõnis cõceptus grã/maticales vel logicales. licet econuerſo ſit via diſcipline ſeu cõmunis deductõnis. Eſt autẽ proceſſus naturalis adq̃ſitõnis in ꝑmis inuẽtoꝝ. quia prio per ſenſus acceperũt accñtia cum ſubiectis ſecum in/uolutis/ ſecũdo abſtraxerũt quidditates rerũ/ab hic et nũc/et denudauerũt ab acci/dẽtibꝫ ſubſtãtias. tertio impoſuerũt apõ ſemetipſos verba mentalia. que quiddita/tes huiuſmõi repſentarent. Et ita fuit in eis logica quedã mentalis priuſq; vocal. aut ſcripta. imo ꝛ grãmatica prius ita cõ/poſita eſt. que min9 aſpicit res. q̃ logica. quia fundat ſe et ſuos modos ſignificãdi

in cõceptibus qui sunt p̃ie intentões vel secunde. ꝓsequẽter ars imitata est naturã in vocibꝫ et scripturis. ĩmo et in nutibus et signis sensibilibꝫ ad placitũ institutis.

¶ Cõcipiens aliter rem q̃ꝫ sit. nõ propter hoc decipit. cum intellectꝰ sit virtꝰ abstractiua. potẽs vnita diuisim cõcipere. et diuisa coniũctim materialia quoq; immaterialia et singularia vniuersalia.

¶ Concipiens q̃ res sit aliter q̃ꝫ sit/ decipit. dũ abstrahit diuidit. aut ꝓponit sua fictõe sine correspondẽtia in re. Sup qua deceptiõe recursus hũdus est ad primã phylosophiã que metaphisica noiat.

¶ Concipiẽs rem penitus eandẽ diuersis ꝰceptibꝫ. nõ synonimis fallit/ si nõ fundet hmõi distinctio sup distinctõe psonali relatiua. qualis est in diuinis/ et nõ altera in creaturis/ q̃ cognoscit ex hoc velut a posteriori. q̃ deus potest hmõi res separe/ et separatas cõseruare. vt duos homines. aut duas q̃litates aut generaliter oĩe accidẽs a subiecto. Et ita nõ oportet ponere in relatõnibꝫ et respectibus distinctõnes essentiales a suis fundamẽtis sicut nec vniuersalia realia distincta a singularibꝫ. sed sufficit q̃ p negociationẽ intellectus tales relatões respectus vniuersalitates cõsurgant ex rebꝫ intrinsecis/ ne ponat pluralitas sine necessitate aut pcessus in infinitũ. aut diuine potentie deroget. Deniq; sic diceret nec q̃ puncta indiuisibilia/ nec instãtia sunt in corpe vel tpe p̃ter oẽm opatõem intellectꝰ.

℟ ¶ Concipiẽs distinctõem in diuinis vel in creaturis minorẽ ex pte rei. q̃ꝫ sit distinctõ psonaꝝ diuinaꝝ fallit. siue dicat distinctio formalis siue relatiua siue modalis/ nisi tãtũmodo rõis q̃ distinctio qual'r fiat et significet ex modis supponẽdi et cõnotãdi in cõceptibꝫ vel termis sciri debz a logico. vl' grãmatico/ qui a metaphisico tradunt scientiã qz nomẽ/ bñ et p̃prie neq̃t imponi rebꝰ. eẽntijs eaꝝ incognitis. Qua super relatioꝝ erit sermo in opusculo de mõis significãdi.

¶ Conceptões distinctõis septuplicis/ quã aliq̃ se trahere dicũt ex scotistꝫ referri pñt ad tres dũtaxat modos iuxta ockamistas. quorũ vnꝰ solus repit in diuinis que est relatõis realis. Aliꝰ solum repit in creaturis q̃ est essentialis diuersitatis. Tertiꝰ est modꝰ distinctõis rationis quã fabricat intellectꝰ tã circa deũ q̃ꝫ circa creaturas/ modis innũeris. Noiant hi septẽ modi primꝰ ratõis. scõs ex pte rei/ tertius formalis. quartꝰ realis. quintꝰ eẽntialis. sextus se totis subiective. septimus se totis obiective.

¶ Conceptꝰ diuersoꝝ modoꝝ dicendi p se et p accẽs et per se prio et p se secũdo. et p se de scõm q̃ ipm. id est cõuertibiliter/ fundat sup distinctiõe rerum eẽntialiter distinctarũ in creaturis. et relatiue in diuinis vt ista nõ est p se prio conuertibiliter. Essentia est pater generãs/ sicut oĩe q̃d est eẽntia esset pater. Et ĩ cõsurgit/ q̃ hec eẽntia nõ potest eẽ mediũ in silogismo expositorio in diuinis. q̃ nõ resoluitur ad dici de oĩi. i. p se prio ꝓuertibiliter. q̃d oportet in medio silogismi expositorij. et in alijs sil'r. Cognoscit aũt distinctio rõnis. q̃ formalis dici pt et consurgit ex pte rei. quãdo et vbi rõ diffinitiua vl' descriptiua vnius termini/ nõ est ratio alterius/ vel ecõtra vñ ꝓsurgit q̃ ꝑdicata ꝓtradictoria. verificant de termis vel cõceptibus illis. ĩmo et cõgruitas tollit et variat. Dicim⁹ enĩ q̃ materia appetit formã et cũ materie appetitus nõ sit nisi materia nihilomin⁹ incõgrue diceret q̃ materia materiat formã. Hec dicim⁹ q̃ intellectꝰ vult et volũtas intelligit et ita de esse et eẽntia/ de albedine et similitudine. ꝓpter modos significãdi alios et alios.

¶ Concipiens res naturales modo doctrinali pt duabꝰ vijs q̃si cõtrarijs incedere et ordinẽ scientijs dare. Una via est. ex pte rerũ cognoscibiliũ a priori. Altera via est ex pte cognoscentiũ a posteriori. q̃lis tradita est p philosophos in oĩibꝫ scientijs. a grãmatica vsq; metaphisicã p scias intermedias. sicut docet ordo pulcerrimꝰ scientiaꝝ. Hõ autẽ sola volũtate vel a casu pgrediẽs. sed in rerũ natura fundatus vt in de modis significãdi habz tradi.

¶ Cõceptus itellectuales rõnabiliter et sufficiẽter a pho numerati sunt. dũ diuisit eos in sapientiã et intellectũ et in sciam et prudentiã et in artem. Quorũ conceptuũ ratioꝰ distinctio alibi satis apte tradita est. Similꝫ de subiectis et obiectis oĩm scientiaꝝ sigillatim et quẽ admodũ impssum gerũt vestigiũ btissime trinitatis q̃ cũctis est causa eẽndi. rõ intelligẽdi et ordo viuẽdi.

¶ Conceptꝰ habiti de sciẽtijs vel artibꝫ subalternis facil'r iuuenunt erronei. si ꝓtenti nõ fuerint termis sue inq̃sitõnis. aut nisi trãseãt aut se resoluãt/ ad ꝓceptus scie subalternãtꝫ. ꝑcipue

ad metaphysicā spectat scire. an abstractōnes q̄s facit a materia. sint ita in re adeq̄/tra vel in solo cōceptu. Nec ad medicū spectat si anima sensitiua distiguat ab intellectiua. Nec ad astrologū vt talis ē. si motus est res/distincta a mobili. Et si sint veraciter epiciclivel intelligētie a cēlo distincte. z ita de similib⁹ sciētijs suo mō. Utrū vero metaphysica contentet in suis explicatōnib⁹ grāmatica z logica. vel si lati⁹ accipit ens sub diuersis analogijs nō est nostrū inter formalistas z terministas tantā cōponere litem/ que pfecto sepe pcedit ex equocatōne quid nois: que nō patit in q̄uis disputatōe fieri posse cōcordiam Esz igit̄ tractq̄ via a scholasticis cognoscenda

¶ Conceptus speculatiui facilr transeūt in affinitatē practicorū et ecōtra/sicut verum z bonū in ente connectūtur. imo nulla est sciētia vel sapiētia quin ad dilectōz dei debeat ordinari. vbi sua stat pfectio libertas z nobilitas. Hecus in amore sensibiliū vel ipsoz factōne. ¶ Concipiēs quicquid est scibile naturaliter p intellectū vel adeptū vl assiliatū seu diuinū iuxta modū traditōis platonicorū peripateticorū nō ob hoc dicēdus esset vere felix. imo se fundat in principijs erroneis. de intellectu humanoz intelligētijs/vñ confinxerūt ydolatre. et demonicole/theletas z theorgiā. p purificatōibus animaz ad pformitatē intelligentiaz z tandē dei. Sed defecerunt scrutātes scrutinio z mētita est iniq̄tas sibi ¶ Concipiēs anima diuinū verbū hic per fidē spem z charitatē. dicenda est felix iniciative z virtualr. Adipiscit beatitudinē consummatā p partū verbi in gloria si pseuerauerit vsq̄ in finē De q̄ partu theologisantes magna dicūt q̄ nec oculꝰ vidit. nec auris audiuit. nec in coz hois ascēdit que prepauit deꝰ diligētib⁹ se. Jpi soli gloria in eternū et vltra Amen. Finit

Prefatio magistri

Johannis Gersonis in librū de vita spirituali anime.

Reuerēdo in christo patri z sacre theologie professoz eximio dño Petro Cameracēsi episcopo/ eiꝰ discipulꝰ Johānes Cancellariꝰ indignꝰ ecclie Parisien. p se humilem obedientiā et p cōi salute sapeea q̄ recta sunt ¶ Postulare dignata est benivolentia tua p̄ceptoz inclite quatenꝰ scripto tibi trader ēvnā ex lectōnib⁹ meis: cui pñtiam tuā prestare nō erubuisti. nec insolitā banc rem effugisti/ tu schole theologie iubar radiosissimū. tu iam doctoz emeritus. Erubui fateoz/ imoz tota schola obstupuit ad hāc humiliationē dignitatis z sapiētie tue/quasi lumen sol a stella/ mare aquā a fluuio. lanam ouis a capra mendi carevideret. Sed ita verū est vbi sapiētia ibi hūilitas. sicut ecōuerso testꝫ est sapiēs ibi sapientiā esse vbi repitur hūilitas Tu deniq̄ quāto maioz es/iuxta eiusdē cōsiliū/hūilias te in oībus. Dīn⁹ quoq̄ nūc mirandū est si illā quātulacūq̄ est meam eruditōem diligis z amplecteris/cuius tu nutritoz fotoz z auctoz bacten⁹ extitisti Quod fecit q̄sq̄ tuetur opus vt ait Haso Ita hoc in loco xpi verbū nō inepte iūgitur. Doctrina mea nō est mea. sed eiꝰ qui misit me patris. Et certe tu pater me misisti. quia me p te licenciatū in sacre theologie facultate feciſti. Tu p te z sub te magistralib⁹ me insignijs decoraſti De insuper motoze in cācellariatus officiū tibi succesſi/q̄s nō meritis equis. ¶ Feci autē cumulatiꝰ q̄s quesisti. Seq̄ntes itaq̄ lectiones eiusdē materie mittēdas decreui. non q̄dē ad te docendū/seoz sum hec p̄sumptō Sed vel ad obediēter cōplacēdū vel ad pstandū gustuz aliquē veteris oci⁹ onerosꝰ curis tuis/vel qō modestiꝰ est: ad corrigēdum pficiendūq̄ impfectū meū qō videūt oculi tui. ¶ Attamē q̄ facilⁱ⁹ ignoscat nostro huic opusculo si q̄s forte lectoz alius in ip̄m cōiecerit oculos. Et si offenderit eum sermo incultus/nec satis pfecto z pulcro vt tractatū decuerat ordine contextus/recogitet pius interpres aliū pro lectionib⁹/aliū pro tractatib⁹ stilū esse Sciat nō ita coherere q̄ varijs tpibus prolata sunt/ quēadmodū illa que elaborata sub vno tenore dictauit oratio ¶ Nihilominꝰ his lectōib⁹ morē tractatus nūc impositi quod q̄stum fas extitit/diuidēs eas i tres ptes ꝑm materiā principalē triplicem Et cōformiter ad hec tria aplī verba infra cōmemorata/z quasi ad quoddā thema Jn ipso viuim⁹ mouemur z sum⁹. viuimꝰ enī in deo viuificatōe gratie Mouemur in eo et ad eum/ pondere opatiōis meritorie et tandem circulo quodā intelligibili sumꝰ in eo velut in centro nostro per quietem

contẽplatõis stabilis ⁊ serene. ¶Primũ est omniũ in gratia exũtiũ quasi incipientiũ. Secũdum proficientiũ Tertiũ perfectorum. ¶Primũ in baptisatõne fluminis vel flaminis. Secundũ in temptatõe peregrinatõis. Tertiũ in cõsolatõne angelice administratõis. Sicut ꝑps prio baptisatus est/postmodũ temptat⁹ deinde consolatus. Sicut ipse est vita animãs via mouens/veritas stabiliẽs/alpha et o. principiũ. mediũ. ⁊ finis. In quo viuim⁹ per fidem formatã. qz iustus ex fide viuit. ⁊ hoc in viratõnali. Mouemur ꝑ spem deside/rantẽ que sursum sunt/in irascibili. Sumus ꝑ caritatẽ radicatã in cõcupiscibili. ¶Pria ergo pars opusculi que latior est ⁊ plectões distinguit agit de vita anime de morte ipius/⁊ de egritudinib⁹ spiritalibus/inqrendo ꝗdditatẽ peccatorũ a radice/et eliciendo moralia documẽta inde sequẽtia. Secũda tractat de vita secũda anime que est motus ei⁹ vel instinct⁹ inquirẽdo distinctõem inter bonas inspiratões et immissiões ꝑ angelos malos/ in diuersis materijs ⁊ de modo temptatões superãdi. Tertia loqtur de vita aie ꝑ contẽplatões stabilite et cõsolate. Benevaleas pater in christo et oremus pro inuicẽ vt saluemur

⁊ Pars prima incipit de vita spirituali anime.

Ego vos baptisaui aq̃. ille vos baptisabit spũsancto. Antiqua iam atq; notissima patrũ traditione cõpertũ habem⁹. ꝗd opabatur baptism⁹ iohãnis. ⁊ quid baptism⁹ christi. Nam cũ baptisari sit nasci denuo. sicut nicodemo dicebat ꝑps/tm̃ interest inter baptisma iohãnis et christi/q̃tum ipsa dispositõ ad vitã differt ab introductõne eiusdẽ vite spiritual' in nobis. ¶Erat itaq; nobis baptism⁹ Johãnis ꝓpatorius ad vitã spũsancti cõplendã in suscipientib⁹/sed christus solus vere vinificabat quia solus vere baptisabat spũsancto:

¶Placet autẽ vt omissa interim ꝓtractõne litterali sup hoc duplici baptismo. qm̃ notissima est/vertam⁹ consideratõem nostrã ad loquendũ de vita anime quã spũsanctus opat' in nobis ꝑ baptismũ quesita/to iam nomie dicit esse flaminis. Ille enim baptismus ꝑ se efficax est. Absq; eo autez nec baptism⁹ fluminis/nec sanguinis ꝑdest quicq̃ Dicebat paul⁹ athenienſib⁹ allegãs vnũ ex eorũ poetis dũ de deo loqueret. In ipso enim viuim⁹. mouemur ⁊ sum⁹ Actuũ xvij Que verba si ꝗs ad corpalem et hanc visibilẽ vitã motũ et existentiã referat. nihil eũ errare crediderim. quoniã sicut vas aquã cõtinet ⁊ figurat ita vterũ sit q̃ aq̃ plus in vase q̃ in se figurat. sic multo intimius in ipo deo tanq̃ in vase oẽm creaturã labilitatẽ continẽte/viuit quicqd viuit mouet' quicqd mouetur. ⁊ oẽs existẽtiane defluat in nihilũ. in ipso est atq; cõseruat. ¶Sed de spiritualibꝫ inuisibilib⁹ locuturi/dicamus q̃ anima ratõnalis habet in spiritu sctõ suam vitã/suũ motũ/suam existentiã. Est quippe hoc ꝓpriũ ipsi creature ratõnali sup ceteras/q̃ capat ẽ vite alicui⁹ gratuite ⁊ diuine silr et motus et existentie/vltra id quod est in se naturale. Et quẽadmodũ materia prima. et si de se non sit nihil/capit tamẽ suum esse principalius ꝑ formã. Sic ⁊ anima in esse suo naturali considerata. imaginanda est tanq̃ materia nuda que fieri potest subiectũ quasi deferẽs ipm spiritũ sanctũ/tanq̃ ei⁹ veram vitã non quidẽ formalẽ. Hoc enim dudũ per magistros nostros damnatũ est Sed formali nõ prorsus dissimilẽ. ¶Et quomodo fiet istud/si forsan interrogas ⁊ Respondeo q̃ ꝑ baptismũ spũsancti. cui tamẽ preui⁹ est aut natura aut tempe/baptismus aque viue ⁊ munde/tanq̃ qualitatiua dispositio prerequisita ad vite huius formalis introductõez ¶Est autẽ baptismus iste/gratie et aliarũ virtutũ infusio. aspersioq; intima animã abluẽs. ⁊ reddens ydoneam cui spũsanctus seipsum vitam ⁊ motũ/⁊ essentiã inspiret ⁊ donet. In ipso viuimus vt in vita mouemur vt in via. sumus ⁊ in veritate ¶Et vide si nõ ita cortext littere/ abscondit' habet in mysterio. Hã si iohãnes interpratiõe sua gratiã signat/et baptismus ablutiõem nomiat/ꝗd iohãnis baptismus nisi gratie ablutõ designatur. Et hec vt ꝓdiximus ablutio nõ nisi preparatio est in aia ipsa vt spũsctõ baptisẽt. hoc est vinificẽt/vt iã non in se solum/sed in spũsancto viuat/ moueatur et existat. quẽadmodũ dicebat diuin⁹ Paulus. viuo ego. iam nõ ego. viuit vero in me ꝑps. ¶Fatendũ est nihilomin⁹ esse quasdam dispositões frequẽter in anima. que longinque sunt ab vltius vite. spiritus scz

infusione. Ita enim videm⁹ q̄ in naturali generatōne animalis plurima p̄cedunt ad propinquā dispositōem que formā inuehit materie. Istas dispositōes appellāt theologi in adultis operatiōes informes quib⁹ peccatrix aīa intendit facere qō in se est: se disponit ad vitā/ nō q̄ ista dispositio sufficiat vt potē que lōginqua est/ z nihil de vita spiritus habens in se. sed q̄ nihil interim aīa magis habet/ quod faciat q̄ vt bene vtat suis naturalib⁹ potentijs/ et donis q̄busdam gratuitis licet nō viuificatis. Quo facto sicut credis animā introduci i materiā naturalib⁹ tantūmodo actiōib⁹ qualificatā/ nō quidē in virtute huiusmōi qualificatōnis/ sed de sola liberalitate oīm potētissima creatoris. nō aliter existimes in īpa vite spūs infusione/ q̄ lescunq̄ eni z quotcūq̄ p̄cesserint dispositōnes/ ex īpo conatu anime ad hāc vitam ex morte tendētis/ nihil sunt/ nihil attingunt: nisi miseratus ex alto spūssanctus/ vltimatā completiōis armonice spūalis qualificatiōem infuderit. cum q̄ et in qua ipse q̄ verus est aīe spiritus/ īpam viuificat/ suo illapsu z afflatu secreto: q̄ afflatus baptismus flaminis dicit. et baptism⁹ in spiritusancto. ¶ Et hec dicta sint pro cōsonātia littere: ad ea q̄ tractare p̄ponimus sup anime vita in spiritusctō. ¶ Jam ex p̄missis arrēdamus q̄ anima ratōnalis/ vite quadruplicis capax existit. Est eni vita nature/ est vita gratie. est vita actiōis meritorie. et est vita confirmatiōis stabilite. et hoc dupliciter. vel in via vel in patria. ¶ Vitam nature in aīa dicim⁹ puritatē sue essentie cū integritate suarū potentiarum Attribuūtur etiā huic vite alia quecunq̄ acquisita vel infusa/ citra gratie gratificātis statum. Intantū ergo p̄fectior ē vitam banc naturalē ascribim⁹ ipsi anime/ quāto p̄cellētior fuerit z viuacior in suis naturalib⁹/ z si ceteris gratuitis fuerit spoliata ¶ Altera vita est vita gratie. que ideo taliter nominat/ quia spūssanctus/ qui sua dignatōne z benuolētia animā viuificat vt potēs sit ad vitā tertiā de qua dicendū mox supest/ gratiā gratūfacientē p̄influit in animā/ velut dispositiōez quādā armonicam de lege necessariā ¶ Presupponit autē huic vite prior que naturalis dicit/ tanq̄ suū naturale subiectū. ¶ Ceterum per vitā tertiā nō aliud intelligo/ q̄ actionē meritoriā vel gratificā/ ab hac vita secūda deriuatā/ sicut opatio quelibet viuētis nominat/ a philosopho prio de anima vita secūda eiusdem. ¶ Postremo vita q̄rta nō tam vita altera p̄prie dicta est/ q̄ duplicis vite prioris stabilitio atq̄ cōfirmatio/ qō fit vel in via p abundantiā spūaliū carismatū/ animā a morte cōtraria p̄hibētium/ vel in patria ex conditōne beatitudinis z stabilite felicitatis ¶ Et attendamus p̄cor si aplica verba a philosophis vsurpata/ insinuare nobis possint hāc triplicem vitā anime spūalem/ quia de p̄ria que naturalis dicit pax nūc loquēdū est. Jn ipso inq̄t viuim⁹/ ecce vitā p̄mā gratie. Mouemur. ecce vitam secundā. Et sumus/ ecce vitam tertiā. que est cōfirmationis stabilite z pmanētis existētie. Et has vitas nonne in misterio exēplauit nobis christus in suo baptismate/ quoniā p̄mo venit baptisandus/ tanq̄ benevtens vita naturali. Deinde baptisat⁹ est tanq̄ vitaz gratie recepturus. quam tamē in veritate p̄rius habuerat. Postmodū ascēdit deaq̄ ostendēs vitam tertiā actōnis virtuose. Vnde mansit sup eu⁹ spiritus sctūs in signum vite q̄rte que est cōfirmatiōis pmā siue ¶ Dicamus adhuc q̄ huic vite q̄drū plici/ opponūtur totidē mortis genera Nam est mors nature. que fit seu p annihilatōem eius totalem/ seu p ablatōem eoruz q̄ nature sue debita sunt. seu p immissionē contrariorū habituū p̄hibētium liberū exercitiū hui⁹ vite. quēadmodū est peccatū originale/ quod fomes mortis dicit/ z tyrann⁹ membrorū/ z lex peccati et a quo p̄ueniūt cetera incōmoda/ vt debilitatio virū. ignorātia. hebetudo. z similia etiā post baptismū. Juxta hoc dicam⁹ q̄ eadez anima potest sim̄ esse pticeps/ vite naturalis z mortis naturalis Mortis dico que nō est per annihilationē/ sed aliūde modis dictis ¶ Si de vita secūda que est vita gratie loq̄mur/ inuenim⁹ mortem ei cōtrariā. que contigit ex corruptōne debite illius armonie quā in gratia gratūfaciente cōsistere posuimus. quēadmodum enim si corrūpitur corpalis illa cōplexio resultans ex q̄litatibus primis cōtemperatis adinuicē/ animā abscedere necesse ē. Sic deficiēte gratia nō remanet spūssanctus/ anime vitā prestans. ¶ Porro vite tertie contrariat actio quersa. aut cessatio

ab opatione tunc debita. ¶ Videm⁹ enim/ q̄ natura abhorrēs ocium/pati neḡt aníma diu esse in materia absq; proprijs⁊ debitis actiōibus. Non min⁹ potest esse diu spūssanctus in anima q̄ vel criminalit. vl nihil opatur ¶ Demū nulla est mors corrumpēs quartā vitam cōfirmatiōis stabilite. ⁊ hoc in eadē anima. Ex obstinatio in peccato q̄ peccatū dicit ad mortem Et he vite conditōes habet oppositas in diuersis. ¶ Addam⁹ rursus dicētes q̄ ipossibile est animā solā vita naturali viuentē opari salutē suam Cui⁹ oppositū pelagianus error asserebat. Itaq; si nō potest corpus mortuū/ vitales opationes exercere/ quomodo dicet aliq̄s animā vita sua carentē que est spūssanctus in opera vite spiritualis exire posse. Non enī est anima rationalis par alijs viuētib⁹/ quibꝰ sicut nō cōpetit nisi finis vnus naturalis/ sic vna vita est sufficiēs. Anime vero rationali pparatus est finis ēdem supnaturalis. ḡs ergo negare poterit supnaturalē ei vitam et opatōem esse necessarias/ vt ptingat ad eum q̄ super ipam est beatitudis finē⁊ terminū. ¶ Nolo tamē negare quin anima possit ex sua vita naturali bñ moral⁹ agere/ et faciendo quod in se est se ad vitā gratie disponere ¶ Et pro si ania nulla morte sit infecta/ habēs naturaliū integritatē in nullo estimo fieri ambiguū. quin habeat in suo arbitrio causare op⁹ bonū de genere moris/ vestiendo ipm omnib⁹ circūstātijs/ quas ipsa bonitas moralis exigit tam in fine, ppinquo/ q̄s in obiecto ⁊ intentione. alioq̄n homo sine culpa existēs miserabilior esset oñibus animātib⁹. Cur ita? quippe cetera aialia possunt in operatiōes sue nature debitas supposito dei generali auxilio. nō sic homo posset ¶ Sed quid dicemus de anima q̄ mortē circūfert secum vel peccati originalis/ vel criminis actualis? ¶ Fuerūt qui dicerēt animā tali morte pressaz nō posse ad actus bonos morales assurgere/ quemadmodū est celebris de ipsis demonib⁊ dānatis opinio q̄ bñ moral⁹ nec; velle possunt/ nec; agere. ¶ Rationē afferunt sic ponētes etiam in viatorib⁹ mortificatis p peccatū absq; vita gratie Tanta est inquiūt incuruatio et deprauatio seu corruptio ⁊ mortificatio vite naturalis in anima bꝰ taliū/ vt potius trahant⁹ in malum q̄s in bonū. Nam violētior est in eis tractus mortis q̄s vite. propterea dicūt q̄ oñia ad turpitudinez suam/ q̄ est mors sua/ referunt/ ⁊ ex cōsequenti oñia opera mortua sunt/ vt pote a morte procedētia ¶ Addunt pro cōfirmatiōe q̄ in oñi actu peccatoris deest circūstantia gratie. bonū vero q̄ substat ex oñib⁹ suis conditōibus sicut exunica si desit. resultat malū/ secundū dicta dionisij. Nihil simplicit bonū est quod ab arbore mala ⁊ a radice viciata gignit. ¶ Hec vero sentētia ⁊ si talibus alijs q̄s plurimis apparentijs fulcita videat/ pridez tamē repulsa est tanq̄s dura/ et plus ad desperatōem q̄s ad edificatōem pficiens. Quis enī nō obstupesceret audiēs q̄ absq; gratia/ honorare parentes/ elemosinas dare/ eccl'iastica precepta de ieiunijs facere. imo per attritōez se ad gratiā disponere est moraliter delinquere? Non enī requiritur q̄ in oñi actu nostro agam⁹ ex gratia/ aut q̄ gratia illuz informem⁹/ nisi pro quāto ⁊ dū mereri tenemur/ p aliquē hmōi actum. Reliqui vero actus si fiant circa materiaz bonā de genere/ et cum intentōne debita finis immediati/ ponendo alias circūstātias bonas moraliter. ⁊ si nō sint meritorij vite eterne sunt tamē boni moraliter/ et bonorū temporaliū meritorij/ ⁊ ad gratiā de congruo preparatorij quia per eos homo facit quod in se est. Nam facere quod in se est intelligo hoc facere/ quod homo potest sm vires quas actualit habet. ¶ Hoc loco distinxerūt aliqui de grā. Nam si grām appellam⁹ oñe illud q̄ a deo liberaliter dat sine meritis/ totum esse nostrū. et viuere/ inter gratuita numerat/ et in nobis et in brutis/ q̄s q̄s plus in nobis/ quia beatitudinis capaces sum⁹/ et pro ipius adeptōe datur nobis quicq̄d dat. Nunq̄d deo cura est de bobus? inq̄t apl's Non de brutis sed de homib⁹ ait q̄ omnia coopantur in bonū ⁊ē. Hoc modo oñis tribulatio oīs infirmitas/ immo⁊ ipse temptatōnes inter gratuita numerātur. Cuius ratio est/ quia dei bonitas q̄tū est de se/ nobis immittit aut'euenire p̄mittit ad bonū nostr̄z si non puerse rentimur abutimurq;. Et iuxta hunc acceptōnis modū de gratia. p spicuū est nihil nos boni posse absq; gratia. ¶ Si vero gratiā noiemus donū aliquod infusum/ distinctū ab anima supra vel vltra vires suas naturales et industri/

as. nulla videtur necessitas dicere talē gratiā esse necessariā ad hoc vt bonū de genere agamus/ per liberū arbitriū/ plusq̄ nō ponimus talē gratiā ad cognoscendū verum. circa naturalia per intellectū. ¶ Deinde dici potest/ q̄ impletio p̄ceptorum vt in multis: q̄tum ad substātiam precepti non coercigit gratiā gratūfacientem/ q̄uis intentio p̄cipientis non p̄seruetur si non fiant in gratia vel ex gratia Intentū quippe est in oīi precepto vt per illud mereamur ad vitam ingredi. Sed hanc intentōem nō semp ponimus esse obligatoriā simpliciter ad peccatū/ si nō obseruet. Tā tūmodo conditōnaliter obligat/ vt ponit Durandus/ si mereri volumus. aut dum mereri tenemur/ quēadmodū cōtingit in susceptōne sacramentorū/ aut dum ad gratiā resurgere vel ex ea iam habita debem⁹ operari/ hoc modo intelligūt illud christi Si vis ad vitam ingredi serua mandata ¶ Decursis aliq̄bus circa primā vitam quam habem⁹ ante baptismū gratie factū a spiritusancto. z quidē sub multa breuitate. quia per doctores plurimos materia hec z similes incidētes lati⁹ tractate sunt Pergat nostra cōsideratio ad loquendū/ de vita vera gratie que est baptism⁹ in spiritusancto. z per quā fit vt viuam⁹ in ipso Et simul tractabimus vitā alterā/ p quaz sumus z stabilimur in eo. Nam et siml' dictuz est in ipo viuimus mouemur z sum⁹. Hoc etiaz in loco tractabim⁹ de illis que vitas istas vel alterā earū funditus extinguūt et enecāt. De illis insup que illas tā tūmodo debilitant et in egritudines trahunt. et hoc est querere sub terminis vulgatioribz/ quid est peccatū mortale. et q̄d veniale/ et quemadmodū contrabūtur Circa quā materiā licet vsitata videatur intēdo p̄ticularia quedā afferre/ in q̄bus tum difficultas tum vtilitas pro conscientiarum serenitate versant. ¶ Placet autē vt neglecto interim vel tempato stilo/ nos per propositōes z corollaria procedam⁹. Dic eni modus accōmodatior est scholet inquisitōe tali. speculatiua veritas sepe precisior atq̄ lucidior inuenit. ¶ Erunt autē primit⁹ due materie p̄cipales ptractande/ vna de quidditate z quātificatiōe peccatorū. per que vita anime vel tollitur vel impedit. Altera de quidditate prime legis diuine et iusticie. prout nobis exscriptura z alijs innotescit De noticia quoq̄ ad differētia peccatorū penes illā legem. sic ad extra deriuatā/ tractādo principaliē quid proprie debeat dici de iure diuino/ quid de naturali/ q̄d de humano. inferendo qualiter statuta religionū z cōmunitatum obligāt. Et si semp vota/ iuramenta/ z p̄cepta cōminatiōes quoq̄/ seu interminatōnes mortis eterne. astringāt ad mortale. ¶ Pro prima materia sit hec vnica conclusio cum suis corollarijs. ¶ Omne peccatū. pro quāto est offensa dei. et cōtra legē eius eternā. est de sua cōditiōe z indignitate mortiferū sm rigorē iusticie. z avita glorie sepatiuū ¶ Ratō est quoniā ois offensa in deū. potest iuste ab ipso iudice deo puniri pena mortis tā temporalis q̄ eterne. immo annihilatōis pena. Est igit̄ de se mortifera. Assumptū deducit ex hoc q̄ nulla pena talis/ est ita mala q̄tum mala est ipsa offensa. Et ex alio q̄ potius toleranda eēt omnis mors penalis z annihilatio. q̄ committēda esset quantūlibet p̄ua offensa in deū. da oppositū Jam offensa dei licite fieri deberet in casu. ¶ Preterea quelibet offensa dei nisi remitteret/ repelleret a gloria dei. ppetuo z absq̄ termino puniret. alioquin maneret dedec⁹ culpe sine decore iusticie. q̄ autē offensa dimittit/ seu remittit est ex pura liberalitate dei remittētis z nō amplius imputātis.

Deniq̄ nō min⁹ ē fugibilis offensa dei q̄ sit eligibile illō bonū. p q̄ adipiscēdo nullo modo deberet cōmitti/ sed pro infinito bono non deberet fieri offensa dei et si q̄s infinita bona possideret. posset iuste oībus a deo spoliari/ si caderet in offensam dei. Ex his radicibus argumentorū que possent in latius ramificari. videt esse sufficiēter deductū q̄ ois offensa dei est mortifera. ex sui cōditiōe z indignitate. imo q̄ est infinite fugibilitatis z iputabilitatis/ addēdo vel intelligēdo q̄ sit in iniuriā boni infiniti. et q̄tum in se est abijcit ab homine deū tanta elongatiōe q̄ nunq̄ posset nisi p solā z merā grām illi primus esse magie p vitā glorie. Patet etiā de veniali. ¶ Si diceret aliq̄s/ q̄ de ideo q̄ dñs est sue creature in supmitate pleni dñij ad faciēdū de ea q̄cq̄d voluerit z quōcūq̄ voluerit. pcedūt rōes p̄dicte ad oñdēdū q̄ p̄t p aliq̄ offensa. penā q̄ntālibet possibilē infligere nec poterit ei q̄sq̄ dicere. cur ita facis

autē diceret ita de iustissima creatura. aut nō peccatrice/ q̄ ipa subiacere potest cuicunq; afflictōni ꝛ penalitati/ absq; hoc q̄ oporteat dicere eā eē in aliquo culpabilē. ¶ Rn̄detur q̄ de⁹ pōt absolute ꝛ iuste dare q̄lemliber afflictōnem sue creature imo virgini Marie. Sed hoc nō erit in penā ꝛ punitōez cuiuscūq; delicti. ꝛ ita quāuis sit afflictio iusta. nō tamē esset ibi iusta pena seu punitō nec etiā iniusta. quia nulla ibi poneret ratō pene. cū pena ꝛ culpa correlative dicātur adinuicē. igit. ꝛc. ¶ Primū corollariū ¶ Nulla offensa dei est venialis de se. nisi tm̄modo per respectū ad diuinā misericordiā. que nō vult de facto quamlibet offensam imputare ad mortē. cum illō posset iustissime. Et ita cōcludit q̄ peccatū mortale ꝛ veniale ineſſe tali. nō distinguūtur intrinsece ꝛ essentialiter. sed solū p respectū ad diuinā gratiā. que peccatū istud imputat ad penā mortis. ꝛ aliud nō. Omne enī peccatū culpabile ex sui indignitate mortiferū est modo dicto. Addidi culpabile. quoniā peccatū est in agētibus naturalib⁹. vbi tamē nulla culpa vl offensa reperit. q̄q; in materia hac synonime capiātur vt plurimū. peccatū ꝛ culpa. ¶ Secundū corollariū ¶ Si nullū infinitum vel infinite tale. posset alterō eē minus. nullū peccatū in esse offense. esset minus alio. q̄m omne peccatū est infinite offensiuū. Non est tamē cōcedendū. q̄ peccata oīa simplicit sint eq̄lia. prout dicit se stoycos referūt seneca ꝛ tullius ꝛ alij. Si enim p imaginatōez ponerēt linea infinita in lōgitudine. ꝛ supficies infinita in latitudine ꝛ longitudine. ꝛ corpus in trina dimēsione. Vel si a linea recta ptraherentur linee recurue in infinitū. vel in casib⁹ silibus multis. nō oporteret dicere oīa ista esse equalia. vl in dimēsione. vel ī curuitate. quāuis esset q̄libet in suo genere infinitus. Sic nō offensas etiā infinitas oporteret ponere equales esse. sed vna est grauior altera ꝛ multiplicior. quare. ꝛc ¶ Tertiū corollariū. ¶ Obligamur deo ad gratificatōem. ꝛ gratiarū actōez. ex hoc q̄ peccata nostra venialia nō imputat ad mortē. sicut tenemur ex remissione mortalium. quoniā vtrobiq; cōcurrit misericordia dei nō imputās pctā nisi ad penā temporalē. que de sua indignitate iputabilia sunt ad mortē. vnū de possibili. aliud de lege statuta. Immo forte ita diceret de oībus iusticijs nostris. que quātū de se sunt sunt sicut pānus mēstruate p̄sertim post pctm̄. aut absente gratia ¶ Quartū corollariū ¶ Peccās venialiter ex deliberatiōe. abutit dei misericordia q̄ cōcessit peccatū illud esse veniale nō mortale. Relucet insup misericordia dei in hoc. q̄ abusus ille deliberatus nō est nisi venialis. Juxta regulā magistralē. q̄ cōsensus in veniale. nō est nisi venialis. intelligēdo de veniali ex suo genere. et nō de eo quod veniale dicit ex eo q̄ per surreptōem aut infirmitatem aut ignorantiā aut actus imp̄fectōem cōmittit. Oppositum enī dicere eēt dānare oīes homies p̄sertim eos q̄ mentiūtur etiā iocose quia deliberate faciūt actū quē sciunt esse culpabilē ¶ Regula vero illa q̄ nullū pctm̄ est adeo veniale. q̄n fiat mortale dū placet. intelligit de venialib⁹ secūdo modo dictis. que ideo sunt venialia q̄r sine pleno cōsensu ratōis ppetrātur. ad q̄ si cōfessus p̄fectus ꝛ placēs aduenerit nil mirādum si reddūtur mortalia. q̄q; non sint iam ijdem act⁹ qui prius. sed bn̄ sil'es in specie. ex alia tamē radice videlz a libero cōsensu pcedētes. Vel intelligēda est talis regula sic dum peccatū veniale placerz in q̄ctum peccatū est ꝛ dei offensiuū. absq; aliquo quocunq; motiuo vel allectiuo ad peccandū. Isto enī videt esse diabolice obstinatōis p̄prium. q̄ō impugnet de⁹ et odio habeat gratis. Sz vbi quis habz actum quē scit eē venialē. nō motus q̄r offendit deū sed q̄r delectat se. ꝛ nō vellet ip̄m agere si deus ad mortē ꝛ amicicie sue pditōez imputaret. agit quidē male sed nō mortaliter de lege ¶ Si rursus obijcit q̄ agens cōtra cōsciam edificat ad gehennā. distinguendū erit de qualitate ip̄ius cōscie si sit de mortali vel veniali. ꝛ scōm hoc rn̄dendū est. ¶ Quintū corollariū ¶ Null⁹ idē actus numero elicitus bonus aut meritorius. est peccatū etiā veniale. Huius oppositum opinati sunt alicq;. sed iudicio meo fallunt. aut quia loquunt de actibus exterioribus qui nō sunt nisi respective boni aut mali vbi idem act⁹ est optimus ꝛ pessimus diuersis respectib⁹. sicut passio christi q̄ erat actio iudeorum. Aut si loquātur de actibus intrinsecis elicitis a voluntate non habebunt. q̄ eadem volitio. que est mala venialiter/ sit bona meritorie. cuius

illa que similis est. z que velut imperceptibiliter potest succedere ad eaz magni valeat esse meriti apud deū ¶ Sextū corollariū ¶ Veniale peccatū si nō remittit punit se solo vel cum mortali pena eterna. hoc est quia deꝰ taxauit de lege sibi certā penaz q̄ soluta remittit offensa totalis cōtracta Et ita potest vtraq; opinio sustineri/tam illa que ponit peccatū veniale cū mortali puniri eterna pena in foro iusticie infernal/ vt dicit Prepositinus q̄z illa q̄ dicit oppositum/ponēdo q̄ offensa venialis bene remittit soluta pena absq; remissione mortalis/sicut de pena vl̄ penitētia debita peccato mortali dimisso/ probabilis est opinio/dicēs illam penitentiā quādoq; finiendam etiā in inferno/sicut z soluitur ī hac vita homie existente in mortali peccato/z vocat penitētia soluens non recōcilians. Oppositū sensit aliorū sentētia/sz hec mitior est ¶ Et pro intellectu p̄missorū considerandū est q̄ in oī peccato actuali tria sunt saltem distincta ratiōe/scilz auersio a deo bono incōmutabi. z istō vocat offensa eius. ad quod seq̄tur necessario imputabilitas ad penā que vocat indignitas. q̄uis posset non imputari/z dū imputat vocat reatus z hoc est secūdū/tertiū est cōuersio ad bonū cōmutabile qō secū ī portat maculā z obscuritatē/qm̄ anima q̄nto amplius ibeserit p cupiditatē reb⁹ mutabilib⁹/tanto pl⁹ maculat z fedat/z ab illa luce supna decidens in tenebrosa demergit ¶ Dicam⁹ igit septimo q̄ peccatū qōlibz si cut est finitus actꝰ/sic est finita auersio. et finita talis macula seu tenebrositas. et iuxta hanc auersionē libidinosam maiorez vel minorē dicit sctūs thomas ꝓportionari penā scōm intensionē z remissionē acerbitatis/vt q̄tū glorificauit se in delicijs/ tantū ꝓportionabil⁹ habeat z tormētum.

Ad hanc peccati cōditionē aspiciūt vt opinor illi/qui ponūt qōlibet peccatū eē solū finite malicie Sz nō video eos saluare posse q̄ nō debeat sibi pena infinita secundū acerbitatē si natura esset capax. vel deus hāc vellet infligere/quoniā hoc agēdo deus nō solū iuste sed z misericorditer ageret conseruādo naturā. Et sane implicatio est dicere q̄ absq; misericordia possz peccatū aliquod p finitā penā aut infinitam sufficiēter puniri. Nam quātuncūq; daretur de pena p peccato. nisi deus misericorditer remitterz offensam. semp remaneret dignū puniri vt prius/ imo q̄ talis pena sit remissiua et deletiua peccati/esse nullo modo p̄t absq; dei misericordia liberalissima ¶ Si vero attendam⁹ pctū ſm ita primā z secundā rōes/constat q̄ pctū mortale qōlibz auertit a summo bono. z est obiectiue infinitū. sil⁹ imputat etiā de lege ad penā eternā z infinitā duratiue

Sed de pctō veniali an ꝓprie debeat dici offensa stāte lege. q̄ nō priuat amore liczīp̄m quodāmodo ledat. an etiā de facto ī putet ad penā eternā ſm fori iusticie īernalis/iā aliqua dicta sunt z postmodū tractabit dū inuestigabim⁹ si pctū veniale sit cōtra p̄ceptū dei. Dico tamen generaliter de omni peccato illud esse ad penā infinitam iputabile. z q̄ non imputat hoc agit misericordia copiosissima redēptoris.

¶ Octauū corollariū ¶ Implicat deum punire ad cōdignū si per hoc intelligam⁹ sic eū punire q̄ iuste non possit amplius. Si autē dicamus punire ad cōdignum/ quia punit q̄tum recta ratio z iusticia exigunt z tangant de facto tale peccatū esse puniendū. tūc omne pctū punit aut puniet ad cōdignū quia sz tantū punit q̄ntū puniri deus vult z ordinat rectissima iurꝫ rōne. ¶ Nonū corollariū. ¶ Nullū peccatū potest remitti nisi p hoc q̄ deꝰ liberaliter nō imputat illō ad peccatū. Hoc prophetavidit dicens. Beatus vir cui non imputauit dominꝰ peccatū. quasi exponens illud quod premiserat. Beati quorū remisse sunt iniquitates. Nam hoc posito peccatuz tollitur. hoc remoto nunq̄ amouet ¶ Qualiter vero fiat ista nō iputatio variantur doctores ¶ Quidā dicūt nihil aliō eē deū nō iputare pctū/q̄z illō nō imputare ad penam. Deꝰ vtiq; cum sit imutabilis inquiunt nō dicit nunc imputare et post nō imputare ad penā. nisi per respectum ad extrinsecū et relatōnem ad penam Tales consequēter habent concedere q̄ nullum peccatū totaliter remittitur quousq; pena tota persoluatur/neq; mortale neq; veniale licet dicat remitti mortale quādo desinit imputari ad mortem eternam tanq; principalem. ¶ Aliorū est positio q̄ si etiam nulla pena vnq̄ fuisz statuta a deo pro peccatis. nihilominus potest adhuc committi peccatum/z potest etiam remitti/non quidem ex mutabilitate dei. Sed

D

quia in ei⁹ nitate sua decreuit p̄o tali tunc sic agētem esse indignū suo amore sua iu stificatōne et dignum punitōne quantali bet/etiam posito q̄ nullum vellet inflige/re/et p̄o alio tūc/ quia talis mouetur aut alio modo se habet q̄s p̄ius/ saltem ex de/cursu temp⁹ dignificat istum suo amore et tollit omnē indignificatōem ad penaz ¶ Et si querit ratio. Sit p̄ rōne volūtas ⁊ Nam hoc honore dign⁹ est quē re⁹ volue rit honorare. ¶ Seq̄tur ex hac positōe q̄ p̄obabilio⁹ videt nullā ee absolutā neces sitatē ponendi caritatē distinctā p̄ iustifi/catōe impij/ ⁊ saluat cōmode verificatō cō tradictoꝛioꝝ sine dei mutatōe put tactuz est. ¶ Decimū cozollariū. ¶ P̄obabile est nullū actum creature de p se ⁊ intrinse/ce/esse bonum bonitate moꝛis aut meriti aut simil⁹ malū nisi per respectū ad diui/nam rationē et voluntatē. quia videlicz di uina volūtas ⁊ ratio dignificat hominē p tali actu/ ⁊ p alio indignificat ¶ Immo dici mus q̄ sine actu quocūq̄ posz dignifica re creaturā/ vtꝝ vero eā posset sil⁹ absq̄ q̄/cunq̄ actōne aut omissione aut p̄o quo/cūq̄ actu cuiuscūq̄ generis indignificare non ita est mihi p̄spicuū quāuis si atten/dat dñanti ssima dei virt⁹ respectu sue crea ture/qualitercūq̄ se habētis in agēdo/ vel omittēdo/ nō videt vsq̄quaq̄ euidēs esse q̄ hoc nō potest. sicut exemplū videtur eē apostoli de figulo/ qui ex eadem massa for mat vas in honorē. aliud in contumeliā. Si autē attendit dei sapientia ⁊ bonitas istō dicere nō videt congruū. Ideo nihil hic pono nec assero/ magis tamē inclinoꝛ assentire scō q̄s p̄ioꝛ causa patebit in di cēdis in materia de obligatōe ¶ Et iuxta hoc cōsequēter habet facilis manuductō ad videndū/ quō nihil est malū nisi qz p⁹/hibitū/ ⁊ nihil bonū nisi qz a deo acceptū ⁊ de⁹ non ideo act⁹ nostros vult vel appro bat qz bonos/ sed ideo bonos qz approbat Sil⁹ ideo mali qz p⁹hibet ⁊ reprobat. ¶ Ne mo tamē murmuret/ nemo conq̄rat/ q̄m iustus est in oīb⁹ vijs suis ⁊ sctūs in oīb⁹ op⁹ibus suis Sapiētie. xij. Quis tibi imputabit si pierint natōes q̄s tu fecisti ⁊ ¶ Ex si dicat aliquē actū esse malū q̄ nullo mo/do potest esse bon⁹ ⁊ econtra. Ex q̄ videret q̄ talis actus/ vtpote odiū dei/ eet intrin/secce malus Rñdetur hic per simile de actu exteriori p̄cedēte ab interiori. ¶ Nā et si sit aliquis actus exterioꝛ ita malus q̄ stanti bus eisdē circūstātijs oīmibus/ nullo mō possit esse bon⁹/ nihilomin⁹ dicit extrinse ce malus ⁊ potest esse nō mal⁹. si p se pone ret/ vel a quibusdā circunstātijs suis esset denudatus. Dicendū est sil⁹ de actib⁹ in/terioꝛib⁹ compatis ad p̄imā regulā. ¶ Naz actus odū dei elicitus a demonib⁹/ vt elici tur cū oīmibus suis circūstātijs. nō potest nō esse malus. potest tamē non eē malus si p se poneret aut alijs circunstātijs vesti/ret. Et ꝑm hoc tractaret hic ⁊ solueretur q̄ stio de dispensabilitate vel indispensabili tate legis diuine respectu creature. et quō potest vel nō potest deobligari ¶ Undeci mū cozollariū. ¶ Oīmis rectitudo moꝛal⁹ ipius volūtatis/ resultat ex ꝑformitate ei⁹ aut suoꝝ actuū vel omissionū ad diuinā legē ⁊ eius rectā rōem/ sicut act⁹ exterioꝛes nō dicuntur boni nisi per cōformitatē ad interioꝛes elicitos. Juxta quod potest eē pulcra deductio/ qualiter nihil est verum nihil pulcrū/ nihil potēs/ nihil appetibi le/ nisi p̄o quanto p̄ime veritati ⁊ pulcri tudini/ ⁊ potentie ⁊ suauitati cōformātur ⁊ ita de similib⁹ Et p̄oportōnabiliter de falso turpi et fugibili. Hoc est q̄ antiqui dicebant nihil esse verum nisi a p̄ima ve ritate. Hoc modo sepe deducit beatus au gusti. nominatī in suis confessiōibus/ q̄ voluntas quelibet in suis operatōnibus querit imitari deum/ quantūcunq̄ erret/ aut male habeat. quēad modū in illa fur/tiua comestione pomoꝝ in etate sua pue rili dicit quesisse non voluptatē/ sed simi/litud inē quādam omnipotentie ⁊ liberta tis diuine/ primo confessionum. Similiter de catilina quem Salustius dicit gra tuito malum fuisse deducit. ¶ Hec ostendunt q̄ bonitas creaturarum ⁊ earum ve ritas et pulcritudo et similia non sint ali quid maius intēsiue cū deo q̄s de⁹ sol⁹ liez possint dici p̄les bonitates aut veritates imp̄roprie ⁊ quasi extensiue. Exemplum de saitate vrine ⁊ corpis. ⁊ de bonitate act⁹ interioris ⁊ exterioris. ¶ Nalā est ergo q̄ in ipso viuim⁹/ mouemur ⁊ sum⁹. ¶ Duode cimū cozollariū ¶ In eodē actu ꝑcurrere possunt multiplices rectitudines/ aut bo nitates. vna nature. alia moꝛis de genere altera gratie/ altera glorie/ et hoc est secun dū diuersas habitudies ꝑsiderādi eūdem actū ꝑformari mltiplicit diuine legi/ seu

bonitati. Non q̄ in deo sit aliqua diuersitas in suis legibus que dicat realis vel formalis/ sed q̄ ipsam eandē cōcipim⁹ diuersimode ꝛ consideram⁹ scōm habitudines distinctas realiter ad creaturas/ que habitudines nō sunt ipse de⁹ solus/ sed ipse et creatura sic relate ꝛ considerate a quibꝫ distincti cōceptus ab intellectu formātur et abstrahūtur per potētiam longe fortiorē q̄ sit estimatiua ouis/ que ex specieb⁹ lupi sensatis elicit inimiciciā nō sensatam. Et q̄uis cōceptus absoluti nō connotēt. tamen ⁊ q̄ a tali multiplicitate cōnotatorū eliciunt et abstrahūtur retinēt in suis modis repsentādi virtualr illos modos repsentatiuos rerū diuersaꝫ ex quibꝫ sumpti sunt ꝛ causati/ sicut essentia/ vita ꝛ intellectus in deo ꝛ sapientia et iusticia et fortitudo. tē. non dicūt nisi deum ex pte rei penitus eandē q̄uis opatio intellect⁹ diuersimode negociet circa eū et bis q̄ videt in creaturis ꝛ ex habitudinibꝫ earū ad deū et adinuicē Dicit vlteri⁹ q̄ deus intuitiue visus/ sufficit causare tales cōceptus distinctos absolutos/ absq̄ hoc q̄ necesse sit ponere in motiuitate obiectali que de⁹ est aliquā distinctōem ex pte eiusdē. Si aūt in oppositū alleget augu. de ydeis/ q̄ alia ratōe cōditus est homo alia equ⁹/ ꝛ q̄ ille ratōes sunt incōmutabiles ꝛ eterne/ remitto ad intellectū quē dat ockam in hac materia sup primo sententiarū. in qua explicatōne si rudis iudicet/ nescio quid appellabit subtilitas. ¶ Notet hic q̄ doctores etiā sancti sunt magis reuerēter glosandi in multis q̄ ampliandi. quoniā nō omnes semp aduerterunt/ aut aduertere cogitauerunt ad ꝓprietatē locutiōis. Impropprietas autē nō ampliari debꝫ sed ad proprietatē reduci. alioquin quid mirꝫ si augetur deceptio Sequtur postremo/ q̄ nō est in potestate libera volūtatis create/ facere aliquod bonū morale aut gratuitum nisi ex dignificatōne volūtaria prie legis. ¶ Et sic patet prio q̄ nulla potest ee creatura rōnalis ipeccabilis p naturā/ ant naturaliter rectitudo honestatis ¶ Patꝫ in sup necessitas ponēdi gratiā esse necessariā ad oīne bonū/ supza gratuitā largitōz bonitatis naturalis quā bonitatē cōstat nō esse/ stante re ipa/ q̄uis nō sit bonitas nisi p quāto fluit a prio bono/ ꝛ exēplariter eidē ꝓformat. Sap. xij. virtus enī tua iusticie initiū est. Dico igit q̄ sicut oīs actus positiuus habꝫ ꝓformitatē naturalem ad primū bonū ꝛ ideo bon⁹ est saltem bonitate naturali. Ita si ille act⁹ sit liber tantū habet de bonitate honestatis. q̄ntū habet de ꝓformitate ad primā honestatē. Sed istā conformitatē non ꝑt elicere nuda natura volūtatis/ nisi cōmunicata sit sibi facultas et gratia in pducēdo alia q̄ sit illa solū respiciēs substantiā act⁹ ꝛ non ceteras circūstātias/ quēadmodū sunt circūstantie finis ꝛ directōis. intentōis et similes. Et q̄bꝫ conseq̄nter deducit necessitas hūiliatōis nostre ad deū/ ꝛ q̄ non glorietur añ cū stulta p̄sumptio oīs carnis nec apponat vltra magnificare se hō sup terrā Et hoc insup pelagiana hereſis ꝛ ingratitudo supba cōfundit Deniq̄ pspicuum est quāta necessitate despare debeam⁹ de viribꝫ nostris/ nec ponere carnem bra chiū nostrū/ nec cōfidere in homīe/ sed pij cere totam spem nostrā in deū ne confidamur. sed liberemur ꝛ nutriamur ꝛ glorifi/cemur. Innitamur igit sibi tanq̄ summe potētie ꝛ glorioſissime maiestati. q̄ ad appropriatū patri. ꝛ hoc p vim irascibilem/ cui⁹ obiectū est bonū/ arduū ꝛ honorificū Innitamur sibi tāq̄ prieꝛ infallibili veritati. q̄ ad appropriatū filio ꝛ p vim rationalem. Innitamur sibi tāq̄ bono optimo ꝛ suauissimo indefectibili/ q̄ ad appropatū spiritui sctō ꝛ p ꝓcupiscibilē ¶ Istas vero innitētias opatur et solidāt tres ipe virtutes theologice fides spes ꝛ caritas. h tria pfecto miraculosissima opa causant in aīa b⁹ iustoꝫ fideliū ¶ Nōne miraculū ingēs est talr inniti veritatibꝫ incognitꝫ et ineuidētibꝫ. ꝑter aut ꝫ oēm rationē naturalē. q̄ citi⁹ dissentiret homo vere fidel prio ꝓncipio/ put dicit vylhelm⁹ Parisien. q̄z alicui articulo q̄ntūlibꝫ ineuidēti. Hoc enī est ꝫ sapiam grecoꝫ. ꝛ scādalū iudeorū. et seuiciā tyrānoꝫ. ꝛ corruptelā vitioꝫ originalium. Propterea bñ enūciauit apl's. q̄ fides est donū dei/ ne q̄s gliet si credit aut q̄ gloriat in domīo gloriet Ceteꝫ non minus est in ipsa spei certitudine miraculū. Nam qualr obsecro inter tot fluct⁹ humane fragilitatis et vicissitudinis incertissime/ potest dicere aliquis cū apostolo Certus sum q̄ nec mors neq̄ vita. tē. me sepabit a caritate dei q̄ est in xp̄o iesu. Qualit inter hec ꝑt ita certificari aīma et quietari

vt dormire dicat et requiescere in idipm/ quoniã singulariter in spe cõstituit eã dominus/ quẽadmodũ pulcre declarat Bernardus sup cãtica super illo. Introduxit me rex in cubiculũ suũ. Cogita si potes ⁊ quantũ potes. Tu hoc hic esse miraculũ grande fateberis ¶ Porro de caritate ꝺd dicem⁹/ quale est in ea quãtũcꝫ miraculũ. purificat hominẽ ⁊ gratũ reddit deo. ambulantẽ in oĩb⁹ mandatis ei⁹ sine ꝙrela Nihilomin⁹ dicere facit ex affectu homi. qui eiusmodi est cũ apostolo Venit deus saluos facere pctores/ quorũ primus ego sum. Non vticꝫ mentiebat apostolus studio hũilitatis/ sed ita de se sentiebat reputatiõe proprie fragilitatis ⁊ indignitatis/ cui tamẽ dignus nõ erat reliquus mũd⁹. ¶ Si querat aliqs a me quõ possunt hec fieri Non me interroget/ immo nec quẽcꝫ aliorũ/ quoniã solus spũsctus horꝫ miraculoꝝ spũalium sicut est operator sol⁹ ita solus est doctor. Preparet homo ad hec capienda mentis puritatẽ/ nõ oris loquacitatẽ expectet Vis ergo secretũ cognoscere transfer te a theologia intellect⁹ ad theologiã affectus. de sciẽtia scilz ad sapientiã. de cognitõe ad deuotõem. Hec est theologia illa quã magnus Arseni⁹ vir grecis et latinis litteris tũc eruditus fatebat se nescire. imo nec primã litterã alphabeti sui didicisse/ que theologia vtinã nobis oĩbus qui theologi noiamur/ tam familiaris esset qꝫ extranea est ignotacꝫ. ¶ Poteram diuti⁹ ac lõgius ista ptrahere/ pserti3 ad collaudationẽ spei collocãde in domino. Sed nimia fortassis esset disgressio. ⁊ in sanctorũ opusculis laus hui⁹ virtutis abunde posita est. Noiatim in wylhelmo parisien. de virtutib⁹. ⁊ in illa cõpilatõne satis vulgata ⁊ certe fructuosissima que de virtutibus simlr intitulat. quam cõpilationẽ ita cõsonare verbis ⁊ sentẽtijs cum eodẽ wylhelmo parisiensi experior. q⁹ persuasum habeo vnã summã ab altera sumptã esse. aut vnũ vtriusqꝫ autorẽ extitisse. Ad hec scripta ⁊ similia vos remitto quoniam etiã materia ⁊ questio post prandiũ disputãda. poterit nos eleuare magis ad capiendũ miracula ⁊ misteria huius spei Est enĩ questio vtrũ inter oĩes virtutes theologicas/ virtus spei sit nobilissima siue perfectissima. ⁊c.

Hec de lectõne prima.

3

Lectio secũda

a

Ssum pmissiõi mee. nã pollicit⁹ sum si meministis me prima lectõe inuestigaturũ pro viribus. Qualis est illa lex cuius transgressio vitã spũalem quã dat baptismus spũssancti adimit ⁊ mortis eterne reum facit. ¶ Hec nimirũ dubitatio nõ parua est neqꝫ inutilis. vbi nõ de lana caprina sicut loqtur satiricus. sed de aĩa. nõ de pauperegno. iuxta verbũ Gracij. sz de vita beata fit questio. Si socrates omnẽ phiẽ rõem ad mores transtulit ⁊ hinc laudatus est a Tulio Seneca ⁊ Augustino. Si pterea phi fere oĩes preserti stoyci. i mor ipsi qõvix credideris. epicurei solaz beneviuẽdi cognitõem. ceteris ptulerunt tancꝫ ea sola teste Apuleo vitupabilit ignorꝫ Quid aget xpian⁹ cui repromittit eternitat⁹ spes. p premio bonevite. ipe supuacuis ⁊ inutilib⁹ inuestigãdis quo pacto se totũ impẽdit omissis que ad vitam sunt necessarijs. quasi ñ ex alto iubẽte audiat. que tibi pcepit deus illa cogita semp. ⁊ in pluribꝫ opib⁹ eius ne fueris curiosus. Unde ⁊ iudeis qꝫcꝫ carnalib⁹ ⁊ min⁹ capacib⁹ celestiũ. dicebat dñs de lege sua. Deute. iiij. Hec enĩ est sapiẽtia vestra ⁊ intellect⁹ corã populis. ¶ O ꝙsquis adest q̃ de ingenij acumine gloriat. qui pter subtilia ⁊ difficilia nihil inuestigare dignat. vertat huc aciẽ sue ratõis velim. suũ hic ingeniũ exerceat. Affirmo multã hic esse. profundam ⁊ vberẽ. studiosissimis quãtalibet ingenij laude pditis. pscrutatõis materiam etiã sup eas steriles qs nõnulli solas mirari solent imaginationũ varietates ¶ Propterea nõ me dignũ arbitrat⁹ sum q̃ difficultatis huius nodos ad integrũ valerez euoluere. Nihilomin⁹ aliqd dicere vel impfectuz. tum necessitas tũ vtilitas omniũ pluries impulerũt. Decũ siquidẽ ⁊ cum alijs sepe recogito. multas ex ignorantia hui⁹ negocij suboriri turbatões ĩ policijs tã ecclijsticis qꝫ tẽpalib⁹. In hoĩm pterea cõsciẽtijs mõ scrupuli vani ptẽnẽdi surrepũt/ mõ ptẽptus insurgit temerari⁹. ⁊ audacior qꝫ satis est. fit insup qm ignoratur virt⁹ legis diuine freqnt irritũ mãdatum dei/ pter traditões hoĩm. Fit ampli⁹ de leui iugo xpi ⁊ lege libertatis. iugũ ferreũ et on⁹ graue. pmens ceruices xpianoꝝ. dum scz aliq̃ suas oẽs leges. suas instituões.

suas regulas ⁊ statuta/ arbitrari volūt ac/cipiēdas esse sicut ꝓcepta legis dei /ad eē/ne mortis interitū si ꝓtereātur mergentia ¶Quas vero traditōnes hoīm/ quis cūctas dinumeret in canonib⁹ summorū pontifi cum/in constitutōibꝫ synodalibꝫ puincia rū aut dyocesiū. in religionū regul'. in vni/uersitatū collegiorū ⁊ ecclesiaꝝ statutꝭ. in edictis impatorū ⁊ principū ⁊ in plebiscitis cōitatū. Quarū plures sub excōicatōe late sentētie. Alie sub interminatōe diuine indignatōis. Alie sub voto Alie⁊ fere omnes sub iuramenti aut fidelitatis debito stringūt ⁊ obligant. Ex si adam vir talis ⁊ tātus/ vnicū disciplinē ꝓceptū hīs/ in illo corruit. Nos inter innūerabilia positi qual'r euadem⁹? Vix potest imbecillitas nostra diuinas leges ad numeꝝ paruum gratuita sua benignitate reducas īplere. Etiam igit obstā tot spinis constitutiōnū semet inuoluentiū/ et obūbrantiū. qs inoffenso pede trāsilies? Scim⁹ qd dixerit petrus apl's Actuū. xv. Quid tētatis deū imponere iugū sup cernicē discipulorū. qō neqꝫ nos neqꝫ patres nostri portare potuim⁹? Hoc aīaduertēs ⁊ pia ꝓpassione deplorās egregius doctor augu. ad inqsitōes ianuarij ipam' inqt religionē nrāz quā mānifestissimis ⁊ paucissimis celebrationū sacramētis/ dei voluit misericordia esse liberā. seruilib⁹ premūt onerib⁹. ut tolerabilior sit cōditio iudeorū qui legalibꝫ sacramētis/ nō hūanis ꝓsumptōibꝫ subiūciunt. Si tuo tpe sic dolebas. o sapiēs augustine qd nostra tēpestate dixisses. vbi p varietate ⁊ motu capitū. incredibilis ē varietas. ⁊ dissona multiplicitas onerū huiusmodi seruiliū. ⁊ hūanarū. put loquer presumptionū Inter qs velut inter laqos aiaꝝ ⁊ ligātia retia/ vix quispiā secur⁹? et indēpbensus incesserit. Hec est qrela qlē olim apō deuotū berñ. detulerūt quidaz ex monachis/ ⁊ ꝓter quā cōpescendā/ sic modo nitimur agere. scripsit volumē pulcerrimū de ꝓceptor ⁊ dispensatōne. q liber huic opi nostro ꝓ fundamēto supponat.

¶ Deniqꝫ qcquid dixero accipiat nō determinatie. sed inqsitiue positū. pīsertim vbi determinatōem precedentiū sctōrū ⁊ doctorū exꝑssam nō inuenero. Mihi quidē occasionē studiosis mīstrasse sufficerit Et ꝓ intellectu dicendoꝝ sunt descriptōes ⁊ distinctōes ꝑ modū considerationū premittēde ¶ Lex diuina ꝓceptoria/ est signū verū/ reuelatū creature rōnali. qō ē notificatiuū recte rōnis diuine. volētis teneri illam creaturā seu ligari ad aliqd agendū vel nō agendū/ ꝓ dignificatōe ei⁹ ad eē/ nam vitā ꝓsequendā/ ⁊ dānatōem euitandam ¶ Descriptio hēc causalis est aut ad causalē reducibilis. Cui⁹ ratōnabilitatez nō melius suadere valem⁹ qꝫ ꝑ descriptōis pres si discursum habeam⁹ ¶ Ponimus igit signū ꝓ genere. qz deus sē solo non obligat creaturā rōnalem/ nisi ꝑ notificatiōnē sue rōis recte. dictātis ⁊ volētis creaturaz sic teneri seu ligari. et qz notificatio ista fit aliqñ ꝓ voces. nūc ꝑ scripturā. nūc ꝑ internā inspiratōem. Noꝫ signoꝝ aliō est vocale. aliud est scriptū. aliō mētale. dimitto ꝓcordātias ¶ Ex autē creatura rationalis nō ꝓprie obligēt nisi per notificatōz qualē predixim⁹. apparet. qz nisi sic dicat essz possibile naturaliter fatuos ⁊ īsensatos obligari. imo nulla videret ratio. cur non etiā brutis talis obligatio posset imponi cui⁹ transgressio eēt imputabil' ad penam aut premiū qō nullus cōcessit. Non negamus tamē quin res qliber indispēsabiliter tendat in deū ⁊ in qlibet re lex quedā inuenit/ ꝓout dicūt Basilius in suo hexameron ⁊ sequax ei⁹ ambrosi⁹ in simili libro. ꝙ volūtas dei lex nature est. Et boeti⁹ hunc bz vsum loqndi in pluribꝫ. ⁊ ꝓmētator dicit naturā agere tanqꝫ rememoratā ab agēte infallibili. ¶ Si qs obꝯciat de puulis quos obligauit de⁹ ad baptismata suscipienda. ⁊ taliter qꝫ in vtero materno si morianť absqꝫ hmōi baptismo quē cōstat eos nō solū ignorare imo nec habere posse dānabūtur. Rñdemus qꝫ nec ibi est ꝓceptuz quale loqmur. cuius trāsgressio sez imputetur ad culpā nouā actualē. Sed est ibi quoddā statūtū diuinū. quo nō obseruato nō reddit hereditas in adā amissa.

Ex q ꝓtin⁹ eliciendū videť corollarie qꝫ nulla creatura rōnalis potest eē indigna deo. tāqꝫ ꝓprie peccatrix. absqꝫ ꝓmissione vel omissione libera rei illicite. ad cui⁹ oppositū erat obligata ¶ Obꝯceret aliqs de policia hūana q a diuina exēplata est. In illa enī qñqꝫ ligant ignorātes in eis q̄ iuris sunt. Rñdeť qꝫ unll⁹ q̄ ꝑt ignorantiā inuincibilē sufficiēter allegare. ꝑt trāsgressor legis appellari. neqꝫ q̄ ad deuz. neqꝫ q̄ ad boies. Plerūqꝫ tñ ꝑsumit⁹ apō homies

aliqs esse sciens. qr nō potest iuridice per testes iustā sue ignorātie causam assignare. propterea condēnatur aliquādo p̄ homines ille q̄ vere innocēs est apd deum.

¶ Sequtur statī ex his q̄ apud faciētem illud qd̄ in se est nulla est ignorātia inuincibilis/ neq; iuris neq; facti in lege diuina. vel agens ex ignorātia tali nunq; peccat. Primā ptem tenuerūt doctores excellentes vt wilhelmus parisien. Cōtra quos sunt valide rōes p̄sertim de ignorātia facti. nā in talib; eccl'ia etiā fallere potest et falli absq; pctō. vt cōcubit iacob cū lya nō inculpat/ et ita de similib;. Pro pte altera sunt alij vt wilhelm⁹ antisiodorens⁹ q̄ talē ignorātiā iā p̄sertī facti aut iuris humani dicūt posse cōtingere et eā insup carere peccato. Et eas simil'r actiōes nō esse culpabiles que pueniunt ex ipsa. et hoc fit qñ si nō esset ignorātia talis/ nō fierēt huiusmodi actōes secus vbi agēs nō minus efficeret id qd̄ agit ignorātia tali nō extāte. ¶ Deniq; dicit signum rep̄ qñ signa falsa et si ligare qñq; dicātur de p̄ accūs. vt cōscientia erronea. nihilomin⁹ de p̄ se et p̄ p̄rie legis obligatorie vim nō habēt

Subiungit in descriptōne signū reuelatū creature rōnali Et enī sola rōnalis creatura obligabilis est. qr sola capax est diuinorū p̄ceptorū. cū subiectōne. Qñ posset esse aliqua creatura rōnalis non eleuabilis ad cognitōz hmōi. vt infantes sunt de facto p̄ro tēpe nō eleuati. ideo nō obligati/ aut si esset capax et si nō esset subiecta deo quemadmodū spūsctūs nō est subiectus patri et filio. a quib; p̄cedit cognitō nē immēsam accipit. talis nō eēt p̄rie obligabilis Et quoniā p̄cepta diuina p̄ro ut ordināt ad deum vt beatificatiu⁹ est/ cognosci nō p̄nt a creatura rōnali ex solo lumine naturali. necesse fuit cōcurrere reuelatōem quocūq; mō fieret/ siue p̄ angelos siue p̄ hoīes/ siue p̄ internā illustratōnem sicut apl's loq̄tur de p̄bis/ quib; dicit fuisse reuelatū illō qd̄ occultū est dei. Sic ēt sentiūt doctores q̄ nemini deesset de⁹ in quocūq; loco poneret qui faceret qd̄ in se est vtēdo sc̄z bñ donis iā habitis. qn eum de necessarijs ad salutē diuinit⁹ illustraret sicut dicit petr⁹ Actu. Sequtur in descriptiōe q̄ est notificatiuū diuine rōis recte volentis teneri illā creaturā vel ligari ad aliqd agendū vel nō agendū. qr fit a qbus dam questio q̄ sit rō obligatoria in deo vl' recta ratio vel volūtas. Ponit hic vtrūq; quia nec recta ratio sine volūtate. nec cōtra sunt in deo obligatōis cōplementum Preterea q̄ntūcūq; notificet volūtas sui superioris/ nisi p̄ illā velit ligare nō p̄surgit obligatio. scōm deductiōem durādi i hac materia vbi querit an teneamur in oibus cōformare voluntatē nostrā volūtati diuine Si enī sortes leuat festucā. scit theologus. q̄ hoc deus vult et ita de quocūq; effectu qui p̄ducit. Nō oportet tñ vt videt q̄ theolog⁹ talis obliget velle sil'r. q̄uis forte in his que pctā nō sunt. teneat non se difformare remurmurādo aut cōtranitendo volūtati efficaci dei plene cognite. quēad modū forte wilhelm⁹ antisiodorens⁹ et alij sentiētes oppositū p̄rioris sentētie intellexerūt Attamē hec cōseq̄ntia nō valet Ista volūtas est iustissima. vel ista inclinatiōz tendētia sunt rectissime. vt puta inclinatōnes naturales ergo p̄formās se p̄ actum liberum tali volūtati aut inclinatōi in reuolita. aut in obiecto ad qd̄ est inclinatō. nūq; peccat. Stat enī q̄ deus p̄ceptū ad oppositū dederit vt q̄ actual'r volūtas nihil eliciat. Fatemur tamē q̄ si act⁹ elicit⁹ esset oīno talis. q̄lis est act⁹ natural' ille nunq; eēt difformis. Nā hoc claudit repugnātiam. sed hoc dicere. vel p̄ax vel nihil est.

Tandē subinfert in descriptōe/ p̄ dignificatiōe ad eternā vitā cōsequendā/ et dānationē euitandam. Memini me legisse in Durādo q̄ si nulla fuisset facta reuelatio homi de sua beatificatōe supnaturali aut damnatōe. nō incurrisz pctm̄ faciēs seipsum reū dānatōis eterne. et ita nullū fuisz pctm̄ mortale. Hoc dictuz de lege statuta veritatē habere videt/ sed de possibili neq; q̄z. Nōne videm⁹ q̄ dans opam rei illicite p̄t ad penā būanarū legū q̄uis sibi p̄ius incognitā iudicari. Et q̄cqd sit tñ de possibili ita de facto se res hz/ oēm obligatōz diuine legis apōstatores ad finē tendere vt dignificet homo ad vitā eternā. et infernalē mortē euitet. Juxta qd̄ saluāt aliqui nō improbabil'r/ q̄l'r apōstatos vel brōs non sunt leges p̄ceptiue. q̄les loq̄mur. ad quas sc̄z volūtas diuina velit teneri saluatos aut dānatos sub nouis p̄mijs aut penis/ qr in saluatis nō est necesse In q̄bus matrie habz locū illō apl'i Justo nō est lex posita/ et in dānatis eēt inutile. Atioquin

dicendū est vt videt damnatos continue mortaliter demereri. Quāuis autē dignificatio ad vitā eternā precipue cōsurgat a deo dignificāte, vt a causa supma et dñantissima, sicut et lex q̄libet a pria lege pfluit vt emanatio q̄dā lūinosa. Nihilomin⁹ dignificatio formalis fit p grām seu caritatē, et meritoria p actōem bonā pceptorum impletiuā ad pcipiēdis intentōem quā explicauit cū ait. Si vis ad vitā ingredi, serua mādata. ¶ Si nō erram⁹ in describendo legē preceptiuā tā affirmatiuā quā negatiuā, put nō errasse putam⁹, apta est nobis via nō mediocris/ad pgendū q̄ tendi m⁹ plurimū q̄z lucis allatū est aciei nostre mētis ad inferendū cognoscēdūq; seq̄ntia.

¶ Corollariū primū. ¶ Nō ideo oz aliq̄ lex appropriatur⁹ pure de iure diuino, qz ad illā obligat de⁹. Facilis est declaratio. q̄ nia sicut nihil fit absq; deo causante, et nihil est vez absq; pria veritate. Nā ois sapientia a dño deo est. Nihil pterea bonū absq; pria bonitate, nihil pulcrū neq; suaue/ et ita de alijs, put lectio pcedēs diffusi⁹ oñdit. Ita ois obligatio cassa est nec alicui⁹ roboris vel momēti, si nō a deo ipatore supmo vires habuerit. Nō est ptās nisi a dō inq̄t apls, verūtū nec ois effect⁹ oz appropriate diuin⁹/nec ois veritas ptinet ad fidē, nec ois bonitas ad adoratiōem. Cur nō sit⁹ poterit esse obligatio aliq̄ a deo/ q̄ nōob⁹ appropiate spectabit ad legē dīnā.

Corollariū secūdū

¶ Non iō pcise oz aliq̄ lex dīna seu de iure diuino appropriate, qz illā creatura rōnalis p reuelatōem accepit. Itaq; fieri pt sicut in antiq̄ lege teneo fuisse in plurib⁹/ q̄ deus reuelet et tradat imediate aliq̄s leges p solo regimīe politico et ciuili, quēadmodū de ordinatōe legis israhel de taxatōne penaz ciuiliū et similiū diceret/ et tales appellantur a doctorib⁹ leges iudiciales. qz tū leges tales nō imediata et directa intentōe ordināt in finē vltimū et supnaturalē, deficit vna cōditio descriptōis añdicte.

¶ Pro cui⁹ elucidatōe et vt dicti b⁹ rōnabilitas magis innotescat/ aduertēdū est q̄ hō q̄ subsistit ex duplici substātia, vna spirituali et na dīnaq;/alia corpali et mortali duplicē hz finē, vnū supnaturalē, aliū naturalē q̄ būan⁹ ptici seu politic⁹ et ciuilis. Hūc p pfectiōe primi finis date sunt leges a deo pportionate ad finē illū/ de q̄b⁹ noster est principal⁹ sermo, et illas appellam⁹ appropiate dīnas seu theologicas seu de iure diuino, quēadmodū nō oēs virtutes sed eas dūtaxat q̄ ad deū imediate dirigūt, theologicas et diuinas noiam⁹ fidem spem atq; caritatē. Proinde ad pfeq̄ndū finē alterq̄ q̄ būan⁹ q̄nq; oz. q̄nq; ciuilis et politic⁹, leges alie late sunt, et vt plimuz p būanā inuestigatōez ipposite. Illevero q̄z⁹uis ordinēt finaliter ad finē btitudinis eterne sicut ea q̄ corpis sunt et corp⁹ ipm propter aiam factū null⁹ ambigit/eas nihilomin⁹ dīnas neq; dicim⁹, alioq̄n leges et regulas medicine q̄ pacto nō esse dīnas cēsebim⁹? Ille siq̄dē respiciūt sanitatis armoniam et vtilitatē sensuū integrā, quib⁹ lesis nōne aīa abusu virtuosoz actuū dīnoz impedita torpescerz? Illas tū leges seu regulas eē de iure dīno nōdū q̄sq; dixit, q̄z⁹uis testet sapiēs medicinā ab altissimo creatā q̄z⁹uis deniq; sint in ea vel eē possint cōclusiones plime p reuelatiōz magis q̄z p hūanā inuestigatōez inserte. Perspicuū est igitur arbitratu meo/legē aliquā nō idcirco dici appropriate de iure diuino, qz deo reuelāte suscepta est. Dmōi āt cozollarij cognitio/pdest nō pax ad elucidatōz materie pñtis/tā circa legē antiquā/q̄z i noua.

Cozollariū tertiū

¶ Circa q̄d deducit⁹ vlteri⁹ q̄ nō oēs canones summoz pōtificū vel decreta/sunt de lege dīna. ptz hoc ex radice pmissa/q̄z⁹uis alie nō desint iferi⁹ assignāde. Sūt itaq; plures hmōi canones ad politicā solū cōuersatōez accōmodati. ¶ Qz si dicat aliq⁹ Nōne bona eccl'ie oia spūalia sunt, qz spiritalitatē respiciūt et ad spiritalitatē inducūt. Rñdem⁹ sub alia distinctōe/ q̄ in politica cōuersatōe hoīz/ sicut sunt q̄dā specialiter deputati et dedicati ad obseq̄ndū deo q̄ anthonomatice eccl'iastici dicūt⁹ seu religiosi. Alij q̄z⁹uis ad deū tendāt, qz tū suuz magis est officiū tractare ea q̄ sunt seculāris policie, iō seculares noiant⁹. Nō aliter dicūtur bona primoz eē spūalia, licz sint res mere tpales, et corp⁹ obseruātes sicut in alijs. Sili rōe leges ordinātes eccl'iasticā policiā dicūt⁹ plerū q̄z spūales seu diuīe q̄z⁹uis ipropie, et alie ciuiles et būane. ¶ Et hoc loco fallūtur et fallūt crebro q̄dā canonistarū/ pserti in materia quā tractauim⁹

de ſymonia vbi ſpūalia iudicāt illa que eē carnalia ⁊ materialia nullus neſcit ¶ Corollariū quartū. ¶ Lex aliqua non ideo dicit diuina appropriate/ qz ex principijs iuris diuini deducit. ⁊ prio. quia ſicut omne verū omni vero cōſonat. ſic oīs lex q̄n/ tuncūq; poſitiua ⁊ hūana cōſonat diuīe legi. imo et ex ea deducit/ ſaltē a deo ⁊ bīs Ampli⁹/ nulla eſt lex q̄ nō innitat principijs iſtis. deo iubenti obediēdū eſt. Auto riſatis a deo parendū eſt Superioribus ſuis in eo q̄ ſuperiores ſunt nō eſt inobediēdū/ et ita nulla eēt lex pure humana. cōtra id qđ veritas hz ⁊ vſus cōis ¶ Et pro manu ductōe capiam⁹ ſi ke in eis q̄ dicūtur fidei. Non enī fidei aſcribim⁹ oēm veritatē. que ſequi p̄t ex veritatib⁹ cōtentis in ſacra ſcri ptura. Sed illas tantūmō veritates ſibi dam⁹ que ſpecialr reuelate ſunt/ ⁊ date ad credēdū/ p bītudinis fine ꝓſeq̄ndo Sci m⁹ inſup q̄ nō oīa q̄ p ſummos pōtifices imo nec p eccl'iam approbata ſunt. eē cen ſenk de fide. alioq̄n obligarēt ad ſui credu litatē opuſcula ſctōz oīm doctoz q̄ p ec/ cleſiā approbank/ ſicut de multis expſſuz eſt in decretoz diſtinctōib⁹. Hoc aūt dici neq̄t q̄re nec oīs lex appellabik de iure di/ uino. quā tulit vel ſumm⁹ pōtifex vel eccle ſia vel princeps q̄libet autoritatē habens dei in ſubditos. ¶ Si vero q̄rik nūer⁹ ve/ ritatū taliū q̄ approbate ſunt de fide. Re/ mitto nūc ad ea q̄ tractauit ockā i ſuo dia logo. libro. ij. cuius aliq̄ p incidentali de/ claratione ſum dicturus.

Corollariū quintū

¶ Sequitur ex p̄cedētib⁹ coaſſumptis qui buſdāveris/ q̄ eadē lex dici p̄t de iure diui no ⁊ naturali. ⁊ hūano ſeu poſitiuo. ſz alia ⁊ alia rōne reſpectu diuerſorū. Et quidez q̄lis eſt legis diuine ratio dictū eſt ¶ Lex vero naturalis p̄ceptiua talē hz rōem. q̄ eſt ſignū inditū cuilibet hoī. nō impedito in vſu debito rōis notificatiuū volūtatis diuine/ volētis creaturā rōnalē hūanā te/ neri ſeu obligari ad aliq̄d agendū vel non agendū. p ꝓſecutiōe finis ſui natural'. qui finis eſt felicitas hūana/ ⁊ in multis debi ta querſatio domeſtica. ⁊ etiā politica. hō enī natura aīal ciuile eſt. ¶ Lex hūana ſi ue poſitiua p̄ceptiua pure ⁊ approp̄riate/ deſcribit q̄ eſt ſignū verū hūana tradītōe ⁊ autoritate imediate ꝓſtitutū/ aut qđ nō inferk neceſſaria deductōne ex lege diuina ⁊ naturali. ligās ad aliq̄d agendum vel nō agendū/ p conſecutōe finis alicui⁹ hūani. ¶ Si q̄s p̄ticulas harū deſcriptionū di/ ſcurrat/ agnoſcet tū differētes rōes tripli/ cis h⁹ legis. tū ꝓueniētiā in re eadē. ¶ Et quidē lex diuina differt a ceteris in duob⁹ ſpecialiter ¶ Primo. qz innitit principa liter reuelatōi diuine. lex vero naturalis i/ nitit dictami rōis q̄ eſt inſitū cuilibz ho mini non impedito in vſu debito ratōnis q̄ impedimētū fit aut p īmerſionē cū ſen ſualitate nimia. aut per leſionē viriū natu raliū ſenſitiuaꝝ. aut p depr̄auatōz radica toꝝ vitiorū ⁊ conſuetudinū puerſaꝝ. Lex aut̄ hūana p̄cipalr innitit traditōi hu mane aut q̄ſi hūane/ et hoc q̄ſi hūane dici m⁹ ꝓpter illas traditiōes pure iudiciales/ quas p moyſen dedit dñs/ ⁊ q̄ nō innitūt principalr reuelatōni vt reuelatio eſt/ nec ex reuelat⁹. aut ex dictamīe pure naturali cōueniēti deductōe paterēt apud oēs/ ſi ñ accederet ſuperioris alicui⁹ determināt⁹ au toritas. Exemplū de iſta lege. Princeps in hac terra cōſtituēdus eſt p ſucceſſionē hereditariā. principi dabūt annuati mil/ le talenta auri p tributo ⁊ ſil'es. que nec de ducūtur apte ex veritatib⁹ legis diuīe ⁊ na turalis. nec tamē illis cōtradicent. cogno/ ſcunt. alioq̄n ille nō tam eſſent leges dicē de q̄s ſeuez inique tyrānides ⁊ veritate ca/ rētes. ¶ Scōa differētia legis diuine ad naturalē eſt. qz lex diuina p̄cipalr reſpi cit finē ſpiritualē. lex naturalis naturalē/ hūana vero lex p̄t ad vtrūq; dirigere. ꝓpter diſtinctōem q̄ data eſt in tertio corollario de canonib⁹ ſummoꝝ pōtificū. quoꝝ ali qui ſunt pure hūani/ reſpiciūt tū īmedia/ te finē ſupnaturalē bītudinis ſempit'ne. ¶ His declaratis pat⁹ ſcōa ps corollarij. Sz primā manifeſto noīatim de hoc p̄ce pto nō furtū facies. Hā ⁊ a deo reuelatū ē ad conſeq̄ndū finē vltimū. ⁊ inſitū eſt cui libet hoī nō impedito in vſu debito rōis ad conſequēdū finē naturalē. Nihilomi⁹ reſpectu quorūdā hoīm ipeditoꝝ in vſu debito rōis. potuit reperi tanq̄ hūana tm̄ autoritate latū eēt/ q̄uis ñ debeat ſimpli/ ter hūanū noīari Ex hoc nihilomin⁹ pz q̄ apō alios excellētis ingenij et multarū litteraꝝ. ſicut p̄tyna ꝓpoſitō dici fidei pro prie. q̄ nō ſpectarz ad fidē explicitā explī ficatā alteri⁹ Ita de legib⁹ ſatēdū eſt. Hac

de causa misericordia dei quasdã leges q̃ naturaliter eẽnt note si nõ p pctã obliterate z q̃si delete fuissent. decreuit rursus innouare/z innouãdo cõitati hoim tradere. vt eẽnt inexcusabiles. z vt p eas finẽ conseq̃rent nõ naturalẽ tm̃ mõ sed eternũ.

¶ Corollariũ sextum

Sequitur q̃ nõ absurde cõcedi pt oĩa principia iuris naturalis esse de lege diuina ꝓprie dicta. licet diuersa rõe. hoc pspicuum erit si attẽdim⁹ quẽadmodũ oĩa principia iuris naturalis deo reuelãte ac iubẽte continet lex taz antiq̃ q̃ noua ad finẽ btitudis eterne. Et aliũ de forsan istõ suadere possum⁹/ex hoc q̃ taliũ principioꝝ indita ẽ notificatio creature rõnali p immediatã diuine lucis irradiatõem quẽadmodũ tradiderũt aug. z alij doctores eleuati. z oliz sup hoc fuit articul⁹ parisienſ tpe z vilhelmi parisienſ. put legi in btõ thoma z bonauẽtura declarat pulcerrime in itinerario mẽtis in deũ/oñdẽs nullũ eẽ dictamẽ recte rõis solidũ z obligatoziũ nisi in prima lege z luce stabiliat. Propterea phoz maximi z precipui. inter quos flozuerunt socrates z ceteri achademici ingenue profess̃i sunt. nihil in reb⁹ mutabilib⁹ se scire/ nullã in eis repire veritatẽ z nullũ eẽ dictamẽ recti rõis. q̃ si p hoc oẽm a nobis veritatẽ z rectũ dictamẽ simplr excludebãt/errabant intolerabiliter. q̃ de tãtis inuestigatoribꝫ veritatis sentire nefas est. nisi p q̃nto forsan deũ nõ sicut deũ glorificãtes. neq̃ grãs agẽtes. qz q̃ abscõdita ei⁹ erant manifestauerat eis. dati erãt iã in reprobum sensum z deficiebãt scrutantes scrutinio. Sentiebãt igit si bñ sentiebãt in hac tanta ꝓfessiõe ignoratie q̃ sol⁹ de⁹ sicut est immobilis ita est veritas stabilis/z lex certa z ꝓstans/in q̃ videm⁹ q̃ bona sunt z vera/ ꝓsonãtes in hoc ꝓphe eximio. q̃ postq̃ pmiserat. ml'ti dicũt q̃s oñdit nobis bona Rñdens subitulit Signatũ est sup nos lumẽ vult⁹ tui dñe. Alienũ subinde nõ est dictũ apli pluries allegatũ q̃ dicit. in deo nos viuere z moueri z eẽ. Quis q̃ppe ꝓgnitio veritatis in nobis nõne pcor q̃dã motio est. vt igit in deo sit oportet ꝓfiteri Et hic esset speculatõ gratissima si nõ ad alia properaret intentio.

¶ Corollari. septimũ

Sequitur ex pmissis notãda valde distinctio ad apiendũ illõ magis z magis qõ q̃rim⁹ Aliq̃ est lex pure diuina. aliq̃ ptinẽs ad õinã. aliq̃ imptinẽs. Nihil hoc nouum fingo. distinxerũt ita q̃in sili doctores añ nos q̃ veritas aliq̃ est pure de fide. aliq̃ solũ ptinẽs ad fidẽ q̃ dici pt de pietate fidei. Aliq̃ imptinẽs q̃ dici pt apocrifa. Sicut in ꝓrio aliq̃ falsitas est heresis. aliq̃ sapiens heresim q̃ dici pt error. aliq̃ oĩno imptinẽs/saltẽ q̃ ad nos viatores z nostrã deductõez In lege pure õina pt q̃druplex signari grad⁹. In ꝓrio gradu reponũtur leges imediate reuelate a deo p tota cõitate hoim ant principaliori pte. scripte i biblia z pserti in euãgelijs a xpo latis ad cõseq̃ndũ btitudinẽ Et exb̃ stati pz q̃ in pl⁹ se hz veritas/ q̃s lex pure diuina. ꝓpter illud qõ pdictũ est de multis legib⁹ pure iudicialib⁹ antiq̃ legis. z quia multe veritates sunt q̃ nõ sunt imptinẽt ex hinc nõ obligatiue. In signũ ãt q̃ leges iudiciales antiq̃ legis/non eẽnt ꝓprie de iure õino. siẽ nec deducebãt de directo imediate in finẽ btũm. xps legislator pfectissim⁹ volẽs cõdere legẽ dignissimã z btificatiuã. oẽs tales leges ordinãtes hoiem ad finẽ hũanũ z politicũ/reliq̃t ad arbitriũ platoꝝ z principũ. ita tñ vt sp memissent ptãtẽ eis datã ꝓveritate. nõ ꝓveritatẽ z ad edificatõez. ñ destructõem. put loq̃tur apls. Q̃ si ptẽtio se q̃spiã obnitat z dicat leges hmõi iudiciales fuisse de iure õino ꝓprie Rñdeat ergo quõ dispensabiles erãt. z nõ soũ mutabiles sz mutate. z q̃ multz eaꝝ licebat absq̃ dãnatõis piculo ꝓtraire. In scõo gradu reponẽt leges diuine q̃ ex pcedẽtib⁹ solis in ꝓntia euidẽti aut saltẽ reuelatẽ z ꝓprie credẽda deducũt. Dixi notãt ex istis solis z in ꝓntia euidẽti aut saltẽ ꝓprie de fide. qñ si necessario coassumeret ꝓpositio alia. q̃ nõ eẽt ꝓprie de lege õina aut de fide aut si ꝓsequẽtia eẽt euidẽs. nec ꝓprie de fide. ꝓclusio nõ eẽt ꝓprie de fide ẽm mox dicẽda Addidi in ꝓntia. reuelata z ꝓprie credenda. ꝓpter determinatõz ecclie rite factã. quã suppono in his q̃ sunt ad salutez necessaria/errare ñ posse. In tertio gradu reponentur leges õine imediate a xpo tradite/ aut ab eis dicto mõ deducte. q̃ p successiuã relatõez apl'oꝝ z alioꝝ ad nos eq̃alentez scripture canonice/ notificate sunt. vt forte est ista lex. vniuersalis eccl'ia

pontifici romano subiecta sit. Non enim posset euidēter aut p̄ sequētiā pure de fide ex legibus primi generis hūana deductiōe fulciri. q̄ tñ sit lex pure diuina p̄z qz nisi sic posset hūana traditōe primat⁹ iste cassari. ¶ In q̄rto gradu sunt leges specialiter inspirate z reuelate q̄busdā singularibus p̄sonis p̄ se aut p̄ pauc⁹ ad hoc electis. Similr quicq̄d ex talibꝫ legibꝫ deducere tur modis p̄dictis i secūdo gradu. de his legibꝫ notaī in decretis. ¶ Ex his apīt intellect⁹ qualr dicta ap̄lor̄ z discipl̄or̄ xp̄i/ sunt alterius autoritatis q̄ ad aliq̄d/ etiaz pure de fide q̄ successor̄ suorū. q̄m primi a xp̄o doctrinā immediate susceperūt/ ei⁹ insup facta viderūt z ad eos exp̄sse dictū ē Qui vos audit me audit. Et rursus q̄ dico vobis in tenebris p̄dicate supza tecta. Iste p̄terea sunt i euāgelijs posite z a xp̄o immediate tradite. Petrus fuit apostol⁹. Petr⁹ accepit autoritatē ligandi z soluendi. Petrus edoct⁹ est in die penthecostes a spūsctō de oi veritate necessaria ad salutē. Tales āt de quocūq̄ successorū Petri formate nō sic habenta xp̄oz in scriptura sacra. p̄supponūt enī semp ad mīn⁹ istam q̄ talis rite succedat Petro p̄electiōez aut aliter. et hoc est hūana traditōe solū ognitū. Nisi forsan q̄s diceret q̄ vniuersalis ecclesie autoritas a spūsctō specialr inspirata/ determīauit de q̄busdā q̄ Petro in papatu successerūt/ vt clemēs siluester/ z gregoriꝰ/ q̄uis in eis q̄ sunt facti nō sit necesse eccl̄iam nō posse nō errare. ¶ Consequenter deducīt quō maioz fuit p̄mitiue eccl̄ie autoritas quo ad p̄dicta/ q̄ nūc sit z q̄ nō est in potestate pape aut p̄cilij aut ecclesie immutare traditōnes datas ab euangelistis z a paulo/ sicut quidā delirāt. Hec habent quo ad hoc q̄ō est facere aliq̄d eē pure de fide parē autoritatis firmitatē. Vñ quantū licet dubitare de iure alicui⁹ i papatu vl epatu/ tantūdē licz suas institutōnes in dubiū reuocare. Hāc materiā tractat Durādus. Et hic apīt mod⁹ intelligē di illud aug. Euāgelio nō crederē nisi me autoritas eccl̄ie cōpulisset. Ibidē enī ecclesiā sumit p̄ primitiua cōgregatōe fideliū eoz q̄ xp̄m viderūt audierūt z sui testes extiterūt. ¶ Declarem⁹ nūc postmodū q̄d sit lex p̄tinens ad p̄māz q̄d imp̄tinēs. Et dicam⁹ q̄ illa lex est p̄tinēs solū/ q̄ licet deduci nō possit a veritatibꝫ solis legi diuīe deducīt tñ ex eisdē coassumptis aliq̄bꝫ veris p̄babilibꝫ/ q̄ piez rōnabilr negari non p̄ñt. Quia etiā fm regulā magistralē Cōclusio semp inseqūtur debilioz̄ p̄tē alicui⁹ p̄missarum q̄ necessario coassumīt ad sui illatōem. Aut etiā si p̄seqūntia sit inuidēs nec p̄prie de fide/ p̄ñs est vt cōclusio illa signās talē legē nō dicaī p̄prie lex diuīa. ex q̄ vel vna p̄missa vel p̄ñtia deficiūt a rectitudine fidei vel euidētie. Sic enī verū est q̄ p̄positio copulatiua ex vna cōtingente/ oz tota p̄tingēs/ z ex falsa vel ipossibili tota falsa vel impossibilis iudicaī. Ignorātia autē istius distinctōis multos plexq̄ turbatz inuoluit. ¶ Imptinēs lex erit ad legē pure diuinā que nō plus ex eadē deduci p̄t q̄ opposita/ vñ nulla est p̄positio que ita pure sit fidei/ q̄n ipsa possit cōiungi cum alijs imptinētibꝫ ad fidē z ita totū resultans erit imptinēs fidei. vt ista p̄positio est pure fidei Euāgelium iohīs est vex/ dicēdo tñ sic hoc euāgelium iohīs scriptū a roberto est vex/ erit ista p̄positio īptinens ad fidē sicut est ista quā cōcludit/ robert⁹ scripsit hoc euangelium. ¶ In legibꝫ ergo ñ pure diuīs assigno q̄tuoz grad⁹. Primus grad⁹ cōtinet leges q̄ licet late fuerit a deo immediate vel ab autoritatis immediate ab eo. tamen hoc nō constat nisi per histozias aut relationes. q̄ p̄prie nō sunt de fide q̄uis ipse negari neq̄ant absq̄ scāda/lo z pteruia maīfesta. Exēplū de ista lege. Electio sancti clemētis spectabat ad Petrū. Nō enī dubitaī q̄n Petr⁹ ex quo ita fecit habuerit sup hoc autoritatē immediatā a xp̄o. z q̄ ita fecerit licet rōnabilr negari nō p̄t. tamē negans ab hereſi se defenderet. nec vt talis eēt puniend⁹/ sed bñ vt p̄teruus z scādalosus z inciuilis z q̄uis se purgasset aut exposuisset/ deberet de here si suspect⁹ vehemēter haberi z tractari.

¶ Scōs grad⁹ hz leges q̄ nō late sunt immediate a deo. tñ coassumptis aliq̄b⁹ que rōnabilr z absq̄ scādalo negari nō p̄ñt ille inferūtur a legibꝫ pure diuinis. Exēplū de ista lege. Electio summi pōtificis spectat ad cardinales/ rebꝫ stantibꝫ in ecclesia vt stāt/ z sede vacāte. Ex ista enī lege pure diuina q̄ electio summi pōtificis sede vacāte debz celebrari. Coassumpta ista q̄ rōnabilr negari non p̄t. p̄ nūc/ q̄ eccl̄ia cōmisit hāc ptātē cardinalibꝫ. seq̄tur lex p̄dicta. tñ denegāte istā dicere sicut p̄us. In ctio

grādu sunt leges q̄ ad sui deductiōem per leges dīnas req̄runt ꝓpositões dubias/ q̄ tñ plus incitāt & edificāt ad deuotōem & religionē q̄ opposite/aut quas tuti⁹ est cōcedere q̄ negare Exēpla multa & quotidiana sunt in canonib⁹ summoꝝ pontificū & decretalib⁹. Illi quippe canones aut ep'le decretales ītitūtur legib⁹ dīnis vtpote talibus vniuersalib⁹. Qui vos audit me audit. Obedite ꝓpositis vestris q̄ dicūt facite & similib⁹. Sed subsumendo ꝑ minorī ꝓpositōne aut in conseq̄ntia coassumūtur sepius ꝓpositões q̄ nō sunt de lege diuīa/ aut q̄ dubie sunt aut non prorsus certe q̄ pficiūt obseruātib⁹. tñ in multis tuti⁹ est eas cōcedere nec ptinaciter īpugnare Exēplū de istis q̄dragesimale ieiuniū obseruādū est. excōicatões timēde sunt & sīles. In hoc gradu reponunt constitutiōes multe prelatoꝝ & canonisatões sanctoꝝ. q̄m faciūt ad pietatē fidei coalescendā nec eidez sunt aduerse ¶ Postrem⁹ grad⁹ cōtinet leges q̄ ex legib⁹ dīnis nō plus deduci pñt. aut min⁹ q̄ oppositē Exēplū istius/tallie magne & tributa ꝓcedēde sunt huic prīcipi & similes. &c. ¶ Sīlem distinctōem de lege pure naturali et de lege ptinente solū ad naturalē. aut imptinēte/concipe ꝑt q̄li bet vel mediocriter instruct⁹ ¶ Grās deo qui fundamēta solida & decētia dedit nos facere/ad id edificandū vtilius q̄d supest. qui ꝑterea de tenebraꝝ quodā inuolucro lucē baꝝ descriptionū & distinctōnū fecit splēdescere ad intuēdū limpidi⁹ secutura.

& Incipit. iii. lectio

Pergere festinabam⁹ ad rñdenduz quesito prīcipali ꝑ vnicā conclusionē post has terminoꝝ elucidatões. Sz reclamauit vestigiaq̄ retorsit affinis valde materia ei quā tractauim⁹ Eā quippe insequtur figam⁹ sic pedē post pedē. Hec materia est/q̄d sit ius & q̄tuplex ē. & q̄d diuinū vel euangelicū vel naturale vl' hūanū. Sīl'r de policia. Querētes itaq̄ q̄d plati pñt & prīcipes. conseq̄ns est ista nō nescire. ¶ Expediem⁹ autē sub cōpendio & dicem⁹ ¶ Jus est facultas seu ptās ꝓpinqua cōueniēs alicui scōm dictamē recte rōis Ita q̄ tota & finalis resolutio materie nostre ad dictamē recte rōis termiat. Recta rō & dictamē suū est prīor originaliter & essential'r in deo. & an sit idē oīno q̄ volūtas ei⁹ remitto ad difficultatē de forma malitatib⁹. et ad bra guardinū in summa constat q̄ in practib⁹ moralib⁹ recta rō nō est prīor volūtate. vt nō ideo de⁹ vult dare leges suas creature rōnali q̄ ꝓpus recta rō sua iudicet hoc eē fiendū. sz ecōtra potius Videt igit positio esse magz catholica et expedita si dicam⁹ neutrū prī⁹ eē altero in deo. sicut ī silī nō ideo q̄ sic est in re extra q̄ sortes ambulabit de⁹ sic iudicat. nec p/prie ecōtra/sed correlatiua sunt & cōcomitātur quodāmō sese inferētia. ita in ꝓposito & multis silib⁹. Recta rō conseq̄nter & participatiue solū cōuenit rōnalib⁹ creaturz. Ponit in descriptōe facultas seu ptās. q̄ niā conueniūt fm dictamē recte rōis aliq̄bus. q̄ nō dicunt iura eoꝝ. vt pena dānatorū vt punitōes viatoꝝ Non enī dicim⁹ aliquē ius habere ad ei⁹ nocumētū. tñ nō est penit⁹ alienū a scriptura sacra. q̄ ea dicant iura q̄ diuīa prouidētia sapiēter ordinat. sicut prīo regū dicit. q̄ hoc erit ius regis. &c. Et demones dicim⁹ habere ius ad punitōez dānatoꝝ. ¶ Ponit ꝓpinqua qm̄ ml'ta pñt alicui ꝓpetere scōz dictamē recte rōis. que scōz idē dictamē ei de facto nequaq̄ cōueniūt/vt exñs actual'r in peccato mortali habz facultatē seu ptātē merendi vitā eternā. nō tñ ꝓpinquā vl' vt dici solet nō scōm pñtē iusticiā ¶ Videt autē hoc nomē facultas dictū a fas cōgruenti⁹ esse hoc noīe ptās/vt hic loco generis sit a tua. & hec ptās seu facultas aliter titulus iuris vocaret ¶ Deinde sicut dicta rō prīcipatiue in creaturis rōnalib⁹/diuidi solz a doctoribus in portionē superiorē & inferiorē/sic sunt ei⁹ dictamīa ml'tiplicia. quedā sunt circa vniuersalia prīcipia que applīcatis cognitis q̄ termīs/mox nō cognosci ñ pñt/nec ꝑt eis rō dissentire. Etiā vbi scōz opinionē ꝓbabilē aliq̄ posz ad temp⁹ suū assensum suspēdere. Alia sunt dictamina circa cōclusiões ex eisdē prīcipijs deducibiles. Ex prīo officio noīat ipa rō synderesis q̄ semp virgo hoc est inuiolata p seuerat ¶ Rursus ipa rō ꝑt iuuari lumine superiori & supnaturali irradiatiōe/ad aliq̄ practice cognoscenda/supra cōmunē cursum creaturis rōnalib⁹. vtputa hoīb⁹ ꝓstitutū/vel modo non vsitato natural'r. hoc modo noīari ꝑt ipsa rō dīna/dū diuine revelatōi principal'r innixa cognoscit ¶ Dicam⁹ igit q̄ oīe ens positiū q̄ntum hz de

entitate ⁊ ex conseqnti de bonitate/ tantū dē habet de iure sic generaliʳ diffinito. In hūc modū celū ius habet ad influendum sol ad illuminādū. ignis ad calefaciendū. irundo ad nidificandū. imo ⁊ q̄libet creatura in oñi eo qđ bene agere naturali ꝑt facultate. Cui⁹ ratio ꝓspicua est. qm̄ oīa talia ꝓueniūt eis ſm dictamē recte rōnis diuine. Alioq̄n nunq̄ ꝓsisterēt. Sic homo etiā pcōr ius hz ad multa sicut ⁊ alie creature naturʒ suis derelicte. Atuero ius tale q̄uis ita sepi⁹ a metaphisicis capiat ⁊ ad euitādū eq̄uocatōem illō sic apire conueniat. ¶ Cōtractior tñ est eius acceptio apō politisantes vt ius dicat solū de illis que cōpetunt creaturis rōnalib⁹ vt vtūtur rōe. Preterea ratio quelibʒ sicut est mun⁹ diuinū descēdēs a patre luminū. ita ꝑt dici diuina. Propterea nō absurde concedi possʒ nihil alicui cōpetere nisi iure diuino. quēadmodū nulla est facultas aut ptās p pinqua cōueniēs alicui absq̄ dictamine recto diue rōnis. Nihilomin⁹ iterū sumit ius diuinū limitati⁹ ad ea q̄ vl ex reuelatōne vl modo reuelādi p miraculū supra cōmunē nature cursum imediate p deuz rō recta creata cognoscit. Hotet id qđ dixim⁹ ex reuelatōe vel modo reuelādi. qm̄ nulla est veritas ita naturaliʳ cognita. quin i supiori lumīe supfuso diuinit⁹ possit agnosci. Hoc liquide cōstat in decē preceptis iuris diuini. q̄ʒ simlʳ sunt naturalis iuris prīcipia/ put in supioribʒ iā habitum. tē. ¶ Hūc supest oñdere qualʳ ex iure sic descripto multiplices saltē scōm rōem oriūt policie/ ⁊ multiplices iurisdictōes ⁊ diuerse dñatiōes. regna vel impia/ quoq̄ noia ⁊ si frequēs vsus habeat etsi preterea satis cōcipiant a multis q̄lis in hoc vel in illo sit policia. iurisdictio vel dñatio. verūtñ hec generali descriptōne nō ita cognoscūtur. sed solis exēplis querūtur fieri perspicua. docet hoc initiū decretorū. Quāobrē studui in re quā tractam⁹/ ipam de nodis verboq̄ resoluere. atq̄ de tenebris nubilosarū varietatū. latentē elucidare veritatē. nō quidē alia dicturus q̄ alij. q̄ q̄ forte aliter/ nec mediocriter hoc ꝑdest. put nec statim facile est datis hoc mō principijs generalibus descriptōes elicere/ atq̄ ordine cathenato cōnectere. ꝓpositōes subseqntes. qm̄ multas ⁊ pria facievīt cōceptibiles cōclusiones. quando posset aliter geometer vel arismetricus in lucē pdere/ ⁊ ad eis assentiendū cōmouere ¶ Est itaq̄ policiaq̄ q̄dam diuina. quedā naturalis. quedā hūana. Et silʳ iurisdictionū/ alia diuina/ alia naturalis. alia hūana. Sic de dominijs. Alio est dominiū naturale alio humanū. ¶ Policia diuina vel vsitati⁹ loquēdo ecclesiastica. ꝓprie dicta/ est cōitas viuēs sub iure pure diuino vel ſm id regulata. Sub hac descriptōis generalitate cōprehēderet⁹ policia beatoq̄. Ipsi enī iure diuino cui⁹ sūma lex est caritas/ regulant. Sic appellat noua hierlm ciuitas sancta regnū eternū/ imo sic forte diceret⁹ btissima trinitas esse policia. Ast apud politicos restringit⁹ ius ad ius practicuz obligatoriū seu coerciti uū/ qualʳ negare videt⁹ apls iusto esse legē positā. Ampli⁹ vero etsi in dānatoq̄ horrenda cōfusione. regnet ius diuine seueritatis etsi sub hoc respectu diceret⁹ illic esse policia sub iure diuino. qz tamē damnati nō habēt facultatē regulatam ad illas penas inflictas/ nec p eas se regulant. ipi oīno negātur habere diuinā policiā. habēt potius diuisionez sempiternā. Porro nō min⁹ dicerem⁹ policiā quandā esse naturalem inter aialia aut res q̄slibet. si ius generaliter essʒ acceptū Vel etiā inter tyrānos quos regnare pmittit de⁹ propter peccata populi⁹ in interitū sui. ¶ Sz loquamur deinceps de policijs creaturaq̄ rōnaliuz. nō quarūlibet sed hoīm. nō oīm sed viatorū. ¶ Policia eccl'iastica est cōitas ſm leges pure diuinas obligātes vel ꝓsulentes aut mouētes principaliʳ regulata. Dixi ꝑncipaliʳ/ qm̄ etsi quedā sint decreta ⁊ statuta spūalem statū regulātia/ illa vel in nitū⁹ immediate legib⁹ pure diuinis. vl minus principaliʳ intendūt Sub hac policia iuris debz esse viator⁹ q̄libet. ⁊ de facto sub ea sunt oēs christiani tā laici q̄ clerici ¶ Ahilomin⁹ vt eq̄uocatōe nō fallamur rememorāda est distinctio de eis q̄ spūalia ꝓprie dicūtur ⁊ q̄ solū attributiue. quemadmodū sunt būficioq̄ eccl'iasticoq̄ redditⁱ⁹ ⁊ sīmilia certe carnalia ac tēporalia. nisi q̄ spūalib⁹ subseruiūt eisq̄ dicata sunt Hec autē admuētio. an nexe spūalitatis. turbationes plures q̄ scribi pōt traduxit in ecclesiā ¶ Policia naturalis est cōitas seōz leges pure naturales principaliter regulata ¶ Policia humana est cōitas ſm leges pure ciuiles vel hūanas principaliter regu-

lata. Dixi vtrobiq; principaliter eadē de causa qua prius. ¶ Non autē iudicamus hic difficultatē esse an aliq; sit policia solū naturalis inter viatores. aut solū diuina/ aut aliqua dūtaxat hūana/ sic q; vna neq; q; alterius pticipatōem assumat/ satis est nobis distinxisse ratōes. z vt a pdñantib; in policia legib; denoiatio capiat. ¶ Cō/ formiter ad hec habz viā vnusquisq; expe ditam a veprib; ambiguitatū. pgere vlteri us ad describendū iurisdictōnes vtrasq;. Nam cū iurisdictio nihil aliud sua inter/ pretatōe significet/ q; iurisdictionē hoc est potestatē iuris. vnusquisq; tantundē ha/ bebit z taliter de iurisdictōne ad aliquid. q;tum habet z qualr de iure ad illō/ si non cōtraxerimus more loquendi politicorū/ iurisdictionē ad ptātē nō qualēlibet sz co erciuā/ que scilz in alterū vel tanq; in alterū pōt exerceri. etiā inuitū. Hoc itaq; facien tes secernem⁹ ptātem ordinis a potestate iurisdictōnis. Habeat licet simplex sacer dos potestatē ex iure diuino ad ea q; sunt sacramēta z alia plurima/ que potestas est vtiq; potestas seu iurisditio magna. nul/ lus tamē ei ad talia iurisdictionē dicit eē vsus alioq; n absq; iurisdictōe eēt nemo rē Erit igit iurisdictio ecclīastica. ptās coer/ civa scōz ius diuinū politicū. Jurisdictō naturalis scōm naturale. Et iurisdictio humana illa erit q; humano iure collata ē

y ¶ Postremo par erit dominioz distin/ ctio. euāgelici naturalis humani vel ciuil. ¶ Dominiū euangelicū est potestas pro pinqua assumēdi res alias vel vt alias in sui facultatē vel vsum scōm regulas iuris diuini proprie dicti. ¶ Dominiū natura/ le est potestas ꝓpinqua assumēdi res alias vel vt alias in sui facultatē vel vsum scōm regulas iuris naturalis. Dominiū huma nū est potestas propinq; assumēdi res ali/ as aut tanq; alias i sui facultatē aut vsum scōm regulas politicas z ciuiles iuris hu mani. ¶ Consequenter videre facile est qñ z qliter iura ista z iurisdictōes in eadē pso na ꝑcurrūt q;q; diuersis respectib;. ¶ Ex his etiā patet dissolutio illi⁹ difficultat; q; multos turbat/ an iniust⁹ possit iuste do/ minari/ et an ex quocūq; peccato mortali perdatur cōtinuo dominiū Similr quō apō religiosos/ z quō nō/ manet domini/ um supra res cōmunes. ¶ Nihilominus quia nōnulli materiā hanc tractātes/ no/ minati dñs Armacan⁹ accipe vident do/ miniū diuinū vel euangelicū z etiam natu rale constrictius q; supra scripsim⁹. Nos ad intellectū sue positōis z elucidatōz cla riorē premissoz/ notem⁹ q; sicut nō est po testas nisi a deo/ dicēte apostolo Sic po/ testas quelibet dicitur donū dei. deus ve/ ro in donis suis donare se dicit creaturis Jta loqtur apostol⁹ q; spūsscūs datur vni cuiq; diuidēs singulis prout vult. Dec āt liberalis z dignatiua donatio dei/ quo pa cto cōcipi pt/ absq; iure et dominij alicu/ ius collatōne apud creaturā cui donatur quoniā recta ratio dictat vt illud sit debi/ tum z suū creature. quod deus eidē cōfer/ revoluerit. ¶ Dis ꝓsuppositis aduerta/ mus deinceps deum se donare creaturis multipliciter/ nominati quadrupliciter/ scilz pro statu nature institute. destitute. restitute. et glorificate. ¶ Primo modo dat se in donis nature integre/ in eis ptē/ rea que naturā illā vt talis est cōsequunt. quēadmodū est originalis iusticie donuz in homine. scōm opinionē bene pbabilē Non enim videt bene possibile q; natura humana integra sit a iusticia originali q; dicit integritas z obediētia anime viriuz inferiorū ad superiores destituta. Et ita ti/ tul⁹ dominij naturalis fundamentū habz in hac originali iusticia. siue illa dicat do nū aliquod gratuitū supadditū nature. si ue sit natura ipsa cōnotādo rectitudinē q; dicta est. ¶ Erit igit naturale dominiū do nū dei quo creatura ius habet imediate a deo assumere res alias iferiores i sui vsuz et cōseruatōem. pluribz cōpetens ex equō et inabdicabile seruata originali iusticia. seu integritate naturali. Hoc modo habu it adā dominiū sup volucres celi et pisces maris/ z ad comedendum de omni ligno quod erat in paradiso seclusō ligno scien/ tie boni z mali. hinc appellata est ptās he reditas sua. ¶ Ex quib; mox infert q; do miniū originale nō erat necessario in cari tate fundatū. ¶ Ad hoc dominiū spectare pt dominiū libertatis. q; est facultas q;daz libere resultans ex dono dei liberaliter se donāte ad agendū vel nō agendū cū anīa rōnali in pductiōe suoz actuū elicitoz vl eorum suspēsione ad finē beatissime frui tionis obtinendū. Et hoc dominiū tāto liber⁹ est et latius/ quanto min⁹ pt in ma lum. z quāto p bonos habit⁹ est ad bonū vel bono stabilitum. ¶ Secūdo mō dici mus deū donare se creature rationali pro

Z

statu nature corrupte in donis q̄busdam seu naturalib⁹ seu gratuitis. non tamē gratum faciētibus/ z in eis que inde sequūt. Cum enī natura nunc̄ sit ita destituta/ quin ea pmanēte de⁹ se det eidez plus aut minus. Nullus erat ita peccator quin haberet aliq̄ dominiū q̄ dici poterat naturale vel gratuitū gratis datū. habet saltem dominiū libertatis in actu vel habitu. Harū vero gratiaꝝ diuerse sunt spēs sicut diuersimode deitas sese cōicat. z īmutabilez se reddit/ nūc scōm potentiā/ nūc ſm gloriā/ nunc ſm sapiam/ nūc ſm opulentiā z ita ꝓñs erit dicere/ q̄ i dono tali quolibet tāc̄ in titulo fundari poterit dominium absc̄ hoc q̄ sic dominās habeat caritatez Nec pdet illud dominiū nisi pdendo suū in quo fundatū est donū. Exēpli grā pre/ supposito peccato⁹ violentijs inde seq̄ntibus/ necesse fuit alios alijs p̄ferri/ vt homines quiete viuerent. z suū vnicuic̄ ius tribueret. q̄ fieri nō potuit si non arceret improbitas malignoꝝ. Donauit igitur de⁹ aliq̄b⁹ p̄tātem hāc sup alios regitiuaz atc̄ coartiuā seu p se immediate/ seu p mediū alioꝝ. sub aliquo signo cognoscibili q̄le est electio. aut q̄le est hereditaria successio. aut q̄le est voluntaria ad eū subiectio/ aut quale est q̄nc̄ prudentia magna. potentiac̄ ciuilis sup alios idiotas. aut q̄le est habitudo paternitatis ad filiuz/ z viri ad vxorē. sapietis ad stultū z similiū. Propterea manifestū est q̄ absc̄ caritate p̄t tale dominiū retineri. q̄m nō in ea/ sed i alio dono fundat⁹ est suus titulus/ nec pditur hmōi dominiū nisi pdito dono seu titulo q̄ ipz sustentabat fundabatc̄ Erit igitur dominiū tale gratis datuz/ ius seu facultas in alterū consequēs seu resultās ex dono aliquo naturali vel gratuito gratis dato. Isto modo sunt apō infideles z peccatores iustissima dominia dñoꝝ ad seruos/ patruz ad filios. virorū ad vxores. et omniū generaliter ad suas hereditates z ciuiles possessiones ſm leges hūanitus institutas Unde ciuile dominiū seu politicum q̄ de illo vsitatior est sermo/ sic describit/ q̄ est dominiū occasiōe peccati introductū/ nō cōpetens pluribus ex equo. retinibiler abdicabile seruata vel nō fuata caritate. Abdicat autē vendēdo. donādo. negligēdo. pmutādo. Deide tertio mō dat se de⁹ in dono caritatis seu gratie gratum faciētis/ que ꝓpria z vera dicit donatio. q̄m fit p eam adoptio filialis/ ius prebens hereditariū ad oīa bona dei possidenda quēadmodum dicit apl's pluries. Oīa nostra esse. omnia nobis data esse abūde ad fruēdū q̄ p̄terea sum⁹ q̄si nihil habētes z oīa possidētes. etsi ꝓprio filio suo iāc̄t nō pepcit sed pro nobis omnib⁹ tradidit illū. quō non etiā nobis oīa cū ipso donauit. z rursus si filij z heredes/ heredes quidē dei coheredes ār p̄pi. Describit autē istō dominiū q̄ appellatur a multis euangelicū/ q̄ est dominiū immediate a deo institutū/ cōpatiens secū ex eq̄ quotlibet dominos/ z inabdicabile seruata caritate. Transfert vero multotiens sacra scriptura sub tropis metaphoricis dominiū ciuile cū suis attinētijs ad hoc dominiū caritatis/ dū noīat illi cvenditiōes esse/ z emptiōes/ z donatōes/ z cōmutatōnes spūales cū deo/ quasi videlz nūmisma legitimū sit caritas dās p̄ciū actib⁹ nostris/ p q̄s ex dignissima seu dignātissima cōdescēsione dei/ mercamur cū eodē de regno celoꝝ/ cū fenore multo. Et q̄c̄q̄ oīa q̄ dam⁹ eidē sint de suo z suscepim⁹ ea de manu sua. z ita dare ꝓprie neq̄m⁹ q̄d pro quo Nihilomin⁹ ipe tot⁹ desiderabil' acceptat bona nostra ex valore hmōi numismatis tanc̄ nrā eēnt appropriate. z ñ sua' Reddit q̄z absc̄ vlla ꝓmutatōe ciuili/ sz emptōne gratuita vinū cōpūctōis. lac deuotōis. immoꝝ seipm/ z regnū celoꝝ. ita vt ibi sit lōge fecūdior ꝓmutatio q̄c̄ in ciuilib⁹. q̄m illud q̄ vēdit fit āpli⁹ z multiplici⁹ de possessione vendētis q̄c̄ si retineret. imo q̄nto plus ꝓmutādo dat/ tanto pfecti⁹ z cumulati⁹ possidet Hoc dominiū tāte est latitudis z īmensitatis. vt pspera oīa z aduersa sint in ei⁹ ditiōe. q̄m diligētib⁹ deuz oīa coopant in bonū Tāte insup stabilitatis vt tolli neq̄at ab iuito. Tāte deīde puritatis vt nihil crimiale' coīnq̄natū stet cuz eo q̄z lex ei⁹ lex īmaculata ē/ ꝓuertēs aīas. Perdēs ār hmōi dñiuz/ fit pditor z re⁹ lese maiestatis. z īfamis coz̄ deo z angel's ei⁹. z i tota curia btōꝝ. q̄c̄q̄ nō ita ſm leges ciuiles vt iudicet necesse ē Postremo sunt alie donatōes dei nō ita ad pñs ꝓpositū z b̄ p statu nature glorificatez cōfirmate. ſm diuersos excellēdi modos. vt de⁹ se dedit humanitati x̄pi ꝓ vnionē ypostaticā z plenitudinē oīs grē tanc̄ capiti in mēbra īfluēti

7

quicqd habuit vite spūalis. z tanc̄ impe
ratori oīa iudicāti z regēti. Dedit insu⁹
p virgini btē auctoritatē matnalē vt dicat
habere ius maternale in deū p cōicatōem
idiomatū q̄si deus sit subdit⁹ ei sicut fili⁹
matri. Nec dubiū est quin multe conditō
nes preclare z potestatiue cōseq̄nt ad has
donatōes mirabiles supra ceteras creatu
ras/q̄s omnes nequaq̄ cognoscim⁹ etiaz
longe vltra ceteros beatos. quoz tamē in
corpe glorificato z aīa āmirabiles dotes
erunt/z stupende ptātes vt q̄ agilitati cor
porū nihil resistet. nihil obstabit q̄ eoz vi
sum latebit. q̄ erūt quasi specula z libri lu
cidissimarū inscriptionū/libere sese pūtā⁹
tes. z similia ¶ Aduertitis extimo quo
niā mod⁹ iste elucidandi naturā atq̄ distī
ctiōez dominioz. reducit se tandē ad diui
nā voluntatē/liberalissima dignatiōe do⁹
nantē sevario modo creaturis. Alter vero
mod⁹ ad dictamē practicū recte rōis divi⁹
ne sese resoluebat. sed in eādē prius cadūt
sententiā ¶ Hūc ex p̄cedētib⁹ aliq̄ conclu
damus. ¶ Et prīo q̄ diffinitio ista iusti⁹
cie. Justicia est ppetua z constās volūtas
ius suū vnicuiq̄ tribuēs. cōpetit pricipa⁹
liter iusticie diuine in ordine ad suas crea
turas. de⁹ nempe sol⁹ est q̄ volūtate perpe⁹
tua z cōstanti dat vnicuiq̄ qđ suū est. suū
inq̄ nō ex debito rigoris/ sed ex liberalis⁹
sima z dignātissima condescēsione aut do
natōe creatoris. Rursus q̄ oīa propter se
ipm operatus est dñs. ipse oim habz solus
plenariū dominiū z essentiale ¶ Dū ergo
querit radix diuini dominij suus q̄ titul⁹
faciliter inueniet in dictamine rectissimo
sue rōis z beneplacito volūtatis. sed z fon⁹
tale principiū cuiuslibet dominij apō pa
trē repit. quanc̄ filio z spūisctō collatū sit
idē penitus cū patre z a patre p emanatō
nes internales tā ex dictamie recte ratōis
sue q̄ ex beneplacito sue volūtat⁹. ¶ Poz
ro si nomē iusticie trāsferre placeat ad iu⁹
sticias pticipatas in creatur⁹/essent iuxta
varietatem creaturaz z donoz diuerse de
scriptiōes iusticie. considerādo q̄ iusticia
sit quodāmodo actus a iure habitu vel tā
q̄ habitu pueniens. Aut forte cōvenien⁹
tius est trāsuertere q̄ iusticia sit habit⁹ vel
tanc̄ habit⁹ cōformis diuine iustie eius⁹
demq̄ imitatiu⁹ p participatōnem/et ius
actus sit vel vsus vel effectus talis iusticie.
Isto modo dicerem⁹ aliaz esse iusticiā ori
ginalē. Aliā gratuitā non gratificantē/ q̄
in mēbra plura secernit maxime in ciuilē
iusticiā/et politicā/tam canonicā q̄ lega⁹
lem. Altera deinde est iustitia gratie gra⁹
tum facientis. Altera postremo glorie bea⁹
tificātis. Istaz iusticiaz quippe quelibz
est habit⁹ vl quasi habit⁹ quo redditur huic
vel illi qđ suū est. put exigit talis iusticia/
protendēdo etiā nomē iustice ad naturaz
ipam vt a deo iusta liberalitate donatam.
¶ Ceterū dimissa interi ptractatione de
iusticia et dominio. z iure. p statu nature
integre. silr p statu nature glificate. loqua
mur aliqd de statu nature lapse z de statu
nature p caritatē reparate hic in via/ostē⁹
dentes quantū intersit inter sua dominia
z preserti inter illa q̄ vsitatius inter docto
res ventilant ¶ Et iam descripsim⁹ domi
niū ciuile seu politicū. Similr dominiū
caritatis qđ antonomatice euangelicum
quidā appellāt. ¶ Ex quoz descriptioni
bus tres differētias elicim⁹ inter dominiū
ciuile z euangelicū hoc mō sumptū. Naz
quoniā aliter nōnunq̄ accipit vt patuit
prius cū ipm describebat esse ptās propri⁹
qua assumēdi res alias in sui facultatē vel
vsum p̄m regulas z leges iuris proprie di
uini. Hoc enī mō q̄uenit plurimū cū ciui
li. nec est in solo caritatis titulo stabilitaz
vt dicet. Itaq̄ dominiū ciuile institutum
est occasiōe peccati originalis z alioz in⁹
de cōsequntiū/quib⁹ nō extitib⁹ dominiuz
tale defuisset. Dominiū vero caritatis nō
presupponit peccatū/sed est immediate a
deo deriuatū sicut ipa caritas. Ciuile aūt
magis hūana adinuentiōe z vtilitatis pu
blice respectu statutū est. Nimirū propte
rea. si radicē infectā habēs illi⁹ saporē cō
trahit. z si vix exercet. z tenet absq̄ cōtami
natōe p aliquod delictoz. Radix vero do
minij euāgelici est caritas. que patiēs est
benigna est. ¶ Scōam differētiā inue
nim⁹ qm̄ dominiū caritatis. qz nō querit
q̄ sua sunt/ pt ex equo cōpetere quotlibet
dñis propter sui spiritalitatē. absq̄ sui di
minutōne. quēadmodū de⁹ suū dominiū
cōicat angelis z boīb⁹ nec inde minoratur.
Sed dominiū ciuile tū propter sui materi
alitatē vt sic dicam⁹. tuz propter appropria⁹
tiōz qđāmō auarāz q̄rētē q̄ sua sunt. neqt
ex eq̄ pluribus cōuenire. naz q̄uis eueniret
q̄ habeant dominiū ciuile rex et vasallus
vel burgēsis sup eandē hereditatē. hoc tū

nō est ex equo/ neq; eodē iure. neq; simili plenitudine ciuilis ptātis. ¶ Postremo distinctōem tertiā habent. q; ciuile est retinibile vel abdicabile seruata caritate. nō sic euāgelicū. vñ q; ciuile politicis legib⁹ innititr̄ institutōib⁹/ vt q; q̄libet rem suā possit alienare vl' vēdere vel ꝓmutare eam insuper defendere iudicialr̄ atq; repetere aut modis alijs ꝓsequare. Et talia agere magnā sepe bz solicitudinē annexā. propterea dñium hoc solicitū est antiū z penale. z ꝑt abdicari a se. ꝑt nihilomin⁹ iuste retineri z exerceri etiā extra caritatez fm mox dicēda ¶ Caritatis vero dominiū q; abdicare aut vellz aut iuste possz. q̄m illō nihil aliud est q; filialis adoptio dei/ vel aliq̄d consequēs ad illā. Idcirco iure neq; abdicari sicut nec caritas repudiari iuste possit ¶ Atuero q̄m altercant⁹ multi an ciuile z generalr̄ oīe dominiū ꝓsupponat p fundamēto caritatē. Notandū est cōfortiter ad ꝓmissa/ q; sicut liberalitas diuina se cōicans nō cōicat se fm oēm plenitudinē suam. sed dat singulis prout vult. Ita dum subtrahit se a sua creatura iusto iudicio. quia peccauit ei. nō subtrahit se penitus quin aliq̄ donoz suoz misericordi z dignātissima liberalitate refuet eidē creature. alioquin flueret in nihilū. Quāobrē absq; vllo dubietatis scrupulo/ dicem⁹ q; dominiū ciuile z politicū. nō ꝓsupponūt vt insint iuste alicui p titulū caritatis. vñ q̄uis creatura rōnalis nō sit simplr̄ iusta sine caritate. est tamē in casib⁹ iustus dñs ciuilis aut politic⁹. z hoc rōnabiliter a suprema iusticia statutū est. ne dñia ciuilia apud hoīes semp incerta z dubia mutabiliq; fluitatōe vacillarēt/ nec aliq̄d haberēt vtilitatis roboris vel mōēti. Nunq̄d dauid ꝑdidit ius in regno q; adulteriū crimine pollut⁹ est. Nūq̄d apō infideles q̄s totiens scriptura reges noiat null⁹ oīno iuste politisat. Absit. q̄d mirū si nō q̄libet crimē tollit ins dominādi ciuiliter. q̄n ꝑ ipm ius nō tollit coz⁹ xpi cōsecrādi. et cetera exercendi dignissima sacramētorum misteria. q; siquis contēderit ista nō fieri prorsus iuste extra caritatē/ videat ne q̄d noīs eum fallat. de hoc q̄ō est aliq̄d iuste fieri. Et breuiter ista eadē est penit⁹ difficultas z silr̄ enodāda. qualis ē illa an absq; caritate ꝑt aliq̄s bñ moraliter operari nam z iuste dñari ciuiliter morale est.

Addamus ꝓterea q; sicut ciuilia dominia ratōne peccati. z ꝑ extrinseca vtilitate reipublice solū inducta sunt. z nō conferuntur regulariter absq; signis exterioribus. sic nō ꝑditur eoz ius regularit̄ absq; peccato manifestis. nec ex quibuscūq; sz ex illis q̄ stare nequēt cū debito vsu talis dominij in republica. et dum p sententiā diffiniti uam talia esse mōstratā sunt z dānata. Exē pli gratia. Vasallus aliq̄s habet ex dono domini. B. hereditatē ad fidelitatē sibi ꝓstandā. vasallus iste nō pro quocūq; delicto ꝑdet hereditatē. imo p nullo interiori sz nec p exteriori. nisi ꝓriet fidelitati debite dño z adhuc añ sniaz diffinitiuā n. erit ab hereditate spoliat⁹. quānis prius ita spoliari meruisset. aliud quippe est demereri iure spoliatōez hereditatis. aliud de facto spoliatōis z ꝑditōis pena plecti. Exhinc perpēditur q; nulla heresis occulta. nulla symonia mentalis. nullū denicq; crimē occultū tollit ciuile dominiū. siue illud sit canonicū. z spūale. siue legale. z tēpale. Neq; cōsequēs est si tales cōmittūt in supremū dominū deū crimē lese maiestatis. et eidē ꝑditores existūt. q; oīa perdāt cōtinuo que ab ipso susceperūt/ prout supra deductū est. alioquin peccatoz mox annihilationē puniret. Imō autez ignorātia fallit multos z noiatim quosdā ex doctoribus anglicanis. z lōge dereri⁹ q̄sdā ex hereticis q̄ omnē a prelatis si nō sint in caritate tollē dam esse dicunt obedientiā/ tanq̄ius omne superioritatis amiserint. Errant prete rea circa dominiū summi pontificis illi qui pro quolibet delicto occulto/ aut etiā pro publico non cōtrario directe vsui sue potestatis/ ab eiusdem obedientia tanq̄ a nō papa discederent. Cur ātaddim⁹ tanq̄ a non papa. infra docebimus. ¶ Ex his perspicua est tertia differentia dominij caritatis a dominio ciuili/ quoniā deus se solo immediate dat titulum charitatis ad omnia propinquo iure assumēda in sui facultatem/ fruendo/ velvtendo licite z meritorie. quo titulo stāte illud inabdicabile est dominiū. quo sublato repente tollitur vt verum sit quod Jacob⁹ apostolus ait. Qui in vno peccauerit fact⁹ est omniū reus. Cur autē dictum sit propinquo iure alias docuimus/ quoniaz peccatoz ius tale sed remotum habet ante obstinatiōem. dū faciendo q̄ō in se est ad illud

ꝓparare ius se habet ¶ Sed in ciuilib⁹ dominijs sicut alij tituli sunt ea fundãtes ita remanẽt manẽtibus titulis suis in integritate sua/ q̃uscq; ꝑ leges ciuiles ꝑm q̃s illa dominia regulant ⁊ robur assumunt/ cassant/ quemadmodũ rex francie regnuz hz titulo successionis hereditarie ex ꝑmo cõsensu ciuiũ suoꝝ. Sũt autẽ quedã publica crimia ꝓpter que leges ciuiles iudicarent hũc successiõis titulũ annullandũ fore ex opposito ciuiũ dissensu. In alijs titulis est cõmunis electio. leges vero certe sunt que electõem hãc vel nullã ipo facto vel annullandã ⁊ cassandã esse dicerẽt. vl' ab ea recedendũ decernerẽt. quẽadmoduz exꝑssa decreta sunt de electõe summi põtificis/ q; hereſis tunc aut postmodũ potest ad inualidationẽ electõis/ aut electi destitutionẽ opari. sicut dicit exꝑsse Bern̄. in q̃dã epl'a de scismate petri leonis. q; electio viciosa dz ꝓius examinari rõne. ⁊ cassari iudicio Qõ qual'r ⁊ q̃n verũ sit. istud ex iuriũ exꝑssa declaratõe cognoscit/ q̃n si passim ꝓvolũtate cuiuslibet liceret discedere a suo supioze absq; sentẽtia iudicij rõe huius vel illi⁹ delicti qõ eidẽ q̃s iponit/ quis nõ videat omnia dñia ꝓrsꝰ fore misera cõfusione turbãda ? Rursus ex aduerso si supioꝛes ꝓ sua libidie possent inferiores deꝛcere/ conculcare/ affligere/ ⁊ ꝓdere/ ⁊ q; eoꝝ violentie se opponere neq; facto neq; verbo licerꝛ/ male irẽt res publice ꝓ q̃ꝝ vtilitate ptãs oĩs statura est. male ꝓterea eẽt quibusdã ꝓsonis singularib⁹ vbi supioꝛes sui via facti/ sꝑreto oĩi iuris ordine eis vim inferrẽt. si vim illã per vim repellere nefas foꝛet. qõ vtiq; fas foꝛet ĩmutabili iure naturali si modestia ĩ repellẽdo vim vi cõseruet. Seruat autẽ q̃n resistit q̃ntũ req̃rit ⁊ sufficit/ ꝑm qualitatẽ iniurie declinandã/ ⁊ intentõe ꝓcipua sese ꝓseruandi. Qua in re statiꝰ apparet multos casus eẽ possibiles in quib⁹ aliq̃s gerẽs se ꝓ papa/ ⁊ ꝓ tali habit⁹ ab eccl'ia/ poterit a subdito licite occidi/ vel incarcerari vel ꝑ modum quendã appellatõis ab eo vel subtractõis a potestate sue obediẽtie declinari. nisi forte quis ostẽderet constitutionẽ aliquã relatã obstare. q; humanũ ius hoc naturale tollere nõ potuit. fundat enĩ in titulo naturalis existentie cõicate a deo ipi creature rõnali. ad quẽ titulũ cõsequit ius defendẽdi se ⁊ noxia repellẽdi. hoc est vim vi repellẽdi. modo ꝓ⁹ exposito. vel in titulo caritatis ad quẽ conseq̃t ius refugiẽdi oĩe peccatũ mortale. vt castitatẽ suã conseruãdi. Hoc vero ius nõ extendit ad ĩnocẽtios sic q; ex eoꝝ morte possim vitã meaꝛ ꝓrogare. nec ad iudices q̃ via iuris me cõdemnarẽt etiã innocẽtem. Hz neq; tenet vbi via iuris absq; tali via facti aperta est Aut vbi libido tegnat aliũ impetẽdi magis q̃ se defendẽdi. ¶ Hũc aptioꝛ via est ad inuestigandũ qualis sit habitudo dominoꝝ ciuiliũ ad subditos ⁊ ecõuerso in oĩi policia tam eccl'iastica q̃ seculari Est enĩ apõ quãlibet policiã suũ ius naturale Est ꝓterea suũ ius diuinũ seu in caritate/ seu in alijs gratuitis donis fundatũ. q̃ iura ⁊ dominia inde consequẽtia nulla ꝑt hũana cõstitutõe destitui. vt q; policia tẽdat ad sui ꝓseruatõem et ne sue depditiõi vijs cõgruis obnitat'/ q; nihil agat contra leges eternas mortal'r delinquẽdo. ⁊ cõsimiles. ex quib⁹ palã infert de policia qualibet sicut de ꝑsona singulari modo dicebatur. q; cõtra supioꝛẽ suũ quẽlibet impetentẽ eam via facti/ ius hz vim vi repellere Extẽpli grã. papa de quo min⁹ videretur. Si via facti vellet ignes spargere per domos x̃pianoꝝ ꝑ se vel alios ĩprobos. aut mulieres violare. nõ ꝓpter hoc desinerꝛ eẽ papa. attñ nulli dubiũ esse debet q̃n huic vie facti eccl'ie vel ei⁹ ꝑs possꝛ via facti demolitõi suoꝝ bonoꝝ ⁊ violatõi vroꝝ resistere/ etiã ꝑ incarceratõem realẽ pape. vbi tunc aliter neq; via iuris neq; via facti obstare relictũ est. quãto magꝛ hoc agere fas haberet eccl'ia vel ꝑs ecclesie/ vbi sua castitas spũalis in legis diuine obſuatõe. aut sua vnitas in qua vita sua posita est ab ali q̃ papa via facti certissime violari q̃reret. Qꝫ sic̃s in oppositũ mille decretales vl' decreta ꝑduxerit/ tãq; pape in nullo casu dicere liceret. cur ita facis. tãq; insup supioꝛ sit tota eccl'ia. vel tãq; a nemie possit iudicari. Rñdem⁹ q; ptãs supioꝝ nihil ꝑt statuere aduersus veritatẽ legꝫ natural'r ⁊ diuine. q; insup ptãs eoꝝ data ẽ nõ in destructõꝫ sꝫ i edificatõꝫ. q̃b⁹ ꝓbe agẽtib⁹ modis similib⁹ ad ꝓtractos. si resistit iã nõ protestati sed eoꝝ imꝓbitati resistit. Scimus tamẽ q; cũ modestia magna ⁊ timore ⁊ nõ nisi cogente manifesta necessitate talia attẽptare securũ est. Quo in loco nimis delirant q̃dã iuristarũ q̃ textib⁹ suis

adeo firi/adeo pressi coherent/q ad leges naturales z diuinas fm qs adeqri humanas atq moderari necesse est nō assurgūt ¶ Deniq mixtio atq cōcursus varioz dñioz in eadē psona pape multos facit palogisare dū illa a seipō secernere vel nolunt vel nesciūt ¶ Habet itaq papa prio dñium supioritatis a xpo supra totā ecclesiaz/cū plenitudine ptātis in eis q spūale regimē ecclesie/prie dictū respiciūt ¶ Habet pterea scdo ptātē canonicā sup res ecclesie.q dicūt ip prie spūales quēadmodū sunt collatōes qdā bñficioz z iurisdictionū quasi tpaliū atq puentuū ¶ Habet tertio ptātē ex psensu tā principū pser tim ipatoz qs alioz subditoz in quadā tpaliū appropriatōe.quā ei pstat iure diuino nequaq conuenire.qm̄ et si diceret dns esse oim in tpalib/ nō tamē oimodā dominatiōem ciuilē haberet in eis.quin aliquis mod9 possidēdi eidē posset nouit aduenire/sicut de facto Constantin9 aliq modo cōtulit impiū romanū.q mō pape antea nequaq debebat ¶ Habz qrto ptātem qualē iure naturali supioz hz ad subditos ¶ His vero potestatib cōrndent sibi mutuo fruitures/ad qs obligat ex ista rū assumpta qlibet potestatū ¶ Neq enī est dñatio in quocūq pter deū/absq pporto nabili obligatōe fruitutis/pterea sicut papa est supioz oim ita oim est seru9/nō ficta humilitate sed metaphisica z mortali atq theologica veritate noīnat.vt si gloriet in dño gloriet z nō de ptāte tumeat sed timeat de anneca fruitute. ¶ Pria ptās cognoscit ex euangelijs z actib aploz/z ex eis q p successiuā relatōem eoz ad nos tāta certitudine sunt deuoluta/vt merito temerarius z scādalosus immo scismatic9 iudicetur/q ptātē hanc vel abolere vel diminuere psumpserit. De hac ptāte sunt ius conuocādi pcilia vniuersalia Jus determinādi cū pcilio qstiones fidei p modū articuloz oēs generaliter obligantiū. Correctō insup platoz inferioz z eoz si demeuerint totalis destitutio.z silia.qvel vniuersalem ecclesie statū tangūt.vel finalē supmāq determiationē respiciūt. Et hec potestas in ecclesia imobilis pseuerat. qntūcūq z psona pape p mortē naturalē vl ciuilē mutaret.aut quātūcūq z vsus talis ptātis a papa remanēte tolleret in pte vel in toto seu p ignauiā.seu p aliā.sicut possibile est iustā rōem. Christus enī optimus legislator.si nō taliter eccl'ie sue in eis q religionis sunt.puidisset.ipse policiā ecclesiasticā nō optime/qđ nefas est sentire. pstiturā reliquisset Qz z textus euāgelic9 z cōciliorū generaliū determiatio/z ecclesie vniuersalis pensus tātus z assertio. imo z ratō naturalis psupposita fide p hac supioritate tam aperte faciūt/vt cōtra euz q se pro catholico gerit negantē hoc/ magis sit destitutōe qz disputatōe certandū. Huiusmodi sunt q dicūt quēlibet in sua dyocesi esse papaz supremū.aut q plures esse papas licet vel expedit.aut q nō oporterz qrere papā vnū p ecclesiaz silēs Hec potestas tam imediate a deo collata est vt tota ecclesia illā neqz destruere.neqz noīter sl tolleret edificare valeret.ea tñ pcessa pt ad ipam quis assumi fm leges positiuo iure canonico latas.p electiōem hāc vel illā sic vel sic celebratā. ¶ Amplius vero secūda ptās pape p canonicas istitutiōes q sunt hūane z variabiles robur habet ¶ De potestates due tantū differūt vt quidā noātim ipsi greci primā concedētes. scōaz abnegēt.errant qz illi q miscēt hāc coeqtiōnē quadā cū precedēti. Eteni qs nesciat xpm z petz z successores multos absq z tali potestatiuo exercitio circa tēpalitatē ecclesie in papali culmine plene fuisse stabilitos? Ut ergo talia exercitia ad papā diuino iure saltē immediate non pertāt dicere psequēs est Magis vero de tertia potestate istō diceret.cū qua potestatez eius exercitio in conseruādo eam qm̄ pmixta ē ptās excōicationū.que iure diuino z primo cōpetit pape.subsecuta est magna turbatio z horroz quidā ecclesie nimis officiens. ¶ Demū quarta ptās naturali iure pape pueniēs habet z reqrit vt tanq z superioz z tuoz atq z seruatoz honoz et nr z iuuek ab oīb.quā ptātez posset ecclesia si deesset ordinare aut aliter pmutare sic alterius policie mos habz. ¶ Papa vero qui nec impeccabilis est neq z confirmatus in gratia.subditus est legib dīnis z naturalib.z in qbusdam ad leges hūanas obligat. Propterea si peccet/corripi pt iure diuino z naturali fraternalr. Huic enī legi diuīe subdit9 est.z si nolit corripi. pt tādem denūciari ecclesie.pstim vbi denunciatio illa ñ plus afferret detrimti qz vtilitatis.vbi pterea vitia talia eēnt q notabili

scandalo pturbarent eccl'iam. q̄ si req̄sit⁹. nolit legittime cōciliū celebrare. z nihilo⁹ minus pseueret in delictis. pt ipse haberi tanq̄ vere ptinax nō patus audire eccl'iaz Nō vero papā casus istez cōsimiles subū ciant eccl'ie tanq̄ minoz sit iure diuino. quicq̄d hūana verba sonarent. liquet ex ꝓ q̄ membrū deuiabile z potēs infici mīn⁹ est corpe residuo/ qō a sanitate nequit to⁹ tum destitui. Simil'r psona deuias regu lam habere debet z iudicē indeuiabiles. q̄ bus mediātibus ab exorbitatōe possit ar ceri. Regula hec indeuiabilis est lex diui⁹ na. Judex incorruptibilis saltē circa ea q̄ iuris diuini sunt est eccl'ia aut concilīū ge nerale eccl'iam repñtans. Porro vbi perso na pape mortua eēt/ aut morte corporali aut morte ciuili/ quā ptinacia notoria et conuicta in suo crimīe destruente eccl'iam manifestat. cōciliū generale robur haberz ex sede aplica z xpi approbatōe. q̄ in neces sitate talivellet nobis nō deesse. Hoc for⁹ te intelligūt q̄ dicūt ꝓnexionē membroꝝ eccl'ie ad vnū caput xpm/ essentialē esse et nō ad eius vicariū papā. qui est caput se⁹ cundariū. qm̄ ipso destituto/ nihilomin⁹ manet vnitas eccl'esie/ q̄q̄ referri pōt hec vnitas ad vnitatē sedis aplice que in suo formali iugiter pseuerat iuxta dictū cuius dā distinctōnis ponētis in papatu aliq̄ esse formale qō est papalis dignitas. alio materiale qō est psona dignitatē hāc rep⁹ sentās ¶ Ceterū de ptāte secūdaz z tria pa⁹ pe dicimus eā p easdez causas posse desti tui p quas exorta est. vt puta secūda p con cilia generalia. z tertia p dissensum dñoz⁹ tpalium causis occurrētibus legitimis p vtilitate manifesta ¶ Diutius spe nostra tenuit nos sermo de hac ptāte summi pō⁹ tificis. qm̄ tempestas pñs ad hoc impulit pro q̄ magis necesse est potestatē hanc ad clarū dinoscere atq̄ secernere q̄ olim ātea preserti ad videndū subtractōnis facte in stificādevel cassande rōnem/ p̄suppositis eis q̄ facti sunt. ¶ Nunc tandē de abdica⁹ tōne dominij q̄dam subiūgam⁹/ q̄stū hoc liceat vel expediat ostendēres/ z in primis rememorādū est ex prioribꝫ. q̄ neq̄ domi niū caritatis qō ab aliq̄bus euāgelicum dicit. neq̄ dominiū naturale/ neq̄ origia le/ neq̄ beatificū cadit sub abdicatōne vo luntaria z licita. De solo igit dñio politi⁹ co et coerciuo siue illō sit naturale siue di uinū siue humanū sermo habēdus ē. Et quidē vniuersali verbo dicere possum⁹. q̄ oīe dominiū tale politicū licēter in casu vel renunt vel abdicat. Et de papatu quia quondā fiebat dubitatio illa p determia⁹ tionē exp̄ssam sopita est Celestin⁹ itaq̄ re signauit/ z dignitatē quoq̄ illā btūs gre⁹ gorius z aliorū plurimi q̄stū in se fuit nō⁹ ne legūtur depulisse. De regnis pterea et alijs dominijs abdicatis certa z approba ta exempla sunt. Attamē abdicatiōes iste suis vestiri circūstantijs dñt vt fiant sicut oportet. z quādo oportet/ z autoritate q̄ oportz/ neq̄ enī ptinacicer/ z absq̄ alia le ge priuata spūssancti renitendū est supio⁹ ri sarcinaz alicui⁹ dominū ceruicib⁹ illi⁹ q̄ sibi subditus est rōnabilit imponēti. alio quin periret būilitas. periret obediētia pi ret q̄q̄ reipublice vtilitas. ¶ Ceteꝝ ab⁹ dicatio cuiuslibet dñū ciuilis z approba tionis hereditarie in ꝓprio z cōmuni. fieri potest cum merito/ sic q̄ solo vsu pio z ti⁹ tulo naturali z caritatiuo tal'r abdicās cō tentus sit. sicut dicim⁹ titulū naturalē/ ad quē conseq̄tur ius nutriēdi corpus/ sic q̄ in ei⁹ necessitate oīa sibi sint ad hoc cō⁹ munia. Nō est aut necessitas si p se possit de victu sufficienti puidere sibi per labo⁹ rem q̄q̄ et in hoc casu mendicare necessa ria vite sue/ sit res licita de genere/ que me ritoria fiet/ si nulla ex circunstantijs adhi bendis defuerit ¶ Hec aut abdicatio to talis in proprio et cōmuni/ de se plus ha⁹ bet similitudinis ad statū innocētie/ z pa trie. et priorū quorūdam heremicolarum q̄⁹ nō habeat mendicatōem de necessi tate coniūctam. Patuit hoc in heremitis qui vinebāt ex labore/ nihil tamē appro⁹ priates sibi. sed erant quasi nil hñtes/ pa rati scilz oīa relinquere prius q̄ pro eis repetendis iudicial'r aut aliter decertarēt. Stat enī abdicatio talis cū quantalibet bonorum vbertate. q̄ sibi in nullo anim⁹ paup appropriat. nec scōm leges ciuiles eadē occupat/ cū obligatōe scz vel non ad repetendū ea cum iurgio. vel aliter si rape rentur defendendū. ad hoc quoq̄ voto se se potest astringisse. ¶ Quanq̄ igit abdi⁹ catio cuiuslibz proprietatis in proprio z in cōmuni. similioz sit pfectissimus statib⁹ humane creature. nihilomin⁹ presupposi to peccato/ z mō rerū se habēdi in policia ecclīastica q̄lē exprimur/ viuere de ꝓprio et

cōmuni. videl regulariter esse status salubrior atq; securior. Itaq; multa decernunt statū. vtputa statū innocētie q̄ alteri neq; expediret vtviuere in nuditate filios procreare. nullū coercere ad bonum. & similia honestabāt naturā prius īstitutā. qua lapsa in pctm̄. cōtraria his q̄dā decent. que dā expediunt quedā exigūtur. Propterea fallax est argumentū. Status iste perfectissimis similior est. ergo p imperfectis expedientior. Aliter enī opinio socratis q̄ omnia sint cōia videret sustinēda. ¶ Qualr vero ea que habētur in cōi liceat a q̄libet suū dicere/aut quō repetere si auferātur. & similia digressiōis nimie formido suadet ne tractet. Sed et de onere plationum p tales ꝓprietarias tū iurisdictōes tū possessiones. q̄ onus impiti & inepti bonorit exoneratōni deputāt. & quousq; teneatur prelatus p talibus tuendis vel augendis iudici diuinit. vl enūciatū ē. vel enūciari ritalib⁹ exercitijs/simili ratōne ptransim⁹ pfecto diuinit⁹ vl enūciatū ē. vel enūciari potuit de tlibvenenū ē effusuz i eccīa dei

Lectio quarta

Postq; descriptiones atq; distinctōes materie necessarias. pcedentes lectōes posuerūt. tū de lege pure naturali. tum de lege pure diuina preceptiua / tum de lege solum humana. et simul oñdimus q̄ leges & quot sunt diuine. q̄ & quot sunt pertinentes ad diuinā. & que imptinētes. Supadd imus q̄d & quot modis ius & dominiū & iurisdictio vocarentur. Supesse videor vt ad declaratōem vnice cōclusiōis nostre cū suis seq̄lis differat sermo noster. ¶ Erit igit hec cōclusio ¶ Anima rōnalis sicut a deo solo inspirāte & influēte habz vitā gratie que est baptism⁹ in spiritusctō. Sic ipso deserēte solū modo/ pdit aīa vitā hmōi prehabitā. dū pceptiue legis sue puarica/trix inuenit ¶ Prima ps de se pspicua est & ante deducta in secūda lectōe ¶ Secūdam ptem suadem⁹ ex hoc q̄ alī⁹ a deo sic nō habet ptātē infundere grām sic nec eripere. Ipse prerea solus habet claues vite & mortis eterne q̄ aperit & nemo claudit. claudit & nemo aperit ¶ Ista vero cōcludunt q̄ solus pt dare precepta affirmatiua. aut negatiua sub pena mortis eterne. q̄ illaz infligere solus pt. null⁹ ergo pdet grāz nullus reatū dānatōis eterne incurrit. nisi p quanto diuine legis pceptiue trāsgressor extiterit. Ad hoc est autoritas august. describētis pctm̄ actuale cōmissiōis ꝑ Peccatū inq̄t est dictū factū vel cōcupitū contra legē dei eternā. Ad hoc inducit illud apli Stipēdia peccati mors. ¶ Corollariuz primū. ¶ Nulla trāsgressio legis natural⁹ aut humane vt naturalis est vel hūana. est de facto pctm̄ mortale. Et appellam⁹ hic pctm̄ mortale q̄ pene eterne reatū opat. Im cursum a deo iā institutū. nō q̄ posset institui. Addim⁹ prerea vt naturalis est vl humana. q̄ eadē lex talis. sepe cōicat cum diuina. patet corollariū ex pmissis. Et ex alio. q̄ lex naturalis & hūana vt tales sunt nō pñt attingere ad cognitōem eternitat⁹ in penā vel premio. non ergo ferūtur ad finem talem supnaturalem & pl⁹q̄ hūanuz ¶ Rursus frustra darent leges cū appositiōe penaz quas legislatores infligere nequirēt. immo nec de eis in foro suo cognoscere. Alioquin poterit legislator oēs ferre leges suas sub pena quātalibet possibilivel ipossibili. quā absurditatē dicere q̄s auderet? Dic est de q̄cunq; lege naturali. vel hūana. q̄ nec natura nec hoīes. plactivel principes possent trāsgressores suarū legū plectere pena dānatōis eterne. nec de ea ad examen suū p testes aut alr deducere ¶ Hac rōe fulciūt se doctores noiati. Durādus. ponēres pceptū nō posse īponi p platos aut principes. sup actibo intrīsecis et occultis. q̄ videl illos traducere nequirent ad forum iudicij sui. q̄d non nisi publicū est et de manifestis Itaq; sec⁹ age revelle/esset hoīm ꝓprium officiū ignorātium. & frustra conantiū. immo & diuinuz iudiciū temeritate culpabili dānabiliter vsurpantiū. Ex hoc cōsequēter inferūt. q̄ actus cōfessionis sacramētalis neq̄t directe cadere sub pcepto ecclie sed indirecte. dū iubet aliquid ad quod digne exequendū requritur cōfessio de lege diuina. cuiusmodi est susceptio corpis xpi semel in anno. Idē dicim⁹ de quolibet actu interiori aut de exteriori q̄ taliter secretus est q̄ publicari licite non potest per testimonium duorum aut trium. Judices vero qui de taliter secretis interrogare/et cognoscere presumunt. errant vt diximus. presertim vbi nihil aliud de publicis actibus accusat policiam suam ledentibus ex q̄b⁹ ista

secreta rōnabili ꝛ vehemēti p̄sumptōne cō/
cludāt/sicut est fama publica vita/cuiꝰcuiꝰ nec
sic eas habeat indicialiter addicere sup̄mo
supplicio nō cōuictos neq; cōfessos/dino
ad hoc obstante p̄cepto ¶ Corollariū secū
dum ¶ Nullus legislator ecclesiasticus vel
ciuilis habet directe auctoritatē p̄ceptiuaz
sup̄ istud vt interiori actu diligatur deus su
per omnia/aut qꝫ in eū speret vel credatur.
pz ex īmediate p̄cedentib⁹. Et ex cōsequenti
dicimus/qꝫ quātūcūq; legislatores intenꝺ
dant ꝙ suas leges suos subditos debere fie
ri meliores interius/ꝛ sanctiores q̄ ad diui
nū forum occultū. tales tamē intentiones sue
nō cadunt sub eoꝫ p̄cepto. Itaq; si fiant a
cus exteriores suoꝫ iussoꝝ etiā cū puersis
simis intentionib⁹ ꝛ finib⁹ occultis. nō erit
ibi transgressio hūane legis vt humana est
sed diuine. ¶ Et ita si dicā horas meas cano/
nicas cū quācūq; mētis euagatōne ꝛ nulla
attentōne. Si ieunez in quadragesima tā
tūmodo vt sanior faz/vel vt postmodū vo
raci⁹ et indevoluptnosi⁹ comedā. Si feraz
tonsurā clericalem/aut vadam dominicis
diebꝫ ad ecclesiā auditū missaz/ꝙ vana gl̄ia
aut fraude alia. Similiter de alijs actib⁹ ex
trinsecis p̄ceptoꝝ. ago quidē male apud
deum peccans in legem suā. me tamē pro
transgressore humanoꝝ p̄ceptoꝝ null⁹ ac/
cusabit. Et ꝫ accipiūr fundamentū dicētes
qꝫ in casibus p̄missis nō teneretur aliquis
horas iterare/sicut nec aliā missaz audire ꝫ
sufficit de pcō in deū p̄misso cōteri cōfiteri
ꝛ satisfacere ad arbitriū cōfessoris. Hec aūt
sententia mitis est ꝙ scrupulosis/circa hūa
noꝝ obseruationez p̄ceptoꝝ/quos iugi/
ter inquietat ꝓsciētia de iterādo si id qō fa/
ciunt non semp attente ꝛ deuote perficiant
¶ Corollariū tertiū ¶ Stat simul aliquē
obseruare p̄ceptū humanū et tamē pecca
re mortaliter sicut aliqs merēdo apud deuz
poterit humani p̄cepti violatoz accusari
Patet p̄mū in casib⁹ p̄cedentib⁹ vbi fit actus
p̄cepti humani ad finē puersum ¶ Patz
secūdū vbi aliqs habens excusatōnez suffi
cientem interius de qua tamē nō potest fa/
cere fidem exterius. omittit aliqd de opib⁹
p̄ceptis ꝙ ecclesiam/quē admouū dānatur
ab ecclesia ille q̄ ñ vult redire ad societatez
mulieris/quā ficte desponsauit in facie ec/
clesie ¶ Sed obiciꝰ per illud apl̄i. deus
qui iustificat/quis ē qui cōdemnet? Respō
demus qꝫ alio ꝛ alio respectu deus ipe insti
ficat/et condemnat. vult q̄ppe legislatores
publicos de publicis tatūmodo sententia/
re. ꝛ ad iudiciū suum occulta reseruari. pro
pterea idem opus sicut est occultū ecclesie/
ꝛ manifestū deo. sic aliter et aliter poterit iu
dicari. ¶ Sed iteꝝ fortius opponit. Nul/
lum est iudiciū rectū nisi pro quāto diuine
legi conformatur qō est dictamen p̄me re
gule et recte rōnis Quis aūt dicerit diuinā
legem falsam esse aut quis dictamē recte ra/
tionis crediderit erroneuz. vt igit quelibet
lex vera sit necesse est aut si falsa erit. lex non
erit. Est aūt falsa ratio/dum iudices errant
vt qꝫ petrus quē supponimus apud deum
innocentem sit ꝙ homicida cōdemnādus.
ꝛ qꝫ petrus sit compellendus reddere debi/
tū nō vxori sue/qꝫ existens in caritate. ꝛ ex
hinc de societate sanctoꝝ sit excōicatus.
Sentit hoc idem deuotus Bernardus. in
de p̄cepto ꝛ dispensatōne. qui simplicē ocu
lū quo totum corpus opatōuū lucidū fiat
dicit oportere rectum et verū esse/qꝫ nec ve
ritas sine recta intentōne/nec recta intētio
sine veritate sufficiūt. alioqui nō inculpa/
set apl̄s quosdā qui habebant zeluz nō fm
scientiā. nec ꝑs cōdemnasset interfectores
martyrum./qui arbitrabant̄ se obsequiū p/
stare deo. ¶ Huic oppositioni rsponden
tes concedimus p̄o regula/qꝫ nullū dicta
men p̄riculare p̄racticū q̄ imperatur actio/
est rectū nisi simul in veritate subsistat. Sz
qm̄ ex falsis bene sequitur verū. concedim⁹
multa esse iudicia practica vera que ex fal/
sis deducunt. Exempli gratia fiat hoc argu
mentū. omnis homicida p̄ris est suspenden
dus petrus est homicida p̄ris. ergo petrus
est suspendendus. Maior est lex humana
vt supponitur. minor ꝓbata est ꝙ falsos te/
stes/qui tamē repelli non possūt vt etiā sup
ponitur. ꝛ conclusio sequens est dictamen
istud. petrus his stantib⁹ est suspēdendus
quod vtiq; verum est/apō concedētes igno
rātiaz inuincibilez in eis que facti sunt aut
iuris humani. ¶ Altera est responsio ꝛ fo
sā rōnabilioꝝ magꝝ ad itētōnez bti Bernū
dicens minorē p̄cedēt⁹ silogismi aut alteri⁹
silis ñ ee istā. Petr⁹ ē homicida sz istā Petr⁹
ꝓbat homicida ꝙ testes incōuincibiles de
falsitate/ꝛ hec vera esset apud eos sicut ma
ior. Si igitur conclusio vera sit taliū null⁹
mirabitur Verūtamē hoc loco ꝙ diuersita
te opinionuz de ignorantia si sit inuincibi/
lis aliqua. aut si nulla essent cōsequēter va/

rietates reſponſionũ. Et q̃quid ſit de ig̃/rantia facti aut iuris humani ⁊ naturalis poſitiui/cõcors eſt ſnĩa. Nullã in his q̃ legis diuine ſunt cadere ignorantiã inuincibilẽ. qm̃ facienti quod in ſe eſt deus ſemper aſſiſtit paratus illuſtrare mentem/ q̃ntum oportebit ad ſalutem ⁊ erroris euitationẽ Quo circa palã eſt ratio cur martyriſantes apoſtolos credendo ſe p̃eſtare deo obſeq̃um/oculum ſimplicem non habuiſſe culpantur. ſicut nec illi quos apoſtolus arguit habere zelum non ſm ſcientiã. ¶ Juxta hec aperitur intellectus ad cognoſcendum/ ſi fides inclinare poſſit ad falſum ⁊ charitas ad malũ. Conſtat q̃ nõ ĩmmediate et ſub falſi ⁊ mali ratione. Sed an mediate conſideret ſtudioſus inquiſitor. ¶ Et incidẽti dicim⁹ q̃ nullus fidelis credit articulos de futuro cõtingenti ſic abſolute/ quin ſciat deum id poſſe non facere. Deus ergo ſi per potentiã abſolutaz faceret nihil fore futurũ. nõ videtur ex hinc aſſenſus fideliz falſificari/qui potentiã nõ abſolutã ſed ordinatã iuxta legem datam intendũt/ quem admodum falſe nõ fuerũt aſſertiones Jone ad Niniuitas et Eſaie ad Ezechiam. nam ſubuerſio ad demerita Niniuitarũ/ ⁊ mors Ezechie ad curſum nature cõmuniſ referebantur. non enim miſericordiaz dei ad correctos. ⁊ potentiaz ſupra curſum nature bi ꝓphete ſecludebãt. Jta nec catholicorum fides excludit potentiam dei abſolutam. ad non faciendũ ea que fieri ordinata eius potentia ſtabiliuit. ¶ Corrollariũ quartũ. Omiſſio horarũ canonicarũ/ trãſgreſſio ieiuniorũ eccleſiaſticorũ/ ⁊ generaliter omniũ ſtatutorum ⁊ regularum ⁊ canonum nunq̃ eſt mortale peccatum/ niſi p̃ q̃ſto diuine legi p̃ceptiue diſſonans inuenitur. Et ita q̃ntum ꝛ aliqua habet admiꝛtum de lege diuina p̃ceptiua/ tantundẽ ⁊ non amplius eſt eius tranſgreſſio mortaliter vitioſa. Quã obrem decernere de legibus omnibus manifeſtuz eſt ſpectare principaliter ad theologiam/ velut ad ſcientiã ſuperiorẽ/ ⁊ architectonicã. q̃tinus recta ratio ſeparet illud quod iuris diuini eſt ĩ eis ab illo quod humanũ eſt ſiue poſitiuum: tanq̃ ſi aurifaber peritiſſim⁹ ſecernat auꝛ ab argento. et argentũ a plumbo. Et quoniam multi hãc p̃cipuã artificẽ theologiam vel ignorãt vel negligũt vel ſpernũt/ q̃ tñ de ſeipa dicit legũ ꝓditores p ea iuſte decernere. iõ turbationes in politijs ⁊ ꝓſcientijs ſepe oriri cõpertũ eſt Jdcirco p̃terea legiſlatores eccleſiaſtici ⁊ ciuiles plerunq̃ ſua poteſtate ⁊ autoritate noſcuntur abuti. p̃ſertim eccleſiaſtici illi qui. quicq̃d ordinãt quicq̃d monent. quicquid p̃cipiunt/ volũt ꝓ diuinis legibꝫ haberi/ par equale quoq̃ robur habere/ p̃ interminationẽ damnatõnis eterne. Neq̃ tñ accuſauerim oẽs legiſlatores taliter ⁊ talia loquẽtes. Preſumo enĩ q̃ ad rectã regulã ⁊ diuinã ſapiam ſermones ſuos voluerũt gloſari. interꝑtari. ⁊ recipi. q̃ ſi nõ hoc intenderũt ꝓnuncio nõ ego ſed apl's/ q̃ nihil pñt ꝓtra veritatẽ/ ſed neq̃ ꝓtra charitatẽ. Deniq̃ ſuũ eſt talib⁹ vti verbis in ſuis inſtitutionibus/ q̃ a vero neq̃ deuient/ neq̃ ſimplicioribꝫ ⁊ ignaris timores ⁊ ſcrupulos vanos ingerãt/ ſ̃q̃ vicz ipſi ligent vbi liberi ſunt. tanq̃z p̃terea graui iugo premant vbi ad leue iugũ ⁊ ſuaue vocauit eos xp̃s ¶ Corollariũ q̃ntũ Et hoc q̃ aliquis peccaret mortaliter trãſgrediẽdo ꝓhibitiones aliquas humanaꝝ traditionũ/ nõ ſufficienter concludit q̃ ille conſtitutiones obligẽt ad mortale delictũ Declarabimus iſtud argumentantes a ſimili vel minori. Sit aliquis peritus medicus ordinatus p̃o republica. dicat ille Pete do tibi legem p̃ tua ſanitate quam ſi tranſgreſſus fueris ſtatim diſſoluetur corpus tuum/ quod eam conſeruando conualeſcet. Non bibas vinum purum hoc triduo. Nullus neſcit q̃ medic⁹ vt medic⁹ caret facultate cõdendi leges obligantes ad peccatuz mortale. ⁊ tñ in caſu/ tranſgreſſor huius legis ſue damnationem incurreret. Poneretur ſimile in materia de ebrietate aut furie periculo. Si medicus denunciet ignorantibus. tale vinũ ne biberitis alioquin vel in ebrietatem vel furiã incidetis. quis neſcit tranſgreſſores temerarios criminaliter delinq̃re. nõ q̃dem ꝓpt medici p̃ceptũ/ q̃uis in caſu ſi ñ ita p̃cepiſſet nõ peccaſſent excuſante eos ig̃rantia. Sed quia ꝓuaricatores ſunt horꝝ p̃ceptorꝝ diuinorũ ⁊ ſimiliũ. nolite inebriari vino. nolite vos occidere ⁊c. Nõ p̃ius diſſimiliter eſt in ꝓpoſito. q̃uis cĩ leges hũane ⁊ ciuiles vt tales ſunt. ſunt ſoluz ꝓ ordinatõe policie hũane eccleſtice vel ciuilis in eis q̃ corpus reſpiciũt/ ⁊ ita ſolum merentur punitionem tpalem violatores earũdẽ/ ⁊ obſeruatores p̃emio temporali donant. Nihilominus

ex consequēti ꝛ mutua colligatione ac mi/
xtione quā ad leges diuinas habent/resul/
tat crimē faciēs reos eterne dānatōis ipos
ꝓemptores. ¶ Corollarium sextū ¶ Si
aliqua lex humana canonica vel ciuilis ñ
possit concludi ex lege diuina nisi coassu/
mēdo ꝓpositionē vel ꝓsequētiam legi diui/
ne imptinentem. consequenter imptinens
est. An transgressio illius legis sit mortal.
an non mortalis patet ex precedentibus.
Nō si quis prelatoꝝ vellet huiusmodi le/
gem aut diceret habere robur legis diuine
sibi fas eēt per theologos aut alios hoc co
gnoscentes resistere in facie ꝛ dicere ꝙ nō
recte ambulat ad veritatem euangelij. Et
quo amplius videtur non esse securum af/
serere tot leges ꝛ canones ꝛ regulas quot
reperiuntur omnes obligare ad peccatum
mortale/tum ex multis causis inferius assi
gnandis. tuz nominatim ex eo ꝙ multe hu
iusmodi ꝓstitutiones imptinentes sunt le
gi diuine/que in euangelijs cum suis expo
sitionibus sufficienter tradita explicataq;
est. ¶ Et hic notandum est/pro resolutiõe
materie fin quam resolutionem omnia di
cta ꝛ dicenda volo intelligi. ꝙ precepta af/
firmatiua ōi/q;uis obligent ad semper/ñ
tamen pro semper/vt ē communis regula
magistroꝝ. Obligant ergo sub quadaz
disiunctione ad hoc faciendum vel illud. p
isto vel illo tempore/put casus incidit ꝛ sa
piens determinabit. Sicut exempli gra/
tia. Occurrentibus duobus in extrema ne
cessitate famis quorum soli possum succur
rere. teneor succurrere isti vel illi sub disiun
ctione. ꝛ non ambobus simul. Et quoniā
in cōmunitate christianoꝝ pauci sunt qui
scirent iudicare de tempore certo/quādo p
cepta affirmatiua faciēda sūt. Propterea
plati qui sapiētes sunt limitant illa prece/
pta tanq;ꝫ sub quadam disiunctione obli/
gantia/ad certa opera ꝛ tempora determi/
nata. Exempli gratia. Lex diuina vult vt
aliquādo cultus latrie exterior deo ꝓsolua
tur. ne igitur peccatent homines aut p ig/
rantiam/aut p desidiam ꝛ inaduertentiam
limitauit eccia certū temp9 ꝛ certū modum
exequēdi preceptū istud scz diem domini
cum/ꝛ cessationem ab opibus seruilibz. et
misse auditionem. Quo adimpleto imple
tū est preceptū illud affirmatiuū. ꝙ si pec/
cat quis mortaliter transgrediendo limita
tionē istā eccie. hoc nō est ꝓprie ex hoc ꝙ ec
clesia sic ꝓcepit. sed qz sic limitare expedie/
bat p cōitate. Et iam hō fit ꝓtemptor diui
ni ꝓcepti ꝛ suoꝝ iupioꝝ quibz spōte se sub
misit/aut sūmittere debuit p vtilitate sui ꝛ
cōitatis cuius est ps. q;uis adhuc in talibz
limitationibus q̄dam adducūt magis ad
quandā decētiā quā ꝓcepti necessitatē. Et
nō pōt vniuersaliter dari regula nisi vt eq̄/
tas q̄ a phis dr epykeia iudicabit vez est ei
illud psalmiste. Omnia mādata tua equi/
tas. ¶ Corollariū septimuz. ¶ Nulla lex
appellanda est/neq;ꝫ ferenda tanq;ꝫ necessa
ria ad salutē eternā/q̄ nō est de iure diuino
in aliquo q̄uor graduū/quos lectio prece
dens exposuit. Oppositū sentiēces aut fa/
cientes moliunt iugum imponere grauissi
mū sup ceruices hoim/ꝛ spargere laq̄os pe
dibz eoꝝ lapidē ꝛ scādalū. Quāobrē theo/
logia q̄ est lex euāgelica. dicā melius eius
doctric ꝛ explicatric/dz in oibz ꝓcedere pla
tos eccliasticos i suis ꝓstitutōibz ꝛ decretis
ne vel obsint ꝓcept9 dei ꝓpt multitudinē one
rosā/iuxta ipz operiū xpi factū phariseis. vl
ne credant ligare ad penā eternā vbi pena
ciuilis sola repit. Doctrina hec ꝓcipue lo/
cū hz in materia excōicationū late snie. nā
q̄ p solis incōmodis tpalibz euitādis/aut
cōmodis politicis ꝓquandis/eternā vult
infligere mortē cui q̄so silis erit. Illi nimi
rū q̄ volēs abigere muscā a frōte vicini/eā
securi pcutiēs vicinū stolid9 excerebrauit
Aut ei parē dixeriz q̄ studēs curationē mo
dici vulneris in pede eq̄ sui/pedē cōfestim
abrupit ꝛ scidit/equūq;ꝫ pemit. Sola ita/
q;ꝫ ꝛtumacia va vl ꝓsumpta renuens stare
iudicio eccie/reddit hoiem. p xpiano se ge/
rentē dignū excōicatione. Nā si pat9 est au
dire eccīam q̄liter velut ethnic9 nob erit et
publicanus? Pozro differt plurimū qua/
lis est contumacia/ꝛ q;ꝫ damnosa eccleſie/
p q̄ materia/ꝛ circa quā incurritur/. Nam
peior est contumacia in materia fidei ꝛ reli
gionis/q;ꝫ pusille questionis de paucis de
narijs. vbi nunq;ꝫ tantum. p dest obediētia
q;stū obest excōicatio sepatiua a spiritalibz
suffragijs ꝛ societate sanctoꝝ. Ita vt longe
mitior sit pcessus qui fit in curijs secularī/
bus per punitiones corporales seu tempo
rales/q;ꝫ vbi per prelatum prescindi que/
ritur anima a deo vita sua/ꝛ dari sathane
in interitum. non solum carnis sed spiri/
tus/ne iam saluus fiat ab aliorum auxilijs
destitut9 ¶ Corollariū octauū. ¶ Occur

Occurente dubio/pbabili de aliq̄ lege vtꝝ diuina ſit aut diuine connexa ſeu ptinens tutius eſt legē illā/p diuina ſuſcipe cꝫ/p humana negligere. Tene certū ꝫſulit Aug⁹/ꝛ dimitte incertū. ¶ Eſt itaq; regula mgra/lis/q; exponens ſe diſcrimini peccati mortalis peccat mortaliter/ꝛ hāc fundat dictū ſapiētis. Qui amat piculum pibit in illo/ Nō tū de oi dubio ſed pbabili ꝛ vehementi hoc vez eſt. Totā in h̄ loco materiaz de ꝫſcia erronea/quō ligat ꝛ quō nō. Et de pplexitate an ſit poſſibilis/ꝛ de ſcrupulis q̄/modo fugādi ſunt aut deponendi/tractare ptinens eſſet/niſi q; alium locū hūt ꝛ ad euentū feſtinam⁹. Hoc vnū generale dam⁹ documentū credere ſcilicet faciliter ſapientiozꝫ ꝛ bonozum iudicio/ꝛ contra communes eozꝫ ſniaſ/non leuiter ſibimet formare ſcrupulos anxios/ꝛ timidos. Falloz ſi non ita iubet ſapiens. Fili ne innitaris prudētie tue/ꝛ rurſus. Noli tranſgredi terminos quos poſuerunt pres tui. Hoc precipue neceſſariuz eſt apud religioſos/reſpectu ſuperiozꝫ ſuozꝫ. hoc ꝛ apud ignaros diuinarum legū/quin etiam iuniores cꝫcꝫ theologicis lris imbuti talē debent reuerentiaz ſenioribꝫ in q̄bus vita cum ſcia ꝫcordarūt vt vix/ꝑter aliq̄s nouas ſuaſiones cꝫtum/cunq; apparētes/ptinax vnq̄ feratur cito cōtra determinationes eozundē aſſertio. virtus q̄ppe q̄lem bēāt genitā ex multis experientijs. lōge certi⁹ arte iudicat ꝛ opatur Porro iudiciū rationis ſicut obtenebraf/ꝛ luminoſa eius radiatio diuerſis vitiatur apparentijs p interpoſitionē nubiloſaruz paſſionū ꝛ prauozꝫ affectuū etiā in lr̄atis. iuxta ſilitudinē ſolis viſi p nubes. Sic p paucā inſtructionē intellectus in ſcientijs pſertim diuinis/cauſanf nō nunq̄ erroreſ in eis qui ſe totos deuotioni tradere credi/derūt/dum voluerūt plus ſapere cꝫ ſibi ſatis erat. ¶ Ad pns cozollariū inducamus exemplū iam inductum de medico / cuius conſilio aliquādo parere debem⁹ ſub pena peccati mortalis. dū ex trāſgreſſione ſui cōſilij/vel ſcim⁹/vel pbabilr ꝛ vehemēter credimus/nos inebriandos/ꝛ ꝫſeq̄nter trāſgreſſuros legem dei.

Cozollarium nonū

Saluberrimum eſt ſapientis documētum q̄ ait. Que tibi p̄cipit de⁹/illa cogita ſemp/ꝛ in pluribꝫ opibus eius ne fueris curioſus. Ateni ꝑter ignorantiā diuinozꝫ p̄ceptozꝫ/quā plerūq; gignit ſupuacua occupatio circa traditiones hūanas/aut curioſa inueſtigatio rez penit⁹ inutilium ꝫſurgunt ex ꝫſequēti faciliter trāſgreſſiones diuine legis/q; ſi h̄ dānabile ſit ap̄ oēs/cꝫtā p̄coz dānatione ſibimet accumulāt culpabiles in h̄ vitio vel eccleſtici rectozes/vl̄ religionū/pfeſſozes. Mirat⁹ ſum aliq̄n h̄ ratione ipſi eccleſtici pſertim ordinati/ꝛ religioſi/phibentur a ſcia medicie/ꝛ nō remouent de facto a ſtudio traditionis hūane/ Hā coz p⁹ lōge meli⁹ eſt cꝫ terrena ſuba/cui traditiones iſte deſeruiūt/q; ſi p alios/cozpus poteſt curari/nōne ſimiliter p vicarios ꝛ alios de eccl̄ia ꝫemptibiles put iubz apl's poſſent tpalia miſtrari. Nōne ſanct⁹ eſt eccleſtic⁹ p ſe deo fuire/ꝛ mūdo p vicariū/cꝫ ordie ꝫuerſo imo ꝫuerſo vicarijs cōſtitutis/p ſpūalib⁹/ſeipm negare deo/ꝛ tradere totū mōdo? Prozſus ita.

Cozollariū decimū

¶ Veritates oēs vniuerſales ī / q̄b⁹ fūdat legiſlatoꝝ hoim ptās/ſonāres q; parē hūt auctozitatē traditiōes ſue cū lege diuīa ꝛ q̄ eas ſpnit/deū ſpnit ꝛ do rſiſtit/neccario dñt intelligi/ſi et qñ ptāte ſua nō abutūf/ꝛ duz legib⁹ diuis ſufficienter innitūf. Auctozitates q̄z ſanctoꝝ/ꝛ canones pōtificū ſūmozꝫ quotcūq; allegent/ſicut ꝛ abſcꝫ nūero pñt induci/nihil aliud pñt ꝛfirmare. ¶ Quāobrem dicim⁹ p regula/cꝫtum ꝛ cliter licet dubitare de poteſtate alicui⁹ ꝑter defectū debite electionis ſue aut abuſum ſue auctoritatis/tantundem ꝛ taliter licet dubitare de obligatione traditionum ſuarum/vt ſue ſūt p̄ciſe ¶ Addimus adhuc q; nulla traditio vel regula vel lex vel determinatio puri hominis qui in talibus fallere poteſt ꝛ falli/obligat/vt p̄ciſe talis eſt / ſubditos ad credendum eam tanq̄ veritatem fidei/aut diuinam legem/licet obligare poſſit ſub pena politica/ad exteriozem eius receptionē ꝛ ad non impugnandum eam. ¶ Exinde patet via ad inueſtigandum ꝑticulariter/ quid operentur determinationes ſummorum pontificum. quid condemnatiōes articulozꝫ pariſius vel alibi facte. Poterit ſiquidem fieri vt abſcꝫ peccato mortali imo cum merito magno ſit aliquis theologus vel alius prudens/qui diſſentiet cozde ab humanis determinationibus aut traditio

nibus/qui tamen obligabitur ꝓpter euita/
tionem scandali/vel aliter non repugnare
exterius. Nam potest aliquarum publica/
tio veritatum phiberi/ꝛ aliquarum falsita
tum dogmatisatio permitti. ¶ Volumus
tamen vt notetur vigilanter modus loquē
di nostri/de traditionibus hominū vt tali
um ꝑcise sunt/q̄ fallere in illis ꝛ falli possūt
quoniā determinationes ecclesie vniuersa
lis in eis que fidei sunt/ab hoc numero se/
cludūtur/in quibus nec fallere potest nec
falli. Fieri quoq; potest vt determinatiōes
aut leges humane participent cuz diuinis
ꝛ hac ratione eas esse pro diuinis suscipiē/
das nescit nemo ¶ Sequitur deinceps q̄
sicut ad fidem/ita ad legem diuinam prece
ptiuam nō posset aliquis prelatoꝝ quicq̄
adiicere. quod non esset prius de fide vl̄ le
ge diuina/q̄uis non esset hoc auctoritati/
ue declaratum/aut hūano ꝑcepto sancitū.

Corollarium. xi.

¶ Traditiones ecclesiasticas ꝛ hūanas/si
cut fatuū esset omnes ꝓ lege pure diuina su
scipere. Ita nihil in omnibus velle de diui
nis legibus agnoscere nequaq̄ scandalosa
temeritate vacaret. Secunda pte q̄ notis/
sima est ꝛ concessa ab omnibus indiscussa.
Ad p̄mam ptem inducamus id sapientis.
Noli esse nimis iustus/q̄ qui nimis emū/
git elicit sanguinē. Et vt terētianū ꝓuerbi
um est/ Nōunq̄ summū ius summa iniu
stitia fit/ꝛ sic esse i ꝓposito plane docebim⁹
Hec audiat ego sed christus. q̄ mandatum
dei dixit phariseos fuisse trāsgressos ꝓpter
mandata hominum. Dixit insup eos alli/
gare onera grauia ꝛ iportabilia ceruicib⁹
subditoꝝ/ꝛ claudere eis regnū celoꝝ Ve/
rū ē q̄ppe illud Julij cesaris apō salustiuz
vbi intendentis ingeniū valet/a qua sentē
tia vulgatus versus non discordat Pluri/
bus intentus minor est ad singula sensus/
Subditi vero simplices ꝛ timorati quan
do tot traditionibus intendere compellun
tur a supioribus suis/quid mirū si minus
capaces redduntur diuinorum preceptoꝝ
qz ꝛ minus in eisdem edocentur. nunquid
nō acerrimo supplicio aut acerbissima ob
iurgatione punietur quādoq; ꝓ puula ino
bediētia legis hūane/ꝛ absq; omi rep̄hen/
sione peccare q̄tidie cōtra legē dei enormi
ter ꝑmittet. Nō bēmus necesse exēplis im/
morari crebriora cernim⁹ q̄ vellemus.

Ex his elicio ꝓ doctoribꝫ theologicis do/
ctrinā salubrē/ne sint faciles asserere actio/
nes aliquas aut omissiōes eē peccata mor
talia/ꝑsertim sub verbo vniuersali/ꝛ dum
p̄dicandū erit ad populū. a lr̄ato quodam
ꝛ exꝑto viro accepi ꝑniciosaz eē in omni ar
te vel doctrina assertionē audacē ꝛ extremā
maxime vbi obseruatio cōis obnititur ob/
uiatq;. Itaq; debet q̄libet nunq̄ obliuisci
q̄ incerta est sciēcia nostra/ita vt idem sepe
homo breui mometo tp̄is/nūc in hāc nūc
in oppositā feratur suiam. Fit ꝑterea qñq;
vt ꝓ tales assertiones publicas nimis du/
ras generales ꝛ strictas/ꝑsertim in non cer
tissimis/nequaq̄ eruūtur boies a luto pec
catoꝝ/sed in illud pfundius qz desperati⁹
immergunt. Varie ꝑterea subortiūt ꝛ qua/
si infinite circūstantie ꝓ quaruz diuersitate
diuersificari debet iudiciū/ita vt vix possit
aliq̄ in moribꝫ generalis regula tradi/q̄ in
particularibꝫ casibus exceptionem nō ad/
mittat. Deniq; generant ex hinc scrupuli
inq̄etatiui ꝓscientiaꝝ simpliciū/vt in eis
sit solidum nihil. Nam ꝛ si beatus vir qui
semp est pauidus ꝛ qui veretur omnia opa
sua. obseruandum est tamē summope illō
terentianū ne quid nimis. Et vt idem loq̄
tur ne in scirpo nodum querant ne quoq;
eis imꝓperetur/illud eiusdez. Quid si ce
lum ruat? Demum quid prodest imo quid
non obest coartare plus iusto mandatum
dei quod est latum nimis? Quid insuper
expedit amarius grauiusq; illō reddere iu/
gum christi/quod suaue est ꝛ onus eius le
ue? Nam ꝛ si contemptus ex hac laxatione
ꝛ dulcedine apud quosdam imꝓbos ma
ior oriatur/habentes velamen malicie lib̄
tatem. Ast apud alios bene institutos/gra
tiarum resonabunt actiones. Prestabitur
etiam sedulius obsequium domino/ꝛ pri
tante manuetudinis cuius mandata gra/
via non sunt/ꝛ qui vult nos non temptari
ꝛ non grauari supra id quod possumus

Corollarium. xii.

¶ Sicut pene restringende sunt/ita leges
humane grauiter penales/non sunt absq;
manifesta vtilitate multiplicande. In pri
ma pte Decoris est omniū iuristaꝝ traditio/
quos tm̄ aliqñ mirat⁹ sum/duz eos audiui
rōnem reddētes/cur nomē h̄ excōicationis
si solū ponit maiorem significat excōicatō
nem. Excōicatio inq̄unt nō pena est sz me

dicina. At vero ſi excõicatio non' eſt pena quid aliud penã appellabim⁹? ℟. Neſcio vere. Nõ ſolũ pena eſt ſed dãnoſiſſima pena. Nec obſtat huic dicto/ q̃ medicinalis eſſe debet. ℔ nempe. ꝓuiũ eſt omiſ pene p̃ſertim nõ exterminatiue. ¶ Secunda ps̃ ſe/quẽs ex p̃ma iũctis ꝓuib⁹/ꝓdemnat eos q̃ tanta leuitate ne dicã temeritate/fulminãt excõicatões/ℨ irregularitates/cũ innũerabili mltiplicatiõe ſtatutoꝝ/q̃ vix aliq̃s nõ dicã adiplere: nõ dicã retinere/itelligere/ℨ ꝓcurare. ſed vel legere tota vita ſufficeret Vtinã attẽderem⁹ oẽs/ℨ imitaremur benignitatẽ ſaluatoris nr̃i dei. ℙoterat neceſſ dubiũ/exigere a nobis iuge ſuitiũ in p̃ceptis lõge pluribꝫ grauioribuſq̃/ſed ꝓdeſcẽdens fragilitati nr̃e/certũ ℨ paucũ numeꝝ dereliquit p̃ceptoꝝ/q̃ ſi cõpleuerim⁹/q̃q̃ inutiles ſui ſum⁹. ſeruant a morte. Et q̃c quid ſupererogauerim⁹? ꝓuertit ad deletionem p̃cedentiũ delictoꝝ. aut cumulata gloria remunerat. Teſtatur ſapiẽs p̃timorem dei hominẽ recedere a malo. Ita ſane meliꝰ. q̃ p auſteritatẽ hũanarũ legum. Nolumus tũ nec debem⁹ inculpare deuotionez religioſoꝝ. qui perfectionis viam aggreſſi tanto p̃cepta diuina diligẽti⁹ implent. q̃to ꝓſilijs ℨ alijs obſeruationib⁹ ſalutiferis ſemet aſtrinxerũt. Sũt fatemur vincula taliũ/alligatura ſalutaris/q̃ruz diſcret⁹ vſus nõ impedit ſed expedit gradiẽtes viã mandatoꝝ dei. Attñ q̃ poteſt capere capiat/q̃ non omnes capiũt verbum iſtud. Idcirco aliud de cõitate hoim/aliud de paucitate eſt iudicium.

Corollarium. XIII

¶ Dis lex humana vel poſitiua/põt abrogari in eo q̃ non neceſſario p̃ticipat cũ naturali ℨ diuina. Hec aũt abrogatio fit/vel p ꝓſuetudinẽ oppoſitã/iuxta qõ dicunt iuriſte ℨ verꝝ eſt/q̃ ꝓſuetudo eſt optima legũ interp⁹es. Nec vnq̃ dicenda eſt corrupтela. niſi vbi legem diuinã aut naturalẽ ledere ꝓuincat. Nam ſicut ꝓſuetudo dicitur altera natura/ſic lex ꝓſuetudinalis quaſi lex naturalis habẽda eſt. Fit etiã abrogatio p expꝛſſam aut interp̃tatiuã reuocationem facta ab illo q̃ condẽdi habuit poteſtatem Fit deniq̃ abrogatio cauſa mãifeſte damnoſitatis ſi lex illa fuaret. ℙatent hec omnia ex deſcriptione ℨ cõditionib⁹ legis bone/qm̃ honeſta eẽ debet. iuſta. poſſibilis. iuxta naturã ℨ cõſuetudinẽ p̃rie. loco. tẽporiq̃ ꝓueniẽs. neceſſaria. vtilis. ℨ manifeſta vt hẽtur ex dictis Iſido. ¶ Ex his liq̃ de cõſtat q̃ temerariũ eſt/ℨ iniquuz velle oĩa decreta ſiue eccleſiaſtica ſiue ciuilia/ad omne tp⁹/ad omnem gentẽ/ℨ patriam extẽdere. quoniã lex q̃ p⁹o vno tp̃e ℨ loco aut p̃ſonis eſſet vtilis/eẽt in alijs tp̃e. loco ℨ p̃ſonis impoſſibilis aut dãnoſa. imo velle ſic oĩa ſtatuta ſtabilire/hoim eſt deliranti⁹/ℨ q̃ſi ꝓtendentiũ vt oppoſite leges ſimꝰ obſeruenꝰ. Dic fundãt ſe q̃ dicũt nõ ita expedire vnũ imꝑatorẽ dñari oĩbus ciuiliter/ſicut vnũ papam ſpũaliter/qm̃ lex fidei vna eſt apud oẽs. nõ ita leges fori. ℙretera poſitũ eſt in decretis diſti. iiij. q̃ leges inſtituunꝰ cũ ꝓmulganꝰ. firmãtur cũ moribus vtentuum' approbantur. Igitur per argumẽtũ a ꝓtrario ſenſu. Si moribꝫ vtentiũ nequaq̃ approbanꝰ/ille nulluz hñt firmamentũ. ℨ ita ppl's habet mltũ in ſua poteſtate dare robur legib⁹/aut tollere/ p̃ſtim ab initio. ¶ Sũt aũt hic queſtiones difficiles q̃les. ſ. debeat eẽ ꝓſuetudo ad abrogãdũ legẽ aliquã/ℨ q̃nti tp̃is. Etſi poſſit conſuetudo introduci cõtra legẽ illã/quã cũ renouatione iuramẽti q̃libet intrãs aliquaz policiã. p̃ſitet/ℨ q̃d ſit interp̃tatiue renouare (al's reuocare) ¶ Dicim⁹ aũt q̃ vbi ñ eſt taxatũ tp⁹ a legib⁹ alijs/dz fieri abrogatio ꝓut ſapiẽs iudicabit/nũc tardi⁹/nũc citiuſ iuxta neceſſitatis aut vtilitatis q̃litatẽ.

Nob inſup dicendũ videt/q̃ mlte ſũt inſtitutiões ad q̃z obſuatões videt oẽs ſe q̃ſtidianis iuramẽtis aſtringere q̃s tñ obſeruare ñ tenenꝰ/non q̃ piuriũ ſit licituz/ſz q̃z iuramẽta talia ſũt ſp̃ itelligẽda ciuiliter. ꝓdoꝛũ exẽpla ſumere poſſum⁹ i p̃clara vniuerſitate piſien/ℨ in eccia alijs collegijs. Conſtat q̃ nouit intrãtib⁹ dictã vniuerſitatẽ vl collegia/legũ explicite ꝓſtões aliq̃ int' ceteras q̃ nullaten⁹ obſeruanꝰ. Quib⁹ lectis petit ab eis. vultis iſta iurare? Qui ñdẽt. ita iuro. nec aliq̃d excipiũt/q̃ ſi q̃s dixerit oẽs p̃ntes tam eos q̃ exigũt/q̃ illos q̃ p̃ſtant iuramentũ/criminaliter deficere. videat quõ tot ℨ tales ſumme lr̃ature ℨ pbitatis viros/poſſit abſq̃ temeritate dãnare ℙropterea in oĩ iuramẽto vt ꝓditões multe ſubintelligãt nec̃e eſt. ¶ Primo in oĩ cõſtitutione per ſupioꝛẽ edita/reſeruat ſp ei⁹

auctoritas. imo nec pōt excludi/ q̄tumcū/q̄ aliqs iuret se nolle vnq̄ in posterū vti dispensatione/seu relaxatione p superiorē facienda/q̄n superioris auctoritas sit in ꝑ superior. Et ita vsus habet in/ꝓuilegijs per sūmos pōtifices collatis/tam in vniuersitatibꝫ q̄ officiarijs dn̄oꝝ. q̄uis aūt videret eē tuti⁹ explicare suā intentionē in principio iuramēti/istud tamē nō exigitur ad euitationē periurij. nam a lege sufficiēter explicat.

Rursus iuramentū sicut et votū nō obligāt vbi vergūt palā ad deteriorē exitum. idcirco recipiūt dispensationē aut relaxationē aut cōmutationē/vt sapiēs ꝑsertim supior iudicabit. Amplius iuramentū nō pl⁹ debet obligare q̄ voluerit aut ꝓnabiliter velle debuerit obligare/ordinator talis iuramēti/et in cui⁹ fauorē fit. Vnde saluat qđ dictū est de ꝑstatione iuramēti/apud vniuersitates et collegia sup multis q̄ manifestū ē nullo mō custodiri. Habēda est itaq̄ ꝑsumptio/q̄ exigētes talia iuramēta ñ intēdūt obligare ad ea q̄ nec ipi/nec ꝑdecessores eorū obseruarūt. Sed subintelligit sp et si nō explicet hec aut silis additō. Si et q̄tū rōnabiliter talia cadūt sub iuramēto/iuxta consuetudinē et vtilitatē policie. De ꝑ rursū infra dicetur.

R Etsi p pctm̄ etiā ꝓssit aliq̄ lex abrogari aut p maliciā subditoꝝ. puto enī q̄ sic et q̄ ad multa agēda vel omittēda ꝓlatus aliqs pōt obligari ꝓter generalem maliciā aut errorē subditoꝝ/quoꝝ opposita aliq̄n agere vel omittere tenetur. sic i materia nūc currēte dixisse et scripsisse memini/q̄ et vbi via cessiōis fuisset min⁹ bōa tñ acceptare eaꝫ debebat dn̄s Bñdict⁹. scz Petrus de luna/attēta deliberatiōe regis frācie/et aliorū subditoꝝ sue obedientie. Sed de bis alibi cē. Postremo cēsēd⁹ ē superior reuocare suā legē positiuā/de q̄ sp loq̄mur q̄n cognoscit subditos passim et publice illam transgredi. et patitur/neq̄ ꝯtradicit/aut si contradicit tamen damnose contradicit/aut solis verbis/cū deberet vti factis Notek ꝑ scūs tho. Idē gaud. Ad ꝑ corollariū ꝓncipale/ē exēpluꝫ multiplex i corpe decretoꝝ/vbi mag̃ ps ēt eoꝝ q̄ statuerūt generalia ꝓcilia/nō fuank. Nā et in ꝓmouigore ecclīastice disciplīne/mlta seuero rigore statuta sūt q̄ mō desuētibꝫ i peiora moribꝫ nō solū inutilē ꝫ impossibilē brēue executiōꝫ Hoc attēdēs legislator nr̄ ihc̄s vtiq̄ sapiētissim⁹/iudicialia ola tāq̄ variabilia reliquit illoꝝ iudicio q̄bꝫ dixit. Quivos audit me audit/ita tamē vt nouerit se positos ad edificationem non ad destructionem et vt secundum legem dei que regula ē generalis omni christiane religionis ꝑfessoꝝ sb vno abbate xp̄o ipi iudicēt. eā nō ampliātes/neq̄ restringētes/neq̄ duriorē facientes q̄ ex ꝑsserit xp̄s/q̄ iugū suū dixit ee suaue et onus leue. Nō. n. plus bñt in ptāte ꝓlati/ecclie ligare subditos ad aliq̄ q̄ non sūt tradita in regula euāgelica ꝓfessa ab oībꝫ xp̄ianis/q̄ bñt abbates sup religiosis suis/ad obligādū eos ꝑter regulare ꝑfessionē suā/de qbꝫ tñ ē snia sci thome et aliorū doctoꝝ cōcorditer/q̄ non pōt abbas monachō ꝑcipere aliud q̄ in regula sua ꝓfessus fuerit. Hoc ei ē voti obediētie interptatio/q̄ ei⁹ ꝓfessores fm regulam obedientes se ꝑstabunt.

Corollariū. xiiii.

Uelle omnes excōmunicationum/et suspensionum/et irregularitatum institutiones/que scripte sunt/pro nō abrogatis exequi/videtur irrationabile et legibus tam diuinis/q̄ humanis aduersum. Constat enī omnes huiusmodi constitutiones aut fere omnes esse de iure positiuo pure. Constat preterea mltas eaꝫ i dissuetudinē venisse per non vsuꝫ aut vsuꝫ cōtrariū/scientibus prelatis nec obuiantibꝫ/immo nec obuiare debentibꝫ. Constat deniq̄ q̄ tanta ꝑ huiusmodi institutionū multitudo/q̄ si teneretur in suo rigore maxima pars ecclesie dānaretur/et charitas que est finis totius legis etiam diuine/lederetur. Attamen omnis lex tantum precise habet de bonitate et stabilitate/q̄tum participat de charitatis lege/que est finis ꝓcepti/et fm quam deberēt cetera moderari. Et quoniam ꝓmateria ista de excommunicationibus perplexa est confuseq̄ tractata. Ego aliqnas propositiones examinationi superioꝝ ac prudētiorum decreui proponendas/absq̄ assertione earum/quas ipsi asserendas iudicauerint ad quos spectat.

Prima propositio. Expediens videretur nullam excommunicationis ferri sententiaꝫ/nisi pro manifesta contumacia. qua se monstrat aliqs audire ecclesiam non paratum. Ratio est/q̄m dū semp parat⁹ est audire ecclesiā. cur bēbit sic ebnic⁹ et publican⁹. Cur ab eadē

preſcindetur? Hoc tenet Scotus in .iiij. ſnia xp diſt. xxv. z allegat ad ꝫ textū xpi in q̄ fundata eſt auctoritas excōicandi/z correctiōis fraterne. Et hic ſumit validū a contrario ſenſu argumentū. Iuxta ꝫ videre ē q̄liter ipoſſibilitas parēdi mādatis eccie/facit vt q̄s apud deū nulla ſit excōicatione liga/tus. q̄ ſi talis ipoſſibilitas notoria ſit/ipe/dit ne q̄s poſſit ab eccia p excōicationis ſē tentiā iuſte ſeparī. Ad ꝫ videt vſus eccleſie dū q̄s excōicatus p debitis abſoluit duz ce dit bonis ſuis oībus/q̄ facit in ꝫ. vltimuz eius quod poteſt. ceterū duz aliq̄s ex igno/rantia q̄q̄ culpabili/aut ex infirmitate et paſſione vitioſa. non tñ ptumaci facit ali/quem actū/p quo ſtatuta eſt ſnia excōicatō nis late ſentētie ab aliq̄ platoz. videāt iu/riſte z iudices ſi talis poſſet dici excōicat⁹ ipo facto/cum ſemp ſit z fuerit pmpt⁹ ſtare correctioni eccie ſup ōlicto ſuo/put ſuppo nit/quia non ex ptemptu clauiū z iuriſdi/ctionis eccleſiaſtice/ſed aliunde motus/vt dictū eſt malū fecit. Hō enī q̄libet inobedi entia ptumacia reputat zc. ¶ Secūda p/poſitio expediens videret/vt nullus tene/ret aliū vitare q̄ſtumcunq̄ excōicatum a iu re/niſi poſtq̄ denūciatus fuerit eē talis/a ſuo iudice. In omni q̄ppe alio caſu fere/pt homo rationabiliter pſumere primū ſuuz non eē excōicatum/z oppoſitū faciens ex/ponit ſe frequēter diſcrimini pcī mortalis alienū ſeruū temerarie iudicādo. Exempli gra. Videō ſortē interficere ſacerdotē aut eum vulnerare. Si iudico ſortē excōicatū poſſum errare qm̄ vel a iudice potuit habe re mandatū vt ꝫ faceret/vel ebrietas aut fu ror eundē excuſat/aut aliquid aliud inter/uenit ꝓpter q̄ in iudicio ptentioſo duz ad illud venerit abſoluet. Preterea quicquid ſit in pātia facti/neſcio ſi infra biduū an a ſuo iudice fuerit abſolutus/quā abſolutio nem neq̄ mihi neq̄ ceteris tenet nūciare. Secus eſt dū iudicialiter eſt ꝺdemnat⁹ q̄ iudicio publico debet abſolui ſi nō vult e/uitari ¶ Quereret aliquis quid opanť tūc excōmunicationis late ſnie p canones? Re ſpondebo/ſicut accepi a ꝓceptore meo/eas tantūdez opari vt abſq̄ pceſſu alio iudicia li/aut noua ꝓſtitutione/poſſit iudex ſtatiz pbato facto. vel ꝓfeſſato/ferre iuris ſniam z eandē publicare. nō ſic vbi canones eēnt ſolū ferende ſnie/qm̄ monitiones z pceſſ⁹ fm terminos iuris prereq̄rerent multiplices. ¶ Exeadē radice videt q̄ nullus pro chianus debet euitare curatū ſuū/a ſuis ſe miſteriis publice ſepando/niſi puia ſui ſu/periozis ſnia fuerit publicat⁹. debet enī tolli q̄ſtum poſſibile eſt a ſubditis occaſio rebel lionis ad ſuperiozē/z diuiſionis inter ſe/et temerarie diiudicationis cuiuſcūq̄ alteri⁹ qm̄ iſta ſunt peccata grauiſſima. Sed da/re licentiā vel ꝑceptū ꝓfuſum/q̄ ſubditi vi tent curatos ſuos/nō puia ſentētia z pub/licata/eſt eos ꝑdictis pctōz periculis expo nere. Itaq̄ cū laici clericis ſint inueſti/po terūt leuiter dicere de ſuis curatis q̄ ſint foz nicatores publici/ſi forte colloq̄um vel cō ſortiū modicū viderint apud eū cum mu/lieribz. Rurſus z ſi curat⁹ fuerit ben fozni/cator/potuit tamē penitere/z fm iudicium ſui ſuperioris z ꝓfeſſoris obtulit ſe dimiſſu/rū ꝓcubinā ſuā/tpe z loco. q̄ non ſubito te neť ſemp ꝫ facere. ſicut nec penitēs aſtrin/gerť remouere ſubito a ſe q̄cquid fuit aut eſt occaſio peccati. tūc parochianus vitan do iſtū vere abſolutū/quō non peccabit? ñ añt debet leuit ſuſpicari? nūc aut al's q̄ ve ro careat bñficio abſolutiōis/niſi dū p ſen/tentiam iudicis fuerit vt talis ꝓmulgatus Sed tūc tamdiu vitabit/quoadu q̄ fuerit publica denūciatioe nouiter abſolut⁹. Ad de q̄ ſtabit tūc eſſe diem dñicum duz paro/chianus ꝓmo inciperet ſuſpicari vel iudi/care q̄ curatus ſuus eſt fornicato z public⁹ z ita vitandus/quid aget in hoc caſu. aut vitabit eum/z hoc erit contra preceptum eccleſie de audiendo miſſam die dominico quia aliaz vt ſuppono non poterit illo die procurare. aut communicabit z hoc erit cō tra conſcientiam/z edificabit ad gehennā Poterit etiam falli vt dictū eſt de impeni/tentia ſacerdotis forte penitentis z abſolu/ti iudicando/imo eum potius debet iudi/care penitentem z bonum/q̄ oppoſitum. cum ſubito potuerit a ſpirituſancto viſita/ri z penitere/z confeſſionem actu vel voto perficere. Poſtremo quis non videat hāc licentiam eſſe fomitez ſciſmatum inter ſub ditos/alijs dicentibus de curato quia bo/nus eſt/alijs non/ſed vitandus. quia nec ē par omnium affectio. nec par diſcretio nec par eorum que iuris z facti ſunt cognitio.

¶ Obijcietur fortaſſe nobis illa decreta lis cum ſuis gloſis. q̄ſtum. de cohabita/tione clericoz z mulierū/vbi per argumen tum a contrario ſenſu trahitur. q̄ forni/

cato⁹ notorius/qui sez nulla tergiuersatõe negari potest esse talis/ vitandus est/etiaz nõ expectata superioris snia. Dic dicimus aliq̃. vel q̃ ꝓsuetudo opposita/z ꝑlatorum tolerãtia q̃ nõ executa est hãc decretalẽ i curatos z subditos/interptate sunt illã legez non eẽ seruandã. vel q̃ añ snïam supioris z ꝯdiu tolerat/nihil ꝓfie dz ita notorium crimẽ a subditis reputari/qnin aliq̃ possit tergiuersatione negari. Juste quidẽ/aut ꝓpter inspirantẽ gr̃am/vt dictũ est/ q̃ nescit visitãdo tarda molimina. aut q⁹ nescit operantis intẽtio aut cã. Nonne posset mulier in casu freq̃ntari a curato/ꝑ sua ꝙuersione sicut egerũt aliqui sctõrum erga publicas meretrices. Sic ꝑsbyter etiã meritorie trahi posset morti. Ad hoc facere videt decretalis immediate p̃cedẽs. Multa insup decreta que non loquũtur in hac materia nisi de sacerdotibus sentẽtialiter cõdemnatis si bene videant. aut si aliq̃ sonẽt aliter/põt eis non incongrue interptatio talis aptari Et videãt obsecro oppositũ sentiẽtes/q̃s irrõnabile sit/vt ꝑlat⁹ cõicz cũ curato pochiali/saltem dũ tolerat eum scitum esse talẽ. et parochiani eundẽ euitare non dico potẽrunt sed debebũt ¶ Nõ si q̃sierit aliq̃s/ q̃d valebit ergo ista distinctõ famosa inter fornicatorẽ notoriũ z non notoriũ? ꝓlane ad hoc q⁹ notori⁹ põt absq̃ alio iuris ordine ꝓtinus ꝙdemnari ꝑ iudicẽ. Alius nõ nisi testib⁹ legitimis iuris ordine ꝓus victus. Juxta ꝟ elici forsan põt intellect⁹ q⁹ dz fornicarius notorius euitari/ q⁹ ipse põt aut dz statim iudicialiter ꝑ euitando iudicari. Judicari dico/ nõ a subditis sed ꝑlatis/cõ suetudo imo z vtilitas publica videnť pro hac interptatione militare/z hãc reddere ñ distortã. ꝓ dictis oĩb⁹ sunt glose ordinarie aug. z amb. sup illo ꝓma ad Thoz. v. Si q̃s frater noiať ꝛc. ¶ Similis dicere/mus de sententiis ꝓmulgatis generali modo loquendi absq̃ nominũ expssione ꝑ ecclesias. vt dicendo. excõicamus omnes sortilegos/omnes impediẽtes iusticiã ecclesiasticã. oẽs q̃ talem rez surripuerũt ꝛc. Talis modus loq̃ndi generalis z ꝓfusus non ligat/vt videť audiẽtes ad euitandũ illos/quos in particulari tales cognouerunt/nisi per iudicium tales esse nominatim promulgentur. Non enim parem habet efficaciam generalis modus loquendi/cum speciali. Sicut sacerdos litteratus potest dicere q⁹ omnis fur est suspendendus /nec irregularitatem incurrit. qua innodaretur si diceret hic fur suspendio meruit interimi. Alie cause patent ex predictis. ¶ Deniq̃ ratio ad ꝓpositionem est/quoniaz magna esset pena/magnum insuper esset discrimẽ conscientiarum apud innocentes/si ꝓpter aliorum delicta ipi passim z absq̃ iudicio tenerenť excõicati. Audiui de papa Vrbano. v./ q̃ gloriabatur se papam esse/ob hãc ꝑcipue causam/ q⁹ nullis penis excõmunicationũ z irregularitatũ erat obnoxius. q̃ si dilexisset ꝓmos suos/sicut seipsum z ꝟ aduertisset/relaxasset fortassis tot laqueos tot onera. tot pericula ab eoꝝ ceruicib⁹/vt aliqli z si non pari/ad ipm libertate gratulari potuissent. ¶ Tertia ꝓpositio ¶ Expediens videret vt omnes sentẽtie excõicatõnis/q̃rum vsus nullus est/ aut plus obest q̃s ꝓsit/tam in ecclesia vniuersali/q̃s in prouinciis z dioc̃esibus/expressa reuocatione cassarentur. Rationabilitas patet ex premissis. Et si consideremus q⁹ excommunicatio quelibet medicinalis esse debet/sicut finis amare potionis est sanitas. Jta finis excommunicationis est emendatio aut cõseruatio charitatis z vnionis in subditis propterea quandocunq̃ excommunicatõ verisimili coniectura non presumitur vtilis reipublice/nec subditorum correctionẽ afferre/illa debet omitti. Tunc enim locũ habet quod dicit Augustinus libro. ij. cõtra epistolam Permeniani in decretis. xxi. ij. q. iiij. i. q. viij. quotiens. supra e. Ipsa pietas/z. ix. q. i. ordinationes. Reuera cuz cõtagio peccãdi multitudinẽ inuaserit/ꝛsilia separatõis. i. excõicatõis z ania sũt z ꝓnicioſa atq̃ sacrilega. quia impia z superba sunt z plus perturbãt infirmos bonos/q̃s corrigant animosos malos. Et gregorius de quibusdam peccantibus ait. Unde nec a tali consuetudine auerti possunt/z iõ cum venia suo ingenio relinquendi sunt. Et Matthei. xiij. Dicebat christus dimittenda esse zizania ne eradicaretur triticum Sic palea dimittit cuz grano donec illud introducatur in horreum. Sic sagena ecclesiastica omne genus piscium congregat nec separat/preterq̃s i littore finalis iudicij Sic iudas cũ apl̃is dimiss⁹ ẽ/ Sic iebuse⁹ int filios isrl̃/ Sic pessia dic̃ biero. sp cũ optimis iũcta eẽ/sic tolerati sũt filij isrl̃ dare exterſ aduersarij z vti libello r̃pudij. sic hodie ꝑ

mittūt meretrices ne vitijs deterioribꝫ oīa ꝓfundant. ꝓterea dicit Aug. vbi ꝑus. Nō pōt eē salubris a multis correctio/nisi cum ille corripit q̄ nō hz sociā multitudinē. Cū vero idē morbꝫ plīmos occupauerit. nihil aliō restat bonis q̄ dolor z gemit⁹ vt p illō signū qō Ezechieli scō reuelatuz est. illi sic euadere ab eoꝝ infestatione merean̄t.

Descendēdo ad ꝑticularia pñt ꝯclusiones mortales elici ex locis z ꝑpibꝫ qñ expedit. et qñ non/in peccatores vt sunt fornicarij et scismatici z vsurarij z simoniaci excōicationes ꝓmulgari. Prelati enī nō solū pñt. immo debēt ab excōicationibꝫ aut irregularitatibꝫ ferēdis desistere. aut iā latas tacite vl̄ expsse reuocare ꝓpter vitiosos/vt sunt fornicatores publici vl̄ scismatici si nō vitiū tale adeo in q̄busdā ꝑtibꝫ inualuerit/q̄ p excōicationū vel irregularitatū sniās nullo mō ꝓsumit̄ corrigi sed deteriores effici delinquētes. Et in hoc veritatē hz q̄ dictū est. ꝓlatos ad multa nō teneri ꝓpter incorrigibilitatē subditoꝝ/ad quoꝝ oppositā ipi si corrigibiles hr̄ent subditos/tenerēt. Porro q̄d sit reuocare tacite iam dixim⁹ corollario. cui⁹. Ex his videt aliq̄bꝫ tpa mala cōsiderantibꝫ/q̄ nō expedit ferre sniās excōicationū generales in fornicarios sacerdotes/z inbere q̄ a subditis euitent. Rigor ei eccl̄iastice disciplīne/ vix credi pōt/q̄nuz latus sit/sz z nulla z rara fit electio in sacerdotū introductione. ꝓterea malū istud tam late serpit/q̄ multiplicant iuuenes inutiles z lubrici in sacerdotes/de q̄bꝫ stultissimuz est sperare/q̄ post susceptū sacerdotiū castior sit eoꝝ vita z honestior/z nō poti⁹ dissolutior q̄nto iā bñt illud a q̄ ꝑus ex mala vite fama formidare poterant expelli. Quāto stulti⁹ igit̄ imo iuxta verba augustini. q̄nto pnitiosius/iniq̄us/z sacrilegio simili⁹/est velle tales effrenatissimos p excōicationū sniās cōpescere/q̄ ꝑfecto non tam eos corrigūt/q̄ inficiūt: nō solū eos sed parochianos cū eis ꝓuersantes? Nōne melius esset nocētes quosdā impunitos remanere/q̄ punire innocentes. Juste q̄dem potest ali quando malicia tolerari. innocēta puniri nunq̄. Puniuntur autez parochiani/duz cōuersatio curatoꝝ eis interdicit/ dū seruulis grauissimis conscientiaꝝ inq̄etant.

y Sed diceret aliquis: peccata igit̄ vis remanere impunita. Sic absq̄ freno pene corruēt oēs in flagitia. sic oēs eccl̄iasti/ce disciplīne rigor abscedet. Absit vt hoc velim. laudo medicinā/sed non eam q̄ vulnus augeat aut vitā tollat. fiat a radice morbi curatio. non eligant ad sacerdotiū incorrigibiles. non indisciplinabiles. alioq̄n si bi deputent ꝓlati q̄ tales elegerunt. Et si tales deū quottidie in suis p̄ceptis tam impudenter contēnunt/ quid miranduz aut vindicādū si leges humanas z statuta nihil pendūt quas etiā vident a suis latoribꝫ non seruari. cum tamē recte iussum sit/ patere legē quā ipe tuleris. Deniq̄ si causa sit vt meretrices tolerent̄/dicūt sic opinātes/ q̄ maior est ratio tolerandi sacerdotes fornicarios nec rigorem talē seruādi/ sicut ab initio/quēadmodū ante tpa gregorij noni maiori rigore hec vt alij dicūt/disciplina tenebat. Dinc rñdēt ad quedā dicta sanctorū/vt thome z alioꝝ peccare eos dicentiuz qui a fornicarijs missam audiunt. nec excusare eos/ꝓter negligentiā ꝓlatoꝝ. Tūc enī vel vigebāt amplius timor dei z disciplina christiane religionis/ita vt posset leuiter talis lex exequi. vl̄ inexpti forte erant hi doctores q̄ generale z q̄ radicatuz sit malū/z quō deteriora flagicia circa vxores aut filias parochianoꝝ/z abominationes horrende in alijs puenirent apud multas patrias/rebus stantibus vt stant/si quererent̄ per tales censuras arceri. Scandalū certe magnum est apud parochianos curati ad cōcubinā ingressus/sed longe deteri⁹ si erga parochianas suas non seruauerit castitatem/multos itaq̄ compertuz est ex sanctis doctoribus fuisse/quos inexperientia temporum fefellit/z locuti: sunt non q̄d fieri posset aut expediret./sed quid stricta iuris diuini vel humani regula faciendum esse dictaret. Pi dum ad experientiam difficultatum/z temporum/z hominuz incorrigibilitatem veniunt/ mutant plerumq̄ sententiam/dicentes q̄ si talia mala sunt que aguntur a subditis/tolerare tamen magis illa expedit/q̄ cum periculo deteriori ea velle ad vnguem resecare. Quo circa peccāt ñ mediocriť q̄dā ex religios⁹ solitarijs/q̄ dū vitā attēdūt ꝓlatoꝝ. dū ꝯbditorum effrenatā maliciā ituēt/ꝓfesti murmurant/ et mox inaudita parte ipsi condemnatōnū ferunt sententias in absentes/ eos quoq̄ rodūt z deuorāt/nō aduertentes. s. inexpti rez/q̄ difficile z frequenti⁹ impossibile sit oīa ad normā equā flectere/ Utinā hi sape

rēt/ꝛ sup seipos oculū retorq̄ntes/intellige rēt q̄t lites amaras/q̄t defectus culpabiles tolerare cogit q̄libet in seipo/nec sufficit tali solicitudie/se vnū sufficiēt emēdare. Ip si vtiq; p̄r alios arguerēt/q̄ beluā tot capitū/vnā lo q̄r dioceſim aut regnū/ñ p oīa regulatam hñt/ꝛ pfecto iuxta comici ſniam. Si hmōi eſſent in loco ſ. plato ꝓ/alit sentirēt/aliter iudicarēt. ¶ Hec dicim⁹ nō ad excuſationē inertie dānabilis quorūdā ſuperior/deſtruentiū peſſimis exēplis viuē di ꝛ moribꝫ factiſq; reprobiſſimis vitā ſubditor/ſz vt boni q̄q̄ in multis deficiāt/ñ acerbi⁹ iuſto mordeāt. ¶ Quarta ꝓpoſitio Expediēs videret inſtitutio/aut iā inſtitutor talis interp̄tatio/vt ſol⁹ excōicat⁹ aut ſuſpenſus a iudice/ꝛ nō a ſolo iure ꝓtraheret irregularitatē/immiſcendo ſe ſacris/et talis ſolus iudicialiter cōdemnat⁹ a p̄āte abſoluēdi in foro ꝓſcie ſpoliatus cenſeret. ¶ P̄rimū iō dicimus q̄ nō ſtatim aduertit aliq̄s ſe excōicationē a iure de facto latā contraxiſſe q̄ ſi in tali neſcientia immiſcuerit ſe ſacris aut alior ꝓſortio ſe iūxerit/durum videretur talem eſſe irregularem/ꝛ tali irregularitate a qua ſolus papa poſſz abſoluere. hinc ꝓtemptus apud multos/aut ſcrupuli varij/ꝛ p̄icula maiora q̄q̄ dici p̄ñt oriuntur. ¶ De excōicatione minori quo ad irregularitatem non contrahendam ē expreſſa decretalis. Similiter de ſuſpenſione patet/quoniam oppoſitum non eſt expreſſum i iure. P̄ene autē nequaq̄ ampliande ſunt. Circa quod m̄randum aliquā quō decretalem illaz. Cum medicinalis. quidam retorquent ad probandum q̄ omnis ſuſpenſus a iure ſit irregularis. ſi ſe ſacris immiſceat. quoniā ibi fit ſmo de vna tantummodo ſpecie ſuſpēſionis ꝛ in caſu certo. Alia autem decretalis ab eiſdem allegata loquit⁹ de ſuſpenſis ab homine.

Secundā partem p̄poſitionis idcirco poſuimus/quoniam ſi oppoſitum teneatur attentis rebus vt turbate ſunt in eccleſia. tota fere chriſtianitas fraudata eſt beneficio confeſſionis ſacramētalis / Quod ſic oſtendimus. Si omnis excōmunicat⁹ a iure. aut ſuſpenſus aut irregularis / perdit poteſtatem abſoluendi ſacramētaliter quia perdit vt dicunt iuriſte. iuriſdictionē omnem in alios. talis in foro ꝓſcientie neq̄q̄ abſoluit. Sed maxima pars eorū q̄ ꝓfeſſiones audiunt/incidit ſepe in ſuſpēſionem aut irregularitatem ꝛ excōmunicationem ꝛ hoc vel p̄ticipādo cum ſuis parochianis excōmunicatis/vel tenēdo publice concubinas/vel dum ſunt in famati vitio aliquo publico vel ſimoniaci vel mercatores publici/vel exaltis centum radicibus. taz apud religioſos q̄z alios formidabunt igitur ſemper ſubditi/an fuerint rite ꝛ vere ſacramentaliter abſoluti/ꝛ hoc rationabiliter in tanta ſententiaꝝ multiplicitate. Hoc autem aſſerere q̄tum ſit periculoz ꝛ ſcandalū p̄lati viderit ꝛ iuriſte. ¶ P̄ro hac parte ſecunda p̄poſitionis facit decretalis que monet vt in neceſſarijs ſubditi cōmunicent cum curato ſuo/ qui tamen quandoq; ſuſpenſus eſt/vtpote cum fornicario publico Conſtat autem q̄ confeſſio eſt neceſſaria. Si vero non poteſt abſoluere ſacerdos excommunicatus a iure aut ſuſpenſus. fit illuſio talibus ſubditis quoniaz nec ſacramentaliter abſoluentur/nec finaliter aliud reportant q̄q̄ ſcrupulos/duz poſtmodum audiunt ſacerdotes ſuos poteſtate abſoluendi caruiſſe. ¶ Quinta p̄poſitio. Expediens videretur vt nulla ſententia excōicatiōis ferret niſi p̄ cōtumacia facta i reb⁹ pure ſpūalib⁹/ꝛ vbi trāſgreſſio ꝛgit māifeſte in diſſipationē fidei ꝛ ſue libertatis/ſicut eſt de hereticis ꝛ ſciſmaticis/eorūq̄ fautorib⁹/ſicut de interdicto dicerem⁹ Excōicatio ſiquidē bacul⁹ ē pure ſpiritualis. ꝓpterea nō viderek rōnabiliter aſſumē da ad ꝓtectionē rer̄ tp̄aliū/ꝛ q̄i ꝓbanarū q̄m res tp̄ales nō debent ꝓſeruari vel repeti cū maiori detrimēto eoꝝ a q̄bus repetūtur/q̄z ſit vtilitas p̄ueniēs apud repetētes Sed excōicatio maius dānū infert / q̄z ſit vtilitas alia tp̄alis. P̄reterea nō dz eccl'ia graui⁹ punire delinq̄ntes ciuiliter/ q̄z ſecularis p̄tas. Oppoſitū tñ fit dū ꝓpt ꝓtumaciā cadentē in cā rer̄ tp̄aliū/iudex eccl'iaſticus incarcerat ꝛ ligat alias q̄uiſſimis excōicatōis vinculi. Judex vo ſecularis ſola cor̄poꝝ detētiōe ꝓtētus ē. Rurſus ñ ē vſqueq̄ q̄z certū an ius diuinū ꝓceſſerit p̄lat⁹ iuriſdictiōz tp̄alē imediate/aut ſaltē ei⁹ exercitiū ſic ep̄s illō a ſe abdicaut. aut ſi hꝫ conſtare poteſt remaneret tamen incertum ſi iuriſdictionem ſecularem ex conſuetudine vel dono p̄ncipū cōceſſam/ ſibi poſſit eccia p iuriſdictiōz ſuā pure ſpiritualē exercere/ p̄ſeq̄/ꝛ defēdere. Sic hz eccia iuriſdictiōes tp̄ales/hēat ipa ꝛ carceres/ꝛ alios coercēdi

modos etiam corporales, que coertio corporalis licz apud grosse intelligentes et carnales austerior iudicaretur/ qs in fide i mente spiciens/ negauerit excõicationez penã longe deteriorez eccellere/ immo fm dicta sanctorum morte corporali deteriorez existere. Si aũt nõ p qualibz ptumacia infligitur mors apud pncipes seculares/ q̃ est ista ecclesiastice libertatis mãsuetudo/ vt passim pro similibz aut minoribz culpis spirituale infe/rat mortez? ¶ Deniq̃ dixerim ista non ad detrahendũ factis platorũ/ sed vt occasio pstetur maturius in hac restatuendi et tollendi tot vexationes incredibiles/ quas pauperibus laborantibz/ promotores curiarũ et alij quidaz his baculis fulti prestant in ptemptum dei, damnationem platorũ, et ecclesiastice iurisdictõnis irrisionẽ. Amplius ista nõ sunt ad determinandũ quẽ diximus/ in his positionibz/ presertim vbi textus iurium palam repugnare viderent. Sed datã volumus esse occasionem studendi iura illa et mitiori interptatione ea diiudicãdi/ q̃ faciãt quidam ad pauca aspicientes, et q̃ defacili enũciãt paliorũ illaqueatõnẽ, illibertatione et dãnatõne. ¶ Sexta ꝓpositio. ¶ Expediẽtius est in multis defectibz illos vel tolerare/ vel ad bonũ finẽ ordinare/ q̃ p fulminationes sentẽtiarũ et cõdemnationũ, aut perpdicationes rigorosas eos conari funditꝰ extirpare. Ratio ptz ex pmissis, vñ precedẽtia facta scõr nos docẽt/ q̃ multa que male fieri videbant et nequibãt corrigere/ vel tolerabant/ vel ad aliquẽ finẽ bonuz ordinabant. Sic ydolatrarũ superstitio facta i februario/ ob honorez februe/ transiit in honorez virginis matris. Sic honor augusto cesari prestatus/ in honorẽ Petri est cõuersus. Sic pantheon templũ oim ydolorũ/ vertit papa in ecclesiã oim sanctorũ. Forte tali arte possẽt incenia que pma die anni mittũt hoies/ ad bonũ finẽ trahi. Sic natiuitatis sue celebratio apud quosdã pncipes pgianos/ ad gaudiũ de suo baptismate posset retorqueri. Nec ei agere facilius est/ q̃ torrẽti consuetudinis pertinaciter obniti velle. ¶ Hoc modo docendi sunt oĩes habere oculum simplicem oculũ intentionis rectũ quo habito merebunt in multis/ vbi alias graui se delicto cõstringerẽt. Expẽpligratia de celebrãtibus missã sumpta pecunia, de euntibz ad horas canonicas in ecclesijs/ et ad obitus spe distributõnuz, de dantibus et accipientibz curas et beneficia ad censum annuũ, de recipiẽtibz pecunias in collatõe ordinũ, de predicantibz p mercede, de querentibz placere in suis actibz et sermonibz publicis et artificialiter ob hoc ordinatis, de habẽtibus plura beneficia/ et similibus/ in quibz peccãt multi ob defectũ doctrine/ et rectificatõnis sue intentionis/ quibz alio quin merces deberet. ¶ Tangamus hic ad extremũ pfũctorie modũ rectificãdi aliqua ex pmissis. Si q̃s celebrat missam aut aliq̃ quodcũq̃ op9 spirituale pagit/ vnde sperat mercedem tpalez, Constituat ipe sibi mercedem illam nõ tanq̃ pcium spũalis illius operis. Non em̃ esset equa pmutatio. Sz accipiatur illud tpale p sustentatõne ministri. Non debet itaq̃ quisq̃ suis stipendijs militare. Et q̃ altario seruit sic dicit apls/ de altario viuere debet, hoc titulo q̃ dicitur sustẽtatio ministri, saluatur oĩus receptio moderata rerũ tpaliũ p spũalibus iuxta sententiam dñi Durandi/ in hac materia. Hec aũt sustentatio qualis aut quãta esse possit nõ cadit sub arte generaliter diffinire. Sz hoc loco sicut et in omni virtute/ mediũ sumi debz, put sapiens iudicabit, attentis circũstantijs omnibz/ aut put hoiez vncio diuina docebit. ¶ Hanc eandẽ sententiã dicũt alij sub alijs verbis, q̃ omnis res spũalis ꝓpter tpale lucrum tanq̃ ꝓpter motiuum mouens pncipale/ aut ꝓpter finẽ deo subordinatũ/ qui dici põt finis psecutiuus/ licite queri diligi vel exerceri põt. Ad hoc nimirũ est illud ꝓphete Inclinaui cor meũ ad faciẽdas iustificatões tuas in eternũ ꝓpter retributõez. Aristio neminẽ dubitare q̃n possz deo diligi a me et exorari/ vt mihi det vite sustẽtationem ad liberius eidẽ seruiendũ. Act? aũt magis spũalis qualis est q̃ dei dilectio vel ad eũdem oratio? Fas habet insup alicuis exercere se vl in vita religione vl cura vel alio spirituali ope vt inde sustẽtetur ad vite necessaria/ nõ quidem sistendo in hoc sed vlterius referendo in deũ vt habitis talibus vite necessarijs/ ipe deinceps liberiori mẽte valeat õ militare. Dicũt doctores nominatim dominus Anthisiodorenſ, q̃ nullus pdicare debet hoc est predicationẽ suã ordinare tanq̃ mediũ ad habendũ vite sustentatiõez. Esset inquiũt hic ordo puersus, si dignius ad indignius ordinaretur. Porum dicta sic accipiẽda sũt vbi ad illud temporale figeretur intentio principalis

et ad dei honorem ipa nequaq̃ vlterius referetur. dū aūt non est finis ꝓncipalis sustētatio hec ministri quesita ꝑ aliq̃s actus spirituales. sed ē vl' motiuū qōdā. vl' finis minus ꝓncipalis in alterū finē rursus ordinatus. nullū videtur hic de simonia ca puersitate ꝓiculū imminere. ¶ Ista sic elucidare tutius est ad serenandū cōsciētias simplicium/et ꝑ rectificatione suarū intentionū/q̃s tragica aut satiricia reꝓhensione oēs generali simonie lepza reddere infames velle. Hac intentione pōt teneri cura ad ceusum annuū/pōt haberi respect⁹ ad lucrū distributionū. Pōt in casu recipi moderata pecunia ab ordinatis sub ꝓlatis. si sit aliūde nimis paup. nec immineat scādalū. quoniam oēs decretales sup hoc confecte sunt de iure humano q̃ ad multa/quas potest abolere cōsuetudo ad oppositū/dū fuerit ocul⁹ simplex mō dicto. Sic pñt obtineri duo vel tria bñficia fm eoz tenuitatē/ z si sine scādalo fiat. attenta ꝓsone obtinētis q̃litate z ipius ad eccīam vtilitate. Sic pōt immo sepe debet q̃rere ꝓdicator aut alius placere hoīb⁹ in suis actib⁹/nō ꝓpter se. sz vt videntes glorificent deū. et vt libētius monita salutis accipiant. ¶ Nec tñ sum nesci⁹/quin in ꝓdictis sepe cadit vilis q̃stus at q̃ symoniac⁹. vt siq̃s hēat aliunde sufficienter vñ viuere possit ipe multiplicat sibi pertalia opa spūalia/grādiozes diuitias superuacuas/aut ꝓterne cessarias. aut suam bñficioz pluralitatē cā rōnalis nō excusat.

Lectio quinta

A TD determinatiōem solidiozem materie/quā tractādā suscepim⁹ sup quidirate peccati mortalis et distinctione eius a veniali m' ta q̃si iam fūdamēta iecimus. pscrutando funditus q̃d sit lex ꝓprie diuina. q̃d naturalis/q̃d humana/et de cōditiōib⁹ vtrarumq̃ Dic est enī viuax fundus totius difficultat⁹ Porro iam nōnulla diuerticula quasi sup edificātes adiecimus. Perscrutādū rursus esse video/ne nos eq̃uocatio fallat. et vt edificij nostra structura certius surgat. si forte sit aliq̃ lex diuina q̃ nō sit obligatoria. Haz de obligatoria fmo dūtaxat habitus est Videl' nempe lex diuina totidē modis dici q̃t modis diuina volūtas noīat. Dicit aūt magister in ꝓmo sniaz. q̃ q̃nq̃ sunt dei volūtates/sumēdo signū ꝑ signato. Et bene hoc metro complexe sunt. Precipit z phibet. ꝓmittit consulit. implet. ¶ De volūtate ꝑceptiua z phibitiua multa iam dixim⁹. ¶ De ꝓmissione vero memini me alio loco distinxisse. q̃ aliq̃ oz ꝓmittere deus. Ptio q̃ nō vult phibere/aut ꝑcipe oppositū/ō mō ꝓmisit libellū repudij/z vxoz pluralitatem in antiq̃ lege. Scdo mō ꝓmittit quia nō punit pena temporali. hoc mō ꝓmittit mala fieri q̃ nō punit in iniust⁹. ¶ Deinde tertio aliq̃ ꝓmittere dicit. nō q̃ nō puniat. sed q̃ nō impedit ea fieri cū id vtiq̃ posset quāq̃ hoc iustissime faciat elicīēdo ex bis malis bona/fm potentissimam sapiam suam attingentem a fine vsq̃ ad finem fortiter ꝑ inscrutabilem abyssum iudicioz suoz rū. Deniq̃ quarto potest aliq̃d ꝓmitti/nō q̃ iudicetur faciēdū/aut q̃ nō denūcietur ꝑ leges et statuta puniendū. sed q̃ de facto nō exequūtur leges punitiue contra delinquentes tales/ne deteriozē exitū res habeat. Hoc mō tolerant q̃nq̃ hereticī/z scismaticī/z alij inter xpianos dū scissura deteriozet eozūdem exterminatione verisilr timeretur. De hac igit lege ꝓmissiua. sil'r et de impletiua q̃ oz esse efficax opatio dei. z q̃ non est de ꝑse obligatiua intm dca sint. ¶ Supest dicere de cōsilio q̃ lex appellat nō q̃ liget ad obseruatōem sui. eam q̃ppe deserēs penam nō incurrit. Impletio tñ eius ꝓmium meretur z coronam. Eam ꝓterea legez cōsilioz diuinoz nihilipendere velut inutilem et tanq̃s obseruatores eoz nō inde ꝓfectiores fiant improbare/damnationez nō euadit. Hec lex potissimū respicit tertiā vitam/quā esse posuimus confirmationis stabilite/aut eoz q̃ tali vite iam iam q̃q̃ ap/ꝓximant vt sunt viatores ꝓfecti ¶ Hec summatim memorata sint ex eis que de quintuplici signo volūtatis diuina/q̃ est lex ꝓma doctores tradiderūt ¶ Atuero legem alteram si supaddiderimus mediā inter cōsilium z ꝑceptum/que monitio/vel mādatuz/vel ordinatio/aut alio noīe absq̃ ꝓtroueꝛsia noīetur/forte videbimur ꝓtinus transgredi terminos q̃s posuerunt prēs nostri/sed nō ita est. consonabimus potius eoruz traditionib⁹. et eas aptius intuebimur Apparētes quoq̃ cōtroueꝛsias inter ipos/de peccato veniali z mortali/nos faciliozi netu in vnū cōpingemus. ¶ Loquūtur ita/q̃'nonnulli sctoz de peccato veniali tanq̃s sit cōtra ꝑceptū diuinū vt Bern. in libello B

suo de p̄cepto et dispensatiōe. et Bandell. idem ponit ex autoritate. Aug⁹. in suo qō libet. iij. q. xxi. ¶ Alioꝝ est opinio cōtraria vt Thome ꝛ cōis scholę/dicētiū venia/ le nō ee cōtra sed p̄ter p̄ceptū. ¶ Primi fa/ cilius ꝛ expeditius loqui videtur/ponentes quodlibet peccatū esse cōtra p̄ceptum. qm̄ pfunda cōsideratio repit nihil esse peccatū nisi qꝝ phibitū. Prenaricātes reputaui oēs peccatores terre. inḡt. ꝓba. Prohibitū dico. vel lege diuina immediate vl naturali aut humana/voce scripto vel mente Nam nō būtes legem ipi sibi sunt lex. Ad Romā. Preterea frequēs vsus est in omni lege/ Jus in antiq̄. ius in noua. ius in religionib ꝛ vniuersitatib/ vt multa statuātur sub noīe p̄cepti/ꝛ voti/ꝛ iuramēti/ꝛ cōminationis eterne mortis/quoꝝ aliq̄ omittere vel oppositā facere nō facit hoiem reū peccati mortalis. Nōne data erat antiqua lex iudeis in p̄ceptū/pspicuū est hoc. Deutero/vij. et. viij. Et addūtur maledictiōes. ca. xxvi. Jdē Hiere. xi. Habeꝫ insup Deutero. xxvi. quō ipi pfitebant anno quolibꝫ totā legē. Deniq̄ positū est Josue. xxiiij. q liter ppls iudeoꝝ exp̄ssa voce seip̄m obligauerit ad oīa facieda q̄ dns mādauerat. Attn̄ q̄s diceret eos in omni transgressiōe cuiuslibet cōtenti in illa lege mortaliter deliquisse? Algebant nihilominus vt videt cōtra p̄ceptū ꝛ votū ꝛ pfessiōem maledictōis interminatione vallatam. Preceptū vtiq̄ habebant sicut et nos nō mētiri. multa tamen esse mēdacia sola venialia nullus negat. Sil'em facit rōem Bern. libello p̄dcō de eis que in euāgelio cōtenta sunt vt q̄ ñ sit irascēdū fratri. non grauanda corda crapula et ebrietate ꝛ curis huius seculi. nō dicendū verbū ociosum/neq̄ iurandū. Sil'ia quoꝝ actus crebro veniales sunt. Jta i statutis religionū q̄tūcunq̄ iuramēto aut voto firmatis. Qō vt manifestius fiat accipiamus aliquē q̄ iuramēto aut voto vt sepe fit se astrixerit. Sit ita q̄ fideliter ꝛ diligenter adimplebit opus iniūctū. aut q̄ in oīb suo tali superiori honorē seruabit. Null⁹ arbitror audebit cōdemnare istū sic iurantes p quacūq̄ negligentia aut irreuerentia ad mortale delictū. cū possit intercidere negligentia ꝛ irreuerentia. nūc ex ignorantia aliquātulū crassa ꝛ supina. nunc ex impotentia ꝛ infirmitate. aut absq̄ cōsensu perfecto aut qꝝ transgressio talis nō est notabilis dāni seu cōtemptus apud eos q̄bus ipe fideliter seruire ꝛ q̄s honorare iurauit. Attn̄ ois negligētia cōtrariatur p̄mo iuramēto. et irreuerētia scō. nisi q̄s glosauerit iuramenta hec put infra docebimus. ¶ Quid dicemus ad hec? ¶ Nūquid est spūs dissensiōnis in cordib sctoꝝ dei/vt qō vnus approbat alius damnet? ¶ Studeamus ḡ controuersiam hāc verbalē/qꝝ de re satis ꝛstat et cōuenit ad cōcordiam adducere. Jta em̄ agere hic ꝛ alibi modestius ꝛ salubrius sōlet. q̄s est/q̄ vni parti vel alteri tam p̄tiaciter inniti/q̄ altera cōdemnet? Intolerabile siq̄dem est cōfestim existimare de sanctis sapiētib/ꝛ tanta sedulitate veritatē scrutātib. eos in reb nō vsquequaq̄ difficilib dissonis assertionib errauisse. ¶ Hos cōtrouersie nodos facilius enodare poterim⁹ si aliquā p̄us dederimus si'itudinem ex visibilib/ꝓquā q̄si p scalam ad inuisibilia cōscendamus. Compem⁹ ḡ peccatū ad morbū. ꝛ vitam spūalem ad corpalem/vt ab initio fecimus/ꝛ reperamus dicētes. q̄ vita anime q̄druplex est sc̄z nature/gratie/actionis meritorie/et confirmationis stabilite. ꝟm q̄ ponuntur alique p̄positiōes. p̄mo de peccato/deinde de merito. ¶ Prima p̄positio. ¶ Peccatū mortale ꝛ veniale nō sunt cōtra vitā p̄mā/sic q̄ eam p̄sus enecent Nec enī vita cōsistit in bona dispositione naturali/vt sunt viuax ingeniū/tenax memoria/ꝛ si'ia. aut in donis gratuitis nō tm̄ gratū facientibus/vt sunt sciētia multiplex/ et habituatiōes q̄dam bone ad virtutes solum morales. Nec vero ꝛ si ledant q̄ntūcq̄ p peccatū/nō tm̄ ea funditus expelli necē est. alioquin nullus in peccato mortali viueꝝ vita nature p̄dicta ¶ Scōa p̄positio. Solū peccatū mortale est cōtra vitā scōaz/tāq̄ sibi oīno incōpassibilem. Cū enī vita anime spūalis p̄dicta sit ipe spūssanctus/ nō quidē formaliter sed intima q̄dā vniōe et illapsu viuificō/nob inexplicabili. Nec vita tamdiu ꝛ nō vltra est in aia/q̄diu manet in eadē ipa armonia caritatis ꝛ aliorū donoꝝ p eam formatoꝝ/cui⁹ armonie spiritualis facta dissolutiōe/deus discedit ab aia/ꝛ moritur illa morte de qua p̄ba denūciat. Qō mors peccatoꝝ pessima. Est igit peccatū mortale q̄si vulnus letiferū aut cibus pestifer/dissoluēs qualitatiuā illā dispositiōem cōplexionalem/in q̄ vita cōsistit

Sed peccatū veniale nō est nisi morbus

quidam aut vulnus citra mortem. et sicut ex mille vulneribus nō moritferis/hō non moritur/nisi ex illoꝝ multitudine generet quidā morbus alius mortifer/vt sepi⁹ obtingit. Ita ex q̄tcūqꝫ venialib⁹ peccatis vita gratie nequaqꝫ amittitur/licet bñ disponant ad generatiōem mortalis videt tñ opositū voluisse dñs Anthisiodorēn. si non caute intelligat. Juxta banc sil'itudinē taliter z nō aliter dicit esse veniale peccatū cōtra vitam gratie/q̄liter morbus aliqs citra mortem/vel languor febrilis tertian⁹/aut leue vulnus ōr esse cōtra vitā in corpore.

D ¶ Tertia ꝓpositio. ¶ Actus peccati venialis rōnabiliter pōt dici cōtrarius vite tertie que est actionis meritorie. quā vitaꝫ appellamus vitam scōam gratie/sicut opatio viuētis sua vocat ab Aresto. vita secunda Actus itaqꝫ peccati venialis nō cōpatitur secū in eadē aīa/et p eodē tpe/actiōem meritoriam a vita gr̄e pcedentem. Nūquid nō impossibilē est simul eandē aīam agere libere ex gratia et nō ex gratia? Sic idē act⁹ nō pōt esse meritorius z venialis. nec eadē anima sil'agere meritorie z venialiter demereri. Hanc intētiōem sicut opinor habent doctores qui dicūt peccatū veniale nō esse cōtra caritatē/sed cōtra caritatis feruorem appellātes feruorē actiōem ex caritate venientem/q̄ quidē actio p tunc impedit dū actio venialis cōmittit. Exinde ptz deductō qualiter pctm̄ veniale fugibile est cū impediat opus actionis meritorie/q̄ in magnū cederet augmētū gr̄e. Sic forte rōnabiliter diceremus morbos aliqs magis esse cōtra vitā aīalis scōam q̄s pmā/licet in vita pma spūali hec sit dissil'itudo ad corpalem/q̄ tota z subito pdit vel integra retinet/nisi qs diceret q̄ armonia vite spūalis que est caritas nō parū stabilitur p alias dispositiōes virtutū q̄litatiuas/q̄b⁹ debilitatis aut pditis. caritatē leuius expelli cōsequēs est. Signanter ꝺo locuti sumus de actib⁹ peccatorū venialis z mortalis/qm̄ habitus dāi bñ stant cū actib⁹ oppositis/vt habitus auaricie cum actu gratie. ¶ Quarta ꝓpositio. Actus et habitus peccati cuiuslibet repugnat q̄rte vite/que est vita cōfirmatiōis stabilite/p̄sertim in p̄ria/qm̄ in via forte pōt esse cōfirmatio aliq̄ compatiēs veniale.

Hūc ad ꝓpositū sicut habemus in p̄cepto/aut nō in p̄cepto/hr̄e vitas predictas. Ita peccatū veniale affirmabit aut negabitur esse cōtra p̄ceptum. Propterea sicut sola vita gratie gratū faciētis cadit sub p̄cepto sic q̄ habita ea seruat homo legē totā/z ea nō habita nō pfecte custodit eā. Ita peccatuꝫ solū mortale/dicet isto mō cōtrariari precepto/Ecce q̄ pacto diuersis respectib⁹ venialē ōr vel negat esse p̄cepto cōtrariū. quoꝝ respectuū illi istū/alij ex doctoribus aliū habuerunt. ¶ Quinta ꝓpositio. ¶ Nullum meritū vite eterne pcedit a sola vita pma. Rō in pmptu est/q̄ talis vita nō includit caritatem q̄ est radix meriti. Demeritū vite eterne sicut pcedere pōt a vita pma/et similiter meritū boni tpalis/sic vita altera/gr̄e scz nullū demeritū vite eterne. licet bene meritū z demeritū boni solius tpalis cōpatitur. ¶ Declaremus ea in q̄b⁹ pōt esse ambiguitas et dicamus/q̄ in pura vita nature q̄lem diximus possibile est hominez eterne mortis esse reū. et tñ boni alicui⁹ tēporalis facit eū deus gratis pticipem de cōgruo/ꝓpter quandā adeq̄tiōem operū suorum bonoꝝ de genere ad bonū aliqd tpale. Quānis eni peccator indignus sit etiaꝫ pane quo vescitur/dicēte Aug⁹. et hoc ō rigore seuere iusticie. Tñ iusticia dei misericordie tāte cōiūcta est/vt nō sinat bonū etiam de genere absq̄ decore remuneratiōis saltē transitorie. Ceterū nihil impedit q̄n homo viuens vita gr̄e/q̄ñqꝫ bonos actus ꝓducat/nō ex vita scōa gr̄e/nō ex caritate. sed ex sola vita ꝑma scz nature. q̄ casu meretur homo iustus nō minus q̄ iniust⁹/non tamen vsq̄ ad meritū beatitudinis eterne. q̄ nō est suus actus a vita gr̄e radicalr elicitus. meret g̃ solū bonū tpale. Reliq̄ patēt intuēti. ¶ Dic ꝓterea dicēdū videretur de merito solius boni tpalis quo ad vitam secūdam/que est actionis meritorie sicut de peccato veniali diximus/q̄ vicz eodē mōdo tpis nō se ꝓpatiūtur. nō de p se ex malicia actus. sed de p accidēs ex imperfectione eius. q̄m agere simul ex gr̄a nō cōtingit ex sola vita nature. ¶ Dis itaqꝫ determinatꝫ p sil'itudinem aīa duertere possumus. quid sit peccatū mortale. q̄d veniale. q̄d merituꝫ et demeritū aut boni eterni. aut solius tpalis. Dis itaqꝫ actus libere elicitus aut dissoluit p̄ncipalem armoniam in q̄ consistit vera aie vita q̄ deus est. et sic est mortalis z demeritorius vite eterne. aut impedit tantūmō de p se vitam scōam gr̄e. que dicit actio meritoria. aut vitam nature turbat z ob

ſcurat/et ſic eſt peccatum veniale/et demeritoriũ boni tpal'/dicti de p ſe cã dicta. Siliter omnis actus libere elicitus ſi fiat ex vita gratie/eſt meritorius vite eterne. Si fiat ex ſola vita nature cũ circũſtãtijs eandẽ vitam cõcernẽtib'/eſt meritorius boni ſolius tpalis.et ſepe de cõgruo ad vitam gr̃e pdiſponit. ¶ Placet iterũ alias ſilitudies ſub maiori cõpendio ſtringere. dicit ꝓpha de deo.qz ipe eſt dñs deus noſter/nos autẽ pplus eius. Eſt igitur q̃dam policia inter deuz z nos ſicut inter dominũ et ſubditos. Videmus autem in omni policia leges inſtitutas eſſe tanq̃ conſeruatrices vite ciuilis ſubditoꝝ inter ſe z ad dñm. Iſtaꝝ legũ in policia humana q̃ exemplata eſt a diuina/aliq̃ ferunt ſub pena mortis.iõ capitales ac mortales noiant. Alie ſub minori pena q̃ nõ eſt exterminatiua/võr pena ciuilis /bas vero leges oẽs vocat yſus cõis edicta.z pcepta z iuſſa/ſeu phibitiões.ꝓterea ꝓñter hñt dicere ſic loquẽtes q' oĩs trãſgrediens aliq̃s legũ pdictaꝝ peccat in legẽ z cõtra legẽ pncipis.hic q̃dẽ capitaliter.hic ſolum ciuiliter. Ecce quõ põt etiã peccatũ veniale in policia ſpũali dici cõtra legẽ fieri ꝓhibẽtem illud nõ ſub pena mortis ſed alia mitiori. ¶ Alia compatio eẽt tertia.amici ad amicũ.patris ad filiũ.ſponſi ad ſponſã vtrobiq̃ eni repire eſt q̃dam vincula amicicie q̃ eſt vita ciuilis inter eos. Offenſarũ vero q̃dam ſunt diſſolnẽtes amicicią.q̃daz dũta ꝓat illã turbant z ledũt.dum quandaz indignatiõem adducũt.nõ tñ vſq̃ ad odiũ. Prime offenſaꝝ carẽt venia q̃ſi ſint mortales.alie non z̃c. ¶ Quarta ſilitudo ponere tur de arbore mala reſpectu fructuũ mortiferoꝝ q̃ a radice cupiditatis nõ niſi p truncũ cõſenſus liberi generãtur. Pñt itaq̃ gigni alia q̃dã ſpuria vitulamina/z inutiles plãtule/vt fit in pdicta radice.nõ tñ p pncipalem truncũ.ſed velut a latere. Fructus illi ſunt pcã mortalia.plãtule vero ille ſunt actus veniales. ¶ Attuero q̃ſdã intueor q̃bus nõ ſatiſfactũ eſt p bas ſilitudies ó peccati mortalis z venialis diſtinctione. aut qz nõdum elucet in q̃unt ex pdictis ſub regula generali de actu q̃libet qñ erit mortalis z qñ venialis.ſed eſt incertitudo qualis ꝓhus/aut q' a poſteriori magis q̃s a pori differẽtia hec aſſumpta eſt. ¶ Ad hec rñdem⁹ dicẽtes.ꝓmo q' petẽtes hmõi regl'az generalem facientẽ ꝑticulariter z infallibiliter ſcire de quolibet actu ſi eſt mortalis aut venialis.ſimiliter petit ac ſi quereret a medico doceri ſe vno ẽbo regule generalis de oĩb morbis z venenis z cibis z vulneribꝫ quãdo z qñ nõ mortem inferrent. Certe vt ad ſingulares circũſtantias z ad ꝑticularia legis pcepta diligens nr̃a cõſideratio deſcendat/optet. Quib' ꝓpenſis loquendũ eſt vt ſapiẽs iudicabit. Idem cib'.exempli gr̃a: nõne queſo põt vni mortẽ certã/alteri egritudinẽ leuem inducere? Vide q' venenũ fortiſſimũ mortis inductiuũ/ipi cõpoſito res tyriace ad mortis euaſiõem cõficiũt. Porro igitur diuerſ' hoĩb' imo eidẽ homini/varijs tpib'/qs neſciat eũdem cibũ nũc ſalutiferũ fieri nũc mortem celeriter operari. ¶ Quid igit inquies ſup his cognoſcẽdis doctrina ꝓderit? Multũ p oẽm modũ. Nam regule generales fundamental'r tradite.dũ ad ꝑticularia ventũ eſt.oĩd uut q̃d de ſingularib' iudicandũ eſt. Singularia quippe ad regulas illas vl'es reſoluere cõuenit/quo facto veritas eluceſcet. Carens aũt noticia hmõi regularũ vl'im qñ ꝓcor ipe poteris his reſolutõib' vti. Qñ menſurabit ad regulas q̃ regl'as nõ bz. Prodeſt tñ nec negamus circa ſpẽs pctoꝝ regulas apponere/q̃liter in vulgari iam fecim⁹ z examinatius in latino tradere ſi deus annuerit ꝓponimus. ¶ Tererũ altera nos obiectio fortius põmit/duz q̃rit vt a pori inter mortale z veniale ſecernam⁹. Beat⁹ Bern. in loco ꝓallegato de pre.z diſp.nitit vt prima facie apparet dubitatiõem hanc abſoluere/ꝓ hoc q' omne pctm̃ quod fit ex contemptu eſt mortale/ſi fiat aũt etiam contra pceptũ aliq̃s actus et nõ ex cõtemptu venialis reputatur. ¶ Quã diſtinctionẽ vt ego melius intelligerẽ/cõſului ſũmaz dñi Antiſiodorenſis vbi loquitur de cõtemptu/z dicit q' cõtemptus eſt appciari rem minus iuſto. Alio mõ eſt rem negligere z de ea nõ curare vt dũ peccãs habet circũſtãtias retrahentes/ſed eas nõ curat aduertere/ claudit quoq̃ oculũ quodãmõ z vertit tergum ad eas. Tertio mõ eſt iraſci rei tanq̃ vili z eã aſpnari. Primũ malũ/ſcõm peius.tertiuz peſſimũ. Dicam⁹ ergo/q' in omni peccato etiã veniali cõmittat cõtemptus dei .ꝓmo mõ vere l' interꝓtatiue.ſcõs cõtemptus interuenire põt tam in mortali q̃s in ſolo veniali.tertius cõtemptus circa deũ pcipientem/z erga plãtũ ſuũ inq̃ſtũ plantus eſt non

nō videt vnq̄ fieri cū deliberatione ꝓpleta absq̄ peccato mortali/ꝛhoc vocat ꝓprie cō temptus. ¶ Nihilominus aduertendū est diligēter q̄ refert plurimū dicere aliq̄d fieri ex cōtemptu/et aliq̄d esse cū cōtemptu. sicut refert fieri aliq̄d ignoranter ꝛ aliq̄d ex ignorātia. Dicit ḡ appe aliq̄d fieri ex cōtemptu/qñ cōtemptꝰ est ꝑncipalis cā talis actionis sic q̄ illo nō exīte nō fieret actio. Ita ḡs opaꝰ ex ignorātia qñ illa nō exīte/nullo mō fieret id qđ fit. Prouenit aūt actꝰ nō nunq̄ cū cōtemptu vere vel interꝑtatiue. nō tñ ex cōtemptu/ q̄ cōtemptus nō est in causa/sed vel infirmitas/aut debilitas/aut ignorātia/aut affectio alia viciosa ꝛ libinosa q̄ dñaꝰ. Sicut peccat aliq̄s qñq̄ ignorāter ita tñ q̄ nō minꝰ opareꝰ qđ opaꝰ si illud cognosceret. Propterea palā est tūc ignorantiā nō esse cām agētem sed circūstantez quemadmodū ꝓtingit in subditis q̄ dicūt se scādalisari de factis supioꝝ/ḡs tñ ab actionib malis nō cōpesceret scādali cessatō et ꝓlatoꝝ vita bona/sed ita sibi blādiūtur et sup alios q̄runt excusatiōes in peccatis. ¶ Ex his oīb nō videt regula generaꝝ posse sumi de distinctione inter mortale ꝛ veniale penes hoc qđ est eē vel nō esse ex cōtemptu/qm̄ si capiaꝰ contēptus ꝑmo mō/non est necesse oēm actū factū ex contēptu esse mortalē/dū scz deus vel ꝓlatus appciaꝰ minus iusto solū venialiter/ꝛ ex contēptu talī mētitur aliq̄s aut ociose iocaꝰ/aut lente resistit primis motib. Silr ex scōo contemptu pōt euenire q̄uis nō ita leuiter nec frequēter. Peniq̄ actus q̄ ꝓuenit deliberate deliberatiōe cōpleta ex tertio cōtemptu est vt mihi videt sp mortalis. Hoc enī fit quādo peccās attēdit ad ꝓcipiētem ꝛ ad ꝓceptū eius licitū. sit deꝰ. sit ꝓlatus/et ꝓpter vilipensiōem ꝛ aspnatiōem ꝓcipiētis/suiq̄ ꝓcepti/assurgit effrenate ad actū talē faciendū vel omittēdū. alioq̄n nō factuꝰ vel nō omissurus. hoc ꝓprie est agere ex cōtemptu tanq̄ si dicat vt aliq̄. ego in despectū vr̄i et q̄ sic ꝓcipiris agā in oppositū. Verūtm̄ nō omne pctm̄ mortale tali circūstātia vestit. Et ita cōuertibiliter nō sūt idē peccaꝝ mortaliter/et peccare ex cōtēptu. silr nec peccare venialiter ꝛ peccare nō ex cōtemptu.

B ¶ Vellem ergo aliq̄d posse offerre lucidi ad illustratiōem huiꝰ materie. ꝛforte possumus nō inutiliter dicere/q̄ in q̄libet ꝓcepto attēditur q̄druplex latitudo. Magna. ꝓua. mīoꝛ. et mīma. ¶ Magnā dicimꝰ infra quā consistit iusticia/qualez a nobis requirit deus/sub pena incurrēdi odiū suum/cū reatu mortis eterne. Extra hāc latitudinē nō stat rectitudo quā q̄ transit et egredit agēdo vel omittēdo. ipe in tortuositatem peccati mortalis sp elabit. Hec latitudo magna est/ꝛ mediū virtutis q̄le posuit Aresto. esse diuisibile tanq̄ signū ad sagittam. Cōformiter ad hoc loq̄tur Ozatiꝰ. Est modus in reb̄ sunt certi deniq̄ fines. Quos vltra citra q̄ neq̄t cōsistere rectum. Scōm hāc ꝓcepti acceptiōez strictissimā. peccatū solū mortale et nō ipm̄ veniale est cōtra ꝓceptū. ¶ Aliam assignabimꝰ latitudinē q̄am/ꝛ ꝓcedēte strictiozem. infra cuius limites cōsistit iusticia seu rectitudo/q̄lem exigit a nobis deus mediate vel immediate/ si volumus euitare/nō tm̄mō odiuz suum cū reatu pene eterne fm̄ legē. sed etiā offensam eius q̄lemlibet aut. nō retardari a vita eterna. aut ꝓpaliter nō puniri. Exoꝛbitatio ab hac latitudine ꝓcepti constituit aliq̄n pctm̄ veniale tm̄mō. dū vicz deuiatō nō est tanta q̄ exeat ꝑmā latitudinē nec ita pua q̄ maneat infra scōam. ¶ Hoc mō q̄ cōsiderat ꝓceptū/palam habet dicere q̄ veniale sit cōtra ꝓceptuz/siue sit veniale ex genere. cuius. s. obiectū nō est dap se notabil malicie/vt mētiri officiose aut loq̄ ociose/ Siue sit veniale q̄ fit ꝓtra cōditōez nature ꝑmitus institute/vt sunt oēs ꝑmi motꝰ ꝓueniētes rōem. Siue sit veniale ex defectu plene deliberatiōis ꝛ cōsensus vt sunt cogitatiōes illecebroſe non morose/aut sic eueniꝝ in pueris ꝛ infirmis/ꝛ alijs non hītib plenitudinē vsus rōis. in q̄bus ea sepe venialia sunt q̄ apud viros grādiozes merito criminalia dicerētur. ¶ Adducamus exēpluz vt manifestioꝛ sit sermo noster de hac latitudine duplici ꝓcepti. Sit istud ꝓceptum honoꝛa deū et ꝓntes. vide q̄ potest aliq̄s nō honorare deū ꝛ ꝓntes multipliciter. Uno mō. qꝛ ꝑ tpe ꝛ loco q̄bus honorādi sunt/ipe dum cogitat de eis/spernit eos cōsensu pleno ꝛ deliberato/aut sciēter cuz deliberatiōe pfecta illa tūc omittit q̄ ad honorem debitū ptinerent. Erit igitur hec latitudo ꝓcepti sic explicabilis Honoꝛa deū et ꝓntes loco ꝛ tpe quib cogitabis de eis sic q̄ sensu pfecto ac deliberato eos nec malignanter inhonoꝛes. nec honoꝛe suo voluntarie sciēter atq̄ notabiliter priues. Quis-

quis egerit hoc mediū virtutis/eam q̄ la/
titudinem.ille pfecto tenebit̄ re⁹ deuiatōis
tortuose criminalis. Atuero q̄ cōtingit ta/
liter inhonorare deū⁊ pentes vel nō hono
rare. Erit rursus alia latitudo p̄cepti/sum/
pta p epikeiā ex aliis circūſtātijs. Pōt ita/
q̄ inhonoratio talis ꝯtingere q̄ nō erit no
tabilis malicie in genere ſuo vt eēt leuis ge
ſtus aut riſus aut verbū aliq̄ō min⁹ ſobriū
in pūtia ſacrō⁊ dei/aut pentū ſuo⁊/etiam
cū deliberatiōe⁊ dū actualis habeā ad iſta
cōſideratio. Pōt nihilomin⁹ talis inhono
ratio reperiri/q̄ licz ex ſe ſit notabilis.caret tñ
cōſenſu pleno moroſo⁊ deliberato ob eta/
tem.infirmitatē.ignorātiā.ſurreptiōem ve
Faciētes p̄mā inhonoratiōez. dū tñ abſq̄
ſcādalo fiat alio⁊.q̄s anderet culpe morta
lis arguere. Scōam ſilr nullus opinor vt
mortalē accuſabit Ita in omni fere p̄cepto
repire eſt ¶ Ex hinc elicitur euidēs neceſſi
tas virtutis illi⁹ quā Areſt.epikeiā hoc eſt
interp̄tatiuam legū appellat. Cuius eſt cō/
ſiderare nō nude de ſe p̄ceptū/ſed circūſtan
tias oēs p̄ticulariter ipm veſtiētes ¶ Ex ꝟ
cōſequēter bētur modus cōcordādi rigorē
iuſticie atq̄ ſeueritatē diſcipline/cū leuita/
te mie⁊ fauorabiliſ indulgētie. Imo ſic ne
ceſſe eſt vt in omni actu nr̄o ad alterutrum
cātemus dño miam⁊ iudiciū. Alioq̄n iu/
ſticia in iniq̄tatē/⁊ ſeueritas in crudelitatē
cōuerteret.quēadmodū ſiq̄s puulū ſuū fili
um dānare vellet ad carceres.q⁊ puerili ira
motus mrēz p̄uſſit. Ita de ebrio aut fatuo
aut inaduertēte q̄s nō agnoſcat hāc penaz
eſſe iniuſtiſſimā/quā in aliū grandeuū.ſo/
briū⁊ deliberatū liceret inferre? Quare cō
cludit q⁊ p̄ceptū ſi ſub p̄ma latitudie expli
cata cogitetur,aliter obligat q̄s ſub ſecūda.
¶ Et hec diſtinctio cōcordat doctores in
hac materia. vtūtur enī p̄cepto ſm p̄mā la/
titudinē illi q̄ dicūt veniale nō eſſe ꝯtra p̄/
ceptū ſed ipm cōpati. Alijs placet nomē p̄/
cepti ad ſcōam latitudinē extēdere. cui⁹ re/
ctitudo ꝯtraria eſt cuilibet obliq̄tati venia
li. Et q⁊ de re cōſtat diſcolū eſſe pinaci ani
moſitate de verbis cōtendere. ¶ Forte ta/
men cōfuſio⁊ hec apparēs cōtroverſia do
ctoꝝ vitaret̄ ampli⁹ ſi ſuū cuilibet latitudi
ni nomē a,pparem⁹. vocātes p̄mā latitudi
nem p̄ceptū⁊ phibitiōem. Scōa aūt lati/
tudo mādatū vel ſtatutū vel ordinatio vel
monitio diceret. Et placet nob ampli⁹ hoc
nomē monitio,q⁊ ſonat vt rō ſit quigil/vt
necvenialib⁹ deturpet̄/hoc ē q⁊ cōiecturare
volebam⁹/dū imaginabamur quādā legē
mediā inter p̄ceptū⁊ cōſiliū /que pl⁹ ligat
q̄ cōſiliū/⁊ min⁹ q̄ p̄ceptū/tanq̄ ſi dicere/
mus in omni policia illā legē dūtaxat eē p̄
ceptū/cuius tranſgreſſio ſm oēs circūſtan
tias pēſata/extremo mortis ſupplicio ple/
ctenda cēſet. Illi vero legi monitiōis nom̄i
appetate daremus/cui⁹ tranſgreſſio circun
ſtantijs oīb⁹ pōderatis venia b⁊/aut tpalē
ſolū punitionē demereret. ¶ Superſt dein
ceps aſſignare in p̄ceptis⁊ mādatis duas
reliq̄as latitudines.minorē⁊ minimā.con/
fo⁊mādo ſm monē ad p̄miſſa. q̄nis nō vſq̄
quaq̄ loquēdi,p̄rietas iudicio multoꝝ ſer
uabitur. Aſt ſi res placet ſatis eſt. ¶ Eſt ita
q̄ tertia latitudo cōplectēs nō ſolū dupli/
cem p̄orē rectitudinem iuſticie.ſed pariter
finis ꝯſecutiōem aut meriti rōem.hoc eſt/
ſi volumus ꝯſequi finē n̄r̄m vel meritum.
nos vt taliter agamus neceſſe eſt Iſto mō
actus boni ſola bonitate morali⁊ q̄ non p̄
cedūt ex caritate q̄uis ſint infra p̄mā⁊ ſe/
cūdam latitudinē rectitudinis p̄oris. q̄m
nō ſunt pctā mortalia aut venialia/nihilo
minus q⁊ p eos neq̄ meremur neq̄ vitam
eternā cōſeq̄mur. dici p̄ſt non eſſe confor/
mes p̄ceptis. Hanc latitudinē intendebat
ip̄s cū ait. Si vis ad vitā ingredi ſua mā
data. Igitur p argumētū a contrario ſenſu
mādata nou ſeruantur/ſi p ea nō ingredia
mur ad vitā/hoc ē ſi nō mereamur. Nō ali
ter diceremus de p̄ceptis policia⁊ q̄ ſi ope
rantes ea non attingāt finē⁊ intētionē p̄ci
piētis.nō implēt p̄cepta hoc mō / q̄ ſtrict⁹
eſt. Sic nec agēs bñ ſolū moraliter,p tem/
poꝝ q̄ non aſtringit̄ ad opus ex caritate q⁊
dū ad hoc obligatur iā nō bñ ageret ēt mo
raliter ſi ex caritate opari deſiſteret. ¶ De/
mū q̄rta latitudo oīm ſtrictiſſima aſſignat̄
q̄ nō ſolū obſeruatiōem ſed obſeruationis
exigit pfectionē. Hoc mō dicere videt̄ dñs
Eſtote inq̄t pfecti ſicut et p̄r̄ v̄r̄ celeſtis pfe
ctus eſt. Et ſi vis pfectus eſſe⁊c. Ad hunc
intellectū ponebat Aug⁹ p̄ceptū de dilectō
ne dei non poſſe a viatoribus hic impleri.
Tertia latitudo dici poſſet conſiliū. Quar
ta pfectionis cōplementū. ¶ Quāobrem
vtendo noie p̄cepti in q̄druplici hac latitu
dine quarū vltima ſtat velut in indiuiſibili
actus q̄libet liber nō ſolū mortalis aut ve/
nialis ſed q̄ eſt bonus ſola bonitate mora/
li/aut imperfectus in bonitate meritoria/

diceretur a p̄cepto deuiare nec illud imple re. qz tamen actus boni moraliter aut imp fecti meritorij/licet sint quedam imfectio nes/deformitate tamen carent culpabili. ñ habet vsus eos dicere esse cōtra p̄ceptum. Qm̄ insup pcā venialia nequa q̄ tollant amicicia dei/nec inducūt mortem eternaz. vsus fuit cōiox doctoz dicere ea nō cōtra. sed p̄ter p̄ceptū quanq̄ alius modus loq̄n di tolerabilis sit/attendēdo q̄ sunt obliq/ rates quedā/iniusticie deformitates offen se/z res illicite. z monitiōibz sctis aducrse.

Lectio sexta

K

Vltra iam dixim⁹/sed p magni/ tudine z vtilitate rei/ vereor ne m pauca. verūtñ vtcunq̄ iter pare fecimus ad vlteriora pgere vo/ lentib⁹ et valētib⁹. Aperuimus insup fene stram ad videndū magis a p̄ori. distinctō nem mortalis a venialī. Et quidē sicut vo/ luntatis diuine nulla est rō querēda p̄ior sic de duabus offensis cur istam velit care/ re venia/et alteri veniam p̄stare/nō possu/ mus ab alio p̄ori q̄ a volūtate diuina rectis sime iudicāte sumere rōem. Qui aūt placu erit curiosior in hoc pscrutatio legat bea/ guardinū in sūma p̄tra pelagianos. Pro ro iuxta humanam rōem z eāqtē ciuilis a pud nos policie(q̄ rō z eāqtas exemplar su um a deo trahūt)deducimus aliquē actuz esse dignū mortis exterminatiue. qz de p se est dissolutiuus amicicie legalis. aut illius qui est sup̄ius ad p̄ncipē suū. aut alioruz cū seipo. vel ip̄oz ad inuicem z ad p̄ncipē/ vt est crimen lese maiestatis. vt est seditio z scisma z ciuiū crudelis dissipatio/et heresū dogmatisatio cū silib⁹. Dū vero talis ami cicie legalis ordo nexus q̄ solūmō turbat pauliſp/p aliq̄ actū/aut tenuiter impedit/ aut baber circūstantias aliqs excusantes. tunc iudicio nostro illi actui sola debet ci/ uilis punit io tpalis q̄. Sicut eni natura abiicit a se penitus q̄ sup̄ius destructiua essent alia cōpescit moderat et corrigit. ita corpus misticū policie resecat ex toto ptes putridas z cōtagiosa pnicie nocituras ali/ is sanioribz. Egris vero ptib⁹ nō tñ vsque quaq̄ corruptis medet leuioribz penarum ferramēt⁹ at q̄ cauterijs. neq̄ pari punitio ne vtit apud eū q̄ leuib⁹ verbis iniuriat p̄ri mo/et q̄ occisor ip̄ius est. Ita non p̄mittit recta ratio/vt p quibusq̄ noxijs / z leui cō stitutionum transgressione/possit a supio ribus statui pena mortis. q̄to minus ipsi possunt aut debent imponere reatū mort⁹ eterne ex friuolis cāis/et ex q̄libet violatio ne cōstitutionū suarū/quarū multas abo/ leri plus haberet vtilitatis q̄ nocumenti. Hinc opinatus est vnus ex doctoribz q̄ p furto simplici nō est aliqs morte plectēd⁹. qm̄ dñs q̄ dedit hanc legem. Nō occides. nō excepit in sua lege rigoris z talionis ca/ sum furti simplicis. q̄to minus hoc i lege mititatis. Ita fatuus esset p̄latus/ q̄ p sui libidine aut motu capitis se putaret habe/ re p̄tātem mox ercōicandi aliquē. Quāuis de p̄mo casu possit haberi ratio sufficiens exceptionis ab hac lege. Nō occides. dum furtum nimis et nimis inualescceret in po licijs/si nō tali rigore puniretur/quemad/ modū de falsis monetarijs dicūt. Est enim lex dei z nake vt auferat malū de medio nr̄i si corpus totū misticū nimis inficere aut p dere formido sit. ¶ Expedit opinor q̄ p̄ti L cularia magis eruditur ad eadem descen/ dere nō q̄dem ad omnia. hoc enim q̄s face re speraret. sed vel ad pauca ex q̄bz poterit iuxta vniuersales regulas antedictas/assu mi de reliqs securiori facilitate iudicium. ¶ Dicamus igitur q̄ nō omnis p̄fitēs le/ gem euāgelicam/et ad obseruatiōem sui se obligans/peccat mortaliter in omni trans gressione cuiuscunq̄ cōtenti in eadez lege. Hoc p̄us deducebat in antiq̄ lege/et equa liter est de noua. Huius rō est. qm̄ in lege antiq̄ et noua multe sunt traditiōes/q̄ qñ/ q̄ p̄cepta/qñq̄ mandata/qñq̄ iustificatō nes/qñqz leges diuine noiantur. quarū tñ alique sunt p̄cepta stricto noie fm p̄mā la titudinem. Alie sunt monitiones bone/iu xta secūdam latitudinem. Alie sunt cōsilia. Alie cōsumata iusticia. Nō est autem par transgressio in p̄mis et in tribz reliquis. Qō siqs dicere voluerit q̄ p̄fitens x̄pianā religionē in baptismo/et ad eius obseruati onem semet astringens/non intendit se ob ligare nisi ad illa q̄ cadūt sub p̄cepto. p̄dicto. Reliqua vero obseruabit. put mādāt monitiōes. s. vt mōitiōes p̄silia vt p̄silia/z ita de p̄sūmata iusticia. Talis itaq̄ sic lo/ quens/cōuenit in re nobiscū. Nō enim ali ud dicimus intelligendū fuisse apud anti quos iudeos/dum sub voto z pfessione et anathematisatione iurabant ex̄sse et pub lice se omnia obseruaturos/q̄ lex mādabat

hoc eſt que legiſlator deus mandare ꝛ qualiter mandare volebat. Quis enim tūc vel modo poſſet abſq; manifeſta temeritate iurare q; nunq; peccaret venialiter. q; a nullo conſilio euangelico recederet. q; pfectus in omnibus iuſticiam ſequeretur. Non mior eſſet temeritas omnia accipere. p̄ceptis p̄ prie dictis que lex euangelica continet et q̄ pfeſſi ſumus. Dic enim omnis ebrietas. omnis crapula. omnis cura ſeculi. omne verbum ocioſum. omne mendacium. omnis vana gloriatio. et ſolicitudo p̄ temporalibus et talia ſine numero/fieri non poſſent abſq; periurio ꝛ p̄uaricatione profeſſionis ſue. ¶ Adijcimus ſubinde q; in nulla religione quantūcunq; voto firmata cadit obligatio ſb̄ pena peccati mortalis/ad omnia ſeruanda que in regula continētur Oppoſitum aſſerentes phariſaica p̄ſumptione delirarent/qui traditiones ſuas pl⁹ q̄ legem euangelicam obligare defenderēt Itaq; ſi in euangelica lege quedam mandantur ſub quadruplici latitudine rectitudinis p̄ceposita/nullus mirabitur ſi ſancti patres ad exemplar illius legis mlta ſtatuerunt non ſub rigore p̄cepti p̄prie dicti. ſed quedam vt monitiones. quedam vt conſilia. quedam vt pfectiones. Quis neſciat plures eſſe conſtitutiones in qualibz religione. imo ꝛ policia que magis ſunt ad quandam decentiam ꝛ honeſtatem/ad pfectionis inductionem q̄ ad neceſſitatem? Cuius ponit exemplum magiſter Nicolaus de lyra ſuper illud Math. xv. Non lotis manibus māducare ꝛc̄. De hoc genere ſūt fere omēs inſtitutiones regulares in religionibus. vt de ſilentio tenendo. de diſciplina in claustro. in menſa. in capitulo ſeruanda/et generaliter de omnibus p̄ceptis q̄ Bern. factitia nominauit ¶ Verum arguat ita aliquis. Omnis violās ſuramentuz aut votum peccat mortaliter. Nam q̄s negat omne periurium eſſe mortiferum ꝛ ſed Johannes monach⁹ iurauit et vouit hec/et hec omnia ſeruare que ſunt in regula. nō enim fecit exceptionem/ſicut nec cum iurauit et vouit in omnibus obedire ſuis ſuperioribus Igitur in omni trangreſſione huiuſmodi voti et iuramēti et obedientie peccat mortaliter. Propterea loquela eius in claustro erit mortalis/inobedientia ſimiliter cuicunq; mandato ſibi per abbatem facto. Alioquin quid adderet ſuper ſeclares profeſſio regularis. ¶ Rurſus ſi ſecularis vouet/vel iurat q; ibit cras peregre ad noſtram dominam. aut q; die mercurij abſtinebit a carnibus. aut aliquid huiuſmodi prius indifferens/ſi tranſgrediatur vltra. nonne criminaliter deierabit? Nonne fractionis voti reus tenebitur? Cur non ſimiliter religioſus in votis regule ſue? ¶ Reſpondemus ad hec primo dicentes q; ſic̄ i p̄ceptis/ita in votis et iuramentis ꝛ obedientia/quadruplicem latitudinem rectitudinis fas eſt aſſignare. ꝛ proinde aliqua impletio iuramenti erit de neceſſitate. aliq̄ de congruitate. aliqua de conſilio. aliqua d̄ perfectione. ſimiliter de voto et obedientia Et quidem de obedientia communis eſt apud doctores talis diſtinctio. vt aliqua ſit de neceſſitate. aliqua de perfectione. Conſequenter diceretur non omnem iuramenti/aut voti/aut obedientie tranſgreſſionez eſſe mortaliter. imo nec venialiter culpabilem. licet ſemper imperfectam. Sicut et religione dicimus nihil eſſe adeo conſiliū q̄n in caſu cadat in p̄ceptum. imo ad p̄parationem animi ſemper ligat. ¶ Nō ſic̄s abhorret hunc reſponſionis modum/accipiat alterum. ſciat tamen vtriuſq; ſimilem eſſe in re ſententiam. Juramentum ergo et votum nunq; ita p̄feruntur abſolute quin interpretationes. conditiones. gloſas. et ciuiles intelligentias ſuſcipiant vt ſapiens epieikes iudicabit. hoc ita ſuppoſuiſſe me minimus. nec deſunt iura ad hoc. Cū enim finis omnis legis ſit caritas ſcōm apoſtolum. Cum preterea religiones et auctoritates prelatoz̄ date ſunt ad edificationē. nō ad ſbuerſiōez ꝛ illaq̄tōez fideliū ſecq; eis ſū mittentium. quis audeat dicere vel cogitare q; ſancti viri ſpiritu ſācto pleni ſupra iugum chriſti ſuaue et facilitatem legis ſine/adijcere voluerint onus grande tot et taliū conſtitutionum ſub obligatione pariū ad p̄cepta pure diuina. hoc eſt ſub reatu damnationis eterne. ¶ Doc ſe baculo reſponſionis tuebatur olim dominus. Petrus abbas Cluniacenſis in epiſtola miſſa ad ſanctum Bernardū vbi deducit omnem regularem inſtitutiōez inuiolatā manere/quantūcunq; mutetur/dum caritatis lex et regula in his que fiunt cuſtoditur. Quamobrem eſus carnium/et vſus pelliciorum ꝛ aliorum huiuſmodi/quibus licz regularis inſtitutionis ſuperficies aduer/

sari videtur. eidem consonat in casu caritatis et necessitatis. Cuius simile in libello de precep. et dispen. dicit Bernar. q vbicq regulariter viuitur vbi consuetudines laudabiles pro tempore et loco obseruantur. Ita et his ego videam concludendum/ q aliquando monachus abstinēs a carnalibus/dum scrupulosus obseruator regule videri vult. erit eiusdem violator. et hoc si tancq singularis ferus turbet alios/et quasi reos sue abstinentie putatiua sanctitate condemnet. quos magistra caritas aut caritatis comes necessitas. aut consuetudo laudabilis per superiores tolerata vel imposita excusat absoluit q. Sed heu rarus valde casus talis. vtinam crebrior non eet trangressio p excessuum/q per diminutiū.

¶ Propterea non dicimus ea que diximꝰ ad laxandum frena luxurie. gule. et inobedientie. non ad dissoluendum rigorem regularis discipline. non ad habendum velamen malicie libertatez. seorsum a nobis hoc sacrilegium. Sed q interim querimꝰ inuestigare quousq et quantum obligatō regularis extenditur/ne vitare cupientes scillam nimie laxationis/precipitemꝰ nos et alios in caribdim falsi et austere obligationis. quoniam displicet infidelis et stulta promissio Infidelis si nō impletur. stulta si discretione non salitur. ¶ Predicabā aliquando peccatores non obligari statiz ad confitendum post peccatum. sed certis temporibus vt semel in anno et in articulo mortis/et dum suscipiendum est sacramentum. quancq confessio crebrior profi/ceret. Inculpatus super hoc ab aliquibus quasi laxarem habenas peccantibus. Respondi primo q deus non indigebat meo mendacio/ad conuertendum cito peccatores. Deinde addidi: quid proficeret inquā immo quid non obesset generare conscientias erroneas apud populum? quia nec illis se conformarent magis q prius eundo ad cōfessionē. z ita peccarēt. nec ad gratiaz suscipiēdam nisi in cōfessiōe se disponerēt qm̄ posse desperarāt. Ita dū sanare vulnera falsi putaret. ego vero illa lacerarem z augerē. Denicq iusto strictior cōscia qnocq nocet amplius q laxior. Et q Grego. ait. Bonarū mentiū esse illicita agnoscere culpaz vbi nō ē. Glosa: agnoscere. i. formidare exemplo Job q verebat omnes actus suos'.

Expdictis deinceps ad alia declarescit rō sio. Fatemur itaq iuxta pfatum responsionis modū/q omnis violatio iuramenti et voti/z obediētie/mortalis existit vt in maiore sumit. sed minorē negam⁹ q iuramentū et votū cadāt isto mō sup oia q in regula cōtinent. ¶ Sup q igit cadunt z sup q nō tu forsan inquires? Accipe regulā generalez sup sola pcepta. prie dicta hoc est fm̄ p̄mā latitudinē cōsiderata. cadit hoc mō votum et iuramētū. pfitentis regulā. Plane q cq dicit aliud vba sonant interptatio talis hūda est tū p rectam rōem. tū. pter superiorꝫ discretionē. tū denicq p legē q maior est/legē diuinā legē caritatis. ¶ Obūcies fortasse de mulieribus simplicib⁹. imo z litteratis/ q religionē intrātes/z regulā audiētes putant ex intentione vouere se z iurare seruaturos absq exceptionis z cōditionis adiectione/oia que illic cōtenta sunt. Rūdemus q si humiles sunt/sicut eē debēt/nō ita adherent sensui suo/q̄n explicite vel implicite/actu vel habitu pati sunt stare in talib⁹ ad interptatiōem et iudiciū prudētiorꝫ. Propterea sicut ī ado/ratione/imaginū p ecclam z alijs pluribus simplicitas aliquorꝫ errat/q̄s tñ saluat pia fides z intentio saltē generalī faciēdi ea z ñ aliter q̄ et q̄liter eccla tenet. Nō secus ī istis existimādū puto. et iam ita supius responsum est. Meorum de iuramētis factis in vniuersitatib⁹ z collegijs/q ab hoīm memoria nunq impleta sunt. ita dicim⁹ ne repetere nos opteat/de oib⁹ statutis collegiorꝫ/vniuersitatū z capitulorꝫ cū dicit aliqui. Tu iuras seruare inuiolabiliter omnia statuta iura priuilegia. libertates consuetudines laudabiles. nec ipis quōlibet cōtraire clam vl occulte. directe vel indirecte. et obedies tali et tali superiori tuo in omnibus licitis z bonestis. De hinc particularia leguntur quorum non est numerus. O q̄ horrendū on⁹ q̄ intolerabilem sarcinā angelicis etiā hūeris formidādam. O iugū plusq̄ ferreū. O laqueum quē intrans nullus euadit. si sic accipiat tale iuramētū vt nuda verba sonāt etsi nulla interptatiōe mitigat. sed non ita est. mitigatur plane. Alioquin pter iā dicta nullus fere intrat austeritatē religionē/exē pli gratia q̄ vniuersitatem pisiensem. Attē to q opinio pbabilis tenet non minus obligare iuramentum q̄ votum. Cogimur ergo certa ratione tale iuramentum interpretari ciuiliter. Aut in illo quasdam latitudines statuere modo scilicet supra di-

cto in precedenti lectione. ¶ Est autem interptatio hec aut similis/q̄ iurans seruabit ea sicut a legislatoribus ordinata sunt et ordinari debuerūt/vtputa p̄cepta p̄phetie dicta vt p̄cepta. monitiones sicut monitones. cōsilia sicut cōsilia. q̄ insup obediat in omnib⁹ licitis z honestis supiori suo. Verbi causa sit ille rector. obediat in q̄b⁹ in eis q̄ ad officiū rectoris spectant. et q̄ p vtilitate manifesta policie cui p̄est sibi p̄cepit/ſm institutiones et cōsuetudies laudabiles eiusdem policie/z nisi valeat legittima excusatione vel exceptione se tueri. Vt q̄ pl⁹ alijs gratis oneratur. aut q̄ ab alijs vrgentioribus impeditur. Qō si nō possit ita iurans docere sufficiēter de impedimēto legitimo ille quidē punietur p rectorem ciuiliter de inobediētia. Ceterū deus qui cor intuetur eūdem liberabit. Deinde ptz/q̄ non omne impositū fieri generaliter p iuramentum z sub omni pena/vt fiunt nūc passim cōuocatiōes generales vniuersitatis/obligat sp sic vocatos z iuratos ad mortale plurium dū omittunt ¶ Siqs aliter dicendū putauerit videat q̄d dicat. Ego interim sic dici posse opinor in humilitate mea patus ad correctiōem. ¶ Ceterū qō arguitur de votis ptcularib⁹ secularīū/dissilitudines habet ad vota cōitatū. q̄m vota in cōitatib⁹ interptanda sunt magis ad intentiōem communem q̄ illic habet aut haberi debz q̄b⁹ ad ptcularem intentionē vouentis. Vouēs aūt ptculariter in re p̄pria sicut ē auctor iuramenti. ita est suus interpator ex intentōne p̄pria/q̄uis intentio si sit palaz erronea aut stulta/peccat certe/nec ad voti ligat impletiōem. imo q̄ supiozis autozitati semp reseruetur. habet vsus generalis eccie. Alioquin nunq̄ p̄sumeret vota subditoz sic mutare dispensare relaxare. ¶ Deniq̄ qritur ad q̄d pficiet institutio regularis: quasi vicz nulla possit esse salubritas institutionum quarūlibet/nisi transgressores earuz horrendissima morte moz afficiat mulctet et pdat. quasi p̄terea nullum sit dare medium inter peccatum mortale et meritū/quasi postremo sancti patres/vt Aug⁹ Būdictus et alij/voluerint esse mordarij vt vulgo dicit aiaz suoz q̄z filioz necatores pnciosissimi/nō pij nutritores. Dū p̄terea q̄runt deo statuere filios regni/fecerunt eos gehēne filios/nō iaz in duplo/sed millecuplo plus q̄z pus. Qō si hoc sentire nefas ē. nefas vtiq̄ erit dicere q̄ viam mandatoz dei ipi non faciliozem effecerint. sed vndiq̄ spinis horrentib⁹ z laqueis ac p̄cipitijs in inferna mergentibus oppleuerint. Coluerunt ergo cōstitutiones suas nō habere robur par ad legem dei obligatiuam pure p̄ceptiuam. q̄n nec deus hoc de omni lege sua vouit. Voluerūt insup suas institutiones q̄ttū addunt ad p̄cepta dei explicite/accipi l'vt monitiōes salutares. vel vt cōsilia vl' vt mādata tpaliter penalia. quoz trāsgressio/aut nullius aut breuis discipline tēporalis obnoxia esset. Quis nesciat eos non nescisse dandum esse timori dei locū/et nō totum humano pauori/iuxta cōsiliū sapiētis: Qō insup p timozem declinat omnis a malo. Ita vere fructuosius q̄z terroze puientis viri. quanq̄z et hic terroz nonnunq̄z vtilis est/sed ne nimis. Quis rursus abnegauerit tales patres spiritusancto plēos Benedictum Augustinum. ceteros q̄z nō fructuosius ea que recta sunt q̄z eoz successozes longe imparis autozitatis atq̄ sanctitatis statuisse? Constat autem nouissime iam in multis religionibus exp̄sso verbo cautum esse/vt vouens regulam/nulla transgressione cuiuslibet humane sue institutionis reus sit ad noxam. sed tantum ad disciplinam ordinis constitutam. Hoc videlicet vtile esse diuinus Augustinus z sapientissimus nō vidit/et hoc isti cognouerunt? Non ita est. Hoc plane vidit et sensit Augustinus hoc Benedictus. hoc alij sanctoz patrum. Et quia sufficienter ex recta ratione/et lege diuina/et modo traditiōis sic interpretandam esse regulam suam p̄sumebant expressione hac nō vsi sunt. quā tamen istis diebus propter scrupulpsos et simplices vtilem esse non negamus. Vellem nobis dicerent austeriozes illi religionum censozes. si quesisset aliquis ab Augustino: Ecce iubes pater/vt non loquamur in claustro/vt in gestib⁹ corpozis nos compositos. vt in nutibus oculozum nos castos habeamus. ¶ Vis ne igitur vt q̄squis contraria bozum fecerit que aliunde ex christi libertate licerent. Ille sit reus capitalis crimis. vis vt infernali eterne mortis supplicio contradatur? Noui mansuetudinem animi tui pīssime puter Augustine noui prudentissimam discretionem tuam. quam audire michi videoz respondentem/et cū quodā horroze aī ac fricatōe

faciei dicentem. Absit hoc/o filij .qui vos iudicat dñs est. Ego interim qđ salubre est dedi monitum vel consilium. Ego si illud trãsgredi cognouero/disciplina regule erit sup vos q̃ vos liberabit. Itaq; volo ad suaue iugum xpi teneriores vos adhuc q̃si iuuenes assuescere non necare. erudire nõ p/dere. Nec enim tali viro digna responsio.

Q ¶ Proinde ne qđ scrupulositatis hereat quin radicitus extirpetur. queramus a nobis ipsis quid addit obligatio regularis ad christi seruitutẽ/cui fuire summa ingenuitas est. libertas t regnũ. Ne q̃s etiaz existimet velle nos culpare disciplinã laudando libertatem ¶ Addit. affirmamus. hec regularis institutio multũ p omnẽ modũ. Primo qz ad penam ab ordine aut superiore tantam religiosus transgressor etiã inuitus licite cogi põt. non ita secularis. Dz hec rõ locũ in omni obligatione politica vt puta in vniuersitate parisiensi. Siquidez cogi põt suus iuratus ad multa faciẽda. et si nõ sub pena peccati mortalis in omnib; q̃ iurasse videtur. sub penis tamen p vniuersitatem infligendis vsq; ad puationem t resecatõem inclusiue. vsq; etiam ad penas q̃ dantur periuris. quanq̃ ille apud deũ nullius priuij reus haberetur. ¶ Porro etsi foret hoc absq; culpa sua criminali. non tamẽ absq; causa. ipse ipso nec conqri neq; murmurare t obniti deberet. Hoc maxime verum est in policijs quoz finis immediatus est bñ regulare hoies in vita ciuili t politica i eis scz que vite huic corporali deseruiunt si finis est tpalis. Et nonne mediũ agens aut ordinans ad illũ finem vt talis est/esse tpalis debet. Propterea p reatũ pene eterne/non obligabit ꝓnceps politicus de p se et pprie ad obseruatiõem legis sue/vt talis ẽ. Sed in sacramẽtalib; t diuinis exercitijs plus habetur scrupulositatis sicut ad finẽ supremũ directius t immediatius ordinatur. quanq̃ multa sunt in eis plus monitoria q̃ precepta sicut in religiosis ¶ Amplius secũdo si religiosus contẽpserit regulaz suam. et sui superioris autoritatem. etiam in his q̃ appellamus monitoria/t p quibo sola disciplina ordinis statuta/aut superioruz est arbitrio derelicta/ille peccat grauiter qz et monitũ contemnit ait Bern. et remediũ Quid aũt sit contemnere supra docuimus Itaq; si passim t absq; pretenso/q̃libz ignorantie vel fragilitatis. vel impotẽtie velo sz pro sola libidine transgrediẽdi que monita sunt. religiosus effrenis est ad omnia velut vnus ex secularibo. palam est q̃ contemnit/presertim si sup his ipse addiderit pertinaciam que recuset disciplinam Sic accipiendum reor illud Bern. et alioz communiter dicẽtiuz talia esse criminalia si cõtẽnãtur. vel si fiant ex contemptu. Carent aũt hoc contemptu qui ex fragilitate hũana/vel quadam leui curiositate frangũt silentium. aut talia agunt/opposita his que monita sunt. Vel fm Bern. factícia .precipue qz pati sunt ad disciplinam ordinis si et dum illa iuste requiretur ab eis conformiter ad regularem institutionez t consuetudinem bonam in talibus obseruatam.

Nostrum ideo sermonem sic moderamus qz non liceret abbati seuerius iusto preter regulam et consuetudinem punire talium monitoz transgressores Multo minus in vniuersitatibus et collegijs. ceterisq; policijs. nam in talibus consuetudo legẽ facit.

¶ Juxta hoc videre est / quali reatu conſtringuntur transgressores ieiuniorum ab ecclesia institutoz/horaz canonicarum. t festorum et similiũ. Et si p libito potest prelatus absq; consensu subditorum imponere eis iuga magna festoz/aut alioz exercicioz spualium/preter manifestam vtilitatem et necessitatem cultus dei/p loco t tpe Sic absq; consensu occidẽtalium non fuissent apud suos sacerdotes interdicta matrimonia. Nam orientales quia differẽt ipsi vt nubant / licet ita de plurimis in q̃libet policie ¶ Rursus tertio religiosus . q̃a non sibi soli viuit. sed ceteris / tam benefactoribus viuis t mortuis. q̃s consortibus t coadiutoribus suis. Reliquum est vt ipse regularius viuat sub iugo quodam obligante eum cum ceteris. alioquin scandalizaret suos/et ita melius esset ei vt suspenderetur mola asinaria secularium negociorũ ad collum suum/et demergeretur in pfundum maris angustie et tribulationis. Nec societas et hoc scandali periculum / faciũt vt sedulius aliqua facere vl omittere tenetur. ¶ Potest insup astringi p bono totius communis religionis ad aliqua/que si solus esset libera mente respueret. Quid mirum de religioso q̃ ipse ꝓnceps secularis potest quosdã ex subditis inuitos ad aliq̃ compellere p manifesta necessitate cõitatis. Ita in vniuersitatibus et collegijs.

Ex hoc ꝓterea silentiū frangere erit in casu scandali/grande delictum/ aut similiter aliqua taliū offensarum aliūde leuiū/duz nouicij/vel tota religio inde turbantur/ita vt negligēdo minima/ipe religionis vigor paulatim decidat.et in magnis etiam tot⁹ abscedat. Uerū est itaq; qđ apō Salusti/um dicit Julius cesar. In maxima fortūa minima est licentia. Sic in maximis virꝫ vel ordie vel sanctitate/vl' gradu sublevatꝫ tanq; positis in exemplar alioꝝ/multa qū q; nō licent/in publico saltem/q̄ aliūdevel in occulto licerent. Sic forte Carthusieñ. absq; peccato mortali in casibꝫ mltis pos/set vti carnibꝫ/si solus hoc posset.et si para tum est cor eius disciplīe ordinis subiace re.hunc tū rōnabiliter debet tunc cōpesce/re ꝛ scādali formido.et alioꝝ ꝑspect⁹. Pro ꝓterea puniūtur tanta severitate defectus q̄ fiūt circa misteria sacrōꝝ maxime in missa cōtrectādo hostiam sacrosanctā et indumē tis misticis orādo se.quanq; illic possit ne gligentia surrepere venialis non mortalis sed ita placuit scandalū sedare seueritatevi dicte. ¶ Nō siquis ex sacerdotibꝫ dixerit q̄ pacto potuit absq; consensu ꝓrio fieri/su/per se statutum ne matrimonio iungeretur Respondemus q; neq; hoc factū est Sed si cōqueritur/imputet sibi qui talem statū spōte delegerit. Quis cogebat eū? sed ꝛ q̄s cogere poterat? Nullus/si nō forte necessi/tas publica/aut revelatio diuina/aut cul/pa ꝓria q̄ sic carceri merebat acceſſisset.an/te votū libertas.ꝑ votū facta est necessitas ¶ Nō si dixerit iterū/q; consensus mutu⁹ viri ad feminam facit matrimoniū de iure naturali. Cōstitutio igitur pure positiua/quo pacto valuit innalidare ius illud.sed neq; inquit expresse quicq; vouī. Respon demus ad vltimum q; nō solū vouit/ꝫ vo/tum solennisauit ꝑ ordinis susceptiōem.si nesciuit sciat. Ast ꝑmum turbat quosdam ex doctoribus/nominatim Durandū Di cimus autem ex quo sic incidit q; eccia vel habuit hoc ex inspiratione spūssancti a q̄ regitur.vel q; consensus in q̄tum quodā/modo policitus est/subest autoritati supi oris.q̄ obrem potuit ex certa necessitate ꝑ hiberi ne fieret/et invalidari si fieret. Hoc in alijs cōsensibꝫ politicis vēditionū ꝛ em ptionū palā ꝓstat. ¶ Sed ad rem nostraz redeo. Diximus q; monita salutaria sunt in religionibꝫ q̄bus adhibenk pene ꝑales vt seruentur. Que est hec religio .opponet aliq̄s velle hoies timore non filiali/sed pla ne seruili ad obsequiū diuinū trahere. Rñ demus q; nemo repēte fit summus a timo more seruili cōcipitur filialis. Quin etiam timor iste seruilis radicaliter est filialis/ex voto ꝑmo qđ ex caritate supponit,pcessisse Ob hoc non absurdū mihi videt si dicant actus inde pullulātes etiā dū ꝑ hora solo timore disciplīe complētur laudabiles eē et suo ꝑmio non carere. Vulneratus adest aliq̄s horret manū medici.timet cedere do loribus postulat vt ligetur.ꝛ si postmodū ipe ligatus reclamet.et nervus excutere sata gīt.sanatur tamen et laudat sibi q̄z sua ne/cessitas in iocunditatem vltroneam cōmu tatur ¶ Sūmurmurantes adhuc aliquos audire video ex his qui potestatem habe re sup alios et ipi nihil subīci gloriantur. Tu totam inquiunt supioꝝ autoritatē in subditos enervas.eis sup alios quid relin quis. Tu subinde magnā ꝛ liberam inobe dientie viam.pandis quā in tanta ꝓnitate ꝑuaricationū artare debueras. Deniq; ex hoc multiloquio tuo.ex involutione snīa/rum sermonibꝫ imperitis/nihilū magis q̄z antea docti sumus/dū ad ꝑticularia venīē dum est. ¶ Audiant q̄ tales sunt ex eccle/sia pastorem ecclesie non dominātes ait in clero.sed forma facti gregis/ꝛ illud dñi per Ezechielem imꝑium. Vos cū austerita te impabatis eis Illud quoq; xꝑi. Impo nūt onera grauia ꝛ importabilia ꝛc. Intel ligant tandē esse ꝑceptum oībus vt nichil addak aut diminuak ex verb dei si se velint audiri. Audiāt ꝓmo dñm in lege sua / et id qđ audierint/tanq; ꝑcones ꝛ interꝑtes a/lijs minus instructis denūciēt nō sua / sed dei autoritate. Ira demū q̄ eos spernet /de um spnet/eterne q; mortis reū se faciet Ve rū in ceteris q̄ xꝑi lege nequaq; firmata sūt q̄ ꝓterea magis ad ciuilitatē hui⁹ vite,pfici unt/statuant ipi q̄ statuēda vtiliter agno/uerint. Ira q; statuta hec in q̄tum sua sunt baberi velint quasi monita et facticia/quo rum infirmi transgressorē.tempozali non eterna mulctatione plectendi sint. Ceterū paralogisant qui sic augmentātur. Non ē potestas nisi a deo/et quicquid ꝑcipimus vice dei precipimus.quicquid iubemus i terris illud approbat deus in celis. Om/nia igitur precepta nostra diuina sunt /e paris ad euangelium auctoritatis.

S

Plane sic cōcluderet quicūq; princeps etiā paganus seipm hre autoritatē eterne vite t mortis. Sic cōcluderet oīs licentiatus in theologia et decretis se hre ptātē interpretandi sacram scripturam t iura/nō solum scholastice/sed et doctrinaliter.sed t apostolica autoritate. Sic libri omēs ab ecclesia approbati oēs essent articuli fidei sicut biblia. Fatemur itaq; datā platis t pncipib ptātem a deo.sed refert qualiter t qlez Doceāt nos exempla posita licētiando in theologia t decretis data papa auctoritas q̄lis auctoritas:exponēdi t interpretandi sacram scripturā.nō tm vt expositio illa sit autoritas applica/sed est declaratio q̄dā magistralis t scholastica. Libros sctōz approbat eccia.nō tm vt robur autoritatis teneant par ad ecciam/sed vt sciant in multis esse vtiles ad edificatiōem. Nō sec⁹ est in ꝓposito Prelati sicdē t pncipes hnt autoritatē a deo regendi ppl'm suū p leges t instituta vltra leges diuinitus inspiratas.nō q leges siue t institutiōes cēsende sint diuine.sed recipiē de sunt vt salubria monita/nec leuiter contemnēda. Alioq̄n transgressio penā habet nō qualēlibz/sz qlē possibile fas q̄ est homines infligere. Propterea cōcludim⁹ maiorē deberi obedientiam platis t pncipib in eis in q̄b sunt solū velut pcones t nuncij.q̄ in illis q̄ suo relicta sunt arbitrio statuēda. Exēplū manifestū est in pconib denūciātib pplo legē regis. Nouissime q̄ inculpāt nos tāq; dūlatem⁹ viā inobediētie q̄ insup nihil edocem⁹/Dix nil accidit. Quid eni vl'dici vel scribi vl'fieri pōt a calūnijs alienū? Scim⁹ q̄ repbis etiā omia coopank in malū.oib abutūtur.oīa in laq̄os t decipulas pedib suis vertūt. Nihilomin⁹ solēt pluuias nulli⁹ dicet inutiles /q̄ ex eoz actiōe siē germinā vtiles plāte. Jta pl'es infertiles pullulāt nec flos vineaz iō exterminād⁹ ē q̄ bufones necat Plane malus tā laxo q̄ stricto fune laborat.iuxta verbū flacci.hoc ē in malū suū trahit doctrinā tā laxā q̄ strictā in moribz Deinde ml'tomin⁹ āmiramur.dū dicūt se nihil a nr̄o ml'tiloq̄o doceri nos noui nihil attulisse. Excusat me pfunditas materie quā Aug⁹ taz pspicax doctor q̄dā loco/dicit.aut non aut vix in hac vita attigibilē. Cōsolatur me p̄terea dictū cuiusdā bismenij a Piero.repetitū Mihi cecini t musis.etsi nemo ali⁹ audierit.quāq; de nōnullis aliter spero. Nos alios vero quoz oculos mētis t corpis obuoluit crassa nubes desideriorz et fantasiarum carnaliū/q̄b uō schola sz discholia vanitas/nō vitas placet q̄s cure iuges vicios/ seq; cōfundūt nunq; expecto vt aliquid tenue.aliq̄d eleuatū t resolutū accipiāt.nō si ipm etiā solē digito vt aiūt,pdiderimus Neq; tm̄ vsurpo mihi tale aliq̄b tradidisse q̄ ab alijs dictū nō sit ꝓbus. Hoc ego potius in laudē mihi deputo/q̄ dicta sancto/ rū t doctrinā q̄ cōis est in ore t cordib hominū/meis verb explicui/t veritatis luci:dā sniaz q̄si de q̄dā inuolucro fumoso.dis/cordiū verboz feci splēdescere.dicā modestius facere conat⁹ sum. Q̄ō an pfecerim illoz sit iudiciū q̄ pspicatōres visus hnt.tui pcipue inclite ꝓceptor/cui sicut pfaciūcule initiū.ita finē huius opis dedicamus

Finitū est hoc opus Anno domini M cccc.xiij.die.xv. Januarij.

Cū in plogo tractatus p̄cedētis pollicitus sit cācellarius se tres ptes tradituru Et nō nisi vnā absoluerit.nō videt ali⁹ tractatus cōuenientius p scōa pte subiūgi posse q̄ cēntilogiū ei⁹ de impulsib.id q̄ deprehendi pōt ex verbis eius q̄ legūtur in tractatu octauo sup magnificat ptitōe ꝑma circa finē.in hūc modū. Discipulus. Venit in recordatiōez illud scriptū tuū p sex lectiones vbi dictū apl'i tractās. In ipo viuim⁹ mouemur t sum⁹ distinxisti q̄druplicē vitā spirit⁹. Porro de motu t statu nr̄o in deo prestolabank aliq̄ ꝑmonē. Hūc aduenit occasio loq̄ de motib⁹ ipulsuū bonoz t maloz dū nūc ipulsos t depulsos suscepit ptremiscēs moriētiū terra. velut in q̄dā statiōis serene sinu. Dgr̄ cēntilogiū accipies seorsum de ipulsib⁹.cras pterea dū suppetit hora pl'ima rursus me loquēte t te auscultāte de bonoz ꝫ maloz angeloz officio quietus accipies.

Cēntilogiū de impulsib⁹ mgr̄i Jo. de gerso cācellarij pisieñ.

Deposuit potētes de sede /t exaltauit hūiles Cēntilogiū de impulsib⁹ q̄b⁹ nūc potētes deponunk.nūc exaltank hūiles.traditur⁹ sum/monet text⁹ nr̄ de cāntico marie/mouz t illō q̄ ab apl'o positū pdē tractauim⁹/in deo viuim⁹/mouemur t sum⁹. Dictū fuit p sex lectiōes de vita quadruplici quo ad verbum viuimus.

Centilogium

Dicemus nūc in otio de motibꝫ q̄bꝫ ꝯgnitꝰ. q̄es citꝰ inotescit/quā denotat ꝟbū sumꝰ Sic ex nauigatione fluctiua ga/venimus ad portum solidū. sic ex pegrinationis ambulatione/ciuitatis terminus expensatur. Loquamur ꝑ decades decem verboꝝ seu theorematum aut notularum. Et in ꝑmis docebimꝰ quid sit ipulsus. ¶ Decas ꝑma

¶ Impulsus nomen/pus impositum fuisse a motu locali/tanq̄ notiori sensibꝫ/sed translatū tā/q̄ ad omnes alias monitiones ¶ Impulsus nomē ꝓncipalius impositū fuisse motibꝫ violētis q̄ naturalibꝫ/sed extenditur aliquā doctiaꝫ ad motiones et naturales ꝛ ꝓternaturales/aut supnaturales atq̄ volūtarias. ¶ Impulsus nomē cū distinguit ꝓprie captū/cōtractū esse ad vertiginem/ motus locales violētos Sed extēditur ad ipos ꝛ alios motꝰ etiā nō locales vt dictū est q̄les tñ sub tropo distinguūtur in tres/circularem rectū ꝛ obliquū. ¶ Impulsus nomē dicere large oēm motiōem cꝰ termin⁹ aut ꝓuatio q̄es noiat/q̄ duo dant intelligi in cātico marie Deposuit potētes de sede. depositio ad motū/sedes ptinet ad quietē. ¶ Impulsus nomē ꝛ q̄etis oppositę/phos agnouisse. q̄ꝝ allegat apl's dictuꝫ egregiū loquēs atheniēsibꝫ de deo. in ipso viuim⁹ mouemurꝛ sumus/spectat lꝫsumꝰ ad q̄etem ꝛ stabilitatē ¶ Impulsus nomē extendi posse q̄uis imꝓprie valde ad oēm mutatiōem etiam qualis est creatio vel aeris subita illuminatio. ¶ Impulsus nomē extendi posse sed imꝓpriꝰssime ad oēm opationem quālibet intrinsecam ꝛ immanētez ita non haberet quietem maxime in creaturis/oppositam. Sic diceremus q̄ omnis res posita in loco suo naturali/se ꝑmittꝛ impellit quodāmodo in ipm. imo sic dicit philosophus q̄ deus vnica opatione summe delectatur quelibet insup res isto modo ꝓpter suam opationem facta est. sicut ꝓpter sue pfectionis cōseruatiōem si habet vl'ac/quisitiōem si non habet. ¶ Impulsus nomen sic extensum significarem pfectiōē p modum quietis in suo loco. quam p modum motus ad suum locum nō habitum. Est enī impfectionis in rebꝫ creatis q̄n suis locis non valeant immobili pondere se locare. Solus deus est hmōi sicut solus ē esse necesse/solus in seipo sicut in loco ꝓprio nec auelli potest inde nec mutari. Secus de qualibet creatura ad diuinam potētiam cōparata. ¶ Impulsus nomen sic extensum conuenienter accipi de formatiōe creaturarum p diuinam sapiētiam/que iō omnibus mobilibꝫ dicitur mobilioꝛ/q̄ attingere a fine vsq̄ ad finez fortiterq̄ disponere omnia suauiter/in numero pondere ꝛ mensura ꝓdicatur. ¶ Impulsus nomē sic extensum/cuilibet creature adaptari posse et eo pfectius quo de pfectionibus secūdis amplius ꝓticipant et abundantius suscipiant.

Decas secunda

¶ Creaturas eo plus suscipere de impulsu diuino quo pfectiores sūt plus insuper a deo dependere/minus ꝓterea existere q̄ ad hoc necesse est/plus deniq̄ diuino niti impulsui/sicut et fluxui. quoniaꝫ fluxus illo modo coincidat cum impulsu. ¶ Creaturaꝝ beatitudinem seu felicitatem naturalē posse dici scōm naturam ꝓpriam/et bene instituta/agi vel impelli/spectat ad hoc illud philosophie iuxta Boetium de deo dictuꝫ Cuius agi frenis summa libertas est. Creaturarum pacem esse diuino influxui suauiter obedire. Est eniꝫ pax ordinis trāquillitas/Ordo autem diffinitur q̄ē parium dispariūq̄ rerū sua vnicuiq̄ tribuēs dispositio. Hec autem dispositio non fit sine impulsu diuino siue influxu pariterꝛ illapsu suo modo cuilibet ¶ Creaturaꝝ dispositiōem diuinam non posse p depositōnem oppositam conturbari/nec penitꝰ ab omni sede deponi/nam quia quecunq̄ res deponitur ab vno ordine vel dispositione defluit et impellitur in alteram sicut ex depositione a sede misericordie reponitur i sede iusticie/vbi non minus ordinate collocatur damnatus in inferno suo modo/q̄ beatus in paradiso. ¶ Creature rationalis ꝓpriam beatitudinem hic inchoare per gratiam/et consumare per gloriam/existere in susceptione exaltatiua humilium sicut econuerso miseria et damnatio consistit in depositione potentium superboꝝ. ¶ Creaturam rationalem plus obligari/deo/si nunq̄ a sede sui ordinis gratuiti deposita fuerit per peccatum/quaꝫ si post impulsionem et casum reponatur in sede/et ꝑ ceteris paribus et secundum considerationem gratie ꝑseuātis. ¶ Creaturam rōalē

que corruit a sede gr̃e/pl⁹ ceteris p̃ib obli/
gari mie liberāti et exaltāti. Et ꝟ ꝼm rōem
hanc miſericordie que miſeriam ſupponit
infuiſſe. ¶ Creaturam rōnalem que nūq̃
depoſita eſt nec deponi debuit a ſede gra/
tie qualis inter homines ſola fuit aia chri/
ſti/plus obligari deo quā cetere/in ratione
gratuiti muneris accepti. Concordant be
tres cōſiderationes vltie rūſum ſymonis a
p̃po pbatum Cui minus dimittitur/min⁹
diligit/ſupple facta⁹ patōe ad miſericordiā
liberantem a miſeria/non ad pure liberali
ter largientem. Notauit pō. quatuor exal/
tatiōes. ꝓmo a lapſu mortis Beati quorū
remiſſe ſunt iniquitates. Scō a veniali/
bus/et quoꝝ recta ſunt peccata Tertio per
ſanatiōem a peccato originali Beatus vir
cui nō imputauit dñs pctm̃. Qualis fuit i
ter hoies virilis marie ſp̃us Quarto pfecta
innocentia Qualis eſt aia p̃i ſola in cui⁹
ſp̃ū nunq̃ fuit dolus ¶ Creaturam huma
nam viatricem/attēdere plus debere impl'
ſus varios/put habent rōem boni moralis
et honeſti arq̃ laudabilis aut moralis/aut
oppoſitas rōes/quā ſub cōditione ſua na/
turali. ¶ Creaturam humanam viatricez
attēdere plus debere ad impulſus rerū va/
rios ꝼm pḣiam moralē q̃ naturalē vel me
thaphiſicalē vel rōnalez/q̃uis ſi vtraq̃ co
gnitio poſſet app̃hendi ſine vicio curioſi/
tatis. plus vtiq̃ ſimul laudanda eſt

Decas tertia.

Cognitionem certam/ſup varie
tate impulſuū moraliū in boni/
tate et malicia/pure hūanit⁹ nō
haberi/neq̃ ſcōm originem/ne
q̃ ſcōm media/neq̃ ſcōm finem/hoc mani
me videt de impulſu ſp̃ūſſancti q̃ ſp̃ eſt ad
bonū/ꝛ p̃ntiſſimus p illapſum. Sp̃ūs tū
vbi vult ſpirat/ꝛ vocē eius audis/ꝛ neſcis
vnde veniat aut quo vadat. Cōſonat illō
apud Job Et q̃ſi furtiue inḣt accepit aurꝛ
mea venas. i. vias ſuſurrū eius ¶ Cognitō
nem pbabilem ſup hac varietate impulſu
um moraliū/expedire pſcrutari q̃libet ꝼm
vocationis ſue ſtatū. alioquin ignoras ig/
rabiꝭ nec vitatur malū niſi cognitū/vitatō
ne laudabili. ¶ Cognitionē pbabilē ſup
hmōi varietate impulſuū moraliū/nō bri
ſufficienter p impulſus quoslibet corpales
exterius in corpecōſideratis in natura ſua
vel in eſſe nature. Reſpicit hoc ꝟbum ſup/
ſtitioſas omnes obſeruationes abſq̃ nūe/
ro/p ſortilegos/p omina/p auguria/p ſom
nia/p cyromanciam/cū omnib⁹ demonuz
cōtagijs/contra que nunc orat eccleſia di/
cens. Da queſumus dñe pp̃lo tuo diabo/
lica vitare cōtagia. ¶ Cognitiōem pbabi
lem hmōi nō haberi ſufficiēter ex motu ſen
ſibili cordis humani vel ad bonū de gener̃
vel ad malū/hic eſt lapſus plurimoꝝ q̃ ſe
deuotos exiſtimant ſequi vt ſp vel frequē/
ter impulſum cordis ſui/p̃ſertim ſi videat
ad bonum ſicut ad religionis ingreſſū vel
ſolitudinis/vel multiplicatiōem in votis/
Cor meum aiunt impellit me ſic/et ſic ad
bonum/non eſt reſiſtendum impulſui ſpi/
rituſſancti. Addūt in p̃niciem dare ceteris
cōſilia. vel reſponſa/iuxta p̃dictū cordis im/
pulſum tanq̃ diuinū et certū. ¶ Cognitō
nem ſup impulſibus eo frequenter plus eſ
ſe ſuſpectam/quo vehementior ꝛ vrgentior
fuerit hic impulſus etiam ſub rōe laudabi
lis/hoc milies exptum eſt in furore nouitō
hoc eſt habituatis circa delectatiōes aliq̃s
De qualibus apud poetam. an qui amāt
ſibi ſomnia/fingunt. et hoc maxime circa
mulierem auiditatem/quia variū ꝛ muta
bile ſemper femina. Sequitur quoq̃ pre/
ceps impetum cordis ſui. ¶ Cognitiōem
ſup impulſibus moralibus/pbabilem nō
haberi ex motibus cordis naturalib⁹/q̃ p
ueniūt ex radice multiplici/ſe habēte indif
ferenter ad mozeſ. quarū potior eſt comple
xio naturalis. ſ̃b q̃druplici genere/ſanguī
neoꝝ/colericoꝝ/flegmaticorū/melancolī/
corum/de quibus alibi multa. ¶ Cogni/
tionem ſup inſtinctibus moralibus/non
haberi ſufficienter ex altera radice impul/
ſuum naturalium/que eſt cōplexio accidē
talis per paſſiones ꝛ paſſib⁹iles qualitates
habitus vel diſpoſitiones acquiſitos.
Cognitionem huius non dari ſufficiēter
ex altera radice q̃ colligitur a diſpoſitiōe
medij circūſtantijs. aut alimenti varij vl' eti
am a ſuperiori radice celi/Cuius influxus
et impulſus virtuoſitatem/ſentiunt et oñ/
dunt tres alie/non habentes rationem/in
quibus tamen nihil tale eſt laudabile vel
morale ¶ Cognitionem non haberi ſuper
impulſibus moralibus/per qualeſcunq̃ ī
pulſus qui ſunt indifferenter ſe habentes
ad bonum vel ad malum moris/iuxta cō/
ditiōes vtēt̃ libertate/ꝟ vidit q̃ dixit talia
ſūt iſta q̃lis ē anim⁹ vtēt̃ Cogtōz ip'ſuū

moꝛalium/qꝛ cognoscere certitudiliter nō possumus. Dictū est coꝛ hois pꝛauū et inscrutabile/quis cognoscet illud?

Decas quarta

z

Ojimus impulsus diuidik quoniam alius est ꝟtuosus /alius ē luminosus/alius benignus seu dulcoꝛosus et hoc ſm tria appꝛiata in diuinis. Sic exaduerso /triplex est sathana cōsurgit generalis impulsus. vn⁹ est violētus.alius fraudulētus.tertius malignus Violētus impellit ira scibilē Fraudulētus ꝛ dolosus rōnalem/Malign⁹ cōcupiscibilem. Diuinus impulsus fit aliter quā diabolicus/Deus illabitur aīe rōali/q̄ tria capit ab ipo sine medio. naturam grām ꝛ gloriā. Dicik aūt illapsus plenū super aīam interius ꝛ exterius dominiū Coꝛ regis(inqt sapiēs)in manu dei est/q̄cunq; voluerit inclinabit illud /diabolus aūt vel altera creatura dñiū tale nūq; hz. Diuinus illapsus etsi nō possit cogere liberū arbitriū vt liberum est/qm̄ hoc implicat contradictiōem/vt idē fiat violēter ꝛ nō violēter/pōt tm̄ inducere necessitatem ad illō qō sibi placuerit vt de aīa nō volūtaria potest reddere spōtaneā/docuit hoc pauli cōuersio Diuin⁹ elapsus ponit sub lege sua homines q̄ spū dei agūtur/dicūtur tm̄ legi dei nō cē subiecti qꝛ ducunk nō metu legis aut pmio / ſz illapsu dei solo ad implectionem legis sue. Nō est enī ꝺdictiōis deus vt liberet suos a lege sua/ne faciant illam put illi nefarij de lege libertatis blasphemabant.

Diuinus illapsus nō ita cōfirmat aīaz rōalem qm̄ liberū ei⁹ arbitriū /ꝓpꝛietati ei⁹ relictū/vt deliberās vel arbitrans ne possit in oppositū,plabi vel suspēso se tenere.ꝓpter ea finalis ꝛ radicalis cōfirmatio btōꝝ est in eterna manutenētia illapsus beatifici q̄ cōsideraꝛ ad diuinā potētiam absolutā/ñ hz necessitatē essēdi/nisi p instās solū/qꝛ pt dū est desinere esse. cuius necessariū sit dū ē ipm esse. Est enī contradictio dicere hoc dum est/non est. Cōsequitur ex aūdictz q̄ ois vita spūalis aie xp̄iane/fundak in solo miraculo influētie diuine summe libere cōtingenter ad extra/nō intra se,ꝓpterea reducitur vita opex ad vitā bituū sup naturaliū/ꝛ hec bitualis vita ad pmam in deo vitam que dicitur liber vite Cōcluditur exinde stulta pſumptio cōfidentiū in cona tu operū suoꝝ q̄si pueniꝛe posset gratie influxū/respexit vticq; dūs ad abel p⁹ ad mūera eius. Cur aūt ad cayn ꝛ ad munera eius nō respexit.murmuret si voluerit supbia nō tinget/dctur volūtati dei gratia sua.dek ꝛ salus Distinctio diuinalis impulsus a naturali/nō sufficiēter accipik p hoc q̄ naturalis inclinatio nra sp est recurua ad pꝛo priū bonū cōmodū et honoꝛem Natura siquidem fertur in deū sicut ꝺdita est nūero specie et oꝛdine. Est aūt oꝛdo suus reuerti i deū plus q̄z ad se/vt stabilez sui faciat oꝛbem Nō est asserendū generaliter q̄ expulsu naturali et habituali/non posset deꝰ supoꝛia diligi/dum non adest naturaliter/gratia gratum reddens ad meritū vite eterne. Patuit in p̄mis pentibꝰ ſm dicētes ipsos fuisse foꝛmatos in puris naturalibꝰ ꝛ licuisse actū dilectionis circa deū/ cōstat q̄ hoc actu diligebāt deū plus quā se ꝛ super omnia.alioq̄n peccassent et symoniace dilexissent/non tm̄ merebanꝁ/sic post nature destitutiōem/nihil,phibet boiem bñ habituatū.sine gratia gratificāte/deū sup omia diligere. Diuinus influxus p grām gratū faciētem limo ꝛ p quācunq; grām supnaturaliter inspiratā/cognosci nō pōt euidēter hic nisi specialiter fuerit reuelatū. Non enī videtur certitudo maioꝛ possibilis hic naturaliter haberi q̄ homo sit in caritate/q̄z si sentiat q̄ diligit deum sup oīa /parat⁹ moꝛi p se.hoc tm̄ signū potest esse sine caritate quēadmodū notat aplus Si tradidero inqt coꝛpus meum ita vt ardeat / nichil absq; caritate,pdest/quid ista cōsideratio/ ne repietur efficacius p nostra humiliatione/timoꝛe/pietate/mititate/luctu.et ad oēs benignitate.qꝛ qua seueritate iudicemur. quo fine terminemur/ignoꝛamus/q̄d sup est/nisi vt de mia dei sola speremus.

Decas quinta

2

v

Jolētus demonis ipulsus flās a ministris/manifestus fuit in afflictione Job/virtus aūt diuini illapsus/in sua exaltatione monstratus Et enī draco ē iste deus quē foꝛmasti ad illudēdum ei/Sepe⁹ suis impulsibꝰ deicik/aduersis impulsibꝰ spūssancti / q̄bꝰ humiles exaltank ad virtutes Job p⁹ p̄ditionē subē/post necē subitā filioꝝ ꝛ filiarum/si ad litterā accipiak violentus hic impulsus/magnam in humilitatis ꝓfuatiō

ne prodit exaltatiõez dñi tonso capite/z scis sis vestibus adorauit/pnus in terram/dñs inqt dedit/nõ fortuna vel fatuz/dñs abstu lit nõ diabolus Deus recepit qõ suũ est/ce do libens plus bñs in hoc vere virtutis q̃s si pauperib⁹ erogasset. qz minus vanitatis/ ¶ Job si ad tropologiam ly violẽta pditõ referatur/nõ pdidit vitã totam filoz et fili arũ/qm̃ filij moraliter sunt septẽ dona scti spũs/filie vero tres theologice vrtutes/sed nec domus honestatis vite q̃ttuor angulis totidẽ virtutũ cardinaliũ funditus euersa est/alioquin nõ mãsisset iustus nec gratias de pditis vrtutib⁹ z donis retulisset ¶ Job impulsus violẽter pdidit ad tps/vsuz pfectũ z iocundam virtutũ/q̃lem bñe solitus erat/qm̃ dñs erat secũ p experimentale sentimẽtũ Dicit aũt vsus iste vita scõa/sic habitus informãs z gratificans noiat vita pma/q̃ mãsit sp in Job etiã suppssa ad tempus oppssa actuali vita scõa/donoz z virtutũ. ¶ Job ex instinctu sinderisis certificatus sup hoc impulsu tyrãnico demonis/ moz exurgit ad spem de deo/radit a capite mẽtis/crines cogitationũ aut affectionuz supfluas/scindit vestes operationum/discernẽs q⁹ nõ sufficiũt ad meritũ vel ornatũ/tãdem de toto de se desperãs z in se.corruit pnus in terram solidã eternitatis corã deo i q̃ solo spem reponit. ¶ Job impulsus et euersus vt caderet/hũit deũ susceptorẽ/i cuius fiducia dixit adorãs: Nudus egressus sum de vtero mris mee. Põt hic itelligi literalis mr̃/sed appropriatius ad misteriũ matris hec/est iustificatio gratuita p oblationes p eo factas a pentib⁹/sicut in baptismo mr̃o/nouã parit gra mr̃ infantiã. Sic g̃ noz habui vestẽ actual' cuiuslibet meriti mei/dicit Job/dñi ita spũaliter renatus sum Sic ad deũ reuertar in nullo ope meoz opimẽto spem cõstituẽs/dñs dedit vitã opm iocũdam z vberẽ/dñs abstulit eã sua pmissiõe. Sit nomẽ dñi bñdictũ ¶ Job impulsus iterũ fuit a crius dñi sathanas licẽtiat⁹ a domino nõ solũ pdidit vitã scõam donoz et virtutũ in sentimẽtis solitis. Sed addita sunt sentimẽta ꝓria p immissiões horridas temptationuz de vicijs turpissimis z blasphemijs/qtũs deiceret aia Job in cõsensũ mortifer aut luxurie aut blasphemie Plane si terrebat in somnis sathan Job q̃sto magis in vigilia/puto supabat hec spũalis afflictio corpalẽ/q̃uis esset tanta q̃sta nullus hoim tyrannoz martiribꝫ irrogare sciuit. ¶ Job sedens in sterquilinio ꝓprie despectionis/radebat hanc saniẽ tẽptationũ testa cõsideratiõis ꝓprie fragilitatis tãq̃ audiret a dño cũ paulo taliter colaphisato. Sufficit tibi gra mea. nam virtus in infirmitate pficitur. Qualiter hoc sane dum horrẽdas blasphemias demonis/Job tolerat inuitus nec succũbit/nec obedit vtori dicẽti. Bũdic deo z morere. vtor ista/est vel sensualis vel inferior ps rõis/quã compescit superior. ¶ Job ita cõclusit Si bona suscepimus de manu dñi/bona scz q̃lia tẽtatus optabat vt eẽt iuxta menses pristinos dum delectabat in dño. Mala aũt q̃re nõ suscipiamus/et hoc tristicijs z oppositꝫ sẽtimẽtis. ¶ Job placẽtissimã obtulit hostiam de seipo/dans se totũ deo. qz nichil ascribit sibi nihil retinet/nõ exteriorẽ sbam nõ ꝓpriis fecũditatem/nõ opm bonitatẽ/nõ cõsolationẽ/nõ iocũditatẽ. Sit nomẽ dñi bñdictũ/hoc vnũ sufficit sibi hãc requirẽti Opa sequũtur mortuos in dño/non ꝓcedũt/fiunt ipis ad iocũditatem z gl'am etiã peccata ptẽrita non qz pctã/sed qz remissa tecta/nõ imputata/p illã que multitudinẽ operit peccatoz caritatem.

Decas sexta

B

Fraudulẽtus impulsus pnicio sior est q̃s violẽtus/eoq⁹ magis f latet neq̃ ita frequẽter aduersus ipm solet ad deũ et scõs anglos eius fieri cũ speãli humilitate recursus/nisi forsitan ab illis ꝙ p bona cõsuetudine exercitatos habent sensus. ¶ Fraudulentus impuls⁹ vt euitet/petitio vr̃ magꝫ illa fieri Et ne nos inducas in temptatiõem At vero cõtra violẽtũ et malignũ.reliqua matie formak sed libera nos a malo. Vel fm aliã litteraz/a malignoi.a male ignito.in quo mũdus positus est totus. ¶ Fraudulentus impulsus/fallere q̃rit fm omne genus fallaciarũ in sophista. Et scõm omne genꝰ stratagematũ/iure bellica. Et scõm brocardica iuristarũ/et scõm insolubilia z obligationes logicoz.imo etiã ꝓportionabiliter ad omnes industrias aialiũ sese fallẽtium Silr deniq̃ ad laqueos aucupum/ad hamos et retia piscatoz/ad funes et pedicas cũ decipl'is/ad laq̃os venãtiũ/ad cautelas luctaruz/atq̃ inuolutiões disputantium. ad furias gladiatoz. ¶ Fraudulentus im

pulsus/ Nonũq̃ illa queat eos et in decepti
onis foueaz p̃cipitat/eoipo q̃ sup ipis no
ticiã alijs tradere satagũt ampliorẽ. Fouea
vna ẽ supbie inaniter gliantis z se ceteꝛ in
hac re p̃ferentis. Altera dũ de paucissimis
estimat aquisse oia vl maiora. Tertia dum
et alios vult ad huius doctrinalem cogni
tiõem tradere curiosius q̃ opꝛtet. Quarta
dum vincere cõfidit in illis. Quinta dum
irridet vt idiotas z expositos omni lapsui
pctõꝛ ignorãteꝭ. Sexta si repidioꝛ fiat ad
oꝛois auxiliũ. Septima si minus p̃caueat
circuitus demonũ/q̃s notos sibi. ¶ Frau
dulentus impulsus eo sepe plus z citius il
laqueat/quo q̃ritur p humanã industriam
magis vinci. Presumptio enĩ de viribꝫ sci
entie vel ingenij. mereꝭ illudi/et eo amplꝰ
q̃ nõ arbitraꝭ illudi vel tẽtari. ¶ Fraudulẽ
tus impulsus/dũ p̃dicãdo vel scribẽdo de/
tegitur et palatur acrius fm diabolũ q̃rit
machinatiões ad vincendũ etiam ex sui vi
ctoria est furorẽ rõabilis/z amãs cõcupiscẽ
tiaz/q̃re in eo rõem/q̃re pacem z nõ inueni
es. ¶ Fraudulẽtus impulsus/fecit vt Da
uid z alij ꝓponerẽt psalmos aduersus ipm
q̃s cuz doctrina pauli/illi nõ sapiũt/q̃ nũ
q̃ p hmõi dolosos insultus tẽtati/victoreꝭ
euaserũt/facti p humilitatẽ exaltati. Ex ẽ
p̃cipue tẽtationũ vtilitas/sil vt expiamur/
qm̃ p multas tribulatiões opꝛtet nos intra
re in regnũ dei. ¶ Fraudulẽtus insultus si
cognoscit in generali/parũ vz ad euasionẽ
Et si in pticulari nõ sufficit hũmana virtꝰ
sine gr̃a ad supatiõem. ¶ Fraudulentꝰ im
pulsus/acceptioꝛ et familialioꝛ est sathane
q̃s solus violentus/p quã opprimit omne
iu diciũ rõis p languoꝛes boꝛridos corpa/
les. plus enĩ q̃rit alias sic impellere/q̃ ipu
tabiliter peccẽt: q̃s in lapsum p̃cipitare ta
lem q̃ nihil imputet eis de his q̃ patiuntur
que dicũt aut faciũt ad peccatũ ¶ Fraudu
lentus impulsus eo plus debet formidari
et esse suspectus/quo magis ꝓgnoscit q̃ sa
piens videt et timet. Stultus ignoꝛat et
transilit. hinc vetus apud grecos puerbiũ
Eruditio timorẽ/ignorantia audaciã pa
rit. iungaꝭ exemplũ ex natura quaz duplex
explicat versiculus. Si volucri capte dat
sors euadere posse. Partibꝫ in cũctis esse ti
met laqueum.

Decas septima

Dolosus impulsoꝛ sathan a sede
positus vntur cautelis sophista
rum. se celat/et mlta petit. Celat
se nũc sub habitu theologi/ nũc
p̃dicatoris/nũc cõfessoris. nũc religiosi. nẽ
solitarij/nũc plati/z ita de quolibet statu se
formãs vertit in oẽs/hinc noia mille. Hil
le nocẽdi artes. ¶ Dolosus impulsoꝛ ab i
itio sub figura serpẽtis astuti se fingit theo
logum. locutus est ad Euã de deo/q̃rẽs in
dolo cur p̃cepit vobis deus z̃. Fallax im
pulsoꝛ illuc puocat/vt indubitatiõem/ cer
tũ p̃ceptũ dei ꝓuertaꝭ. factũ est vt impulit.
Rñdit mlr iam sibi blãdiens/iam obediẽ
tia trepidans/ne forte moriamur/subintu
lit audax z mendax/nequa q̃s moziemini. p
mus accusauit de inuidia deuz/ accẽdit ad
scie desideriũ/futuros deniq̃ spospõdit pa
res deo/vicit. deposuit ꝑmos cũ sua poste
ritate de sede dignitatis sue. ¶ Dolosꝰ iste
nequoze p̃tia tentauit postea xp̃m/theo
logisans in allegatione scripturarũ/sed ve
ra theologia supauit falsam/z humilitatez
exaltauit ¶ Dolosus impulsoꝛ theologisa
bat apud demoniacos q̃s curabat christꝰ/
Clamans/q̃ tu es filius dei/vnus inter a
lios/delectatus in nouitate verboꝝ. Primꝰ
vocauit xp̃m ihm nazarenũ. Sed nõ sine
bat ibs demonia loqui. nolẽs a p̃fe mẽda
cij/testimoniũ accipe veritatis/miscẽt enĩz
sp falsum aliq̃d veritati/quo citius recipi
atur toxicũ melle litũ peccati. ¶ Dolosus
impulsoꝛ theologisabat in puella phitho
nica de actibꝫ apl̃oꝝ q̃ testificans de paulo
et socijs. Isti hoies serui dei excelsi sunt/q̃
anũciant vobis viam salutis/phibuit eaz
exemplo xp̃i paulus/zq̃ q̃stũ dñis suis ab
stulit p̃secutus est vehemẽter/q̃ cõtra faci
ent fictis miraculis z reuelatiõibꝫ mulier
culaz/vt ita q̃stũ sibi p̃cent vel honorẽ/do
cuit hanc fraudem experientia de multis z in
multis/sub specie sanctitatis/in obfuscati
onem catholice veritatis. ¶ Dolositas sa
thane describit amplissime sub typo trium
amicoꝝ Job/qui figuram tenent hereticoꝝ
rum/sicut q̃rtus heliu p̃sumptuosus sig̃ni
ficat/patet in ipoꝝ disputatione/ Quitus
sathan ostentabaꝭ esse theologus/sz ad pes
simũ cõtra Job finem armabãtur z eo do
losius quo verius z diuinius allegãt i plu
rimis. ¶ Dolositas sic capitur. Erat Job i
terioꝛ hõ spũalis p̃dit sapiẽtia que de sur
sum est. Sciebat homines p̃ apparentiam

dei scōs/qui nō haberent hic ciuitatē manentem/sed futuram inquirerēt. Sciebat qō vltimū nō erat in hoc mūdo iudicium/vt reciperet vnusquisq; opus suū/sed oīa in futurū seruabātur incerta quousq; illuminaret dñs abscondita tenebrarū. Dolositas amicoꝝ Job in hoc erat/qz nō sapiētiam sequebant q̄ desursum est. sed terrenā animalem diabolicā/et hoc fm tria q̄ tpaliter offerūtur bona tanq; fines mūdanoꝝ/i diuitijs/in delitijs/honoribꝫ z pompis. Jta q; tres amici Job beatū dixerūt ppl'm cui hec sunt/Job vero dixit/beatus ppl's cui⁹ dñs deus eius. Dolosus inde consurgit aduersum Job impulsus/qz nō collaudat vita hanc veteris hois/sed ex cōsideratiōe peccatoꝝ z miseriarū q̄bus cōpedita ē/maledicit odiendo/detestandoq; nō naturaz sed culpas z miseriam/neq; perit cū absoluto rōis iudicio impossibilia fieri sed q̄dam velleitate cōdictionata/cōcludit tandeq; se miserias nō pati ꝓter peccata sua/put imꝑperant amici/nec desperatiū hac vita in q̄ nec pōt/nec debet/felicitas expectari. cum bonis sepe mala et malis bona pueniant/et hoc q̄dem lege certa dei. sed nobis ad plenum nō cognita. Dolositas sathan manifestatur in belin garrulo/fastuoso/q̄ non cōsolatoꝛ sed onerosus z amarus insultatoꝛ/verba iactat sapie/inuoluens/teste domino/suas sermonibꝫ impijs caret illoꝝ sensu intimo q̄ roborat nō aliter q̄s mḷti doctoꝝ vel xp̄ianoꝝ iactant de iudicijs dei. z de maiestate sua. de sapia z bonitate verba magnifica sed velut in somnio.

Decas octaua

Malignus impulsus/ex pura z excogitata malicia/puocat ad peccādū/sicut honestas sola trabit bonos ad laudabiliter opandū Est enī hec palma vicioꝝ honesta polluere delectātur cū malefecerint/z exultāt in rebus pessimis. Malignus impulsus ferri nō pōt impuram maliciam sub rōne solius malicie/ratio qz fm dionisiuz nemo ad malū aspiciēs/opat. nō enim habet rōnem appetibilitatis vt sic Malignus impulsus hz ꝑ suo termino fantasticā supbamq; libertatez. Tractat illud btūs Aug⁹ de furtu pomoꝝ dū puer esset/cōcludit tandē q̄ nō delectabat peccatū/sed libertas fl'a peccandi. Dicit alibi q̄ felicitas mūdanoꝝ est impunita nequicia/peccent vt voluerīt Hec aliquis dicat cur ita facis/nec puniat Malignus impulsus/apparet in blasphemantibꝫ horribiliter nomē dei z sctoꝝ sctāꝝ q̄s suarū sine cā sed sola libidine blasphemandi sic impune. Jnde est illud q̄rūdam nobiliū ad rusticos. Tu das animaz tuam diabolo. tu negas deum. tu despicis. cur boz cū non sis vir nobilis. Malignus impulsus. in ꝓphanationibꝫ solennitatū et locoꝝ sacroꝝ/vtilitate nulla sequēte/docent hāc malignitatē insanie falsē q̄s palliant sub noīe festi stultoꝝ/vbi fiūt horrenda supra maliciaz paganoꝝ i cōculcatione rerū deo sacratarū. Malign⁹ impulsus ostendit in dehonestatione ꝑsonaz pure gratis/qualiter fuit in nerone/qui ꝓpriam euiscerari iussit mrēm. iussit et prēz ciuilem senecam mori/gaudebat in crudelibus moribꝫ senatoꝝ. Denicq; nimis valde debachata est sathane malignitas ꝑsecutione tot martirū sup rabiem beluaꝝ/Exurge et toto malignitatis spū debachare. dicebat Vincētius ad tyrānū/malignitatem imꝑpera. Malign⁹ impulsus impellit insipiētes vt dicant in corde suo. imo in ore z ope. Non est de⁹/cū tū velint ipi neq; q̄s adorari sicut deus. Sed ista est inuidorum malignitas/iacturam ꝓpriam querere in alioꝝ lesione Malignitas diabolica est conari mulierē violare qz casta est/quia virgo est/qz nobilis est et honesta/licet in corpe deformis sit. q̄rere ꝓterea societatem in peccatis/nec sibi satis esse ꝓpriam damnatiōem/sed neq; ꝓponere quicq; de pnia. imo dolere si sibi malicia displicens esset. Malignitas est diabolica delectari in mendacijs qz fallunt/trabere ꝓterea sācto rum puoroꝝ z puellarū innocētiam ad peccandū/delectari deniq; in peccatis extraordinarijs q̄ abhorret natura/nec adduntad delectatōez libidinis/nisi corruptam sanitatem sicut febricitātes aut mulieres ingnate gaudēt in cibis q̄s abominabiles sciunt sani. Procurat iste malignus exerceri/qtūs ex pudore cōfitēdi reatū taz pudendum. corruant in damnatiōez orē clauso. zodoma enī dicitur mutaz Judas q̄ interptatur cōfitēs victor misticus in cornu dextro peccatoꝝ cōmuniū ꝑstratus prout in sinistro sequētium ad inuentiones in peccatis est. Malignitas diabolica delectatur multitudine peūtium/non solum

qz peunt sed qz p alios peunt/scit qz si vo/
luerint seductores alioz penitere postmo/
dū/ viz pniam inueniant pfectam qz redde
re nō potuerūt eos quos pdiderūt/neqz p/
terea restituent q̄ tota malignitate pus de/
struxerūt mille modis siue mō. Deniqz sua
det et impellit ad blasphemias ptra spūm
sanctū q̄ sunt p̄sumptio/impenitentia/de/
speratio/inuidētia fraterne gratie/impug/
tio veritatis agnite. de quib⁹ non est hic p
singula disserendum.

Decas nona

F

Malignitatē sathane tyrannicā et
aptam supat in multo sua in an
gelū lucis malignitas transfor/
mata/qs ista crederet si bocapo
stolus nō diceret/nō ignorās astucias ei⁹/
pmanet iste malignus in arrogantia cōce/
pta/vult extolli sup omne qđ dicit deus/bz
suū neqz spūm. Im quē satagit in destructi
onem nō edificatiōem dare suis de corpo/
re peccati fallaciter diuisiones apparentes
nō exītes gr̄az/instar spūssicti. Huic ipel/
lente eo pmittēte deo/datur Imo sapientie
alij aūt Imo scie scōm neqz spm̄/alia fides
falsa in eo spū/alij opa virtutū/alij gr̄a sa/
nitatū/alij pphetia/alij gr̄a linguarū/alij ī
terptatio Imonū. ¶ Fictus lucis angelus
qz ista possit inducere ēt̄um pmiserit deus
testis est apl's/loquēs de antixp̄o/testis in
sup loquens de laude caritatis sine q̄ pōit
excellētes gr̄as dari posse/sz inutiliter. Si
linguis boim ināt loquar et angelo⁹. Et/
ce Imonez sapie z scie z genera linguaz/si
habuero pphetiam/ecce notatā. z nouerim
misteria oia. Ecce interptatio Imonū cuz
sapia mistica/iūgit omnē sciam/iūgit oēm
fidē/iūgit mirabilia in translatiōe mōtiuz
iūgit distributiōez boim facultatū in cibos
paupm/ꝺcludit in martirio q̄ tradit corp⁹
ita vt ardeat. ¶ Fictus lucis angelus suos
habet appentes apl'os/suos pphas/suos e
uangelistas/suos pastores z doctores. im/
mo z suos martires/suas virgines/suos he
remitas et monachos/ad cāsumatiōem re
pbi corpis sui/cuius ipe est caput et rex su
pbie/sicut humilitatis z obedētie xp̄s rex
et caput exīstit. ¶ Fictus lucis angelus vt
opetur in aliquo talia q̄ dicta sunt/pmo se
minat tumoris spm̄/et impellit ipm vt am
bulare cupiat in magnis/vt sit placēs z sa/
piens sibimetipi in oculis suis. Quo obtē
to iam illudit et adulatur/impellit et delū/
dit/quemadmodū voluerit nisi succurrat
gratia salutaris. imo iam talis factus est si
bi demon/se decipiens/et fantasticās/z de
stulto p adulatiōem pniam insanū se faci/
ens ¶ Fictus lucis angelus/si cū tanta di
gnitate creatus/potuit p sui cōplacentiam
adulatoziā ita decipi vt appeteret similis esse
deo. Sic de eua suo mō reddit minus ad/
mirabile si respexerimus ad hoim insaniaſ
qui cū tot subiaceant miseris cōtinuis inē
ti sunt/qui se p̄cipent coli vt deos/inuenti
qui se p supbiam demētarent miris modis
humane fragilitatis obliti. ¶ Fictus lucz
angelus/cuius cibꝰ electus/et qui bz fidu/
ciam influat iordanis in os eius/studz ap
parere in deuotis z cōtemplatis maxie mi
rabilis. Absorbet itaqz mare mūdanorum
absorbet et mare oim fide vera xp̄i carentiū.
Sed xp̄ianos absorbere/deuotiōi cō
templationi qz deditos sua pncipalis ē vi
ctoria. ¶ Fictus lucis angelus/si viderit a
liquē xp̄ianū quē nō audet a fide palāauer
tere/studet ipm ad pctā carnis et mūdi/se/
pius impellere qz si repulsum se senserit/q̄
rit aliud machinamentū vt ad opposita vi
cia que nō sunt carnis z mūdi vehementer
impellat. ¶ Fictus lucis angelus pascit a
liqñ suos familiares cibis delicatissimis q̄
nō carnales appent sed oīno spūales/et q̄/
les comedunt electi filij in mensa p̄ris sui
dei. Itaqz cibat eos ex adipe frumēti sacre
scripture. in misteriis suis elucidādis/z de
petra fidei q̄ est xp̄s falso melle/qz falsa dul
cedine saturat eos. qz pl⁹ z aliter comedūt
quā satis est/vt cū fuerint saturati dicāt ela
ti p supbiam/quis nr̄ dñs est. dicāt non su
mus sicut ceteri boim peccatores. ve ve ve
tibi. ¶ Fictus lucis anglus si nō promerz
in sua rōcinatiōe/nunqz boztaret vt quere
ret/bō sentire et gustare quā suauis est do/
minus/p̄sertim circa misteriū incarnatōis
et crucis qđ aduersum maxime sibi scit ne
qz ipe spūs. Nō aūt impellit ad hoc sentiē/
dum z gustandū/nisi qtūs in p̄sumptiōis
spū magis illaqueat. Celat insup laqueos
sue neqcie sub fossa humo crucifixi vel ope
ris p̄ñ. Qui sup his dubitat/habet histori
am de Martino. habet de plurimis here/
mitis. habet de xp̄o quē voluit theologisā
do decipe ¶ Fictus lucis angelus. si super
bos suos fallit. si excecat in pleno meridie
legis xp̄i sub imagine crucis sue religiōis.

sue pietatis. sue ad sanctos ⁊ sanctas/ad te etiam beatissima nō cōqueratur/sed humiliet̃ur humana p̄sumptio. ¶ Nō enī placz ꝺo vir sup̄bꝰ/etiā si ascēdit in celū sb̄ titulo deuotionis/sub titulo crucis/⁊ sub titulo beate virginis ⁊ sctōꝝ/sup̄ eius q̄ ex ipō ficꝰ est/et si fictus. igitur ypocrita. q̄re hoc ? q̄a suam nō dei gl̄am solam q̄rit/q̄ rursus nō dei bñplacitū in plificatiōe btōꝝ opm p̄ obediētiam/sed meretriciam sterilemqꝫ quodām̄ pſequit̄ in sentimētis/nescio q̄livo/luptate/nō q̄ malū sit ī dño delectari. sz caste fiat et pie/cū obseruatione p̄ceptoꝝ/nō habendo velamē malicie libertatem.

Decas decima.

¶ Exaltatur humilis/cōtra violentū/cōtra fraudulētū/cōtra maligñū demonis impulsum/q̄ diuinꝰ ⁊ angelicus impulsus/vtuosus/sapiens/⁊ benignus/succurrit in electis. ita diligentibꝫ deū oīa coopant̄ in bonum. et ita oīa vt etiā diaboli machinamēta sinistrorsum impulsiua/cōuertāt̃ur ī bonū. Sit Job in exemplū hic/q̄ pditis oībus ⁊ ple duplicia reptauit septē ei filios ⁊ tres filias restituit. ¶ Exaltat̄ hō pꝰ demonis insultus/si ad moralia traducimus/q̄ reddūt̃ur sibi vsus ⁊ oblectamēta septē donoꝝ q̄si totidē filioꝝ ⁊ triū virtutū q̄s theologicas noiam⁹/et ita reddunt̄ septē filij/et tres filie domus q̄ virtutū ¶ Exaltatur hō tētatus dū fit amplius timoratus ⁊ pauper spū/dicēs illud ex inia. Ego vir videꝫ pauptatē meā. et illud. Tu autē susceptor meus es/gloria mea ⁊ exaltās caput meū. cū ceteris. in hanc sniam/quoꝝ nō est nūerus. Cognoscūt bruta liberatores suos vt elephas/⁊ fuiūt eis/q̄to magis post tot tētationes ꝺz hō gratū dño famulatū. ¶ Exaltatur amplius hō liberatus/in pietate ⁊ mititate circa primos. q̄ didicit ex his q̄ passus ē/miseroꝝ misereri/sunt ip̄i peccatores publici/sunt publicani ⁊ meretrices. nemnem iudicat/neminē damnat/dño suo stant aut cadūt/aut sibi stant potius. potēs est enī de⁹ stabilire eos/sicut ⁊ me fecit. pꝰ tot lapsus. ¶ Exaltatur in scia miseriaruz seculi/vel lucrū p̄tis exilij. q̄us sit vinere p̄pius sit ⁊ mori lucrū/vitam in patiētia degat/habeat in desiderio mortem. Denicꝫ sit idoneus in sua scia p̄ expientiā habitaz/docere alios q̄ et qualia sunt diaboli machinamēta q̄s occulte insidie/quam oppressiones violēte. Hinc timoꝝ nocturnus mundi et carnis. Hinc sagitta volans diaboli. Hinc negociū pambulans in tenebris/in ppletis. Hinc incursus in importunis et violentis. Hinc demoniū meridianū ī manimis appentibꝫ bonis. Hinc casus tot hominū a dextris a latere ⁊ a sinistris. Et q̄s muniet se aduersus has insidias q̄ nō exptus fuerit eas. ¶ Exaltatur impulsus ⁊ forte deiectus. sed resurgens fortioꝝ. Exaltat̄ dico in spū fortitudinis/et esurie iusticie/sentiens q̄z nulla sint p̄tia quibꝫ possit inniti. ideo q̄rit sibi eterna. ¶ Exaltat̄ in spū consilij/sentiens iam ex intimo gustu/q̄m nō ē cōsiliū/nisi in iustificationibꝫ dñi/q̄liter sētiebat q̄ dixit Cōsiliū meū iustificatōnes tue. Hec ē vera discretio spūum lex dñi nō vt fingit ille malignus/ex motu ⁊ impſu/nescio quo cordis nostri/vtiqꝫ signo fallaci/Cor tuū/iniquit sapiens quasi pturientis fantasias patitur/nisi a deo fuerit immissa visitatio Docuerūt hoc habētes phitonicum spm̄. docuernnt innumerabiles/qui dimissi scōm desideria cordis eoꝝ/iuerunt in adinuentionibꝫ suis/et perierūt vtinam soli. ¶ Exaltatur in spiritu intellect⁹. iuncta cordis mūdicia. Dat enim vexatio intellectū. dat crebꝛo purificatiōem in oculo cordis/quasi colliriū/quasi fel tobie/q̄si p̄piluvium. ¶ Exaltatur in sapientia/iūcta pace ⁊ adoptione filiali dei. Si enim fit timoratioꝝ vt p̄misimus/si pauperioꝝ spū/si lugentioꝝ/cōsequens est q⁹ spū contrito ⁊ humiliato/spūi quoqꝫ purificato p lachrimas ⁊ illuminato. Det sapie gustū ⁊ pacē que expugat omnem sensum. Sufficiūt ad extremū tales filioꝝ restitutiones/gratiores p⁹ lapsū. p⁹ tot amaritudines. ¶ philosophica vox est. q⁹ opposita iuxta se posita magis eluceſcunt. dies ex nocte. dulcoꝝ ex felle. sanitas ex infirmitate. vigilie veritas/ex somnioꝝ delusione fit apertioꝝ/vera sensatio sapiētie post frenesim vel reuersatiōez stulticie. dum vigilans se habet vt somnians. sed gratia reddita. reddit pariter et sensum verum in virtutis vigilia constitutū. ¶ Exaltatur postremo liberatus a tentatione quia speciositas redditur amplior in spe fide et caritate p afflatum sancti spirit⁹. contrarium aquilonis impulsibus. sic optabat apostol⁹ fieri. Dominus inquit spei replebit vos in oī gaudio ⁊ pace i credēdo

vt abundetis in spe et virtute spiritussancti/que virtus est caritas. Ecce tres filias. Sciunt liberati post impulsus fidelitatis et desperationis / q̄s serenus postmodum fidei radius/quā certus innixus spei /quā iocundior caritatis ardor/subsequunt/dū depositis de sede potentibus prius animā vexantibus/fit domino liberante quod sequitur. Exaltauit hūiles/fit et gratiarū actio p canticuz. Magnificat anima mea dominum ꝛc̄.

Finit Centilogium de impulsibus ꝛ sō iungūtur tractatus de theologia mistica q̄ satisfaciant tertie parti promissionis facte in pbemio sex lectionum.

Incipiunt considerationes venerabilis ac egregij sacre theologie pfessoris magistri Johānis de Gerson Cancellarij ecclesie parisien. de mistica theologia:

Prologus

Penitemini. et credite euangelio Mar. ꝑmo. Astrinxit me pmissio nouissima / illud aggredi qō vestram expectationem repetere nunc sentio. oīdere scz An cognitio dei melius p penitentem affectum/q̄s p intellectum inuestigantem habeak. Ubi enim debeo. si forte pijs aspirante conatibus deo/ poterit studium meum eaipa ad cōmunem intelligentiā deducere que super theologia mistica/hoc est occulta/diuinus tradidit Dioni. edoctus non dubium ab illo qui ait. Loquimur sapientiam apud pfectos/sapientiam in mysterio que abscondita est. Donari preterea meditor si ea que de contemplatione meditatione. raptu. extasi. et de excessu mentis. de diuisione spūs et anime. et similibus/doctores elevati scriptis reliquerunt. poterint ita palam fieri et quodāmodo reuelari. vt alij ab expertis quales rari sunt possint intelligere aut saltez fide credere sanctos illos viros habuisse scientiam longe altiorem a natura cōmuni. quos ad supmentales rapuit excessus diuina contemplatio. Dicaz vero quod frequens est apud vnūquemq̄s in aggressu alicuius vel insoliti vel arduitrahi quippe solet animus in varias ptes pro varietate rationuz operis. Cōperi hoc ipe pluries/nomiatim in re p̄senti. Tractaturus itaq̄s materiam/qua nulla sublimior est/nulla diuinior/sed nec vlla queri difficilior/sicut nulla potest salubrior inueniri/vtpote in qua nostre felicitatis cardo figitur. Contremui ad aspectum maiestatis huius sapientie/verens ne perscrutator e⁹ volens fieri opprimerer a gloria. Debinc expaui ne superba presumptio vexaret me Quis enim magna moliens nō impugnatur ab ea Extimui deniq̄s ne de curiosa singularitate notarer quā duabus vltimis lectionibus sceleris condemnaui Atuero poterant hec turbare retro q̄s flectere pedes mee inuestigationis ne progrederer/si ō solis viribus propijs confiderem /et non in eo qui dicit. Querite dominū semper Si preterea constrictus duplici officio publico non deterrerer/aspiciens damnationez serui pigri abscondentis talentum domini sui/audiens quoq̄s angelum apud Thobiam q̄ opera dei reuelare et confiteri honorificum est. Deniq̄s si primuisset sapiēs ea que commemoramus non dixisset de sapientia. Quā inquiens sine fictione didici et sine inuidia cōmunico et honestatē illi⁹ non abscondo. Nō autem de iactantia additum ē. vtinam qui gloriatur in domino glorietur. Quis assecurabitur homo viuens sup terram etiaz si supra astra celi posuerit nidum suum/etiam si in lecto cōtemplationis dormierit. etiam si māna deuotionis absconditum gustauerit. Quid hec omnia? Quis non expauescat horrore vehementi quando a celi palatio detract⁹ est lucifer. a medio lapidum ignitorum in sterquilinium damnationis? Quādo in die illa duobus existentibus in lecto vn⁹ assumet et alius relinquetur. Quando demum filij israhel pstrati sunt in deserto qui pane celi vescebantur et inimicos suos eos qui mēriti sunt ei cibauit dñs ex adipe frumēti/et de petra melle saturauit eos. Ue michi si gloriam meā quesiero. illa prorsus nihil ē. Illa nihilominus condemnabit me. Ue si gloriatus fuero in damnatione mea ꝛ in nihilo/terreat aplica tuba. Si inquit habuero ꝓphetiam ꝛ nouerim misteria omia et omnem sciētiam et si habuero oēm fidē. ita vt montes transferam/caritatem autez non habuero/nihil sum. Quis autem cer/

tus est sine miraculo caritatem se habere? Quid scis pauper homuntio si lumen alij quod intelligentie aut aliquis tepor tenuis deuotionis videtur dari tibi seruo negꝫ et hoc ad vtilitatem alioꝝ vt illumineutur vel calescant. tu vero instar cerei accensi redigeris in cinerez. ¶ Auerte hoc misericordissime deus. etsi de te loquendum est si inte exaltandum/exultemus cum tremore. et doceamus cum humilitate querendo vnicam gloriaz nominis tui p seruos tuos dominos et fratres meos/quibus ideo de secretis sapientie tue loqui velle mihi videor vt dimissis interim sterilioꝝ studijs/diuaricantibus animū ad multa/inflammet eos verbum spūs tui querere te in simplicitate cordis. Intelligere porro quale est illud. Vacate et videte quoniam suauis est dominus. Stimulentur postremo ipi nō ita soli tradere se intellectui ipm erudiēdo q affectus aridus/imo passionibus horrescens et sordescens deseratur. Nam apud quos alios aut quonā potius loco altero doctrina hec de theologia mistica traditur? Quod si hoc ipm attingere quod optato denegatum fuerit ignoscat peccatis nostris deus/et pium qō habere mihi videor desiderium aut tollat si impium est etsi fallor/aut si recte cōscius sum iustificet me in iustificationibꝫ suis ille qui desideriuz pauperum exaudit et pparatiōem cordis eoꝝ audit auris sua. Judicare pupillo et humili vt non apponat vltra magnificare se hō sup terram. ¶ His itaq; plocutis pcipue ad fodiendum de pfundo humilitatis locum quo sine collapsu tota dicēdoꝝ fabrica solidet. Et ab oratione more diuini dionisij sumendo exordium explicabo materiam disiunctim p cōsiderationes seu annotationes in modū capituloꝝ q̄tinus auditor recreetur interuallis/z nō cōtinua confusaq; locutione lasset̄ur. Nihil quoq; noui allaturus sum qō nequeat in alijs sctōrum libris inueniri/ab eis nimirum quid omissum est. sed eoꝝ sententias meo ordine ac verbis explicabo. ¶ Tractatus iste de mistica theologia. xliij. ꝯsiderationes continet/et octo partes habet seu materias pncipales. ¶ Prima pars est de quibusdam preambulis ad theologiam misticam et a pma cōsideratione vsq; ad nonam inclusiue. ¶ Secūda est de natura aie rōnalis et sex potentijs eius a nona cōsideratione vsq; ad decimamseptimam. ¶ Tertia est de luminositate dictarum potētiarum a decimaseptima cōsideratione vsq; ad vicesimā pmam. ¶ Quarta de cōtemplatione meditatione z cogitatione a vicesima pma vsq; ad. xxvi. ¶ Quinta de tribus oculis animę z de tribus affectionibꝫ correspondētibus in. xxvi. et. xxvij. ¶ Sexta est de acquisitione theologie mistice et ō decē eius differentijs ad theologiā speculatiuā a. xxviij. vsq; ad. xxxv. ¶ Septima est de amore et eius triplici pprietate. et ibi de raptu et extasi a. xxxv. vsq; ad. xl. ¶ Octaua est de viaz mortis qui amantem vnit cum deo et stabilitat requiescere facit a quadragesima vsq; ad finem.

Sequitur prima

consideratio de triplici theologia scz ppria symbolica et mistica.

Aliqua est theologia mistica vltra eā q̄ vel symbolica vel ppria nominatur. Ita enim sepate tractauit de ea sub ppio titulo beatus Dionisius a conscio diuinoꝝ secretorum Paulo doctus. Cum enī scripsisset ō theologia symbolica que vtitur corpeis similitudinibꝫ translatis ad deū vt q̄ est leo lux agnus lapis et similia fm quā dicit̄ de⁹ omninomi⁹. Cū pterea tradidisset theologiam ppriam p quā ex effectibꝫ reptis i creaturis pfertim pfectionibꝫ ad extra cōsurgi⁹ ad affirmādū aliqua de deo vt qō est ens z vita a quo omnibꝫ deriuatū est esse et viuere. Tandem addidit modū inueniendi deum pfectiorē ceteris quo p abnegationem et p excessus mentales tanꝫ in diuina caligine videatur deus. hoc est in occulto et in abscondito vbi posuit tenebras latibulum suum qō attendens vnus ex pphis sub assertione clamauit. Vere tu es deus absconditus. pterea hic liber intitulatur de theologia mistica. Misticum autem interpret̄ absconditum. Prim⁹ liber deest apō nos Scōus aūt de diuinis noibꝫ appellatur.

Consideratio. II.

tractat abnegatiōem silitudinū z explicat

Theologia mistica innititur ad tui doctrinā/expietijs habitis ad intra i cordibꝫ animarum deuotarum. Sicut alia duplex theologia exbis pcedit q̄ extrinsec⁹ oñdit

Concors est omnium doctor sententia q theologia mistica pcedit p abnegatiões vt q deus non est leo bos lapis ꝛc. Quis autem diceret q theologia mistica solã abnegatiõem consectetur nihil relinquẽs de deo positiue cognitum vel exptũ? Et sane cum anima nõ nihil operetur ꝛ/nõ nihil patiatur in tali statu cõstituta/vt aliqd expiatur necesse est. Illa aũt expientia que intrinsecus habetur neqt ad cognitiõem intuitiuam vel immediatam deduci illoꝝ qui talium inexpti sunt. quemadmodũ nullꝰ posset docere pfecta intuitiua ex cognitione q̃ res est amor apud illũ qui nunqꝫ amasset. que similiter res est gaudium aut tristicia/ aut alia ex passionib intrinsecis anime/ si nunqꝫ aliqua tali passione fuisset affectus Hoc idem de cecis respectu coloꝝ/ꝛ nõ surdis respectu armoniarũ dici solet. Has vero cognitiones exprimẽtales de deo/interius vocant sancti varijs noib/sicut p reivarietate multiplicate sunt sup numerum Vocant autem cõtemplatiõem. extasiz. raptum. liquefactiõem. transformatiõez. vnionem. exultatiõem. iubilũ. Jubilũ esse supra spiritum. rapi scz in diuinam caligi/nem. gustare deum. amplecti spõsum. osculari eum. gignere de deo. et parere verbum Introduci in diuina cellaria. inebriari torrente voluptatis. curtere in odoreꝫ vnguẽ toꝝ suoꝝ. Audire vocez eius. intrare in cubiculum. in pace in idipm dormire et reqe scere et cetera.

A

Consideratio. III

Anime rõnalis capacitatem et indiciũ ponit ꝛ idiote recte sentiẽtis cognitionem docto prefert philosopho.

Theologia mistica sicut innitit expientijs pfectiori certitudine cognitis. Ita pfectior atqꝫ certior debet iudicari. Nullꝰ ambigit aiam rõnalem pcellere/tum in essentia. tum in virtute et operatione/supra quaslibet alias creaturas/post angelos a quib miorata ẽ paulo minꝰ. Propterea si p ea q̃ facta sunt/cognoscit deus/ sempiterna q̃z virtus eius ꝛ diuinitas/ipe sane in illis effectibus vel ex illis amplius cognoscet q̃s pfectiores eẽ ꝓstat/ꝛ certiꝰ qz certiores Exprimẽtũ q̃ppe q̃le erit ab extrinseco certuz si illud qõ i intrinseco fit nõ certissimũ ab aia expiente, iudicetur. Ex quib elicio pulchrum corollariũ. Qõ si phia dicatur scia ois pcedens ex expientijs/ mistica theologia vere erit phia. Eruditiqꝫ in ea quõlibz aliũde idiote sint/phi recta rõne noiantur Inde xpus exultans spũ Confiteor tibi i/quit pater dñe celi ꝛ terre qz abscõdisti hec a sapientib ꝛ prudẽtib et reuelasti ea puulis. Ita pater qz sic placitũ est ante te/non meritũ. Vñ ꝛ sapia puulis locuta est/et lex dei puulis dat intellectum.

Consideratio. IIII

Ostendit nõ posse quenqꝫ pringere ad interiora spũs nisi doctũ et expientia refertũ.

Theologiam misticaz q̃uis nullus attingat pfecte ignoratis eꝰ pncipijs q̃ p expientiam interiorem accipiũtur. Nõ est tñ ab eꝰ doctrina danda vel accipiẽda desistenduz

Similitudo in ceteris scientijs philosophicis facit pmam ptem esse pspicuam. Ignorato quippe q ignis est calidus et a qua frigida. aut q eclipsis lune fit p interpositiõz terre diametraliter inter solẽ et lunam/et ita de similib. cõclusiones ex talib deducte/nõ sortirentur certitudinẽ. nisi q̃lis habet de pncipijs/aut minorẽ. Cognitio aũt pncipioꝝ in casu nostro si haberetur haberetur p solam fidem ꝛ credulitatẽ/p quã narrantib et exptis cõsentim? Nihilominus p scõa pte cõsiderationis addam? q pauce sunt aut nulle scientie naturales ad quas tractãdas et addiscendas veniẽt multi qui talium scientiaruz pncipia accederint ab expiẽtia ꝓpria. Sed multa ex aliorum approbatis assertionib psupponũt Sic Ptolomeus in astronomia. sic Ipocras et Galienus in medicina. Sic alij in istis et alijs scientijs studiosi fecisse quotidie qꝫ facere cognoscuntur. Hoc viderunt Pithagoras Plato Aresto. et Phus noster Paulus Quoꝝ pmus indicebat discipulis suis vt p quinquennium silerent. dictis suis crederent. Ellius dixit sumenduz esse ex credulitate compendium. Tertiꝰ ait addiscentem oportere credere. Quartus similia pene verba posuit in dissimili materia. Oportet inqt accedẽtẽ ad deũ credere.

Consideratio quinta

arguit presumptionem in eruditis ꝛ intimam experientiam prefert omnib alijs iocunditate. sapore. et pspicuitate

Quia nemo scit que sunt spūs nisi spūs q̄ in ipo ē / ꝓterea disco li sunt ⁊ nequaq̄ mistice theologie idonei auditores qui nolūt credere vt tādem intelligāt. Veritas hec tum ex seipa ꝓbat. tū ex autoritate ꝓphetica roborat. Nisi inq̄t credideritis nō intelligetis. tū denicq̄ ex p̄cedēti satis patet. Illos e diuerso possibile est multa cognoscere p alioꝝ traditiōem q̄ fidē p̄stabant eis q̄ sciūt viri / experti taliū. asserūt / tam in ꝑmōe q̄ in scriptura / quibꝫ in nullo credere / attēdite p̄coꝝ q̄q̄ inciuile. q̄q̄ discolū. q̄q̄ impium: Eos itaq̄ fallere velle ceteros / nullo pacto suspicari patrē eoꝝ veracissima sāctissima q̄q̄ ꝓbitas. nulli lucro / nulliq̄ honori inhians. nec odio vel alia passiōe vitiosa laborans. Falli aūt eos posse in expientia talit certa q̄liter p̄dixim⁹ q̄s putaret. Adde q̄ nō vnus aut alter ista dicūt. sed mille immo innumere sunt assertiones taliū concordissime dicentiū theologiam misticam per expientiā intimā colligi. eam q̄z longe sublimioꝛē ⁊ vltra q̄q̄ dici valeat iocūdioꝛē / sapidioꝛēq̄ ⁊ pspicacioꝛē existere supra ceteras cogitatiōes ab extrinseco venientes / tanq̄ ille serpāt inter hebetes ⁊ inertes. ista librimis alis circūuolās ⁊ euolans supgredia tur vniuersa. Nō si nullus ē q̄ sibi discredi de suis expientijs interioribꝫ asserēti ferret equo aio. q̄q̄ inciuile sit ⁊ irrōabile imo q̄q̄ destructiuū oīs socialis conuictus inter hoīes si tot ⁊ talibꝫ summe ꝓbitatis ⁊ excellentie viris fides negetur. ipi viderint qui non credunt.

Consideratio. VI.

ostendit affectiones internas nō posse plenarie verbis exprimis

Operationes interioreu pſertim in affectu / nō ita clare pferūtur: nec ita pūt scriptis tradi sic̄ sentiūtur. Et hec est rō q̄re apl's dixit se audisse archana verba / que non licebat homini loqui quoniam illa minus potuit tradere (beato Dioni. exempli gr̄a) q̄q̄ accepat. Rursus btūs Dioni. plus ꝯcepit ex ꝓbis apl'ici. q̄q̄ scriptꝫ derelinq̄re fas habuit. Cui⁹ rei sensibile exēplū est / in speculis semet quodā ordine aspicētibꝫ. Obscurioꝛ itaq̄ est imago in ꝑmo speculo q̄q̄ res ipa. imago deinde ꝑme imaginis ſbobscurioꝛ est in scdo speculo / et ita deinceps i tertio quarto et ceteris quousq̄ mutua reflexio cesset euanescens.

Consideratio. VII.

ponit causam iudicioꝝ quō errat circa doctoꝝ traditiones q̄ vident cōtrarie / cū sint summe intelligibilibꝫ concordes.

Possibile est hoiez minus exptū deuotoꝝ affectuū plus in eoꝝ disputatiōe eruditū inueiri. Capiamus ex silitudinibꝫ argumētum. Medicina q̄dā multa ꝓtinet q̄ in sol' expientijs fundata sumpta q̄q̄ sunt. Attamen nihil ꝓhibet q̄sdā inexptos taliū / meliores esse rōcinatores exptis. q̄m in cecis a natiuitate pōt ineſſe ꝯgnitio rōciatiua magna de multis q̄ p visum solū ꝓmitus habita st a mlīs alijs. Itaq̄ de btō Didimo ceco tradit interpres eius Piero. q̄ in disciplinis illis q̄ visu capiūtur / vt sunt mathematice scientie / fuit eruditissim⁹ q̄s scias mltos videntiū oculis suis cōstat penitus ignorare. Cur igitur in re nr̄a par euētus negabitur vt hō parū vel nihil deuotus. possit alioꝝ deuotoꝝ scripta studere / cōferre ad inuicez vnū ex altero concludere vel elicere / impugnare vel fulcire. Hoc itaq̄ mō de fidei articulis vtiq̄ nō exptis quotidianū exercitium theologice schole facit. Hec cōsideratio iuncta ceteris facit ꝯcordiā inter dēa sanctoꝝ q̄ rixari vident ad inuicē / q̄busdā dicētibꝫ q̄ soli boni ⁊ deuoti cognitionem dei verā accipiūt. alijs ꝺicētibꝫ multos ex ꝓbis paganis / multos q̄z ex theologis nequissimis scire plura de deo. nimirū cum ⁊ ip̄i demones credūt ⁊ ꝓtremiscūt. Primi itaq̄ de scia expimētatiua theologie mistice. Alij de rōcinatiua theologie symbolice vl' ꝓprie vl' etiā mistice loqui volunt

Considera. VIII.

ostendit fructū huius libri et quō in ea errat qui eam tradūt vel tradiderunt et quomodo sit vl' a quibus examinanda.

Expedit scholasticos viros etiā deuotionis expertos in scriptis deuotis Theologie mistice diligenter exerceri dummodo credant eis. Hoc ideo dicitur primum. quia quis nouit si tandem ipis exfamiliari tali collocutōe aggenerabit vt soleat q̄dā amoꝛ ardoꝛ exp̄iēdi ea q̄ sola interim fide tenent.

et que docta ratiocinatione conferunt ad inuicem. Ignitum eloquiū tuum vehemēter ait ps̄. Et seruus tu⁹ dilexit illud. Quis autē appinquauerit igni r vestimena eius non ardeant vel calescant. ¶ Rursus ali⁹ fruct⁹ est p illis quos p̄dicatio sumpta ab hmōi doctrina/poterit accendere ad amorem dei iam p̄conceptū/remanente etiā frigido pectore eius qui loq̄tur. vt ex voce pce/q̄ se nō intelligit/venit homo audiēs ad cōceptus s. les quales essent si voces hmōi articulate ab hoie formarētur. ¶ Deniq̄ comptū est multos habere deuotionez sed nō sc̄m scientiam/quales pculdubio pronissimi sunt ad errores/etiā supra indeuotos si nō regulauerint affectus suos ad normam legis x̄pi. Si terea p̄capiti ꝓprio propriesc̄z prudētie inbeserint/spreto aliorum cōsilio. hoc in Begardis r turelupinis manifestū fecit experientia. dū itaq̄ sequebātur affectus suos sine regula et ordine/postposita lege x̄pi. p̄sumptio nequissima p̄cipitauit eos/vt dicerent hoiem postq̄ ad pacez tranquillā spūs peruenisset absolutū esse legibꝫ diuinoꝫ p̄ceptoꝫ quā pacē in eis causabat angelus sathane transfigurās se i angelū lucis. hoc mō similans pacē valde simulem illi paci quā ap̄ls dicebat oēm exuperare sensum. Propterea necesse est p argutione aut directione taliū esse viros studiosos in libris eoꝫ q̄ deuotiōem habuert fm sciam. ¶ Eos nihilomin⁹ cōmonitos velim ne citius debito dānare p̄sumāt p̄sonas deuotas simplices in suis affectibꝫ admirandis. vbi nihil aduersum vel fidei vel bonis moribꝫ palā inueniūt/sed aut venerentur incognita/sub silentio suspensam tenentes sniam. aut cōcilio pitoꝫ examinanda remittāt. pitiores aūt sunt q̄s vtraq̄ instructio reddit ornatos vna intellect⁹/r affectus altera/q̄les fuerūt Aug⁹ sc̄us Thomas Bonauētura Guilhelmus paris. r ceteroꝫ ad modū pauci. cuius raritatis causam inferius afferre conabimur. ¶ Deniq̄ additū est in cōsideratiōe dūmō credant eis. Alioquin ipi talia scrutantes deficerēt scrutinio. et nō nisi laqueos infidelitat⁹ sibimet acquirerent. r densioribus tenebris circūuoluti cecarentur.

Secūda pars prin/

cipalis est de natura anime rōalis r sex potentijs eius. A nona cōsideratione vsq̄ ad decimāseptimam Ordine vero nona consideratio/modum ostendit p̄cedendi i hoc opere. exclusis minus seruientibꝫ ꝓposito/manens circa anime ꝓprietates.

Expedit ad ipius Theologie mistice cognitionem speculatiuaz adquirendam/naturam anime rōnalis et eius potentias taz cognitiuas q̄z affectiuas cognoscere. ¶ Consideratio hec de se pspicua est qm̄ ignorata natura ignorantur eius passiones. ¶ Ponitis ergo eis q̄ oñdunt aliq̄ esse theologiā mīsticā/tradēdo sub q̄dā generalitate quē admodū p̄sit r p quibꝫ p̄sit suum studium eniti/volumus adducere in cōmunem intelligentiam si de⁹ annuerit qualis sit hec theologia mistica/et in qua vi anime reponitur/qua ratione comparat/quo fructu/q̄ve fine conquiritur/qō fieri ignorata anie natura nullo pacto potest. ¶ Et quoniam doctrine modus optimus est p resolutiuas abstractiōes dū fiūt vel vsq̄ ad p̄ma principia p se nota. vel vsq̄ ad simplices rerum quidditates. eas a confusione accidentiū/et ab inuolutione circūstantiarum forinsecarum denudando. placet hoc loco ipsam simplicem anime substantiam secernere q̄ dammō in varias denominationes/iuxta multiplicitatē effectuū ab ipa eadem producibilium/vt dicatur talis. quia taliū elicitiua est/et altera quia aliorum. ¶ In hoc itaq̄ mihi vsdenk formalisantes agere laudabiliter docte/et acute/q̄ resolutiones huiusmodi queant fieri quēadmodū apō mathematicos abstractio a motu r a materia fit etiam abstractio p̄ncti a trina dimēsiōe. linee a duplici et superficiei ab vna. Attamē dum affirmant vltra q̄ p̄reter omnem operationem intellectus illa sunt in rebus taliter penitus/qualiter intellectus adstrahēs ea imaginatur/q̄ sunt vniuersaliter q̄ distincte eternaliter et cetera similia. Ego procul dubio tota sententia dissentio ab eis/q̄r non intelligo qua ratiōe istud dictum p̄sertim in diuina simplicitate p̄o vero possit vel sano sustineri/neque propterea abstrahentium est mendacium. quoniam et si nature rerum sic se habeant vt intellect⁹ negocians circa eas possit vti talibus abstractionibus ad faciliorem intelligentiaz nihilominus scire debent nō taliter distingui rē eādē q̄liter pōt eā itellect⁹ idistincta

secernere. Alioquin res eadem a seipa reali distinctione differret. Ita enim pōt intellectus cōcipe (exēpli gratia) q volūtas pductiua volitionis differt realiter a volūtate q volitionem elicit/sicut q in eadem essentia aie intellect⁹/ꝛ volūtas exñtes ab eadē essentia quōlibet extra rei distinguūtur. Sed hec materia minus vtilis est q̄ vt nos sua impugnatione longiori ꝑmone detineat. Abarristis ꝓterea logicis ꝛ methaphisicis potius q̄ a theologis ꝓsupponēda ventilāda q est/ꝑsertim dum de theologia mistica ꝑmonem habeamus. ¶ Dicamus g̃ de anima rationali q ipa p diuersitate officiorum et agibilium distinctas vires habet. distinctas in q̄ non re sed noīe. Ita enim virtuosa est ita fecunda quodāmodo ipa eadē existens. quemadmodū si cōtineret in se tales virtutes realiter vel aliter ex parte rei differētes. imo eo amplius quo virtus non tā vnita q̄ vnica fortior est seipa dispsa. sicut sapientia in deo pfectior est ꝑm deductiōem/ vt Aug⁹ vult locis plurimis de trinitate/ q̄ est fortitudo. iusticia. ꝛ bonitas. et ita de cereris pfectionibus. q̄ si ab eis qualibꝫ distinctione secernatur. Qui aliter capiūt viderint q̄ recte. Ego sane nō capio. ¶ Attamen sic vtamur in ꝓposito quasi vires anime essent penitus in natura distincte/diuidentes ꝓmo aiam rōnalem in intelligentiam simplicem. scōo in rōem. tertio in sensu alitatem vel aialitatem vel potentiam cognitiuam sensualem . et hoc quo ad vires cognitiuas. et q̄ ad affectiuas ꝓportionabiliter. Primo in sinderisim seu mentis apicē. Secūdo in volūtatem vel appetitū rōnalem. Tertio in appetitū aialem/ quarum virium inde mox docebimus ꝓprias rōes.

Consideratio decima

simplicitatem intellectus explanat pro ut dicitur lux anime et angelo simili⁹/ꝛ dei capax/et quomō varijs nominibus in scripturis significetur.

R Intelligētia simplex. est vis anime cognitiua suscipiens immediate a deo naturalem quandā lucem in qua ꝛ p quam ꝓncipia ꝓma cognoscūtur esse vera/ꝛ certissima/terminis apprehensis. ¶ Principia hmōi nominant aliq̄ dignitates/ aliq̄ cōmunes animi cōceptiones. aliq̄ regule ꝓme incōmutabiles et impossibiles aliter se habere vt q̄ de quolibet affirmatio vel negatio q̄ totum est maius sua parte. q̄ intellectiuū pfectius est non intellectiuo. q̄ spūale corporali ceteris paribꝫ. q̄ si homo intelligit/ homo viuit et similes. ¶ Qualis vero sit illa lux naturalis. Dici pōt pbabiliter/aut q̄ est aliq̄ dispositio cōnaturalis ꝛ cōcreata anime. quā aliqui vocare videntur habitū ꝓncipioꝝ. vel pbabilius q̄ est ipamet anima existens lux quedam intellectualis natura deriuata ab infinita luce ꝓme intelligentie que deus est de quo Johānes Erat lux vera q̄ illuminat omnem hoīem venientem in hunc mūdum. Et ꝑs. Signatum est sup nos lumen vultus tui dñe. ¶ Porro q̄ fm Dionis. vij. ca. de diuinis noīb⁹. In ꝓgressu rerū a deo fit cōcatenatio quedam vt infimū supmoꝝ sit ꝓmum inferiorum Angelus a quo minoratus est paulo minus homo/q̄m est intelligentia simplicior hoīe/habet in sua natura illud q̄si infimum q̄ homo habet in sua natura supremum vt fm hanc intelligentiam coniungantur absq̄ medio alterius spēi/duo itellectus angelicus ꝛ humanus. Hoc tamen non ita accipiendū putamus q̄si medium sit aliq̄ inter aiam rōnalem et deū. Cōtra dicit enim Aug⁹ qui nihil esse supius mente nostra dicit ꝓter deum. Attamen q̄s negauerit angelū eo mō recte dici supiorem aia nostra ꝛ deo ꝓximiorem q̄ pfectior est: nullus vtiq̄. Dicam⁹ idcirco q vteq̄ a deo eque immediate tria suscipit que sunt natura/ra gr̃a ꝛ gloria. Sed in reliq̄s sicut est ūter angelos hierarchicus ordo. sic angelorum ad hoies/fm tres actus hierarchicos quos frequēter nominat Dionisius qui sūt purgare illuminare et perficere et hoc respectu gratiarum et pfectionum secundarum.

Deniq̄ vis hec intelligentie simplicis q̄ q̄ nominatur mens/quandoq̄ celum supmum/quandoq̄ spiritus/quandoq̄ lumē intelligentie/quandoq̄ vmbra intellectus angelici/q̄ q̄ lux diuina in qua veritas incōmutabiliter lucet ꝛ cernitur/ nonnunq̄ vero scintilla. vel apex rationis.

Consideratio. xi.

S rationis vim exprimit quō nūc intellectui nunc sensualitati deseruit/ et duplici nomine appellatur.

r Atio est vis aie cognoscitiua deductiua ꝯclusionū ex ꝑmissis elicitiua

quoq; insensatoꝝ ex sensatis/ et abstracti. ua q̃dditatũ/nullo organo in opatiõe sua egens. ¶ Hec descriptio p̃ vltimã pticulã notat differre rõem a sensualitate q̃ vtit̃ organo. Per alias aũt ab intelligẽtia simpli/ci secernitur cuius opatio magis attendit in receptione cognitionis simplicis a supi ori luce deo. q̃ attendat in deductiõe cõclu sionũ/qõ est ꝓpriũ rõis. siue ꝓncipia/sũpta sint ab expientijs p sensus siue illa sibi pñ tauerit ab alto simplex intelligentia. ¶ Ex hoc vero duplici vsu rõis nunc a supioribꝫ ꝓncipijs p se notis in lumine intelligentie simplicis. nũc ab inferioribꝫ que p expien/tiam adquirũtur/ vt q̃ ignis est calid⁹ sorti tur ratio duplex nomen. vt dicatur portio rationis supioꝝ. portio inferioꝝ. vt ꝓterea dicatur habere duas facies vnam ad supi/oꝝ. ad inferioꝝ alteram. Imo ex hoc po nitur ꝓstitui velut in orizonte duoꝝ mun/doꝝ spũalis scz et corpalis. ¶ Cetex̃ por/tionem rõis supiorem noie viri. et inferio/rem noie mulieris appellamus. Tñ enim viuacitatis ꝛ virtutis habet rõ dũ supiori/bus intendit respectu illius quaꝫ cõtrahit ex inferioribꝫ/q̃tum vir a muliere differt i virtute. ¶ Postremo rõni q̃ꝫ alia nomi na tribuimus vtq; est celũ mediũ in anima qõ est in vmbra intelligentie simplicis/sic̃ intelligentia simplex in vmbra angelit an gelus in vmbra dei.

Consideratio.xii.

diuidit sensualem virtutem quõ ꝓcipit in/terioribꝫ q̃ꝫ sibi deputatis quomõranſmit tit lucide declarat.

Vis ꝓgnoscitiua sensualis ẽ vis aie vtens in sua opatione orga/no corporeo tam exteriori q̃ꝫ in teriori/ad ea q̃ sensibilia sunt p se vel p accidens cognoscẽda. ¶ Cõtinuo apta est dꝛia huius virtutis ad duas virtu tes ꝓcedẽtes. Cuius multiplex est officiuꝫ multiplex quoq; appellatio. Hã cũ accipit immediate motiones obiectales rerũ exte/rioꝝ/ꝛ sic dicitur sensus exterior in quinq; distinctus/qui sunt visus auditus gustus olfactus ꝛactus. Aut recipit immediate sẽ/sationes factas in his quinq; sensibꝫ iudi/cans inter eas. sic est sensus cõis. Aut ꝓse/quẽter ex iudicijs vel sensationibꝫ factis in sensu cõi. cõponit ꝛ diuidit. et sic dicit ima go. vel fantasia. vel virtus formatiua. Et si ex sensatis elicit insensata hanc estimatiuã noiamus/que de pficuo vel nociuo dijudi cat. Due ꝓterea sunt vires retẽtiue spẽq; in abñtia. Una p sensu cõi q̃ imaginatio q̃ꝫ noiat. Altera p formatiua ꝛ estimatiua/ cui mẽorie nom̃ inditũ ẽ. q̃rũ oim virtutũ cũ suis organis amplior manifestatio (q̃a ad pñs negociũ ista sufficiũt) ad naturales et medicos referat. ¶ Porro vis hec ꝓgni tiua sensualis nũcupat. aliq̃n aialitas/nõ/nũq̃ sensualitas/q̃nq; celũ ꝑmũ vl infimũ q̃nq; imaginatio. q̃nq; vmbra rõis. In q̃ rursus vmbra varij gradus p varietate su/oꝝ officioꝝ designant. Est itaq; sensus exterior nouissima lux potẽtie ꝓgnitie que deficit vel occidit in potẽtia solũ vegetati/ua vel nutritiua. debinc sensus cõis (habẽs sub se hãc lucẽ q̃si in vmbra sua) reponitur in vmbra fantasie. sic̃ fantasiã i vmbra esti matiue. ꝛ hãc in vmbra rõis collocamus.

Considera.xiii.

agit de affectiuis potẽtijs in genere ꝛ speci es earum subdiuidit.

Quilibet potẽtie cognitiue cor̃e spondet ꝓportionalis virtus affe ctiua. Cũ enim apprehendit̃ ali quid a potẽtia qõ est cõueniẽs sibi vel dissimile cõueniẽs/et sub tali aliq̃ rõe sibi subijcit̃/exprimur aiam applaudere quodã mõ ad hãc apphẽsionẽ si sit cõueniẽs vl vt ꝙuẽies/ꝛ horrere si sit vt disconueniẽs. Dicã ampli⁹ nullũ eẽ ens qõ nõ hẽat appetitum ꝓportionabiliter ad finem q̃ sibi iure diui/ne legis debitus est. Sed nõ dicit̃ hic appe titus ꝓprie affectiuus ꝓterq; in reb cogni/tione vigẽtib. Sunt igitur tres vires affe ctiue ꝓportionales cognitiuis scz sinderis volũtas et appetitus sensiuus.

Considera.xiiii.

sinderisim mẽtis diuidit/eiusq; apphẽsioꝫ fm quã tẽdit declarat cũ noibꝫ appropatis

Inderisis est vis anime appeti tiua suscipiens immediate a ꝺo naturalem quandam inclinatõ nem ad bonum per quam trahi tur insequi motionem boni ex apprehensi one simplicis intelligentie presentati. Quẽ admodum nanq; se habet intelligentia re/spectu veri primi et certi. Ita sinderisis re/spectu boni finalis / sine mixtione ma/licie simpliciter presentati. ¶ Quoniam

simplex intelligentia sicut non pōt dissenti
re talibꝫ veritatibꝫ agnitōne habita quid
termini significēt. Ita non pōt sinderisis
nolle positiue ꝓncipia prima moraliū duz
sibi per intelligentiā oñsa sunt. Utꝝ vero
possit ea non velle ℔ est in suspenso se tene/
re cōis opinio affirmatiuā tenet partē.
Juxta ℔ tripliciter vti possum⁹ noīe sinde
risis. Aut put est inclinatio talis de cuius
quiditate pbabilitas est. vtiꝫ talis q̄lē de
q̄ditate simplicis intelligentie posuimus.
Aut sinderisis dicet actū huius virtutꝭ cō/
sequentem ex apprehēsione huius intelli/
gentie. Aut tertio dicit habitū ex actibꝫ fre
quētatis ingenitū. ¶ Non secus de intelli
gētia distinctio se offert p virtute vel pro
actu eius vel p habitu ex actibꝫ derelicto
Sinder. sim aūt alijs noībus appellam⁹/
vel habitū practicū principioꝝ/vel scintil/
lam intelligētie rōne cuiusdā sue euolatio/
nis z ardoris ad bonū/vel portionē virgi/
nalē aie. vel stimulū naturalē ad bonū/ vel
apicē mentis/vel instinctū indelebilē/aut
aliquo tali nomine vt q̄ est celū supremuz
in affectiuis potentijs. Et ita ꝓportionabi
liter ad ea que de potentia cognitiua dicta
meministis

a Cōsideratio. xv.

variat nomez appetitus z fm hanc accepit
virtutem appetitus rationalis.

Appetitus rōnalis est vis aīe affe
ctiua apta moueri ĩmediate ab ap/
prehēsione cognoscitiua rationis
Hic appetitus si sit respectu possibilium z
impossibiliū nomiatur q̄ꝫ volūtas. Si
considerē respectu actus a se elicīti dicitur
libertas. Si sit respectu obiectoꝝ non fi/
naliū z possibiliuz dicitur electio vel appe
titus electiu⁹. Et respectu actuū impatoꝝ
dicit appetitus dñatiu⁹ vel executiu⁹. Si
sit volūtas exequēdi ea q̄ iam electa sunt di
citur ꝓpositū. Et inclinatio ad hec exequē/
da dicitur consciā. Nisi dicamus q̄ ꝓscien
tia duo ipoꝛtat simul iudiciū z affectionez
comitē. Si vero ꝓsiderem⁹ passiones mo
tiuas huius appetitus rationalis sic dicit
generali nomine appetitus ratōnalis affe
ctiuus vel affectio rationalis. Si aūt fit re
spectu boni vel mali vt sic apprehensi p ra
tionem/ipse appetitus dicitur concupisci/
bilis. Si vero illō bonū vel malū pñtetur
vt arduū/irascibil' appellat. Quāuis scōm
pl̄m z seq̄ces he due vires z ꝓcupiscibilis
et irascibil' i sola sēsualitate ꝓprie radicēt.
Sz augu. z theologoꝝ aliter vsus habet.

Consideratō. xvi

ponit appetituz animalem non solum ho/
mini sed z bestijs conuenire.

Appetitus aīalis vel sensualis est
vis aīe affectiua apta moueri ĩme/
diate solū ab apprehēsiōe sensitiua
Addita ē dictio hec exclusiua soluz ne nos
vrgeat ꝓtroversia vtrinq; pbabilis/videli
cet. An appetit⁹ rōnalis possit ĩmediate ex
cognitione sensitiua solū moueri/sicut pōt
ex deliberatione rōnis. Hūc q̄q; appetitū
in irascibilē z ꝓcupiscibilē secernim⁹ p eas
q̄ mox dicte sunt obiectales rōnes. ¶ Pre
ter būc appetitū/q̄dā posuisse vident sen/
sum nature ad bonū vel malū/saluātes ex
hoc multos effectus mirabiles in animāti
bus respectu talis vel fuge vel psecutionis
q̄lismodi non pt reddi causa ex apprehensio
ne cognitionis sensualis/vt q; pñte hostez
non viso horrescūt pili cū tremore quodaz
qō econtra fit amico pñte. q; formica pui/
dens future hyemi ingentē farris cōponit
aceruuz. z ita de pluribꝫ absq; numero.
Quid ꝙo mirādū si corpa aīaliū ducanť se
cretis instinctibꝫ vel pulsibꝫ ad suos fines
q̄ in corporibꝫ alijs min⁹ pfectis minusq;
organisatꝭ/tot mirabiles ad suos fines ꝓse
quēdos naturales tractus iuenimus/imo
plurimi sunt rex variaꝝ adinuicē tales tra
ctus/quoꝝ finē ignoramus/vt est tractus
ferri ad magnetē. z maris ad lunā/z aliozū
ad alia. Hūc aūt sensum nature iaz in oī re
posuim⁹ q̄ alio vocabulo lex nature/vel in
clinatio naturalis/vel directio intelligētie
non errantis/potest nomiari. Et nihil ab
hac positione dissentimus.

Tertia pars princi

palis ē de ſ̄ inositate dictaꝝ potētiaꝝ a. xv
ij. consideratione vsq; ad vicesimam pri/
mam/Ordine vero. xvij.

Considera. xvii.

Est iste potentie tres cognitiue/ et
tres affectiue/lumia q̄dā sūt/q̄ p cō
sideratōz lucis corporee facili⁹ cog
scunť. Itaq; sol iste naturalis sicut in effica/
cia vtutis pstātioꝝ ē ceteꝝ corpibꝫ. ita sili/
tudinē maiorē hz cū spūalibꝫ/z ad eorum

cognitionē ꝺgruētioꝝ manuductōe dedu⁊
cit. Hīc dī. be. Dioñ. vlt. de cel. hierarch.
¶ Est ātē sol illustratiu⁹ alioꝝ eoꝝ. ⁊ sup q̄ al
tera bilia sūt calefactiu⁹/ q̄z duoꝝ ꝓportōa
lia gerit in se natura q̄libet rōnal. qm̄ lucet
p cognitōz/ ⁊ calescit p amorē. Dis ꝓterea
effect⁹/ pserī imanēs/ pduct⁹ a tali natura
rōnali/ dici mereflumē aliqō/ aut rōe clari⁊
tat̄ in cognitiua. aut caliditatis ī affectiua
aut sil̄ vtriusq̄. Nō. n. forte ꝺtingit repire
cognitōz q̄ ñ sit formal̄r aut ⁊tualr q̄dā af⁊
fectio. Hīc affectio ñ videt posse seccrni:
q̄n sit q̄dā expimētalis cognitio. q̄ppe neu
tra potēcia effectū suū cāt sine alta/ qm̄ ad
cognitiōis causatōz potēcia affectiua/ sicut
ad affectiōz generādā cognitiua concurrit
Effect⁹ ātē sp sue cāe q̄dā sil̄itudo ē ⁊ imago
Dic ꝓterea videm⁹ lucē ñ cē sine caloꝛe sal
tē ⁊tuali. Caliditas q̄z luc̄, pductiua repit
¶ Rursus quēadmodū luꝛ ⁊ caloꝛ mutuo
se fortificāt/ qō in pductōe ignis facile est
aduertere vbi calor flāma/ ⁊ flāma caloꝛem
ingenerat. Nō alit̄ exīstimādū ē virtutib⁹
istis cognitiuis ⁊ affectiuis/ q̄n ex mutuo
ꝺcursu oꝛdinato adinuicē/ fit opatio/ ⁊ tan
to maioꝛ atq̄ pfectioꝛ/ q̄to virt⁹ q̄libet cuz
q̄libet extiterit vnitioꝛ ¶ Deniq̄ luꝛ solis
se diffūdit dispiter p varietate medioꝝ/ alt̄
in dēsitate/ alit̄ in raritate/ alit̄ in medio p⁊
spicuo ⁊ diaphano ⁊ puio. alit̄ in obscuro
turbido ⁊ spisso atq̄ nubiloso. Quā sil̄iter
diffusionē variāt ꝓpinq̄tas atq̄ distantia.
Mltiplex q̄z obstaculoꝝ dispositio ñ vnā
reddit lucis radiātis imaginē/ sz p diuersi⁊
tate incidētiaꝝ radiantiū variatā. Attēda
mus interim diuinā lucē q̄dā ꝓportionabi
li sil̄itudie solē se cōicare/ nō tm̄ naturali ne
cessitate/ sed libalissima ⁊ gtuita charitate/
bis q̄dē clari⁹ bis vero obscuri⁹. Dat ei se
lucidi⁹ intelligētie q̄s rōni/ ⁊ vtriq̄ limpidi
us q̄s sēsui. Exēplū sensibile ad h̄ mauducē
dū ē/ si diuersa vitra opposuerim⁹ radijs so
larib⁹/ scōm ꝓpinquū ⁊ distās p lineā rectaz
inter solē ⁊ oculū nr̄m. Cōstat inter duo q̄
libet specula/ cē spaciū vbi lumē solis aliter
⁊ aliter inspici posset. Ita vt posteri⁹ lumē
apparet quedā vmbza vel adumbratio/ si
ad ꝓcedēs cōpatur. Hoc in cādelis dispari
ter lucentib⁹ nocturno tpe ꝺtra parietes in
spicimus/ vbi lumē vni⁹ alteri maioꝝ col⁊
latū/ vmbza videt/ si certis obicib⁹ sua lumi
na simul ꝺfūdi vetuerim⁹. Cōparationes si⁊
miles de opatōne caloꝛis fm passa aliter ⁊
aliter dispositā aduertere facile est.

Consideratio. XVIII.

Sex potētiaꝝ oñdit capacitatē. s. mltis opi⁊
nionib⁹ tā theologoꝝ q̄s medicoꝝ ⁊ philo
sophoꝝ sensis sup hanc eloquit̄.

Existe potētie nō solū lumina q̄e
daz sunt/ sed ētq; luminosaꝝ illu⁊
strationū capaces inueniūt̄/ ipsas
speculis rōnabiliter cōpam⁹. ¶ Primū est
oñdere q̄liter sex iste potentie capaces sint
luminosaꝝ illustrationū. Et h̄ q̄dem age⁊
mus mō narratiuo/ psupponētes veritatē
ab alijs. ¶ Fuerūt nōnulli q̄ dicerēt deū q̄
est lux vera/ illustrare aīaz nr̄az p seipm im
mediate/ ñ solū actiue ⁊ efficiēter/ sed ētq;
formalit̄ aut q̄si formalit̄. Hā inq̄unt si ꝺgni⁊
tio creata hec ꝓt. cura cognitōe icreata ista
auferret. Prefertim cū nulla ipfectioꝝ depē⁊
dētis subiectiōis/ vel materialis in deitatis
ꝓpter h̄ in deo ponere cōpellat. Hec posi⁊
tio q̄z ad vitalē quandā imutatōz de genes
cāe formalis magis q̄s efficiētis/ hāc imutā
di manerie refert. Dicūt ex ꝺsequenti deuz
esse posse anime rationali cognitionē/ imo
⁊ volitionē/ ⁊ amorē/ ⁊ iusticiā/ nō tamen
immense/ sed p capacitate q̄daz actiua seu
vitaliter eleuabili eiusdē anime rationalis
¶ Contra hanc imaginationē est parisiē.
articulus/ q̄s q̄s auicenna ⁊ Algasel de bea⁊
titudine intelligentiarum visi fuerit huius
imaginationis doctoꝛes fuisse. ¶ Nō des
fuerūt alij ponētes lumina quedam creata
alia a suba anime/ veluti quosdaz habitus
innatos sibi/ esse inseparabiles ab eadē essen
tia aīe// ⁊ q̄si ab eadem effluentia seu pullu
lantia atq̄ germinātes. Nec mirabit q̄spiā
si h̄ aliqui dixerūt cum fuerit antiq̄ celebris
opinio de potentijs anime intellectiua et
volitiua talis/ q̄ ipse sint accidentia quedā
in essentia anime radicata distinctaq̄ ab ea
Nota est insuper communis opinio/ que
in angelis ponit species omniū cōcreatas
ad saluandū quomodo cognitionē suā nō
accipiūt a reb⁹ nouam atq̄ mutabilē. Cir
ca hoc versatur controuersia inter platoni
cos ⁊ pipateticos. dicēte aristotele pipate⁊
ticoꝝ pncipe/ q̄ aīa est tanq̄ tabula rasa
in qua nihil depictū est ⁊c. Platone econ⁊
tra dicēte nr̄m addiscere nō esse nisi quod⁊
dam reminisci. q̄uis adhuc dictum istud a
diuersis varie exponatur. Una expositio
tacta ē de spēb⁹ concreatis q̄s platonici in

aīa nr̄a/sicut nos in ãgelis posuisse visi sūt
Alijs ecōtra cerrātib⁹ frustra hmōi spēs po
ni cū aīa ipa sit imago oīm rer̄/q̄ fm ꝓuer
sionē ad has vel illas res actuak in cogscen
do/as̄q; noua cognitionis alteri⁹ formatio
ne/quēadmodū speculū hns in se imagies
rer̄ si eēt virt⁹ cognoscitiua/ipam cognitō
nē hmōi reruz in se met a semet accipet/aut
ꝑpinq̄oz silitudie/imagines tales si se cog/
scerēt/z in vnā rē ꝓcurrerēt/illa res p hanc
sui cognitionē/eoz oīm q̄z ipsa est imago
cognitionē obtineret q̄s̄ mutatio de non
cogscente in cognoscēs z ecōtra/difficulter
nō tñ oīno ipz̄obabiliter/eēt saluabilis.

Huic silr imaginationi/ꝓtradicit parieñ.
articulus. ¶Dicam⁹ deinde/illō in q̄ oēs
fere ꝓueniūt/eē .s. cognitiones z affectiōes
adq̄sitas/tā actuales q̄s̄ habituales/illustran
tes p̄dictas sex potētias. q̄s̄ uis aliter z aliter
Hā cognitionū alie sūt cōplexe alie incom
plexe q̄dā in sola appbensione. quedā i assē
su ꝓsistit. z assensuū nō pua est diuersitas.
Quidā sūt euidētes ex cognitione sola ter/
minoz. alij p experiētiā. alij p demōstratō
nē. Quidā vero sūt ineuidētes z taliū. alij
certi. alij incerti. Illj causank ex pbabilita
te rōnum sumptaz p intrinsecas apparēti
as. alij p extrinsecas vt ē auctoritas dicentiz

¶Deniq; magna ē diuersitas inter irradi
atiōnē sensualē z rōnalē. Dz z iter sensua/
les irradiationes tā ab extrinseco q̄s̄ ab in/
trinseco distinctio mltiplex inuenik. Silr
in affectiuis actib⁹ vel hitib⁹ assignabilis
eēt varietas ad p̄dictos cognitiuos actus
vel hitus q̄z natur̄ affectiui ꝓsequūk.

Postremo fides nr̄a q̄ ad h̄ ponit multos
hitus z q̄nq; act⁹ infusos gtuitos i vtraq;
potētia cognitiua z affectiua/q̄ruz pūtiali
collustratione z virtuali q̄dā irradiatione/
spūaliter illūiak aīa nr̄a/p̄fectos ad h̄. peril/
los ad illō. Jn nūero taliū sunt fides. spes
charitas. tres theologice virtutes/dona se
ptē spūscī/ꝓphetie z reuelationes/z siq̄ sūt
dona talia/q̄ diuidit spūs vn⁹ z multiplex
dās vnicuiq; put vult. ¶Ex his itaq; cō/
addebak q̄ ipas specul'r̄ō abiliter cōpam⁹.

Conside. xix.

Predi/
ctarum potentiarū susceptionis puriozis lumino
sitatē cum aduersione/exēplo sex speculoz
Et angeloz cognitionem elucidat

Ter sex potētias p̄noiatas/q̄to q/
liq̄ fuerit purioz z lūinosioz/tā ex se
q̄s̄ ex adiūcta illūiatione tāto fit ad
theologiā mīsticā aptioz. ¶Hāc aptitudi
nē in p̄dictis potētijs ad theologiā mīsticā
intelligimus vel formaliter in se susceptiue
sicut intelligētia capit eam/vel misteriali/
ter z quodāmodo dispositiue/sicut sensus
ad eandē p̄disponit/q̄ ꝑsideratione h̄ mo/
do exposita/nos ipam ex p̄cedēte per silitu
dinē in speculis materialib⁹ manifestam⁹.
Sint itaq; sex specula sibi inuicē catena/
ta z respicientia se mutuo ordinata ad lum̄
z calorē solis suscipiendū/fm ꝓpinquius z
remotius/nunc a superiori nunc ab infe/
riori. Constat q̄ speculum quodlibet q̄s̄/
to erit purius in se z luminosius ab extrin/
seco/tāto erit aptius ad opationē suā z alio
rum/in tm̄ q̄ ex mutua actione z reactione
fiat splēdidius q̄libet ex illis nisi aliō ob/
stiterit/imo ex cōbinatione varia poterit ef
fectus aliq̄s vtpura imago vel color resul/
tare q̄ absq; cōcursu tali neq; q̄s̄ appareret.
Vigilanter dicim⁹ nisi aliō obstiterit/qm̄
speculū qō esset soli ꝓpinquius tāta radia/
tione einsdē solis pfundi posset a superiori/
q̄ ipe ōactes alioz̄ spec'oz̄ ab ifimis ñ tā
p tē illūinarēt. q̄s̄ obūbrarēt. Jdē dicim⁹ ō
intelligētia dū a supioribꝫ suā lucē capit/qz
tūc subobscurioz aliq̄n redderetur ex ꝓuer
sione eius ad potētias collucētes inferius/
q̄uis in h̄ diuersificentur specula materia/
lia z spūalia quoniā spiritualia duas faci/
es habent p̄sertim ea que non vtunk orga/
nis corporalibus. Quoz̄ speculoruz spiri
tualium tanta potest esse virt⁹/talis vigoz
z solidatio/q̄ piter exeq̄ sine detrimēto a
superiori poterit z iferiori pte/lucna suā susci
pe z tenere susceptā. Hoc manifestū ē an/
gelis z alijs confirmatis qui simul eque co
gnoscunt temporalia z eterna/quoꝝ re/
nuem similitudinem z imitationem gerūt
aliqui ex viatoribus ex speciali gratia/z ve
hemēti habituatione/vt inferius domino
duce monstrabimus

illaz sex potentiaz/z cām qua potuerunt
reformari

Specula materialia sicut multotiēs
deformātur z inficiūtur z corrūpū
tur in suis actionibus debitis/qm̄
q̄s̄ ab extrinseco/quandoq; ab intrinseco/

non minus incidit deformitas ⁊ infectio i speculis spūalib⁹ sex potentiaꝝ q̄rum tres sunt cognitiue ⁊ affectiue pari numero. Experiētia etiā sine illitudie docet nos q̄ sepe turpia fantasmata ⁊ errores ⁊ ferepūtationes obiectales ⁊ concupiscentie p̄terea ⁊ passiones sordide tetre ⁊ horride tanq̄ fumi q̄dam caliginosi vel infecti ⁊ venenosi aīas nr̄as obnubilāt fedāt atq̄ cōmaculāt. ꝓ̄sertim i p̄mariaꝝ nouella tali⁹ ap̄p̄hensiōe velut in pueris. Deniq̄ generalis ⁊ inelicibilis sordidatio talis ꝓuenit ab originali macula q̄ aīam nr̄am cū oib⁹ potentijs suis ad hāc miserabilem traduxit aggrauationē vt celestib⁹ ad terrena ⁊ ab intelligibilitate ad brutalitatem demersa ploret. Nō iuāt ꝓp̄ha cū in honore eēt nō intellexit cōparatus est iumētis insipientib⁹ ⁊ silis factus ē illi. Et isignis poeta Terenciq̄ hebetāt artus morib⁹ndaq̄ mēbra. Nihilomin⁹ ab istis emergere ⁊ sursum eniti h̄ virtus h̄ labor est vt cum ap̄lo nr̄a ꝓuersatio fit in celis ꝓtra exclamatiōz satirici dicētis. O curue in terris aie ⁊ celestiū manes. In h̄ p̄cipue versat ipa cuius naturā inq̄rimus theologia mistica quaz per p̄niam ⁊ credulitatē euāgelīā adipisci ⁊ nō aliter fas hēmus sicut restat oñendum.

⁊ Quarta pars p̄incipalis agit de ꝓtemplatione meditatione ⁊ cogitatione vsq̄ ad .xxvi. ꝓsiderationez. Ordine vero .xxi. ꝓsideratō describit actōes potentiaꝝ sub generali diuisione.

Vt noticia clariori theologie mistice possit h̄ri pdest inq̄rere q̄dditatem cōtēplationis. Sic̄dē a p̄rietate loquēdo sicut ꝓtemplatio est in vi intelligentie cognitiua. Ita in vi sinderis affectiua reponitur mistica theologia put infra dño illumināte docere conabimur. Superest igit̄ recto ordine vt post⁹ describere studuimus vires cognoscitiuas in homine ⁊ distinxim⁹ in genere tres virtutes cognoscitiuas. s. imaginationē rōem ⁊ intelligētia. Et tres affectiuas ꝓportionales que sunt appetitus sensitiu⁹. appetit⁹ voliti⁹ seu volūtas ⁊ appetitus q̄dam supior q̄ sinderis noiari p̄t eo q̄ seq̄tur ap̄p̄hēsionē. Huc ad sermonez de actibus eorum q̄tū ad rē q̄ tractāt ad elucidādū attinet veniamus. Et q̄ notiores sunt actus intellectiue q̄ affectiue potentie magis enīz sub doctrina tradendi sunt nō pigeat p̄mittus illos describere noiatim. Sūt aūt tres termini generales q̄b⁹ maxime vsos fuisse video eos q̄ de ꝓtemplatōne p modū artis locuti sunt cogitatio meditatio ꝓtemplatio Et hi termini q̄q̄ aliq̄n p̄miscue sum̄tur ab aliq̄b⁹ sicut eandē rē p ipos significare ꝓtingit. nihilomin⁹ distincte hūt significationis rōnes q̄s p facile ⁊ difficile per vtile vel inutile sentiūt aliq̄. Vñ cogitatōz sic eē descriptā reperio a venerabili Rich⁹. in suo de ꝓtemplatione q̄ hāc materiā eludicauit vsq̄ ad fundamentū mḡr̄m suum hugonē insecutus. Cogitatio est ip̄rouid⁹ aīe obtutus circa sensibilia ad euagationē p̄nus. Meditatio est puidus aīe obtutus in veritatis cognitione sen inq̄sitione vehemēter occupatus. Cōtemplatio est p̄spicax ⁊ liber id est expeditus animi ꝓtuitus in res spirituales p̄spiciendas vsq̄ quaq̄ diffusus ⁊ in diuina specula suspensus. Cogitatio igit̄ vagat ⁊ serpit sine labore ⁊ fructu. Meditatio nitit̄ ⁊ intendit cuz labore ⁊ fructu. Contemplatio circūuolat ⁊ circūfert sine labore ⁊ cū fructu. In cogitatione est euagatio. In meditatiōe inq̄sitio. In ꝓtemplatione admiratio. Varij deinde ꝓtemplationē ramificāt in varias species ⁊ varie de q̄bus non est statim dicendū per singula. Sed maxime req̄rendum esse arbitror. Unde facilitas tam in cogitatione q̄q̄ in ꝓtemplatione oriatur ⁊ in meditatiōe difficultas. Hoc enim me per expressiuz legisse non memini. q̄uis sit consideratione dignissimum.

Considera. XXII.

Ponit ratōez vñ surgit cogitatōis facilitas

Cogitatio facilis est q̄ formal im mediate vel ex sensationib⁹ actualibus vel ex fantasmatibus passim occurrentibus ⁊ vltra nō nititur. Quēadmodū nanq̄ sensus nr̄os cū omni facilitate circūducimus mō huc modo illuc obiectis sufficienter p̄sentatis. Et similiter nulla est difficultas in occursu fantasmatū q̄lumcunq̄ nam euagātur p̄tantur q̄ nob etiam inuitis. Cōfestim apparet ratio cur cogitatio que scōm talia formatur ⁊ hec insequitur nullam patitur difficultatez. Videmus hoc in pueris videmus hoc in hominibus ociosis q̄ in talibus querunt oblectationez q̄ nullū afferunt in ꝓsideratōne

laborem. Sed de his vere enūciauit fmo ꝓphēticus. Nouit dñs cogitationes hoim qm̄ vanę sunt. vane sunt itaq; qz sunt fine carentes somnio; similes. Non enim ad aliquē finez vtlē ordinat / imo frequenter cū hō in talib; se oblectauerit tristis manet

Considera. xxiii.

meditatiois difficultatē z laborē exponit / exemplum tam philosophicis q̄ poeticis de orpheo virgilio z hercule.

Meditatio difficultatē sortit ex eo q̄ m vltra sensationes actuales / vel fantasmata passim occurrētia / ipa nititur vltra ꝓgere vel in aliq̄ fixa stare. Experiri in se crebrō q̄libet studiosus difficultatem q̄ est insistendo ad aliquid attente ꝓsiderandū cogitationē / sine diuerticulis ad alia. Et ħ dum fit / cogitatio tā trāsit in meditationē / nō vt cogitatio desinat esse ſz vt desinat esse cogitatio. Quis itaq; nesciat fortissimos eē motus actuales sensuū / nūc hos nūc illos / esse similiter ꝓtinuū fluxum fantasmatū nullus igrat. ꝓterea / sensualez motū vnire / aut finitatia fantasmata cohibere / vel sistere / vel supgredi / z ad aliquam certā cogitationem suā sub determinatis limitib; claudere operosum est valde / nō habituatis z insolitis / neq; fieri potest absq; illo qui claudit certis limitib; mare / z ponit terminū fluctibus eius. At vero difficultas hec augek z fit labor insuspicabilis dū animus denudare nititr cogitationē ab inuolutione accidentiū / hoc est circūstantijs loci z temporis / z alioz; que presentat sensus vt absolute z nude q̄dditates rez; appareant / q̄si non conuolute tēpi z loco. Dat exemplū diuinus aug. de ꝓsideratione veritatis z bonitatis / q̄s dum in sua puritate meditari satagim? / ꝓfestim occurrit hec vl illa bonitas. Et hec vel illa veritas i pticulari / z fit cogitatō nostra cū tpe z loco / vt dicit notāter phs. i. methabice. Pertinere ad ħ estimo poeticas illas fictiones z imaginationes / vnā de orpheo cytharisante z erudice quā ad inferos dilapsam euehere nititr ad superos. Et alteram apud virgiliū de enea transeūte ad campos eliseos. z tibi / dem intelligente q̄ futura erant post enatationem maris z obdormitionem cerberi. Non enim tales viri quos pro theologis habuit antiquitas ociose fabulantur. Orpheus est vir sapientie deditus q̄ per aurate vel eburnee citbare modulos / ħ est p debitam z armonicā morū compositionē / sistere facit flumina defluentiū desideriorum cōponit quoq; z māsuescere facit feminos z brutales affectus. Denicq; compellit siluas rigidas prauaq; inclinationū tā innatarū q̄ adq̄sitarum ad suū volūtatis arbitrium seq̄ / hic orpheus euridicē habet spōsam / illaz de q̄ gloriabak sapiēs / quesisse sibi spōsam sapietiam assumere / vel accōmodatā euridicē accipiam? vim intellectualem dataz homini ad ꝓsiderationē supnoz;. Hec vis dū p prata florentia placibiliū obiectorū vagatur. mordeka serpente voluptatis latentis sub herba formositatis / sicut dicit Arist. q̄ voluptas furata est itellectū spisse sapientie / ħ vulnus inflictū trahit euridicē ad inferos qz hec sola iam infima cogitat. in his solis ꝓuersatur / nō potēs dicere cuz ap̄lo. Nra ꝓuersatio in celis ē. Vulnerata igitur deducraq; euridice. i. vi intellectuali ad inferos / p medīū ꝓpentis / sicut ad lram tentatio ꝓpēnis ꝓnos illos pentes sapientissimos demersit in bratz; ois illi? miserie qualem apud inferos sub metaphoza congruis exemplis poete figurarūt. Orpheus vir sapiens deplorat amissam conūgem / quam ad supernas auras conatur rursus educere. quo canente z lugente / silent furie infernales passionū carnaliū. cerberi latratus non auditur / qz res cuz tempis lapsu non ꝓcipiuntur. Animus preterea qui pressus ante erat / lapide molari terrene curiositatis / sicut sizyphus / vel qui agitabat rota volubili mundane occupatōis sicut ỹion. vel qui laceraba a vulturibus mordacis voluptatis sicut ticius. vel qui esuriebat inter aquas z poma sicut auarus tātalus / nunc intrepide in requiem sui ꝓuertitur cū illo qui dicebat. Cōuertere anima mea in requez tuā. qz dñs benefecit tibi. Inter hec lamēta z efficacia carmina iubetur euridices orpheo reddi / ea tamē lege ne rursus conuertat intuitum. Sed heu noctis prope terminos orpheus euridicem suam vidit. perdidit. occidit. Clos bec fabula respicit / quicunq; in superum diem / mentem ducere queritis. naz qui tartareum inspecus victus. lumina flexerit / quicquid pcipuum trahit / perdit dum vidit inferos Hec Boetius. Ad hanc sententiam facile traduci possunt fictiones alie de enea virgiliano / z hercule. z perseo descendentib; ad

inferos ꝛ iterꝫ emergẽtib⁹. Sꝫ becinterim sufficiant ꝓ spoliatione egyptiorum / et christianorum ditatione.

B Cōsidera. XXIIII.

Quō crescit ꝛ cātur ꝓtemplatio oñdit per plures similitudines exemplares. ꝛ vbi ꝑ ꝓtereponitur.

Contēplatio facilitatē hꝫ tū exhibitibus ꝑ meditationē adq̄sitas Tuꝫ ꝑpter abstractionē ꝛ sepationē itelligentie a sensibilib⁹. Tum sepius ꝑpter diuine gr̄e collustrationē in diuina speculacula subleuantē. Meditatio nimiꝫ si debite fiat transit in ꝓtemplationē/sicut cogitatō in meditationē. Facta. n. sedula inq̄sitiōe veritatis/denudatis insup ꝑ vehemēs studiū rer̄ q̄dditatib⁹ ab accidentalib⁹ circunstantijs/generat habitus ex frequētatione. de pura lumē intelligētie. fitq̄ lucidius q̄sto est tenebrositati sensualis cogitatiōis imꝑmicē. ¶ Ꝓ cui⁹ maūductione palpabili ꝑimaginemur ꝓfortiter ad diuinū Aug. in suo de tri. q̄ sit aliq̄s supra mōtē excelsū valde. Ad cui⁹ cacumē neq̄ venti neq̄ nubes attingāt /sicut de olimpo narrat Arest Subtus vero q̄sto sit ōscēsus ꝓcliuior ad infima/tāta ē illic tenebrositas inq̄etior/ꝑ cōmictionē/ꝛ quādā incorporationē radioꝝ solariū/cū ceteris impssionib⁹/vt sunt vēti pluuie. nives. grādines. fulgura ꝛ silia.

Cōstat ꝫ exēplo q̄ bō limpidi⁹ liberius et expeditius circūfert oculos suos ad serenuꝫ lumē solis ꝛ celi/dū sublimius eueci⁹ est et in q̄dā regione pura ꝛ tranq̄lla collocatus.

¶ Cui⁹ oppositū euenit dū in iferiora dilabit. Ad ꝫ exemplū respicit illō ꝑs. Quis ascēdit in montē dñi/aut q̄s stabit in loco scō eius. Ductio q̄ꝫ illa discipuloꝝ in mōtē excelsum valde/dū figuratus est ihesus ante illos/apta est satis figura/sicut ꝛ ascēsus moysi in mōtem synai/dū e mēdio vocatus est. ¶ Conuertamus nūc ex hac re sensibili ꝓsiderationem nostrā ad tres vires anie prescriptas que sunt intelligētia/rō / sensualitas seu imaginatio. Et compem⁹ sensualitatem infimo montis. rationem medio. supremo intelligentiam. inueniemus q̄ si anima stare possit in arce intelligentie sine delapsu in inferiora/ipa poterit libero intuitu circūquaq̄ semet diffundere/nunc ante nunc retro/nunc dextrorsum nunc sinistrorsum. Et hic est oculus cōtemplatiōis qui in. Adam ante lapsum viuacissimus. purissim⁹ ꝛ expeditissim⁹ fuerat. Hunc vero nobis. Totus fere extinctus est/sicut oculus ratōnis obtenebratus ꝛ oculus sensualitatis fere corruptus. ¶ Attendamus rursus in hac similitudine/quemadmodū homo stans in supcilicio montis/talis videt libere cum volet/non soluz ea que iuxta se sunt/sed etiam ea que subtus se agunt. Et multo liberius multoq̄ clarius/q̄s habitātes inferius/imo purum ab impuro clariuz a tenebroso secernet/quod apud inferiores vel nunq̄ vl̄ raro fit. Hō alit aīa que in arcem intelligētie puehi meruerit ꝛ illic fixa steterit/spectabit veluti de surſum/ea oīa q̄ in ratōe et sensualitate agūtur. Judicabit insup in luce sua/ꝛ ꝑ lucē suā/de omnibus quoniā regulis abstractis ꝛ eternis innitit ꝑm quas bñt regulari cetera oīa. ¶ Exempla ad hoc sumi possent in omni arte babē te regulas suas/ꝑm q̄s iudicāt periti in arte hac vl̄ illa /de singularib⁹ spectantib⁹ ad ad artē suaz/qō vtiq̄ nequeūt impiti. Ille ꝓterea q̄ principioꝝ noticiā clarā ꝛ pfectā haberet/videret in eis ꝛ per ea cōclusiones ab eis dedicabiles /clarius q̄s ipse ꝓclusiones in se videātur ab eis q̄ nō ꝑ principia ꝓclusiones earūdez acceperunt Et his patefactū habemus quo pacto ꝓtēplatiōis ocul⁹ facilis est ꝛ expedit⁹ dū habet/quāq̄s adquisitio sit difficilima. ¶ Patz insuper in qua vi anīe reponit. q̄ in vi supiori cognitiua anime que intelligentia nominat Iste enim oculus nō solum intelligibilia ꝛ abstracta sed etiam ea que in ratōe. ꝛ sensu fiunt/aspicit. q̄uis alio modo q̄s ratō/ꝛ aliter quam sensus vel imaginatio. ¶ Existimo sic intelligere eos qui dicunt duas esse species ꝓtemplatōnis ꝛ imaginatōnis. duas in ratōe ꝛ duas in luce intelligētie. Hoc quippe dicitur non quin omnis contemplatio fiat in luce et per lucem intelligentie sed quia ꝓ obiectoꝝ varietate/huiusmodi species contemplationis variari noscūtur hec ponuntur.

Considera. XXV.

Ponit quid sit ꝓprie contemplari ꝛ quo modo circa eam erratur.

Abstractio qualem contemplatio requirit compleri nequit ꝑ imaginationem neque ꝑ solam rationez virtus est superior ꝛ ꝫ q̄ꝫ sicut ratio virt⁹

est superior z abstractior q̄ sensualitas vel imaginatio/quoniā potest abstrahere q̄d dictates rerum a cōfusione accidentium/ et formare conceptus specificos z generales absolutos/quod non potest imaginatio. Sic vis illa que ponitur superior ad rationem z nominatur intelligentia adhuc abstractior est q̄ ratio/que in actibus rationis abstractis a fantasmatibꝫ transit ad cognitionē eternoꝝ z incorporeorum/que nullam habent fantasmatū illusionem. z hoc dum irradiationem suscipit ab inferiori qz dum supiori z diuina luce suffundit nō oportet. ¶ Et hoc perspicuū est q̄ contemplatio inepte queritur per solā imaginationem. z imperfecte p solam rationem/ q̄ꝫ uis vtraq; virtus adiuuat/si limitibus suis cōtenta est. Quos si quis voluerit supgredi/ reddit homo vel fantasticus vel insanus in imaginatione. vel erronee iudicās in ratione. sicut apud nōnullos visum est qui dum insequi credunt eleuatissimos viros z abstractissimos in suis modis cognoscēdi. negligunt autem tenere modum eorundem in abstracte viuendo. z vtilia studendo. z quertendo se ad se z supra se. nihil aliud referūt nisi fantasias z errores/q̄ꝫtumlibet ipi eleuatoꝝ doctorum verba tenere videantur. Fit enim apud talem quemlibet illud virgilianuz de insana vate. dat(inq̄t) sine mente sonum. Et hoc est q̄ reddit multos exeis q̄ dicunt formalisantes in fabulā z risum immo in insaniā/qz p solam imaginationē z rationem querunt illud qō p intelligentie depurationem erat inueniendum. Quō autem intelligentie depuratio z qualiter fiat/posterius q̄ꝫtum dominus p̄cesserit aperietur.

Quinta pars principalis agit de tribus oculis anime z tribꝫ affectionibꝫ correspondentibus in .xxvi. z xxvij. ꝯsideratione. Ordine vero .xxvi. cōsideratio ponens tres cognoscēdi modos scōm tria genera hoim ad hos dispositos.

¶ Res cognoscendi modi sunt quorum vnus animalis dicitur vtens maxime oculo carnis. Alius rationalis vtens plus oculo rationis. Tertius spiritualis vtens oculo cōtemplatiōis/sic distinxerūt diuini hoies tres oculos z tres viuendi modos. De his augu. in libro de vera religione. Bern. ad frēs de mōte dei. carthusien. Et hugo in suo de sacrīs z sup ecclesiastē. Videm⁹ itaq; quosdā ex hoibꝫ viuere nō eleuatius q̄ bruta. Solis enim sensibꝫ vtunt aut eos solos insequūtur. Alij magis insequūtur rōem intelligētes abstractas regulas artiū z scientiaꝝ. Tertij vltra hec omnia eleuāt se supra rōem in quādā regionē eternitatis/ z perspicabilitatis z sup omnē fluitationem z pfusionē infinitā desideriorꝝ z cogitationū. in aurā quandā libertatis serenā assurgūt z euolāt/z iaz nō min⁹ videt differre eoꝝ vita a ceteroꝝ hominibꝫ/q̄ distāt hoies a pecoribꝫ. Sz q̄s ē hic de⁹ optime z laudabim⁹ eū? Ille solus ē quē tu eduxeris de tenebris z vmbra mortis z vinculis ei⁹ passionū diuersaꝝ noxiaꝝ

D

Considera. xxvii

Ponit illa q̄ videt̄ specie esse mētales affectiōes sz nō sūt z iō inter eas ponit differētias

¶ Ribus pnotatis cognoscendi modis q̄ sunt cogitatio/meditatio/cōtemplatio. tres affectionis maneries correspondēt/q̄ sunt cupido vel libido/ seu ꝯcupia/secūdo deuotio vel ꝯtritio seu cōpunctō aut oratio/tertio dilectō nō que cunq; sed extatica z anagogica. i. sursuz ducens/z rapiens in diuina. Si de re ostitit/ rit peto vt non magnop⁹ calumnia fiat de nominibus. non enim accepi ab alijs talē circa affectus distinctionem nominū quēadmodum de cognitiōibꝫ reperio. ¶ Sz tamen interim dicamus q̄ sicut cogitatio est improuidus animi obtutus ad euagationem pronus. Ita consequenter ad talē cogitationem si sit de obiecto delectabili sequitur affectio improuida z vaga sine vtilitate z fructu. z hoc mihi satis congrue videtur appellari libido seu cupido vel concupiscentia. ¶ Porro ad meditationem que est prouidus anime obtutus in veritatis inquisitione z celestium rerum inuentōne vehementer occupatus/ consequitur quedam affectio alia a priori ad res talitet que sitas z inuentas si non sit indispositio anime. Et hec affectio est prouida z non vaga cuz difficultate z fructu. Et hec interim vocetur deuotio vel compunctio aut oratio. idest affectus pius z humilis vehemēter z fortiter tēdēs z nitens in amorē prime veritatis z bonitatis. ¶ Deniq; contemplatio que est libera z expedita consideratio eorum que meditatio cum ingenti diffi

cultate pquirit/habet suam affectionez in anima dispositam/suamqꝫ dilectionē similiter liberā puram expeditaz ⁊ abstractā. Et hac ratione vocari potest extatica dilectio/vel iubilatio/que vltra deuotionē addit facilitatem ⁊ iocunditatem inestimabilem ⁊ inexpressibilem/⁊ exuperantem omnē sensum. ¶ Et hec est sapientia dei in misterio abscondita. ¶ Hec est mistica theologia quam querimus q̄ ad anagogicas ⁊ supermentales excessus deducit/quā aliquādo noie charitatis/aliquādo charitatiu amoris lego nomine appellatam. Propterea non fallitur q̄ dicit ꝓtemplationē sine dilectione nomem ꝓtemplationis nō mereri. Sed nos vnū ab altero secernim⁹/vt preciosior habeat inq̄sitio veritatis/⁊ cognoscamus qm̄ a ꝓprietate loquēdo sicut ꝓtemplatio est in vi cognitiua intelligētie/sic in vi affectiua correspondente reponitur mistica theologia.

Sexta pars princi

palis agit de adq̄sitōe mistice theologie ⁊ de eius decē differentijs ad theologiā speculatiuā a. xxviij. vsq; ad. xxv. ꝓsideratiōez Ordine vero ꝓsideratō. xxviij. Oñdit modum pueniendi ad misticā theologiā eam q̄ pluribus diffinit diffinitionib⁹.

E ¶ Cognitio dei p theologiā misticaz melius adq̄ritur p penitentē affectū q̄ p inuestigantē intellectum. Ipa quoq; ceteris paribꝰ eligibilior est ⁊ perfectior q̄ theologia simbolica vel ꝓpria/de q̄ est contemplatio. Sicut dilectio perfectior est cognitione/⁊ voluntas intellectu/⁊ charitas fide. Hec secūda ps p nūc suppo nitur q̄uis non sim nescius de ꝓbabilitate positionis oppositе apud multos ⁊ magnos. Sz p prima pte cui correspōdet deductio ad quesitū/nullus ambigit/q̄n deputatio seu purgatio potentie affectiue fiat p feruorē penitētie in compunctione cōtritiōe ⁊ ozōe que rugire facit a gemitu cordis. Et q̄uis dicat ꝓpha. In meditatione mea exardescet ignis. scz delectionis. meditatio hec non p veritatis inq̄sitione attenta/sicut descripsimus/sed magis p cōpunctione sequēte/sumpta est. Huius aūt cōpūctionis difficultas/magna est valde apud non exercitatos/⁊ eos q̄ corruptos adhuc hñt sensus ab adolescētia. ¶ Quēadmodū enī ligna virida aqueo plena hūore vix recipiūt calorē ignis. vt in silitudinem eius accendant/sed p̄cedunt exufflationes multiplices p̄uia est etiā depulsio hūiditatis talis/ac ita aptatio/sic existimare conuenit de eo q̄ calorē spūssancti in se recipere debet/⁊ fm eū trāsitur⁹ est in amorē purū ⁊ piū/si noudū desiccatus sit a sordidis affectionib⁹/⁊ h̄ fit initiatiue p penitētiam Unde greg. in omelia de ceco p pnie lamēta/mētis fantasmata depellunt. ¶ Ad cuius ampliorē elucidationē attendendū est q̄ theologiā misticā sic possum⁹ describere Theologia mistica ē extensio animi in deum p amoris desideriū. Aliter sic. Theologia mistica ē motio anagogica h̄ est sursuz ductiua in deū/p amorē feruidū ⁊ purum. ¶ Aliter sic theologia mistica ē exp̄imētal' cognitio h̄ita de deo p amoris vnitiui complectū ¶ Aliter sic theologia mistica ē sapida. sapida noticia habita de deo. dū ei supponit⁹ aptꝫ affectiue potētie rōnalis/p amorem ꝓiungit ⁊ vnit. Uel sic p Diony. vij. de diui. nominib⁹. Theologia mistica ē irrationalis/⁊ amens ⁊ stulta sapiētia/excedēs laudātes. Has autem descriptiones apertius intelligemus si multiplicem theologie speculatiue differentiam ⁊ mistice deinceps voluerimus intueri.

Conside. xxix.

Ponit differētiam inter theologiā misticā ⁊ speculatiuā. Et in quibus conueniūt mistis declarat exemplis

T ¶ Heologia mistica ⁊ theologia speculatiua si fm rationes ꝓprias cōsiderant⁹ differētiam ex multis non sine conuenientia multiplici sortiuntur.

Prima ⁊ principalis differentia sumit ex subiecto vl' potentia/quoniam licet vtraq; sit in anima rationali. Habilomin⁹ distinguendo potētias anime fm rōnes suas vt supra dictū est. Speculatiua theologia ē in potentia intellectiua/cuius obiectū est verum. Misticam vero reponimus in potentia affectiua cui p obiecto bonum assignamus. ¶ Ex hac aliam differentiam inuenimus fm rationes obiectales/quoniā obiectum speculatiue theologie est verum ⁊ mistice bonum. ¶ Conueniunt tamen in hoc mistica theologia ⁊ speculatiua quā alio nomine contemplationem dicimus/quoniā vtraq; ē in superiori portione animе ⁊ nō in solo sensu vel imaginatione nec

in ratione sola. Hec autez portio anime vt supradictum est variis nominib appellatur. Et habet duas virtutes vel duos oculos seu duo officia/quia z ipa est intelligētia vera z affectiua seu amatiua boni. Diximus autē in superioribus q sicut voluntas rōni et appetit9 sensualis imaginatōi preferē Sic suo mō est de affectiua correspōdente intelligentie pure/vpterea dum ista vis superior exit in affectum suum ipa dicitur quodāmō leuare se supza se z quodammō supferri Inde fit vt actus talis nominetur supmētalis excessus/vel supza spūm. z fm eū qs dicē qñq sup seipm/qñq extra seipsum ¶ Dui9 rei aliqō exēplū accipe possumus ex ꝯsideratiōe eoz q̄ sepe i ipa sensuali virtute fiūt. In q̄ videm9 tā in nobis q̄ in brutis q qñq ipa sensualitas in suis actibꝰ cognitiuis pmanet/sine affectu illoz q̄ vel audit vel intuet. Sepe tñ p auditu9 vel aspectū quorundā obiectoz ipa tanto cōplet affectu/vt tā q̄si saliat extra se z tota gestiat/velut si equ9 ponitur cāpo lib apto Hoc mō sensualitas aliq̄n q̄si se nō capiēs z se deserēs/tota nitit in rem desideratā se effundere/se trāsferre/se vnire/imo illā penitus q̄si introrsus penetrare. Quid de talī oc̄lis nōne scintillāt? num q̄d nō emicāt Nōne q̄stū dat ipis tremulo se fulgore diffundūt. Trāssera mus hoc exemplū ad vi intelligētie superiorē/ꝯsiderādo q̄litatē eius dū sine affectu in sola cognitione iacet. Et dū trāsit in affectū taliū q̄lia cōtemplat.

Adducam9 p manuductione huius/ea q̄ bus mistice theologisantes vtunt exēpla.

¶ Primū q̄dē de aq̄ in vase q̄ dū apponit igni calescit pmo se ptinens in vase. Sed duz feruescit z bullit/videt quodāmodo se ipsam non capere/sed excedere/atq supferri virtute caloris. Sic mēs nondum amore calescēs/intra se ipaz continet se. Sed spiritu feruoris amore concepto. supergredi tur quodāmodo semetipam q̄si extra se saltitans atq volitans. Aliud quoq exemplū inducamus de radijs solaribꝰ cadentibus sup speculum concauum qui exvnitiuo eorum concursu comburunt stuppam efficiunq flammam superuolantem Sic intelligentia nostra illustrata contemplatione serena celestium/quandoq quidem remanet intra seipsam non incalescens neq ardens. quandoq vero tātus amoris ardor concursu radiorum celestium exoritur/vt in affectū se erigat/nec se capiat/neq contineat/sed iubilat z exultat/ex quibus tertia concluditur differentia.

Considera.xxx.

Scholā ostēdit ad discendū speculatiuā z misticā cū alijs differētijs theologie quōq se habeāt inter doctos et fideles ideotas

Vpersunt alie inter has theologias speculatiuam z misticam differentie/sumpte ex adquisitionis earum varietate. Una quidem est quia speculatiua theologia ratiocinationibus vtitur conformiter ad phisicas disciplinas. Ideo scholasticam eam vel litteratoriam quidam appellant. q̄uis non sufficiāt iste scholastice exercitationes/nisi quis studio vehementi nitatur habere conceptus proprios z intimos/eorum que tradita sunt a summis doctoribꝰ. Eliquando tales theologisant solis auribus corporeis sicut pueri vel pice neq vere intelligentes de quibꝰ loquuntur neq de quibus affirmant. Hi/bilominus tamen sepe eis nomen cōcedimus theologoz. Mistica vero theologia sicut non versatur in tali cognitione litteratoria/sic non habet necessariam talē scholam/que schola intellectus dici potest. sed adquiritur per scholam affectus z per exercitium vehemens moralium virtutum diſponentium animam ad purgationem/et in theologicis illuminantibus eam in beatificis virtutibus eam perficientibus/proportionabiliter ad tres actus hierarchicos qui sunt purgare illuminare z pficere.

Et hec quidem schola potest dici scholare ligionis vel amoris. sicut intellectus dicēdus est schola scientie vel cognitionis.

Sed quoniam plerumq euenit etiam in brutis vt ibi sit maior affectio vbi parum est cognitionis/sequitur q̄ ad comparandam huius theologie misticē doctrinam/non est magna scientia opus presertim ad quisita. Nam cognitō est fide q̄ deus est totus desiderabilis/totus amabilis/affectiua portio si purgata/si illuminata/si disposita/si exercitata sit cur non in illum totaliter desiderabilē/z totū amabilē/sine pluri9 librorꝰ studio/tota ferē tota q̄ rapiet/

¶ Et quo illā ꝯcludimus differentiā q̄m theologia mistica licet sit supma atq per/

fectissima notitia/ipa tamen potest haberi a quolibet fideli etiam si sit mulierecula vel idiota. De theologia vero speculativa: aliter eē nullus ambigit. ad cuius adeptiōez sicut ad methaphisicā/grāmatica/logica. & philosophica disciplia cū forti exercitio ēt clara ingenia req̄runt. Ita nī/vt gr̄a desuper cuz bis infundat/sicut aplis/& sicut fit mūdi cordibz/quibz p̄mittit visio dei/& humilibz amicis dei/quibus dē incerta & occulta sapiētie sue & oia que audiuit a patre suo nota facit. Sic in. Anthonio magno sic in alijs multis sine lr̄is. literatoria vt ita d cam theologia donata est. ¶ Exp̄missis ꝯcludimus cū beato Bernardo ad fratres Carthusieñ. de mōte dei Quod theologia speculativa nūq̄z in aliquo pfecta ē sine mistica. Sed bñ ecōtra. Et ex hoc sumi pōt sexta differētia qm̄ nūq̄z aliquis intelliget verba aplī & p̄phaz quātūcūq̄z illa reosset exterius/si non imbiberit affectū scribētiū neq̄z enim aliter cōceptus eoz̄ verboz̄ in animo generabit. Lecus quippe crebro de coloribz sermonē audiens de illis vtiq̄z disputare poterit diserte acute/quanq̄z illos in illo cordis arcano p̄prios eoz̄ q̄ disputat/ꝯceptus inscripserit.

Considera. xxxi

Eos quib⁹ p̄palanda est mistica theologia instruit duoz̄ filioz̄ exemplo.

Sicut multis qui clerici vel literati aut sapientes vel phi aut theologi nominantur/occultād⁹ est fmo de mistica theologia. Sic plurimis illiteratis & simplicibz/fidelibz tī/tradi pt. Hinc traditur dña septima sumpta ex modo publicationis. Btūs enī dionysius plerūq̄z obtestat discipulū suū thimoteū vt nullus iperitoz hec audiat. Impitos vocās eos/q̄ vel nō sūt fideles. nā hec theologia p̄prie ē fidelīū. vel q̄ tumentes iam phia/maleq̄z viuētes/oculcant pedibz suis sordidis. quicqd non sapiūt. q̄quid etiā non intelligūt calumno dente lacerāt. De quib⁹ ait euangelica parabola. Nolite sanctū dare canib⁹/neq̄z margaritas p̄ficiatis ante porcos. Ex ecōtra simplices. qui quidē fidem habent possunt ex ea ꝯsurgere ad vnitiuū amoꝛez cū deo? Quō sic. nempe p̄ fortem ꝯtriōz mortificatiuaz sensualitatis/trahente eos deo/vinculis preceptoz̄ suoz̄/& mansionē apud eos faciēte. Attestāte esaia q̄ sup bumilem & quietū & trementē sermones suos req̄escit dñs. Itaq̄z nihil p̄hibet fieri verbū apud tales de theologia mistica/que amoꝛ est/& amore ꝯquiritur/cum e diuerso sapiētes in oculis suis/sine casto amore/lāguentes circa pugnas verboz̄/ab hac arceri conueniat. Carnalis enim hō non sapit ea q̄ dei sunt. ¶ Conatus sū inq̄ dā vulgari tractatulo p̄palam ista facere quodā exēplo. Sint duo filij p̄ris vn⁹ optimi. Sit vnus eoz̄ curiosus & astutus in inq̄sitione ꝯditionū paterna z̄. nūc ex opib⁹/nūc ex verbis/q̄tenus in earundē elocutione vel doctrina apud alios delectet. Odiat aūt patrē/vel nullā iussis suis obediētiā accōmodet. Ponam⁹ alīū simplicis ingenij/q̄ de p̄re suo nihil aliō querat. nihil interroget/nisi quo pacto illi placere/& in omib⁹ obedire valeat/Querimus nūc/quis e duob⁹ ab optimo patre magis amabitur: non est dubiū quin scōs. Dic ꝓterea plus iocūdabit in paterna bonitate/que sibi plus sapit Ipe denicz pater tandē seip̄m/& secreta sua puto tradet/faciens eū velut amātissimū in domo manere secū. Alīū vero vel exhereda bit/vel incarcerabit/vel etiā occidet.

Conside. xxxii.

Oñdit q̄tum mistica theologia distat a literatoria/p̄ter finis diuersitatē & a speculatiua vitijs perimere.

Theologia speculativa vl̄ lr̄atoria p̄ hoc vel maxime a mistica secernitur/q̄ prima fuire pōt vitijs. secunda neq̄z nisi p̄accidens valde/sicut si p̄tingeret abuti spe vel fide. ¶ Hāc differentiā octauam que est ex possidentis qualitate breui verbo complectus est apostolus dicens. Scientia inflat. Charitas autem edificat. Rursus ipse ad thimoteū loquēs de homine non adquiescente ei que sc̄m pietatem est doctrine dicit q̄ sit superbus/nihil sciens/sed languens circa questiōes/& pugnas verboz̄ inutiles/ex quibus oriuntur inuidie/contentiones/blasphemie/suspitiones. male conflictationes hominū mente coz̄uptoz̄um/quia veritate priuati sunt. Denicz iacobus vtranq̄z describens/non est inquit ista sapientia desursum descendens/sed terrena animalis diabolica. Sequitur. Que autem desursum est sapientia primum quidem pudica est. deinde pacifica. modesta. suasibilis. bonis.

consentientes. plena misericordia/ & fructi bus bonis/ iudicans sine simulatione & e/ mulatione. ¶ Hec aũt dicta sunt nõ vt sci entia aut sapientia aliqua sit de se mala cũ sit pfectio intellectus Sed qz abusus eius tãto deterior & senior est in peruersis / cõto peam contra virtutes pro vitijs decertat. Ecce enim finis multiplex falsa seductio/ ne querĩta multis/ qui quoniã auersi sunt a deo fine vero/ vt i varia dispergñt opor/ tet. huic finis est diuitie & opes/ illi sordide voluptates/ huic pompatici honores/ apõ alium potẽtatus fragilis & anxius. Cum igitur fm exigentiam finis veri vel estima ti/ cetera omnia moderentur/ consequens est vt subuerso et peruerso fine/ peruertan tur omnia ad finem ordinãda. Inter que nimirum est scientia que dum ad diuitias adquirẽdas reducitur/ appellatur terrena. dũ voluptates indigna sorte cõquirit/ ani/ malis nominat. Dũ vero emulationib9 se ctis heresib9 contentioni & similib9 nequiti is spũalibus ancillat/ quo pacto melius cõ diabolica censebit? Scientia igit in puer/ sis tot sortit nomina quot sunt vitia. eã ad sapientia/ vt qz est superba arrogans infla ta & filia Detalib9 dicit scriptura. Sapiẽ/ tes sunt vt faciant mala. Inde enim fit il/ lud de grecis eulogiũ/ qz leges habebãt bo nas & pessima ingenia. Per cõtrarium ve/ ro sapiẽtia que desursum est qualem loqui/ mur/ sicut obsequitur charitati ceterisq; vi/ rtutibus/ ita earum denominationes con/ trahit vt qz est pacifica. benigna. non emu/ lans. non ambitiosa. Et hoc modo de cete ris. Sic ergo de theologia speculatiua di/ cimus qz non quelibet peruersa est aut per/ uersos inhabitat. nec in ea vitium esse po/ nimus. Sed in abutentibus ea / qualiter nullus in theologia mistica abusus eẽ po/ test nisi forsan modo p̃tacto per superbi/ am obiectiue.

Conside. xxxiii.

Ponit differentiam inter probos fideles/ exemplo ostendens quomodo iudicant de theologia mistica.

Ih hominibus nõ peruersis nec a/ i uersis/ a deo fine suo/ potest altera inter theologum speculatiuũ & mi sticũ differẽtia inueniri/ qz vn9 ab altero se cernit q̃liter artifex solũ speculatiu9 sine in/ strumẽtis q̃uenientib9 & bitib9 adq̃sitis/ dif/ ferta prãctico expto & in vtriscq; abũdante. Dãc dr̃am nonã sumptã ex opis facilitate vel difficultate/ familiari possum9 oñdere exemplo. Si q̃s gitissim9 in arte musice ñ aũt exercuerit se in vocali cantu neq; in cor dis aut organis/ imo vocez hẽat raucã/ et strumenta musicalia discordia/ satagit ta/ mẽ iste vel cãtare/ vel instrumẽta pulsare/ nulli dubiũ q̃n oberrabit/ & neq; dulce nẽ/ q; suaue simphoniã valebit afferre. Nec si militudo respicit eũ q̃ de diuinis scit artifi/ ciosa disserere/ q̃ de moribꝫ siñr & virtutib9 regulas hz/ & speculatiuũ plerũq; ẽmonez/ sed nõdũ vult ad ea q̃ cogñscit p̃formit opa/ ri/ cogit languẽs illã aplã vocẽ plãgere. vel le adiacet mihi/ pficere ãt nõ inuenio. Ca/ ret q̃ppe virtutũ hitib9 tanq; instrumẽtis/ hñs carnẽ rebellẽ & dissonã spũi/ que dũ tã/ git nihil suaue/ nihil diuinũ/ sz raucũ. sordi dũ. ac strepidulũ resonat. Sz & spũs dum velut q̃dam musicus satagit obsecq; deo / in hymnis & cãticis pioꝝ desideriorꝝ/ sentiũt tm̃ modo fragores & tumultꝰ obtusi deside rioꝝ carnaliũ atq; terrenoꝝ. Ista rem mil le silitudies pares oñderẽt in ceteris artib9 scribẽdi. pingẽdi. medicãdi. militãdi. naui gãdi & siliũ. ¶ Porro ita pueri magis sine arte/ paulati extẽdẽdo deambulatoꝝ/ discũt recte ãbulare/ q; iacẽdo etiã si mille regule eis gradiẽdi vel modi dicerent. sic fabricã/ do fabri fim9. qz siñr inq̃rim9 q̃d est virtus nõ vt tm̃ modo sciamus/ sed vt bene operã do boni efficiamur ait Aristoti.

Conside. xxxiiii.

Oñdit phoꝝ cãligine & theologoꝝ claritа tem sub exemplo maris galilee & nauis vẽ/ toꝝ pisciũ & vocatiõe filioꝝ zebedei.

Ex theologia m̃ mistica sumus in p deo/ hoc est in eo stabilimur & a ima ri turbido sensualium desideriorũ ad littus solidũ eternitatis adducimur. In hac ꝺsideratione differẽtia etiam inter duas theologias speculatiuã & mistica edo cet. Speculatiua q̃ppe si sola est/ nũq; q̃/ tat. inq̃tat potius. alioq̃n nõ dixisset ille q̃ voluit inuestigare de oib9 diligẽter/ q̃ ñ satu rat oc̃is visu/ nec auris auditu/ dans per h̃ intelligere q̃tẽ non cẽ in sola inuestigatio ne veritat̃/ sz famelicũ quoddã ieiunũq; ꝺsideriũ. Falloꝝ si ñ ita apprit i maxis phis q̃ post oẽs inq̃sitiões suas tedio affecti/ qz non refecti dixerunt h̃ vnũ scire. q̃ nihil

scirent. Videte q̄so q̄ inanis refectio/vbi p tot tpa/p tot studia/nihil uisi vanitas inanis in viscerib⁹ aiaꝝ reperta ē. Preterea cognitionis ista videt eē natura/q̄ plus satagit rem cognitā ad se trahere ac sibi assimilare/q̄ ad ipam eat. Qđ innuere videt pbs dicēs veꝝ esse in intellectu/bonū in rebus. Quid igit mixti si cognitio sola/nō erit mare desideriorꝝ sensualiū si etiā portū vel littus eternitatis extra se positū non attingat. Quēadmodū nauta in regimīe nauis q̄tidie garrula loq̄citate docte disserēs nihil vero eorꝝ agens q̄ loq̄tur/nūq̄ a medijs pōti fluctib⁹ nauē in littore stabiliet/demerget potius eā/vel piculis oīb⁹ expositā fluctuātemq̄/iugiter inueniet. Similiter spūalis natura/nūq̄ ex sola cognitiōe maris intelligibilis/nūq̄ ex aspectu solo/stabilitatē deifici portus potent adipisci.

¶ Multa sunt in hāc sniam ꝺcordātia diuine scripture testimonia. Sꝫ libet vnū h signāter inserere de vocatione filiorꝝ zebedei q̄s dñs iesus a mari galilee ad litꝰ enatare docuit. Vbi theologia mistica p sensꝰ anagogicos cognoscit. ¶ Videndū est q̄d p anagogiā. i. sursum ductionem significet mare galilee/q̄d littus eius/q̄d nauis/q̄d vocatio dñi/z ita de alijs. ¶ Itaq̄ sic mare moraliter pns seculū. sic anagogice corruptā nr̄e sensualitatis fluctuationē significat/dicente sapiente. Cor impij q̄si mare feruens. ¶ Qđ iō mare galilee dicit qz mutationē vel migrationē significat galilee. Quid aūt mutabilius. quid inq̄etius. q̄d pclinius ad emigrationē q̄ sensualitas inuenitur? Nūc arrogāta umet/nūc spe attollitur/nunc desperatōe deiēctur/nūc efferuescit z extra seipam rapit per iracundiam nūc per inuidiam in seipsa frangitur atq̄ fatigatur. Clorat est per ingluuiem/per luxuriam/sordida voluptate despumat/eaꝝ reddit insatiabilem inexplebilemq̄ cupiditas. ¶ Illic denīq̄ pisces z reptilia varioꝝ desideriorꝝ/quorum non est numer⁹. ¶ Porro qui descendunt in boc mare sensualitatis/nauibus ratiocinatiōnū naturaliū p̄ videt opa dei/z mirabilia eius i pfundo. Sꝫ q̄ pfūdo? pfundū inquit scriptura cor hominis z inscrutabile z quis cognoscet illud. ¶ Ceteruꝝ mirabilia valde operatur deus. in boc pfundo que studiosi piscatores/philosopi mūdiales/per rhetia suauꝝ adinuentionū atq̄ doctrinaꝝ scrutari conati sunt sed defecerūt scrutātes scrutinio. neq̄ enī cām tantetam q̄ inq̄ete fluctuatōnis in carne nr̄a attingere valuerūt. nobis aūt reuelauit deus/qz peccāte p̄mo homine rupta est ꝺcordia/scissum fedus legis inditte interrōnem gubnatricē/z obsequentem sensualitatē. ¶ Inde q̄si iuxta potētiā fictōnem apto eloi antro q̄. s. eolus fingitur de⁹ ventoꝝ motꝝ flauerūt vēti. s. passionū/que velut ex aduersis ptib⁹ agmine facto/ꝺturbauerūt tempestate magnū mare nostrum. Nā q̄s nesciat. q̄s nō q̄tidiano naufragio piclitatus/agnoscat. mestū illud ecclie canticum. Cōfusa sunt bic omia spes. metus. meroꝝ. gaudiū. Nōne q̄tuoꝝ iste passiones venti sunt totidē cardinales/gaudiū q̄ ab oriēte. meroꝝ ab occidente. spes a meridie. metus a septēttrione/rabido impetu flātes. Ā q̄b exagitatū mare nostrū nūc ad celum p spem z gaudiū ascendit/nūc descendit vsq̄ ad abyssos p metū z meroꝝ. hinc metuunt. cupiunt gaudēt q̄ dolēt q̄/ait egregi⁹ poeta. ¶ Sentimus beu nimiū/vtinā sic describere valerem⁹/q̄ēadmodū bis passionib⁹ q̄quauersum sine ordine sine lege perflantibus/abripitur a stabili eternitatis portu/nauta noster id est spiritus rationalis/faciens opationem in aquis multis cogitationum z affectionum/neq̄ venit ad littus tranquille contemplationis nisi pretereunte iesu secus mare galilee/z nisi exēplo filiorum zebedei vocantem eū sequat/relictis tamen p̄ius rbetib⁹ mundane curiositatis/z naui ratiocinationis naturalis/immo z patre zebedeo id est tempore mutabili z fluido in quo gignimur. zebedeus enim fluidus iste vel fluens interpretatur. Euebatur autem oportet spirit⁹ noster super omnem temporis mutatiōem si ad littus eternitatis/z portum virtuose solideq̄ contemplationis applicare voluerit/vbi immotus permaneat/vbi figat ancorā spei dependentem a naui fidei vbi petre stabilique deus est/per amorem totus adbereat/non casurus? quicquid exagitet aut circuvolet sensualium desideriorum z fantasmatum confusissima inconstantissimaq̄ multitudo. De bac quoq̄ naui banc similitudinem z portum non bic nouam confingimus. dudum enim diuinus Dionysius in in tertio de diuinis no. illam nob aperuit.

¶ Ecce summatiz pstrictimus q̄d p anagogiā verba p̄dicta euangeliste nr̄i designant

Dare est sensualitas littus eternitas veri passiones, pisces vel reptilia sensualia desideria z fantasmata. Spūs piscator, nauis ratiocinatio, rhetia studia mūdana, zebedeus tpis fluxus, mercenarij mundani phi, vocatio Jesu diuina attractio. Piscari vero hoies est supnaturales vel diuinas inuestigare inuenireq veritates.

Septima pars prin

cipalis agēs de amore z ei⁹ triplici ꝓprietate/z de raptu sil' z extasi z. xxxv. Psideratōne vsq ad. xl. Ordine vero. xxxv. consideratio ponit aiam rōnalē sine instinctu dei z amore nō posse ad finē debitū peruenire

Rationalis spūs tāq spūalis nauta p theologiā mistica doct⁹/ nō nisi vocāte dño/z secretis afflatibꝫ velū mētis ipellēte/a mari sēsualitatis ad litt⁹ eternitatis ꝺ est a carnalibꝫ ad spūalia ꝓpuenit. Et nō nisi p ei⁹ amorē/in deifico portu stabilit⁹ atq solidatus ꝺqesicit. Hoc ex ꝓcedēti silitudine satis ꝓspicuū ē ex his que diximus in ꝓcedēti ꝺsideratōe. Hā cuz ibi oñsum sit/q ñ acq̄rim⁹ portū stabilē in ꝺo p solā cognitōz/supē vt ꝺ fiat aliūde/vicz p amorosā affectōz/p hāc q̄ppe cū ꝺifico portu nr̄o vnimur/z ei adherem⁹/dicēte ꝓpha Mihi aūt adherere deo bonū ē. Et rursus scriptū ē. Qui adheret deo vn⁹ spūs est. Illud q̄z clarius elucescit ex ꝓprietatibꝫ/amoris q̄z tres ad pfīs attingere satis erit. Amor. n. rapit. vnit. satisfacit. Prio q̄dez amor rapit ad amatū z inde extasim facit. Scdo amor iūgit cū amato z q̄si vnū effīc Tertio amor sibi sufficit nec aliō ꝑ ter amare querit. De his itaq ꝓprietatibus deinceps aliqua sunt ꝓsequenda.

Conside. xxxvi.

explicat vi amoris put ē in raptu z extasi p ꝓprias differentias exemplificando ō paulo et exemplo naturali.

Amor rapit ad amatū z extasim facit. Et vocat⁹ raptus in ꝓposito elevatio potētie alicui⁹ supra inferiores potētias/z exactuatione ei⁹ in sua operatione/cessantibꝫ vel debilitatis actibꝫ inferioz potentiaz. Vel raptus ē fortis actuatio z vehemēs in superiori potētia/vñ cessāt opatiōes inferioris potētie/vl' ita debilitātur z liganť/vt superiorē in sua operatione nequq ipediāt. Porro extasim dicim⁹ spez quandā rapt⁹ q̄ fit a ꝓpriet⁹ in supiori portione aie rōnalis/q̄ spūs/vel mēs/vel itelligentia noiatur dū mēs ita i suo actu suspēsa est/q potētie inferiores cessant ab actibꝫ suis sic q̄ nec rō/nec imaginatio nec sensus exteriores/imo q̄q nec potētie naturales nutritiue/augmētatiue z motiue/possint exire in sua ꝓprias operationes. Distguendo igit̄ z quodāmō ꝺtrahēdo raptū ꝺtra extasim. Raptus est mioris efficacie in suspēdēdo/vel impediēdo actū inferiorē. Inuenitur tñ etiā in oī potētia superiore respectu inferioz. Extas vero in sola mente fit/sed et actus inferioz potentiaz nō solū debilitat z tollit funditus/q̄diu durauerit. Paulus itaq/exēpli cā/i suo raptu duo exprimit q̄ ꝺcurrūt in extas descriptione. Exprimit ei potētia q̄ rapta ē. s. tertiū celū ipius ꝓanimō supra exposito, qō celū i potētia cognitiua/ē mēs/vel intelligētia/z in affectiua ē apex mētis, vel ei⁹ scintilla. Exprimit secundo cessatio oīm viriū inferioz ab actibꝫ suis/alioq̄n quō paulus nesciss̄et an i corpore vel extra corpus fuisset. Est igit̄ extas raptus mētis cū cessatiōe oīm opationū in inferioribꝫ potētijs. Et hec ꝑt rursus subdiuidi ꝑ in duplicē viz mentis. vnā cognitiuaz z affectiuā aliā. Prīa extasis ē raptus i spū sco a raptus extra spm̄. Nisi forte aliter velim⁹ distiguere hos rapt⁹ penes obiecta vt raptus in spū dicat respectu intelligibilium sub ꝺo/z raptus supra spiritū respectu diuinoz. z forte vtranq acceptionē in scripturis legimus permixtim. Inuenim⁹ enī de regina saba q̄ non habebat vltra spiritum quoniā admiratio vehemens suspenderat actus omniū potētiaz in ea respectu eoz que de sapientia salomonis fuerat cōtemplata. Et ꝺ potest dici stupor vel spasmus. Dis itaq ꝑlocutis de nomnie raptus z extasis supereſt indagare quō hec fiant originaliter per amorem. Cum igitur amor sit radix aliarū qualiumcūq affectōnum/si ostenderimus q̄ affectio potius q̄z cognitio raptū agat/patebit sufficiēter qō intendimus. Est in primis similitudo amoris quo ad pōdus/quemadmodū vn⁹ ex sapientibus dicit, Amor meus pondus meum. illo feror quocunq feror. Oportet igit̄ q̄ amor sit trahēs z rapiēs Ferūt itaq ad locū stabilitatis z q̄etis sue/tractu q̄dā pon⁹/q̄z ex cognitōe h⁹ cētri. siue pōderis tēdētis ad cētrū mōi ꝺ palā i ꝑ cōgscētib⁹

q̄ cessante oī sua cognitione/nihilominus deorsū ñ impedita ferūt. Et hz amor / pⁱsertim q̄lem loq̄mur/forte magis hz de silitudine cū natura leuitatis/cui⁹ est supferri. m̄ ipa ēt leuitas pōdus qōdā dicī p̄t/iuxta intentionē p̄noiati sapiētis. ¶ Rursū exp̄imur i ferro qō dū affectū ē p magnetē rapi ad ip sū p̄s⁹ sine cognitōe. Hz t virt⁹ nutritiua nutrimītū g̃ue sursū trahit/ñ opāte ad h̄ cognitiua virtute. ¶ De hinc transeam⁹ ad raptum virtutum cognitiuarum

Cōsi.xxxvii.

Alium scribit raptū imaginationis/in passionatis exemplificando.

Raptus imaginatiōis sup vires sēsitiuas inferiores/fit p amoris affectionē. Manifestū ē q̄ amoris vel desiderij affectio. p̄t tāta fictione/virtutem imaginatiuā trahere vel rapere/q̄ pōtētie inferiores sensuū exterior⁹/obiecta p̄pria eis oppositā nō attēdūt. h̄ sūpsit phs ab exp̄ientia. Et h̄ ē rapt⁹ q̄dē p̄mus i p̄rio celo aie/quē raptū q̄d aliō p̄cipaliter efficit/q̄s feruidū int⁹ desideriū rei p imaginationez p̄ntate/neq̄ ei sola cognitio imaginatiua/p̄fūdā fictionē facere sufficeret. ¶ Videm⁹ hūc raptū in phlocaptis aliisq̄ plurimis q̄s melācolicos t fātasticos appellam⁹ t q̄ busdā repētē timētibꝫ t iratis/aut vehementer zelātibꝫ. Sic ēt imaginatio vel alie vires sup̄iores/sup sensus exteriores efferūt t rapiūt. Sic ecōtra p̄stat aīam q̄nq̄ sic ō tineri circa sensationē exteriorū obiecti/p tactū/gustū/aspectūq̄/q̄ opationes potētiaꝝ sup̄ior⁹ cessant aut impediūtur. Hoc ēt p̄rie nō dr rapt⁹ hz tractus aut demersio/dū p potētiā inferiorē superior deorsū trahit/t ab actu suo cōpellit cessare/q̄ fit i nobis ex corruptela pcti nimis heu faciliter t frequenter.

Cōsi.xxxviii.

raptus vim put ē in rōne sicut in studiosis apparet ostendit declarandum.

Rapt⁹ rōnis in actu suo sup potentias inferiores fit p volūtatē amorē Fecerūt h̄ p̄spicuū studiosi p̄scriptatores regulaꝝ generaliū in varijs artibꝫ q̄ abstrahētes a motu/t materia/vel spūalia meditātes/q̄rūt deducere t rōcinari ex notis incognita/q̄s aliq̄n volūtari⁹ hmōi appetit⁹/cessare fec̄ ab opatiōibꝫ nō mīmō sensuū exterioꝝ vt nescirēt q̄d ab extra fieret/hz ēt virtuti fantastice ac imaginatiue sua actio denegabat. Ita vt corporeū fantasma nllm̄ irrueret/aut irrūpere volēs/superiorꝝ rōnis volūtatisq̄ virtute p̄meret. patuit h̄ in q̄busdaz/de q̄bus apud valerium maximum nota est historia.

Cōsi.xxxix.est

de raptu mentali siue scintilla eiusdem t solummodo est magis perfectorum.

Rapt⁹ mētis supra potētias sēsitiuas fit affectōis p scintillā/ mēti cognatā vel appropātā/q̄ amor extatic⁹ excessus mētis noiat. Dāuducimur exp̄oribꝫ raptibꝫ/q̄ sic crebriores t facilio/res sunt/sic intelligibiliores inueniūt/q̄liter mens in suis actibꝫ taliter efferri p̄t t figi/vt nulla inferiorꝝ potētiaꝝ eā interturbet/imo p vim suā affectiuā/ita sepam actuabit q̄ vis sua intellectiua/vt sic neq̄ se/neq̄ alia recogitabit/q̄ rōnabiliter p̄cesso/p̄mptissima sūt p̄sequenter ad intelligēdū oīa que doctores eleuatissimi/noīatiz Diony. tradiderunt de mistica theologia. Ea insup q̄ dicūt fieri in sapiētibꝫ t deuotis/vt sūt extasis mētis excessus. anagogica ductio. raptus in tertiū celū. diuisio aie t spūs. Introductio in diuinā caliginē exemplo moysi. Vel in seāsancto⁹ cū nube oīa tegente/instar aaron. Quid etiā amor vehemens. i. mentez vehēs q̄d mors aie viuente spiritu. q̄d nox illuminatiua tenebris q̄d mors rachel in p tu beniamin. quid anagogica p̄uersio iordanis retrorsum/intelligentie se p̄sentabunt t similia.

Octaua pars p̄ncipalis agit de vi amoris q̄ amantē vnit cū deo ac stabilem facit ac reqescere vsq̄ ad finē p̄mi tractatus. Ordine vero est p̄sideratio. pl. que remouet varios vnionis modos t peruenit ad illū quē etiā ostendit/q̄ animam dicitur deo vnire

Hoc vnit amātē cū amato ac p̄fide hūc stabilire ac sistere facit cū illo. hec dicta ē scda amoris p̄prietas.

Pro cui⁹ intellectu ioq̄ndū est aliq̄d de modis vnionū varijs t diuersis. Hz cū hec vnio de q̄ loq̄mur ñ compat̄ est/hz spūalis/de corpalibꝫ vnionibꝫ nihil h̄ dicendū est. Vniones aūt spūales inuenim⁹/vt p ihesionē. p informationē. p actuationē. p assistē/

tiam principalitatis, p illapsū/ p sustentatiō/ ne ypostaticā/ vbi plures nature in vna p/ sona conueniūt. Sz oim suprema vnio ē in di uina ēntia seu natura/ in q̄ tres psone sum ma vnitate subsistūt. Sz has vniones tan q̄ huic ꝓposito min⁹ cōueniētes relinq̄m⁹ Hec vero vnio amāt⁹ cū amato/ ab aristo. in ethicis, tāgit vbi ait amicus ē alter ego/ cui⁹ vnionis rō exprimi videt cū ab eodē ōr Amicoꝝ est idē velle z idē nolle, spūs ḡ nr cū deo adheret p intimū amorē/ vnus spūs ē cū eo p volūtat⁹ ꝯformitatē. sol⁹. n. amor pfectus z pfecte ōo adherēs/ veraciter orat fiat volūtas tua sicut in celo z in terra / z q̄ sic orat/ orat vtiq̄ in spū z veritate/ sicut o/ randū ee veritas docuit in euāgelio. Hā et ipe pfem orauit dicēs/ verūtn nō sicut ego volo sz sicut tu. Itaq̄ q̄ sic vnit deo z adhe ret p amorosam volūtatis ꝯformitatē/ vti/ q̄ stabilit in eo. Ad quod traduci pōt illud psalmiste/ absorpti sunt iudicti petre iudices eorum, i. in deo totaliter stabiliti.

Consideratio. XLI

agit de erroribꝫ circa trāsformationē aie in deū/ z q̄d sit/ z quō etiā cōplet/ exēplis ostē dit z rationibus.

¶ Amorosa vnio mētis cū deo q̄ fit p theologiā misticā / cōgrue trāsfor/ matio noiatur/ sicut bīus Diony. z sancti pres locuti sūt/ sed inexplicationis mō varietas inuenit. ¶ Fuerūt. n. q̄ dice/ rēt spīm rōnalē dū pfecto amore fertur i de/ um/ deficere penit⁹ a se/ ac reuerti in ydeaz ꝑpriā/ quā habuit imutabiliter ac eternalit in deo iuxta illud Job. qō factum est/ in ip so vita erat. Dicūt ergo q̄ talis anima per/ dit se/ z esse suum/ z accipit verum esse diui num/ sic q̄ iam non est creatura/ nec p crea turam videt/ aut amat deum/ sed est ipe de us qui videtur z amatur. Hanc insaniam voluerūt aliqui trahere ex verbis Bernar di, in epistola ad fratres de monte dei. hāc etiam nisus fuit ponere almaricus hereticꝰ ab ecclesia condemnatus/ quem propterea august. inter hereses nominauit z numera uit. Hanc etiam nisus est renouare auctor illius tractatus/ cuius titulus ē de ornatu spūaliū nuptiaꝝ cuius initiū ē. Ecce spon sus venit exite obuiā ei. ¶ Cōtra hūc erro rem scripsi dudū quandā epl'am/ lz in alīs scriptis ei⁹ hūc errorē correxisse videat. po nēdo q̄ aīa talis sp remanet in ee suo ꝑprio qō hz in suo genere sz ōr; tm modo silitudi/ narie trāsformari sicut amatoꝝ dicim⁹ cor/ vnū z aīam vnā qō vtiq̄ ꝓcedim⁹. ¶ Fue rūt alīj ponētes q̄ amor creature ad deum nihil ē aliud q̄ de⁹ z ita q̄ spūs rōnalis/ for maliter amat deū p spūm scm. Hec opinio ponit mgr⁹ sniaꝝ/ quā iō doctores non te nēt q⁹ ñ posuit formā aliquā dilectiōis a/ ctual' vel habitualis q̄si mediā ad diligenduz deū ee necessariā. Hā si h addidisset. z resol uisset q̄d dicit hec ꝓpositio p. dū ait q̄ deus diligeret p spm scm, q⁹ sz dicit cām exēpla rē/ tūc positio sua cōpletior z irreph̄ensibili/ or fuisset. Fuerūt alīj/ q̄ p silitudies reptas in corpalibꝫ/ voluerūt hāc vnionē seu spūa lē trāsformationē/ reddere clariorē. Dixert eiq̄ aīa sic vnit deo z in ipm trāsformatur. quēadmodū si gutta aq̄ mittat in doliū for tis vini. Illa nāq̄ gutta tūc pdit ee ꝑpriuz/ ꝙuertiturq̄ totaliter in alienū/ velut ēt si ci bus p nutritionē ꝙuertat in cibatū/ iuxta il lud q̄d aug. loq̄tur in psona dñi. Cibo suz grādiū crede z māducasti, nō tu me muta b in te/ sicut cibū carnis tue/ sed tu mutaberꝭ in me. Memini me legisse q̄ ad p̄dicatiōz pfate silitudis/ deuota q̄dam mulier/ sic ex/ estuauit/ sic exarsit intrisecus/ q̄ ꝓcepto spū sese nō capiēt/ ipa velut mustū nouū/ absq̄ spiraculo/ ruptis venaꝝ z neruoꝝ vinculꝭ vitā cū sanguie tradiderit Traducūt ali q̄ vbū deuoti berñ. in de p̄cepto z dispēsa/ tione ad hūc sensū dū ait q̄ verius ē aīa vbi amat/ q̄ vbi aīat/ q̄i vicz amādo/ se z corp⁹ deserat/ ac in deū suū tota ptrāseat ¶ Ex hac silitudo deficit/ hēt q̄ plurimū de dissi/ militudie/ alioq̄n redirem⁹ ad errorē pri⁹ cōmēoratū. nō ei pdit aīa i vac vnione suū ee ꝑpriū/ sicut gutta aq̄ desinit p corruptiōz q̄ alterius generatio subsequtur. ¶ Rursus ꝑpter eandē rōem/ silitudo trāsubstationis/ q̄ fit in būdicto sacto/ nō satis ē idonea ad explicādū trāsformationē amātis in deum amatū. ¶ Adducūt aūt alīj silitudinē ferri cādētis, seu carbōis ignīti, vbi carbo z fer rū remanēt sub ee ꝑprio, induūt tn q̄sdā pp etates ignis seu calorꝭ incorpati/ z q̄ pprias perdunt, vt frigiditatem, rigorem, z nigre dinem sic q̄ ferrum illud candens/ videtur esse totaliter ignis. Sic ꝓterea aer illumi natus/ incorporat in se lumen solis / ita vt et aere et lumine vnum fieri videatur, sic ferrum affectum per magnetem / induit magnetis proprietatez/ vt videlicet ipsum

ferrū aliud ad se valeat trahere. sic vapor q̄ est subaliter aq̄/leuitatē accipit ⁊ quandaz ex calore aeris ꝺditionē. ¶ Dāt alij similitudinē generaliter ꝑ ꝑfate vnionis manuductiōe de vnione materie ad formā seu ꝑfectibilis ad suū ꝑfectū. Constat nimirū q materia aīe susceptionē forme ipfecta est/et sine decore/sine vtute/sine actiōe dei forma/mox venit ad pfectionē iuxta forme sibi vnite ꝓprietatē. Sic aīa ꝑpus q̄ vniatur deo/ꝑ vnificū amorē/manet in q̄dam morte spūali/sine decore/sine vtute ad actus vificos meriti vite eterne. Si aūt deo ꝺiungat̄ tanq̄ fontali totꝰ vite ꝓncipio/dat sibi vita q̄dam diuina. nō q̄dem ꝑ formaleꝫ inhesionē dei ad aīam. ℞ eni repugnat diuine pfectioni sꝫ ꝑ illa pū q̄ndam intimiorē⁊ spūalē/secluſa ipfectiōe q̄libet/⁊ hoc mediā te amore/tanq̄ q̄litatiua ⁊ armonica dispositione/q̄dammodo ꝓportionabiliter/sicut dispositio materie p̄requritur/nec tū sufficit ad hūane forme susceptionē ¶ Premissis igit̄ his similitudinib⁹/dicam⁹ ꝺsequenter ad eas/q amor sicut calor naturā hz ꝺgregādi seu vniēdi omogenea/sicut etiā sepat ⁊ diuidit etherogenea. Cōstat aūt q spūalia cū spūalib⁹ omogenitatē q̄ndā. i. silitudinē seruāt adinuicē/⁊a corpalib⁹ seu terrestrib⁹ sint dissimilia. Dē igr̄ qō in hoie reperit̄ spūale vel diuinū/segregat̄ quodāmodo ꝑ amorē vnificū/ab omi eo qō terrestre est atq̄ coꝛporeū/sic fit ibi diuisio spūs ⁊ anime. i. spūalitatis ⁊ aialitatis ⁊ sensualitatis/⁊ sepatur ꝓciosum a vili/⁊ q deus spūs est ⁊ silitudo est cā vnionis/ꝑspicuū est cur spūs rōnalis sic depurat⁹ ⁊ defecatus/vnit̄ spūi diuino/q vicz silis efficitur cū deo

Addamus tū alterā huius vnionis cām etiā q̄ ad ea q̄ corpus ipm respiciūt. Spūs itaq̄ sic assimilatus deo/sic q̄lificat⁹/⁊ affectu ꝑ amorē/q̄lificat/⁊ afficit ꝺseq̄nter corpus ꝓprīū tanq̄ suū formabile seu materiale/ꝑ redūdantiā spūs ad corꝑ⁹. Quo fit vt corpus ꝓprīū sic bituatū ⁊ affectū/induat ⁊ gerat q̄sdā ꝓprietates ipius spūs/ꝓprīs vl̄ derelictis vel multū ab actione suspensis. Inde est dictū aristo. in virtuoso inq̄t oīa consonant rōni. Sic ergo spūs noster tractus a deo trahit ꝺsequēter ea que corꝑis sunt/ac pinde resultat vnio mirabilis spiritus ad deū/⁊ corꝑis ad spiritum.

Consideratio. XLII.

quietem aīe in deo ſm triplicē ipius tensionem ostendit/put sancte trinitati silitudinarie quodāmō in eadē stabilitatur.

R

Per ꝺdictā amorosam vnionē/in q̄ ꝑ mistica theologia ꝺsistere videtur. aīa q̄etatur, satiat̄ ⁊ stabilit̄. quod facile est in ꝓmis ex prioꝛi deducereꝛ. Nā cū res q̄libet sit in q̄ete/dū pfectōnē suā adepta est/illiq̄ coniūcta. ⁊ spūs noster vnitur ⁊ cōiungitur summo pfectibili/ꝑ amorem pfectū/vt exinde q̄etetur satietur ⁊ stabiliatur necesse est. Sic materia in forma bita. sic lapis in centro positus. sic res q̄libet in adepto fine suo q̄etatur. Aīa q̄ppe rōnalis dum coniūgitur ⁊ vnit̄ deo copulatur suo summo bono. Est eni deus summū bonuz eius/est centꝛ eius/finis/totaq̄ ipius ꝑfectio/q̄d ergo aliud ipa requireret⁹ aut ad q̄d aliud vlterius inhiaret⁹ ¶ Porro in ipsa aīa ꝺsidero tres tendentias ꝓncipales/ꝑ portionabiliter ad triplicē vim ei⁹ siue potentiā. quaꝝ vna est ꝺcupiscibilis. alia rōnalis. tertia irascibilis noīatur. ꝺcupiscibilis tendit in bonū. rōnalis in vez. irascibilis in arduū. Sic aīa ꝑ has vires tendentiam habet in bñdictam ⁊ sanctā trinitatem. Nimirū q ad eā ⁊ eius similitudinē facta ē eiusq̄ imago constituta. ¶ Attribuimus itaq̄ spūsancto bonitatē/⁊ ad hanc tendit vis ꝺcupiscibilis. attribuimus filio veritatem/⁊ ad hanc tendit vis rōnalis/attribuimus p̄ potentiā maiestatē. ⁊ gl̄iam. ⁊ ad ℞ tēdit vis irascibil̄. Oportet igit̄ vt his viribꝫ satiat̄ ꝑ ꝺiūctōez cuiuslibet cū suo sūmo appetibili/aīa rōalis total̄r satiet̄. q̄etetur ⁊ stabiliatur/nā si delectatio i bono cōueniente ⁊ voluptatis suauitate q̄ritur/q̄d de aīe voluptate/brā maxime. sentiendū ē. Audiamus q̄d ꝓpheta dicit ad dñm. Torrente voluptatis tue potabis eos. Dis aūt delectatio in infimis/plus aloes q̄ mellis habet/inq̄t satiricus/lingit eni mel in sentibus ⁊ vticis/ꝓpter qō recte dicit Boetius habet ℞ voluptas oīs q̄ stimulis agit fruētes. Si ꝓterea querit̄ veritatis cognitio/conuertat̄ aspectus ad verbū diuinū/velut ad ꝑtē primā/cuius exemplar vez. est esse vez. Si deniq̄ potentia si gl̄ia. si opulentia. si dignitas q̄ratur. hec oīa est deus aīe eū diligēti/q̄ est merces sua magna nimis in q̄ ⁊ oīa se posse gl̄iatur apl̄us. Oīa inq̄t possum in eo q̄ me ꝑfortat. Deꝰ ergo finis est anie/⁊ eius vltima pfectio/ipse est velut

centrum.et locus naturalis omniū desiderioꝝ suoꝝ. Dum ergo in se deficit aīa in salutare dei velut ad nihilū redacta nulli iaz alteri nec sibimet innititur sed soli deo / vt sue dulcedini/vt sue veritati/vt sue glorificationi.dicens p primo Renuit cōsolari aīa mea memor fui dei/ et delectatus sum. Dicens p scōo/nihil arbitratus sum me scire/ nisi ihm xpm factus stultus.pter ipm/dicens p tertio/vtinam q̄ gloriatur in domino glorietur. Ac pinde non hūs q̄ vlteri⁹ tendat/aut q̄d vltra requirat/quietaf aīa indeo atq; stabilitur possidens in eo omia ceteraq; contemnens atq; ꝓpendens

Possent ad hec explicāda verba magis ac magis sine termino multiplicari/ sed apud exptos hec pauca videtur sufficere. Nam inexptis siue rudib⁹ vel qui laborio se possunt bñano adminiculo excitari vt animū ad amandū exercitarent/nulla vnq; verba ad hoc plene capiendum satis erūt.

S Considerat.XLIII

Agit de amorosa oratione et eius ꝓprietate eam etiam diffinit ꝑm traditiōez magnorum viroꝝ studiosissime.

Oprietates et cōditiones amoris ac theologie mistice q̄ supra dicte sunt/etiam orationi pfctē cōuenienter ascribi pñt. Hui⁹ rō est qz in anima cōtemplatiua amor/et mystica theologia.et oratio pfecta/aut idē sūt aut se inuicem ꝑsupponūt. Nam vt patet ex supra dictis.mistica theologia est cognitio exꝑimentalis habita de deo p cōiūctionem affectus spūalis/cū eodē.dū scz impletur illud apli. Qui adheret deo vnus spūs est/que nimirū adhesio fit p extaticū amore Teste btō Dioni. Rursus hec eadē mistica theologia dicit sapia,put inter dōa reponitur a sapore.s.q̄si sapida scia. Vocat ꝓterea a diuino dionisio irrōalis z amens sapia/eo q̄ supat rōem ac mentē/transiliēs in affectū.nō qualēcūq; sed purū ipiq; mētali intelligētie cozrūdētem/q̄ affectu videtur deus a mūdis corde. Videt inquā. ꝙa sentit z gustatur iuxta pmissionem xpi.bti mūdo corde q̄m ipi deū videbūt/z ꝑm illō Greg.in omel. Amor ipe notitia ē. Hūc vero recogitemus de q̄ incepit cōsideratio quid eni est aliud oro pfecta q̄z hmōi exꝑimentalis z affectualis cognitōis noticia? Oro quidem describit q̄ est eleuatio mētis i deum ꝓpium et humilem affectum.ecce q̄ oratō transcēdit mentem z spūm.p q̄to mens et spūs dicūt vim cognitiuam intellectiuam transit eni supra p desideriū p piū et humilem affectū.sed q̄lem affectū.affectuz vtiq; mentalem aut intellectualem supmū/z nō solū sensualem aut rōnalem/alioq̄n nō eēt oratio pfecta/q̄lem loquimur et qualez describit aplus cū dicit Orabo spū orabo et mente/spūm ibi,p vocis inspiratione.mentem vero,p superiori anime portione accipit oratio eni solū in voce/aut imaginatione versata/caret suo pfectiōis cōplemēto/trāseat necesse est ad mentē et cor/quemadmodū dicebat dauid ad dñm. Inuenit seruus tuus cor suū/vt oret te. Sicut ꝓterea mos ecclasticus habet hortari pplm ante orōez vel gratiarūactiōem z dicere. Sursuz corda. Recte quidē hoc facit/ne ꝓphica illa maledictione notaret/que dicit.pplus hic labijs me honorat.cor aūt eoꝝ longe ē a me Hanc btūs Anthonius heremicola hanc ceteri eleuati prēs senserunt dicētes. Orationē nō in strepitu vocū/nō in cōpositione ꝓboꝝ/sed in affectiōe pioꝝ puroꝝq; desideriorꝝ ita vt crebro nesciat orās nec itelligat se aliq̄d postulare Sic docet Anthonius Quare hoc;q̄ supra se p intellectum nequaq; mens sic affecta reflectit nequaq; cōponit/aut diuidit sed puro simpliciq; actu desideriū vel amoris in eo q̄ est oīe bonū fertur/pausat/sopor at.q̄si dicens cū ꝓpheta In pace in idipm dormiam z requiescam. Exꝑmissis eluceſcit clarius q̄ mistica theologia z oro pfecta in hoc cōueniunt q̄ vtraq; ponitur in vi affectiua superiore/et q̄ vtraq; est respectu ꝓmi z summi boni Et est ipius amor quidam purus / aut ipm cōcomitans vel gignēs vel supponēs cui amori ꝓprietates quas supra posuim⁹ vtiq; conueniunt.

Cōsidera.XLIIII. T

Orationis pfectiōem z vbi.eiusq; effectū z ꝓstinctum orantis quā p quib⁹ offert ponit et ipius ꝓcessum q̄ ad p̄cellentiam

Perfectio seu felicitas aīe rōnalis,p vita p̄senti magis in orōe pfecta seu theologia mistica q̄z i cōtemplatione intellectiua ꝓponitur Cōtemplatio nanq; si nude cōsideretur sine dilectione vel affectu subsequente/iam arida est/inquieta est/curiosa ingra-

inflata est. Denecꝫ fit longe ab illa pace q̃ exuperat omnem sensum. Qua ꝓpter concludere fas est/q̃ schola orandi laudabilior ē ceteris paribꝫ/q̃ schola litteras edocendi. quem admodū schola religionis ꝓ affectu excellit scholā eruditionis ꝓ intellectu.

Proinde laus oꝛōis extatice seu pfecte colligitur ex ordine suo q̃druplici vicz exordine ad deū/ad ꝓximum subiectū/ad primū/z ad inimicū. Primo quidem ad deū q̃m sibi soli dat gloriam ad oratiōem/gratia ꝓ actiōem z honorem/eū sibi amicū cōciliās Ac inde ꝓ legem amicicie/que est idē velle/et nolle/ipa q̃ petit accipit/et q̃ querit inuenit. sibiq̃ pulsanti aperit. non sic intellectio aut queuis alia opatio. Secūdo oratio subiectū ꝓximū q̃ inhabitat. purgat pficit. illuminat. quietans ipm satians atq̃ stabilens Tertio oratio iuuat primū nō vnū aut duos sed totū coꝛpus eccie mystici vinifico quodā influxu/nutrit/et capacissimo quodā materne benivolentie sinu/omnia eccie mēbꝛa suaq̃ opa complectitur. offerens ea deo/z ꝓ his supplicās et impetrans/tanq̃ questuaria gratissima ꝓ indigentiꝫ inopū spūaliū subleuandis et ꝓ elemosynis grārum querendis atz impetrandis/in magno ac miserabili hospitali huius mūdi/imo z carceris et penalis purgatorij. Huic opi nulla exterior admonitio nulla ꝓsus compabilis exercitatio pōt in efficaciam coequari. Amiuz q̃ frustra hec oꝛa fiunt/z vane/si non aduenerit oratio iūcta charitati. Postremo nichil ita sicut oratio vires inimici seniētis ꝓtexit. nihil ita tendiculos laq̃oꝫ suoꝫ euacuat et oñdit. Alioquin nō dixisset ꝓpha. oculi mei semp ad dñm q̃m ipe euellet de laq̃o pedes meos. Et iteꝫ. puidebā deū in conspectu meo sp/q̃m a dextris est mihi/ne cōmouear. Et rex Josaphat ad deū/Cum igꝝ ignoramus inq̃t q̃d agere debeamus/hoc solū habemus resudui vt oculos nꝛos ad te dirigamus. Quocirca bñ iubebat dñs. oportz semp oꝛare z nō deficere. Semp autē oꝛat semp oculos ad deū habet. q̃ sp pio humiliq̃ affectu desiderat. Denicꝫ de oratōe quā cū vera sapia z mistica theologia ꝓnire diximus de eius quoq̃ virtute et ꝓditionib⁹ ac ꝓprietatib⁹ copiosis/hoc loco sermo possz incidere. sed de his remitto ad ea que sancti et doctoꝛes saluberrime tradiderunt/z pcipue Hugo de scto victoꝛe in tractatu suo quem de oratione compendiosissime et subtilissime composuit. cuius ē hoc initiū. Quo studio quo ve affectu orand⁹ sit deus z̃c. Legatur Guilhelm⁹ parisien. in libello qui rethoꝛica diuina intulat Legantur et ceteri qui oꝛōis ꝓprietates vtilitates z q̃bus excluditur/quibusq̃ impedit/doctissime tradiderūt. Superest vt ꝏ practica theologie mistice in sequentibus prosequamur.

Finit prima pars de mystica theologia speculatiua.

Incipit prologus

eiusdem in ptem sc̃am de theologia mistica practice cōscripta ab eodem sub. xij. consideratioñib⁹ siue industrijs.

Tractantes in lectioñib⁹ nostris iam a multo q̃uis interrupto tē poꝛe. de theologia mistica secuti sum⁹ ordinē in alijs scientijs obseruatū vbi ꝓus tradit de speculatiua q̃ practica nihilomin⁹ hec scia supra ceteras multas h̄ bz ꝓximū vt speculatio in ea nec pfecte tradi/nec plene itelligi possit nisi. practic⁹ ꝓcesserit vsus. Quāobrē deinceps ꝓsentis opis erit tradere sub aliq̃b⁹ cōsideratioñib⁹ modos z vias quib⁹ ad theologiam mistica habeat accessus. Perq̃rere enī q̃d sit theologia mistica/et in q̃ vi aie reponit. z de dria eius ad speculatiuā theologiā/et silia/q̃lia ꝓlocuta sunt/nō satis esse dz homini xp̃iano/ꝓsertim eccl̃iastico. op⁹ exercitatioq̃ requit q̃d vt fiat ꝓdest nou mediocriter apire ea q̃ ad opus aggrediēdū finiē dūq̃ necessaria sunt vel accōmoda vt obuenit. q̃ etiā ꝓturbare solebāt opantē/vt vident q̃ ꝓ elucidatio nos expediret ab his solibus q̃ in hoc negocio tractanda ꝓdē suscepim⁹. Et dicim⁹ in ꝓmis q̃ magisteriuz theologie mistice z oꝛōis extatice seu pfectē Jesus xp̃s sibi soli sueq̃ volūtati retinuit nec ad illud humana sufficit industria q̃uis ipa nō dēat penit⁹ derelinq̃ Etenī si oē datū optimū z oñe donū pfectū desurſū ē descēdēs a pre luminū. pspicuū habet cōsiderationis hui⁹ ꝓncipiū/q̃d donū pfecte oratiōis pfluit a diuina volūtate tenente lucē in manib⁹ sicut Job notat Et exponit Greg. q̃ dū vult illuminat et claudit dum vult Ceterū q̃ hūana nō sufficit industria posterius elucidabit q̃ tñ nō sit ꝓsus abiiciēda docet apls Vocans nos dei coad-

iutores/non compulsores/non preuento/
res/ne dicamus. Dan⁹ nostra excelsa/ et
nõ dñs fecit hec oĩa. ¶ Pñt aũt duodecim
idustrie pñsupposito pus afflatu dño p pra
ctica theologie mistice/sub totidẽ cõsidera
tionib⁹ annotari/ Prima dei inuocationẽ
attẽdere. Scõa ꝓpriam cõplexiõem agno/
scere. Tertia ꝓpriũ officiũ vel statũ aspice/
re. Quarta semetipm ad pfectiõem extẽde/
re. Quinta occupatiões effugere. Sexta
curiositatem deponere. Septima longa/
nimitatẽ assumere/ Octaua passionum vl̃
affectionũ origies aduertẽ. Nona tps ido
neũ et locũ inq̃rere. Decima. somno z cibo
moderãter indulgere. Undecima medita/
tiõib⁹ pñs generatiuis affectuũ silẽter insi
stere. Duodecima spũm a fantasmatib⁹ a/
uertere. ¶ Vas igitur industrias nouissi/
me studui redigere ad formã q̃ndaz tracta/
tuli dum post laboriosam legatiõem vtinã
fructuosiorẽ sup negocio pacis ecclastice/
regredi tandẽ datũ esset a roma ad Januã
vbi pstolabamur cõuẽtiõem iuratãz ꝯcor
datam marsilie/p duos cõtendẽtes debere
cõpleri in saona/illic pendẽte nostra q̃ fru/
strati tandẽ sumus expectatione. Ego ne
vacatiõem datã male vacãdo cõsumerem/
sed obedirem dño dicẽti p ꝓpham/vacate z
videte q̃m ego sum deus/vacani vt videre
qua ratione/q̃ ve industria cõtingeret eẽ/
tiam dei cũ sua exaltatiõe/cõtemplãdo co/
gnoscere/z cognoscẽdo cõtemplari.

Conliderario.I.

Mystice theologie practice tres vocatio/
nũ modos fm triplicẽ in deũ cõuersionem
aĩe. z triplicẽ statũ tendẽtiũ ostendit.

Industria prima.

¶ Oĩ vocatiõem attẽdere. Vo/
cat deus ad salutẽ oẽs boies/si/
quidem vult oẽs boies fm apo
stolũ. saluos fieri. hinc ille natu/
ralis apud vniuersos indelebilisq̃ ad btũ/
tudinẽ appetitus. nihilominus in viadiui
ne vocatiõis alius sic alius sic ambulat. se
cũdũ diuisiões gratiarũ/ ãmistrationũ z o
perationũ vt deducit apl̃s. Alĩ q̃dẽ p spiri
tũ dat fmo sapie. alĩ aũt fmo scie. alĩ fides
alĩ gr̃a sanitatũ. alĩ opa virtutũ. alĩ ꝓphe
tia. alĩ distinctio spirituũ. alĩ gr̃a linguaz.
alĩ interpratio fmonũ. Hec aũt oĩa opera
tur vnus atq̃ idẽ spũs/diuidẽs singulis p
ut vult. Sicut corpus vnũ est z mẽbra hz
diuersa/officiaq̃ varia. Ecce q̃ sermo sapi
entie qui cũ gratia cõtemplatiõis plurimũ
silis est/vel eadẽ reputat/datur. p spiritum
huic aut illi nõ oĩbus/sicut nec gr̃a sanita
tũ/nec fides. hoc ẽ vt arbitror paz in eredẽ
do/nec opatio ꝟtutũ/nec ꝓphetia/et ita de
reliq̃s. ¶ Quẽadmodũ igitur nõ oẽs vo/
catos ad gloriam adipiscẽdam conari con
uenit ad quãlibet ministratiõis vel opa
tionis grãm indifferẽter/Sic nec vniuer/
sos optet ad sapie vel cõtemplatiõis studi/
um se tradere. Hoc in sciẽtiis vel artibus re/
liquis docuit etiã pbs/z post eũ tullius/de
bere politisantes attẽdere/q̃ nõ oĩa possu
mus omnes. Et hoc clarius est q̃ vt curio
sius indigeat declarari Quãuis assignatõ
cãz in pticulari sit varia/z frequẽter electõ
difficilis/iudicãdo de quolibet tu ad banc
opatiõem in corpe mistico. tu ad illã elcũs
es coneris/facere certã vocatiõem tuaz ad
salutem. ¶ Prodest vero nõ mediocriter/
cõsiliũ ãcipe/z accepto credere/virorz exp
torz spũalium q̃q̃ ẽles iudicant de omnib⁹.
Juuat iusup circũstãtias psonales attẽde
re vt corpis sic vel sic cõplexionati. Stat⁹
q̃z in republica/loci ꝓterea/z tpis/vel mẽo
rie z iudicij/aut q̃lis in irascibili/q̃lis in rõ
nali/q̃lis in cõcupiscibili repitur. ¶ Hinc
facit vt nõ oẽs ad gr̃ãm vocati cõtemplati
onis/pñt q̃nq̃ sublimius ferri i deũ trepi/
di z anxij tanq̃ in seueriss̃imũ iudicẽ suũ z
mgr̃m austerũ cui⁹ irrevocabilis est condẽ
natio. Rugiũt hi frequenter a gemitu cor
dis sui plãgentes ad deũ. Quis nouit prã/
tem ire tue z ꝓmore tuo iram tuam dinu
merare? Et illud si iniq̃tates obꝟuaueris do
mine/dñe q̃s sustinebit. Illud insup. Non
intres in iudiciũ cum ꝟuo tuo dñe/q̃ non
iustificabit in cõspectu tuo omnis viuens
Rursum quoq̃ Dñe ne in furore tuo argu
as me tẽ. Et varia in banc sententiã apud
ĩstos non tam desideratur ꝓmiũ q̃tũ eter/
nũ suppliciũ formidat. q̃le pfecto formida
re cautum z licitum est. ¶ Jnuenies alios
quos mtrcẽnarios dicimus/q̃ mercedem
p obsequio celestem expetunt a deo/tanq̃
rege liberalissimo aut tanq̃ a pre miarum
et totius cõsolatiõis dicẽtes ei. Pater pec/
cani in celũ z coram te/iam nõ sum dign⁹
vocari filius tuus/fac me sicut vnũ ex mer
cẽnarijs tuis Et hi quidem recte agunt tã
q̃ filij sibi male cõsci/sed nõ vsq̃quaq̃ ad
pfectum Sunt alĩ rariores qui animo

neq; seruili neq; mercēnario/et plusq; filiali rapiūtur in deū/velut obliti sue seruitutis sue mercedis/sue paternalis auctoritatis/sociant ei velut amicus ad amicū/imo suauiori familiaritate cōiungūtur/ei sicut sponsus ad spōsam/dicit ex pnia qui hmōi est dilectus meus mihi.et ad me cōuersiōes ei⁹. Et illud.q̄d enim mihi est in celo supple p mercede/r a te q̄d volui sup terram.supple p supplicij vitatione/defecit caro mea r cor meū/deus cordis mei/et ps mea deus in eternū. ¶ Numeramus pmos inter incipientes/alios inter pficientes.pfecti sunt reliqui/ita tñ vt ad pozem similitudinez crebro sese reuocent/se arguāt/se habere iudicem seueriſſimū/se magr̄m vel dñm/vel patrem cōseruatozem/vltozemq; negligentiarum cū tota mētis pstratiōe recogitēt. Alioquin vereanr illud.nisi in timoze dei instāter te tenueris cito subuerteretur dom⁹ tua Nihilominus etiā aut post offensas adulterationesq; regredi ad spōsum.scientes dictū ab eo p̄phete. Tu vero fornicata es cū amatoribꝫ tuis multis.reuertere tñ ad me/et ego suscipiā te. ¶ Proinde liberū sit vnicuiq; iudiciū/ego interim opinoz/cōsultiorem obseruatiōem apud plurimos istā esse qui deū sicut prēm nr̄m q̄ in celis est ꝓpōit sibi vel ad timorem reuerentialē incutiendū/vel ad amorem filialem infundendū/et vl̄r ad oīa sue laboriosę pegrinatiōi necessaria reuerenti/fiducia postulādū ¶ Quippe noīa hec/dñs iudex mgr̄.iustus.reddēs vltiōem velociter r silia/vehementi⁹ pauorem/et minus amorem incutiūt. ¶ Rursꝰ hec noīa/ sponsa amica/ spōsa manens in delicijs et in cubilibꝫ aromatū/dilect⁹/ pulcer et rubicūdus/manēs interybera/cuius leua sub capite r dextera amplexat⁹/mollior em apud quosdā ꝑ̄ satis esset affectionez/minusq; sinceram pcurant. Nomen ħ.pater noster/miris modis inter vtraq; feē tē/pare/vt r timoz sit cū dilectione/et dilectio cum timoze.

Consideratio. II. do/

cet vigilādū ad cognoscendā ꝓpriam completiōem/r q̄ naturalis inclinatio ad multa hoīem disponit vel impedit/qō et exemplificaiserē bonā naturā a pentibꝫ vl̄ alunde vel in iuuētute adq̄sitam dic̄ mirabiliter esse operosam.

Industria secunda

Proprias cōpletiōes agnoscere p̄bicū dictū est alias insequi corpa/qō exprimēto quotidiāo cognitū.sic accipiēdū est/ vt nō necessitat⁹ vel coactiōis sit hec seq̄la /sed inclinatiōis Iuuat aūt miris modis ad opatiōes has vel illas/cōformitat⁹ inclinatio naturalis sicut ex aduerso dissonās tm̄ obest/q̄ vix libertas animi /vix disciplinatio vix conatus assuefactiōis/sufficit euincer̄. ¶ Tradit⁹ bt̄us Greg.quē in arte cōtēplationis sepe diuq; cōuersatū cōstat /quosdā hoies inuenire nature tam inq̄ete r varie/vt ociū contēplatiōis vel nō possint vl̄ molestissime possint ferre.ad qō alij nate tranquillioris aptissimi pniq; sunt / ꝓmos ad actiōem.scōos mittit ad cōtemplatiōem Ceterū q̄s nesciat quosdā ex hoibus plus vigere in irascibili vrute.quosdā in rōabili/alios in cōcupiscibili. Quo circa videmus alios citius venire ad cōpunctionis et cōsequēter cōtemplatiōis grām ex consideratione/detestatiōeq; vilitatis suoꝝ flagitioꝝ/r hoc p vim irascibilem intentā ad honesta. Alij magis ex iudicio recte rōnis ad idipm̄ puehūtur q̄bus faciliter suadet veritatis amor cognitio splendorq; mirificus vinere cōformiter ad eādem rationem quā excolēdam susceperunt. Porro molle cor et amicabile/videns/apud alios flexibiles ad ea q̄ sunt cōpassionis vel amoris/qualis vt plurimū describit aīa sctā que tota liquefacta est vt dilectus ille suus totus dēsiderabilis locutus est. Talem aīam facilius ad cōtemplatiōis reqem trahit consideratio/nūc dñice passionis/nūc diuine ꝓgnatiōis/ac dilectionis ad seipam/nūc cōuersatiōis pie ac dolorose sctoꝝ sctaꝝ ꝑcedentiū Jn q̄ virtute sepius viget femineus sexus q̄ꝓterea pius deuotusq; noīatur ¶ Perspicua aūt cā est cur facilius ħ l'isto mō q̄s trahitur ad cōtemplatiōem/cū actiones actiuoꝝ sint in patiente bñ dispositō.disposita ꝓ̄o est sensualitas obedire spiritui sursum intento/dū hz simbolū hoc est cūueniētiam ad illud ipm̄ q̄ rapit. ¶ Porro q̄tum ex gestis eoꝝ cōijcere mihi datuz est/plus in Hiero.et Amb.viguit irascibilis. Jn Aug⁹.et sctō Tho.rōalis. Jn Greg.et Bern.cōcupiscibil. Quāuis nō dubitem in quolibet illoꝝ potuisse repire viciſſim molle cor/amicabile/flexibile ad ea que dilectiōem faciūt/alioquin cor durum

quomodo nõ male habebit in nouissimo: fuerit quocz in quolibet studiũ vehemens ad inquisitiõem veritatis zelusqz feruidus ad omnis inhonestatis psecutiõem ꝓ stremo gaudeant bene nati/siue hoc habeant a solo dei miraculo vt Johes baptista siue ab influxu supioꝝ corpoꝝ/siue a ꝓxima radice pentum/vel ab educatiõe bona que mores facit. grãs agant vndecũqz/ quenerunt. necz grãm talem in vacuũ recipiant. Videat autem quisqz vt ait Bern. qm̃ verbũ qõ egreditur de ore dei nõ reuertetur ad eũ vacuũ. sed ꝓsequetur et faciet omnia/ad que misit id vt dicere possit/et ipse. Gratia dei in me vacua non fuit. Nam iniuriam cedit donantis donũ negligere/ nec eo vti qõ donatũ est/qõ esse constat intolerabilis superbie displicentis et ingte.

Consideratio.III.

Stat⁹ et officium totius ecclesie breuiter et q̃d vnicuiqz cõueniat oñdit. Induciũ ꝓficiũ ꝓrium vel statum respicere. Plurimã officioꝝ statuumqz varietatẽ in republica q̃s enumeret? Nimirum iam dictũ est/qm̃ sicut in vero sic in mistico corpe diuersa mẽbra non eundem actũ hñt. Cũ autem ocium et vocatiõem ab exterioribꝫ curis cõtemplatio postulet/et plures inueniuntur/quoꝝ status et officia quibꝫ alligari tenent/nequeant exerceri sine multo strepitu curarũ/et exercitatione corpis et sensuũ quid supest nisi tales arcere a cõtemplationis inquirenda requie? Alioquin neutruz feliciter aget homo/quem medius iter strepitus versare necesse est/videbũt q̃z eũ hostes/et deridebunt sabbata eius. Sileamus interim opa mechanica mercaturas/rusticatões laboriosas/mrimonia leuinculum/qõ impellit mulierẽ cogitare que seculi sunt. quõ placeat viro suo/et virũ ꝓuidere vxori z liberis. Attendamus etiã ipos ꝑlatos eccie/quos licet Grego. dicat oportere ꝑ cunctis cõtemplatiõe esse suspẽsos Attñ si tũc ꝑmũ niti voluerit cõtemplatiõis adeptioni studere dũ deberẽt subditoꝝ necessitatibꝫ corpalibꝫ z spũalibꝫ intẽdere ipi semetipos irrident z fallunt tentationi q̃z: id est. curiositati potius ascribi tũc debet si curam plebis deserẽtes/q̃rant in suauitate ocij cõtemplatiui delectari. quippe deserũt ꝓceptũ dei necessariũ/volũtarijs et non necessarijs intendentes. Secus vero vbi cõtemplatio cessit alicui in talem familiaritatem/q̃ ambidexter factus põt impturbat⁹ velut angelus dei cõtemplãdo agere/z agẽdo cõtẽplari/aut saltẽ ptinus absqz multa difficultate de hoc migrare/dare qz se i altẽrum/q̃lẽ esse cõuenit eũ q̃ in statu pfectiõis exercẽde positus est. Est porro stat⁹ officiũqz ecciasticoꝝ/ꝑsertim religiosoꝝ tẽdere ad pfectiõem hanc inquirendã/qm̃ i scola deuotionis z oratiõis ad hoc traditi sũt vt sint velut oculi/cetera mẽbra corpis mistici dirigẽtes tam ad seipa q̃z ad deum.

Sunt attñ nec ignoramus inter ecciasticos/etates/statuũqz varietates plurime atqz aliter pueriles etas/aliter adolescẽtis. aliter iuuenilis/aliter virilis/et cõsequenter senilis sua requirit instituta totũ nihilominus apud tales q̃q̃d agi docẽ aut imponitur/vt ad hũc q̃ete cõtemplatiõis finẽ vl̃ sero capiendũ ordinent/necesse est. Infantibꝫ et pueris q̃sqz parũ capacibꝫ/puidẽdũ est solicite. ne puerilis z obscenis verbis picturis aut exemplis inficiant. Imbuãtur potius ad oppositũ scz totius pudicicie ac pie religionis ꝟba/picturas/et exẽpla. Nã quo semel est imbuta recẽs seruabit odorẽ testa diu. Ue scandalisantibꝫ pusillos huiusmodi/aut nõ debite docẽtibꝫ. Adolescẽtiores aũt plus onerãdi sunt exercitatiõibꝫ etiã corpalibꝫ repssiuis earũ que tũc violẽtiores insurgũt passionũ. quibꝫ p assuefactionẽ et etatẽ moderatas. illud qõ superit vite/totũ laxetur ad ocium cõtẽplationis. libere capescendum.

Consideratio quarta

dicit q̃ omnes tenent⁹ se extẽdere ad pfectiõem sub pena damni ꝑsentis et futuri et q̃tũqz ꝑfert⁹ vita cõtemplatiua actiue elo quitur. Industria quarta.

Emet ad pfectiõem extẽdere. Plox multoꝝ est/sufficit mihi vita cõis/si cũ infimis saluari potero/satis est. Nolo merita apl̃oꝝ/nolo volare p summa incedere p planiora cõtentus sum. Sed viderint hi q̃ iam impfectio est nolle esse pfectũ. In via enim dei nõ pgredi regredi est. Damnatur insuper⁹ huus piger q̃ talentũ seruare cõtent⁹/illud in fenus nõ tradidit. Facimus hoc pspicuũ in exẽplp familiari. Habet aliqs ꝑotẽs nobilisqz pr̃familias plures filios

quemlibet aptissimum ad ampliandū honeste rem familiarē industria suavnus illorum alijs laborātibus sedet in domo piger ⁊ iners/nihil curans/dūmodo nihil sordide viuat. nihil altū/nihil p̄clarū vel dignū ingenio suo/aut p̄na nobilitate recogitet dicit sufficere bona iam sibi habita/ et quali cūq; vita vti. Euocat aūt pater cū ad act⁹ sublimiores/et arduos monet stimulat q̄s non facile viderit quō hic filius si obaudit nec obedit odiosus erit p̄r: Sic silr̄ ponitur apō prēm celestē his quos trahit ad carismata meliora/ad actus diuiniores/dū torpescunt hērētes infimis nec ad pfectiōz semet extēdentes. ¶Nō tñ intelligi volumus de illis qui nullo statu vel officio bñ liori/sic alligati tenent/q̄ absq; p̄cepti trāsgressione neq̄ant ad altiora cōscēdere hic interim. pfecto altissimū merito reputari conuenit/q̄ obedientiā diuine iussionis operant. ¶Aniaduertenduz est deniq; /q̄ etsi Maria poterat honorabiliter cuz martha hospiti p̄po mīstrare/collaudat eaz nihilominus diuina sapia/q̄ vni intēta optimā ptem elegerit. Itaq; maledictus est q̄ ptem suam aliter (licet faceret) facit deteriorem Ex his vero palā deducit q̄ cū vita cōtemplatiua sicut oñdūt theologi pfectior sit q̄z actiua/q̄libet ad cōtēplatiōem idone⁹/ nō p̄alligatus actionis necessitate pōt ad illā licenter se tradere/dimissa actione. Dek inhec fides Aug⁹. dicēti/q̄ si negociū. i. actionem charitaz nemo imponit. Intellige superioris iussione vel euidēti necessitate. studendū est cōtemplāde veritati. ¶Nec opposuerit aliq̄s facultatē quā hꝫ ista mōp ficiendi in vita actiua ⁊ cōdemnatiōem suam si talentū abscōderit et in quo possz negociari p̄dicādo vel pauplb⁹ ministrando q̄m abunde pficit eccie vir cōtemplatiuus obsequēs deo/de corde vel oculo vbi alij ō manib⁹ ore vel pedib⁹ subseruiūt. ¶Porro multi sunt apud q̄s dānabilis iudicanda esset obmissio cōtemplatiōis inq̄rende quēadmodū positi in schola religionis q̄ē est schola deuotiōis orōis et fletuū/q̄les insup esse conuenit ecclasticos/ qui labores pplorz in ocio possidēt vt custodiant iustificatiōes dñi/et legē ei⁹ exquirāt. Quales demū plures inueniūtur viri ⁊ femie de seculo/q̄bus sufficiens ocium/instructio et ingeniū suppetunt. vt se totos in deū conuertat et rapiāt. Assint itaq; apud eos fides spes et charitas Subtilior institutio non magnope inq̄renda est vt tori transeant in affectum cordis bonum.

Consideratio quinta docet fugere supfluas occupationes et amorem in deū ferri delectatiōe psalmodie p̄cipue in claustralib⁹. et cantū aliū dicit et verū ē hui⁹ eē impedimētū. ¶Quita indu-

Occupatiōes effugere. ¶Scribe sapientiam ait sapiens/ in tē pore ocij. naz qui minorat actu p̄cipiet eam. ꝓterea sint in paucis actus tui/si studeres bone menti q̄m nemo occupatus. si Deū. credit inuenit/nō dicit habuit. boceni falsum esse in iā pfectis cognitū est. Non potest auis alligatas bñs alas vel illitas visco/vacuas se ferre p auras Et neq̄t bō pedibus implicatis enatare. Occupatus nihilomagz ad serenū cōtemplatiōis ether pōt semet extendere/vacua sit optet latitudo pagie corporis nec impleta curis/vel solicitudinibus cōtracta/nec offuscata terrz passionib⁹ vbi sapie tā immēsa doctrina scribi cōq̄rit. Capiamus ex arboribus exemplū q̄rū bōz nutrituus q̄ ad p̄ceritatem ramoz surszum ducendus erat defluit inutiliter p̄ ima/si corpore ex vulnere rimam habuit. Amor autez in q̄a nunq̄d nō apte dicet humor su⁹/ q̄ p fecto p infima liquescit dū p passionū carnaliū seu curarū terrestriū vulnera lacerat. Tūc nempe viā facit nocituram amorz sui nutrimēto/ p̄uscz supius ad celestiū desiderioz vegetatiōem deducat. Hoc gemūt hi qui dū amoris sui pēnas vellent in alta cōtemplationis librare/ p̄tinus effluit amorz illius humor/ea p̄te q̄ corpi aptū inferius inuenerit vel ad curā rei familiaris/vel ad vidicte recogitatiōem/vel ad aliquā hmōi solicitudinē Experiūturq; q̄ deplorat p̄phadi. Q̄m lūbi mei hoc est affectiōes impleti sunt illusionib⁹. Et reuera illusiones sunt q̄s alibi vocat vanitates ⁊ insanias falsas et cōfabulatiōes iniq̄z. His obsistere liricus voluit dū ait. Si nō intendis studijs vel reb⁹ honestis/ inuidia vel amore vigil torquebere Sed q̄s obsecro liberat⁹ est ab istis vt nō aliq̄ molestet ab eis: puto quia nullus hō viuēs/qui vtiq; est vniuersa vanitas. Verū aliud est tradere se sponte vel ex officio vel studio talibus occupationib⁹ aliud est eas toto desiderio mētis/manu di-

scretionis solicite abigere, tãcz iportunos strepidularũ muscarũ aculeos / velut aues Abrae sacrificium vesptinũ circũuolãtes.

B ¶ Quereret aliquis de occupatiõe religioso multoz / in psalmodijs et canticis altisonis multiplicatis sup numerũ. Obstant ne cõtemplationi vel acquirẽde vel exercẽde: vellem rñderent ipi qd sentiunt. Et quidem beatus Aug⁹. flebat vberrime in canticis suaue sonantibz ecclesie / vocibus eius alacriter cõmotus. et eliquabatur veritas in coꝛ eius. Sed an esset vnus ex cantantibus exps̃um non inuenio. Quia vero ad compandam ꝓtemplationis quietem pl⁹ grata, puebit cz industria. qz rursus interpolatio fit in cantibz / nõ est incredibile qz dam ex sic occupatis mentibz tamẽ ad hoc ipm sentire sup mentales excessus / pertim vbi quis satagit ex animali fieri rõnalis. z tandẽ spũalis. post vtrũcz. Et hec forte mltiplicatio / statuta est magis ꝓpter aialium mẽtes interim occupandas / qui scz altiora nescirent quiete secũ meditari / nec ocio vti / cz ꝓpter spũales qui rari sunt. et qles bene instituta religio possz fortassis a iugo tali liberiozes reddere nevel semp araret bos cũ asino, vel ad pedes Jesu sedẽs nũcz maria reperiret apõ eos, sed sola martha. Qõ si te canẽtem in psalmis deducat victoꝛ deus ac spũs suus / sup hec excelsa fluentoꝛuz supioꝛ nihil fortius / nihil beatius / Itacz beatus pplus ille qui scit iubilatiõem. qui psallit sapiẽter iungẽs verbo sensum cũ affectu. Quã felix est Jesu bone talis ania qz nõ est velut terra sine aqua tibi. cz salubriter agitur cũ hac colũba tua. sponsa tua. amica tua. cz saluberrime, prius / cz benivole Laz et ꝑceptũ religiose laudis impleri horis dicẽdis / nihilominus gaudet ꝓuilegio alicuius in alti silentij solitudine cõtẽplantis. vticz fortioꝛ hec cz illa, beatioꝛcz dicenda est. ¶ Prodest ad hocipm puenire tpsoꝛõis / ea pmeditãdo que depmenda sunt / vt liberius transeant in affectũ ¶ Prodest et conari trahere illa que dicũtur nõ taz ad cognitiõem subtilem ac multiplicez / cz ad saporem z exultatiõem. Sepe enĩ vbi minus cognitiõis ibi plus affectuuz. Intrat quocz dilectio vbi cognitio foris stat. Jmitemur gaudẽtes ad sonitũ tympani vel cythare / qui carminis armoniam nõ magꝑ dijudicant / satis hñtes iocũdos exultatis tripudij numeros exercere / qs puocat ipsa modulatio. Tu similiter id qõ legis, audis: vides. loqueris, aut cogitas, trahe cõfestiz in affectũ / velut aspirans ex intimis / olfaciens aut gustans. vt si audieris pater nr̃. assurgat ptinus animus / ad reuerentiã simꝫ et dilectiõem. ad postulatiõem fidem, p necessitatibz tuis fratrũcz tuoꝛ / quoꝛ pr̃ cõmunis est. Arripe generosum nobilemcz cõtemptũ omnis fede rusticitatis / tu q taz regio patre gloriaris. displiceat tibi atz gemas exiliũ / cui celestis hereditas filiatiõis titulo / cuius pater in celis est / reseruatur. Tales quocz affectus inuenire est sine numero vel termino / de die in diem suaues et nouos / velut in fauo vel in mãna vl in nucleo recõditos / qui vbertim fluent, si contẽplationis dente compsseris.

Consideratio sexta

Dei dispositiõem circa bonos z malos eoꝝ abutunt suis beneficijs ponit. z breue q iuste reddere vel ꝓmittitur. sedecim ostẽditurrationibus. Industria sexta.

C Uriositatem deponere. Curiositas est studium circa inutilia / aut vtilia magis cz liceat / deceat vel expediat. ¶ Noli pcor ad ocium cõtemplationis anhelare tancz cogniturus aut alijs ostentaturus tm̃o / do sublimitatem eius / qualem ex veracissimis sctoꝝ attestatiõibz fide quadã accepisti. Et non potius vt inde vilioꝛ sis z abiectioꝛ sis in oculis tuis / visa pspicaci⁹ in dignitate tua in compatione recogitare diuinitatis. Sis insup cõtra tentationuz tela robustioꝛ. et feruẽtioꝛ quocz in amoꝛez dei et primi. et vt demũ currẽdo viã mãdatoꝛz dei alacioꝛ inueniaris. Tene z audiẽs cõtremisce qz sunt filij infideles z alieni sunt serui necz / quos aliqñ cibare sustinet pr̃ celestis exadipe frumẽti z de petra melle satiauit eos. Quẽadmodũ apud aliqs exẽplatis z ꝑncipibus videre est / qui cõdemnandis paulo post ad mortem mittit aliquoties in carcere de ꝑciosis mẽse sue reliquijs ¶ Propterea noli altũ sapere sed time recogitans qz gratia cõtemplationis numeratur inter grãs gratis datas / q sicut spes / fides / et ꝓphetia. aut alie ꝑtutes. põt informis et sine charitate haberi. Quis igit̃ secure nisi in dño gloriabitur. Ue ve tibi humana psumptio / qñ has et siles grãs spũales reperire est apud maledictiõis / reꝓbationis cz

filios, vel in augmentum sue damnationis vsu ingratissimo dono dei/vel ad aliorum eruditionem/vel p qualicunq; labore suo/ velut falsoꝝ ac inutiliū pmio transitorio. p tali numisma te talis merces. dicit puer biuꝫ. Fornicari timmo quesierunt i donis dei p improbam dilectionem aut psumptionem. Quid igitur desideriū eoꝝ affert eis deus. sed iratus. Audiūt illud euangelicuꝫ Accipe qđ tuū est et vade. ¶ Hinc puenit ex dispensatione misericordie dei/q; ab electis suis sepe declinat ipe/sed nō in ira/nec in finem. Abyssum vero iudicioꝝ eius q̄s inuestigabit. ¶ Possumus tñ ex dictis sanctoꝝ qui sepe deo inspirante locuti sunt q̄dam hmōi misteriꝫ cās agnoscere. ¶ Fit hō q̄q; et sepius ad humiliationem vt retundatur superbia vel que pfuit vel ne surrepat puidetur. Propterea testat exptus Bern. Vere nihil esse efficacius ad grām hāc vel inueniendam/vel retinendā vel recuperādam/q̄ si semp inueniaris nō altū sapere sed sapere ad sobrietatem. Deniq; beatus vir qui semp est pauidus/t sup custodiaꝫ suaꝫ stat. ¶ Fit hoc aliq̄n ad desiderium vehementius ignitendū/quēadmodū ignis flatu compssus/erumpit ardentior/t vt discamus grādia granditer querere. ¶ Fit hoc vt ab hoīe sua fragilitas/et abyssus miserarum/pfundius t exinde clarius sentiatur equatin⁹ vilescat ipe sibi/recogitās qualis ex se sit/et qualis ex dei munere esse possit. ¶ Fit hoc aliq̄n ad induēdum viscera pietatis sup aliorum desolatione/q̄bus hec consolatio vel nō cōceditur vel cōcessa subtrahitur ¶ Fit hoc ad satisfaciendū interim p se vel alīs/p dolorem sensibilē ex tali carētia derelictū/quēadmodū humanitas xpi derelicta ē/t torrente penalitatū tota imersa/q̄tin⁹ ita satisfaceret p peccatis non suis sed alienis. ¶ Fit hoc q̄q; ne q̄s idoneus in doctrina alios iuuare/aut in re aliq̄ velit assidue sic ociari sibi. sic inter amplex⁹ Rachael herere/q; negociū charitatis spernat et Lye fecūdationi nequaq; inuigilet. horret itaq; natura bene instituta pigriciaꝫ. p terea si nō in alt̄ possit/saltem vel ifimis queret occupata pficere. Quo euenit vt sic infirmata aia sic humiliata pficiat ampli⁹ Illiq; pluuia voluntaria segregetur diuine irrorationis. ¶ Fit hoc vt hō p multa tentatus discat ex his que patitur obedientiam/ceteraq; virtutes/q̄tinus eas postmodum edoceat efficacius. Itaq; verum est illud socraticū. Loq̄mur melius que nouimus cognoscimus. Illud autem melius cognoscimus/qđ intimius exptisumus. Nam vir inexptus quid cognouit. ¶ Fit hoc aliq̄n ne deserat homo p cōtemplationis supererogatione obligationem diuine iussionis. ¶ Fit hoc ad punitionem venialium defectuū/tanq; si pater indulgentissimus vel auertat interim faciem a filio lasciuiore vel tristiorem ostendat quatinus exinde studiosior sit in omni modestie custodia. Et ne minima negligēs paulatim decidat ¶ Fit hoc q̄q; vt cognoscatur illud apli. nō est volentis neq; currentis sed p industriā propriam/sed dei miserentis cuius rationis signum pspicuuꝫ est. qz postq; homo sibi dixerit. Tu tali die tali hora vacuus eris ab omni occupatione. tu certissime apt⁹ eris ad suauitatem cōtemplationis degustādā Tu sic ages/sic te dispones. Sed q̄d: veniet illa dies. veniet ariditas in anīa amarior. fastidiū spūs. horror lectionis t oratonis. tenebre t conturbatio. ac ex aduerso dum tu nihil horum pposueris: grata superueniet que nō sperabat hora. ¶ Fit hoc aliq̄n ad purgationem maris spiritualis magni t spacios̄i/quod ex nimia quiete/sicut et materiale sordes contrahere solet q̄s exagitatio cōmotioq; depellunt ¶ Fit hoc aliquādo vt innotescat si gratis anima timet deum si parata est/sc̄z obsequi ꝓpūs exp̄sis tribulationū t doloꝝ. quemadmodum si stipendia cōsolationuꝫ t suauitatum ab imperatore suo reciperet. cōtra illos q̄ orationem suam vel effundere nolunt/vel īefficacem credunt/nisi cōsolationū sentimēta meruerint/quasi non fingeret vnq; deus laborem in p̄cepto. ¶ Fit hoc quatin⁹ ablectet homo ne sp putrescat/aut ne fornicari incipiat in donis dei ea p se diligēs/ bis adherens/bis se oblectans/aut ne pmiuꝫ temporaneū hic tale recipiat/illo futuro caritaturus. Itaq; princeps negligit statim remunerare militem/et pater filiū denariū vl obulo vel pomo aut cibo /qui postmoduꝫ principatum daturus est aut regnum/quāuis indulgentia principis aut patris / illa q̄q; minora det ad cōsolationem t ad amoris indicium/reseruans. postmodū nihilominus excellentiora ad pmium ¶ Fit hoc q̄q; vt dissimulet venire tant⁹ hospes ad animam ne grauetur expensis. Sicut ait

Dauid ad filium. Sed quibus expensis? lacrimis pijs gemitibus. ieiunijs vigilijs. ceteris q̄ corpa grauantibus/aut forte ḋa anima iunior non posset sustinere ebrietatem spiritus/si iugiter introduceret rex eaz in cellaria vinaria sua/ꝓterea clauem gerit/nunc claudens/nunc aperiens ¶Fit ꝑ vt prouocet te deus/sicut aquila pullos suos ad volandum/z mater filium ad ambulandum. Vides quia deserit mater filium hac industria vt derelictus clamet ad eam. vtq̄ regredi ẽ cautior sit adherē sibi Cautior insuper/ne cadat prospicere/z quesitā matrem letior suscipiat inuentam/ blandicias z oscula suauius addat. ¶Fit hoc ad exercendam patientiam que opus pfectuz habet. Naz que est acerbior tribulato que materia patientie copiosior apud animā/ que aut pregustatione delitiarum paradi si relabitur z corruit ad dolores inferni/ad similitudinem ymbre mortis. ad erumnas huius exilij. Sumitur postremo coniectura quante futura essz amaritudinis separatio ꝑpetua. ¶Quisquis es igitur qui ad cōtemplationem traditus es/satage impiger ad eam. sed ita vt illam expectes ab alto/paratus humiliter ea vti si venerit cum gratiarum actione/paratus similiter ea carere bono animo/si non aduenerit/habentes ama. sed ne spernas aut iudices nō bñtes/recogitās assidue quia in sola charitate dei est regnum dei. ¶Deniq̄ maledicta terra nostra spiritualis sicut et corporalis non germinat fructum sine spinis et tribulis/nec absq̄ dolore/anima pregnans/veritatis ꝑlem parturit.

Consideratio septima

docet assumere longanimitatem volenti peruenire ad gustum internum. instanter querendo/sepius q̄ repulsus pseueret inceptis nec fatigetur quousq̄ mereaꝫ misericorditer exaudiri et admitti.

Industria septima.

Longanimitatem assumere.

Poterat fortassis ex premissa conderatione deuotus anim? saluberrimos z suauissimos cōtemplationis fructus quasi negligere et dicere. vt quid fatigarer frustra. quid enitterer adquirere quod ignorat anima mea si proficuum fuerit aut damnationi imputādū. Fiat itaq̄ voluntas dei. det si velit ꝑgustationem siue dulcedinis hic sentire/ neget si voluerit. paratum cor meum ad vtrunq̄

¶Sed audi tu qui sic loqueris. Scis ne queso quoniam neq̄ qui plantat vt dicit apostolus. neq̄ qui rigat est aliquid. Nihil ominus vult nos deus plantare solerter et rigare siue hoc carnaliter intelligaꝫ siue spiritualiter. Alioquin quomodo coadiutores dei sumus. qualiter implemus. Nō tēptabis dominum deum tuum. si laborem diligentiamq̄ datam humanitus deserentes solum diuinitus adiutorium prestolamur? Sit igitur labor noster. sit industria sit conatus plantans et rigans. incremētū vero quasi viuificam supinfusamq̄ virtutem/donet christus/a quo petatur humiliter et fiducialiter expectetur. ¶Nemo ō negligentia et inerti corde sibi blandiatur/ si nolit ad cōtemplationis culmen anhelare Confundit prior vna ratio vna consideratio dicens ad perfectionem semetipm extēdere ¶Nemo preterea deserat ceptum iter hoc perfectionis si senserit vt sentiet laqueos innumerabiles temptationum absconditos/in via q̄ ambulat. sepe repulsus nō confundatur/crebro desudās/nec iudicio suo proficiens non contur betur. Satagat enitatur innitēs forti baculo protectionis altissimi/non arundineo laboris sui.

Qui capit capiat. quoniam labore queritur. imo requiritur ad illā/quam tamen dare nequit/contemplationis gratiam. Sz ita videmus in hominis formatione/patres generant. matres alunt in vteris. Alioquin quando nasci puerum cōtingeret? nihilominus quid virtutis habent hec omnia nisi desuper anima detur. solo creantis arbitrio viuificatur totum illud pius iforme ac veluti inutile. Domo scilz fenestras remouet. leuat caput. oculos aperit. Alioquin qua ratione videret? Quod si sol absconderet radios/ frusta ad visionem hec omnia fierent. de sole iusticie idem existia

¶Postremo si nihil absq̄ magno labore dedit deus mortalibus vt poeta loquitur. F

Si nemo coronabitur nisi qui legittime certauerit ſm apostoli verba. Si deniq̄ minores artes quarum enumerationem prosequi vacuum est/cū tanta solicitudine vigilijs anxietate discunt homines/vel ad fugam paupertatis/vel ad augmentum diuitiarum/vel inanes laudum titulos/aut

aliquod tale mortale/caducum/aut fluidū si ꝓpter hoc fuit inductus poeta dicere. Labor omnia vincit improbus et duris veniēs in rebus egestas. Pudeat pigeatq; p re pl' cerrima maxima/et diuina/minus esse solicitos. minus lōganimes/et erectos. Fortis ascensor montis huius/attingere paratus ad cōtemplatiōes/alacer erumpe/exultans vt gigas ad currēdam viā/firma gressum ne labaris retro. sed et lapsus violenti or erigere/abijce molā terrene cogitatiōis a collo tuo. hoc te fabulosus Sisiph⁹ edoceat. Usq; q placebit tibi regio hec egestatis in valle lacrimarum/in limo ꝓfundi/et luto fecis. Illuc sursū aspira/vbi diuitie pax gaudium spūs in etbere puro Quousq; rursus algido rigore torpescit anima tua/ q̄diu non exardescet ignis deuotionis in ea: insuffla/exuffla. ne cessaueris legendo/ meditando/et orando/donec scintilla deuotionis vel tenuis euolitet. Turbabit te ab initio fumus temptationū simul erumpens/fuliginosus et teter. punget hic oculos rationis/et faciem interiorem velut in rugas cōtrahet. Ira vt tecum nūc q̄ antea molestius aliquid agi videat. et felices dicas qui sorte cōmunis vite contenti sunt: sed noli timere fumi impetum ꝓfla sufflās donec flamma vehementior. debinc puriorem emicet/donec tandem serenissima tranquilla q; lux velut in carbone vino/superauerit omnem fumositatis inquiete caligi nem. Taliter accendi taliq; luce ꝓfundi sibi cupiebat qui dicebat. Ure renes meos et cor meū. Q̄ō si nitendo/si agendo/ta lenibil inueneris/dolens doleas saltem infelicitatem tuam. cōgelatiōem tuam. dicēs ex sentētia illud ꝓpheticum. Miser factus sum et curuatus sum vsq; in finem totadie cōtristatus ingrediebar. Crede mihi non minus nō ꝓdes laborem tuū/nō mercedē/ apud illum qui laborem et dolorem considerat. Atuero si desideriū anime tue tribuerit tibi deus/ꝓueniens te in benedictionibus dulcedinis. hoc vnū sūmope cura ueris/vt deuotiōis ignem accēsum/multū conatu tanto q; labore cōseruēt cineres bumilitatis/cōtra flatum arrogātie/ne q̄si iā aliq̄s tibi magnus videaris. cōtra gelicidium insup inertis negligentie/ne q̄si iā sufficienter attigeris q̄ō quesisti. Jamq; licet hac illacq; verbis aut actib⁹ supuacuis effluere. vera siq̄dem est snīa metro cōprehensa. Non minor est virtus/q̄ q̄rere/parta tueri. Ad q̄ō spectat illud vulgare. Bonus cōseruator par est bono conquisitori. Sed ve ve stultis quoz gratie effundētur Sic alio notatur puerbio. Misero nō obuenit bona scutella quā non effundat.

Consideratō. VIII.

est passionū et affectionū origies aduertes Et hec ars traditur sub triplici mō cognoscēdi respectu diuini iudicij put miseretur mō incōprehēsibili pctōrib⁹ z ꝓcedit in vires aie nre varias/exēplificādo sm q; inclinant ad virtutū excellentiam vel vicioz. e/ normitatem. Industria octaua

Passionū vel affectionū origies aduertere. Habet hāc ꝓprietatem theologia mistica q; in affectu reponitur/oibus alijs scietijs repositis in intellectu. Et q̄m ois affectio vel amor est. vel ab amore cōsurgit sm philosophicā deductiōem. Hōne rōnabiliter ipa theologia mistica notari debet ars amoris. vel amandi scientia? Atuero non est sic solus amor quin origo sit ceterorum affectuū vel passionū. ita vt ipam etiaz odium pariat. Illa insup que hic confusa sunt omnia. spes. metus. meror. gaudium inde pueniunt Quippe si diligitur deus super omnia. cōsequens est vt odiatur quicquid eius amori cōtrarium fuerit apprehensum Rursus quia deus tanq̄ obiectum summe cōueniens presentatur anime p cognitionem subsequitur gaudium de p̄sentia. Et si absit. tristitia vel metus oriuntur. Ceterum de numero passionum multi multa tradiderunt/vt Aristotiles in rhetoricis Hugo in tractatu de oratione Guilhelm⁹ parisiensis in suo penitentiali Et alij quidem nunc plures enumerant nunc pauciores. Semini m⁹ earum alio loco vsq; ad vicenarium extendisse. Hugo in suo de oratione nouenario cōtentus est/quamuis eas innumerabiles esse nō ambigat Et quoniam in pauciozibus via maior. cōtētabimur ad p̄ns eas sub ternario ꝓcludere conformiter ad tria appropriata in diuis: potentiam. sapientiam. et bonitatem/secūdum q̄ō satis aperte potest recipi id q; venerabilis Richardus ait dū cōtemplationis gratiam tripliciter oriri commemorat. sm tres exclamationes de assensu anime in canticis/ex abundantia deuote com/

punctionis/quasi virgula fumi/ex magnitudie admiratiõis/qsi aurora cõsurgẽs ex plenitudie exultatiõis/quasi in mira sup dilectum suum. ¶Ita qꝫ si considero,pfundius diuinam potentiam et opulentiam respectu mee infirmitatis ac indigentie/qua ratione nõ potero cõpungi nõ phorrescere nõ timere meam miseriam indignitatez qꝫ viuẽdo sub hoc terribilissimo iudice in cõsilijs sup filios hominũ in quẽ deliqui/sb tali dño magno quẽ offendi/sub tali patre maiestatis quẽ cõtempsi? ¶Rursus si coram oculis eiusdẽ cõsideratiõis posuero qꝫ mirabilis facta est scia sua valde qꝫ cõforta ta et nõ potero ad eam/ptin⁹ oriur admiratio stupor et defectio.dum cape neõ qui ter hos ad gl'am.alios ad infelicitatem prescivit ppetuam. Quo pacto negat gratis/et benevsuris multa/que pstat ingratis.deinde pugnaturis cõtra eũ. Qua cõditiõe sustinet plures saluandos pene p totam vitã in sceleribꝫ abominandis/vt latronẽ i cruce/dũ alijs eternaliter perituris/sicut iudex variarũ virtutũ grãm elargit? qꝫ pterea nemo possit corrigere eũ quez ipe despexerit. Et qꝫ cõclusit oia sub peccato/et silia. sup quibꝫ cõpulsus apl'us stupens exclamare. O altitudo diuitiaꝝ sapiẽtie et scie dei ꝛc. ¶Postremo venit in recogitatiõem mentis/torrens suauitatis diuine.et qꝫ bonus deus israel his qui recto corde. Quid eniz totus exultabũdus pnũciet affectus meus O qꝫ suauis est dñe spũs tuus. Et illud qꝫ magna multitudo dulcedinis tue dñe/qm abscondisti timentibꝫ te. ¶Habemus in his tres pncipales affectus. Cõpunctiõez cũ tremore.admiratiõez cũ stupore. exultatiõem cũ iocũditate fm potentiam dei.fm sapiam.fm bonitatem.ꝛ fm tres vires aie irascibilem.rõnalem.et cõcupiscibilem.

Porro nihil inuenies p oẽm scripture seriem qõ et hac recognitiõe nõ possit ad orationem dei placatricẽ accõmodũ fieri. Obijciatur tibi quippe potẽtia dei cõtra imbecillitatem tuam/et aduersantiũ tyrannidez dei sapia cõtra tuam insipientiam et hostilem astutiam/dei benivolẽtia cõtra tuaz et alienam nequiciam. Omnevero qõ in scriptura legitur.imo omne qõ cernit an non aliqõ boꝝ videt resonare/aut nostram miseriam / aut aduersantium improbitatem aut dei maiestatem.in potentia. sapientia et bonitate? ¶Atuero si cogitatiões vane fuerint ac de terra. Si fons amoris corruptus extiterit.surgent cõtinuo passiões similis generis.sed puerse et repbe/vt ex sup ueniente.egestate vel ex repentino interitu p tyrannidem/vanus timor.et inutil' compunctio.ex astutia deceptrice.admiratõ.ex feda voluptate/iocũditas falsa.et pessimis rebus.peior gloriatio. ¶His igitur oĩs affectiones gignere laudabiles/fontẽ amoris purum habeto/simul obseruans.q origo fontis huius ꝛ sincera bone fidei et sanctarum cogitationũ terra hauriat scaturiginem. Hinc monet apl'us. Reformatos sensus habere mundatos scilz a corrupti a moris febre/quatinus oculus in sũme pulchrum ac lucidum. Auditus in summe armoniacum ac sonorum Gustus in summe sapidum. Olfactus in summe odoriferum Tactus in summe suaue ac iocũdum.mũda quadam deiformitate feratur. ¶Possumus hanc nostram considerationem in aliud transferre.vt dicamus passiones vl' affectiones oriri.nunc ab extrinseco rum amborum immutatione.nunc ab intrinseca fantasia vel imaginatione.nunc a ratione negociante. nunc a mente vel spiritu deo supillustrante.nunc a bonis angelis solicitantibus.nunc a malis.aduersus quos est nobis colluctatio magis qꝫ aduersus carnem et sanguinem/adeo/ qꝫ purissime sanctitate qꝫ anime molestissimos aliquando stimulos blasphemiarum sordidissimarũ qꝫ spurciciarum pati coguntur.etiam in senectute et solitudine sua.quales nesciebãt ipimet dum in mundana conuersatone inter medias temptationes carnis et mundi adolescentiores versabantur ¶Potuerat demum non inepte consideratio nostra dilatari/tradendo radices naturaliter generatiuas huius vel illius passionis/conformiter ad doctrinam philosophi in rethoricis.vbi de passionalibus sermonibus causas reddit/vt vnde verecundia.vnde gloriatio.vnde erubescentia. vnde desperatio. vnde stupor.vnde admiratio.vnde ira.vnde inuidia. vnde adulationis et detractionis appetitus vnde reuerentialis tremor vnde abominatio et vniuersaliter vnde generales quattuor passiones Spes metus meror gaudium. ¶Notauit acerrimus p⁹ scrutator cogitationum. Augustin⁹ in suis sermonibꝫ.q vicii nullũ cõmittit nisi qꝫ volum⁹(lz fle)diuinaz excellentiã imitari/ita

prorsus est qr initiū omnis peccati superbia Quid aūt peccatū/nisi inordinata r inteparās affectio. Est igit superbia radix cuiuslibet improbe affectionis. sicut ex aduerso pturit oēm affectiōem piam/humilitas Quocirca breuissima hic tradit/ sed efficacissima regula/distinguēdi inter affectiōes bonam et malam. ex hac duplici radice/q fruz sp altera in fructib affectionū si diligēter attrectaueris sapit. Inuidet aliqs. qre: qr solus cupit impunitus excellere/ Irascitur aliqs. quare: qr vult imperturbatus nec punit? excellere Auarus est. qre: qr vult absq indigētia r cū impunitate pcellere. Accidiosus est. qre: qr vult sine fatigatiōe laboris impunitus excellere. Luxuriat/aut gulosus est. qre: qr vult in delectatiōib impunitus excellere. Pusillanimis est. arrogās est. inobediens est. gratis male agit r nocz quare: qr vult in iudicio pprio ac voluntatis arbitrio manēs impune excellere/ Tolle hūc appetitū impunite excellētie cupidū confestim rami oēs/fructus r folia vicioz aruerūt. Et p inuidia charitas. et p ira mitas. p auaricia frugalitas. p accidia strēnuitas. et ita de reliqs germinabūt Jn his bō tps/lucifer in alijs semp imitatur.

Cōsideratō. ix. do

cet tempus r locum idoneū in pficientib esse inquirendū/pter varias hominum dispositiōes/eligitur qz et ostēdit eo qr ibidē cum gratia abūdantior influit a dño/ tum qr in tribulationib consequitur solacium et cōsolatio spūalis. Jndustria nona

Tempus idoneū et locū inquire re. Locoz alius publicus/alius secretus. alter in quiete. alter in strepitu. Quidam obscurus et artus/alius lucidus r amplius. r sb diuo patens. Sitr in tempe tpat deus rep vices. Est vespertinum. est serotinum. est nocturnuz. est gallicantus. est crepusculū matutinū. est pma. tertia. sexta. nona. Amplius/vero sunt in locis modi varij componēdi corpus vel aptandi ad cotemplationez Hic stat. ille genuflectit. ille toto corpe prosternitur. Hic pnus. hic supinus iacz. hic faciem media inter genua locat. Alter eam manu operit. sedet alter innix? cubito vni vel duob. subleuat vnus oculos qntum valet sursum. alius deorsum figit. alius hac illac circūducit. Sistit alius gressum/alter ambulat. Proinde dicit apl'us. quilibet abundat in suo sensu. suus vnicuiqz mos ē ait comicus ¶ Regulam hanc sup his omnibus traditam inueni/vt sequatur vnusquisqz qđ bonum in oculis suis visum fuerit/ad facilitatem cōtemplationis assequnde Dis exceptis quos regularis cōmunis qz ligat disciplina ad obseruantiā certi tē poris loci et corpalis compositionis. Alioquin ve illi p quē p sua singularitate scādalum venit Nam et vineam. dñicam ḳs depastus est: Talis vtiqz singularis fera. ¶ Sunt quos adiuuat locus abditus sb obscurus. artus. bassus. et quodam alti silentij horroze tremendus. habitant hi velut in sepulchris r cauernis terre et spelūcis. ¶ Sunt quibus aptior est loc? patēs plucidus. amplus. altus. vndiqz celo vel ethere circūfusus. Habitauerūt tales in desertis et montib vbi si Hieronimo credit/ nescio quid serenius emicat qz in fumosis vrbibus. Jnuenies aliquos quos offēdit omnis sonitus. alius vero quib nihil obstat/sed pficit locus strepidulos? vel ex murmure labentis aque/vel susurris volitantium folioz/vel sonoris cantibus auium vl stridulo ventoz sibilo/vel fluminū vel marium allisione confusa. vel maxime demuz exresonantia suaue sonantis ecclesie/invocibus modulantis. in campanis et orgāis et choro. Et quod alijs ad lasciuiam. his ad modestie cedit grauitatem. ¶ Quinetiam videre est in nonnullis/sed paucis nec passim imitandis/quib omnis ille nuptialis apparatus in chozeis et citharis/i gesticulationibus. in venustate feminarū cū vestitutu deaurato circūamictarum varietate/vertitur in theozicos sinceriss imos qz mentis excessus/vnde libidines suas inepti ssimas/nec minus fedissimas / improbi consecrantur. Sic diligentibus deuz omnia cooperantur in bonum. sic in omni re vtilitatem suam. sic mel suum velut apes īueniūt. Exaltati quippe/a terra. omia trahunt ad seipos. ¶ Quid subinde diffiniēdum erit de tempoz varietate/ quādo nūc tempus est flendi nunc ridendi nūc amplexandi. nunc fieri longe ab amplexibus. et ita de reliquis Quin preterea gloriabundus in in domino Psal. ait. Septies i die laudem dixi tibi super iudicia iusticie tue. Et alibi. Media nocte surgebam ad cōfi-

tendum tibi. Et rursus ait se in matutino ī terfeciſſe oēs peccatores terre. hoc eſt oīs temptationes ad peccatū inducentes/ſub iecisse. qō non niſi vigilans ꝛ orans feciſſe credendus eſt. Rurſus ad dīm. Exitus inquit matutini ꝛ veſpe delectabis Et q̄s eſt qui tempus audeat p̄finire deo et nō illud beneplaciti ſui beneplacenter nec mīn⁹ vigilanter p̄ſtolet̄ur. Viſitas eū diluculo/dicit afflictus Job. et ſubito. pbas illum.

Nihilominus q̄ntum humanā reſpicit indu ſtriam/arbitramur horam cōuenientiorem illam eſſe ad hoc ip̄m/poſtq̄ cibus digeſtus eſt/ꝛ cure mūdi ſepoſite dū inſuper obſeruator adeſt nemo. qui gemitum lugubrem/q̄ ſuſpiria exīmo pectore eruta/q̄ rugitus amaros/qui plangores interruptos qui p̄ſtrationes humiles. q̄ madentes oculos. qui faciem nūc rubore/nūc pallore ſuffuſam/q̄ palmas vtraſq̄ tenſas cū ocul'ad celū/qui pectoris crebras tonſiones/qui ſitas terre vel altarib⁹ oſcula/q̄ ſupplices alios geſtus/ꝛ ſignacula mēbris impſſa/notare potuerit. ¶ Ad extremū vero corporalis illa ſituatio ſeu collocatio efficacior eſtimatur que quieti mentis aptior eſt. Itaq̄ ſedendo ꝛ quieſcēdo fit aīa prudens. Nec valet animus in ſua pace ſatis ſtabiliri/niſi corpus in eodem ſitu fixum manere didicerit. ¶ Addamus q̄ eligibilior eſt ceteris paribus locus ſacer quē virtuoſiſſima criſti preſentia. conſecratioq̄ ſolennis et vota fidelium/ꝛ geſta ſanctor̄ depicta vl'ſculpta/ꝛ ſepulchra defunctor̄ reddūt aptiorē

¶ Similiter ſacris temporib⁹ atq̄ celebribus/quis dubitauerit copioſiora ſolere infundi gratie diuine fluenta/ſup magnū boſpitale viuentium/et carcerem purgandorum mortuor̄/ Tunc enim in die bona venimus ad deū. tunc fiducialius ad aliquez ſanctor̄ dicimus/p̄ſperā diem triumphalem tuū. Tunc copioſiores cariſmatum reliquie velut a menſa ſplēdidiſſima beator̄ cōuiuarū decidūt largiende paupib⁹ ꝛ mēdicis petentib⁹. querentib⁹ et pulſantibus. An nō canit eccia p cōiunctione ꝛ nuptijs Heſter. hoc eſt humanitatis noſtre cūdiuinitate/hodie p totū mūdum melliflui facti ſunt celi. Doceant nos corpales mēdicidebiles ꝛ infirmi ſic tps obſeruare. doceāt in carcere ꝛ tēbris clauſi. ſica menſa iudicij aliq̄n ſuauiora cibor̄ fragmenta p̄mereri.

Eſt inſup q̄ de tempor̄ varietate dici poſſit. Nam tempus eſt flendi et tempus ridendi. tempus ſcz aduerſitatis q̄ per noctem. et tempus p̄ſperitatis q̄ p diem ſcriptura ſepe ſignificat. Sileam⁹ interim de perfectis qui vtroq̄ tempe ſciunt vti per arma iuſticie a dextris et a ſiniſtris/velut ambidextri/dicentes cum ap'lo. Scio abundare et ſcio penuriam pati/gaudere cū gaudentibus/et flere cum flentibus. Quānis etiam inter lachrimas contingat eis illud virgilianū. ¶ Dēs immota manet lachrime voluuntur inanes. Mens q̄ppe taliuz manet fixa in vno eternitatis cētro/velut axis circa quā decurrit volubilis rota t̄palitatis. aut ſicut acus affecta p magnetez ad polum ſe dirigit ¶ At vero de incipientib⁹ et p̄ficientibus videtur experientia cū ſcripturarum autoritate doctr̄ eſſe q̄ pl⁹ eis p̄deſt tempus aduerſitatis. ſiquidem ipſa moderata ſit/ꝛ talis que iudicium ratiōis integrum cuſtodiat/ꝛ in q̄ dei munere patientie p̄uentū operetur. ¶ Aduerſitas q̄ppe talis potētiori quadā manu monet cos eripe ſe ab boc limo. p̄fundi/vt a terra ſe ſ'b leuent/dum illic tribulatiōem et dolorem inueniunt. agunt ſtudioſius q̄d. p̄pha ſuſcepit. et nomen domini inuocaui. Sentiunt quippe quoniam. q̄ppe eſt dñs his qui tribulato ſunt corde. et quia adiutor eſt in opportunitatibus/in tribulatione. Illud inſup. Inuoca me in die tribulationis eruam te et honorificabis me. ¶ Sic enīz columba rationalis non habens vbi pes deſiderij quieſcat. reuertitur ad archam contemplationis/ſic eadem arcba creſcentib⁹ aquis tribulationū/ſubleuatur amplius. Sic aſcendunt tribulati in ſuperiora domus ſue ſpiritualis. vt Anna ꝛ Petrus cū ceteris/dum vel opprobrium aliq̄ vel parentum mortem/vel patrie afflictiōem/vl' rerum inopiam accipiunt. ¶ Hec eſt antiparaſtaſis quedam ſpūalis que cōtrarium fortificat. hec eſt cos ferrum exacuens. hec abſinthium pueros ablactans/auellenſq̄ ab vberib⁹. hec malleus dilatans ꝛ extēdēs In tribulatione in ḡt p̄ſal'. Dilataſti mihi hec lima polliēs. mūdans eruginans. clarificans. hec fornax in q̄ aur̄ purgat vt rutilet. hec virga qua pcuſſus eripitur ab inferno vt dicat tribulatus exſnia. Dñe ſi ficviuitur/et in talibus vita ſpiritus mei. corripies me et viuificabis me. Ecce in pace amaritudo mea amariſſima. ¶ Et illud.

Ingrediatur putredo in ossibꝫ meis/ꝛ subter me scateat vꝛr equiescam in die tribulationis ꝛ ascendam scꝫ p cõtemplatiõem ad ppl'm accinctum nostrũ scꝫ sũmoꝝ ciuiũ.

Consideratio.x.

Docet de somni et cibi moderatione variis vtens exemplis.pcipue tamẽ trãsmittit ad btm̃ Hiero.quem lege.ad rusticũ Paulinũ Furiã.Eustochiũ.de seruanda virginitate ad athletam. Decima industria

Somno ꝛ cibo moderãter idulgere/ Aĩa duertendũ est hic inꝑmis indulgẽtia /iam dictoꝝ dicendoꝝ ꝙꝫ/ꝙ alie sunt institutoꝝ obseruatiões in incipiẽtibꝫ cõtemplatiõem.alie in ꝓficiẽtibus.alie in ꝑfectis/ q̃ p cõsuetudinem iam exercitatos bñt sentꝰ qui cũ apl'o sciunt abundare/sciunt penuriam pati. Et in omni loco leuare puras manus. Secus apud incipientes quibus vt fragilioribꝫ appodiacula querẽda sunt/donec solidioꝛ structura surrexerit.p talibus fuit ꝓmo de locoꝝ vel temporꝝ obseruatione.sicut hic de moderatione cibi ꝛ somni. Et quidẽ attẽto/ꝙ in hoc studio cõtemplatiõis inchoande/vehemens et quasi iugis laboꝛ animi requirit/ac pindevitales aĩales ꝙꝫ spũs cõsumũtur plurimi.pluri repatione p cibũ ꝛ somnũ/vel saltẽ crebri oꝛivi necesse est Sed ꝙuat aĩm inquies Ligat ꝛ inuiscat abũdans refectio.Nam gustata carne desipit spũs. Abũdantez dicis nos loq̃mur tpatam ꝙuis abũdans grauãsq̃ p morula sumptiõis/bñi possꝫ tẽperata si ad cõtinuationis tenoꝛem inspexeris. Fuerũt q̃ p gratia cõtemplatiõis vel ꝓbetie ꝓmerenda conati sunt imitari vel Helyã vel Johem baptistã vel Danielem.vl'aliquẽ de pñibus egipti/in abstinẽtia ꝛ austeritate/qui nõ ꝓbici sed fantasti/ci facti.Docuerũt suo exemplo ꝙ nõ cuiuslibet est volare cũ pfectis.quibꝫ gr̃e quedã plus a posteris admirãde ꝙꝫ assequẽde cõcesse sunt. Qõ si ad debilitatiõem coꝛpis p ieiunia ꝛ somnia crebrioꝛa gemitu latiua supaddaf/et laboꝛ animi.spũs vt diximus vitales ꝛ aĩales exhauriens? Quid nisi dissolutio breuis aut grauis egreditudo vl' fatasie ꝛ cerebri cõturbati lesio subsequetur. Nutriaf coꝛpus ad auxiliũ nõ obruaf vel crassitudine vel macie.vẽter q̃ꝙ esuries e sepe comedẽs si Hiero.credit ꝑferẽdꝫ bidua/nis ieiunijs Si quem ergo ꝓfessio regularis iam ligatũ tenet sub auctoꝛitate ꝓceptoꝛis indiscreti/q̃ nec somno q̃ꝙ satis est nec cibo sinit indulgere. Ille incipiens fm meũ cõsiliũ/ꝓbita vehemẽti meditatione ꝛ cõtritiõe simul cũ lachrimis/ne pereat/p insipiente vero factꝰ insipiẽs.vtpote lesus in iudicio rõis. Tali satis fuerit/si cõuentũ sequi possit.si asinũ coꝛpis quẽ tueri habet/nõ penitus attriuerit. Nec me latet.qꝛ de somno et cibis illud vni parum est qõ supabũdaret in altero. Neq̃ idcirco doctrinalis traditio determinare q̃titatez illã/sed expientia ꝓpria ꝛ lõga vel discretio hũilis/credẽs sapiẽtioꝝ cõsilio/velvnctio spũalis edocebit. Plus itaq̃ lederet vt dicunt medici ꝛ theologi indiscretũ ieiuniuꝫ q̃ꝙ eduliũ intempans.illud quidẽ sanabile aliud sepe sine remedio/quãq̃.natura paucis cõtenta est.nisi blandiat gula sibi Accipe quoddã in plãtis exẽplũ silitudinis. Sũt q̃s irrigatio ꝛ frequẽs ꝛ multa iuuat Emarcescerent hinc alie. Sũt q̃b ad augmẽtũ ꝛ fructũ ꝑdest plantari secus decursus aq̃rũ/aut etiã in limo palustri.petũt alie mõtes altos lapidosos ꝛ aridos.vt perpetuus eis viroꝛ decoꝛ sit Sunt q̃bus ab initio plãtatiõis tñmmõ/mistranda est creberrima/sed paulatiua ꝛ tenuis irroꝛatio. vt adolescant/q̃bus postmodũ rara sufficiet. Jn alijs ꝓ omne tps exiget continua.

Deniq̃ sicut virtꝰ supioꝛ plus hꝫ virtuositatis ex natura sua/vel ex assuefactiõe bona vel ex altera fortificatione desup veniẽte.tanto potest ipa facilius regere vires inferioꝛes ꝛ instrumẽtales. licet renitãtur q̃dam suo pondere vel coꝛruptione contraria.Sicut hec est sapientis voꝛ. Coꝛpus quod coꝛrumpitur aggrauat animam. Et magꝭ si crapula si ebrietas.si cure huius seculi coniunguntur. Quo fit vt spiritus hominis virtuosi/qui fortitudinem contraxerit ex dei munere/et longa exercitatione non ita distrahitur si coꝛpus proꝑium fuerit aggrauatum vel cibis vel curis huius seculi/quemadmodum alterius spiritꝰ minus exercitatus.cuius omnis ratio fundituꝫ euerteretur.aut nimium turbaretur.sicut imperitus nauta se cõfundit si fluctuatibꝫ ꝓcellis senserit nauim nũc ad celũ ascendere/nũc descendere ad abyssos vbi peritꝰ et exercitatus rector maneret intrepidus

animoq; constanti artem nauigationis exerceret. Propterea bñ iubet apls. Qui nõ manducat/manducantem non spernat. et ita de reliqs/que sicut male ita et bene pro varietate circũstantiarũ fieri pringit intelligẽ.

Considerat. xi. do

cet pijs meditationib affectuũ generatis silenter insistere. Decq oñdit pbabili ratõne plus valere q̃ instantiam lectionis vel collegij. Insup dat modum meditandi cõparatiuũ pcipue exturbationib surgentem et plura alia bona ad hoc opus necessaria mãifestat sua industria. ¶ Indust. xi.

Doctatiõib pijs generatiuis affectũ silẽter insistere. ¶ Fallunt quivolũt sẽp vel legere vel orare vocaliter/vel deuotõis ẏba a loquẽtib accipe. si putãt exinde cõtẽplatõis grãm familiarẽ sibi cõmittere. Accessuro p sunt hec/sed nõ sufficiũt. Esto nanq; compungãtur interim tales ad lectiõem vel sermonem. abstuleris libr̃ũ/aut verbũ. abibit ilico comes cõpũctio. nõ aliter q̃ cuz libro aut verbo reuersura. Quãobrẽ optet cũ silentio pstolari salutare dei/vt cõsuescat hõorare spũ. orare et mente/dũ etiã vocis stre pitus aut libri deerit intuitus. sit ipa meditatio silẽs libet tuus. sit pdicatio alioq̃n videat/ne sp discẽs nũq; ad sapiaz perueniat ¶ Opponent scio nõnulli querulantes se nec scire nec posse spũm suũ ad se colligere cũ silentio z meditatione. Euolat inquiũt cõtinuo nũc huc nũc illuc se diuidens. Effluit velociter nisi infra limites lectiõis aut sermocinationis arctatus teneat. Hoc plãe ẽ/qõ dicim⁹ ꝓpterea secũ eẽ secũ cũ silẽtio cõtinere spũm. hoc opus hic labor est. ad hoc eniti totis affectuũ neruis suademus/Se de solitarius leuans te si potes sup te. qõ si diu multũq; conatus hec facere neq̃ueris. noli ꝓpterea cito vl ad lectiõis l'ad collocutionis solaciũ effugere/illo dũtaxat recto.

¶ Atuero tedet te silentij z factus es tibi gruis. z ꝓpter hoc inutiliter quiescere te iudicas. sed expecta. vincat hoc tediũ mora ptinax. ne cõsuetudo ptinus obrũpendi silentium/pabulũ det fastidio/nõ leuamẽ. Cessabit forsan ad tps/sed redibit acrius/creõ mihi tanq; canis osse pinguis foras pulsus Et vñ prochdolor tanta raritas contẽplatiuum etiam apud litteratos/ecclasticos/ac religiosos. imo theologicos/nisi q̃a vix sustinet aliquis secum solus esse/secuz diu meditari. Itaq; pusq; vix incepit animus in meditatione sua. repetitur aut lectio vel colloquiũ/aut aliqõ hmõi exercitiũ/quod et sufficiat ad nõ peccandũ. et qõamõ lassitudinem reficiat/ne anim⁹ fatiget frustra/nequaq; vt putas frustratur animus. quia nõ obliuiscetur tandẽ misereri deus/te pseueranter sic petente querente z pulsante.

¶ Dictũ est de silentio. transeamus. nunc ad meditationes pias/videamus q̃les sint ad affectus gignẽdos efficaciores. Et hoc posse me vniuersaliter diffinire pr̃sus nego Nam quot capita tot sententie/dicit comicus/nõ minus tot meditatões/nec voto vi uitue vno. Nihilominus extanto aceruo colligamus aliquas que ad affectum timoris pturiendi iuuant ¶ Itaq; vere diuinecq; dictũ est. Initiũ sapiẽtie hoc est/sapide sciscitie/timor dñi. Et qz timor statim i desperatiõem rueret vt spem sociemus necesse ẽ. Sic Bern. sup cãtica. Sic Richardũ de ẋij. prĩarchis. Sic Hugonẽ de virtute orandi/sic ceteros pene omnes videmus incho asse. Nimirũ beneplacitum est deo sup timentes eum et in eis q̃ sperant sup misericordia eius. cãtantes ei misericordiam z iudicium. ¶ Obijciet aũt mor aliqs dictũ esse supius q̃ amor est initium radix q̃ affectiõis cuiuslibet alterius. si non pcesserit igit amor/timor et spes quõ subintrabunt ¶ Sed alius est amor inbias impfect⁹ q̃ de deo/qualez suffi.cit fides de existentia dei gignere. Et hic antecedit ceteros affectus imo fidem/quam pterea in certitudine sua figit/de quo amore disputauerũt aliq̃ q̃ sine pcedenti vel cõcomitante cognitiõe ferri potest in bonũ. tanq; in obiectũ pmariũ obijciens se aie. sicut in ordine hierarchico prior est seraphin q̃ cherubin. hoc in libro cuius initiũ est vie syon lugent cõtinetur.

¶ Alius inuenit amor feruens extatic⁹ ac pfectus/qui põt cõiungere amantẽ cũ amato Cuius adeptio nõ nisi pcedentib multis affectionib alijs venit/dũ pus aia purificatos z sanos habz intimos sensus suos. Hanc purificatiõem a febrili languore peccati inficientis/quid magis operat q̃ ipe timor domini? q̃ expellit peccatum qui cõfigit carnales affectiones/q̃ nihil negligit/qui beatos lugentes cõsolatos reddit. a quo concipit spũs salutis/quas et alias

efficacias scriptura sibi tradit. Et hic solz timor magistraliter diuidi in timorem initialē/mercēnariū/et filialem. Initial' pe/nam incurrere. mercēnarius pdere pmiuz: filialis sepatiōem tm̄ a dilecto refugit.
Vis audire meditatiōem in timore. Me/ditabor inquit ille rex vt colūba. Medita/tionem colūbe qualem estimas/nisi plan/ctum vel gemitū/quem ipe timor inducit? Hinc forte rex alius quis dabit mihi inq̄t pennas sicut colūbe/z volabo et requiescā
¶ Ped⁹ timor addit alas inq̄t alius Fabricemus igitur sub typo colūbe medi/tationes ad timorem et spem comites ido neas. z dicamus colūbam hanc misticam aiam esse. Jta enī ipam notare dignat de⁹ i canticis. hec binis alis/dextra spei / z sini/stra timoris/volat sursum. et cauda discre tionis dirigitur. pennas deargentatas ar/gento sacri eloquij/fert ala quelibet ad sui cōstitutiōem numero decem/vt possit me/ditari has ad timorem/illas ad spem habi litans. Integrat penna quelibet ex tot pen nulis circūpositis/quot sub vnaquaq; su mi possunt pticulares meditatiōes. Vtra q; demū ala/velut equo libramine sustētet hanc colūbam. vt nec ala timoris/nimisō primat p desperatiōem. nec ala spei sursuz se plus attollat p psumptiōem. ¶ Ponan tur hic ergo mō penne. p ala sinistra timo/ris/cū pennulis aliquib⁹ fm omēm posi/tionis differentiā. ¶ Prima penna est di/uina seueritas huius tot pennule q̄t diuise seueritatis exempla/vt casus angelo⁹ ade et hoim in diluuio interitus sodomo⁹/et gomorreo⁹ calamitas. serui ingrati iude deinde crucifixi. Judiciuz seculi vbi pauci electi ¶ Scda/damnatiōis ppetuitas. pē nule tot q̄t spēs varie tormento⁹ Ignis. s. inextinguibilis/vermes/fetores/horrores clamores/vlulatus et fletus/dentiū stridores z frigora. tot⁹ multitudo. pessima so cietas oia incōprehēsibilia z idefessa Su per omnia timenda ablatio oīs spei/z carē tia diuine visionis penalissima. Tertia peccato⁹ enormitas. pēnule tot q̄t pecca/ta cōmissa/cum circūstantijs aggrauātib⁹ ea. ¶ Quarta ppria fragilitas. pennule tot quot pticula sunt casuum futuro⁹ vsq; ad mortem. ¶ Quinta seducēs pspitas. pen/nule tot quot occasiōes peccato⁹ in pspe/ris/p superbiam atq; luxuriā. Sexta frā/gens aduersitas/pennule tot q̄t occasiōes impatētie turbationis et vindicte. Se ptima familiaris hostilitas/ pēnule tot q̄t ex carne surgunt illecebrosa tentamēta. Octaua demonis puersitas/pēnule tot q̄t demonio⁹ fraudes et laquei. ¶ Nona ad viuos iniq̄tas/pennule tot quot ingratu/dines et scandala contra primos z ma/ie domesticos z bñfactores z subditos oriū/tur. ¶ Decima ad mortuos crudelitas/pē nule tot q̄t p negligentiā suffragio⁹ manēt in tormētis vel a gloria retardant. ¶ Sb ditur ala spei dextra/proportionabiliter ad ti moris pēnas z pennulas. ¶ Prima pēna diuina mia/tot pennule q̄t diuine mie mo numēta/vt gl'a angelo⁹/saluatio ade noe loth/dauid/petri/pauli/latronis/magda/lene/chananee/filij pdigi. adultere. saluās pp̄us electo⁹ insup custodia p angl'os san ctos. ¶ Scda incomphensibilis gl'ia/tot pennule q̄t dotes aiez corpis ¶ Tertia pe nitentie gratia/tot pēnule q̄t pnie actus p/cedētes p peccatis. ¶ Quarta sustentatio dei cōtinua/tot pennule q̄t auxilia dei per virtutes dona p beatitudines/peneuchari stie sacrm̄ ad hoc efficacissimū/p penitētiā et silia. ¶ Quinta cōfortans letitia/tot pē nule q̄t ex pspitate humiliter susceptā / su/mūtur occasiones bñfaciendi. Sexta e rudiens tristicia/tot penule q̄t bñficia pre/stat aduersitas fortiter tolerata. ¶ Septi/ma volūtas libera/tot pēnule q̄t mōis po test ipa volūtas carnē subijcere Octaua angl'o⁹ sctō⁹q; beniuolētia/tot pēnule q̄t modis iuuant nos sancti. sancteq; omnes ¶ Nona viuo⁹ auxilia/tot pēnule q̄t mo dis iuuamus viuos/z iuuamur ab eis. Decima mortuo⁹ suffragia/tot pēnule q̄t mōis iuuam⁹ mortuos z iuuamur ab eis. ¶ Exemplar hoc insecuti studiosi poterūt abūdāter exerceri/q̄tidie in meditationib⁹ fm deductiōem pliziorē habitā spīm per totū scripture sancte corpus. Poterūt insu per proportionabiles alas fabricare. p alijs af fectib⁹ vt p charitate dei z primi ponendo meditationes ad hoc ip̄m inducētes. Pro odio peccati/numerando cās/p respectuz ad deū et primū cur odio debeamus habe re peccatū/sup quib⁹ oībus abundat sūma illa de virtutib⁹ et vicijs que est vtiliter pri/sus composita ¶ Et sane meditatiōes pro timore satis inducunt ad odium peccati. sic alie ad dei proximiq; iuuant charitatē.
Assume tibi pennas istas diluculo/hoc

est vigilanter/mox vt senseris auroram diuine illustrationis irradiare super terram anime tue/habita tũc in extremis maris tã q̃ in littore quodam stabili fluctuantium cogitationũ et estuantiũ desideriorũ. etenim illuc deducet te mirabiliter/ non industria tua/sed manus dñi/et tenebit te dextera sua Et dices forsitan tenebre cõculcabũt me q̃ ad caliginosam aliquam inferiorũ oĩm oblitionem/et nox ista in infimis/illuminatio mea in delitijs intelligẽtie supuenientis Caueto pinde ne pennas istas vel infidelitas euellat/vel desperatio frangat/ vel inertia cõglutinet/vel auaricia circũliget/vel vrat luxuria/vel gula pgrauet.

Cõsidera. duodecima docet spuĩ auertere a fantasmatibꝫ qõ variis modis posse fieri oñdit methaphisice. insup remittit ad maiores q̃s exẽpli gra introducit in lra ¶ Industria duodecima

R

Spiritũ a fantasmatibꝫ auertere Oportet nos hic eorũ meminisse/que õ q̃ditate mistice theologie tractauimus. Posuimꝰ itaq̃ mistĩcã theologiã cẽ amorẽ extaticũ q̃ cõsequit ad intelligẽtiam puram ipiꝰ spiritus/que intelligẽtia caret vtiq̃ nubibꝫ fantasmatũ,pterea necesse est eũ q̃ vult mistice theologie se tradere/conari ad hanc intelligentiam puram. Alioq̃n amorem inde se/quentẽ q̃ rõne comparet. ¶ Rursus si apõ exercitatos methaphicos hũdus hic fmo esset/pficeret meditari/q̃ mõ totus iste mũdus sensibilis ad aĩam rõnalẽ p sensus corporis ingredit vt circulo quodã intelligibili ac pulcerrimo ipe mũdus deriuatꝰ a deo reducat in eũ. Vnde res ab ipo egrediẽtes q̃sto imperfectiores distãtiores q̃ pfluũt/tanto amplius materiales/et q̃dam crassitudine corpulẽtiores inueniũtur. pspicuũ est i elemẽtis et mixtis. Videmus etiã in lumie solari q̃ cõtinue plus grosescit vt sic loq̃mur/dũ densiori medio sese miscet.dumq̃ coloribꝫ quodãmõ semetipm incorpat Fit aũt in recursu ad deũ cõuersa conditio abeunt q̃ppe magis ac magis in spũalitatẽ/exempligra/lumẽ cũ colorũ spẽbꝫ fertur ad oculos.illic spẽs ipe aggregãtur et deferũtur ad sensũ cõez/ille q̃ eas dũdicãs puriꝰ ac spũalius.easdẽ ad ꝓtutem imaginatiuam deducit. Ceterũ cũ ratio negociat circa fãtasmata elicit spẽs intelligibiles/ quibꝫ iaz cõcipit rem sine illo qõ pfuit/fantasmate. Postremo potẽtia intellectiua supior quã spiritũ vel mentẽ nominamus/post cognitionem rõnis/deducit rem eandẽ ad lumẽ pure simplicis q̃ intelligẽtie/fm qõ ordinem habet immediatũ ad angelicã cognitionẽ. ¶ Amplius vero si diuinũ dyonisiũ edoctum a cõscio secretorũ celestiũ paulo placet inspicere/vbi de mistica theologia disseruit cũ expositoribꝫ suis/inueniemus eum tradere modũ auertendi se a fantasmatibꝫ corporeis/et abnegatis oĩbus/que vel sentiri vel imaginari vel intelligi pñt/ ferat se spũs p amorẽ in diuinã caliginem vbi ineffabiliter/ac supmẽtaliter cognoscitur deꝰ dat exemplũ de statuifico sculptore/qui ex ligno vel lapide ptes abradens/formata galma pulcerrimũ/hoc est simulachrũ/et ꝺ quidem p ablationẽ solam. Conformiter spũs remouens omnia p abnegatiõem/q̃lia potest hic cognoscere quevtiq̃ suam gerunt secũ impfectiõem vel potentialitatis vel dependẽtie/vel ꝓuationis/vel mutabilitatis:inuenit tandẽ bis oĩbus ablatis/galma dei/hoc est noticiam tanq̃ rei actu/alissime/sine potentialitate,supme/sine dependentia.pure/sine ꝓuatione.necessarie/sine mutabilitate. ¶ Atuero si noticia illa sit solũ exꝑimentalis in affectu supmo vnito deo p amorem/vel si possit dici itellectualis nõ quidẽ intuitiua/sz abstractiua/seu vesptina cognitione/nec cognoratiua cognitione/sed absoluta dignissimum esset cõsideratione et inquisitione. ¶ Nam habet pars quelibet/ suos defensores eleuatissimos. ¶ Sunt nempe qui exponẽtes dyonisium pmũ tenent. ¶ Sunt alij dicentes haberi posse vltra ꝑdictam exꝑimentalem vel exꝑimentiuam noticiam/intellectiuuz cõceptũ ꝓpriũ/et absolutũ q̃ nõ intuitiuum/diuini esse. Si ab esse removeatur et abstrabatur/oĩs impfectio. Idẽ de vita.idem de bonitate.idem de sapiẽtia idem de potentia.et cõsilibꝫ pfectionalibꝫ ꝑdicatis/vñ sicut facta abstractiõe a cõcepto vago huius boĩs visi de situ/motu et figura et ceteris accidẽtaliũ cõditionũ inuolucris/resultat a galma.i.hominis imago/fm grecũ.hoc est cõceptus specificus et absolutus boĩs.sic de esse iudicant/ dũ fit abstractio huius q̃ est esse/a potentialitate/priuatione.dependentia.et alia q̃is impfectione.resultat tunc conceptus dei pro/

prius et absolutus. ¶ Addit argumentum quia deus hoc esse sibi nomen. prius respondit moysi dicens. dices inquit / qui est / misit me ad vos. ¶ Affirmat isti sile de concepcu bonitatis sicut in lege noua rndit ipse solus deus bonus est. flecti vident in hac sententiam Aug⁹. pluries / noiatim / in suo octauo de trinitate / vbi in bonu absolutu docet ferri. et sequat eius Bonauentura in suo itinerario sexto. ¶ Sed ecce nescio q̄ pacto dum practicā dare pfessus sum mystica theologiam. relabor rursus ad speculatiuam. sed nō supuacue Est quippe tibi necessariu / o anima que in deum ferre q̄ris te p anagogicos excessus / vt auertere discas te. p innatam vim abstractiuam a fantasmatib⁹ / sicut abstractiua virtus inferior in brutis ex spēbus sensatis elicit insensatas Scieris quoq; impfectiones secernere a pfectionib⁹ / vt tandem pure aliq̄d pfectus tibi resplēdeat in essentia t bonitate. ¶ Loquamur tñ p minus eruditis in methaphisica seu theologia / et dicamus. si possum⁹ / quo pacto quo ve obseruatiōis studio / poterit se spūs a fantasmatib⁹ auertere dum anagogicos aut supmentales querit excessus. E. fortassis hoc poterit fieri si in omni cognitione / t meditatiōe sua de deo. nequaq̄ sistat bō in cognitione. sed aspirz p vim affectiuā / quasi cordis ore inbiante in suā potentiam / t in suam sapiam / in suam bonitatem / sapozādam / t gustandā / tanq̄ eius / q̄ totus est terribilis in cōsilijs sup filios hominū / p maiestatē potentie dñantis / iudicantisq̄ / totus magnus t mirabilis in sapiētia cuius nō est numerus / totus deniq̄ suauis. totus desiderabilis. totus amabilis valde / in bonitate t torrente voluptatis sue. Occurret tibi sic intenti / sic intēto plurima turba fantasmatū. credo equidem irruent importune fantasmata t irrūpent in vtrosq̄ oculos tuos interiores. Tu ꝓo fortiter abijce seorsum ea q̄tū potes mānu meditationis et velut excusso capite spūs lib⁹ euadere labora. aut tu q̄si dissimulatis eis spretis perge quo pgis. et p medium agmen illud impbū / alacer erūpe. Sitis te spiritualis extimulet. vt quēadmodū desiderat cervus vndiq̄ canū morsib⁹ patens et supcalescens ad gelidos tutos q̄ fōtes aquarū. sic tu labora cōtra impediētia fātasmata vt possis t tu dicere / roze sanctispiritus calefact⁹ / desiderat aia mea ad te deus. Sitiuit aia mea ad deū fōtē viuū / q̄n veniaz t apparebo añ faciē dei ¶ Scito aūt q̄ nisi te prius expurgauerit timoris lima / p integerrimam et nō fictam penitentiaz / nisi mens insup elimata peccati scoria. clara refulserit p reformatiōem in nouitate spiritus sm duos actus hierarchicos primos qui sunt purgare t illuminare / vanū prorsus erit tibi ante lucem surgere. ad hoc pfectionis culmen. Surgite / inde postq̄ sederitis q̄ manducatis panem doloris in timore sez sine quo iustificari nemo pōt / ante deū. Impbe audes irrūpere in osculum oris / si nec pedibus cū lachrimis / nec manibus cū gratiarūactione prius illud clare curaueris ¶ Atuero dū eousq̄ perueneris bene cōscia mens. t mūda vt nec gaudia neq̄ aliud oīno vel seruile vel mercēnariū animia recogitz. neq̄ p̄terea de deo quicquam negocioſum durum / asperū / vel turbulentū penset sicut de iudice retributore vel inflictore vindicte. Sed hoc vnicū veneriti mentem / q: totus desiderabilis est / suauis et mitis / totus amari etiamsi occiderit dignissimus. dū solū ita placuit amorz negociu tu / inuola tūc ad amplexus sponsi. stringe pectus illud diuinū totz amicicie purissime brachijs. fige oscula castissima pacis extupantis omnem sensum. vt et dicere sub inde possis gratulabunda t amorosa deuotione / dilectus meus mihi et ego illi tē.

Finit.

Tractatus venera/ t

bilis magistri Johis ō Berſō de elucidatione scholastica mistice theologie sub duodecim cōsideratiōib⁹ traditus.

Quondatū est nosse misteriū regni celoz. dicebat ihus discipulis suis. Propter qd̄ et in alio loco exultauit i spū dicēs. Cōfiteor tibi pater rex celi t terre q: abscōdisti hec a sapiētibus t reuelasti ea paruulis. Hec misteria sunt q̄ loquebar aplis pfectis / t in quib⁹ excedebat deo. q̄lia tradidit ex reuelatione sua diuin⁹ dionisius / in de mistica theologia. t de diuinis noib⁹ pſertim ca. vij. vocās hāc sapientiam irrōnalem stultā t amentē ¶ Quasup sapia dudū opuscula duo scripsimus. Scripserūt et alij noiatim Hugo de balma in tractatu de triplici via in deū vbi determinat finaliter et ex intentione q̄ ab q̄

mentis fertur in deum p amorem extaticū absq; ꝓuia vel cōcomitāte cognitiōe Et hꝫ est misticum et absconditū. qđ nemo sapiē tum seculi capit. Cōsentire videtur dominus Bonauentura in itinerario ca/vij. et vlti. Alioquin ꝓterea non videtur possibilis vltima industria quā notauim⁹ ibidē. Spiritū a fantasmatibꝫ auertere. qz cū necesse sit ꝫm phm omnem intelligentem seu intellectuali opatione vtentem fantasmata speculari. optet si nō speculētur q aīa aliter feratur in deū q̄ꝫ p intelligentiam vt videtur ¶ Presupponētes igitur oīa q̄ diuinus dionisius cū suis expositoribꝫ sup hac theologia tradiderūt z expti sunt. possum⁹ ad intelligētiam dicti huius Hugonis de balma cōsiderare tres modos/quibꝫ videt posse fieri q amor sit absq; cognitiōe. vn⁹ est de amore pure naturali. scōus de amore pure supnaturali. tertⁱ⁹ est de amore habituali/vel potius ex habitibꝫ elicito libero z actuali ¶ Est insup triplex actualis cognitio q̄ꝫ tum sufficit ad ꝓsens. quedam recta. quedā reflexa. et vtraq; potest esse ꝫ simplex vel cōplexa. spālis vel cōfusa. ¶ Quo circa notetur ad elucidatiōem ꝓmissoꝝ numerus duodenarius cōsiderationum

Considera. prima

Tat amorem naturalem causari sine ꝓuia cognitione in re que diligit amat vel appetit. ¶ Ptz in hoc q in omni re ꝫm dionisium inuenit amor naturalis Vñ Boet. O felix boim genus. si vros animos amor q̄ celū regitur regat. Hō est aūt in celo materiali sicut nec in rebꝫ alijs aīa carentibꝫ/ cognitio. q̄ꝫ uis pondere sui amoris impressio ab intelligentia ꝓuia nō errāte/ferunturquo ferunturꝫ multo verius et certius /q̄ꝫ sagitta moueatur ad signū ex impetu p iacientem impresso.

Consideratio. II

Tat hominem p amorem naturalem nō liberū/ferri in deū /nō ex actuali cognitione que talem in ipo causet amorē. Sequitur ex ꝓsenti. nō enī minus est amor naturalis in aīa rōnali q̄ꝫ in rebꝫ ceteris aīa carentibꝫ imo nō stat boiez esse sine pondere naturalis huius amoris quo ferꝫ in deū / etiam si damnetur in inferno. Cōsurgit ex indeverm⁹ ille seuissimus/quem ꝫscientie remorsum appellamus. vñ verificatur de ꝫpheta Non est pax impijs dicit dñs. Et illud de damnatis. vermis eoꝝ nō morietur. Deniq; cū pcō neq; ꝓpter hoc esse salus pfēa vel eterna. Dic amor est aduersarius noster se cūdū legē carnis corrupte. cui p dilectionē liberam cōsentire nos cōuenit. dū sum⁹ in via. si nolumus tradi tortoribꝫ in gehēna.

Consideratio. III

Tare nō pōt q amor etiā naturalis fiat/aut maneat/absq; omni cognitione cōiūcta vel sepata De sepata q̄dem hoc certū est q cōcurrit ad quēlibet amorē/dū pducitur z seruat/ꝑmū cognoscēs qđ est deus. Ceterum potētia quelibet cognoscitiua rōalis nō minus pōt exui a sua cognitione naturali/q̄ꝫ a suo amore. Propterea manēt semper z iungūtur in eadē natura cognoscēte. amor et cognitio naturalis. ¶ Vtrū autē posset esse potētia cognoscitiua q̄ nō esset q̄ mōlibet appetitiua/puto q nō. qz nilā res pōt esse q̄ nō appetat bonū. est enī bonum qđ oia appetūt. ¶ Vellēt aliqui fortassis/e cōuerso silr dicere/q nō est appetitus sine cognitione q̄licūq; licet impfecta valde/q̄ est tanq̄ꝫ aliq̄ naturalis impssio/cōsequēs ad ꝑmam cām efficientem/exemplātem/z finientem. ¶ Sed iste modus nō recipit cōiter. sicut nec ponit in rebꝫ non cognitiuis delectatio. de q̄ magis videret/q̄ꝫ ab aliquibꝫ philosophātiū vtrūq; positū videatur. cōformiter ad vsum cōem q̄ dicimus ꝓtū ridere vel gaudere dum floret z floret z vernat. ¶ Beatus est q liberū amorē suū cōformat isti naturali/qz si duo cōsentiunt/fiet ipis a pre quicquid petierint. Quippe nō petent nisi deū vel cōforme bo simul et nature ꝓmitus instituto

Cōsideratio. IIII.

Tat boiem ferri in deū p amorē liberū supnaturaliter infusuz vel cōseruatū. nulla in ipso cognitione libera cōcomitante vel preuia respectu illius amoris. ¶ Cōstat enīz q amorē libere elicitū ab boie posset deus cōseruare destructo oīs cognitiōis actu. q̄ posito diligeret homo deū /rūc intellectualiter nō cognitū/saltem cognitione q̄ sit actus scōus elicitus/qđ dicit ꝓpter imediate

notata de cognitione pure naturali que ē ꝓmus actus essentialis aīe/imo nō est nisi aia/ꝓpter qō ab ipa separari nō pōt ipa stante ac perinde noiatur entelechia. ¶ Similiter diceretur si deus p se immediate causaret actum amoris liberum in volūtate/nō cōcurrente intellectu vt intellectus ē/iuxta positiōem quorūdam dicentiū ꝙ actus beatificos in pria pducit solus deus.

Consideratio. V.

Tat veritas eoꝝ q̄ tradūtur de theologia mistica ꝙ cōsistat in amore solo. ⁊ ꝙ amor ille supnaturaliter inspirek illis q̄ cōcupiscunt sapiam. Spectat hoc ad potentiam dei put ex p̄cedenti cōstat Spectat ⁊ ad ipsius sapiam atq; bonitatem. vt apientibus os mētis inspiret spiritū amoris. neq; neget mūdis corde osculū postulatū/sed p̄ueniat etiā in bñdictionib⁹ dulcedinis /de sideriū paupm/q̄ cū daniele sunt viri desideriorū. Satiet insup pusillos suos eterna sapia/ab vberib⁹ cōsolatiōis sue/tanq; pia mater. cuius vbera nō sugit/qui nō veraciter a bsq; fictione se cōstituerit vt pusillū sb ea/iuxta sententiam x̄pi qui simul est sponsus ⁊ sponsa. pater ⁊ mater. amicus ⁊ amica. qm̄ amor spūalis sexum nescit. ¶ Pōt deniq; tota fere scriptura deduci ad hūc sēsum. Atuero nihil ad pḥantes sup hoc assiduo ꝓ deuotoꝝ miraculo Propterea dicit/hec sapia mistica appropriate x̄pianoꝝ ē/taz a dionisio q̄z a ceteris. ¶ Et ita controuersia vel dubietas ois cessat in hac pte/q̄niaz stat apicem mētis in deū ferri/sine cognitione actuali puia. vel cōcomitāte sic accipiendo ꝙ ognitio nō causat amorē illū sup infusum/nec optet vt comitek ip̄m distinguendo cognitiōem apḥensiuam /vel declaratiuam/ab exp̄mētatiua affectuali

Consideratio. VI.

Tat vt amorem supinfusum comitek actualis cognitio q̄ pcipik itelligibiliter amor ille /hoc est q̄ iudicat aīa se amare/⁊ in deo delectari/imo ⁊ ignote ignotis ꝓ amorem iungi Pro cui⁹ intelligētia memorek illud de canticis. Auerte oculos tuos a me qz ipe me auolare fecerunt. Ubi colligik ꝙ duo sunt oculi aīe rōnalis. vnus spectās ad cognitiuā potentiam. alter ad affectiuam. Ille scōus ꝓprie dr oculus/amoris vel oculus sponse. De q̄ in eisdem cāticis Vulnerasti cor meū in vno oculoꝝ tuoꝝ. Cōtingit aūt ꝙ dū aia fertur in dilectū ꝓ oculū amoris/si temptet intelligere/quid sit illud qō diligit/euolat dilectio. ac pinde dicit euolare dilectus Nihilominus est aliter possibile q̄ ⁊ dilectio maneat et cognitio simul talis dilectōis ad tēpus p̄sistat. Aliter enī nō potuisset tradi vel scribi q̄lisc̄unq; noticia de theologia mystica vt qō illa est cōiunctio amorosa dilecti cum dilecto/qō expat omnē sensum/q̄ vel nerat ꝙ cōiūgit ignotis ignote/tanq; in diuina caligine cū similibus multis.

Consideratio. VII.

Tat ꝙ amor hmōi supinfusus maneat absq; caritate/sic̄ ꝓbia sic̄ fides et spes ⁊ alia carismata Propterea talis amor nō est signū infallibile gr̄e gratū faciētis. Consonat his cōis schola doctoꝝ/q̄ nemo scit se caritatem hr̄e iuxta illud Nemo scit an amore an odio dignus sit q̄uis istud intelligi videak de amore p̄destinatōis et odio reprobatiōis. ¶ Valet hec cōsideratio ꝓ laude caritatis et vt q̄ gloziak ꝓ misterioꝝ ognitiōem in dño gloziek. Si nouero inq̄t apostolus misteria oia inter q̄ est plane mistica theologia. nihil sum. Veritas est/ꝙ sic̄ de donis et beatitudib⁹ loquik sic de sapiētia mistica ¶ Loquūtur de ea aliq̄ doctores noiatim. Hugo de balma. put icludit caritatē. Propterea dicit ꝙ hec sapia excellētius donū est q̄z sola gr̄a gratū reddens. Nimirum qz et gr̄a est gratificans /et sapientia soporifera ⁊ delectans.

Consideratio. VIII

Tat dilectiōem liberā ⁊ elicitaz naturaliter poni in apice mētis q̄ dicik ab aliq⁹ sinderesis absq; hoc ꝙ mēs se actualiter iudicet aliq̄d diligere/q̄uis ista dilectio cognitiōem sequak ⁊ cōcomitek. ¶ Concederent ista pḥi naturales ac pinde multa saluarēt absq; miraculo/sup his que de mistica theologia tradūtur a catholicis. ¶ Studuimus in duob⁹ opusculis de mistica theologia p̄dē cōpositis p multas cōsideratiōes et industrias ista determinare velut ad cōmunē intelligētiā ⁊ pḥiam deducētes hāc sapiam. nō ꝙ secludere vellemus diuinos

et supnaturales influxus. absit hec pelagi/ana temeritas/sed cōsone loqui volui mus phis t scholasticis theologis/talia que nō abhorrerent a suis traditionib⁹ t scholis t si effectū est/q̄licunq; ex pte/iudicium sit le gentiū. et gloria deo. si vero nequaq̄/ignoscetu deus et tui. ¶ Denicq; tota rō cōside/rationis pūtis cōsistit in hoc/q̄ dicit phs de vehemēter habituatis q̄ in suis actionibus nō deliberant aut saltem ita fe habent q̄ se deliberare nō iudicant. Agit enī ars p fecta mō nature. sicut oñdūt oēs artifices/etiam mechanici circa exteriora laborātes textores cythariste scriptores tc̄. Quanto amplius hoc inueniri potest in actionib⁹ immanētibus vel intrinsecis. Nam et sepe multa cogitamus/multa diligim⁹ sub omni facilitate/que nec cogitare/nec diligere iudicamus. ¶ Precedit nihilominus t comitatur naturaliter in omni dilectione p̄/sertim elicita t meritoria/cognitio dilectionem. etsi nō cognitio reflexa/tñ recta. Hec est traditio oīm tam phoz̄ q̄z theologoz̄ et moraliū cū expientia dicētiū p vocē Augustini. Inuisa diligere possumus/incognita nequaq̄.

Vona consideratio

TAt simplices idiotas p fidem spem t caritatem citius t sublimius puenire ad theologiā mysticam. q̄z eruditos in theologia scholastica t discursiua. ¶ Sunt ad hoc multe rō/nes quarū aliq̄s notat scūs Tho. inq̄rēs cur simplices sunt aliq̄n deuotiozes q̄z literati. Ita fides taliū min⁹ est inquieta p fantasias cōtrariarū opinionū/q̄s nec audiunt nec cogitant. Sunt insup humiliores q̄bus grām dat deus/q̄ cū simplicibus graditur. oīm vero supboz̄ t sublimiū colla ꝓria virtute calcauit. Preterea simplices hñt aliq̄n curam de salute sua maiozez in timoze et tremoze. ¶ Qualiter autez sit istis simplicib⁹ imo et pueris ambulandū p mistica sapia/tetigim⁹ in opusculo q̄daz de simplificatiōe cozdis/via scōa. ¶ Dicebat vnus. Ego p.xl. annos t ampli⁹ versati t reuersaui/multa studēdo/legēdo/ozā/do/meditādo/in ocio tpis multo/et nichil inueni cōpendiosius/efficacius ve ad consecutiōem theologie mistice/q̄z vt fiat spūs t aia sub deo/tanq̄ puulus t puula/iuxta metaphoram añdictā vbi mēdicitas spūalis locū habet p̄cipuum. cum fide simplici q̄ deus puer natus est nobis. t puulus datus est nobis

Decima cōsideratio.

TAt cōcordia theologoz̄ et de theologia mistica loquentium. p̄missis cōsideratiōib⁹ sicut arbitramur attētis. Cū philosophis añt fide carentib⁹ neq̄t esse cōuentio in hac pte. Ratio q̄z nolūt credere vt intelligant. inceden tes crassa ceruice/t erecto collo/nolentes captiuare oēm intellectum/neq; volūtatez in obsequiū x̄pi. Quāobrem vcrissime enūciatū est. q̄ hec est ꝓprie ꝓria sapia x̄pianorum. tanq̄ fons signatus. cui nō cōicat alienus. q̄m carnalis hō nō p̄cipit ea que dei sunt. Stultitia est enī illi. dum fit ei x̄pus petra scandali t signū cui cōtradicitur. dū nō intrat p ostiū vt pascua inueniat. maxime q̄z nō vult māducare panē de celo vez̄ nec bibere vinū germinans virgines. Per cuius tamen sacre cōmunionis frequentationē sup oīa fit hō deuotus et habilis ad theologiam misticam. si vitā et mozes huic salutifero sacramento cōformare non omittat/put alibi sub cōsideratione multipliciter notatum est.

Consideratio. xi

TAre nequit vt theologia mistica sit in hoīs mēte sine q̄licunq; dei cognitione. Fuerūt q̄ dicerent nihil nos cognoscere de deo nisi p abnegatiōem. Cōtra q̄s est cū rōne t auctoritate articulus parisius cōdemnatus. Sz aliūde deducit cōsideratio pūs/notādo q̄ ois apphensio vel motio intellectualis/siue de deo vel de aliis/dici pōt cognitio. imo t visio/p illū loquēdi modū q̄ vtimur de sensib⁹ exterioribus. vbi ois sensatio visio noiatur. vt dicimus vide q̄liter hoc sapit. hoc olet. sonat. suaue est. ledit. Sed materia de his sensib⁹ in intellectu ꝓportionabiliter existentib⁹/latioz̄ q̄z vt differat p pūti. Sic enī vocāt Arest. t Basilius intellectū sensum. Sic cōis vsus dicit de bñ iudicāte. Iste bene sentit. iste clare videt in materia. Sic Gregorius in omelia. Amoz iḡt ipe cognitio est. Et vere sic est fm tactū/gustum/et olfactū spūales. imo tanto potioz p̄ceptibilioz et purioz est cognitio/q̄nto interioz circa deū qualiter ipm tāgūt/gustāt

et olfaciũt mistice theologisantes. non auditores tm̃. sed inspectores/ sed factores

Donatur exemplũ puuli sup mrem suã dũ sugit z amplexatur eam. qui plerũq; nichil videt/ nihil audit/ aut saltẽ nõ iudicat se videre/ vel audire quicq̃/ totus in lactatione vñ delectatio dicta est occupatus. Tũc nihil cognoscit sub q̃cunq; rõne reflexa etiaz q̃ lac sit dulce vel bonũ/ vel ens vel nõ ens sed tm̃ mõ lactãdũ se vberibus imp̃mit Et fit mulcebris quedã opatio exp̃imẽtatiua/ nõ reflexa/ nec declaratiua/ nec enũciatiua.

Felix puer ille etiamsi centũ sit annoz sub sapia matre sua/ qualis erat magnific⁹ rex ille dauid puulus in oculis suis/ z viril⁹ oz ceteris añ deũ. ¶ Fundemus sup hanc sili tudinem sensuũ spualiũ ad cozpales/ similitudinẽ aliam p theologie mistice cogniti one cõuenientem. Cõstituamus duos homines cozã oculis nostre cõsideratiõis/ q̃rum vnus sit acutissimus in duplici sensu visus z auditus. sed habeat hebetatos penitus z obtusos tres alios sensus. qui sunt olfactus gustus et tactus. Cõstituat alter qui cecus sit z surd⁹. sed habeat expeditos alios z viuaces. olfactũ/ gustũ/ z tactũ Cõstat q̃ iste scõs poterit maiores exp̃iri delectatiões. sensuales q̃ p̃mus. Cõiecturem⁹ ex ista similitudine q̃ phi vel theologi litterati/ vigẽt in visu z auditu spualib⁹. sed euẽit multis q̃ trib⁹ alijs careant sensib⁹ vel impeditos/ vel obtusos p̃sus bñt. Prouenit ecõtra de simplicib⁹ illitteratis/ q̃ velut ceci z surdi sunt ad phie scholastice p̃ceptiõz qui ceteris sensib⁹ vigẽt in spualiũ olfactu gustu et tactu. Nullus ergo mirabitur ista cõsiderans si simplices illitterati ceci et surdi nisi q̃tũ fides insonat/ oblectank in deo quẽ desiderãdo z amando olfaciũt/ gustãt/ et amplexãdo tangũt. Nũtes p vite puritatem z simplicitatẽ sensus istos purgatos/ atq; reformatos. dũ in alijs male viuẽtib⁹ penit⁹ stupidi sunt/ nec p̃cipiũt ea q̃ de diuinis suauiter redolẽt sapiũt z mulcẽt. q̃uis videãt z audiãt. Exẽplũ sile de canib⁹ vẽaticis respectu nõ venatico⁹ posset induci.

¶ Reducũtur insup isti quinq; sensus ad duos oculos q̃ sunt intellectus z voluntas cognitiõis scz z amoris. Uis⁹ enĩ z audit⁹ p appriatiõm magis spectãt ad intelligẽtiaz ceteri tres ad affectum vel amorem.

Consideratio. xii.

Tant simul affectualis cognitõ theologie mistice/ z alter mod⁹ cõtemplatiõis qui dicit pure et liq̃de veritatis diuie. Sũt diuersi tractatores de vtraq; p̃tẽplatõe z varie q̃ libet figurat. Affectualis in maria sedente z in spõsa q̃ delitijs affluit innixa tlr sup dilectũ suũ. Intellectual⁹ vo in isrl z rachel. et in spõsa ascẽdere sicut auroza luna z sol. Sz oportet q̃ intelligẽtia ferat in deũ sine h et nũc. h est sine cõtinuo z tpe z ita sine cõmixtiõe fantasmatũ. Hoc vero tante difficultatis eẽ dicit Aug⁹ cõsonãs Platoni et seq̃cib⁹ q̃ nõ nisi in raptu q̃dã moze chorusc̃ationis posset sincera vitas hec cognosci etiã a paucis z raro Quẽadmodũ non ita senserũt de theologia mistica affectuali/ q̃ eam assequibilẽ tradũt ¶ Possibilitatẽ deniq; cõsideratiõis hui⁹ suadẽt ea q̃ in paulo facta sunt z in btis p̃plebunt Sz ampliozp̃secutio nõ ẽ opusculo p̃ni necessaria nec sue possibilis breuitati ¶ Deniq; distribuit vnicuiq; de⁹ misteria sua put vult q̃ hodierna solẽnitate ascẽdẽs in altũ dedit dona in hoib⁹. In cui⁹ cõmem oratiõe solẽnitatis hec scripta sunt Lugduni ad elucidatiõez scholasticã/ mistice theologie/ cõsistentis i amoze p Johem de Gerson cãcellariũ parisien. Anno. M. cccc. xxiiij. p̃ma Junij.

Cõsci⁹ est anim⁹ me⁹. exp̃ientia testis
Mystica q̃ retuli dogmata vera scio
Nõ tm̃ idcirco scio me foze glificandum
Spes mea crux xp̃i Gratia nõ opera.

Carmen de purifi

catione sensuum interiorum.

Gaudia queris	Loz tibi frustra
Sensibus herens	Infatuatis
Carnis amoze	Tactus et auris
Naris odora	Uis oculorum
Lingua sapora	Hi tibi sensus
Quinq; dati sunt	Spirituales
Quos ebetauit	Morbidus intro
Lorpis humoz	Horridus/ asper/
Fedus/ et ater	Spurcus/ amarus/
Uis reparetur	Contere tete/
Noxius humoz	Ore vomenti
Prodeat extra	Jam minus egri
Celica carpent	Gaudia sensus
Obijciet se	Tunc deus vltro
Omnia fiet	Omnibus vnus
Aure melodus	Ore saporus

Lux oculoꝝ
Aris odorem
Suauiter ibit
Spūs vnus
Influa tanta'est
Si tamen assit
Taliter acto
Carneus actus.

Hauriet eius
Tactus in ima
Flectet vtrimꝙ
Corꝙ deumꝙ
Vis in amore
Gratia formans
Desipit omnis
Finit

Opusculum epistolare magistri Jobis de Gerson cancellarij parisien. de religionis pfectione ⁊ moderamine ad Guilbermū minandi quondā medicū dñi cardinalis Saluciarū. tunc autē monachum domus maioris Carthusie.

Gratia vobis et pax in xp̄o ie/su. Vtiꝙ dicetis mihi p silli/tudinem Medice cura teip/sum Itaꝙ qui aliū doces ait ap'lus. cur teip̄m non instru/is? Sed rñdebit p me sapiētis iussio. Do/nora inḡt medicū. Et iterū. Da locū medi/co. Rō est: qz disciplia medici exaltabit ca/put eius. Nam q̄ pōt in medico disciplina inueniri melior/q̄ vt relicta seculi pōpa re/licta arte sua. relicto demū seipo qō maius est/tradiderit se medicus noster disciplinę maioris carthusie. Talis enī tu es cui nūc ipe rescribo/qui dignaris exārere disciplie doctriuā/ab illo q̄ tali nūq̄ subiacuit disci/pline. Nihilominus in vebro sumi medici nostri dñi Jesu xp̄i/qui iussit omni peten/ti se tribuere Et rursum. Aperi os tuum et ego adimplebo illud/q̄ est magni consilij angelus vocatus admirabilis Audebo tu is medice charissime q̄stiūculis/que satis/cōes sunt/apud egros spūales in religionū gra/baro labozātes. remedia/nō dicā inue/nire/sed inuēta designata p doctores repe/rere. Cōia quidē ⁊ vulgata neꝙ cōpanda subtilib⁹ artis medicine spūalis apicibus. sed tanꝙ rudes aliꝙ receptas visum fuit cōsiderationes pauculas ānotare ¶ Sūt aūt tria que querunt in forma. ¶ Primo vtrū q̄s exercitiū ozōis cōtinuās/vl'alia ex/ercitia spūalia cū affectu. vtputa lachryma/rum ⁊c. sentiens se in viribꝫ debilitari pro/pter hmōi exercitiū/et remitti in ceterꝙ cor/poralibꝫ laboribꝫ/vtpote in cantu forti ⁊ si/mulibꝫ vires corporeas exigentibus sit rep̄/hensibilis Cū rñ dicit ap'ls Psallam spū/ psallam et mente. Pensat enim deus potius cor q̄ verba. imo p̄ter laborem cantus non pōt debitam deuotiōem habere dīci/tat. ¶ Scdo si rōne debilitatis corpis. vt fortior sit ad portandū ordinē sue p̄fessio/nis/sine cōsciētie scrupulo lautius viuere possit q̄ ordo seruet/vel ad phibendum la/psum in egritudinem ad quā est dispositꝰ/vel dubitat incidere in futurū. ¶ Tertio si orans solitarie et debito vtpote horas ca/nonice institutas/teneatur verba adeo ar/ticulate pferre et explicare vt seip̄m audiat Cū frequentius aut rōne debilitatis/aut grauedinis corp'alis nō sine graui labore ad plenū id queat. Corde tamen dicet et for/mabit/aut alias elevatione mentis affectꝰ cessabit officium linguę licet nō cordis. Det dñs rñsionem verā scribere salubrem et efficacē/Et velut ab alto repetētes dica/mus p p̄ma cōsideratione

Consideratio. I.

Religio christiana sub vno sup/mo abbate xp̄o/sola est salutarꝭ et pfecta. Siquidē extra illaz nō stat salus neꝙ pfectio. Docz au/tem sufficienter ad pfectiōem p̄uenire salu/tarem sub ea et in ea. oēs recteviuētes Vñ sequit p̄tinus neminē iudicādum extra sta/tū salutis aut pfectionis esse/q̄ vivit sb̄ xp̄i/ana religione. Valet aūt hec cōsideratō ad būilitatis cōseruatiōez inter mēbra corpo/ris xp̄i mistici. ⁊ vt abiecta p̄sumptiōe pha/risaica ⁊ murmuratiua cōtentione/mēbra se inuicē honore p̄ueniāt/incta monitiōez ap'li: Hec aliꝙs in eccia sibūp̄i de statu pfe/ctionis sup alterū inaniter blādiar/ vt qui monachus est/nō monachū non spernat: neꝙ secularis solitarium dīudicet.

Consideratio. II.

Religio xp̄iana q̄uis vna sit. ni/hilominus distincta ē multipli/ci et ⁊ pulcra varietate graduuꝫ meritoꝝ/⁊ ordinū/fm operatiōez spūsscti q̄ distribuit vnicuiꝙ prout vult. que ei adeo sūt/ordinata sunt. q̄d aūt magꝭ p̄cel/sit a deo q̄z religio. sz q̄ religio? Religio vti/q̄ xp̄iana q̄ ē eccia xp̄i spōsa. Est igūr ea ordo q̄ describitur eē pariū dispariūq̄ rerū sua vnicuiq̄ tribuens dispositio seu colla/tio. Neꝙ enim solitarioꝝ deus tantū est/⁊

in cōmuni viuētium sed et secularīū/ v tri⁹ sexus/ z cuiuscūq; status. Sequit̄ p/ inde rōem fore inefficacem dicētiū illos sp cū reatu grādi r̄mouendi a dño suo xpo iesu quib⁹ datur aliqñ cōsiliū nevotis aliquib⁹ se subiiciant vltra legē cōem xpi. Pōt fate/ mur hoc male. pōt z nōnunq; bñ z pie⁹ di screte suaderi. Neq; enī oēs capiūt verbuz istud. Sed de hoc alibi. Nunc pgamus vltra/ quo cepimus.

Tertia consideratio.

Religio xpiana q̄uis extēdat se ad oēm xpianū/ attñ a ꝓpriato q̄ dam vsu loquentiū restringitur ad religiones/ q̄s Anselm⁹ ap pellat facticias. q̄ licet etiā multiplicib⁹ mo dis varie sint. vniūtur tñ triplici voto scil⁹ obediētie castitatis z pauptatis. In q̄bus stat essentialis rō talis facticie religionis. p ut alibi p doctores late z sciētifice deductū est. Vñ sicut eccia significat p̄ncipaliʳ vni/ uersalem cōgregatiōem fideliū/ et inde ⁹ Catholica. i. vlis. nomen tñ istud vulgar⁹ vsus restrinxit ad celerum. sic in ꝓposito de religione etiā est/ ꝓpter maiorem circa chri/ sti consilia religationem.

Quarta cōsidera.

Religio facticia siue dicaʳ status siue ordo siue gradus in eccl̄ia. ista tñ nō est de se status vl ordo vel gradus pfectionis exercēde sed adq̄ren de. Alioq̄n male nimis esset multis religi/ onem pfitentib⁹/ q̄ imp̄fectos se esse cogno scūt aut valde desipiūt. Ex quo fundāt cō/ sequēter doctores excellētiā platoꝝ sup re/ ligiosos. q⁹ status platoꝝ est pfectionis ex ercende/ alius adquirēde/ qui vocaʳ aliun de status lugentiū seu penitētiū. De cura/ tis vero q̄ sunt scōi ordini succedētes disci pulis. sicut ap̄lis epi. volunt aliq̄ dicere q⁹ nō bñt statū. cū nō sint inramēto vel voto astricti. Sed quicq̄d sit de hoc et de nomi ne status cōstat curatos esse in gradu z ⁹/ dine pfectionis nedū adq̄rende sed exercē/ de p̄ actus hierarchicos/ q̄ sunt purgare sc̄os diros illuminare z pficere/ magis q̄s religi/ osi inq̄stū religiosi. Nō addik/ qm̄ aliunde p̄nt monachis tales hierarchici act⁹ cōpe/ tere. dū ipis a superioꝛe ltūme cōmittuntur. Grandis est hec platoꝝ ram maioꝝ q̄s m noꝝ p̄cellētia. magni quoq; meriti/ si statū compensant opib⁹. Si naūt/ p̄gravat eos titul⁹ iste dignitaʦ. nō sbleuat nec honorat

Quinta consideratio.

Religio Facticia tanto debet di ci pfectioꝛ/ q̄sto ad dilectionem dei z caritatis augmentū ꝓximi us appinquat. Cōsistit enī in dilectiōe dei et caritate religio xpiana/ et r̄m mensuram eius est q̄stitas eius in merito/ z psequēter in p̄mio. Ac pinde religiōes q̄ directez me diis idoneis disponūt ad cōtēplatiuā vitā sunt dicēde pfectiores. aut forte melius ap pellari p̄nt schole quedā z instrumēta pfe/ ctionis ꝓut loquit Cassianus. Non enim videt cōsequens/ si status aliq̄s sit pfectio nis adquirende/ q⁹ ꝓpterea sit status pfecti onis simpliciter appellādus. Neq; dicētes hoc detrahūt religiosis. sed in humilitatis veritate z securitate se tenent/ dum nō arro gant sibi q̄ nō sunt/ addētes piculū picu/ lo. dū rursus nō negāt posse aliq̄s extra sta tū pfectiōis inueniri valde pfectos. Sicut ecōtra p̄chdoloꝛ pfectiōis pfessio vel stat⁹ multos patīr imp̄fectos. Notū siq̄dē est q⁹ Aug⁹ se in hac re testatur inuenisse.

Sexta consideratio.

Religio cōstituta ad vitā contē/ platiuam/ debet cōsequēter ap/ tare omnes cōstitutiones suas et obseruatiōes ad eūdem finem cōmodius assequendū. Finis aūt datz imponit neces sitatem mediis que sunt ad finem/ z r̄m exi gentiam finis deberent cetera moderari. Inde est q⁹ rerum exitus et fines p̄udētia metitur. ꝓpterea finis est causa causaꝝ. Est insup finis p̄ncipiū in moralib⁹/ sicuti i spe culabilib⁹ p̄ncipia demonstrationum. Est rursus p̄ma in intētione q̄uis in executio ne z assecutione fit vltima. Est demum for ma moraliū actuū/ q̄m sicut forma materi lis dat esse materie dispositē. Ita z finis le/ gis qui est dilectio dat formalem existenti am actib⁹ debite circūstantionatis. Circū stantie nimirū sunt tanq̄ dispositiones q̄/ litatiue quib⁹ deficientibus aut inordina tis/ nequit intentio finis informare actuz/ vt bon⁹ moraliter dici possit. ꝓpterea recti/ tudo intentionis ad finem debet sibi cōiū/ gere rectitudinem medioꝝ ad ip̄m finem. Ac pinde fiet totū corpus operationum luci dum et rectum/ aliter non.

D

Septima cõsidera.

Eligio cui⁹ finis p̃cipaliter ẽ cõtemplatio, seu vite cõtẽplatiue exercitiũ vel ad quisitio habz p̃ambulis/lectiõem oz̃õem et meditatiõem. Cuiusmodi videnk esse religiones sub regula sancti Bñdicti cõstitute. Celebris quoq; Carthusie religio/ cui⁹ p̃fessorem respicit p̃s verbũ. Oportet hic p̃supponere multa/que de vita cõtemplatiua z actiua determinata sunt p̃ doctores Que sz et q̃les sunt/in quib⁹ cõsistũt. in q̃bus differunt z cõueniũt. Aut q̃liter se supponũt aut excedũt. Cõstat enĩ multas i dictis religionib⁹ exercitationes fieri corpales/in quib⁹ nõ cõsistit cõtemplatio/sz aut fiunt ad mortificatiõem vicioz̃ p̃sertim accidie qm̃ pessima omniũ maloz̃ doctrix ẽ ociositas iners/Aut fiunt ad cõseruatiõez virtutũ moraliũ iam habitarũ. Aut fiũt tã q̃ fructus aliq̃ redũdantes ex radice ꝯemplationis. dũ cõpletur illud. Memoriam abũdantie suauitatis tue eructabũt/iustitia tua exultabunt. cũ similib⁹ innumeris. In quib⁹ est gratiarũ actio z vox laudis. Aut denicz̃ labor p̃cialis afflictionis intẽditur p̃ satisfactione volũtaria tam p̃rioz̃ q̃ alienoz̃ pctoz̃. Et hoc valde crebrũ est in ip̃is religionib⁹/que tm̃ sub vita cõtemplatiua reponũtur/q̃uis vtiq; labor hmõi nõ sit cõtemplatio sed actio/verior q̃nq; et penalior q̃ oratio in campis vel nauigatõ p̃ maria/vel curatio egroto z. Sed qm̃ habet rps ad reliquũ satis ad recollectiõez/meditationis/vt ip̃a transeat in cõtemplationem/denoiatio fit a digniori z p̃ncipalio/ri/vt talis vita claustralis/cõtemplatiua dicatur potius q̃ actiua. Pro q̃ intelligendo clarius/sit sequens cõsideratio.

Octaua considera.

Eligio Carthusiẽ. nõ attẽdit p̃ncipaliter q̃litatẽ vnius p̃sone singularis/sz ad se introeũtiũ dispositiões cõplexiões. ognitiones. z affectiõs/quẽ admodũ vt in pluribus eueniũt. Cuius rõ est qm̃ repiunk aliq̃ penitus indispositi nedũ ad finẽ cõtẽplatõis cõsequẽdũ in hac vita/sz etiã ad ip̃i⁹ ordis statuta capiẽda p̃ intellectũ z exequenda p̃ effectũ. Sũt z alij quib⁹ iã nõ est opus p̃ambul' exercitijs p̃tez̃ i hac religiõe vt ad cõtẽplatiõez̃ puehank. qm̃ aliũde ptim p̃ro p̃rio studio z exercitio/z ptim/imo z maxime diuino auxilio. puecti sunt ad arcez cõtemplationis faciliter ascendenduz. Rara hec cauis in terra fatemur. nõ tm̃ desperandũ q̃ nulla. Sunt etiã alij q̃ disciplinati p̃ obseruatiões ordinis/mortificant vicia/z naturam custodiũt. qui absq; eis viuendo seculariter dũ fouere putarent naturaz vicia nutrirẽt. imo deinceps vt euenit naturã p̃ excessum corrũperent Et qm̃ inueniuntur vt cõmunius hoies huius religionis p̃fessionẽ arripiẽtes qui se tles reputãt. p̃terea regule date sunt alie/q̃ q̃ solam cõtemplatiõem respiciũt. Qm̃ multo plures sunt ap ti regul' hmõi q̃ cõtemplationis altitudini/p̃sertim ab initio/z in feruore cõcupiscẽtiarũ. q̃bus nõ edomitis/cõtemplari. quereret hõ nedũ inutiliter/nedũ arrogãter/sz in magnam sepe sui p̃niciem/put ex vitalpatrum claret.

E

Nona cõsideratio

Eligio q̃uis vna sit in cõstitutionib⁹ z votis/debet nihilominus esse in ea diuersitas i executione/dũ accidit notabilis varietas in cõditione p̃sonarũ. Alioquin fieret cõtra dictũ legis ad allegoriam tractũ. Nõ arabis in boue z asino. Fieretq; cõtra legẽ caritatis fraterne/in qua tota lex pẽdet z p̃phete/dũ nõ fieret alteri q̃d rõnabiliter q̃reret sibi fieri casu tali. Põt vero varietas p̃uenire circa dispositiõem corpalẽ in deterius/nũc citius/nunc tardius absq; culpa p̃sonali. Ceterũ p̃fectus spũalis in bonũ arduum. neq; ita frequẽter euenit/aut p̃ueniens latet siue p̃ter illius virtutem q̃ dicit exsnia. Secretũ meũ mihi/secretũ meũ mihi siue p̃ter alioz̃ aĩalitatem/qui nõ statiz penetrant q̃s z q̃lis sit hõ spũalis/et q̃ longe ab hoibus aĩalibus. Et qz rarũ donum est hec humilitas/vt aĩalis hõ se talẽ veraciter esse z sentiat corde z p̃fiteatur ore. Nullus itaq; mirabitur/si spiritualis homo nõ sẽper dimittitur inter eos liberis alis euolare neq; ad pedes Jesu sedendo audire cum silentio verba illius. Fit potius vt solicitudo marthe de ocio marie conquerat. Felicem iure dixerim⁹ religiõem q̃ saltẽ paucos cõtemplatiõis gr̃a p̃ditos sustinet z fouet et tanquã p̃ciosam margaritaz/vt delicatum aliq̃ lilium. vt amãtissimum. dñi

beniamin adolescentulum in mētis excess/ su colit. et honorat. obediens xpo spōso di centi Adiuro vos filie hierusalem/ ne suscitetis neq; euigilare facietis dilectaz donec ipa velit. Non occupetur in practicis exterioz negociis. nō conuētum assidue sequi cōpellatur. Tales olim extitere Bern. Hugo Richardus et sīles. Atuero quisquis es aptus ad gratiam hmōi noli si forte cō/ pelleris esse vnus ex alioz grege/ conqueri noli p impatientiam murmurare. noli tanq; singularis ferus depascens vineam malignari. Expecta potius dīm/ viriliter age et confortetur cor tuum z sustine dominū. Scit prudentia sua quid expedit tibi sine eius volūtate/ nec passer vnus cadit in terram. in cuius manu sunt hominum corda conuertere potens ea quocunq; voluerit. vt impleat desideriū pauperum. Si vexat te vocalis oratio cum vigilijs. si non sapit vt cuperes diuina dulcedo. illa tibi seruat in celis. Nō velio pmij fructum percipere dum adhuc metis. Careas interim quotidianis vt ita loquamur distributionibus q; integram seruat dōs tibi pbendam in celis. Non semp nutritur filius dum puulus est de mensa patris. qñ tamen nonnulli de seruis hereditatem minime habituri prīnā vescūtur ipo pane filioz.

f

Decima conside.

Religio curam debet habere pcipuam de infirmis. Sanxerunt hoc sancti prēs et addiderūt/ q; dicenti se infirmum credat. Vñ sequitur vltra q; solicite curandū est. ne qs in infirmitatem pfertim incurabilem dilabatur. Inter omnes autez infirmitates fugibilioz tam p psona/ q; p ordine/ est capitis insania ex euacuatione et vitio cerebri: ex qua perdit homo iudicium rationis/ et per cōsequens quodāmodo desinit esse hō et fit miserabilioz iumentis insipientibus opprobrium hominū. et abiectio plebis: et onerosissimum totius status sui ludibrium. Auertat hanc ciuilem mortem a suis suis medicus summus dīs noster Jesus xpus/ suggerendo media cōseruationi congrua/ et phibendo noxia. que nō semp euenient subito vel repēte. sed lenter p incremēta velut imperceptibiliter ab ipo patiēte. Ab alijs quoq; hmōi taz grandi piculo si apō oculos non pspicaces in talibus puidēdū contingeret p artem medicine nedum corporalis sed et spiritualis obuiet. Agat itaq; spiritualis homo. vt omnia dīudicet atq; puideat. doctrice sapientia. que cuncta nouit anteq; fiant. In qua quidem sapientia seu puidentia/ vigere maxime maiores in ordine necesse est. Pro quo pleni9 enucleando. sint adhuc decez cōsideratiōes q; sequuntur. addendo denarium denario vt sic plati videantur duo denarij ad viaticū sanciati.

Undecima consi.

Religionis securitas z soliditas fundamentalis/ post diuinaz gratiam. consistit in discretione et caritate pīdentium quocunq; nomine censeantur. Presidētes nāq; sunt aut esse debent tanq; lex viua/ moderatrix legum mortuarum. id est constitutionum. Sunt dispensatores misteriorū et ministeriorum dei. fideles ad deū et prudentes ad primum. Sunt put Aresto. loquitur veri epieikes hoc est interptatores legum generalium. fm applicatiōes ad casus singulares. Quā virtutem videt psalmista vocasse equitatem vbi dicit alloquēdo deum. Omnia mandata tua equitas/ Et ita legistarum imo vulgaris vsus habz dicere aliquid fieri de bona equitate. Seueritas vero consistit in solis generalibus verbis legis. pterea nominantur homies huiusmodi nimis verbis statutoz innitētes/ litterales/ et quandoq; inhumani tyrāni/ duri et crudeles/ vtpote non attendētes illud etiam pueris inculcatum. q; videlicz ipe quoq; leges cupiunt vt iure regantur. Et pmittitur dogma nostro posito satis accōmodum. cum dicitur Judicis auxiliū sub iniqua lege rogato. Iniquam intelligę legem si ad iniquitatis et iniusticie traducatur abusum. Hinc per sapientem dicitur. Noli esse iustus nimis. Rursus qui nimis emungit elicit sanguinem Et apud comicū Sūmum ius est sūma iniusticia.

Duodecima consi.

5

Religionis maioz quisq; ille fuerit hz diligēter inspicere vultū pecoris sui/ iuxta monita sapientis. z put vtile viderit sua interest cuilibet p̄ uidere. Est itaq; sicut ceterorum hominū sic et religiosorum varia valde conditio.

Nam et ipsi religiosi quid aliud nisi boies Aliquibus ex eis inest feruor nouicius et zelus vehemens. sed nō sm scientiam/ qui si dimittantur suo cursui/ruunt tandem in aliqō pcipicium. Quoniam zelus sine discretiōe pcipitat. sicut discretio sine zelo iacet. vt ait beatus Bern. Talibus occurrendum est/nec expectandum q̄ petant relaxationes in ordine. sed inuiti etiam cogendi sunt illas recipe. Qui si id pinaciter renuerint, peccant quidem grandi inobedientia. et vix spes de pfectu futuro de eis haberi potest. Quippe qui iam sapientes sunt in oculis suis. iamq̄ sup seniores suos si bi videntur intelligentes/nec iam se putāt esse tales qui consilio indigeant maiorum. Porro taliū quis si iam haberet vnum pedem in celo, vt loquitur vnus patruz retrahi deberet p alterum. q̄ cum talis vno superbie pede clarum est ipm nunq̄ totū introire celum. Tendit ad hoc tota grandis illa consultatio magni antbonū/nūq̄ nimis īculcanda/de discretione seruanda/quam finaliter esse dixit subiectionem et obediētiam ad supiores. Apud quos valet plus auctoritas q̄ ratiocinatio. Alioquin potest de facili fingere sibi ipi quilibet fantasticus si ne numero rationes. Nihil est enī inargumentabile. Procedit nonnunq̄ vsq̄ adeo corporis infirmitudo. cum pturbatione cerebri. qō valde lesum est rationis iudicium. etsi non penitus ablatum in nonnullis/de quibus verē pie pnunciat Hieronimus q̄ magis indigent fomento ypocratis. q̄ nostris monitis. Nō enim suā miseriam cognoscunt/et hinc eo piculosius insensibilius infirmantur. Culpat nihilominus idem alibi pferentes vigilias et ieiunia/sensuum integritati. Sicut allegat et approbat sanctus Thomas ratioq̄ nō discordat. Caueat tamen in his discipul⁹ christi. ne ex diffidentia quadam sui auxilij/studeat fieri discipul⁹ Galieni. Credat potius et speret/quoniam bona dispositō corpis/donum dei est. qui dat illam et cō seruat quando/vbi/et quomodo voluerit. Cuius signum fuit in multis manifestus qui cum summa sobrietate in victu/et magna nuditate/et austeritate in vestitu/cum vigilijs supra modum/pspicacissimo mentis acumine viguerunt. Cum et e diuerso dicat Hieronimus antiquo innitens prouerbio/crasso ventre sensum tenuem gignī non posse/put nonnullos aliquādo interciboz abundantiam comptum est cerebri vertiginem fantasticam irreparabiliter incurrisse.

Cōside. tredecima

Religionis maioz potest aliqs/ qui nimis habent verecūdie. ne dicamus superbie/puenire. verecundia enim pīsertim cōtumax/ nascitur et supbia. Potest inq̄ tales quandoq̄ iuste preuenire cum gratijs. antequā petant eas. Potest nihilominus quandoq̄ ipe expectare q̄ eum interrogent prius/ et consulant. si rigor ordinis ad temp⁹ eis intolerabilis videatur. Judicet tūc maior sm regulam fraterne caritatis. Non dico sm dispositionem ppriī corporis que forte/ tassis robusta est/sed pro qualitate cōquerentis/precipue si viderit q̄ cum humilitate non ficta/gratiam petat aut consilium. Eueniet aliquando quod duobus similia petentibus diuersa dabit responsa. Diuersa q̄ dabit consilia/non quia vicio seuaria sit virtus sua in acceptione personarum sz quia prudenter variat iudicium. iuxta petentium varias conditiones. quas virtuose discernit. Non ita q̄ oportet murmurare contra maiorem. si non semper exaudierit/nec inuidere alteri qui exaudit⁹ est. verum magis expedit gaudere quia nociuz quod male id est indiscrete petitum fuerat non acceptum est. et congaudere fratri in humili caritate. et caritatiua humilitate. eo q̄ cōmodū accepit quo necessario indiguit.

Decimaquarta cō/ sideratio.

Religionis maior in dispensando/debet sibi duplicem oculuz assumere. Vnum quo commūe sue religionis bonū. Aliuz quo particularem sui religiosi profectum clare consideret. Ratio est quoniam religio maxime conseruatur in stabilitate constitutionum suarum/sicut z omnis policia in legum suarum firmitate. tanquaz corpus verum in soliditate neruorum. Et fere nihil plus aduersum est religioni quā variatio passim facta in constitutionibus put beu exemplo sunt religiones quas de non obseruantia seu lapsas nuncupamus

Et ob quid aliud/rogo/dicak q̄ ex dispen
sationibus indiscretus. nunc et antea. sin
lege/sine ordine ꝛ sine causa/saltem ratiõa
bili/tam multipliciter ꝛ inaniter factis. vñ
merito iam non dispensatiões. sed dissipa
tiones censende sunt. Rursus, ex opposi
to si seueritas ipius maioris nulli dispen
sationi cõdescẽderit. fit apud aliquos sub
ditos grande piculum mortis. aut morte
corpali deterioꝛ/deperditio irrepabilis iu
dicij rationis. Qõ ꝓmittere vbi occurri po
test/nil aliud est plane q̄ homicidam esse
et pietatem religiose discipline conuertere
in tyrannicam feritatem. Perpendi ex bis
potest quanta sit necessitas apud omem re
ligionem/q̄ maioꝛ sit circũspectus non ce
cus/non luscus/non monoculus/nõ im
quidus/ita vt viriq̄ discrimini velit/nouc
rit/et possit opem ferre/aut p se/aut cum a
lioꝛ/si non subꝛpi sanis cõsidat/cõsilio au
xilio et assensu.

Consideratio. xv.

Religionis maioꝛ si dubitet pro
babiliter de piculo psone querẽ
tis auxilium. agit securius con
descẽdendo interim ipius fragi
litati/q̄ timore relaxationis in ordine cuꝛ
seueritate neget auxilium. Poterit itaq̄ fa
cilius fieri pulsio circa rigoꝛes ordinis ser
uandũ in eo postmodũ. ꝛ circa alios. q̄ re
pararet ad sanitatem aut vitam. talis egro
tus/si lapsus est. Consonat cũ bis pium il
lud cõmune dictũ. Melius est de nimia pi
etate/q̄ de nimia seueritate redargui Quo
circa due hic aduertende in maioꝛibꝰ sunt
cõditiones nõ parum habentes e diuerso
periculi. Una est debilitas coꝛpalis. vel in
nata vel accidentalis. Altera est foꝛtitudo
virilis que tolerare valet facile graues la
bores. Prima reddit aliqñ hoiem nimis
cõpassiuũ/qm̃ didicit ex bis q̄ patit com
passionem. Altera vero iudicans alios se
cundũ suas/vt aiunt/bases seu vires fit de
bito plus rigida ꝛ austera. Unde eueniet
nõnũq̄ iusto dei iudicio/vt bi tales nimie
alijs duri/incurrant debilitatem/etsi non
semper in florida iuuentute saltem in mar
cida senectute/p quã discũt tũc alijs oculis
intueri debiliũ necessitates q̄ ex añ consue
uerũt/ꝛ sic pñ efficiũtur tandem. etiam in
uiti. dicẽtes cum apl̃o. Non enĩ audeo lo
qui quicq̄ eoꝛ que p me non operat xp̃us.

Cui sententie inherens quidam pater se
nioꝛ/renuebat iuniores fortes alijs fratꝛi
bus psidere. quãq̄ nonnunq̄ tamen iuni
oꝛes vtilius q̄ nonnulli senioꝛes preesse in
ueniantur. Sed pater iste oculum direxit
in id qõ contingit communius.

Consideratio. xvi

Religionis maioꝛ non in sua tã
tundem prudentia. verum etiã
et multo amplius de diuina gra
tia per oꝛationem sedulam po
stulata. debet confidere in dispensationibꝰ
exercendis. Ita enim discipulus ille quez
diligebat Jesus loquitur. Quoniam vn
ctio eius docet de omnibus. Hec de hoc si
luit Aresto. sed consone ait. quia virtus o
peratur certius q̄ ars / Sic deniq̄ fiet vt
meritis et pcibus humilis ꝛ pñ pastoꝛis /
ouicularuz suarũ uecessitatibus p se pꝛoui
deat bonus ꝛ summus pastor. et ipe verus
celestis medicus. Elide nũc an non ita de
medicis coꝛpis/sua serit sapiens. Jpi inqt
dominũ depcabuntur vt dirigat requiem
eoꝛ ꝛ sanitatem/ꝓpter cõuersatiõem eoꝛ.
Tu vero qui religioni subiectus es. pete p
us a dño instantissime cõsiliũ. non quidez
expectans illud abeo imediate/aut p medi
um angeli quasi p miraculum tibi tradi. sz
p maioꝛem tuum. cuius os obseruare con
uenit tanq̄ dei loquentis in eo ꝛ p eũ. Si
cut et vere credendum est. quia vicarij deiꝫ
et locutionis dei in hoc oꝛganuz. nisi foꝛte
peccatum ipius cõsulentis obstiterit p dif
fidentiam. coꝛdis fictionem. aut alias. put
nõnunq̄ cõtigisse. ꝛ cõtingere posse claruz
est. Quãuis nẽ ita q̄ posz ex pdicte selici
dissolutio quesitoꝛuz dubioꝛ. nihilomin9
placet descendere adhuc parumper ad par
ticularia. Quoniam in moralibꝰ particu
lares sermones magis erudiunt. Et fiet re
strictio ad celebꝛem sanctam q̄ Carthusi
ensẽ. religionem. sub omni reuerẽtia ꝛ timo
re non tam docentis fastu. q̄ rememoran
tis pio affectu/ea que quasi in genere pre
missa sunt.

Considera. xvii.

Religionis Carthusiẽn. maioꝛ
potest in casu dubñ/scdo ꝓposi
ti. absq̄ vllo dubitatõis scrupu
lo/ꝓcedere lautioꝛẽ victũ sic piclitanti ꝛ pe
tenti/imo et non petenti dz ingeꝛere Dum

cognoscik esse talis/ potissime cuz possit in hac religione cōperenti⁹ seu facili⁹ indulgere magis sine nota singularitatis/ et absq; murmurationis occasione/ ꝓpter solitariā in cella refectionē. Addā verbū vnum/ qō fuit vt accepi rēsōsum p patres diffinitores in capl'o generali eiusdē ordinis cuidā inquirēti/ dū fiebat grā generalis siue illa pietātia siue aliter nominet. Ego inqt ille sentio me nō indigere tali grā. Nunquid ergo ꝓpt ꝓscīaz teneor abstinere ab hmōi gtia/ z eam nō accipere. At patres illi. Etiā si tu nec paruū quidē bolū seu morsuz accipere indigeas. Nihilomin⁹ accipe gratiaz que prestat reuerēter. z vtere cū gratiarum actione. Et certe meo iudicio prudentissime vt sic in tali fratre singularitas vitaret. humilitas seruaret. murmurqz z indignatio ab alijs secluderetur.

Considera. XVIII.

Religionis carthusiensis maior in casu tertij dubij/ consiliū z licentiā ꝯcedere fas habet vt petitur/ pīsertim in orationibz nō necessarijs z peculiaribz. Tutius tamen est vbi nō fit dispensatio/ officiū lingue nō penitus omittere. Quoniā illud tenuissimuz et fauciby orantis intercluſum sufficit. nec potest nō tabiliter aut periculose grauare. Abūdat qlibet in sensu suo iuxta apli sententiā. Sūt ꝓterea qui tpe vocalis orationis pīsertim laborioſe/ nō studioſe insistūt meditationi/ sed expediūt orationē suā alacriter cum attentione ꝯmuni. quatenꝰ post modū liberiores habeāt animos ad meditandū/ vel cū silentio orandū. Docuit nōnullos experientia sic agere ꝯsulte/ ex sue cōditionis necessitate/ eo qꝺ cū vocis sono etiam satis tenui/ neqant suā stabilire meditationē/ put in casu primi nostri dubij que rela fit. Fortis pfecto. fortis z felix videtur is cui a deo donatū est simul spiritu oris/ z deuotione mentis. deuotione inqz tali qlē sentiunt in silentio ipsi cōtemplantes/ domino suo seruire. Sed rara est valde hec gratia/ ꝓpter humanā infirmitatem partim. partimqz ꝓpter nostrū torporē. nec etiam huiusmodi gratia est ab omnib⁹ de necessitate et sub obligatione requirenda aut exigenda.

Considera. XIX.

Religionis carthusiensis. maior fratres suos habet inducere ꝫ tenus nō minus ei rēsōdeant veritatem de suis virtutib⁹ dū interrogant/ qz de suis vicijs z defectib⁹. Ratio huius/ quoniā periculosissime sepe sub tegumento z velamine virtutū/ se vicia palliant. Exposuit hoc inter alios imo supra alios Egregius ille moꝛ indagatoꝛ Beatissim⁹ papa Gregorius in diuersis z pene singulis moraliū suoꝝ locis. Verū in ꝓposito satis sit exemplū de lachrymis/ de quibus primū nobis obiectū dubiū inquirebat. Jtaqz caueas tibi quisqs in religione pīsertim sic austera sicut est de qua loqmur cōuersaris/ a laqueo quē venantes abscondunt demones. in omni qō cogitam⁹/ qō loquimur/ qō agimus. Jtaqz laqueos ploramus. laqueos loqmur. laqueos comedimus z bibimus. laqueos nectim⁹ in cunctis operib⁹ nostris. Hec sufficit ꝺcta tot laqueos remediū aliud efficacius/ qz ex sententia dicere cū psalmista Oculi mei semꝑ ad dominū/ quoniaz ipe euellet de laqueo pedes meos. Fuerūt locuti de lachrymarū cōditione multi. Et ferme nihil mentē nostram sic purgat/ illuminat/ z serenat vt pfunda cōpūctio z lachrymarū inundatio. Verū id quidē/ si obseruak illud/ ne qd nimis. Fit aūt nimis dū ex his incurrit ceuacuatio z turbatio cerebri. dum ꝓterea flens reddit impotens ad opa ībi de necessitate faciendū incūbentia/ vel ex voto/ vel ex pcepto vel ex supioris instituto. Est fateoꝛ i lachrymis aliqd dulce z mulcebre. sed procul sit hec dulcedo que criminis amaritudinē p puaricationē parturit. z que vulnerat suffocatqz naturaz. Est igit abijcienda nōnunqz hec lachrymarū profusio. Et nescio si lachryme inde fluent vberius/ qz lachrymari/ vel nō licet/ vel nō decet/ vel non expedit. Jtaqz enī qnqz videt Nihilomin⁹ tamē oportet vt ꝓhibeank sepe. qz necessaria preceptoꝛū regulariū disciplina/ preponenda est lachrymis/ tam extoꝛis z mēdicatis qz infusis z placitis. Eadem enim est causa de huiusmodi lachrymis/ que de sentimentis spiritualis dulcedinis/ et sensibili suauitate/ cur hec sepe non expediant/ pter plures respectus. prout de hoc alibi traditum est. Propterea prudens religiose fuge quantum poteris interim tales lachrymas/ quoniā haud dubiū latz anguis

in herba. Dñ aũt oĩno tu⁹ fueris/ seu dispẽ
satõe supioris/ seu diuĩa ordinatõe/ tũc ill'
vtere. illis te inebria. illis te refice. suauissi/
mũ tibi balneũ mẽtis in illis frequẽter in/
strue. Nec⁹ vo vbi tu⁹ nõ es. sed ordinis ⁊
coĩtatis. ac carcerali q̃si obseruatõe/ spõte
quidẽ ⁊ vtilit(nisi recalcitres) mãcipatus.
cõpedib⁹ charitatis/ ex pfessione tua volũ/
tarie facta/ pro xpo astrictus.

2 Consideratio. xx.

Religionis carthusiẽsis maior/
in casu primi dubĩ ꝓpositi/ quo
ad oões publicas ⁊ canonicas
habet cũ magno põdere delibe
rationis attẽdere/ q⁹ tales orões nõ sunt vt
ita dicam⁹ facticie seu voluntarie p religio
nẽ carthusiẽsi. institute/ sed p sedẽ aplicaz
aut sedẽtẽ in ea sũmũ pontificẽ/ generalit
p vniuersaz xpianã religionẽ ordiate. Ue/
rũ tñ q⁹ he orões dicant alta voce vel sum/
missa/ publice vl ad ptẽ/ hoc spectat ad ius
positiuũ ⁊ p ꝓs ad maioris arbitriũ. Uñ
in ℞ in oñi religione dispẽsatio põt indul
geri/ quãtũ religiõis vigor pati põt. Quo
circa vulpeculã in primis capi opprimiq̃
ꝓuenit dñi inducit in vineã dñi sub ℞ tegu
mẽto/ q⁹ dñs pẽsat cor nõ ẏba. Pensat cre
dite/ pensat dñs ẏba multiplici rõne/ noia
tim q̃druplici. Ad sacrificiũ laudis ad exer
citatõez corpis. ad meritum satiffactõis ⁊
ad ꝓstandũ exẽplar ꝓmis ⁊ laicis. Nolo
igit dicat mihi religiosus aliq̃s/ q⁹ dñs pẽ
sat cor nõ verba. Cũ apls dixerit Orabo
spũ. vocẽ intelligẽs fm glosas/ exorabo et
mẽte. Et Ambꝝ in Imno. Os. ligua. mẽs.
sensus. vigor. pfessionẽ psonet. Nolo sic p
sumat solitari⁹ dum in cõe venerit/ vt se di/
gnũ reputet sola ꝓuẽtione. vt societatẽ seu
ꝓuentũ spnat in pari exercitatõne. vt voti
sit ĩmemor ĩ sua pfessione. vt querat hic re/
muneratõez trãsitoriã p eterna beatitudie
vt eccl'iam dei deniq̃ supbe ꝓtenat/ in sua
iussione ⁊ psonali missiõe. Demũ si neces/
sitas put q̃libz fit vrgere videat prevalitu
dine corpis aut mẽtis. Nolo phibere/ no/
lo ꝓtetiosus esse. Nolo tyrañ⁹/ nolo crude
lis tortor inueniri. Sed tñ nolo etiã te ti/
bi soli ꝓmittere. Fallit nos amor alien⁹ in
iudicãdo. quãto magis igit amor ꝓprius:
Lucifer inde corruit. Corruerũt inde oẽs
qui opank iniquitatẽ. Expectes igit volo
expectes iudiciũ maioris tui. Crede iuxta
formã sancti Bernardi/ sp magis iudicio
alieno/ et marie tui supioris/ q̃z ꝓprio/ q̃m
ille vice dei tibi dicet si petitio tua liceat/ si
expediat/ si deceat. non tm̃ p salute tua/ sed
pro ꝓscia q̃z sua/ necnõ si pro fratrũ tuorũ
pacifica cõmunicatõe/ imo etiã p generali
ipius ordinis ꝓseruatõe. Et vt non fallat
supior tu⁹ in ꝓsulendo. tuũ sit humili pie/
tate deũ iugiter exorare/ vt tuas p eũ in cu/
ius te manib⁹ ꝓmisisti/ vias dirigat. Uet⁹
prouerbiũ est a Seneca positũ. Cãp⁹ do/
cet pugilẽ. Ad q̃d spectat illud/ q⁹ visio/ cõ
trectatio/ ⁊ allocutio egrotantis/ docet me
dicũ q̃d agere debeat. Nõ aliter ẽ de medi/
co spũali. Fiũt enĩ curatões nõ bois sicut
loquit Aresto. sed hui⁹ bois/ q̃ fit vt singu/
laria que nõ cadũt sub arte referri debẽt ad
iudicium prudẽtis in arte sua. ¶ Possent
ista latiori deductõe pduci/ p mẽbra singu
la/ sed epl'aris angustia tãtũ dẽ scripsisse cõ
tẽta sit. Bene vale pr̃ dñe/ frater/ medice ca
rissime. Et oremus p inuicez vt saluemur:
¶ Scriptũ lugduni penultima octobris
Anno dñi nr̃i ihu xpi. M.cccc.xxij.

Cõclusio epilogãs

Respõdere vberi⁹ q̃z necesse erat
conat⁹ sum q̃stiũculis p te mis/
sis Guilhelme pater ⁊ frater in
xpo charissime/ sub duplici cõsi
derationũ denario sup religionis pfectio/
ne ac moderamie. Suadẽs vt lachrymis
ponat modus/ vt in ꝓgregatõe vocalibus
intendat exercitijs/ ꝓseruãdo vires ad hoc
ipsum/ vt insup nulla lautioris victus cõ/
cessio desup facta repudiet/ siue illa fuerit
propria/ siue singularis/ siue fuerit cõmu/
nis seu vniuersalis. Ut deniq̃ orões in
cella que sub precepto pẽrtim eccl'esie ca/
dunt ore offerri. ⁊ proferri nõ omittant. ni
si forte id fieret de consilio ⁊ licentia supio
ris/ cũ prolatio ore ten⁹ fieri possit vt q̃z te/
nuit ⁊ absq̃ piculo sit apparet grauamie
Attẽto potissimũ etiã q⁹ qz fit ab institutõ
ne/ ⁊ noie eccl'ie/ aut ex regulari ordinatõe
orãs ipe sic ore/ ex hoc multum meret. Pri
mũ qz obedit. scõo qz oris sacrificiũ reddit
tertio satiffactoriuz p pctis ex labore agit:
quarto otiũ excutit/ q̃ facile surrepe solet
in sola mẽtali orõne seu meditatõne. Facit
ad hec illud apl'i. psallã spũ psallã ⁊ mente
cũ glosa ordiaria que si placeat videat.

Finit.

Sequitur questio

theologica/ cuius titulus est Utrꝝ aurora mane rutilans solem ediderit. In qua tractatur de consilijs euangelicis ⁊ statu perfectionis ab eodem dño Cancell'.

Questio determinãda Utruꝝ aurora mane rubens solẽ ediderit. Quia iuxta Aristote. in Elenc̃. Omnes transferẽtes ꝑm aliquã similitudinem transferunt. Aliaquin tendũ est/ qꝛ vt longa et certa experiẽtia cõperit medicus auroze imitans naturã veris tpati in diebꝫ anni/ vires aiales confortat ⁊ perficit. pro eo scz qꝛ in eo vt ipsi tradũt humor sanguinis in quo ꝑm eos vita consistit dñat. Et sol iste quem nobis aurora parit vita est viuentium ⁊ animãtũ istoꝝ. ¶ Idcirco altꝰ trãsferẽdo inuestigare libet in quo stat manet et consistit vita aie nr̃e spũalis. ⁊ perfectio vite xp̃iane. qõ ꝓprie est theologice inuestigationis/ ⁊ nõ inutilis ꝯsiderationis. Hoc uimus itaqꝫ vitã istius corꝑis stare ⁊ consistere in vnione vel ꝯiũctione ipi⁹ ad aiaz que est principiũ vite ⁊ actus substãtialis corꝑis organici p̃dici. Quãto igit ꝯiũctio ista ad corpus ipsum qõ actuat informat et viuificat maior est ⁊ indissolubilior. tanto vtiqꝫ vita ista corꝑalis pfectior est. Si igitur ꝯformiter ad ista scire ⁊ inuestigare voluerim⁹ in quo stat ⁊ pficit vita xp̃iana. sciem⁹ istud/ habito ⁊ cognito illo qõ spiritum nr̃m rõnalẽ suo vitali ⁊ pfectiuo principio/ qõ deus est/ pfect⁹ ⁊ intim⁹ vnit ⁊ intimat ⁊ iungit in ipso. Etenim sicut a poetis dictũ allegat apl's. In quo viuim⁹ mouemur ⁊ sum⁹. Hinc ⁊ ipse dicebat. Mihi viuere xp̃s est. Et iterũ. Vita nr̃a absc̃dita est cũ xp̃o in deo. ¶ Est igitur ꝯclusio ista fundamẽtalis hmõi. Vitale essentiale intrinsecũ ⁊ pfectiuũ formaliter. principiũ vite xp̃iane/ est caritas ⁊ eius mãdata. Conclusionẽ istaz ponit in sñia sanctus doctor sc̃a sc̃e. q. clxxxiij. ar. iij. ¶ Que quidem sic probat. Primo de ipsa caritate. qm̃ in illo stat ⁊ consistit vita xp̃iana ⁊ perfectio ipsius/ qõ spm̃ nr̃m rõnalẽ suo vitali ⁊ pfectiuo principio ipsi scz deo. vnit pfectius vicin⁹ intimat ⁊ ꝯiungit. hoc supponit. illud aũt est caritas/ qm̃ qui manet in caritate in deo manet ⁊ deus in eo. vt ait Johes in canõica. Juxta qõ Colossenses monet apl's Super oĩa inquit caritatez habẽtes que ẽ vinculũ pfectionis. Et. ij. ad Thoꝫ. xiij. scribit. Si habuero omnẽ ꝓphiam/ et nouerim mysteria omnia/ ⁊ omnẽ scientiã et si habuero omnẽ fidẽ ita vt mõtes transferã. caritatẽ aũt non habeã nihil sũ. Secũdo arguit ad istã partẽ/ qm̃ vita xp̃iana consistit in virtutibꝫ theologicis ⁊ moralibus. inter eas aũt omnibꝫ supeminet caritas velut perfectissima ⁊ aliaꝫ perfectiua. ¶ Confirmat quoniã vita beata q̃ est consũmata ⁊ ꝓpletiua stat in dilectione ⁊ amore inter beatos. Etenim ille perfect⁹ viuit vita beata/ qui deo plus adheret ⁊ intimatur per dilectionẽ/ ⁊ transformatiuũ amorem. ¶ Tertio ad idem quoniam illud est vita anime nostre spiritalis/ qõ est summa/ terminus/ finis/ ⁊ ꝓplemẽtũ tot⁹ legis ⁊ euãgelij. hoc aũt est caritas ait apl's. Plenitudo etenim legis est dilectio. Quocirca volẽs saluator petrũ sicut pfectissimũ. p se ducem et pastorẽ instituere pfecti corꝑis ecclesiastici/ de solo amore interrogauit. Petre inquit amas me. diligis me plus his. aperte volens in nuere illũ in omni sexu/ statu/ et gradu pfectissimũ qui deũ maxime diligit ¶ Secũdo principaliter ꝓbatur cõclusio de ipsis mãdatis/ auctoritate Joh̃. in canonicꝫ. Scim⁹ inquit qm̃ translati sumus a morte ad vitã. Cur ita? causam subintulit quoniã diligim⁹ fratres Unde xp̃s matth̃. v. ca. post precepta dedit de dilectione. primi ⁊ inimicoꝝ ꝯcludit. Estote igitur perfecti sicut pater vester celestis perfectus est Sic ⁊ Luce. x. ad legispitos ait de amore xp̃i ⁊ proximi. Hoc fac ⁊ viues. Loq̃tur sepius ⁊ de ipsis mandatis in lege ⁊ ꝓphis q̃ ea faciens viuet in eis. Leuit. xviij. Deut. vi. et alijs pluribꝫ in locis. Sic ⁊ glosa super illo iam allegato. Super oĩa aũt caritatem habẽtes ⁊c. Cetera inq̃t precepta pfectũ faciũt pro quãto ad caritatẽ ordinantur. Quãobrẽ ⁊ beatus Athanasius hominum pfectissim⁹ vnus/ in li. quẽ fecit de satisfactione fuge. Hic est dicebat ipe hominuz terminus ad pfectionẽ ducẽs. Si qõ iubet dñs ipse faciã. ¶ Stat igitur in hoc puncto radix dicendoꝫ/ qꝛ caritas ⁊ ei⁹ mãdata per se ⁊ essentialiter integrãt. constituunt. ⁊ perficiunt vitam xp̃ianã. Ex conclusione infero primo. Sicut p̃cepta dei dant de caritate ⁊ omnibꝫ virtutibꝫ ⁊ actibus eoꝝ. sic etiam data sunt de perfectõne

caritatis/ꝛ omniū virtutū. Prima pars patet/quoniā ſm theologicā doctrinā omnes virtutes pro loco ꝛ tpe ſunt in p̄cepto Cum enī virtutes neceſſario cōnexe ſint/ oportet ſi vna ſit in p̄cepto q̄ ꝛ oēs. ¶ Jn ſe cūda parte volo dicere/ q̄ p̄ceptū caritatis claudit omnē ꝛ totā beatitudinē tam intē/ ſiuā q̄ extenſiuā dilectionis ꝛ amoris/ q̄n tūcunq; pfecta ꝛ intēſa fuerit iſta latitudo et ita de ceteris p̄ceptis imaginādū eſt que ſunt de virtutib⁹ vnde loquitur pſalmiſta Oīs ꝑſūmationis.hoc eſt oīs ꝛ totius pfectionis/vidi finē Quid? Latū mandatuz tuū nimis.latitudinē videlicet nimiaz vel multā/extenſiue vſq; ad dilectionē inimicoꝝ et pſequentiū nos.intenſiue vt q̄ to/ tam perfectionē gradualē claudat dilectionis ꝛ amoris. ¶ Corollarium iſtud ponit expreſſe beat⁹ Aug⁹.in libello de pfectione iuſticie vbi ex introductōne determinat q̄ perfectio iuſticie que eſt virtus generalis includens omnes virtutes/eſt in p̄cepto. Cur enī inquit nō preciperet homini iſta perfectio. q̄uis eam nemo in hac vita beat. Neq; enī aut xp̄s recte currit/ ſi q̄ currendū eſt neſciat. Quō autē ſciret ſi nullis preceptis oſtenderetur? Manifeſte colligitur iſtud ꝛ ex forma precepti caritatis. Diliges dn̄m deū tuū/ex toto corde tuo/ ex tota anima tua/ totū aūt ꝛ perfectū idē ſunt. iij.phico ꝛ. Et de proximo mandatuz habemus. Diliges proximū tuū ſicut teip̄m: Maiorē aūt ꝛ perfectiorē dilectionē mandare nō potuit dn̄s/ q̄ vt eū ſicut nos diligamus.qui noſmetipos maxime amam⁹. Qua ꝓpter et ꝓpheta regius loquitur dño. Tu mandaſti mandata tua cuſtodire nimis. Et iterū. Mandaſti iuſticiam tuam/ teſtimonia tua/ꝛ veritatē tuā nimis. Vbi gloſa Auguſtini ꝛ aliorum. nimis hoc eſt multum/valde ꝛ intenſe. Jmo iuxta aliq̄s gloſas/pluſq; etiaz natura carnis patitur Unde ꝛ in hoc concordāt doctores theologici q̄ ſoli beati implent preceptū caritatis in ſua ꝑſummatōe vel cōpletione. Nullus autem inuent⁹ eſt qui diceret/q̄ ipſi ſic agentes faciant opus ꝑſilij ſed precepti/ñ quidē nouiter dati ſed a creatōe ſua ſigna/ti ſup eos. ¶ Jnfero ſcō q̄ min⁹ ſufficiēs eſt imaginatio illoꝝ qui imaginati ſunt q̄ p̄cepta dei ordinant ad charitatez/ꝛ alias virtutes/ſub aliqua certa mēſura minimo gradu.qō aūt eſt ſupza illā mēſurā vel gradum illū eſt ſub ꝑſilio. Apparet iſtud mi⁹ ſufficere. Primo ex ſtatim dictis. Scō ex ipa forma p̄cepti que totalitatē mandat et pfectionē ꝛ nullū gradū relinquit ſub cō ſilio.diliges p̄cepit ex totis viribꝫ. qui aūt totū diligit nihil excludit. ¶ Corollariuz aūt iſtud eſt de intentione doctoris ſancti ſcōa ſcōe.q.clxxxiij.ar.iij. Et ī libello ſuo de pfectione vite ſpūalis. Preceptuz inq̄t dilectionis nullis terminis coartat. ita vt recte dici poſſit/q̄ tanta dilectio ſit in p̄cepto q̄ nulla excedit limites p̄cepti. imo vnicuiq; mandat vt deū quātuz poſſit diligat. Poteſt ꝛ iſtud deduci. qm̄ precepta et ꝑſilia vt infra melius videbit/ hūt aliaz et aliā materiā/ſiue aliud ꝛ aliud obiectuz. Si enī caderent ſup eandē materiā vel idē obiectū/eſſet ea ꝑfundere. Dilectio aūt dei et proximi eſt materia circa quā cadit p̄ceptū caritatis.igit̄ circa iſta nō eſt ꝑſiliū. Unde nuſq; in tota ſerie ſcripture ſacre reperitur q̄ aliquis gradus vel menſura aliqua dilectionis dei ꝛ proximi ſit in ꝑſilio. ¶ Sequit̄ tertio. Non modo dilectio que haberi pōt in via/eſt ſub precepto. verum etiā dilectio ipſa beatifica. Jſtud ex intentione ponit beatus Aug. in libro de perfectione iuſticie ſicut iam allegatū eſt. Et arguitur iſtud qm̄ mandatū dei eternū eſt ex tota materia ſua dilectio autē beatifica eſt de ipa materia.ergo nō erit limites p̄cepti Preterea ad dilectionē beatificā oēs obligamur tendere/niti/ꝛ conari. ergo illo modo ſaltē eſt in precepto. Et iā q̄ vt dictum eſt beati qui pfecte ꝛ totaliter deū diligunt non faciūt opus ꝑſilij ſed magis p̄cepti qm̄ maxime obligant perfecte deū diligere ¶ Ex quo apparet vltra q̄ illud qō cadit ſub precepto poteſt diuerſimode impleri abſq; culpa vel tranſgreſſione. Aliter enim diligunt deuz viatores.aliter comphenſores/aliter perfecti viri.aliter incipientes.ꝛ aliter proficientes. Et tamen minus peccant imperfecti ſi nō eque deū diligant vel ut perfecti iam in caritate firmati ꝛ radicati.nec imputat viatoribꝫ ad culpam ſi non eo amore vnitiuo deo hereant quo et ipſi beati.quanq; ſm Auguſtinū dilectio beatifica ſit ſub precepto. Licet enī ſit ſub precepto/ non tamen eſt de neceſſitate precepti. Neq; enī neceſſe eſt vt optimo modo diligatur deus.quinimo ad euitandū culpam/ſufficit appreciatiue plus eū diligere

hoc est q amor dei omnibus preponatur/ sic q paratus esset homo ante omnē aliuz amorem dimittere cū dei amorem. z hic est vnus modus pfecte dilectōnis nobis possibilis/ z de necessitate precepti. Ulterius ex conclusione sequitur q si consilia ad pfectionem vite xpiane facere dinoscuntur/ non tamen essentialiter hominē pficiunt in vita xpiana. Prima pars claret ex decursu euangelij. pro secūda arguit quoniā plures pfecti fuerūt in vita spirituali absq; observantia consiliorū euangelicorum/ vt de abraam constat/ cui dns ait. Ambula coram me z esto pfectus/ de Job etiā cui nullus similis erat i terra. de ceteris quoq; patriarchis/ patribus/ et pphetis veteris testamenti. quos fuisse perfectos nullus negat neq; tamen seruauerūt aut impleuerūt cōsilia euangelica. Item in statu innocentie fuissent homines pfectissimi in vita spūali. nec tamen observassent consilia euangelica. paupertatis/ obedientie/ et castitatis. sed eorū perfectio fuisset in adimpletione diuinorū preceptorū. Ex quo patet q pro tanto consilia euangelica pertinere z facere dicūtur ad perfectionē vite spiritualis. quia sunt instrumenta quedā expedientia et promouentia admodū ad perfectionem ipsam vite spiritalis cōquirendā/ vel iam adquisitaz conseruandā. ¶ Sequitur ex dictis q ex quo non intrant essentialē constitutionem vite xpiane. oportet dicere q solum instrumētaliter ad illam faciunt et cōcurrunt/ quēadmodū in vita corporali qualitatiue dispositōnes/ instrumenta/ organa. z hmōi pficiunt quidē vitam corporis/ sed instrumētaliter tm̄ modo/ accidentaliter z fm quid. z nullo modo essentialiter. Hoc expresse tenet sanctus Tho. scōa scōe. q. clxxxiij. ar. viij. hoc i solutione primē rationis atq; sequenti articulo. iiij. vbi querit an liceat epis aliquid possidere i solutione primerationis. Idem z questione subsequenti. ar. ij. in corpe questionis vbi dicit q ad perfectionē vite xpiane essentialiter pertinet perfecta observantia pceptorum. Hoc idem ponit. q. clxxxviij. arti. primo in corpore/ vbi querit an habere aliqd in cōmuni diminuat de ratione perfectionis. Hec eadem determinat in libello suo de perfectione vite spiritalis. Sic et post eum Hodefridus de fontib; z alij. ¶ Ulterius infero q paupertas voluntaria quā tūcunq; arta non perficit hominē essentialiter in vita xpiana. Istud expresse determinat Cassianus in collationib; patrum collatione prima. z allegat sanctus doctor in lib. supra memorato. Jeiunie inquit vigilie. nuditas. priuatio omniū facultatum non perfectio sed perfectionis sunt instrumenta. quia non in ipsis constat discipline finis sed per illa peruenit ad finem Ob hoc enim aut sanctus doctor vbi supra hec in religionib; instituta sunt/ non quia in ipsis principaliter consistat perfectio. sed quia his quasi quibusdā instrumentis ad perfectionē venitur. Hoc idem ponit scōa scōe. q. clxxxiij. ar. iij. in solutōne prime rationis. Unde z querens in lib. de perfectōne vite spiritalis. quomodo fuit Abraam pfectus qui diuitias habuit z dines mortuus est. Hec inquit questio solui non potest si perfectio vite xpiane consisteret i ipa dimissione diuitiarū. Sequeretur etenim Abraam diuitem/ non esse perfectum aut fuisse. Uerum si verba domini diligenter considerētur/ non in ipa abdicatione diuitiarum perfectionē posuit. sed hoc esse quādam viam z dispositionē ad perfectionem sicut et ipse modus loquendi clare ostendit. Si vis inquit perfectus esse/ vade et vende omnia que habes/ z da pauperib;/ et veni z sequere me. Ultimo ponit/ et seqre me. quia in sequela xpi consistit perfectio. ad quam instrumētaliter/ disponit abdicatio diuitiarū. Unde z illam abdicationem ordinat ad dilectionem proximi. Da inquit pauperib;. Quocirca z beat⁹ Hieronim⁹ super illo. Ecce nos reliquim⁹ omnia z secuti sumus te. Parum enim inquit erat omnia relinquere. quod z sacrates fecit. et multi ph̄orum. Ideo z iungit quod perfectum est. et secuti sumus te. Non quidem passibus corporis sed amoris. Sic et Origenes super illo. Si vis esse perfectus tē. Nō sic inquit intelligitur istud vt in ipso tempore quo tradiderit quis bona sua pauperib;/ perfectus fiat. sed quia ex illa die incipit speculatio dei. deposito scilicet onere diuitiarū. quia sic liberius deo vacare potest cum adducere ad omnes virtutes. Uideris q in actibus virtutum ponit essentialem z finalem perfectionem. Sic igitur potest quis possidens amplissimas diuitias/ perfecta caritate deo inherere. et ipsis affluentibus cor non apponere. quē

admodū constat fuisse de abraam/ cui⁹ perfectio non ponitur in abdicatione diuitiarum. sed in hoc q̄ coram deo ambulauerit Ambula coram me/ ait ad eum dominus et esto perfectus. Ambulauit autem/ perfecte deum diligendo et amando. ¶ Hec ex hoc arguere poterit quis inutile esse consilium paupertatis/ sicut ait sanctus doctor vbi supra. Non enī vt ipse ait propter hoc dedit consilium istud quasi diuites perfecti esse non possint. sed quia faciliter nō proficitur homo cum possessione diuitiarum Hoc idem sentit dominus Guilhelm⁹ antisiodorēn. respondendo ad quoddam argumentū/ cum arguitur. Relinquere omnia est opus perfecte caritatis Hoc inquit sic intelligendū est q̄ est signum perfecte caritatis/ z non essentialiter pfectio. ¶ Preterea si paupertas esset essentialis perfectō sequeretur q̄ nulli diuites possent perfici in vita xp̄iana. ex quo non haberēt paupertatem/ que fm aduersarium pertinet ad essentialem perfectionē. Falsitas consequētis ex illo arguitur Eccī. xxxi. vbi beat⁹ diues ille dicitur/ qui inuentus est sine macula/ nec sperauit i thesauris pecunie. Super quo glosa magna. Siquidem virtus est diuitem esse z perfecta caritate deo figi et adherere. qui ex affectu diuitiarum maculam non contraxit. qui post aurum concupiscendo non vadit. nec de diuitijs superbiendo super alios se extollit. Sequitur: Quis enī est hic/ z laudabimus eum. fecit enim mirabilia in vita sua. Vere enī mirabilia facit qui in diuitijs affluentibus cor non apponit. Post que omnia concludit qui probatus est in illo z perfectus inuentus est. Item si paupertas volūtaria esset essentialiter faceret ad pfectionem vite xp̄iane. sequeret q̄ possessio opum z diuitarum essentialiter impficerent hominē. z ita prelati papa domin⁹ omnium. viri ecclesiastici possidentes diuitias/ isti deficerent a perfectione xp̄iana. imo ipsi religiosi qui ō arctissima paupertate gloriantur. transeūtes ad prelaturas/ in quibus recipiūt amplas diuitias. illi inquā caderent a perfectione essentiali vite xp̄iane. et ita nunq̄ deberēt ad prelaturas illas transire. Porro q̄ in ipsa dimissione pecuniarum seu diuitiarū non consistat essentialis perfectio. declarat sanctus doctor in libello sepe dicto/ arguens per exemplum/ q̄ ipse saluator tradens Math. v. capitulo documenta perfectionis/ dicebat. Si quis percusserit te in maxillam prebe ei z alterā. Et qui vult tecum in iudicio contēdere z tunicam tollere. dimitte ei z pallium. Et quicūq̄ te angariauerit mille passus. vade cum eo z alia duo milia. Manifestum est q̄ viri perfecti nō semper ista pactu implent. Alioquin ipse dominus a perfectione defecisset/ qui percussus a seruo pontificis. non prebuit aliam maxillam/ sed dixit. Si male locutus sum. testimoniū perhibe de malo: Si autem bene. cur me cedis: Similiter paulus. Qui alapam a sacerdote recepat non obtulit aliam maxillam. sed constanter dixit. Percutiat te dominus paries dealbate. Sic ergo non est de necessitate essentialis perfectionis/ hoc opere implere. sed sufficit vt in prepatione animi habeantur/ vt ait Aug⁹. li. de sermone domini in monte. quod z diuites habere possunt. Unde z viri pfectissimi Athanasius. Siluester. Hilari⁹/ et alij sancti plures viri pfecti/ opes z diuitias possederunt. ¶ Deniq̄ in statu innocentie fuissent homines perfecti/ et tamen fuissent maxime et vere domini temporalium/ quib⁹ dicebatur a domino. Dominamini piscibus maris z volatilib⁹ celi zc. ¶ Sequitur vltra/ q̄ ieiunium/ abstinentia/ inedie/ vigilie/ non pertinent essentialiter ad perfectionem vite xp̄iane. Hoc ex intentione tenet Cassianus vbi supra allegatur in priori corollario. Nam et de domino legimus q̄ venit manducans et bibens. Quāobrem Augustin⁹. x. confessionum. Non ego inquit timeo immundiciam obsonij. sed immundiciam cupiditatis. Hec est enī que imperfectum facit. nō ipsum obsonium. Et in libro de doctrina xp̄iana. Usus inquit talium non est in culpa. sed libido. Fieri enī potest/ vt sine vicio aliquo voracitatis/ pretiosissimo cibo sapiens vtatur. insipiens ardentissima gule flāma in vilissimum inardescat. Simile dicitur in libro de questionib⁹ euangelij/ z recitatur in decretis. Oportet inquit sapientes filios intelligere. non in abstinendo vel manducando esse iusticiaz. sed in equanimitate tolerandi inopiam. Nam Paulus qui sciebat abundare z cum manducātibus manducabat. non impficiebatur ex hoc. alias nunq̄ egisset. Qua in re richardus de sācto victore ī libro de extermiatōe

mali et promotione boni. Hinc est ait/ q̄ multos videmus mira abstinentia corpus afflixisse. morbos graues incurrisse ⁊ incurabiles. eosdē ipsos post edomitam concupiscentiā. post acceptā diuinitus gratiā risgozis pristini frena laxasse. ⁊ corpori suo ī cibo. potu. somno. vestitu. multo amplius cū custodia sanitatis postulasset/ indulgere. Constat aūt q̄ loquitur de perfectis vt pote de illis qui concupiscentiā edomuerant ⁊ diuinā gratiam receperant. Unde ⁊ beatus macharius summus ille anachoritarum hominū pfectissimus vnus. de solitudine veniens ad congregationē fratrum et vinū bibens cū eis/ non ex hoc impficiebatur. Qō si abstinentia a vino esset essentialis perfectio nunq̄ illā relaxasset. Leterum si ieiuniū. abstinētia ⁊ cetera/ essent de essentiali pfectione/ sequeretur q̄ vtentes cibis delicatis carnib⁹ ⁊ volatilib⁹/ nō possent perfici in vita xp̄iana. imo sequeretur q̄ infirmi. debiles ꝗ forte tota vita sua ieiunare non possunt. senes ipi in religionibus ⁊ alibi. Isti inq̄ deficerent qui inedias vigilias abstinentias ferre non possunt a perfectione xp̄iana. Qō quis dicere? Corollariū istud tenet sanct⁹ doctor scōa scē. q. clxxxvi. ar. ij. in cor. questionis Ex predictis infero q̄ pauptas vigilie. abstinentia. ieiunium. inedie. nuditas. priuatio omniū facultatū non sunt virtutes. Apparet ex predictis/ quoniā omnes virtutes sunt de essentiali pfectione vite christiane. Hec aūt omnia sunt extra essentialē perfectionē vite xp̄iane vt deductū est. Itē si ista essent virtutes sequeretur q̄ debiles infirmi. senes. diuites non possent habere omnes virtutes. cū ipsi senes/ ⁊ valitudinarij ieiunare non possint/ ⁊ abstinentiā facere. Et diuites non habent pauptatem/ sic nullam virtutem habere possent. Cum ei virtutes sint connexe. ⁊ diuites non habeant pauptatem/ que fm aduersariū est virtus. ⁊ infirmi non habent abstinentiā. seq̄tur illatū. Ex quo statim apparet q̄ ista omnia predicta ieiuniū. vigilie. pauptas ⁊ huiusmodi. magis sunt quedam voluntarie penalitates q̄ virtutes dicende. patz ex dictis. Quoniā si pauptas vel ieiuniuz essent virtus vel gradus virtutis/ tunc eēnt per se laudabiles/ quoniā virtutes sunt p se bone ⁊ de genere per se laudabiles. Certum est autem q̄ paupertas non est laudabilis/ nisi ex hoc adiuncto q̄ est volūtaria. Sic est de ieiunijs ⁊ vigilijs. Unde quēadmodū mors ipa volūtarie perpessa pro christo licet sit meritoria. non tñ est virtus anime aut potentie pfectio/ sicut actus vel habitus existens in aia. sed magis est quedam volūtaria ⁊ meritoria penalitas. sic ō predictis imaginandū est. Ulterius infero q̄ habens familiā vxorē ⁊ liberos potest eēntialiter pfici in vita spirituali ⁊ xp̄iana. patet de abraā vt argumū est. de Job et alijs q̄plurimis viris pfectis/ tam veteris q̄ noui testamenti qui vxores habuerunt Scōo quia tales p̄ūt habere omnes virtutes. Si enī dare? instantia maxime esset de ipa incōtinentia. Hanc aūt habere p̄ūt ipsi ꝯiugati vt expresse determinat aug⁹ in li. de bono ꝯiugali. Continētia etenī sicut ipse ait nō est virtus corpis sed animi. Nā virtutes aliqñ latent in habitu. aliqñ manifestant in ope. omnē aūt actū vel habitū animi quē habent non ꝯiugati/ p̄ūt ⁊ ipsi cōiuges habere. Sicut enī exemplū ē beati Aug. vbi supra. Non impar est meritus essentiale fortitudinis vel patientie in Johanne/ qui passus nō est. ⁊ in petro ꝗ passus est. Habuit enī Johes virtutes fortitudinis ⁊ patientie eque pfectas/ sicut ⁊ petrus. Sic ⁊ ꝑsimiliter non est impar meritum eēntiale castitatis vel ꝯtinentie ī Johanne qui nuptias exptus nō est. ⁊ abraaz qui filios genuit. Abraā etenī castitatē celibatus Johis habuit in voto ⁊ habitu. et castitatē nuptiaz. ī vsu ꝗ libēter abstinuisset ab oīi actu ꝯiugali si dñs p̄cepisset. sicut Johez legit a nuptijs reuocasse. Qui quidē Johes ꝯtinentiā oñdit in actu exteriori. Ex quo sequit q̄ virginitas fm illud qō addit vltra ꝯtinentiā. ⁊ si sit quidez decor virtutis. nō tamen est virtus nec gradus virtutis/ alias ꝯiugati nō possent omnes virtutes habere. imo qz virtutes necessario ꝯnexe sunt nullam oīno virtutē haberent quib⁹ deesset virginitas. Scōo nulla virtus tollitur nisi per peccatū. virginitas autē absq̄ peccato perdi potest/ vt in actu cōiugali. Tertio omnes virtutes et actus earum pro loco ⁊ tempore sunt in p̄cepto. virginitas autem nulli seruanda p̄cipitur. Quarto omnis virtus pdita vel amissa per penitentiam potest reparari. sola virginitas perdita vel amissa nunq̄ reparatur. Ex p̄missis igitur apparet quomodo

consilia euangelica faciunt ad perfectionē vite spiritalis. faciunt enī vt dictum est sicut instrumenta promouentia vel expedientia/ vel manuducentia ad illam/ aut siē remouentia prohibens. Quia enī concupiscentia oculorum plurimū impedit z retardat a perfectione habenda. Ideo ad tollendum istud/dedit domin⁹ consiliuz paupertatis per quā tollunt z abdicant ea que extra nos sunt/videlicet tpalia. Quia proinde cōcupiscentia carnis/viam ꝑpedit ad perfectionē habendaz. Ea ꝓpter adhibuit domin⁹ consiliū castitatis que tolleret illō qō est iuxta nos videlicet vt est cōcupiscentia carnis. Quia deniqz superbia vite maximo impedimēto est ad ipsam perfectionez Datū est idcirco consiliū obedientie/ qua nosmetipsos abnegemus/ponentes ꝓpriā voluntatē in arbitrio alterius. ¶Concordat cum istis doctor solēnis in questionibus de quolibet dicens. q consilia euāgelica plus faciunt ad vitaz spiritalem negatiue/remouendo prohibentia/ q̄ positiue ¶Hoc idem ponit doctor sanctus in pluribus locis/ dicens q consilia ordinantur ad vitam spiritalez/ sicut ad vitam corpis tuendā ordinat medicina ꝑseruatiua/que non intrat essentialē ꝯstitutionē viuentis et sine ea potest haberi pfecta z integra sanitas. Cetera aūt ꝑcepta alia a caritate faciunt ad vitā spiritalē/ sicut cibus vel alimentū ad vitam corpis. sine autē cibo vel alimento non est vita. imo z alimentū per actionē calozis naturalis cōuertit in alitū vel cibatū. Sic ergo apparet q quātūcunqz remoueant impedimēta pfectionis per instrumenta consilioz. vel quantūcūqz pfecta instrumenta habeant ad perfectionē habendā. nunqz tamē dicendus est homo perfectus nisi habeat illa que veniunt z cōcurrunt ad essentialē constitutionē z perfectionem vite spiritalis/que sunt obseruantia preceptoz diuinoz z exercitiū virtutū de quib⁹ omnib⁹ dantur ꝑcepta z de perfectione earū. Itaqz et si consilia euangelica plurimū expediant z valeant ad perfectionem vite spiritalis cōquirēdam. nō tamen necessario requiruntur ad eam/quoniā in omni statu sexu. ordine. gradu perfecti viri inuēti sunt. ¶Ex quibus colligi potest breuis z necessaria dra preceptorū et consiliorum quo ad materiam vel obiectum super quo feruntur. quoniā consilia ꝓprie et maxime respiciūt materiā instrumentalem/disponentē ad facilius z breuius adq̄rendā essentialē vite xp̄iane pfectionē. Et ideo sunt pfectio fm quid z accidentaliter Precepta vero diuina magis de directo et immediate/ respiciūt illa que essentialiter ptinēt ad vitā xp̄ianā z spiritale/sicut sunt virtutes z actus earū. ¶Ex istis infero q obligatio preceptoz maior est z efficacior q̄ obligatio votoz. Probat istud primo compando votū z ꝑceptū ad materiā circa quā cadunt. Scō/compando ad modū et vim obligandi. Et tertio/compando ad illa a quib⁹ trahunt rationē sue obligationis. ¶Ex prima radice arguit/ quoniam precepta diuina sunt z dant de illis que p se bona sunt. vtpote de actib⁹ virtutum/ de dilectione dei z proximi/quib⁹ homo simpliciter bonus dicit in vita spiritali z xp̄iana/ z in quib⁹ stat z essentialiter consistit vita spiritalis z pfectio ipsius. Vota autem non sunt de operib⁹ preceptoz/ sed magis de instrumentis ad vitam xp̄ianā vt ō paupertate. abstinentia. vigilijs z hmōi/ q̄ non sunt per se bona virtutū sed magis dispositio ad virtutes. ¶Ex secūda radice arguitur idem. Quoniā naturalis obligatio vel vinculū imutabile z indissolubile/ maius est q̄ voluntariū z dispensabile. Ad precepta autem obligatur homo naturaliter et indispēsabiliter. ¶Ex tertio medio probatur cozollariū. quoniā precepta trahunt et sortiūtur vim a deo dictante/ z naturaliter inserēte in tabulis cordis. Vota aūt suam immediatā obligationē accipiūt a voluntate hois vouentis. qui quātū vult se ligat et obligat. z pro libitu votū suū qualificat Item ꝑcepta sunt de necessarijs ad salutez non sic aūt vota. Magis autē obligamur ad illa que sunt de necessitate salutis. q̄ ad ea que sic nō necessario requiruntur. Proinde vota nō hñt vim obligandi/ nisi ab ipis preceptis. Unde tenet quis vota sua implere virtute precepti illius iuris naturalis/ quo iubet promissa reddere. igit. ¶Ulterius infero q consilia z obseruātia cōsiliorum ordinat finaliter ad ꝑcepta z mandata. hoc est ad pfectā obseruātiā ꝑceptorū z mandatorū. Sequit ex dictis qm̄ pfectio fm quid z accidentalis/ordinatur ad perfectionē simpliciter. consilia aūt z vota ptinent ad perfectionem fm quid. z precepta ad pfectionē simpliciter vt dictū est. Et ia

quia instrumētū est ꝓpter principale agēs vota aūt ⁊ cōsilia sunt de materia instrumentali. Ex quo potest sumi ratio/ad precedens cozollariū. quoniā ad vota ⁊ cōsilia obligat homo finaliter ꝓpter ipa precepta. igitur p̄cepta magis obligant/per regulam aresto. primo posterioꝝ. Propter qō vnūqōq; tale ⁊ illud magis. ¶ Ex quo apparet q; dum cōsilia dicuntur esse de meliori bono nō fit compatio eoꝝ ad p̄cepta sed ad sua cōtraria. Verbi gra cum paupt̄as dicit melius bonū/non cōparat paupt̄as ad opus precepti/sed ad diuitias. sic q; paupertas melioꝛ est ad perfectionem adquirendā vite spiritalis. q̄z possessio opuz et diuitiarū. Vel pro tanto dicuntur cōsilia de meliori bono. quia ordinant ad meliozem ⁊ pfectioꝛē obseruantiā p̄ceptoꝛum q̄z sit cōmunis obseruantia eoꝛū qui non accipiunt instrumenta consilioꝝ ⁊ votoꝝ. ¶ Sequitur vltra. Et si plus mereat q̄s per opus aliq̄ factuz ex voto/q̄z per illud idem sine voto/votū tamen non mutat genus aut substātiā opis. Prima ps arguit. qm̄ per votū homo dat plus deo. sez opus ipm ⁊ potentiā. dum facit se non posse ꝺn faciat/quod prius poterat non facere. Sic ue iuxta cōmunē metaphorā/ vouens dat fructum ⁊ arboꝛem. Alius aūt qui non vouit/solum dat actum. vel fructum sine potentia vel arboꝛe. Maius aūt est dare actū et potentiaz/fructum ⁊ arboꝛem. q̄z solum fructū vel solā arboꝛē vel actū. Item quia per votū magis firmat hō in bono. Secūda ps arguit. qm̄ votū non addit nisi rationem voluntarie obligationis. istud autem nō mutat genus vel substantiā opis. ¶ Ex quo vlterius hoc patz/q; multa opa sine voto/pfectioza sunt ⁊ melioza. q̄z aliq̄ alia ex voto. Probat quoniā diligere deū ex toto coꝛde/ melius est/ q̄z aliqua tepida castitas. et opus martyrū sine voto/ longe melius est q̄z paupertas vel ieiuniū ex voto. ¶ Ex predictis infero/ q; papa in omni voto religionis dispensare potest. Hoc patet quoniā in omni emissione voti subintelligi debet volūtas principis vel summi pontificis. Item si nō potest dispensare papa in omni voto/ vel hoc esset q; votum. ⁊ sic de iure diuino ⁊ naturali redden dum est/vel quia solēnisatū. Non primuz al's in nullo voto papa posset dispensare. qō est absurdum. Et patet ꝓnūtia quoniaz reddītio vnius voti nō plus est de iure diuino q̄z redditio alteri⁹. Nec scōm dici pōt quia solēnisatio voti est de institutione ecclesie/ ⁊ ita de iure humano. supza quod est papa. ⁊ ita patet q; papa pōt facere de monacho non monachū/quoniā sicut arguit de palude. esse monachū non est nisi eē obligatum ad obseruantiā trium principaliū votoꝝ. Huiusmodi aūt obligationē vel vinculū soluere potest papa/ sicut ⁊ legitur fecisse de rege vno arragonuz/ quem exire coegit de claustro ad prolem procreādam ⁊ vxoꝛem ducendā. ¶ Ex p̄missis oībus sequit q; multi sunt perfecti ⁊ fuerunt in vita spiritali. qui nō sunt in statu perfectionis. Patet de multis coniugatis. qui sunt ⁊ fuerunt pfecti in vita xp̄iana. nec tamen habent statū pfectionis qm̄ status cōiugalis nō dicit status pfectionis. Consimiliter multi (vt pch doloꝛ ⁊ clare nimium videre est) sunt in statu pfectionis p̄lationis vel religionis/omnium imperfectissimi dissoluti in vita et moribꝫ. vt inde dixerit gregoꝛius in pastoꝛali. Plerūq; ordines psonarum p̄mutauit qualitas moꝝ. ¶ Unde ꝑ declarationē ampliozi describit status pfectionis/q; est modus viuēdi in quo quis obligat ad pfectionē adq̄rendā vel exercēdam/siue obligeꝰ per votū aut p̄lationem vel dignitatē. Dixi adq̄rendā ꝓpter statuz religiosoꝝ. Exercendā ꝓpter statū p̄latoꝝ epoꝝ ⁊ curatoꝝ. ¶ Infero vltra q; stat⁹ pfectionis exercēde generaliter pfectioꝛ ē ista tu illo q̄ ordinat ad pfectionē adq̄rendā ꝫ de se notum est. qm̄ exercere opera pfectionis/digni⁹ est ⁊ pfectius. q̄z ad illa niti/tendere/ ⁊ festinare. Simul ⁊ status ille perfectioꝛ est qui obligat assumentē illū ad opera pfectioza exercēda vel adq̄renda. q̄z ille qui ad minus perfecta obligat aut exercenda aut conq̄renda. Ulterius sequit q; status perfectissimus in ecclesia militante est status episcopoꝝ. Patet quia obligat ad opera hierarchica perfectissima exercenda que sunt purgare illuminare et perficere. Purgare arguendo/coꝛripiendo/ increpādo Argue/increpa/obsecra/monet apostolus thimotheū quē epm ordinauerat. Illuminare aūt instruendo. docēdo. monēdo. Oportet scribit apostolus epm amplectentem esse eū qui fm sanam doctrinam est fidelem sermonem/ vt sit potens exhoꝛtari in doctrina sana. Et contradicentes

arguere. ¶Quāobrē ꝛ in ordinatione ep̄i petitur ab eo. ¶Scis nouū ꝛ vetus testamētū et respōdet. scio. ¶Perficere deniq; hostias ꝓces/oꝛones/sacra que sunt vasa sanctificationis ꝛ gre offerēdo. ¶Omnis enī pontifex vt instruit hebꝛeos apl's/ex hoībus assumptus pro hoīb⁹ constituit in his q̄ sūt ad deū. vt offerat dona ꝛ sacrificia pro peccatis. ¶Item qꝛ ꝓlatus debet aīam suaz ponere pro subditis. qō est opus pfectionis maxime. ¶Debet regentib⁹ subsidia mīstrare tpaliū bonoꝛ. ¶Si enī inquit greg⁹/nō dat substantiā suā. qū daturus est aīam suam? ¶Item ꝑm apl'm ꝛ diuinū dionysiū ep̄i sunt coopatoꝛes dei. ¶Pontificuz ordo ait dionysius primus ꝛ sublimissim⁹. ¶Et hugo in ꝓmento Ep̄i sunt sublimes ꝛ supioꝛes ac ip̄i diuinitati magis appꝛopinquātes. ¶Sequit vlterius qꝫ status ꝓlatōis nō ideo dicit perfectissimus. qꝛ ꝓuenienti oꝛ ꝛ aptioꝛ est ad pfectionē adquirēdā. sed quia hominē iam pfectuz requirit. ¶Patet/quia status est pfectionis in alios exercende nō adquirende. quare hominē pfectissimū exigit ꝛ requirit. ¶Quocirca accipiamus dr̄am inter statum pfectionis adquirende/ꝛ statū pfectionis exercēde. que quidem dr̄a a fine sumenda est. ¶Status nempe pfectionis exercēde intendit bonū suū in alios effundere ꝛ multiplicare. ¶Status vero pfectionis adquirēde bonū illud qō iam alius diffundit/intendit/nitit/ꝛ festinat in se adq̄rere. ¶Primus exabundantia in alios redundat. scōus in se stat. ¶Scōm enī aresto. v. etb. ¶Virtus tunc perfecta est/quādo habēs eam pōt ad alterū vti ꝛ modo ad seipm. ¶Multi enim in ꝓp̄ijs virtute vti possunt. qui ad alterū nequeūt. ¶Ultra sequit etsī status ꝓlationis sit status perfectionis exercende. nō sic tamē exercēde/q̄ntiā et sit adquirēde. ¶Patet quia ꝓlati non sunt in summo pfectionis/ sed in dies proficiunt in gratijs ꝛ virtutib⁹. ¶Non qꝫ iam acceperim/dicit apl'us/ aut perfectus sim/hoc est sic quin ampli⁹ perfici possim. ¶Se quoꝛ autem si quo modo comꝓhendaz.

¶Quare autē plus dicatur pfectionis exercende q̄ adquirēde. ideo est quia principaliter datur ꝛ instituit ex officio ꝛ ordine vt bonū quod in eo est extendat/deriuet in alios ꝛ effundat. ꝛ quasi se neglecto/alijs ñ sibi viuat. qui nec sic perfectus est quin vlterius perfici queat. sed quia maxima ex ꝓte iam pfectōnis est. sicut perfectus doctoꝛ et clericus/ dicitur quia excellenter ꝑfecit in doctrina q̄ q̄ omni die proficiat in ea.

¶Ex istis infero quia status curatoꝛū in ordine proximus est statui ep̄oꝛuz. ¶Patet quia eadem opera hierarchica eis incumbunt que et ep̄is. Etsi non in tam excellenti gradu. ¶Debent enī subditos purgare arguendo/increpando. illuminare docendo et predicādo. ¶Perficere sacramenta mīnistrando. Tenent ꝛ in casu sicut ep̄i aīas ꝓ ouib⁹ ponere. ¶Unde ꝛ in missione septuaginta duoꝛum discipuloꝛū/quibus curati succedunt ꝑm theologos ꝛ iuristas. quasi eadem opera mandauit eis ꝓp̄s/quez apostolis/luce decimo. ¶Sequitur statim ex hoc/qꝫ status curatoꝛū perfectioꝛ est statu religioſoꝛū. ¶Patet quia proximioꝛ est summo statui episcopoꝛū/ ergo ꝛc. Nō autem est ꝓpinquius summo est pfectius. ¶Secundo quia status curatoꝛū est status pfectionis exercende. ¶Religionis vero status magis est adquirende. ꝑm p̄dicta autē status perfectionis exercende perfectioꝛ est statu perfectionis adquirende. ¶Nō status religioſoꝛum sit perfectionis adquirēde hoc expresse ponit sanctus doctoꝛ scōa sōe. q. clxxvi. ar. primo in solutione. iij. ꝛ iiij. rationum et ar. ij. in coꝛpoꝛe questionis. ¶Et libello suo de pfectōe vite spiritalis. ¶Status inqnit religionis ad perfectionē pertinere dicitur pro quāto est via tendendi ad perfectionē per quedā exercitia regularis obseruantie. ¶Unde et. ij. ij. in pluribꝰ locis questionis eiusdē. ¶Religioſus inq̄t nō ꝓfitetur se esse pfectū/sed magis adhibere curam/operā/ꝛ studiū ad adquirendā perfectionem/per regulares obseruātias sue religionis/quā assumit. sicut instrumēta ad perfectionē. ¶Et ita sicut ipe dicit/dicit status pfectionis solū ex intentione finis perfectionis adquirēde. ¶Qui aūt opatur ad finem. nōdum assecutus est finem. ¶Alioq̄n religioſus ꝓfessus vnius diei/ qui verissime ꝛ ꝓprie est religioſus/esset iam pfectus. et pueri. xiij. annoꝛ ꝓfessi/dicerent iam ꝓfecti. qō quis diceret? ¶Unde ꝛ in religionibus licite ꝛ bene recipiuntur pueri adolescentes/homines indocti/ꝛ imꝑfectissimi vt scz ꝑficiant in religione/ tales aūt nunq̄ deberent admitti ad curam regendam. ¶Sic igit status curatoꝛ requirit hoiez ꝑfectiorem q̄ stat⁹ religionis. ¶Ea ꝓpe dicebat

aug⁹.et habet.xxi.q.i.c. Probationes non nisi ꝛ meliores in clericos hoc est curatos recipim⁹. Non dicit in monachos vel religiosos ad quem statū q̄ est status pfectionis adquirēde.omēs recipi pñt. Preterea ſm diuinū dionysiū status p̄lator̄ prefert statui religioſor̄.q̄ est adductiu⁹ et ali⁹ in se status. Ipſor̄ aūt curator̄ est etiā alios ad deū adducere/exhortādo/instruendo et monēdo/quo sic ad deū redeāt. Vñ.vi.ca. celestis hierarchie ait ipe dionysius. Consūmand⁹ monachus/retro sacerdotem stat nō supra caput hīs tradita eloq̄a. Sequitur in textu. Nō aūt neq̄ supra caput tradita eloquia hr̄e dicit/et astare sacerdoti/declarat monachicū ordinē nō esse alijs p̄latū. sed in ipa stantē singulari ꝛ sacra statione. Unde ꝛ ab initio institutionis religioſor̄/vt ex legendis p̄m claret et appareret.religioſi erant subditi parochialib⁹ curatis a quib⁹ recipiebāt ecclesiastica sacramenta. Postmodū vero vt vagandi tolleretur occasio.abbates eor̄ instituti sūt curati eor̄. Item arguit ad corollarium/quoniā curati ordinati sunt ad bonū ꝯmune/religioſi vero vacant bono priuato/et singulari/ꝛ sacre stationi/bonū vero ꝯmune diuinuis est ꝛ melius bono priuato.

Infero vltra q̄ status curatorū sicut et eor̄/est de primaria ꝛ ordinaria x̄pi institutione. Patet q̄ ipſi discipuli quib⁹ succedunt curati ſm glosas ꝛ canones/fuerūt ordinarij hierarchie/ꝛ imediate a x̄po missi.ꝛ potestatē hierarchisandi acceperūt/nō a petro sed a x̄po. Sequit vltra q̄ curati parochiales/ nō se habent ad eōs sicut baliui vel p̄positi ad regem vel principem Patet quoniā ipſi curati habēt ordinariā iurisdictionē siue potestatē exercendi ea q̄ iuris sunt in subditos/ sicut ꝛ discipuli q̄bus succedūt. Prepositi aūt ꝛ baliui non habent nisi subdelegatā iurisdictionē non ordinariā. Secūdo si curati nō haberent ordinariaz iurisdictionē plusq̄ prepositi vel baliui regum ꝛ principū/tunc eōr̄ posſent pro libitu ꝛ mere gratis/ eos deponere absq̄ culpa/sicut principes de suis prepositis ꝛ baliuis facere possunt. Cōsequēs autem falsum est.quia ſm canones/ecclesiam quā quis iuste adeptus est. non nisi p graui culpa coraz episcopo canonica seueritate amittere debet. Item quia curati de iure diuino ꝛ ꝯmuni possunt opera hierarchica exercere/arguere/docere/predicare/p ficere/sacramēta ministrare. sequit q̄ stat⁹ curator̄ nō est factic̄ius/vel aduēticius vl̄ volūtarius. Patet exp̄ ſm p̄dicta est de primaria x̄pi institutione/ꝛ ordinari⁹ status. Ulterius sequit/q̄ sicut papa nō posſet statū eor̄ ab ecclesia tollere/ sic nec statuz curator̄. Patet quia in suis anteceſſoribꝫ immediate a x̄po missi sunt. sicut et eōr̄ ap̄l'or̄ missione. Ultimo infero sicut sūmus pontifex nō posſet statū curator̄ abolere vel tollere.sic nec a parochianis omniū curator̄ omnē debitaz subiectionē tollere vel suspendere.ita vt in nullo eis subijcerē tur. Probat quoniā ſm dicta/curati a x̄po in suis succeſſoribꝫ acceperūt auctoritatē ꝛ potestatē actiuā.imo mādatū ꝛ p̄ceptū hierarchisandi subditos suos.ergo x̄ps eodez actu vel mādato instituit/ordinauit/ꝛ precepit/q̄ ipi subditi a curatis hierarchisarē tur ꝛ ad eos venirēt. Frustra eteni daretur actiua potestas hierarchisandi nisi ꝛ passiua. Unde sicut arguūt doctores theologi. Christus dando ap̄lis potestatē absoluēdi Quor̄ remiseritis peccata ꝛc.illo eodez actu ꝛ mādato obligabat hoīes ad ꝯfessionē peccator̄/quoniā sine ꝯfessione nunq̄ absoluerēt.ꝛ frustra dediſſet autoritatē absoluendi.nisi in subditis coꝛrespondenter instituiſſet obligationē p̄ceptiuā ad se submittendum eis p beneficio absolutionis. Ita in ꝓposito imaginādu⁹ est. Item quia ipſi curati iure naturali ꝛ diuino obligantur curā ꝛ solicitudinē gerere/ ac rationem districtam reddere de ouib⁹ sibi cōmiſſis. igitur ipi etiam parochiani eis obligātur et subjiciūtur/tenet consequētia/quia obligatio debet esse mutua/nec claudicare debet. Itaq̄ necessariū est/si rex vel princeps teneatur subditos tueri/regere/protegere/et defendere/q̄ coꝛrespondēter subditi eis debeant subiectionē/tributū/ꝛ vectigal/ꝛ econtra si plebs vel populus debet p̄cipi reuerentiā ꝛ tributa Rex etiam debet eis protectionem ꝛ defensionez. Nam ꝛ ipse summus pontifex propter magnitudinē obligationis vocat se seruū seruor̄. Sic etiaz oportet q̄ omnes ei maxime obligentur. Sic igitur inter curatos et parochianos est mutua naturalis et diuina obligatio/ quā generaliter papa non potest ab omnibus tollere.

Finit.

Tractatus per modum dialogi/ de perfectione cordis a magistro Johanne de Berson compositus. ano. M.cccc.xxij. Theolog⁹ loquitur ad animam cristianam.

Diliges dominū deum tuum ex toto corde. Cum hoc tibi preceptū sit o anima christiana. tu ad implerionē eius. totum cor ꝑpara/ z vigilāter intende. Alia ¶ Desidero agnoscere. totalitas cordis in quo consistit. quoniam tot varijs z ad varia motibus continue spargitur. z nunc hac nunc illac celeriter diuidit̄. q⁹ vix aut nunq̄ totum in se collectū feratur in vnū. presertim spūale z inuisibile quale deus est obiectū. ℣ ¶ Totū sicut dicit Aresto. idem est qđ perfectū. Perfectū vero dicit illud cui nihil deest. Si autem hec pfectio simpliciter z absolute consideret. solus deus pfectus et totus est. q⁹ solus est cui simpliciter nihil deest. in quo scz omne illud est/ qđ melius est esse q̄ nō esse. A Hec ita esse nedū fide sed phica z metaphysica demonstratione ꝓsiteor. Verūtū aliter loq̄ de totalitate vel pfectione/ cogūt hec verba. Diliges dominū deū tuū ex toto corde tuo. ℣ ¶ Recte sentis et dicis o aīa. Propterea totalitas aliqua vel pfectio dicit in creaturis fm quid vel contracte. duz videlicet alicui rei nihil deest eoruz que sibi competere debent/ iuxta banc vel illam conditionem siue speciei vel nature vel gratie supaddite. Sic enim dicitur homo pfectus in corpore/ dum nihil corpori deest qđ ad eius integritatē z cōpositionē pineat/ sed membris omnibus plene donatū est. A ¶ Nolo per multa vageris. Dic in ꝓposito. Quid sit cor totū vel perfectū. Non quidem perfectione nature sed moris z gratie. Sic enī lr̄e circunstantia iubet intelligi. ℣ ¶ Triplex solet a mgr̄is. ipsa quā queris totalitas cordis distingui. que sub quadam latitudine vnita/ totalitas dici pōt/ diuersos fm magis z minus gradus habens. Unde cor totum seu perfectū dicitur. qđ spiritussanct⁹ inhabitat per gratiā gratū facientē. quoniam tali cordi sic se habenti non stat vt aliquid desit eor̄ que sibi necessaria sunt ad salutē. Jam enī nō in gratia. sed in mortali culpa esset/ si careret necessarijs ad salutē

A Diligūt igit̄ deū ex toto corde. z istud implent ꝓceptum pueri nouiter baptisati. Dormiētes etiā adulti duz sunt in gratia. imo z vigilantes dum venialiter peccant cor spargentes p varia creaturarū oblectamenta. salua tamen caritate. ℣ ¶ Illi quos dicis/ quēadmodū dicūtur deo placere per fidem sine qua impossibile est placere deo dicūtur insuper deo placere et credere. Ita z dici possunt deuz ex toto corde diligere. quia etsi non actualiter/ tamen et habitualiter cor habent iunctum deo. Latitudo tū distensio varia cordis p venialia/ cuz non auertant a deo/ nō expellit cor extra latitudinē totalitatis seu pfectionis de qua loquimur. Habet aūt sicut ꝓmisimus hec latitudo totalitatis gradus aliquos/ videlicet tres in genere/ quorū gradus mō numeratus est infimus. Alius est supmus in beatis. vbi cor ferē actualiter z assidue fm caritatis motionē in dei dilectionē z amorem. ita qđ nihil est qđ retardat/ aut rūpat aut interpolet/ aut impediat hmōi continuam cordis in deū lationē. Tertiū z hūc mediū nominam⁹ gradū/ qui secum venialia actualiter admittit. Nec solum pficitur in ipm cor p caritatis habitū/ sed frequenter p actū/ quātū humane vite hui⁹ fragilitas agi sinit. cuius ad beatitudinis finem non attingat. A ¶ Placet hec distinctō Sed ex ipa ꝓfestim sequi videt. oēm existētem in gr̄a habere statū pfectionis. ℣ Quare? A Quia pfecte deū diligit ex toto corde z hoc actualiter sepe vt adulti. vel solum habitualiter vt infantes baptisati. ℣ Vtiq̄ sic fateri necesse est. qm̄ omnis talis est in statu salutis eterne/ z religionis x̄piane. qui status merito pfectus habend⁹ est. A ¶ Quid sibi volunt igit̄ tot de statuū varietate z pfectione conquisitiones? si status vnicus christiane religionis sufficiens sit status pfectionis.

℣ ¶ Presuppositio semp z retento eo vo qđ nūc intulim⁹. nec aliquis ambigere debet x̄pianus/ q⁹ pfectio stat⁹ humane vite cōsistit in caritate. Multi ꝓsequēter conati sunt tradere modos z media nō in quib⁹ essentialiter ꝓsisteret perfectio cordis. Juxta Cassianū coll. prima. sed p q̄ media pfectio talis tanq̄ finis attingerē ꝓmodi⁹/ et augeret/ vel roborareť efficacius. qm̄ iuxta p̄dicta pfectionis huius latitudo/ susciꝑit i se maius atq̄ min⁹. A Superflua

(ne dicã curiosa) videt esse de statuũ perfectione talis locutio. Itaq; nũquid legislator xps/ qui de⁹ est/ cui⁹ pfecta sunt opa/ pfectaq; dedit legẽ. que ꝓtineret media ꝓmodissima retinẽdi statũ pfectionis cuãgelice et in magis ac magis pficiẽdi/ per opa nũc cõsilioq;. nũc mediis illis. et nũc illis/ pro qualitate pſonaq;/ temporq;/ t locoq;/ cũ ceteris circũstantijs/ que creberrime variant. ¶ Fuit tpe Constãtien. ꝓsilij quidã illic frater ordinis ꝓdicatoꝝ/ asserens nullũ esse posse in statu pfectionis/ nisi tria vota cum pfessione solẽni susciperet. Examinati doctores theologi obiecerũt de xpo qui nõ ista vouit. imo nec apli oĩes/ nec discipuli/ nec virgo maria. Nam in eccl'ia primitiua qñ erat pfectõ xpiana. qñ erant eis omnia cõia/ qñ null⁹ egens erat inter eos. Legit q; vxores habuerunt multi/ sicut exannia t vxore sua colligitur t de petro cõstat. Quid rursus q; hec assertio statui prelatoꝝ qui dicunt seculares detrahit/ quos tria hec vota nõ fecisse cõstat. ¶ Non ne plati oẽs/ imo t clerici vniuersi in sacris ordinibꝫ ꝓstituti votũ habẽt castitatis. nõ qualecũq;/ sed solẽne/ quale diruneret mri moniũ iam ꝓtractũ. ¶ Dñt fateor q; uis nõnulli taliũ vel nesciant vel nõ attendant. Ideo q; nõ exꝑsserũt verbo illud votum/ qõ facto p ipsaz ordinis susceptiones ꝓfirmauerũt. quẽadmodũ nouitius transacto anno iudicat pfessus. vtens vestibꝫ professorũ/ nec reclamãs verbo. ¶ Ut video iam nõ põt de imꝑfectione status iste culpari ex carentia voti castitatis. Sed q̃d de altero duplici voto diceẽ. ¶ Colligitur in primis ꝓtra dictũ fratrẽ/ q; votum vnũ põt fieri nõ additis alijs t hoc in seculo. Colligit deinceps/ q; sacerdos secularꝭ habet statũ pfectionis saltẽ in hac ꝑpetua subiectõe voti castitatis. Colligit tertio q; si iuramẽti vinculũ. si ꝓterea fides i baptismo ꝓmissa nõ min⁹ obligant deo q̃ votuz voluntariũ. nihil ꝓhibet sacerdotes hmõi canonicos collegiatos t reddituatos/ statum pfectionis obtinere. ¶ Expecto declarationẽ. ¶ Siquidẽ facilis est Nõne quilibet taliũ debet obedientiaz suo ꝓmo abbati christo t eius vicario supremo t ꝓnter inferioribus vsq; ad decanum suũ. vel alterũ imediate sibi ꝓpositus/ quocunq; noĩe dignitatis appellet. sit vn⁹ sint plures in vnũ sicut capitulũ. Ecce obediẽtiam t vt sepe iuramẽto firmataz. Jurat omnis de nouo gremio vniuersitatis ingrediens rectori suo. ¶ Ciuiliter intelligit tale iuramentũ/ nõ de omnibꝫ vniuersaliter/ sed quãtũ se potestas ordinaria rectoris extendit. ¶ Fatendũ est plane sic intelligi. Sed nec aliter iuramenta vel vota religiosoꝝ sup obedientia plenaria respectu suoꝝ superioruz debet accipi/ dum videlicet superior iubens regule se cõformet. Alioquin in multis quilibet voto cõstrictus regularis obseruãtie hr̃e potest et velle t nolle. Isti latius/ isti stricti⁹. Potest quoq; iubenti cõtra limites regulares Abbati vel priori cur ita facis dici. sed nõ passim aut leuiter sine grãdi cã. ¶ Ut deo quẽadmodũ ꝓcludere vis obedientiam in secularibꝫ prout in monachis inueniri. Sed quid de voto pauptatis induces/ cum seculares sint ꝓprietarij. sint sub distinctis tectis. sint in distinctis mensis. sint ementes t vendentes. dantes t mutuãtes. ¶ Videtur istud nõ obstare perfectioni pauptatis. si fuerit apud tales insitum veraciter illud ꝓpheticũ. diuitie si affluant nolite cor apponere/ vt sint talibus vtentes/ quasi nõ vtẽtes. Qualis erat paulus/ qles apli quos fortassis dicit Aug. iõ altissimã vouisse pauptatẽ. similiter de castitate t obedientie votis. Nõ si taliter habere diuitias sit imꝑfectum. Dic mihi de tot abbatibꝫ/ prioribꝫ/ ceterisq; plurimis religionũ. pfessoribꝫ quid censebit/ quos constat nec sub eodẽ tecto iacere. nec in eadem mensa ꝓmedere. sedere cũ ceteris qui venduntˢ/ emũt/ dispensat/ agunt demũ in nullo qõ appeat secularibꝫ reddituatis dissimile. ¶ Grandis potius inuenit adhuc differentia. qñ portio data secularibꝫ de ꝓmuni dotatõe tot⁹ eccl'ie sue dũ diuiditur id qõ ꝓmune est p singulos/ cedit in verũ dominiũ cuiuslibet. Nõ sic apud religionũ pfessores/ quoꝝ multis ꝑmittitur vsus rerũ plurimarũ/ vel ꝑ dispensatõe in alios/ vel ꝑ sua sustẽtatõe. dñio semp apõ superiores remanẽte. ¶ Dicũt scio talia plures eoꝝ/ si vero magna ꝑs aliter sua seruat/ ipi ꝓsiderent. Necꝫ leuiter vel arroganter seculares dijudicent/ qui cũ suo (q̃lem notant imperfectionis) dominio/ põt vsum modestũ ne dicamus modestiorem frugaliter exercere. Concludendum igitur ad vnũ/ q; solus status religionis xpiane

De perfectione cordis

sub abbate xpo est status pfectionis/ sicut sol⁹ est caritatis ⁊ salutis extra quē nec⁹ salus stat/ nec⁹ pfectio. Sūt tñ in sua latitudine pfectōis vie multe. quedā pl⁹ quedā min⁹ ad ꝓpēdiū, ꝓpinquātes. A ¶Quid sibi blandiūtur ergo religionū, pfessores ⁊ institutores? T ¶Existimāt q⁹ regule per eos date vel explicate/ dū sub quadā, pfessione ⁊ obligatōe retinēt suos profesſores q̄s cōi vocabulo religiosos dicim⁹ ipsi iam statū ingrediunt. nō quidē pfectionis iam habite vel exercēde/ sed adipiscēde.

A ¶Ecce iam diuertunt isti a vera significatione hui⁹ qō est pfectio xpiana. dū fatētur hoīes in religionis statu positos eē nō ad hmōi pfectionis exercitiū/ qō certe premissis repugnās est. Est enī xpianus ois in statu pfectionis exercēde/ dū sibi vacat pro loco ⁊ tpe. imo ⁊ hoc etiā ex promissione seu voto pfessionis baptismalis. custodiendo obedientiā. castitatē. ⁊ pauptatem iurta vocatōez suā/ ⁊ si nō semp in actuali exhibitōe/ tñ in animi ꝓpatione ⁊ habitua tione iuxta p te nūc deducta. T ¶Contēdere nō ꝓuenit de noīb⁹/ vbi de re ꝓstitit. Rursus omittēda est hmōi disceptatio sup pfectione statuū/ qm̄ sapere videt pharisaicā gloriatōez ꝑ qua ꝓfessēda scripsit apl's suā pfundissimā ad Ro. epl'am. Cōcludēs salutē nostrā esse ex gr'a dei/ vt non glorietur ante eū stulta psumptio ois carnis ꝓ ro q̄ de stat⁹ sui pfectōe gloriat. Recogitet q⁹ nō in statu pfectionis esse/ sed perfecte viuere laudabile est. Pēnser q⁹ quanto gradus altior/ tāto casus grauior. Terreat illud Aug. Aristotelico ꝓforme verbo In heremo bene viuere sūma pfectio est. male aūt viuere sūma dānatio. Et iterū/ sicut inquit. nō facile inueni meliores/ q̄s qui profecerūt in monasterio. sic nec eis q̄ defecerūt deteriores. Utrū vero plures in talib⁹ vocatis pfectōis statib⁹ pficiāt q̄s deficiāt/ nolo te curiosam esse in inuestigando. nec temeratiā in iudicādo. nec superbaz in ꝓtēnēdo. nec garrulā in disputādo. q⁹ iā i multorū moribꝫ pchdolor ⁊ ꝓuersationibꝫ magis q̄s in codicibꝫ ⁊ disputationibꝫ veritas experit. que ꝓcludit apte religiones huius modi facticias nequaq̄s dare pfectionē. sed frequēter in ꝓtrariū eius qō intenderunt/ non sui/ sed abutentiū vicio/ vel ex ꝓportionatis suis moribꝫ vite. seu viuendi regulis se fortassis altioribꝫ miserabiliter dilabuntur. A ¶Fiat mihi ſm consiliū tuū qñquidē in omni statu/ pfectionis hoīes inuenire ꝓtingit/ habentes obedientiā/ castitatē/ ⁊ pauptatē in animi ꝓmptitudine/ ſm quā in seculo dici pñt obedientes. ⁊ in matrimonio casti. et in maximis diuitijs pauperes spiritu. Ac exinde pducūtur ex his medijs ad augmentū ⁊ perfectionē caritatis supra multos in religione in celibatu/ in mendicitate/ viuētes. T ¶Recte dicis/ si tamē solicite tibi p̄caueris ab erroribus Jouiniani ⁊ alioꝝ similiū detrahētium pfectioni consiliorꝝ/ qui ꝓfundere videbantur ad vnā equalitatē seu paria merita coniugū cū virginitate. esum carniuz cum ieiunio. obedientiā regularē cum secularī libertate. diuitias cū pauptate/ vindicationem licitā iniurie ꝓprie cū indulgētia ⁊ mansuetudine ⁊ ita de consimilib⁹.

A ¶Absit vt ita desipiam/ vt obseruationi detrahā consiliorū. Quāuis enī nō obligent hoīem ad obseruationē suā. q⁹ iam non essent cōsilia sed precepta. Nihilominus teneor assentire q⁹ discreta consiliorum obseruatio/ ceteris paribꝫ est pfectior q̄s tñ modo p̄ceptoꝝ. T ¶Docte loqueris ⁊ discrete de obseruatōe ꝓsiliorū/ dū iungis q⁹ sit discreta. et addis ceteris paribꝫ. Pōt itaq⁹ fieri/ q⁹ pbere alterā maxillā pcutienti. aut dare palliū tollenti tunicā/ ⁊ ita ō cō similib⁹ sit vicioſum. dum pcutiens aut rapiens per impunitatē fit deterior/ ⁊ in perniciem rei publice dissimulatio talis vergit. Contingit iterū/ q⁹ homo nō obſuās consilia per votū/ nec per actualē opis exhibitionē/ habeat intensiorē ⁊ certiorē in corde ꝓpationē eadē obseruādi ꝓsilia duz impletionis faciēdi sibi necessitas vel vtilitas occurrerit. Quis nō dixerit pl⁹ valere aurū q̄s plūbū/ sed ceteris paribꝫ intellige. Nā multū plūbū maioris est p̄cij/ pauciſſimo auro. Sic cōpationes semp examina. qm̄ vix aliter est q̄n ꝓpata hñre se possint vt excedentia ⁊ excessa. A ¶Concedimus itaq⁹ esse. Sed nūquid pfecti⁹ est ista tria hñre/ obediētiā. castitatē/ pauptatē sub voto sicut hñt religiones (q̄s Anselm⁹ noīat facticias q⁹ facte vident post institutionē legis euāgelice) vt ea que ꝓsiliorꝝ erant fierēt sub p̄cepto/ hō q̄z subderet se perpetue seruituti propter illū cui seruire regnare ē. et cuius regi frenis summa libertas est. et cuius vincula sunt alligatura salutaris.

Ac pinde mutet statū de q̄dā libertate secu
li in ꝑpetuo sub voto iugū. ¶ Habz
hoc eis doctoꝝ sniā/q̄ opⁱ bonū factū cuz
voto/circūstantiā accipit q̄ de se melioꝛat
ipm. Et q̄ religio q̄libet facticia/ꝓsistit es/
sentialit in ꝫ triplici voto q̄uis in regulis
z institutōnib⁹ alijs varia sit z lata dīa ma
ime inter varietatē finis ꝓmi sub deo fi
ne pintēto. Sortit̄ deniq̄ talis q̄libet reli
gio nomē statⁱ rōne iā ꝓtacta/imo z status
pfectōis fm n odernos. antiq̄s silētib⁹ ap
pellat. ¶ Quo pacto pōt iſtud nomē
tam egregiuz z nobile/plurimis q̄ sunt in
hmōi religionib⁹ pfessi ꝓuenire/q̄s esse ne
mo negat multū imꝑfectos vel ex ignoran
tia. vel ex naturali z morali impotētia/vel
ex certa malicia. ¶ Rñsio iā sicut z ob
iectio ꝓtacta est. Pro cui⁹ elucidatiōe ple/
niozi distinguūt loquētes de pfectiōe statu
um/q̄ statⁱ est aliq̄s pfectōis nō vt habite
sed adipiscēde/qm̄ in ipm z p ipm satagit
pfitēs pfectiōez adq̄rere/nō q̄licūq̄ mō sed
spēalit̄ p tria vota cū ānexis regule z insti/
tutis. Et in quib⁹ alij statⁱ status pfectōis vt iā
habite z exercēde in alios. q̄lē dicūt esse sta
tū platōis/ad quē spectat alios nedum se/
ipos/purgare/illuminare/pficere tanq̄s hie
rarchicū statū in eccl̄ia. ¶ Ecce iā ap/
pbare videt hec distinctō illud q̄d cābat̄ ō
ꝓpꝛietate locutōis/dū statⁱ pfectōis ille
dicit̄ q̄ nō ex se pfectos hz/sed pficiēdos vi
deat logicⁱ si seq̄t. Iste est statⁱ pfectōis ad/
quirēde/ergo ē statⁱ pfectōis. Nūquid nō
aptⁱ vocat̄ scola/vel via/vel disciplina ad
pfectōez adipiscēdā q̄s statⁱ pfectōis abso/
lute. Quis diceret q̄ religiosus est in statu
glorie ꝑpetue/est tñ in statu talis glie. non
quidē adepte sed adipiscēde. ¶ Ho/
lumⁱ vt p̄dixⁱ vbi de re ꝓsiterit deseru/
re ꝓtētioni de noie. Propterea nec repu/
tamⁱ hic insistendū si statⁱ curatoꝝ debeat
dici statⁱ/vel tñmō gradⁱ/vt ꝓcedat̄ gra/
dus pfectōis exercēde/z nō statⁱ/fm illos
qui nō dicūt ee statū sine voto/vel obliga/
tione ꝑpetua. ¶ Si ꝓcedat̄ hoc illis
Nōne sūt curati suis eccl̄ijs sel' suscepti ob
ligati/nō cedere/nō fugere tāq̄ veri pasto/
res/quēadmodū suis sūt astricti maiores
platī. ¶ Dicūt q̄ nō/z ꝫ ex duplici si
gno. primo q̄ pñt intrare religionē absq̄
spēali dispēsatiōe pape. nō sic epi. Rursus
q̄ facultatē hñt liberā resignādi vel pmu
tādi q̄lis nō ꝓcedit epis. ¶ Diuersi/
tas arguit̄ ex hac duplici radice/q̄z vbi ma
ius piculū ibi cauti⁹ agēdū fuit. Esset autē
maⁱ piculū si fas esset epis passim eccl̄ias
suas dimittere/q̄s de curatis. Nihilomiⁱ ē
ꝓportional' obligatio iure diuio curato ad
suā eccl̄iaz/z platoꝝ maioꝝ ad suas cathe
drales. ita scz q̄ neutris licitū ē absq̄ ratō/
nabili cā deserere ceptā eccl̄iaz. Hz euidē/
tioꝛ cā reqrit̄/vbi maiⁱ vt dictū ē imineret
piculuz. Hinc de platis papa retinuit sibi
cognitiōez spēalē. nō ita de curatis. ¶
Probabilis ē ista rñsio. q̄ ꝓsequēt̄ ifert
curatos ee tā in gdu q̄s in statu pfectōis ex
ercēde. Nō ita de religiosis q̄. vt tales. p̄ci/
si sūt. nō pñt ceteris. nec sūt sacerdotes nec
clerici/vñ monachⁱ dr̄ q̄si sol⁹/z plāgens/
seu dolēs. ¶ Quo pacto igit̄ pōt ali/
q̄s curatⁱ deserto statu pfectōis maioꝛ ad
statū mioꝛis vltro descēdere vt monachⁱ fi
at. ¶ Dicēt aliq̄ q̄ hoc ñ pōt nisi rō/
nabilis cā subsit. cuⁱ⁹ cāe ꝓgnitiōez/papa re
liq̄t eoꝝ ꝓscie. Est aūt rōnabilis cā/si cura
tⁱ videt ee se scādalosuz pp'lo suo. si penit⁹ i/
eptū/insufficiētē/z ignauꝝ p suscepti regimi
nis officio/q̄ cāe sufficiētes sūt etiā in epis
vt a papa. vel spōtanei vl' inuiti trāsferant̄
¶ Mouet ex diuerso nonnullos ista q̄
fit trāslatio de monachis i epos. Aduersat̄
inq̄t talis assumptō duplici voto/obedie
sc̄z z pauptatis. qm̄ z diuitias hñt sine pfe
ctionis diminutiōne. put ab eis ꝓcedit. et a
suis abbatib⁹ cū regularib⁹ disciplinis ab/
solui. ¶ Rñdet isti diuitias se hr̄e i
episcopio. Nō in ꝓpꝛietate possessiōis/sed
in officiū dispēsatōis. Dāt exēplū de mri/
monio. q̄d dat̄ primo homi in officiū ꝓpa/
gatōis/nō in remediū libidinis/vt mō da
tur aliquib⁹ hac sola de cā. q̄s esse ꝓstat nō
idoneos ad plificandū. Sic inq̄unt diui/
tie retinent̄ a q̄busdā vt secularib⁹ ꝓ solo
sui solatio/nō in officiū. Ecōuerso repit̄ i
platis monachis/q̄ diuitias q̄b⁹ añ renun
ciauerūt nō amplectunt̄ in platura. ꝓ sola/
tio. ꝓuio magis q̄s antea/sed ad dispēsatio
nis obseq̄osum in paupes officiū. ¶
Desup ē inspector de⁹ q̄ nouit intētiones
cordis alr̄ in pluribus se hr̄e q̄ dixit. Opib⁹
credite. ¶ Loq̄mur ꝫ nō q̄les sunt sz
quales ee debeāt monachi dū platuras as/
sumūt. Quū ꝓterea nō absoluūtur ab obe/
dientia sz mutāt illā sub sūmo pōtifice q̄n/
tū z q̄liter ꝓriozē vitaz viderit regularē nō
posse cum ꝓlationis execution̄e seruari.

A Confirmāt hoc ea que sup secularīū obediētia disseruisti. Sed nūquid super esse difficultas maior videt in mendicantibus/qui iam vtiq; nequeūt vere dici mendicantes/cū suppetat eis ius plenum dominum naturale ⁊ positiuuz/recipiendi tpalia a subditis/ita vt ipi iam nō solo titulo naturalis necessitatis accipiant necessaria qui titulus solus ꝓprie reddit mēdicantez/esse simul ⁊ dici. Alioquin reges gentiuz ⁊ omnis hō generaliter accipiēs aliquid ab altero qui dat sponte. dici possit mendicate. T Dicerēt aliqui mendicantes id circo remanere/qz titulo possessorio renūciant/⁊ solo quo ꝓrenti sunt titulo paupertatis aut naturalis necessitatis petunt gratis nec vrgent si negent/nec titulo iuris diuini vel naturalis impellūt⁊ hoc ꝑ causa sua sed de paupib curant certant/⁊ disceptāt/ A Fateor ita vel dici vel fingi posse/sed veritas nec illudit/nec cassat. T Sic volunt dici ꝓm fuisse mendicū/nō quoniam esset dñs vniuersoz. Quid enī verius sed abdicauit a se etsi nō dominiū tamē dominij vsum. Sic voluerūt aliqui nedum monachos/nedū clericos/sed ꝓlatos omnes cū papa ⁊ cardinalib debere paupes esse/vel mendicos. exēplo xpi mgri. Dicūt alij minus intpate loquētes qz ecclesiastici seculares/etsi nō mendicēt/viuūt saltez de elemosinis q̄si sez pure gratis collata suscepiēt/⁊ nō vt oparij digni cibo suo/dño ꝓ se ⁊ alijs deseruientes.

Secūda pars principalis que statim ostendit quid inquirit.

Omittimus interim materiam hanc mēdicitatis/que q̄t difficultates ⁊ ambages attulerit/ꝑ/sertim in regula minoz/qui ex ꝓpriatione assumūt ⁊ in ꝓprio ⁊ in ꝓmuni/multitudo decretaliū extrauagantiū nunc istarū nunc illarū/maxime tpe Joh. xxij. satis insinuat. Reuertak ozo sermo noster ad initiū/qō erat inherere sup cordis totalitate seu perfectione. vbi questio surgit scitu digna/sez si cor teneak ꝓ sua pfectione seruanda/semp illud agere qō reputauerit eē deo placēti⁹/meritiq; maioris. T Resoluit hec questio tua sub generalioribz terminis. Si ꝓpositis alicui duob bonis ī cōpossibilib/semp qō melius est/illud eligere teneak. A Placet resolutio/prosequere q̄d sit in ea veritatis: T Fuerunt dicētes/maius bonū dum ꝓponit voluntati semp ampli⁹ mouere/nec posse voluntatē in electionē boni minoris tūc ferri. Alioquin data esset facultas libertatis ī malū voluntatis. A Scis ꝑticulū pisien. hoc esse dānatū/⁊ tamē quid ad rationē raliū rndet. elucida qz ꝓpositis simul duob disparib in bonitate/semp minus bonū ꝓpatū maiori habet rationem mali. Uolūtas aūt nunq̄ ferri pōt in apparens malū/sm dionys. ⁊ aresto. qz nemo ad malum aspiciens opak. T Fortiter opponis. sed vtrūq; dissoluit. si pfunde respiciatur. natura liberi arbitrij qō est facultas rationis ⁊ volūtatis/siue liberū de ratione iudiciū. Cetere nimirū creature nō rationales ferunt in finē suū ex p̄determinatione supioris cause regentis/nec habēt ī sua potestate modos oppositos rendendi ī suos fines. Sed vno mō quelibet spēs opatur. vt yrundo quelibet facit nidū suū parimō. sic apis fauos. sic aranea telas/sic formica colligit bladū. Atuero rōnalis creatura/quia ꝓcipit ꝑ insitā ⁊ ꝓiunctā rationez/diuersos modos ad eundē finem veniendi/nec ad vnū limitak facultatē habet hoc vel illo medio vti. Hoc aūt nō est in malū sed grande priuilegiū volūtatis q̄uis illo contingat abuti. A Hōne salubrius esset humane creature qꝫ instar aialiū ligaretur. ad vnū ꝓsecutionis finis sui moduz quia pinde nec peccaret/nec a suo fine deficeret. Hōne ꝓterea sic videm⁹ in sublimioribz creaturis/qꝫ pfectiores inter eas sūt/que sub paucioribz motib finem suū cōsequūtur/sicut deus in se pfectissim⁹ est/qui nullo vel eget vel agitak motu. Cur igitur nō erit sic in inferioribz creaturaꝫ. ⁊ in hominib sicut in angelis. T Uolūtas optima sapientissima/⁊ ordinatissima primi cōditoris/in hominib solerter attēdenda est/quoꝫ duplex est status post primū innocētie depditū. vnus vie. alius patrie. verū illud erit in patria qō arguis de motuū quadā vnitate quēadmodū nūc exemplificas in angelis. Sed in via qua data est ad merendū voluit altissim⁹ hanc hominib dare facultatē/vt relinqueret eos ī manu cōsilij sui. Alioquin necessitas limitata/quā laudē/quod meritū/quod premium reportaret: Huc accedit gratie donuz paratū omnib non renitentib/qō diuio

quodam ꝛ vnico nec ꝓturbabili ductu/ꝑ mouet ad vltimū finē nostrū. nō minus q̄ grauitas deorsum aut leuitas sursum.

E Ā Supest ꝓior mea obiectio q̄ minus bonū respectu alioꝝ incōpossibilis/ habꝫ ratōez mali. Ꝛ Demi satis. sed neq̄ unt oia simul dici. Concedo in primis. q̄ volūtas nō pōt fieri in malū sub rōne mali. cū bonū vel appens bonū sit ꝓprium eius obiectū. Quin etiā minꝰ bonū maiori collatū incōpossibili/pōt sub hac pcisa collationis rōne rōez bre mali/ꝛ ita nec poterit vt sic acceptari. verūtm habetur hic duplex euasionis seu remedij via. Prima dicim⁹ facultatē suspensiuā/quasi mediā in velle et nolle. fugam ꝛ pſecutionē. acceptionem et refutationē. Cui⁹ facultatis suspensiue tanta virtus est in via/ q̄ ꝓpositis quibuscunq̄ obiectis bonis aut malis citra vltimū finē/imo ꝑm plurimos ipo etiam vltimo fine ꝓposito/poterit se voluntas tenere in suspenso ne neutrū acceptet vel refutet. ſꝫ se figat cū rōne q̄si pl⁹ deliberatura. Nec oportet hic q̄rere quo pōt hoc fieri/qm̄ natura volūtatis sic a primo ꝯditore data ē sup agentia naturalia/vt nō rapiat seu ꝯpellatur mox irruere/sed se sistere fas habeat/ac pinde spaciū deliberatōis ne fallat ita sibi cōcessum est. Nec est altera ꝑ vitādis erroribus ꝛ vicijs ꝯsultior exercitatio. Prudētie quidē nil obest ampli⁹ q̄ ꝑcipitatio/ne q̄ rōem cōsulēs/neq̄ ꝯsulenti morā gerēs

Ā Video iuxta viā hanc non oportere vt duob⁹ bonis inequalib⁹ ꝓpositis ꝛ incompossibilib⁹/volūtas necessario velit maius bonū. Ꝛ Nō oportet vt eligat/quia nec oportet vt conferat ad inuicē illa duo bona/ sed fertur vltro in obiectū suū qō in se bonū est/ꝛ vt tale pūtat sibi. Ät si ꝓges inq̄rere cur deserit maius bonū: Rndebo q̄m sola volūtas est sibi frequēter sufficiēs causa vel ratio q̄ istud eligit. ꝛ illud non. Nec exterior alia ratio querenda est. Cur istud vocant aliqui exꝑientiā ꝓprie libertatis vel vsum eius. vt si queraꝫ a voluntate. cur ita facis/iure rndeat illud satiricum inferens. Sic volo sic iubeo sit pro ratōe voluntas Et itaq̄ nullū possumus in diuina volūtate respectu creaturarū hoc vel illo tp̄e vel gradu vel specie cur aliud inuenire. Sed nec apud grāmaticos in pluribꝫ impositōnibus termioꝝ aliter dicunt/q̄ sic placuit impositori. Quānis causarū inquisitio ꝑ

pinquarū non frustra sit ad cognitionem diuinorum/nobis qui primaꝫ ꝛ sufficientem non sufficienter possumus intueri. q̄ plene cognita nihil insciti liquetur.

Ā Transi nunc ad formam ꝓpositę dubitationis. apiendo non quid voluntas possit/sed quid agere teneatur. Ꝛ Tenebitur aliquādo minus bonum proponere vel acceptare/dum est alteri maiori incompossibile/ꝛ hoc dum minus bonū cadit sub precepto. ꝛ maius est in solo cōsilio. Ā Fateor hoc. Sed ponam⁹ amborum quodlibet cadere sub precepto nō quidē simul/ quonā implicaret/ cum ponantur incōpossibilia/sed sub distinctōne qua tenet iste vel vnū vel alteruꝫ de duob⁹ acceptare. nūquid peccabit minus bonuꝫ eligendo/spreto maiori? Ꝛ Pendet responsio maxime ex cōsideratione libertatis iam exposita/ꝑm quam potest abbreuiato verbo dici/q̄ sufficit eligere minus bonū. non equidez sub hac ratione qua est minꝰ bonū/sed quia bonū/ꝛ quia sub distinctōne. licet nō absolute preceptū. Ā Redde oro ꝓspicuā hanc conclusionē. quę si non concedit nescio quis hominū viatorum tutus erit/quin teneat illud semp agere/quod melius esse ꝓspexerit. Hoc vero si quis compleat aut implere valeat circūdatus tot infirmitatibus/ non satis inspicio

Rursus ex aduerso militat doctoꝝ magne reputationis assertio/ q̄ in p̄ficiendo regiminib⁹ animarū tenetur ꝓlatus eligere melioꝛem. Milita⁹ illud qō nolle fieri pfectū/ iam contenere est. Nam regredi/est iam lāguere est circa precepta dei. iam nō ex toto corde. ex tota mente. ex tota anima. ex omni fortitudine. ex viribꝫ omnib⁹ diligere deum. quoniaꝫ maioribꝫ omissis dat homo se minoribꝫ. Ꝛ Potenter ad vtrālibꝫ arguis. Stat nihilomin⁹ veritas in robore suo/ cuius ignorantia scrupulos affert inextricabiles cōscientijs volentibus ambulare in via dei/dum vel in spem temeriam/vel in timorem irrationabilem dilabuntur. Ā Tuum erit igitur palaꝫ facere veritatem hanc precipue per manuductiones exemplorum morales et grossas/ prout exigit hec materia. Ꝛ Fiat. Cō stituamus mentis oculos in religionibus approbatis nec lapsis/ vt Carthusien⁹. et celestinorum (Hodie enim celebritas agitur Petri celestini) Sit prior/habens sub

se quatuor fratres petrus. paulū. andream. Jacobum. Dicit eis cōuocatis. Ecce quatuor sunt officia pro conuictu religioso cōplenda. Primū est cōtinuatio diuini seruitij/vel diuini operis in ecclesia. Secundū est ministratio ciboꝝ z aliorū necessariorum fratribꝫ. Tertiū est scriptura librorum quibus fratres informent. Quartū speculatō diuinorū exemplo marie. sicut necessariorum mīstrationē habet martha. Pono dicit prior/electionē cuiuslibet istorum vnicuiq; vestrū/cui⁹ voluntas mea vel cōsilium magis declinaret iniūgere tibi petro primū officiū. tibi paulo scōm. tibi andree tertiū. tibi iacobo quartuꝫ. At vero magister verbo xpi ad cecū. Dic quid vis vt faciam tibi? A Recipio casum z quid elicere vis expecto. T Volo sane primus elicere/q; vteriq; premissoꝝ/ liber est acceptare vnū de quatuor. vbi z prior vnum fieri per alterū melius iudicabit non cogendo/ sed consulendo. A Perge ꝓsequenter T Pergo/dicens q; inter opa quatuor anteposita nō dubiū quin vnum sit de se z in genere suo meliusq; alterū. Nihilominus dicit(arbitror)nemo peccare petrum/ si voluerit in illo qō de scōo loco vel tertio propositus est exerceri. A Des aliud elucidationis exemplum. T Sit homo multas a deo gratias habēs. vnaꝫ predicationis popularis. Alterā lectionis doctoralis. Alterā inquisitionis nouarū veritatū p ꝓfutādis hereticis vnā quoq; solitarie quietis ad vacandū sibi cōtēplandūq; celestia. Constat vtrālibet harū gratiarum talentū esse ꝓmissum a deo. Cōstat ēterea nō posse simul vtrūq; talentū hmōi posse ex equo distribui. Remaneat igit oportet optio possidenti/ quā gratiā exequi ne vacua sit eligere/excepto dūtaxat vrgētis necessitatis articulo/quo casu vel simili iam nō esset duoꝝ dissimiliū z incōpossibiliū electio libera/sed ad vnū limitatio certa.

B A Respiciūt exēpla priora primū. Dic exemplum respicies hominē ad seipm.

T Querunt doctores si debeat hō semp ꝓferi de peccatis. Rndēt inter cetera multa. q; dolorosa contritio qūq; possit obesse melioribꝫ exercitijs/quo casu possit obmitti ꝓtinuatio sua. Sic dicet de cōpassionibus a primi calamitatibꝫ qm iubemur flere cum flentibꝫ. nihilominꝰ obmitti potest hec cōpassio vel recogitatio p bonis aliis Dicere k similiter sup innumeris alioquin nunq; esset finis/nunq; consiliū certū/nūq; exercitiū stabile circa quodcūq;. nisi conclusio teneretur conformis ei que dicta est Sufficere potest homini deū querēti. deum toto corde diligenti/si ea studuerit implere que sibi pcepta sunt. Juxta illō. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. A Quid est igit q; sup institutis tot z tanta scripta sunt/vt sequat homo meliora q̄ inspirat ei deus. Nec lāgueat (vt iaz de gregorio sumptū dicebat) circa pcepta. sed attendat que sit volūtas dei. nō tm modo bona sed beneplacēs z pfecta. Sit deniq; spūalis discernēs inter omnē diē. T Meditat⁹ sum plurima p annos plurimos super institutis hmōi/ si posset fundari stabilis regulatio cordis nostri. tandē non inuenio regulā certiorem z fideliorē q; dei legem. iuxta illud ps. Consiliū meum iustificationes tue/in quibꝫ. s. deus semel locut⁹ est/z idipm non repetit. Scribit aūt prophēta terribilē de sequentibꝫ cor suū/sentētiam. Dimisit inquit eos sm desideria cordis eoꝝ. Jbūt in adinuētionibꝫ suis. Vidit iste qui crebro cōmonitus vt crederet amicorū consilio. Rndebat se vtiq; velle/ imo z debere illud facere. Nam quis est adeo errandū pclivior/ q; qui spreto alioꝝ consilio suo fisus fuerit? Subiūgebant. Fac igitur hoc z illud quale cōsulim⁹. Subsistebat inquirēs. Si sub pena peccati mortalis ꝓsulerent illud agendū sibi. quo casu nollet obniti sed eniti ꝓplere. Si vero decentiā quādaz tpi vel rebꝫ accōmodā dumtaxat intēderēt suadere/dicebat hoc remanere in arbitrio suo. q; nō tenemur sp z in omnibꝫ meliora ꝓplecti. A Noui quē intelligi das filētio. vellē dares sui talis responsi rationē. T Est incōprehēsibilis humane diuersitas ꝓplexionis vel ꝓditionis/nedū in pluribꝫ hominibꝫ/sed in vno eodēq; diuersis. nō dico annis. non mensibus. nō hebdomadis. sed diebus horis et momentis. Notū est insup illud Aresto. q; delectatio in opatione tenet z auget illam. Et metrū vulgatum habet. Dō natura negat nemo feliciter audet. Et quoniaꝫ consuetudo est altera natura. hinc suadetur vt quam quisq; nouit z in qua nutritus est exerceat artem/ z sit cōtentus sorte sua. Cur non poterit ꝓscius homo cōditionis z inclinationis ꝓprie/p tpe vel ꝓsuetudie dare

se tali qꝫ operaꝫ delectabiliter exercitio/ et si videaꝫ humilius statu suo. Hoc ñ obstinato iugiter q̄ precepiua domini volun/tas fiat. aut eam dum apparuerit implere paratus sit/dicens ex sententia illud oratō nis dñice Fiat voluntas tua. A Remanet adhuc post oīa prior allegatio/q̄ nolle fieri pfectū peccatū est. qz iam non ex toto corde diligit deus. T Imo dicunt tales q̄ hoc est fieri pfectū/z ex toto corde diligere deū/dum cauēt in primis offendere criminaliter eū. dum p̄terea suscipiūt cum gr̄a ꝫ pactōe gratiā bonitatis sue/que nolunt eos obligare vt semp illud agere teneāt qꝫ esset in se meli⁹. sed acceptat de paupercula nr̄a mun⁹ obsequiū qualisc̄uq̄. Neq̄ postremo sic languēt circa precepta que sibi suscipiūt implēda/quin ista strēnue. vigilanter. integre z quasi superogāter studeāt exercere. Sintq̄ in isto statu patientes at q̄ longanimes/non vt Layn vagi p⁹ alieni status oblectationū. nō profugi a facie tribulationū/quas suus secū status affert. scientes nullū prorsus esse viatoris statuz quem nō circūstent aduersitates plurime. Propterea non querit ob aduersitates sui status mor in aliū vel aliū fieri transitum. sed perstat patientia vincens eas/cum illa securitate conscientie/ qua iudicat esse statum suum cum salute. Ellioquin fateor vel mutandus esset/vel corrigendus/vel deserendus. Nos aūt loquimur aduersus eos qui volunt in omnib⁹ scire quid melius ē. quasi nō satis sit in christiano/si se sciat in statu salutis esse. Neq̄ tamen ad sublimiora q̄q̄ prohibemus progredi. Sed neq̄ ad hoc semp teneri sentiamus/ neq̄ semp expedire pronūciamus. propter instabilitatis detrimentū. Quo fit vt minora tenere fortiter. sepe sit consultius q̄ assidua vacillatione ad prerupta niti. Nos suppositā doceant exempla. Petrus eligens inseq̄ seruitiū ecclesiasticū. cōtinuabit illud. nihil aliud attendens quod socijs noluerit impositum. Paulus ita ministrabit temporalia. vt non necesse habeant conqueri spiritualib⁹ intendentes. Andreas industria fideli scribet libros alijs profuturos. Jacobus itaq̄ se dabit deuotioni. ita studebit in celis conuersari q̄ alijs in occupatione positis. gratiam. auxilium z gloriaz valeat promereri. Recte sicut in vno corpore vero/laudatur membrum si rite fecerit officium deputatum. quānis appareat altero vilius. Vtiuperaꝫ autem/si prepostere velit alienum licet honorabilius officium accipere. Sic in corpore mystico diuisiones gratiarū esse cōmemorauit plures apostolus. Potest ille predicare. sit ita. potest etiam libere cōtemplari. Potest in homine manus vice pedum corpus aliq̄ sustentare. Nemo tamen diceret man⁹ debere passim/ambulationi se tradere. A Sentio cōmonita multaq̄ profunde recogitas q̄ centralis finalis puncralisq̄ reductio in via dei est pre ceteris omnibus/ veraciter agnoscere quid iubeat de⁹. Sit ille sūmus abbas noster. sit noster pastor. nos oues simplices pascue eius. Ellioq̄n quantūcunq̄ sit zelus ardens et feruidus ille tanq̄ scientia carens preceps est ad ruinam. T Propterea beatus vir qui in lege domini meditatur die ac nocte/vt sciat quid iubendo prohibendoq̄. velit deus. Nam per consiliū ligatur nemo. q̄uis raro fiat vt homines precepta strēnue cōpleant/quin quodāmodo supererogent et misceantur consilijs. Vide q̄ qui diligit deum exempli gratia sub quatuor gradib⁹ posset implere preceptum sub vno gradu vel duobus. facit igitur amplius q̄ necesse fuerit ad salutem. quod superogatio consilij nominari potest. Adde multos eē qui perfectioribus operib⁹ intendentes. minus incompabiliter adquirerent de perfectione dilectionis dei/q̄ in sua propria vel electione vel vocatione pmanentes in imperfectioribus. Fuit apud athenas quidā magnus ciuis cui quasi pro cōtumelia cōmissa est emundatio platearū ciuitatis. Suscipio libens inquit z talem operam dabo vt ipsa ciuitas munda sit. Quo sic impleto contigit vt officiū prius vilissimuz gloriosum putaret. Dixit vnus de prudentibus nostre etatis dum fieret collatio super officijs vel artibus vel scientijs. Quisquis in sua arte sic exhibet se vt excellat in ea/ille laudandus/ ille suscipiendus/ ille eligendus. A Supereſt adhuc scrupul⁹ vehemens/ortuz habens ex predictis que videntur asserere nullū esse consiliū vel q̄rendum vel dandū nisi de preceptis. Qđ dicere quid aliud est q̄ consiliorū progatiuam penitus annullare. dimisso quolibet homine in latitudine p̄ceptoꝝ. T Si data esset cuilibet homini tanta cognitio

rr 2

diuinoꝝ ꝓceptoꝝ. tanta ad illoꝝ ꝫpletionem dilectio quãta requirit ⁊ sufficit ad finem beatitudinis adquirendũ. nõ eẽt opꝰ ampliori cõsilio, hec sentẽtia esset satis cuilibet hoc fac ⁊ viues. Verũ longe aliter est. Hinc religiões ꝑticulares sub ꝓpi religione generali ⁊ de se sufficienti supaddite multiplicateꝫ sunt. Hinc quotidie noua vel incipientiũ in via dei/ vel in ea proficientium ꝫsilia. Hinc porro tam multiplex apõ plurimos cõquisitio partim veraꝫ/ partim fallaꝫ/ ⁊ sepius mendaꝫ/ sup distributione talenti cõmissi. quale sibi quisq; suadet ⁊ cui bus ex causis esse datum. Sit illud talẽtum scientia ꝫquisita. Sit eloquẽtia in rebus humanis. sit animaꝝ regendarũ ars. sit zelus eaꝝ. hinc appetitus ille nõ dicam ab initio ꝓlaturarũ/ magisterioꝝ/ officioꝝ predicatoꝝ ad populũ/ que omnia reuelaret vtinam caro ⁊ sanguis. Denicq; religionum ingressus ⁊ professio miscet aliquando secũ puluerẽ si nõ lutum densum sustẽtationis habende carnaliter ociose ⁊ laute nec spũs in manib⁹ ꝓlati ponit aut recipitur/ sed caro. ¶ Negare nequeo/ siẽ et nõ dolere nõ valeo miseriã nostrã banc cõmunẽ/ que vt frequẽter incedit nõ recto nec imaculato calle. Sed nõ ne verũ ẽ apli dictũ. Qui ẽpatũ desiderat. bonũ opus desiderat: Nõ dictũ cõprehendit in se primatum quorũlibet alioꝝ regiminuꝫ. ¶ Trabis ad materiam diu multũq; nobis alias ventilatã. Sed hoc vnũ referre placz ad pñs/ veluti cõcluserim ꝑ aplica verba. Si potes liber fieri magis vtere. Scis q; niam omnis ꝓlatio seu dñatio veriſſime seruitus est. Nec frustra nec ficte nec mẽdose dicit se summ⁹ pontifex seruũ seruoꝝ/ tãq; babẽs omnes boies impositos sup caput suũ/ redditur⁹ de omnib⁹ ratõez. Si consideret igit vehemẽter ⁊ acriter homo q; nihil de se possit humana industria ꝑ salute pro correctõne/ pro eruditione boim. Ita vt vbi plus aliquãdo proficere crediderit/ ibidẽ nõ ꝓdesse sed obesse frequẽter reperiat quia puersi difficile corriguntur ⁊ stultoꝝ infinit⁹ est numerus. Mirabit pfecto stolidi tatẽ humane ꝓsumptõnis nõ expectantis vt vocet. nec vocari satis esset nisi simul cogeret. Quo pacto cogeret: Per auctoritatem ⁊ legẽ vel dei reuelãtis. vel ꝓlati mittẽtis. vel vrgentis vel ineuitabilis necessitatis. ¶ Sed allegabis gregoriũ in omelia Nemo est qui veraciter dicere possit. Talẽ tum minime accepi. nõ est vnde rõem ponere cogar. O deus equissime quot boim temerarios ausus hec cõsideratio minus intellecta fefellit. Quot insultationes inanes/ ⁊ notias proximoꝝ reprehensiones induxit. ¶ Testis est ⁊ valdẽsiũ secta cũ suis cõplicib⁹ innumeris. Z diuersus q̃s oportuit decretales cõdere/ ne quis auctoritate propria ꝑsumeret ꝓdicare. Nõ ad ceteros actus hierarchicos extendit imo nec fraterna correctio fieri secure potest nisi multo discretionis sale condita sit. ¶ Qua ratione poterit ergo diuinũ ꝓceptũ comple/ ri dilige proximũ tuũ sicut teipm. Cui cõsonat illud sapientis. Mandauit de⁹ vnicuiq; de proximo suo. Deniq; de elia non tam corporaliter q̃ spũaliter largienda. Et quia maledicit qui frumentũ abscondit in populis. Nam sapientia abscondita ⁊ thesaurus inuisus/ que vtilitas in vtrisq;? Et seruus piger non quia dissipauit sed quia in sudario (qõ mundũ est) pecuniã seruauit domini. seueriſſime dãnat⁹ est. ¶ Mouent ista dum allegantur. Habendũ est idcirco super talibus consilium vt scire valeat homo quid agendũ. Agendum intelligo non ꝑ solam erogationem consilij/ sed necessitate ꝓcepti. Consurgit autẽ preceptum altero trium modoꝝ quos tetigimus vel a deo reuelante. Vel prelato legitime iubente. Vel vrgente necessitate. Addimus quartum. Si facta est obligatio vltronea voluntate. Que vero sit necessitas vrgens determinari non potest nisi prout sapiens iudicabit. quãuis collatio de obligatione ad elemosinã corporalẽ satis approximat ad inueniendum obligationem elemosine spiritualis. ¶ Tu qui times de absconsione talenti/ qui dum tibi vacas discis vt quid perditio hec? Exerce potiſſimũ tui cordis talentum. fac omnibus de illo seruitium. Sit in eo peregrinatio tua. sit predicatio. sit cõmonitio. sit elemosine distributio. sit illud bospitale miserorũ omnium. Quo pacto dices? orando pro qualibet ⁊ in qualibet aduersitate proximorũ pro sua eruditione. castigatione. consolatione. patientia. cibo. potu. veste sanitate? Sciet pater omnium deus/ et volet desiderium pauperis exaudire. et preparationem eorum audiet auris sua? Anima Quantum potest colligere attentio mea

de premissis omnibus circa perfectionem cordis in dei dilectione conquisitis. Primum & principium est semper oculum cordis habere prout sapiens iussit ad illa que precepit deus. Cetera vero omnia tāq̄ ua ria q̄dā accessoria reputare/nisi pro q̄nto fuerint vel voto proprio/vel superioris iniūcto precepta. Non ita tamen vt accipiamus quasi velamen malicie libertatem in diuinorum latitudine preceptorum/sed bona & equa fide studeamus seruire deo in sanctitate & iusticia coram ipso omnibus diebus nostris/nec ita periculum amem⁹ vt pereamus in illo. Recte colligis vere sentis. hec fac vt diligerere deum ex toto corde perfectoq̄ cognoscaris.

Finit.

Tractatul⁹ doctoris consolatorij venerabilis magistri Johannis de Gerson Cancellarij parisiensis de meditatione.

Prima considera.

Quid sit meditatio/& de triplici oculo.

Meditatio cordis mei in conspectu tuo semper. Felix certe qui cum propheta potest ex sententia dicere verbū istud. Sed videamus primo quid sit meditatio cordis. non pro carnali/sed spirituali corde. Est autem meditatio vehemens cordis applicatio ad aliquid inuestigandum et inueniendum fructuose. Et hec applicatio fortis habet difficultatem/que quandoq̄ est maior/quandoq̄ minor. Quod vt intelligamus presuppo namus ex creditis. & ab experientia/cor nostrum conditum esse. & habere tres species oculorum. Oculos scilicet mentales. rationales. & sensuales. Et ex illis est vtrobiq̄ vnus oculus in cognitione/& alius in affectione. Fundatur hec distinctio in quadā alia distinctione qua distinguimus hominem habere portionem seu faciem rationis duplicem. Quarum superior vertitur ad leges eternas/altera ad tēporales. neutra tamen in actu suo dependet ab organo corporeo. Sub istis est ratio demersa corpori que sensualitas appellatur. Primus horum oculorum vocatur ab aliquibus oculus mentis. Alter oculus rationis. Tertius oculus corporis.

Secunda conside.

Iste triplex oculus per peccatum conturbatus est.

Fuit ab initio bene cōdite rationalis creature talis ordo/ordinisq̄ trāquillitas. q̄ ad nutū & merū imperium sensualitas rōi inferiori/& inferior ratio superiori seruiebat. Et erat ab inferioribus ad superiora pnus & facilis assensus/faciente hoc leuitate originalis iusticie/subuehētis sursum corda. quēadmodū naturaliter ignis sua leuitate fert sursuz. Attuero p⁹ q̄q̄ aduersus dūm supremū ingrata proditio demeruit auferri hāc iusticiā originalem. subintrauit pōdus grauissimū pcomitās peccatū. qō miserā & captiuā animā trahere nō cessat ad infima/tanq̄ circūligata sit funibus. catenis & cōpedibus vincta. & in mēdicitate et ferro. Hicq̄ mō mirabili. imo cōfusione miserabili est facta ordinis prioris cōuersio. imo puersio. q̄ in hoīe sic merso tenebris & carcere ceco. conturbat⁹ est intra oculus vtriusq̄ triplex/ p infectionem in sensualitate. p obnubilatōez in inferiori rationis portione. & p quādam excecationem in rationis portione superiori.

Tertia considera.

Meditandi difficultas prouenit ex pena peccati principaliter.

Habemus ecce primariam causam difficultatis/quā in meditatione sentimus/quā in habendis semp ad dūm oculis experimur. facit hoc penalis graue deorsum iugiter impellens. quēadmodum videre est sensibiliter in aqueductu. q̄ tota facilitate defluit in ima/ contineat autem cū sursum leuat. nō tamē cū violentia. Non aliter est de humano corde/qō ad infima. pnum leuiter effluit. hacq̄ & illac veluti fune retinaculo vel labore descendit. Qm̄ facilis est/vt ait poeta/descēsus auerni. Sed reuocare gradū superascq̄ euadere ad auras. hoc opus. hic labor est.

Quarta considera.

Meditatio nō solum fit in cognitiua sed etiam in affectiua.

Perscrutemur consequenter ex predictis naturam seu proprietatem meditationis/ quoniaz ex hoc ipō q̄ necessaria nobis ad deuz tendentibus

cristat videbim⁹. Dicim⁹ aũt ꝛ repetim⁹ ꝙ meditatio ē fortis ꝛ vehemens applicatio vel attētio aĩ ad aliq̃d inuestigandũ ꝛ inueniendũ fructuose Addim⁹ fructuose ne meditatio ꝺgat aut in superstitionē/aut ĩ curiositatē. vel in melancolicã stoliditatē. Dicamus ḡ ꝺplectēres/ꝙ meditatio ē vehemēs et salubris aĩ applicatio ad aliq̃d inuestigandũ/vel exprimēdũ/r ꝺgnoscēdũ. Ponamus hoc vltimũ ꝓpter naturã ipsi⁹ affectionis q̃ diuersa sortit noĩa/ꝓportionalit ad ꝺditionē cognitōis. Nõ enĩ põt aliter affectio ꝺgnosci q̃z exprimēdalit. per eũ qui per eam afficit. Quã exprimēdalis affectōis cognitionē/non põt eam hñs in aliũ verbis q̃buslibet fundere/nisi sit affect⁹ sit ille alt Dm̃ sol⁹ nouit sicut in apoc. scribit q̃ accipit. Propterea vocat mãna absconditum Exemplũ est pspicuũ in illo q̃ nouit dulcedinem mellis solũ p doctrinã/ sicut medicus san⁹ noscit infirmãtis dolorē. Dec autem dulcedo a gustãte, ꝛ hic dolor ab egrotante/longe aliter cognoscunt.

Quinta considera.

Meditanti necessaria est longanimitas. vt ignis deuotionis ardeat.

Perpendimus ex his q̃ꝓfunde sensit ꝓpha naturã meditatōnis dũ ait Jn meditatōne mea exardescet ignis. Utrũq; enĩ amplex⁹ē/ꝛ lumē intellectu ꝛ ardorē in affectu. Quãtũ vero sit difficile. ꝙ ignis deuotōis spũalis exardescat flatu meditatōis. fiet notũ desiderãtibꝫ ignē materialē dũ q̃rit a lignis aquosis viridibꝫ aut luto resp̃sis elici. Suffla quãtũ potes. itez atq; itez multo conatu resuffla. emergit plurim⁹ ab initio fum⁹ cõturbãs oculos/ vix emicabit scintilla que mox euanescit. Dispges forsitan irat⁹ ꝺgesta prius ligna/si nõ in lõganimitate pstiteris/quã lõganimitatē appellam⁹ h̃ meditationē/aut meditationi ꝺiungendã.

Sexta considera.

Difficile valde est dare regulam certam de modo meditandi.

Eminimus aliquas nos scripsisse doctrinas vel industrias nedũ latino sed ꝛ gallico sermone/sup̃ habēda meditatione tali. licet fortassis vsi simus alĩs ẽminis vtpote ĩ tractatulo de mystica theologia/p̃te ea q̃ praxim hui⁹ docet/ꝛ in altero de mõte ꝺtẽplatõis edito/alteroq; rursũ de mēdicitate spũali ꝺposito. Demiq; tãta repit difficultas tanta, ꝓ diuersitate hominum varietas in practicando doctrinam vere sanctez meditationis/ꝙ an silere vel aliquid scribere consultius sit videor ego/met mihi quandoq; sub dubio. hinc inde mente fluctuare.

Septima conside.

Meditatio est vtilis ad contemplationez et piculosa ꝓpter indiscretionē.

Quum enĩ recogito/ꝙ absq; meditationis exercitio nullus secluso miraculo dei ꝑspeciali ad pfectionem ꝺtemplatōis dirigit aut puenit/nullus ad rectissimã xp̃iane religionis normã attingit/imo vix se ꝺponit/audeo zelans sancte meditatōis studiũ suadere. Attuero dũ totiens exptus picula sedulus recogito difficultatē ꝛ tarditatē raritatē pueniēdi q̃ trahere meditatio nitit/ego q̃si torpēs ꝛ stupid⁹ efficior. Sed q̃sierit q̃s q̃ pacto sic eueniat. Nõ nimiꝫ frequēter exptũ est videlicet vt ꝺtingat studiũ meditatōis ꝺuerti dilabi vel in morbũ melancolice passionis ꝓpter immoderationē/vel propter sup̃biam dari in reprobum sensum diabolice illusiōis Ex meditationis abusu id fieri sciat.

Octaua considera.

Abusus meditationis cõpatur abusui vini respectu febricitantium.

Reuocamus id q̃ dicim⁹. Sed mus vinũ in iocũditatē ꝛ hois salutē ꝺditũ esse. Sic enĩ scriptura/ sic rõ loq̃t. Uidem⁹ tñ ex abusu potãtũ p̃sertim dũ febriũ discrasia laborãt/ꝙ potus vini alias salubris/cãtyl egritudinē ãplior ē/vel maniã vel furorē ꝛ q̃nq; mortē. nos aũt filios adã q̃s egrotos. q̃s febricitantes esse pessimis aĩe febrib⁹ negauerit? Quib⁹ vertunt in nauseã ꝛ amaritudinē diuinoꝝ eloquioꝝ verba. q̃b⁹ in fel ꝺuertit suauissim⁹ diuini verbi panis. Heu miseros nos. heu q̃s ex intima ꝺsideratōne talis miserie ꝺclamauit ap̃lus. Infelix ego hõ quis me liberabit de corpe mortis hui⁹? Et subiungit Gratia dei p ih̃m xp̃m.

Nona considera.

Jn meditatione assit discretio quaz parat exptꝰ ꝛ boni viri consultatio.

Quid agam⁹ ergo? quid dicimus? Ibim⁹ ne ꝓcipites per abrupta vicioꝝ? Ibim⁹ ne p desideria cordis nostri. ⁊ in admonitionib⁹ pessimis desperati/sine freno sine lege sine ordine? Numquid sufficient nobis cogitatões inutiles/vage instabiles/sordide/fluxu somnioꝝ similime que nõ ꝓsolatõez vel edificatõez allaturе sunt/sed desolatõez mestissimã ⁊ ruinaz oblectatib⁹ se in eisdẽ. Rñdebim⁹ nequaq̃ ita fieri debere/ sed assit discretio moderatrix in oĩb⁹. quã nõ securi⁹ bñ ꝓ post diuinã grãm poterim⁹/q̃ p sedulũ ⁊ securũ alteri⁹ expti nosq̃ diligẽtis ⁊ agnoscẽtis ꝓsiliuz. Clamat Aresto. voce expientie/ dicens q̃ ars ⁊ virtus sunt circa difficilia/ vt ars pingendi. ars scribẽdi. ars citharisandi. ⁊tus castitatis. virtus fortitudis. virtus sobrietatis. Docvero sic intelligẽdũ ẽ q̃ ab initõ virtus ⁊ ars multas ℔ in adq̃sitione sua patiunt difficultates. dũ vero fuerint adq̃site facilia sunt eis oĩa. Pingit facilit pictor exercitatus in arte. Sic de scriptore et citharista videmus/ita vt dicere cogerer idẽ Aresto. q̃ ars pfecta nõ deliberat/tam sibi facilis est actus suus.

Consideratio. X.

Comparatio meditantis ad scribentẽ ⁊c. studiose vel inaduertenter.

Quimur ista ꝓpatione dũ de meditatione loq̃mur. Attendam⁹ q̃ in trahẽdo p̃sertim lineas picture vel scripture. difficultas nulla ẽ. sicut nec etiaz discursionis digitoꝝ p citharе cordas. Inuenim⁹ silr in cogitatõe/ nõ enĩ difficulẽ vl laborioseе nũc bñ. nunc illud, put occurrerit cogitat. Sed q̃ null⁹ inde resultet fructus vides in sic pingẽte. sic scribẽte. sic citharisante. Ita neq; prius ĩ sic cogitãte ĩmo cũ se talib⁹ vagis cogitatõib⁹ oblectauerit vt dicit Sene. tristis remanebit. porro laboriose studiose ⁊ attentissime cũ mira tarditate pingẽdo. scribẽdo ⁊ citharisando/ fit q̃ñ q̃ vt bene ⁊ celeriter ista fiant.

Consideratio. XI.

Et vaga cogitatõe nõ surgit meditatio. ſz de meditatione bene fit contemplatio.

Vlorsum ista? Nimiꝝ vt oñdam⁹ quẽadmodũ de cogitatõe nullus vnq̃ proficiet aut emerget in meditationẽ/quãto min⁹ in ꝓtẽplatõem. Et meditatõe vero q̃ sũmã habet difficultatẽ. si bona fide. simplici corde. ⁊ discreta diligentia exerceat. queniem⁹ ad hãc pfectõem q̃ absq̃ vlla difficultate fiet apud nos fructuose/ qõ summo meditatõis studio q̃rere voluim⁹. Ita deniq̃ transibit meditatio in ꝓtemplatione. nõ enĩ differt meditatio a ꝓtemplatione/ nisi penes facile ⁊ difficile. quoniã vtrobiq̃ est fructus/aliter q̃ in cogitatione.

Consideratio. XII.

Contemplatio tam quo ad affectũ q̃ quo ad intellectum describitur.

Describit aũt ꝓtẽplatio q̃ ẽ liber et expedit⁹ mẽtis intuit⁹ in res ꝓspiciendas vsqueq̃ diffusus. Et hoc q̃ ad cõtemplatõem q̃ respicit intellectũ. Porro q̃ ad ꝓtẽplatõez q̃ ꝓsistit in affectu ⁊ in praxi describit eã Hug. q̃ est p subleuate mẽtis iubilũ. moꝛs q̃dã carnalũ desideriorum. hoc est gustare q̃ suauis est dñs. Quẽ gustum sequit longe alia cognitio q̃ fuerit intellectualis solũ visio/ seu quedã auditio per fidem aut scripturam.

Consideratoi XIII

Meditatio in principio difficilis/ per exercitium fit facilis.

Meditabit ecce aliq̃s gemẽs ⁊ suspiras vt colũba. diceteq̃ cũ ꝓpha Meditat⁹ sum nocte cũ corde meo/excitabar ⁊ scopebã spm̃ meũ. Faciet ℔ anxie difficulẽ ⁊ laborioseе. nũc recogitãdo ãnos suos in amaritudie aĩe sue. nũc iudicia dei q̃ sunt abyssus multa ĩ celo sursũ. ⁊ in tra deorsuz ⁊ ita de reliq̃s circa q̃ ꝝsat meditãtis intentio vehemẽs/ vt ea q̃ meditat⁹ vl cogitat lĩpidi⁹ ac firmi⁹ velut ĩ affectũ trahat. efficiet tãdẽ. vt ℔ oĩa tãta facilitate recogitet ⁊ sapiat q̃ facilis ẽ ipa cogitatio. Docẽt nos exẽpla ꝓdicta si dubitam⁹. Nõ enĩ pl⁹ laboris hz scriptor/pictor/ ⁊ citharista bñ agendo qõ optĩe didicerit. q̃ vag⁹ ⁊ van⁹ aliq̃s ab initio. discurrẽs sine arte ⁊ ordine p lineas scripture vel picture. aut p citharе cordas.

Conlidrea. XIIII.

Meditans/ quãtũcunq̃ exptus ſlaborem necesse est vt semper sentiat.

Addendum est ad premissa nihilomin⁹ q̃ vir aliquis est in arte sua ita peritus. quin assidue ad aliqua

vel cognoscēda vel agēda posset ꝓficere. q̄/
lia necesse ē. vt cū labore nouo audiat ꝛ ꝓ/
ticet. Multo magis hoc vex ē in ipa ō q̄
loq̄mur. meditatōne que nouos veritatis
aut deuotionis iugiter parere fetus studet
Sed nō deest parturitionis dolor ꝓpter il
lud maledictū spūaliter intellectū. In do/
lore paries filios. Nō tñ meminit pīssure p
pter gaudiū q2 nat⁹ est sibi nou⁹ cognitōis
aut affectōis sancte fetus in mundū.

Consideratio. xv.

Rondū purgatib⁹ñt loco meditatōis gra/
ues cogitationū tentationes. quib⁹ timor
dei est necessarius.

Et Venit aūt ab initio frequētius vt
dū aliqs nōdū purgat⁹ vicijs/sata
git meditari vt colūba/meditabit quasi ve
tus simea dolos ꝛ odia. meditabitur vt ca
nis rodens iuxta verbū satirici rabiosa si/
lentia. meditabit̄q; quasi sordida suis sedis
simas corde voluēs ꝛ reuoluēs carnalium
turpitudinū cogitatōnes. Quid porro de
blasphemie spū q̄ abominabilis. q̄ horrē
dus. nōnunq̄ insurgit certās meditatem
loquēdos aduersus deū ac sanctos ei⁹. in/
gentia tam execrāda q̄ nec ea fari licitū sit.
Hinc q̄ adūciunt ꝛ intūciunt pene vsq; ad
cordis intima/infidelitatis iacula. Spei
null⁹ manet loc⁹ oīa sunt grauia. Etiam te
dio est ipa vita. Barat̄q; desperationis vndi
q; patz. Vñ ꝓpter hoc ꝛ talia manifestat ex
perimentū q̄ rectissime sapiēs consuluerit
cū dicebat. Fili accedens ad seruitutē dei
p̄para aīam tuā ad tentationē. Subiun/
gens p̄sidium securissimū. Sta in timore
Beat⁹ enī vir qui semp est pauidus.

Consideratio xvi

Nou⁹ meditās debet credere suo directori
et de inuisibilib⁹ ad inuisibilia conari.

Quidus vero semp quo beatus: q̄
reret aliqs. dū timor addit timori
scrupul⁹ scrupulis/pusillanimitas
pusillanimitati. p̄sertim dū non adest assi/
due ꝓsiliator/dux/ꝛ pmōstrator itineris ar
ti ꝛ recti: Si vero talis q̄ rarus ē hōs artē
pariter ꝛ pietatez fuerit forte inuētus/cum
ocio nouū meditantē instruendi quātūq;
licuerit. Felix quidē erit ipse nouus tyro. si
tamen ꝓtinus absq; vlla trepidatōe para/
tus est credere ꝓsilio Sed o quotiēs bone
ibu quotiēs hesitabit ꝛ idē repetet iterum
iterūq; quasi falli reformidās. Scripsi q̄/
dam sup hmōi scrupulis in tractatu de p̄/
parādo ad missaz. Aliqua etiā similiter de
cautelis ꝓtra spūm blasphemie dirissimū.
Aduersus q̄ remediū optimū est ꝓtēnere/
nec curare/ anpoti⁹ irridere/ neq; sup his
solicite ꝓfiteri/nisi forsitan in principio ꝓ
cautela ꝛ hñdo ꝓsilio. De scrupulis q̄z te/
neat hec regula q̄ aduersus eos agēdū ē/si
sit prudens aliqs ꝛ exptus ꝓsiliator dicta/
uerit aut iusserit. Nec ager in hac ꝓtra ꝓscia
demeritorie/dū illā ad ꝓsiliū sapiētioris p
rōnis libertatem ab aio suo mutat ꝛ depo
nit/ q̄ius assidue sensualitatis remurmu/
ratio sentiat. Alioq̄n nunq̄ fit in pace deo
loc⁹ cordis. Rursus aduertendū. qm̄ sic
docēte are⁹. Ois nr̄a ꝓgnitio venit a sensu
ꝛ itez q̄ necesse ē oem intelligētem fantas/
mata speculari. Sic originatur meditatō
cordis nr̄i a sensibilib⁹ q̄ figurata sūt ꝛ co/
lorata ac ceteris accidētib⁹ tpis ꝛ loci circū
uoluta. Hinc sunt meditatōnes ꝓscripte.
hinc imagines picte vel sculpte. Hinc ge/
neralit̄ sit illud psalmiste. Meditat⁹ sum in
oīb⁹ opib⁹ tuis/ꝛ ī factis manuū tuaz me/
ditabar. Que vtiq; facta sūt corpalia sic̄ ꝛ
opa. Nihilomin⁹ debet assurgere meditās
ꝛ vltra ꝓgredi/veluti p scalā aliquā ex visi/
bilib⁹ ad inuisibilia. Sic̄ dicit apl's q̄ inui
sibilia dei ex his q̄ facta sūt intellecta ꝓspi
ciūt. sempitna q̄z vt⁹ ei⁹ ꝛ dīnitas. Propte
rea docēs nos a corpalib⁹ ad spūalia mig/
re. dicebat. Etsi ꝓm fm carnē cognouim⁹
nūc tamē fm carnē nō nouimus.

Consideratio xvii

Meditans venit ad picula ꝓpter supbiam
et ꝓpter carnaliū imaginationē.

Amplius vero addim⁹. Comptus
est sepius q̄ volentes intēdere me
ditationi/si non discrete hoc fece/
rint/decidūt vel in tentationes ꝛ illusiōes
diaboli propter eoz (licet latentē) arrogan
tiam/vel efficiunt fantastici ꝛ melancolici
propter fiam nimis ꝛ radicatā atq; pfun
datam in reb⁹ corporalib⁹ imaginationez
Que quādoq; ꝓtendit vsq; ad insaniam.
Supest imago mulieris lapidea/ cui⁹ in/
spectione nimis crebra/quidā fact⁹ est phi
locaptus. quēadmodū de pygmalione et
sua imagine narrant fabule poetice. et de
narciso qui propriam in fonte perluci/
do speculans imaginem. sic in eius forma

stultus besit vt occūberet. Potuerāt h̄ plurima dici de causis ⁊ modis hmōi lesionis virtutis fantastice. Ideo q̄ vigilātes paruñ somniātibꝫ silia. Et h̄ vocāt gallice reuer vel reuerie. Ita vt reputent ea q̄ in sola fantasia versañ interi⁹/exterioribꝫ ꝓcipe sensibꝫ. Notū ē hoc in maniacis. Notū p̄terea in q̄busdā melācolicis/ q̄ nōnūq̄ volunt se deuotos meditatiuosq̄ dici ⁊ reputari. Quos hmōi ꝑfundata circa corꝑalia fantasiatio facit errare multiplicit⁹/ eousq̄ vt vel in eleuatōe corꝑis x̄pi/ vel in alia recogitatōe sua/existimēt se videre realit⁹ deum crucifixum/aut sub alia q̄uis fantastica forma corꝑali. Putātq̄ alij se voces audire tanq̄ x̄pi/ vel alicui⁹ sanctorū. Qua super assignatōe naturalis cause diuersa sūt a diuersis scripta volumia. de quibꝫ nō est nūc dicendū ꝑ singula. Consurgit h̄ difficultas nō modica qualiter videlicet sciri possit distinctio inter reuelatōes veras ⁊ falsas. An fiant ab angelis lucis aut tenebraꝝ. Hoc ē a sanctis angelis aut diabol⁹. Quas reuelatōes vtiq̄ abnegare ñ possumus fore nōnūq̄ a ꝑturbatis fantasmatib⁹ ⁊ erroneis. Felix ꝓinde q̄ in lege dñi meditat die ac nocte/si tñ comes fuerit discretio/quā solā parat hūilitas captiuās oēm intellectū in obsequiū fidei/ ⁊ semꝑ alieno magis q̄z ꝓprio credēs iudicio.

Finis. 1483. ipo die valeriani.

Incipit tractatus

eiusdē de simplificatione. stabilitione. seu mundificatione cordis.

Prima notula de

vi abstractiua intellectus.

In simplicitate cordis queríte illum. Hāc sapiētis exhortatōez: hanc simplificatōez cordis/ illi facere nequeūt q̄ sunt in se multiplices variiq̄. Propterea necesse ē spūale cor aīe(qz caro nō pdest quicq̄) ad vnitatē recolligi. si cauere debeat ꝑiculū q̄le notauim⁹ in fine tractat⁹ alteri⁹. Hoc ꝙ quō fiat explicare difficile ⁊ est. q̄z q̄liter non fiat agnoscere. Et q̄dē apud eruditos in ꝓbicꝫ disciplinis hēbit ista manuductio nr̄a prima min⁹ difficultatis. Pollet itaq̄ nr̄ intellect⁹ vi abstractiua/ q̄ longe ꝑfectior efficaciorq̄ ē. q̄z ponat in estimatiua ꝑtute bruti vtpote ouis. Que tñ vt dicit Auicen. ex motu ⁊ figura lupi visi/elicit mox inimiciā nō sensatā quā refugit. Nr̄ igit intellectus p⁹ inspectōez fantasmatū causatoꝝ a reb⁹ extrinsecis. vnde formar primo conceptus vagos ab omni ꝓnotatōe accidētiuz vt a situ. a loco. a figura. a tpe. ⁊ sic de alijs. Quo facto remanet in aīa similitudo eēntialis/ in q̄ ꝓueniūt exteri⁹ a ꝑte rei ꝙa sensata que sunt eiusdē generis vel eiusdē spēi. Ex emplū primi aīalitas. Exēplū scōi hūanitas. Qua denudatōe sic facta remanet absolutus ⁊ vlis cōcept⁹ aīalis. Remanet insup specificus ⁊ absolutus cōceptus boīs quos signāt voces iste aīal ⁊ hō.

Notula .II.

De simplificatione cordis in meditatione per abstractionē a fantasmatib⁹ et figuris per bonum.

Traducam⁹ ꝓnter ad ꝓpositū ó simplificādo meditatōem nr̄am circa diuina/ ꝑ abstractōnez a fantasmatib⁹ ⁊ figuris. Ecce stet q̄ scim⁹ nos h̄re dilectōem boni ⁊ odium mali. Stem⁹ in bis paucis primo. qm̄ inuenit sile de reliquis multis. Audio igit ⁊ cognosco q̄ diligis bonum. Introget te meditatio tua q̄ res ē ista dilectio. Cōstat itaq̄ q̄ neq̄ colorata est. neq̄ sonora. neq̄ sapida neq̄ odorifera neq̄ frigida. neq̄ calida. nō lenis. nō aspa. Itē interroget te meditatio tua q̄liter ⁊ in quo se figat ⁊ statuat. cū id in q̄ se figere ⁊ statuere videt neq̄ figuratū. neq̄ corꝑulentū sit/ calidum/frigidum/aut coloratum.

Notula .III.

De conceptu boni absoluto seu vniuersali qualiter fiat.

Dices fortassis q̄ non habeas conceptum dilectionis boni/ q̄n de necessitate feratur cordis intuitus ad hoc vel ad illud bonum particulare. vt ad bonam tunicam. ad bonum cibum. ad bonū hominē. Et ita de reliquis. Respondeo tibi patet ꝑ alteram ꝓsiderationē ꝓximam de vi abstractiua cordis intellectualis. Per cui⁹ virtutis opationez. tolle bonum hoc. tolle bonū illud sicut loquitur Aug⁹: et remanebit verum ⁊ generale bonū. Nō qualiter fiat iam aperuimus. Conueniūt nempe bona omnia in vna generali ratione que est cōuenientia ad appetitū. Bonū quippe est qđ omnia appetunt. Denudes

Igitur hanc rationē boni ab vbi ⁊ nūc hoc est a loco vel situ vel tpe. ab omni ꝓterea cōfusione seu ꝓnotatione accidentiū/ ⁊ erit ille conceptus qui remanebit absolut⁹ ⁊ vniuersalis cōueniens omni bono.

Notula .IIII.

R Queres forte iterū vbi est illud omne ⁊ generale bonū? Ecce cadit in materiā ꝓmunē de vl'ibꝫ quid sint et si sint in rebꝫ extra/ ꝓter oēm intellectus opatōez? Dicim⁹ aūt q̄ztū hic satis eē putamus q̄ vl'itas deriuat ⁊ fundat in rebꝫ singularibꝫ. alioq̄n ficta esset. sed ꝓsūmat ⁊ cōstituit in opatōe intellect⁹ abstrahentis eo modo q̄ tact⁹ est similitudies rex in quibꝫ eēntialiter seu q̄dditatiue ꝓueniūt ab vbi et nūc id est loco ⁊ tpe. Vñ si q̄ras vbi ē humanitas ad extra? dico q̄ in hoc hoie singulariter ⁊ in altero sil'r. ⁊ si null⁹ eēt singularis hō/ nulla ꝓmaneret exteri⁹ hūanitas. quoniā destructis primis substātijs vt dicit Arest. impossibile est aliq̄ō alioꝫ remanere. nihilomin⁹ adhuc remaneret hoc vl'e humanitas interius in mente angeli sicut ante mūdi ꝓstitutionē erat. Et put nūc est vl'is ratō hūanitatis in mente dei/ nec erat res aliaq̄ mens dei/ neq̄ realiter/ vt oēs ꝓcedūt. neq̄ formaliter vt nōnullis placet Est demū articul⁹ parisienſ condēnat⁹ dicens q̄ ab eterno fuerūt extra deū q̄ditates aliq̄e/ vel vl'es rōes. quales fantasiati sūt quidā esse vl'ia realia ꝓter deū/ ⁊ ꝓter oēm intellectus opationē seu cōceptum.

Notula .V.

Rursus ad intelligēdū dictū hmōi q̄ destructis primis substātijs impossibile est aliq̄ō alioꝫ remanere Attēdendū est ne locutio varia sit dū loq̄mur de hūanitate q̄ ē ab extra/ ⁊ de ꝓcepta hūanitatis quē intra reponim⁹. Est enī ꝫ nomē hūanitas primo mō nomē prime intentōis supponēs imediate ⁊ principalit pro re ad extra q̄ est vel esse pōt si sit amplia tiua suppositio/ ⁊ hec in solis singularibꝫ hoibꝫ repit. Hoc vero nomē hūanitas secundum scdo mō/ supponit non pro rebꝫ ad extra/ sed pro ꝓceptibꝫ de hūanitate habitis ad intra seu ꝓ angelū seu ꝓ humanū intellectū. Aut est idea hūanitatis in mente diuina/ ꝓ idētitatē locutionis/ sicut ponimus q̄ sapia est in deo nō ꝓ inhesionē sed per idētitatē q̄m est ipse deus.

Notula VI.

Videres arbitror quēadmodū mediātās pōt intellectū suū figere ī recognitōe boni nō h⁹ vel illi⁹ figurati corpulēti vel colorati. Et ꝓnter fert voluntas in dilectōez absolutā primi ⁊ veri boni q̄ nō ē bonū ꝓ ꝓticipatōez vt alia oīa. sed per eēntiā. Poteris ita negociari circa potentiā. circa sapiaz. circa iusticiā/ ⁊ ita reuereri diuinā potētiā. Verecūdari ad sapiaz si turpis es. Trepidare ad ꝓsideratōez iusticie si malus es. Nō si forte quesieris/ an ꝓceptus hmōi sint absoluti ⁊ ꝓprie deo visum est hacten⁹ mihi q̄ ita/ saltē de possibili hoc est q̄ in via potest meditās et abstractiu⁹ intellectus formare sibi concept⁹ absolutos ⁊ proprios cōueniētes soli deo. Qui dabunt noticiā propriā ⁊ absolutam sed nullaten⁹ intuitiuā de eo.

Notula VII

Aperta ē nobis ex p̄dictis via ad intelligēdū mysticā theologiaz/ de q̄ scripsit diuin⁹ dioñ. vltra illaz q̄ simbolica ⁊ illā q̄ ꝓpria nūcupat. Procedit ita q̄ simbolica theologia ꝓ similitudies reptas in rebꝫ attribuēdo deo q̄d videt esse pfectionis in rebꝫ causatis/ ita vt hoc mō dicatur de⁹ nedū noiabilis. Et hoc mō dixit diuin⁹ Bartholome⁹ put dionysi⁹ refert/ euāgeliū esse latissimū/ sic appellat⁹ de⁹ leo ꝓpter fortitudinē/ lapis ꝓpter durabilitatē. agn⁹ ꝓpter māsuetudinē. sol ꝓpter illustrationem. ⁊ ita de reliq̄s/ que nō fm essentiā sed per solā attributionē/ ⁊ p analogicā similitudinē de deo loq̄mur q̄si balbutiētes ⁊ palpantes in vmbra occūbentis lūis vel grē intelligētie nr̄e in nobis. Procedit ꝫo mystica theologia ꝓ abstractionē/ modo velut oppositio ad p̄cedentē/ qui quicq̄d est affirmat de deo/ iste vero prorsus negat ō deo omnia. Et ita breuissimū est vt ait idē bartholomeus euangelium:

Notula VIII

Exemplū palpabile dat ipe dioñ. ꝓ manuductōe hui⁹ theologie mystice. Cōsidera fabricatorē statuarū nonne hic formatimaginem vel statuam nō addens quicq̄ sed rescindens et remouēs. ex qua subtractione remanet a galma

pulcerrimū/imago pulcra figurata vl' sculpta. Sic agit suo modo meditātis animꝰ dum ab hoc conceptu vago cōnotatio ſcz hoc ens/z illud ens. qui conceptus habet ex rebus exterioribꝫ ſenſatis/intra facit abſtractionē modo p̄declarato. Remouendo ab hoc cōceptu vago quicq̄d eſt impfectionis in entibꝫ cognitis p̄ fantaſmata. Et qz nullum eſt cātū ens quin ſit impfectuz/negat merito omne ens tale a deo quia dimiſtutū. quia dependens. quia potentiale. qz defectibile. z ita de reliquis impfectionibꝫ Qua abſtractione facta dici nequit q̄ nihil remaneat cognitū in abſtrahentis animo/quin potius reſultat a galma pulcerrimum/ſeu iuxta cōmuniorē philoſophantium locutionē/ remanet conceptus entis perfecti/denudatus ab omni impfectione Et hmōi eſt p̄prius dei conceptus abſolutus. licet nō intuitiuus. de quo dominꝰ ad moyſen. Ego ſuz q̄ ſum. hec dices filijs iſrael. Qui eſt/miſit me ad vos. Et hoc modo iuxta verbum p̄propheticū eſt vnum nomen domini dei.

Notula .IX.

Concordat his dictuz Damaſceni q̄ hoc nomen ens dicit ſubſtantie pelagus infinitū. Demonſtrat nobis dominus Bonauentura in itinerario ſuo mentis in deum ſecō capitulo/ q̄ iſto modo ens eſt p̄priū nomen dei. Conſonant hebrei qui dicunt hoc nomen thetragramaton ſignificare deum abſolute. non per reſpectū ad creaturas. Quod qualiter eſſet dicendū niſi poſſet haberi conceptus huiuſmodi abſolutus/non ſatis intelligo Videntur forte talia falſa vel impoſſibilia nō exercitatis in abſtractione taliū conceptuū. Non enī videtur eis dum intelligunt/exempli gr̄a hominē/ quin ſemp intelligant ipm cum confuſione/ ſeu veſtitu quodā vel circūſtantia loci t̄p̄is z aliorum accidentiuz/dum nō concipiūt hominem niſi vt eſt animal rationale. z ita concipiūt actum rōcinationis/cōcipiunt etiam aīalitatem que nō eſt p̄pria ſoli homini. Redargutio aūt taliū hominū magis facienda eſt monitione/vt vim ſui cordis intellectualis attēdant/q̄s ſtudioſa rōcinationis oſtēſione. Alioq̄n ſic agit cū eis q̄ſi ſi ceco alicui. aut nicticoraci/ ſolis radius digito monſtratus querat an videat.

Notula .X.

Queſt ex p̄miſſis dubitatio p̄ter errorē manicheoz̄/ quos forte decepit recogitatio qualem de bono poſuimus. Qō ſi ſit aliquod bonū participatum. z erit aliq̄ eſſentiale z primuz bonum. Videtur itaq̄ eſſe ſimilis rō de malo. Qō ſi ſit aliq̄ malum in reb̄ creatis. ſicut ita eſſe quis negauerit dabit aliq̄ malum p̄primū p̄ eſſentiā. At vero diuinus dioñ. z aug. dr̄am certiſſimā z latiſſimā docuerūt demonſtrātes q̄ nihil eſt malū poſitiue in reb̄/ ſed tm̄ priuatiue. Propterea ſequit ex conceſſione mali/ q̄ aliq̄ ſit primū z nullo mō q̄ ſit aliq̄ primū z purum malū. Eſt enī impoſſibile ſicut dicit areſt. q̄ purū malū per ſe ſubſiſteret. Quia ſi purū eſt. ſe deſtruit. Nō habet igit fundamentū niſi bonū vel in bono. Fallit aūt leuiter ignarus aut neſcius analogie entis vel huiꝰ verbi eſt. Que ponit quadruplex ab areſt. iiij. metaph̄. ita vt illud q̄ō nullo mō eſt poſitiue z in actu/eſſe tm̄ dicat q̄ videlicet eſt in potētia. i. pōt eſſe. Vel q̄ dicit carentiā alicuiꝰ boni debiti in eſſe. Nō enī ſequit. Malū eſt priuatio boni debiti in eē. ergo malū eſt actus/ vel aliq̄ poſitiuum. Qm̄ ita nihil eſt. Quis ergo mirabit ſi nō ſit aliq̄ primū z ſūmū tale malū cū nullus ſit p̄ticulare vel infinitū actu tale hmōi.

Notula .XI.

Pergam⁹ ꝯñt oñdere magis ac magis modū q̄ ſimplificari z vnīri poterit ſpūale coz meditātz. ſeclusa fātaſiāz multiplicitate. remoto leſionis imaginatiue vtutis piculo. Dicūt beatꝰ dioñ. areſt. z alij/ q̄ amor hz vtutē vnitiuā/ quēadmodum calor omogenia ꝯgregare z ab etherogenijs ſepare hz. Preſupponamus igit ex ſupioribꝫ. q̄ meditās fabricauerit ſibi ꝯceptū boni potētie. ꝯceptū ſapie. cōceptū iuſticie. ꝯceptū clemētie. ꝯceptū beniuolētie z dilectōis/figit iſtic pedē ſiniſtruz aīe q̄ eſt intellectꝰ vel rō. Deinde pedē alterū dextz/q̄ eſt volūtas/p̄tēdat p amorē talꝫ boni/vel potētie/ſapie/clementie z̄c. velut in anteriora ſe extēdēs. Hoc eſt dicere. q̄ z id ſatagat amare quod cognoſcit/conetur amare deum ſumme z primū bonum. Hic amor cū non ſit diſcurſiuus/nec vageꝰ/ſed inhereat amato in ſe et p̄pter ſe. Ita vt

nitatur suo mō totus in amatū penetrare/ z in ipm collabi/z vnū cū illo quātū possi bile ē fieri Fit tūc q̄dā sepatō corpaliū oīm q̄ sunt etherogenia ad spūalitatē cōpata/z ita remanet vnitio q̄dā spūaliū.q̄lia sūt de⁹ z aīa corpalia vo feces z cineres remanēt.

Notula .XII.

Audit z sensit hanc sepationē spūa/ liū a corpalib⁹ in hoie fieri posse q̄ dicebat. Verbū dei viuū z efficax ptingēs vsq; ad diuisionē spūs z aīe/opa/ gūq; z medullaz. zc. vbi capit anima p sen sualitate vel aialitate que corpus includit et aīam. Quānis vero apl's tribuat virtu/ tem hāc diuisiuā aīe a spū.verbo dei/ꝫ di/ cit p tanto si diligat verbū dei ab ipo spū. Qm̄ sola cognitio verbi dei spiritui ad ꝫ nō satis est. Propterea audi q̄d vltra ver/ bi cognitionē/ subsequēter senserit aīa de/ uota. Aia mea inq̄t liq̄facta ē/vt dilect⁹ lo/ cut⁹ est. Locutio z auditio ad cognitōez.li q̄factio spectat ad amorē. Qm̄ amor vna ꝯpatōe dr hr̄e acutū nomē ꝓpter desideriū penetratōis in time dilecti. Liq̄factōis ꝩo nomē molli⁹ suaui⁹ q; ē/affectū spōsi diligē tis accōmodati⁹ sati⁹ q; repūtat. Quia liq/ facti natura ē nō ꝯtineri termis ꝓpijs.nec q̄escere/ sed effluere sp z dilabi q̄us q; sistat in alio. Intelligam⁹ sil'r ō liq̄facto vl'emol lito spū p amorē dei/suo mō.q; in solo deo terminū suū inuenit z q̄etē. Ad cui⁹ exem/ plar sigillat.exēplat.trāsformat.simplifica tur.z vnit. Et ita de reliq̄s silib⁹ Remanet feculentū qō est portōis inferioris. Cm̄ colligit corollariū vel porisma pulcerrimū q; sic res dū emanāt a deo z ꝯsequēter duz se diffundūt.sic i sole ꝯspicim⁹/fit pgressus ad pticularioza z grossioza q̄ pl⁹ hnt mate/ riales ꝯditōes.sic i reditu ad deū q̄ fit p bo minē ꝺtēplatiuū.reducēdo sil'itudies rerū primo ꝯceptas in sensib⁹ ad intellectualē z spūalē puritatē/fit abstractior z vniuersa/ lior reductio ad vnitatē z quādā imateria/ litatē. Nam qō natū est ex spū.spiritus est. Dixerūt añ nos hec oīa sancti doctores Quid enī inexpositū reliquerūt. Sed bec iterum meis verbis et ordine sub paucis cōmemorata sunt.

Notula XIII.

Que alium docet modū simplificandi cor spectantem ad affectum.sicut prior magis ad intellectum.

Etamur si forte poterim⁹ inuenī/ re modū alterū meditatōis simpli ficande z a fantasmatib⁹ elongāde q̄ familiarior z ab hoib⁹ ñ exercitat; aut ele uatis in phica disciplia seu metaphica ca/ ptibilior forte fiat. Cōstituam⁹ in primis exēplū palpabile cui⁹ erūt capaces etiā ipi pueruli suo mō. Dicat aliq̄s vni puero iā vtēti rōne.q; neq; patrē suū/neq; matrē vi/ dit vnq;. Dicat inq; Ecce tu puer pr̄ez ha bes in regione lōginquissima potentissimū sapientissimū.optimū.z glorioissimū. Ille est q̄ te genuit z fecit. ille ē a q̄ z p quē mit/ tunt tibi oīa q̄ habes bona. He vestes hec cibaria.hec poma.he nuces z silia. Hūq̄d nō merito habes talē diligere/tali obedire z facere q̄cq̄d ipe mādauerit. Hoc audito bon⁹ puer mouebit affectu naturali ad au ditū pr̄is nomē.vt ferat in dilectionē ipsi⁹ cum tñ apud hmōi puerū nō sit alia pr̄is cognitio.q; ea q̄ p fidē aut narrātis ei inge ritur simpliciter auctoritatē. Nic puer nō ꝯsiderabit de necessitate pr̄ez sub aliquib⁹ ꝯditionib⁹ materialib⁹/vt q; sit alb⁹/niger/ paru⁹ magn⁹ zc. Vel étiam si ꝯsiderauerit ipe ꝓtin⁹ sine mlto cona mieſe auertere po/ terit ab hmōi ꝯsideratōe/ z in noie seu co/ gnitōe hui⁹ qō est pr̄ tot⁹ defacili intēdere valet/tenerrimo cordis amore/put tot⁹ no uit in ei⁹ dilectōez inhiare/suspirare/z totū suū in eū desiderū ꝓuertere. Quidni dice/ rit sibiipi aut alijs de pr̄e sic. Viuat talis bon⁹ pr̄. Bñdict⁹ in ꝑpetuū ille dilect⁹ pr̄ Bñ sit sp isti pr̄i/q̄ certe mihi ē valde dili/ gēdus.honorādus/ reuerēdus. z p oculis iugiter habēdus. Deniq; siq̄s ab hmōi q̄/ fierit.q̄lis est tu⁹ iste pr̄. Rñdebit vtiq; nil aliud. Nescio plus/nisi q; ipe est me⁹ caris/ simus pr̄/pgenitor me⁹.nutritor me⁹.bñ/ factor me⁹.ptector me⁹/z siq̄ sunt similia. Et hec tñ nouit solū fide p auditū/z nō in tuitiue vel p visum vel attactū.

Notula XIIII

Existimo q; simili manuductione poterit christianus etiam quiuis rudis z literarum ignarus/induci vt transeat in affectum cordis erga domi/ num deum suū/z ea que sunt diuina z spi/ ritualia/deserendo corpalium rerū fantas as/aut supgrediēdo eas quodā quasi trās uolatu generalis meditationis z amoris

Exemplificem⁹ adhuc aliter Desiderat aliquis saltem dū egrotat Nōne pōt hic optare seu petere medicū/ñ hūc vel illū singlariter. Sicut sitiēs appetit vinū ⁊ esuriens cibū. Nō tñ facit sepe nō phabita fantasiatione ad hoc vel illud vinū. aut ad hūc vel illū cibum Applicet meditātis cor silitudines istas p practica siue meditatōis/ꝓfesti vt offertur aliqō corporeū oculis siue meditatōis. Non quiescat in eis sed suspirando desiderādo. diligēdo. supuolare querat ad quoddā abstractuz/denudatū/vnū. Vtak corpalibus q̄si quibusdā scalis ad tēdēdū in spūalia. non quiescēdo in scala. Explicauimus iam de filio meditāte circa pfectū ignotū/de egrotoq̄/de sitiēte/de esuriente/ qui suspirāt ad medicū. ad vinū. ⁊ ad cibuz ignotos/atq̄ ad huiusmōi afficiunk ⁊ desiderant. Imo etiaz si cognouerim⁹ ihm cristum. put loquit apl's/non tamē eo mō fm carnem nouim⁹/sed vt redēptorē ⁊ saluatorem ⁊ vt dei virtutē ⁊ sapiētiam ipm recogitamus. Qui fact⁹ est nobis a deo pfectus sapientia. iusticia sctificatio. ⁊ redemptio.

Notula.xv.

Oportuto iuxta traditionē hanc/motus est Hugo dicere Quoniam aliqñ dilectio intrat vbi cognitio foris stat. Nō q amor excludat omnē cognitionez. sic enim fieri nō pōt vt diligat. prius incognitū. Gz ⁊ ipe amor vt dicit. Greg. q̄dā cognitio est. Et qualis cognitio? Certe exp̄imētalis/⁊ suo modo proportionabilis/tactui gustui/vel olfactui/ī sensibilib⁹. Vnde quāuis dicak ab aliq̄b⁹ amor esse cec⁹. hoc habet fortassis veritatez loquendo de cognitione luminosa/seu declaratiua/proportionabiliter ad visionē oculorum ⁊ aurium. Quia se manifestare non potest/aut in aliū trāsfundere/sapor ⁊ dulcor amoris per experientiā habitus/put in p̄cedenti tractatulo de meditatione. sez cordis dicebak. Rursus patet ex prioribus q̄d hz respōdere cor simplicis meditantis vl orātis. Si q̄ratur ab eodē q̄d meditādo q̄d orādo cogitz/q̄d aspicit aut quid diligit Recogito. dicere p̄t patrē meū celestez/bñfactorē meū rēdēptorēmeū. saluatorē meū iudicem dominū/immo spōsum ⁊ amicuz meū. Et ſ pergas vltra requirere. Quis ē iste pater tuus? Cuius essentie est? cui⁹ perfectionis. cuiusq̄ ꝓditionis? Rñdeat. Incomphensibilis est ⁊ infinitus. Et ideo cō phendere ipm non laboro. Satis mihi ē ipm. p statu pñtis exilij cognoscere sub eis que memorate sunt rōnib⁹. q⁹ pater. q⁹ pius. q⁹ benefactor. amicus. intimus. pulcer decorus. ⁊ totus desiderabilis/put sponsa dicit in cāticis. Vnde ⁊ puer de q̄ ꝓlocuti sumus q̄renti a se q̄lis est pater tuus. numquid pius aut magn⁹. rubibūdus aut pallidus. nudus aut vestit⁹. diceret nescio. nec ℔ scire dum in ℔ exilio dego/ꝓtendo. sciaz abunde cum nūc ad ipius pñtiam venero Hec itaq̄ cognitio sufficit mihi q̄diu ipe illic ⁊ ego istic sum⁹/vsq̄ ad tps bñplaciti sui/vt interim sic honorē sibi dilectionem/obedientiā. reuerētiamq̄ toto conatu impendam. Viuit ille cui adhuc puerulo/ suadebāt pñ parentes. vt si poma. si nuces vel cetera talia bñe vellet. genua flecteret/⁊ illa a domino deo eleuatis peteret manib⁹ At vero puero ita facieti/p̄iciebāt hec ab alto loco/vtputa a camino vel solario/applaudentib⁹ q̄si ⁊ congaudentibus puero ipsis parentibus ⁊ dicentibus. Vides dilecte fili/q̄ bonum est orare dominum deum/q̄ talia confert orantibus.

Notula.xvi.

Hec via videt plana. cōmunis. regia. sine periculis. sine difficultatibus. sine offendiculis vbi veritatē habet illud prouerbiū. Qui ambulat simpliciter/ambulat confidenter Hinc euenit vt simplices sine litteris rapiant celū. vbi literati ⁊ ꝓquisitores huius seculi. vbi pscrutatores maiestatis. aut inanes remanēt. aut opp̄imunk a gloria. Legimus in eccliastica hist. de q̄dam sancta femina martyre. nomine (si bñ recolo) Blādina/cū torqueba grauiter/interrogaret de multis. Hoc vnū solū rñdebat. Christiana sum. Hec ab ea aliud poterat exorqueri rñsum/ Vtinam sic fieret in omnib⁹ nobis meditari volentib⁹ in simplicitate cordis/conformiter ad apl'm. qui ait. Nihil arbitrat⁹ sum me scire inter vos/nisi dñm nostz ihesum christū ⁊ hūc crucifixū Ecce enī dum querit aliqus meditari in simplicitate cordis/ occurrūt vel naturales fantasie/vel diabolice illusiones/q̄rentes q̄s ⁊ vbi est de⁹ tuus. Audiuppham similib⁹ impeditū questionibus Exprobrauerūt mihi q̄ tribulāt me inimici mei. dū dicūt mihi p singulos dies vbi ē

ſſ

deus tuus. Audi quoq; quid respondeat/ vt et tu possis respondere similiter. Hã post/q; dixit p̃ophet̃a. Quare tristis es anima mea ꝛc. cõsequenter respondendo ait. Salutare vultus mei deꝰ meus. Hoc est deus meus est salutare/ aut saluator mei vultus qui duplex scz gratie ꝛ glorie existit. q̃si dicere vellet. Deus meus est mihi lumen gratie/ ꝛ glorie/ ꝛ omne bonum. q; si amplius curiose magis q; fructuose. importunate cogitatio interrogare perstiterit/ expellat eam ꝛ fuget meditatio tua flabello ꝛ manu simplicitate. ꝛ humilitatis/ auertẽdo ab ea ꝛ nihilipendendo tali respõso breui/ sz efficaci. Ipe est deus meus/ domin⁹ meus/ et pater meus/ qui possedit me ꝛ fecit ꝛ creatur me. Quid vis vltra?

Notula. xvii.

Audax in scriptura sacra ꝛ a doctoribus simplicitas vera/ que plicaz non habet dolositatẽ falsitatis. aut curiositatis. Sic iob simplex fuisse memoratur. nõ simplicitate que opponit̃ q̃spicacitate intellect⁹/ sed q̃ cõtraria est dolositati ꝛ fraudi affectus. Sicut ꝛ sapiẽs ait de ꝺo q; cum simplicibus graditur ꝛ cum ipsis ẽ sermocinatio eius. Sicq; faciebat pphet̃a loquẽs ad dñm in sancta simplicitate. Ut iumentũ inq̃t fact⁹ sum apud te Felix q̃ taliter simplex ꝛ tale iumẽtũ esse meruit/ si tñ in via dñi. Hã fortitudo simplicis via domini. Hec simplicitas. dum diuersitatem hominum in naturalibus/ moribus/ consuetudinibus/ statibus ꝛc. recogito/ videt̃ precipue locũ habere apud cõstitutos i officijs religionũ/ ꝓpter cõmunem congregationis vtilitatem ex obedientia/ nec non illos cõmuniter omnes qui laborãt in vita activa/ ꝛ multis curis solicitudinibus ꝛ occupationibus pregrauantur. ex charitate aliorum saluti intendentes. Talibus q̃pe nõ conceditur ocium vacandi subtilioribꝫ inquisitionibus catholice legis/ neq; suppetit virtus/ facultas/ locus/ tempus ꝛc ad recolligendũ se in vnitatẽ hmõi q̃ docet̃ a phis p abstractões mẽtales scholasticas Idem videt̃ sentiendũ de maxima pte eoꝝ q̃ ꝺo sub regulari in religiõibꝫ militãt disciplina/ q̃s cõiter fatigat non modicũ multiplicitas/ plixitas/ ꝛ ptinuitas diurni pter ꝛ nocturni. Addit abstinentie austeritas/ crebꝫ ieiuniũ. lõge vigilie. mala quies. labor assiduus. supior obiurgatio. parium indignatio. ꝛ pene totius vite vna ꝛ iugis temptatio ꝛ vexatio. Clauꝫ erit pie cõsiderãti q; hec omia nõ pmittũt saltẽ vt frequẽter hũana infirmitatẽ se libere ꝛ expedite trãsferre in meditationibꝫ suis ad hmõi q̃les p notauim⁹ phicas abstractiones. Pñt nihilomin⁹ hi tales aut aliq; ex eis singulari dei gra puẽti ꝛ adiuti/ de q; minime dubitauerim/ qñq; ascẽdere sublimi⁹ atq; securi⁹/ deducẽte eos sup excelsa ipo victore deo in psalmis canentes/ q̃s plures alij/ presertim phisica/ q̃tidie scrutãtes/ vtinam non magis curiose q̃ fructuose/ scrutinia.

Notula. xviii.

Ocam⁹ adhuc aliq̃d de hoc meditationis modo/ q̃ solet a corpalibꝫ incipe/ ꝛ ea sibi substernere/ sed saluberrimũ ꝛ pnecessariũ ꝺ silũ est in eisdez nõ sistere nec pedẽ figere. Alioq̃n/ vt frene sim vel turpissima incurret desideria ipse meditãs. Assignem⁹ hoc rõnem Constat plane virtutẽ oẽm q̃ corporeis vtitur organis/ fatigationẽ ꝛ q̃ q; totalẽ in opatione sua si nimis ꝓtinuet defectionẽ pati. Constat insup ex ꝟ cogitationẽ oẽm particularem q̃ nimis ꝛ plus debito pfundat in imaginatiua vel estimatiua virtute. lesionem inferre sic fantasianti. ita vt ñ maneat dñs sui. neq; liber ad expellẽdã hmõi cogitationem. Patet hoc in oi passione radicata. potissimũ tũ in amore. put videri põt in philocapitis/ qui q̃si nihil differũt a maniacis ꝛ insanientibꝫ. Vinit adhuc q̃dã inuentis/ q̃ suã taliter fecit in vnius amore mulieris fantasiam/ q; in ripa cuiusdã existẽs fluminis existimabat se illã corpaliter videre in altera eiusdẽ fluminis ripa. vnõ satagebat natãdo venire ad eandẽ. Sed forti verbere adhibito sanat⁹ est. ꝛ fantasticã deceptioꝝ intellexit. Vinit quoq; qui aliter ꝛ castius exercens semetip̃m in legẽdis meditationibus anshelmi ꝛ eas in affectũ trahẽdo/ ad hoc deuenit ꝓpter indiscretũ laborẽ. hmõi/ vt solus aspect⁹ libri in q; ptinebant scripti sibi cum nausea post causaret horroreꝫ pariter ꝛ timorem/ capitisq; vertiginem.

Notula. xix.

Egi quidem libꝫ quendã quẽ virgo certe deuota cõposuisse dicebat De cuius dictis memori mẽte hoc

vnum diligenter retinui ꝛ notaui. quoniã id ꝑ multa expertus/dictum rectissime cautissimeq; repperi. Nihil est inq̃t magis mihi suspectũ q̃ amor/etiam circa deum. Posui hoc in lectione quadam edita ꝑ moduꝫ tractatuli de ꝓbatione verarum reuelationum typo numismatis. Est enim passionũ omniũ vehementissima dilectio/qua ꝓpter semper eget discretionis freno. Viuit mulier que castitatem cum viro ꝓprio/ miro (nec aperiendo) rigoris tenore seruabat. Hec nihilominus amori spirituali se dãs aut dare putans. carnale (nescio quid) aut fedum pati se fatebatur in corpore. Que rursus vt alie plures sub velamine deuotõnis (quale deuotionis velamẽ/magis q̃ ipsam deuotionem nonnunq̃ mulierculas ꝛ viros muliebriter cõplexionatos/vel habere vel retinere quis nesciat nõ esse difficillimũ) ad ꝑsonas aliquas de sanctitate famatas prolapsa. nũc ad hanc. nũc ad illaꝫ diligẽdas furore ducebatur magis q̃ amore/ita vt sui compos nõ fieret/nec vllis arceri mõitis posset ad moderationẽ in amore tenẽdum/q̃ nisi fortiores ꝛ virtuosiores in amore cõpescẽdo fuissent illi quos amabat viri. profecto/credendũ/res ipa in pessimum exitum nedum coram deo sed etiaꝫ hominibus vertisset.

Notula.xx.

Red ad quid fit istoꝫ cõmemoratõ Mirum vt suadeamus/ꝛ inculcemus/q̃tum fas nobis est/ne meditantis animus det se/sed accõmodet/iuxta verbum Senece/rebus corporalibꝰ cõsiderãdis. hoc est dicere q̃ ꝓnus euolare studeat ad meditationes vniuersales quales prenotauimus. Quoniaꝫ ita vitabitur lesionis virtutis fantastice periculum. ita quoq; fiet illud. Oculi mei semper ad dominum. Et consequenter illud. Quoniaꝫ ipse euellet de laqueo pedes meos. Occurrit fabula de vulpe ꝛ murilego. Quesiuit vulpis. Quot modos ꝛ circũitos sciret contra caninos insultus. Respondit murilegus. tantum vnicum. Vach inquit vulpis. Ego mille noui ꝛ habeo talibus saccũ plenum. Euenit inter loquẽdum multitudo canum venantium. Murilegus vt audiuit latratus canum confestiꝫ exiliit in arborem sursum. Vulpis vero infra fatigabunda velox pergebat circumeundo. Tandem cum fatigata deficeret pre lassitudine ꝛ canum morsibus pateret/ improperauit murilegꝰ vulpi suos multos circũitus/ atq; derisit dicens plus sibi profuisse suũ vnicum in arborem saltum/q̃ ei omẽs sui multiplices circũitus.

Notula.xxi.

Refert seneca simile aliqõ dictũ ab altero alteri phoꝫ. qm̃ plus ꝑficit vnũ morale ꝓceptum si vsu continuo in illo te exercueris/q̃ multa si negligeris vsum. Exemplũ de luctatore. Applicemꝰ hec ad ꝓpositũ ꝛ dicamꝰ q̃ bicyclus hec exercitatio meditãtis esse debet vt assidue discat ad oẽm corporalis rei intuitum/leuare sursum cor suũ/velut in vniuersalem quandã recogitationẽ diuine bonitatis. diuine sapiẽtie ꝛ potestatis. ꝛ ita de similibꝰ iuxta sensatoꝫ exterius vel interiꝰ q̃litatez/qm̃ laquei ꝛ rhetia sunt in infimis. Quid mirandũ si spũs instar auis dũ insidet morans in eis capiatur ꝛ irretiatur/sed si moꝫ euolet securus erit.

Notula.xxii.

Fuit hoc stoicoꝫ (quoꝫ seneca nõ infimꝰ fuit) institutum/vt mens virili aliq̃ ꝛ forti cogitatione animũ stabiliret/que valeret ad virtutẽ. Citiꝰ eẽt vagari per multa dũ casta sit ꝛ ordinata vagatio. Nec aũt cogitatio vel rectius meditatio versabat apũd eos circa fictũ quoddaꝫ virtutis simulachrum/qõ honestum vocabant vel honestatẽ dum sua vi nos trahit ꝛ allicit/nec ꝓpter aliud queri habet. Ast vero diuinius actũ est nobiscum/qui veram ꝛ solidam virtutis ꝛ felicitatis rem tenemus non solum imaginem/que res non sola ratione nobis/sed fide certa ꝓponitur tenenda/querenda. meditandaq; iugiter. Hanc nuducũt nos odia adhociꝑm/si ñ abutimur/si nõ signis/nutibꝰ ꝛ vmbris iheserimꝰ relicta veritate. Esset ei hoc vticq; hominis insipiẽtis ꝛ stolidi. Dicimus hoc ad inculcãdũ magis ꝛ magis. recessũ a corporaliũ ꝯsideratione diuina nimis ꝛ fixa qm̃ si eis oibus laquei sunt. decipule sunt ꝓcula sunt/pedibꝰ (iuxta sniam sapientis) insipientium. Dicet aliq̃s. phibes igit̃ fieri imagines aut intueri. phibeas ꝯsequenter

ll ꝛ

necesse est z litteras/z ita ꝙd reliquū erit meditatiu. Rñdemus ꝙ imaginum nec vsus nec intuitus phibet/sed talis inhesio ꝙ meditatis cor ne sursum ferat ꝙsi circūligatuz funibus aut inuiscatū detinet. Supuola/re igit frequenter nitatur etiam si recidere crebro cogatur.

Notula.xxiii.

Extimescimus in nostro multiloqo causare cui ꝯ fastidiū/nihilomin⁹ quia solet inexercitatis ad quales est sermo ꝑsens/ꝑficere ꝑticularis exemplificatio. Subiungam⁹ exemplū boc vnuz de plurimis. Et qñ dicente sapiente. Jnitium sapientie timor dñi. Detimore domini constituamus ante meditatōnis nostre oculos. exemplum illud celebre a quo cepisse dicitur ordo carthusien. Mortu⁹ est quidā magne reputationis mgr apō scholasticos. Parabant exequie i templo. Venit vox Justo dei iudicio accusatus sum. Dilata est sepultura in diē alterū. Tūc audita est vox. Justo dei iudicio iudicat⁹ sūz Tertia die in quā dilatio sepulture itez facta extitit/insonuit vox. Justo dei iudicio ꝺdemnatus sum. Ecce in bis est positū coram meditatis oculis iudicij tremendi. accusationis. iudicationis. z ꝺdemnationis spectaculū. Hec itaqz materialia z similia/videri ꝑnt ꝙttidie apō vtrūqz fox / ecclesiasticū scz z ciuile. Que cor meditatis potest spūaliter quasi ꝙttidie intra se practicare/vt se ad diuinū timorez sic excitet. Attamē inter hec ad sedē misericordie que teste beato Jacobo superexaltat iudiciū tremebūdus z fiducia nō destitutus appellet. dūmqz miserēdi tps est. toto illi cordis affectu se submittat. Sic predictū de mēdicitate spūali scripsimus in vulgari ꝙtenus exemplo mēdicoz manuduceremur elemosinas spūales ꝙrere multo magis. seduloqz affectu mētis. Sic in sensu lrali psalmoz Dauid ex se docuit. Sic pia ꝙdā mulier dolorē de ꝑdition filioz/retorquebat sup aīe sue/suisqz/z aliorum spiritualib⁹ angustijs cogitādum/acita ꝓuide z salubriter conuertebat tristiciā tpalem in spūalem. z exꝺsequenti in leticiam. Siquidem verum est beatos esse sic lugeñ. quoniā ipsi ꝺsolabūtur. Nolum⁹ tñ in bis similitudib⁹ corporeis figi. sed ad spiritualia consideranda sine loco/sine situ/sine colore/sine eqz figura/cōtinuo meditatione cordis reflecti.

Notula.xxiiii

Explicauerim⁹ z si nō vt voluimus. tñ vtcunqz ꝓut valuimus. licet nō satis/modū simplificādi cor in meditationib⁹. Sed an satis expleuerim⁹ iudicet cui placet. Sed z impfectū nostrum suppleat de⁹. qui solus sensum aperit vt intelligant scripture neduz que in libris. sed etiā que in vniuersis creaturis ꝑ varia descripte sunt exempla/ꝙtenus ad dei legant bonorē. nr̄am edificationē. z ꝑ consecutione felicitatis eterne. Porro quicqd hic edoctū videt super simplificatione cordis traduci poterit faciliter ad cordis stabilitōnem. de ꝙ dicit aplus. Bonū est gratia stabilire cor/dum docet cor vel stare in deo/vel non el ōgari diutius ab eo. vt sic ibi nostra fixa sint corda vbi vera sunt gaudia Trabi siliter pōt ad cordis mūdificatiōez De qua Dauid. Cor mūdū crea in me deus. Que mūdificatio fit cū ipm cor a multis/z ꝑcipue cū (licet difficillime) a fantasmatū corporaliū ymagio/visco vmbra/seu fuligine/assuescit separari Posset denicz sub simplificatione cordis/introduci directio vel rectitudo cordis. Sed erit sup hac re ꝑticularis dño volente decisio. De ꝙ rectitudine est illa ꝓpsalmiste exclamatio. Quā bonus isrl de⁹. bis ꝙ recto sunt corde. Et itez Cōfitebor tibi i directiōe cordis. Finit

Carmen de simplificatione cordis.

Vlis vez liber ꝺgnoscere simplificetur.
Cor sursum remeās/infima despiciat.
Materie trahit infectas res conditiones.
Quo magis a summo/distat origo sua.
Hoc in sole notes z lumine/sed viceuersa.
Dum redit ad primū/spūale sapit
Mēs bois mōm/sua ꝓ simulacra receptū
Sensib⁹ effigiat spūi similem.
Spūs est nēp e qō gignit spūs/Jsta.
Mētis ꝺditio libera/primo fuit.
Principiū reb⁹ primū speculando creatis
Obūce cū nullo crimie lesa iacet/
Jnficitur carnis oculus/sed ebet ratōnis/
Cōtemplatiuus lumine pene caret.
Par fit iumētis/z corpe mersa grauat.
Declinus stolidā viz bñ visit humū.

A

Incipit tractatus

doctoris ꝓsolatorij magistri Johannis de gersonno Cancellarij parisien. de directione seu rectitudine cordis.

Confiteor tibi in directione cordis. Pollicet ꝫ psalmista personā in se gerēs anime cuiuslibet fidelis deuote/ loquētis deo ⁊ ꝓfidentis in eo. Vtpotius hebraico more futuꝝ indicati ponit hic optatiuū loco. q̄si vox sit nō pmittētis ꝫ optātis. atq; orātis/ cū dicit. Cōfiteor tibi in directione cordis. Proclamat i eodē spū raptꝰ in anagogicos excessus qui psallēdo ait. q̄ꝫ bonꝰ isrl'de⁹/ his q̄ recto sūt corde. Felix plane cor directū ⁊ rectū i dño ꝫ in directione ⁊ rectificatione crebrius beu fallimur putātes nos rectū cor hr̄e/ cū varie distortū ē. q⁹ iusticiā nr̄am volentes statuere/ iusticie dei nō sumꝰ subiecti. Propterea diligēter attēde tu meditans quēadmodū deo ꝓfiteberis in directione cordis. Vide q̄d seq̄tur. In eo q⁹ dixisti iudicia iusticie tue. Hiꝝ vero si q̄s gloriari audeat se didicisse iudicia iusticie dei/ q̄ sunt vtiq; abyssus multa. q̄ incōprehensibilia/ q̄ ⁊ terribilia sunt sup filios hoim. ꝫ pfecto satꝫ est cordi saltē fido ⁊ simplici/ nō curiosa pscrutatione sed hūili deuotione/ ꝓfiteri deo cū ꝓpha dicēdo. Justus es dñe/ ⁊ rectū iudiciū tuū. Item iudicia dñi vera iustificata in semetipa. Et rursus iusticie dñi recte letificātes corda.

Consideratio. I.

Fundamentū igit directionis cordis/ ē meditatio rectitudinis diuine iusticie/ q̄ est ꝓpetua ⁊ ꝓstās voluntas reddēs vnicuiq; q⁹ suū ē. Hinc enim ꝓsurgit ordo. Qui est pariū dispariūq; rerū sua vnicuiq; tribuens dispositio. Hinc ꝓsequēter ordꝰ pax. q̄ nihil aliud ē q̄ꝫ ordis tranq̄llitas/ ꝓterea bene enūciatum est. q⁹ opus iusticie ē pax. ⁊ q⁹ iusticia ⁊ pax oscullate sunt.

Cōsideratio. II.

Esset aūt gratissimū hāc p singulas res meditari iusticiā. ordinē. ⁊ pacem. sed transeat meditatio cordis/ vt dirigatur ad participatam iusticiā/ que describitur habitus vel quasi habitus per quem inclinatur cor habentis ipsum/ reddere vnicuiq; quod suum est. Quam iusticiam diuiserunt philosophātes in commutatiuam ⁊ distributiuā/ q̄uis nō defuerint qui iusticiam dicerint omnem virtutē. Recte ꝓrsus. si de legali iusticia sub generalitate locuti sunt. q̄ quidē rō est reddere vnicuiq; qđ suū ē. Cōtinet itaq; sub ꝫ ambitu virtꝰ ois tam prudētia que ē recta rō agibiliū/ q̄ꝫ tempantia q̄ ē moderatrix passionū ꝓcupiscibiliū/ q̄ꝫ fortitudo q̄ est mediatrix inter audaciā ⁊ timorē/ q̄ꝫ iusticia. put ē ꝓticularis virtꝰ respiciēs ꝓmutationes in pcīs/ ⁊ distributiones ꝓ meritis quatinus recte fiant.

Considera. III

Posset ꝓfestim fieri ꝫmo de directōne cordis in hac pticulari ⁊ duplici iusticia/ cui solet aduersari quasi duplex pestis lenfera. Cōtrariat itaq; cōmutatiue ꝓtractus vsurarius q̄ ad temporalia/ ⁊ simoniacus q̄ ad spūalia. ꝓrro iusticiā distributiuā vulnerāt ⁊ inficiūt ꝓmotio remūeratioq; male meritoꝝ in rep. ecclastica ⁊ spūali. Sed videam⁹ in ꝓmis velut in radice vel fonte qnid cordis sit rectitudo. seu directio.

Consideratio. IIII

B

Directio cordis attenditur penes conformitatem ad rectitudinem ꝓme ⁊ vniuersal regule/ quam eē cōstat inobliquabilem/ nec a rectitudie prorsus flexibilem/ quēadmodum tortuosa redigunt ⁊ rectificantur ad normam rectā per applicationem. Et quoniaꝝ natura tota dirigitur in suis motionibus ⁊ actiōnibus ad hoc agente infallibili ⁊ inobliquabili. naturam omnem directam ⁊ rectam (vt talis est) fore necesse est. Et hoc est corollarium seu pozisma pulcerrimum. Propterea concluditur a sapiente/ ⁊ apud boetium a phia. q⁹ sapientia attingit a fine vsq; ad finem fortiter ⁊ disponit omnia suauiter.

Consideratio. V.

Hanc vero directionem nature/ vocauerūt aliqui philosophorum/ circulum intelligibilem primi boni ad creaturam/ ⁊ rursus creature ad suū ꝓncipium. Et hec meditatio non est discors a nostra si ꝓsideretur huiusmodi recursus

seu reuersio qui vel que fit tāq̄ reflectatur radius rectus vel perpendicularis in seip/so de deorsum in sursuz/vnde prouenit fortificatio mirabilis in natura/quod in speculis probatur per exemplum.

Consideratio.VI.

Hanc igitur nature directionez z reuersionem ad suum principium si inobliquabiliter/haberet humana voluntas pro statu presenti.eam quippe in gloria habebit sed in inferno ab hac rectitudine tota deficiet. Nunc autem duz in via sumus dirigitur aliquando/sed frequentius deorquetur per peccatuz ab hac directione/redditurq̄ tortuosa.ita vt non sit cum deo suo rectum vel directum cor ei⁹ Sicut in plurib⁹ sacre scripture locis verba huiusmodi sonant.

Consi dera.VII.

Hauerunt qui dicerent hanc rectitudinem cordis ad deum esse/vt vel/let homo quicquid vellet deus/z ꝑ aliud vel aliter. Alijs visum est q̄ volūtas dei non obligat voluntatē creatā ad imitationē sui z conformitatem/z pconsequens nec ad suā rectitudinē/nisi primo sit cognita dei volūtas ipa Et deniq̄ q̄ ad eius imitatiō obligek sub ꝓcepto affirmatiuo vl negatō. Quod aliqui sic explicāt vt cor hominis teneatur velle illud quod scit quod deꝰ vult ipm velle/z hoc non solū ꝓsultiue vel permissiue/sed preceptiue vt dictū est. Reducitur ergo ꝑm istos tota cordis rectitudo ad rectitudinem implerionis diuinorū preceptorum/que sunt iudicia seu dictamina diuine iusticie.

Consideratio VIII

Hauerunt quoq̄ quibus hoc nō satis dictum ample videbat. Distinxerunt igitur triplicem in homine voluntatez accepto large vocabulo/ꝑm triplicem in homine cognitionem. Est enim volutas seu appetitꝰ sensualis/q̄ potest aliqualiter ideo dici volūtas qua aptus natꝰ est obedire rationi/iuxta aristotilis verbum conformiter ad illud dictuz de cayn. Sub ter te erit appetitus tuus/z tu dominaberꝭ illius. Non sic autez est in appetitu sensuali brutorum/que non habent rationem directricem sibi adiunctam/ꝓpterea passiones sensitiue non eis imputātur nec dicuntur turpes. Ut superbia in equo.ferocitas in leone.timiditas in lepore/astutia in vulpe z sic de alijs similibus. Est z alia volūtas vel eadem sed aliter considerata que consequitur cognitionē rationis inferioris quā appellant sancti velut mulierem respectu portionis supioris quā virū dicūt. Hec respicit leges temporales z cōclusiones que colliguntur ex sensibus. Sed portio rōis que superior dicitur conformatur ad leges eternas. ꝑm has dicitur ꝓprie voluntas rationis.

Consideratio.IX.

Dicunt consequenter ꝓdicti q̄ volūtas cōsequens iudicium rationis superioris z directionem eius debet semper ita esse conformis diuine volūtati q̄ nunq̄ in aliq̄ sibi remurmuret. nec de damnatione hominum/nec de ꝑmissione peccatorum/nec de gratie subtractione Immo nec de sua futura damnatione/si illam deus disposuerit iusto suo iudicio/venturam/sed dicat humili corde sine murmure/id quod apud damnatos z per eos dici non potest. Justus es domine/z rectum iudicium tuum/cum ceteris similibus. Non q̄ homo simpliciter z absolute debeat aut possit de lege ordinata consentire in dānationem suam/sicut nec in peccatum vel desperationem. Sed hec ita sub conditiōe ꝓponuntur. Quamuis nō expediat apud multos tales interrogationes particulares sibi formare/vel in eis deliberando diu stare. Hoc tamen potest fieri vt ꝑm iudicium rationis superioris nolit in aliquo remurmurare diuinis dispositionibus/quod facilius est q̄ positiue ea laudare z approbādo in ratione eis gaudere.

Consideratio.X

Ozro quo ad voluntatem aliā duplicem/quo consequitur iudiciuz rationis inferioris z sensualitatis potest fieri q̄ bonus filius(sic loquitur augustinus)velit patrem suum viuere/quez deus vult mori/propter quendam naturē tractum z colligationem ad ea que temporalia sunt. Oportet nihilominus hanc duplicem voluntatem si debet carere vitio/se resoluere tandem in eam que sequitur iu/

dicium rationis.

Consideratio.XI.

Haplius addamus. Quia natura delectatur in mediis & tristatur in extremis. colligitur ratio speculatiua canticorum & psalmorum/qui quando eę collaudant rectos corde/& ad leticiam et collaudationem prouocant/vt ibi. Letamini in domino & exultate iusti. Et gloriamini omnes recti corde. Et iterum. Lux orta est iusto & rectis corde letitia. Cōingūtur autem iusticie & rectitudo cordis ratione predicta Quoniam iusticia medium tenet/& consistit in quadaz rectitudine scōm quam debet rectificari coz atęz dirigi

Considera.XII

Attendendum est nihilominus q̄ rectitudo voluntatis humane pro statu vie non stat in indiuisibili/sicut rectitudo volūtatis dei. Et sic stoici posuerevoluerunt dicentes equalia esse peccata/quoniam eque deuiat vnum a rectitudine sicut alterum. Exemplum de linea paz torta vel obliqua. Stat igitur ex moderatione iustitie per diuinam misericordiam que superexaltat iudicium/q̄ rectitudo voluntatis humane latitudinem aliquam cōpatiatur/infra quam voluntas stans/dicet semper recta/cęuius ad centrum indiuisibile iuxta modum loquēdi predictoz nm/ nō pertingat.

Consideratio.XIII

Rursus infra latitudinem banc p̄ miserunt aliqua peccata venialia/ dicentes ea non esse contra rectitudinem diuinoz preceptoz um/que sunt di iusticie seu iudicia participata/sicut nec esse dicuntur contra caritatem. Quia non extinguunt eam. Sunt tamen peccata venialia quedam obliquitates/a mediis per que facilius & rectius tenditur ad finem. Non autem tollunt rectitudinez finis. Et si non perimunt illam /prepediunt tamen plurimuz. super qua re loquitur tractatus alter de vita spirituali docens cęteruz & quouscz vota & precepta ordinum seu religionum obligent & se extendant.

Considera.XIIII.

Descendamus cōsequenter ad particulares casus aliquos quoniam sermones particulares in moralib⁹/ dicente aristotile & teste experientia/magis prosunt aut eruditunt/quēadmodum videre est in p̄ceptis medicine/neęz tamē oportet tē ptare de singulis particularib⁹. quoniā infinita sunt & ō nec differere necesse. Sed in primis sicut directio cordis tendit & terminatur in deū sic ab eodē habet ortum tē.

Vide cōsequentiā in tractatu de oratione & eius valoze parte tertia.

Considera.XV.

Genuit nos ecce plus sperato verbū de directiōe cordis in oratione cū annexis. Ad quoz elucidationem ampliorē pficit tractat⁹ de meditatiōe cordis/& alius de ipius stabilitione. veniam⁹ p̄seqnter ad alias particulares actiones. Et in p̄mis videam⁹ q̄lis eē debeat cordis directio in adoratione imaginū/qm̄ abusus videt eē mult⁹ apō laicos & seculares/ imo & nōnūcz apud litteratos & religiosos/qui vnā imaginē citi⁹ adorāt cęq aliā. Et h̄ solū q̄z vel venustioz/aut pulcrioz/aut ornatioz Unde loquūt ad illā velut si intelligat. Directio finalis ꝺ sulēda & sepi⁹ inculcāda atcz p̄dicāda talib⁹ in his & in pluribus alijs/ē q̄ hēant intentionē generalē faciēdi in huiusmodi adoratoib⁹/illud qō intēdit facere ecclia/quod cz plati doctoz es & sancti patres hmōi instituentes & tolerātes facere intenderunt/nec figant directionem sui cordis vel intentionem ad aliquod particulare/quin semper habeāt cordis promptitudinem ad faciendum ea in his solum que ecclesia & superiozes nostri ac priozes fieri tradiderunt atcz docuerunt.

Consi XVI

Transeamus quocz statim vltra ad alios cultus sanctoz um/qui plurimum supstitiones habere videnť/ ita q̄ nouena fiant/& nō septimana/vel q̄ntana. Quod offeratur tale munus/vel tale Sic gallus pro pueris/gallina pro puellis beato Christofero vel Johanni baptiste quod ad sanctum Rupertum pro morsu canis rabidi fiant innuentur particulares obseruantie/que nullam videntur habere rationem institutionis. Et ita talis ritus transit in superstitionem que nihil aliud ē

q̃ vana religio. Dicitur autem vana quia caret ratione z effectu. Similiter est de h̃ q̃ sanctus Anthonius plus habeat virtutis in curando sacrũ vt aiunt ignem q̃ alĩ sancti. Rursus idem est hoc q̃ in hac ecclesia dedicata beatissime virgini/ipius virt⁹ sit potentior/q̃ in alia ad faciendũ miracula/z succurrendum inuocantibus se/z hoc p̃sertim rõne tal' vel tal' imaginationis sue vel ratione solite peregrinationis illic continuate/z sic de similibus absq̃ numero

Consideratõ XVII

Considerandũ est igit̃ q̃ paucissimorum est ad diuina se erigere vel leuare/nisi p̃ corporalia. Q̃z nec confidentia de deo z sanctis faciliter a multis habetur sine quadã speciali obseruatione z frequẽter corpalivel imaginatiua. Talis tamen imaginatio fortis z cõfidens de diuino auxilio licita est z meritoria q̃uis consurgat per media vel exempla corporalia/z per quasdam actiones extraneas/que mouent adiuuãt/z augent imaginationez ad spem vel p̃fidentiã de obtinendo salutẽ put z medici dicunt. videlicet imaginatiõz fortem facere casum vel etiam liberationẽ

Considera. XVIII.

Duplius distinguendũ est de obseruationibus circa cultum dei z sanctorum/q̃ alique obseruatões huiusmodi sunt manifeste licite/immo z obligatorie/quas videlicet tradidit ecclia. Alique sunt penitus illicite z demeritorie/q̃s ecclesia reprobat per expressum. Alie autẽ sunt medie que de genere suo nec bone sũt nec male sicut leuare festucam in templo Sed fiũt moraliter bone aut male per appositõz circũstãtia z p̃sertĩ intentõis z finis

Similis potest fieri distinctio de credẽdis q̃ aliqua sunt firmiter credenda. Alia eque firmiter discredenda. Alia vero que sine periculo possunt vel credi vel non credi. Ceterum de obseruantijs primi z secũdi generis potest z debet fieri secure prediccatio/scilicet quãdo sunt expresse per ecclesiam z doctores vel approbate vt reproba te. De alijs vero tertij generis cautissime p̃dicanduz est vt nec nimis generaliter assertiue z absolute approbentur/z p̃sertim q̃ si cadãt sub p̃cepto vel fide certa/ueceti/ am reprobẽtur absolute z simpliciter quasi sint peccata que non possunt bene fieri/z que obligent ad non credendũ.

Consideratio. XIX

Rursus aduertendum q̃ apud simplices qui videntur bone fidei/et in alijs religiose viuentes/obseruantes ecclesiasticam disciplinam z doctrinaz agendum est potius ad rectificationẽ actõnum suarum/z ad bonam interp̃tationem iuxta intentionem bonam quaz habere debent. q̃ damnentur/vel arceantur deserere suas cõsuetudines/p̃sertim per illos qui non sunt tante auctoritatis/q̃ possint sine scãdalo tales obseruatões extirpare. Secus forte vbi adueniret auctoritas prelatorum vel pape vel generalis concilij. Vnõ z quando p̃dicatur nimis acriter contra obseruationes talium personarum/que de uote sunt in multis alijs/ potest consurgere in ipsis quedaz pusillanimitas/atq̃ oriri ex hoc in peruersis maior arrogãtia irrisiua bonorum z simpliciũ huiusmodi/aliarumq̃ deuotarum personarum.

Consideratõ. XX.

Dadatur adhuc circa dictas obseruationes p̃sertim ꝓpter illos qui sunt depressi in intellectu. acrudes ad capiendum subtiles resolutõnes nostre fidei z catholice religionis/prout tactum ẽ supra de p̃sideratione decimaseptima. Addatur inq̃ z dicamus q̃ in talibus ita temperate se habeant/q̃ nec reprobẽt eos qui talia non faciunt quasi sint obligati sic facere/q̃ etiam in talibus non ponant firmaz spem suam/taliter q̃ existiment deum vel sanctos non debere eis p̃bere auxilium vel salutem. nisi obseruationes tales exercuerint/quasi sit in illis quedaz necessitas vt pereas z nõ aliter inducatur deus z sancti id facere quod petuntur. Possunt tamẽ existimare vel sperare cum pietate fidei z religiõis christiane/ q̃ reuerẽtia exhibita õo z sanctis per huiusmodi obseruatiões/eis vtiq̃ placeat.

Consideratio XXI

Confirmãtur per p̃missa exempla que videmus in ecclesia. Quia cõmutauit ecclia multos gentilium ritus non eos penitus auferendo/sed intẽ

tiones fidelium circa hmõi in finem bonũ dirigẽdo. Datet ꝺ de festo purificatõis qõ ideo candelaria vulgo ꝺr. qz portant candele ardentes illa die in honore purissime z lucidissime virginis Marie / q̃ pri⁹ portari apud gẽtiles ꝺsueuerãt in veneratiõez cuiusdã dee / z in lustratione vrbis romane Sic solẽnitas ꝓmediei mẽſ sexti / q̃ quondã in honore octauiani augusti fiebat / cessit in eccl'ia in honorẽ receptionis carbenarũ ꝓncipis apl'oz. Secundũ ꝺsimilẽ ꝺsideratiõnẽ apud ꝓncipes christianos possz hodie tolerari celebratõ natalis sui, ĩmovt meritorie pagi / dirigẽdo videlicet intentõnẽ suã ad spũalem natiuitatẽ regeneratõis sue p sacz baptisma / gl'ificãtes deũ q̃ gr̃am baptismi ꝺtulit. Sic etiã encenia q̃ dant ꝓmo die ianuarij tolerabilit fierẽt / si dirigerẽt intẽtio ad illud enceniũ gl'iosum z p̃cipuum / qõ xp̃us ihesus de⁹ z dñs nr̃ nobis donauit in sui bñdicti nois ꝓpositiõe. qõ vtiqz nomẽ est iesus / salutẽ ꝓportãs / atqz i sui p̃ciosi sanguinis effusione / quã in circũcisione inchoauit / sed tũc ꝺsummauit. qñ in ara crucis cũ latrone. z clamore valido seipsm totũ p nr̃a salute deo patri in sacrificium obtulit / z exaudit⁹ est p sua reuerentia. Sic fit intentionẽ rectificãdo multa erũt religiosa / que alias forent supstitiosa.

Consídera. xxii.

Aduenient studiosus doct⁹ z pi⁹ animus in talib⁹ obseruationib⁹ q̃ de se non sunt male / q̃sdã rõnes vel directiões cordis / q̃ faciũt obs'uatões hmõi nedũ licitas sed etiã meritorias. Et sic nõ est ncce in obseruationib⁹ p eccl'iam datis q̃ simplices z laici cog̃scuut taliñ rõnes / q̃ in aliq⁹ vix pñt alit reddi / q̃ q̃ sic placuerit legislatori / vel eccl'iastice consuetudini. Sic multo magis in ꝓposito dicendũ est / q̃ sufficiãt leues ꝺiecture / si dicãt nouenaria potius q̃ duodenaria / ad honorem nouẽ vicz ordinũ angelorz. Et q̃ fiat pegrinatio ad istã eccl'iam magis q̃ ad illã / ob'maiorẽ deuotionẽ fideliũ. Et q̃ deus vult i variis locis / z diuers̃ sctis / varie z diuersimode venerari. stãte tñ in his sp vere fidei solidítate z itegritate. Hz z q̃ pulli / vel panis vel vinũ / vel equi / vel imagines certe / vel aliq̃ silia certis ritib⁹ offerant / totũ cedit in honorẽ dei z sanctorz / z ad sustentationem eccl'iasticorz miníſtrorz / dũmodo in his et in alijs nõ addat ꝓsitue z ꝑticulariter certa intentõ ꝓpria / z omnino ꝺtraria diuine religioni. Consulendũ est igit vt stent in directione z intentione generali / faciẽdi idez qõ placitũ sit deo / nec in talib⁹ nimis multum se subtilizent.

Consídera. xxiii.

Rursus ad elucidationẽ ꝓmissorum ampliorẽ addendũ est / q̃ nõ passim ꝙratur tentari deus per inuocatiõnem sanctorz suorz / vel oblationes eis factas. q̃si debeat semp statim facere miraculose illud qõ petit / psertim qñ est tñmodo bonũ tpale adipiscendũ. vicz qñ est p acq̃rendo aliquo cõmodo / vel p euitãdo incõmodo / sic̃ solent facere plurimi q̃ p q̃libet re q̃tumlibet ꝓphana z modica / querũt a deo z sanctis eius operationẽ supnaturalem q̃uis oppositũ illi⁹ qõ ipsi petũt cadat frequẽtius ad salutẽ ipoz spũalez / sicut est infirmitas / vel aliq̃ in bonis tpalib⁹ aduersitas. Est ẽni inuocãdus deus maxime p eterna salute animarz / z p medijs ad illam p arma iusticie a dextris z a sinistris / p diuitias / p pauptatem / per bonam famã z infamiã / quẽadmodũ supmus noster medicus magister z rector nobis vtile esse nouerit. Itaqz / sicut dici solet / a magno magna petenda sunt z speranda / atqz aliquid solidiz seu permansurum / ne forte videatur deus coli solum vel amari ꝓpter questum temporalium que vilia sunt et ilico vtiqz ꝑitura.

Consídera. xxiiii

Contingit autem deum tentari dupliciter. vno modo sine necessitate / vel absqz magna vtilitate. q̃ tentatio dicitur curiositas. Alio modo quando dimittitur auxilium humanum / quale posset haberi / videlicet dum fiat illõ quod naturaliter vel humanitus fieri potest. Et hoc vocamus facere quod in se est. Ad primum spectat / cum homo vult per aliquas oões vel ieiunia acquirere scientiã aliqz occultorum / vel eorz que non sunt sibi vl statui suo competentia / vel vt habeat gratias aliquas gratis datas / que nõ sunt vtiles ipi peteti / sz magis iutiles forte z nocie vt q̃ hõ speret dicẽdo hanc vel illã oõnem

q̄ non incurret tunc infirmitatez/vel q̄ sic habebit diuitias/vel prosperabit in mercaturis/vel etiaz in spiritualibus/ exemplificādo q̄ videlicet videbit ante mortē oculis corpalibus beatissimam virginem aut aliquem sanctorum/vel aliquam sanctaz/ z ita de reliquis. Que omnia friuola sunt. nec habent quicq̄ roboris aut fundamenti.

Considera. xxv.

Horo aliquibus nihilominus licitum est expectare aliqua quasi per miraculū cum recursu ad deum et sanctos eius/qualia sic expectare sine cooperatione propria alias nequaq̄ foret licitum siue laudabile. Et hoc in multis casibus est consideratione dignissimum. Unde si simplices homines non haberent predicatores z instructores super credendis z agendis ad salutem pertinentib⁹/ possunt rationabiliter instructionem sui postulare a domino deo per miraculum. vtpote p infusionem diuinitus/preter nature operationē illuminari. Quia vbi deest naturale z humanum subsidium. potest immo et debet spirituale z supernaturale rationabiliter expeti z expectari/cum gratia non deficiat z vtiq̄ minus/q̄ natura/ in necessarijs. Prouenit inde forte assis q̄ multi rurales z idiote sepe citius operantur suam salutem/sine offendiculis erroris/z absq̄ deuiatione p̄ceptoz diuinoz z ecclesiastico/rum/ppter firmam deuotā z humilem spez quam in diuino habēt auxilio repositā. q̄ clerici z litterati z alij. quottidianis exercitati lectionib⁹/z admonum auditionib⁹/ quiplerumq̄ facilius errore z dolo plectuntur. Sic etiaz sepius a deo miraculose ab ecclesijs z congregationibus pastoris solatio orbatis/petiti sunt/ z adhuc licite peti possunt idonei boni z vtiles pastores z prelati. Sicut legitur de sancto nicolao z pluribus alijs.

Conside. xxvi.

Habēt p̄terea ad hanc p̄sideratione/ religiosi z solitarij q̄ deseruerūt mūdū z ea q̄ in eo sunt q̄ ad curā administrationis/tām magnā recurrēdi ad deuz in suis oronib⁹ cū expectatione diuini auxilij/sine solicitudine alterius cure q̄rendi vel vtēdi auxilio alio tpali/in faciēdo illud q̄ in se ē. Nā orādo z bñ viuēdo faciūt totū q̄ in se est. Sec⁹ eēt in bñtib⁹ administrationē atq̄ curā/siue in p̄sidēdo vt reges z iudices/siue in corripiēdo z docēdo vt p̄lati z doctores/q̄les vix scire pñt sine mag̃ solicitudine z trepidatione an fecerint vel faciant quod in se est

Conside. xxvii.

Inhilomin⁹ dak p regula q̄ in oroē sua p̄sideret homo si faciat vel fecerit. pbabili p̄iectura q̄ in se ē. z q̄ ad spectat. p tūc ad se vel suū officiuz iuxta naturalē p̄cedēdi modū. Nō enī reqrit eui dētia Et si sic. tūc ferat audacter/z sine scrupulo deū tētandi. totā cordis sui directōez i deū/expectādo suū diuinit⁹ auxiliū. Quasi dicat cū iosaphat rege. cū ignemus q̄d agere debeam⁹. supple vltra ea q̄ egim⁹ aut fecim⁹/ nō solū hēmus residui/ vt oculos nostros ad te dirigamus.

Conside. xxviii.

Valet insup hec doctrina apō quēlibet optantē bonū alicui/cui tñ via nature succurrere ñ pt/vl ppē distātiā localē/vel insufficiētiā suā quācūq̄ aliā vt toto corde dirigat ad deū z sctōs ei⁹ oro suā/dicēdo dñe de⁹ me⁹ apud te est oē desideriū meū. p salute hui⁹ vel illi⁹ psone. Et nihil aliō mihi suppetit/q̄ vt tuū implorē pro ea auxiliū/put z iploro. z toto corde affecto/q̄ten⁹ tu p temetip̄m/aut certe p angelos tuos sctōs/vel saltē p boies alios/ad hō magis q̄ ego idoneos agere digneris circa talē vel talē psonā/q̄ sue salutis sūt. q̄ ego neq̄q̄ sufficio iplere docēdo/monēdo/hortādo/corripiendo ꝛc. aut alias put vnctio ei⁹/q̄ docet de oib⁹/inspirauerit/orando

Considera. xxix.

Addamus p directiōe cordis/circa crudelitatem eoz que narrātur in scriptis verbis ex legendis sanctorum/z aliorum gestis/siue illa sint miracula/siue excellentis gratie merita/ que fanere videnť christiane religioni/z hominum proficere edificationi. Similiter quoq̄ circa indulgentiarum adeptionem per tales vel tales orationes/vtpote q̄ dixerint q̄n q̄s pater nr̄ z aue maria coram imagine beate crucis. habebit mille dies/ vel. xx. an⁹

nos indulgentias. Similiter etiam circa denunciationes futurorum per illos qui videntur deuoti et religiosi. Similiter de nicis circa visionē quorundā somniorum pro iuuandis mortuis/vt q videatur pater admonens et petens tot et tales missas aut elemosinas vel peregrinationes pro sua liberatione. Circa hec itaq et simillia multum caute procedendū est/ et prouidendum ne apponatur firma vel pertinax credulitas propter erroris periculum/neq etiam oportet huiusmodi omnino et pinaciter dissentire/nec etiam penitus cōtemnere et reprobare. Est igitur ambulandū in his via media et regia/i q dirigit deuotō illa quā vocam⁹ pietatē fidei/cuius ꝺditio est accepta/re illa p modū cuiusdam ꝓbabilitatis et amoris/que videntur religionez christianā et dei dilectionem confouere/vel ad ipsas incitare et accendere.

Considera. xxx.

Vide in predictis casibus et similibus potest homo amplecti talia et similia q inducta sunt/non tanq necessaria ad credendū vel operādum/sed tanq aliq que possunt aliq̄d vtilitatis afferre si recogitent aut pficiantur. Exempli gratia. Si dicam quinquies oratione dominicā cum salutatione angelica/coram imagine crucifixi/possum sperare de diuina misericordia. Quod si nō tantas quante ibi asseruntur saltem aliquas consequar indulgentias/deo indulgentiarum domino notas. Similiter si fecero quedaz opera pia pro anima patris mei/exviso somnio/non quasi obligatus sed pie admonitus. presumendum est q vtiq melius agam visioni satisfaciendo/q eam penitus contemnendo. Et ita consimiliter intelligendo ꝓpter cautelam maiorem de prenunciatione futurorum/et de opatione miraculorum/in quibus vtiq reuerentia diuine misericordie et potestati omnipotentis dei principaliter est exhibenda.

Ceruntamen prelati et doctores debēt vigilantiores et cautiores esse in premissis q simplices/vt prouideant vt talis pietas fidei si plus debito excesserit/et non scōm scientiam/vergat tandem in detrimentum fidei ac superstitionem intolerandam. De ita q poti⁹ in publicis ꝓdicatōibus et exhortatōibus talia restringere/q ꝑ appbādo dilatare. Tum propter pronitatem hominuz ad superstitiones. Tum quia solennis predicatio doctorum/talibus simplicib⁹ alias afferret fidem/et augeret/in his q̄si vera sint et de necessitate credenda/eo q a tam magnis hec approbare quasi intellexissent. Tum tertio quia satis suppetunt exempla pietatis fidei et religionis christiane in scripturis sacris et hystoriis auctenticis/sine multiplicatione huiusmodi noyorum superfluorum/que nec soliduz satis habent fundamentum cui possit sic cum talibus quis inniti/quin immineat multiplicis casus periculum. cum deuiatione a principali fidei fundamento. Quemadmodum videmus in simili. in regionibus aliquibus. de censuris et legibus adinuētis circa particulares obseruantias. quandoq nec ad salutē necessarias/q videlicet sepe preferuntur legibus dei et euangelicis/immo et hocipsū manifeste videmus in decretis et decretalibus. vnde et seuerius punitur quandoq monachus sine cuculla incedens/q adulterium aut sacrilegium cōmittens. Et grauius plectitur agens contra vnuz pape decretum/q delinquens contra diuinum ꝓceptum et euangelium. Juxta illud christi ad phariseos. Irritum fecistis mandatum dei/propter traditiones vestras

Considera. xxxi.

Consequenter in administratione spiritualium quorumcunq directio cordis vtilis est et valde necessaria/propter duo principaliter. Primum est detestatio et ampliatō simonie facta per aliquos doctores iuris canonici. Alteruz est vsus communissimus qui ad oppositū esse videtur iurium canonicorum de simonia loquentium/ita vt nisi reperiatur exit⁹ aliquis per directōnem cordis/vix inueniatur inter dispensantes vel suscipientes spiritualia qui tutus et purus esse videatur. Qua super re editus est tractatulus et inducta distinctō propter illos qui dicunt cōmitti simoniam si dentur spiritualia intuitu vel interuentu alicuius commodi temporalis presertim re secuta

Conside. XXXII.

Tractꝫ resoluendo materiã possu⁹ mus inuenire distinctõnẽ quadru plicem de intuitu vel respectu com modi temporalis pro spirituali. potest enĩ intuitus ferri ad temporale commodum. Primo tanꝫ ad precium rei spiritualis/q̃ si fit adequatio valoris vnius rei ad altera sicut est in emptione ⁊ venditione cuiuslibet rei. Potest secũdo ferri intuitus/ad cõ modum temporale tanꝫ ad motiuũ principale dandi spũalia. vel ad finem vltimũ in quo sistit intuitus spiritualia conferentis. Potest tertio ferri intuit⁹ cõmodi temporalis tanꝫ ad motiuum minus principale/vel ad finem subordinatum sub vltimo fine. Potest quarto ferri intuit⁹ commodi temporalis tanꝫ ad rem debitaz iure diuino pro sustentatione illius qui spũalia subministrabit. iuxta doctrinã christi ⁊ apostoli. Quoniam dignus est operarius mercede sua.

Conside. XXXIII.

Vnc ad ꝓpositum dicamus pro responsione succincta ⁊ solida/q̃ p⁹ mus intuitus ⁊ secũdus sunt vere simoniaci de iure diuino ⁊ humano/⁊ si cõ currat error intellectus q̃ scilicet talia possint fieri/sicut in primo dicitur/vel q̃ licite fiant sicut ponitur in vtroꝫ modo. tunc incurritur heresis proprie dicta si sint pertinaces. Dicimus consequenter q̃ si feratur intuitus tertio ⁊ quarto modis ille potest esse licitus. immo etiam laudabilis meritorius ac debitus. hoc tamen attẽto q̃ obseruetur illud apostoli. Ab omni specie mali abstinete vos. hoc est Administratio spiritualiũ facta sub altero tali intuitu/nõ appareat fieri ex modo suo/intuito primo vel secũdo/vt si non prius exerceant spũalia si non prius detur temporalia. Aut sit turpiter illa vel ista exigantur cum scandalo ⁊ auaricie nota. In quibus vtiꝫ casibus possent haberi suspecti de simoniaca prauitate sic agẽtes/⁊ h̃ p̃ suptione iuris vel facti/⁊ possent ipsi in hoc casu tanꝫ tales iudicialiter euocari.

Consi. XXXIIII

Tradit Ar⁹. q̃ in finib⁹ subordinatis vbi vnus est ꝓpter alterum. reputat⁹ vtrobiꝫ vnum. Hoc dictuz ꝑficit plurimum ad directionem cordis in premissis ⁊ similib⁹. Vt exempli gratia. Cadit canonicus ad ecclesiam vt lucretur distributiones suas. Aut celebrat curatus missam vel exequias/vt recipiat funeralia. Attendendũ est si principaliter sistat hic⁹ ille intentionẽ suam ad lucrum temporale non reducendo ad finem aliũ ꝓncipaliorẽ ⁊ spũalem. Si sic certũ est. quia ẽ peccatũ simonie. Si vero referat ad finem vlteriorez ⁊ superiorẽ ac bonũ. q̃. s. ista lucra tpalia vult recipe ꝓ sustẽtatione sua/q̃tenus nũc ⁊ posteri⁹ occupari possit circa spũalia exercitia ꝓncipalit. Hec ẽ intentio cordis recta ⁊ bõa. Sed attẽdat diligẽter hõ ne mẽtiat iniq̃tas sibi. Qõ ex varijs signis potest q̃s in seipo ⁊ in alijs cognoscere

Conside. XXXV.

Visum ẽ aliq̃b⁹. q̃ si canonic⁹ vadat ad horas lucratiuas. alias nõ itur⁹ q̃ hoc sit signũ euidẽs q̃ ad eccl'iaz simoniace prauitatis. ⁊ q̃ intentio talis nequeat eẽ recta. Attamẽ hoc nõ oportet ita ꝑ dici. Alioq̃n seq̃ret⁹ odẽnato q̃si tot⁹ status tã clerico⁹ q̃z religioso⁹ atꝫ secularium Cõstat q̃ppe q̃ nõnũꝫ carthusien. in certo ꝓuẽtu suo/certas dicẽt exeq̃as ꝓ certo defuncto. q̃s saltẽ ꝓ tali. alias ñ dicerẽt si non aliq̃s inde fruct⁹ tpalis eẽt secutur⁹. Et iuste. Silr ẽ de alijs religios. necnõ d̃ secularibus canonicis ⁊ curatis. ⁊ de oi generaliter hoim statu i eccia dei. Hic nec opifex ageret q̃ sue artis sũt sine spe lucri. Pot itaꝫ eccl'iastic⁹ ad eccl'iaz ire sub spe lucri mõ pdcõ et ꝓ tũc nõ itur⁹ sine tali spe/sz i alijs se occupatur⁹ dũmõ sit intẽtio ꝓncipalis directa ad finẽ superiorẽ vt tactum est.

Conside. XXXVI.

Potest consequenter ex premissis p elici qualiter liceat homini se trãsferre ad statum clericalem aut religiosum immo ad curam animaruz. aut ad prelaturam/quatinus possit habere sustẽtationem vite sue/sine solicitudine temporalis exercitij. Ita tamen q̃ illam libertatem vel ocium referat principaliter ad honorem dei/et eius obsequium. suamꝫ

ꝛ aliorum ſpiritualem ſalutē. Etſi opponitur ꝙ nullus poteſt appetere prelaturaz licite ꝛ minus illam querere hac ratione. Quia ad officiandum debite in ſtatu prelature, neceſſaria eſt gratia dei, de qua non poteſt certus quis eſſe, an habeat illā. Videtur ergo preſumptionis eſſe ingerere ſe. Reſpondemus ꝙ fallit hec ratio q̄uis magnorum ſit doctorum. Quoniam ex ſimili fieret argumentum ꝙ homo non poſſet appetere aut querere ꝙ celebraret miſſam / vl' ꝙ euchariſtiam recipiat / quia prerequirit ꝙ homo ſit in gratia alioquin iudicium ſibi manducaret ꝛ biberet / quia indigne ſine gratia ꝛē.

Conſi. XXXVII.

Propter argumentum immediatē motuz et alia pretacta, diſtinguendum eſt de certitudine prout in quodam tractatulo de preparatione ad miſſam notatum eſt. Nam alia eſt certitudo euidentie, ſicut eſt in primis principijs et in rebus expertis. Alia ē certitudo moralis, ꝛ eſt que colligitur ꝛ traditur ex probabilibus coniecturis ꝛ ſignis Et talis requiritur et ſufficit in caſibus p̄miſſis. Qua certitudine morali poteſt homo certus eſſe ꝙ eſt in gratia aut ſufficienter diſpoſitus ad celebratōnem miſſe, quia videlicet diſcuſſit diligenter conſcientiam ſuam nec eſt ſibi conſcius de peccato mortali neq; de quocunq; alio canonico impedimento. Similiter talis certitudo poteſt eſſe in viro eccleſiaſtico volente curam ſiue prelaturam videlicet quia non eſt conſcius ſibi quin idoneus ſit cum dei adiutorio ad officium tale exequēdum q̄tum humana ſinit fragilitas que nihil perfectum in homine ſaltem ex omni parte ꝛ beatum iuxta ꝓmme puerbium admittit. Scim⁹ tamen proch dolor ꝙ ipſa certitudo nihilominus adhuc paucorum eſt / propterea dixerunt ſancti conſiderātes ea que vt in pluribus accidunt ꝙ videlicet in tali appetitu ꝛ requiſitiōe p̄ceſſendi ſit peccatum. quātuis in caſu poſſit eſſe vt deduximus ſetiam meritum magnum.

¶ Ecce patet ex p̄miſſis ꝙ ad directionē cordis proficit eruditio / ne per ſcrupulos nimios ꝛ irrationabiles deijciatur ſiniſtrorſum nauis a ſua rectitudine / vel p̄ plus debito relaxationem auertatur dextrorſum ꝛ incidat in malum.

Finit.

Incipit tractatus

eiuſdem de illuminatione cordis / ſiue de vna preciosa margarita, etiam de ipſa ſancta Margareta.

Simile eſt regnum celorum homini negociatori quērenti bonas margaritas, inuēta autē vna preciosa margarita abijt ꝛ vēdidit omnia q̄ habuit / et emit eam. Matthei. xiij. ¶ Una preciosa margarita cui comparatur regnum celorum eſt calculus ille candidus / in quo eſt nomē nouū ſcriptū quod nemo nouit niſi qui accipit / quod beate margarete virgini ꝛ martiri collatum eſt / ſcōm p̄miſſum christi in Apocalipſi / quia fideliter vixit in mandatis domini, cuius hodie feſtiuitas celebratur in edicula celle noſtre / nomen illud nouū / ēens ſimplicit' / vel ens puz vl' ens vniuerſaliter perfectuz / vel ens quo maius nequit intelligi / ꝛ tale ſolus deus / quo non ē maius nomē ſanctificandū i ſeclis. Dicēte deo. Ego ſum qui ſum. ¶ Ens ſi analogice dicatur de deo ꝛ de creatura / dū ſimpliciter p̄ ſe ponitur ſtat p̄ ſolo deo ſm regulā areſtotilis ꝙ analogū p̄ ſe poſitū ſtat p̄ ſuo principali ſignificato. Et recte ſic dicit' quē admodū act⁹ ſemp̄ prior eſt potētia / ꝛ pfectū puſ q̄ impfectū. ¶ Ens quod ē deus nō plene ꝺgnoſcitur ab alio q̄ ab illo q̄ accipit dum vicerit / ꝛ duz victor deduxerit eū in excelſa / quādo ꝛ vbi videbitur deus ſicuti ē. Nihilomin⁹ bic in via cōmunicatur eius cognitio impfecta multis modis. Dz incōprehenſibilis eſt ſibi ſoli. ¶ Ens pōt vniuoce dici de deo ꝛ cōtra creatura. Sed nō vniuocatione pfecta ſicut nec ens dicit' vniuocatione pfecta de accidente ꝛ ſubſtantia quia non ſm eandem perfectionē / nec ſm ordinē eundē / licet ratio nominis ſit eadez ſcilicet res poſitiua / quecunq; ꝛ qualiſcunq; ſit illa ſupra quam primuz fundatur p̄ncipiū cōplexū / ſ. q̄libet ē vl' ñ ē. Ac pinde

descendit ens ad species suas p differenti/
as vsq; ad individua. Rursus econuerso
resoluendo venit vsq; ad ens primum at/
q; purissimum / cõstituendo agalma pul/
cerrimum/atq; prefulgidaz anime marga/
ritam. ¶ Ens vniuoce dictum de deo z
creatura scõm rationez positiuam incõple/
xam z prime intentionis formaliter/ẽ sub/
iectum methaphisice. sic̃ ens dictum scõm
rationem positiuam scde intentionis for/
maliter ẽ subiectũ logice z grãmatice/q̃ui
vtrobiq; tractek de omni ente tã prime q̃m
secunde intentionis materialiter. Et hec
est origo omnis philosophice discipline.
A ¶ Theologia duplex resultat ex ente sim
pliciter quod est deus. Una naturalis de
do que subalternatur methaphisice ex qua
supponitur demonstratum/deum esse. Al
tera supernaturalis que potest aliquo mo/
do dici subalternari theologie beatorum.
Vel ẽ ipsamet theologia in beatis tanq;
preciosa margarita. que venditis omnib;
emi debet.
¶ Theologia beatoz naturalis preciosi/
or est margarita q̃ alia quelibet sciẽtia spe
cialis/quia tractat de ente primo simplici/
ter/tam scõm rem q̃ fm rationẽ separato/
non methaphisica aut phisica vel moralis
aut rationalis philosophia/que sunt de en
tibus vel non abstractis vel tantum per ra
tionem abstractis.
¶ Theologia supnaturalis fidelium via/
toz preciosioz est margarita/q̃ aliqua que
cunq; naturalis scientia/vt merito dici de
beat venditis omnibus / hoc est curis ali/
is derelictis/comparari. Est insuper vna
vnitate prime veritatis/cui semper inniti/
tur in credendis/vt q; omne reuelatuz a deo
est verum. ¶ Theologia supernaturalis
fidelium viatorum/consistit principaliter
z fundatur in vna et triplici margarita vir
tutis theologice/que dicitur fides. spes. et
charitas. Sed quo ad intelligentiam cõ/
paratur multis modis /vt per abnegatio/
nem omnium/quasi per vmbram atq; cali
ginem/rursus per assimilationem symbo/
licam. Rursus per viam causalitatis. Rur
sus per appropriationem z supereminen/
tiam. Tãdem per misticam analogiam a f/
fectu mentis in deum totaliter transfor/
mato. ¶ Una preciosa margarita cuius
nomen est purum vsquequaq; perfectum
relucet et inuenitur in omnibus creaturis
tanquam in vestigijs signantibus poten/
tiam. sapientiam z bonitatem ipsius. Sz
precipue refulget in creaturis rationalib;/
tanquã in imaginibus / que sunt diuine
essentie vel nature. nedum representatiue
sed participes et capaces. Unde recte pa/
tet imaginis atq; vestigij distinctio.
Una preciosa margarita diuini nominis
quod est ens simpliciter perfectum / dum
sola refulget in puro corde viatoris / tunc
deforme conspicitur/teste Gregorio. quic/
quid pulcrum offertur ex creaturis.
Preciosa hec margarita/que deus est / sic
vna est vt distinctio essentialis nulla sit pe
nitus in eo/immo nec distinctio formalis
ad intra nec extra naturaz rei/nisi tantum/
modo distinctio personalis relatiua / que
large potest dici realis/qualis non inueni/
tur in aliqua creatura. ¶ Una hec pre/
ciosa margarita/distinctionem admittit q̃
ruudam nominum/que consurgit ex ope/
ratione intellectus/per comparationez ad
diuersas res seu respect⁹/z ex modis quos
fabricat/cognoscendo creaturas/vel ex so/
la distinctione rationis/dum sibi compa/
ratur ipse deus in quo non formaliter sed
supereminenter est omnis perfectio eadez
penitus et vnica simplex et illuminata ali/
ter q̃ in creatura. Exemplum tamen habe
tur aptissimum de centro spere cuiusdam
ignee/quod stans penitus indiuisibile/li/
neas terminat infinitas. Unde potest in/
tellectus varios formare conceptus / dum
scit tales comparare respect⁹. ¶ Una hec
preciosa margarita/distinctionem non ad
mittit essentialem vel formalez/aut aliquã
non identitatem inter intellectum diuinũ
et humanum/nec inter personas et essenti
am/nec inter pprietates et attributa. Sed
deus vno simplicissimo et vnico actu illu/
minato/supereminenter est intellectus / et
voluntas/essentia/et persona/vnitas/ve
ritas/bonitas/sapiẽtia/iusticia/misericor/
dia. et q̃cquid de deo dici potest/non habi
ta vel inclusa ad res extra se collatione vel
respectu. Voluit hõc pluries iculcare dio/
nysi. dicens deum super vitam. super bo/
nitatem. superens ¶ Una hec preciosa
margarita distinctionẽ admittit diuinarũ
reuelationũ adinuicẽ/q̃ ex mõ se hñdi facvt
ꝺictoria verificent de eẽntia z ꝺ psona/q

essentia non refertur et tñ psona refert. quia vicz essentia non est per se primo modo et conuertibiliter idem cñ persona. non q̄ aliqua non identitas vel distinctō sit inter essentiam et patrem. sed bene inter patrem et filium. nec in creaturis simile reperitur. q̄ nullam possibile est esse simpliciter vnam illimitatā. et vsquequaq; pfectā. ¶ Vigor huius pciose margarite q̄ deus est. pducit libere ptingenter tanq̄ ad extra radios aliquos et fulgores. Et nullo modo necessitate finis vel agentis. alioq̄n non eēt ens vsq̄ quaq; et vniuoce perfectū. si req̄reret ad eē suum existentiam creature. Et iteruz. si de necessitate ageret ad extra. nihil posset euenire ptingenter. et cessaret omnis religio. Immo et qōlibet ens esset infinitum. cum fieret naturaliter a potentia infinita. Hoc est stultum dei quod sapientib⁹ est hominibus nolentibus intelligere deū nō agere quo modo libet ex arbitrij libertate sed necessitate naturali. Unde obscuratuz factum est insipiens cor eoz. vt dicerent mundū eternum. cum ceteris erroribus. et blasphemijs infinitis. ¶ Vigor huius pciose margarite. candor et decor animos ptemplantium ipam sub noie entis purissimi rapiūt ad agendum res mirabiles. et ad ꝯscendū res supnaturales. et ad diligēduz res spirituales cognitas in enigmate. ¶ Vigor huius margarite candor et decor mouent et attrahunt animos contemplantiū circulo quodam intelligibili miris modis. vbi coincidunt tres cause. que sunt efficiens et forma non quidem intrinseca. constituens. sed exemplaris. et ipe finis qui mouet. non vt forma cognoscentis. sed vt est res talis in seipsa. quia ipe mouet vt res appetitū non vt ē cognitio ¶ Vigor huius margarite cādor et decor. possunt allicere et afficere prius animos contemplantium. ad dilectionem q̄ ad intellectualem cognitionem. sed non sine miraculo spiritus sancti. qui se per caritatem mirabiliter diffundentis. et mentis acpicem singulariter inflāmantis. quia scōm cursum naturalis vie intellectus non intelligit non inspecto phantasmate. nec voluntas aliquid vult. obiecto non sibi prius p intellectum presentato. nisi loquamur de volitione tamtummodo naturali. ¶ Preciosior est margarita cognitionis entis puri. q̄ altera cognitō de deo que posset naturaliter adipisci. imo et certior est q̄ altera q̄ nis noticia de q̄dditate substantiarum visibilium vel inuisibilū naturaliter in hac vita. de quibus hic intuitiue nihil scimus. et de accidentibus paucissima. in quibus aliquando fallacia non contingat ¶ Preciositas et certitudo margarite non repugnat cognitioni fidei de diuinis neq; meritum diminuit. Semper enim minor et obscurior remanet cognitio vie q̄ sit illa quam speramus in patria recepturos ¶ Preciositas huius margarite non obinde minuitur q̄ ad praxim deducitur diuine dilectionis et cultus et laudis. immo finis eius est huius modi praxis. Apostolo teste et christo reuelante. q̄ finis legis est charitas. que cōlere facit deum ex tota mente sine oblitione. ex toto corde id est intellectu sine errore. ex tota anima. id est voluntate sine contradictōne. et ex tota virtute sine defectione. Et hec est felicitas initialis huius vie. pro qua si dederit homo omnem substantiam suam quasi nihil despiciet eam. ¶ Preciositas huius margarite non formatur in nobis de lege communi. si nō ab inferioribus sensibus ascendamus ad intelligentiam. qui est proprius locus et matrix ei⁹. quāuis radicale seminarium descendat a roze celestis influentie. in prima creatione rationalis anime. Decus de margarita fidei. vel patrie glorioſe. que supernaturaliter inuenitur. atq; gratis infusa formatur ¶ Emitur hec pcioſa margarita tanto precio q̄tum habet homo. si prius illam tota solicitudine. que sierit. in aquis et littoribus magni maris naturalium studiorum. per fossionez et deputationem vehementem. et assiduam confricationem sanctarum meditationum

Emit hec margarita si pus abeat homo se relinquens. et vniuersa que habet vendens. et hoc scōm hominem exteriorem et humanam conuersationem. Et si redeat homo interior conuersus ad cor sue mentis. vbi gignat. nutriat. depuret. vegetet. et augeat trasformatus de claritate in claritatem. vsq; ad perfectionem habendam in celis.

Emitur hec margarita tanq̄ sufficiēs possessio cordis. quia per eam et in ea possidetur non terra solum. non celum solum. sed dominus terre et celi celorum. Qui si non sufficit tibi. nimis auarus es. immo iam nihil es. ¶ Emitur hec margarita conuenientius in solitudine. conseruatur illic in sup⁹ cādor apti⁹ q̄ in vrbiū tetra fuligie

De illuminatione cordis

Nec dum cōfricata fuerit manib⁹ assidue meditationis calescit/ꝛ scintillat/ꝛ deuotōnis igne flāmata refulget. ¶ Qua sup metaphora placet inserere ꝓsideratiōes. xij. q̄ sequūt. Scintilla ē modica ps ab igne vel ignita re decisa volitans ꝛ emicans. Scintilla se hz ad fauillā vt res viuens ad corpus extinctū. ꝛ sicut ad materiā forma. ¶ Sicut ignis trāssumit ad significādum deū. sic oīs creatura scintilla quedā dei similitudine dici pt. Sicut ignis trāssumpti⁹ ue dicit lex ignita dei. sic oīs ptcula legis dei q̄ lucet ꝛ ardet scintilla congrue notat. ¶ Puriſſimū q̄dē in oi creatura p̄sertim cognoscibis vel cognoscitiua repit scintilla dici pt. Ulū supior ps aie rōalis sinderisis appellat. Rei cuiuslibet sua scintilla magnas i suo genere vires hz. Sicut ex igne scintillula decisa/magnā filuā incēdit. ꝛ scintillātes spūs aniales magnos interius et exteri⁹ effectus oīdunt/maxime p̄ oculos ¶ Duz scintilla rōnis vel intellectus extincta ē cū igne suo cognitiuo/ ꝓsequens ē vt nihil scintillare videat. ¶ Iuxta q̄litatē scintille cognitiōis lucētis ꝛ ardentis/ scintillationes rez cognoscibiliū ꝛ amabiliū suscipiunt. vident ꝛ amant. Scintillationes cognitionis ꝛ amoris lucētes scz ꝛ ardētes frustra fiūt hūnibus extinctas penitus scintillas apphensiuas ꝛ affectiuas. iuxta illud. Frustra fiūt verba surdo. sic de coloribꝫ ceco. sic de amoribꝫ non amatiuo ¶ Scintillationes que videri vel sentiri i sua puritate non possunt/ab oculis ꝛ tactu debilibus/debent sub quodā moderamine cuiusdam interpositionis per obumbratōnem vel distantiā p̄sentari vel sensui ostēdi ¶ Scintillationes verboꝝ dei q̄tumcunq̄ lucentes vel ardentes mox extinguūtur dum ad congelatas ꝛ extinctas mentes puenerint/nisi spūssanctus afflet ꝛ fluent aque. ¶ Scintillationes amoris ex se viuaces non p̄fert nec recipit frigidum de se pectus. sed dominus est qui dat voci sue vocem virtutis. alioquin totum fauilla est ꝛ cinis extinctus. Decus vbi p̄ciose margarite candor per inflammationem rutilat charitate. Cuius lampades sunt lāpades ignis ꝛ flāmarum/quā aque multe non poterunt extinguere/nec ex consequenti margarite nostre succense claritatē penitus offuscabunt. instar lapidis cuiusdaz q̄ semel accensus nequit extingui Denerat aliq̄d tale qui dicebat. Quia inflammatum est cor meum ꝛ renes mei cōmutati sunt. Sequitur. Defecit caro mea ꝛ cor meum. deus cordis mei ꝛ pars mea. deus in eternum. O certe pars optima o vna illa quam petiit ꝛ quesiuit a domino rex p̄pheta. Porro hoc vnum est necessarium. hac vna preciosa margarita quam nobilis virguncula pastoralis inter nutricis oues inuenit. quam p̄prio sanguie tinxit ꝛ cōparauit nomine margareta. cui⁹ hodie celebritas agitur in edicula seu capella/qua tanq̄ loco celle ꝛ solitudinis vtitur exiguitas mea sicut nicticorax eccutiens in domicilio. vel sicut passer solitarius in tecto. Pro cuius virginis rememoratiōe notare fuit animꝰ pauculas cursim considerationes/ nō aperiendas omnibus/ꝛ ꝑ sub metaphora margarite/tibi pater ꝛ frater qui margaritum i deo christianissimi regis francie vtputa cōfessoris eius rutilas preciosum. Bene vale. Scriptum lugduni die ꝛ loco predictis. M.ccc.xxxiij. Finit.

Tractatus eiusdez

De oculo

Auisi sūt discipli visō dūo/q̄bꝫ añ dixerat. Beati oculi qui vident q̄ vos videtis. Et nos de oculo multiplici quoviderunt eum disseramus aliq̄s ꝓpositōes seu ꝓsiderationes sub nūero q̄dragenario sue aseēsionis tempi consecrato/quas poterit prolixius elucidare cōmentum. Et p̄mo de oculo in seipso. Postmodū de ipsius obiecto tandem de actu suo ꝛc.

¶ Oculus generaliter acceptus. est vis p̄ceptiua rei p̄ suā vel alteri⁹ illūiationē. q̄si cē oē q̄d manifestat lumē ē fm aplm sic omne q̄d manifestatōem pcepit oculus dici pōt/q̄d generaliter fit tribꝫ modis/ intellectualiter scz ꝛ rōnaliter/ꝛ sensualiter.

¶ Oculus intellectualis est vis perceptiua ꝛ abstractiua rerum ꝛ motu ꝛ materia/hoc ē ab hic ꝛ nunc/ꝛa motu ꝛ ptinuo/sine complexiōe vel discursu. Qui triplex est diuinus⁹ angelicus/ꝛ humanus. Diuinus est ille q̄ respexit deus humilitatem ancille sue. De quo sapiens oculi domini lucidiores sup solem.

¶ Oculus sensualis est vis perceptiua rerum/per p̄priam vel alienam speciem cū motu/ꝛ continuo. hoc est cum hic ꝛ nunc/ vel non sine illis. Et hic triplex est/exterior

ꝓprius extensus ad quinq; sensus. Inte/
rior cōmunis vel imaginatiuus in interio
ri ꝑte cerebri. superior fantastic⁹ vel estima
tiuus vel cogitatiu⁹/q̄ rōnalis vel rōnati/
uus in hoie dici pōt/in media cellula z me
moratiu⁹ in postrema.

¶ Oculus carnis exterior ꝓprie dict⁹/ꝑfici
tur ex rebꝫ q̄ sunt lux z lumē/color z species
eius/necnon ꝓuersio aie cognitiue sup spe
cies lucꝫ z colorꝫ/z ita ꝓportōnabilit de q̄
tuor alijs sensib⁹ diceret.

¶ Oculus carnis exterior dicit intuitiue
vel obiectabilit videre seu ꝓcipere rez aliquā
dum res illa mouet in obiectali ꝓsentia
ꝑ ꝓpriam speciem z immediatā/etiam dum
perijt res obiecta/nec fallit hic oculus sed
supior si iudicat rem pñtem dum sola speci
es eius adest. ¶ Oculus carnis interior
est vis ꝓceptiua rerum ꝑ ꝓpriam speciē sed
mediatā. i. a sensib⁹ exteriorib⁹ immedia
te deriuatam/aut dum accipit rerum simi/
litudines tanq; veras res quarū sunt spe/
cies/z fallitur mille modis tam somnians
q̄ vigilans dum furit z reuerisat.

R ¶ Oculus carnis superior est vis ꝓcepti/
ua rez ꝑ compositionē z diuisionez specie
rum z intentionum ab eis deriuataꝝ a sen
sib⁹ ꝓprijs z cōib⁹ ꝑ abstractōez insuper z
discursum. ¶ Oculus diuinus est vis per/
ceptiua oim sine specie extranea/sine com/
positione vel diuisione/sine q̄cunq; discur
su/sine quacunq; distinctiōe reali vel ex p/
te rei/diuinis relationib⁹ exceptis/z ita di/
stinctiones idearum fundant supra rebus
adextra obiectaliter acceptis per operatio
nem intellectus.

¶ Oculus angelicus est vis ꝓceptiua sine
actu distincto a substātia sua/ꝑ spēs rerum
vel innatas vel acq̄sitas/tā sine discursu q̄
cū discursu tā incōplete q̄ ꝓplete. Necnō
vniuersaliter z distincte/z hoc ꝑ species tā
indutas a deo q̄ a rebus vt videt acceptas
sed aliter q̄ ꝑ sensum. Alioquin difficile ē
saluare punitiones demonum z seperata/
rum animarum/cognitiones insuper sin/
gulares angelorum/necnon locutiones in
ter se/z nobiscum.

¶ Oculus intellectualis humanus est vis
perceptiua rerum per modum intelligibi/
lis oculi angelici/sed vigore longe dissimi/
li ꝑ statu vie aut seperationis eius a corpe
siue causentur species ab influxu diuino/
siue recipiantur a rebus per intellectum ir
radiantez sic ꝓcas/put hic intellect⁹ noster
irradiat super fantasmata/z oculos carni su
per colores.

¶ Oculus intellectualis humanus extin
ctus fuit ꝑm hugonem/sicut oculus carnis
infectus/z oculus rationis contenebratus
adam peccante/dum cōparatus est iumen
tis insipientib⁹. et. sim. factus est illis. Hec
reparari potest ꝓfecte oculus iste triplex si/
ne verbo incarnato quod est lux vera illu/
minās omnē hominem venientē in hunc
mūdum/z fide purificans corda nostra

¶ Oculus amoris tot modis dicitur quo
ad potētiā affectiua vel appetitiuaz seu vo/
litiuam/quot modis dicitur oculus app̄/
hensiuus vel animalis vel intellectiu⁹. Et
ita sunt oculi duo sponse z sponsis in can/
ticis/cognitionis siue z amoris. quibus pe
netrat afficit z vulnerat ad amorem.

O ¶ Biectum cuiuslibz oculi/ē ens
in sua generalitate vel analogia
susceptū. siue visio sit naturalis
z apprehensiua/siue sit affectua
lis z appetitiua.

¶ Obiectum oculi diuini est eius eēntia
in sui puritate recepta/siue visio sit essentia
lis siue personalis. ¶ Obiectuz ocu/
li angelici attingibile ꝑ naturam/est ens
creatum/z ꝑ gr̄e lumen est cū hoc ens icrea
tum. ¶ Obiectum oculi humani intel/
lectualis dum separatus est a cōrpore/ꝓ/
porcionatur sibi tanq; oculo angelico/sed
longe inferiori modo/z non nisi ꝑ dispen/
sationem/vel gratiam vel gloriam. Et ita
non frustra collocata est anima rationalis
in corpe sed vt inueniret seipsam/z perfecti
us deum cognoscere posset/z amare ꝛc.

¶ Obiectum oculi intellectualis dum est
in corpore non est de lege cōmuni/nisi fan
tasma in corpore/aut saltem fantasmate et
per fantasma. ¶ Obiectum oculi intel/
lectualis humani dum est in corpore/fre/
quenter habet fieri per gratiam sine cōcur
su fantasmatis/vt in raptu/vel reuelatiōe/
vel supernentali affectu/aut forte natura/
liter/sed in transitu solo. instar fulguris co
ruscantis. ¶ Obiectum oculi carnis ex/
terioris/est sensibile ꝓprium cuiuslibet sen
sus exterioris/q̄uis generali⁹ capiēdo lux
quedā sit obiectū oculi exterioris/vnde vi
sio dicitur de qualibet sensatione/vt vide q̄
liter hoc sonat aut redolet. omnis enim ma
nifestatio lux quedam est/z eius perceptio

visio dici potest.

¶ Obiectum carnalis oculi exteriorꝭ potest percipi quãdoqꝫ se absente per speciez in sensu retentam/ꝛ sine sua specie naturaliter non sentitur. Hec proprie dicenduꝫ est obiectum intuitiue sentiri se absente cuius ita reputetur

¶ Obiectum carnalis oculi interiorꝭ qui communis dicitur/ est sensatio cuiuslibet sensus exteriorꝭ cuꝫ sensibilibus cõmunibus/ qui sunt numerus/ figura/ motus/ꝛ quies. ¶ Obiectum carnalis oculi superioris ꝙ cogitatiuus vel estimatiuus dicitur/ vel rationatiuꝰ in hominib/ est fãtasma vel imago/ vel forma vel species ab imaginatione cõiuncta sensui cõmuni recepta/ vel inspecta/ aut a memoria que posterior est reseruata.

¶ Obiectuꝫ carnalis oculi superioris/ nõ ẽ simplicit abvna reflexibil' specie susceptũ sed p varias combinationes/ꝛ deductiões ꝛ abstractiones ꝛ diuisiones/ꝛ resolutiones constitutum.

¶ Obiectum tam mentalis ꝙ carnalis oculi/ sic se videtur habere/ ꝙ oculus perfectior ꝛ sanior/ ipsum percipere potest nobiliori modo q̃z imperfectior/ qui modus perfectionis iuxta predicta diuersus est ꝛ multiplex. Ac perinde potest cognoscere intellectus eminenter omnia que sensus videndo/ audiendo/ olfaciendo/ gustando/ contrectando/ suomodo/ qui nobilior est pulrior/ pulcrior/ atꝫ suauior/ q̃z in sensu/ sicut sensus communis non cognoscit que proprius omnis ꝛc.

¶ Visio dei mentalis habetur triplex/ quia quedam est facialis ꝛ intuitiua/ quedam specularis ꝛ abstractiua/ quedã nubilaris et enigmatica. Conformiter ad triplicem cognitionem meridianam/ matutinaꝫ/ꝛ vespertinam. Prima vt sol. Secunda vt luna. Tertia vt aurora. Addit q̃rta quã posumus anagogicam seu misticam nomiare que consistit in amoris vitali perceptione. ¶ Visio dei facialis ꝛ intuitiua nõ habetur a creatura angelica vel humana per naturam ꝛ per gratuitam illuminationem. Si vero sit aliqua que mediat inter intuitiuam ꝛ abstractiuam noticiam que scilicet presente obiecto sit intuitiua/ꝛ absente sit abstractiua/ non est a probabilitate alienum.

¶ Visio dei facialis/ posita est per doctores tripliciter fieri. Vno modo ꝙ deꝰ esset ipsa formalis visio creature. Alio modo ꝙ esset obiectum sine alia media specie. sed ñ visio. Tertio modo ꝙ esset obiectum immediatum/ꝛ tamen mediante specie videretur cum lumine glorie potentiam eleuãte ꝛc.

¶ Visio dei facialis haberi potest vel ad tempus vel ad perpetuum/ꝛ inter positiões de mõ/ visionis huius secunda prius enumerata probabilitatem magis habet.

¶ Visio dei specularis ꝛ sincera/ que dicitur abstractiua non intuitiua/ vel' immediata. habita est ab angelis ꝛ hominibus pro statu nature pmiꝰ institute añ collationẽ glorie/ licet diuersimode in vtrisq;

¶ Visio dei specularis ꝛ sincera/ concessa est hominibus mundis corde per lumen gratie specialis/ dum cognoscitur deus sine motu ꝛ ptinuo. id est absolute siue hic ꝛ nũc/ꝛ aliquo fantasmate/ sed in conceptu proprio dei ꝛ absoluto.

¶ Visio dei specularis ꝛ sincera/ non acquiritur ab hominibus modo naturali/ nisi pauꝫ creaturarũ visionibus multis/ cũ abstractionibus resolutionibus multiplicit factis/ cũ studio vehemẽti/ immo talẽ posse haberi naturaliter pro statu presenti negãt sicut nec lux pura videri potest nisi in corpore terminato.

¶ Visio dei specularis ꝛ sincera/ longe facilius acquiritur p fidem/ spem/ꝛ caritatem cum vita conformi/ purificante mentis oculuꝫ/ q̃z per solas phisicas disciplinas/ ac queritur ꝛ post raptum/ qualis esse potuit visio pauli reflexa sup̃ actum/ quo intuitiue vidit deum. Et a pulcerrima mulierũ etiam dum hic viueret non videtur priuilegium hoc abneganduꝫ quã a nullo illustrium Damascenus dicit vinci.

¶ Visio dei specularis ꝛ sincera/ non habetur cum certitudine sine resolutione ad exemplar primum/ quod est est deꝰ/ immo nec aliqua veritas aliter cognoscitur infallibiliter ꝛ cõstanter/ ꝑm intentionẽ Augustini multis locis.

¶ Visio dei specularis ꝛ sincera/ non habetur hic in via permanẽter ꝛ fixe/ quia vix hora dimidia fit in celo mẽtis silentiũ. dũ incursu tot fantasmatum turbatur cordis sabbatum. ꝛ confusa sunt hic omnia. spes incerta, meror gaudium.

¶ Visio ꝺi nubilaꝛ ꝛ enigmatica/ ꝺcomitat quãliber aliã cuiuscũq; reuisionẽ/sicut coloꝛ visioni/comes ẽ visio lucis seu luminis/ita nihil videre possum⁹/nisi per irradiationẽ diuini luminis directe vel obliq; absolute vel ꝺfuse/se mõstrantis.

¶ Visio ꝺi nubilaris ꝛ enigmatica/habeꝫ certissimeꝛ securissime ꝑ fidẽ mediatoꝛis ꝺi ꝛ hoim poti⁹ q̃ ꝑ phisicale studiũ/habetur etiã ꝑ viã abnegatõnis mõ ꝙ tradita Dionysio/quẽ ob hoc vocat tenebras atq; caliginẽ/qꝛ fit ꝑ priuationẽ sicut tenebꝛa puationẽ lucis dicit. ¶ Visio dei q̃ noiari põt anagogica ꝑ amoꝛis oculũ/facili⁹ obtinet in via q̃ visio specularis sincera/quã nec optet p̃cessisse nec comitẽ eẽ i mistica visione/sic nec intuitiuã visionẽ/sicut canis ceꝛus odoꝛat predam suã. ¶ Visio dei anagogica/hẽtur ꝑ theologiã misticã/docentẽ ignotis ignote ꝓiũgi sub diuina caligine/q̃uis sine coꝛpe a fãtasmate/dũ amoꝛ ĩtrat vbi cognitio foꝛis stat/sufficit oculo amoꝛis ꝙ oculus cognitõnis mõstrauerit ei dilectũ suũ etiã sub enigmate fidei seu ꝓfuse/ꝙ posuit tenebꝛas latibulũ suum/qõ subintrãs amoꝛ dicit Et noꝛ illuminatio mea in delicijs meis. ¶ Visio dei qualiscunq; non sufficit viatoꝛibus ad glorie consecutionẽ/sꝛ necessaria magis est diuinoꝛũ impletio mandatoꝛ/qui enim dicit se nosse deũ ꝛ mandata eius non custodit mendax est/ꝙ aũt sic fecerit ꝛ docuerit hoies/hic magnus vocabit⁹ in regno coloꝛ/vbi visio/et tota merces/ꝛ gaudium plenum.

Finit.

Tractatus eiusdez

de remedijs contra pusillanimitatem/scrupulositatem/deceptorias inimici cõsolatõnes/ꝛ subtiles eius tentationes qui nõnullis violeꝫ gallice ab ipo primũ conscriptus ꝛ ab alio in latinũ translatus

Qui pusillanimis est ꝛ pauidus/ cauere sibi ꝺz a nimio timoꝛe. Si enim coꝛ suũ ꝛ naturalia seq̃tur/ad desperationem vel nimiam mentis deiectionem ꝓueniet. Timoꝛ est vtilis duriscꝛ dissolutis acremissis/quia timoꝛ terret et custodit. Timoꝛatis vero atq; pauidis/si accedat timoꝛ/ad peccatum eos adducet. Vnde cõuertere se debẽt magis ad consolatoꝛia ꝛ dulcia q̃ ad contraria. Contraria enim contraria curantur/frigida calidis temperantur/ꝛ calida frigidis. Stult⁹ veꝛo esset qui caloꝛem caloꝛi ꝛ frigus frigoꝛi adiiceret. Oꝛtus irrigatur siccitatis tempoꝛe/sed satis complutus non amplius irrigatur. Qui vero scit excolere oꝛtũ suũ/ipe/ritus est si nesciat excolere animã suã. Anima enim plus q̃ oꝛtus immo plus etiã q̃ coꝛpus Vnde ꝑ regula generali habendũ est/vt in quacunq; tentatione de qua impugnamur semper contraria obiciamus. Sic enim conquesti sũt demones de quodã monacho q̃ ipsos ꝓfunderet/quia cũ ipsi eum vellẽt extollere/ipe se deꝓmebat/ꝛ cuꝛ eũ in desperationẽ niterent ipellere/ipe ad spez se erigebat. ¶ Aliq; ꝑ coꝛdis pusillanimitatẽ putãt se despare cũ ñ desprãt/sẽtiũt enim mot⁹ desperatiõis ꝑ pusillanimitatẽ coꝛdis/ꝛ hũc sensum putãt ꝓsensum. Sed q̃tumcũq; sentiãt/etiã si quasi operiantur hac tentatione/q̃diu ratio contradicit nec consentit/bi tales charitatẽ nõ amittũt.

Ignis qui in die ardet/in nocte operiri solet cineribus a quibus ita extinguitur/vt tamen mane alteriꝰ diei scintilla aliqua inueniatur/que scintilla dum queritur/licet lateat/nihilominus tamen ibidem inuenitur ꝛ de eadem modica scintilla tã vehemens ignis reparatur sicut prius. Ita de scintilla caritatis/que q̃tũcunq; operiatur tentationibus/si intentio hec maneat in ipsa vt adhereat deo/ꝛ nullatenus consentire velit alicui mortali peccato/viuus remanet secure ipse ignis caritatis/ꝙ postea tam magn⁹ erit vt prius. ¶ Exemplum aliud non dissonum a ꝓposito de pugile in duello/qui q̃tumcunq; deiiciatur et percutiatur/non reputatur victus nisi cõsentiat dicendo/Reddo me victum. Sic nec spiritus hominis vincitur a diabolo/nisi consensus voluntatis adueniat. Clamandumq; est in huiusmodi tentationꝫ conflictu. Domine deus meus fac mihi scõm iudicium ꝛ affectum rationis/ꝛ non scõm illud quod in sensualitate versatur. Similiter dico de omni tentatione. Non enim iudicatur homo scõm sensum vl̃ sentimentum carnis/sed scõm sensum rationis ꝛ voluntatem anime.

¶ Duplex enim voluntas est in homine siue duplex lex sicut dicit apostolus/lex carnis scilicet ꝛ lex spiritus. Vnde ꝛ idem apostolus dicit se cõcupiscere scõm legẽ carnis

ꝛ carnaliter delectari contra spiritus volũ=
tatem. sed quia illud quod concupiscebat
nolebat ꝛ contra voluntatem hoc faciebat
immo vt magis proprie loquar non facie=
bat illud sed magis patiebatur / ideo dice=
bat. Ego non operor illud sed quod habi=
tat in me peccatum. itaq; quicunq; tenta=
ris carnali concupiscentia . desperatione.
ira. rancore. inuidia. aut alio quocũq; pec
cato q̃diu ratio tua non vult huiusmodi/
sed vt potest reluctatur/ ꝛ libenter eo nera
ri vellet ab impugnatione ꝛ pestifera. nõ
tu agis illud sed magis videris pati/ vnde
nec iudicaberis fm huiusmodi peccati sen
sum/sed scõm rationis ꝛ voluntatis con=
sensum. ¶ Si ille aduenerit iudicandum te
scias. ¶ Et quid mirum si duplex in bo
mine reperiatur voluntas quarũ velit vna
altera quodammodo nolit . cum ꝛ in ipso
redemptore nostro duplicem fuisse quoq;
voluntatem. vnã qua voluit calicez passio
nis a se transferri. ꝛ aliam qua iuxta dei pa
tris voluntatem voluit pati/ videatur . ita
ꝓ vt non te deiciat voluntas sensualitat;
adhereat fideliter deo volũtas spiritus et
rationis in te/ ꝛ nõ timebis

¶ Tene super hoc exemplum mulieris ne
q̃ quam nũq; cogere ad hoc valuit vir su⁹
vt taceret. nam cum proiecta in scenum si=
ue lutum/ ꝛ quasi tota inde cooperta ꝛ con
clusa/ inquireretur a viro an non adhuc si=
leret. Conuersa ad eum voce procaci/ pro
ut poterat/ respondit. Non adhuc sileo. ita
ergo ꝛ tu cum totus inuolutus luto fueris
tentationum . noli cedere/ neq; victum te
reddere/ sed corde ꝛ ore clama contra impu
gnantes te temptationes. ꝛ dic Adhuc nõ
sileo/ ab adherendo domino deo meo . Et
retinebis innocentiam/ sicut mala illa mu=
lier retinuit suam nequiciam

¶ Audi adhuc amplius consolatorium ✠
bum. Quicunq; peccato tentaris prealijs
actius tanto si legitime certaueris corona=
beris a deo glorioſius . Et tentatus habe
bis premium duplex/ vbi non tentatus ꝑ=
mium es habiturus simplex. Et q̃to plus
sentis alicuius peccati fatigatiõem. tanto
amplius si non consentias consequeris in
de peccatorum tuorum purgationem . Et
quia in huiusmodi conflictu/ cum quis tẽ=
tatur/ cõtingit vt plura cõmittantur venia
lia. Ita etiam econtrario/ contingit scõm
doctores communiter/ vt pena illa quam
sustinet in resistendo/ deleat penam venia=
libus debitam ex vna parte/ ꝛ ex alia parte
crescat meritum propter pugnam contra
vitia ꝛ laborem pro virtutibus

¶ Sicut igitur iuxta premissa/ sensus pec
cati seu tentationuz ad peccatum / homini
non nocet ad salutem. nec a caritate dei se=
parat q̃diu sensus non cõcurrit. Ita quo=
q; ex simili sensus deuotionis seu sentimẽ=
tum spiritualis dulcedinis ꝛ consolatiõis/
non assecurat hominem ipsum esse in sta=
tu gratie gratum facientis. Nec reddit euz
perfectiorem ex hoc alijs/ neq; deuotionis
gratia huiusmodi sublata/ eundem repro=
batum a deo iudicat/ nec etiam imperfectõ
rem ceteris facere prevalet. pares quippe
esse possunt in caritate coram deo . ꝛ ille q̃
spirituali consolatione perfunditur / ꝛ ille
qui ea priuatur. immo si diligenter pensẽ=
tur/ magis periclitari poterit qui deuotio=
nis dulcedine fruitur/ q̃ is cui hec denega
tur. Ratio quia si consolatiõe huiusmodi
fungens de gratia tali confidat/ ꝛ sui imper
fectum exinde considerare negligat/ sua de
uotione erit deo potius remotior q̃ propi
quior/ propter suam presumptionem ꝛ fa=
tuam confidentiam. Aridus vero ꝛ spiri=
tualis dulcedinis vacuus attamen pro de
uotione laborans/ ꝛ id quod in se est faciẽs
licet corde quasi frigido / ꝛ spiritu tepido/
debitum sutum deo soluens / cum sui ipius
vilificatione/ ꝛ diuine miserationis magni=
ficatione poterit propter sui humiliationẽ
deo multo fore acceptior/ ꝛ prealio in merẽ
di statu maior. dummodo tamen conetur
non negligere quod in se est/ sed pro gratia
consolationis laboret sine fictione. Sede
at ergo necesse est iste aridus iuxta viam et
mendicet a domino Jesu trãseunte lumen
gratie. Et q̃uis turba malarum cogitatio
num importune instet vt taceat/ ipse nihil
ominus multo magis clamet/ ꝛ succlamet
donec lumen a domino recipiat Et si sic lu
men gratie a christo humiliter mendican
do tandem recipere meruerit. non dubiuz
quin magis meritorie/ q̃z si sponte ꝛ sine la
borum certamine quasi inuenisset. Si ta=
men in humilitate perseuerans cuz gratia=
rum actione recognouerit non suis meritis
nec precibus aridis. sed mera dei ex boni=
tate gratiam consolationis collatam gra=
tis. Oratio anime talis non est pura ꝛ du=
ra. ꝛ q̃uis non dulcis tamen fortis . vnde

ceteris paribus ipsa apud deum tantū obtinere poterit sua dura fortitudine/q̄ntum alteri⁹ oratio sua deuota dulcedie. put innuere videtur beatus Bernardus super illud psalmiste. Delectare in domino ⁊ dabit tibi petitiones cordis tui. Non est inquit hoc dictum de affectu. sed de exercitio. Ille enīz bene hec implet/qui delectari conatur/etsi non pertingit ad hoc vt delectetur/⁊ viribus hoc agit/quod ille qui delectationem hanc percepit. Nō ergo incaute quis sequatur huiusmodi dulcedinum sentimenta/⁊ sensibiles in orationibus suis consolationes. nec presumat se scōm talia a deo exaudiendum. sed magis scōm ratiōis siue ⁊ voluntatis iudicium/quod deus potius pensat. maneatq̄ in illis terminis/scilicet q̄ iuxta diuinum promissuz accepturus quandoq̄ indubie erit/id quod postulat. vel aliud quod vtili⁹ diuina prouidentia eidez fore cognouerit/si fideliter ī oratione sua sine hesitatione de dei pietate perseueret. ¶ Addendum hic videtur non incongrue q̄ nonnunq̄ simplicibus deuotioni vacare querentibus/huiusmodi spiritualium consolationum subtractio sit vtilior q̄ concessio. maxime eis qui nōdum exercitatos habent sensus ad discretionem boni ⁊ mali. nec aduertere norunt quomodo persepe angelus tenebraꝝ trāsferre se solet in angelum lucis/vt decipiat. ¶ Pro qua clarius intelligendo sciendus q̄ anima rationalis que essentialiter indiuisibilis est/duobus modis suas exercet operatiōes. Aliquas videlicet sine organis seu instrumentis corporeis saltem immediatis. Et aliquas cum huiusmodi corporeis organis. Et scōm hoc diuidi consuuit potentialiter in partem superiorez que etiam mens vel spiritus dicitur. Et in partem inferiorem que sensualitas nominatur. Prima autem portio anime in tribus consistit potentijs/scilicet intellectu seu ratione/voluntate/⁊ intellectuali memoria. In quibus illa summa maiestas. gloriosissima trinitas. scōm cōmuniter loquentes creauit hominem ad imaginem ⁊ similitudinem suam. Secunda vero anime portiō consistit in potentijs sensitiuis. tam exterioribus q̄ interioribus ⁊ appetitibus sensitiuis. scilicet irascibili ⁊ concupiscibili

Juxta itaq̄ premissa/notandum q̄ quilibet spiritus de sui natura nisi diuinitus prohibeatur/cuilibet illabi potest corpori. et circa ipsum siue in ipso operari. hoc enim priuilegium inditum est nature spirituali/supra naturam corpoream. Vnde sequit q̄ angelus bonus vel malus potest operari in nostris sensibus/⁊ sensitiuis appetitibus/eo q̄ sint corporei propter organa. Vn⁹ tamē spiritus creatus/nō potest illabi alteri spiritui/quia sicut in corporalib⁹ impossibile est fieri penetrationem dimensionuz iuxta philosophos/sic ⁊ in spiritualibus impossibile est fieri illapsus spiritum iuxta theologos. Et hoc est quod dicit Augustinus in de fide ad Petrū vbi inq̄t Singulis spiritibus ineſt terminus quo a seinuicem distinguūtur. ⁊ vnus in alio nō est. ¶ Existo sequitur q̄ diabolus nō potest intrare partez anime superiorē/siue ipsius anime essentiam. Patet. quia anima est spiritus indiuisibilis ⁊c. Et per consequens etiam non potest immediate in ipsam operari/cum omnis operatio fieri habeat per contactum. Et hoc est quod venerabilis vult Beda Actuū. v. super illo loco vbi Petrus ait Anania/cur sathanas tentat cor tuum ⁊c. Dicit enim sic. Notanduz q̄ mentem hominis iuxta substantiam nihil implere potest nisi creatrix trinitas ⁊c.

¶ His itaq̄ premissis bene consideratis. poterit faciliter attendi/q̄tis periculis expositi sum⁹/⁊ q̄z diuersimode nob illudere possunt spiritus nequam/etiam simulata specie boni. vt finaliter nos decipiāt incautos. ⁊ ad mala perducāt. vt beatus Augustinus. in de ciuitate dei in diuersis locis ⁊ maxime. xviij. ⁊. xxi. libris clare ostendit. Possunt nanq̄ vt tactum est sensibus nostris illudere. possunt etiam immittere diuersa fantasmata. quibus/si sensualiter delectabilia fuerint/alliciant ⁊ inclinent appetitum nostrum ad illicita. vel quibus/si tristia fuerit/appetitum nostrum deterrendo a bono retrahant. ⁊ propter difficultates/experimentaliter immissas. impediant totaliter. ita vt a bono inchoato vel inchoando penitus propter sensibiles grauitates desistamus. Rursum quoq̄ immutare possunt nostrum appetitum sensitiuum p hoc/quod aliquam facere valent immutationem circa eius organum. Sic nāq̄ volentes deo non prohibente aliquē incitare

ad libidinē/possunt cansare circa renes ali
asq; corpis ptes, vbi libido sedez tenet/ali
quā vehementē calefactionē. Et volentes
in aliq̄ puocare virtutē irascibilē, possunt
deo ꝓmittente, ꝑcurare ebullitionē sangui
nis ei⁹ circa cor ꝛc. Sicq; mirabiliter de
fame, siti, somnolētia, ꝛ aliis humanis pas
sionib appetitus sensitiui intelligat/ qua
rū oīm passionū causas diabolus nō igno
rat ꝓpter nature sue subtilitatē. Licet nāq;
a gr̄a ceciderit naturalia tñ non amisit.

Et sic̄ angelus malus hmōi cās passio
nū admouere in hoīe pōt. Ita quoq; ange
lus bonus, easdem amouere ꝑualet, vt ho
minē a tentatione liberet/immo credo qō
ꝛ angelus malus eas possit deo permitten
te, ꝛ angelo bono nō resistente/in homine
remouere, dūmodo speret ꝑ hoc hoiem pe
riculosius posse decipe, atq; ad peiora ma
la pducere, put qñq; comptū est. Pōt eti
am spūs malign⁹ naturā nostrā corporeaz
ꝛ totā anime portionē inferioē/multa trā
quillitate fouere, ꝛ eam delectare gaudijs,
ꝛ apparēte voluptate/siue ficta ꝛ sophisti
ca dulcedine/q̄bus hō incautus, ꝛ spūalū
fallacia ꝓ inexptus, ad tantū allici poterit/
vt etam tandē in viribus anime superioribus
multum inde gaudeat/ꝛ magna q̄si in toto
homie consolatōne ꝑfruatur, ita ꝙ homo
vix credere possit aliud quin a deo fozet tā
ta suauitas, cuz tamē certissime q̄q; sit ab
humani generis inimico. Qui hanc cau
sare tentat nōnunq̄/vt hoiem ꝑ hoc in sup
biam erigat, nonnūq̄ vero vt hoiem per
indiscretionē ꝛ abusionem huius decepto
rie ꝙsolationis in vesaniā aliaq; mala fina
liter deiciat. Diligent tñ ꝓuēdū ꝙ spūs
malus nō pt̄ imediate tentare hoiem in p
te aie superiori, cum sibi nō illabit̄ put su
pra tactuz est, quāuis possit mediate. Nō
tunc fit/cum intellectus seu ratio incaute
consentit fantasmatib illis, q̄ sibi illusus
sēsus repñtat, nō debite, s. abstrahēdo/eli
ciendo/aut discurrēdo. Item pōt id fieri ꝑ
pter vehemētem passionē appetit⁹ sensitiui, q̄ passio sepe iudiciū rōnis puertere so
let. Similiter pōt ipa volūtas in hoīe
tētari mediate. Et h̄ fit cū rō ꝑ erroneū suū
iudiciū de q̄ tactū est/ipam voluntatē mo
uet/vel cū caro fortiter tentata/q̄ sp tñ ꝙcu
piscit aduersus spūm, ipam voluntatē tam
diu stimulat, quousq; eā sibi inclinat. Sic
eni fm scm̄ Jacobū, vnusq̄sq; tētat a ꝙcu
piscētia sua, abstract⁹ ꝛ illect⁹. Dec/licet
aliq̄liter ꝑ excessum, nō tñ inutilit vt appa
ret ad ꝓpositū dicta sint, ꝑ detegēdo fallaci
as ꝛ picula, q̄ inexptis ꝓingere possent cir
ca spūales dulcedies in oronib ꝛ medita
tiōib suis/ꝑ angelū sathane trāsfigurantē
se in āgelū bonū, nisi caute ꝛ discrete se hā
buerint in suis sentimentis, ꝛ sensu ꝑcepti
bilib ꝙsolatōib. Exp̄missis etiā facile
elici ꝓterit ꝙsideratio, quō hoies in capiti
bus suis debilitati, aut alias in naturalib
suis lesi, ꝛ indispositi, seu ex cōplexiōis ma
licia ad aliq̄ vitia fortiter ꝛ spēaliter ꝑcete
ris inclinati/q̄ cōiter passionati dñr/p̄ñt ci
tius, facilius ꝛ multiplici⁹, cū alij bñ dispo
siti ꝛ bñ ꝙplexionati, seu bñ educati ab in
mico illudi, vexari, decipi, ꝛ piclitari, ꝓter
organoꝝ suoꝝ indispositionē/deo ꝓmittē
te. Quib ꝙsulendū est, vt ꝓtra inusitabilis
hostis insidias/deū ꝛ sctōs sepe inuocent/
ꝓpriū sensum nō sequant/alios ꝙsulāt ꝛ eo
rū ꝙsilijs acq̄escant/nimietate exercitioꝝ
tam corpalū cū spūaliū seipos nō grauēt.
Occasiones pcoꝝ cūtum poterūt fugiant
ꝓtra passiones suas viriliter laborēt, ꝛ nul
lo modo locū eis dent neq; eis cedant, naz
si semel itez ꝛ itez passiōib suis cesserint
deuenīēt paulatim ad h̄, vt cum eis resiste
re volēt, difficulter aut minime id poterūt
Ex quo vsus seu ꝙsuetudo est quasi altera
natura. Et vt reuertamur ad h̄ vnde ser
mo sumpsit exordiū, vicz ad pusillanimita
tē, nō q̄dem amplectendā, sed oīmode fu
giendā, sumam⁹ de ipa exemplū ad ꝓpositū
Sit quis naturaliter timidus/ꝛ in natu
ralib quibusdā defectuosus, huic si coram
multitudine q̄ppiam agendū incubuerit,
poterit facillime spūs neq; (do id ad pbatō
nē ꝛ exercitationē huius ꝓmittente) passio
nē timoris in tali ad tantū intentare, cū na
turaliū defectuū eius adiumēto/vt q̄si tot⁹
stupefiat/visusq; ꝛ auditus vsum q̄si inter
mittat, immo ꝛ sensu tactus, q̄i intercepto
per totū corpus spasma incurrat, ꝛ frigido
quodā pfusus sudore, velut amēs in terrā
cadat. Quēadmodum experientia in nonn⁹
lis docuit. Cui grauissime passioni timo
ris, semel aut bis expti, si is de quo loq̄mur
cesserit, ꝛ iuxta supra datū ꝙsilium se viriliter
ꝓpter comptam difficultatē ꝛ presumptam
confusionē eidez nō opposuerit/ deueniet

ad tãtã indubie pusillanimitatẽ q̃ vix aut nunq̃ curabitur/imo videbitur sibi q̃nq̃ fantastice ꝛ diabolo illudẽte, q̃ potius vel/ler mortem subire q̃ tali operi vbi tãta ex/pert⁹ est difficultatẽ, itex intẽdere ¶ Cõso/nat huic exemplo nostro illud phisicorum de nõ nullis semel grauiter ꝛ quasi vsq̃ ad mortem vulneratis. Qui vt aiunt, si sang/uinem postmodum viderit/aut fortiter de/ sanguie fantasiauerint, sincopim facillime et spasma patiẽt, ꝓpter id q̃ prius exper/
A ti sunt incõmodum ꝛ periculum ¶ Sed te/deamus modo ad deuotoruꝫ ꝛ aridoꝝ cõ/parationem, vnde ꝓpter deceptorias ꝯsola/tiones manifestandas digressi sum⁹. Vñ notandum q̃ put aliqualiter supius tactũ est. Aridus nõnunq̃ in statu est tutiori, q̃ deotus/hac ratione. Sint nãq̃ duo q̃ꝓ vnus /scilicet deuotionis dulcedie fruens maiorem habeat confidentiam. Alter scili/cet eadem carens dulcedine minorez ꝯfidẽ/tiam teneat. Haud dubium quin possit cõ/tingere q̃ is qui plus confidit/periclitatur facilius, ꝛ fit inferior/quia eius confidẽtia ex ignorantiã sui ipsius ꝓcedit/cum nesci/at ad quantum teneatur coraz districto iu/dice. Alter vero minus confidens nõ faci/le decipiatur, ꝛ sit tutior statu quia ei⁹ tre/pidatio est ex sui discussione sedula/et cog/nitõne ꝓprie infirmitatis ꝛ imꝑfectõis sue Ideoq̃ quantuz hic per humilitatẽ timet et trepidat/tantum dei ante iudicium secu/rior astabit, quia dijudicauit ꝛ discussit se ipsum. Ita est quandoq̃ confidentia non bona et timor securior deoq̃ propinqui/or. Hinc est q̃ quidaz patrum aiebat. nul/lam peiorem passionem fore q̃ nimiam confidentiam, tam erga deum q̃ erga pro/ximum. Nam generat communiter contem/ptum ꝛ debitam negligit reuerentiã, tam q̃ ad deum q̃ quo ad proximum habendam, et in vanitatẽ et superbiã sepissime terminat ¶ Nonnunq̃ etiam cõtingit/vt is qui co/natur habere delectationes spũales, exper/dat ob hoc quasi totum tẽpus /quo tamen vtiliora sibi ꝛ proximo magis q̃ grata deo non tantũ posset sed ex iniuncto et sancte for/san obedientie debito deberet agere/ꝛ tan/dem cum adeptus fuerit q̃ quesiuit, male custodit dimittens ilico mentẽ suã ad alia im primẽtia euagari, aut vertens se sine ne/cessitate ad alia, quasi diceret, Et si nõ ver/bo tamẽ facto. Jam q̃ cupiui teneo/dictã meam modo bene cõpleui, bñ sto, securus sum. Attamẽ nescit miser/aut se nescire dis/simulat, q̃ id q̃ accepit cadit sub gratia g̃/tis data, ꝛ potest stare cum peccato. Vnde pfit adhuc omia sua peccata manere super eum, q̃q̃ is cui multũ donatũ est, multum etiã in iudicio reqretur ab eo, p ratione red/denda. Et rursum cum ꝓpter gram ꝯsola/tionis quasi nihil pendendo abiecerit/ re/uertetur ad deũ instãs, p alia accipiẽda, q̃ sibi placuerit, quasi dignũ sit vt de⁹ ad ei⁹ beneplacitũ semp sit paratus, donetq̃ sibi iu/ste q̃cunq̃ ꝛ quodcũq̃ postulauerit. Hec est illa vna ꝑsumptio fatua mala, ꝛ piculo/sa ꝯfidentia, que nonnullos se deuotos pu/tantes possidet. ¶ Sed nõ sic est de illo/q̃ auxilium diuinũ tantũ, ꝛ nõ dulcedines q̃/rit p suis necessitatib⁹, ꝛ ad resistendũ tem/ptationibus. qui querit peccatorum suoꝝ remissionẽ, nõ spũalem consolationem, q̃ puram q̃rit dei misericordiã, nõ singularẽ suauitatis gratiam, qui iuxta dñi sui bene placitũ cum labore ꝛ dolore, eidem seruit. nec ꝯsolationes hic, sed in futuro reqrit. et si qua consolatio offeratur/ eam cum timo/re ꝛ humili gratiarum actione suscipit. ꝛ cũ recedit, non tristior inde/ neq̃ ad seruien/dum deo segnior fit. Nam iste salutem suã operatur cum timore, prior quasi cum ti/more. Iste in ꝛitate, por in vanitate. Iste fideliter, alter fallaciter. Dic ꝓꝛus quasi stipendijs militat deo, ali⁹ nisi mercedem a deo hic recipiat ꝯsolationis/militare re/nuit ¶ Solet etiã pusillanimes reddre nõ nũq̃ deuotioni intẽdentes/nimia scrupu/losita conscie, q̃ vtiq̃ nõ est bona/vt pote cum ꝗs de venialib⁹ ꝛ leuib⁹ peccatis sine quib⁹ ista vita vix aut nullaten⁹ trãsfigi po/test, ꝛ pene de omni actione sua ꝯtinuaz q̃/si sibi formet ꝯsciam, plus hmõi ponderãs lances iusticie/q̃ diuine misericordie, ꝛ hoc ꝑsertim vltra debitũ, ac si sua iusticia tan/tum, ꝛ non dei misericordia potius saluan/dus sit. Vnde ꝯtingere potest, nisi huius/modi scrupulos inordinatos deponat, vt id quod prius non erat peccatuz ex se/fiat peccatũ ex scrupulo ꝯscientie, quicq̃d enim cõtra ꝯsciam est, peccatũ est. Hec potest h̃ talis grã pcipe, q̃ de mortali vbi morta/le nõ est, formet sibi scrupulũ ꝯscie. Nõ ei auctor gratie deus habitare vult in tali cõ/scientia inqeta ꝛ turbida, q̃ppe cum de eo scriptũ sit, In pace facta est locus eius.

De hoꝝ scrupulosoꝝ nūcꝛo videnꝫ hi forꝫ qui cum psalmū aut oꝛōnem dixerint non cum actuali intentione sz mentis subꝛepta euagatōe/ quā būana infirmitas ex se vitare nō pōt repetere ꝛ resumere iteꝝ ꝛ iteꝝ nō cessant. Attamē ꝓtingere pōt/ vt q̄tumcūq̄ reiterēt. id quod reiteratū est/ fiat ita insipidū. ꝛ qñq̄ plꝰ q̄ illō qō ꝓius negligēter ꝛ inaduertenter fuit ꝓsolutū. ¶ Quibꝰ ꝛ associandi videnꝫ illi qui cum cōpetenter ꝛ si non sufficienter/ contriti sunt atz cōfessi/ qꝝ impossibile quo ad nos videtur vt sufficienter contriti sint de peccatis suis/ ꝫ sunt cōtenti/ sed semp scrupulū habēt se nō dum debite ꝓfessos esse/ fatigant seipsos et confessoꝛes suos cū reiterationibꝫ confessionū. ꝓsertim de leuibꝫ peccatis modici ponderis. Illic iuxta psalmiste vocē trepidātes vbi nō erat timoꝛ ¶ Istꝫ oibꝫ pit cōsultū sit/ vt nō de sua iusticia/ sz de mera dei ꝓfidāt mīa/ sicq̄ pōderēt suā negligētiā vt ꝓpōderēt dei infinitā clemētiā Demierit quoq̄ illius cōmunis dicti/ q̄ vltra posse viri non vult deus vlla req̄ri. Itēq̄ illi reiterantes oꝛationes suas aduertāt. q̄ ecc̄lia non obligat ad actualē intentionem/ q̄q̄ bona sit. sed tantū vt oꝛe ꝓsoluāt. Nō ergo necesse ē vt reiterēt qō semel dictū. licet inaduertēter putāt. Sed sufficit vt de sua negligentia doleant/ ꝛ confiteanꝫ/ ꝛ qō iunctū fuerit loco negligēter actoꝝ. solum reddant. Hoc tamē intelligi volumꝰ ō bis qui naturaliter/ aut ex infirmitate accidentaliter/ fluxibiles nimis bñt fantasias. ꝛ velint nolint. q̄si ad leuē ventū flatum. ad alia a ꝓposito facillime distrabunt. Nō autem de bis q̄ fortes sunt a natura in suis oꝛganis/ sed quasi animales ꝛ bestiales. ex sua carnalitate ꝛ toꝛpoꝛe. malaq̄ consuetudie ad omnia spūalia pigri. ꝛ ad cūcta que carnis sunt. ꝓmpti. qui ꝛ sponte quasi tpe ꝓsolutionis boꝝ suarum. qua eis non sapiunt. assumūt sibi cogitatiōes de exterioribꝫ in quibꝫ eoꝝ animus plus delitiat/ aut tanta somnolētia/ ex mala sua consuetudine. ꝛ diabolo ipis illudēte/ obꝛuunt. vt vix recolant de vnico versiculo totius boꝛe quam ꝓsoluisse putāt. Talibꝫ timeo grauissimuz instabit purgatoꝛiū. si euaserit ppetuū incēdiū. nisi hic debite conterantur/ ꝛ satisfaciant ꝓ tam grauibꝫ ꝛ quasi affectatis negligentijs. Non est nostre mētis hos tales excusare. aut occasionem male libertatis eis dare. Sicut nec in superioꝛibus intētiōis nostre extitit/ ꝓferre simpliciter aridos devotos. sed sicut hic sic ꝛ ibi. ꝛ viceversa pusillanimes ꝛ paupes bonevoluntatis suscepimus. q̄tum ad ꝓsens attinet consolari ꝛ tam ipos q̄ alios ad cautē operandū suā salutē exhoꝛtari. ¶ Et quia tactum est aliquid supꝛa de scrupulis circa ꝓfessiōes/ superest adhuc q̄ nō incōgrue putamꝰ addēdum. Expedit quippe ipis scrupulosis dicere ꝛ ꝓsulere/ vt non sint nimis arte ꝓsciētie circa peccata minoꝛa in ꝓfessione exponenda/ sed succincti ꝛ breuiter quasi in genere sufficiat ea explicari. Maioꝛa vero et ea in quibꝫ esset anime periculū/ studeant cognoscere/ ꝛ ea diligenter in specie detegere. ¶ Super quibꝫ tamen notandū q̄ q̄dā cogitationes turpes/ ꝛ execrabiles blasphemie/ ꝛ etiam luxurie/ non ita grosse sūt confitende. put occurrunt/ sed sufficit vt sic dicantur/ vt ꝓfessoꝛ mentē ꝓfitentis intelligat/ seruata honestate loquendi/ q̄tū possibilitas admiserit. Licet enī confessioni necessaria sit būilitas/ non tamen ꝓpter sacramenti ꝛ ꝓfessoꝛis reuerentiā excludit honestas. Huiusmodi etiam cogitationes execrande siue blasphemie siue luxurie/ nemini nimis turbent. Non enim delectant deuotos sed cruciāt. Nec sunt bois sed diaboli eos suggerentis/ vnde nec imputabāt̄ homini ad demeritū sed reputabuntur potius eidem ad meritum/ ꝛ purgāt animaz pacientis eas magis q̄ maculent ꝓpter laboꝛem quem homo ꝓfert in pugnando ꝓtra easdem. Quicquid nempe hominem affligit contra suam voluntatē ꝛ nō placet nec delectat/ non facile in talibus temptatoꝛ nocere potest Quicunq̄ itaq̄ in hmōi cogitationibus/ specifice nimis vellet ō̄scēdere in ꝓfitendo eas/ ꝛ multum scrupulosus circa ipsas esse/ hic ꝓculdubio nō ex hoc consequet pacem coꝛdis/ sed foꝛtiꝰ oppositum/ ꝛ dat occasionē inimico se multo amplius inq̄etandi ꝛ vexādi. quemadmodum nonnunq̄ contingit illis. qui latrantē canū mitigare conantes/ proiciunt eis panem vt sic saltem latrare cessent. immo frequenter eum qui panem ꝓiecit durius latrando infestat. ¶ Habeatur ergo semper in memoꝛia regula illa quaz quasi in ꝓncipio posuimus. scilicet vt in quacunq̄ ꝓte quis se sentit ꝓnioꝛē ad malum/ ꝛ temptari se posse facilius/ ibi semper opponat

remedia p̄scise cōtraria solicitꝰ. Si q̄s est scrupulosus in conscientia nimis leuis/ studeat cordis libertati. Si quis iracundus z vehemens z commouetur faciliter. fugiat occasionem ire/z quasi cum violentia intendat mentis tranquillitati z mansuetudini. Motus nāq; maiores iuxta philosophoꝝ sententiam expellunt minores. Si quis impatiens ad quecunq; aduersa/exempla patrū z maxime christi z martyꝝ animo sepe reuoluat Si q̄s nimis zelosus etiam in causa iustitie/z per impetum spiritus nimis efferatur zelum cum modestia temperet. Et quod etiam ipse in multis offendit recogitet/quodq; districtum iudicē super se habeat formidet. Si quis nimis tenax. largitati inseruiat. z sic de similibus

¶ Insuper aduertendum p̄o quadam regula generaliq; tenendum vt omnia ad q̄ voluntas cum quodam impetu z vehemētia sine p̄uia deliberatione inclinat/q̄tū cunq; appareant bona. habeantur suspecta/quia cōmuniter sunt motus sensualitatis z passionū quibus hostis antiquus ꝑsepe se immiscet. Juxta quod scriptum est. Ab ea que dormit in sinu tuo te custodi/scilicet sensualitate. vt ipsa non dominetur rationi tue/tanq; mulier viro. Si enim hāc potestatem tali mulieri dederis/ipa contraria erit z rebellis viro suo. id est sensualitas rationi/placeat vel displiceat tibi. Unde si nō poteris eam sic subigere vt sit omnimo de subdita viro/semper tamē ei resiste/nec vnq; ei cedas/z sic huiuscemodi rixa et pugna coram deo tibi reputetur p̄o victoria Si quidem non solum vicisse malum/ bonum est/sed z̄ p̄o viribus malo restitisse. immo nōnunq; melius est diutius pugnā exercere/q; cito p̄eualere. Attendit nanq; prudentissimus z equissimus rex noster deus/militum suorum velle potius q; posse. Et sicut posse vincere suum est. ita vincere velle nostrum est. Et q̄q; in vtroq; gratia dei necesse est concurrat/in velle tamē magis q; in posse liberum arbitrium z hominis sibi locum vendicat/vnde iuxta ipsum militum suorum dominus certamē ad remunerandum pensat. Et dignus vtiq; z iustū est vt qui longius z laboriosius certauit p̄miuz copiosius percipiat. ¶ Non tamen est pugna optanda ne videamur amare periculum/sed cum venerit est viriliter agendum/in nomine eius/qui non patitur nos tentari vltra id quod possumꝰ/sed facit etiam cum tentatione p̄euentum vt possimꝰ sustinere. Cui z quotidie humiliter z fiducialiter idcirco supplicare debemus dicendo quod ipse docuit. Et ne nos inducas in temptationem. Creditur nāq; q̄ hec ipsa clausula breuis verbis/sed ampla viribus in temptationibus irruentibꝰ deuota mēte replicata/non mediocris sit efficacie/de quo nullus estimo dubitabit nisi infidelis z is qui ignorat quis eius auctor sit.

Potent etiam scrupulosi quorum pusillanimitatem consolari intendebam/q̄q̄ nō nunq; ad alia digredi videamur. Potent inq̄/q̄ valde eis expedit cum consilio suorum superioꝝ z aliorum virorum suorum prudentum/deum timentium/ contra suos scrupulos agere/vt sic tandem assuescāt eos non timere/sicut domificatores assueti ambulant secure z intrepide super tecta altissima/vbi non sic practicari statim forent si huiusmodi attentarent in periculo vite. ¶ Intendant quoq; pusillanimes scrupulosi q̄ inimicus humani generis/cum impugnat hominem stercoribus turpissimarum cogitationuz/veluti in obsidione vrbium vel castrorum fieri consueuit cum stercoribus cloacarum/aut cuz terret repentino strepitu quempiam/vel horrorem immittit quasi inopinate put similiter bombardorum tonitruo impugnatores munitionū agere consueuerunt. z quēadmoduz ioculatores z trufatores pueris horrorem inusitatis suis gestib⁹ incutere nouerunt. Intendant inq̄z q̄ talia non curent/nec multum cum his litigent/sed potius irrideant dicentes/ cum illo patre in vita spatrum in talibus experto. Immundicia tua super te demon. dominus mihi adiutor. nō te timebo. Quia enim immūdus spiritus es/immundicia opus tuum est. Item terrores tuos non timeo quia eum qui venturus est iudicare viuos z mortuos et seculum per ignem defensorem habeo. ¶ Pusillanimes scrupulosi similiter sciant q̄ si confessiones sue magis se inquietāt q̄m tranquillent/dummodo talem firmum z fixum iudicium de mortali peccato in se non habeant/ quod ex hoc sepius cognoscere possent/quia si in similibus casibus eos mouentibus ab

alijs requirerentur / dicerent casus tales minime peccata mortalia / tunc cessandum cum sapiorum & peritor cõcilio foret a frequentatione ꝓfessionũ & fiducialiter nihilominꝰ celebrandũ / atq; humiliter dicendũ Domine non in iustificationibꝫ meis prosterno ꝑces meas ante faciem tuam / quia nulle sunt / & scio q; si millesies confiterer / & districte discutere volueris me / non ero mundus in conspectu tuo. Sola nanq; domine misericordia tua mundabit me Ideoq; in multitudine misericordie tue / introibo ad altare sanctum tuum in timore tuo timens q; te plus offenderem si dimitterem q̃ si accessero / eo q; tu in memoriam tuam ita fieri iussisti / & ego multis debitor sum pro quibꝫ orare teneor. Nulli debet eẽ dubium / quin talis humiliatio plus accepta sit deo q̃ nonnullorum vana presumptio / qui post confessionem suam & qualia cunq; exerciola se diguos & bene mundos reputant / quasi intrepide ad illa terrifica diuia misteria accedẽtes. Nec ꝰ ãt eẽt vbi haberetur fica & q̃si certa ꝓscia de peccato mortali. Illud enim eẽt confitendum. nõ sic de veniali quod de necessitate nunq; cadit sub obligatione confitendum sacramẽtaliter in specie / q̃q; quandoq; pernitile sit Sed sufficit confessio generalis. Nam venialia per diuersa delẽtur / vti confessione generali. oratione dominica. tunsione pectoris &c. ¶ In nonnullis etiam est tam arta conscientia vt q̃sto magis eam scobare per confessionez conantur / tanto amplius quasi inde fedantur / propter plura noiter ex fricatione pullulantia / que tamen frequenter modice aut nulle sunt reputatõnis. conscientia talis non firmatur meliꝰ q̃ dimittendo eam in pace & quiete. & q; solum imbre lachrymaꝝ irrigetur / & sic fecundata celestis dono gratie solidet ¶ Venia le autem peccatũ cõmuniter est omne illud quod factum est absq; rationis deliberatõne quodcunq; sit illud / etiam si sit odiũ vel ira contra deũ / aut horribilis blasphemia Vel veniale peccatum est / quando actus talis est / qui non tollit debitam subiectionem hominis ad deum atq; eius amiciciã seu dilectionem / nec perimit debitum fraterne societatis vinculum ad proximum / Juxta simile in legibus secularibus & politicis / vbi quedaz peccata morte puniuntur & quedam non. q̃uis sint contra precepta & statuta / quia non tollunt debitam subiectionem ad principem ac ad ciuilitatem et proximum. ¶ Et quo elici potest / q; non omne quod est factum contra preceptum / aut votum / aut iuramentum. aut etiam cõtra dei interdictum / est peccatum mortale / quia in quolibet horum stat peccari posse per surreptionem quandaz / & absq; pfecto rationis ꝓsensu / qui ꝓsensus nunq; est in primis motibus / nisi post deliberationem habitã vere vel interꝑtatiue / que deliberatio in aliquibꝫ citius / in aliquibꝫ tardiꝰ fieri habet / quod signanter addimus propter habituatos in bono vel malo. quia in talibus habitus est quasi similis deliberatiõi. Sicut dicit Arestotiles. q; ars pfecta non deliberat. patet hoc in scriptoribꝫ & cytharisantibꝫ. Sunt etiam quedã circa queratio magis debet eẽ puigil q̃ in alijs / quod nisi fecerit interpretatur consentire. Notent quoq; pusillanimes scrupulosi / q; nõ semp tenemur agere meliora & meliori modo quo possumꝰ / maxime sub obligatione peccati mortalis. quoniã deꝰ omnipotens q̃uis hoc possit a nobis licite exigere. quia ipse dominꝰ & nos serui eius. nõ tamẽ sic agere voluit. sed contentus est / vt certa que dedit precepta seruemus / quod si fecerimꝰ sufficit sibi & manebimꝰ in eiꝰ dilectiõe & gratia. Beati nihilominus qui ita esuriunt et sitiunt iusticiã. in obsequendo tanto & tãdulci bonoq; domio / vt posse tenus aliq̃d superogare dñi sui preceptis contendant. Beatus quoq; qui semp est pauidꝰ / timẽs minus debito fecisse / dummodo tamẽ obseruet semper. ne quid nimis. & ne sit iustꝰ nimium. & demum ne dũ nimis emungit sanguinem eliciat. ¶ Jtaq; pusillanimes confortamini et nolite timere. Confidite pusillꝰ grex / quia complacuit patri vestro celesti dare vobis regnum in secula seculorum Amen.

Finit.

Tractatus eiusdem

de diuersis diaboli tentatõnibus e gallico in latinũ versus. ad preces venerabilis patris domini Nicolai de Auremberga

a AD nos sub dei manu humiliandos/atq; cognoscēdam vt cumq; generali noticia nr̄am virtutū itinere per grandem ignorantiam.at demum aduersus omnem inimici nequiciam.nostrā fragilitatem/imbecillitatēq; scieudā/vt in nobis admodū nihil.verum in dei solum atq; sanctorum fidam⁹ auxilijs/mihi proposuiz est subtiles nōnullas insidias enumerare.quas cūctis nostris operibus hostis hūani generis diabolus ingerit/quonam scilicet pacto in eo omni quod cogitamus.loquimur.operamur.deceptionis sue tendit laqueos.semperq; nititur aduersus eos.p̄sertim quos diuino famulatui magnopere cernit intentos.quos videlicet sub specie boni si valet ad malū conuertit. Jpe nanq; fallacissimi latronis instar/vie/societatiq; bonorum se cōmiscent. Et quoadusq; feriendi ac occidendi animam oportunum tempus nanciscatur/sese fingit amicissimū.tum ratus congruum tempus adesse/p admictiōem malicie alicuius sanctam actionē prorsus cōmaculare molitur.siue initio siue medio siue fine operis. Cum vero impedimentum boni actōni p̄stare nequit quo minus ipa perficiatur.intentionem saltem conatur corrumpere.puta vt eius operationis finis cōstituatur peruersus.aut inanis gloria.aut q̄libet carnalis voluptas. Vtsi actiōis principium/conatus eluserit suos.rursus cum illius medio z fine confliget/quinetiā completeiam actioni adhuc insidiabitur. hominem ob virtuose perfectum opus.vana efferri leticia.summa ope contēdēs. Vult sane aliquis elemosinam largiri/cuz id ne fiat hostis impedire non potest. hortatur vt eam vel ob consequendam mundi gloriaz tribuat.vel spe aliqua inductus ab eo cui datum est mun⁹.aut honorem.aut q̄cunq; accipiendi seruitiū. Qz si quis et hāc tentationem superarit.aliā multo amplius periculosam ei rursus immittet/que bonis quoq; est cōmunis plurimum/quam z vir in vita hac fundit⁹ posse tolli arbitror. Et est/vt is tunc secum ita dicat z cogitet. Recte tuum iam opus perfeciſti p̄clare inimicū vicisti.non inanis gloria.non p̄sus vitiū vllum superare te potuit. Nequaq; certe quisq; ali⁹/puta ille vel ille/ita egisset Ecce quomodo eoipso quo is superbiam gloriam vanam/prius suppressit z contudit/in hec eadem vitia iam ruit.delabitur q;. Atqui stulta hec z temeraria cogitatio pene semper menti sese infert ac ingerit Manifestum itaq; est ni studiose occurratur/de virtute vitium/z de humilitate oriri superbiam.

n Onnunq; hostis certo tempore tētare desistit.vt quis z se censeat esse securum.z penitus tueri negligat/tunc vero id cernens repente subitoq; in iparatum irruit.vel odij vel inuidie vel concupiscentie carnis validam immittens tentationem. Alio etiaz commento.hec intermissio tentandi fieri potest.vt videlicet huiusmodi securitate ac immunitate tentationis/quis superbiat/quasi propria virtute vniuersos iam hostes deuicerit. Sive vt eo minus apud deū mereatur quo iam labore certaminis vacat. Sive certe vt eos qui admodum tentationibus affliguntur spnat.contēnat.despiciat.

b Ortatur nonnunq; hostis aggredi alta quedam z difficilia virtutū opera.sicut immoderata ieiunia.peregrinatiōes maximas.vel simile quodcunq;/siue vt homo succumbat oneri neq; vllo pacto ipsum ferre valeat/siue vt ex ipso sequatur deterius aliud.puta ex immoderatione ieiunij.cerebri vacuitas/melancolia/tristicia vehemens/ex nimia peregrinatione grandis impatientia/ex velle alios eminenter docere ingens tumor.heresis excessiuum nature grauamen.

c Onsulit nonnunq; relinquere exercitios virtutuz actus/z minutis in rebus versari.vt vel hec complendo se quis prestantissime virtutis hominē arbitretur/vel vt nunq; ad perfectionem pringat.vel vt huiuscemodi humilitate qua sublimem deuitat statum z precellentia opera/superbiat z alios quos non ita facere cernit.temere dijudicet.

n Onnunq; enititur hostis.vt q̄q; recte quis cuncta faciat.in vno tamen solo labatur z delinquat.illi quippe satis est.si animē castrum.vel vno patente sibi aditu nanciscatur/capiatq;

q Hanc autem occultat aliquando tentationem.quoadusq; mors aduenerit.quo sane tempore seuius maioriq; dolo tentat z confligit.sciens si tunc defecerit penitus se frustratum

De tentationibus

Nonnunq̃ immittit aliqui veram aut saltem simulatam deuotionez. vel etiam si hec diuino munere affuerit, suadet indiscreta vota seu iuramenta fieri, vt postmodũ cessante deuotiõe homo sit in se turbatus, inuolutus, aut etiam promissorum violator.

Et contra, nõnunq̃ sub specie discretionis emitti sancta vota, phibet, que aduersus peccata quibus homo vehementer prnus est & deditus saluberrima remedia forẽt/vt ita sordibus suis is iugiter immanet.

Hortatur nõnunq̃ ex cõsuetudine dicere multitudinẽ immẽsam orationum, vel vt se quis nimium grauet, vel afficiatur tedio, easq̃ sine deuotione pficiat/vel vt hinc extollatur/vel vt rem aliam que sibi ẽ vtilior & magis necessaria foret omittat/vel vt deum credat ob hanc orationũ frequentiã sibi iure debere vt adimpleat quicqd ipe cupiet.

Requẽter sub humilitatis specie q̃ cunq̃ fieri bona impedit/ne illum homines sanctum dicant & arbitrẽtur/vt inde non supbiat. Itaq̃ efficit vt is acediam/discretam hũilitatem esse iudicet & nõ largiri elemosinam, nõ ieiunare is iudicet, nõ hoc quidem esse auariciam gulaz sed preclaram virtutẽ humilitatis.

Nonnunq̃ sub ptextu erogãdi elemosinam hortatur vndequaq̃ pter ius & fas cumulandis inherere diuitijs/scit enim esse multo deterius ob largitionem iniuste adquirere q̃ abstinere ab ea & velle iniquũ habere nihil.

Nonnunq̃ sub specie correctionis cõsulit/aut iracundi in alterum/aut irã simulare/vel vt ille in correctione ipsa excedat irrogando iniurias, cõtumelias inferendo vel vt ex ira plus ꝓpriam vindictã q̃ alteri⁹ bonũ querat. Vel vt is qui corrigi emendariq̃ deberet p alterius feritatẽ fiat lõge deterior, comptus enĩ habet/mãsuetudine q̃ rigore nimio vtilius ac facili⁹ ad bonũ quẽq̃ posse adduci. Ita impatientiã iusticia/vindictam tegit effigie correctionis, q̃ pfecto neq̃q̃ correctio sed plane destructio censenda est.

Nonnunq̃ econtrario sub vmbra mie ac lenitatis suadet, ne q̃s alterũ repbendat/ne ve sibi indicet errata sua atq̃ defect⁹, ad qõ tamen ex lege caritatis is obligatur/sicq̃ vtrũq̃ perdere ac iugulare molitur.

Nonnunq̃ cum q̃s audit aliquem detrahentẽ alteri, & si illud minime sibi placeat, agit tamẽ hostis vt metu displicendi ei qui detrahit, is aut male dicta ꝓfirmet, aut taceat saltẽ/noscit enĩ hostis nõ paruũ eẽ delictũ detractionẽ vel patienter audire. Deberet nãq̃ talis aut vbo aut facie tristicia/aut quõlibet aliter/ostendere palã/ingratũ esse sibi huiuscemodi detractoriũ fmonẽ, qua in re posset ab obtrectãte pcũctari/fecerit ne vnq̃ bonuz aliq̃d is de quo fmo habetur. Itaq̃ dicere debz fore longe melius illius bona q̃ mala referre/aut certe illa nõ alijs, sed ei qui peccauit ob suam emendationem referre oportere.

Nonnunq̃ sub specie discretionis abstinentias, ieiunia fieri vetat/sicq̃ somnum, gulam, acediaz, hac veste contectos in habitaculum spiritus introducit.

Nonnũq̃ efficit vt sua q̃s somnia studiose adnũciauerat/& tñ vt his q̃dẽ ꝓtra dei eccl̃ie q̃ceptuz certa fides adhibeat, ea ꝥa eẽ, cũctaq̃ p ordinez veluti indicabãt euenire faciet. Silr & de alijs supstitionib⁹ innũeris, vti q̃ mane obuiũ hr̃e canẽ aut lepoꝛẽ putet q̃s signare illa die futuꝛ infortuniũ. Et vt paucis loq̃r tã varijs & multiplicib⁹ hmõi supstitionib⁹ simplices referti sunt, vt vel id cogitare animus perhorrescat/quas sane ideo dissemi nat hostis/quoniam eas nouit deo admodum displicere/scit nempe homines non in deo sed in his confidere, ac spem locare suam. Ideo vero horum cordibus impresse sunt/tum quia neq̃ sapientes audiunt/neq̃ eorum dictis fidem prestare volunt, tum quia vsque adeo nefande sunt opinionis/vt quicquid obtigerit/huic alicui dementie tribuant/verbi gratia, si quid illis boni euenerit, confestim dicunt id bene futurum et ipse putabam, meo enim in somnio hanc rem ego conspexeram. Deũ q̃p relinquentes, & sibi omnium bonorum auctori non veriti gratias proinde nõ agere, ad has impias stultasq̃ credulitates cũcta referũt. Et si quod frequẽter fit/illa die acciderit malum aliquod, dicent etiam id sibi contigisse quia tale aliq̃d viderint aut

canem. vel leporē habuerint obuium. Idē tidem ꝛ de sanitatibꝫ arbitrātur, quas nō deo vel nature sed nescio' quibusdam bre/uibus aut conscriptis pomis aut in huiusmodi incantationibus attribuunt Sunt hec profecto sine q̄cunq; ratione/solo ver/suti inimici suasu/que etiam singulis die/bus dominicis sub excōmunicationis pe/na districtissime ab ecclesia, phibent. Po/ro longe salubrius foret ꝛ tutius deum ac sanctos adire cum fiducia/q̄ in his spera/re dementijs. Quamobrem quisq; caueat has melancolicas insanias incidere/ neq; vero alios ꝛ precipue iuuenes in talib⁹ fi/dez habere suadeat. Est enim difficillimū ab his quenq; erui, cum ea teneris ab an/nis imbiberit.

Sit nonnunq; hostis. vt in suis ca/lamitatibus quis immoderatius dediuina cōfidat ope/vt si be per/manserint, nec diuinitus fuerit liberatus, murmuris ꝛ impatientie labatur' in foueā ꝛ sceleris deum arguat quasi impiū sit euz qui tanta deuotione illū supplex orauerit/ nō exauditū ereptumq; fuisse.

Nonnunq; alia fraude quod dictū est suggerit. vt scilicet cū is libera/tum se cernet, deuotū, sanctum, ac deo amicissimū sese credat, vtpote cuius a domino vota efficaciter ꝛ pene miraculose cōplentur. In primo autem casu talis sperare debet ideo deum suis non annue/re petitis q̄ id sue saluti minime expediat. In secūdo vero ambigendū sibi timendū q̄ est sibi esse offensum deū, neq; dignum/ presenti castigatione/ exaudition̄em vero precum suam mercedem esse debere, ita q; se damnandū finaliter.

Nonnunq; homini scrupulos im/mittit innumeros, reddēs illi⁹ con/scientiam miro modo dubiaz atq; artam/ne quid boni audeat efficere/vt eti/am crebri⁹ delinquat, scit enim cum pecca re qui id agit, quod p certo conscientia ma lum esse iudicat/q̄q; res in se mali habeaz nihil. Facit etiā istud hostis ob aliū dete/riorem finem, vt, s. talis qui deliquit in de sperationē delabatur, iudicans se reprobū a deo q; damnatū/quoniam tanta facilita/te peccat, neq; vllo pacto adimplere valet mandata illius

Nonnunq; reddit hostis conscien/tiam ante commissum securam, et amplaz, vt neq; peccare quis formidet, ne q; postmodum poeniteat.

Nonnunq; in ope latā ꝺscientiam reddit, vez ad tribuendā despatio/nē postea delictū exaggerat, oñdē/do horroꝛē sceleris ꝛ cōmissi delicti imma nitatē/q̄ sez sit enorme cum'q; talis sit, qui talis hēatur, tam detestandū admisisse faci nus/contra vero antea nonnūq; districtā angustāq; ꝛ scientiaz reddit, facitq; timere vbi non est timoꝛ hñdus. Et est instar eoꝛ qui pueris viā transeūtib⁹ pclamāt laberis cades/vt metu turbati impingāt acruant pcipites. Ita his lapsum inculcat hostis, clamans ꝛ dicēs ꝺtinuo/erras, deficis, pec cas, te haud dubie dānas. Hoc nanq; mo/do ꝺsciētie pacē ac quietē pturbat, adimit adeo vt talis neq; oꝛare neq; bonū quicq; recte facere queat/cōtingere etiā ꝛ istud p̄t ꝓpter aliud sceleſtius ꝛ longe maioris peri culi vt videlicet quis huiusmodi scrupu/los vitare volēs/tantā amplitudinē ꝺscie arripiat, tā q; effrenatam sibi assumat au/daciā, vt nll'a p̄cepta pēsi habeat/nihil esti/met illicitū. Quamobrē cūctis in tentatio nibus mediū seruandum est/qō equidem fieri poterit, tum sapientum ꝺsultatiōe, tū subsidio oꝛationis, tum super omnia hu/militate ad deum/cui spes de illius miseri/coꝛdia commixta extabit.

Nonnunq; illis quos scit minime consilijs obtemperaturos, suadet sapientes frequenter consulere/ vt talium peccata minus habeant excusatio/nis/nonnunq; vero hanc consultationum suadet frequentiam cum eos qui consulun tur male sana consilia daturos arbitratur, vt ꝛ qui dat ꝛ qui consilium accipit vna si/mulq; pereant.

Nonnunq; hortatur humanum ni hilpendere consilium/ sed vel a so lo deo vel ab oꝛatione instructio/nem expectare vel ꝓprie ꝓdentie inni/ti/ꝛ quasi secum ita dicere. Quid in hac re agendum tibi sit, ipse q; alter quisq; meli⁹ nosti, tibi enim melius res ipsa, tibi tu⁹ ani mus, tua tibi melius comperta est facul/tas. Insup hos q̄ ꝺsiliuz tribuūt fortassis ipellit vtilitas ꝓpria/seu honoꝛis forte cu pido mouet, ꝛ hec tētatio int' ceteras ē pni/cioſioꝛ ꝛ ap̄lioꝛis piculi/pſonis deuotis/p̄/ ꝑtim/ꝛ his q̄ acuta intelligētia pollent, et ē pfecto maxima superbia.

De tentationibus

Nonnūq̄ post abundātez sumptionem cibi z potus deuotionem z lachrimas immittit hostis /vt q̄s hāc gulam in consuetudinē ducat. quasi ipa deuotionem effitiat

Nonnūq̄ huiusmodi deuotionem z lachrimas post grāde z immoderatū ieiunium immittit. vel vt sequatur cerebri vacuitas. ecinanitio capitis et totius corporis pmaxima lesio/fiatq̄ postmodum talis melancolicus. tristis. iracundus. vel vt ipse has abstinentias ieiunia vigilias in morem vendicet et consuetudinez. vt in hac singularitate supbiat/siue vt in malum predictum incidat.

Nonnūq̄ hortatur vt quis āgelos videre velit/miracla cupiat. optat reuelationes habere z aliq̄n prestigijs fallacibus siue i somno siue in vigilia hec apparere facit/agēs hec omnia. vel ad decipiendum sub effigie veritatis. vl' ad introducendū in illum supbiam. Quāobrez huiusmōi desideria super omnia detestari vitareq̄ debet quisq̄ deuotus. Ea enim q̄ de his p alios gesta sunt dūt sibi admoduz sufficere satisq̄ sibi esse vtiq̄ debet si incel' mercedem accipiat.

Nonnūq̄ ingentez mirabilēq̄ dulcedinem in modum z similitudinē deuotionis inducit. vt i huiusmōi suauitate hominis tota cōquiescat fruitio neque deum amare. neq̄ ob aliud sibi obsequi velit. nisi solum vt hoc potiatur.

Nonnūq̄ in diuino famulatu duriam immittit atque spiritus tristitiam. vt a domino se q̄s derelictuz censeat. neque illi amplius impendat obsequium/sed ad carnis se cōferat voluptates et in illis consolationem requirat. Porro qui deum pure sinceriterq̄ diligunt. quicq̄ ficticio amore p sua sola delectatōe ei inberent. hoc in casu probantur z innotescunt patule.

Nonnūq̄ agit. vt qui statū aliquez delegerit. eos qui in illo sunt defectus z incōmoda ꝯsideret. certū eni est quemlibet statum ꝓprios habere singulareſq̄ defectus. et illos quidem frequētes ac plurimos. qui pfecto patient ferendi et modeste tolerādi sunt. Decaute efficit hostis vt ad impatiētiam quēq̄ impellat. alium statum ostendens semp esse querendū Sed de his particlarius loq̄mur Delegit aliquis celibez z sine ꝯiugio ducere vitam Huic suggerit id esse nimis piculosum. ea etiā q̄ in cōnubio bona sunt sibi ꝓponet. ne q̄ vero illius dispēdia et ferme infinitas molestias eū sinet attendere. At cōtra cū quis iam mrīmonio deuinctus obstrictus q̄ est necab eo resipiscere licet. mēti obijcit. quāta felicitas. quanta quies est libertate perfrui. sine horum terrenorū occupatōe deo posse seruire. gestāde. plis non angi doloribus. non maritorū duros perferre mores/nullius quaz sui curā habere oportet. ceteraq̄ ingentia bona (quoruz ꝓculdubio expers est ꝯiugium) demonstrat/atq̄ coram oculis constituit z hoc facit. nō quidem intendēs bonum aliquod afferre aut ꝓpalare veritatez de eminētia aut securitate talis status/aut etiam acceptiori eius apud deum ꝯditione. sed hec que pfecto vera sunt ꝓponit. vt eorum consideratio ad impatientiā et detestationem sui status/quem neq̄t deserere/pcipitet. Eliuit quis hominū in frequētia puta in religioso cenobio. apō hūc solitudinis bona magnificat atq̄ plurimi pendit/ostendit ibidem melius esse orōis locum. non adesse mūdi tentatōnes. iracū die non occasionem adesse. tacet vero que solitarijs ꝯingāt picula. Ex aduerso. solis abditeq̄ viuentibz. desiderium mūdi ingerit. dicens. q̄ sibi tantum non alijs hoc modo pfunt. in mundo vero mestos solarent egros visitarēt. largirēt elemosinas magas Inhabitanti vrbes suadet salubrius fore ac tutius villulas aut rura icolere. eo q̄ in ciuitatibus omniuz maloruz exempla sint Quo contra ei q̄ extra ciuitates hitat suggerit multo fore melius in vrbibus morari. neminem cuiz hic esse a q̄ eruditi queat ibi vero eū verbum dei auditurū/z ingēta quedam patraturum opera / nec ostendit q̄ innumera illic conscientie discrimia sint q̄ etiam difficile sit ꝓpter reruz necessariaz caristiā nimis/vitā ibi trāsigere. Cetez ista omia ob id sicut initō dicebā in ꝯsideratiōnē deducit atq̄ ante oculos statuit hostis. vt nemini su⁹ stat⁹ placeat/nemo in illo ꝯtentus sit/nouas q̄sq̄ mutationes cupiat/vtq̄ ita pectoris trāquilla priuet pace. z ꝯtinuo grauibz ac molestis incōstātie fluctibz agitet. Vas igit cūctas tentatiōes z si q̄ sil'es inueniunt. a se q̄sq̄ depellere z illis i hūc modū apō se rīdere dz. Scio vtiq̄ mala z bōa vbilibz ꝛpiri. qō si mala q̄dā

mens continet status, in eo tamē nonnulla sunt bona que alibi minime reperiūtur. Alibi preterea mala aliqua inueniri certū est, quibus vita mea caret & est immunis.

Admonet nonnūq̄ hostis vt ad hoc quis/hominum in conspectu sese vituperet/vel etiam delicta quedā committat & perpetret, vt se indicet nec fictum esse nec ypocritam. Quod pfecto in grāde malū ab hoste suggeritur. Nam per huiusmodi que hic aduersus suam gloriaz dicere/agereq̄ videtur/aliquando in eum maior irrepit superbia vult quippe hoc pacto verax haberi & reputari is qui suam laudem minime querat, quaz tamē suo in animo flagrantissime cupit. Ita autem esse dignoscī, compeririq̄ potest, cum ea ipa que is de se indigna dicit, alius quoq̄ asserit, et testatur. Nam id & moleste fert & sese tūc excusat & commendat.

Nonnunq̄ hortatur hostis/vt cuiz alicui opus suum agere incumbit vel rem quamlibet scōm morē eorum quibus conuiuit efficere, tunc ad vacandum deo/cunctis huiusmodi occupationibus & quidem debitis/se subtrahat, & solum constituat/vel id ab hoste fit vt illo tempore facilius tetre abominandeq̄ cogitationes rancoris/inanis glorie, & singularitatis/que certe pessima est mentem huius subeant. Agit etiam nonnunq̄ hostis vt maiori complacentia quis bonum voluntarium ad quod nequaq̄ obligatur/q̄ rem saluti necessariaz efficiat. Puta q̄ ds potius soluere infringereq̄ malit ieiuniū quod precipit ecclesia, q̄ illud quod propria voluntas instituit/que profecto res prorsus est illicita

Ex aduerso aliquando suggerit corpori eo semper laborī intendere/vt quis nunq̄ ō vacare queat neq̄ ꝓpriam vitam animaduertere discutereq̄ possit. Sane optimuz est vtroq̄ moderate vti & iam huic etiam illi vicissim operam dando vnuz altero temperare.

Nonnunq̄ aliorum peccata considerare facit/vt proximum quis iudicet & infamet, vt non eiz obligat sed contemnat, vt nullam salutarez doctrinam ab hoc dictam recipiat/vt quicquid h boni egerit mala intentione fieri asseueret vt ei si superior fuerit, obediret recusset/vt eū si subditus est tractet immaniter/atq̄ vlla sine misericordia corrigat/& super omnia, vt quia hmōi delicta non operatur meliorem simpliciter se cēseat, & hoc pacto determinam in se assumat superbiam que forta sse maius peccatum erit q̄ oēs aliorum defectus, quos tāta diligētia ꝓsiderat, curiositate tanta explorat. Quāobrem ꝓuenit ab alienis delictis oculos abducere/& eos cōuertere in ꝓpria, q̄ si aliena peccata cōsiderare necessariū extiterit, id fiat illis compatiendo, de his enim multo plus q̄ de corporali morbo dolere debet/& compati. Id etiam fiat, dominū p his orādo/& cogitando deniq̄ q̄ sui defect⁹ maiores sunt, aut nisi eum dei misericordia ꝓteterit gratuitoribus multo criminibus irretiri implicariq̄ poterit/qui etenim non vult diuinā misericordiaz ita alienis sicut suis delictis ig/scere/is profecto illam odio habere videt.

Nonnunq̄ aliena bona ostendit et demōstrat, vt quis in sceleratissimū facin⁹ corruat/in luxuriem, s. & indiuidūā, vel is inflāmetur ad ꝓcupiscentiaz talium diuitiarum, talis status pompatici, talis glorie, talium vestiū, equorū taliū pulcritudinis talis, & generaliter taliū quorumcunq̄ bonoꝝ/vt etiā cū eiusmodi bona nancisci adipisciq̄ nequit, hinc doleat angatur/atq̄ melancoliam incurrat.

Nonnunq̄ de aliorum dictis & factis in mentem alicuius vehementem suspicionem inducit hostis, persuadens illi huiusmodi cuncta fieri vel ad irrisionem/turbationemq̄ eius/vel ad sibi damnū inferendum. De quibus tamē in veritate nihil est. Suboritur autem hec aliquando tentatio inter vxorem & maritum/inter fratrem & sorores/& inter quoslibet amicissimos/ex qua grauissima mala & ferme incredibilia proficiscuntur. Et est plane pessima tentatio, de altero, & de amico p̄sertim/malum suspicari adeo faciliter, & id ita celeriter credere/quod pene semper esse falsum postmodū comperit. Quare summo studio vitanda est huiusmodi infausta suspicio. Quod si eam quis a se nequit penitus abiicere, tunc multum proderit ea q̄ aduersus alterum quis animo suo versat timet aperire/vt is proinde se excuset/& satisfactionē afferat. Verum nōnūq̄ agit hostis vt has suspitiones in corde ds recōdat, & apō se teneat, vt hac reclusione ille incremēta suscipiat, plusq̄ iferat nocumēti/neq̄

alter inde se excusare queat. Cōtra vero nō numq̄ ic̄ōsiderata neq̄ obseruata opportunitate ꝯgruētiaq̄ tpis, vl' ex malignitate ira cūdiaq̄ animi illas ꝓferri facit. vl' etiaz cū nimia assertiōe/ vt ꝓ hoc is cui hec dicūt irascat ꝛ turbet. atq̄ in aliū odiū concipat q̄si hoc mō apud se cogitās. Quid ita. ista ne ista ille de me arbitrat: me talē is estimat: si mihi amicus eēt, pfecto hec mihi me ageret nō sibi ostendi vnde de me sentire sic debeat. Sic de eo ipe non cōmerui. Ecce itaq̄ quō hostis vndeq̄q̄ tam dicendo q̄ tacendo suas fraudes injcit.

Nonnūq̄ cōmouet hostis male de aliq̄ effari/ vl' ex ira aut liuore, illi fieri detrimēta atq̄ grauamē inferri/ ꝛ nihilomin⁹ dat intelligere callidus hostis, hec fieri ꝓter veritatē/ iusticiā/ ꝛ publicam vtilitatē. Vel etiā ꝓter bonum ꝛ salutem aliorū. Dicit enim hoc ipm qō agitur alijs nociuū ꝛ pniciosum esse/ itaq̄ eē optimū ꝛ illū ꝛ suam maliciaz in aliorū noticiā deduci, vt ceteri pinde se tueri/ ꝯseruare/ cauereq̄ valeant. id q̄ omittere etiaz fore aduersū veritatis amorē. Hec res tñ pculdubio est summe piculosa/ his qui alioruz nō sunt constituti iudices. necad eos puniendos ordinati. Et ꝓterea huiuscemōi mala post terguz in absentiaq̄ referre/ siue his q̄ prodesse nihil, obesse vero aliquid possunt in bonuz vergere nequit. Econtra nonnūq̄ agit hostis vt ex metu/ ꝓ inuidiā aut detractionē peccādi, quis alterius malum occultet ꝛ taceat, in illius simul ꝛ aliorū ingentez perniciē. Videtis igit laqueos per pleuos discriminis/ ꝛ q̄ recte hic incedere difficilimum est.

Nonnūq̄ cohortat vt quis rem aliquam sublimē incipiat/ veluti quidem sibi videt ad pficiendū alteri. Uti vero veritas habet ad ꝓriā ostentatōnem, quod manifestuz esse pōt, cum is hāc rem ꝓ seipm fieri maluit. q̄ per aliū quēq̄ Dato q̄ eque bene vl' melius eam alter aliquis facere posset/ dato etiaz q̄ ita deo gratū foret eā hūc amittere sicut ꝛ efficere. Est enim euidens indiciū, q̄ in hoc opere ea aliquid sue glorie is ad miscet, qū potiꝰ optat q̄ homies eū/ q̄ alios hoc agere cognoscāt. Est inq̄ signuz q̄ nō ex integro illud ꝓter deum opatur. Per istud vero etiaz in alijs pleriscq̄ casib⁹ intentōnis puritas discerni potest.

Nonnunq̄ sub ptextu subueniēdi pauplib⁹, aut instituēdi ecclesias, aut in vltimis annis seculi ritatē hūdi/ agit hostis, vt quis in auariciā labat. vl' fraudulēte negociatōi intēdat/ vel emendo vendēdoq̄ cōmittat pinria, vti ꝓ hoc tactum est/ nunq̄ tamē moraliter peccandū est etiam q̄tumcunq̄ bonum inde oriri queat.

Nonnunq̄ in bono ope grauē accidiā ꝛ tristiciam ꝓ magnā immittit hostis/ suadēs tūc in delectationibus seculi ꝯsolationē querere. Et quo duo mala accidunt/ vnum est. q̄ frequenter per hoc quis in stultiloquia aut peccatū aliud decidit/ per quod etiam alios peccare facit. Secundū est q̄ illius accidia hoc pacto nō sanatur. vez magis ac magꝭ nutrit ꝛ crescit ꝛ si eni eo tpe hic a tristicia liberetur, ipa tñ postea redit longe validioz. Qui vero eam abigere supareq̄ vult, aduersus illam fortē ꝓstare animo/ ꝛ sibi acriter resistere debz. Nam tunc discedet. Postmoduz minime reuersura.

Nonnunq̄ alicui subijcit hostis ardentissimā cupiditatē cernēdi mūdi vanitates/ plaususq̄ nuptiaruz. Et agit q̄ illo puncto temporis quo quis videt huiusmodi/ qui illic plerūq̄ sunt impudici gestus/ non tentatur de peccato carnis/ ꝛ per hoc illum nimium audacem efficit hostis atq̄ immoderate sua de castitate presumere. Unde euenit vt is vel in superbiam decidat/ vel finaliter in obscena opa aut spurcas ruat in cogitationes. siue hoc in loco/ siue postmodum alibi cum solitarius erit/ tunc enim huiuscemodi cuncta redibunt in memoriam. Quāobrem tutius esse nihil potest/ q̄ semper hec deuitare pericula. neq̄ vnq̄ in illis confidere.

Nonnunq̄ sub velamento sanctitatis, deuotionis, ꝛ in personas religiosas spiritualis amicicie/ agit hostis, vt ex consuetudine intuendi, loquendi/ epulandi simul ridendi/ mutuo sese iocose tangendi/ vertitur spiritualis amor in libidinosum carnalemq̄ amorem ꝛ demū in finem ignominiosissimum.

Nonnunq̄ sub pretextu fugiende singularitatis/ ꝛ obseruādi mores aliorum, vel alicuius similis boni suadet hostis vt quis plꝰ vescat aut bibat q̄ sibi conueniens est. Et pariformiter est

de vestitu et huiuscemodi rebus. Quare summopere est in omnibus adhibenda discretio.

Nonnunq̃ agit hostis vt sancta intentione quis loqui incipiens/ continuando ꝓmonem ad plura defluat inordinate dicendum/quod euenit. vel quia is loquendo cõmouetur. irascituꝛq̃ vel quia suam gloriam querit. ¶ Vel quia erubescit ⁊ verecundatur nisi audientibus admirationez ingerat. subtile aliqđ. extraneum/nouũ. inauditumq̃ dicendo. Quo fit. vt et que scit/et que nescit ĩmoderate loquatur. aut ea proferat que audientib⁹ ob eorum simplicitatem minime cõueniunt Quamobrem sub rationis regula semper lingua tenẽda est/eque in medio finenq̃ sermonis. sicut in initio.

Nonnunq̃ sub humilitatis specie/ et sese custodiendi facit vt quis sileat ex contemptu. iracũdia. supbia. vel cum loqui deberet. ex vecordi pusillanimiq̃ metu reticeat.

Nonnunq̃ sub tegumento honesti fortasse desiderij quo quis rem aliquam scire gestit et agnoscere/ hortatur hostis/vt is ad cuncta videndũ audiendumq̃. temptandũ. curiosus sit atq̃ ꝓsus intentus Vnde ingens postmodum fedarum temptationũ impudicicie ⁊ odij obrepit frequentia Et q̃mq̃ nullum exinde aliud malum nasceretur. ea tamen res ad modum homini p se nociua est. Nã vsq̃ adeo illius mens eiuscemodi nouitatibꝰ obruit vt nullam post hec puram de deo cogitationem is habere valeat.

Nonnunq̃ gratas de carnis voluptate cogitationes mẽti offert aduersarius/dicens. non esse piculosum illis dũmodo ꝓsensus absit ĩmorari paululum. atq̃ hoc modo ĩtantum hominẽ succẽdit et inflammat. vt eas a se vix excutere possit. Itaq̃ nihil est salubrius q̃ illis initio intercludere aditum. Aliquando autez oriuntur huiuscemodi noxie cogitationes cum studiose quis suorum affiniuz qui in/mundo et connubio viuunt statum animaduertit.

Nonnunq̃ alicuius mentem plurimum conturbat hostis. in illã magnam fedarum acturpium cogitationum multitudinez ĩmittendo. vt his se ꝯtinuo peccare credat. Dicit enim horrendum esse scelus. cum legendo horas ⁊ deo obsequendo he cogitationes aduenerint. Itaq̃ hortatur vt illis prorsus penituscq̃ fugãdis semper inuigilet. neq̃ aliud quicq̃ agere curet. Scit nempe malignus hostis/ventum facilius in manu posse fixum manere q̃m illas tolli funditus/ radicitus q̃ euelli. vel ita posse abigi. vt ne quidẽ postea vnq̃ redire queant. Atqui nõ cum impie mentem cogitationes tangunt peccamus mortaliter. sed dumtaxat cum eis consentimus. id est quando illis voluntas nostra fauet. quando eas ipsa cum delectatione complectitur. quãdo eas adesse gaudet/q̃diu vero be sibi displicẽt. sibiq̃ sunt horrori ac odio. nullum est mortalis noxe periculum ¶ Sciendũ autem. nõ esse possibile in occupatione laboris vel temporalis administrationis/tantam ineesse homini mẽtis serenitatem/sicut in sua quiete p⁹ diuturnam moram. Et aliter illam querere est sepe irritus labor ⁊ sola tentatio. Frequenter autem he cogitationes meli⁹ vincũtur. si eas nihilipendimus aut curamus sed alijs in rebus occupam⁹ animum. q̃si eas vi nitamur ꝓpellere

Nonnũq̃ bonas cogitatiões subijcit hostis/non certe propter bonũ aliquod. verum ad id solum vt sancte orationi impedimentum prestet. Nam illas eo immittit tempore cum eas suscipere nec licet nec conuenit. Non enim audiẽdo vel canendo missam opportunum tempus est de re cogitare familiari/quod tamẽ alijs horis bonum expediẽsq̃ foret

Admonet nonnunq̃ hostis semel in tantum alicui peccato incumbere/aut illicite cuidam vacare voluptati. vt exinde ad plenum is satietur/ neq̃ postmodum illius vnq̃ rei concupiscentiam habeat. Ideo vero istud agit hostis. quia in hoc grauiter istum nouit delicturũ. Agnoscit etiam/q̃ ⁊ si is modico tẽpore huiusmodi desiderio carebit. paulo post tamen hic multo tentabitur fortius. Vt enim qui estu graui febreq̃ laborant cum gelidam aquam biberint/primo releuari videntur. Deinde vero longe grauius ⁊ vehementius affliguntur. Sic expleta libidine illius/postmodum amplius ingrauescit cupido. Sicut etiam ⁊ bi q̃ ꝯto

plus sese vngulis scalpūt ⁊ fricant/tāto magis pruriginem sentiunt. Atqui si modicū id tolerare possent/citius multo liberarentur.

Omnūcz in se quis percipiēs motus iracundie ⁊ vindicte in alteruz cz in hoc sibi displiceat ingratū cz sit. attamen ei dat intelligere hostis/non debere oratiōnem dicere dominicaz/necz pacem in missa suscipe/quoniam non libēti animo cuncta ignoscit. Reuera tamen si inimicum is optat suum propter deum diligere/dz ⁊ tuto potest deum orare/ vt quēadmoduz alijs in se malefacta remittit. ita suorum quocz delictorum veniam sibi largiri dignetur. Nam si efficaciter inimicum amare volet id vtiqz efficere valebit.

Onnunc̄z suadet vt sue quis fame integritatem nimium tueatur/docens hostis ad hoc quemcz teneri/ secuscz agere velle id eē crudelitatis ⁊ inhumanis seuiciei. Qua de re innumera mala cōsurgunt. nam cuncta is que de se dicere audit/excusare conatur/omnia sua facta collaudans/⁊ de illis volens rōnem reddere putat nempe hoc pacto claudere hominū ora/quod profecto impossibile est. Ita ergo pletūcz is labitur in iram/ impatientiā arrogantiam/perturbationem mentis. accusationē alterius/secretorum q̄ celari deberent reuelationem. vt p hec omnia suam astruere innocentiam queat. Ruit item per id frequenter in ypocrisim ⁊ fictionem/habens ab hoste persuasum sua opera hominum in pspectu fieri debere. non quidem/ vt dicit/ob mundi vendicandum applausum. verum ad prebendum alijs boni exēpli viam/simul ⁊ ad propriam vitandum infamiaz/nam mihi/ita eloquitur/illesa fama manente. pluris homines mea verba estimabunt/fientcz exinde meliores.

Ex altera parte monet nōnunc̄z hostis/vt quis nihili pendat quid de se homines loquantur ⁊ sentiant/ necz in aliquo suam famam custodiat. sed equale ducat in manifesto ⁊ occulto peccare/atcz in tali sue vite negligentia incuria cz viuat. secum inquiēs/mea qualis sit cōscientia deus agnoscit. Id pfecto mihi satis est. dicāt alij quicqd eis libuerit. Ecce itacz videtis/cz difficile sit hinc vtrūcz effugere laquez. ⁊ recto gradiēdo tramite a neutro detineri ⁊ capi. sunt enim ambo pernicio/sissimi. Quamobrem primū debet quiscz psiderare quale opus suuz existat. bonū ne an malū. Nā si est malū cz to magis illō in patulo aptocz facit/tāto grauio ipe peccat. Et hi casu is celare/abdere/⁊ occulta/re debet nō q̄dem ob superbiā. sed ne alijs occasionē peccandi male loquēdicz tribuat. Sin vero opus bonū sit/attamē is nō scit alios ipm veluti malum iudicaturos. animaduertere optet an hi q̄ ita iudicant ad h exignorantia ⁊ simplicitate adducantur/⁊ tūc hoc opus si ad salutē nō necessarium exiterit. intermittendū ē/vel illius rei cognitō ⁊ veritas est eis aperienda/docendi q̄z sunt non sic de illo arbitrari debere. q̄ si ex malicia hmōi pdeat iudicium. Sūt enī nōnulli q̄bus aliena virtus inuisa est q̄ neq/unt. quicqd fieri vidēt. maligno nō carpere dente. Hi. prius ptemnēdi sunt/ neqz ei pūt vllo pacto claudi istoz ora. Itaqz minime opus est eum q̄ bonū opatur aduersus huiuscemodi homīes suā famā tueri.

Porro hoc loco animaduertenduz est. q̄ sublimia opa crebrius efficere dignatus est dns p illos/qui/vt docet apls/fatui. inscij. vel nullius estimationis habiti sunt. cz p alios quosqz. Quare nequacz optare quis debet vt in eo qd agit bono. ab alijs cōmendet. neqz/multo min9/ suā debet depmere pdicareqz laudē. vel etiā procurare vt hoc fiat ab alijs. sed totū deo relinq̄ndū est. q̄ de nihilo nouit opari ingentia. Frequenter nāqz videm9 quo amplius suam q̄s ostentare q̄rit innocētiam/aut priū bonū in alioz noticiā ducere/eo minus ab alijs estimat ⁊ curat. Lōge etiā minus tum sibi tum ceteris apud deū pficit.

Fit nōnunc̄z hostis vt secuz quis scisciteť ⁊ inq̄rat an pdestinat9 a deo sit ad gloriā vel ad penā eternā prescitus/vt h pacto vel in psumptuosam spez vel in desperationē labatur ⁊ corruat. Pro inde neutrū hoz diffinita sniā iudicare debet homo. sed in dei spare misericordia/cū ingenti timore sue districte iusticie.

Onnunc̄z suggerit hostis apud se pcunctari an poti9 nunc q̄s mori uel eternaliter damnari mallet. q̄z aliquod mortale committere peccatuz/vt si is affirmatiue respondeat/in eo denuo peccet q̄ magis eligit peccatum admittere

atq; ita offendere deuz q̄ huiuscemodi penas perpeti ꝺeum quippe offendere pro quocunq; vitando supplicio velle nequaq̄ debet. Si in verō contrariam is partem asseruerit/primum fortasse mentietur. deinde etiam fortasse in iactantiam atq; arroganciam. Quiamobrem magnopere vitandum est huiusmodi facere questiones/neq; eis si subrepserit est respondendum/ abiciendeq; sunt z dicendum deo. Deus domine fragilitatē agnoscis/certus equidem sum/quoniam nisi tua gratia mihi foret auxilio nulla ita modica est pena/quin me vinceret. atq; peccato faceret pstare cōsensum. Quare me miserum in tuas pūcio manus/obsecrans ne ea tentationum pericula incurrere me sinas/que tuorum sine transgressu mandatorum superare non q̄am. Hoc itaq; modo periculosus is malignus q; laqueus tuto pertransiri valebit. Fragilitatem videlicet propriam humiliter recognoscendo/z in deo solo constituendo spem. neq; quodcunq; iudicando aliud. Scitis nempe beatum Petrum qui pus se velle mori q̄ deum relinquere spondebat. deum postmodum deseruisse/neq; huius quod promiserat effecisse aliquid. Sic profecto agunt q̄ plurimi putantes q; omnia perferrent anteq; ad peccandum pertraherent. quasi nō diuina gra sed sua virtute ipi peccatū deuitet

Nonnunq; aliā tentationē immittit hostis. huic pene ꝑsimilē/z est cuz quis preterito tempore grauia perpetrauit scelera/vnde bona sibi aliqua euenerunt/sicut per fornicationem aut adulterium prolē suscepit quā ardentissimo amore cōplectitur. tunc agit hostis vt is a semetipso inquirat. vel ab alio interroget. Vellet ne non peccasse/z hanc nō habuisse plem. Accidit enim hominem delinquere qualitercunq; huic respondeat questioni. vt in pcedēti tentatione dictū est. Dico itaq; dictū remediū hic etiam locum habere. tali scilicet questioni non respondendo vel potest homo dolere de ipso peccato. dolere item potest q; per huiusmodi delictum sibi proles orta est. Nō autem absolute dolere optet de eo q; plem habet.

Nonnunq; incitat hostis hominē ad hoc vt apud se petat. an sit ceteris hominib⁹ vel hoc aut illo deterior. vnde plurima frequenter peccata surgunt. puta mentiri. superbire. alios temere iudicare Debet itaq; is dicere quicquid ex me habeo totum peccatum est. si vero in me est aliquod bonum. id est ex gratia dei/quam eque alteri sicut mihi deus ipse largiri potest/satis pfecto sum iniquus si nihil ex me nisi peccatum habeo. nō ergo me ceteris cōparare opus est/cū ipe sim ex me sceleratissimus.

Nonnunq; gratias z dona que in aliquo sunt ante huius oculos statuit hostis. vt hinc intumescat. pinipendatq; ceteros. Quare ex aduerso is cogitare debet. eo sibi maiora pericula gratiozemq; immunere damnationē. si nō recte diutnis vtatur muneribus. Cogitare etiam potest q; nemo adeo est impius qui non melius huiusmodi vteretur donis si becipsa sibi collata fuissent. z ita quēcunq; primū/siue iudeū/siue gētilē/seipo melioꝛē iudicabit. aut saltē nō deteriozē.

Nonnunq; efficit hostis vt cum q̄s penitere conterīq; debet. a seipo q̄rat tantaz ne de peccato suo displicentiam habeat. q̄taz habere tenetur q; ñ arguit/qm plus doloris z lachrymarū de damno bñ et tpali. q; nunc bēat de diuina offensa/quare nequaq; hmōi displicentia sufficere videt. Sed sciendū q; non est necesse corpalez de peccato esse dolorē tantū/ q̄ntus fortasse esset de tempali malo vel incommodo. Sufficit enim q; cōmissuz peccatū sibi displiceat/z nequaq; in simili casu deū offendere vellet. Nō enī sicut prius dictū fuit/optet malle dānari mori aut omnibus spoliari bonis. q; peccasse. aut hoc modo peccare. Rursus nec talem hūc optet esse dolorem/qualez de se diuina postulat immēsitas/cū hoc sit ipossibile. Quia ipsa ꝑfus est infinita. nr̄m aūt dolorē finitum esse necesse est. Is ergo dolor qui dict⁹ est sufficit. Verū q̄dem est q; tanto hic dolor est melior/q̄to z in anima/z in corpore est maior. assit modo q̄ ad corpalem dolorem recta discretio. Non enī ex eo corp⁹ destrui aut ratio ledi debet. ¶ Plurime per istud vitantur tentationes. que subeunt/cū quis nimiū veretur nunq; satis penitere/ aut suum non facere debitum. Debituz in q; q̄tum ad salutem satis est. vt enī est dictum nequaq; nostruz debitū facere possumus q̄ntum dei altitudo deposcit. neq; etiam ꝑm beneficia que ab ipso recepimus/

nec hoc pfecto a nobis indulgentissimus ille pater expetit/immo p mira gratie sue benignitate sibi sufficere vult. z nos iamꝰ cos habere parat. est si ea que in certo nuꝰ mero/certis agenda. temporibus manda/ ta nobis tradidit. ipsi compleuerimus/ que etiam sub eterne mortis interminatiõe implenda mandauit. Uniuersa autem hec pꝰ cepta in his duobus continentur. Dilige deum super omnia. z proximum tuum sicut teipsum. Si quis vero sup hec aliquod bonum effecerit. is pinde maiorem gratiã obtinebit. ¶ Quod si interroges. quid est super omnia deum amare? plane grosseq; respondeo. Hoc est sic eum diligere. vt nullo pacto quodlibet aliud quis amare velit per quod perderet dei amorẽ. Proximum autem sicut seipsum diligere/est ei finaliter quidem vitam optare eternam/ gratiaz vero in presenti seculo. insup id ei facere velle quod rationabiliter z iuste in simili casu sibi quisquis fieri vellet. Unde manifestuz est q; is qui est iudex constitutus. nequaq; velle debet latronem a morte vel carcere liberare/qq; ipse fortasse in simili casu contra ratiõem liberari cuperet. Et ex hoc plurimis eiuscemodi tentationibus respondeꝛi potest.

Nc ¶ Si nonnunq; qui sacrũ altaris susscipere constituit sacramẽtũ/occurrit sue indignitatis cogitatio/q; videlicet nequaq; ad hoc dignus esse potest z presertim sibi videtur q; non bene sua sit delicta confessus Fieri autẽ põt hoc suggestione demonis. vt tantum bonum impediatur. Quare igit is cogitare debet ad hoc nunq; se dignũ p̃ viribus fieri posse/ qq; etiam centum annis ad id laborans incũberet. nisi ex speciali dõi munere id fiat quod sane munus põt eque nunc sicut pꝰ centum annos dominus elargiri. Debet rursus considerare. quoniam hac in vita/ nemo p infallibilem absolutamq; certitudinem scire potest. vtrum in gratia sit. an ñ vere ne sit penitens. an non. vtruz recte cõfessus sit an non. nisi ad hoc singularis accederet reuelatio. Itaq; qui sine hac certitudine susscipere nollet eucharistiam. is pfecto seipsum deciperet z q̃ndam superbie speciẽ habere videret. Est alia humana vꝫ moralis certitudo/q̃ in nro p̃posito z requiritur z sufficit. cũ vicz qs in p̃cia recollectiõe z discussione/id egit qõ tũ sua discretio. tũ bonũ alioz ꝺsiliũ/ eũ debere facere iudicat atq; ꝟ p sufficiẽs tpus ad id cõiter obseruatũ ꝺsuetũq;. Qõ si tũc in pctõ mortali fm p̃riũ iudiciũ is se esse nõ videat. tuto z sine noui piculo pctĩ/ad cõionẽ accedere pt/z q̃q; vt frequenter accidit sibi fortasse leuia q̃dã dubia supueniant. ea tñ ꝓtenere imo vincere debet/z ad ꝓtrariũ agendũ semetipm cogere. Leue aũt dubiũ voco. cũ qs postꝰ de aliq; fert iudiciũ. qõ sit bonum iustũ rẽ. q; q; sit malũ z pctm/ z nihilominꝰ q̃sdam rões vel cogitatiões in ꝓtrariũ bz q̃ aliquã ei dubitationẽ afferũt. non tñ ita q̃n p̃mũ iudiciũ multo sibi sit certiꝰ/ in tm q; si res ipsa alteriꝰ foret. de ea nequaq; ambigeret aut cũctaret. Uez si nõ maiorẽ certitudinẽ de vna partiũ habet q; de altera. sistere debet quousq; ad eaꝫ aliquã magis assentiat/ z hoc vel alioz vel sue rõnis consultatione/vel inspiratione diuina obtenta pozõnem. Nisi enĩ hoc mõ q̃s securitatẽ in semetipso capiat/se male fuisse ꝺfessuz semp iudicabit. neq; tranq̃llus eẽ/aut conscie pacẽ vnq; bñe poterit. Qõ pfecto neq; q; bonum est.

A ¶ Seipso penitẽs nõnunq; inquirit si firmã nunq; peccandi voluntatez hẽat. z tũc ei plurima ꝓponit hostis/p̃ctim q; nimium est fragilis/q; itẽ taz crebro in pctã lapsus ẽ z adhuc q̃tidie labit. Considerare aũt is debet vez q̃dem eẽ non posse eum vitare pctm viribꝰ suis. Nõ etiã asserere opus habet nunq; se peccatuz. p̃sumptuosum q̃ppe esset hoc/ neq; tñ etiã iudicare debet se peccatuz. Jã enĩz hoc esset delinq̃re. Satis igit est si firmuz ei p̃positũ adest cũ dei adiutorio deuitandi peccatũ/z ad id diligentiã adhibẽdi/nec fm p̃ntem voluntatẽ vllo vult pacto in posterum peccare.

In ¶ Nonnunq; vt dictum est enitit hostis/personis deum timentibꝰ/ magis q; ceteris/nimiũ timorem immittere/quo in cunctis suis operibus deficere formidẽt. Quamobrẽ eiusmodi timoratis necessariũ est vt in p̃mis magnopere animaduertãt ad quid sub pena pecc̃ati mortalis fm suũ statum obligantur. z ad quid non. Potest autem de hoc haberi non quidem infallibilis sed humana certitudo/per sapientium z deuotoꝝ bonuz consilium/per scripturas. per iudicium p̃ prie rationis/et p̃ suum cõfessorem. Nam

fm hanc psonam consilium et dictamen debet is frequēter ꝓpriū iudiciū mutare et vincere Cū ergo de eo qđ agēdū est habet is hmōi certitudinē/pōt se merito q̄etare/ꝛ plures alias negligētias/q̄ venialia petā sunt/admiserit. Sed si in his pūctis pncipalibus se defecisse cognoscit/penitere debet/et postmodū loco et tpe confiteri. Videtis itaq; prius cē necessariū/vt q̄sq; diligēter pārat q̄ res petm̄ mortale sit/q̄ nō/in q̄ q̄sq; obligetur in q̄ non. Et tūc quicq̄d sup hoc egerit id vltroneū erit et supērogatōis/ad augmētū sue gre/simul et alioꝝ. Credere enī q̄ illō meli⁹ bonū qđ q̄s facere valet/semp implere teneat/ita q̄ si h̄ obmiserit/peccet mortaliter/erroneuꝫ esset/nunq; etiam q̄s posset obtinere cientie pacem.

Finalit̄ p generali regula accipite/ q̄ vti de⁹ et bon⁹ angelus sp ad bonū hortant̄/cunctaq; seu pspa seu aduersa/siue bonū siue malū/sui vel alteri⁹ ad salutē et pfectū bonoꝝ cuertūt. sic et aduerso oia in damnū et pniciē deteriōre molitur hostis. ¶ Abundat q̄s diuitijs enitit hostis vt illis abutat vel in supbiā/vel i luxuriā/vel in vsurā/et iniquā tpaliū adq̄sitōnē. Cōtra sctus angelus conat et suadet. vt illis vtat ad largiēdas elemosinas/ad supplicit̄ reddēdas gr̄as deo/ad h̄ndā sufficientiā ¶ Sil⁹ cōsiderate in pulcritudine. viribꝫ. scia. statu/bona hoim fama. et hoꝝ cōtrarijs pauptate. deformitate. mala obscuraq; fama. Diuersitatē etiā inclinationis hoim ad h̄ vel illud/nouit sctus angelus bene vti/hostis vero male. ¶ Quāq; etiā frequēter et ipam dei inspirationē in malū cōuerti facit hostis. sicut ex aduerso bon⁹ angelus malā inimici tentationē in bonum/puta quis tentabitur ideo religionē ingredi vt postmodū egrediat et exeat. In ea tñ pseuerās stās manebit. De supbia aut inuidia tentabit̄/huic valide resistet et inde merebit̄ plurimū. Ita frequēter dū grauiter nocere cupit hostis. pdest admodū/et pfiē in tantum q̄ hominem crebro tentare desistit/ne tentationem supando mereatur. Aduersus vero cunctas suas illaqueantes tentationes/que certe sunt innumere. nonnisi vnicum generale remediuꝫ reperitur/vt beato Anthonio reuelatū extitit. vt q̄s videlicet pfundam semper habeat humilitatem/et affectione sincera/puroq; corde suam totam spem in dei ac sanctoꝝ auxilium statuat/idq; se facere posse/esse dei gratiam censeat permaximam. Nihilominus tamen semper suum debitum faciat apud deum/et obseruantiam mandatoꝝ eius predicte innitendo spei. Nam sicut firmiter credimus hominem sola dei saluari misericordia. ita eam misericordiam sumopere venerari/diligere/ caripendereq; debemus/secus enim faciens vel hoc intermittens agere/pfecto illam perdere sese reddit dignissimum. ¶ Quod si suggerens tibi hoc modo dicat hostis. quicquid egeris certo nouit deus an damnatus eris vel ne. ne q; vllatenus aliter esse potest. Respondeb quicquid de me ordinauerit deus ipse tamen amari dignus est et coli. cuiq; mentiri nequeat/ipse sibi obsequentibus et ad h̄ pro suis viribus conantibus infallibiliter gloriam celestē largietur. Quāq; vero mihi meus sit finis incognitus. bene tamen scio/quoniam bona vita in bonum finem perducit. neq; ob hāc incertitudinē/omittere debeo. quo minus meum efficiam debitum. immo pfecto magis ac magis enitendum mihi est. sicut et si infirmus se sanādum ignoret. iure tamen ad id suum debitum facit ¶ Concludendo dicimus nihil ita instruere hominem in predictis tentationibus infinitisq; alijs. sicut gr̄atiaꝫ dei que per deuotam orationem/in pfunda fusam humilitate atq; cōtritione cordis/adquiritur. ¶ Hanc vobis gratiam meritis ac intercessionibus omnium sanctoꝝ sanctarumq;/largiri dignetur pater et fil⁹ et spiritussanctus Amen. Finis.

Contra profession inobedientem eiusdē Johannis Gerson. a

O Dore tuo te iudico seruene/q̄. Sth̄ dicit i pabola dñs de seruo nō multiplicāte licꝫ reddēte talentū/ q̄d dicturus est de suo dissipāte sil⁹ et negāte talentū. Talis est ille inobediens pfess⁹ sit clericus sit laicus/qui ꝓpriā spūs sui voluntatē acceptam a deo/causa lucrandi vitā thesaurum eterne/dedit illam in manu superioris sui dicens. Suscipe me et vitam abba pater. In manus tuas commēdo spiritum meum/quoniam fidēs in te et de me diffidens do illum tibi. Adiuua me et saluus ero. Hunc tu quisquis es pfessus

De monacho inobediente

hoc m vel simili/q̄ patri cui⁹ est voluntas tua/dono tuo imo spōtaneo ꝓpus/nē in necessitatē verso parere recusas q̄ꝓtra stimulū calcitrare ꝓsumis/interrogabo te paucula q̄ten⁹ ex ore tuo te iudicet ꝓscientia tua. Interrogo te nō dico seruē necē sed fratrez ꝛ ꝓseruū in xpo carissimū/agens in spiritu lenitatis ꝛ instruēs iuxta monitionē apli ꝛ christi/cupiens te saluū esse ab errore vie diuine/quoniā omis inobedientia/deuiat a via vite. ad quā q̄ reduxerit ꝛ conuerterit peccatorem/operit multitudinem peccatorū interrogo te si memineris pfessionis tue ꝛ si peniteat te fecisse/peul absit hec ingratitudo a spiritu tuo/peul ꝛ talis. Porro si meminerīs ꝛ approbas interrogo quis sapiētior ꝛ potior interpres erit pfessionis hui⁹ qualiter obseruāda est/aut supior pater tuus/maxime cum cōsilio ꝓuent⁹/aut tu subditus ꝛ vnicus. ꝛ vt fertur laicus. Si te/tuumq̄ dixeris pferendū ꝓponendūq̄ iudicium/erras intollerabiliter. neq̄ est q̄ talē te non aspernat. tuam protinus arroganciam subsannans ꝛ dicens Quis potest hūc audire? Certe puto q̄ pudet te etiam hec interrogatio auditu suo primo. Interrogo deinceps. putas ne patrem. immo et patres tuos/ita malignantis esse nequicie q̄ in male consulendo saluti tui. vellet se simul ꝛ te pire? Exclamabis arbitror ad hāc interrogationē cachinnās ꝛ indignans rugata fronte. Lōge sit hec insania a me paupercule idiota subdito ꝛ peccatore. vt de sanctissima superiorum meoꝝ. pbatissima q̄ sapientia. tam sacrilege desipiam. Euigila nunc ꝛ perspice/si non breui ratiūcula protinus ex ore tuo te iudico qui iuss⁹ hoc ꝛ illud facere/tu non obedire perseueras. Si enim superior tuus sapientior est in cognoscendo precepta regule quaz professus es. si preterea credis q̄ nollet se damnare dum tibi precipit obedire. quid obnoti potes. quid excusationis afferre super inobedientia tua ne dicam pertinacia. Sed dicis forte demissis oculis. ꝛ facie humi directa si non omnis a te pudor abscesserit. si non attrita iam fronte meretricē imitaris. dicens. Volo virtuosus esse. ꝛ domio per afflictiones abstinentiamq̄ placere. exemplo priorum sanctorum. nominatim Johānis baptiste. Sentio fortitudinē corporis mei. scio q̄ ieiunium a vino/non erit in grauamen mihi. Ecce frater recedis iaz a concessis prioribus. Tu iudicium tuū/pfers omni alteri. quasi si dicat infirmus et insanus medico suo Cognosco melius dispositionem meam q̄ tuipse. Scio qualiter obtemperandum mihi non est/regulis artis tue. Aggrediar nunc te altera via duriore. vt ex ore tuo te iudicem si pertinax esse decreueris. non tantummodo seruum necē. sed vel hereticum apostatam. vel de heresi ꝛ apostasia vehementer suspectum. ita tamen si depditio iudicij ratōnis per cerebri lesionem/tibi non fuerit excusationis subsidium. quo casu nō ita argumētis theologie. sed fomētis medicine opus erit. Dixit dominus noster iesus christus ad omnes in ecclesia prelatos loquens ad personas apostolorum ꝛ discipulorū. Qui vos audit me audit ꝛ q̄ vos spernit me spernit. Credis hoc? Credis si catholic⁹ es. Scio preterea q̄ superiores sunt ꝛ prelati tui patres ordis sancti in quo ꝛ sub quo/pfessus te negare non potes. aut si negas. erras in facto ꝛ conuinci testibus potes. immo verberibus ꝛ carceribus coerceri. Alioq̄n fas esset exemplo simili ꝛ pernicioso cuilibet professo religionem se negare professum ꝛ impune. Ceterum si fateris te professum/fatearis oportet te ad obedientiam contra ꝓprium etiam voluntatis arbitrium teneri ligatum. Aliaquin contradicis euangelico nunc inducto precepto. Qui vos spernit me spernit. Qui autem spernit christū/vtiq̄ blasphemat ꝛ apostatisat. Et si addit q̄ hec licite faciat. se palam in heresim precipitat. ex qua si non velit extrahi pertinax est iudicandus ꝛ vt talis brachio seculari relinquendus. ne dum a monasterio pellēdus. Prouideat salubriora deus. tamē et si ita loquimur ꝛ vere loquimur. Tentabo viam rursus alteram que sanioris est ad morbum fomenti. Dicis (vt accepi ꝛ iā pretactum est) q̄ non ex inobedientia desistere vis a potu vini. ceteris q̄ cibis lautioribus ordini concessis. sed ad virtutes adquirendas ex penitentia. Vide queso frater ne mentiatur iniquitas sibi. ne sit iste laqueus satbane sub angelo lucis. nō virtus abstinentie in spiritu humilitatis. Ita q̄ si vis vt caedam tibi/ostende vel paulisper obedientiam in q̄tulo potus vini. necnon in alio fratrum edulio/saltem pauculo. vnde non possit corpus ad lasciuiaz excitari. neq̄ rigor abstinentie pdi. Hūc ve/

ro quale. ¶ Istud est/ q̄ abhorres a vino taliter/ vt nec ꝓsuetudini ecclesie velis esse conformis. que post sacram cōmunionez/ dat laicis poculū vini tantillū. Qualis est ista obsecro singularitas. nunquid de radice ꝓcedit abstinentie. ⁊ non potius ex intimis hypocritalis dementie. vt dum facis quod nemo/ miretur omnes. ⁊ tibi laudem singularitatis impune p̄sumas. ¶ Legimus de multis ita seductis/ pessimo fine terminantibus vitā. Fuit scō frāciſco collaudat⁹ frater vn⁹ q̄ iussus cōfiteri p verba/ noluit nisi p nut⁹. Tollite inq̄t sctūs frāciſcus figmentū ħ diabolicū docuit exitus ita esse. Dicit climach⁹. ¶ Si videris aliquē q̄ sibi sit i cōitate singularꝫ. ipe nō indiget demone tēptante q⁹ fact⁹ est sibi demon. Et apō sapientē scribit. Vidisti hoiem sibi sapientem videri/ plus illo spem hēbit insipiens Quis vero plus sibi videt sapiēs q̄ sit ille q̄ iudiciū suum p̄fert iudicio quorūcunq̄. ¶ At vero dicat frater iste sicut accepi. Nō/ lum audiā in abstinētia mea/ nisi solā ecclesiā. q̄si vicz p quolibet tali/ sit ꝺ uocandum generale cōciliū aut sit papa spēaliter adeūdus. ⁊ non sufficienter dicat ecclia q̄n supior p̄sertiz in re tali/ decernit ⁊ iubet. Existimo. pinde q̄ si mitteretur ad papaz/ frater iste nec sic obedire iussioni sue vellet.

Est apud narrationes patrum de quodaz gloriāte in abstinentie singularitate q̄ remediū inuenerūt p̄res. ligauerūt ip̄m tanq̄ fatuum. ⁊ certe iaz ipe talis tal' erat. Cōpulerunt vt lautissimis cibis ⁊ vino ad saturitatē ⁊ nauseam. Quid tandē? Sanat⁹ est a p̄sumptione vel arrogantia singularis abstinentie ⁊ consequenter a vanitate ⁊ periculo insanie liberatus. ¶ Tradidit beatus Bernardus q̄ diabolus nō habet machimamentum maius ad p̄ditionē q̄rentium placere deo/ q̄ si suadeat currere ꝺiscrete. q̄tenus qui currit incurrat ⁊ ꝓceps ruat. Vocat hoc demoniū meridianū quādo sub specie magni boni ⁊ singularis p̄fectus. incidit quis in magnuz malū. Et q̄ō maius malum q̄ inobedientia. que peccatum ariolandi. i. idolatrādi a domino nominat? ¶ Preterea dicit aplus. Si esca scandalisat fratrē meum/ non manducabo carnes in eternū. q̄to magis si abstinentia tua (o frater) scandalisat frēm. ne dum vnū ex pusillis. sed patrem ⁊ maiorem. Ue tibi timendum est. Itaq̄ non expedit tibi contristare patrem tuum. non contumacem eē ad illum. id est. non tollere te sibi. cui te voto tradidisti. hoc rapina est. hoc sacrilegiuz ¶ Dicam tibi in veritate nec mētiar. Si de duob⁹ malis alterum esset faciendū. vel comedere carnes in die veneris sctā. cū re/ nisu cōscie timorate. aut abstinere a vino contra p̄ceptū obediētie rōnabiliter im/ posite/ p̄ferrem primū. q⁹ ſm non ideo malū sed vt bonū deberet impleri bibēdo vinum. Alioq̄n cum ꝓtinaci renisu nō staret salus vbi aliud ꝓpetrādo cū subsequnte humili pnīa comedens carnes saluaret.

Deniq̄ si forte dicturus es. Noueor lege spiritus sancti. vide si spiritus sanctus est dissensionis deus. Vide si quilibet p̄fessus regulam ita diceret/ q̄ta confusio sequeretur. Vide si sufficientem doces exceptionem a regula generali. quā ⁊ scōm quā p̄fessus es. Sed formido ne faciam verbum mea surdo. nisi q⁹ non iam tibi sed patribus p̄ro te loquor. Et forte p̄ro ceteris imposterum si quod auertat deus occurreret casus talis. ¶ Bene vale cor boni consilij statuens tecum. non plus aut aliter sapiēs q̄ oportet. Johannes Cancellarius parisiensis Lugdunii Anno Millesimoquadringentesimonouicesimosexto in Januario ꝛc.

Finis.

Item ab eodem cancellario parisien de zelo ⁊ feruore nouiciatus ꝛc.

Volet zelus dom⁹ dei/ p̄ctim dū ē nouitī⁹/ hoies bone volūtatis comedere ħ ē vrgere/ vt oia q̄ cōspiciūt vitioz scādala/ satagant vl' tollere vl' culpare. vel ceteros ad ablatōez acrit' aiare. Nō dissimulādū asserit. ñ ꝓcendū. ñ scādalū formidādū. sz incedēdū viriliꝫ p arma iusticie a dextris ⁊ a sinistris. p infamiam ⁊ bonā famā. p vbera si op⁹ ē p sāguinē ⁊ p mortē. ¶ Uez euenit q̄ p⁹ expientias varias/ p⁹ irritos conat⁹/ p⁹ agnitā hūane fragilitat⁹ ⁊ iniq̄tat⁹ abyssū ineꝛhaustibilē/ tēpat ⁊ mollescit feruor iste. bullitī musto silis. ⁊ q̄ maturior/ eo sanior efficit. Mitigatoz tribulatōis aq̄/ vinū nimis feruide caritat⁹ ¶ Horro ñ negaueri/ me p̄oribus zelū hmōi q̄lēcūq̄ sensisse. sz q̄ freq̄nt fuerit ñ ſm sciaz/ me docuerit exit⁹. Finit

f

Tractatus eiusdē

Cancell'. Parisien. pro deuotis simplicibus Qualiter se in suis exercitijs discrete ⁊ caute habere debent de gallico in latinum trāslat⁹ per quēdā. Qui quidē trāslator ad vitandū rusticitatē latini eloquij q̄ resultasset magis ex vulgari in sensu e sensu q̄s verbū ex verbo trāsferre curauit, vnde nec mirandum si opusculum istud non ꝓuenerit satis in stilo cū alijs eiusdē cācellarijs opib⁹.

Quus vult vt sit ratiōabile obsequiū nostrum. ita vt cuncta que in eius seruitio facimus fiāt cum discretōne. tam quo ad corpus. q̄s quo ad animā Nam iuxta cōmune puerbiū. Omne qō est nimiū/vertitur in vitiū. Studeat ergo aīa sic regere corpus suum. vt ex vna parte non contra se p̄ualeat. ⁊ ex alia parte vt in seruiendo sibi/etiaz non deficiat. Quorum primū fit/cum nō nimis laute ipsum corpus enutritur. Secundū quādo non nimiū exercitijs siue corpalibus siue spiritualib⁹ fatigat. Et marie i spiritualib⁹ seu ad spiritualitatem tendentib⁹ exercitijs/est cautela adhibenda. quia in talibus ꝓter simplicitatem nōnullorum deuotoꝝ ⁊ antiqui hostis insidias/sub specie boni posset homo incurrere periculum magni mali Exempli gratia. Si quis nimis/⁊ nō cuz debita discretione nec cum consilio aliorū deuotorum expertoꝝ/⁊ suorum superioꝝ intendere vellet. ieiunijs. fletib⁹. vigilijs. disciplinationibus. oratonibus. meditationibus. imaginatōnibus circa subtilitates quaslibet ⁊ diuinas res. terrorib⁹ mortis extremi iudicij ⁊ inferni. ⁊ ceteris his similibus. Dic posset caput ⁊ cerebrum suū aliaq̄s organa quibus anima vti habet in suis operationibus/intantū ledere. vt vsū rationis amitteret. aut fieret totus debilis fantasticus ⁊ melancolicus sibīpsi/deo et hominibus inutilis non solū sed ⁊ periculosus ⁊ grauis. Unde consilium meum est. vt homo deuotus si omnino mensuraz seruare nequit. nutriat potius corpus suū aliquali cū excessu/q̄s subtrahat sibi nimis cū defectu. Ratio q⁹ difficilius immo q̄ñq̄s nullaten⁹ subueniri potest corpi leso per huiusmodi minuiam necessariorum subtractionem. vbi tamen facile per vnaz aut duas abstinentias/reprimi posset quod excessum erat p nimis delicatā educatōem.

Custodiat ergo bō deuotus p regulis ea q̄ subiunguntur documenta (coram deo.

De humiliando se

5

Primo det obliuiōi totū tps suū ꝓteritū. ita vt ñ nimis ꝓtinue in specie recogitet de suis pactis peccatis. ꝓus ꝓtritis et ꝓfessis. sed sufficit vt q̄ñq̄s p ꝓtritionē generalē. sic dicat ore vel corde. Dñe deus meus ꝓfiteor tue bonitati paterne. q⁹ vsq̄s in p̄sens male pchdolor pdidi tempus vite mee in peccatis ⁊ vanitatibus. quia tibi digne nunq̄s fuiui. Sed ⁊ insup te multipl⁹ offēdi. ⁊ nihil bēo q̄ possum tibi pro neglectis ⁊ male gestis satisfacere nisi cor meum. vtinā debite ꝓtritū ⁊ būiliatū. Hoc ergo tibi dñe offero. ⁊ rogo ne despicias ⁊ delicta iuuentutis mee ⁊ ignorantias meas immo ⁊ neq̄cias meas ne memineris. Etiā scio dñe. q⁹ totis viribus meis nō sufficio talē facere ꝓfessionē/q̄lez bñ exigerent pcta mea. Sz ⁊ tu scis de⁹ me⁹ desideriuz meū ⁊ volūtatē meā bonā. q⁹ ex tuo dono ⁊ tua inspiratōne/nihil volui vicario tuo/meo cōfessori celare de peccatis meis. Et ipē ꝓfessor/se satis putat informatum de mea vita. Rogo igit pie dñe. sufficiat tibi. ⁊ da vt oblit⁹ ea q̄ retroacta sunt/extēdere p āpli⁹ me possim in ātериora in tuo sctō fruitio. Si āt dñe in futuz aliq̄d aliud tibi de me placuerit sup ꝓfitēdis meis pctis iteratis vicib⁹/offero me patū. iuxta ꝓsiliū cuiuscūq̄s p quē tuā mihi dignaris inotescere sup̄ volūtatē. Nihil enī intendo retinere apō me qō sit ꝓtra te. Tū nō ignoro etiam dñe de⁹ meus q⁹ q̄s milliesies ꝓfitear/ex⁹ nō possum satis iustificari. sz ex tua sola mia/mea depēdet iustificatio. Cū enī tu mihi nō iputaueris pctā. tūc iust⁹ sum ⁊ non alias.

Informatio ⁊ consolatio officialiū q̄ circa exteriora occupāt

Circa p̄missa ēt notādū q⁹ p̄sona deuota q̄ circa curā reifamiliarz ⁊ erga exteriora dispēsatōz/ml'tū ē occupata. ñ dz cū nimia ātietate conari ad hūdū. talē pacē trāq̄llitatē ⁊ puritatē cordis: q̄lez p̄sona soli deo ⁊ spūalib⁹ vacās p̄t ⁊ dz hre. Nec de⁹ req̄rit ⁊ a tali ō nccitate saluz. Scit ei q⁹ būane ifirmitati id ipo ssibile ē. Ad hoc enim conari nimium esset signum

6

superbie ⁊ labor ianis. perditio temporis inutilis. ℔ō ergo persona sic exterioribus occupata p̄ sua ⁊ aliorum salute ex diuina haud dubium prudentia/ tristet multus si deuotionem tantam nō habuerit q̄ tam liberter hꝫ ret. ⁊ q̄lem alios habere ꝺsiderat. Impleat ipse tantū fideliter ministeriū suum ad qō deus eus vocauit ⁊ satis est. Sicut nanq̄ ipse nō solū p̄ se ſz ⁊ p̄ alios/ se exterioribꝫ occupat iuxta diuinā volūtatem. Ita etiā alij nō solū p̄ se sed ⁊ p̄ ipo sic occupato ⁊ p̄ alios/ deo ⁊ spūalibꝫ exercitijs vacāt. Hoc adiecto. vt q̄nq̄ certis horis sibi magis aptis/ put possibile fuerit/ ad deum etiam recursum hēat/ conquerēdo humiliter de suis negligentijs ⁊ exponēdo domino deo suo necessitates occupationes ⁊ miserias suas orādo vt pius dñs/ dignet easdē suscipe a paupere suo suo loco deuotionis quā libentius sibi offerret. si eam haberet. ¶ Hinc surgit pia ⁊ pulcra consideratio/ de corpe xp̄i mistico. In q̄ ipse dñs Jesus deꝰ ⁊ hō/ est nostr̄ caput. nos q̄ mēbra eius. Ut̄ ⁊ sicut in corpore organico/ oia mēbra non eundē actū habent. nec sibi soli. sed toti homini in suis actibꝫ deseruiunt Pedes q̄ppe nō sibi tm̄ ambulāt. nec manus sibi soli laborant nec os sibi soli comedit ⁊ sic de alijs sed ipsi toti homini. Ita etiam in hoc corpore xp̄i mistico quocunq̄ quodcunq̄ bonū operatur/ non sibi soli sz omnibus in christo existentibus id operatur in salutem. Et ex eo q̄ dominus noster iesus christus deꝰ ⁊ homo/ mediator ē dei ⁊ hominū ⁊ caput nr̄m. opa nostra bona per ipm̄ fiunt diuini maiestati grata ⁊ accepta ⁊ nobis salutaria ⁊ fructuosa ⁊ non ex nob ¶ Nemo ergo deputatus opibꝫ inferioribꝫ/ desperet. nullusq̄ intendēs maioribus/ superbe se eleuet. Quia omnia in christo iesu domino nostro erunt nobis cōmuna. ¶ Non bene itaq̄ agūt illi/ q̄ predicātes aut alia magnalia agentes se magnificant. ⁊ ceteros religiosos ⁊ christifideles nō predicantes. sed quieti contemplationis ⁊ orationis vacantes vilipendunt. velut ecclesie dei inutiles. non attendentes. q̄ si ꝑmo debeat proficere ex ore predicantis. deuota contemplatiuorum oratio habet hoc efficere apud deum ⁊ impetrare. als̄ inuanū erit conatus laborantis. ¶ Similiter nō bene agunt qui spiritualibus vacantes/ cōtemnunt temporalium administrationem exercentes. Sicut enim spiritualia sic ⁊ tēporalia bona q̄diu sumus in via ⁊ peregrinamur a celesti patria/ nobis necessaria sūt Et non omnibus omnia. p̄sunt. nec omēs omnia possumus. Sit ergo quilibet contentus de situatōne sua/ in corpe christi mistico etiā p̄ quocunq̄ reputetur membro ī fimo. ⁊ studeat fideliter agere in ea vocatōne qua dñs eus vocauit. ¶ Exp̄missis apparet error illorum qui in religionibus/ ex obediētia deputati ad exteriora officia sua cū murmure ⁊ inuoluntarie. immo quādoq̄ vix ex coactione ⁊ p̄ consequens negligenter ⁊ infideliter implent. spiritualia sibi furtiue contra bonum obedientie vltra q̄ ad eorum statum pertinet/ vsurpantes ⁊ id quod alioꝝ est superbe sibi vendicantes. quodq̄ suum est/ negligentes. ⁊ sic/ et istud ⁊ illud/ non solum saluti sue infructuosum sed ⁊ sepe per ꝓprie voluntatis ⁊ inobedientie vitium damnosum/ facientes

Apparet quoq̄ similiter ex premissis/ q̄ ī caute agunt nonnunq̄ religiosi/ modicaz compassionem cum suis fratribus ad exteriora explenda deputatis si quando in spiritualibꝫ minus prompti inueniantur habentes. ip̄os temere quādoq̄ tanq̄ indenotos non solū corde dijudicantes. sed qō peius est/ sepe gladio lingue sue detractorie percutientes. Non attendētes illud vulgare p̄uerbiū. Pluribus intentis/ minor est ad singula sensus. Nec recogitant. q̄ si ipsi explere deberent talia scilicet temporalia et spiritualia. neutrum horum forte facere rite possent. Nec̄q̄ aduertunt q̄ tuz deberent esse deo ⁊ hominibus grati q̄ ipsis ad seruiendum deo in quiete ⁊ pace ordinatis. alij cogūtur seruire cum multa fatiga ⁊ tribulatione ⁊ deo ⁊ sibi ⁊ alijs. ⁊ q̄ ipsi velut domini recumbunt. alij velut serui eorum ministrant eis. ⁊ in temporalibus de necessarijs eis prouidere habēt. Timere deberent hi tales q̄ spiritualium operuz suorum fructum non ipsi. sed alij officiales scilicet exterioribus occupationibus propter eos detenti. apud deum iustum iudicem percipient. propter suam potissime ingrātitudinē. q̄ deo maxie in nob displicet.

Jucta p̄missa q̄z istruit nōnull'oz simplicitas. q̄ occupati alijs/ conāt ñ tm̄ corde. sed ēt ore sp orare. ꝓt ẏba apl'i q̄by ait. Sine intermissione orantes. Nam scōm exposītores licet semper oret qui bonū opari nō

cessat, & qui p̄ p̄cm̄ mortale orōem suā nō interrūpit, possum⁹ tñ ex p̄missis & ad p̄positū dicere plane & verissime q̄ semp orat q̄ alia bōa opa siue spūalia siue corpalia pro dei honore & seruor dei vtilitate facit. Licet enī non oret p̄ se orat tñ per alios in xp̄i corpe mistico, & h̄ sufficiat sibi dūmō alīs debitū orādi ad qđ ipse obligat⁹ extitit/nō negl̄exerit vitiose.

℟ Qualiter et quare

orandum sit spū sine imaginib⁹.

¶ Vrsum p̄sona deuota debet dilīgentiā adhibere vt nō incurrat aliquā singularitatis notā p̄ suā dūo tionē p̄ ceteris int̄ q̄s p̄uersatur. Hoc enīz reprehendit a patribus, q̄ turbat nōnunq̄ alios cum q̄bus viuit. Et est signū supbie et hypocrisi. Studeat ergo eē in publico cōmunis & alīs p̄formis absq̄ tñ p̄ctō. In secreto vero/poterit eē singulariter deo deuot⁹ & corde & moribus et gestib⁹ & exercitijs. cū discretione tñ ne se destruat. ¶ Pro istis aūt deuotor exercitijs q̄ cōiter apti⁹ fiunt in p̄uato q̄z in publico (vt sunt vicz mentales orōnes & meditationes) notandū q̄ h̄ cūq̄z in his & p̄ hec/vult amorose & affectualiter tēdere in deū/secure & discrete ne caput & sensus sui forsan ledant/dz discere cogitare de deo/sine aliq̄ re corpali siue absq̄ imagine, ita vt nō cogitet rē magnā aut p̄uam, lōgā aut breuē, albā aut nigrā, h̄ aut ibi in tali aut alio loco exīstem. Sz oib⁹ talibus & silib⁹ excluſ/eleuet cor suū ad intellectualia pura & incorpea, cogitādo dei oīpotentiā q̄ omia p̄t, dei sapientiā q̄ oia p̄terita & futura scit vt p̄nția, dei bonitatē qua omnib⁹ q̄z tum in se ē/bñ vult & nulli male. Silr et⁹ miam, dulcedinē, pulchritudinē & hic de alīs p̄fectōib⁹/dō sūme q̄uenientib⁹. & ineffabilib⁹ dicendo corde & ore. O dñe deus me⁹, creator & redēptor & saluator meus omnipotentissime, sapientissime, poptime, tot⁹ pulcer, dulc̄ & mificor. O p̄rp̄issime amātissime amabilissime q̄ sol⁹ ve p̄ patrū es, plus me diligēs q̄z vnq̄z carnalis pater suum carissimum dilexit filium. Quod bene ostendis in tuis beneficijs magnis & multis mihi indignissimo datis per te & adhuc dandis/ex sola tua maxima hoc facies bonitate, te adoro laudo glorifico, toto corpe & spiritu tibi gr̄as ago, p̄ omnib⁹ donis tuis, quia quicq̄d sum, possuz scio & bene sctē q̄z cupio volo & desidero, hoc a te habeo totum, & nihil habeo ex meipso nisi peccata, que clementer peto ignosce p̄pter gloriam nominis tui benedicti. Qđ me/cum omnibus sanctis tuis/bñdicere laudare & p̄dicare sine fine p̄pitius etiā p̄cedere digneris. Vel alio modo orando, put spiritus sanct⁹ inspirauerit. ¶ Talem respectū habendo in orationib⁹ & meditationib⁹ suis/ homo non facile incurret frenesim, nec erit fanaticus, & in capite seu sensib⁹ suis destruct⁹ quēadmodum aliter faciliter posset cōtingere, cum homo nimis figit cogitatū suuz in res corporeas & rep̄ sensibiliū imagies. ¶ Volum⁹ tamē per hec reprobare imaginationes de opere nostre redemptiōis/ de captione/alligatione/colaphis/sputis/flagellatione/crucifixione dñi nr̄i iesu christi & ceteris hmōi. Immo hortamur q̄tūcūq̄ possumus, vt de talib⁹ bō sepe cogitet, sed sub hac cōditione & hmōi cautela/vt vicz cum discretiōe & nō nimis h̄ faciat, atq̄z vt nō nimis diu/& inobilit q̄si/seu nimis fixe/circa corpalia & imagines rerum hmōi/ cogitatio immoretur. Sed semp conet cogitatum suū ab istis corporeis imaginationib⁹/trahere sursum ad earūdem rer̄ corpalium spiritualitatē, q̄ inde (spūsancto docente) elici poterit copiose si homo assuescat et dederit se ad talia facienda. ¶ Et ne videatur ip̄ossibile totaliter licet appareat in exp̄tis difficile aliqualiter/id quod dicimus. Sumamus exemplū de venerabili sacrō dñici corpis, qđ cū videm⁹ in manibus sacerdotis, oculis corporeis/adoramus deuote, sicut ver̄ deum & hominem humani generis redemptorem angelorum dñm, & demonū expugnatorē, p̄pter hoc q̄ ibi videmus oculis cordis, nec moramur cum cogitatu nostro diu circa illud quod exterioribus apparet oculis, vtpote circa albedinem rotunditatem et paruitatem sacre huius hostie, sed cogimus quasi violenter cogitatum nostrum/vt ab illis visibilibus speciebus se auertat, et conuertat ad inuisibilia que oculus mentis per lumen sancte catholice fidei ibi videt et credit verissime, quasi diceremus cogitationibus nostris id qđ oculi corpis nobis repr̄esentant nō est de⁹ noster. Sed id qđ ibi oculi cordis cernitur est dominus deus noster. Hoc ergo cogitate & in hoc vos figite. Aliud exemplū p̄t applicari de puro ex-

tra patriã posito q̃ nuc̃z vidit pr̃em suũ. et cui pr̃ mittit victũ ꝛ amictũ ꝛ alia necessaria. salutatc̃z dulciter sepi⁹ p medios nũcios eundẽ. Nõ dubiũ q̃n puer iste licet patrẽ suũ nõ videat moueat naturaliter quoddã amoꝛoso affectu ad diligendũ hũc pr̃ez ꝛ ad cogitandũ sepi⁹ coꝛdialit̃ de eo. ꝛ q̃ libenter eẽt apud eundẽ/ad videndũ ipm si esset. Quia nescit an sit lõgus aut bꝛeuis an albꝰ aut niger. ꝛ sic de alijs coꝛpalibꝰ circũstantijs. ergo etiã in cogitãdo pr̃em suũ q̃lescunq; hmõi coꝛporee imaginationes occurrerint/nõ in eis q̃escit. sed repellit tãq; deceptoꝛias ꝛ inutiles. Sed qm̃ alibi/de hoc lat⁹ tractatũ est. sufficiat hic modice tactũ. ¶ Itaq; iuxta p̃missa discat psona deuota/in silibꝰ simlr agere. alioq̃n in oꝛõnibꝰ ꝛ meditatõnibꝰ suis/nõ solũ ptimescere debet p̃missa picula. sed etiã incõmoda grauia alia. ⁊ poterit enĩ ꝯtingere dũ hõ nimis cogitat cũ imaginibꝰ ꝛ de rerũ coꝛporaliũ circũstantijs. vt p̃ter fantasie fluxibilitatẽ/ꝛ innisibili hoste illudẽte ꝛ coopante deueniat a deuotis ꝛ pijs cogitationibꝰ/ad cogitatus turpes ꝛ impios. a puris affectionibꝰ ad immũdas. a spũalibꝰ ad carnales. ꝛ nõnũq; a sanctis cogitatiõibꝰ ad execrande blasphemie cogitatiões. put in nõnulis deuotis psonis ĩ his incautis/cõptũc̃z q̃nc̃z est. In ipsa etiã venerãda imagine crucifixi. ex nimis fixa cõsideratione circa coꝛpis dñici nuditatẽ. eiusc̃z femoꝛalium. Qui casus sic̃ mulieꝛculis est valde possibilis. sic viceuersa poterit casus iste ꝛ viris esse nõ impossibilis/si nimis figant eoꝛum cogitatus erga sanctaꝫ ỽginuꝫ imagines coꝛporeas. put etiã expientia nõnullos docuit. Vaueam⁹ igit̃ dum cogitare volum⁹ nudum crucifixũ. ne incaute id fiat. Illioquin contingere poterit dominũ nostrum crucifixum de cruce nobis euanescere/nosc̃z cũ latꝛonibꝰ non tantũ his qui cum dominο crucifixi sunt/sed ꝛ illis inuisibilibꝰ illic insidiose cõtra nos latitantibꝰ solos remanere. q̃ ꝛ despoliantes nos cogitationibus ꝛ affectionibꝰ puris ꝛ sanctis ꝛ plagis turpium ꝛ exꝑandaꝫ impositis/vir semiuiuos nos sub cruce relinquãt. Semiuiuos ꝛ semimoꝛtuos nãc̃z nõnunc̃z deuoti simplices se putãt. cũ ex hmõi coꝛpaliũ specieꝫ/incauta ꝛ nimia imaginatione/veniunt a sanctis cogitatõnibꝰ meditatiõibꝰ et oꝛõnibꝰ/ad cogitationes nefarias spũ necz sepi⁹ coopante. estimãtes cũ q̃dã despatiõe se a deo derelictos ꝛ repꝛobatos/ꝓpt̃ hmõi turpitudines/cogitaui eoꝛ occurrẽtes ꝛ p ꝓñs sein aĩa dei gr̃a moꝛtuos foꝛe/ꝛ vitã coꝛpis viuere. q̃ tñ falsissimũ ẽ. Ecce ad c̃ta puenit̃ picula ex nimis forti imaginũ coꝛpaliũ reꝛ fantasia. ꝛ ex antiq̃ hostis coopatione malicioſa. Nemo ꝓpt̃ p̃missa credat sanctoꝛ imagines sic̃ q̃daz hereticꝰ senserũt/esse ꝓtemnendas. ſz sunt potius reuerẽter tractãde. ꝛ ea intẽtõne q̃ eccl̃ia ꝺi eas instituit digne honoraãde. Et sic discamus ab his visibilibꝰ mẽte trãsire ad inuisibilia coꝛpalibꝰ ad spũalia. Ille nãc̃z est finis imaginũ.

Remedia cõtra spiritum blasphemie

¶ Ex blasphemie tẽptatiõe/occasione p̃missoꝛ/ẽ etiã notãduz/q̃ ipsa nouit ad dei fuitiũ ꝓuersos/q̃nc̃z fuiter infestat inimico hũani generis (vt tales p ꝟ in despationẽ deducat ꝛ a dei fuitio viac̃z salutiſ arrepta retrahat) id agẽte. ꝺo aũt (vt p hmõi fues tẽptationes si eis nõ ꝓsentirint/a pctis suis purgati. influẽtie sue gr̃e idonei reddant) ꝟ pie p̃mittẽte. ¶ Cũ igit̃ cogitatio hmõi mala/hoꝛrẽda. grossa. turpis. ꝛ nefaria. ĩpoꝛtũe occurrerit. ñ terreat nec tristet̃ psona ꝺuota/ꝓpt̃ea nimiũ. neq; credat se. ꝓpt̃ talẽ/a deo derelictũ. Et c̃tum/cũc̃z tal̃ cogitatio blasphemie videat eẽ cõtra dei vl̃ alicui⁹ scĩ honorẽ. aut ꝓtra fidem castitatẽ ꝛc̃. ſz maioꝛẽ fiduciã. se ptinendi ad deũ inde accipiat/dicendo coꝛde aut oꝛe. ¶ Dñe de⁹ me⁹/fuiter ꝛ iuitissime tolero hãc tẽptationẽ. tñ q̃ multuz peccaui. iustũ ẽ vt multũ affligar. Cõfidẽs dñe. q̃ tã foꝛte certame mihi cõmittis. q̃ et int̃ magnos ꝛ electos tuos milites/vel̃ cõputare me indignũ. Si igit̃ dñe ẽ tue volũtaſ/vt hec tẽtatõ dura me colaphizẽ ñ recuso laborẽ. ſz supplicit̃ rogo. vt tribuas tuo tuo ꝟtute pugnãdi ꝛ vicẽdi. ne ei vnq̃ i et̃nũ ꝓsentiã Tu. n. de⁹ me⁹/scis creature tue ipotẽtiam nec et̃ igras inimicoꝛ meoꝛ inuisibiliũ/inueteratã iuidiã ꝛ malicĩã ꝓtra me. Et beꝯãdo dicat hõ deuotius vt poterit/signando quoc̃z se interiꝰ sepius signo sc̃te crucis ꝛ aq̃ benedicta si affuerit se aspergendo. Dis pactis sit homo contentus ꝛ nõ curet de eis

amplius multū nec litiget vltra pro illa vice nimis cum eisdem sed cōtemnat. z sic citius euanescent a memoria. ¶ Super pmissis habem⁹ exemplum de quodam monacho in heremo. qui talibus turpibus cogitationibus vexabat. xx. annis. z nemini audebat aperire tentationem hanc/ propter eius abominationē. Tandem tamen cuidam antiquo experto patri ea3/ non ore ex verecūdia sed scripto detexit. Qui ridens ait pone manū tuam super caput meu3 qō cū ille feciss̄et. ait ide3 pater. Super caput meum ego accipio totum istud peccatum tuū z omne pondus eius. Non ergo tu amplius/ indi conscientiam aliqua3 habeas. Cū autē monach⁹ super hoc mirarek z causam hui⁹ qreret. Respōdit pater querēdo. Placuit ne vnq̄ tibi ista turpis cogitatio Absit inquit ille. Nam maxime mihi semper displicuit. Et ait scīus pater. Manifestū est ergo q tu eā nō agis. sed ea3 pateris antiquo hoste pcurāte/ z te vt ōcipe tandē per desperationē posset/ ita fatigāte. Hunc ergo fili mi audi ꝯsiliū meū. Et cū itez ītra serit tal' turpis cogitatio/ dic. Tibi z super te inimice nec̄ sit hec tua blasphemia. ego nihil in ea habere volo. sed dn̄m deū meu3 ego adoro z veneror. in ipumq̄ credo. Et post vero iste frater/ nūq̄ habuit amplius hāc graue tentationē ꝯsilio senis adiutus.

D ¶ Et notandū q pson̄a deuota hmōi tentationes graues/ nō debet ꝯfiteri indifferēter cuicūq̄ sacerdoti q̄q̄ plurimū litterato. ne forte occasionē despatiōis habeat ppter multo3 inexpientiā. sed recursum habeat ad viros deuotos religiosos discretos Hec est op⁹ in speciali nimis declarare in ꝯfessione talē turpitudinē. sz sufficit ita dicere/ vt cōfesso3 intelligat mentē cōfitentis z hoc p semel. Si ampli⁹ vexauerit. satis est eidē ꝯfesso3 ampli⁹ simpl'r in genere eā dē dicere. ¶ Pro illis q̄ pmissa sunt/ notek p regula generali. q̄ qualescunq̄ cogitatōnes male occurrerint siue sint de carnalitate. siue de inuidia ira supbia zē. fiat diligētia vt ab intra eis nō ꝯsentiak. z vt ab extra nō impleank. z secur⁹ erit hō q̄ nullo mō hmōi erūt peccata mortalia. imo cōiter cū eis ita resistit/ erūt magne vtutis hic. z in futuro remūerationis singularis materia seu occasio. Ex hūilitate tamē potest hō de eis ꝯfiteri. nō in specie sed in generali dicēdo sic. Tales malas cogitatiōes habui. tamē p dei grām ipse mihi nūq̄ placuerūt. Timeo nihilomin⁹ q̄ nō tam cito eas impugnauerim/ sic̄ debuissem/ z cuz dei auxilio potuissem. Nocandū aūt est. q̄ si in his aduenirет qō absit/ delectatio cū ꝯsensu. hō oīno exp̄sse z specifice eēt ꝯfitendum. z si in opationem pcederetur/ tunc adhuc multo ampli⁹. q̄ hoc foret grauius. Huic regule generali videk addēdū. q̄ si pson̄a devota/ fuerit ex naturali quodāmodo inclinatione nimis prona ad aliqō peccatū seu vitium/ sit hoc ira iuuidia. male loq̄ de aliis. aut aliō qōcunq̄. ita vt q̄q̄ etiā cadat mortaliter. nullo modo ꝓpter hoc desperet. sed cordialiter de hoc doleat z cōfiteak huiliter. z ꝓponat in animo nūq̄ amplius ita velle peccare. etiamsi millesies tūc vna die ceciderit aut vltra/ nō tamē ꝓpterea dānabit dūmodo saltem totiēs surrexerit q̄tiens ceciderit. Ante casum igit cogitet diuinam iusticiā. sed post casū / diuinā miam. semp attēdat. Dia enī dei tāta est vt si hō hret oia peccata mundi sup se. z doleret q̄ cū eis tam bonū dn̄m deū suū/ supbe offendisset/ z firmiter ꝓponeret amplius abstinere deus talē nūq̄ damnaret. imo habem⁹ mlta exempla de pluribus sanctis qui grauiter peccauerūt. z post peccata sua/ ꝓpter penitētiā suā. z maximā dn̄i dei nostri dulcedinē z pietatem qua diligit humanā naturam/ facti sunt apud deū maiores sancti q̄q̄ nonnulli sancti q̄ nō sic ceciderūt. Verūtamē sup his nemo debet peccare. sed post q̄q̄ peccauit cōfidat de dei bonitate z ꝓpter p̄missa resurgere festinet. z salu⁹ erit. Nam deus peios ꝓphete dicit. q̄ nō velit mortē peccatoris. Sed iuxta verissimam sancti Johānis Chrisostomi sniam/ de⁹ quasi dolet cū hominem per suā iusticiā damnare debet ꝓpter hominis iniusticiā ex quo homo est imago dei tam nobiliter creatus et tam pretiose redemptus. Nemo ergo debet desperare de dei misericordia q̄ntumcūq̄ etiam grauiter z innumerabiliter peccauerit. sed toto corde doleat/ q̄ tam dulcissimū dominū inhonorauit ꝓpter sua peccata z in futurū cauere ꝓponat. z sic dubitare nō habet q̄n diuina pietas secū miam faciat. ¶ Est etiā p regula seruādū. q̄ si hō in aliquod peccatū ceciderit etiā mortaliter. nō tm̄ semel sz pluries. ñ tristek i tm̄ ex hoc q̄

sibiipsi grauiter indigneꝛ inderꝛ aliq̃d mali/indiscrete/sine scituꝛ cõsilio sui cõfessoris vel supioris propterea faciat sibi/sꝛ cũ quadã mentis libertate ꝛ cordis fiducia/ humiliter recurrat ad dñm deũ suũ. petẽdo cordialiter veniã ꝛ se accusando ꝛ emẽdatõem cũ diuino adiutorio in mente habendo. ¶ Faciat ergo homo iste sicut facere solent pueri nondũ satis fortes ad ãbulandũ. qui cũ libenter vellẽt ambulare. cadũt sepius. Et cũ se cecidisse cognoscũt et per se nõ posse resurgere. nõ sibiipꝰ ita indignãtur vt sic velint iacentes pmanere sed humiliter ꝛ fiducialr extendũt manus suas ad piam matrẽ vt se releuet ex quo p se surgere nequeũt. In infinitũ plus nos sumus cari ꝛ dilecti diuine maiestati que nos creauit redemit. ꝛ perpetue saluare disponit. q̃ vnq̃ aliquis filiꝰ sue matri carnali extitit carus ꝛ dilectus. Recurramꝰ ergo ad eam cũ humilitate ꝛ confidẽtia post lapsum ꝛ impossibile est vt dãnemur Nullus autẽ psumat q̃ velit aut possit p se surgere a peccatis aut peccata cauere. hoc ei solius diuie est gratie Caueat ergo quisq̃ a signo tante superbie. Nam propter ipam superbiam /pmittit deus q̃n q̃ cadere hoiem in peccata. in q̃ nõ cecidisset si humilr ꝛ timorate se ad dñz deũ suum. ꝛ compassiue ad proximũ suum/q̃ prius in similia peccata cecidit/ babuisset.

De malarũ cogitationũ causis atq̃ remediis.

¶ Via tactũ est supius de grauibꝰ ꝛ abominãdis tẽtatiõibus cordis seu cogitationũ. cũ doctrina q̃ aliquarũ p earundẽ remedio annotatõe Ut adhuc clarius possit intelligi qõ dictũ est ꝛ vt facilius possint inueniri remedia spiritualia cõtra morbũ spũalem tam pestiferuz/expedit declarare aliqualr causas q̃ntum possibile fuerit ꝛ dñs donauerit ex q̃bus ortũ habeãt quãdoq̃ tã turpes cogitatões ¶ Primũ itaq̃ fieri possunt ex suggestionez imissione inuisibilis hostis/ q̃ virtutẽ fantasticã ꝛ imaginatiuã simplicium mouet. hmõi abominatõnibꝰ. put fecit illi monacho. ex. ãnis vñ supra dictũ ẽ Probatõem huius docet expiẽtia/in nõnullis deuotis innocẽtibꝰ ꝛ castissimis psonis. que nũq̃ ab extra audierũt blasphemias ꝛ turpitudies tales q̃les ab intra ꝓcipiũt Unde clarꝫ est q̃ nisi ab hoste inuisibili immitterẽtur/ minime sentirentur. Immissiones autẽ hmõi pmittit deꝰ fieri ad humiliandũ hoiem ꝛ vt timorat̃ opet salutẽ suã. ꝛ ad discendũ antiq̃ hostis insidias. ꝛ vt homo eo deuotius ad diuinuz auxiliũ recurrat. ¶ Remediũ bonũ est. vt homo faciat vt supra heremita docuit Itẽ pdest vt hõ diuino adiutorio ꝓfidẽs/derideat ꝛ contẽnat spm̃ nequã ꝛ superbũ cũ suis immundiciis dicẽdo. Immunde spũs. si q̃d posses amplꝰ/etiã faceres. ego te non curo. qz dñz deũ meũ ne tibi vnq̃ cõsentiã in adiutorẽ inuoco. Scio psonã que per hmõi irrisionez solatiosẽ. de facili se eruit ab his spurcitiis. Spũs q̃ppe superbꝰ nõ diu patit se ita ꝓptui haberi. ¶ Scõo fieri pñt hmõi cogitatõnes turpes ꝛ abominabiles/ ex causis naturalibꝰ sm̃ bũani corpis dispositõem ꝓpriovidelz. aut ex nimia cerebri euacuatõe p ieiunia studiũ vel forte imaginatiõem. Scõo aut ex nimia abũdantia grossi fumi. causati ex corruptis humoribꝰ ꝓpter cibi ꝛ potus intẽperantiã. vel etiã causati ex certo cibo vel potu. qui licz modice sumptus/ habz naturaliter generare grossos hũores caput ꝓturbãtes. Tertio aut ex eo q̃ psona talis ẽ nimis ociosa. Quarto aut ex inde q̃ hõ est cõsuetus curiosez incaute videre vel audire res de quibꝰ faciliter sumit occasio postea cogitandi nefaria. Quinto aut etiã ex inordinato ꝛ nimis ꝓtinuo timore offendẽdi deũ. Quẽadmodũ videmꝰ exẽplarit. q̃ sepez cõiter ptrãsitur lignũ q̃ntũcunq̃ etiã augustũ in terra simplicit positũ absq̃ aliq̃ trepidatõe qõ nõ sic fieret si lignuz foret in alto. aut de subtus haberet pfundã foueã etiã q̃q̃ esset magis amplũ. naz tũc imaginatio de piculo faceret hmõi timorẽ. Et timor ꝓpter faceret casum ex eo q̃ sm̃ naturales i magno timore sanguis totus conat iuuare ptẽ nobiliorẽ corpis/ scz ipm cor recurrẽdo ad ipm. ꝛ sic ceteris membris euacuatis hõ p totũ corpꝰ quasi spasmat ꝛ deficit viribꝰ. vñ necesse est vt cadat ¶ Silr est exemplũ de timore in tenebris. Experientia ei docẽte. scimꝰ q̃ in loco obscuro vl tenebroso ꝛ in nocte cũ videre nõ possumus que iuxta nos sunt/ timemus naturalr. velimꝰ aut nolimus Ita vt etiã q̃nq̃ videat nobis ex timore nimio licet fantastice. q̃ videamꝰ vl sentiamꝰ circa

nos tetras imagines vel audiam⁹ voces/ aut sibilationes horribiles cū tñ i re nihil sit

Q Jeamus igit nūc ad ꝓpositum nostrū q̄ quantū ad euacuationem cerebri vel ei⁹ abūdantiā in hūoribꝫ corruptis ꝛc̄ psona talis indiget magis consilio expto rum artis medicine ꝛ bono regimine cor pali/q̄ doctrina theologoꝝ ꝛ spūali me/ dicamine. ¶ Sed quantū ad ociositatez nimiā si ipsa fuerit in causa que oīa mala docere consueuit. remediū principale est. vt homo studeat cogitatōnes suas bestia les ꝛ indomitas. freno rōnis tenere. ne va gent libere semp quo voluerint Et poterit hoc fieri. si hō occupauerit se diuersꝫ exer/ citijs vtilibꝫ tā spūalibꝫ q̄ corpalibꝫ alter/ natis vicibꝫ. dūmodo tñ hoc fiat cū mētis quadā delectatōe. ꝛ nō vsq̄ ad tediū ꝛ nau seam in vno exercitio. alioq̄n cogitatōnes ꝓter tediū nō recederēt. sz eq̄ vt pus ꝛ q̄z multo ampli⁹ diuagādo ad alia se redirēt. ¶ Sup his habem⁹ exemplū de sctō An thonio qui q̄dā vice in heremo granit affligebat tēptatiōe malaꝝ cogitationū. vñ conq̄rebat dño dicēs. Dñe vellē saluari sz nō volūt ꝓmittere cogitatōes mee. Tunc apparēs ei angel⁹ in specie heremite oīt eidē remediū cōtra cogitatōes hmōi/ nūc paululū laborādo manibꝫ. nūc genibꝫ fle xis orādo deinde corp⁹ reficiēdo. post q̄e/ scendo. ꝛ rursus iterꝫ laborādo ꝛ tandē ait Anthoni sic facias ꝛ tu. ꝛ saluus eris Utinā attenderēt bene hoc exemplū non nulle psone q̄ sub specie q̄si vacandi deo ꝛ deuotōi/ nihil opari volūt manualr cū tñ apl's dicat. Qui nō laborat nō māducet. Quāuis ei vacare deo p spūalia exercitia. nō sit sine labore/ laborare nihilomi⁹ int dū etiā manibꝫ expedit. vñ ꝓtingit nōnū/ q̄ vt hoc negligētes nō q̄dē ob corpis de/ bilitatē sed ex desidia et carnis voluptate deueniūt ad magna picula suaꝝ aiarum. nō solū in malis cogitatōibꝫ sed etiā q̄q̄z in grauioribꝫ Prudent itaq̄z rectissime religionū institutores suis deputarūt fi/ lijs certas horas nō solū ad cātandū. orā/ dū ad meditandū. ꝛc̄. veꝝ etiā ad labores manuū exteriores faciendū. put clare pa/ tet in regula sancti Benedicti ꝛ alioꝝ ap/ probatoꝝ ordinū institutōibꝫ. Non est ei aliqua cogitatio tā turpis tam abomina/ bilis malaꝝ execrāda quā nō inueniat de/ fessanda ociositas. Hā corvacātis ocio/ē ad instar molēdini. qđ cū nō habz ad mo lendū bonū frumentū. qz in cōtinuo mo/ tu est. molitꝝ ꝓsumit seipm. etiā vsq̄ ad to talem sui cōsumptōem aut destructiōem. nisi prohibeaf alicui⁹ diligētia Et eq̄ cito molit aduolantes fedas⁹ muscas sicut gra norum electoꝝ adipes. ꝑsertim cum sunz sit ꝓtinue molereꝛ nō quiescere. nequaq̄ vero q̄d molat siue bonū siue malū discer nere ꝛ eligere p̄t/ nisi regētis ꝓuidētia alit curet disponere. ¶ Si cui exēpla ꝓmissa prouitādo otio nō sufficiūt. Attendat eti am q̄ ipsi fratres carthusiēses q̄ plus cete ris religiosis q̄cti contēplatōis ꝛ spiritua/ libus exercitijs deputati videnf. hñt ꝓut intelligi certas horas q̄bus corpalibꝫ in/ tendūt opibus secrete ꝛ sine strepitu in su is cellis. sit hoc scribendo libꝛos ligando corruptos emendādo. ortulos suos colē/ do aut cetera hmōi exteriora p locoꝛ tēpe ꝓgruo faciēdo. Quippe considerantes q̄ spūalibꝫ semp intēdere nō sinit humana fragilitas religiosi q̄q̄z corpalia exercēt vt viteꝫ piculosa ociositas ¶ Attestaf ꝓe dictis diuina scriptura quō nō solū picu/ losum sed etiā dānosum sit otiū de sodo/ mitis q̄ pessimi peccatores noiank ꝛ inter ceteras causas q̄ eos ad tantū perduxerūt malū cōmemoraf/ ni fallor ipm ocium Addendū ꝓpt ꝓmissa est q̄ licz q̄si oīb⁹ generalr sit piculosum simplr velle inten dere contēplatiōis q̄cti. ꝛ nō laborī q̄q̄z intēdere manuali. specialr tñ videf hoc p nicioſum iuuenibꝫ psonis etsi nō oīb⁹ tñ multis. maxime ꝓpt naturalis caloris in ipsis excessiuū dominiū. ac etiā ꝓpt eoꝝ indiscretoꝝ ꝛ inexpientiā. que diutur/ nitate tēpis remouef. imo etiā ꝓpt ꝓe/ sumptōem que satis cognata esse ꝓsueuit iuuētuti. Vñ ad magna possent puenire iuuenes aiaꝝ picula. si nō q̄q̄z sep⁹ cor palibꝫ exercitarenf opib⁹ ¶ Nulli tñ dubi um q̄n cōtingat iuuenes q̄q̄z ꝓe multis senibꝫ/ contēplatōi inueniri magis idone os. q̄q̄ de cōi cursu id negandū videatur Inueniūtur nāq̄ iuuenes vel ex naturali dispositōne vel ex bono regimine vel ex sin/ gulari dono diuīe gratie q̄cti⁹simi. ꝛ ad ex teriora quasi in nullo inclinati/ sed totali ter pene deuotiōi dediti Inueniūtur etiā inueterati diez malorū. in q̄bus q̄si nulla mentis est stabilitas. nec animi trāquilli/ tas. nec cordis deuotio. sz ex mala ꝓsuetu

dine/passionibꝫ vicioſis abũdãtes. et pe/
ne in nullo mortificati. nihil aliꝰ ꝯ que
carnis ſunt ſapiũt. Quis ergo dubitꝫ ꝙn
illi iuuenes advaçandũ deo plus ſint ap/
ti ꝯ iſti ſenes ¶ Et ne ꝙs murmuret attẽ/
dat ꝙ ſunt ſcriptura teſte pueri centũ an/
noꝝ. Et ſunt adoleſcẽtes nõ ꝓtẽnendi ꝙ
poſteri prioꝝ vitã moribꝫ trãſcẽderũt.
R Hec remedia data ꝫ malas cogitatõnes
dũ cãꝫ habuerint ex ocio. valent etiã ſi cau
ſare fuerint ex nimioꝝ inordinato timore
offendendi deũ. Occupat⁹ nãꝫ diuerſis
exercitijs facili⁹ obliuiſcet timoris hmõi
ꝯ vacãs ꝓtinuo ocio Remediũ nihilomi
nus ꝫ eandẽ cãm efficax eſt vt hõ cogitet
poti⁹ diuinã miam ꝯ dei iuſticiã. ꝛ cum ꝙ
dã mẽtis libertate fiduciali⁹ ſe totũ ꝓiciat
in abyſſum ꝺine bonitatis ꝛ clemẽtie dicẽ
do. Dñe quãꝯ multa ꝛ magna ſit mea ini
q̃tas. vñ merito te timere habeo. ſcio tñ ꝙ
multo eſt maioꝝ tua pietas. qꝝ eſt infinita
Vñ multo ampli⁹ ĩ te ꝓfidere volo Aufer
ergo a me de⁹ me⁹ nimiũ timorẽ ſeruilẽ. et
ꝓfirma me in timore tuo filiali ꝙ magꝭ te
cordialr diligã ꝯ nimis vehemẽter timeã
¶ Si autem ꝓſuetudo malaꝛ curioſitas
intendẽdi illis. de qbꝫ facile occaſiões ma
loꝝ oriri pñt fuerit in cã tã turpiũ ꝛ iniq̃/
rum cogitationũ. remediũ difficili⁹ pote/
rit inueniri. qꝝ ſemp inq̃eta ꝛ famelica ſo/
let eẽ curioſitas in mal⁹ enutritaꝛ cõſueta
Remediũ tñ hõ eſt vt ſupraꝛ vt hõ occupet
ſe vtilibꝫ vitãdo otiũ. Et cuſtodiat ſe a vi/
dẽdis/audiẽdis. loquẽdis. ꝛ tãgẽdis no/
xijs/ꝛ nõ dãdo occaſiõibꝫ pctõꝝ locũ Et ĩ
am valet vt homo cũ ſenſerit ſe inuadi ta/
libꝫ cogitatõibꝫ/ſtatĩ ꝙſi cũ violentia reuo
cet mentẽ ſuã inde ꝛ applicet ad alia Et iã
ſi milleſies vna die hoiem inuaſerit/mille
ſies hõ ſe ab eis auertat ſignãdo ſe ſigno
ſctẽ crucis ſuſpirãdo ad deũ /iuocãdo no
ſtrã dñam ꝛ ſanctũ angelũ cuſtodẽ ſuũ ce/
teroſq̃ ſctõs' q̃s in ſpeciali hꝫ veneratõeꝛ
dilectõne Vel ſi hec oĩa nõ ꝓſunt. infligat
hõ ſibiipſi aliquẽ dolorẽ ꝑ flagella aut ali
as ſalua tñ diſcretõne. Et ſi nec adhuc ſic
paꝛ fuerit nihil meli⁹ eſt niſi vt tũc hõ con
tẽnat tales ſpurcitiasꝛ faciat ſicuti facerꝫ
ſi ꝙs ſibi diceret vel oñderet aliq̃ ꝙ ipe au/
dire ſiue videre dedignaret Tũc enĩ ꝙſi cũ
indignatiõe auerteretꝛ aures ꝛ oc'los ꝛ cõ
uerteret ſe ad alia etiã q̃ntũcũq̃ ali⁹ loq̃ret
ſeu mõſtraret ꝙ ſibi nõ placeret. Sicꝛ bic
fiat Si aũt nec ſic infernales tales muſce
pungitiue pacẽ ꝓmiſerint. optimũ reme/
diũ eſt vt hõ nihil de eis ampli⁹ curet. ſed
ſub ꝺina confidẽtia paciaꝛ hẽatꝛ ſit ſecu/
rus ꝙ nõ eũ nocebũt nõ ſolũ. ĩmoꝝ ad ma
gnam coꝛonã eidem ꝓderũt.

Quatuoꝛ genera/ S

lia documẽta cõtra malas cogitatõnes

Poſta ꝓpona deuota expoſuit ſuo pri ſpi
rituali illã tentationẽ villanã verbis gene
ralibꝫ. nõ eſt neceſſariũ de cæteris ultra in ſpãli
aliq̃d dicere. niſi forte in illũ finẽ vt meli⁹
intelligi poſſit et qua cã ſit oꝛta. ꝛ vt ex cõ
ſeq̃nti ꝓuenietꝰ poſſit dari remediũ Non
tamẽ adhuc fieri ꝺz hoc freq̃nter. Qui enĩ
ꝓſumeret ꝛ liberari ſe ab hmõi tentatõne
graui/ꝑ ꝓfeſſiõis ꝛ manifeſtatõis iteratõꝝ
nimiã/erraret valde. Hã experientia docẽte
freq̃nter habitur⁹ eẽt peius ex hoc Attẽda
tur ergo. put ſupra tactũ eſt. ꝙ nõ eſt neceſ
ſariũ vt inde ꝙs cõfiteaꝛ. eo ꝙ nõ eſt pctũ
niſi fortſitan ipa ꝓſona eſſꝫ in culpa exvna
q̃q̃ cauſaꝝ ſupius expſſaꝝ Tũc ei⁹ pote
rit fieri itaꝛ vt petat conſiliũ ꝛ auxiliũ a cõ/
feſſore. ꝛ vt veniã cõſeq̃ mereaꝛ de occaſio
ne pſtita tã abominabili tẽtationi. vtpu/
ta. ſi videlicꝫ ipa perſona deuota/cõſueta
eſſꝫ nimis vacare ocio aut curioſitati. aut
qꝝ nimis ieiunaſſꝫ indiſcrete aut quia ni
mis in cibo ꝛ potu exceſſiſſet De his bene
pt fieri ꝓfeſſio. aut etiã extra cõfeſſionẽ pe
ti cõſiliũ. abſq̃ tñ ſpãli ꝛ apta mãifeſtatõe

Documentū notabile

talis blasfemie que ipsam psonā vexat.
Tertiū documentū est vt diligētissime ab oībus caueak ne quis aliquo modo quicq̄ dicat aut faciat vel scriptis vel picturis vel gestib⁹ vel figuris quibuslibet/ coram virilsq̄ sexus pueris siue iuuenib⁹ vnde possit in eis causari postmodū. huiusmodi nefarie aut aliarū quarūcunq̄ turpiū cogitationū incentiuū. ꝓout prochdolor nonnulli facere non verentur qui sine omni necessitate ⁊ ex mera sua carnalitate seu animi leuitate/ loquūtur audacter de secretis matrimonij. aut ꝺ fidē. contra deum ei⁹q̄ scrām humanitatē. vel contra sanctos p modū ioci vel alias leuiter. coram puellis ⁊ iuuenib⁹. aut p turpes picturas aut p gestus lasciuos/ innocentū corum pūr corda Aut q̄ caniculos vel cattos aut pullos vel alias bestias lasciuiētes ⁊ ad lasciuias ⁊ turpes cogitat⁹ de facili inspiciētiū alios puocare valētes/ nutriūt/ ⁊ ab huiusmōi taliū visu auditu ⁊ tactu/ pueros ⁊ puellas innocētes nō caute custodiūt. sz sine oīi verecūdia coram eis cū his turpia fieri pmittūt/ in magnū suū ⁊ taliū innocētiū periculū aiarū. De facili nāq̄ pueri etiaz innocētissimi/ occasiōe ex hmōi nefandorū auditu visu tactu vel tē. data cogitabūt inimico coopante/ vtinā nō excogitatiōe etiā ope postmodū cōpleant/ q̄ loq̄ nō lz. Sz dimittam⁹ illa ⁊ eueniam⁹ ad alia.
Quartū documentū est. Tentatio illa grauis ⁊ turpis blasfemie seu q̄cunq̄ alia que in sola cogitatōe adhuc versat vincit. vt cōiter melius/ eā tenendo/ obliuioni tradendo et se de ea exercitiēdo ⁊ ad alia fortiter mentē trahendo. q̄ multū cū ipa litigando repugnādo ⁊ disputādo. Ratō efficax est h⁹. dequanto eni nitit⁹ q̄s sufflādo fortiter extinguere magnū ignē de tanto ignis ampli⁹ inflāmescit vehemēti⁹. et augeat citius. Sil'r est de potentia hōmis imaginatiua siue virtute fantastica. qz q̄nto magis aliq̄ specie appbensiua/ p cogitatiōes ꝓpugnātes fricat ⁊ mouet/ tāto fortius in ipa figit ⁊ indelibili⁹ fortificat. Nihil ergo cōsultius/ nisi vt trāseat facil'r in his. ⁊ nō nimis immobil'r ⁊ q̄si ex directo eis repugnet sz q̄si ex aduerso p indirectū alia videlz in cogitatu fortiter apprehendendo. Et vt breuiter remedium breue dicā. aqua penitētie in lacrimis corpis/ ⁊ gemit⁹ spūs in ꝓritōe cordis ꝓpctis: hāc malā tentatōez ⁊ q̄cūq̄ aliā maculā anie efficaci⁹ abluit purgat ⁊ extinguit. Expto credak. si tū (vt supra monuimus) discretio nō desit. Jta vt caput sensus ⁊ rō nō ledank. Et dūmodo firma spes de dei misericordia nō absit. Jta vt ex nimio timore offensionis diuine in desperatōnis voragine nō labak. deficim⁹ quippe ex nobis infictis. sed nō vsq̄q̄q̄ ad pditōem grē dei. Ipse eni nouit sustētare nostrā insufficiētiā ⁊ infirmitatē plus q̄ pr ⁊ mr qui nos fm carnē genuerūt. dūmō nos noluerim⁹ sponte declinare extra ei⁹ ꝓfidentiā ⁊ diuinā caritatem. Finit

Sequitur documē tum notabile eiusdem cancellarij de sacramento altaris. ⁊

Qui esurientes implet bonis. iussit nos orare tanq̄ paupes ⁊ mendicos sz filios a pr̄e q̄ est in celis. panē nostrū q̄tidianū da nobis hodie. Tu da q̄ vere es amicus ille euangelic⁹ ad quē eundū est media nocte pūctis miserie. peredo querēdo pulsando. Commoda mihi tres panes. cōmodo hoc est cuz modo da vel cōmode da/ id est ad cōmodū da. Qm amicus me⁹ venit de via vt ponā ante illū amicus veniēs de via/ pt intelligi vel spiritus propri⁹/ ab euagatiōe se colligēs vel noster prim⁹ viuus aut mortu⁹ suffragijs indigēs. vel ipse xps. ad ostiū stans ⁊ pulsans ⁊ cenare volens. Amicus autē est ipe deus ad hoiez triplr. Uno mō sicut dominās ad liberū subditū. Alio mō sicut pater ad filiū delicatū. Tertio mō sicut spōsus gerens se sicut philocaptū seu inamoratum/ gallice amij p amours. quod sonat dilectus ex dilecto. Amicus autē iste est p pie potens cōmodare. a quo oē donum fontalr ⁊ iniciative/ liberalit ⁊ irreditiue/ indeuiabilr ⁊ termiative. q̄si circulo q̄daz intelligibili vnde fit vt repetāt ꝓprios q̄cq̄ recursus/ nec manet vlli traditus ordo. nisi q̄ fini iūxerit ortū. subtilemq̄ sui secerit orbem Amic⁹ aut veniēs de via q̄s panes alios petere pt/ q̄z corpales spūales et sacrales. ⁊ hec oīa sunt vn⁹ panis. vn⁹ dom⁹ ⁊ trin⁹. qui sol⁹ est panis fm verā nomis interptatōem. Panis eni dicit⁹ a panq̄ est totū. Et q̄d totū nisi solus de⁹? Sicut ⁊ nihil aliō pfectū est. q̄ est oē bonū iuxta illō dictū Boisi. Oīa tibi oē bonū.

Propterea vt ad campēdiū veniamus Panis sacr̄alis solus et ꝓprie dicēdus est quotidian⁹ et supsubstātialis. qui noster est. nobis datus. nobis natus. nobis mirabil⁹/sup omnē estimatōem vtiliter ministrat⁹ Ministrāt itaq; sicut hostia et oblatio. sicut cōiunctio. sicut viaticū et refectio. Et recipit ad inhabitatōem cōsecratōem et sanctificatōem. recipit ad sui trāsformatōem et vnionē. recipit ad nutritionē et oblectatōem. Et hec oīa p excellētiā omnimodā. qm̄ excedit oīnes hostias oblatōes et holocausta/veteris et noue leg⁹ quantūcūq; multiplicatas Copulat insuper oīa ecclesie mēbra influēs motū et sensum meritoꝝ et virtutū vt fiāt cor vnū et aia vna et vnū cor p⁹ in dño Extēdit se deniq; ad refectōem sci repatōem oīs virtutis. tā corpalis q̄ spūalis prout est necesse. et sicut petim⁹ dicētes panē nostr̄ quotidianū. et supsubstantialē (vt ait Luc̄) da nob hodie Et dat pfecto amico petēti querēti pulsanti pseuerāter/ quotq̄t hz necessāri⁹ os sicut ille q̄ verus et sol⁹ amic⁹ et adiutor est in opportunitatib⁹ i tribulatōe. q̄ dixit Nunq̄d pt mr̄ obliuisci filij vteri sui. vt ñ miserear ei⁹ et si illa fuerit oblita nō tñ obliuiscar vos. Et rursus. si nostis bona data dare filijs vestris. q̄nto magis p̄ vester celestis dabit spūm bonū petētib⁹ se?

V Tripliciter autē offert panis iste sacr̄aliter Prio in psona tot⁹ ecclie/p sua generali refectōe. Scō i psona ꝓpria sacerdotis et debita mīstratōe Tertio in psona ꝓfrētiū stipēdia p mīstri sustētatōe. Rursus offertur vt satisfactio p penis et deletiua maculevenial'. et vt petratiua grē primicialis Offerētis ät intētio habitual' bona est. virtual' melior. actual' optima Ob/latio sil'r si fiat absq; ꝓscia peti mortalis et alteri⁹ ipedimēti legitimi/ licet cū scrupulo et tepore bñ fit. Si sine scrupulo et cum feruore/ melius fit. Si cū exultatōne spūs et iubilatōe optime fit Sic ei ōr de primitiuis ecclie discipul' pseuerātib⁹ in cōicatōe fractōis panis Act. ij. q̄ sumebāt cibū cū exultatōe et simplicitate cordis. et hoc q̄ ad se. collaudātes deū et hītes grām ad oēs plebē. et hoc q̄ ad deū et primū Degitur fruct⁹ Dñs ät augebat q̄ salui fierēt q̄tidie in id ipm X Sumēd⁹ est panis iste iubēte xpo q̄ est panis ipe i mēoriā sui. Et hoc tripl'r fieri pt Quāuis si xpm fm carnē cognouerim⁹. non tñ fm carnē cognoscim⁹ supplet tanq̄ moriturū/ nihilomin⁹ in luīne fidei reuoluētes oc'os ad ea que pro nobis suscipe dignar⁹ est: ꝓsideram⁹ infantiā. et oēz vsq; ad tricesimū annū quersatōez p refectōe lactea/ ꝓcupiscibilis Cōsideram⁹ predicatōem p illuīatōe rōnalis. cōsideram⁹ passionē/p stabilitōez et exaltatōe irascibil'

Dubitabit forsan alīq⁹/maxie pcōr/ consci⁹ imūdicie et iniq̄tatis sue/pgere ad amicū q̄ respicit terrā et facit eā tremere. de ultionū. deū terribilē sup oēs deos. reformidabit dicere. Amice cōmoda mihi tres panes. Venit ista cōsideratio cuidaz ex desiderātib⁹ deū. vt quasi cōplectēs diceret. de⁹ cordis mei. de⁹ amor et desideriū. de⁹ dulcis amor me⁹ Repressit se ꝓtinuo. reuolut⁹ in indignitatē et puitatē suā. Sz agente spū q̄ stimulabat cor recepit: nō in se amāte sed in deo spem reponēs Cōsiderauit/amorē dici nedū passiue sz actiue. et vidit q⁹ null⁹ vnq̄ amator vel amor actiētiā insanissimus et philocapt⁹ p amore tā tundē amauit affectu et effectu/ q̄ amatorissim⁹ dñs noster Jesus xp̄s de⁹ dilectōis aiam rōnalem amauit. sit illa peccatrix sit saluata. et q̄d distīguit peccatricē a saluata Oēs enī peccauerūt et eguerūt grā dei Hec q̄ plus dilexit⁹ cū. sed ꝓ dilexit me inq̄t Apl's et tradidit semetipm p me nō et opi bus Hec q̄ min⁹ ideo q̄ p multis. sed nec q̄ min⁹ p nō saluaris. imo tāto magis q̄dāmō/ q̄ plus doluit p talib⁹ et de talib⁹. ꝓpter quoꝝ ingratitudinē q̄ nō receperūt eum vel infidelitatē. moꝛs sua gl'osa de se sufficiēs efficaciā nō est ꝓsecuta. Cōsideres obsecro tu q̄sq̄s es egens triplici pane et vnico q⁹ est verbū dei. ꝓsideres quanta fiducia ibis media nocte ad amicū istum q̄ maiorē caritatē nemo hz/ et hoc media q̄dā nocte sub vmbraculo speciez sacramētaliū. sub nebula. in cui⁹ festinatōe est medicina oīm Et dices ad eū Amice. Nūq̄d nōvas amic⁹ et sol⁹ amic⁹ ille fuit et est. q̄ p⁹ dilexit te. q̄ tradidit semetipm p te q̄ de captiuitate et morte ppetua redemit te/ nō gratis sed ꝓprio sanguīe. q̄ iussit diligi se. pollicēs inestimabile premiū si facias. cōminās horribile supplicīū si renuas. Si venderevis amorē tuū emit illū. q̄si recogitans illō amatoriū Si vis amari ama. Si gratis pstare volueris/ null⁹ inuenietur dignior in quo tuum reponas amorem.

De sacramēto altaris

Quisquis hec recogitauerit/alto et fideli animo.nō poterit nō amare amorē suum talez.qui pure gratʒ est et amore.nō et meritis vel vtilitate vel oblectatiōe.sed solus amor p amorē.put Salomon dictus est amabilis dño nō qz mereret qui tāta demeruit.nec(vt dicit)p suis pulcris oculʒ/ sed gratuito prorsus amore ꝓueniēte.nec aliud ꝓter amorē querēte. Tu fac z redde filr.ama amantē te/z si nō pari affectu nec affatu.nec effectu.Fac quod tuū est.desidera/etsi desiderare nō sufficis/desidera desiderare et cōcupiscere.qm̄ desiderium pauperꝝ exaudiuit dñs. Fiet vt aliqñ cor accēsum inflāmet amore.z ita lucebit z radiabit latissime amor tuʒ/ambiens totaz sperā actiuitatis tue.nedū vsqꝫ ad celū sed etiā supra celū celoꝝ. Dices ex sentētia illud amatricis insane sed cupiētis Ille me os primus q̄ me sibi iunxit amores.Abstulit.ille habeat secum seruetqꝫ sepulcro. Prim⁹ itaqꝫ qui sibi te iunxit/q̄s aliʒ fuit nisi creator tuus? Quid enī prius meueras? Habeat ille amores tuos/prim⁹ z solus secū.z tuo suoqꝫ seruet sepulcro/exhibitur⁹ eos vbi nō habebit finē amor. Trāsfer ad tevulgare carmen illō nō petulāter sed vtilr.Ames pmiers amours ieme tendrai.hoc est.Ego me referā vel reducā ad primos amores meos. Vide q̄so qui fuerint p̄mi amores tui p̄terq̄ illius/de quo Apls.Deus autē qui dives est in misericordia/ꝑter nimiā caritatē suaz q̄ dilexit nos/cū essemus mortui peccatʒ/cōuiuificauit nos xpo. Consequēter adaptari pñt consideratōes varie/circa panē hunc sacramētalēz supsubstātialē/sub diuersis silitudinibꝫ simbolis/sub quadā incōnexione cōnexis.sicut oīa q̄ fiūt in mūdo/reducunt ad monadē q̄ est vn⁹ deus.Hostꝫ hicz nūc eternitatis z tpis.centꝫ sczeternitatis qdybiqꝫ est z circūferētia nusqꝫ Et postremo q̄ pseuerauerit pulsans/dabit amic⁹ panes quotqt hz necessarios.q̄ profecto oēs quotqt sunt/sunt vnū necessarium.qd est res hui⁹ sacramēti.vnitas videlicet corpis mystici.q̄ fit vt vnus panis et vnū corpus multi sum⁹ oēs qui de vno panez de vno calice ꝑticipam⁹ Una hāc petebat Dauid a dño q̄ ꝑticeps esset oīm timentiū Beat⁹ q̄ māducat hūc panē in regno celoꝝ qd est eccl'ia.q̄ panis est angelorꝝ nō sacramētalr vt nobis sed spūaliter z ꝯformitate etsi nō specifica qm̄ anglos xps non apphendit.cōformitas tamē est in genere intellectualis nature.quā in humanitate suscepit xps.hoc est.ad se cepit in icarnatōe.sed z quotidie suscipit comedentē se.nō tanqꝫ cibū carnis sed spūs.q̄ in deū suo modo ꝙuertit z fit vn⁹ cum deo spūs.Propterea voluit in scripturis beatitudinē xps significare sub comestionis nomine.Non enīz est coniūctio primiorz realiorz intimior q̄ cibi ad cibatū. Ver⁹ ergo xps comedit nos suscipit nos z cōtinet in hoc sacramēto/q̄ nos ipm. exēplo forme atqꝫ materie.q̄uis ibi sit reciprocatio mirabilis.qz vicissim vnū est in altero qua verificat illud xpi Qui manducat meam carnē z bibit meū sanguinē/in me manet.z ego in eo Hoc est eucheriū singulare quod sacerdos celebrās dat ecclesie taz in corpe q̄ in mēbris Ptūs igit qui celebrat maxime si nō expertē se fecerit p indignitatem tāti doni.quod amicus nō solū commodat vt petebat quasi reddendū.sed dat possidendū.nec ad ternariū coartat.sz ad oēm prorsus necessitatē dat sufficiēter et accumulat.qz merita supplicātiū excedit et vota Finaliter/si grām dicit sapiens vn⁹ esse padisum in benedictōibꝫ/nūquid nō eukaristia q̄ per excellentiā dicit bona grā/rite dicet z erit padisus. Est igitur recipiens eucharistiā/pticeps illius supadmirande dignitatis.pmissi pticeps/qō dñs petēti latroni dñe memēto mei dum veneris in regnū tuum iureiurādo dixit. Amē dico tibi/hodie mecū eris in padiso Ubi papa ibi Roma.vbi rex ibi regnum. Gaudeat idcirco sacerdos z tāte felicitati nō sit ingratus.nec abꝺiciat grāz dei q̄ nutrix est oīm vt dicit alter sapiens.z de qua Apls.Gratia dei vita eterna.Sit illō bodie hicz nūc tpis p spem z subarratiōem z hicz nūc eternitatis p finalē anime perseuerantis assecutionem. Finit

Sequūtur epistole quedā eiusdem cancellarij.

Quum placuit humili caritati Reuerendissimi patris ac preceptoris mei p̄cipui quē circūspectiōez discretōne fidelissima preditū esse nullus negat qui eū cognouerit Is est cameracē

sis Eps. duz inquã sibi placuit dicere me ad visitandũ tez domũ vestrã. Tandẽ int multa cõuenerã cum dño priore vestro z tecum vt mutuo sup statu germani nostri nouicij scriberem⁹/ que inqrenda cognoscendaq; videtur. nã ea lex est vt vel sermone vel scripto/ libẽter se visitent. se instruant/ se solẽtur/ amici Ego pterea iure meo mihi videbar rõnabiliter vsurpare magisteriũ aliqõ iudicandi de statu suo. tã p experientias ppias/ q; p instructiões adquisitũ iam vsq; ad ppinquã eratẽ senectutis. si conditões eiusdẽ fratris/ si tentatões insup aut motiones circa suũ ppositũ emergẽtes/ eodẽ fraternaliter reuelãte/ cognoscerez. Ira enĩ composita est hoim natura sicut ponit apud Terentiũ/ vt meli⁹ aliena q; nostra videam⁹/ quod maxime locũ habz in adolescẽtibus inexpris. qui de se sibi cito mentiũtur nesciẽtes. q̃ preterea suã egritudinẽ animoz/ credũt frequẽter sanitatẽ magnã esse. vsqueadeo vt irascãtur volẽtibus eoz curam gerere z nõ adq̃escãt monitoribꝰ nisi oia dixerint q̃ in eoz versant corde Fit ampli⁹/ vt sepe docẽdi instruendi ꝯsulendi sentẽtias adaptandi magisteriũ psumant etiã apõ incompabiliter senioꝛes z exptos. non aliter q; si egrotus aliquis doceat medicuz quomõ curãdus ab eo sit. z q̃bus medicamentis. q̃busve modis z regulis ac dietis subleuãdus ¶ Intellige frater q̃ dico. res talis apud me priꝺẽ incepta cõtinuat. abiciꝰ. doceꝰ. nolo plura dicere. Hunc vero si ita est frat vt indign⁹ sim. insipiens sim. reprob⁹ sim nescies quippiã. iudicet me scõz iudiciũ diligentiũ nomẽ suũ. Si autẽ tu aliter sentis/ noli obsecro dare solicite caritati mee repulsas taz acerbas. noli tibi tueq; opinioni affecte ad religionez ppriã sic inniti/ vt ledas spõte eum qui te diligit in veritate. Sit pectus tuũ tam dilatũ vt duos frẽs simul recipiat. alterũ z me. coangustatũ eẽ nimis stratuz cordis tui si ab eodẽ cadere me necesse est. Sz nec necesse. nec oportunũ. nec etiã voluntariũ scio hoc. etsi ita loquoꝛ. veruntñ vocẽ opis h⁹ voluntarie dilectõis indicatricẽ exigo Cõicem⁹ vt amãtes si amantes. ¶ Atuero forsitan obiciẽs imo obiicies certe. Turbãt he litere tue fratrẽ nostr. inquietãt eũ. surripiũt ab eo somnũ. phantasias iportunas gignũt. q; obzem. dimittat sibiipsi et deo. relinquat conscientie sue. quid oportet eius secreta rimari/ quid necesse est quiescere volentẽ. te scriptis alloqui? Videris frater q̃d iam responderim. Volo sicut amicus z frater vel consolari/ vel gaudere cũ gaudente/ et flere cum flente Aut desidero velut magis expertus z instructus/ viarum diuerticula. et offendicula tentationũ discutiendo docere. z docendo discutere. psertim dum adhuc est in biuio/ quid expedit sibi z saluti sue. consideratis circũstantiis. quas qui nõ attẽdit. facillime decipitur sub specie boni in genere. quod pessimum reddi potest ¶ Ecce iam accipio q; grauissimis torquet insomnijs. Hanc vtiq; molestiaz Reuerendus pater. antedictus z ego. sibi maxime ptimescimus. quam tamẽ in seculo sibi contigisse nõ memini. Et o salutifer Christe/ quid sibi futurum est egrotanti et senescenti/ si adhuc sano iuueni et vegeto/ talis cruciatus occurrit? Cruciatus quo nullus potest reddere ipsum magis bebetem in ingenio/ fluidum in memoria. turbatum in ratõnis iudicio. et generaliter ineptissimũ ad omnia. Nam parum refert a mania vel furia talis turbatõ: Ecce quid efficiet solicitudo tua z tuoꝛuz preces/ si de sano z ingenioso/ reddit stolidum et insanum. ¶ Absit inquies vt hoc nos vnq; videre contingat. Et absit obsecro. nihilominus nequeo super hoc non extimescere/ presertim dum hocipsuz q̃ formidabam in posterum/ accidit tam velociter Non accidit inquies ex religionis artitudine vel conditõne. sed litterarum pulueres/ hanc stimulatõem suis aculeis attulerũt. has voluit et reuoluit inuitus: nec a memorie domo potest eas vlla diligentie manu secludere Ingerũt se nolenti z intellectui suo rostra figunt. hinc illa capitis turbatio. hinc somni carẽtia hinc cerebri vertiginosa rotatio. ¶ Dec te dictum forze nunq; estimassez iudicium quod de te deq; tua iam in religione experientia teneo? si non ita per expressum scripta notasset. Verumtamen attende frater / si sole tales littere bine vel trine/ sufficerent verecundum iuuenẽ disciplinatum/ solitum audire longe grauioꝛa/ in talem defectũ iducere nisi ieiuniũ artũ. vigilie supra modũ. oꝛõis vocalis exercitiũ ingẽs. atq; lecti duricies z similia ꝯcurrãt ¶ Nec alle gaueris alios q̃ similia agentes nequaq;

similia patiuntur. ¶ Siquidē potes memi
nisse qd reuerend⁹ pater p̄dictus z ego di⁹
xim⁹ tibi sup hoc z sibi p̄notabam⁹. ¶ Sūt
enī completiōes diuerse hoīm sunt voca⁹
tōnes dei similr varie. sunt sicut in corpe
vero/ita z in mystico/mēbra nō eundē ac⁹
tum hn̄tia. aliud ocul⁹. aliō manus aliud
nares ¶ Sic alius ad intelligentiā scriptu⁹
rarū. alius ad vigilias orationū. ali⁹ sic et
alius sic vocat⁹ est. Scio de meipso. qz si
vigilare qualitervigilāt multi cōpellerer.
parum vel nihil differrē ab insano cū auē
tagio iā habito. sicut vulgo dicit ¶ Deni
qz sup hac ꝓsideratōis radice fundāt oēs
articli z similes. q̄les vere scripsit salubri⁹
ter venerint attēdendi in pfessione religi⁹
onis cōsummāda ¶ Nec interī frater dile
ctissime. malui tibi scribere qz alti germa⁹
no nostro q̄tinus satisfacerē sicut pater et
frater indulgētissim⁹ delicato adhuc filio
z fratri ¶ Petiuit itaqz ne scriberē aliqd vlte
rius. imo obtestat⁹ est. qz iusteviderit oēs
vos z qz discrete. ¶ Volo tamē cōtristare eu⁹
nolo aliqd diutius etsi iure meo id posse
viderer reqrere. ¶ Si nihil impedit qetem
suā neqz turbaturū est/p̄ter litteras meas
ego sponte/imo cupide derelinquā illas.
Sed apō me pfecto caret hoc pbabili rō
ne. ¶ Postremo frater obsecro te cū tuis.
p cōem fidei xp̄iane religionē quaz pfessi
sum⁹ oēs sub abbate xp̄o in baptismo. et ī
qua sufficiēter stat salus oīs carnis. p cō⁹
munē insup matrē oīm caritatē q̄ finis ē
oīs legis. siquidez etiā germana sanguis
affinitas te mouet ad ꝓpassionē discretaz
atqz laudabilē. tu misericordit age cū boc
germano nostro ¶ Misericordit autē ages
si discrete. Discrete vero id agere nō pote⁹
ris. si p̄ria z libidinosa te et tuos affectio
sic te obsideat/vt alioz a te cōsilia nō reci
pias. monita contēnas aut contēnenda
suadeas. Si deniqz nullis difficultatib⁹
vel accidētalib⁹ p̄n̄tib⁹ autverisilr futuris
nequaqz possis ab incepto de professione
fratris iudicio deterreri. ¶ Bñvale frater
intime cordis mei memor mei in orōib⁹
tuis. Et de statu tuo tuorūqz. maxime b⁹
nouicij fratris/aliqd dignū z verū rescribe
re nō pigeat. polliceor oīa sic recepturū et
interp̄taturū/qualr ego mea recipi inter⁹
p̄reariqz requiro.

Sequitur alia epi⁹
stola eiusdem.

¶ Frater fm carnē germane. in xp̄i
tū caritate germanior. Sal⁹ z bñ
dictio sup te. Tardiores ad te qz
sperabā veniūt literule mee. nō qz tui obli
tus sum. scit veritas. sed obstitit irruens
aliorū negociorū turba/q̄ ad se me trahēs
abduxit a te. ¶ Nūc dato paululū ad respi⁹
randū spacio/valefacio curis alīs. et tibi
q̄ aīz meū p̄orsus habēs/manū z calamū
p̄resto ¶ Fateor in p̄mis mollicie aī mei
indicatricē qz non satis adhuc tot⁹ sim ca
parz amator celestiū. quantū p̄terea tenta
tor nō deest mihi sicut nec tibi scio. nec vl⁹
li penitus mortaliū cuius vita est tentatō
sup terrā. Itaqz frater. postqz ab illa ange
lica societate in hūanis corpib⁹ existente/
cui felicit adiūctus es/ sepati sumus nos
illi qs vidisti. sensi eqdē tum i via. tū pari⁹
sius/teneritudinē erga te quādā in corde
meo/vltra qz alias sim exptus. Visa ē mi
bi tūc absentia tua onerosior. z sors duri⁹
or supra solitū. Gemebā ad te vt bos sepa
tus a cōpare suo. Dilaniabat insup z nō
absqz sensu magno doloris qdāmō lacera
bat aīam meā cuulsio sepatioqz tui a me.
Atqz inter cogitandū z loquendū de te/p
currebāt non vocate lachrime ad oculos
z egre mihi erat. ¶ Coarguebā me vicio
in secretis aīme mee. increpabam quoqz
ipsam hanc eneruatōem meā stultaz/ que
condolebat felici tno statui. cui cōgaude⁹
re sciebam esse iustius. Sciebam diveriz.
quoniā me sciebam. quādo scz ad me redi
ens dicebam in lumīe fidei z experientie/
q̄ nihil est vita p̄resens/quemadmodū ip
sa est ad modicū parens et omnis caro ve
lut fenum z oīs gloria eius quasi flos se
ni. et multa similia exinde considerabam
¶ Consurgēs intrabam sanctuariū dei z cō
siderabam viuaciter nouissima iustorum
dies antiquos z annos eternos Tūc vero
tu mihi felix. p̄o quāto felicitatē hic spes
inchoat. tu salubriter positus tu in portu
quadā secularū fluctuū atqz p̄cellaz na⁹
uigare videbaris. Magnificauit aīa mea
dominū. z exultauit spūs meus in deo sa⁹
lutari meo. ¶ Ita frater mihi erat dū be⁹
ne erat et dominabatur ratio. Sed ex ad
uerso vicissim de repēte insurgebat tum l⁹
tus ingens carnaliū affectionū. que tuaz
apud me obiectabāt imbecillitatē in cor⁹
pore. penā intolerabilē in austeritate reli⁹

gionis tue cõclamabãt. Querulabat apõ me de meipso sensualitas stolida, me du-
rũ increpãs, me culpabilẽ, insusurrans q̃
parũ fraternal'r pie olim te tractassem. et
nũc velut vnũ ex aduenis r extraneis a me
procul abũcerẽ. Fuisset iñt necessaria ti
bi r iocũda societas ei⁹. fuisset etiã sibi cũ
salute aĩme sue, tecũ minor asperitas vite.
Ita pstrepabat i auribꝫ meis sensualitas
improba, q̃ ceca est, tm̃mõ pñtia vix aspi-
ciẽs, r de sola corpis voluptate curã hñs.
Ita felicitatẽ aliene sortꝫ miserã suadebat
nõ aduertẽs ipsa, q̃ꝫ misera r miserabilis r
B pauper r ceca r nuda sors, ppria ¶ Fassus
sum tñ r repeto q̃ ei⁹ vocibꝫ grauiter ipel-
lebar. r parũ oberat quin in suã me tradu
ceret sententiã. Ez obnitebar sicut deo p
picio iugiter rõ fide illuiata. Hec tibi tuo
q̃ stratui cõgratulabar vehemẽt. r de meo
cõgemiscit, nec fallit. Hec nõ molestiã tui
corpis/nõ abdicatõem sordide voluptatꝫ
nõ ieiunioꝝ vigiliarũq̃ extenuatiõez, nõ
frigus aut estũ considerat, vt talia in te de
ploret/deflet ne⁹ si ab his licẽter sepo-
sit⁹ atq̃ liberat⁹ in seculo morbos viciorũ
pniciosissimos r crudelissima vulnera in
trorsus incurreres, si religionẽ talibꝫ ad-
uersum pestib⁹ refugisses, si relicto mãna
deserti r via, pmissionis, ad ollas aspirasses
egypti, r in deuiũ dãnatõis retro aspiciẽs
corruisses. Prudenter sane elõgasti fugiẽs
vt salu⁹ fieres a pusillanimitate spũs r tẽ-
pestate. Hũq̃d tempestas in seculo est vbi
pessima contagiosissimaq̃ sordes vbiq̃ so
cietas, vbi iniq̃tas est r labor in medio ei⁹
r iniusticia, r nõ defecit de plateis ei⁹ vsu-
ra r dolus, r silꝫia monstroꝝ crimĩa cõuer-
sant. ¶ Quãobrẽ frater dilectissime cor
dis mei, noli aio cõtabescere si forte psen-
seris irrepere in animã tuã mollicie illã ti
bi insidiantẽ. q̃lẽ de me nũc explicui. Su
spicor enĩ hoc tibi facil'r euentuꝝ, q̃m nõ
dormit q̃ tẽtat te, sz nõ dormit etiã q̃ custo
dit te. Et surge velocit ergo ad ei⁹ auriliuz
r dic cũ gl'oso Martino in cui⁹ solẽnitate
pfessus es. Dñs mihi adiutor nõ timebo
q̃d faciat mihi hõ. Noli securitatẽ a tenta-
tõibꝫ tibi inaniter polliceri q̃ nport⁹ audi
sapientẽ. Fili accedẽs ad seruitutẽ dei, sta i
timore r iusticia r ppara aĩam tuã ad ten-
tatõez. Siue ergo ista tentatio seu alie mꝰ
tiformes insurgãt aduersum te, viril'r age
r cõfortet cor tuũ r sustine dñz ¶ Deniq̃
frater charissime noli in vanũ grãm acci-
pe q̃ data ẽ in te. Noli obmurmurare, noli
ingrat⁹ esse, sed dic cũ ppheta Misericordi
as dñi in eternũ cãtabo. Dic aĩe tue. Bñ-
dic aĩa mea dño⁹ oĩa q̃ intra me sunt nomi
scto ei⁹ r cetera q̃ sequũtur. Ille ei q̃ segre-
gauit te abvtero mris tue, segregauit nũc
a seculo, r future hereditat⁹ pign⁹ dedit. Il
le q̃ a puero miser⁹ est tibi, dãs tibi cor pi
um r timoratũ r sup afflictos ꝓpatiẽs, sup
addidit misericordiã vt te repellerz a secu
lo nequã, in q̃ iã demergẽd⁹ pene fueras ir
reuocabil'r, si licẽtiã aut magisteriũ in ar-
tibꝫ adept⁹ fuisses vt ꝓprias cõiecturas ex
alijs recipe ¶ Porro magna ẽ mia dei hec
q̃ neminẽ e pntibꝫ vl'amicz habuisti, q̃ vo
lẽs (vt fit) te aliquẽ magnũ eẽ in secl'o fue-
rit aduersari⁹ ꝓpositi tui. Mihi lõge al'r est
r fuit assiduer ceterz in nũerz/in expiẽtie li
bro legẽtibꝫ, qm̃ iimici hois domestici ei⁹
vt ei succurrãt liberz, eos nũq̃ liberos esse
volũt, q̃ꝫ mihi mlto minor fuerit iimica
dilectõ fuit tñ ¶ Deniq̃ noli obliuisci mi
sericordiã dei i pgenitoribꝫ nr̃is r germa
nis sororibꝫ, i mr̃e pserti, q̃ ineffabilibꝫvo
tis, eẽ añ tui ꝓceptũ, te talẽ aliquẽ a dño q̃
siuit, velut Anna alta Samuelẽ. Deinde
natũ r adultũ, ingibꝫ fere lachrimis, i hoc
te statu (sicut pie sentio) pgemuit. Demi-
stivt opinor lr̃aꝝ q̃ sup hꝰ pbẽt iudiciũ r q̃
alterã Aug. matrẽ repñtat eã erga te. Red
des ei vicẽ orationũ tuaꝝ. Et i tevno nos
oẽs erga deũ intercessorẽ hẽbim⁹. Ita age fr̃
r vale in dño felicit. Supplico recõmẽda
ri pri nrõ venerabili/dño priori dom⁹ vie
r singul'r fratribꝫ habitãtibꝫ i ea. ¶ Hõdũ
scripta hẽo q̃ tibi mittere disposui. tu inte
rim stude i vno voluminũ Aug. sup psalte
riũ/qõ apõvos eẽ noui. Est ei doctria hec
ꝓpiana, tibi tuisq̃ filiꝭ q̃tidie psallatis
supra modũ vtil'r appropata, q̃tin⁹ ex fa-
cuo arido lr̃e psalmoꝝ/mel sapidissimũ in
ternoꝝ sensuũ cãtãdo noueritz eligre. Ite-
rũ bñ vale cũ tuis patribꝫ r fratribꝫ/orem⁹
p inuicẽ. Scriptum quinta decembris

Sequitur alia epi-

D stola ab eodẽ edita de fratre suo nicolao

Venerabil' pr̃ r dñe in xp̃o dilectis-
sime, nõ indigneꝰ obsecro caritas
vra, si idipz q̃ agitz r hucusq̃ egi
stis, psumo ꝓmonere dez sup filio vrõ. fra
tre meo Nicolao. Multũ quippe solicitor

quia multū diligo. qm̄ (si nasoni ymo experiētie credim⁹) res est soliciti plena tuoris amor. ¶ Supplico igit̄ pauid⁹ r ī xp̄i viscerib⁹/synceritatē vestre dilectōis obtestor. vt nō deseratis opus vestr̄ in eodē fratre meo. quin fragilitatē suā in aīar corpore/pia iugiter cōpassiōe supportetis. Exhibete q̄so vos assidue talē et tal'r erga eū/ vt oēs necessitates suas etiā corpales cuz oi fiducia vobis aperiat. Alio q̄n p̄uenit ex facili in simplicitate aut timorositate sua aut p feruorē indiscretū in lachrimis. aut alijs religiōis q̄ p se dura ē exercitijs Scitis quoniā supra vires est op⁹ qđ pfessus est. adeo vt ammirer r extimescā vehementer. dū mecū recogito. r deficerē si nō esset spes in deo. r post eū in vobis amāde p̄r r in alijs fratrib⁹ vestre religiōis de q̄b⁹ sperandū rōnabil'r esse censeo. q̄ nō crudeles sunt/nō indiscretiv t pdere sināt aīaz pro qua dñs mortū⁹ est. r quā tanta cōcordia secū assumēdā post lōgas pbatōes decreuerūt. Credat igit̄ p oia ser tua/vestro cōsilio sicut creditur⁹ ee pfido. secur⁹ reddor nō pibit. nec pēat obsecro p̄cor r supplico Sz habeā in eo oratorē ppetuū apd deū in quo bene valete. memineritis q̄ mei peccatoris. Scriptū Parisi⁹ in nocte conceptōis virginis Marie glorioſe.

Epistola incitatiua ad spūalem profectū.

E

Carissime frater/libēter tecū diuido si q̄d boni dñs paupi suo suggesserit. Ego sum paup⁹ r mēdic⁹/ sed spero q⁹ dñs solicit⁹ erit mei. et tui sil'r Vñ oro e⁹ clemētiā. vt eleōsina cōis sit nobis de largitate mense ei⁹. Occurrit hodie domin⁹ mendico suo cū suauissimo pane de celo Dulcis admodū r grōsus ymo infusus ē in auribus meis sonuit enī lctō apocalipt̄ r de multitudie tātor̄ misteriorū retēt⁹ est apud me breuis versicul⁹ p'la capere nō sufficio. sed nec pauca q̄ obscurius sonant. Dedit domin⁹ vt aliq̄d breuiter et dulciter sonarz vnde traberet affect⁹ vtinā donet etiā vt hocip̄m apiat intellectui. q̄ si spiritalib⁹ videt liquidū/ manet tamen carnalib⁹ occultū Volo ergo te participē fieri h⁹ mūeris Nā tuncvere comites indiuidui sumus/cum in christo vnū sapim⁹. vnū querim⁹ r ad vnū tendim⁹ ¶ Appone aurē r asculta diligēter quod sonat valde dulciter. Qui h⁹ int̄ aurē audiat q̄d spūs dicat ecclesijs. vicēti dabo mānā abscondituī r dabo illi calculū candidū. et in calculo nomē nouū. quod nemo scit nisi qui accipit. Audis iam frater celestē vocē vtinā r interiorē cordiū nostror̄ auditum tāgat. r vim virtutis illius sentiam⁹. Sermo viuus est. r oī acceptōe dign⁹. O q̄s celestis vox que nil terrenū fatur. q⁹ si caro nō capit capiat spūs/quo nimir̄ tot⁹ hic ymo plen⁹ est Verba int̄ q̄ que ego loquor spūs et vita sunt. Spūs est qui viuificat caro non pdest quicquā. Non ergo sentit archana superne reuelatōis. homo externus carnalis. vagus. r elatus. paulo attestante qui ait Animal' homo nō p̄cipit ea que sunt spūs dei. stulticia enī est illi. r nō potest intelligere q⁹ spūaliter exaīatur spiritualib⁹ ergo loquit̄ qui spū facta carnis mortificāt. r mundū odio habēt. et maligna diaboli consilia respuūt. Hi enī primitias spūs habentes q̄d sit hoc absconditū manna ignorare nō possunt. q⁹ hoc gustando potius q̄s legendo vel audiēdo didicerūt. Datur autē manna dilectis filijs. ex amore deo patri seruientibus q̄ eius volūtati semp placere. eius gloriā studēt querere. Et si nō horres accipe manna interioris mētis. exprimit dulcedinē sine cōsolatiōem sanctorū in hac vita Est igitur cōgru⁹ sensus. Vincenti dabo mānā abscondituī. contēnenti carnalē consolatōz dabo spiritualē. respuēti terrena r exteriora bona. ostendā celestia r interiora carismata/que merito sui excedunt oīa alia delectamēta. Talia ac tāta etiā exist̄ut. vt dignus nemo sit cognoscere nisi p̄us discat vana r vilia solacia cōtēnere. ¶ Scriptū est enī. vir insipiens/non cognoscet r stultus non intelliget hec. ¶ Libet autē p̄ expugnādis vicijs/r malis consuetudinib⁹ vincendis aliqua lati⁹ introducere. Sicut quondā filijs israel in deserto habitātib⁹ deus manna pluit. ita r modo spiritalib⁹ filijs suis/gratiā interne consolatōis contra tēptamenta tribuit. Tamdiu filij israel illi cibo aliti sunt. donec terraz pmissionis attigerent/ et q̄s diu electi in mūdo peregrinār/panevite r intellect⁹ fouēt. Donec deposito corpe. terrā viuētiū intrēt Dum āt de frugib⁹ illi⁹ terre māducare cepissent statim māna defuit. r dū sc̄ti assumpti fuerint in beatitudīs gl'a. āmodo non idiget

F

recrearī nostro more/ spiritali alimonia. Unus tñ panis est/ qui angelos pascit et boues. alias in gloria ⁊ viatores in gratia. ¶ Sed est qđ me multū mouet. qr plēs sibi de esse māna causant. plures qui illo refici ꝯsueuerūt/ gustū iam pdiderūt Que est alia causa hui⁹ ariditatis ⁊ īsipidi oris vestri/ nisi quia ad egena ⁊ infirma mūdi hui⁹ reuersi estis? Demētote egressionis vestre ex egipto. Dies ille memorialē nominis dñi in sempiternuz recordet. nulli dubium quin man⁹ domini vobiscū erat. alioquin in seculo remānsissetis Ubi est ergo ille spūs? ille pmitialis feruor? Intentio firma? propositū immobile? fortis vt moos dilecto? Quodāmodo armati egressi estis mundū/ dum constāti aīo oīa pferre aduersa vilia ⁊ aspa assensi estis. Insup ⁊ cū gaudio venistis ad mōtem dei oreb? ad audiendū legē dei vite ⁊ disciplinē? dū monita seniorū libēter audire. ⁊ fm ea religiose viuere ñdistis. Cur ergo nūc vos itineris tedet? cur ad sarcinas sedet? ⁊ grauati ingemiscit? Jā ꝓpter tps ⁊ annos de fructib⁹ terre, pmissionis botros ⁊ malagranata alijs afferre ⁊ ꝓpinare deberetis ⁊ eccevobis māna etiā deest Conuertimini filij reuertētes qr si corpe nō estis reuersi ad seculū/ tamē corde adhuc tenemī in varijs desiderijs terrenoz Prochdoloz multi spiritaliꝫ exeūt egiptū. transeūt mare rubrū. ambulāt p desertū. portāt tabernaculū et vasa eius. sed nō intrāt terraz p missiōis Pene oīa accidūt eis q̄ ꝓtigerūt filijs israel qui murmurātes ꝓtra moisen penituerūt qr educti sunt de egipto. Sic sic quāplures hodie repiunt. qui mundū relinquūt parentes ⁊ amicos deserūt peccata ⁊ vicia plangūt Preterita carnalia desideria abhoiant. ignotā iusticie normā/ ad manū magistroz ducti. sequūtur. Ut iam xpi crucifixi aspiciūt/ ⁊ iugū dñi suaue in obedientia ⁊ abnegatōe ꝓpria ferūt. Itaꝫ oēs pati ⁊ feruētes sunt ad labores/ ad abstinētias. mites ad increpatōes humiles ad obiectōes. patiētes ad correctōes. ⁊ ad aduersa quelibz ⁊ indigna constantissimi. Sed nō in tali feruore oēs pdurāt. Nā aliquāto tpe egressiōis. i. conuersiōis sue pacto/ min⁹ cauti ⁊ sollicīti de pfectu suo incidūt in varias tēptatōes. et egritudines passionū. ita vt nōnulli se incepisse cōtristent. Quidā vero deliberant ⁊ modū excogitant redeūdi. Alij aute et si māserint/ cū tepore quodā ⁊ vsu/ asinariā molā trahūt. ⁊ paruā deuotōez ⁊ affectuz habēt in his q̄ agenda didicerūt. laboriosa ⁊ dura oīa sentiūt. qr māna nō habēt/ celū eis dideꝫ eneū. ⁊ terra ferrea. qr neqz celestia cōtemplari/ neqz agrū cordis virtutibz deuotis exercitijs excolere sciūt ¶ Dicunt tñ qr libent esset deuoti. libent haberent virtutes. vellēt se vicisse passiones Sed nō sufficit tm̄ bñ velle. si deest man⁹ ⁊ opa Oportet q̄ laboretis/ q̄ vim nature faciatis. sicut dñs dicit Regnū celoz vim patit. ⁊ violenti rapiūt illō. Violētia op⁹ est. ⁊ scitis q̄ sancti nō ocio ⁊ somno pmeruērūt regnū dei Usqz quo tardatis? ⁊ q̄re nō armami ꝯ passiones? vt obtineatis virtutes. ⁊ diuersas cōsolatōes suscipe digni īueniami. Quāto amplius tardaueritis. tanto peius sp fiet. ⁊ sine dolore ⁊ labore optatā reqem nō percipiet. petite ⁊ accipiet. q̄rite ⁊ inuenietis. pulsate ⁊ aperiet vobis Pigritia ⁊ negligētia vos tenēt. sed cōtra has. ꝓlio accingimi. ⁊ bellate plia domi. Quid negligitis ꝓpriū pfectū? certe pro vob est/ ⁊ p pace vestra erit labor vester. Dicit scriptura modicū laborauī/ ⁊ multā reqez inueni. ¶ Sz forte ñdetis aduersus vicia ⁊ passiōes/ certare q̄s semper pt? Multe sunt ⁊ pene insuperabiles vt nobis videtur. q̄s tantā sustinere pt vexatōem Audite incredulī ⁊ rebelles. delicati milites ⁊ f/ui pigri. labore attēditis. pugnā ꝯsideratis/ sz de pmio ⁊ victoria cur nō cogitat? Et q̄d est oīs labor ad eternā requiē? ⁊ q̄d breuis exercitatio. ad bone ꝯscie cōsolatōnē? O si inciperet? ⁊ fortit ac integre ꝓponeretis. qđ mō insuperabile putat? vir alicui ita vicios⁹ q̄s reperꝫ est/ cui diligētia cū perseuerātia boni virtutes negauit Ubi deꝫ vobis laborio⁹ suz vicere passiones vras sz nisi edomite fuerint/ nūqz hēbitis verā cordis reqem. Oñ ergo alij cū deo sunt in deuotōez bona pace/ tūc vob erit tristicia grauedo et tediū forꝫ et intꝰ. Nūqz erit? securi et veracit leti nisi mortificaueritꝫ carnalitates vras Qui si nō trahat vos scōz religiositas/ et pl'imoz deuotō/ terreat salte miserabil' inopia vra. et ōine vltōis sententia. Congregabo sup eos inqt mala/ et sagittas meas ꝯplebo ī eis/ ꝯsumēt fame. et deuorabūt eos auces morsu amarissimo. satz dure itonāt versiculi isti. et vtinā cōuertāt

vetustatē vestrā/ quatenꝰ innouati ⁊ feruidi effecti/ meliores vos ꝯtidie ⁊ alacriores faciant promissa spūssancti Vincēti ait dabo manna absconditū. Si volueritis et audieritis me/ bona terre cōmedetis. Orietur vobis p spina rosa pulcerrima/ ⁊ pro tribulo candidissimū liliū Magna sunt hec dulcia ⁊ consolatoria a cupientibus pficere ¶ Nō ergo te cōturbet homo dei. nō te deiciat multitudo viciorū. Ore de deo ⁊ spera in eo. ⁊ eris melior q̄ fuisti Domin⁹ pugnabit pro te ⁊ tu tacebis/ intelligis ne hoc? Domin⁹ ipe dabit fortitudinē/ vt resistas ire. pigriciā excutias. ⁊ cō cupiscenti animo nō cōsentias. et tu tacebis. quia tibi hāc potētiā nō asscribes. te propter hoc nō eleuabis/ sed deo totū pure tribues. qui astitit a dextris pauperis/ etiā quantū vales hominib⁹ absc̄de. ⁊ nihil aliō q̄ infirmū ⁊ inopē. te cōfitere Si quādo insurrexerit ꝥri⁹ tibi. ⁊ dixerit qō nō libenter audis/ esto patiens ⁊ tace Illatis malis dñs respondebit. Just⁹ enī domin⁹ inultū nō patiet abire qōcunq; nociuum verbum. Quid tibi nocere pt alterius malicia. si contra te inflat. si detrahit si obiurgat. Seipm magis pdit quia bonus nō est. Nā si tu bon⁹ fueris. ⁊ in patientia māseris/ nil mali tibi intulit: sed potius meritū tuum auxit. Tu clarior ex ob probrio cōtā sapiētibus tu pbatior ex virtute patientie. Nemini nocet prauitas alterius. neminē ledit verbū cōtumelioſuz/ q̄ diu ipse pius ⁊ immotus fuerit. Oīs homo qualis iteri⁹ est. talis ei exterior aduersitas erit. quia si tu bon⁹ simplex ⁊ rect⁹ ac deum timēs probaris/ nemo tibi bonitatem iusticiā ⁊ pacem tuā potest auferre. nisi eam volūtarie reliqueris. Non est magna patientia/ quā parua res pturbat Discē ad min⁹ tacere ad iniuriā. quia prudentis est tacere in tempe malo. Qui vincere desiderat/ victū se tradat. Cogita de corona: nō de iniuria. ⁊ quomō possis aliū sanare: nō quid possis ēcōtrario quasi zelo iusticie motus rūdere Si ille nō ignoscit tu ignosce/ quia vt frequēter maiorē habz culpam q̄ alteri irascit/ q̄ qui iratū patit. Miserorū proprium est conqri. ⁊ impatiētium citi⁹ pmoueri. ⁊ causas aliis imponere. Tu ergo esto libenter reus vt fias ante deum innocēs. tu primo a teipso incipe: ⁊ sic poteris etiā aliū sanare. ¶ Audiat tamen qui zelū videt habere aduersus aliorum defectus/ qui indignat si quid cōtra iusticiā agitur. q̄ recte ⁊ prudēter ageres si zelum tuū etiā contra cōmotōem tuam exerceres. ⁊ qō in alio reprēdis. prius in te emendares Cum ergo aliorū culpis iraſceris/ quid iuuat de oculo fratris tui festucam tollere/ ⁊ tue impatiētie motus nō cohibere. An tibi videt nō etiā festuca ſz potius trabs illi⁹ culpa Vide ne forte ex tuo iudicio/ trabem suspicioſe reputas. quod cora deo vix festuca habet. Non fidas nimis propio iudicō. quoniā homo est ⁊ nō deus. siue tamē magnū siue paruū fuerit vtilius tamē semp teipm cōsideras. quia ⁊ tu pctōr es ⁊ curatōne indiges. In quo ergo aliū iudicas teipm condēnas: cuz eadem facis. Quid enī mihi pdest/ si aliquē verbis meis sanauero. ⁊ in proprijs meis passionib⁹ mansero Bene illi cui malicia cedit in bonū. sed ve mihi. prope salutſ interemptori. nō est iudiciū māsueti cordis inconsiderate aliū corripe. aut correptōe modū transire. vel nō posse motū inuectōnis differre. Donec ira in mansuetudinē ⁊ zelus amara redeat in dulcedinē. Forsitan tū videbis nō esse tāte culpe reū quē reprehenderas. ac etiā magis excusabis. super quo prius subito indignabaris/ ſz et tue malicie imputabis nō in cōgrue/ q̄ tā tillum nō potuisti iniurie pferre. lugebis quoq; plus iniustā correptōem/ q̄ illius culpam. Pudeat igit te nōdum didicisse puos fratris defect⁹ tolerare. qui ꝯtidie infirmitatē proprīā/ ab alijs desideras portari. Cur ergo eandē misericordiā non exhibes alteri/ quā optas fieri tibi. Reuertere ad temetipm. ⁊ ptimesce. ne grauī⁹ deliquisti indignādo ⁊ male ferendo. q̄ frater tuus peccando Ille forte casum suū mox vt agnouit fleuit ⁊ de cetero cauere propo suit. tu vero impatiēs ⁊ incōpassiuus. peccatū tuū nec inspexisti nec fleuisti Adhuc ille satis bene in corde suo p amorē tecuz stat. ⁊ nihil mali de te existimat. sed se magis humiliat ⁊ sup se iustificat Videas ergo ne ille qui videt peccatores in regno dei te precedat. ⁊ tu cū iusticie psumptōne. similis fias supbo phariseo q̄ reprobat⁹ est a dño. propter suā supbiaz aduersus publicani humilitatē. ¶ Ecce iaz aliqliter audisti karissime quō teipm debes vincere. ⁊ zelum cōtra proprīa vicia exercere Stu

deas ergo magis ac magis ꝓficere ⁊ semp aliq̄d vicioſe ꝯſuetudinis amputare. Sicut negligētia vicia nutrire ſoler ⁊ virtutes amittere/ ita diligētia/ quelibet inueterata mala euertit ⁊ expugnat. Nam ⁊ ſi labor eſt in principio pugne/ tamē cum videris paulatim hoſtes ruere/ conſolaberis de ꝓſpero fine. Impedit nos valde. q̄ nō audemus violentiā inferre nature. ¶ O quantos labores faciūt homines ꝓ terrenis lucrandis: et nos ꝓ eternis bonis marcescim⁹? Nauta petit mare/ mercator circuit regiones miles fert arma bellica. ruſticus vomere ſcindit arua. ⁊ ſine labore nō quunt diuitias ⁊ honores obtinere. vt quid ergo nos virtutes ſine magna ſolicitudie adipiſci credim⁹? ¶ Hodie aliq̄d inchoare. et cras modicū addere. ⁊ ſic diebus ſingulis virtutē virtuti/ ꝓpoſitū ꝓpoſito iūgere/ ꝓficit hominē virtuoſum. deuotum purū ſanctū et religioſum. deo carū. ⁊ hominib⁹ gratioſum. Hoc ordie ꝓmerē homo nomē nouū in calculo clauſum. quia calcatis vicijs efficit cādidus interi⁹. ⁊ ſepe fruit conſolatōibus ſupne dulcedis que ignote manēt carnalib⁹ ⁊ tepidis. ¶ Ruminem⁹ igit ſedula mente/ pñtem verſiculum/ aduerſus deteſtabilē deſidiā ad igniendū nos ⁊ frēs noſtros/ i amorē ſpiritualis ꝓceſſus/ vt vicia noſtra curentur ⁊ donatōes celeſtiū virtutū/ in nobis augeant. Hec⁹ enī fraudabit a deſiderio ſuo fideles certatores. ſpūs ſctūs. qui vt viriliter certarēt hortatoria voce inſonuit dicens. Vincenti dabo manna abſconditū

Epiſtola de cuſtodia habenda ad ſeipſum.

Frater mi in ꝓpo dilecte/ videas q̄ modo caute ābules. q̄m dies mali ſunt/ mḡna cautela eſt ſeruo dei habēda. in oīb⁹ verbis ⁊ opib⁹ ſuis. Nā q̄ nō eſt ꝓuiſus i reb⁹ ſuis. aut cito ledit aut ledit. ⁊ magnuz damnū ſentiet in fine. q̄ſq̄s i ꝓncipio fuit negligēs aut ꝓceps. Diu ꝓpendēdū eſt antec⁹ fiat aliq̄d. ⁊ ſepius re currendū eſt ad cordis habitaculū. ne hō ſit abſq̄ cōſilio ſicut gens praua ⁊ exaſperās q̄ nō direxit ad deū cor ſuū. Igit̄ prece dat oculꝰ tuus oīa opa tua. ⁊ oīa age cum prudētia nec īcedas p aliena facta. te neglecto. q⁹ nemo illo ſapientior eſt. cui⁹ anima ſua ſemp in manib⁹ ei⁹ eſt. Nō h⁊ homo cariorē thesaurū nec meliorē ſubſtantiā ſuꝑ terrā (ſi bene cogitauerit) q̄z aīam ſuam. Debet igit̄ vigilare ⁊ ſemp eſſe i cuſtodia aie ſue. q⁹ nihil compari ꝓt ſaluti ei⁹. Salus ei⁹ ꝓſiſtit in veris virtutib⁹. odit ⁊ abhominat oīm̄e viciū. Quāto quis nitit cōtra vicia. tanto magis accedit ad virtutes. quāto virt⁹ ampli⁹ placet. tanto plus detestat eius contrariū. ¶ Cognitio vicioꝝ multū ꝓdeſt ad ſupandū vicia. plures nō cognoſcūt in veritate ꝓpios defect⁹. ⁊ qui dā q̄uis ſciūt/ nō ſatis pōderāt. aut ſi pōderāt/ cito oc̄los auertūt ⁊ obliuiſcūt q̄ tolerāt. Nō eſt ita faciendū kariſſime frat̄ reſiſtēdū eſt ſp malicie ⁊ iniq̄tati ⁊ remediū inq̄rendū ⁊ auxiliū a deo flagitandū. Maxime eſt autē obuiandū motib⁹ paſſionū in ꝓncipio pugne. q⁹ ſi magna creuerit. infirm⁹ hō vbi erit? Ex pua re fit ſepe grauis inq̄etudo. ⁊ ex verbo vno naſcūtur verba multa ⁊ de modico riſu: ſcaturit ſepe grādis diſſolutio. Parua ꝓtumelia generat ſtultū ⁊ incōſideratis hoīb⁹ difficilez exitū ⁊ pfundū vuln⁹. Bene ergo ⁊ prudēt agit q̄ oīm̄ib⁹ neglectis. ſe cuſtodit iudicat ⁊ ordinat. Tanto min⁹ ꝓt vnuſq̄ſq̄z puidere ſibi quāto proniorꝰ eſt ad cōſiderandū alios. ¶ Deſideras habere pacē. debz habitare in ſyon. hoc eſt vtile homī qui non inuenit requiez in hoc ſeculo. vt cōfugiat ad dñm. ⁊ cupiat cito diſſoluiz eſſe cū ꝓpo quia non eſt ali⁹ qui ꝓ nobis pugnet niſi ipſe q̄ fecit nos. Si ſentis inſurgere vicia oppone remedia que ſcis tibi eſſe vtilia. et que audiſti ab aliis. cogita ſemp ſi tibi deſeruiunt. Quotidie bellū gerendū eſt. q⁹m̄ tēptamur q̄tidie. nec eſt vict⁹ qui vicioſam cōſuetudinē ſepe rebellare ſentit. Dolere tamē debet q⁹ adhuc i eo malū viuit. ⁊ nō dū perfecte ſibi mortu⁹ eſt. Accipienda eſt ſemper noua fiducia. licet ſepe deiciat̄ hō ¶ In ſpeciali ꝓponendū eſt ⁊ cōtra illa vicia que magꝫ moleſtāt. ⁊ frequētius aduniūt. aliquādo ira. aliq̄n ſuꝑbia. aliq̄n cōcupiſcētia: cor boīs tribulat̄. ⁊ vehemēter inflāmat̄. ſed ſcuto ordinis. aut gemitu cordis. aut inuocatōe ſancti noīs ieſu. eſt occurrendū. ⁊ in celū reſpiciendū vndeveni et oīm̄e auxiliū. Et q̄n ſic oret vel ſimil̄r. O bone ieſu ſuccurre mihi mō. Eya dñe deus adiuua me Quid ego miſer agam ſi ne te q̄d incipiam: ⁊ quō finiā dies meos deus meus ⁊ Delius noſti. quid tibi ſit

necessariuz magis. qz et hoc quottidiana docet infectatio. et qualr euades/ docet et docebit spūsscti vnctio. Ibi igit q̄re amiliū z consiliū. z ab eo postula tui cordis refrigeriū ¶ Considera teipm. quid q̄ris in opib⁹ tuis: quid diligis z q̄d nō diligis Scōm desideria sua fit homo stabil'aut vagus. Qui multū conspicit. z multa habere vult. quō in se manebit? Dispgitur in oēm ventū celi. z capit laqueo desiderū terreni. Parua res est sepe. ꝓter quā adipiscendā/ generat homi perplexitas magna sed qui oīa a se expellit. ꝓmittēs vnūqōq; stare sicut inuenit/ bene in pace erit. q̄ vero multis se ingerit/ ac multa ordinat z regit/ iste seipm ledit z perdit. Et quia magis ter vult esse in rebus alienis/ nō est mirū si nescit esse discipulus in suis O quanta adhuc discere habet que nō videt. quātuz illi adhuc deficit. z o q̄z longe stat. Quid g vult se intromittere de alijs z que emēdare nō potest? Aut cur se implicat talib⁹ q̄ ad ipz nō ptinēt? Quid ptinz ad me niqs? Ut tantū cogites de te. z aliud quodcūq; fuerit pūcias procula te. In ista cogitatōne inuenies te. z custodies. z pficies maxime eris sepius liber a suspicatōe z indignatōe/ pax curabis de exterioz occupatione/ z gubernatōne eorū que fiūt in domo. Dilecte frater domin⁹ custodiat te ab oīni malo. custodiat animā tuā domin⁹.

A Epistola pro cōfortatōne cuiusdam tentati.

Suscipiamus carissime de manu dei q̄cq̄d voluerit sup nos venire de⁹. nihil enī sine iusta z certa causa agit in terris Et ideo curemus nos deo subiicere cor nostrū z sensum nostz vt respiciēs humilitatē z patientiā nostrā. bn̄ disponat desideriū nostz Inclinem⁹ nos sub sctā z gloriosa maiestate ei⁹. qz puluis sum⁹ z cogitem⁹ q̄z magnū z dignū sit vt re cogitet aliq̄n de nobis de⁹ Et hac humili estimatōe sensus nostri/ z accusatōe culparū nostraz/ ꝓfessiōeq; iusti iudicij dei (qō vt freq̄nter occultū semp autē rectū est) ap prehēdam⁹ spem z ꝓfidentiā ad ipm. z oremus largiter. ac ab alijs etiā intime flagitem⁹ oroēs q̄rin⁹ sua maxie pietas nostrā miseriā z tribulatōem tantaz tentationū imutare dignet. ¶ Nec ideo diffidam⁹ de nobis. qz multa cōtraria sentimus z patimur. z sepius q̄z vellem⁹ z grauī⁹ q̄z alij tētamur. Vel qz inc̄stantes sum⁹ z tā paz laborare possum⁹ seu q̄ totiens cadimus z tarde resurgim⁹ Aut q̄ tā indeuoti z aridi inuenimur z puū appetitū ad virtutes z ad deū sentim⁹ Oīa ista solent bonis accidere. et sepissime deuotissimi. talia sunt exempti. Cū ergo talr nos affligi senserim⁹ intr tristicias totidē/ dño humilr dicam⁹. Dñe de⁹ si dign⁹ nō sum/ nec tibi placz vt liberer a pressura cordis mei/ saltē hoc mihi largiri digneris/ vt patiēs sim. vt non murmurē cōtra virgā tuā qua me pcutis Memor eterni bn̄ sum q̄d canit in ecclia tua Tōsiōib⁹ pssurz expoliti lapides: z qz illic introducit ois q̄ p xpi noīe hic in mūdo premit. Propter qō peto vt quacūq; pro culpa ista patior/ ad meā purgatōem semp ꝓuenire facias. z p signo clemtie nō reprobatiōis furore/ capienda eē doceas. Debem⁹ ergo sic nos dño. integro affectu resignare z pl⁹ eius bonitati confidere q̄z audem⁹ postulare. Eius creature sum⁹. z ipi cura est de nobis. q̄ vocauit nos ipe adiuuabit nos. z custodiet nos a tētatōe hac eternū. vt nō velim⁹ cū hoc mūdo gaudere neq; latāviā quā multi tenēt/ denuo ābulare Ammoneo te attēde scripturas sctās Seq̄ vis xp̄z. an mūdū istū: Credis apostolo an magis pho? Christ⁹ dicit Intrate p angustā portā q̄ ducit ad vitā. Et iterū. Tollite iugū meū supervos z discite a me qz mitis sum z humil' corde. Dicit aplus Nolite ꝓformari huic seculo z si scōm carnē vixeritis moriemī. Nemo vos seducat inanib⁹ verbis Quicūq; sunt xp̄i/ carnem suā crucifixerūt cū vicijs z cōcupiscentijs Ego xpo cōfixus sum cruci. Ego stigmata dñi iesu in corpe meo porto. Mihi mūdus crucifix⁹ est z ego mūdo Oīa arbitroz vt stercora vt xp̄m lucrifaciā Ista sunt verba aplica. Sz apō phos z seculi prudētes/ talia nō inuenies Et q̄uis alicq̄ gentiles ꝓtemptū diuiciaz laudabāt z voluptates spernebāt. Et coz doctrinā multi bodie ꝓmendāt De xpo tū nihil sciebāt. nec eternerite amore/ id agebāt. sed cuanuert in cogitatōib⁹ suis. Et oēs (ni falloz) homines cupiūt eē cū xpo z ad pp̄m ei⁹ ptinere. sz paucivolūt sequi vitā xp̄i Itez dicūt se diabolū odirez ei⁹ vestigia nolle seq̄ sz vita paucoz ꝓtinētiū se a secl'aribz actibus carnalibusq; desideriis oīt/ qz multi

sunt extē ei⁹. Opa phant cuius fuus ds fuerit. Ait ergo xps. Qui seq̄t me. nō ambulat in tenebris. sed hēbit lumē vite. In mūdū hūc ego venivt q̄ nō videt videant et q̄ videt ceci fiant. Ac si diceret Ego hūilis et paup in hoc mūdo apparui hoīb⁹. vt exēplo meo. efficiant simplices et humiles et intelligāt opa ōina. et celestia miracula/ ad credendū mihi. Et q̄ seipsos pcētores et quodāmō cecos et iuscios cognouert/ per grām meā illūiari digni erūt. sicq̄ capiūt deuota hūilitate/ qō supbit apō se sapientes/ neq̄q̄ intelligere queūt. atq̄ idcirco i cecitate cordis et stulta opīone manēt. estimātes suā doctrinā certiorē meā āt dubiosam. et mūdo ericialē. Sicut olī iudei xp̄z pñtē in carne ptēnebāt. sic mō plures carnales eū ptēptui hūt. et in cecitate pchdoz pseuerāt. Dalunt pot⁹ credere sibi q̄z euangelio et carni magis fuire q̄z deo. atq̄ ideo lōgos optāt dies et voluptuosos sup terrā celū autē respicere negligūt. et q̄z velocit tollent nō attendūt. Hec si cogitas/ nimirū senties meli⁹ eē seq̄ hūilez deū crucifixuz et passum p nobis et merito debere nos pati cū illo et relinq̄ a pntib⁹ et amicis in hoc mūdo. Hanc igit apō eū q̄ te vocauit/ et ne discedas ab amore ei⁹. sz ascēde arborē crucis vt indevideas ihm ābulantē. et viā ad eternā vitā pparantē. Hec ē via ait xp̄s pheta ambulate in ea. Dia crucis vita nostra. via electorū. via paucorū via amara. via vite et salutis. via breuis. via directa via laboris. via pfectōis. Dia inq̄z crucis est sed ducit ad gl'am. ad latitudinē. ad regnū electorū. ad multa milia et freqntiā angelorū. ad dulcedinē mirabilē et interminabilē. ad longitudinē dierū in sec'm seculi ad desideratū finē oīm fruitionū et appetitū cordiū. ad reqem et pacē securissimā. ad iocunditatē et exultatōem amenissimam. Que breui quodā versiculo ō cātat in festo sctē crucis. pulchre tāgunt Serui crucis crucē laudēt. qui p crucē sibi gaudent vite dari munera Quia ergo vita xp̄i crux fuit/ dz vita xp̄iani etiā crux esse. Et m'to magz vita monachorū clericorū. et oīm religiosorū in cruce erit. Extra crucē nō est sal⁹. pter crucē ñ venit ad regnū xp̄i Oportebat pati xp̄z. et resurgere a mortuis et ita intrare in gl'am suā. Si aliā viā q̄rim⁹/ erram⁹/ et in pditōem ducimur. Et q̄ crucez fugere cupim⁹ in medīū lacus ardētis picis et sulphuris incurrem⁹ Crux nrā/ eterno cruciatui ppata. est delectabilissima. labor nr̄. ppetua reqe donāda leuissim⁹ est. Frangere volūtatē p̄priā/ crux est. et forte q̄ maiorvir ē. sz in iferno ds vnq̄z vl'i mimo sua volūtate vtit cū sp qō nolit pati cogat qō voluerit nūq̄z accipiat. Fili inq̄t recordare q̄ recepisti bona in vita tua. et lazar⁹ silr mala. Comedisti bibisti et saturat⁹ es nimis. Deliora et delicatiora elegisti tibi vestimēta et ornat⁹ es. Risisti. cātasti. saltasti. prē letitia. nec phibuisti cor tuū a voluptatibus. sz qōcūq̄z libuit. sine ōi dictōe implesti. Et hec extimasti ptē tuā. et regnuz tuū. et gl'am tuā. nec de lazaro quicq̄z cogitasti. quantū egeret. quantū pateret. q̄ntū infirmaret. Recordare ergo fili. q̄ recepisti bona in vita tua. et lazar⁹ silr mala. Hūc autē hic ꝓsolat. tu vero cruciaris Ille diuz viuerer crucē habuit et ad modicū spaciū se sustinuit. tu diu z viueres. celū tuū in tra habuisti et libēter vitā i delicijs ptraxisses sed nūc ille nec penā corpis nec aīe patit. sed in reqe beata letat. tu vero et mō cruciatū in aīa habes. et postea siml'in corpore et aīa torquēdus condēnaberis. Hec medita re inter tētatōes tuas et dño aspirante cessabit earū īpetus. Hā solet ardor ardore expelli. et labor labore grauiore minui. Ista ergo in loco isto quē elegisti. et eleua pacīe clipeū ō ictus tētatōnū mori eligēs magis q̄z cedere antiq̄ hostis veratōibus Qui vicerit ait spūsctūs. faciā illū columnā in templo dei mei et scribā sup eū nomē p̄pris mei nomē ciuitatis noue hir'lm. In sup sctōrū exēpla intuere. et eorū suffragia iugit̄ qre Demto q̄ntū scti p̄vita eterna laborauerūt. in q̄ nūc cū xp̄o sine fine regnantes gaudēt Quāto in mūdo despectiores et pauperiores fuerūt/ tāto nūc gl'iosiores et nobiliores in celo fulgent. Propt̄ amorē igit̄ xp̄i/ et locus et status īferior sp pl⁹ placere dz. et dulcescere cordi tuo. q̄z vanitas ē/ in hac vita aliq̄d apperere. Quāto in īferiori et hūiliori statu ds fuerit/ tāto verius sepē bona agit. et facilius habita custodit Si alīj pcedūt nos/ q̄d ad nos. Sequamur ihm hūilitate et simplicitatē et nō cūremus hūanā vanitatem. Nos xp̄ter xp̄m stulti ignobiles et infirmi. Nos xp̄ter illuz libēter simus abiecti et nouissimi reputati Ego inq̄t sum vermis et nō homo obprobriū hoīm et abiectio plebis. Que maior

gloria q̄z cū xp̄o gloriari in cruce Que ma
ior consolatio cordis. q̄z portare viuentē
imaginē crucifixi? Confortare igit̄ & esto
robustus. & ne timeas q̄ ego recū sum vt
liberē te dicit dñs. Compassus tibi locu
tus sum tanq̄z infirmo vt parit̄ in dño cō
solati. p ip̄m cōualescamus in ipso. amē.

Epistola de cōuer
sione & pseuerantia in bono proposito.

Dilecte frater/ intime cōgaudeo ti
bi q̄ inueniſti locū deo seruiendi
Sit dñs noſter ex hinc bñdictus
q̄ te dignatus est vocare ad suū seruitium
Agnosco hāc vocatiōez donū dei esse. q̄m
nō ex meritis tuis sed ex misericordia su
am/ de seculi vanitatib⁹ te eripuit. & in ele
ctā societatē p̄duxit. vbi audires atq̄ ocu
lis etiā cerneres/ q̄liter illi fuires. Quam
multi diuites nobiles & potētes/ quā mul
ti sapiētes & rāti & famoſi adolescētes i hoc
seculo miserabil̄ fluctuāt & abicere iugz
diaboli a suis ceruicib⁹ nō p̄ualent. nec il
lo spū adhuc mouent̄ vt seculo renunciēt
O vanitas vanitatū. mundū diligere. &
que dei sunt min⁹ curare. venit tps veniet
cito tps q̄n oēs seculares & carnales dele
ctatōes/ sil̄ finē bēbūt. Et tūc relinquēt vl̄
inuiti p̄ns sec̄lm q̄ mō volūtarij nō sunt/
abrenūciare pōpis ei⁹. Tu āt dilecte frat
maiorē grāz a dño accepiſti. q̄ int̄ tot so
dales tuos/ a multis piculis corpis et aīe
a laqueis diaboli es p̄seruat⁹ & in loco ap
to ad saluādā aīam tuā constitut⁹ O quā
tas grās deo debes q̄ tibi regnū suū p̄me
rendū obtulit/ qō diues pecunia posside
re nō p̄t. Et q̄n mirāda dei grā vt inualid⁹
& impitus. sanctoz viaz fortiter ambulet.
quā robust⁹ & doct⁹ vix̄ sec̄q̄ valet Recogita
vbi nā sunt olim tecū studētes. vbi illi fa
miliares socij cū quib⁹ viuere & ludere ex̄m
carnē dulce erat. cū quib⁹ pegrinari in re
motis ptib⁹ nō amore xp̄i sz cupidine tpa
lis p̄cessus et lucri/ iocundū tibi videbat
q̄n multi iā obierūt q̄n multi etiā vagi in se
culo remāserūt. Bene de ip̄s cū scrō moy
se dicere potes cōsideratis finib⁹ eoz Vti
nā sapent & intelligerēt ac nouissima pui
derēt. Audisti alios romā p̄gere & p bene
ficijs laborare: alios pisius residere & ad
magisteriū tendere: alios p̄ceptis dignita
tib⁹ & p̄laturis/ in medio ppl̄i iā exaltatos
esse. Tu āt quid? Grās deo q̄ nihil bonū
attēptasti ymo & propt̄ xp̄m iā veluti ster
cora ista mūdana culmina & gaudia repu
tas. adiecisti etiā teip̄m cōtemnere. loq̄ns
cū beato Dauid. Elegi abiect⁹ esse in do
mo dei mei magis q̄n habitare in taberna
culis peccatoz Tu itaq̄ elegisti hodie do
minū deū in patrē cui fuire regnare est. p
quo humiliari in p̄nti seculo/ eterne exal
tatōis tibi causa erit p̄o illo. labor reqes
penuria diuitie. cōtempt⁹ honor. tribula
tio p̄solatio infirmitas robur meror. gau
diū tibi semp sit. Et quo puri⁹ & ardenti⁹
cum amaueris/ eo viliora trena oīa censē
bis Caue tamē carissime ne aliq̄n per
mittas maligni spūs p̄silū intrare cor tu
um. vt p̄tristeris q̄ amicos & socios reliq̄
sti. & quia ipsi iā magni dñi effecti nunciā
tur. & tu adhuc p̄manes in innocētia tua.
Noli audire eos qui te in aliā viā conant
trahere. & dicūt: vsq̄quo sic trāsies? & qua
re ad altioris stat⁹ gradū nō tēdis? nec ali
ad op⁹ inchoas vñ alijs etiā aliquē fructū
feras? Solet enī diabol⁹ post aliq̄ tpa cō
uersiōis/ temptare seruū dei de p̄teritis re
bus in seculo. de amicoz visitatōnib⁹. de
multoz socioz suoz p̄uersatōnib⁹/ q̄tin⁹
talib⁹ cogitatōib⁹ eū retrahere possit ad se
culū. aut impedire a p̄fectu & ab obliuiōe
mūdanoz Sed crede exp̄tis/ nocet ser
uo dei memoria & retractatio vite secular̄.
qui nōdū plene sibi est mort⁹. Nocet eti
am p̄suasio blanda multoz loquentiū de
altiori gradu. & meliori loco q̄ veluti sapi
entes/ p̄udēter consulere volūt. sed sensuz
xp̄i/ in abiectiōe & humilitate/ in fuga mū
di & tenore artioris vite nō habent. Nam
nudū xp̄m sec̄q̄ aut recusant aut pigrescūt
incipe. Nevideant̄ p̄timis solaciū subtra
here. Et quia grām nō sentiūt quib⁹ deus
sibi seruiētes & oīa relinquētes imbuit &
confortat/ durū sermonē hūc esse dicunt/
oīb⁹ amicis & rebus q̄p̄ijs abrenūciare.
Et sicut ip̄i sapiūt. ita & alijs libēter p̄sua
dent Sed ꝰ tales loq̄tur sentētia saluato
ris Cauete inq̄t ab hoib⁹ Multi enī sunt
q̄ pulcris sermonib⁹ & aptis (vt ip̄s vide
tur) rōnibus viā leuē & planā p̄mēdare sci
unt. & hoiem impitū q̄nq̄ iustificāt & lau
dant atq̄ p̄ tales ex̄mones/ bene p̄ficientē
& firmit̄ stantē/ q̄nq̄ vacillare faciūt. Ve
runtamē deus contert dentes eoz in ore
ipsoz q̄ iuxta iter sanctoz nō ambulant
neq̄ loquūt. Nō veniat aīa mea in p̄silū

eorũ. z dom⁹ eorũ lõge sit a me. ¶ Ideo q̃s frater dilecte nunq̃s placeat tibi talia audire z multo min⁹ credere velis. Siue enĩ diabolus instigat siue hoĩes fabulent. qõ incepisti i eo pmaneas obsecro. Recurre ad euangeliũ z optimũ audies remediũ. Qõ prodest homi si lucret vniuersum mũdũ/ seipm aut pdat? Hoc apud te semp retine z cui⁹ vis man⁹ pugnauerit cõtra te. scuto euãgelico vtere. ¶ Sed solẽt quidã hoĩes sine spũ z scia dei obijcere qũ q̃s secl'o renũciantib⁹. Ergo q̃ in seculo sunt pibunt. et vos soli salui eritis. Aut nõ pt aliq̃s venire ad celũ. nisi ita viuat sicut vos viuitis. Quid fabulami sic iniuste cõtra deũ z seruos dei? Neq̃ hoc x̃ps dixit. neq̃ serui ei⁹ ita locuti sunt. Bñ facite iuste viuite. z mãdata dei custodite. z nemo vobis salutem negabit. Ad hec illi iterato. Mandata in quiũ t vellem⁹ fuare. sed nõ possum⁹. si debem⁹ lucrari victũ z necessaria vite/ oportz nos sepe cõtraria agere. Qui cũ seculo cõuersamur/ secularia negocia quõ cauebi⁹? Si ista pfecte cõsideratz/ z picula atq̃ fallacias mũdi nõ ignoratis/ qd ergo oblo q̃ mini qr fui dei mũdũ fugiũt? z monasteria deuotorũ aut cõgregatões intrãt? vt deo sine tali impedimẽto seruiãt. Si imitari nõ vultis aut nõ valetis/ ad min⁹ congaudere z adiuuare bonos p̃ vestra salute deberetis. Sz nõ plus frat de istis qr nec tal'r loq̃ntes excusatõem hñt de pctis suis. Cõstant igit age. x̃ps q̃ tibi incipe donauit. ipse pficiet cõsolidabitq̃. in finẽ p̃positũ tuũ. Ecce tps breue. mors incerta. oĩa caduca in mũdo z vana. Multi iam in sepulcr̃ ferent q̃ diu se viuere estimabãt. Recesserũt a mẽoria hoĩm q̃ in oratione versabant oĩm. Colit mũdus pñtes. absentes neseit deserit moriẽtes. Beati⁹ ergo p̃tenere fallacẽ z seq̃ veritatẽ q̃ nob p̃it p̃cedat vitã et.

Epistola de pia memoria defunctorũ.

Multũ iam tpis p̃terijt dilecte frat'. in q̃ decreuerã aliq̃d p pia memoria defunctorũ caritati tue insinuare z maxie pntũ nostrorũ z amicorũ specialiũ. oĩm q̃ deuotorũ quorũ noĩna de⁹ in libro vite scribere dignet. z inter sctos suos collocare aĩas eorũ in celis/ sicut z corpora apd nos sepulta sunt in terris. ¶ Nos debem⁹ libẽter p eis z pro oĩb⁹ fidelib⁹ defunctis orare. qr hoc op⁹ summe caritatis est z mie. Sicut igit nobis subuenire post mortẽ desideram⁹/ ita z eis quantũ meli⁹ possumus dño opitulãte subuenire laboremus. Qui enĩ p aĩarũ liberatõe fidelis z sedulus fuerit. nimirũ z sibiipi plurimũ proficit. cũ pro talib⁹ orãs neq̃q̃s se spoliat fructu orõis. z insup sibi recordatiõem mortis adducit. z vix sine p̃uctõnis grã ad solita redit. sciens qr oẽs viaz vniuerse carnis ingressuri sumus. z qd illi iã explerũt/ certissime sibi cõstat futurũ. ¶ Ore m⁹ igit p caris nostris. qr p⁹ modicũ ipos seq̃mur. z cũ meli⁹ habuerint. oĩno in eade necessitate recordabuntur nostri. Non sit fides nostra ore ten⁹. neq̃ q̃ i facie sunt respiciam⁹. sed dilectiõem faciamus siue pñtes siue absentes corpal'r fuerim⁹. Caritas enĩ nunq̃s excidit. z q̃ se in veritate diligũt/ seipsos oblinisci nõ poterũt. In necessitate probat amicus fidel'. Etenĩ impium z crudele nimis/ si videas fratrẽ tuum aut cordis tui amicum. carceri traditũ vel flammis iniectũ/ nec moueris ad fletũ. et cũ manũ porrigere possis/ nihil agis caritatz. at etiã si loq̃ aliq̃d p eius quiueris liberatõe clauso p̃tãseas ore. ¶ O fidelem samaritanũ/ qui viso hoĩe vulnerato a latronib⁹ z expoliato/ mĩa mot⁹ est? Heu heu pĩcernarũ magistro/ q̃ oblitus est ioseph sui interptis/ cuz de carcere esset eductus. Sic timeo q̃ multoriẽs cõtingit. cum aliq̃s amicorũ obierit z p se instãter orare petierit/ ac fidei viuentiũ se p mẽdauerit/ q̃ ñ nunq̃s oblitionẽ accipit. aut puã z tardaz sentit aduenire expiatiõis hostiam q̃ speraret. Propt̃ qd dilectissime. meipm et te pariter ãmoneo vt pietatis oculũ frequẽter dirigamus ad memoriã defunctorũ. z quicq̃d p eorũ absolutõe nouerimus p̃odesse/ deuota exeq̃mur festinatõne. ponderãtes q̃s graui tenent⁹ tormẽto. z quia nisi purgati fuerint/ ad req̃em trãsire nõ p̃nt. Eorũ etenĩ p̃solatio/ maxime in x̃pi meritis z sctorũ suffragijs z fideliũ cõstat oblationib⁹. Simus g̃ feruẽtes ad soluẽda beneficia salutaria z deuote oremus p̃ eis general'r z priuati. Attente vigilias legamus libẽter z sepius ad missam mĩstrem⁹ z cum sacerdote vota labiorũ nostrorũ in conspectu veri z summi sacerdotis offeramus. qui est hostia dignissima ad exhauriendum oĩm pctã. In illa hora dum x̃ps

in altari inter manus sacerdotis deo patri pro salute viuorū z defunctorū offertur. te ipm cura cū oīb tibi in ozōe cōmenda/tis/offerre in acq̄sitōem z possessionē perpetue salutis. zvt oēs sint pticipes huius pretiosissimi sacrificij qō īmolatus semel in cruce/ sufficiēs est pretiū pro peccatis totius secū. habeas tūc specialem memoriā eoz q̄ tibi sunt ꝯmendati. z recita noīa eorū in pñtia xpi. z reuerēter ac deuote se/pius flecte genua cordis tui vbi consistis ante fontē miserationū dñi ¶ Quotiēscū q̄s etiā te ad pceptōnem corpis xpi prepaRas/z pceptū tecū habes/esto queso mēor fideliū defunctoz. z implora tāto ardēti⁹ misericordiā ei⁹. quāto certius retines in te pignus eterne redemptionis. Sepe de mane. sepe de vespere. sed in labore et tempore scripture. carissimorum tuorum recogita obitū. quō habeant z qūo aliquid facias p eis. qō ipsis pt prodesse z tibi nihil obesse. ¶ Anteq̄ comedā/suspiro ait sanctus Job. Et quo verbo/ pietatis tibi z cōpassiōis innuit opus. vt nunq̄ cibus corpalez sumas/nisi prius fidelib⁹ defunctis aliquam spiritalē elemosinā mittas. Ego noui aliquoz talē esse cōsuetudinē qui signo refectorij facto/se expediūt z vacant orōi ad refrigeriū animarū fidelium quorū elemosinas sustentant. zc.

Finiunt epistole.

S Incipit tractatus

eiusdē de passiōib⁹ aīe edit⁹ ān⁹. m. cccc. ix

Passionē feruorē. effectū z originē cognoscere/ prodest anie ad deuotōis scolā vocate Sane quēadmodū summa vicioz est trāsisse in affectū malicie/ itavt ipm iā vitium ex intimo sensu placeat. sic culmē virtutis est/ trāsisse in affectū iusticie. Affect⁹ vero/ vl' est passio ab agēte derelicta in potētia cognoscēte. vel silitudinē hz passionis. Hō est autē deuotio sine affectōe Hā deuotio q̄d aliō est/ q̄s extēsio vel elevatio mētis i deū p piū z humilē affectū ¶ Rursus. ois virtus cū sit affectio moderata et ordinata. viciū ex defectu modi z ordinis in affectib⁹ pueniat/ nunq̄d non salubris erit affectionū passionaliū cognitio. z passionū quippe ignorata q̄litate/ neq; virtutū/ neq; habituuz īmo nec ipsi⁹ hois neq; tentationū suaz multipliciū/ poterit sufficiēs n̄ oticia vel ars adipisci. ¶ Quo pacto deniq̄ sicut oportz orabim⁹ mēte. orabim⁹ spū. iubilantes in cordib⁹ nostris et laudātes deū in psalterio decacordo cū cātico in cythara/ si desideriozū z affectionū que suauē hanc armoniā reddere habent/ natura ignorauerimus ¶ Sentiūtur ab idiotis z simplicib⁹ aliquādo experimentaliter tales affect⁹ nec negam⁹ Verunt̄ addītio doctrine multū ꝯfert. ¶ Hac ꝯsideratiōe pmoti sunt scī pres. noīati poemē z arseni⁹/ i quoz orevix aliq̄d nisi de passionib⁹ aīarū/ sermo versabat. ¶ Presentē igit̄ materiā de passionib⁹ z eaz conditōibus/ de causis z effectib⁹. de modo q̄z vtendi eis/ placuit sub aliq̄b⁹ ꝯsideratōib⁹ pertractare Id qō reliquū erit (multa autē relinquētur) inueniet apud sctm Thomaz in prima scōe. vij. q. xxij. z deinceps Addatis quos allegat doctoribus.

Prima cōsideratio

Passio est inclinatio q̄dā vel coaptatio seu silitudo z cōueniētia/ derelicta ab agēte in passum. p quaz trahit q̄odāmodo ipm passum ad agēs aut eidē coaptat vel assimilat z refugit cōtrariū ¶ Certe quemadmodū ignis generans ignem ex aere/ relinq̄t in igne genito caliditatē z leuitatē q̄ leuitas suo pondere vel tractu mouet sursum ad simile ignē. z dū illic est q̄escit. odit vero locū deorsuz tāq̄ sibi non cōuenientē z refugit ipm neq; quietē hz in illo. Sic homo ꝓportionabiliter affect⁹ p amorē ad aliq̄d inclinat ad illud Et si nō habz/ desiderat seu cōcupiscit ipm. Et si adipiscit̄ quiescit z delectat i eo. Odit vero cōtrariū z abhorret appropīationē ei⁹. etsi ei coniūgit̄. dolet seu tristatur ¶ Et he sunt sex passiōes tres respectu boni simplicis. z tres silr respectu mali. p ut infra docebit̄. amor. cōcupiscētia. delectatio. odiū. fuga. dolor. vel inq̄etudo.

Consideratio II.

Passio q̄libet insecq̄t cognitōem vl' coniūctā vt in cognitinis. vl' non coniūctā vt i nō cognitinis. Hz itaq; q̄libet ens naturale suas inclinatōnes certas. tanq̄ rememoratū z directū ab intelligētia nō errāte q̄ de⁹ est. Agit q̄ppe de⁹ oīa tanq̄ bonū summū suiipi⁹ diffusiuū. z ꝓpter seipz creauit oīa tāq̄ finis oīm.

Ideo bonū quod habet rōem efficiētis ⁊ finis ponit a beato Dioni. primū nomē dei. ¶ Consequens est igit q̄ in re qualibet de linquat de passionē. que sit assil'atio quedā vel coaptatio ⁊ cōueniētia vel inclinatio ⁊ tendētia ad ipm. fm ordinē sue sapiētie. in q̄ fecit oīa in nūero pōdere ⁊ mēsura ¶ Hec autē inclinatio general'ad finē vltimū p fines pticulares ⁊ primos/nominat q̄dq̄ appetit⁹ vel affectio natural'. q̄dq̄ pōdus rerū. q̄dq̄ tract⁹ seu tendētia q̄dq̄ amor insit⁹. q̄dq̄ lex. q̄dq̄ regl'a. q̄dq̄ instinct⁹. q̄dq̄ eq̄tas natural'. q̄dq̄ fedus rer⁹ stabile. q̄dq̄ sensus nature. aut aliq̄ tali vocabulo. ¶ Dq̄ res eadē est. q̄ sepe nihil dicit supadditū ad ipaz naturā. neq̄ vt accidēs. neq̄ vt habit⁹. sed vt ipa natura talr instituta q̄ ex agente deo ⁊ disponente oīa fortiter atq̄ suauit/hz tendere in talē vl'talem finē ⁊ moueri ad illū si absens sit. nisi impediat. ⁊ q̄escere in adepto. odire vero contrariū. fugere q̄z. nec in illo q̄escere.

Hoc somniasse visus est Eraclit⁹ dicens oīa fieri p litē ⁊ amicitiā. Hoc q̄z vidit Aristo. enūcians bonū esse q̄d oīa appetūt. ⁊ hūc esse finē oīm deū cōfessus est. q̄ sol⁹ sic est ineffectibil'ab alio/ sic ipassibilis sol⁹ inuenit. tam passiōe pfectiua vt ē illuiatō in celo. q̄z defectiua sic dolor in corpe aīato. Nisi fortassis q̄s abuti ausus diceret in emanatōib⁹ diuis repiri passionē. sicut generatōem filij passiuā dicim⁹. ⁊ similr passiuam spūssancti spiratōem.

Consideratio. III.

Passio seq̄ns cognitōez ꝓuctā/repitur in oī virtute cognitiua. in q̄ passiōes derelicte ab agētib⁹ ichoant. ⁊ termināt in appetitiua virtute. ita vt passio tal'/generali noīe describi possit q̄ est inclinatō vel mot⁹ pueniēs ex cognitōe vel apphensiōe alicui⁹ vt ꝓueniētis vl' discōueniētis pntis vel absentis. ¶ Et sic/dē mot⁹ ille q̄ q̄dq̄ successiu⁹ est q̄z pmanēs vel immanēs sic est amare. Si inq̄ cōseq̄t ad cognitōz pure sensitiuā/ sic dr passio aīal'. Si vero seq̄t cognitiōz ipsi⁹ rōis deliberātis vel dictātis de pticularib⁹ agēdis/sic dr passio volūtaria vel rōnal'vl' cōsciētiosa. Si vero seq̄t cognitōez pure intellectualē seu mentalē/in cui⁹ luīe cognoscunt pria principia moralia. sic pt notari passio sinderis vel mētalis excessus vbi fit raptus ⁊ extasis ¶ Et ira q̄druplex genus passionū pt apud hoiem inueniri. naturaliū. aīaliū. rōnaliū. intellectualiū. ¶ Et qm̄ apd phantes pncipal'sermo ē de passiōi/b⁹ ꝓsequentib⁹ cognitōz sensitiuā/ tā in aīalib⁹ q̄z in hoib⁹/eo q̄ ad illas trāsmutatur corp⁹ trāsmutatōe sensibili/ ⁊ ad trāsmutatōes istas sil'r ipse passiōes aliq̄n ꝓsequūt. Existimam⁹ idoneū tractare pnō sepatiz de passionib⁹ hmōi aīalib⁹. q̄b⁹ cognitis/ facile erit p sil'itudinē ⁊ coaptatōem de reliquis tam naturalib⁹ q̄z volūtarijs q̄z intellectualib⁹ habere sermonē.

Consideratio. IIII

Passiōes aīales/cognoscūt ex subiecto ⁊ obiecto ⁊ effectib⁹. ¶ Suū equidē subiectū est vis appetitiua sensual'. q̄ respicit bonū tpale pticulare b vel illō tanq̄z sibi ꝓueniēs. ⁊ malū tāq̄z discōueniēs ⁊ hoc sub rōe cōmodi vel icōmodi. q̄z rō iusti ꝓprie non est ibi nec fm eā p prie sumūtur passiōes. sz magis ipe virtutes/in ipa rōne ⁊ mēte ¶ Causat ergo motus quidā in appetitiua virtute/ꝓsequenter ad apprehēsionē virtut⁹ cognitiue sensualis exteriozis vel interiozis. cui⁹ obiectum est vel simplex. velut quedā adeq̄tio rei cognite ad ꝓgnoscentē. bonū vero supaddit ꝓuenientie rōem. ¶ Et qm̄ bonū cōmodi pt cōsiderari absolute sine ꝓctione aliqua vel ꝓsiderat nūc vt absens nūc vt pns. nūc vt arduū ⁊ difficile. atq̄ ita ꝓportionabil'r de malo. ꝓterea fm hoc diuersificat vel ramificat virt⁹ appetitiua. ⁊ sil'r passiones.

¶ Est q̄p̄ virilū appetitiua q̄z alia concupiscibilis. alia dr irascibil'. quaz distinctio sumit ex obiectis. nā vis cōcupiscibilis respicit bonū vel malū nō sub rōe aliq̄ difficultatis vel arduitatis. Dz qm̄ multa supuenūt nata ipedire cōcupiscibilē in suā inclinatōe vel tendētia vel q̄ete circa bonū. ⁊ in odio fuga vel in q̄ietatōe circa malum. hinc data est ei tanq̄z ꝓpugnatrix ipa virt⁹ irascibilis q̄ tendit in bonū adipiscēdū vl' malū depellēdū/ nō vt simplr tale sz vt arduum ⁊ difficile adipiscibile vel euadi. q̄le nullū in deo repit ideo nec irascibilē būt vllam.

Consideratio .V.

Passionū nūer⁹ ⁊ sufficiētia sumit p tā a subiecto q̄z ab obiecto Vis itaq̄ ꝓcupiscibil'vl' respicit bonū

commodi absolute. ⁊ sic causat amor. Vel libido/q̄ vel q̄ est coaptatio vel inclinatio quedā/ad bonū ꝓmodi. Vel respicit illō vt absens. ⁊ sic causat desideriū ⁊ concupiscentia seu cupido vel cupiditas. q̄si satagens illō adipisci Vel respicit bonū ꝓmodiv tiā adeptū. ⁊ sic causat delectatio vel letitia vel voluptas. ¶ Dicendū q̄z est ꝓpō nabil' de trib' alijs passionib' respectu mali seu incōmodi. Quale si apprehēdit absolute sic causat odiū qō est discōueniē tia quedā ⁊ disproportio passi ad ipz malū Vel apprehēdit malū vt absens. licz vt imminēs. ⁊ sic orit fuga vel abominatō ⁊ horror. Aut apprehēdit ipm malū vt iaz pñs. ⁊ sic orit tristicia dolor ⁊ angustia cū sil'ibus. ¶ Et ita sex reꝑim⁹ passiones in cōcupiscibili. tres respectu boni. amor. z. desideriū ⁊ delectatōz. ⁊ tres respectu mali. odiū scz fugā ⁊ dolorē ¶ Rursus ipa vis irascibil' cū nō respiciat. bonū vel malū nisi sub rōe difficilis ⁊ arduj ad adipiscēdū/ vel fugiendū quale nullū est bonū vel malū vt pñs/propterea manet solū in tendē tia vel fuga. nā quicq̄d est pñs vel adeptū vt tale est cadit in cōcupiscibilis rōz Tendit ergo vis irascibilis in solū bonū vl' malū absens. tanq̄ difficile ad obtinendū vel refugiendū seu depellendū. Et si quidē ħ fiat respectu boni futuri cū fiducia adipiscēdi. sic orz spes Si cū diffidētia sic orz desperatio. Si vero fiat respectu mali futuri. ⁊ hoc cū fiducia repellēdi ⁊ oppugnādi sic habem⁹ audaciā. Si cū diffidentia sic met⁹ aut timor exorit. Et vtrobiq̄ fiducia vel diffidētia ꝑt inueniri. nūc cū certitudine. nūc sine certitudine. q̄uis iste passiones certitudinē magis importare videantur Sic ergo quatuor habem⁹ passiōes in irascibili/duas respectu boni difficilis futuri. spē ⁊ desperatōz. ⁊ duas respectu mali futuri difficil' audaciā ⁊ metū seu timorez. Supaddit q̄nta passio respectu mali ꝑteriti quā dicim⁹ irā dum vis irascibil' assurgit ad vindictā illate iniurie q̄ iniuria apprehēdit vt lesiua ꝓrie excellētie. ⁊ inductiua minoratōis seu vilipēsionis. ideo querit vicissitudo quedā lesiōis q̄si agēs cōtra patiat vt dignū est. ⁊ sic fiat quedaz eq̄litas. ⁊ hoc apꝓhendit vt difficile vel arduū Sz cur hec passio nō hz ꝓriā? Rñdem⁹ q̄ virt⁹ irascibil' sic offirmet q̄ nullo modo satagat vel audeat assurgere in vindictā iniurie iā illate. hoc nō fit nisi dupliciter. Una q̄ malū apprehēdit vt pñs et ineuitabile. ⁊ ita cadit sub rōe tristabilis ⁊ dolorosi. nec exit cōcupiscibilis rōez Aut hoc fit q̄ vis irascibilis nō satagit in vindictā. ⁊ ita cadit a rōne ire. q̄ reputat q̄ iniurias satis ꝓtra passus est aut ꝓtra patietur absq̄ vlla difficultate q̄ cūq̄ placuerit. ⁊ ita q̄etat seu q̄escit ⁊ quodāmō delectat tanq̄ in adepta victoria. ⁊ ħ itez̄ spectat ad ꝓcupiscibilis rōz Hic seq̄t arbor

Consideratio. VI.

y

Passionū aialiū/ꝓria ⁊ velut vnica p radix/est amor seu libido Amor quippe ai malis est inclinatio vel motꝰ ꝓsurgēs in aiali. ex apprehēsione boni vel tāq̄ boni sibi. vtpote q̄ valet ad suum eē vel bñ esse ꝓseruādū. Cū igit bonū prius sit q̄ malū (nā malū nō dicit nisi ꝓ uatio boni) ⁊ habit⁹ nō est dubiū prior est priuatōe (vñ nec aliq̄d odio habet nisi q̄ alicui qō diligit apprehendit esse ꝑfium) supest vt oēs passiones respectu boni/ꝑcedāt eas q̄ directe ⁊ de prorio malū respiciunt/tam incōcupiscibili q̄ in irascibili Inter eas vero que circa bonū versant. vt sunt desideriū. delectatio. spes. desperatio amor q̄ absolute bonū respicit. ꝓcedere bz passiones hñtes ꝓ obiectis bonū vt absens. vel vt iā adeptū. vel vt futurū ⁊ arduum. aut sub aliqua tali cōtracta rōe Habem⁹ conseq̄nter q̄ vis cōcupiscibilis prior est ad irascibilē. q̄uis passiones irascibilis freq̄nter ad cōcupiscibilē terminent vt spes aut audacia ad delectatōem si vincāt. desꝑatio ⁊ met⁹ ad tristiciā si vincāt cadūt ¶ Inueniem⁹ ꝑterea q̄ oēs passiones/reducunt ad q̄tuor ꝓncipales. duas in cōcupiscibili q̄ sunt delectatio ⁊ dolor. ⁊ duas in irascibili q̄ spes ⁊ met⁹ appellāt. Sed ⁊ sub generaliori ꝓsideratōe oēs reducūt ad duas fm duplicē rōem. scz boni ⁊ mali. ⁊ ille sunt delectatio ⁊ dolor. Tandē fit oīm ad vnā velut radicalē originē reductio. scz ad amorē. ꝙ ꝓsummatior ⁊ ꝓncipalior passio sit delectatio. ꝓsequēs hūc amorē vt q̄escit in re iā adepta ¶ Ampli⁹ vero ꝙ amor seu libido sit ꝓria passionū/ sortitur tñ ipsa cōcupiscibil' nomē a cōcupiscētia vel cupidine. Et iā fm fictōez poeticā dicit q̄ cupido de⁹ amoris est ⁊ filius veneris. ⁊ hoc q̄ bonū absens vel desiderat

tum magis facit se sentiri ceteris paribus rone defect⁹ z indigetie tanq̃ opposita intra se posita magis sentiantur. Silez assigre possum⁹ cãz. cur irascibilis ab ira potius q̃ a spe vl audacia noiet̃ Ira q̃ppe respicit minoratõem seu vilipẽsionẽ. q̃ int̃ mala maxie fugit. sicut ex aduerso excellentia magis appetitur. z ita appetitur vt vite p prie aliquãdo p̃feratur quẽadmodũ itroducit poeta. Euual⁹ rñt ad nisum. Et hic est anim⁹ mortis cõtemptor z illũ. Qui vita bene credat emi quẽ queris honorem.

Z Consideratio. VII.

Passiões oẽs in aialib⁹ brutis/censende sunt bone et pulcre. Explicgrã audacia z aiositas in leone et gallo. ira i tigride z apro revoluptas i porco hirco⁹ passere. timiditas i lepore. z oue fraudulẽtia in vulpe. adulatio in cane superbia in equo. tristicia melancolica in catto auaricia in cornice ¶ Itaq̃ passiões iste. neq̃ male sunt vl deformes in genere moris. cũ desit ipis aialib⁹ libertas arbitrij/ i qua fundatur rõ laudis vel vituperij. Neq̃ turpes dici p̃nt aut male in genere entis/ qm̃ ens z bonũ z pulcrũ cõuertũtur. propterea tantũdez hz q̃libet res sit substãtia sit accidẽs de bono z pulcro quãtũ de ente. nec hre p̃t malũ sz ritũ. Ampli⁹ vero q̃libet res naturalis dirigitur in suis motib⁹ ab intelligẽtia nõ errãte vt dictũ est/ iaz ex sentẽtia phorũ. cui phormãs se august. dixit q̃ de⁹ sic res q̃s condidit ãminístrat. vt eas p̃rios mor⁹ agere sinat. vbi ãt deest error z adest rei id qõ sibi ẽ p̃riũ. desit z turpitudo necesse est ¶ Passiões in brutis aliq̃n turpitudinis arguim⁹ vel horrem⁹ z odim⁹ z expugnam⁹ Rñdem⁹ hoc iõ fieri. q⁹ nobis z desiderijs nris aduersantur inferũtq̃ lesionẽ. aut aliq̃ tali rõne Hon/stra. pinde q̃ videt̃ ee pcã z turpitudies in natura/ quõ ad cãz primã z finẽ vltimũ relata pulcra sint/ videre facile est.

Z Consideratio VIII

Passiões aiales/ in hoib⁹ viatorib⁹ sunt vt plimũ vituperabiles z male turpes ¶ Inueniem⁹ hoc esse ex nõ solũ ex determiatõe fidei. sz ex naturali deductõe si pspexerim⁹ cõditionẽ z finem fm quẽ hõ cõdit⁹ est ¶ Hõ nãq̃ cũ sit nature rõnalis. ipe fact⁹ est vt discerneret inter bonũ z malũ. z vt magis bonũ magis diligeret. Constat vero deũ ee summũ bonũ. Ordinat⁹ est igitur hõ ad cognoscẽdũ z diligẽdũ deũ. in quo stat sua iusticia. sua bonitas z gloria. Oportet q̃z vt hoc assequatur aliq̃n hõ. alioq̃n frustra z insipiẽter ad hunc finẽ fuisset ordiatus supra brutalez naturã ¶ Et hac radice veritat̃ phice seq̃t q⁹ hõ dz summũ bonũ summe diligere et magis q̃ pua bona aut q̃ mala. Debz ad opatões ptis sue principalis q̃ est rõ magis inclinari q̃ ad illas corpis Debet q̃nto erit iustior iusticia morali/ vel nllo mõ vel minus affligi. Debet fm portõem supioz z diuinioz ac liberã/ dirigere inferioz z ei libere z sine cõtradictõe dñari Dz hre corpus suũ tanq̃ instrumentũ cõformẽ rõni. immortale. s. nec impediẽs sz adiuuãs rõem. ac min⁹ indigẽs q̃ corpa iferiox naturax ¶ Sz oim istox ac similiũ videm⁹ in hoib⁹ cõtrarium. p̃pter passiões corpis. que trahũt aiam ad dilectões sordidas z malas. trahũt in errores z superstitiosas isanias. trahũt magis ad opatiões corpis q̃ ad opatões virtuosas. trahunt ad obligatõem. ignorantiã. z inq̃etudinẽ trahũt ad afflictões ad rebelliones ad penã z mortẽ pl⁹ q̃ in brutis z in iustis sepe pl⁹ q̃z in iniustis ¶ Quid supest/ nisi concludere tales passiões esse cõtra rectũ z debitũ ordinẽ nature p̃mit⁹ institute. Hic aũt ordo nõ aliter q̃rri potuit z p̃t/ q̃z ex culpa libere ꝑpetrata p ingratitudinẽ contra deũ. sicut vidit q̃ deplorãs dicebat Hõ cũ in honore eẽt. zc. Sz heu iã nõ silis sz deterior z turpior. Sũt igitur passiones hmõi vituperabiles. q⁹ tollũt obedientiam Sunt z male turpes/ tanq̃z p̃uatiões in hoie ex vitiosa radice modũ spẽm z ordinẽ. p̃ueniũt q̃ppe iudiciũ rõis q̃ oporteret subseq̃. turbãt ligãt atq̃ tyrãnisant dominiũ rõis. ita vt nimis sentiat hõ illã sentẽtiã. Corp⁹ q̃ corrũpitur aggrauat aiaz Et illõ Jugũ graue sup filios adã. Deiq̃ multi phorũ experiẽtia z rõe p̃uicti ꝓfessi sunt hãc corruptõz. licet ad verã cãm neq̃q̃z q̃uenerit ¶ Tãdẽ ex his radicib⁹ q̃ m'tiplici⁹ extẽdi potuerãt/ necessitas oritur recreatõis hũane p mediatorẽ extz deũ z hominẽ. alioq̃n finis hũane creatõis i nihilũ corruisset̃ p tota spẽ/ q⁹ ñ ad gl'az sue vnificatõis z fruitõis sz ad penã etne dãnationis tota deuenisset̃. q̃ sapie dine sueq̃

potentie ꝛ bonitati/neꝯ decẽs neꝯ rõna bile ẽ ascribere. de⁹ quippe ꝛ natura nihil faciũt frustra. Hinc ortũ habuit illa exclamatio ꝓphica. Hunqd eivane ꝓstituisti filios hoim. dãs intelligi q nequaꝯ Notẽtur tñ ꝓ his que dictat seqns cõsideratio.

ℭonsideratio. IX.

OPassiões aiales/ꝓ statu nature ĩstitute/fuissent pulcerrime. Hui⁹ rõ est. qꝛ nulla ꝓuenisset iudiciuz rõis. sz ad obsequiũ/ꝛ nutũ eius vel surrexisset vel qeuisset. Sic in xpo neꝯ dolorẽ neꝯ cõcupiscẽtiã. neꝯ desideriũ. neꝯ spẽ aut metũ inuenire erat/aut aliã passionis cuiuscũq; filitudinẽ/nisi subseqnt ad imperiũ ꝛ dictamẽ rõis. ¶ Porro qlibet hõ q̃to ampli⁹ ꝓfecerit in virtutib⁹ moralib⁹ atꝯ gratuitis/tãto reformabit ordo iste ĩ eo. vt passiões nõ ꝓueniãt aut obruãt iudiciũ rõis. sz poti⁹ ad ei⁹ iussionẽ moderẽt Hinc ortũ est diuinũ illõ Arist. verbũ. q in virtuoso oĩa cõsonãt rõni. Si tñ est in hoib⁹ inuenire talẽ/ ꝓus q̃ corp⁹ mortale hoc corruptibile/induerit incorruptibilitatẽ/ꝛ immortalitatem ꝛ absorpta fuerit mors in victoria ¶ Sic fortassis eleuare naturã hũanã voluerũt ipsi stoici dũ dixerũt q virtutes sunt ĩpassibilitates. nõ vtiq; q virtuosi nihil sentirẽt aut paterẽtur/ alioqn lapidib⁹ eẽnt pares. Sz qꝛ passionẽ quãlibet/ ꝓuenit virtuosus. nec surrexit aliq̃ velut effrenis atꝯ tyrãnisans rõz Sz stat⁹ talis vtinã eque facilr adqreret q̃ pulcrez cito describit ¶ Epicurei ãt qꝛ naturã hũanã in bestialẽ detorqbant. nec aliqd pozro meli⁹ aut diuini⁹ ponebãt in hoie. dixerũt conseqnter passiões oẽs esse pulcras ꝛ optimas Ita enĩ de bestijs iam diximꝰ. ¶ Terez Arist. qi mediũ iter pegẽs negauit passiões oẽs bonas eẽ. quia multe ꝓueniũt ꝛ impediũt rõem. Negauit nihilomin⁹ oẽs iudicãdas eẽ malas ꝛ turpes. eas videlz q̃ rõe regerent. ¶ Puto q ex istis facile est elicere regulã generalẽ de morali bonitate vl malicia passionũ. Dũ enĩ passiones regi debẽt rõne nec regunt ille tunc iudicãde sunt aut criminalit aut venialiter male. nã sensualitas in hoie ꝓticipat de volũtario in hoc q ordinata est audire rõem. quã dũ renuit audire peccat ꝛ turpis est. bruta vero nullã hoc mõ hũt cũ rõne colligantiã. nec ordinata est eorũ brutalitas obtemperare rõni cõiũcte quã nõ habẽt. ¶ Sed ortꝛ difficultas de pueris et fatuis nõ habẽtib⁹ vsuz rõis ꝓmit⁹ institute. ĩ tantũ sunt sui mot⁹ illi passiõales turpes nõ habẽtes modũ spẽ vel ordinẽ qualẽ hũane nature postulasset integritas. ita vt veruz sit iuxta hanc cõsideratõez q nemo viuẽs est sine pctõ supꝛ terrã/etiã infans vn⁹ diei. Solus xps p⁹ pctm̃ ꝓmi hois sic habuit innocentiã originalẽ sic in solo regno aie sue/seruata est iugiter ab instanti sue cõceptõis/talis obediẽtia sensualitatis ad rõnem/qualẽ primaria nature institutio in hoie plãtauerat. ¶ Et talẽ neꝯ in virgie Maria neꝯ in Johe baptista dũ ĩfantes eẽnt/inuenire erat Quãuis hec destitutio nature. nequaꝯ imputaret tũc rationi ad culpã actualẽ vel mortalẽ vel venialẽ apõ eos. sicut nec apõ nos dũ infantes sum⁹ ꝛ dũ non hz ratio liberũ vsum suũ. absqꝯ oĩ pcedẽte culpa actualẽ nostra. Secus vbi culpa nrã in cã est ¶ Nihilomin⁹ eẽnt hic attẽdẽda multa circa conditõz stat⁹ innocentie. ꝛ circa libez dominiũ qõ habuissz ratio ꝓ oĩ tpe supza sensualitatẽ tã in pueritia q̃ in senio. tã motib⁹ potẽtiaꝝ naturaliũ cuiusmodi sunt nutritiua ꝛ vegetatiua ꝛ generatiua. q̃z sensitiuarũ sicut sunt imagiatiua ꝛ fantastica. ꝛ exteriozes q̃ntꝯ potẽtie de quib⁹ non est hic dicendũ ꝓ singula sicut nec quale dominiũ in istis comprehensores fuerint habituri.

ℭonsideratio. X.

OPassionũ aialiũ general' ozigo duplex inuenit. Prouẽit ei freqnter a sensib⁹ exterioribus agẽtibus in ipsos sensus. vt in visum. auditũ. gustũ. tactũ. et olfactũ Et hic modus in hoie est velut ab inferiori. Proueniũt nihilominus velut a superiori dũ spũs rational' actuat⁹ hac vl illa cognitione/ex consequẽti volitione vel nolitione. impat mẽbris inferioribus⁹ motiões ea. Quẽadmodũ xps horribilẽ mortis apprehẽsionem imisit a ratione in sensualitatem. Talis ei colligatio iũgit portionẽ sensualem ad portionem rationalẽ q vicissim actus vnius redundãt in altera. Quãuis in non virtuosis/tract⁹ sensualitatis sit fortior. ꝛ ita fortior/q̃ non est ĩ ptãte rõnis. non tangi irruentib⁹ primis passionũ motib⁹. licz sub ea sit appetitus

ille ꝛ dñetur ei⁹ taliter. ꝙ nequit ab inuita rõne ꝓsensum extorq̃re. Secus in pfecte virtuosis. sec⁹ in beatis. secus ĩ xpo. secus ꝓterea in statu primario. de q̃ pbabile est sentire/ ꝙ nunq̃ nisi desup impante rõne potuisset qõcũq̃ sensibile fortinsec⁹ agere insensus. alioq̃n vix haberi pt exit⁹ q̃n necesse sit cõcedere deceptões ꝛ errores potuisse cõtingere p illo statu. ꝛ passiões de necessitate pueniſſe ratõem expediũt ãt se leuiter q̃ sentiũt vt dixim⁹. Sane mõ nunc apõ naturã destituta ꝺ̃io quãdo necesse est vt ois nostra cognitio/ incipiat a sensu deorsum tũc autẽ de sursum sp descẽdisſz.

Consideratio. XI.

B

Passiones suas/ suo mõ dicẽdus ẽ pbre spũs noster rõnal⁹. Sil⁹ et rõ seu voluntas ¶ Presupponenda sunt hic oia q̃ de distinctõe spũs ꝛ rõnis ꝛ lensualitatis tradiderũt doctores sacri nõ discrepãtes in hoc a phis eleuatis. de q̃b⁹ alio loco tractauim⁹/ duz sciam de theologia mistica vtraq̃/ declarare tã speculatiẽ q̃ practice conati sum⁹ ¶ Et q̃tũ patitur presens breuitas/ dicim⁹ iuxta iã notata/ ꝙ sicut ad cognitõem sensualẽ/ nat⁹ est sequi q̃dã mot⁹ ad psecutõem vel fugã dum apprehẽdit aliq̃d vel tanq̃ ꝓueniẽs vel vt disconueniẽs. Sic suo mõ nata est sequi quedã affectõ. lõge tñ purior/ ad cognitõnẽ spũs in luĩe pure itelligẽtie a fantasmatib⁹ denudate/ dũ se ad lumẽ eternũ desup cõuertit. q̃si ad speculũ q̃dã eternitat⁹. et ad mõtes eternos a q̃b⁹ mirabil⁹ illuinat de⁹. Volũtas sil⁹ dũ inseq̃t cognitiõz rõis q̃ media inter lumẽ spũs ꝛ cognitõez sensus/ hz in se mot⁹ passionales suo mõ. qui tñ nõ alterãt p se ꝛ immediate corp⁹ q̃ nec fiũt organo corporeo mediãte. quãdmodũ passiões sensuales oriũtur. q̃rũ effect⁹ varij sunt in corpe. vt ad leticiã sequit⁹ dilatatio cordis. ad tristiciã ꝓstrictio. ad irã supcalefactõ. ad timorẽ frigefactõ ꝛ ita de reliq̃s. Vñ cor in gaudio paulati dilatat⁹ ꝛ maxime ad ãteriora ꝓter quod moueri dicit⁹ a medicis versus pectus. In tristicia vero paulati ecõtra. s. ad interiora. ꝛ maxime versus deorsum. In ira vero subito versus pectus. In timore mouet⁹ ad oppositũ subito. In verecũdia subito ad vtrunq̃. In anguistia vero paulatim. Et ita nõ ponũt medici nisi sex passiones iuxta sex modos alterãdi cor ipm ¶ Aliaquerat ãt studiosus diligẽter hãc de passionib⁹ distinctionẽ. q̃m multa videt⁹ inter sapiẽtes varietas de mõ ponẽdi vel negãdi passiões. nisi cõcordaret eos ista ꝓsideratio siue distinctio. ¶ Posuerũt stoici passiones nõ cadere in sapientẽ. put ꝓsper improbat ex sacris litteris. arist. sil⁹ eis q̃ rõnes ab experientia sumptas ꝺ̃icit. ¶ Sz intelligamus quid in re sentiũt ꝛ eos statim cõuenire videbim⁹ Concedũt stoici gaudiũ sapienti leticiã tollunt tanq̃ vanũ aliq̃d ꝛ ludicrũ nec seuerũ. Concedũt ꝛ sapiẽti amorẽ virtutũ ꝛ odiũ vitiorũ ꝛ spem bonã. ꝛ fugam vel horrorẽ inhonestatis. alioquin nullũ in sapiẽte plusq̃ in lapide virtutis locuz linquũt. Negant tamẽ in sapiente timorẽ misericordiã dilectiõem irã. tanq̃ egritudines ꝛ morbos animi pestiferos sicut nominat Cicer⁹ in de tusculanis ¶ Sic sentire visus est Boe. dũ has q̃tuor passiões abijciẽdas in inq̃sitõne veritatis/ metrice iubet. Tu q̃z si vis luĩe claro cernere verũ. tramite recto carpe callem. Haud ia pelle. pelle timorẽ nec dolor assit. spemq̃ fugato. nubila mẽs vinctaq̃ frenis. hec vbi regnant. Quis tñ existimauerit boetiũ. vel alter⁹ sapientẽ. negauisse. q̃n plures ꝛ varij sint alax nostraq̃ ad virtutes ꝛ ad vitia spirituales affect⁹ ¶ Ecce q̃ differẽtia negatõis ꝛ cõcessiõis passionũ inter phos/ magis ex noib⁹ q̃ ex re pendere videt⁹ cũ vera sit ꝓsideratõ nra. q̃ passiões suas suo mõ dicendus est habere spũs rõnalis. Sil⁹ ꝛ ratio seu volũtas. ꝓportional⁹ ad appetitũ sensitiuũ/ differẽter tamẽ.

Consideratio. XII

L

Passiões spũales/ magis attẽdẽde sunt aie ad deuotõz vocate/ q̃ sensuales. vt illas adipisci. ꝛ ꝛz eas affici mereat⁹ Si eĩ deuotio ẽ (sic est) eleuatio mẽtis ĩ deũ/ ꝓ pũ ꝛ hũilẽ affectũ. vtiq̃ iã affect⁹ ille nõ est intelligẽd⁹ eẽ solũ sensual⁹ q̃ freq̃nt nõ ẽ in nra ptãte. nec respicit iustũ vt iustũ ẽ. nec ẽ soli⁹ volũtat⁹/ inseq̃nt⁹ cognitõz portõis iferior⁹ ipi⁹ rõis. aspiciẽtis fantasmata lz absz fantasmate. q̃m hoc nondũ est pfectoz. q̃ p ꝺ̃suetudiẽ exercitatos hñt sensus spũales ĩsitos ĩ apice portõis supior⁹ ipi⁹ rõis. q̃ portio legib⁹ eternis innitit⁹/ in lumĩe pure intelligẽtie. imꝑmixte loco ꝛ tpi. Et q̃m noiz grãdis ẽ

sepe penuria. quoꝝ nihilomin⁹ institutō libera est Transferam⁹ deinceps nomina passionū aīaliū de quib⁹ phi tractauerūt. ad affectōes hmōi spirituales. q̄les habet anima. dū cōtemplās deū. Amat ipsuꝫ vt totū amabilē. Concupiscit ipm vt totum desiderabilē. Fruit ꝫ quietat ꝫ delectatur in eo/ vt in toto bono/ vtcūq; iam adepto. Odit vero q̄d ab hoc toto amabili. toto desiderabili. toto delectabili separe pt. Hinc illō sibi vehemētissimū odiū ad peccata horꝛor ꝫ abominatio ꝫ fuga ꝫ detestatio/ si videant instare. dolor autē acerbissimus ꝫ inq̄etudo molestiua si forsan affuerint. Hinc p̄terea spes ingēs dū cōsiderat magnificētissimā ꝫ munificentissimā dei liberalitatē. reprōmittētē eterna. Audacia rursus magnanimis in aggrediēdo grandia propt deū. Zelus q̄z diuini cultus et honoris. Desp̄atio āt in virib⁹ p̄p̄ijs. vel de viribꝫ p̄p̄ijs. vt ex consideratiōe tātoꝝ discriminū ꝫ diuinoꝝ iudicioꝝ inscrutabiliū met⁹ ingens. ¶ Ecce habem⁹ in spū passiōes vndeci p̄cipales. Amorē. cōcupiscentiā. delectatiōem. odiū. fugā. tristiciam. spē. desp̄atiōem. audaciā. metū. irā. vel zelū. ¶ Et vt ad vnū dicam⁹ ꝫ differētiam p̄p̄riā assignem⁹. passiones aīales vt tales sunt/ versant circa rōem cōmodi vel incōmodi. spirituales vero/ ad rōem solius iusti vel iniusti respiciunt.

D

Consideratio XIII

Passiones spūales/ hūtes originē ex p̄sideratiōe pura ꝫ lucida iudicioꝝ diuinoꝝ q̄ ad bonos ꝫ reprobos/ hūde sunt iugiter apō deuotos/ tāq̄ centrū aliq̄ vel cardo vel axis vel sid⁹ immobile/ intervolubiles alias q̄lescūq; ꝫ vndecūq; surreterit passiōes. ¶ Puto q̄ passiones hmōi spūales habuerat q̄ dixit. Dñe añ te oīe desiderīū meū. Et rursus Ocli mei sp ad dñm. ¶ Pro cui⁹ intellectu placeat vti manuductōe grossa figurali. Constituam⁹ nauē in medio mari. ordinemus eā et armem⁹ tā hoib⁹ q̄z instrumētis oīb⁹ req̄sitꝫ sit in medio nauis mal⁹ erect⁹ portans velū expānsum ad vētoꝝ susceptōem. sit in summitate mali rector nauis ita collocatus q̄ pt quaq̄versum. sursum ꝫ deorsum. dextrorsum ꝫ sinistrorsum. añ ꝫ retro p̄spicere sibi de oīb⁹. ita vt neq; fluctuose elatōes maris/ neq; caligines nebulose neq; vndaꝝ aspsiōes. neq; ertēsiōes. neq; distensiones veli p variet⁹ eventoꝝ/ neq; cōcursus ꝫ occursus nautarū seu remigantium seu nauē regentiū/ valeat obstare/ q̄ min⁹ inspiciat oīa que videnda decreuerit. Talis rector ꝫ si ferat nūc hac nūc illac p hāc nauē. si circūsonātes etiā vndiq; varias mutatōes p̄dictas ppeti cōpellit. nihil omin⁹ libeꝝ hz assidue pspectū ad īmobilem celi plagā q̄z polū noīam⁹. Detorquet insup oc̄los si et dū placuerit p oēz circūq; q̄z in infimis regiōez. ¶ Existīa talē eē debere spm̄ in naucl'a corpis qualis tibi descript⁹ est rector nauis. Ascēdat ipse oportet arcē seu specula synderisis quā appellauit mystice p̄pha montē dñi. paul⁹ celuꝫ tertiū. Jobes esse in spū. Prospiciat ex illa specula tanq̄z ex summitate mali stabilem celi axem q̄ deus est. q̄ scz manēs stabilis dat cūcta moueri. Videbis q̄ spūs iste poterit annotare vētos passionū variaruꝫ tanq̄z ex. xij. ptib⁹ ꝫ plagis ducentiū orig⁹nē. a deo. a bono angelo. a malo. a celo. ab innata cōplexione. ab actiōe q̄litatū p̄marū. ab actōe q̄litatū scōaꝝ. ab imaginatiā virtute. a spū. a rōne. ab habitib⁹ adq̄sitis vel innatis. randē a varia cōbinatōne seu configuratōe causaꝝ p̄dictarū. Sup q̄b⁹ oīb⁹ p̄siderādū aliq̄d existīam⁹ p singula.

Considera. XIIII.

Passiōes spūales/ orīgīari a deo tā mediate q̄z īmediate/ fatēdū est Si oīs sapia a dño deo est. ꝫ sapientia ōr a sapore ẽm nomē suū. Si p̄terea grāz donaꝫ virtutes ifundi supnaturaliꝫ a deo/ nemo fideľ ambigit. Si rursuꝫ virt⁹ sacroꝝ attīgit saltē misterialiꝫ in spm̄. Si deniq; multi sunt tract⁹ dei amorosi q̄les orabat aīa sctā in Cātic. Trahe me īq̄t p⁹te currem⁹ in odore vngētoꝝ tuoꝝ. Et hec oīa atq; silia/ cū sint passiones ipi⁹ spirit⁹ vel causant eas. q̄d superest nisi vt fateamur deū agere passiōes in spm̄. vsq; adeo vt iubilet ꝫ exultet spūs ī deo salutari suo. ¶ Amplius vero. si naturā q̄nq; sensuuꝫ spūaliuꝫ p̄spicim⁹ q̄ suā hūt similitudinē ad sensus corpales/ inueniem⁹ q̄ de⁹ est ipsi auditui spūali armonia sonorissima. ꝫ ipi visui lux splendidissima. ꝫ ipsi gustui sapor dulcissimus. ꝫ ipsi olfactui odor suauissimus. ꝫ ipsi tactui amplex⁹ iocundissimus. ¶ Porro semel locut⁹ est deus per

E

scriptură suam sacram. qui q̄uis ꝛ idipm nō repetat semp per singl'os vt dicit Job. repetit tamē apertēdo sensuꝫ. vt intelligāt hmōi scripture. repetit quoq; induendo mentē virtute ex alto. repetit inclinādo. ī/spirando. alliciēdo. illuīando. stabiliēdo. vt non solū intelligāt sed impleāt ꝛ amēt

¶ Puto sic affici. postulabat q̄ dixit Cō/cupiuit aīa mea desiderare iustificatōnes tuas in oīni tpe. Cui⁹ rōnem vnā reddēs qz testimonia tua sūt meditatio mea est. ꝛ cō/siliū meū iustificatōes tue. Bonū certe se/curūq; ꝓsiliū iustificatiōes dñi/ q̄s scptu/ra sacra tradit. qō ꝓsiliū qui deserit. volēs inniti ꝓprie vel aliene prudētie hūane. vo/lens p̄terea seq̄ desideria cordis sui/ ꝛ ire ī adinuētionib⁹ suis. vt tandē fallat ꝛ fallat inter tot varietates affectuū videlicz ordi/nium/ necesse est. put infra docebitur.

5 Consideratio .xv.

Opassiōes spūales ab angl'o dei bo/no frequēter immitti credendū ē. Nolo quisq; expectet vt nūc ptra/ctem⁹ studiose modos quib⁹ angelic⁹ spi/ritus copulari p̄t ad hūanū illustrādo ipz afficiēdo. monēdo. ꝛ docēdo. pscrutatiōz quippe conq̄sitō fit a doctoribus scribētib⁹ sup scōz sentētias ¶ Fatemur itaq; q; an/gelus nō illabit in spm̄ nostr̄ q̄m hocipz soli⁹ dei ꝓprium est. q; ita spm̄ nostr̄ solus p̄t dñanē possidere fortit atq; suauiter/ vt sue motioni atq; vinificatōi/ spūs noster obe/diat vltro. ꝛ sic vltro tñ/ vt nō habeat fas obniti. Et hūc ingressum dei dñatiuū. no/minam⁹ illapsum ¶ Sūt nihilomin⁹ alij modi quib⁹ angel⁹ bon⁹ agit in spūm no/strū Vn⁹ est p applicatōem immediatam sue substātie ꝛ virtutis/ ad spm̄. nō quidē naturali ordine. p statu pūtis miserie. sed dispēsatōe supnaturali. Facta āt applica/tōe tali/ cū angel⁹ sit substātia luīosissima virtuosissima ac benignissima quis nega/uerit quin alliciat ꝛ quodāmō trahat spi/rit⁹ noster ab hmōi luīosa ꝛ benigna ꝛ sua/ue olenti virtute. tanq̄si ferrū trahat a ma/gnete. vel appetitus ab obiecto placidissi/mo ꝛ conuenientissimo moueat ꝓserti si fue/rit spūs nr̄/ pur⁹ casti⁹ integer ꝛ san⁹ sine di/scrasia febrili corruptōis vicios e. sine int̄/positōe sordidarū cogitatuū cū desideriis turpib⁹ ꝛ fedis. ¶ Porro sicut imaginati sunt pḥantes q; actōes celi corpei/ p oēm orbē stellar̄ atq; planetar̄. ꝛ p oīa zodiaci signa formāt. corp⁹ hūanū. influūtq; ꝛ im/primūt in ipm̄ ꝛcatenatōe q̄dā indissolu/bili. ꝓpoꝛtōnabili similitudie possum⁹ di/cere/ q; ex dispēsatōe dei gratuita/ q̄libz ce/lestis hierarchia a summo vsq; deoꝛsuz/ p oēm iūctură spūalē/ influere hz in hūanū spm̄. quilibz angel⁹ suo mō. mediate vel i/mediate Sic seraphin inflāmat. cherubī illustrat. throni stabiliūt. Et hoc ꝼm tres vires aīe. affectiuā. scz intellectiuā ꝛ exectu/tiuā. ꝛ ꝼm tres e⁹ poꝛtōes/ supioꝛē/ inferio/rē ꝛ infimā sensualēvñ ꝛ appꝛopatius pri/ma hierarchia mouere dicit poꝛtōez supi/oꝛē aīe/ q̄ respicit pria principia. scda por/tionē inferioꝛē q̄ respicit ꝯclusiōes gene/rales ꝛ tertia poꝛtionē sensualem q̄ ad sin/gularia magis dilabit. ¶ Quisq; p̄terea studiose recogitauerit ea q̄ tāgere superficia/liter itēdim⁹ de cauē naturalib⁹ passionuz aīaliū. p q̄s disponit vel indisponit spūs ad passiōes spūales/ aīaduertat q̄ntū do/miniū habeat bon⁹ angel⁹ ad īducēdū sal/tē dispositiue hos vl' illos affect⁹/ disponē/do vel imutādo sensus corpales. tā int̄io/res q̄s exteriores. q; sunt organice potētie. et hoc mōis varijs ꝛ pene infinit⁹. iuxta vari/etatē applicationū mlt'pliciū. h⁹ vl' illius cause corpal'. Vtez de his non est hic di/cendum per singula.

Consideratio. xvi 6

Opassiōes spūales pturbāt crebro/ ab immissiōib⁹ p āgl'os malos factz. Pūt quidē angeli mali q̄stū dei p/nidētia pmiserit/ agere sil'ia mlta ad ange/los bonos tā ob subtilitatē vigoꝛē q̄ subē/sue/ q̄s ob pspicuitatē natural' ingenij. q̄s p/pter experientiaz diuturnitatē. nūc ī natura/libz actōib⁹ surſuz ꝛ deoꝛsuz ī celo ꝛ ī terra. nūc i opatōib⁹ miracl'oꝝ angl'oꝝ ꝛ oiz spi/rituū btōꝝ. q̄uis errēt freq̄nt Excecat eos malicia amēs. supbia furēs sine lege ꝛ oꝛ/dine. furoꝛ insanies Excecat eos iustū dei iudiciū illudēs eis ꝛ puersissiōs eoꝝ cona/tus aduersus electōs suos ꝯuertēs ī vsum sue bonitat⁹. ¶ Trāsfigurat se āgel⁹ satha/ne/ ī āgelū luc⁹ sic tradit apl's. Qō fieri sic vno mō p̄t intelligi. vt ipe mal⁹ āgel⁹ celeti/natā maliciā ꝛ boꝛrificos affect⁹ suos/ fin/gēdo se placidū/ pulcrū/ ꝛ benignum/ ad exemplar angl'oꝝ bonoꝝ Imitādo p̄tere/a doctrias ꝛ obſuatōes eoꝝūdē btōꝝ an/

gelox in amore castitatis virtutū. Tam vt seducāt facili⁹/ q̄ venerent et colant sic deus. Nā ꝓter q̄d aliud inuenim⁹ in supstitiōib⁹ magicis/ fieri thurificatiōes et orationes deuotas et ieiunia. petit q̄z fieri ministeria p pueros innocētes. nisi vt efficatius fallat et colat sicut de⁹. ¶ Deniq; q̄ntas habeāt efficacias ad imutatiōem corporis actōes iste malignox spirituū/ scriptura sacra docet de magis ꝓpharaonis et alibi. Et rō certa deducit/ p̄concessoq; demones aliq; sint aduersus q̄s nobis ē colluctatio sicut tradit ap̄l's. Et idipm et scti patres multis supra numex argumentis experti sunt.

Considera. XVII.

Ossiões spūales immittūtur a celo. mediate tm̄. et solūmodo dispositiue. Sic̄ a q̄litatib⁹ scōis cōsequentib⁹ celestes influ⁹ et primax q̄litatū actōes ¶ Longus eēt hic sermo de traditōne astrologox q̄ ad actōes celestes i corpus humanū. ꝟm varietatē signox et planetax et aspectuū. vt q̄ saturn⁹ inducit ad tristiciā. Jupiter ad leticiā. mars ad iram sol ad audaciā. venus ad cōcupiscentiā. et ita de reliquis. Jndevenit distictio illa q̄ planetax/ ali⁹ est benuol⁹. ali⁹ maliuolus q̄uis hoc nō sit accipiendū de malicia q̄ sit innata planetis. Jnducit enī q̄ntuz de se est ad bonuz. sed in hoīb⁹ abusus est/ q̄ bone nature inclinatiōes/ deducūt in malū. ¶ Potuerat etiā rememorari q̄ pacto celestes influxus. varias impm̄ut et miras tā in lapidib⁹ q̄ in herbis et metallis ꝓprietates. sicut in magnete pspicue cernimus Sicut ꝓterea dicūt reruz hmōi curiosi q̄ lapis aliq̄s portat⁹ vel inspect⁹ dat audaciā. ali⁹ leticiā. ali⁹ amorē ¶ Hec āt oīa q̄ntū bñt veritatis/ nihil aliud pbant q̄ cōsideratiōez nostrā. qm̄ acceptōes hmōi fiūt nō immediate in spm̄ rōnalem sed in corpus. ad cui⁹ alteratōem/ hāc vel illā/ nō parū inclinat spūs ad hūc affectū spūalē vel ad illū in se pducendū. quēadmodū mēoratur Delize⁹ euocasse psaltē/ duz ꝓphetie spm̄ in seuellet excitare ¶ Qd āt demones dicunt p aliq̄s hmōi virtutes allici vel eī ci vel cōpelli/ alteri⁹ est speculatōis ¶ Jo cāt aut ē aliq̄ virtutes hmōi virtutes occultas sicut Auicē. Alij virtutes a tota specie vel que insequūtur formā specificā rei. sicut natura specifica caliditatis est calefacere/ ita natura specifica magnetis est sic mouere ferrū natura specifica strutōis digerere ferrū Et ita de reliq̄s effectibus. q̄s nō dicūt fieri ex ꝓcursu vel actōe q̄litatum primax vel ex cōbinatōe earū seu ꝓfiguratione. quēadmodū fuit intentio q̄rundā/ ad hec principia generalia q̄lescunq; effectus iferiores reducere/ q̄vl' nō pñt vel difficillime pñt in assignatōe totvarietatum in effectib⁹ semet euoluere. ¶ Jnueniem⁹ ꝓterea q̄sdā phorū opinatos esse(sicut ex articulis parisien. condēnatis palā elicit) q̄ celestes itelligētie que animāt celū ꝟm eos/ taliter agebāt in spm̄/ qual' celū agit in corpus. ita vt spūs se haberet solū passiue/ ad oēm suā cognitōem vel affectiōem et nil agebat sed agebat. tanq; si obiectum lucidū agat imaginē sui in speculuz obiectū. vel tanq; pictor. aut scriptor si agat i tabulā. put etiā Boet⁹ in suo de cōsolatōne metro vno cōmemorat ¶ Dixerūt rursus aliqui q̄ hec actio intelligētiarū/ fit libere in spm̄. nūc ad hoc cognoscēdū nūc ad illō. Alij naturali necessitate id fieri cōtendebāt. ponebāt tm̄/ q̄ dispositio spūs. prout abstrahit mag⁹ aut minus a carnali⁹ vinculis. et carcere ceco corpis. iuuat plurimū vel ipedit/ radiosos hos influx⁹. Sic saluāt magicā naturalē. sic ꝓphetica illūiatōem. et ita de plurimis. Sic imaginati sunt Auicē. Algazel. Alkind⁹. et nonnulli ꝓpianorū doctorū. ponētes aīam illustrari quaq̄uersum Et hoc posuerūt aliqui fieri p liberā cōuersionē spūs/ ꝟm duplicē faciē suā. nūc ad supiorā nūc ad inferiora. ¶ Aristo. vero nullū posuit nisi ab infimis fieri ꝓgnitōz vel affectōz originati et imediate. quē isecuti sunt cōes doctores catholici dū loquūt de statu nature destitute nec eleuate p rapt⁹ aut illustratiōes miraculosas. sicut dicit petr⁹ q̄ nō hūana volūtate allata est aliq̄n ꝓphetia. Rapt⁹ āt vel extaſ apō deuotos tūc iō oz fieri dū illustrat spūs immediate de sursum q̄ ꝓter naturalē cursum vite pñtis hoc euenit.

Considera. XVIII

Ossiões spūales iuuant plurimū vel ipediūt ab innata ꝓplexiōe corpali Autorisauit plato q̄ aīe ipsi quūt corpa. ñ q̄dez naturali necitate si ad spūm liberū fiat aspect⁹. sz q̄dā inclinatō/

ne.prout corp⁹ ipm summistrat aie tanq̄ instrumentū. ¶Cōstat enī q̄ ad instrumentorū varietatē/ ꝓsurgit in opatōnib⁹ facilitas maior vel difficultas. ¶Videmus itaq̄ circa mechaicas artes q̄ faber alr opatur cū instrumēto quadrato.aliē cū acuto. aliter cū hebeti. Sicut scriptor vl pictor. Sic erit suo mō de varia cōplexione mēbrorū z de his que mēbris ipsis subseruiunt.vt sunt spūs corporei.tā radicales q̄ fluētes vt est ꝓterea sanguis qui est cōis materia ram mēbror⁹ q̄ hmōi spirituū. ¶Circa quod oportet attendere iuxta traditiōem medicor⁹ q̄ sanguis subtilis z clar⁹ in substātia/tempat⁹ vero in q̄litatib⁹/ disponit ad gaudiū maius vel min⁹ fm q̄ntitatē talis sanguis qui generat spūs splendidos atq̄ tpatos ¶Sanguis autē clar⁹ z subtilis z calid⁹ a dominio (qualis est sanguis corpor⁹ in quib⁹ color rube⁹ dñat) disponit ad velocissimā iram.cum sit velocis inflāmatōnis.et mot⁹.sz ira hec/modicū est durabilis.cum oīe subtile z tenue celeriē resoluat: ¶Si vero sanguis fuerit subtil⁹ z clarus sed frigid⁹ qualis est in corpibus in q̄b⁹ aquositas naturalis fleumatis dominat.inclinat ad timorē z pusillanimitatē. q̄ a q̄busdā vocat cordis debilitas. Et hoc est qr spūs a tali sanguīe generat⁹. est modic⁹ frigiditate impediēte suā generatiōnē Est etiā grauis z pax⁹ inflāmabilis ꝓpter frigiditatē z humiditatē. ideo supest vt sit ineptus calefacere cor z ab exteriori moueri/ꝓterea neq̄ ad irā neq̄ ad gaudium neq̄ ad audaciā/ p̄t inclinare ¶Sāguis autē grossus z calidus si fuerit niger aut tenebrosus z ineq̄lis grossiciei q̄ turbidus appellat qualis est sanguis corporū in quib⁹ color appropinq̄ns fini adustionis dñat/disponit ad tristiciā ꝓpter tenebrositatē spirituū.z ad irā ꝓpter calidi tatē ipor. Disponit insup ad ptinaciā vl firam irā. ꝓpter eor spissitudinē vel grossiciē. Delet enī tarde nimis. forma eis impressa.z a corpe tarde dissoluūt ¶Si vero sanguis fuerit grossus z calid⁹/non tñ turbid⁹. q̄lis inuenit in corpib⁹ hūanis cor tpatū z epar notabilr calidū atq̄ siccū sed lōge amplⁱ⁹ siccū z vtētib⁹ dieta mediocri/vel in corpib⁹ tpatis q̄z sanguis forti exercitio calefact⁹ z inspissat⁹ nondū cepit aduri z denigrari/ nō disponit ad tristiciā sed ad cōstantē audaciā.quā quidā vocāt fortitudinē cordis/disponit q̄z ad mediocrem irā qr leticia frāgit eam cū ad eā sint magis proni q̄ ad tristiciā. Sz si et vehemētissimis causis ira fortis excitet.in talibus tarde sedat ꝓpter grossiciē seu spissitudinē p̄dictor. ¶Sāguis autē grossus et frigid⁹ nō tamē turbid⁹/qualis est in corpib⁹ hūanis cor tēpatū z epar siccius z frigidius temperato sed magis siccū q̄ frigidū. vt vtentib⁹ dieta generatiua de se mediocris sanguinis.reddit hominē mediocrē in oīb⁹ accidentib⁹ animi.vt nō magis sit pron⁹ ad hoc q̄ ad illud. Sed in tātus differt ab his quorū sanguis est tpatus.q̄ niā ex dispositiōe sui sanguinis est solid⁹ siue constās in inchoatis propt grossiciē spirituū suor. ¶Si vero sanguis sit grossus z frigid⁹ z turbidus/sicut in habētib⁹ epar eq̄liter frigidū z siccū tpato. vel amplⁱ⁹ frigidū.z vtētib⁹ his q̄ generāt hmōi sanguinē/disponit ad celerē z permanētē tristiciā z ad lentā vel tardā irā. Sz si excitetur ira ex forti causa/ nimiū pseuerat. et inclinat ad odiū vel ad rancorē. Fortitudo tñ ire istorū/ minor est q̄ in bōnibus grossum z turbidū atq̄ calidū sanguinez Sed maior q̄ in bōnib⁹ ipm subtilē. propter qō naturaliter odiū inueterat in istis. ¶Ecce q̄ fm ista z silia/sumūt medici signa complexionū.z attribuūt alias cōditōes sanguineis.alias colericis alias flecmaticis.alias melancolicis.

Consideratio XIX

Passiones spūales solent immutari. mediate tamē z dispositiue/per actionē q̄litatū primar. ¶Subsequitur hec cōsideratio ad declaratiōez precedētis. Fā varia dispositio sanguis atq̄ spirituum/causat principalr a multiplici actōe qualitatū primar. Sumam⁹ ātꝑ manuductiua declaratōe p̄dictor exēplū qō in ebrijs quotidie cōspicim⁹ Constat enī aliquos prius q̄ vino se repleuerit/ tēperatos esse z sedatos in affectōibus/qui post vinū abundāter sumptū. trabūtur/ hi ad irā vehementē.hi ad tristiciā melancolicā.hi ad leticiā effusaz.hi ad spem. hi ad timorē.hi ad audaciā.hi ad odiū z indignatōem.hi ad benignitatē z amicitiā Cur ātꝑ fit hec tāta varietas: nimir. qr variatur accidētalis dispositio sanguinis z humor⁹ atq̄ spirituum/ ex actōne vini et

qualitatū suaꝝ. ¶ Quo circa facile est ꝑ pendere/quantū opetur hec vel illa com plexio fixa quodāmodo ꝛ permanes/si in accidētali ꝛ transeūte dispositōne corꝑis. dissimilis tam cꝫ subita et potens opatio subsequaꝫ adeo quidē/vt si videris ebriū ꝑi⁹ sobriū. fere dicere possis. hic vtiꝫ nō est ille. ¶ Deniꝫ quantū prosit in mora li negocio cognoscere/tales passionū ori gines/tam apud seꝫ apud alios/vel cor rigendos vel docēdos/nō opositum est ad uertere. cū nō eadē videaꝫ ebriꝰ ꝛ sobriꝰ fm pho⁹m. aliterꝫ proinde sint ad deuotō nem ꝛ virtutē inducēdi/sicvel sic affectati Quod vtiꝫ vidit sapiēs mulier abigail/ que nabal nō nisi postvinū digestū ꝑmo nuit. Hoc insup lucidissime tradidit op tim⁹ moraꝫ artifex gregori⁹ i suo pastorali

℣ Consideratio. xx.

Passiones oīes. ꝑ imaginatiuam ꝑ virtutē. solite sunt vel intendi no tabiliter vel minui. Et hic insere mus de reliqs originib⁹ ipsarū passionū. ¶ Itaꝫ quantā vim habeat virt⁹ imagi natiua tradūt phantes ꝛ medici/ ꝑ experi entie libꝝ edocti. Dicūt enī ipam habere virtutē regitiuā ꝛ imutatiuā toti⁹ corꝑis ¶ Quod vt facilius innotescat/suppona mus ꝓio cū pho ꝙ species seu forma rei/ vel eius fantasma seu imago: habꝫ vim al terandi ꝓportionabiliter vel agendi/ sicut habet res cui⁹ est imago/quēadmodū spe cies ignis hꝫ vim calefaciendi. species ni uis infrigidādi. Non tamē in eqli gradu ad rem ipam. ¶ Supponam⁹ ꝓterea ꝙ spūs aialis/delatiuus est formaꝝ seu spe cieꝝ. sicut aer recipit spēs colorꝫ vl' alio rū sensibiliū Et he species licꝫ nō sint sen sibiles in aere. faciūt tamē sensibiles ipres siones in corꝑib⁹ dispositis. sicut species colorꝫ/causant imaginē in speculo. Sic imaginatio turpis figure/recipit in spiri tibus. ꝛ deferꝫ ꝛ facit in semine deciso tēpe talis imaginatōis/notabilē effectū turpi tudinis. sicut imaginatio ethiopis assil'a tionem inducit ad ethiopē ¶ Dec ām dela tio forme imaginate ꝑt fieri dupl'r. Uno modo ꝙ ipamet forma moueaꝫ et deferaꝫ ad motuꝫ sui subiecti. sicut si sal liqfiat in aqua deferꝫ ꝛ exꝑādit ꝑ aquā. Alio modo fit hec diffusio/ꝑ radiatōem ipius forme imaginate. que hꝫ vim suiipius diffusiuā ꝛ causatiōem aliaꝝ specieꝝ ex seipsa sicut luꝝ causat lumē. qō causatū potest ꝓduce re aliud lumen. ¶ Supponam⁹ insup ꝙ delatio taliū formarū ꝑ spūs/ potest ꝓpue nire vsqꝫ ad sensus exteriores. quo casu si et i sensib⁹ exterioribus talis sensatio suo mō. qualis fieret si ab extrinsecis obiectis moueret ¶ Hanc causam reddūt aliq̄ cur dormientes exercēt opa vigilantiū. Cur eti am maniaci ꝛ aliq̄ melancolici/ credūt ea videre vel sentire extrinsecus/ que nō nisi intrinsecus certū est fieri. Hinc euenit vt dum homo est in tenebris et timet/putat se quādoqꝫ videre imagines terribiles. vl' audire sonos horrēdos. quēadmodū me lancolici etiā in pleno diei locis lucidis/ patiunt talia. ꝓpter tenebrositatē spiri tuū. quos horret quodāmō ipsa aima vel virtus imaginatiua Et hinc semꝫ tristes incedūt. qz causam tristicie sue/ secū ferūt. ¶ Dec est ratio cur aliqui timēt nō timē da. Cur in suspitōes mirabiles ꝛ falsissi mas cadūt. ita vt credāt se aliqñ queri ad mortē. vel ad incarceratōem vel spoliatō nem. ꝛ inde fugiūt/ nemine ꝑsequēte. tre pidātes timore vbi nō est timor. Cognoui talem tpe meo q̄ ingeniosissim⁹ erat et peritus valde in medicina. qui tandē fu git in nemora occulta/nec vltra cōparuit Sic aliquis estimabat se gallum. ꝛ more galli cantabat Alius murilegū. ꝛ sub lectꝫ mures querebat. Alius imaginās se ha bere cornua in fronte/verecūdabaꝫ quoti enscūqꝫ videbat se inspiciꝛ frontē tegebat Ali⁹ imaginās se notari de infectiōe lepre vel de morbo caduco/ oēs fugiebat ꝛ tre pidabat aspect⁹ ꝛ fmones. Ali⁹ imaginās se habere pedes ferreos/calcabat validissi me sup terrā Alius ambulare nō audebat fantasiās pedes suos eē vitreos Sic sal uāt expositores aliqui quō nabugodono sor ꝑmedebat fenū sicut bos. ꝛ cū feris ha bitabat. qz se bouē esse fantasiabaꝫ. Sic asserūt medici ꝙ imaginatio facit casum ꝛ mortē inducit. Et hāc virtutē vsqꝫ ad hoc eleuare voluerūt aliq̄. vt ꝑ eā mirabiles i ꝓressiones fierēt in elemētis ꝛ in reb⁹ extrin secis. vt ꝙ ad imagiatōz alic⁹ (sicut refert auicēna) cadat camel⁹ Talia sunt inūera bilia. Nā infinite sunt spēs hmōi fantasia rū vel melancoliaꝝ fm traditōz medicoꝝ. Dicti⁹ furores appellat vel insanias/ deducēs ex hoc oēs horres in aliq̄ stultos

esse. Mille puellaꝝ inquit puerorū mille furores. Et in ecclīastico dicit q̄ stultorū infinitus est numer⁹ ¶ Hec autē consideratio docz q̄s saluberrimū est/assuefieri vt anim⁹ noster/a fantasmatibꝫ quantū possibile est fieri/se denudet z auertat in exercitatōne sua. Quod qualr fieri habeat tetigim⁹ alibi in tractatulo de practica theologie mistice. consideratōe vltima ¶ Rursus apparz q̄s piculosuz sit homini dimittere se nimis labi z pfundari in imagies vel fantasias preserti viciosas z circa pitura. sempq̄ labētia. vt sunt beneficia honores z diuitie. Nam cū generent habitus ex actibus freq̄ntatis. z habitus causent. naturaliter fit. vt ponderi sue inclinatōnis/ sic immutēt imaginatiuā virtutē. z ex consequēti totū hominē/q̄ necessitate quedā trahit homo velut bzutū. vt quēadmodū fit in ill'quos p̄s bestiales appellat. Sic vtiq̄ verū est. q̄ ois imaginatō pfundata habet suā insaniā vel ebrietatē z quasi demoniacā passionē sicut dicit. Origenes. Ledit quoq̄ notabilr seu quertit totalit iudiciū rōnis. patz in philocaptis/ patet in ambiciosis. in auaris. in inuidis. in impatientibꝫ. in quibꝫ verificat illud pueri bum. Furor fit lesa sepius patiētia. ¶ Ita demū puenit vt dimisso vocatiuo casu/ q̄ venirez introire i domū dei necesse est. qz nemo sibi assumit hūc honorē sed q̄ vocatur a deo sicut aaron: alij p noiatiuū casuz alij p gtm. alij p accusatiuū. alij p ablatm. cōtpati passionibꝫ querāt ascēdere ¶ Addam⁹ ad hec cōcursum multiformē flexū z reflexū quē hūt in potētijs cognitiuis ipse imagines vel fantasmata vel spēs adiuicē z cū habitibꝫ z passionibꝫ inde sequētibus i potētijs affectiuis. itavt nō sit dubiū quin mirabilioz varietas inde resultz q̄s sufficerz causare simplex aliq̄ imago talis. vel fantasma vel passio sequēs. ¶ Si fuerit cōcursus ordiat⁹ vt i virtuos. nemo dubitauerit q̄ noziak iñ suauissima z mirabilis armonia/ veluti citharedorū multorū citharisantiū in citharis suis quā ipsa inhabitatrix sapiētia delectatur audire Alioq̄n resultat horrenda prorsus z amarissima tumultuatio tāq̄ maris refrāgentis in se z ad cautes/ fluct⁹ suos. Puto nō ob aliud dixisse ꝓphetā. cor impij tāq̄ mare feruēs ¶ Deniq̄ sicut dixim⁹ de imaginatiua virtute. ita ꝓportionabilr suo mō traducere possum⁹ ad potētias supiores nō organisatas q̄ sunt ratio z spūs. q̄uis ad actus istaꝝ potētiaꝝ nō sequat de per se corporis immutatio. quēadmodū virt⁹ imaginatiua mutat illō. fit tñ/ vt actuata vehemēter ipsa rō/ rapiat ad se quodāmō potentiā imaginatiuā z ab actu suo suspēdat eā. Sicut ipse spūs silr actuat⁹/ rapit ad se rōez z imaginatōem. vt nesciat q̄ huiusmodi est. an in corpe vel extra corp⁹/ ea quevidet intelligat. Rursus fit aliqñ redūdantia supiorū baꝝ potētiaꝝ in inferiores quēadmodū beatitudo anime/ redundabit in corpus z dotabit illud.

Consideratio XXI

Passiones triplices spūales z rōnales z aīmales/ reddūt in virtuosis psalteriū decacordū cū cātico in cithara. Spūs enī (si quadā appropriatōne loq̄mur) psallit, ratio cantat. sensus citharisat ¶ Videam⁹ i primis de psalterio mistico. qō ad exemplar cordis sicut et citharā ars ipsa fabricauit. Hoiem⁹ ergo corpus seu lignū nostri psalterij vim affectiuā supiorē. in qua tot corde sonabiles extense sunt/ quot sunt veritatis assertōes vt q̄ deus pat noster est. q̄ deus in celis est. q̄ deus est iudex iustus. z ita de reliquis quasi digito aliq̄ studiose meditatōnis Sed ne q̄d nimis/ spūs hz plectrū discretōis. q̄ tendit z remittit cordas sentētioseveritatis ¶ Rursus corde tales debito moderamīe tense z pcusse. reddunt sonos varios fm varietatē passionū. itavt amor q̄ est generalis z radicalis passio stabiliat pro tenore. Porro decē reliquе passiones. efficiūt decē sonos alios principales de sonis enī lateralibꝫ et appendicijs/ nō est numer⁹ sicut nec de huiusmodi passionibꝫ ¶ Constituam⁹ si placet pro manuductōe exemplari. psalteriū aliqō decē cordaꝝ ex decē oratōis dñice sentētijs. sic ex decē preceptis iuxta imaginatōem Augustini vel ex alijs scripture locis fabulari potuerat. Primā cordā sumim⁹ ex hoc nomine pr̄. z hec appellat patnalis adoptio Secūdā in hoc noīe noster. que appellat fraternalis assotiatio. Tertiam⁹ tertiā cuz dicit in celis. hec est dei exaltatō. Quartam⁹ alias septē iuxta septē petitōes. q̄ sunt Dinini nois sctificatō. sanctificet nomē tuū

Dei dominatio. Aduenīat regnū tuum. Uolūtariū diuine ⁊ hūane tū vnitio. fiat voluntas tua sicut in celo ⁊ in terra. ℘pria defectio. panē nostrū quotidianū da nobis hodie. Debitorū multiplicatō Et dimitte nobis debita nostra Tentatōnū inuasio. Et ne nos inducas in tentatōez. Mali eterni notatio Sz libera nos a malo. ℘cute cordā primā digito studiose ⁊ attēte meditatōis/ illa reddet sonitum amoꝛis dei. ℘cute cordā scōaz illa reddet sonū amoris proximi ℘cute cordā tertiā illa reddet sonū constātis audacie. ℘cute cordā quartā illa reddet sonū zeli ⁊ ire in ꝓbanātes dei nomen. ℘cute cordā q̄ntā. illa reddet sonū spei sctē ℘rro corda sexta dū tangit/ sonat dilectiōem atq; leticiā. Corda septima. desideriū ⁊ p̄secutōz. octaua dolorē ⁊ odiū. Nona fugā ⁊ horrorē. Decima timorē ⁊ de suis viribꝫ fidētibꝫ desp̄atōem ℘otuerāt hec latio/ri sermone deduci. Joñdendo q̄ etiā corda prima q̄ est p̄nalis adoptio si tangat sapiēt/ digito sancte meditatōis /apte reddit sonū quemlibz virtuose ⁊ spūalis affectōis. Sic rursus in alia q̄libet (q̄uis nō equa facilitate) repies/ vt sit sonꝰ tuus mlt/tiplicatus sup numerū ℘ Ex qua resonātia fit. q̄ cadūt ⁊ recedunt maligni spūs vicioꝝ tanq̄ citharizante dauid. desinat ne quā spūs exagitare saul. ita vt cuilibz decem sonoꝝ principaliū/ possit aptari vna ex transgressiōibꝫ decē preceptoꝝ. ℘ Addam⁹ ad hec q̄ dū meditatio nostra fertur sup hmōi cordas sentētioseveritatis. ⁊ ad reddendū sonoritatē religiose affectōnis seu passiōis. Fit hoc aliq̄n per rōnes sumptas eternas/ ⁊ ex p̄mis sapiētie p̄cipuis ⁊ tunc reddit sonꝰ in psalterio tanq̄ de supnis. Fit hoc aliq̄n p rōes sumptas ex affectibꝫ ⁊ sensualibꝫ exp̄iētijs/ ⁊ ita resultat sonꝰ in citbara tanq̄ ex ifimis. Fit hoc aliq̄n p rōnes sumptas ex deductōe conclusionū p principia p̄ria: vel p rōcinatōz ab effectibꝫ ad causas suas sumptā. ⁊ ita redditur canticū iocundū velut in gutture ⁊ fauciꝫ rōis. ℘ Sic psallim⁹ spū ⁊ mente cantam⁹ in cordibꝫ nostris cantica domi. Sic citharisam⁹ mortificatis quodāmō ⁊ p disciplinā desiccatis. alioq̄n nō eēt psalteriū iocundū absq; hac citbara. Sic optabat psallere. canere ⁊ citharisare q̄ dicebat. Exurge psalteriū ⁊ citbara exurgā diluculo. Sed q̄d p̄cor est. exurgere dīculo? puto q̄ est ad primos grē contēplatiue radios splendētes p aīe regionē protin⁹ erūpe ⁊ velut ex sentētia dicere. bonū est cōfiteri domino ⁊ psallere nomi tuo altissime. mīsticis modis dictis Ad annūciandū mane pspitatis misericordiā tuā et veritatē tuā p noctē aduersitatis Jn decacordo psalterio cū cantico in citbara

Cōsideratio XXII

Oct vltima.

℘ Assionales ꝓmones/ assumi p̄nt vt inducātur boīes ad virtutē. veritate tamē ⁊ discretōne semper obseruata ℘ Laudat Aris. in rhetoricis illa iudicia apud que prohibenk dici sermones passionales. ⁊ vbi veritas nuda ꝓponi iubet. Recte id quidē. si nulla ex pte iudex quereret aliūde diuerti a tramite recto iusticie. quē admodū si nullos vnq̄ fieri p̄tingeret paralogismos. ars de sophisticis ⁊ elencis frustra esset. Sed cū psuasiones passionales quotidie fieri cernim⁹ aduersus veritatez. tam per nosipsos in quibꝫ habitāt hmōi passiōes ex corruptela pcti q̄p alios. q̄s prohibuerit (sicut arguit augustin⁹ q̄rto de doctrina christi.) quis inq̄ prohibuerit eloquentiā seu psuasionē rhetoricā inducī licere. p defensiōe veritatis ⁊ pro sua in cordibꝫ humanis plātatōe. vt libēter et obedīēter audiat veritas aduersus pallia tam ⁊ fucatā falsitatē? ℘ Addim⁹ in consideratōe. q̄ veritas tamē ⁊ discretio/ semp obseruetur. Male enī p veritate certaz falsitas q̄n nō sunt faciēda mala vt bona eueniant. Sil'r nec asserēda falsa sunt/ vt veritas cōfirmet. Proinde si mouere q̄sieris aliquē p sermones passionales nō obseruata discretiōe. nihilomin⁹ magis esse/ceris. q̄z si equū velocē stimules ad curendū sine freno Sicut enī discretio/ sine passionali iacet. sic affectio sine discretōne p̄cipitat. Qua in re placet attendere quas industrias obseruat discretio Discretō ꝓmittit sepe passiones aliq̄s vicioſas succrescere. dū plantādis virtutibꝫ curā impēdit. Docet quippe eā/ ꝓbola euangelica de nō extirpandis p̄o oī tēpe zizanijs. ne simul eradicet ⁊ triticū. Raro enī vel nunq̄ germinat in nobis triticū virtutis/ sine zizanijs aut paleis alicui⁹ vanitatis. p̄sertim cū primū necesse sit eē illō q̄ aiale est ꝑm

aplm deinde illud qō spūale Videriṅt ergo q̄ indiscrete se habeāt eruditores puerorū vel aliox aīaliū boīm/qui pax differunt in moribꝫ a pueris/si protin⁹ eos q̄/ sierint exuere ab oīi passiōe viciosa. eos velut ad spūalem senectutē subito puebere contēderint. Si demū sine ordine z tē/ pē zelus eorū. non fm sciam implacabili feruore imo furore passionē oēm pseq̄ moliatur. Ampli⁹ vero pmittit discretio passiones aliq̄s germinare vel crescere/nō qz placeant aut pulcre sint/sed ne deteriores inualescant passiones. sicut retundit clauus clauo. z dolor est medicina doloris. Sic eni respectus humane laudis/vel timor infamie/vincit aliq̄ turpiores adulterioꝛ z stupꝛoꝛ z rapinaꝛ aut alioꝛ huiusmodi flagitioꝛ/opatōes Sic tolerabilius est pmittere diuisionē odiosam fieri inter q̄sdā psonas/q̄ impudico se amore ꝓmaculent. Sic ad felicē reipublice mistratōem/inducūtur ipsi prīcipes aliq̄ p fame repꝛomissionē. Sic ad lrās cognoscendas pdest pueris emulatio quedā (lz viciosa) vt socios exuperēt. ¶ Rursus discretio sicut pmittit passiones aliq̄s vitupabiles sic aliq̄s laudabiles: psertim feruidas z sublimes q̄q̄ cessat inducere. si interioꝛē exitū. eas versum iri cognouerit Utputa si parere sibi. si frenum suum pati postea recusaret. Non enī pūtia tātum/mō spectare satis hz discretio sed rerū exitus prudēter ipsa metit. Nihil q̄dē sublimi⁹ sed nihil piculosi⁹ z rentatōib⁹ magis expositū/q̄ ambulare pviā affectōis amorose dū vehementiā in se hz. sic amoꝛ vti. z d. t. vehemētissima est passionū ¶ Postremo placet ipsi discretōi. sobria mens z modesta. si tū solicita est ambulare cum deo suo. p viā mādatoꝛ suoꝛ. z hoc via regia. a patribꝫ trita. tanq̄ si iumentū sit apō deum. tanq̄ pterea sit asina quā agitat iesus in hirlm. Plus inq̄ placet tal' q̄dā rudis mens. z arida terra sine aqua/q̄ si reiecto freno discretōis/q̄reret ductu pꝛioꝛ affectuū in mirabilib⁹ sup se p pꝛupta mōtiū ꝓtēplatōis. p altaz sublimis sapīe. p desideria flāmantia q̄b⁹ accendit felicit q̄dē si discretōi sp inheserit/saluare se in mōte et illic/despectis imis iubilare deo/ in decacordo psalterio: cū cāntico in cithara z cuz ꝑphā abacuc dicere ex sīa. sup excelsa mea deducz me victoꝛ ī psalmis canētē Finit

Carmen ad Petrū ꝑ

de alyaco Cameracen Cardinalē quō bec vita quoddā somniū est.

O Petre quē totū froneſis repleuit
p Somniū cur nō miserā vocem⁹
Pluriū vitā: an caret sopore
Coꝛ vigilantium:
Non caret/nā quas aliunde somni
Tradimus causas/nisi q̄ recludit
Missa de coꝛde cerebꝛi meatus
Fumida nubes:
O quis z quantus varius frequensq̄
Fumus occursans modo vel recursans
Occupat sensus vigiles abintus
Idola turbans
Ebꝛij testes/varijs homo fit
Ebꝛius causis/pꝛout appetentum
Passio sese/vehementer alto
Coꝛde profundat:
Nonne vesano furiūt amore
Plurimi sic dat odium vel ira
Liuoꝛ aut zelus vel opum cupido
Gloꝛiavana.
Errꝛ hinc in vi stolidus resultat
Estimatīa/species quod intro
Res quasi veras capit/ac ineptum
Judicium fert:
Somniās crebꝛo vigil esse credit
Disputat versusq̄ facit/reflectens
Se super/dicit vigilo nec erro
Somniculosus.
Soluitur somnus quid eum fefellit
Conspicit/vultis simili carere
Deliramento/viciosa primū
Passio cedat.
Uana virtutum simulacra fingit
Passio/nunquā bona iudicatrix
Fert suam pꝛauus frenesim/videbit
Liber ab illa.
Liberat clamoꝛ/melius monentum:
Soluit letargum/reuerisa cessat/
Pena si detur/sinevel furoꝛis
Tempoza labi
Sortis humane miseratus esto
Suauis interpres/ratio vigoꝛem
Seruat in paucis/habet hinc minoꝛem.
Culpa reatum.

Explicit.

Incipiūt capitula

huius opusculi de monte ꝓtemplatōnis.

Causa quare de materia tam alta cõscribit gallice potius q̃ latine z simplicibus et illiteratis potiꝰ q̃ doctoribus.
2 Litteratura z magna sciẽtia non est omnino contemplatiuis necessaria
3 De duobus hominũ generibus z q̃ habiliores sunt ad contemplatõem
4 De duobus modis contemplatõis vno in scientia. alio in affectu.
5 De magna differentia inter sapientiam et scientiam.
6 Q̃ nullꝰ dẽat dici sapiẽs nisi sit bonꝰ
7 Quomodo simplices z idiote pñt peruenire ad sapientiam per exẽplũ a simili
8 Que sunt opera per que deus perfectius cognoscatur.
9 Continuatio breuis seu epilogus predictorum.
10 Q̃ amor dei principium est et finis vite contemplatiue.
11 Qõ amor mũdi prio est remouendꝰ
12 Qualis sit pena in dimittẽdo amorem mundi.
13 Quomodo aliquis possit amittere amorẽ mundi per exemplũ ostenditur
14 Qõ legere aut audire sanctorũ: aut sanctaꝝ vitas prosit ad contemplatõem.
15 De angelorũ suffragijs z aduersitatibus atq̃ generibus aliquoꝝ hominũ p speritatem vel aduersitatem habentium.
16 Incipit loqui de scala cõtemplationis dei cuius tres sunt gradus scz humilis penitẽtia. locus secretꝰ cum silẽtio. fortis pseuerantia vt beatus Bernardus ponit super Cantic. cantic.
17 Quomodo a labore actiue vite incipi debet vita contemplatiua.
18 Gratia singularis aliquibus collata/nõ est ab oñibus imitanda. Et q̃ multi oppositum facientes sunt decepti
19 In quo cõsistit pfectio vite cõtẽplatiue p similitudinẽ amoris mũdani declarat
20 Qualis sit amor dei quem contemplatiuus habere debet.
21 De secundo gradu contẽplatõnis z duro conflictu ibidem existente
22 In quali statu sit contẽplatiuus in secundo gradu contemplatõnis.
23 De duobꝰ modis silẽtij z solitudis.
24 De naturali secreto.
25 Quomodo corpus ꝓtemplatiui debeat ordiari z de impedimẽtis aduenientibꝰ
26 Disputatio quomodo vita contemplatiua sit proficua z primo sibiipsi.
27 De profectu magno quem contemplatiui alijs afferunt.
28 Qõ nõ sit superbia tendere ad vitaꝫ contẽplatiuam ostendit per exemplũ.
29 De excellentia contemplatiui super actiuos.
30 De necessitate gratie dei ipsi contẽplatiuo.
31 Qualiter anima in contemplatõne dicit eleuari super corpus z quodãmodo ipsum deserere z efficitur simplex z vnica
32 Memoria libri magistri Richardi de sancto Victore de contemplatõne.
33 De tertio gradu contẽplatõnis. z similitudines quedam naturales.
34 Quomodo fortis pseuerãtia necessaria est cõtẽplatiuis declarat p exemplũ.
35 De impedimẽtis pluribꝰ ne possit quis montẽ contemplatõis ascendere.
36 De quibusdam adhuc alijs impedimentis in via ista.
37 Quidam modi meditandi qui possunt seruari in contemplatõne.
38 De modo contẽplãdi quẽ beatus bernardus tenuit in principio.
39 De alio modo meditandi per exemplum mendicantis.
40 Cõmendatio istiusmodi contẽplationis ranq̃ securi vtilis z leuis.
41 De modo se vsitandi in contẽplatione ꝑm istũ modum.
42 De trib9 dei iudicijs añ oculos mẽtis reuocãdis pro materia cõtemplatiõis
43 Quõ quidã deficiũt in pseuerantia fortꝰ et ideo in contemplatõne modicum proficiunt.
44 Quedam imaginatio montis cum tribus tabernaculis sine babitaculis scilz fidei spei et charitatis.
45 De tribꝰ modis quibus gratia dei detur.

Prologꝰ in tractatum eiusdẽ domini Jobis de Gerson Cãcellarij parisien. de contẽplatõne ex gallico in latinũ translatũ.

Capitulum primũ

Causa quere de materia tam alta conscribit gallice z simplicibus z illrãtis.

Mirari nonnulli fortasse poterūt ac querere proinde cur de materia tam sublimi. puta de vita cōtemplatiua scripserim tractatū p̄sitem/idiotis simplicib⁹q̄. videlz sororibus meis. ac etiā lingua materna gallicana. z nō potius sermone latino. ip̄ scientia ampliori imbutis. cum ista materia ad illōs fatos simplices q̄ nō ptineat. ¶ Ad qō ego inquā. Quia enī in libris varijs doctoꝝ sctōꝝ/de vita p̄tacta subtilit tractat. vt pote a sctō gregorio in moralibus necnō a beato Bernō. sup cantica. Item a Richardo de sancto victore. z a q̄pluribus alijs. ad dicta quoꝝ/eruditi sciētijs/ confugiū facere p̄nt. idcirco talib⁹ scribere talia supsideo. Sz est secus de simplicib⁹ z illitteratis p̄sertim sororib⁹ meis/q̄bus p̄sentia conscribo de materia contēplatōis. latinos sermones intelligere nō valentib⁹. Et cum dicat ap̄lus q̄ mulier innupta et virgo. cogitat que dñi sunt/vt sit sctā corpore z spū. que autē nupta est. cogitat que sunt mūdi/quō placeat viro suo. Jō vtilius z cōuenienti⁹ me cōpilare z scribere nō posse iudico dictis meis sororib⁹ (que dei gratia p̄idē absq̄ matrimonij vinculo viuere proposuerūt) q̄ quōz ipse deo placere poterint eidē famulando cōtinue. eūq̄ amando z honorādo. Nec eaꝝ me simplicitas ab ope illo retardare b3. cū ēm intellectus sui capacitatē/velim p̄cedere. quez in eis expert⁹ sum. nihil incōprehensibile dicturus aut difficile.

Capitulum. II.

Jlitteratura magna et scīa/ non est omni no contemplatiuis necessaria.

Quāuis autē copia sciētie z lrātura eruditioq̄ legis diuine ac sacre scripture. nō modicum ad apicē contēplatōis volare cupientib⁹ p̄stet amminiculum. nihilomin⁹ idip̄m interdū obest ml̄tū pluribus. nō quidē ex se. sed occasiōe inflatiōis ex sciētia p̄uenientis z accepte. Impossibile autē est/ad verā contēplatōem. alio itinere q̄ p humilitatē p̄uenire. sicut dicit ap̄lus. Si q̄s inter vos videt sapiēs esse in hoc seculo. stultus fiat vt sit sapiēs. hoc est. intellectū suū humiliet. stultum se reputās respectu diuine sapiētie. puta nō valens comp̄hēdere dei iudicia atq̄ opa. Hinc est q̄ in contēplatōis acq̄sitōe/ plus sciētificis/viam ad eā perueniēdi nil tantū intercludit/q̄ q̄ se humiliare dedignant. scz eorū intellectū occupādo z summittēdo misterijs redemptōis dñi nostri. suisq̄ factis tam humilib⁹ z exemplis relictis. Et tamē p istud ostiū quod tā humile atq̄ bassum est/nō intrās fur est z latro i vanūq̄ laborat. Sicut dicit dñs Jn vanitate sensus sui/capite incedēs leuato in magna scz sui intellect⁹ reputatōne z sciētie sue. spernēs inclinari efficiq̄z vt pusillus. nunq̄ p hostiuz illud humile poterit introire q̄n potius offendēs abibit retrorsum. ad instar quorundā dñi nr̄i discipulorū. de quib⁹ scriptū est q̄ abierūt retrorsum. cū scz eū caperez intelligere nequerāt de sui corpis misterijs docentē ¶ Qua de re etiā accidit quosdā doctissimorū optasse/q̄ vtinā ad tātā scīaz nunq̄ p̄uenissent sed pot⁹ p̄mansissent in sua simplicitate/ quēadmodū matres eoꝝ sine lr̄atura. Nō rōne sciētie ex se q̄ scz p̄ficua nō esset. imo prodest multū p omnē modū/eavtēti bñ. humiliter z in dei grā. sed p̄uenit istud ex surreptōe supbie sicut dicit ap̄lus q̄ sciētia inflat. Accidit itēz ēm complexionē ac p̄sonaꝝ varietatē. Exprimur vinū optimuz obesse nō parum. febrib⁹ laborāti. Sicq̄ ensem furibundo. qui q̄ppe cū tali seipm mactet Videm⁹ etiā oculis egris. odiosaz esse lucē. que puris delectabilis. dulcis et amabilis est. Silr est de scīa. q̄ ipsa scilicz homini morib⁹ inordinato atq̄ indispositō. p abusum multū est damnosa.

Capitulum. III.

Qui ad contēplationē meliores sunt.

Jcut dicit beatus gregor⁹ vi. moral. sunt quidā natural⁹ aut ex cōplexione vel consuetudine/ad exteriora occupatōes q̄ terrenas ita inclinati q̄ ad contēplatiōez se eleuare nequeūt ml̄to autē habiliores reperiūtur ad vitam actiuam. Jō si ad oppositū niterētur. in magnos inciderēt errores z blasphematōes. Tanto ei deteriores cordis tumult⁹ tolerant quāto eis licētius ad cogitatōnes vacat. Jdeoq̄ tales in actiua seipsos exercitare dñt ¶ Alij vero mētis sunt tā tranq̄lle z ociose. vt si eos labor occupatōis excipiat in ipsa opis inchoatōe succūbant. sz delectabiliter viuūt in considerātiōe operū dei vitēq̄ celestis. z hec ruminātes atq̄

rota humilitate de sua salute meditantes. Et tales quantū valent mētes suas ab exercitatōe immoderati opis abstrahāt. Sepe enī qui deū contēplari quieti poterāt occupatōibus pressi ceciderūt. Et sic tles in opatōib exterioziby occupati plꝰ deficerent q̄s proficerēt. ¶ Sunt alij q̄ ex cōsuetudine aut per virtutē contēplatōnis vel dei dilectiōem excellentē aut certe eis a suis progenitoziby aduenit. vt sez habeant mentē habilem z quasi ambidextrā valentes se modo vni modo alteri se tradere vite quales esse prelatos decet. ¶ Modo accidit q̄ndoq̄ q̄ quidā clerici z litterati. sunt de statu primoz conditōe taliū. quare seq̄tur q̄ sepius ipsi errāt si se nimis profundis cogitatōib ingerūt. dimittēdo operationes z exteriozes occupatōes. Etiā euenit q̄ simplices psone: et illiterate sunt de alio statu. z conditōne alia. et tales secure pñt viuere in solitudine. z semp aut frēqn ter cogitare de eozuz salute/ sine alia occupatōne terrena. ¶ Jta ergo videtis manifeste q̄ psone simplices nō sunt repellēde quineriā eis est bñ scribendū de vita ista contēplatiua. ¶ Videmꝰ etiā z vidimꝰ per expientiā in sctis heremitis z in aliq̄bꝰ feminis q̄ plus profecerūt in dei amore p istam vitā contēplatiuā. q̄s fecerūt vel faciunt plures magni clerici. Ratio. qz ista vita melioꝰ adq̄rit p bonā simplicē humilitatem q̄s p litteraturā magnaz. Sicut dicit salomon de dei sapiētia q̄ ipsa gradit cuz simplicib. z cū eis est sermocinatio eius. Jdeo precipit alibi. Querite deuz in simplicitate cordis quia ipe est simplicissimꝰ z reperit per simplicitatem.

S Capitulū quartū.

De duobus modis contēplatōnis Uno in scientia. Alio in affectu.

Ad pro pleniore satisfactiōe ī ista materia/ cōsidero q̄ vita contēplatiua bz in se gradus z pres quarū vna est subtilioz alia. ¶ Et est vna talis que inq̄rit p rōnes fundatas in vera fide dei naturā z ipius essentiā z eius opa. Et valet ista contēplatio ad repiendū nouas veritates vel ad declarandū z docendū. aut etiā ad defendendū cōtra errozes z falsitates hereticoz z infideliū. Et de tali materia nō intendo loq̄ ad pñs. pertinet enī solūmodo ad bonos theologos. bene ī sacra scriptura instructos. non autē ad simplices. nisi esset p inspiratōem z miraculose ipsis data. sicut accidit in aplis qui erāt valde simplices z sine lrāturaz pluribꝰ alijs. Una alia pars contēplatōis est q̄ principaliter tēdit ad dei amorē z ad sapiendū suā bonitatē sine mgna inq̄sitōe clarioris cognitionis q̄s est talis devera fide que data est eis aut certe inspirata. Et ad hanc contēplatiōez pñt pingere simplices psone. in dimittēdo curas mūdiales. z in custodiēdo coz suū purez mūde. Et de tali loquoz in pñti. Et credo q̄ ista sit sapiētiaz contēplatio quam principalr btūs Dionī. in libris suis de mistica theologia edocuit. et est sapientia excellētioz z altioz quā possumus habere in hoc mūdo. que fuit ei reuelata per beatū Paulum apl'm. cuius ipse extiterat discipulus.

Capitulū quintū

Magna differentia est inter sapientiā et scientiā ſm doctores.

Magnā differentiā assignāt doctores sancti/ inter scientiā z sapiam z principaliter btūs Bern̄. Quia sciētia ptinet ad intellectū z q̄uenit isti soli. sed sapiētia ad affectū. Et iō ſm nomē suū sapiētia valet tantū sicut sapozosa scientia. qui sapoz respicit affectōem desiderīū appetitū z voluntatē psone istius cui inest. Et ideo potest in aliquo magna scientia vel cognitio esse/ in quo erit modica vel nulla sapiētia. Rō quia nō bz sapozez vel affectōem ad illō q̄ ipse scit. ¶ Et declarat p exemplū grossum. Pōt enī aliq̄s cognoscere mell' naturā. qz audiuit aliq̄n de tali narrare siue loq̄. vel etiā qz legit in libris de natura mellis. sine hoc q̄ q̄nq̄s mellis dulcedinē gustauerit. Jtez medici cognoscūt naturā infirmitatū. z sepe melius q̄s ipse infirmꝰ seu patiēs. Sed quantū ad sensum doloris/ clarū est ipsos infirmos plus scire infirmitates. nō p rōem ſz p expientiā. Sic suo mō. pt aliq̄s bñe materiā sciam vel cognitōem alicuiꝰ psone sine magna affectōe amoris vel odij cōplacentie vel displicentie ad talē psonā. Et ex alia parte pt aliquis capere magnā affectōz vel complacentiaz alicuiꝰ/ sine magna eiꝰ cognitōe. ¶ Videtis ergo q̄ ſm hoc possumus concipere z intelligere/ posse esse magnam sapientiā in aliquo. sine magna vel

clara cognitõne. ⁊ clarã ⁊ magnam scientiam seu ꝓgnitõz. sine mꝛta vel magꝫ sapia

Capitulũ sextum.

Nullꝰ dꝛ appellari sapiẽs nisi bonꝰ existat

Secundũ vsum loquendi cõiozẽ/ dicũtur cõiter aliq magni clerici theologi et ꝓphi habere scim vel sapientiã q̃ sunt instructi in ꝑdicta ꝑte contẽplatõis de qua locutus sum. Sed in tali contẽplatõne videntur posuisse phi felicitatẽ vel beatitudinẽ humanã. Sꝫ hoc dicere est minus rectũ ⁊ est abusus loquẽdi nisi tales clerici habeãt cum cognitõe eorum/ardentẽ affectõem per dilectiõem ad deũ ⁊ ad hoc qó facit ad eiꝰ amoꝛẽ. Et sine tali dilectõe ⁊ caritate/nõ potest eẽ posita ipsa felicitas in cõtẽplatiõe. nec fuit vnq̃ intentio Aristotilis alia. sicut ego teneo. Et qui aliter fecerũt/sunt ab ipso apl̃o reꝓbẽsi dicẽte. q̃ illi q̃ dicebãt se sapiẽtes hoc est habere sapiam/ facti fuerũt stulti: Et cãz assignat Quia cũ cognouissent deum nõ sicut deũ ipm glorificauerũt. nec sicut deũ amauerũt/nec grates ei reddiderũt sed euanuerũt. ⁊c. ¶ Sic ergo possumus videre quos veracit loq̃ndo dicere debeamus scientes vel habere sapientiam et q̃s non quantũcunq̃ literati exiterint

Capitulum VII.

Quomodo simplices ⁊ idiote possunt ad sapientiã ꝓtingere per exemplũ a simili

Cognitio vl scientia q̃ habet de deo perfectã ⁊ solã fidẽ/sufficit ad perueniendũ ad talẽ sapiam sicut dictũ est ꝓ amoꝛẽ dei/⁊ seruitiũ ⁊ eiꝰ honoꝛẽ ¶ Et videt mihi q̃ sicut dicit Aris. q̃ simplices ꝓ̃nt hr̃e felicitatẽ credẽdo hec que phi testificati sunt de deo ⁊ angelis ⁊ ponere ꝑ̃m hoc cogitatõem suã affectõem q̃. Per hoc cõcludo q̃ xpiani simplices/ bñtes fidẽ firmã de dei bonitate ⁊ ꝑ̃m hoc ardenter amãt/verius bñt sapiam ⁊ potius dñt dici sapiẽtes q̃s quicũq̃ alij lrãti/ existẽtes sine amoꝛe ⁊ sine affectõe ad deũ et sanctos eius ⁊ etiã plus placent deo tales magis q̃s alij. Et quod plus est tales literati sine affectõe/do displicibiles sunt. existentes sicut sal coꝛruptũ ⁊ sapiẽtes insatuati. Et ꝓz hoc ꝓ exemplũ grossum. Si pater vnꝰ habeat filios duos quoꝝ vnus nihil scit de secretis sui ꝑ̃is sed solũ q̃ sit pater suꝰ ⁊ q̃ totũ suũ esse ab eo habeat. et q̃ debeat eũ amare ex toto coꝛde ⁊ ei seruire ⁊ eũ honoꝛare ⁊ sic facit de tota sua affectõne. Alter autẽ filiꝰ multũ sciat de secretis ꝑ̃is sui ꝓ reuelatõem a ꝑe sibi factã ⁊ de talib scit loq magnanimit ⁊ tamẽ non habebit aliquã vel q̃si nullã affectõez dulcem ⁊ amoꝛosam/ad patrẽ suũ neq̃ ad obsequium eius. Istis stãtib. ꝓpter quos illoꝝ filioꝝ a dicto patre plꝰ amabit ⁊ plꝰ honoꝛabit ⁊ magis remunerabit. Non ei dubiũ quin ꝑimꝰ. Et insup a patre suo ꝓpter talem affectiõez ad ipm habitã/instructam pliꝰ. de secretꝫ patris sui ⁊ de tota eiꝰ hereditate Scõs ãt ꝓdenabit ꝓpt suã ingratitudinẽ ⁊ malitiã. ⁊ ꝓpt abusum/cognitõis secretoꝝ sui patrꝫ sibi reuelatoꝝ ab eodem.

Capitulum VIII.

Que sint opa per q̃ deꝰ ꝓfectꝰ cognoscit.

Clare iã oñdi (sicut mihi videtur) nõ frustra ⁊ imꝓtinent esse loquẽdũ simplicib de vita contẽplatiua/ꝑ introductõe eoꝝ ad dei amoꝛẽ ⁊ eius degustatõem ⁊ sapoꝛẽ/per sanctas dulces q̃s affectões. sicut ꝑ spem bonã. timoꝛem sanctũ/per ardẽs desideriũ. per displicentiam ⁊ tristiciã offense diuine per ꝑctm. et sic de affectõnib alijs. Et quantũ ad hoc cognitio vel sciẽtia lr̃aꝝ seu lr̃atura/nõ requirit vltra plenã grossamq̃ fidẽ seu credulitatem. quaz tales simplices tenent de deo et de sua potentia sapientia. ⁊ bonitate. de suis mandatis ⁊ misteriis generalibus. de nostra redemptõne. de paradiso/ ac de inferno. ¶ Et non est exile. posse adquirere sapientiã huiusmodi de qua dixi Testatur enim Guilhelmꝰ doctoꝛ eximius q̃ inter omnia dei opera. nullum plus notificat ⁊ agnoscere facit deũ suamq̃ bonitatem/ q̃s ista delectatio que cum spirituali placentia recipit in anima. cum ipse deus eam secretevisitat/postq̃s se ꝓfunde humiliauerit/ante eius maiestatẽ. Et si ita est. immo q̃ ita est. patet q̃ simplex ⁊ illiterata ꝓsona meliꝰ cognoscit deũ/amãdo eum ⁊ in anima sua eius opa recolẽdo sicut dictũ est/q̃s facere potest q̃ntũcunq̃ literatus ⁊ ꝓphs ꝓ opa exteꝛioꝛa ⁊ ꝓ rationes naturaliter acceptas. Ihñ dñs nr̃ ihs xps ꝑ̃i suo grãs agit/q̃ absc̃odit hec alta mysteria a sapiẽtib ⁊ ꝓudẽtib hꝰ mũdi. ⁊ reuelauit ea ꝓuul. Exẽpla etiã supꝛa posita

de infirmitatibus ⁊ mellis natura hec declarant manifeste.

Capitulum .IX.

Continuatio seu epilogꝰ dictoꝝ sub breuitate.

Postq̃ mũdi et rões assignaui. quã ob causam modo gallice cõscribe/rem simplicibꝫ personis. scz vobis sororibus meis ⁊ dilectis p genealogiã carnalẽ et si deo placet plus p spũalem affinitatẽ. Hũc intendo descendere ad prosequẽdũ quod cõcepi. demonstrando vobis aliq̃liter ⁊ modo grosso iter vite contẽplatiue illius q̃ ad vos ꝓtunere pt. que ꝓducere vos poterit sufficiẽter ad verã sapiam ⁊ vestrã salutẽ. Quia (vt augustꝰ testat) plures simplices absq̃ scientia opati sunt salutẽ coꝝ habẽdo fidẽ spem ⁊ caritatẽ. alij autẽ cuꝝ sua sapiẽtia/dimersi sunt in ꝓfundũ iferni. Dimittamꝰ igit̃ tales sapiẽtes se dãnare sicut dicit Bernꝰ. ⁊ nos tota simplicitate queramus saluari.

Capitulũ decimũ.

Amor dei principium est vite contẽplatiue ⁊ finis.

Radix ⁊ initiũ vite contemplatiue debet eẽ dei dilectio. hoc est. q̃ eiꝰ amore dimittat̃ vita mundana/ omnes q̃ cure terrene ⁊ occupatões. se totũ tradẽdo ipsi deo. Secus autẽ faciens/seipm decipit. ⁊ sepe nõ puenit ad finẽ laudabilem/ nisi se emendauerit. sicut sunt q̃ se tradũt religioni vel studio/extra mundũ. nõ pro dei amore. sed ꝓpter pigriciã. et ficte mũdi laborẽ subterfugiẽtes. vel ꝓpter hr̃e vñ viuere. aut ꝓptervanitatẽ ⁊ supbiã cupientes reputari magni clerici aut deuote p sone. vel etiã ꝓpter curiositatẽ. scz solũ propter scire quẽadmodũ plures fecerũt phi

Finis etiã vite contẽplatiue debet esse amor dei. hoc est q̃ p eius dilectõe ⁊ amore/nitat̃ de bono in melius ꝓficere et q̃ velit se abstrahere ab oñi alio ope ⁊ occupatione. Et quod dico q̃ debeat se abstrahere ex toto ab alijs occupatõibus. hoc intelligo de terrenis ꝓcipal'r ⁊ de tali q̃ notabiliter impediret suam cõtemplatõem. Scio enim q̃ modica ⁊ tpata occupatio aliq̃n necessaria est ⁊ valde ꝓficua/ad vitã contemplatiuã. ad pigriciã aut etiã malã tristiciã depellendã. ꝓdicta aplus affirmat inq̃ens Plenitudo. i. finis legis scilz diuine est charitas siue dilectio Et iõo in lege dei que dicta est sapia vel theologia/ iste excellẽtior appellari dz magister. q̃ plꝰ amat deũ. Iste etiã hz vitã pfectiorẽ statũ q̃ nobiliorẽ. q̃ melꝰ diligit ⁊ plus. Et quia vita contẽplatiua conueniẽtior ẽ de se ad bñ amandũ deũ. sicut scola vel studium vbi melꝰ ista ars scz dilectõis adq̃rit: ideo vita ista plꝰ laudat̃ ⁊ approbat̃ in sacra scriptura. ⁊ a sanctis doctoribꝫ ⁊ ꝓpriꝑ paliter ꝓ verũ deũ amoris iesum xp̃m. qui istã dedit sentẽtiã q̃ maria meliorẽ ptẽ elegerit Et que est ista ps? Certe q̃ illa sedebat ad pedes ieſu ⁊ audiebat ꝓba illiꝰ ⁊ audiendo. de suo amore inflãmabat. Verũ est tñ q̃liq̃s ꝓt interdũ in vita sua actiua plus deũ amare q̃ aliꝰ facit in vita sua contẽplatiua. ⁊ talis est magis pfectus. q̃ uis sit in statu minꝰ pfecto q̃ contẽplatiua Et etiã talis vita actiua pfectior est vt hec q̃uis de se sit in statu minꝰ pfecto / q̃ contẽplatio. Et quo vlteriꝰ ꝓz illos decipi putãtes vite contẽplatiue finẽ esse solum scire vl' adq̃rere nouas veritates. imo potiꝰ finis principal' eius est deũ diligere ⁊ degustare q̃ bonꝰ ⁊ suauis sit ipse. Quãuis iste sapor seu gustꝰ vel attractꝰ. aut spirituale illõ sentimẽtũ/ꝓt dici fore vnꝰ modus ꝓgnoscẽdi q̃ amor ipe ꝓgnitõ est sic̃ aug. testat̃ Que cognitõ tal' est ⁊ ita secreta q̃ a nemine nisi eã bñte ꝓcipit̃. q̃ ꝓverba aut doctrinã explicari ⁊ demõstrari nõ pt alteri. quẽadmodũ dici solet de infirmitate valida q̃ dolorẽ huiꝰ infirmitatis nullus tam bene sentit sicut qui ista premit̃.

Capitulum .XI.

Quõ amor mũdanꝰ seu mũdi prio ẽ remo

Cupies inchoare ⁊ scire ar (nẽdꝰ tẽ bñ amandi deũ ꝓvitã ꝓtẽplatiuã. prio ⁊ pricipal'r toto conamine laborare dz ad remouendũ amorẽ fatuũ ⁊ contrariũ. quẽ appello vocabulo generali amorẽ mundanũ. Amor enim mũdanus iste est vt glutinũ quoddã alas aime spirituales impediẽs. ne se in altuz poterit subleuare Est etiam sicut calx seu cemẽtum tenax ⁊ forte pedes anime retinẽs. ne libere valeat pertrãsire. Rursus compatur iste amor catene similiter tenens ⁊ alligans animã ipsi corpi/vt ab eo non se poterit elongare. in similitudine vnius visi

vel simee/cõtinue severtẽtis et girãtis seu circumeuntis columnã aut pilare cui alligata est. vltra transire nõ potẽtis ¶ Item est sicut truncus quidã alligat⁹ simee. per quẽ inimic⁹. aiam ipam affixã tenet semper. phibẽs fugã ei⁹ longiorẽ. quatin⁹ eti/am citi⁹ aliqñ fugientẽ reapprehendat Similak insuper cõpedib⁹ quib⁹ aues rapaces alligate pedib⁹ deferũtur. Et sic pariformiter de pluribꝫ figuris qb⁹ cõparat ¶ Iste amor est regina illa pessima. q̃ cõstituit z fundauit babylon ciuitatẽ cõfusionis z inimici infernalis in creatura hũana. Fecit enĩ amare semetipm vsqꝫ ad contemptũ z nihilipẽsionẽ dei oipotentis. Est itẽ terra mala sterilis et maledicta nõ pducẽs fructũ q̃ntulũcũqꝫ bonũ ¶ Est et cadauer phibẽs coruũ reuerti in arcã hoc est aiaz i hospiciũ celestis paradisi. ¶ Postremo gerit typũ fatue mulieris intantũ garrientis z vlulãtis z tã horribilez strepitum excitãtis per suas fantasias q̃s inducit ĩ domũ ipi⁹ aie sine cessatõe/ q ipa aia cogitur exire propriũ domicilium et spiritus sanct⁹ qui esse deberet ver⁹ hospes nõ potest inibi habitare/sed inde abscedit.

Capitulum. XII

Qualis sit pena dimittẽdi amorẽ mũdi.

Ex quo amor mũdi seu mundan⁹ talis est sicut predixim⁹. z q amor bon⁹ illuc peruenire nõ valet vbi iste habitat. Oportet se ergo inde expedire z remouere z ipm totalr rumpe. ei⁹ qꝫ ci/nitatẽ pfundere. atqꝫ ab hospitio suo expellere. Sed heu hoc facere est multo difficili⁹ q̃plures credũt Et q̃lis pena sit. isti meli⁹ pcipiunt/q seipos a tali studẽt alienare/q̃ ceteri q de hoc nullũ computũ faciunt nec ad hoc nituntr. Sicut enim auicula q cõstricta z capta sit cõpedib⁹/ nõ pcipit. z cũ supsidet glutino. nõ sentit se annexã q̃uscꝫ recedere voluerit z indevolare. Dicz in ꝓposito Inde accidit plãct⁹ z tristicia/istis q nouiter ad dei amorẽ cõuertunt. Sentiũt enĩ ipsi dolorẽ z penã/ mltopl⁹ qꝫ antea. Hoc etiaz facit diabol⁹/ qz inimicus saluris tũc tales magis nititr retrahere. quẽadmodũ cattus solet muri facere. cũ nimis ab ipso se voluerit elõgare. Aut etiã sicut iudex aliqꝫ captiuis suis a captiuitate sua fugitiuis. Tũc ei clientes suos mittit ad reducendũ tales/ antea autẽ nõ mittebat eos ad requirẽdos. Jõ sic necessariũ est/ q verus deus amoris saluator noster iesus xp̃s attrahat ad se aiam illam quã eẽ voluerit suã amicã z sponsam. instruendo eã in arte vere dilectõis z boni amoris. Attractõem ãt istã facit ipse/ variis modis. Modo p inspiratõem z secretas monitões cordis interi⁹. sine alio medio. Aliqñ p mediũ angeli Sepe ãt mediantib⁹ aliꝫ hoib⁹ tradẽtib⁹ doctrias z bonas instructões. Interdũ p magna bñficia z dona diuersa. Oñqꝫ etiã p aduersitatẽ z tribulatõem. siue sit ab extra. infirmitate. pauptate. aut ex aliꝫ guerris. siue ab intra tentationibus variꝫs.

Capitulum .XIII. z

Quomodo aliqꝫ amorẽ mundi possit deserere/per exempla.

Tancta aia in canticis sentiẽs in se grauitatem z durũ iugũ seu graue on⁹ terreni amoris. cupiẽs appro p inq̃re deo sponso suo z amico/ deprecat in hec verba Trahe me p⁹te. currem⁹ simul in odore vnguẽtoꝝ tuoꝝ. i. tue dulcedis. Et pari mõ de⁹ oipotens facit suis famul Ipse ei eis immittit q̃ndã dulcedinẽ. aut odorẽ. aut saporẽ internũ/ vel gaudiũ qõdam sobriũ/ vnã claritatẽ/ pacẽ/ dilatatõz mẽtis/ gustũ/ aut etiã sonum sine sono Et breuit loquẽdo/ est q̃dã attract⁹ z opatõ z qõdã motiuũ. qõ fari nõ põt nec verbo explicari/ sz sentit bñ ¶ Et tũc ipa aia deuota expedit se de ligamie z nexu hmõi amoris mũdani. nec est tũc aliq̃d h⁹ mundi qõ eã retardare poterit. nõ diuitie. nõ carnales delitie. nec cibi aut pot⁹ delectatõ. nec lud⁹ nec ioc⁹ aliqꝫ ¶ Jn mũdani hoies pleni amore fatuo. multũ miranꝫ z totũ in derisuz z subsannatõz puertũt. z fatua putãt oia facta hmõi aie a deo sic attracte Rõ qz videt ipaz/ spnere z derelinq̃re q ipi amãt z bona valde eẽ iudicãt. Sz ĩ rei veritate ipsi ignorãt quõ sit aie tali. z q̃d ĩtra se sentiat ¶ Vidẽ⁹ manifeste q si int centũ canes bñ q̃tuoz venatici/ q̃ sentiũt cerũ quẽ ipsi nõ videbãt nec etiã aliꝫ canes. statim isti q̃ tuoz venatici canes sentiẽtes odorẽ cerui post ipm currẽt/ eius vestigia insequẽtes. nec ipos refuare nec retrahere poterit ipedimentũ aliqõ obstans. nec sepes. nec rubus. nec riuus. nõ lapis. nec etiam cibus in itinere obiectus. Aliꝫ autem canes nõ

percipientes ceruí odorē/ p vestigia eius aut q̄ nō sunt venatici sed ignobiles ꝛ crassi/ corrodentes forte cadauer aliqđ/ tales nō insequūtur ceruū nisi forte ad modicū spaciū. et hoc ideo quia alios vident currentes quatuor. ideo currūt ꝛ ipsi. Sed citi⁹ cessabūt. tanq̄ eēnt stupefacti de alijs q̄tuor quare se in vanū currēdo vexarēt. nō ei sentiūt qđ isti/ ipsi autē p̄tinue ad cadauera corrodēda sunt intēti. ¶ Comparetis nunc habētes bonū dei odorē de bonitate. de gl̄a celi/ istis q̄tuor canib venaticis. Alios autē mundanos nihil de dei bonitate ꝛ gloria celesti ꝛ ceteris sentiētes alijs.

Capitulum. xiiii.

Legere vel audire sc̄tōz ꝛ vitas/ multum prodest ad contemplatōem.

¶ Ed etiā amorē istū mundanū/ depellūt ꝛ remouere habēt ab hoīe/ sacra scriptura ꝛ sc̄tōz exempla. lecta deuote ꝛ audita ꝛ sedule recogitata De quo tradere exēpla/ nō est necessariū. sunt enī sine numero/ q̄tidieq̄ experimur in p̄sonis se tradētibus ad vitā meliorē/ salutēq̄ suaz diligēter pēsantib ¶ Accidit sepe q̄ tristis frigidus aut certe tentatōnibus vexatus aliq̄s/ accedit ad sermonē. aut ad alicuius libz lectōem. ꝛ subito nec trāsibit hora q̄ int verba que inibi audiet leget aut respiciet/ ipse conseq̄tur leticiā quandā ꝛ sc̄tm calorē ꝛ a suis tentatōib liberatū se sentiet ¶ Et cognosco q̄ repiens se induratuz corde ad hūdā deuotōz si applicauerit alicui salubri doctrina aut vite alicui⁹ sc̄ti vl̄ sc̄tē/ satis facil̄r sentiet internā dulcedinē. ꝛ citius q̄z si niteret ad istā hūdā sine medio tali. s. q̄ simpl̄r se daret ad cogitandū de dei bonitate. Hec mīa fm q̄ btūs gregorio. de hoc adducit exēplū Experiēta docet/ qz solis rotā ꝛ ei⁹ p̄fectā claritatē intueri nō possum⁹ sz ipm videm⁹ in mōtib in quib resplendet. simili mō percipim⁹ dei claritatē ꝛ e⁹ dignitatē in sc̄tis suis vbi mirabilis relucz ¶ Valēt etiā ꝛ opank ad obtinendā deuotōez istam/ sc̄tōz merita q̄z dicta recitāt ꝛ deuote recipiūtur. cū q̄b tali mō quodāmō loq̄mur. eoz scripta p̄legētes ¶ Sic ergo pz q̄ pficuū sit sc̄tōz dicta ꝛ verba legere attēte vel audire. Posito etiā q̄ ex tali lectōe nihil retineat nisi p tali hora. Non enī frustra ꝛ incōgrue dns noster verba sua cibū appellauit anie Ūnō est mirādū fame spirituali deperire tales qui se a studio sacre scripture elongāt. existentes macri ꝛ in deuotōne sua sicci.

Capitulum. xv

De angelorū suffragijs Et de generib⁹ aliquorū hominū p̄speraꝛ aduersa hūtiū

¶ Onsequēter nisi nobis sanctorū angelorū adesset frequēs auxiliū. quis sufficeret euincere aut euadere fraudes laq̄os q̄z inimici? Certe null⁹. Idcirco angelo nobis ī custodē deputato/ honorē magnū ac reuerentiā semp impendere debem⁹. Iz etiā in locis sim⁹ positi secretis ꝛ p̄uatis. nihil inboneste ppetrātes quo ei⁹ p̄ntiā offendere possemus. ¶ Sūt hoies quidā nature tā laudabil̄/ pleni gratitudine ꝛ recognitōe acceptorū a deo q̄ in p̄speris eidē fideliter famulāt ꝛ meli⁹ q̄z ī aduersitatib. ꝛ tales ipse nutrit sepius in p̄speritatib. hūtq̄ padisum in hoc mundo ꝛ in futuro. Ratio. qz ex toto corde ꝛ p̄fecto. nō cessant laudare deum et grās agere de collatis hūficijs Et ip̄ videtur ꝛ in veritate sic est/ q̄ q̄ntulūcunq̄ donū licet modicū ꝛ exiguū ab eo acceptū. sit carissime ꝛ valde gratant accipiēdū. nō p̄pter donū sz p̄pter eū a q̄ venit. s. tale donū Recte sic̄ fili⁹ bon⁹ in terra aliena positus multū gaudet cū recipit q̄lecunq̄ iocale a suo p̄re trāsmissum ꝛ care tenet. Etsi a casu accidit/ deū remouere hūficia sua a talib⁹ de quib locut⁹ sum. statī permittēs eis aduenire aduersitates. ipsi sil̄r hoc grātāter accipiūt tanq̄ a deo veniēs. ꝛ isto mō/ sicut in p̄speris ꝛ sic de corde dulci oī tempore deū benedicūt ꝛ laudāt. De quorum numero fuit btūs Iob fm suā hist̄oriam ꝛ plures alij ¶ Sed ꝛ sunt alij alteri⁹ animi ꝛ conditōnis/ pl⁹ induratiꝛ quodāmō nature asinine. q̄ stimulari volūt ꝛ tl̄es meli⁹ accelerāt ad deū p tribulatōes ꝛ aduersitates. q̄s ad se trahit de⁹ oipotēs sic̄ mr̄ puerū separatū ab ea. Ordiat ei per alios vt ledat puer ꝛ sic clamās matrē ad eā reuertit ꝛ lacrimās. Quē ivlnas suas suscipit ad/ hortās ne se decetero ab ea elōget. adijciens qz alibi nō nisi mala sustiebit Et ī veritate loquendo nimis pauci reperiūtur/ q̄ sic vinacit ꝛ fundit ex toto corde certissime recurrūt ad deum ꝛ ad eius auxilium in vera et bona humilitate. quemadmodū in aduersitate faciunt cum se senserint

desolatos. nescientes vbi habere recursum nisi ad deū. z hoc specialr quādo nō sentiunt dolorē illa hora. qui sit omīno impedimentū intellectus. qn pñt querti ad cogitandū deū z seipsos. Et ideo cōuenienter rndit quidā sanct⁹ vni diuiti grauato infirmitate/ ipm deprecāti quatin⁹ deū p ipso exoraret sanitatē impetrando. Quādo inquit iste sanct⁹ deuotōz habetis amplioꝛē z melioꝛ estis. an in infirmitate an extra? Cui respondēti qꝛ in ifirmitate. dicit sanct⁹. Et ego oro deū vt vos in tali statu conseruet in quo melioꝛ estis. Et licet aliquis optet tribulatōem transire z cessare ab eo ꝓpter dolorē quē sentit ad pñs sic dicit aplus. ipsa tamē generat z apportat fructū valde placabilē. Videm⁹ in pueris scholaribꝫ qualem profectū reportāt p suas vapulatōes z correctiones. cuis ad horam eis hoc sit durū. Et breuiter loquendo nō est al' quid qđ sic viuaciter eradicat amorē istū mundanū a terra anie. quēadmodū tribulatio/ benez patiēter recepta z tempata existēs. Et qđ pl⁹ est/ ab isto amore pfecte nō pt qs seqstrari sine tribulatōe ab extra aduenīēte. vel accepta p voluntariā penitentiā z carnalitatis mortificatōz nisi miraculose alr factū fuerit z p dei donum speciale.

Capitulum XVI

Incipit de scala contēplatiōis dei. cuius tres sunt gradus scz humilis penitentia/ locus secretus. z silentiū Fortis pseuerantia sicut btūs bern⁹. sup cantica tractat.

Ad ꝓgingendū ad fructū vite contemplatiue z ei⁹ altitudinē. necesse est scala vtiz sic ascēdere. principalr tres in se grad⁹ continēte. qs notare possum⁹ penitentiā humilē. locū secretū z silentiū. z fortē pseuerantiā Inter istos autē grad⁹ tres pricipales. plures sunt medij sed min⁹ pricipales. p qs fit ascēsus de alto i altū. z de virtute in virtutē/ quousqz puenit ad summitatē arboris seu montez contēplatiōis Humilis autē penitētia hec incipit. loc⁹ quiet⁹ z secret⁹ cum silētio mediat. fortis pseuerātia finit terminatqz Sz anteqz ad horū triū. pscutōem descendā. p mee imaginatōis melioꝛi intellectu z comphensiōe/ aliqbꝫ vtar naturalibus z intelligibilibꝫ silitudinibꝫ. ad oñdēdū quid nos oporteat facere puscz ad dei amorē pfecte veniamus. Non enī sine medio de impfecto ad pfectū trāsire valem⁹/ nec subito qs z repente sit summ⁹ z in virtutibꝫ pfect⁹. sed acqritur ipsa/ in silitudie opatōis naturalis. que pcedit ab imperfecto ad pfectū. Ignis enī vt videm⁹ p fumū incipit. post hoc est flāma cū fumo. deide ignis purus z clarus z lucid⁹ in carbone. Sil'r granū in terra seminatū prio putrescit scdo germinat. postea se leuat extra terrā crescitqz vsqz ad maturitatē. Et planta trāsplantanda in terra sterili existēs/ prio eradicabit. scdo replantabitur z erit tanqz mortua. postea virideſcit z in altū succrescit. Suo mō est videre in alijs naturalibus p totū. Sic pariformiter volens viuere/ in vita contēplatiua. in suo initio non potest habere pfectōem. quin pti⁹ oporteat eū pri⁹ emittere fumū displicētie de vita sua ꝓterita z eū flere amare et seipm turbare sine magna cōsolatiōe. postea veniet flamma amoris cum fumo tali. postremo amor purus sine fumo. In statu primo/ mortificabit vita carnalis ꝓterita. in scdo germinabit alti⁹ extra terraz. in tertio fructus erit pfect⁹. Sili mō in similitudine plante eradicabit talis de terra mala z sterilivite mūdane. quod fiet cū pena mgna z labore. postea replantabit vbi adhuc leuiter sustinebit grauitates. vltimate vero erit radicata fortiter z pfecta. afferetqz fructū multū. Tres status istos cōuenienter quidā assignauit dicens qꝛ in primo aliquis languet amore. in scdo nutrit. in tertio autē viuit amore. sicut patebit manifestius in sequentibus.

Capitulum. XVII.

Quō dz incipi a labore vite actiue vita cōtemplatiua.

Primus grad⁹ ꝓtinēs ad (tēplatia. Status incipientiū z ipfectoꝝ ē humilis ꝓfessio. penitētia mediante qua qs i se amorē mūdanū cū desideriis prauis/ mortificat sil'r mot⁹ illicitos z ꝓsuetudines malas. hec carnē castigat z domat ne rebellet aīe. scz ei sit subiecta. qđ facit p ieiuniū. vigilias z abstinētias. afflictōes. lacrimas. gemit⁹ z suspiria crebra. ac eē p corpalē exercitatōz seu laborē sm statū suū.

Qui ei añ pñia talē aut sine labore hmōi repēte vellet vti pfecta vita ꝓtēplatiua/ hic seduceret. et cōparet volētiv no saltu. mōtem altum cōscendere. Ideo dicit beatus

Greg. alij q̄ sancti. q̄ vita actiua q̄ sita est in laboribꝫ ⁊ afflictōibꝫ corpalibꝫ dz assumi ante contēplatiuā tanq̄ aptās viā pro illa. De quo habem⁹ figurā in iacob qui seruiuit p rachel repñtante vitā contēplatiuā. prius tamē ei supponebat lya ei⁹ soror p quā vita actiua designat ¶ Ex q̄ trahitur q̄ iuuenes pleni adhuc carnalibꝫ tēptatiōibꝫ vicijs ⁊ etiā magni pctōres. qui multū tempis vite sue/male viuēdo dedu xerūt. non possunt nec debēt subito se trade re ex toto ad pfectiōem contēplatōnis. Quare? Propterea. cū ei crederēt cogitare de deo ⁊ puras habere orōes in secreto ⁊ ocio. citius ipsi tūc cogitarēt ⁊ abundāti⁹ ad malas suas inclinatōes/⁊ peiores effi cerētur ¶ Et seneca in hac intētiōe dissuadet ne q̄s solus lōgo tpe demoret. Et oēs sancti ⁊ phi ꝓpter cām hanc ociositatē reprehendūt Nihilomin⁹ ipsemet seneca et ceteri sancti/laudāt solitudinē ⁊ ociositatem ad liberi⁹ deo seruiendū. sicut fecerūt sancti heremite ⁊ alij plures religiosi boni. Dz diuersitas ista fm diuersitatē psonarū est attendēda ⁊ mores varios eorum quēadmodū in gradu scō declarabo.

ℭ Capitulum. xviii

Gratia singlaris alicui bus collata/ab oīb⁹ non est imitanda.

Quibusdā ex cārā dei speciali collatione ⁊ solitarie habitatōni seipos tradierent. quēadmodū sctūs bñdict⁹ legit fecisse Ip se tamē in regula sua/p se illō nō ꝓsulit. sicut etiā faciunt alij heremite ⁊ doctores. p cut etiā faciunt alij heremite ⁊ doctores. p suadētes ne q̄s illud audeat attētare ⁊ aggredi. quia grā vna singlaris alicui donata/nō est oīno trahenda ad cōsequentiam seu nō oīm imitāda ¶ Et qui q̄ñq̄ opositū ausi sunt facere. s. q̄rere solitudinez ⁊ ociositatē sine p̄cedente labore ⁊ p̄cuia bona instructiōe ac consuetudine ꝓuersatōis int̄ societatē/miserabil⁹ sunt defraudati Ratio. volare ei nisi sunt anteq̄ pēnt alati. ⁊ cōgredi bellū cū inimico immanissimo/pus q̄ alios miores debellassent aduersarios scz mundū ⁊ carnē. ¶ Et iō nō magnā habeo fiduciā in quosdā nostri tēporis heremitas se dicētes magnū afferre pfectū sibiipis Qō ⁊ sentiendū puto de seminis in reclusorijs positis Scit̄ vos ipse sorores mee dilecte/quā necessitatem sustinuistis vsq̄ huc esse ī labore magno. (⁊ forte adhuc ex vobis aliq̄ tali indigē t) anteq̄ potuissetis vos tenere in secreto et solitarias. ⁊ vos tradere oīno ad cogitandū de deo. in silitudine heremitarū ⁊ reclusarū. ¶ Habem⁹ enī ⁊ reclusoriū nō solus in nemoribus locisq̄ desertis positum. sed vbicūq̄ pñt haberi vel exerceri ad declinandū mundū seu euitandū ei⁹ tumultum cū oīmibꝫ suis occupatōibꝫ ⁊ solicitudinibus ¶ Propter ista igit videt in religionibꝫ bene ordinatis ⁊ institutis nouitios ⁊ nouellos oneratos fortiter in addiscendo/magnū habere seruitiū in laboribus ⁊ vigilijs. ieiunijs ⁊ clamoribꝫ ⁊ cantibus. ad remouēdū p ista/cogitatōnes. q̄s ad alia solitarij existētes possent habere. Sed tamē aliqui bñ expti in talibꝫ penitentijs. et scientes tentatōes/ cogitatiōes prauas carnales deuincere. habēt de spacio ampliori essendi in solitudine ⁊ absq̄ labore. ¶ Unde accidit aliquos talis existere complexionis tā fortis ⁊ dure nature ad vincendū domandūq̄ cum labore tentatōes suas/q̄ inhabiles sunt ad perfectōnem contēplatiōis. sed oportet eos continue occupari laboribꝫ vite actiue Et reperiuntur tales multi tam clerici q̄s layci q̄s cognoui Sicut e regione seu a contrario est inueniri quosdam quibꝫ vita ipsa actiua est graue onus ⁊ mirabiliter p eam impediūtur. Etiā accidit q̄ aliq̄s sit talis et tam bene in sua naturali complexione ordinatus vel etiam ex gratia dei speciali q̄ plus vna die proficiet se tradens conueni enter ex toto contēplationi. q̄ faciet alius in toto anno. Nihilominus nō intendo. q̄ quis taliter se applicet vni vite/q̄ se nō debeat aliquādo occupare in alia/vel pl⁹ vel minus fm tempus ⁊ fm hoc q̄ ei pro desse poterit. Nō enī debet se ita dare ad vitam actiuam quin interdū cogitare habebit ad deum suamq̄ cōscientiam emendādam/ad confitendū et ad penitentiam agendam. Et ex parte altera nō sit ita deditus contemplatiōi/quin aliquando eti am ei opus sit aliquid laborare. Et ideo semper in eadem persona Martha est necessaria cum Maria ⁊ maria cum martha vel plus vel minus vt dictum est. Talis tamē vsurpabit sibi nomen vite illius in cuius officijs plus et frequentius occupabitur.

D

Capitulum. xix.

In quo consistit pfectio vite contemplatiue. p similitudiuē amoris mundani.

COngruū est aliqualiter declarare in quo consistat pfectio vite contemplatiue. anteq̄ ad vlteriora progrediar. Quamuis eīm antea dixerim amorē dei fīnē esse huius vite. sic possz dici (vt mihi videt) q̄ ipse finis sit et esse debet omniū opationū. qz p dei amore debet fieri et ordinari quicq̄d facimus. Propter ḡ istā cāz dicturꝰ sū conditiones quasdā vite cōtemplatiue. Verū nō sufficienter nec quasi istas bene noverim. sed de talib⁹ loquor sicut cecus de coloribꝫ recitando q̄ sancti in suis tradiderunt scripturis. z hoc modicū qđ sentire potui p lōgū tempus et expientiaz ac diligentiā z cū dei auxilio. reliquū committendo potioribus z in hac materia expertioribus. ¶Et ad facilius apprehendendū ad qualez dei amorē pfectio vite contemplatiue queniat volo ostendere per eius ↄtrarium scz mundanum amorem Illum eīm multo melius cognoscimꝰ. familiariorq̄ nobis existit q̄ diuinus. Respiciamus itaq̄ quid opetur talis amor mundanus in homine / profūde in tali capto. sicuti amor argenti amor bonoris vel dignitatis aut male carualitatis. Certum est q̄ in tali / homo primo languet ꝓpter desiderium id habendi qđ soluz amat sic fatue. Postea taliter stabilit suam mentem / totum cor et intellectuz in isto. q̄ nihil aliud valet cogitare q̄ id qđ amat. in tantū q̄ sui obliuiscitur. pditq̄ oīem pudorem. nec est quicq̄ ipm valens retinere aut prohibere. non labor. nō vexatio. non piculuz. nec mors nec amico⁹ cōsiliū. nec timor dei vel suoꝝ iudicioruz. Sine talis dormiat / de amato somniat. siue vigilet. de nulla re alia curat audire vel loqui vel auscultare. taliter q̄ pdit omnē rationē. efficiturq̄ tanq̄ fatuus aut ebrius vel furibundus. Nihil eīm est q̄ talem hominē retardare possz aut impedire a tali amore vel q̄ recusaret z euitarz facere homo talis / vt soluz ad hoc pertingeret ad qđ ipm amor talis mundanus sic inflammat et vulnerat. Obliuiscitur etiam omne bonū presentis et piter vite future. in tantum vt si interdū eidem a casu loquitur quis de paradiso. inferno / aut morte. videtur sibi hoc somniuz vel vt fabula. Nec etiā / quamuis modicū intra se retinet aut recipit spūalez hmōi cogitationem. amor mundanus cito eam in de expellit qui inibi predominatur.

Capitulum xx.

E

Qualis sit amor dei quem contemplatiuꝰ debet habere.

AD exemplum statim datum / cōsideremus pari modo q̄ amor dei si esset talis in aliquo q̄ faceret ipsuz ex toto seu omnino cōtemnere mūdum z eius obliuisci sicut mūdanus amor facit obliuisci deum. et q̄ essz ita fortis ac ardens sicq̄ radicatus in cor / de eius / q̄ nec possz nec sciret voluntarie z sua sponte seu libere / alibi cogitare. nec timeret ꝓtēptū seu nō curaret vituperia aut increpationes psecutionū. nec etiā de ipsa morte metuit ꝓpter istum amorez dei scz et q̄ omnia visa z audita huius mūdi ad memoriam duceret. et videretur sibi tanq̄ sōnium et quedam fabula z p nihilo reputaret respectu dei z glorie sue. Et breuiter iudicio mundi haberetur vt stultus z ebrius ideo q̄ ea tam modicuz q̄ huius mundi sūt curaret. et adhuc minus q̄ alijs de deo cura ē. vel paradiso scz qui in amore mūdi sunt absorpti quodāmodo. Tunc dico q̄ iste esset pfectus dei amor ad quē tendere debet aliquis p vitam contemplatiuam.

¶Et in statu talis amoris iam dicti / aliquis diceretur mortuus z crucifixus mundo. ꝓpter hoc q̄ nihil sit eū retinere valens: z viueret deo. essetq̄ huius seculi vanitatibus dormiens et eternis bonis iuigilans haberzq̄ sensus suos oīes sui corpis tanq̄ clausos dormiētes et obstructos ad omne qđ fit per homines huius mundi. sed apertos gaudijs sanctoruū et sanctarū. ¶Et hoc est qđ doctores sācti dicūt figuratū. vt cū moyses deo loqui voluisset nubem obscuram idem intrauit. repsentans volentē habere dei amorē introire oportere nubē obscuram. que eū obliuisci faciat nec videre nec capere ad mundū istum ptinentia.

¶Et quō pōt adquiri amor iste hoc intēdo consequenter aliquo modo demonstrare. qz hic ē finis vite ↄtēplatiue. z q̄ illic peruenerit / iste iam ascendit ad montē vbi cū discipulis suis trib⁹ ꝑs se transfiguauit. Ille loquitur deo in figura moysi qñ legez ipsaz recepit. Ille raptus est in spiritu vel

Ala

potius supra suū spm̄, ille habet cōuersationem suam in celis. ipe viuit amore. ipe feliciter ardet delectabiliter et placide sine fumi obscuritate. Qz beubeu q̄ paucis ista gratia aduenit. ad modicū tempus durat q̄diu quis degit in hoc exilio.

Capitulum xxi.

De secundo gradu ꝓtemplationis et duro ꝓflictu inibi exsistente.

Quodo ad secūdū ꝛ tertiū gradus ducētes ad istā que dicta est ꝓtēplationē/accedamus. ¶ Postq̄ ꝑsona deuota in vita actiua vsitata fuerit. ꝛ corpus suum/ꝑ pniam bumilē in seruitutē spūs redegerit/ad minus saltē in maxima ꝑte/si nō ex toto. ac amor mundanus eidez displicuerit. licet eaz valde vexauerit. talis ꝑsona tunc erit tanq̄z languida. Nō em̄ vult recipere ꝓplacentias seu delectatōes ꝛ ꝓsolatōes quas habere possz ipius mūdi. nihilominus tamē adhuc non habet spūales placētias seu delectationes quas desiderat. Et ita sustinet feroces insultus sepi⁹ duros ꝛ graues cauſantes sibi penā mirabilē ad vincendū. et modicum vel nihil recipit consolationis. ¶ Ibi certe est fumus obscurus. multum offendēs sine igne. Hec ē eradicatio plāte alibi plātāde vbi adest grādis violētia. hec ē occisio mortificatioq̄ grani semīati. hoc est dicere de recessu vite prime ac carnalis. ad pueniendū ad spūalem. Heu q̄ aspera via hec ē ad trāseundū ꝛ deuincendū. quaz multi incipiunt. sz cito victi/ad ꝓsuetudines suas pristinas reuertunt. Alij aūt sepe cadunt. sepeq̄ seipos releuāt. sepe fugiunt ꝛ sepe reuertunt. sepe desperāt q̄enire posse quo tendūt. ꝛ sepe spem reassumūt. Sepe dicūt sufficit nobis vt alij viuere sine b q̄ ad altiora tendamus ꝛ sepe resumentes sibi cor ꝓpriā desidiā ꝛ repiditatē redarguūt ꝛ ita in seipis durum faciūt cōflictuz grandēq̄ diuisionē. De quo ꝛ Certe volūtatis carnalis/cōtra spūalem amoris mundani cōtra diuinuz. Sed amor dei adhuc est valde modicus ꝛ debilis. mūdanus vo fortis ꝛ potens. repugnatq̄ fortiter ne nidū suū seu hospiciū qđ habuit ab infantia in homīe/perdat. Et q̄ plus molestat. ipse amor mūdi/oculis cernitur corporis/ꝛ sētitur dulcis esse ad retinēdū. amarus vero ad ꝑdendū. Amor aūt dei ecōtra nō videt ꝛ sentit durus ad adq̄rendū ꝛ dulcis ad dimittēdū. Ecce certe durū diuortiū seu ptitio. sz in dei noīe nil tam durū qđ ꝓmpta ꝛ bona voluntate q̄s nō posset exuperare et vincere ꝑ diligentem laborē ꝛ spem bonā in futuro melius habendi. ſm sponsiones affirmatōesq̄/q̄s tam recipit ex sacris scripturis q̄ ꝑ istos ꝙ hoc pedagium seu viā istā ꝑcurrerūt expti omnino ꝛ ꝓbati in malo de binc in bono. q̄bus merito fidem nostraz firmiter tradere debemus.

Capitulum xxii.

In quali statu est cōtemplatiuus in secundo gradu cōtemplationis.

Post hoc duellū ꝛ hunc languorem/incipit quis ꝓualescere meliusq̄ habere. Non enī tam graviter et difficulter portat carere amore mundano q̄ antea. q̄z q̄ adhuc nō recipiat magnā placentiā seu cōsolationez ꝛ delectationē in amore diuino ad quē tendit. Habet antē se tanq̄ inter duos status. non omnino nec ex toto mortuus mundo nec etiā totaliter viuēs deo. Et ibi in statu tali/pōt dici mori amore. Nō enī sentit vt antea/dolores salutaris sue infirmitatis/q̄s senserat mortificando vitā suā carnalē. Sed etiam adhuc nō est viuificata seu resuscitata/ad recipiendū ꝓsolatōnē amoris spūalis. Et in tali statu/pōt ascēdere in secūdo gradu scale ꝓtemplationis/quē appello locū secretū ꝛ silētiū. q̄uis enī antea poterat q̄is locū q̄rere secretū ꝛ solitariuz ad exorandū deuz/et de sua cogitare salute nō tamē erat securū se illic totaliter tradere frequētius/ꝓpt causas supius assignatas. Sed hic pōt se audacius exponere ad solꝰ manēdū ꝛ niti ad adq̄rendū vite ꝓtemplatiue ꝑfectionē. se figendo in amore diuino taliter q̄ sui obliuiscat ac alioq̄ quertendo oīno ꝛ ex toto anime sue vultū spiritalē ad spiritalia ꝛ auertendo eundē a materialibus nisi quantū tales ꝑsint ad amandū ꝛ adiuuāt ad ꝓgnoscēdū spiritalia. Et q̄ i isto statu videat/viuscitereq̄ sentiat b qđ sapiens ecēs dic. Vanitas vanitatum et oīa vanitas. et q̄ nihil sit in quo se reponat nec delectationē accipiat aut ꝓsolationē. nisi in vltimo et optimo suo bono. in fine suo recto ꝛ felicitate q̄ est deus ꝛ se in illo ꝓtinuo moueat anbeleteq̄ ad deū tanq̄ lāguida incendio amoris q̄sq̄ eū teneat. ad quē sic

tendit. quēadmodū lapis extra locū suū p̄ priū existēs tendit sup̄ terrā. q̄ locus est ex quo grauis ē. et ignis tēdit in altū. vtpote leue sursū quousq; ibi q̄uenerit.

Capitulū XXIII

De duob⁹ modis silentij ⁊ solitudinis.

Ecūdū statuū diuersitatē ⁊ ꝓditionū ⁊ varietatē hoīm/ p̄t q̄libz repire locū sibi secretū. vt inibi in pace quiescat ⁊ in silētio. Ve ruz tñ est q̄ principale secretū ⁊ silentiū haberi debz ad intra. in aīa magis q̄z ab extra. hoc ē q̄ aīma excludat a se ⁊ habitatōe sua oēm curā humanā mūdanā. oēmq; cogitatiōez vanā vel nociuā. ⁊ q̄cūq; eā impedire p̄t ad illuc q̄uenīēdū quo tendit. Accidit enī q̄ aliq̄s sepe corpe sol⁹ sit ab homīb⁹ segregat⁹. nihilomin⁹ tñ p̄ fantasias cogitationes ⁊ melācolias patit ⁊ suffert grauissimā onerosamq; societatē in semetipo. que fantasmata/ generāt sibi varios tumult⁹ et magnas collocutōes seu garrulatōes corā sui intellect⁹ oculis adducētes mō vnū p⁹ reliquū. inducētes cū nūc ad coq̄nā. nunc ad foz adducētes ei inde delectatōes īmūdas carnales. mōstrātes sibi/ mō choreas/ pulcritudies/ cātilenas ⁊ hmōi vanitates. trahēdo ad malū ⁊ pctm̄. Quēadmodū cōfitet beat⁹ hieronym⁹ de seipo humiliter q̄ cū erat absq; societate q̄libet in deserto/ p̄t bestiaz siluestriū ⁊ scorpionū/ erat nihilomin⁹ sepe cogitatōne scz in chorcis ⁊ in societate dominaz rome. Fāta sic etiā tales/ faciēt aīaz solā existentē/ irasci ⁊ litigare ad alterū absentē tanq; p̄ns sit ⁊ iniuriari. postea ipa ꝓputabit argētū ⁊ mercabit. ꝓpozt̄as thesaurū validū. interdū ibi transuadabit mare p̄ suas optatōes ⁊ desideria. Huc q̄uolabit terrā. mō erit in magnis dignitatib⁹. Et sic breuiter de ꝓfluib⁹ fantasmatib⁹ ⁊ fatuitatib⁹ sine numero. Aia vo talis ibi nō est in secreto nec in solitudie/ cuius sola sit ab extra. Nec certe aīa deuota/ ꝓtemplationi vacās/ sola est. q⁹ nūq; mín⁹ sola ē nisi q̄n ipa sola ē. Sed ista⁹ solitudinū duarū absentia inter se multuz differt. Aia enī deuota ꝓtēplatiua nō est sola. q⁹ existit in societate optima vtili ⁊ delectabili. s. cū deo ⁊ sanctis ei⁹ p̄ sancta desideria. deuotas sanctas cogitatōnes. Aliā aūt vtiq; societate valde damnosa vel saltem ei nihil pficua/ aia scz ita inutiliter mēte vagabūda.

Capitulū XXIIII.

De materiali secreto.

Vrū est tñ/ q̄ ad hñdū secretum ac silentiū ab intra in aīa ꝑ deest q̄rere secretū ⁊ silentiū ad extra. saltē mediocrit. si nō ex toto. Et marie istis pficuū est/ q̄ nōdū vsum habēt nec sciūt seipos retrahere intra semetipsos cū ab extra societati sunt ꝓiūcti. q̄ ꝓfectionis est ⁊ fortissimū. nec adq̄rit tale/ nisi per longā bonāq; ꝓsuetudinē. Aliq⁹ declarabilioz est loc⁹ secret⁹ nemoris aut deserti Alijs aūt sufficiūt secreta cāpoz. Alijs eccl'iaz. aut certe suaz domoz. talit inibi se collocātes ne videāt alios nec ab alijs ipi videant. aut q⁹ nō est ibi aliq̄s alter hō. vel sic se ꝓtinēt ⁊ ordināt ad moduz heremite. Vñ arseni⁹ eccl'iam ingressus. retro pilare vnū vbi neminē videret. nec videret a q̄q; solit⁹ erat se locare. Aliq⁹ son⁹ q̄ntulūcūq; etiā modic⁹ siue homis siue auicule siue cātus aut et iā locutōis. p̄stat impedimētū siue ꝓtēplatōis. Alijs q̄busdā cār⁹ eccl'ie sepi⁹ nō modicū p̄stat auxiliū cogitādi ad ea q̄ cupiūt. q̄re ipm libēter audiūt. Talit beat⁹ aug. de seipo cōfitet qūo audiēdo modulationē psalmoz aut hymnoz eccl'ie in sue cōuersionis initio lachrymis rigabat et cordi suo veritas infundebat ⁊ ei multū bñ fuerat p tūc. Et ꝓter diuersitatē talē generalis regula ad sciēdū q̄s loc⁹ ad secretū q̄rendū aptior esset/ dari nō p̄t. sz q̄rat hunc q̄libz ꝑm gr̄az a deo sibi traditā. ⁊ etiam ꝑm statū ei cōuenientē in q̄ fuerit. quez p̄t ꝓtinuare. aut in q̄ seipm poterit exercitare/ sine nota erga alios q̄b⁹ q̄uiuit vel singularitatis vane gl'ie aut etiā ipocrisis. Poterit ei esse aliq̄s de statu tali aut in vita tali/ q̄ eccl'iā sepi⁹ visitare nō babebit. vel a tali nimis distabit. Breuiter ergo loq̄ndo. ad hñdū leui⁹. assuescēdum est in ꝓpria domo/ aut in sua camera si talis sola haberi poterit. aut alicubi intra eā. Et ad hoc consequendū/ multū faciet cōsuetudo ei aut cō placētia ⁊ delectatio ibidem recepta. Noui mulierculā/ cā infirmitatis coactā se in q̄dā camera p tps nō breue cōtinere. q̄daz vice mihi loquēs. Nescio q̄d faciā (inq̄t) cuz pdidero hāc camerulā. nō est enī mihi loc⁹ ali⁹ ad cogitāduz deū. ⁊ ad meipam/ ita bñ cōueniēs sicut iste. Nec optet sp attendere q̄ habeat talis secreta solitudo aut etiaz

secretus locꝰ determiat. sed vbicūq; fuerit siue in cāpis siue in villis/ siue in balneo (quēadmodū tradidit chrysost) ibi solum se hō pōt recolligere ⁊ a mūdo subtrahere. Et pdest sepe diuersitas ⁊ loci mutatio ad delectatōes ⁊ recreatōes quam aliqs sic pōt accipere. Nocturnū aūt tempꝰ ad hoc cōueniētius est. qz quieꝰ ⁊ magis pacificus absq; tētationib⁹ vane glorie mūdi.

Capitulum.xxv.

Quomodo corpus contēplatiui debet ordinari ⁊ de impedimētis aduenientib⁹.

Docet doctor quidā eximiꝰ guilhelmus/ olim pisien. eps q; corporis debita ordinatio/ multuz prodest ad firmā cogitatōez alicuiꝰ rei bñdā. Et qlibet corpꝰ suū in tali situat dispositōe/ quā sibi magis nouerit delectabilē ⁊ expedientē. sine hoc sit geniculādo. sine stādo. sine sedēdo. inclinādo. appodiādo. sine etiā iacēdo. Et est hoc intelligēdū cū quis solꝰ exiterit. poterit enī tūc sine singularitate id agere. In ecclia enī oportet se alijs ꝓformare. Subdit enī sn̄aliter q; ei videt modꝰ iste bonꝰ esse ⁊ pficuus. q; se qs rectū teneat supra brachiū sinistrū inclinādo. Credo bñ hocipm expientia accepisse

Scio ⁊ aliū/ cui nulla dispositio ⁊ corporis ordinatio/ maiꝰ pstat auxiliū. sicut sedendo inclinat supra dorsuz ⁊ q̄si iaceat/ vultū versum tenēs ad celū aut terrā. Alij quib⁹ placet ire ⁊ redire. qđ interdū pōt esse proficuū. p recreatōe aliquātula. Sed ꝓtinue ⁊ sepe hoc agere/ puto q; eti aie non modicū foze impedimētū. q̄ tñ q̄s supꝰ oīa debet inq̄rī ad ptingēdū ad hoc de q̄ nr̄a ē locutio. Nec frustra dicit aresto. anima sedendo ⁊ quiescēdo sapiēs efficit.

Sed exq̄ aliqui/ spūs bñ ita leues ⁊ mobiles/ ac ita ad mūdialia opa inclinatos/ q; eis eēt parus infernꝰ/ esse sine societate vel se in loco vno fixos ꝓtinere q̄uis etiā bñ ad modicū tempꝰ. ideo bmōi/ modicū vel nihil pficiunt ad vitā ꝓtēplatiuā. imo ipis est meliꝰ eā dimittere ⁊ se tradere actiue. nisi tales cōditiones p violentiā ꝓsuetudinis possent qñq; deuincere. Nihil est enī qđ p laborez ⁊ diligentiā nō possit supari.

Sūt ⁊ alij qui statim tētāt blasphemijs ⁊ aliꝝ vicijs ita horribilit q; vix sustinere valēt. exinde incidētes interdū in frenesim. aut extra bonam fidē. efficiunt̄q; etiā melācolici tristes et iracūdi. oiaq; ipis displicēt. Agnoscūt̄q; tales p expientiā q; eis sit multo meliꝰ esse in societate ⁊ labore exteriori. qz tunc talia nō cogitāt q̄ eos sic turbare possent. Et isti sil'r nō valēt ad ꝓtēplatiōez nisi ex gr̄a spēali. vel saltē ipa est eis durissima ⁊ piculosissima.

Sūt itē alij aut p naturā vel gr̄az aut p ista ambo simul/ amātes solitudinē/ solicitiq; de sua salute. desiderātes agnoscere deū ac spūalia ista adamare. Non habēt etiam nimis fortes vehemētesq; carnales motus q̄s vincere nō valerēt. Isti habiles sunt ad tradēdū se vite ꝓtēplatiue. ⁊ spēaliter bñtes cor dulce ac tenerū ad deuotōem flexibile. Difficile est enī cor dur̄ ad bonū pertingere qđ male habebit in nouissimo.

Et accidit ptingere aliquē paulati ascēdendo ab actiua vita vsq; ad gradū sūmuz ꝓtēplatiue. q̄ tñ postea reuertet descēderet̄q; ad actiuā. Qđ ptingere pōt in casib⁹ duobus. vel p negligētiā ⁊ fictionē. aut certe p abūdantiā virtutis. tali mō q; p suo libitu vtatur vna vita sine alteriꝰ impedimento. Vel fm suū officiū. Et statū talem bñ decet plātos. sic q; sint vite ꝓtēplatiue ita pfecti ⁊ in tali radicati q; descēdere possint ad actiuā. nō tamē deserēdo oīno ꝓtēplatiuā. Quēadmodū angeli ad nostrā custodiam deputati hic inferi⁹/ ꝓtēplant̄ semp videntes faciē dei patris qui in celis est.

Capitulum.xxvi

Disputatio quomō vita ꝓtemplatiua prosit/ in primo sibupi.

Propter tria motiua/ seu rōnes tres inter alias. quidā miranꝰ q; aliquis se tradit vite ꝓtēplatiue. Prima. qz ꝓtēplatiui/ nō nisi sibūpis proficiūt. Secōa qz videt eis q; ꝓtēplatiui nimis velint inq̄rere ⁊ sapere atq; nimis alte volare. Tertia est. cū multi sint decepti exinde ⁊ effecti fatui ⁊ melancolici.

Ad q̄s rōnes tres (si saltē rōes dicēde sunt) breuiter ⁊ manifeste rñdebo. sancti enī doctores de materia tali abūdāti⁹ subtilius pfundiq; loquūtur.

Ad primā ratōez respōdeo q; aliqs vite ꝓtēplatiue/ sibūpi pficit/ multo plus atq; diuini⁹. placetq; ampliꝰ deo/ q̄s p vitā actiuaz. qđ satis est. Nihil est enī post deū/ a me plus diligēdū q̄s egomet. et plus etiā q̄s totū residuū mūdi. ideo pdiligendū est mihi placere deo. istāq; vitā acceptare q̄ sibi acceptioz fieri possuz ⁊ potꝰ q̄s

habere modicū meriti. vel forte vt aliū lucrifacerē eū saluando, mei aūt detrimentū paterer me ꝓdēnando. Et est ꝫ intelligendum ceteris paribꝫ. z ꝙ aliquis tam libere posset vti vna vita sicut z altera. Quod dico ꝓpter publicos officiales z ꝓlatos. z habentes alias dignitates ipos obligātes vite actiue intēdere. quēadmodū sunt etiam mulieres maritate pueros habētes z familiam gubernātes aut obligati suis seruire parentibꝫ. Si enī hmōi ꝓ tūc se tradere vellent ꝓtēplationi/ipi se dānarent ꝓpter obligationē qua ligati sunt ad alijs ꝓficiendū esset ꝙ vna mala tentatio z piculosa vni tali vt dictū est/ꝙ sibi delectabili⁹ esset sp intēdere ꝓtēplationi. negligēdo aut postponendo ꝫ qō facere teneret. Et esset ꝓpt hoc damnosus z noceret subditis z reipublice De tali esset bñ ꝓgrendū z sabbatū ꝓtēplationis sue deridēdū. Sed aliter ē de nō obligato ad seruiēdū alijs ꝓpter officiū qō hz. vel nō neglecto qō facere alijs tenet.

Capitulū XXVII

De ꝓfectu quē ꝓtēplatiui alijs afferunt.

Consequenter ostendo ꝙ ꝓsona ꝓtēplatiua/multū etiā ꝓdest alteri. Primo q⁹ dat exemplū bone vite. ꝓdicatꝙ facto z opere/deū sup oīa diligendū: z ꝙ reliqua oīa sunt vanitas nec curanda. Et hec nō est modica doctrina. imo de tāto ꝑualet quāto opa plus ꝓbabant esse sine fictione q̄ verba. Itē ꝓtēplatiui p deuotas suas oratōes omnibꝫ alijs ꝓsunt. Et accidit sep⁹ ꝙ ꝓpter eoꝝ merita/de⁹ faciet quibusdā mediantibꝫ mūdanis licet etiam mali sint tales quoddā maximū bonū. puta pacē/alicui⁹ regni vel cōsimile. q⁹ nihil possum⁹ sine gratia dei speciali. quā citi⁹ boni ꝓtemplatiui impetrant a deo/q̄ actiui. Et sunt ipi tanq̄ oculi corpis/illuminantes z dirigentes oēs opatōnes factas p mēbra cetera. Et si oculi nō laborāt sicut man⁹ z pedes nō dicere oportet p tanto ꝙ in nullis seruiant nisi ipismet. Tales enī cōtemplatiui/ordinati sunt/ad referendū deo z dirigendū omniū alioꝝ opera/non ita in spūalibꝫ illuminatorum seu subleuatoruꝫ/ꝙ ipsi scirent aut possent/semper omne quod faciunt ad deum ordinare tanꝙ in finem. Non dico ꝙ in casu necessitatis/persona non debeat dimittere suam cōtemplationē/ad succurrendum alterius necessitati. Sed qui possit vtrāqꝫ vitam tenere in simul perfecte hic esset melior. quēadmodū teneo beatū gregoꝝ. ac sanctuꝫ Bernar. z ceteros fecisse. Et qui bene ꝑpenderet qualis excellentia sit anime z bonorū spiritualiū/erga corpus z bona temporalia. hic clare cognosceret/ꝙ plus ꝑdest toti ecclesie/oratio deuota vnius cōtemplatiui/q̄ faciunt centū z centuꝫ vitam actiuā ducentes. ad succurrendum aliorum necessitatibꝫ corporalibꝫ. Et multo plus ꝓsunt/q̄ se in mundo occupantes non vt alijs subueniant. sed ꝓ suo ꝓprio ꝓmodo laborantes z sepe in damnū alijs.

Igitur dico/ꝙ si aliquis spūssancti instinctu senserit se inclinatū z cōmotum ad vitam cōtemplatiuā sectandā/z hoc ꝓgnouerit. talis sine vituperio vite actiue poterit abrenūciare. imo faciet hoc cum laude magna ꝓmiūqꝫ non modicuꝫ inde acceptur⁹. Nisi forte per contrariū aliquis a suo ꝓlato obligaret⁹ obedire ad publicuꝫ officium exercendū. vel etiam in casu vltime aut vrgentis necessitatis sicut dictū est Urgentem autē necessitatē voco. quando verisimiliter aliqui perire possent/nisi per talem eis subueniretur.

Capitulū XXVIII

Qō non est supbia tendere ad vitam contemplatiuam vt quidam putabant ostendit per exemplum.

Nec est dicendū quātū ad scām ratōez añ dictā/ꝙ tendens ad fīnē ꝓtēplatōis quē superi⁹ declarauī. hoc ē ad amandū deū summe ex toto corde/ꝙ talis tēdat nimis in altū. aut ꝑsūptuose agat. imo aliqs apt⁹ ad hoc faciēdū et grāz talē a deo cōsecut⁹/deficeret z min⁹ bene ageret (vt videt) si dei dono nō vteret Et spēaliē ecclīastici z religiosi. quoꝝ vita ad hoc ordinata est. oīno se dare debent ad vitā banc/poti⁹ q̄ ad aliā. Silr z clerici. p cipue q̄z theologi. aut certe eoꝝ scia nō iaz eis auxiliabit q̄z inde inflabunt. efficiūtqꝫ vani/vacui z supbi. Pz ꝑ sile exēplū ad oculū. Erit in regis curia Fuitoꝝ q̄daz coq̄ ne cui rex talē dabit grāz/vtpote facere cū dē volēs suū camerariū. q⁹ iudicat ipm ad hoc sufficiētē z sic placet sibi Nulli dubiū ꝙ si ꝑdict⁹ famul⁹ hoc refutat cā sue pigricie aut ꝓpter fictionē cordis aut ingluuiez seu gulositatē/ dicens se malle permanere

cōtinue in coḡna ī officio sc̄z sordido p̄rio
ri. ip̄e vtiq; erit crimī abilis ⁊ rep̄hēsibilis.
Silr qui pōt famulari deo in statu excellē
ti/erit dānabilis si se occupare sp̄ voluerit
in minoribꝫ. nec excusabiḟ humilitate sed
imputabiḟ cordis sui fictioni aut tepiditā
ti. ¶Nec dico q̄n deficiūt ⁊ errāt/qui in cō
templatōe sua/nimis volūt inq̄rere. Sūme
nī talibꝫ necessaria humilitas est. que
custos est ⁊ nutrix ip̄ius caritatis.

D

Capitulum.xxix

De excellētia p̄templatiui/sup actiuos.

Quantū ad rōnez tertiā/sc̄z q̄ alī
qui tales p̄templatiui sunt decep
pti effectiq; fatui ⁊ melancolici
Rūdeo q̄ in actiua vita silr plu
res sunt decepti. q̄ nō vtunt discretōe rec̄
ta ad bene terminādū inceptū opus. Nec
etiā omnibꝫ est data gr̄a talis viuēdi sc̄z in
cōtemplatiua vita. p̄pter causas certas aī
signatas. sicut dicit ap̄ls. Quilibet hz do
nū p̄priū a deo. vn⁹ quidē sic. alter vero sic.
et iterū. Si in corpe vno oia mēbra essent
ocul⁹. vbi essent man⁹ ⁊c. ¶Verū est q̄ mū
dani/p̄templatiuos leuiter iudicāt fatuos
esse atq; melācolicos. Nō enī faciūt qūo ⁊
ipsi. p̄temnūtq; oia que isti mūdani carnīs
ma tenēt. sed nō vidēt magnas p̄solatōes
et sancta opa/spūalesq; diuitias/q̄s adipi
scunt p̄templatiui mūdū refutādo. ⁊ a se pro
cul expellēdo oēm auariciā. sup̄biā. omnē
iram ⁊ inuidiā insup̄ ⁊ vanitatē. que mun
danis sine mora p̄stant nō modicā vexatō
nē. Et viuūt p̄templatiui in magna requiet
pace p̄scie. q̄ est bonū tale q̄ aliud ei p̄pa
ri neq̄t. locoq; occupationū mūdanaꝝ su
per terrā in angustissimo loco ⁊ re modica
ipsi p̄templatiui occupant in maiori ⁊ am
pliori loco ac negocio q̄z sit tot⁹ mūd⁹. boc
est in deo. Quid p̄hec velim dicere nouūt
qui sunt exp̄ti. ¶Certū est/q̄ vita rōnalis
creature/versaṫ plus in opatōe intellect⁹ et
rationis/q̄z alibi. boc est in meditationibꝫ
rōnabilibꝫ ⁊ in volūtaria dilectōe. Et ideo
veraciter ⁊ quasi soli totales/viuere dicun
tur. qui in p̄templatōne nutriunt cibo tali
atq; potu. ⁊ nō illi q̄ suas animas ac vitā/
nō plus leuāt ad celestia q̄z bestie. ip̄i ei co
medūt ⁊ bibūt. ip̄i letant ⁊ gaudent. rident
atq; leuitatibꝫ insistūt. ipsi sua corpa vexāt
sicq; suo modo faciūt vt bestie. ¶Sz fort̄
te obijciunt q̄ auxiliant alios per labores
suos. Ita etiā faciūt equi ⁊ asini. ⁊ interdū
ampli⁹. Quāq; hoc ip̄m laudabile est. ei q̄
nescit ⁊ nō potest ampli⁹. ⁊ qui implet hoc
fideliter ad bonū finē ⁊ intētionē. sc̄z ad k̄
uiendū deo/⁊ subuenēduz alteri. ¶Fate/
or q̄ p̄templatiui in factis mūdanis non
sunt ita sapiētes ⁊ prudētes. quēadmoduz
actiui. Ratio. q̄z suū ingeniū ⁊ intentionē/
in talibꝫ nō ponūt. vnde accidit eos iudica
ri simplices ⁊ insipientes. q̄q; eis modica
de isto sit cura. ad hoc enim sunt vocati vt
ap̄ls inḋt ⁊ ad hoc nituṅ toto conamīe. s.
reputari fatui/vt sapiētes effici possint.

Capitulum.xxx.

De necessitate gr̄e dei/ipsi p̄templatiuo.

Requertor igiṫ ad priora sc̄z ad g̃
dū scōm/scale p̄templatōis quē
dixi locuz secretū ⁊ silentiū. De
claraui aliqualit̄ de secreto du
plici ⁊ sic de silentio. vno sc̄z extra aīam. et
alio intra eā. Ip̄a vero p̄templatio tendit
ad hūdū nō extrinsecū sed intrinsecū sc̄z se
cretū atq; silētiū. Ad q̄d p̄sequēdū p̄dest q̄
rere etiā ad extra (sicut dictū est sup̄a) soli
tudinē ⁊ silētiū. ¶Dicit ergo beat⁹ bern̄. q̄
spōsus aīe iesus x̄ps/verecūd⁹ est amicus.
nec libēter spōsaz suā accedit/multitudine
p̄sēte. q̄rit aūt esse sol⁹. Oportet igiṫ aiam a
se oīno expellere oēs occupatōes interi⁹ et
exteri⁹. vt sc̄z solūmō intēdat ad recipiēdū
spōsuz suū. Ex quo enī de⁹ ip̄e simplex est ⁊
vn⁹. inq̄ri vult in cordis simplicitate ⁊ vni
tate. Cor aūt tale simplex nō est ⁊ vnuz q̄d
in tot p̄tes diuisuz ēp curas mūdiales ma
las ⁊ vanas. Sed beu in q̄ntā miseriā per
peccatū redacta est nobilis ip̄a aīa. q̄ in sta
tu p̄me innocētie/ ex toto ⁊ oīno ordiata
fuerat ad cogitādū de deo suo creatore. atq;
cōsiderare spūalia sine aliquo impedimen
to ⁊ difficultate. q̄d ip̄a/mō/ p tantā penaz
difficultatēq;/grauata onere sue corruptō
nis pōt opari q̄d est mirabile. q̄d noscunt
optime qui ad hoc nituṅ. ¶O de⁹ meus
quid ē nūc q̄d ip̄az aīam in altum releuare
possit. ponere in vnitatē. reducere ad sim
plicitatē. cāq; expedire de mari isto p̄cello
so tumultuoso atq; fluctuāti/ p curas abs
q; numero: p p̄bātasias varias imaginatō
nesq; sine mora abūde scaturiētes? Certe
boc facere principaliter nihil valet/nisi ꝑ
tus tue gratie. ⁊ huius maris magni ⁊ spa
cioſi motus mitigare quod intra nos est

Tu suscitas egenū pstratū de puluere va/
narū cogitationū. z pauperē erigis a ster/
core inordinatarū delectationū. collocās eos
in altū vt sedeāt cū principib. hoc ē cū an/
gelis atq; sanctis. z vt eoz cōuersatio in ce
lis sit. Donū aūt istud gre. veracit tribuit
solis inquirentib ipm diligenter atq; ar/
denter z ad hoc se disponentib

Capitulū. xxxi.

Qualiter aīa ꝓtēplatiua/dicitur eleuari su
pra corpus. z efficitur simplex z vnica.

Qn Ec intelligenduz est/ aīam cor/
pus deserere fm substantiā cuz
in ꝓtēplatione rapta fuerit/ sal/
tem de cursu ꝓmuni. sed p tunc
esse dicit/ vbi fuerit cor suū atq; amor suus
sicut augu. dicit q aīa veri⁹ est vbi amat q̄
vbi ipa animat. hoc est q̄ vbi vitā prestat
corpi. Et ideo dico. q talis eleuatio qe de
uote extra mūduz ac sup ista corpalia vsq;
ad semetipam/aut vsq; ad angelos. vel cer
te vsq; ad creatorē suū altius fieri non pōt
fit p fortē sanctāq; meditationē vel arden/
tem amorem. Tali mō q talis meditatio
aut iste amor virtute sit tā potēs/ vt ipaz fa
ciat obliuisci vel cessare ab oīb opationi/
bus alijs z fantasijs. sicut esset in sopore p
fecto aut somno. vel saltē si nō ex toto. tales
cessant opationes/ipe tñ nō pñt corrūpere
extinguere aut superare meditationem vel
amorē ardentē supradictū. ꝓpter vigorosā
ei⁹ potētiā. Oportet etiā q aīa/totaliter in
tali meditatōe sit occupata z amore. ad hu
iusmodiq; sit oīno intēta. nec de quacūq;
re alia sit ei cura. nec ad alia respiciat. nisi
forte talia ꝓtereūdo nō tñ ibidē pedē figen
do. sez q in talib nō arrestet siue morā fa/
ciat. ¶ Et hoc fieri posse/experientia q̄tidia
na in minoribz hoc manifestat. Affirmat
q; idē aresto. inq̄ens. Accidit interduz ali/
quē sup re aliqua tam fortiter meditari. q
nec aptis oculis intuebit hoc qō ipm ꝓte/
riet seu qō ante eū vadit. Sepeq; in socie/
tate cū qua sociabit/ plura dicent z coram
ipo exercebūt seu fient/ de quib nec aliq̄d
sciet. sed in sua forti meditatōe pseuerabit
ac si dormiret. Unde q̄q; de tali puerbiū
istud cōmune solet adduci et dici. Iste ad
suos meditat amores. ¶ Talē simili mo
dum raptus/ pcipiūt sepe studētes ipi. ali/
quid subtilitatis cōpilare molientes. Pi/
ctores suo modo facere cōsueuerūt sic ego
teneo. aliq; opifices subtiliū. positi i ima/
ginationib fortib. Recitaturq; de pho q̄/
dam noie archimenides excellenti geome/
tro. qui imaginaliter deliberauit facere in/
genia subtilia ad bellandū z defendēdas i
uadēdasq; ciuitates. Unde accidit ciuita
tem quā inhabitabat dict⁹ phs/ ab inimi/
cis debellari. princeps aūt exercit⁹ pcepit
ne antedictus phs occideret. Sed a casu
quidaz eundē suas figuras ꝓtrabentē fm
scientiā geometrie repperit. quesiuitq; ab
eo quo noie appellaret. ipe vero tā fixe sua
rum figurarū formationib intētus extitit
vt quid sibi iste interrogās diceret penit⁹
ignoraret. nisi q insinuabat eidē q se non
impediret nihil aliud respōdens. vnde id/
circo vitā pdidit. Ecce q̄ fortis huius erat
meditatio. vt ob eius vigorositatē/ciuita/
tis sue expugnationē nō pciperet. atq; nec
quidē inimicū agnouit ipm occidentem.
Alius item phs neades dictus ad mēsam
positus sepe ꝓmedere oblitus est. oporte/
batq; ne fame periret/famulā suaz ad cibū
pcipiendū ei⁹ manū cōducere. De quo va
lerius hoc recitās/ dicit ipm solum anima
vixisse. corpe aūt circūdatuz fuisse tanq̄ re
extranea z inutili. ¶ Dicta exempla addu
cta sunt ad oīendū/q aīa imaginatōes
atq; curas nō pficuas a se pōt depellere. vt
subleuari possit z ad sanctiora ꝓueniēdo/
raq; cōscendere. atq; se taliter ad vnitatem
simplicitatēq; deducere. meditādo solūmō
q̄liter ad suū creatorē potent pngere. qui
ei⁹ est locus finis atq; amor. q̄uis illud fa/
cere fortius sit atq; difficilius. q̄ in dictis
exemplis ostensum est. Et hoc de tanto q̄n
to cogitationib vti oportet spiritualiori/
bus. habereq; meditationes magis extra/
neas atq; subleuatas.

Capitulū xxxii.

Memoriam facit libri de contemplatiōe
Richardi de sancto victore.

Rr Richard⁹ de sancto victore/ quē/
dā edidit librū/ q̄q; ptes ꝓtinē
tem. vbi multū subtilit atq; fm
profundā sciaz/ tractat materiā
istā. sez de ꝓtēplatōe. diuidēs ipam ꝓtēpla/
tionē in spēs sex seu modos. Quoz modo
rū duo i imaginatōe sūt positi duo in rōne
ite duo in intelligentia. Scōm b pfat⁹ do
ctor ponit tres modos celoz intra animā.
et iuxta hoc q ipsa anima cogitando seu

meditãdo seipam vertit diuersimode. scili cet aut meditãdo corpalia q̃ sensib⁹ ꝓcipiũ tur exterioꝛib⁹. aut ad seipam cogitando: aut angelos ꝛ eoꝝ statũ. aut certe ipam dei tatẽ. ¶ Et pſertim dicit Rich. in q̃nta pte libꝛi memoꝛati tradit qũo ꝓemplatio foꝛ matur seu diuersificat modis tꝛib⁹. Aliqñ p hoc q̃ ipa aia dilatat interdũ amplius ꝛ qñq; plus eleuat suũ intellectũ ꝛ qñq; peꝛ hoc q̃ ipa habet ipm sc; intellectũ siẽ alie⁹ natũ seu oblitũ. Declaratq; p quẽ modũ istud fiat ꝛ qualiteꝛ qñcq; hoc accidit. addu cens auctoꝛitates atq; exempla scripturaꝝ et naturarũ. q̃ hoc fiat p admiratiõnem ve hementẽ aut p magnã deuotiõnẽ. vel certe peꝛ delectatiõnẽ nõ modicã spũalẽ atq; cõ solatiõnẽ. ¶ Sed q̃ mee intẽtionis est lo qui nõ subtiliteꝛ sed rude ꝛ breuiteꝛ/ idcir co postpono vobis declaꝛare noĩati docto ris doctrinã/ quasi nimis subtilẽ. nisi foꝛte in certis punctis subsequentib⁹ ꝛ hoc mõ capaciori atq; vobis familiaꝛiori.

Capitu. xxxiii.

De tertio gradu cõtemplatiõnis/ ꝛ similitudines quedam naturales.

Nunc restat de gradu tertio scale cõtemplationis disseꝛere. quẽ foꝛtem foꝛe baptisaui pseueꝛantiaz. Cũ adiutoꝛio enĩ gratie diuine/ pseuerantia foꝛtis ponit atq; collocat in altitudinẽ pfecte ꝓẽplationis. oꝛdinatq; hoĩem in statu pfecto in quo põt dici viuere amore. Tũc enĩ recipit diuinas ꝓsolatões amoris. nõ sentiendo tribulatões carnis aut mũdi. De nulla enĩ re alia ei extũc cura est nisi deũ amare. de ipo meditaꝛi atq; loqui. et p ei⁹ amoꝛe fugit fatuas delectatões b⁹ mũdi. atq; eiusdẽ mũdi aduersitates cum gaudio suscipit. Et ideo nõ est q̃ ei possit obesse seu nocere. Non pspitas. istã ei subterfugit aut certe ipam humillime sufferꝛt in magna gr̃arũactõe. Jtez nõ aduersitas hanc enĩ ardẽteꝛ desideꝛat. sicut mediante qua deo adducit. ꝛ qua ipa deuota aia purgat ꝛ edocet. p quã q̃z sponso suo ac amico iesu xpo similat qui plen⁹ fuerat tribulationib⁹. Recipit itẽ aduersitatẽ quẽadmodũ signũ certũ q̃ de⁹ oĩpotẽs spõs⁹ ei⁹ eã diligat exq̃ dignat sic se visitare ꝛ castigare. ¶ Et ĩ statu isto/ aia deuota ardet dulciteꝛ suauiteꝛ atq; pure/ igne spũali succensa. recte vt carbo clarus ꝛ totus ignitus ꝛ sine fumo ꝛ sine crepitatione aut sine tumultu. Jbi est aia totaliteꝛ radicata in teꝛra optima multum fructũ afferẽs. Jbi est destructa amoꝛis mundani ciuitas ꝛ diuini amoꝛis ciuitas ꝓstructa. ¶ Sed tñ nõ est q̃ q̃diu hac moꝛtali vita viuit/ sine dono ac priuilegio gr̃e spẽalis aliquis in tali pfectõis statu sp posset pmanere sine sui mutatõe. q̃n pot⁹ dico vsq; ad moꝛtẽ de statu in statũ variationẽ sepe ꝛ mutationẽ fieri. Sed qui iam ad talẽ statũ pfectõis pueniꝛt. talis diutius in eo pmanet ꝛ sepi⁹ q̃s alij immoꝛat. Et si ipm q̃cq; excidere ꝓtingit ꝛ labi ex eo. citi⁹ releuat in aliquẽ de duob⁹ primis statib⁹.

¶ Primus status ꝓpat ꝓueniẽteꝛ hyemi. in qua viget quasi semp frig⁹ ꝛ obscuritas Scõs silat tpi vernali. in q̃ pter mutatiõnẽ grãdẽ/ mõ viget caloꝝ post frig⁹. mõ obscuritas ꝛ post tpantia aeris. mõ sol lucet. post nube tect⁹ occultat. mõ pluit. post ẽ seꝛenũ. Tertius stat⁹ equat estati calide. in q̃ quasi ꝓtinue feꝛuoꝝ est solis atq; aeris claritas. licet interdũ veniãt pluuie ꝛ obscuritates. foꝛtioꝛesq; oꝛiant tempestates atq; hoꝛꝛibiliioꝛes mutatões/ q̃s in qualicũq; tpe alio. Et tali mõ/ pfecti ꝓẽplatiui/ sufferũt p tpe tẽtationes grauioꝛes alĩs. ꝛ hoc aut pter ipoꝝ pbationẽ ꝛ purgationeꝝ vt in humilitate ꝓseruent. vel certe interdum ad eoꝝ pditionẽ fm occultũ dei iudicium exigẽte eoꝝ supbia ꝛ ĩiq̃tate. exẽplo luciferi creati in tãta pulcritudine sapiẽtiaꝛ cõtemplatõe tam sublimi. ¶ Potest itẽ alit⁹ prim⁹ status/ siĩari diei prime hoꝛe ĩ mane qua claritas tenebꝛis adhuc inuoluta cernit atq; mlt̃ obscure icipit apparere. Sic cũd⁹ hoꝛe tertie diei. Tert⁹ vero clare meri diei. ¶ Et sic de multis alĩs figuris similibus ꝛ exemplis.

Capitu. xxxiiii.

Foꝛtis pseuerantia necessaria est cõtemplatiuis.

Qui absq; pseuerãtia foꝛti/ summitatẽ ꝛ altitudinẽ montis ꝓtẽplatõis/ putat se obtinere/ aut pfectũ bñe caloꝛẽ amoꝛis diuini. talis ꝓuenienter assimilat ascẽdẽti mõtẽ excelsum/ postea sp descẽdẽti priusq; ptingat in sũmũ. ꝛ hoc q̃ repperit q̃ndã difficultatẽ aut impedimẽtũ. ¶ Vel ꝓpat volẽti ignẽ accẽdere vel succẽdere in lignis viridib⁹ aut putridis. q̃ cũ nõ statim accẽdit/ aut cũ primo nõ

ꝓcipit nisi fumū vel modicā ffāmaz facilit extinguibilē/quasi cōmot⁹ recedit destruit aut ꝑ totā domū ꝓjcit/spargēdo hincinde struē ligno⁹. ¶ Itē merito ꝓpat⁹ ꝑfatus ñ potenti pacifice maturitatē grani sui semi nati/expectare. aut q⁹ sua plācula inserta t̄/re radices bene figat, ꝓpter moraz aut peri/culū vl' difficultatē quā ꝓcipit talis. ¶ Rur sus gerit typū simee/ cupienti nucē viridē degustare. sentiens aūt corticis amaritudi nem/ ad nuclei dulcedinē non ꝓducit, sta/tim eam a se ꝓjcit nō ꝑseuerans. ¶ Po/stremo assilatur pigro militi. qui ante ciui tatis obsesse captionē ꝑfectā/ tedio affect⁹ inde discedit. ¶ Videtis igit q⁹ taliter fa/ciendo aliquis nō ꝓtingit ad apicē mōtis nec ignē habere poterit neq⁹ bladū. Item nec arborē. neq⁹ nuclei gustū. nec etiā ciui/tatē obtinere. referēdo illa pūctis iā dictis Sic similiter nō potest ꝓuenire aliq⁹ ad ꝑfectionē cōtemplationis, sine forti perse/uerantia.

Capitulū. xxxv.

Impedimēta plura/ne quis montē ꝓtem plationis vsq⁹ ad sūmū ascēdere valeat.

Tenus adhuc modicū in vno supradict⁹ exemplo⁹ cōside/rantes factū volētis ad finē mō tis alti atq⁹ pendētis cōscēdere. Iste ꝓtinue ascēdit ñ redescēdēdo ī bassuz Nō si eū pausare ꝓtingat. nō incipit p.o/gressum suū a pede montis dicti sed a loco vbi moueri desijt. Pari mō cupiens possī dere ꝓtemplatōis ꝑfectionē nō debet quie scere aut seipm arrestare. q⁹ pausare est re/descēdere. nō, ꝓgredi retrocedere inferi⁹ est Nec debet etiaz semp reincipe a basso. sed vnde recessit t̄ vbi dimisit. ¶ Et ꝓpter isti⁹ pseuerantie absentiā. tam pauci reperiuntur qui ad ꝑfectam ꝓtingunt ꝓtemplationem Quā cito enī quidā modum ascēdētes sen tiunt penā aliquā t̄ labore/ credūt ipi pau sare. sicq⁹ retrocedūt inferius. ¶ Sunt au tem alij nō habētes ordinē. t̄ modum ascē dendi nō custodiūt. statim enī volunt sali/re vsq⁹ in altū. non incipiēdo a basso ꝑ me dium ituri. Bassum aūt seu infer⁹ huius montis/ ꝑsideratio est suo⁹ peccato⁹ atq⁹ defectuuz. ¶ Sed repiunt alij collis suis imposita habētes grādia onera nec becīpa abjciūt. t̄ nihilomin⁹ sic se putāt ascensu/ros oīno. Qn⁹ aūt istud ē occupatio mūda na t̄ fortis cogitatio inibi posita/seu fixa q⁹ aīam aggrauat mirabilit/ faciēs eā sp ad se reuerti t̄ relabi si q⁹ leuauerit se. ¶ Rursus quidā, ꝓpt̄ mīmas volitātes coz̄ se muscas totū dimittūt. t̄ ire desinūt vel redescendūt Dulce iste/ sunt volātes cogitatōes. q⁹ aia in suo ꝓgressu neq⁹ debet arrestari seu impediri sed vlteri⁹ ꝓcedere. fugādo istas a se/ manu sancte indignatōnis. Repiunt etiā alij tales muscas insequētes, ad modū puero⁹ p⁹ papiliones currētiū. ¶ Itē sūt quidā q⁹ latratu canū infernaliū statim ter/rent. hoc ē ex̄cito sentiūt tētationē aliquaz turpē totū dimittūt. vel certe se cū tali occu pāt. nitunt q⁹ talē expellere t̄ oēs hmōi ten tatōes t̄ cogitatōes. q⁹ sepe fieri nō potest sed bene pūt ꝓteriri scz eas nō curādo. exē/plo pegrini q⁹ ad quēlibet latratū canū nō sistit pedē. cū sibi in via talis occurrit latra tus. sed cōcito gressu/ tanq⁹ nō curādo iter ꝓtinuat t̄ sic silent. De quāto enī pl⁹ ꝑsiste/ret ad se defendēdū vel ad eos ꝓpescēdum. tāto ampli⁹ latrarēt t̄ iter suū talit ꝓderet. ¶ Aliq⁹ aūt nō extendūt sp manū dexteraz huic q⁹ eos in altū debet subleuare. imo re/trahūt appodiātes ꝓfidētes q⁹ in multitu/dine diuitiaz⁹ suaz⁹ t̄ sue fortitudis. ideoq⁹ nō mirū si hmōi cito labunt. Propter hoc debet hō sp extēdere manū suā ad auxiliuz diuine gr̄e/ diffidēdo oīno de ꝓpria sua po tētia. nō ꝑsumēdo se posse illuc peruenire q⁹ tēdit ꝑ seipm ¶ Itez⁹ sunt alij q⁹ putāt sta/tim ee se in sūmo. cū tñ adhuc sint bñ ī bas/so. iō ascēdere dissimulāt t̄ dimittūt t̄ sic di mittēdo retrocedūt inferi⁹. ¶ Aliq⁹ ꝓcedūt vsq⁹ ad altuz. sed stati efficiunt vane gl'iosi seu gaudiosi. Videt ipis op⁹ suū multū be ne ꝓgisse t̄ suā dictā bene fecisse. Nec po/nūt diligētiā ad ibi scz in alto demoraduz. Ergo tales p̄cipitant q⁹ seu stati decidūt. non ascēdētes ita velocit supi⁹ sicut vellēt vna alia vice. Vel forte eis de⁹ nūq⁹ auxiliabit ad illic ascēdendū. exigēte ꝑ superbia eoz⁹ et ingratitudine t̄ abusu ꝓgnitōis habite q⁹ est horribile t̄ cā nunq⁹ ꝑsumēdi imo sp se tenēdi in ꝓfunda hūilitate. cū scz ꝓcipit q⁹ hō q⁹ deo fuerat tam ꝓxim⁹ atq⁹ familiaris in collocutōe sua t̄ sic auicula q⁹ ꝓstruxisset nidum sibi intra celū postea deijceret vsq⁹ ad infernū sine reuocatōne aut reuersione ¶ Deinc sunt aliqui qui cuz viderint se modicū altius ceteris in monte isto. alios aspernāt̄ t̄ deridēt inferius existentes.

qui iuste derelinquūtur a deo vt labantur quaten⁹ cadētes agnoscant q̄s modicū a se/ metipis possint. ¶Alij aūt qui istū mōtez nō nisi ꝓpter curiositatē ꝯscēdere volunt. ⁊ vt dicere possint etiā fuim⁹ ibidē. aut certē vt secreta excellētia inquirāt. aut ꝓpter solā placentiam seu delectationē. aut ꝓpter loci eminētis amenitatē. nō aūt vt deo melius placeāt ꝓrimi⁹ q̄s ei seruiant. honesti⁹ am/plius ⁊ magis meritorie. Et isti cito amit/tunt dei auxiliū atq; ei⁹ gratiā aut certe re/periūt se deceptos nimis dure turpit' atq; miserabiliter. Putāt enī se esse in mōte dei cū sint in mōte diaboli. ¶Postremo est ali quos inuenire/ nimis q̄s rō dictat seu ius sit/festinātes. nitētes ꝑire suū ductorem et fortius q̄s vult idē. qō magna est fatuitas. Ara dei est ductor iste. sicut dictū est. Qui ergo nō pōt aut dignat expectare spacium tpis ꝓ motu gr̄e isti⁹ ⁊ auxilij/ iure eā per dit. ⁊ alia vice ipam ꝓ libitu suo tā cito nō repiet. Sicut e regione etiā ē cū istis q̄ ad istā gr̄az sequēdā nō sunt pati cū ab ea vo cant ⁊ monent ad ascēdendū imo refutant aut alibi vadunt aut certe verbo vel facto dicunt gr̄e vt adhuc modicū ipos expectet et sic ipa depulsa mox recedit. Oportet igi tur cōtinue stare supra sui cordis custodiā ad imitandū visitationē diuine gr̄e. ⁊ pro cedere fm ipius motū atq; volūtatē neque lotius neq; tardius omni tpe cum ꝓfunda humilitate indignū se iudicādo etiam ad mōtis istius lat⁹ iacere q̄sto magis ad eius apicē ascēdere. Per hoc enī de tāto trahet alti⁹. Quēadmodū rex p̄potēs volens ho/norare militē suū. de tāto eū libētius collo cat supi⁹ vt sedeat cū principib⁹/ q̄sto magꝭ renitit ad hoc. ⁊ de tāto magis trahit ⁊ cō/pellit/ de q̄sto miles ipe plus humiliat se et cusatq;. Sup oīa enī displicet deo p̄sūptio nec delectat eū modus volentiū eū accede/re effrenate ⁊ sine timore quasi ad suū soci/um ⁊ sibi sil'em. sed debet semp custodiri. sancta ⁊ laudabilis verecūdia. tremor ⁊ pa uor atq; timor cum ꝯfidentia sue benigni tatis. Sine enī cōfidentia talis timor ni/mis esset culpabilis ⁊ impedimentū ascen sus nostri montis. ꝓpter tremorē ⁊ tribula tiones ampliorē q̄s ratio exquireret seu q̄s iustū esset/ a timore conceptā.

Capitulū xxxvi.

De quibusdā alijs impedimētis isti⁹ vie.

Loquamur adhuc de alijs qui/busdam obstaculis siue impedi mentis. Sunt enī quidaz q̄ asinū suū. hoc est corpus ꝓpriū nimis verant. ita q̄ aīa se de eo iuuare non valet. Alij aūt nimis sunt repleti atq; pon derosi. infirmi ⁊ dormientes siue pigri. Ni mis enī diu exteriūt in infirmario aut in/firmitate carnalitatis. per ꝯmestionem ex/cessiuam atq; potationē aut vaniloquiū. Suntq; tales tanq; cōtracti. resoluti. pa/lytici ⁊ dormitantes. ideoq; ipsos oportet curari/ a basso incipiendo sc; per humilez pñiaz. ¶Sed quidā sunt/ qui ascendēdo vehementē patiunt aliquādo verbi dei fa/mē spūalē/ cupiuntq; post hec illud audi/re ⁊ legere. vnde accidit q̄ legēdo nimis se ipsos detinent. Recipiūt illic refectionem ampliorē q̄s ratio exigit. seu imoderate. vel q̄s tempus requirit. in tantū q̄ sui ascēsus initio obliuiscunt. nec ascendūt fm q̄ cepe runt. Verū est ex pte altera/ talē refectionē sepe fore ꝓficuā atq; necessariam. ⁊ p̄cipue in exordio. vel q̄n sumit mēsurate. semp q; cōsideret hō suū ascēsum. hoc est q̄ in legē do/ plus querat deuotionē q̄s sciaz. ¶Rur sus repiunt alij recalcitrātes atq; saltātes cōtra stimulū ipos pūgentē ad ascēdendū in altū. hoc est qui fugūt nimis tribulatio nem. ¶Item sunt quidā/ nō adhuc suffi/cienter instructi de itinere querēdo seu inq/rogādo a scientib⁹ ad habendū desup cōsi/liū. sed abūdantes in sensu ꝓprio/ cōfidunt in seipos ⁊ semet in hoc docere volentes. ⁊ ideo oberrāt ⁊ sepe turpiter deficiūt. Sz sunt alij nō desistentes petere viā ⁊ inq̄re/re p studiū feruēs. ad tantū q̄ de hac in ca/thedris etiā sciāt loqui ⁊ legere. aliosq; do cere. licet ibi non fuerint sc; in itinere tali. Loquunt aūt. q; sic audierūt ab alijs. nec nitūtur ascēdere p illud q̄q;. ⁊ ideo ñ mi/rū si tales inferi⁹ pmaneāt semp. Non enī itur ibi p sola verba. sed opz pedes ad op⁹ mittere. Isti sunt quēadmodū illi q̄ in p̄e lijs exhortant instruūtq; alios ad fortiter bellandū/ sed ipi/ ad tangendū/ man⁹ ñ ap ponūt. vel sicut qui alijs demonstrāt itine ra ad recipiēdas elemosynas a peregrinis ipsi vero nō vadunt/ aut non pñt ire ꝓ ea/ ꝓpter suā infirmitatē seu impotentiam. ¶Sunt alij qui postq; iter suū arripuerūt p viā vnā/ statim saliūt seu declināt ad aliā et hoc ꝓpter incōstantiā eoꝝ. aut q; putāt

leuiorem se inuēturos. vel delectabiliorē. ꝛ sic nec quicq̄ ascendūt. neq̄ comphēdunt Sicut canes/ceruū agitantes/eum nō ve nant. si modo post vnū tunc post alium in sequūtur. ℙotius oportet eos vestigia in/sequi primi. nec se circa aliquid aliud arre stare. qualiter solent agere canes ad hoc be ne inducti. ¶ Alij nō bene ad seipos inten dunt seu respiciūt. ꝛ ad picula itineris sui. sed ip̄romise ꝛ sine auisatione ꝛ cautela po/nūt pedes suos. ideo ruūt de tam alto in tā bassum. ¶ Alij vero ascendētes retrospici unt aut inferius respiciūt. ꝛ q̄s cito quis de basso eos vocauerit/totum derelinquunt. Qui de tanto reddūtur ĥabiles. quanto diutius inferius detinent. ꝛ inde difficili/us ꝛ grauius reascendūt. quia mūdana cō uersatio in loquendo aut aliud mundiale exercendo/non modicuz impedimentū et retardationem generat. ꝛ in talibus nimis coꝛ suū figens et seip̄m tradens hu iusmo/di/non velociter resiliens ꝛ discedens citi/us ad ascēdendū iter suū. iste qui eiusmōi est/vsq̄ ad longū tunc causat sibi impedi/mentum magnū. Ideoq̄ in istis nō opoꝛ tet moꝛā trahere/nisi pro sola necessitate ꝛ pretereūdo ea. vel saltem q̄ si coꝛpus infe/rius fuerit/sursuz sint coꝛda. Sed hoc his qui non didicerunt/est difficile. quia neq̄ ancoꝛam coꝛdis fixam habent ad montez. nec coꝛdas bone cōsuetudinis eidem alli/gatas. ¶ Interea sunt quidā qui cum ascē derint/nunq̄ putant se inde recessuros. sz illic persistere tanq̄ hereditario iure. Sed in suo casu deoꝛsum/fragilitatem propriā agnoscunt. sentiūtq̄ tribulationē bene cō/siderantes tunc. quia diuina gratia ipsos ibidem collocauit. tenuitq̄ q̄diu sibi pla/cuit. ꝛ tunc discunt cogitare de inferioꝛi p bonam humilitatem/ existentes in alto. et econtra cum inferius fuerint/ iterum spe/rant. reascēdere. habentes bonam patien/tiam. Oportet enī ita bene ꝛ plus in spiri/tali aduersitate sicut coꝛpali sz tētationib̄ duris q̄ afflictionib̄ mentis que sine ꝓso/latione sunt ꝛ quales habere ꝓsueueratvel desideraꝛ/sic se ūmobiliter cōseruare. ¶ ℙo stremo aliqui ascēdēdo expēsas faciunt ni mis largas ꝛ excessiuas. puta p lacrimas ꝛ afflictōnes. ꝑmittūtq̄ facere opa sua ne cessaria. Et ideo misericoꝛs deus cū hmōi gratiose agit/ꝑmittēdo eos ꝛpib̄ certis de cidere ꝛ labi inferi⁹ vt sic illa facere possint et coꝛ ad que tenentur nō obliuiscaṅ/ et opando. Talia sunt impedimenta ad pue niendū ad montē ꝺtēplatōis ꝛ cetera sine numero. q̄ ꝺphendi atq̄ reduci pñt ad p̄di cta. Ad q̄ vincēda ꝛ vitāda/necessaria ē foꝛ tis pseuerātia cum gradib̄ supradictis. sz humili patientia/loco q̄ secreto ꝛ silentio.

Capitu. xxxvii.

Quidam modi meditandi/qui pñt seruaꝛi in contemplatione.

IN legendo vel audiendo predi/cta/dubitare posset aliquis ꝛ pe tere. quē in sua ꝺtemplatōe mo dum obseruare debeat meditādi. Non enī itur ibi pedib̄ coꝛpis sed spiritalib̄ qui co gitatōnes atq̄ affectōes sunt ip̄ius aie. Et ergo nō semp vnus ꝛ idē modus meditan di teneāṫ. sed valde variatus. ꝛm psonarum locoꝛ atq̄ tempoꝛ. diuersitatē. ꝛ ꝛm gratiam dei/doctrinā vel scientiā quā quis ha/bet. Unus vadit sic. alius vero sic. vn⁹ at/q̄ idem hodie vno modo incedit. crastina vero aliter. ¶ Cogitaui tñ/q̄ nō erit inuti le recitare exemplariter qualit aliqñ quidā ꝓtransierint istā vitā. Foꝛtassis enī hoc p/ficiet ad facilius intelligendū ꝛ reperiēdū hui⁹ itineris introituz. Et recolo me qñq̄ scripsisse vobis charissimis meis soꝛorib̄ plura ad ꝓpositum cōueniētia ꝛ ad sequen tia. que nō resumo pro pñti. ¶ Magister Richar. de sancto vict. libro s̄ memorato/ tradit modū magis meo videre ꝺpriatum et cōuenientē profundis clericis q̄s simpli cib̄. qui bene generalis est. sed ad declarā/dum plixius esset. quare hunc ꝑtereo ꝛ do ctorib̄ relinquo. ¶ Sanct⁹ aug. libro cō/fessio. dat modū quēdā/quē cū matre sua p pria habuit. stans ad vnā fenestrā cuiusdā oꝛtuli/nō multū ante obitū dicte mr̄is sue quē ꝓposui in sequentib̄ breuiter tangere. ¶ Beatus greg. largissime in suis moꝛali/bus de ꝺtemplatōe loquit. ostendēdo peri cula atq̄ ꝓfectus inibi exñtes Sed modū ꝑticularē intrādi vel illic se locādi quē que ro/non percepi. ¶ Beatus Dieroñ. inter alia scribit modū vnū ad virginē custochi um. qui est q̄ meditetur mortis sue hoꝛaz. qualeq̄ premium tunc receptura est. quo/modo virgo maria cuz filio suo Jesu ꝛpo/ sancti angeli atq̄ virgines/ sibi obuiabūt ipsam suscipientes. cantantesq̄ canticum quod maria/ moysi soꝛoꝛ/ post transitum

maris rubri/sicco pede filioꝝ israel cecinit Cantem⁹ scz dño gl'iose tē. Et dicit similiter idez beat⁹ hieronym⁹ de seipo/qualiter post fortes tētationes/ ⁊ crebras pectoris tunsiones cōtinue in ploratibꝫ ⁊ lacrimis querēdo dei auxiliū/sibi videbat societati angelorꝫ interesse ob magnā sue ꝓscie pacē et iocūditatē/ei post suā pñiaz ⁊ tribulationem celit⁹ a deo trāsmissam. ¶Concordāt omnes doctores coīter in mō scz isto qui ē meditari inferni penas horridas. paradisi gaudia. sua peccata. atꝫ mūdi vanitatem Sed ego adhuc ꝑticulariorē modū inārō

¶Beatus bernar. pene in omnibꝫ sermonibꝫ sup cantica/tractat modū vnuz. scz de spūali mr̄imonio inter deū ⁊ aiam. quē q̄dam doctor plus nouell⁹ insequit. faciens inter diuinā sapientiā ⁊ aiam/ pariformit quoddā mr̄imoniū. Liber vero intitulat borologiū eterne sapiētie. Verū quidem/ modus talis est altus ⁊ subtilis. satisꝫ piculosus/sic loquendo/p̄sertim a principio sue ꝓuersionis eū tenere volentibꝫ. Ratio. cū enī tales nouitī estimarent meditari de spūali cōnubio. leuiter laberent in recordatione de spūali ad carnale matrimonium.

¶Hec ignoro in dicto libro quosdaz modos alios fore tactos. vtpote cogitādo de iuuene siue adolescēte morituro. nolēti vl̄ non potenti penitere. similiter meditando dei iudicia. item cōsiderādo beatā virginē mariā in hora passionis dñi nr̄i Jesu x̄pi. Qui modi boni sunt atꝫ cōuenientes. et p̄t ibi videri quibꝫ placuerit.

Capitu. xxxviii

De modo cōtemplandi/quē beatus ber̄ī tenuit in principio.

Recitat beat⁹ ber̄ī. de seipo/q̄liter in ꝓuersionis sue p̄incipio ꝓpōdit sibi op⁹ eē q⁹ br̄e deberet opa bona ⁊ merita/q̄lia ex seipo nequerat exq̄rere ⁊ br̄e. idcirco puidit sibi habituꝫ septalia ex meritis ih̄u x̄pi. Et ex tūc diligētissime meditabat/totā dñi nr̄i ih̄u x̄pi vitam ab ei⁹ ꝓceptōe vsqꝫ ascensionē ⁊ exoibꝫ penis ⁊ amaritudinibꝫ ei⁹/collegit sibi fasciculū mirre. q̄ inter vbera sua ꝓmorarek ꝓtinue. atꝫ hūc p iugē memoriā supꝛapositi suo pectori intime ꝓpatiēdo. ¶Per quod ꝓcludo ip̄m beatū ber̄ī. suā ꝓtēplationē ⁊ ascensum in eadē incepisse meditādo assidue dñi nostri Jesu x̄pi vitam. quēadmodū legit de sancta cecilia/qūo euangelium x̄pi in suo pectore portabat. s. eius vitā memorādo. ⁊ nō diebꝫ necꝫ noctibꝫ vacabat a colloquijs diuinis ⁊ orōe. ¶Et doctor q̄dam/in libro suo/de stimulo amoris intitulato/istā materiā silr̄ tractat ⁊ spēalit de passione dñi nostri iesu x̄pi. oñdens q⁹ in ea omne bonum repitur. ⁊ q⁹ eadem passio scilicet/sit vie hui⁹ puta ꝓtēplationis/ostium. volensꝫ aliunde intrare in cōtemplationē/ipse se seducit ⁊ decipit. ⁊ confirmat dictū suū auctoritate dñi dicētis Ego sum via veritas ⁊ vita. Via. p quā ꝓgrediēdum est. veritas viatorē illuminās. vita eūdem nutriēs sustentās ⁊ remunerās. Utinā pfatus liber esset in gallicū trāslat⁹. meo enī iudicio valde vobis fieret pficu⁹. ¶Sūt autē quidā coīter aliū modum nō tenētes siue cōtemplatōis. q̄s q⁹ ad quēdam librum deuotōis se tradunt/vitā alicui⁹ sancti aut aliud ad excitādā deuotionē plegētes/ fm materiā quā repiunt. quibꝫ sp necessarī essent libri. Et ideo iste mod⁹ sol⁹/insufficiēs est. nisi hoc etiā assuescerēt agere sine pñtia chartaꝝ. ¶Alij vo faciēdo sua fuitia diuina in eccl'ia. addiscūt ⁊ se exercitāt/cōtēplari nitētes. Quāuis iudico istud esse multū difficile/spēaliter in p̄incipio. ⁊ posse pertingere isto modo ad cōtemplatōis perfectionē/ꝓpter laborē cantui annexū. nisi forte antea sint assuefacti tales/in suo secreto/via cōtemplationis.

Capitulū. xxxix

De alio modo meditandi per exemplum mendicantis.

Qui ꝑsonā q̄ nō modicū ꝓfecit ad reducēdum suas cogitatōes seu recolligēdū in vnū/⁊ ad simplicitatē. p ℞ q⁹ diligēti⁹ seipaz intuebat fore pauperē/ miserabilēq̄ creaturā. nihil sibr̄ ex suo/nec q̄cq̄ posse adq̄rere. Qua ex causa mēdicare meditabat. atꝫ sic adq̄rere bonorꝫ spūaliū elemosynā a paḋisi cōcuibꝫ in talibꝫ diuitijs opulētissimis atꝫ plenis. quos nosset largos miroꝫ mō caritatiuos exīstere. ideo p̄fata ꝑsona sub arbore q̄daz loco secreto se collegit. ī quo ꝓ suo libitu atꝫ diutius ibidem meditari posse putabat. Conuertit itaqꝫ se corde tenus sine loquela/ modo ad vnum postea ad alium sanctum. secundum sue deuotionis ministeriū/a quolibet elemosynā expeten-

do, apiendoꝯ suã necessitatẽ ⁊ indigentiã exponẽdo, sed ⁊ memorãdo eoꝝ magnam gratiã atq; largitatẽ. depcando etiã eos vt dignarent intercedere p se ad deũ omnipotentẽ qz psonaliter ꝓparere coraz eo dignõ esset. ¶ Verũ est/dictã psonã in hmõi meditatõe plura sensisse impedimẽta extranearuz cogitationũ atq; fantasiarũ. ipa tñ forti pseuerãtia/se armauit. atq; in dicto loco continuit inde non mouendo seu discedendo/ quousq; quod q̃siuit inuenit. esset q; stabilita oino in hmõi oꝛone. nec aliqd aliud intẽderet. ¶ Per dies aũt plurimos modũ dictũ ꝯtinuabat fueratq; interdum ad duas/ tres vel quatuoꝛ horas/ priusq; qõ petiuit/ br̃e potuisset. scz suaruz cogitationũ ⁊ affectionũ vnitatẽ atq; recollectionem/ad vnũ tale quale diximꝰ supra. Et p modũ talẽ quasi semp̃ puenit ad qõ tendebat. qñq; tñ citiꝰ. interdũ vero tardiꝰ. pcepitq; clare verũ esse dñi nr̃i ihu x̃pi. pmissum. q̃ pseuerauerit pulsans perendo/ aperiet ei. ¶ Potestis igit optime ꝑpẽdere q̃nta fuerint hui⁹ psone desideria ardentia/ et anxia suspiria atq; gemitus/ erga sanctos/ mõ ad vnũ mõ ad alterũ. spẽaliꝰ ad eos q̃z festũ tũc colebat. qñ absq; succursu ⁊ auxilio ꝑceptibili/ pmiserat dictã psonã ad suos pedes, puolutã/ad tanti tpis spaciũ permanere/in bello cõtinuo/suarũ cogitationũ/ tumultũ nõ modicũ atq; in suo ascẽsu impedimẽtuz validũ causantiũ. nec p sancta desideria loqui pmittentiũ eisdẽ. Jpi tñ tandẽ de eadẽ optime se q̃tabat/ aiẽ sue desideriũ eidem tribuẽdo. ꝯm dei volũtatẽ ⁊ eiꝰ vtilitatẽ. ¶ Reperit itaq; dicta psona/ hmõi exptã difficultatẽ/ sibi ꝓuerti ad pfectum. vt exhinc disceret viuaciꝰ ⁊ ardentiꝰ flagitare. Vñ accidit q; se de cetero in sua oꝛone repit citiꝰ atq; q̃si sine impedimẽto collectã in modũ talem ad suarũ cogitationũ vnionẽ atq; simplicitatẽ. leuiusq; mõ p dicto ⁊ ceteris/ bona consuetudine comite ad ꝑdicta puenit. ¶ Et puto istũ modum in initio guilhelmũ parisien. doctorẽ principuũ tenuisse. quẽ affirmasse legendo reperi qz paupes trutãni atq; captiui/ ipsuz deũ exorare docuerũt. ¶ In libris etiã eiusdem patet/ quẽadmodũ oratõez vni viatori padisum adeũti ꝓ impetrãda elemosyna ⁊ auxilio/ pulcre compat. In quo pariter libꝛo quasi p totũ ad deũ/ad dominũq; nostrũ ihm̃ x̃pm̃/ ⁊ suos sanctos. spẽaliꝰ ad virginẽ mariã. rõnes adducit. quatenꝰ auxilienꝫ creature eis supplicãti suãq; pauꝑtatẽ allegãti. Loquit itẽ de corã iudicibus pñtatis. qũo tales in suis petitionibꝰ sint circũspecti atq; sapientes. Timirum. timẽt eni ⁊ piculũ sibi vident imminere. Talimõ ⁊ nos imo ⁊ adhuc amplioꝰ corã deo pñtati facere nobis multũ expediret.

Capitulum .XL.

Cõmendatio istius modi contẽplationis tanq; securi vtilis ⁊ leuis.

Istum modũ inchoandi ꝓtemplationẽ/ cui placet sequi potest satis eni est securus simpleꝛ atq; leuis. Conueniẽs etiam gradui bene primo cõtemplatõnis antedicto qui assignat humilis penitẽtia. Jbi enim nõ aliud q̃z indulgẽtia petit atq; bene operandi tpe affuturo gr̃a. item etiã remediuz cõtra plagas suas ⁊ peccatoꝝ infirmitates varias. Ad qõ nõ parũ/orões beati ancelmi/diuersoꝝq; ceteroꝝ sanctoꝝ/ edite ad sanctos ⁊ sanctas/ pficiunt. Liber q̃z de q̃ prĩdẽ locutꝰ sum rhetorica diuina intitulatur a guilhelmo pisien. opilatus multũ ad ista vtilis. ¶ Sup mõ isto iniciãdi ꝓtemplationẽ/dudũ optabã oronẽ quãdã fabricare/in modũ paupis/ panẽ suũ ostiatiñ q̃rẽtis vel indulgẽtiã q̃rẽtis ⁊ perẽtis ad instar incarceratoꝝ aut certe ad silitudinem elemosynã petẽtiũ. nõ quidẽ p seipis sed p in hospitalibꝰ degẽtibꝰ. Sepe eni aliqs deuotionẽ suã p alio interpellãdo repit magis q̃z si p se deũ exorꝛaret ibiq; multuz, pficit. Tenenꝫ etiã ad h̃ plures ex officio suo quẽadmodũ viri ecclĩastici. aliq; exelemosina vitã ducẽtes corpis. imo dico oẽs debere hoc facere tã ꝑpter dei mãdatũ. q̃z etiã ꝑpter bñficia ab aliꝭ recepta siue talia sint bona nature a suis parẽtibꝰ/ siue bona fortune/ipsis collata iure hereditario possidẽda a viuis aut a mortuis. ¶ Cõpilaui prĩdem oratiõnẽ quãdam/ad dñm ihm̃ x̃pm̃. iniciantẽ Jesu sponse virginitatis ⁊c. Intendo autẽ si deo placituz fuerit de hoc/ in breui diffusius cõscribere opus. Verũ est omnes mũdi scripturas nõ posse pducere cõtemplatiuũ quo tendere habet. quẽadmodũ facit fortis pseuerãtia auxiliante dei gratia faciendo exemplo psone supra memorate. ponẽdoq; se ad practicã scilicz ad opus. qz affectiones scribi nequeunt. neq;

generank per lras aut per verba sed p ope/ris exercitium.

Capitulum.XLI.

De modo vsitandi se in cõtemplatõe/ fm istum modum.

Quem vo delectat phabita sil'itu do/ hic multã largã materiã ha/bet/ vsitãdi t assueſcẽdi ad sua cogitationũ recollectionẽ intra se. erga eti/am deũ atq; suos sanctos. Hre enĩ necessi/tates t miserie ac infirmitates/ tã corporis q̃ aie/ infinite sunt. Debinc virtutes no bis adquirẽde/ in mãgno sunt numero. sic t sancti t sancte/ q̃b nobis supplicãdũ est. nũc sil'oĩb. nũc vero cuilibet seorsuz. Jn ter ceteras etiã necessitates mort̃ hora po/stremũ est negociũ qõ pl⁹ nobis est timẽdũ Ob cui⁹ hore horrorẽ/ solicite puidẽdũ fo ret nobis remediuz t vita supstite, curare amicos atq; defensores. laturos auxiliũ in momẽto tã terribili/ ad bñ placitũ dei. Ho rã istã sũme ante mẽtis oculos reducere/ p ficuũ est. ei⁹ memoriã recẽtẽ oĩ tpe vite ĩ oĩ/b⁹q; factis nr̃is hre. Jn nr̃e cõtẽplatio nis secreto/ a nobis ipis/ sepi⁹ q̃rendũ est. Hõ aĩa mea dic mihi paup t miserabilis cõfitere mihi. si in pñtia q; aut intra vnius hore spacium/ separi tea corpe opteret ad astãdũ tremẽdo dei iudicio/ q̃d dictura/ ad quẽ deniq; cõfugeres? Si respõdes qz sic t sic faceres/ t ex toto corde tũc miscõiaz atq; veniã ab oĩpotẽti deo flagitares/ a su/isq; sanctis. Fac igit̃ taliter in pñti. Jgno ras enĩ in q̃ pũcto infirmitatis p tunc eris aut qõ spaciũ tpis ad hoc faciẽdũ hre po/tueris. Jn hmõi meditatõe vinacit̃ seu cordin time t diu morari debem⁹ quousq; nobis videat qõ sentiam⁹ mortẽ multũ ap proximare. Jtem cõsiderãdi sunt amici nostri p quib⁹ orare volum⁹ esse eos in ne/cessitate vltima puta ad lectuz mortis. Et qũo a nobis supplicit̃ auxiliũ req̃rũt desi/derãtes q̃tin⁹ p eis p̃ces effundam⁹. cõpati amurq; eis acsi in pñti sic ageret nobiscuz Hoc ergo qñ fiet t nõ diu tardabit. mise/reamur interea aĩe nr̃e acsi eã in medio flã me purgatorij conspicerem⁹ collocatã. Ad qõ bñ iuuat cõsiderare diligẽter miseriam aut dolorẽ validũ quẽ q̃s p suaz suffert in/firmitatẽ aut aliũde q̃lit̃ vehementer inde cruciat. Quid ergo erit de aĩa misera ppe/sura tanta in futuro seculo.

Capitulum.XLII.

De trib⁹ dei iudicijs ante oculos mẽtis re uocãdis pro materia cõtemplationis.

Possum⁹ insup in hmõi contem platõne reuocare ante mẽtis no stre oculos tria dei iudicia. que sessurus est seu tenebit aut tenet. Unũ tenebit sicut pr̃. i q̃ regnat t iudicat mia dulcis t pia. Et talis est in vita pñti. Scõm tenet sicut dñs cõtra seruũ suũ vbi regnat atq; iudicat iustitia rigorosa. Optz enĩ illic oĩa exoluere debita. t hoc ẽ in pur/gatorio. Tertiuz est in inferno. vbi regnat horrenda t crudelissima iustitia. scz, pter peccatores dãnatos. Jbi enĩ de⁹ punit ad instar iudicis effecti nõ potẽtis. cõtra male ficos morte eterna dignos. Modo po/strema duo iudicia declinare possum⁹ ap/pellando t submittẽdo nos ad primã curi am scz mie que durat solũ ista vita stante. Bonũ ergo est nobis dũ temp⁹ habemus eligere interim q; hre possum⁹ sanctos in tercessores ad deũ. Precipue ibi habemus in dicta curia nr̃a/ dñam reginam dicte cu rie. s. mie eiũtem. fil'r nostrã matrẽ t aduo/catã dulcissimã ac glorioſissimã virginem mariã. Pariter est illic ihs xps. pr̃ nr̃. frat nr̃. aduocat⁹. cõsiliari⁹. mediator atq; redẽ ptor. Et in veritate iste nimis esset stoli dus t infatuat⁹. q̃ recusaret vna cũ ꝓpha se ipm submittere dei miscõie supplicit̃ dicẽ/te Dñe ne in furore tuo arguas me. neq; i ira tua corripias me. Ubi tãgit ꝓpha ista tria iudicia. Dicit enim Dñe ne in furore tuo arguas me/ id est in inferno. Neq; in ira tua corripias me hoc est in purgatorio Sed fm miam tuã miserere mei qñ infir m⁹ sum sc̃z in hac vita. Et adhuc possum⁹ inq̃rere t inuenire alleuiamen flagelli qõ iuste meruim⁹. scz mediãte intercessione ta li q̃ dicta est. t sepe ex toto sic q̃rari seu etiã absolui. Qui etiã attẽte pẽsaret atq; sibi proponeret exitũ hui⁹ carceris quo detine mur/ qõ erit in articulo mortis/ cogitaret/ eq; ad p̃dicta tria iudicia. talis oĩno cũ gau dio ingẽti hui⁹ mũdi infirmitates atq; dif famatões/ paupertates t sil'ia q̃ penalitates dicunt̃/ leuissime sufferret. t certe de nulla aduersitate vite hui⁹ curaret. Qui insup q̃tidie ad memoriã reduceret mori se opte/re. sed qñ aut q̃lit̃ ignorat. exaiaret eq; se se/pi⁹/ an in statu in q̃ ẽ/ mori auderet? q; si nõ

profecto remoueret in breui impedimēta/ vt secure/mortis pstolarek aduentū.

Capitulum XLIII

Quō quidā deficiūt in forti pseuerantia/ & in ꝓtemplatione modicum pficiunt.

Plures aūt minus bene auisati sūt circa pseuerātie fortitudinē seu circa ꝓtēplatōis fructū ac p hoc ad ista ꝓsequēdū multū remoti. Renuūt enī seipsos dare orōni/ aut meditationi incūbere/nisi se deuotione sēntiant affectos ad illa. ac nisi cū eos ista delectant veniātq; ad cor suū. Videnk ei talibus/alias dicta nihil pdesse. ¶ Sed huiusmodi ꝓpank huic q̄ frigore nimiū cruciatur.recusat tū accedere ad ignē nisi prius habeat calorē Aut certe equipank alicui fame peunti.nolentiq; q̄rere ad manducādū nisi antea saturat⁹ sit. Quare enim aliqs se dat in orōnez vel meditationē/nisi vt calefiat dīni amoris igne. vel vt saturek donis aut grana dei. Tales in hoc deficiūt seu errant putantes se tps pdere cū positi in orōne vel meditatōe/nō mox deuotōis imbre irriganť. Ad qđ respondeo q̄ si nitāk q̄stū in se est ad hoc/atq; faciūt laborē suū. sintq; in bello & pugna ꝓtinua/ꝓtra suas cogitatōnes/cū displicētia q̄ nō abscedūt/nec pacē habere ꝑmittūt.tales ꝑ tūc maius reportāt meritū q̄ sepe si eis adueniret deuotio subito sine tali ꝓfictu. Ratō q̄ militāt deo/& seruiūt suis expēsis ꝓpr̄is & sūptibus atq; cū labore maiori & pena. ¶ Verū tū ē q̄ volēs ad exemplū ꝑnarrate psone supi⁹/ seipm exercere oꝑtet ad hoc habere ipsum magnū tp̄is spaciū reiecto etiā oi onere alicui occupationū/taz ex pte sua q̄ alioz.se q̄ arcere ad pmanēdū in vno loco fictū/lōgo tpe/siue ꝓsolatio subseq̄tur aliqua/siue nulla.q̄ tū ad eandē hōdā laborare nō cesset atq; sit ꝓtinu⁹. Cūq; se nimio senserit tedio affectū sibiꝑpi dicat/q̄ adhuc expectet ad medie hore spaciū ac hore faciēdo penitentiā suā.expectās diuine grē elemosinaz. Post horā ꝓo elapsā/ adhuc se cōmoneat ad pstendū talit ad alterā horā Et sepe in postrema dimidie hore pte/talis in sua cōtemplatione amplius pficiet/q̄ oi tpe pterito.& q̄z alijs decē diebꝫ aut certe in vno mēse. Nō si a casu in suo regressu aut itinerato accessu/reperit se quasi refutatuz/ sic scz q̄ elemosina ei deneget/ pura nō ꝓsecutus grām deuotōnis.tūc hūiliter ei ꝓuenit cōuerti ad deū/ ꝓfitendo indignū se fore tāte grē.imo q̄ plus meruisset verba & flagella atq; tribulatiōes q̄z hmōi cōsolatōes. Et sic dicat O dñe deus tue ꝓsolatōes laudes & gloria/tibi sint semp.mihi aūt (vt dignū est et iustū) ꝓfusio.nisi opposituz ꝓueniat mihi de tua miscōia. Per talez modū vincet deū.faciēs ei sacrificiū de cordis sui duricia. Et certe deus ei⁹ nō obliuiscik ꝓferēs miaz suā cū cognouerit horā atq; pūctū.expedientē ꝑm suū beneplacitū. ¶ Nec etiaz debet aliquis hmōi cōsolatōnes nimis affectare in lacrimis atq; deuotiōe/ ꝑ sua delectatione & ad suā placētiā.sz vt p talē consolationē/amori ardētiori deo vniak.ad deum possit melius diutius et delectabili⁹ seuertere. Si igik magꝭ ei placitū fuerit q̄ p tūc aliquis ei famulek sine talibꝫ ꝓsolationibꝫ/ꝓfortiter & nobis idē placere debet debem⁹ q̄z dicere O dñe de⁹ oīpotēs sufficit mihi optime vt pmiū meū atq; remuneratio a te reseruek mihi i paradiso. in pūti illō ñ ebuēs. Illud vnū supplicit orovt mihi nō irascaris sz vt viuā in tua grā tūmō ꝺ ceꝛo fiat volūtas tua Qui ꝺo ꝺuotiōez assecut⁹ fuerit/diligēs exīstat/grārū actiōes et toto corde referēs deo oīpotenti. orādo instātius vt augmētet & ꝓfirmet opus plātatōnis sue in eo inceptū absq; boc q̄ tale q̄d ei hic ꝓferat sic pmiū.quin potius in futurum reseruet prebendam integram.

Capitulū XLIIII

Quedā imaginatio montis cū tribꝰ habitaculis.s.fidei spei & caritatis.

Per mōtis antea adducti/ꝑ facilioꝛi sui eleuatōne in contemplatione/potest quis imaginari cōuenienter. quēadmodū aliquando quidā quem noui fecerat. Et breuiter perstringam eandē ¶ Imaginemur igitur mare magnū piculosissimum qđ diuersoz generum bomies/euntes et redeūtes nauigio ꝓtranseūt/diuersis nauibꝰ.ad vnū tū finaliť portū tendētes.in q̄ etiā magna ꝑ transeūtiū ps/ꝓpter picula maxima atq; tempestates varias necessario habet pire. Ad ripā ꝓo huius mari/ seu in litore eleuata erit rupes altitudis mire. s. quaz exīs q̄ cunq; secur⁹ ē ꝺ q̄ pit q̄ in mag̃ isto mari fiāt speckari ꝑt absq; sui pcꝺo. in ista rupe tres ert statōes siue habitacla triaynū

in basso. aliud in medio. tertiũ vero in fine siue sũmo. Jn primo imaginemur fidem esse hospitatã. in secũdo spem. in tertio vo charitatem. ¶ Modo quãdo quis in primo fuerit habitaculo scz basso. fides ipsa/ eidem maris horribilia ostendit pericula: quantum ad animaz. p que concipit timorem validum. qz cõspicit iudicia dei mirabilia contra ipos peccatores/ ab eo in istũ maris voraginem ꝓcipitatos/ damnatiõe ꝑpetua/ absqz vllo remedio. Et ibi potest homo deuotus/ in certa fide coram sue mẽtis ocnlis statuere omnia sua facta/ ad generandum in se sanctũ timorem et pauorẽ secretoꝝ dei iudicioꝝ. Quemadmodũ est fragilitas z mutabilitas breuitas vite mortalis. mortis incertitudo. damnatoꝝ horror. multitudo eorum q̃ damnantur. ꝓpria sua peccata. defectusqz temporis preterit. quotidianos etiã excessus. Jtem quõ dñs noster ihesus christus sanctiqz omes/ multa passi sunt tormenta afflictiones z tribulationes. ita sit certus q adhuc plura sustinebũt mali atqz damnati. Et quilibet siue bonus siue malus expectare habet tribulationez affuturã siue citius aut tardi ¶ Jn secunda vero statione aut mansione/ locabitur spes tradens homini deuoto fiduciam ne ꝑ timorẽ nimiũ desperet z sic semetipm pdat et damnet. Et ibi debẽt considerari omnia que faciunt ad spem bonã concipiendaz de dei bonitate. Sic em̃ nobis esse faciendũ ipse mandauit. Reuocemus illic ad memoriam misericordias sanctoꝝ z sanctaꝝ. beneficia infinita ab ipo nobis exhibita z que quotidie exhibet. absqz vllo nostro merito. specialiter aũt magnanimaz dignationem z misericordiaz passionis iesu christi dñi nostri. Jtez gratiã quã deus facit subito peccatoribꝫ eos sustinendo. Jn hoc tabernaculo spei/ anima deuota resumit aliqualiter cor suũ/ tranferendo se de vno tabernaculo ad aliud. ad miscendum pauorem et humiliratem cum spe bona. Unum em̃ alio absente nõ sufficit. ¶ Jn tertia vero mansione dicte rupis/ demorabitur charitas. ibiqz ꝑsiderabit aĩma deuota dñi sui magnitudinẽ. z quõ dignus sit amari appreciari atqz laudari. Qualiter omnia gubernat atqz sustinz. omne qđ ẽ ex nihilo pura sua boitate creauit. Et sic de singulis cõditionibꝫ nobilibꝫ sine numero. sic z de gloria. quã suis tradidit amicis Sctus aug. docebat qficqz agnoscere deũ p mẽtis eleuationem supra terram. supra celum supra ꝓpriam suaz animã. atqz supra res oẽs ab eo creatas. z tunc in momento temporis z raptu/ subito ad similitudinẽ coruscationis/ aut velocis nubiũ cursus/ anima deuota attingit qđ sit de deo. z statim decidit econtra seu relabitur ¶ Sed ibi non oportet vos esse curiosas nec nimis stabilire et stare. Sufficit vobis deum agnoscere in paradiso celi. z q̃ntuz in pñti secl'o/ dz sufficere vobis q credatis et ꝓgnoscatis qz ipse creator factor et redemptor vester ẽ. et sic de aliꝫs dignitatibꝫ. de quibus in fide catholica edocemini. sine hoc q scire velitis quid sit ipse deus in sua natura p clarã visionem eius. ¶ De quo trado vobis tale documentum sancti dyonisij. Quociẽscumqz in contemplatione et meditatione de deo factis. scitis qualis sit res quã videtis. videtqz vobis q res hec visa/ quocũqz mõ assimilet alicui rei alteri huiꝰ mũdi tũc certitudinaliter teneatis. vos nõ videre deum taliter ꝑ clarã visionem. Et simili modo dico z de angelis. Non em̃ est deus corporaliter magnus. nec albus nec rubeus. nec clarus neqz coloratus. Sic nec sunt z angeli. ¶ Verũ quidez est q cognoscitur z sentitur bene/ z modũ alium/ qui scripto tradi non potest/ neqz verbis edoceri. nisi q̃ isti sic cognoscentes sentiunt z sciũt hoc qđ cognoscũt. Sicut sentiendo/ vnũ dulcedinẽ/ aut plenitudinẽ vnã vnuz saporẽ aut vnam melodiam. z talia sentimenta enarrari nequeunt. Sicut a simili aliquando intra nos sentimus bene/ amorẽ aut gaudium. z tamẽ amor et gaudiũ nõ sũt magna corporaliter aut gracilia alba vel nigra. Hec possz aliquis facere intelligere aliquẽ qualia essent talia. qui nunqz hmõi sensisset in se. ¶ Non tamẽ dico quin concipi poterit deus quid sit in humana natura/ habet ei vt sic/ corpus. formatusqz ẽvt alius homo Sed qđ dixi de deo. intelligo in sua diuina essentia. ¶ Et quando anima deuota/ bene vsitata esset in habitando istam rupẽ aut montem/ forti meditatione/ et ꝑ fortez cogitationem semp illuc reuerteret/ facilius se eleuãdo ac pmptius ad habẽdũ fidẽ spẽ et caritatem z alias pulcerrimas cõtemplationes absqz numero quas ibidẽ reperiret esset qz ei tanqz portus et litus seu cõfugiũ ꝓtra oẽs tribulatiões z impedimẽta/ maris

magni huius ꝑsentis mundi.

Capitulum .XLV.

De tribus modis quibꝫ gratia datur.

SIcut supra memini/mille mille modis ꝯtẽplatio variari pot ⁊ haberi. Ideoq; ꝑ tanto ad ꝑsens nõ ꝑsisto/relinquẽdo quẽlibet suo sensui ⁊ gre a deo collate. ne videar qdã largissimũ atq; copiosissimũ ⁊ qdã modo infinitũ/in tam breui et modica imaginatõne velle pstringere. Sed ꝑ finali adhuc dico. gram dei ꝑsentẽ esse animetribus modis specialiter. ¶ Unus est per iustificationẽ. sine hoc q sentiat atq; aiam cui sic adest deo acceptabilẽ redder. ¶ Alius modus est ꝑ sentimentũ ⁊ ꝯsolatõez aliquã. sicut in istis qui in sua ꝯtemplatõe/recipiũt ⁊ ꝓcipiũt diuersos ꝯsolationũ modos atq; gaudia spũalia. Nam interdũ eisdem videt/q liquefiãt oĩno in quadã dulcedine. in tãtũ vt omne qd cernunt aut meditent/plenũ esse tali dulcore iudicãt. Aliquãdo vero recipiũt securitatẽ q̃ndã admirandã humilitate plenã. qua mediãte/ipi sibimet displicẽt/solã accipiẽtes delectatõnem ⁊ placentiã eoꝝ in deo. Quotiẽs enĩ sibimetipsi quis placet atq; in se de seipso gaudet. cert⁹ sit a vera humilitate se eẽ alienũ. nec ꝯsolatões suas quibꝫ iocũdat/a ꝺo hre sciat originẽ. Uera enĩ humilitas semper exꝑis sociata visitationibꝫ bonis atq; diuinis/dat cognoscere ad imuz ⁊ veracit defect⁹ suos. ꝑ qs sibi bõ displicet. reddit q; vilis atq; abominabilis in aspectu suo. nihilomin⁹ placentiã maximã hñs. sed q̃ in gra miscẽa bonitateq; diuina ꝯsistit. Aliquãdo aĩa deuota sentiet cordis sui quãdã dilatatõez vel sui intellect⁹ ꝯprehẽdens in se pl⁹ q; etiã tot⁹ mũdus. iudicabitq; deum fore tã excellentis atq; infinite maiestatis/q q̃si omne qd residuũ est/ei nihil oĩno eẽ videat. nisi in q̃tũ esse in talibꝫ de⁹ cognoscit. Qñq; vero sentiet aĩa in se q̃ndã spũalem ebrietatẽ/ꝯmouentẽ eã sobrie/in laudes spũales. suspiriaq; sancta ⁊ deuota. nõ se valẽs ad intra ꝯtinere/ q̃n oporteat ꝺ foris erũpere seu ad extra id oñdere/qd sentiat. videtq; interdu eidẽ q oĩa plena sint gloria ⁊ laude plena. ¶ Tert⁹ vero mod⁹ hñdi gram pntie dei/est ꝑ vnionẽ. quẽadmodũ beat⁹ paul⁹ apl's habuit. ceteriq; cõtemplatiui excellentissimi. Sed de mõ isto loqui me indignũ reputo ⁊ os meũ ꝯtineo altioribꝫ doctoribꝫq; illud relinquẽs discutiendum. Finit.

Sequitur epistola ab eodem edita.

ATulerũt eximie caritatis vestre lre/nõ quũ leuamẽ infortunio meo (sicut spero) felici. Est enĩ flagellũ pris miscẽa tũ qd vsq; mõ vere supra spẽ et omne meritũ meũ/tpauit. Fecit enĩ cum tẽptatõe puentũ vt possem sustinere. Gratias igit vre benignissime pietati/q ꝯpassionẽ pstitit taliter flagellato/q plena cõsolatõe documẽta supaddidit/q demũ ꝓconijs qualia nec vsurpo mihi nec eis me dignũ censeo ꝓgrauauit. Sic plane sic decebat sapientiã. pfessos/vt vnũ e cõsortio suo quanq; abortiuũ qz tũ in tribulatõe positũ solarent. ¶ Uerũ et si absq; vlla fictione cũ laboribꝫ plurimis ⁊ exꝑsis. olim iã conatus sum debiles humeros meos/⁊ fragilitatis sue consocios subducere/oneri tanto cancellarie pficiẽt. ⁊ in aliũ gradũ transferre/uibilomin⁹ inegressibili quodã labo rinto circũactus/ ⁊ quasi posuerim pedes meos in rete ⁊ in maculis eius ambulẽ/cõfusus sum ab expectatõe/sentioq; illud terentianũ q nõ licet boiem sepe esse vt vult Dandat⁹ sum q̃ppe ab illo/cui post deuz me ⁊ oẽs opas meas debeo. dñm meũ dominũ Burgondõ loquor. cui⁹ vtinaz aliud circa me et ꝑ me modesti⁹ humili⁹ salubri⁹q; cõsiliũ extitisset/ignoscat de⁹ idipm consulentibꝫ. ¶ Jbã obediens/sed impediuit iter meũ/q olim asine Balaam obstitit/et interim ab executione officij cãcellarie me spontaneũ illud etiã. prius deserere patum tũ illud. ꝑ obedientia exequi volentẽ suspẽdit. In qua re facio quod mandatis/neq; aliud. pnunc subesse video ⁊ substituo enĩ pro exercendis omnibꝫ que pñs agerẽ cuz solẽnitate factum mitto. Bene valete/mei memores in orationibꝫ vestris. Scriptuz brugĩ. xxvij. aprilĩ.

Sequitur alia epistola eiusdem.

IOcundum est socij ⁊ fratres in xp̃o dilectissimi. Jocũdũ valde qz verbis nequeo vos alloqui. Sunt eĩ amicoꝝ grata vndecũq; colloq̃a

Nō si iuxta Terentianū senez/ proximus amicoꝝ gradus est vicinitas. multa prius eē mihi debet amicicia ad collegium illud venerabile/ quod incolitis. cui nō tam vicinus ꝙ ineunte ab adolescentia familiarꝭ semp intraneus fui. ꝛ tractui mozes ex conuictu. Solabor igiꝭ mutua vobiscū confabulatione/ coactā quietem meā. qua me diuinum flagellū alligauit in lecto valitudinis. vbi supinū immobilēꝙ iacere cōstrinxit. vtiliter speroꝛ magna dei misericordia non solū tolerabiliter ꝫ pene optabiliter. Curita/ quoniā neꝙ lectionē/ neꝙ oꝛationem neꝙ salubriū cogitationū protractionem exulauit a me quies talis. quinetiaꝫ familiaꝛiozes si nō obstitero/ cōstituit. Quo pacto sic? Dolozem nanꝙ coꝛpoꝛis/ ꝛ animi anxietatē/ diuina gratia vsꝙ modo vel abstulit vel fere supꝛa spem ꝛ vere supꝛa omne meritū meū/ temperauit. Gratias ei qui nunc adiudicauit me cōtumacē vsꝙ nunc seruū suū. non in ira ꝛ furoꝛe coꝛripere sed in virga filiali. Et domine si sic viuit̄ et in talib⁹ vita spiritus mei/ coꝛripies me ꝛ vivificabis me. ecce in pace amaritudo mea amarissima. Sed ad vos redeo/ quibus e cogitationib⁹ meis familiariter aperire studui. etsi non ob aliud. vt vel voluptatē aliquam ex tali cōmunicatione scribendo cōcipiam.

Sequitur alia epistola eiusdem.

Cum nuper deuoti Bernardi omel. super Cantica relegerem (pater ꝛ frater dilectissime) peruenī in eum locū qui docet media pueniēdi ad generationē verbi. hoc est ad contemplationis arcem. Hauisus sum nō mediocriter/ ꝙ ita cōsone ad eum de hac materia olim Brugis in lecto valitudinis mee cōscripseram. sicut habes tractatuli copiam. Nesciebam vtiꝙ alium taliter et tali oꝛdine/ tradidisse ipam contemplationis adipiscende arcem. Quo fit/ vt mihi securius eadem scripta mea placeant. ¶ Sunt autem verba beati Bernardi talia omel. cētesima. Visio hec/ non industrie est sed gratie. reuelationis non inuestigationis. Si quid tamen potest ad hoc industria operari illud primū obseruate quod dicitur Lauamini mundi estote. Secundo vt scribatis sapientiam tempoꝛe oci̊, qui enim minoꝛatur actu/ percipiet eam. Tertio vt vicilenti sitis. ꝛ gaudiū regni quod vobis diutius surripitur/ preripiatis. Ut habeatis coꝛ purgatum. pparatum. improbum. Ju primo efficeris antius. in secundo deuotus. in tertio vehemens. hoc est idoneus. obuius. vrgens. Dec ille. ¶ Videt pater et frater/ quēadmodū tria hec conueniant tribus illis gradibus scale mystice cōtemplationis. quos nominaui amaram contritionem. ocium vel solitudinem. ꝛ fortez perseuerantiam. Gratias illi a quo omnis veritas. ꝛ cui veritas omnis cōsonat. Nō siquis nunc aut alias inculpauerit me temeritatis/ ꝙ materiam hanc prozsus altissimam ꝛ abditissimā/ vsurpauerim tractasse velut ipsam agnouerim. habeat responsum illud quod nouissime recolo apō, vos dixisse. Scio itaꝙ ex multis scriptis/ ꝛ quorundam verbis/ aliquam esse cognitionez et mentis eleuationem quam habere possumus/ vltra communem et vsitatiue cognitionis noꝛmam. Hoc modo etsi non aliter scire potui/ nobis aliquid deesse perfectionis huiusmodi/ quam sancti patres habuerunt ꝛ docuerunt. Sic enim potest ipse cecus colozes etiam cognoscere vago tali conceptu ꝛ se cecum iudicare. Quereꝫbam dudum a quodam ceco viro intelligēte/ quomodo se sciret cecum esse. Scio respondit. quia aliquam perfectionis integritatem quam in alijs esse audio. mihi deesse censeo. ¶ Deniqꝫ pater et frater/ nihil extribus predictis gradibus tantum deesse formido/ sicut occupationem necessariam in religioso exercitio tuo. quod vtiꝙ nullo modo nulla prosectus alterius occasione deserendum esse nō ambigo. Sic vocatus es. noli violenter obniti: quia nō hoc tibi cederet feliciter. Sed irriderent hostes sabbata tua. hoc est vacationem tuam. Nescis preterea quid tibi est vtilius ꝛ deo placentius. Reuelabit cum voluerit. et dum beneplacitum erit ante se. quod abscondit a sapientibus huius seculi ꝛ reuelat parvulis. Soli parvuli hoc attingunt non quia meritum. sed quia ante placituꝫ est. Precipua insuper ratō huiusmodi munus desiderandi est. vt simus parui in oculis nostris. habita contemplatione tanta et tam immense maiestatis/ vocabit te fortassis deus occasione ocij data/ per egritudinem aut alias. Sic interim opus tuum

age. z vaca non quantū placet sed quantū licet ad videndū z gustandū quoniam suauis est dominus. In quo bene vale. Dei memor in orationib tuis. Et fratrem germanum/pupillum/ commendatum habe Scriptum parisius. xiij. aprilis.

Explicit.

Incipit secretū colloquiū hominis cōtemplatiui ad animaz suam/z anime ad hominē/super pauperta te z mendicitate spūali/docēs recurrere ad deum z sanctos p deuotā orationē/p impetrando elemosyna gratie z virtutū. Insuper z pro adipiscēda scientia affectionū que ꝓprie sapientia dicit quasi sapida scientia.

Et cōtinet duas partes. prima tractat questiones z respōsiones diuersas hominis ad animā z econtra.

Secūda cōtinet orationes z meditationes diuersas. quas formatanima sub forma pauperis mendicantis z querentis panem.

O Dea pauper/mea infirma/mea paralytica/mea miserabilis anima. que nihil in te aut er te boni habes. sed nec tuo labore vales cōparare. Audi queso meū consilium. Disce mendicandi officiū. fiat tibi questus mendicātis/ordinarius vite sustētande prouētus. cur fame siti algore interires? viciosa profecto multū foret hec verecundia vel segnicies.

Anima O homo hospes quidē meus qui mecum de patria tue prime cōditionis electus es. et detrusi sumus in hunc tetrum ac doloroſum carcerem p̄sentis exilij. fateor heu me pauperem. egrotam. captiuam. lesam. sauciam nudam. omnib egentem. Vere infelix illa hora/qua parens primus cōmisit in deuz summū regem grande illud nefas/ crimen cꝫ lese maiestatis. quo iustissime nobis illa nostra p̄clara hereditas adempta est. ac de loco voluptatis gaudij z omnis excellētie deportati fuimus in hunc locū lacrimarum/tribulationis angustie z desolatōnis de diuitijs in paupertatē. de ingenuitate in vilitatem. de vita in mortalitatē. de loco securitatis in locum plenū discriminis. Et vt sub vno claudam omnia. de vniuersitate bonorū/in profundū omnis miserie sumus iniecti. Quare prorsus ignoro quid factura sim. laborare nec scio. nec valeo: Verūtamen quidem labor meus ad deum cognoscendū. amandū. laudandū. honorandum. Sed heu nimis longe factꝰ est a me nimiū me a se. piecit. Cōspicio me in tenebris positaz. circūdatā ignorantia. incertitudine. erroze. quib inutilis facta sum ad illū intuendū seu ꝓtemplandū. Ita igitur meo frustrato labore/ amodo quid agerez quid laborarē quid lucrifacerē? Dicis mihi mendicandū esse z pro vita questuandū Volo quidē. sed quo ibo captiua z ꝓclusa intra hospitale tui corpis/in magno carcere huiꝰ mundi mortalis. quo pacto pro petendo auxilio/valerē hinc effugere? Quis insup me clamantē audiret? Quis ad me respiceret? quis succurreret? Circūspice vndiqꝫ. Cū deficiamꝰ omnes z paupes facti simus nimis. nemo nostrū est qui sibūpsi vel in modico valeat opem ferre vñ igitur alteri subueniet? Quid dabit nihil dandū habens. Ita profecto. nō aliam mihi sortem video ꝓpitiaz/nisi contra hec mala/remediū desperationis querere. z desperādo vitam hanc finire miserā.

Hō Quid dicis o aīa despandū esse? Absit Minime certe despabis. meū potius audias cōsiliū Tibi enī demonstrabo locū caritate z mia plenū. in quo omnes paupes querētes/inuenīūt refugiū. Ibi enī copiosi sunt illi pij ac liberales dei elemosynarij in ecclesia videlicet celesti. sancti z sancte. in quib ē illa thesaurana gratie/ regina misc̄ie. mater pauperū orphanoz. vbi adest z redēptor humani generis saluator noster ihs xp̄s. mediator z aduocatus apud patrē p peccatoribz.

Queris qualiter illuc tēdas? At ego respōdeo. Illuc te sanctū ferat desiderium. Vbi enī tuum sanctū erit desiderū/z ibi reſpam esse iudicabis. Deus inquit. ꝓpheta desideriuz pauperū exaudiet. Quid autem magis in tuo est arbitrio cꝫ tuū desiderium. quo potes cōtinuo ad deū profici sci. cū deo loqui z cū sanctis. ab eisqꝫ subsidium implorare.

Anima Si ita est o homo vt asseris. desiderabo vtiqꝫ satis: Verum plurima frequenter desidero. que minime accipio. Et si desiderando loquor non est qui mihi respondeat. z raro vel nūqꝫ me expior adiutam.

Homo Firmiter tene o anima. qꝫ sanctuz desiderū semp auditum pro te exaudiet. nisi forte propter alteram trium causarum. Vel quia nō est de cōuenientib ad salutē/sicut paulus desiderabat liberari a stimulo carnis. Vel qz

ꝑualet in te aliud quoddã puersum desiderii vanitatis mũdane/tue saluti ꝓtrarium quod reclamãs/impedit sanctũ tuũ desiderium/suũ soztiri effectũ. Vel qz hoc tunm sanctũ desideriũ cito nimis euanescit. Rationabile quidẽ valde est.si te iuuari voles vt hoc tuo cedat ꝓfectui.nec ꝓtrariũ ꝗras altero desiderio ꝑdũante. Qõcz patienter et ꝓstanter expectes opportunitatẽ subuẽtionis.ſm rõnabile bñplacitũ adiuuãtis. Anima ¶ Fateoꝛ hõ ita esse. sed in hac re vnũ me ꝓturbat.qz frequẽter ignoꝛo quid mihi expediat quid ve officiat. ꝗtũ ad pꝛimã desideriũ sancti qualitatẽ. Abũdant insup in coꝛde meo vana ac mundana innumera desideria. ꝗtuz ad scõaz. Demũ mox fastidit animus z lassatur in sanctis desideriis.nec in eis ꝑseuerat. ꝗtuz ad tertiam Hõ ¶ Propterea tibi dixi a pꝛincipio o anima mea tibi vacãdũ esse.discẽdũ ꝗz mẽdicandi officiũ. quo tibi innotescat modꝰ petendi/vtiliter efficaciter et ꝑseueranter. Utiliter quidẽ petes.si tãtũmõ salutaria.si diuine volũtati placita.si diuine legis mãdata impleri desiderabis. In omnib⁹ itaꝗz tuis desideriis diuinum añ pones beneplacitũ.dicescz vt sua nõ tua volũtas fiat. Anima ¶ Miꝛoꝛ valde o homo cur p sanctum desideriũ petendũ velis vt dei voluntas fiat.cũ velim nolim/ aliter esse nõ possit. Cũ etiã deus ab eterno videat z cognoscat oĩa/z ſm hanc suã immobilẽ noticiaz circa me singula futura disposuerit pꝛo vt meis necessitatib⁹ nouit esse opportunum quid est qõ dicis vt loquar ad eũ p sanctũ desideriũ.quasi ignoꝛaret quid mihi expediat z sup hoc ipm conarer instruere. Hõ ¶ Ita vtiqz est aĩa vt dicis z nihilominus oꝛandꝰ est deus ob aliũ tũ finem ꝗz ipa tetigeris. ¶ Sicut enĩ deꝰ fecit oĩa cũ bonoꝛũ nostroz nõ egeret nec inde ditioꝛ z melioꝛ factus sit/sed creatura sue bonitatis particeps effecta est/ita vult deꝰ vt eũ diligamꝰ et p sancta desideria deuote ipm alloqmur ꝓpter bonũ nostrũ. In hoc quidẽ nra cõsistit ꝓfectio.sicut z ꝓfectio solis in lucẽdo et illuminãdo.z ignis in calẽdo z calefaciendo. ¶ Scito ergo qꝛ deꝰ oꝛdinauit/vt nostrã ꝓparemꝰ salutẽ/deuotas ad ipm z sanctos/fundẽdo ꝑces.z mãdata sue legis studiose adimplẽdo.atqz ita frequẽter vult ad ꝑces sanctoz aliq̃d ꝓferre. qõ ꝓferre instituit anteqz sancti oꝛẽt. Certũ q̃ppe est qꝛ deꝰ p seipm posset oĩa formare. vult nihilominꝰ sibi ad rerũ multaz formationẽ/secũdas coopari cãs.sicut hõ nascit officio generationis humane. z hec inferioꝛa coꝛpa ꝓseruant z gubernant operatõe supioꝛ.s.celestiũ. Ita quidẽ vult deꝰ vnũ saluari/auxilio alioz sanctoz hoĩm vel angeloz. Ita igitur ꝓpendis satis cur oꝛandꝰ sit deus et sancti eius. ¶ Sed forsan adhuc dices vanum esse/deũ sua ꝑce vel desiderio velle inclinare ad alterã partẽ. cũ illũ ꝓstet esse penitus imutabilẽ nec in eo alternationẽ eẽ volũtatis qua flecti possit de vno velle ad aliud.aut iratꝰ placari aut offensus reconciliari. Ad qõ respõdeo verũ esse qõ de imutabilitate diuine voluntatis asseris.nec tamen ideo vanas esse deuotas ꝑces ad deũ fusas.quoniã alio fine oꝛandꝰ est deꝰ z hõ. Oꝛandꝰ quidẽ est deꝰ nõ quasi nra oratõe flectendꝰ aut placandꝰ/aut aliter quis mõ a sue volũtatis instituto imutandꝰ.sed vt nosipsos oꝛantes/excitemꝰ z prouocemus ad deuotionẽ z nostre miserie cõpassionẽ. At ecõtra nõ ob aliud hominẽ rogamꝰ nisi vt eũ ad miscõiaz moueamꝰ. Fine igitur cõtrario laboꝛat intentio.deũ oꝛando. Ibi quidẽ finis est/imutatio oꝛantis. hic eiꝰ/cui depꝛecatio dirigit. ¶ Qua in re nõ incõgrue aduertẽdũ est qꝛ etiã modo cõtrario nostra causa versanda est coꝛã deo z coꝛã hoie. Coꝛã deo quidem eo melioꝛẽ facimꝰ causam nram/quo purius z sincerius nosipsos ꝓdẽnamꝰ aut ꝓdẽnandos ꝑfitemur.nullã excusationem ꝑtendentes. Ita sane miscõiam liberationis a moꝛte spũali cuiꝰ rei fueramꝰ/deo facto ꝓpitio cõsequimur.cuiꝰ vtiqz contrariũ obseruari cernimꝰ in curia foꝛensi iudicis humani. ¶ Volens itaqz deũ tibi foꝛe pium z misericoꝛdẽ / esto z tu tibiipi misericoꝛs. Est enĩ durus duris.pius pijs.bonꝰ bonis.seuerus malis. Talẽ vtiqz illũ inuenies/ qualis et tu fueris in tuis desideriis. nõ quidẽ p mutabilitatẽ eiꝰ sed p tuã. Volens insup in curia sue iusticie absolutõez consequi / tu teipam accusabis iudicabis condẽnabis punies z sic remissionem impetrabis. Nõ si te coneris defendere z iustificare vias tuas, confusionẽ pꝛofecto et condẽnationẽ reportabis. Et si millesies pecces/millesies te condẽnes quoniã si in extrema hoꝛa vite teipsam sic condẽnans inuenta fueris. vtiqz liberaberis a moꝛte.

Sed aīaduerte cautius q ꝺ is nō legitime ac veraciter se condemnat ꝙ se ꝑ posse non emendat. Aia ¶ Sanctfeciſti bō bene mee petitioni/ostendēs t ꝓponēs tres egregias veritates quas ignorādo/frequēs in me fuit turbatio. Nūc igit aīam recipio. volocꝫ (vt admones) per sanctū desiderium meipam ad deuotionē ꝓmouere. insup et recursum facere ad sanctos ad meipam cōdēnandū t puniendū. Ita enī prius a prīcipio suaſisti vt discerē mēdicare t questū facere. Doce me igit rogo te quid mihi incūbat faciendū. Hō ¶ Mihi videtur o anima q hoc facile discere poteris/ſi diligenter inſpexeris modos t conatus/quibꝫ vtunt pauꝑes mendicantes ostiatim varios discursus hinc inde facientes. ꝓ sublenandis suis corꝑalibꝫ necessitatibꝫ. Considera queso captiuos vel conſpectui iudicis pūtatos. suasꝙ snīas trepidis animis expectantes. Prospice infirmos graui q̄libet egritudine corruptos. Perquire pauperū iconomoꝫ occultas t verecūdas indigentias. Et generaliter oculū dirige ad omnes in quacūꝙ aduersitate vel piculo cōstitutos. puta in cōiunctoꝫ funeribꝫ. in exilio. in incēdio. in diluuio. in bello. Aīm aduerte inquā t studioſo mentis intuitu plustra/q̄ ardens sit in his desiderium ad suam liberationē aut subuētionē. Insup attēde quid dicāt t quid gerāt. t hec oīa confer in teipſam/tuos recognoſcens defectus ac miserias. tuā captiuitatē tuā mortem. tuū exiliū. quā peccādo incurriſti. tuā insup desolationē ꝑpendēs. quoniā deum tuū t patrē sed t celestē patriā/tua culpa ꝑdidiſti. ¶ Ita si feceris t cuz tali desiderio et conatu/audacter affirmo q hoc tibi ad salutē sufficiet. eris bonaꝙ questuaria bonorum spiritualiū t alimoniarū gr̄e t virtutū. atꝙ ita inuenies auxiliū desup in cūctis tuis necessitatibꝫ. imo q ampliꝰ est/efficieris admodū diues. imo dña bonoruz totius mūdi. Qur ita? Qm̄ si facta eris heres dei tui patris. de cuiꝰ hereditate est totus mundus. Ita enī dixit apl̄s q si filij t heredes rē. Aīma ¶ Rem magnā mihi promittis o homo. magnā dignitatem excellentiā nobilitatem/que mihi ex dicta questuosa mendicitate prouenient. Volo igitur esse huiꝰ officij. cuius vitupabile mltum atꝙ inhonestū illud iudicet mūdus. presertim ꝑsone generose t alte prosapie.

Homo ¶ Non aliter q̄ tibi affirmaui iudicabis o anima mea. nisi oīno desipuerꝭ Et vt hoc tibi certiꝰ appareat/ꝓpono oculis tuis summū impatorē mūdi qui voluit esse huiꝰ officij sicut ipe ꝑ ꝓphaz protestat. Ego inquit mēdicus sum t pauꝑ. Apparuit hoc in oīb suis oratiōnibꝫ q̄s ad deuz patrē fecit. pīertim in cruce q̄ dixit deus meus deꝰ meus vt q̄d me dereliquiſti? Magna igit est differētia corꝑalis illiꝰ t coacte mēdicitatis/que iudicio plurimoꝫ censet fugienda t vitupabilis t huiꝰ spūalis de q̄ sermo quā volūtarie suſceperūt oēs sancti. imo ipe xp̄s vt dictū est. Nōne t rex ille potentiſſimꝰ dauid in suo psalterio se huiꝰ q̄ stuose mēdicitatis sectatorē ꝓfitet. dum se noiat nūc infirmū. nūc orphanū. nūc vulneratū. nūc cecū. nūc surdū. nūc impotentē nūc alienū pegrinū. nūc captiuū iacentem in puluere t stercore t sic de alīs innumeris necessitatibꝫ? Et salomō ille sapientiſſimus se dicebat pauperē infirmū breuiſſimi tp̄is. minorē ad intelligendū legem dei Et ita in tota scriptura discurredo/inuenimus vl̄iter de oīb sanctis. Aia ¶ Dultū ꝓfecto laudabilis ē hmōi questꝰ quē cōstat oīb sanctis fuiſſe cōem. imo t ipi xp̄o deo t homī. Uerꝫ qz iaz dixiſti mihi tu hō spūalē hunc questū facile discī posse si diligenti ꝓspectu mētis attēdant ea que in q̄stu corꝑali ab his q̄ in aduersitatibꝫ t indigentijs ꝓstituti sunt obseruant. Accedam⁹ igit inuicē ꝓpi⁹. t pleniꝰ de his miserabilibus ꝓsonis t eaꝙ obseruātijs/cōferamus. Homo ¶ Ita fiat aīa. q̄m hoc tibi nō paruo veniet ꝓfectui. Tum ꝓpter cōpassionē quā inde cōcipies ad primū. adimplens legem caritatis in officio pietatis t mīe. Tū propter fructuosam instructionē tuā/quā exemplo corꝑalis hmōi questꝰ accipies in questu spūali. cognoſcēs ꝑ hoc quo pacto queres opem in tuis spūalibꝫ necessitatibꝫ multo piculoſioribꝫ. vt ab illis liberatꝰ gloriosum illū eterne felicitatis fructū tādē cōsequaris. ¶ Loq̄mur itaq̄ in primis de his mēdicis qui nō inclusi degūt/victum quotidianū ostiatim querētes t eoꝝ exemplo diligentiā discamꝰ. Hi nāq̄ q̄uis plurimū debiles t senio vel egritudine vl̄ alio quouis accidēte fracti/seipos vel baculoꝝ beneficio portant. vel manibꝫ trahunt. vel aliorum inniti viribus/q̄uis difficulter t impedite incedunt. Sustinēt nihilominꝰ

in his laboribꝫ multas inedias. nūc algo/re ꝓstringunt. nūc dissoluūtur ab estu. nūc a ventis ⁊ pluuijs infestātur. adeo vt etiaꝫ bene incolumes/crederent in hmōi mole/stijs succūbere. ⁊ graues oportere incurre/re infirmitates. pensata p̄cipue laborꝫ dif ficultate ⁊ indigentie magnitudine. quam ocularit̄ in eis exprimur. dū esurientes et sitientes ⁊ nudi/in inedijs vehemētissimis frigoribꝫ incedūt. vel etiaꝫ frequētet nuda/tis corporibꝫ ad terrā sedent/a mane vsq; ad vesperā. Et hec oīa patienter sustinent incōmoda. sperantes et desiderātes aliq̄d elemosyne accipere. qua spe nihilominus frequenter fraudant/vacui ad domum re/deuntes. Dumq; eis aliqua certa largitio innotescit/cōsidera quāta celeritate quāto feruore illuc confugiant. ibi prouerbiū cō/mune verū probat. ꝙ necessitas facit anū currere. ¶ Suscipe ergo o aīa in te hāc di ligentiā petendi elemosynā spūalem. nihil hinc te auertat. nec alibi inhereas. Sinau tem/fraudari poteris ⁊ abesse largitioni ce lestis patris. ad instar pauperū illoruꝫ de/sidum qui p vicos vel campos discurren/tes vel verbis vel factis inutilibꝫ se occu/pantes negligerent tempus deuotōis. tar/dius aūt venientes ⁊ putantes se aliq̄d ac/cepturos repulsam accipent dicendo eis. Jte hinc. qm̄ elemosyna hec facta ē. Et sic confusi ⁊ vacui recederēt/ceteris q; paterēt derisui. Jta ⁊ tibi (o fatua anima mea) acci deret si tempus tuuꝫ inutiliter expenderes dum ad elemosynā dei deberes festinare. p̄ cipue dn̄icis ⁊ festiuis diebꝫ. ⁊ alias dum ti bi fuerit opportunitas. Ignoras enī tem pus in quo deus velit suam elemosynā di/stribuere. an mane an vespe an cito an tar/de. Et si vtriq; bis horis elemosynā suam tribuerit/tanto vberioꝫ subsequet fructus
D. Anima ¶ Bonū est hoc tuum ꝓsiliū o bō Verū me cognoscere opteret loca idonea. in quibꝫ vtiliter elemosynā istaꝫ querā. ita enī p eos de quibꝫ locut⁹ es/pauperes fieri cōspicio. Studiose enī ⁊ cū magna discre tione/loca exquirunt ad questū opportu/na. scientes q; nō passim in quibuslibet lo cis fructuosus esset questus. vt si tabernas aut alia suspecta ⁊ infamia loca frequenta rent. plurimum verbera ⁊ iniurias ꝓ ele mosyna recipent. Et ideo in locis sacris et in ianuis diuitū/se p̄sentant. ibiq; alonge non ingrediētes. humiliter elemosynā pe tunt dicentes/panem ꝓpter deū. Homo ¶ Ad hoc tibi respōdeo o anima q; locus distributionis tuarū elemosynarū est in ce lis. vt p̄dixi ⁊ illuc te pōt ⁊ debet ferre tuuꝫ desideriū. Debes enī ꝓsiderare tuū deside rium ad similitudinē equi volātis. qualeꝫ fuisse fingūt poete pegasum. cui⁹ quidē eq̄ ale due sunt. timor ⁊ spes. Vel etiā ad sili/tudinē currus ignei. silis illi in quo delat⁹ est helyas in padisum terrestrē. Qui⁹ rote quatuor. sunt quatuor virtutes cardiales. equi vero trahētes sunt tres theologice vir tutes. auriga vero est discretio. Late diffu; seq; posset hec materia deduci. sed sub hac breuitate nunc transeo. Satis sit p hec in notuisse/q; tuo desiderio te valebis q̄ vo/les ferre. sed caute circūspice q̄ pgas. Pro/ficiscere igīt ad ecclesiā celestē. ne tamen in gredi p̄sumas in sanctuariū vel nimis ꝓpe altare accedere. Tibi sufficiet ad pēs apō ianuā residere. ibiq; a remotis vociferādo elemosynā petere ꝓpter deū. Jbi enī sunt in numere mansiones sanctorum. vbi potes ostiatim similiter vehemēti desiderio cla/mare ⁊ te questuare. Alia ¶ Rem facilli/mā factu putaui o homo hāc elemosynam consequi. audiens ex te hoc solo desiderio ferri posse nec dū hui⁹ negocij difficultatez expta. nūc vero aliter inuenio. qm̄ dū hec inferiora derelinquēs/in supna/mea volui conferri desideria. mihi supuenerunt infi/nita impedimēta. adeo vt nihil difficilius factu iam censeam eo q̄ ꝓius tam facile iudicaui. Dor enī vt illuc sursum ferri vo lo per sanctū desiderū. expior meū desides/rium aridū. aut subito aliorsum deflexum nūc ad theatra. nūc ad spectacula. nūc huc nūc illuc. nulla in eo manente constantia. ita ad omne q̄ occurrit discurrit ⁊ peruo/lat. nec vllibi quiescit atq; ita in meipa des/ficio. nesciens aduersus hec impedimenta remedium efficax inuenire. quo reddi pos/sim idonea ad petendū salutarem elemosy nam. Homo ¶ Contingūt hec omnia R.
tibi (o anima mea) quia non plene satis ac profunde adhuc tuam agnoscis paupertā tem. periculūq; in quo versaris. quoniam si hoc ad plenū cognosceres/minime profe/cto ita perstreperet in te sensualis appetit⁹ et ad vana quelibet distractus/sineret tuū sanctum desiderium diuellere atq; discerpere Et hoc quidē intelligere poteris pauperū supra dictoꝫ exemplo. Jnsup ⁊ eorum qui

carceribꝫ pro crimine detinent. quoꝝ vti/
q; ꝓtinua est expectatio ꝓparēdi ante iudi
cem. Quid sane tales absq; intermissione
desiderāt/ nisi suā liberationē? quātūcq; in
eis boc ferueat desiderium/ testificant exte
riora quelibet signa. verbis ⁊ operibꝫ. nūc
apud iudicē. nūc apud causarū patronos:
nunc apud alios quoslibet qui p̄sidio esse
p̄nt/ exhibita. Minime profecto tunc eis
ridere/ aut iocari libet. aut cū suis cōcapti/
uis petulanter aut riɣose cōuersari. ānimo
tota humilitate de solis suis piculis ⁊ mi/
seriꝫs ꝓferunt. intra se p̄nia3 amaram agen
tes suspirātes ⁊ gemētes. ¶ Dic ergo mi/
hi o anima. Hōne ⁊ tu vt a principio fate/
bare es captiua? Sed in quo queso carce/
re? Certe in carne. feda. molesta. plena ob/
scuritate miserie ⁊ pene infinite necessitat;
de quo quidē carcere egressura es/ ⁊ distri/
cto tremēdoq; dei iudicio/ sup tuis morta
libus criminibꝫ p̄nanda. vbi nō de quali
bet morte corpali/ causa versabit sed eter/
na. Ignoras aūt horā qua porta hui⁹ car/
ceris attollet vt hinc egrediaris. Quomō
igit hec aīa duertens/ poteris tua desideria
aliorsum cōferre/ p̄terq; ad solicite petēdū
auxiliū ⁊ liberationē. p̄sertim cum videas
hmōi pauper tanto studio vacare. imo eti
am plerūq; p diem integrā in vno eodēq;
loco residere. p buccella panis aut puo ali/
quo denario obtinēdo? Cur igit non illic
figes plene desideriū tuū vbi cōstat plena3
ab omni malo liberationem ⁊ securitatem
te indubie repertura? Anima ¶ Talis
est fateor (o homo) mea miseria. tāt⁹q; me⁹
defectus. Et idcirco vacabo ex nūc. ⁊ cona
bor amplius/ mea illic desideria colligere.
Cognoscis tū ⁊ ppēdis qm̄ mihi incūbit
corpi intēdere ⁊ p eius sustētatione ⁊ alim̄
to frequenter impediri. ⁊ varijs inuolui la
boribꝫ. sicq; plurimū deorsum in terris ver
sari. cū sursum merito mens tolli deberet ⁊
suis elemosynis petēdis studiosius inten/
dere. Hō ¶ Nō est. pfecto prudentis (o
anima) ꝑ p̄ijs negocijs neglectis aliena p/
sequi. atq; ita curā alteri⁹ gerere/ vt hinc si/
bi p̄i iacturā afferat grauissimā. Sustēn/
tandū quidē est atq; alendū corpus. sed lō
ge mīore diligētia/ breuioreq; labore ac re
missiori studio id fieri posset ⁊ deberet q̄
facias. Hoc sane est quod te turbat ⁊ fallit
quia nimis ⁊ supra q̄ postulat necessitas/
corpori cōplacere curas. eiq; diligentius
seruire. nō attendēs illi⁹q; deordinatus sit
appetitus/ q; insolens/ q; auidus. imo in/
satiabilis/ si illi ad plenū ac de oibꝫ rūdere
curabis. Erit igit illi vestit⁹ ne frigeat. ali/
mentū ⁊ pastus/ ne fame sitiq; pereat. De
reliquo/ pro teip̄a solicita eris ⁊ velut p̄u/
dens ⁊ fidelis tibi ip̄i vacabis. ¶ Anima.
Ista volo quidē facere o hō sed infestū mi
bi nimis est corpus ⁊ satellites eius. nec q;
uis mō volunt ꝓtētari p̄nibꝫ. ānimo sem/
per rebꝫ nouis inbiant. atq; indies sibi ali
quid deesse querunt. Petunt oculi pulcra
vndiq; intueri. in vestibꝫ. in equis. in edifi
cijs. ceterisq; oibꝫ rebꝫ. Plangit os et im/
portune clamat. dū sibi vina ⁊ esce/ modis
omnibꝫ exquisite atq; delicate/ deficiunt ⁊
Quid de auribꝫ dicā que vanis sermonibꝫ
detractorijs aut adulatorijs insup ⁊ sono/
rum resonātijs atq; alijs silibꝫ innumeris
petulantijs saturari nullaten⁹ p̄nt? Sed
heu quis linguā frenabit a suo clamoroso
ac libero eloquio. quē queso strepitū q̄ntū
disturbiū quale murmur mihi frequenter
cōcitat? Erubescerē pudēdos tact⁹ motes
apire. cui⁹ insatiabilis est appetitus ad lu/
bricas ⁊ fedas immo abomiabiles carnis
delectationes. ¶ Ideoq; affirmo tibi o hō
nullū mihi adesse posse desideriū sanctum
q̄ sursum valeat libere pgere ⁊ volare bis
obuiantibꝫ disturbijs/ quibꝫ intra hospiti
um cordis mei expior velut forū quoddaz
ꝓmune ac theatrū tumultuosum/ quotiēs
menti deberet dari quies ⁊ p sanctū deside
rium in celū depositari ad ea pagenda que
suades. Hō ¶ Jam rūdi tibi o aīa atq;
demonstraui q; hec impedimēta superare
poteris atq; secura ⁊ quieta p̄terire/ p intē/
sum ⁊ vehemens desideriū ad tuā in tanto
discrimine subuētionē. vñ fiet vt sub obtē
tu tam necessarie subuētionis/ ptēnas plā
ctum ⁊ clamorē quātūlibet infestū corpis
et vasalloq; eius. ¶ Et q̄suis exēpla que p/
cesserūt merito ad hoc sufficerent. accedūt
tñ adhuc talia. Aduaduerte p̄cor si pauper
aliquis/ vnam ex suis ouibꝫ amiserit/ vel si
domus sua incendio peat. vel si filius eius
morti incūbat/ nonne mox omnibꝫ preter/
missis/ ouē suā diligētissime querit/ aut oc
currit sue dom⁹ incendio/ vel sui filij picu/
lo ꝓsulere satagit? Minime tunc aduertit
quid suū corp⁹ aut satellites ei⁹q; tātū di/
sisti eē strepitū agāt. aut dicant. sed oīa illa
aure surda p̄teriens/ suo tm̄ modo negocio

vacat. ąnimo nec de qualibet alia re loquẽ
tem aliũ quẽlibet nec attendit. ¶ Cur igit̃ et
tu/dũ es literaliter ſauciata ⁊ pdita ꝑ pecca/
tum. inſup ⁊ tẽtationib⁹ prauis eſtuãs/nõ
poteris tuũ ꝓuertere deſideriũ ad petendũ
in tanto tuo piculo ſubſidiũ. ¶ Caue ne tua
culpa tibi ſis impedimẽto: quo min⁹ hoc
facere valeas. dum tuo corpi adminiſtran
do. minus prudenter intẽdis. laxans ſibi
nimis habenas. querens illud nõ ſolũ nu
trire/ſed laſciue tractare atq; oblectare ni/
mis ſine mõ. Vnde fit/vt te ⁊ illud pdas ⁊
deſtruas ac tandẽ etiã cũ illo peas. ¶ Ani
ma ¶ His a te dictis o homo nequeo con
tradicere ex quo vtiq; ampli⁹ mea ꝓmptia
innoteſcit miſeria. ꝙm ꝓter hec que expo/
ſuiſti/ꝓſidero qõ dictũ eſt in pueris. quos
dũ matres aliqñ ſolitarios relinquũt/ mi/
rum videri põt/quãta deſolatione torq̃an
tur. cũ feruẽti etiã deſiderio illas requirãt/
flentes inceſſanter ⁊ eiulãtes. nec aliud ꝗc/
q̃ cogitãtes. Quãto magis ego miſera me
rito dolerẽ ⁊ in meo exardeſcerẽ deſiderio.
dũ mea culpa me video pdidiſſe meum ꝓpa
trem celeſtẽ ⁊ ſua gr̃a priuatã que eſt mea
mater ⁊ nutrix. ¶ Ferẽ de multis/qui parẽ
tib⁹ orbati vel etiã hereditate fraudati pat
na. ſeipos pemerũt. Legit̃ inſup de q̃ plu/
rimis feminis q̃ a ſuis derelicte maritis/p
mortẽ aut alias. ſibꝫ ꝓpis necẽ intulere. At
ego heu infelix pſepe perpẽdo me patrem
celeſtẽ offendiſſe/ac pinde a ſua pñtia legi
time ꝓſcriptã ⁊ paterna hereditate equiſſi
mo iure priuatã. ſed ⁊ is ꝙ mihi eſſet ſpou/
ſus ob meas inſolentias ⁊ lubricas fedita
tes/me ꝓtenit abiecit ⁊ repellit. ¶ Quoti/
ens inuẽtũ eſt/ vt ꝑ amico pdito alter ſibi
necẽ inferret. Et q̃s talis ac tãtus amic⁹ ſi/
cut dñs nr̃ ihs xp̃s/qui ꝓ mea ſalute/mor/
tem ſuſcepit/quã nec ꝑ meipa vellem ſuſti
nere? Itaq; ſi hec ꝓpter infortunia aut dã/
na tpalia fiant. merito in tãto meo ſpiritua
li detrimẽto/ mihiipi dabo vexationẽ/ ero
q; ſupra modũ dolens ⁊ triſtis. Quo non
obſtante/loquar ad te ꝓfidenter. ⁊ exponã
quid in hac re aliqñ mihi cõtingat. Inue/
nio enĩ dum ꝓ deſiderium clamo ad domi
num ⁊ ad ſanctos auxiliũ petẽs. de ſup nul
lam adeſſe cõſolationẽ. nullũ meis neceſſi/
tatib⁹ afferri ꝓſidiũ. Vnde fit vt remaneã
apud me frigidior ac min⁹ feruida ad eos
depcandũ ⁊ orandu⁹. Dõ ¶ Non hinc
miraberis o anima. qm̃ ita diſpoſuit aut ꝓ
mittit fieri deus ꝓpter alterã cauſarũ quas
exponã. ¶ Vna quidẽ eſt ꝓpter tua⁹ in
ſtructionẽ. vt ex hoc videlicet officiũ men/
dicandi tibi plenius innoteſcat. Si enim
mox te petente/petita accipes. tunc vel do
num dei paruipẽdens/ad alia facile tua di
uerteres deſideria. vel dei beneficio ingra/
ta/ſuſceptum gratie munus iuſta viciſſitu
dine ꝓderes. per qõ et te diuinis redderes
indignam beneficijs. Frequenter id fieri
videmus apud homines vt his qui bene/
ficia cito ſuſcepta paruipẽdunt. petita vel
denegentur vel difficulter ⁊ tarde concedã
tur. quaſi vana ⁊ indigna ſit talibus facta
donatio. Quẽadmodũ etiam mater aliq̃/
tiens infantẽ ſuũ ꝓpter eius abſentiam
eiulantẽ/ad tempus relinquit ſolũ. vt poſt
modum apud eam diligẽtius remaneat ei
q; inhereat feruẽtius. Contingit etiam vt
delectet aliquãdo filio⁹ amorẽ per hoc ex/
periri. ⁊ expto dolore materne abſentie ma
iorem ad eos excreſcere dilectionẽ. Ita q̃/
dem diuinũ indultu⁹ differri putandũ eſt
aliquãdo. vt hinc tua innoteſcat diligẽtia
humilitas ⁊ patientia. vnde perpenditur
an vera ſit tua paupertas an ficta. Nam et
ſic fieri comperimus apud pauperes hu/
ius mundi/ quos per longam ſexpectatio/
nem tentari cernimus/an vera ſit vel ſimu
lata eorum paupertas. Quos enĩ deſides
impatientes ⁊ murmurantes cũ indigna/
tione ⁊ cõtemptu dilate donationis inſpi/
cimus. hos indubie ſimulatores ſpaupta/
tis iudicamus. Ita ⁊ apud quoſdã hypo/
critas ꝓtingit/qui ſeipos intra ſe iuſtificãt
et cum ſe opulentos virtutib⁹ iudicẽt/nul/
lius diuini doni ſe egere pſumũt q̃uis ver
bo tenus ꝓtrariũ ſimulent. Deus aũt qui
ſcrutatur profunda maris/banc eorũ ſup/
bam ſimulationẽ agnoſcens/ per longam
expectationẽ eos miſerico⁹diter ad patien
tiam ⁊ humilitatẽ reducit. dum in hac di/
latione ſue miſerie atq; indigentie facit eẽ
certiores. Anima ¶ Quomõ queſo fie/ri poteſt o homo vt anima aliqua ſe diuitẽ
et ꝑtentem arbitret. que ſe tot miſerijs an
guſtijs carceribꝫ indigentijs piculisq; gra
uiſſimis videt obnoxiã? Dõ ¶ Veri/
to profecto obſtupeſcis anima ſuper hac
temeritate ſuperbiſſima. Eſt nihilominus
ita vt aſſerui. Tum ꝓpter negligentiam
et incuriam petendi auxilium de ſuper.
quam vtiq; deſidiam minime incurreret

anima si eius miseriā ꝛ deficientiā attēderet. Tum ꝓpter summā indignationē quā aduersus eos cōciperet qui sibi suā paupertatem ꝛ miserabilē conditionē ꝓmemorarent, eam vt vere est peccatricē asserentes. quā nihilominus verbis simulatorijs profitetur. Nam si ex cōscientia vere humilitatis hoc faceret, quid cause esse posset vt eos indigne ferret qui proprie sue conscientie testimonio cōcordarent. Non mirū igitur si taliter anima dispositā, minime diuinus indultus suscipiat ꝛ gratie impetret alimoniam, cum se nec illius indigentē recognoscat, imo plena manu aduenīat petitura. Ita sane non iniuria repellūtur mendici questuarij ꝛ fraudulenti, qui cū abundare cognoscātur, se finguntverbis ꝛ signis mēdacibus deficere. ¶ Est ꝛ altera causa cur non statim exaudiat anima, vt videlicet cōgruo tempore, sm occulta sua iudicia, detribuat qō mox cōcedere non expediret, vt vel sic anima studiosius vacet, ꝛ sine intermissione singulis horis ānonā celestem expectet, ꝛ nō torpeat, certificata de tpe indubitato beneficie ꝓceptōis. ¶ Est deinceps et alia but⁹ dilationis causa, vt sic de⁹ moram faciens tunc primū cum videbit inurbanus denegator, vberius sua dona largiatur. sicut frequēter pauperi diutius tardanti ꝛ etiam iniurias ꝛ opprobria humiliter et equanimiter toleranti, pinguior accedit largitio. ¶ Contingit etiam hinc rationabiliter pauperem aliquem a ꝓceptione elemosyne repelli, quia cognoscitur alijs que posset ꝛ deberet impendere pietatis officia denegare. Ita nimirum accidit anime contra proximum indurate, que suis debitoribus nihil vult dimittere, nihilq; largiri petentibus. ¶ Interdū etiam fit, vt studiose, pauperi alicui hocipsum nescienti, larga manu succurratur, subtiliter ac occulte sua munera in domū eius inferendo vt fecit beatus nicolaus, vel etiam amicis suis tradendo, quatenus ei prout viderint opportunū fideliter administrent. Et hoc fit plerūq; dum talis pūmit ꝓceptis donis nō bene vsurus sed vel ad fastū ꝓuersurus vel ad voluptatē. ¶ Potest ꝛ hmōi dilatō dispēsatione diuina ꝓtingere, que maiora et largiora pmia reseruat suo tpe cōferēda, ad modū quo pater filio nō statim heredi tatem suā largitur, sed ei vsq; ad annos pubertatis legitima ordinatōe refuat. Tardat etiā aliqñ deus petita largiri quia cuꝫ sint nimis exigua que petuntur, vult congruo tpe maiora tribuere, ad instar regis magnifici qui suū aliquē ꝑdilectū seruitorem, humile aliquod officiū puta clientele petentē, non audit, volens ꝛ intēdens eū ad altiora promouere. ¶ Cōtingit ꝓterea, ideo etiā aliqñ nō exaudiri petentē, qz propter ingratitudinē ꝓteriti beneficij, se indignuꝫ fecit ad ꝓceptionē futuri, sicut si pauper aliquis mox duꝫ elemosynā acceperit, se a donante auertat nullā vicissitudinem bonoris aut gratiarū actionis ei retribuēs qui tamen anteq; acciper summā humilitatem fingebat. ¶ Sed ꝛ fraudat aliquādo quis sue petitionis effectu, quia mens petendo cogitatione vel locutione auertitur a deo, ad terrena penitus distracta, vel ut deo exhibens manū ad recipiendum, ꝛ ad mundū faciem cōuertens, quod vtiq; ꝑ maxime discōuenit pauperi mendicāti vel reo criminis elemosynā aut gratiam requirenti. ¶ Contingit insup aliqñ quia talē orantē habet deus velut ꝓphanū ꝛ excōicatum, aut nolentez audire ipm loquentē in suis sermonibꝫ ꝛ scripturis, sicq; nimirum deus talē spernit in suis petitionibꝫ. ¶ Cō tingit deniq; hoc aliqñ qz talentū creditū recondit ꝛ nō multiplicat ad intētionē donantis ꝑ bonū vsum illius, quēadmoduꝫ pater minime daret filio, C. libras ad vsuꝫ negociationis, quē non speraret negociando alias centū suplucraturū. Est itaq; nobis spūalis negociatio cum deo videlicet donis suis bene vti ꝛ vigilanter operari.

Anima ¶ Sunt (vt exte audio o hō) iudicia dei plurimuꝫ admirabilia ꝛ circa meas petitiones iustissima. Aia duerto enim q; frequenter deus mihi petita mea ꝓcederet iratus multū ꝛ indignatus, qm̄ hec cōcessio plerūq; esset mihi nociua ꝛ dānabilis. Magis itaq; mihi cōuenit sepi⁹ tardare ꝛ dilationē ferre, nec ideo multū aio exultare ꝛ cōfidere si qñq; me ꝑpendo exaudiri tam, ne forsan hec sit mea merces ꝛ illa futura eterna iusto dei iudicio deneget. Nec etiam ideo parte ex altera nimium deiici ꝛ contristari, si non statim mihi contingat exaudiri sed potius hinc consolari ꝛ sperare quoniam hoc nouit deus ad salutem meā expedire. ¶ Comprehendo itaq; ex causis quas exposuisti plures conditiones in oratione mea obseruandas. Puta q; fiat

studiose fructuose ⁊ veraciter absq; fictõne
protestando ⁊ recognoscẽdo ꝓpriam paup
tatem ⁊ miseriã more pauperũ mendicorũ
qui plene detegunt ⁊ declarant omnẽ suaz
impotentiã ⁊ lesionẽ ex hoc sperantes faci
lius ac celerius miam consequi a diuitib
sibiq; subueniri. imo sub hoc interuẽtu/ta
cent ⁊ occultant quãlibet in eis incolumi/
tatem. ¶ Erit insup oratio mea cũ patien/
ti expectatione. Fietq; intelligibiliter ⁊ pse
ueranter. leanter suscipiet datũ cũ gratia/
rũactione ⁊ benef. cij accepti per bonũ vsuz
multiplicatione. ¶ Sed ħ mihi duo sur/
gunt dubia. Videmus enĩ libentius abũ/
dantiusq; subueniri a discretis ⁊ pijs diui
tibus/pauperib verecũdis iconomis qui
publice petere ex honestate formidant. q̃
alijs publice ⁊ inuerecũde petentib/suãq;
penuriã in apto ꝓdicantib. Videtur pre/
terea plurimũ onerosum ac tedioſum/si tã
frequens/ tãq; assidua vt asseris debeat eẽ
oratõ. Unde reddunt ex hoc plurimũ pau
peres/diuitib hui⁹ seculi odiosi. quia im/
portune nimis petũt quasi de nullo ꝓtenti
nec cedentes dũ petita denegant aut recu/
sant. ℣ Ō ¶ Magna est o aĩa diuersitas
hic ꝓsiderando inter diuinã ⁊ humanã lar
gitatẽ. ¶ Primo quidẽ quo ad noticiã. iõ
enĩ diuites hui⁹ seculi denegãt aliq̃n men/
dicis palã petentib. quia in ipsis plurimi
sunt deceptores ⁊ simulatores. qui datis si
bi elemosynis abutunt. vel etiã aliũde abũ
dantes alieno non egent auxilio. Et ꝓpter
hanc fraudẽ/sepe detrimentũ sustinẽt veri
et boni paupes. Non ita res agit cum pau
peribz iconomis. q̃uis ⁊ illi/secretã subuẽ
tionẽ a diuitib sperãtes/ subtiliter suas ex
ponũt aut exponi faciũt necessitates. Iz cũ
quadã verecũdia. que aliq̃n ex supbia pce/
dit que vtiq; detestãda est. aliq̃n aũt ex hu/
militate qua etiã humilitate deuz exorãdo
uti potes ⁊ debes. ℣ Nõ enĩ tua peccata q̃b
paup degis/oĩb detegis. sed his solis q̃ ti
bi poterũt esse auxilio ⁊ sub secreto q̃b cũ
deus ea velit ad tuã salutẽ prodi. si celata
seruares/pnicioſe supbie vtiq; venires ar/
guenda puta si in ꝓfessione veritatem tace
res. ¶ Scõo ppendit dicta diuersitas q̃n
tũ ad donãtis ptãez. ℣ Importuna enĩ peti
tio ideo diuites hui⁹ seculi ꝓrumpat ⁊ a do/
nando retrahit/quia nõ omnib subueni/
re pñt ⁊ cunctis eoz adesse defectib. nec eĩ
ad hoc quãtũlibet immẽse copie sufficerẽt

Alia lõge est diuitiaz ⁊ magnificentie dei
ꝓdicto. qui absq; detrimẽto sui/oĩb dat af
fluenter. ꝓmptiorq; est ad dandũ q̃ sum⁹
ad recipiendũ. ideoq; vult te sp esse p san/
ctum desideriũ dispositã ad suscipiẽdũ do
na sua. Quãto ei ea feruẽtius desiderabis
et petes/tanto abũdanti⁹ accipies. sicut q̃
soli cozpali/amplior aperitur aditus eo co
piosius lumẽ eius pcipit. Laudabis igit̃
dominũ ⁊ pseuerãter. imo incessant exora/
bis. admodũq; cauebis ne aliq̃n mẽti sur/
repat de teipa grandis opinio/quasi diues
satis effecta sis/nõ amplius egens mendi
care. Quinimo quo plus augebitur dona
tio/eo erit instantia frequẽtior. quoniam
tunc amplius egebis gratia dei ad ꝓserua
tionẽ donorũ eius. insup ⁊ ad bonũ ⁊ legi
timũ vsum eorũdem. sine cui⁹ vtiq; psidio
cõtinuo mox to tũ amitteres q̃ prius acce
peras fierentq; deteriora nouissima prio/
ribus ⁊ esses solito pauperior. Unde fit vt
nullus inueniat̃ tam piculosus tam q̃ la/
tens et insidiosus hostis tuis pcipiendis
elemosynis q̃ supbia que vt plurimum ex
pellit excutiat et abijcit de manib quicq̃d
diuinitus cõcessum est. ¶ Prudenter igitur
ages tibi ab hoc hoste toto studio pcauẽs
Anima ¶ Satisfeci⁹ iam bõ meis dubi
tationib/restat vt rursus te interrogẽ apõ
quos me ꝓferã pro meis suscipiendis ele/
mosynis. an ad deũ a quo omne datũ opti
mũ ⁊ donũ pfectũ/sufficiat absq; medio p
ficisci. Que insup ad hoc hora sit aptior. ⁊
quis locus. ℣ Ō ¶ Attẽdere debes o aĩa
q̃ egrotus aliq̃s vilis ⁊ sed⁹ aut scurra aut
morti ꝓdẽnand⁹/vel q̃libet alius sil'is. ne/
quaq̃ pñumeret in ꝓspectu alicui⁹ excellen
tis principis/absq; medio seipm exhibere
pcipue dũ deputati sunt alij q̃ tales audiãt
et eis patrocinium impẽdant. Tibi igit̃ sua
deo vt mediatorem recipias. ad sanctos te
conuertẽs. quorũ suffragijs apud deuz te
questues. Hoc sane tua exigat humilitas.
hoc fieri vult deus ad honorẽ sanctorum.
Considera hoc in curia alicui⁹ regis. in q̃
forefactor aliquis foraneus/ qui videlicet
nõ est curie domesticus/nõ statim ad regis
pñtiam se confert. sed ad aliquem domesti
cum curie. Et aliquotiens studiose queret
ex minimis vnũ puta tanitorem per quez
ad maiores dirigatur. ⁊ sic tandem vsq; ad
regem perueniat. Nec tibi mouebis scru
pulum dũ aliquẽ sanctoz specialiter tuuz

mediatorē recipies/ q̄si ceteri de hoc velut inuidi turbent. Tanta q̄ppe caritas ac dilectio versat apud eos/ vt eorū penitus sit idē velle. atq; p hoc q̄ vnus orat t desiderat alter. Liberū ergo erit tibi p tua deuotione/ad quēcūq; sanctum spēaliter recurrere in tuis opportunitatib; ſm q̄ ad hoc te inclinabit p̄sideratio virtutum t donor̄/ quas in tali sancto cognoscis floruisse. Cui quidē sancto/cōsulto te p̄mittes. tāq; tuo p̄tectori ac directori. nec tm̄ p̄terea ceteror̄ negliges auxilia postulare. ¶ Quesisti aūt quis ad interpellādos sanctos/locus habeat idoneus. Est profecto ois locus aptus oīoni dei. t intercessioni sanctor̄. Templa tm̄/deo t sanctis dedicata/ spēali p̄gruitate ad hoc deputant. in quib; q̄m cōi noīe totius eccl'ie fiunt oīones. sūt virtute t merito p̄stātiores. Sic et de re de quo etiā mouisti q̄stionē/ sentiendū arbitror. Deputati sunt q̄dē ad orationē spēaliter festi dies t solēnes. quibus etiā frequētius dona gratiar̄ diuinit⁹ imitei creduntr. Experimento eni certissimo didicerūt plurimi/dieb; his verib; se diuinit⁹ adiutos t cōsolatos. nec hui⁹ aliā scirent assignare rationē/ p̄ter diuinā magnificētiaz et liberalitatē. insup t sanctor̄ intercessionem copiosam. Alia ¶ Vellem p̄ter hec adhuc o homo ex te informari/si mihi licet t expediat/pios homines adhuc in seculo viuentes deprecari atq; etiam in eorum intercessionib; confidere. p̄sertim q̄ meo iudicio in p̄senti exilio nemo est qui superabundet t non satis opus habeat his que possidet. vitq; sibi sufficiat vnusquisq; vt q̄ sat oret p seipō. Nō Tam grata tā dilecta deo est caritas mutua fratrū o anima. vt eis mandatū dederit p̄inuicē orare Et cōtingit q̄ vnus exaudiat orans p altero/qui nō exaudiret orans p seipō. hac nisallor rōne. q̄ is alter p quo orat/est in caritate. cum tamē ipe qui orat sit peccato mortali obnoxi⁹ t grā priuat⁹. Sed t optimo iure voles/vt ex ore infantiū tua deprecatio dirigat in conspectu dñi. etiam si qō dicant penitus ignorēt. dicendo pater noster p̄ te t ad tuā instantiā. Facti enī sūt per regenerationis lauacruz/filij adoptionis t regni. ac p hoc deo in suis orationib; accepti. sicut si filius regis nōdū annos intelligentie attingens offerat patri supplicationem alicui⁹ malefactoris. nō vtiq; repelleta patre vacuus. et si nesciat quid ip̄a res importet. Quā p̄fecto supplicationez si p se malefactor porrexisset/mox a facie regis eiectus/grauiorē forsan indignationē incurrisset. Hac p̄sideratione mota p̄sona quedā mihi nota/p pueros innocētes pro se orari t dici pater noster disponebat. Et licet(vt dicis) vix satis quilibet sibi sufficiat. nihil tamen iusto aut cuilibet alteri deperit/dum pro alijs orat. q̄nimo ex caritate hoc faciens/apud deū abundant in merito proficit. ¶ Considera etiā quis adit⁹ est iustis apud deū exorandū. per miracula que legimus vicib; innumeris ad eorū p̄ces facta. ¶ Considera insup q̄ quātūcūq; grauis peccator si id boni faceret qō iustus quilibet etiāsi tm̄ ad horaz fecerit. ita moriens indubie saluaret. Quātū ergo valebit depcatio iusti assidua. qui. xxx. vel. xl. vel pluribus annis in bona vita perseuerauit t profecit. Alia ¶ Bene mihi p̄sius hec que dicis placent o homo atq; tecū sentio. q̄ frequēter misericors deus alicui sub uenit/non ad suas sed alterius p̄ces. q̄nis hoc ita fieri is qui iuuat ignorat. Ita intēsentio t sentire debeo in deq; maiorem humilitatē concipe. Sed t p̄pter hoc iam cognosco plurimū ad salutē prodesse/pro inuicem orare. idq; fieri ab inuicē exposcere. p̄sertim quia stabit aliquē ad horaz esse in grā/altero nō exīte. Nō si vteriq; sit in grā tanto censebit⁹ oīo amplius vndiq; valitura. Hoc enī p̄sidero in elemosyna dū p alium fieri mandat. que vtiq; fructuosa erit si alter eorū fuerit in grā. scz vel mandans vel exequens. fructuosior tm̄ si vteriq;. Sed et oculum cōuerto ad illos questuarios t p̄curatores hospitaliuz aut captiuor̄ quib⁹ satis abundeq; dat eorū intuitu pro quib; petunt. cū tamen nihil eis pro se petentib; daretur. imo forsitan turpiter abigerentur Et nihilominus hi questuarij partē distributionis accipiūt. Ita sane concipio multum vtile ac tutū esse pro alio t pro inuicē orare. Sicut etiā in corpe mēbra se inuicem iuuāt t mutuo tribuūt alimētū dum sanguis t spūs ab vno defert ad alterum. Ita t in corpe mystico t spūali qō ē eccl'ia. vita grē deriuatur a capite xp̄o/per gloriosam eius matrē que est velut collum. et per ceteros sanctos dei t quoslibet alios q̄ quo mō ad corp⁹ hoc mysticuz p̄tinentes. Unde etiā rursus cōcipio/q̄ sp̄ p̄ficit oīo.

facta p exñtib⁹ in purgatorio. q̃s cõstat eẽ in gr̃a. Si ꝓterea nihil ꝓter diuinũ mãdatuz moueret ad orandũ p altero. adhuc ex hoc sic orare pdesset. Valet etiaz sp oro noĩe ecclesie facta. puta cũ dicit officiũ canonicũ aut missa celebrat. Credo tamẽ q̃ op⁹ penale factũ p altero ꝑ modum satisfactionis/nõ eque valet facienti ad satisfaciendũ p seipso/sicut si ex intẽtione hoc tm̃ pro seipso faceret. Põt tm̃ z sic pl⁹ vel eque valere q̃m̃ tũ ad meritũ z glie incrementum.

Nõ Sũt hec tua dicta o aĩa z dictis meis z rõni ꝯsona. Verũ aliquid vnũ adhuc mirabili⁹ ꝯsiderabis. Frequẽter enim vtilior z efficacior ad impetrandũ elemosynã gr̃e/reddit oro in ꝯmuni cetu peccatorũ facta/q̃s seorsum in priuato. sicut z elemosynã corpalẽ securius z pmptius percipiunt paupes minus abiecti minusq̃ debiles/dum debilioribꝫ despectioribꝫ z miserabilioribꝫ sociati. coĩter cũ eis petũt. Ita (vt inquit apl's) vbi abũdauit peccatũ/ibi sup̃abundauit z gr̃a. Non ergo fugiẽdi sunt peccatores in suis oronibꝫ. nisi forsã sint p ecclesiã excõicati. Nec solum corpaliter hoc mõ cũ peccatoribꝫ est cõicandũ/immo z spũaliter ꝑm mentẽ sursum cũ eis in orõne intentio ad deuz habẽda est. Alia Volo igit amodo o bõ z p alijs/ z cũ alijs orare. faciendo questũ magni illi⁹ ac generalis hospitalis tot⁹ mundi. in quo decũbunt innumerabiles egroti varijs languoribus laborãtes. Nemo quidẽ hanc mortalem vitã ducens ab hoc hospitali exemptus est. sicut nec ab infirmitate penit⁹ immunis. licet ꝑm pl⁹ z minus. Vñ sp mihi adest opportunitas questũ meũ. psequẽdi et petẽdi spũalẽ elemosynã. tũ p me. tum p alijs aliquibꝫ. tũ p oĩbꝫ in hoc hospitali degẽtibꝫ. Presertim q̃ id ceteri p me faciunt et mutuũ suffragiuz/cõis exposcit caritas. Si mihi facultates suppetũt ad vite hui⁹ onera sustẽranda absq̃ graui z assiduo labore. surgit hoc baud dubie/sub deo ꝟ pr̃cipaliter agẽte/ p labores z opas alioz z tã prĩcipũ q̃ tuent z pregũt. q̃s minoz q̃ laborãt z pcurãt. Nõ z de bonis spũalibꝫ sẽtire debeo. Incũbit etiã mihi frequẽter in illũ diriss̃imũ purgatorij carcerẽ ingredi in quo plurime detinent paupes anime grauissimis ardoribꝫ ac penis intolerabilibꝫ afflicte. que nec sibĩ ꝓpis opem ferre ꝑñt. que tm̃ sua purgatõe ꝯpleta/carcerem hunc egresse/atq̃ in gl'iam assumpte/ p me vtiliter orare valebunt. Deteq̃ dic mihi hõ/quẽ modũ loquẽdi obseruabo/hãc(vt ꝓposui)faciẽdo meã q̃stuosaz ꝓcessionem.

Nõ Ad ꝟ tibi o aĩa rñdeo. q̃ bñ atq̃ intense desiderare/est vehemẽter ac efficaciter loqui. Fitq̃ hoc aliq̃n absq̃ exteriori q̃libet sono. Aliq̃n aũt erũpit exterius in gemitibꝫ z suspirijs in planctu in lacrimis. in manuũ torsione. in sublimatione oculoz. in tunsione pectoris. in clamoribꝫ dolorosis. absq̃ tm̃ discretione ꝑmonis. eo pacto quo bestie z infantes suos dolores insinuãt. Aliq̃n vero vocalis exprimit oro p aliquẽ aliuz facta. sicut magnus ille magist⁹ z minist⁹ magni hui⁹ hospitalis de quo ꝑmo habit⁹ est. nos orare docuit et dicere pr̃ nr̃ zc̃. Vnde hec erit ꝓcipua z specialior nr̃a oro. vtpote. oĩm a deo legitime petendoz. ꝯprehensiua. eiq̃ q̃ illam instituit acceptior ac per hoc exaudibilior.

Aliquotiẽs aũt intermittẽdus est luct⁹ z doloz. z animi sobria tm̃ z humilis letitia suscipiẽda. in q̃ aĩa sue pauptatis aliq̃ntulum oblita/suspendit in diuinas laudes. z meditabit magnalia dei z sanctoz suorũ. Hui⁹ vides exemplũ in magnis solẽnitatibus domoz curialiũ. que dũ celebrant/assunt z paupes exteri⁹. nõ vtiq̃ ꝯtinue pro elemosyna q̃rulose ꝓclamantes. ĩmo in ianuis morã facientes/ studiose q̃ illic fiunt oculis atq̃ auribꝫ explorãt. de q̃bꝫ inuicez cõferũt z nihilomin⁹ post ꝟ elemosynã petiunt. Insup videas et alios aliq̃s in sua pauptate cũ musicis instrumẽtis ludẽtes. aut canẽtes. nũc cũ musa. nũc cum vigella nunc cum cymbalo zc̃. quibꝫ ꝯgratulãtur diuites z dñi/ p hoc eorũ ꝯmẽdabilẽ patiẽtiam conijciẽtes dũ eos in sua simplicitate z humilitate vident eq̃nimes z iocũdos nec eorũ inuidentes ĩmo cõgaudentes fortunis. sicut z in natiuitate filij regis oĩes debent exultare omnesq̃ cõfluere. Sed z aliq̃n aduenient paupes gr̃as p susceptis elemosynis reddituri. quibꝫ nihilominus equa vel abũdantior elemosyna tribuit vt ceteris petentibꝫ. Quibus dã etiã aliquando sufficit vt seipos tm̃ mõ pñtes exhibeant z suas detegant plagas. Sed et timpanum aliquãdo vel sonorum quodlibet aliud instrumentũ ꝓferunt. vt hinc vel defectum clamoris suppleant. vl' maiorẽ pro uocent compassionem. Sunt et alij qui

maiorem simulāt paupertatē/seipos vel verberādo vel lacerādo. sicut z quidaz deuoti sibi inferūt vl̄ iferri faciūt disciplias z correctiones quib emolliat duricia cordis eorum. z puocent ad deuotionē z pietatem. ¶ Ex his satis apte potes intelligere q̄s varij sunt modi se apud deū z sanctos q̄stuandi/nūc in dolore z timore diuine iusticie: nūc in leticia z cōsolatione spei sue. nūc in/sup z in gr̄arūactione laude veneratōe at/q̄ dilectione sue bonitatis z largitatis. Et hoc fit non modo voce humana imo etiaz alijs sonis quib vtit ecclesia. puta campanarū aut organoꝝ. nihil quippe est qđ nō legitime possis ad tuā vtilitatē cōuertere. z per hoc te reddere idoneū ad susceptōnem spūalis elemosyne diuine gratie. ¶ Sed circa hoc diligenter caue tibi/ ne despes expondere tristicie. ne ve in sublimitate letitie superbias. ¶ Uerū vt sub vno colligam omnia. is orat assidue/ qui bonū quodlibet opus/bene facit. scz ad gloriaz dei siue comedat siue bibat siue etiā dormiat. qū videlicet ideo quis se somno tradit vt hīc postea diuino reddat aptior obsequio. ¶ Aia. A

¶ Scirē libenter o hō. cur frequenter sub forma oronis/ dicunt plures spalmi. qui nihil vt plurimū ad rem ptinēt. p qua orādū est. Sepeq̄ accidit vt is qui hos psalmos canit aut dicit/ignarus est z indoct⁹/ sermonē latinū ignorans. ac p hoc nulluz psalmoꝝ habens intellectū: Hō ¶ Ita est aīa. nō enī semp vniformis est impetrādi modus. vt circa seculi p̄rincipes aliq̄liē est supi⁹ declaratū. qđ z hugo de sancto victore lati⁹ declarat. Et p ꝓpendio tria sunt que p̄cipue ꝓferūt ad inclinandū maioris alicui⁹ animū z fauorē illius. procurandū ad suū subditū. ¶ Unū est dū subdit⁹ ipe illū vehementer laudat z virtutes eius extollit magnitudinē opulentiā. bonitatē mansuetudinē. largitatēq̄ p̄dicat. Et p hunc modum oratio dirigit ad deū non exp̄esse aliquid ab eo petēdo. sed tm̄modo pio z humili corde laudes eius depromēdo. puta dicendo q̄s pi⁹ q̄s magnific⁹ q̄s mansuet⁹ q̄s benign⁹ es dñe z sic de alijs eius infinitis laudib. ¶ Alterū est. dū illi/aduersariozuz siue hominū siue demonū/ ꝓmemorat tyrānica crudelitas. per quem modū plures orationes tradūtur in psalterio. ¶ Tertiū est dum is qui impetrare desiderat/ suam p̄testat miseriā paupertatē z angustiam ꝓmemoras se cū sit debilis z imbecillis oī ope omni ꝓsolatione destitutū. z hec eadē aliqñ in alijs esse ꝓmemorat. ꝓpter qđ nullum sibi ab homine sed a deo solo expectat auxiliū. Et fit aliqñ hmōi oratio absq̄ expressa aliqua petitione/nude z simpliciter tales z sil̄es defectus z necessitates apiendo. Et hoc vel qz se indignū impetratione iudicat. vel qz ꝓpter eius magnitudinez rē desideratā nō audet exp̄imere. ¶ Qui diligenter scrutat scripturas/ nihil in eis inueniet qđ nō ad alterū horū triū modoruz orandi reduci possit. ¶ Sup quo adiungo q̄ nec in orando semp vno mō disponitur orantis affectio seu desideriuz. q̄nimo multifarie variat z nihilominus manet recta z fructuosa quēadmoduz ipa oratio. q̄ ad veritatē nihil aliud est q̄s humilis z deuota affectio in deū finaliter relata. ¶ Aliquādo igit̄ sistit affectio in quadā pfunda reuerētia z subiectione ad deū. diuinam ex vna pte ꝓsideras altitudinē z ex alia miseriam fragilitatis humane sicut si aliq̄ humilis p̄sona/magnū aliquē imperatorē haberet obuiū/ mox se diligēter retraheret z profunde inclinaret. totaq̄ tremebūda se quo ad posset in suū cōtraheret locū. ¶ Plerūq̄ aūt affectio residet in timore. dū tremenda dei iudicia pfunde ꝓsiderat. que aduersus impios hīz apud inferos/exercet. sicut cū princeps aliquis aduersus suos seruitores grauiter indignari pcipit. ceteri oēs cō tremiscūt etiā si nullius offense sibi conscij sint. ¶ Est z alius affectionis modus. qui per ꝓsiderationē ꝓprioꝝ defectuū q̄by nr̄is viribz occurri non pōt. summā sibi suadet humilitatē. ¶ Surgit z aliqñ in affectiōe motus vehemētis angustie atq̄ anxietatis nimie. dum se quis ꝓpendēs vndiq̄ discriminibus inuolutum z circūductum remanet in seipo stupidus. nesciens quo diuertat z qualiter effugiat. ¶ Erūpit etiam aliqñ in affectu cordis motus quidā languoris qui sermone exp̄imi neq̄t sed suspirijs gemitib ꝓtinuisq̄ planctib aut etiā subitis z grauib clamoribz innotescit. sicut de pueris z bestijs in tedio cōstitutis superi⁹ exemplificatū est. ¶ Ingeritur quandoq̄ affectui motus ruboris z verecūdie. dum in mentē venit turpitudo z feditas sui peccati. insuper z sua ingratitudo apud celestē patrem z dominum. a quo tot z tanta beneficia percepta sunt. ¶ Concipit etiam B

aliquãdo affectus/odiũ quoddã suiipius dũ quis suos miserabiles defectus ꝛ casus ꝓsiderans sibiipi displicet. seqꝫ abominat et detestat. adeo q; ad instar fetidi cadaueris sibiipi fiat intolerabilis. ¶ Formatur et aliqñ in seipo affectus/zelũ quẽdã et indignationẽ laudabilẽ aduersus peccata sua aut aliox̃. ꝛ ob id seipm p penitentiã pseqtur ꝛ punit. ¶ Est ꝛ affectio qñqꝫ zelotypa circa se ꝛ alios. ex q̃ fit. vt studiose peccatorum discrimina ꝛ opportunitates deuitare conet ꝛ quelibet salutis sue aut aliene detrimenta repellere. sicut vir zelans vtrozẽ cautã adhibet custodiã ne turpe aut suspectum admittat ꝓsortium. ¶ Cõmouet aliquando animus affectu quodã pietatis et cõpassionis seu misedie ad se vel ad alios. qui surgit plerũqꝫ ex ꝓmemoratione hũane fragilitatis parte ex vna. ꝛ periculozum quib; omnes incũbim⁹ parte ex altera. vbi nihilomin⁹ pauca vel nulla ex nobis parata sunt remedia. ¶ Suspendit aliquando affectus in admirationẽ grandez. dum videlicet altitudinẽ diuitiarũ sapiẽtie ꝛ scientie dei vel incõprehẽsibiliũ iudicioꝝ eius ad mentẽ reuocat. in tantũqꝫ aliquotiens hec meditatio mentem ad se aduocat ꝛ sursum rapit/vt sensum ꝛ memoriã derelinq̃t et fiat velut desipiens ꝛ insana. ¶ Concipitur aliqñ in affectu mot⁹ sancte ꝓfidẽtie et bone spei in deũ ꝛ sanctos. dũ ea pcipue beneficia siue largitatis recogitant/quibus nos adiuuãt ꝛ tuent. ¶ Accedit aliquãdo eiusdẽ ex suoꝝ maleficioꝝ ꝓmoratione penitẽtie ꝛ cõtritionis affectio. ¶ Supuenit etiã qñqꝫ in affectu motus cuiusdã bone desperationis dum cõsiderans q; vana spes est homis. in solũ deũ se pjcat. eiqꝫ soli finaliter ꝛ principaliter inheret. ¶ Orit qñqꝫ in affectu mot⁹ horroris ꝛ abominatõnis/surgens ex ꝓsideratione vilitatis ꝛ turpitudinis peccati quã turpitudinẽ facit h affectio p os euomere p sincerã ꝓfessionez. ¶ Subintrat qñqꝫ affectũ motus sancti desiderij vel sancte cupiditatis/ veniẽs ex cõsideratione diuine pulcritudinis ꝛ excellentie glozie celestis. ad q̃m videndã ꝛ habendã/totis aspirat conatib;. ¶ Ingredit aliqñ mentẽ affectio quedã licite spũalis ꝛ sobzie cuiusdam ꝓplacentie q̃m sibi legitime suadet dum sibi cõplacere ꝑpendit in deo dño ꝛ in glozia eius. insup ꝛ in quibuslibet suis operib;. Que quidez spũalis iocunditas aliquotiẽs in tantũ robur excrescit vt verbis exprimi mime queat. sed subsignis quibusdã ad extra prorũpit vt puta sub iocũdis suspiriꝫ ꝛ gaudiosis singultibus. Vocatur aũt hec plerũqꝫ affectio mẽtis interna iubilatio seu exultatio. ¶ Exurgit aliquando affectio laudis. benedictionis ꝛ glorificationis/ ꝓmozãdo dignitatem dei inestimabilẽ. ꝛ aduocando creaturas omnes vt laudent eum ꝛ exultent in noie sancto eius. ¶ Adest etiam aliqñ affectus recreationis in diuinis beneficiꝫ. q̃ modis innumeris in dies ꝑcipim⁹. ¶ Excitatur aliqñ affectus in feruozem diuini amozis p ꝓsiderationẽ immẽse sue bonitatis. Et est altissima pfectissima ꝛ dignissima in ceteris affectionib;. ad quaz nibilominus tute ꝛ pfecte bi soli pertingunt qui prius in ceteris exercitati sunt quasi per illas purgati ꝛ cõuenienter prepati. q̃m ꝫm declarationez beati Bernũ. per illas oscula/mur pedes ꝛ manus. per hanc aũt ad osculum oris accedimus. Hec siquidez sancta affectio mentẽ deo summe approximat et domesticam facit ꝛ velut sponsam ei copulat. ¶ Ex pluribus iam dictis facile perpendes. cur simplices et illiterati laudabiliter et fructuose suadent frequenter dicere orationes quas minime intelligunt. Hoc enĩ fit vel vt hoc agentes deum venerent aut laudent. aut ei gratias pro beneficiꝫ repẽdãt sub sanctis ꝛ secretis verbis per os ꝓphetarum ꝛ sanctoꝝ reuelatis. vel etiã vt ecclesie obediant aut suo ꝓfessori. Accedũt etiaz et alie cause. quas perpẽdis adesse duz hmõi oones deuote dicũtur. Alia ¶ Declarasti mihi iã o bõ q̃ plurimos mendicitatis modos. insup ꝛ orandi ꝛ varios affect⁹ formandi/doctrinã tradidisti putilẽ. nunc restat vt exte audiaz si quotidiana mihi erit aliqua vna oro/quest⁹ ve vnus q̃tidianus apud oẽs sanctos simul obseruãd⁹. q̃s etiã elemosynas ero ĩ hoc q̃stu petitura? Dõ ¶ Poteris aĩa in hoc modũ quẽlibet obseruare. put tibi videt magis opportunũ magisqꝫ fructuosum. p ꝓuenientia tempoꝝ ꝛ locoꝝ ꝛ necessitatũ quib; eris obnoxia. vel altera quelibet pson pro qua orare voles ¶ Debes igitur/toto studio/tota diligentia discere que sint septem dona gratie precipue in tuis orationibus petenda. puta vertutes theologice. fides spes caritas. et virtutes quatuor cardinales. temperãtia

prudentia fortitudo ⁊ iusticia. que sint in sup septē spūssancti dona. septē beatitudines. septē petitiones in oīone dñica exp̄sse septē mie opa spūalia ⁊ corpalia. decez p̄cepta legis. In his tua versabit meditatō et ꝑm tuā opportunitatem aduersus morbos varios peccatoꝝ ⁊ piculoꝝ ⁊ tētationum/quib⁹ te subiacere cognosces/tuā formabis oratione. Diriges etiam frequēter oculū tue ꝓsiderationis ad illa septem capitalia vicia ad illos insup multiplices defectus quos in administratione corpaliuꝫ sensuū quotidie incurrimus. ⁊ sic de alijs infinitis miserijs. ¶ Ad hec plenius cognoscenda ⁊ discernēda confert plurimū summa viciorū ⁊ virtutū/q̄m quidā summam regis appellant. ¶ Poteris p̄terea tuum questū diuidere in septem ptes. ⁊ singulis partib⁹/ singulos deputare dies. Puta vt singulis septē dierū. petitionem facias de singulis septē donoꝝ. ⁊ ita de alijs omnibus in oīone petendis poteris ordinare et tibi quasi legem regularē ad hoc statuere. Et nihilomin⁹ alijs vrgentib⁹ causis extraordinarie poteris ad alia petenda frequenter conuerti. ¶ Sic etiam celestez ciuitatem velut in septē partes seu vicos diuidere. ⁊ per singulos illos vicos/singulis septē dierū discurrere ⁊ te questuare. Statuesq̄ in vico vno/ beatos angelos. i alio ꝑphetas ⁊ patriarchas/ xp̄i adhuc venturi p̄cones. ⁊ sic de alijs. prout tibi tua deuotio suadebit. ¶ Poteris etiam iuxta dierū solēniū exigentiā/recursum ad xp̄m facere eiusq̄ mysteria ꝓemplari. ac etiaz sanctorum quoꝝ celebrant solēnia. tuncq̄ deuotius solito eoꝝ implorare subsidia. eosq̄ apud alios facere mediatores. ¶ Jam ita q̄ (o anima) absq̄ intermissione prolixe satis locuti sumus/ cōuenit vt finē sermoni tribuamus. cetera diebꝰ posteris reseruantes. Nam etiā tempus adest/ vt ad questuz te cōferas. quē vtiq̄ practicādo sp in hoc officio doctior fies. nō modo in his de q̄bus exempla sunt posita pauptatū modis verꝝ etiam alijs innumeris erudita. Ita sane est ꝓmune prouerbiū/ q̄ fabricando fabri fimus. ¶ Anima ¶ Ita fiat vt suades o homo. Statuā itaq̄ in meipa certū ordinem ad elemosynā petendū. measq̄ petitiones pro necessitatum occurrentiū opportunitate conabor instruere. Nec tñ tibi molestū erit si nō vniformē regulam in meis obseruabo dep̄cationib⁹. q̄m absq̄ ordine ⁊ mensura mihi mee insurgūt paupertates ⁊ indigentie/ pro quarū exigentia mee sunt penitus oīoes instruende. Quibus etiā/ modus est nihilomin⁹ adhibendus. ꝑm qualitatē quib⁹ aut ꝑ quib⁹ me⁹ est sermo dirigēdus. Ceterū vbi me deficere videbis atq̄ torpescere/ velis obnixe p̄cor me dirigere. mihiq̄ adesse cōsilio atq̄ auxilio. ¶ Homo ¶ Libenter id efficiā o anima. Deus aūt tuus sit auxiliator. detq̄ tibi bene ac prudenter orare. ita videlicet vt ei grata sis. et bene desiderata quelibet impetres Amen.

Explicit prima pars.

Sequitur secunda

in qua ꝓtinent diuerse oīones ⁊ meditatōnes anime deuote. ꝑm diuersas materias. que parū aut nihil deseruiunt/ nisi iam de uotioni totaliter mācipatis ⁊ qui in seipis exp̄iunt affectiones virtutū. insup ⁊ dei visitationē cū ꝓtemptu mūdi. ¶ Incipiunt oīones ⁊ meditationes deuote/ circa oīonem dñicā. Et primo sup prima petitōne eius. sanctificet nomen tuū.

TU Oluisti dñe de⁹ omnipotēs. vt te orantes patrem appellemus Hoc itaq̄ supposito/ te dep̄cor sanctificet ꝑ nomē ⁊ cōfirmet in me. hoc est vt pseuerāter tua sim filia. Alias enī q̄uo mihi p̄ eris. si tua eē filia desiero? Mutuo se pfecto ponunt hec noīa. O quātū detrimētū est talē amittere p̄rem. q̄ etiā ignominia illū offendere vel ei nō fuire? ¶ Oñ queso hūc videre potero p̄ez in suo palatio q̄ iam versor in ꝑ exilio miserādo. Oñ illa mihi reseruata sua hereditate/ potiar Oñ statuar in illa sua aula regia imperiali palatio q̄ iam durissime sum carcerata ⁊ varijs circūdata bellicis impugnationib⁹ cum tñ sim regis imo talis regis filia? ¶ Quo ausu temerario gen⁹ meū. meam nobilitatē obliuiscar? Qua demiq̄ insania/ me velut scortuz corruptoribus exponam. corruptoribꝰ inq̄m totius castitatis proditoribꝰ. aduersarijs meis ⁊ p̄ris mei? Quā p̄terea fiduciā debeo cōcipere confugiendi ad talē patrē. tam opulentē tā sapiētem tā benignū? Confidēter illū interpellabo/ q̄ prior me dilexit. nullis meisq̄ meritis me suā filiā appellare dignat⁹ ē. Nō si illū velut inobediens ⁊ peruersa aliq̄tiens

offenderim. scio tñ q̄ p̄ peccato filie⁹ patri pena sufficiet exigua. ¶ Si ab eo panem petiuero ad viuendū. nūquid indignāter atq̄ iracūde mihi porriget lapidē. aut pro ouo scorpionez aut p̄ pisce serpentē? Non hec p̄fecto faciet. quippe cui⁹ hoc verbū est et exemplū. q̄ parētes carnales non hoc filijs suis faciūt. q̄nimo z tam bonis q̄ malis bona tribuere soliti sunt. Hoster igitur pater/ spūm suū dabit petentibꝫ. ¶ Cū igitur te patrē nr̄m appellari mādaueris. fiat vt iussisti. Te igit̄ p̄ hoc nomē cōtestor. vt illud in me sanctificet/ ita ne mentiar te patrem appellans. Nonne vtiq̄ mendacij arguerer. si nō tua exūs filia/ te patrē appellarem? Hoc igit̄ te nūc peto z exoro spēaliter. vt tibi talis exīstam qualē me tibi cēvoles. Nō si mihi negaueris cuz hoc veniret tuo detrimēto. quid aliud mihi donabis? Quis queso pater/ suę naturali filie talia petenti denegabit? ¶ Verū etiā pater mi cū tua sim filia. meā exo custodi castitatem meūq̄ honorē. Sic me includ. tales adhibe custodes ne tui aduersarij/ me valeāt corrumpe. q̄ q̄ illos non audiā vel ad minus nō exaudiā. Recedite recedite a modo infideles z petulantes inimici infernales qui me vultis infamare. qui a me dedecus atq̄ cōuicium exposcitis. Ignoratis vos q̄ er qualis ego sim z cui vos loq̄mini? Ego enim sum filia summi regis vestri iudicis qui vos ꝺdēnabit. Qua igit̄ p̄sumptione queritis illi suā surripere filiā? Nūquid vobis aures p̄beo auditrices? O turpissimi vilissimi horribilissimi hostes. nūquid vobis assentiaz qui estis fallaces z mendosi? Nūquid vestro suasu/ meuz patrē derelinquā/ mea fraudabor hereditate. z vobiscū meip̄am eternaliter ꝺdēnabo? Hoc profecto nullo pacto faciā. Nō si alias me nō infestatā non dimiseritis. mihiq̄ vim facere volueritis. scitis quid factura sim. Adibo certe patrē meū z ei rem insinuabo. q̄ mihi vtiq̄ feret opem vt eruar a manibꝫ vestris ac deinceps grauiter vos puniet.

f

Meditatio et oratō

super secūda petitione orationis dominice Adueniat regnū tuum.

Excellenter in hoc suam ad me dilectionem declarauit meus pater celestis. cum talem ac tantā dignitatem atq̄ excellentiā/ mihi voluit indulgere vt regnū quoddā eximiū intra me collocaret meo regimini deputatū. In quo ratō velut dña ac mgra debet p̄sidere. cetere autem oēs vires z potētie illi parere z obsequi. Sed p̄fecto nimis exp̄ior verū esse qđ antique dictū est. Vix sine guerra erit qui terram habet. Reuera regnū hoc de quo fmo cōtinue z incessanter p̄secutionem z impugnationē patit. Nō est vicium aut peccatum qđ non ip̄m hostiliter inuadat vimq̄ oēm faciat ad ingressum p̄ sensuū quinq̄ aditꝰ vt illic dominet z impet. Insurgit superbia cum clamore valido. z iactanter illic p̄sumit dñari. Inuidia ira z odiū conueniūt. cum iuramēto affirmantes se illic mansionem ac residentiam facturas. Accedit illa torpens acedia. nullo pacto ad discessum suasibilis. Gula fedissima exercituz parat. suamq̄ illic vult instruere coquinā. Luxuria furit. z affirmat q̄ regnū hoc p̄sus cōsumet. Auaricia cupida insidiose se ingerit. nec se hinc arbitrat depellendam. Atq̄ ita innumeri alij surgunt tirāni. qui nullo ordine sed horribili cōfusione satagunt in hoc regno dñari. At ego/ illos repello. illos abijcio. clamāsq̄ z suspirās protestor hoc regnū mihi datū a patre meo. cū summuz nefas esset tale traditamentū facere quo id regnū suis pateret hostibꝫ. ¶ Sed heu q̄d me aut meā estimāt potentiā. que sola sine viribꝫ sum deficiens z misera? Quid queso nisi a te patre meo adiuta aduersus hostes hos efficere valebo? Aderis igit̄ pater mi in regno tuo. z quo maneat inuictū illi seres p̄sidiū. Tuuz profecto est. ip̄m tibi tue q̄ custodie restituo. Ira sane z nō alias in me aduenier regnū tuū. semp̄q̄ remanebit aliter illud cogar amittere a deuastante angelo. eritq̄ in illo sempiternus horror z eterna confusio.

Meditatio et oratō

super tertia petitione orationis dominice Fiat volūtas tua sicut in celo.

O mine deus omnipotēs p̄ opti
me qui es in celis fiat volūtas tua sicut in celo z in terra. Volūtas inq̄ tua. qua fm viam mādatoz tuoz vadā ego debilis paup z misera ad te potentissimum. insipientissima ad te sapientissimū. egrotissima ad te summū medicū ac salvatorem. At quomodo fiet istud domīe. nisi tua voluntas me ꝺduxerit z traxerit ad te

Cū ergo ita velis.etiā velim nolim/tua voluntas fiat. Vidi sepius dñe.q̄ pr̄ ducit & trahit fi liū debilē atq; ipotentē vel etiā stolidū ad implēdū volūtatē pr̄nam. Ita q̄so pr̄ me trahere digneris ad te.nō me derelinquas in manu mei cōsilij nec mee tradas volūtati.imo dū oberrare a tramite virtutis me videbis.retrahe me dñe deus velut pauperē stolidā cecā atq; impotētez.& hoc siue p tuas virgas aduersitatis siue p dulcorē spūalis.siue p occulte inspiratōnis instinctū a tua bonitate.siue p altā manuz tue ptātis.siue p bonoz tuoz angeloz vel etiā hominū mīsteriū.siue p quēcūq; aliuz modū tibi placituz. Hoc tm̄ fac/ ne peā.q̄ q̄s tua de me & in me/nō mea voluntas fiat et impleat. Quid posset dñe cōuenientius atq; humilius paup ceca aut stolida pere/re a suo doctore & gubernatore.q̄ vt eam nō p̄mittat ambulare fm̄ suā temerariam intentionē in desideriis anime sue.

Oratio eiusdē con/

cernēs iterū hanc tertiā petitionē ex alia similitudīe/sumpta sup hoc verbo Jn cha/mo et freno.

a Jt dñe deus /tuus ꝓpheta: q̄ homo ꝓpat⁹ est iumētis insipientib⁹ in quib⁹ nō est intellectus. Nō si ita est.dirigas me dñe velut bestiolā indomitā.que nō p̄t aut nō vult p seipam domari.imittens frenū in os meū.aut alias me ligabis prout mihi opus erit dulcib⁹ illis ac solidis vinculis tuarū virtutū & p̄cipue/funiculo triplici qui difficile rumpit.videlicet fidei spei & caritatis. Auiduz est dñe os meū.impone sibi tempantie & sobrietatis frenū. Jndomita est lingua mea/discola & vagabunda p multiloquiū & vanū.astringe illam freno silentij.atq; ita fac circa singula membra mea. Et q̄uis frequenter tuo ductui renitar/aliter aut alio volēs ire q̄ tu impellas.ad modū equi lasciui q̄ sibi dimissus frequenter impingeret.ne q̄so ꝓpterea dñe ita contra me irascaris/vt p indignatione me derelinquas & sinas fm̄ impetum ꝓprie inclinationis aut voluntatis incedere. Jta enī mox impingerē & me morti traderē doloroſe. more illoz quos te dic̄ dimisisse ire fm̄ desideria cordis eorum eratq; profecto illa dirissima libertas longeq; eligibilior atq; suauior est tua seruitus.tuaq; subiectio.

Oratio super hoc

verbo Sicut desiderat cerui⁹ ad fontem.

O Fons vite dñe deus omnipotens ego sum illa paup lassata.depulsa et vexata/ que ad instar cerui desiderat venire & reuerti ad te. vt sit mihi recreatio cōtra nimiū calorē atq; ardentē sitim quā mihi illi infernales intulerūt inimici/me per desertū hui⁹ mundi continue insequentes/cum turba numerosa canum ferocissimoz̄ mordētiū & lacerantiū. Quapter vagabūda nō inueniēs requiē p hoc desertū discurro. Sunt aūt hi canes/cure ille diuerse ac solicitudines mūdane. q̄ variis modis me mordēt & lacerāt.quib⁹ plurimū turboz & euagoz in deserto predicto/nusq̄ requiē inueniēs nec amplius respirare valeo nisi venero ad te qui es fons vite et refugij locus.in quo mihi erit refugium et securitas.

Reditatio et oratō

diuisa p partes sup quarta petitione oris dñice Panē nr̄m q̄tidianū da nob⁹ hodie.

Dauper panē propter deū. Ego sum paup illa famelica/locata inter duas mensas.quarū vna ē cibis hui⁹ mundi onusta.quib⁹ quidē vesci possem. sed illos detestoz & recuso.altera bonis exuberat spiritualib⁹ quib⁹ cum affluere desiderem.minime pro voto illa consequi valeo. Heu moriet̄ mi pater hec misera famelica in tuo cōspectu ac tuoz omniū sanctoꝝ in hac mensa bonis gratie & glorie referta discūbentiū.vbi edūt & bibūt vsq; ad satietatē.imo vsq; ad sobriā ebrietatē. Nō quidē sum digna sedere in hac mensa. nec hoc requirere p̄sumo.sed humiliter peto vl̄ de micis & reliquijs hui⁹ mense magnifice parū aliquid p̄cipere.quo aliquātulū refocillata/valeā famē sitimq; meā & si non ad plenū sedare. Lego in euangelio de diuite epulone qui grauiter de duricia atq; auaricia arguit̄.q̄ miserico⁹diter pauperē lazarum a se repulit / illi sue mense micas nec volens tribuere. At ego sum illa paup infirma mendica vlceribus ac vulneribus plena/diuersoꝝ viciozum.que vr̄is assum in cōspectib⁹. O sancti & sancte dei oēs in vestris ianuis clamo suspirans.& peto de micis vr̄is ne queso moleste feratis.& more illius diuitis reprobi/ne me miserico⁹diter

tractetis. Absit a vobis hoc ꝛ improperiuꝫ: absit vt in tam pijs ac magnificis cordib⁹ tanta inueniat inhumanitas. ꝑsertim cuꝫ sine vllo vestro detrimẽto ac sine vlla diminutione id facere poteritis. Dementote vos aliquotiẽs ab hac mẽsa fuisse alienos et nihilomin⁹ tũc ex ea pasci libenter voluistis. Ita igit ꝛ nũc mihi facite que vobis fieri tũc voluistis. Vestra quidẽ sorore suꝫ et si in humilẽ statũ deiecta. etsi in exilio. ꝛ si in carcere etsi in miseria ꝛ paupertate maxima ꝓstituta. Ne igit me fame pure sinatis in ꝓspectu vestroꝝ ꝛ quidẽ pijssimoꝝ oculoꝝ vestroꝝ. ꝛ in tanta plenitudine spũalium alimẽtoꝝ. Hũ ego heu deterioris cõditiõnis ꝛ magis repellẽda. ꝙ catellus qui vel de reliquijs dñi sui sinit refici. Fateor quippe me ꝑ peccatũ factã etiaꝫ cane deteriorẽ. maneo tñ sp naturali cõditione/ vra soror. Ne igit tam graui aĩo/ meũ peccatũ feretis. qõ vtiꝙ nunc mihi odio est atqꝫ a meo repello consortio. quin pot⁹ ad id qõ naturali ꝺditione vobis tã de ꝓpinquo iũctũ est ꝓpatiẽdo/ vestros inclinabitis animos. ¶ Scõa pars. Verũ fateor me oĩ iure ꝛ ob mea maleficia carceri digne mancipatã. sed heu quis tã seuer⁹ iudex tã ꝙ se nuus/ qui captiuũ adhuc indemnatũ/ fame perire ꝑmittat. ꝛ petenti nõ porrigat panẽ Qui etiã essent illi cõsiliarij aut officiales adeo impij ꝛ agrestes qui hoc tolerarent aut suaderent: ꝙnimo etiã dãnatis ad carcerẽ ꝑpetuũ/ ministrant aliquotiẽs pitantie speciales ꝛ ꝑcipue in maguis solẽnitatibus. Nunc autem credo ꝛ certitudinaliter scio. ꝙ quãtũlibet sim incarcerata ꝛ grauibus oppressa criminib⁹. mitior tamẽ est et ad miserandũ promptior vestra curia ꝙ quelibet alia iudicis aut ꝑlati cuiuscũqꝫ mortalis. ¶ Tertia pars. Ego sum pauper illa filia/ elongata que partẽ paterne beneditatis me ꝓtingentẽ dilapidaui. que in extera regione/ fame morior. ꝛ vrgente famelica rabie. volo frequenter implere ventrem porcorũ pabulis. hoc est prauis bui⁹ mundi voluptatib⁹ quas sepe nec consequi valeo. Sed ꝛ ne cõsequar opto ꝛ oro. sciens ꝙ cibus ille minime satietatẽ afferret. ĩmo amplius faceret esurire/ trandẽqꝫ perimeret Quid igitur faciã Certe scio Animaduerto in domo patris mei ꝙ plurimos esse seruitores qui pane vescũt abundãter. Surgam igitur de stercore ꝛ fouea in qua iaceo et ibo ad patrẽ meum ꝛ dicam ei. Peccaui in celum ꝛ in te. non sum digna tua dici filia. fac me sicut vnã ex ancillis tuis aut ꝑdissequis. Auditu autẽ dicici ĩmo aliquotiens visu/ ꝙ ipe est mitissimus ꝛ misericordissimus. atqꝫ ita nec me venientem repelleret. ĩmo in pristinã restituet dignitatẽ. ꝛ tãqꝫ filiã suam denuo suscipiet educandam. Deu quotiens ꝛ ꝙdiu cogor ad patrẽ meum ꝓ pane obtinendo reuerti. nec tamẽ valeo. quoniã tali ac tã miserabili fame suꝫ afflicta. vt viribꝫ penitus destituta nequeam exurgere ꝛ moueri de hac infelici extranea regione. in quã incõsulte me intrusi. ni si aduenerit aliquis qui mihi manũ porrigat ꝛ ferat auxiliũ ꝛ consolationẽ ad me sustinendũ ꝛ dirigendum in via ne deficiam Vos igitur depcor sancti dei omnes/ adestote mihi ꝛ ferte opem. vt hinc egrediar. sine deuio sine offendiculo ad domũ patris mei. ꝑfectura ꝛ refectura. ¶ Quarta pars. O me miserabilẽ infelicem. vilem. fedam. deo ꝛ mundo odiosam. qua temeritate aut ꝑsumptione patrẽ illum mitissimũ ꝛ misericordissimũ audebo conspicere/ quẽ adeo contempsi ꝛ deonorauí. Qualiter aderit mihi lingua ad aliquid ab eo postulandũ. Presertim cũ iam illos temerarios conatꝰ meos expleuerim. mecꝫ ꝓstituerim ꝛ fedauerim cũ inimicis ꝑfati mei patris. Vnde nõ iniuria/ sibi facta sum penitus odiosa. Nunc igitur cũ melius nõ possum. reuertar ad illuꝫ quẽ tam grauiter offendi. Dic mihi misera ꝛ inuerecũda. qua fronte ꝫ audebis attẽptare. quo pacto ꝑsumes postulare panẽ ad manducandũ cui potius debentur verba ꝙ pastus: ¶ Verũ etsi ita sit. nec ꝓterꝙ penã ꝛ tormenta meruerim. tantã nihilomin⁹ illius ad quẽ reuerti propono/ miaꝫ esse cognosco. vt me ad id faciendũ vocare dignet ꝛ cõmonere. quãtũcũqꝫ etiã eũ offenderim atqꝫ despexerim. Vrgent insup ad hoc ꝛ impellunt famelica rabies. ꝛ extrema necessitas. Audiuit enĩ de⁹ depcationẽ etiã legionis demonũ quando petiuerũt mitti in porcos. multo minus ꝛ ego diffidam exaudiri.

Hic loquitur anima quasi exaudita ꝛ consecuta/ spiritalem consolationem

Gratias ago tibi pater dulcissime ꝓpter pitantiã nunc a te susceptam.

O q̄ sapida est. q̄ suauis ⁊ bona. q̄ nutritiua. Nup famelica rabies/oia mēbra mea torquebat. Aures interibāt in auditu vanitatū seculi. ardebat lingua puersis ꝫmonibus. oculi vanis aspectib defluebant. Os turpi vilescebat gustu. tactus pbravo luptate fedabat. O q̄ subito euanuerunt a me hec oia ptiosa desideria/ ad pūtiaz dulcedinis cibi illius quē misisti desuper. Da mihi dñe semp hūc cibū quo refectus abiciā ⁊ fastidiā venenosum ac mortiferū hui⁹ mūdi cibū. O dñe deus q̄ subito mihi facile factū est his carere. imo ꝺtēnere q̄ prius desiderabā. quoniā bonitas hui⁹ spiritualis cibi/facit omnia mūdana arbitrari velut stercora. ⁊ abominationi penit⁹ haberi. Concede dñe vt hec dispositio diutius in me ꝑmaneat. Ita saue iocunda essez et beata. Sed heu ego misera cito nimis hunc gustū ⁊ saporē amitto. quoniā nō debitam adhibeo diligentiā ⁊ ꝑ hac mortali vita. me faceor indignam ad perpetuaz atq̄ hereditariam illius possessionem. Vnde me penitus tue mie submitto.

3 Meditatio et oratō

sup quinta petitione orationis dñice. Dimitte nobis debita nostra sicut ⁊ nos tē.

O Bligata sum plurimū. Surgitq̄ obligatio hec ex factuis cōmerciis et cōtractib cū demone in foro huius seculi initis. cū pro momētanea vanitate breuissimaq̄ ac feda voluptate. ad eternam dānationē me astrinxi nec habeo heu vnde psoluā. cū sim paup ⁊ omni substantia fraudata ꝑ infortunatū ictum peccati. Quo igitur ibo. quo diuertam? Ad meuz certe reuertar patrem eūq̄ dēprecabor vt me ab hoc graui debito absoluat. Et ne repulsam patiar/ ei suas deferam lr̄as. a suis secretarijs ⁊ euangelistis consignatas. Vbis obtestabor ipsum me debere penit⁹ absoluere. Siquidē hec cōtinent vt si dimiserimus alijs ⁊ nobis ipse dimittet. Et ego ex nūc omnib dimitto sicut ipe dimitti iubet. Oportet igitur vt ⁊ ipe mihi dimittat

O Etsi forsan ipe vel alter q̄libet mihi obiecerit. q̄ nō integraliter dimitto. aut sincere aut eo corde quo debeo. Rūdeo mihi saltem adesse desideriuz dimittēdi sub modo et forma quib ipe hoc fieri vult ⁊ iubet. et hoc vtiq̄ satis est. Ita enī et mihi sufficit vt deus mihi cōdonet. hoc est vt sit ei desiderium mihi ex integro ꝺdonēdi quēadmodū ⁊ mihi est. q̄m si hmōi suū fuerit desiderium/infallibiliter ita fiet. Ex nūc igit mihi bñ erit/dū q̄sq̄s apud me debitū q̄cunq̄ ꝺtrahet iniuriā mihi aliquaz irrogans aut cōuiciū dicēs. Presertim dū hoc ꝑter meā culpā accidet. ⁊ mox illi ꝺdonabo. per hoc enī mihi tur⁹ parabit⁹ adit⁹ apud deum pro ꝺdonatōe oīm meoq̄ debitoq̄. Nō q̄dem q̄ alios in me peccare libeat/q̄q̄ deū nō vroꝛē et eis debita ꝺdonet. mihi enī ꝓpria peccata satis oneri sunt ꝓter hoc q̄ alijs ad peccandū sim occasio aut pro eis me ꝺdemnē. Sed cum aliter occurre non possim. mihi conuenit alterius peccato ad meā vtilitatē bene vti.

Oratio et medita- ℞

tio sup sexta petitione oīonis dñice. Et ne nos inducas in tentationem.

Q Vis heu ꝺsolabit⁹ hāc desolatam hāc mille laqis circūductā ac in varias tentatōes p̄cipitatā. in via hac in qua picula sibi imminēt innumera/ tā ab inimicis q̄ nūc in agro se exhibent vim inferentes. nunc in insidijs/suis fraudulentijs me morti tradere moliunt? q̄ etiaz a via ipa q̄ lubrica est ⁊ tendēs in decliue. insup ⁊ obscura plenaq̄ antris ⁊ serpētib⁹? Quis igitur binc me liberabit ⁊ cōducet ne in aliq̄s istaq̄ tētationū incidā. Nemo pfecto nisi tu/meus pater ac tuus bon⁹ spūs q̄ me deducet ī terrā rectā. qui vndiq̄ laqos inimici dissoluetis et illuminabitis meas tenebras. meosq̄ pedes stabilietis.

Meditatio et oratō ℨ

super septima petitione orationis dominice Sed libera nos a malo.

E Xprimi nō potest malū quo suz irretita. ac etiā necessitas que me angit quotidie. Multis modis subdita sum legi peccati qō sine lege ē. agitq̄ frequēter vt malū qō nolo id faciā. Quot mihi insurgūt mor⁹ mali horis singul/ q̄s minime vitare possum. nunc temerarie de alio iudicium ferēdo. nūc dolēdo de bono ipsi⁹. nūc de malo exultādo. nunc meipam pl⁹ debito extollēdo ⁊ mihi ꝺplacēdo. nūc irascendo aut dedignando. nunc vana loquendo. nūc leuiter asserendo. nunc inde uote orādo. nunc comedēdo ⁊ bibēdo. nūc in aspectu. nunc in auditu. nunc in tactu:

Te igitur exoro dulcissime pater celestis: vt me a tali malo liberes. vt tandem a magno illo malo qđ omne malum superat in horrore: et angustia morte. s. perpetua immunis quadam ac libera.

Oratio ad bonum

angelū suū: et ad reliquos oēs p̄ mediū ei⁹. plures continens partes.

Gloriose angele dei qui vnus es ex inclitis p̄cipibꝫ ciuitatis celestis cuius custodie diuina bonitate ac pie ordinatione cōmissa sum: p̄ eundē dirigenda ac p̄tegenda. insup: et iuuāda ad ingressum dicte ciuitatis bñ viuendo ac deo parendo: seruiēdo. hoc die: et hac hora me grandis vrget necessitas ad te recurrere. ℞ profecto bene ppendis: et agnoscis. Assum ego tua paup̄ ceca/ in p̄fundis ꝯclusa tenebris hui⁹ inferioris carceris. in quo nihil ē luminis spūalis ad ꝯgnoscēdū bona glorie celestis. et id parū claritatis qđ illic esse potest/ in me est obuolutū: et circūductū fumis ac tenebrosis nebulis. de turpi sceno ac lutosis paludibꝫ fetidoꝫ mee carnalitatis desideriorꝫ ac terrenarū cogitationum elenatis. Quāobrē incedere nescio p̄ vias rectas in vicos celestis ciuitatis/ vbi mihi mēdicare incūbit: et elemosinas meas petere. nisi ab alio ducta vel alit illumīata. Te igit̄ p̄cor dux fidelis ap̄pbende manū hui⁹ tue excecate. deduc eā p̄ vicū magnū p̄padis discurrēdo hostiatim. vbi valeam clamare. aduocare. gemere. flere. auxiliū implorare. et pauperi elemosinā petere p̄pter deum. Vere paup̄ est qui penit⁹ visu caret. qui ꝙ panē sibi lucrifacere nō p̄ot. Trahe me q̄so spēal'r apud tuos ꝯsodales/ ceteros angelos tuos amicos: et domesticos. vtiqꝫ p̄diuites: et gr̄e bonis refertos. Exhibe illis hāc mēdicā miserabilē/ ad elemosinā p̄cipiendā. Cū gaudio enī recipiēda est. est enī hec peccatrix q̄ vult conuerti vt dicit saluator p̄s. Ne p̄das igit̄ hoc gaudiū qđ vtiqꝫ p̄deres si ab hac mea ꝯuersione recederē p̄ defectū victus quē nō nisi meo questu ꝯsequi possuꝫ. Ne igit̄ me derelinq̄s ne ℞ mihi recuses fidelis custos. q̄uis te pluries p̄uipēderim/ male iurādo aut agēdo in conspectu oculoꝫ tuoꝫ qđ nec facere debuissē in ꝯspectu scurre alicui⁹ aut vilissimi alteri⁹ bois. Cōdona mihi q̄so rursus meā insipiētiā meosqꝫ excessus. Sū fateor stolida: et da deses ac p̄sumptuosa. Nosti hoc: et ides tue custodie relicta sum. sicut egrota medico, sicut ceca duci. sicut stolida et frenetica suo gubernatori. Ideoqꝫ necesse est vt me supportes in meis defectibꝫ. alias enī indesinēter nec scirē nec possem absq̄ errore de uio mēdicare: et vitā meā questuare. Quocūqꝫ p̄go aut ducor/ illic multū obscure cōspicio inclitā illā ciuitatē celestē. de q̄ tam gloriosa dicta sunt. Illic velut in vmbraculo p̄spicio nouē angelorꝫ ordines/ patriarchas/ p̄phetas/ ap̄los/ martyres. cōfessores: et virgines. et super omnes ih̄m p̄ p̄m gloriosamqꝫ eius matrē atqꝫ ita sum abunda̅nter munita ad p̄cipiendū elemosynas copiosas. Te igit̄ dep̄cor amantissime cōductor qui me illuc p̄duxisti. vt p̄ cōditione mearū necessitatū ab vnoquoqꝫ petam fm̄ dona: et gratias quibꝫ abūdanti⁹ affluunt. Da mihi adituꝫ. p̄forta me: et doce me petere. Erubesco plurimū ac vereor ꝯpare sed p̄ certo necessitas frangit legē. Ex p̄cepto etiā mihi hoc facere incūbit. vt pulsem. vt petā. nec recedā quātūcūqꝫ repulsa donec aliquid accipiā. Ita igit̄ faciā.

Loquitur anima

quasi in p̄aduꝫ ducta. Ōro ad seraphin.

O Vos seraphin qui placido igne diuini amoris incēsi estis mittite mihi p̄ā aliquā scintillā hui⁹ ignis. Mittite inqꝫ in cor meū penit⁹ gelidū. vt parū ad diuinū amorē incalescat. Per hoc ei vobis nihil deperiet. Aut certe me vobis tam p̄rimā faciatis. vt binc excalescā. Copiosa est apud me materia ad hūc ignē cōstruendū. Affluūt ei diuina beneficia. Insup: et mea peccata. que simul iuncta/ in me ipa nutrire deberēt maximū aliqđ incendium. Verū. frigiditas negligentie/ adeo p̄ualuit in me. vt vix aliquid incendi possit. Ne igit̄ mihi tam alieni sitis quin parum aliquid vestri ignis ad me incēdēdā meqꝫ inde purgandā ꝯsumetis. sic olim Isaie factū esse ꝯstat. ¶ Ad cherubin. Vos igitur cherubin in quibꝫ est plenitudo scientie et sapientie. erudite hāc stolidā indoctā. que frequēter iudicat malū bonū. et bonū malū que semp̄ inter laqueos: et trāsit⁹ piculosos inimicoꝫ versat. Date mihi clare noticiā qua valeaꝫ hmōi p̄icula declinare: et absq̄ offendiculo incedere/ p̄ vias rectas. insup: et deuꝫ absq̄ errore: et me absq̄ inordinato

fauore cognoscere. vt clare ⁊ sincere discer/
nam magna illa p̄mia mihi repromissa p/
te ex vna horrendaq; illius ignis gehenne
tormenta mihi cōminata parte ex altera.
Que vtiq; si diligenter ⁊ viue citer añ ocu
los ponerē/ simul cū breuitate mansionis
mee in hoc mortali corpe: nūq; peccatum
admitterem. ¶ Ad thronos. Vos throni
in quib⁹ propter profundā humilitatez ac
p̄cipuā reuerentiā que in vobis est ad ip̄m
requiescit ac residet deus. insup ⁊ sua iudi/
cia exercet sicut iudex in suo throno. impe/
trate mihi illā humilitatē/ illāq; ad deū re/
uerentiā. per quā se dignet in me collocare
et requiescere. Ad hoc enī creata sum ⁊ hoc
sic vtiq; obtinebo/ si vobis in hoc fuero cō
formis sicut ⁊ ip̄e repromisit. ¶ Ad dñati
ones. Vos dñationes impetrare mihi pre
cor plenū dominiū sup corpus meū. ita vt
in nullo me sue subiectioni reddat obnoxi
am. ¶ Ad principatus. Vos principat⁹
reddite me subiectam sublimioribꝫ prāti/
bus. absq; murmure absq; rebellione abs/
q; detractione. ¶ Ad potestates. Vos po/
testates eripite me ab aduersarijs meis om
nibus. quib⁹ vtiq; talis est potestas. cui nō
est aliqua ꝓpabilis sup terrā. ¶ Ad virtu/
tes. Vos virtutes facite intra me miracu/
la. me p̄ peccatū mortuā resuscitātes ⁊ infir
mam sanātes. Cum excecata fuero/ visum
restituite. cum obsurdata/ reddite auditꝫ
et sic de alijs ⁊ siquid mortiferum aut vene
nosum bibero. s. per malum cogitatuꝫ aut
prauā delectationē/ facite vt mihi non no/
ceat p̄ ꝓsensum. Sunt hec p̄fecto p̄clara
miracula longeq; visibilibus p̄clarioꝛa.
¶ Ad archangelos. Vos archangeli. nū/
ciate mihi quātū opus ē/ sublime fidei my
sterij. ⁊ quo a me vel ab alijs p̄ me instruē
dis in maiori veneratōne habeatur. obscu
ras sacre scripture sn̄ias elucidate. Et spē
liter tu sancte gabriel/ per sanctā inspiratio
nem mihi denuncies rumores placitos. si
cut feciſti beate marie matri dñi ⁊ zacharie
Et tu insup sancte michael qui es custos
et princeps ecclesie. qui viciſti draconem/
hostem sc̄z infernalē. qui p̄sentas aīas ante
conspectum dei/ ⁊ impetras ecclesie pacem
tene semp illū inimicū in tuis vinculis ne
nocere possit. ⁊ me in decessu ab hoc secu/
lo ante conspectū dñi p̄nata in eterna glo
ria. ¶ Ad angelos. Vos angeli nunciate
mihi/ quelibet dictum cognitu et factu op/
portuna p̄ro me aut quibuslibet alijs. pre
dicando exhortando vel aliud quodlibet
exercendo. ponite in ore meo verba sancta
et salutaria que sint ad edificationem meā
et aliorum. nec aliqua fallacia aut versucia
quecūq; valeat preualere. In tristicia que
non est fm deum afferte consolationez. in
desolatione me confortate de errore me re/
uocate. Emollite cor durum/ deuotionis
aridum lacrimis rigate. mentis illumina/
te tenebras. In laudib⁹ dei mihi sitis co/
mites. in excessu me reprimite. in bñ factis
roborate. aduersus omēs aduersarios me
os adiuuate. humiliate me in prosperis. ex
tollite in aduersis. in mea paupertate ꝓ me
q̄stuate. in infirmitate sanate. in hora mor
tis me visitate. auisate. excusate. liberate.
saluate. Sunt hec vestra officia fm verita
tem hist̄orie ac scripture sacre. Speciali/
ter tu raphael sancte. deduc me per viā bo/
nam. sicut duxisti tobiam iuniorem. et per
te talis mihi accedat profectus. qualis per
tuum sapientissimū consiliū/ accessit patri
eius ⁊ vtori sue sare.

Oratio ad omnes sanctos Continet plures partes.

NOn poterit queso inuenire subsi
dium refugiū aut miam hec paup
cula miserabilis aīa apud tot p̄n
cipes opulentissimos ac potentissimos in
felici patria. in vrbe beata. in loco totius
amenitatis ⁊ supabūdantie. in rēplo pieta
tis ⁊ caritatis regnantes? Quādiu queso
clamabo ⁊ eiulabo ad eoꝝ ostia petēs pau
peri panem p̄ropter deum. ⁊ nemo aduer/
tet? Quādiu vicissim discurrā ⁊ procūbaꝫ
ad pedes eoꝝ. ⁊ nemo succurret? O paup/
cula desolata vbi p̄ro dei reuerentia profi/
cies. si hic repulsam passa es si hic miaz nō
es ꝓsecuta? Si hic elemosinā gr̄e ⁊ indul/
gentie non impetres. q̄s alibi te suscipiet?
O felices o glorioſi sancti ⁊ sancte dei oēs
toties audiui magnū illū amorē ac fauorē
p̄mēdari/ quem geritis ad pauperes ⁊ mise/
ros atq; indigētes peccatores. insup ⁊ illā
vestroꝝ donoꝝ largitatē ⁊ supabūdantiā
elemosinarū. Heu ero ego omnib⁹ alijs in
felicior. despectior. indignior. magisq; re/
iecta? Deficiet hec p̄ropter me vra ꝓmen/
datio? Cessabit fons ille vre clemētie ma/
nare. ne sola ego bibā? Claudent mihi ve/
stre supplici/ man⁹ vestre. que ceteris oīb⁹

aperte sunt? Vester ꝓfecto thesaurus ꝓpe me mine decresceret. Non aderit quisq̃ ex vobis qui suscipiat hanc paupculam alie nam sub suo saluo ꝺuctu que dictim peri clitari minatur? Non erit qui ex ꝓpassione vel hospitē colligat. aut velut vnā ex mini mis ancillis sue familie dignetur ascribere Satis profecto mihi esset si ex his vel vn⁹ me benigne susciper. & inter suos vltimam statueret. Qō si in ceteris inuenta sim vi lissima indignissima infelicissima. grauiꝰ ceteris excesserim. eo magis vestrā meis precibus inclinabitis miam. sciētes q̃ his nō opus est mia qui carent miseria. Scio quippe ab altero vestrū eē dictum. q̃ vbi abundauit delictū/ supabundauit & gratia Si me a pedib⁹ vestris indignāter abijci tis aīaduertite que me velitis esse facturā. instruite me quo proficiscar miam repertu ra. Scio veraciter nō alibi hoc futurum. Quo igitur diuertā? Incidam in desperā tionem? Absit hoc. Audatuz enī accepi fm doctrinas vestras. etiam vsq̃ ad nouis simū mortis suspirū/ spem haberi debere Certissime enī tenete & credite me a vobis nō discessurā/ etiā toties quotiens repul sam. donec a vobis aliquid elemosyne pro mea pauptate sustentanda ꝓcepero. Qō si languere aut male pire cogar hoc cozā ve stris ocul' faciā. vīs aduoluta pedib⁹ cla mans ac vestrū implorans auxiliuz. Pos set ne hoc vestra benignitas admittere. ve stra clementia & humanitas / estimo vtiq̃ q̃ nō. ¶ Cōmemorate vos glorioſi sancti nō ad vestrā verecūdiā loquor sed ad meā ingentē necessitatem. ꝺmemorate inq̃m q̃ meas ptes aliq̃ gessistis. Huz q̃ppe nūc in eo carcere in eo exilio in ea pauptatis re gione. vbi dū fuistis voluistis vtiq̃ liben ter aliūde iuuari. aliūde ꝓfortari. Id ergo et vos nūc mihi facite qō tunc vobis fieri desiderabitis. Illā distribuite mihi grām que ex grā vobis prīdē donata est. Qō si alter vīm mihi iproperet & dicat me longe plus fedatā & pfundatā in sceno peccati q̃s fuerint illi glorioſi sancti. fateor ꝓfecto ita esse. Sed vī hoc eis? Nō nisi ex grā īdul tū est. Ex eadē q̃ppe massa peccati mecū ex tutere. pni ad malū ab adolescētia sua. nisi supabūdāti mia dei fuissent p̄seruati aut li berati. Et exinde magis obligant ad grāz impēdendā vt illā eo liberaliꝰ distribuant quo largius & copioſius acceperūt.

¶ Vos quidē estis in summa prosperi te in honore atq̃ felicitate. Non inui dens loquor imo veraciter hic plurimum gaudeo. Sed quid factura ē illa vestra so ror misera. degens hic deorsum in tāta mi seria & tanta necessitate? Adhuc durum esset cor vestrū atq̃ innaturale nimiz/ si illam perire sineretis aut a canib⁹ infernalib⁹ q̃ bus vndiq̃ vallata est deuorari. p̄sertim cū occurrere valeatis. & ad vos exclamo et extendo manus. lacrimis vndiq̃ pfusa ve strum petens auxiliū. Nō peto vram glori am aut vestras diuitias. Eripite me a mor te. & mihi satis est. Qō si vestraz sororē hec vos dēpcantem repuleritis. q̃m queso au dietis aut cui alteri benefacietis?

¶ Ymeā miseriā & pauptatē nō digna bimini respicere. saltē obedietis deo summo vestro regi atq̃ imperatori. Is fecit et instituit vos in suos elemosinarios. qui bus incūbit indigentib⁹ necessaria impri ri. Specialiter te virgo glorioſa instituit thesaurariā gratie. matrē miscōie nutricez orphanoz. desolatoz ꝓsolatricē. aduoca tam & cōsultricē. Ad te igit confugio. te re quiro p istoz officioruz virtutes/ ne mihi deficias in hac districta necessitate. Impti re mihi de thesauro gratie. nutri confor ta et consule. etsi nō ꝓpter me cū sim indigna omni munere gratie. tamen ꝓpter te & ꝓpter tibi ꝺmissum officiū legitime fm institu tionem summi regis exercendū.

¶ Adhuc dico vobis o glīosi sancti dei oēs. q̃ apud me ē signetū sūmi regis ad elemosynā vram ꝓcipiendū. Cognosci tis haud dubie signetū hoc. nō enī ignora tis q̃m sine speciali dei instinctu/ nec pos sem nec scirem ad vos ptingere. p requiren dis vīs elemosinis. Nōne ergo veniēs cū signeto/ a vobis audiri debeo & vestraz ali moniā ꝓcipe? Infallaciter enī me deus ad vos mittit. quos nouit huiusmodi elemo sinis abūdare. Ne igitur me coegeritis ad ipm reuerti & de vestra repulsa querelaz ex ponere. Loquor vt p̄sumēs/ fateor. sed ne cessitas mea pte ex vna & diuina benigni tas ex alia me transmittūt ad vos. & būc au sum sic loquēdi p̄bent. quoniā vt verū ca nit puerbiū. Qō dīns ꝓcedit/ nō iure fami lia denegabit. Liberalis dīns liberales ha bebit seruitores. ¶ Sed forsan mihi dicz aliquis. Cū deus (vt asseris) tibi velit ele mosynam impendi/ ab illo petes. per se

Ipsum enī si volet tibi qđ petis largietur.
At ego rñdeo. Que grā queso sanctis esset habēda. si nullo suo medio mihi deus per seipm subueniret? Qua insup ratione gratiaꝝ elemosynas ad supefluentē mensuram accepissent sancti/ si nō inde ceteris indigentibꝫ essent distributuri? Itaqꝫ hec dei voluntas est/ vt suos veneremur sanctos. illos depcantes ꝛ requirētes/ illicꝫ nobis succurrāt suas nobis donātes ꝛ impti entes gratias. Talez quidē decet dñm/ tales habere elemosynarios. que videlicet q̄relas verecūdozꝫ pauperū audiāt/ qui sine medio principem adire nō audent.

Vrsus quero. ꝓpter quid me repellis? Si ꝓpter peccata mea que aduersum me clamant atqꝫ obiciunt. heu queso dabitis vos potius audientiā fidēqꝫ et fauorem his cruentissimis aduersarijs/ non modo meis verū etiā ꝛ vestris quos miro modo exosos habetis q̄ vestre sozori paupercule. que vticꝫ creatura est ꝛ factura dei vestri sūmi principis? Exclamant fateoꝛ ꝛ strepitū magnū vestris auribꝫ ingerunt aduersarij isti scz peccata mea. meqꝫ sibi obligatā asserūt/ cū illa cōmiserim sintqꝫ opera mea. Silete. silete. infideles aduersarij vos reprobo ꝛ abnego ꝓ vos enī qz nimiū decepta sum peniteo. Decepta sum/ nō de medietate iusti pcij. sed in toto. Iterū igit atqꝫ iterū doleo. vos fugio ꝛ maledico. instumqꝫ bellum aduersus vos indico. In q̄ vticꝫ bello mihi debēt esse auxilio omnes qui partē dei fouent. eicꝫ fideliter subiecti sunt ꝛ ad fidelitatē tenent.

Quid queso gl'iosi milites ꝺi aliud facere valeo dicite mihi. Si temerarie aliq̄d opata sum. si in aliquo excessi. heu ñ in vno tātū imo i mille millesies. nō aliud mihi est remediū/ q̄ sine fictōe penitere atqꝫ in posteruꝫ pcauere ꝛ ꝓ posse id psequi qđ nouero vr̄o sil' ꝛ meo impatori displicere. Hoc aūt faciēdo/ mihi vticꝫ eē debetis ꝓsortio. cū id fiat in bonorē illi⁹ quē tā singulariter diligitis atqꝫ honoratis ꝛ id vticꝫ ꝺuenienter facere poteritis. Sed me obiicitis q̄ min⁹ debito hos psequor aduersarios/ imo sepi⁹ ꝓditrix existo cuz illis rursus paciscēdo ꝛ tractādo. illosqꝫ humaniter recipiēdo amando atqꝫ honorando. Ad hoc profecto quid dicam ignoro. Cessant omnes allegationes mee. ignominia rubor ꝛ cōfusio irruūt sup faciē meam. Iu

boc me fateoꝛ ꝺuictā esse ꝛ dignā oīmi opprobrio. Dic itaqꝫ nil aliud respōdeo. nisi q̄ misericordiā peto. Misericordiā inq̄m et indulgentiā. gratiā ꝛ veniā. hoc satis sit. vobisqꝫ hoc rñsum sufficiat. Si centies a pugna fugio ꝛ centies reuertar. vester iubz impatoꝛ ne repellar. Hecꝫ hec est principalis mee petitionis causa/ vt vestro presidio sic munita sim ꝛ talē in me suscipiā animū vt amodo nō reuertar ad illius mei aduersarij sepe dicti scz peccati maledictū cōsoꝛtium. q̄qꝫ suis insidijs ꝓmissis ꝛ cautelis/ ampli⁹ me nō detineat. aut vi quacūqꝫ superet. Non vticꝫ a debili egrota et pstrata vltra vires exigetis. Facile fateoꝛ ē de me triūphū sumere. prona sum ad deceptōem. Hec est mea miseria. ꝛ qđ plus est nō ea diligentia qua deberē/ vestrū peto ꝛ expecto subsidiū. imo in hoc sum somnolēta deses et inattenta. Et hoc est heu vnde sūme doleo. qđ nūc queroꝛ ꝛ deploro. hoc est pro q̄ vos depcoꝛ ꝓ quo vr̄is aduoluoꝛ pedibꝫ. pro quo vr̄az interpello gr̄am ꝛ psidiū posco vt ex nūc sim robustioꝛ magisqꝫ solicita ex toto corde ad vos in meis aggressibꝫ et aduersitatibꝫ recurrere.

Minime opus ē (o glorioſi sancti dei) vestras diuitias vestrā gloriā in aliq̄ diminui ꝺū mihi succurritis. Nihil a vob peto p̄ter verbū. ꝛ vt ꝓ me apud deū quibꝫ opportuna saluti mihi ꝓueniāt dignas p̄ces dirigatis. Non arbitroꝛ taz angustam esse vestrā caritatē/ vestrāqꝫ largitatez. vt h̄ mihi denegetis. Incōpabilis q̄ppe est modica illa caritas (si vel modica in me sit) ardenti illi fornaci vestri amoris. Et tamen nemo adeo mihi censeā alienus etiam si iudeus vel gentilis imo si patris aut matris occisoꝛ. cui corde sincero ꝓ se aut ꝓ aliuz ꝓ se p̄ces ad dñm ꝓ me fieri instanter req̄renti/ nō libenti aīo adq̄escerē. Quo igitur pacto ꝓ me apud deū nō intercedetis cuz sim christiana ꝛ vestra soꝛoꝛ in fide ꝛ vos ad id faciendū instanti⁹ interpellem. p̄sertim cū vos in nullo defenderim? Et si offendi. doleo ꝛ veniā peto. Cū profecto talis ac tāta sit vestra dilectio tā q̄ ampla largitas ꝛ extensa/ presumi nō potest vt q̄ tam humiliter ac decenter peto. mihi recusetis. Nō si feceritis/ bene mihi vticꝫ erit. q̄m certa suz q̄ apud deum infallaciter impetrabitis q̄c quid pro me petieritis. Cur enim vellet ipse me vos depcari vestramqꝫ oratōem

ad meã instantiã sicut incẽsum dirigi ĩ cõ/
spectu suo. nisi vos duceret audiẽdos. Nũ
q̃ vobis talẽ afferret cõfusionẽ. vt vos va
cuos a se repelleret. Que etiaz esset illa vra
felicitas si nõ replereret desideriũ vrm in oĩ/
bus que exposulatis.

¶ Hobuc psumã amplius z dicã. q̃ de⁹
per os vestrũ z per vestrã doctrinam
mandatũ mihi dedit/ vt ad ipm z ad vos/
sit meũ refugiũ in omnib⁹ necessitatib⁹ me
is. Cum igit̃ p̃cepit deus z sub hac fidu
cia vos interpello. quo modo credi poterit
q̃ vnũ iubeat z alterũ faciat. atq̃ ita mihi
nõ succurratis? Jubet quippe p vosipsos
vt semp sit spes mea in suaz bonitatẽ. z ita
vtiq̃ erit. in tantũ vt etiã si me occidere vo/
luerit/ nihilomin⁹ sperabo in ipm. non igi
tur ob aliud vult me ponere spem in suum
auxiliũ. nisi quia vult suũ z vestrũ auxiliũ
petenti/ assistere. Qõ si mihi quis dixerit.
hoc intelligendũ esse dũmodo bona z san/
cta sit hec spes mea z nihil cõtra mandata
eius admisero. Deu me hoc est p̃cipuũ. p/
pter qõ bonũ arbitroz ponere in dño deo
spem meã. z eius inniti auxilio vt videlicz
suo munere mihi sit pseuerantia in obser/
uantia mandatoz suoz. z tandem in extre
mis inueniar in gra sua. z in suo seruitio.
Et si nõ concedet hec mihi gratia intuitu
pcũ mearũ/ saltẽ concedet ꝓpter diuinũ mã
datum quo stimuloz ad petendũ.

¶ Onsidero insuper q̃ si vestrum quí/
libet/ vnius diei indultum seu remis/
sionem impetrauerit/ magnis abundabo
divitijs. Minime autẽ difficile est ita im/
petrare imo longe plusq̃ petere p̃sumerez
quoniã et si magna recipere nõ merui/ ve/
stra tamen largitas exposcit vt magna mi/
hi tribuant. sed z mea ingens necessitas p/
sidium magnũ efflagitat nõ alibi q̃ apud
vos inueniendũ. ¶ Qõ siquis dixerit hãc
elemosynam bonis operib⁹ z legitimis ad
vos obsequijs esse mihi consequendã. Re
spondeo q̃ iam esset elemosyna quodãmo
do vendita nõ donata. cuius tamen etiam
id modicuz bonoris qõ vos interpellans
meq̃ subijciens z humilians vobis impẽ
do quodam iure postulat vt quadam vi/
cissitudine mihi succurratis. atq̃ ita nõ in
vanum spem meam atq̃ refugium in vo/
bis posuerim. ¶ Fateoz quidem me nõ cõ
dignum ad vos habere honorẽ z amorem
sed debilis sum viribz z facultatib⁹ inops.
De modico autẽ modicuz grate suscipien/
dum est. Itaq̃ dum ero locupletioz in do/
nis spiritualib⁹. abundãtius z opulentio/
ri corde vos honorabo vos amabo. ¶ Di
co insuper q̃ noui personas aliquas absq̃
lr̃is/ etate etiam iuuenes. quarũ conuersa/
tio ab vtero fuit in campis. que nihilomi/
nus ex vehementi affectu largiendi alijs
dum sibi nihil donandum adesse viderent/
voluerunt id vasculum in quo sepeliri de/
buerant in elemosynam conuerti/ seq̃ nu/
das in terram projici z exponi vermibus.
fuit hoc nobile testamentum. Qõ si vna
parua scintilla caritatis. tantum opus hic
deorsum valuit efficere tantamq̃ suscitare
flãmam exterius ad subuentionẽ alterius
quid queso esse debebit apud vestrã abun
dantissimã ardentissimãq̃ caritatem circa
nos pauperes. qualẽ emittet ille ignis flã/
mam. quale insuper opus demonstrabit?

¶ Conuerto p̃terea considerationẽ men/
tis ad illam vestrã caritatẽ atq̃ largitatem
quã dum hac mortali vita fungebamini/
erga pauperes habuistis. vnde magnũ cer
tissimũq̃ ausum concipio ad vos interpel
landum. sperans vtiq̃ mihi venire desup
auxilium. Cum indubie nõ diminuta sit
per gloriam vestra caritas. imo inestima/
biliter aucta z pfecta. Et si enĩ vobis desit
miseria. mia tamen adest. cum illi sitis pro
pinquissime iuncti/ cui ꝓpriũ est pceret mi
sereri. ¶ Non sufficeret tempus nec lingua
aut intelligẽtia illa numerare pietatis opa
que vobis vestra suasit caritas erga paupe
res exercere. Que enĩ egritudo miseria aut
paupras inuasit homines/ cui mox nõ esse
tis p̃sidio/ sanãdo succurrendo. famẽ sitim
algorem patiendo vt alios pascerentis z re/
ficeretis. Alter vestrum seipm in seruũ ve/
nũdauit vt filium pauperis vidue de ma/
nibus hostium liberaret. Alter se mortis
periculo commisit vt hinc alium eriperet.
Alter diuisit vestem qua indutus erat hye
me profunda vt alium nudum hinc tege/
ret. Alij nec metu mortis imminentis a pie/
tate sepulture mortuorum aut visitatione
captiuorum retrahi potuerunt. Alij tanto
gratie p̃uilegio donati sunt vt etiaz vita
functi de suis corporib⁹ oleum ministrent
sanandis egritudinibus opportunũ. Hec
autem que loquor non nisi corpalib⁹ defe/
ctibus subleuandis deseruunt. quos reue
ra incompabiliter superant animẽ spũales

indigentie ac necessitates. tāto illis pcliosiores/quāto corpi mortali preeminet aīa imortalis. z moꝛs eterna magis timēda est ꝙ talis z transitoꝛia. Cum igit nihil vre caritati iam deperierit/imo multum accreuerit pfectionis/quāto magis nūc ꝙ tūc succurretis: Succurretis inq̄ mihi vos instanti⁹ in tāta necessitate requirēti. pſertim cū de bis mea sit ad vos obsecratio que lōge plus diuinū honoꝛē ac vestrā laudē cōcernit/ꝙ quelibet coꝛpoꝛ subuētio. Et vere ita est q̄ etiā in carne viuētes/ma iorē longe caritatē ad salutem alioꝛ demōstratis ꝙ lingua sufficiat exprimere. Nec etiam quālibet acerbissimā penam aut moꝛtis quodcūq̄ hoꝛrēdū genus phoꝛruistis/dum in medijs toꝛmentis/constanter verbum fidei salutaris/ p̄dicabatis. ad illuminandū eos qui in tenebris idolatrie sedebant ad diꝛigendū pedes eoꝛ in viam pacis. Deu glorioſissimi sancti. iam nec vos moꝛi oꝛtet nec hmōi pſecutoꝛes z toꝛmēta ppeti. ad mihi auxiliū ferendū. ad me sanandū. ad me illuminandū. ad me deniq̄ diꝛigendū ꝙ tramitē virtutū. nec aliud circa hoc peto nisi vt tm̄imō senseritis. vel dominū oꝛauaritis/vt ita fiat quēadmodum fieri desidero. z tunc absq̄ dubio fiet. siquidem nihil vobis denegandū arbitroꝛ a patre miarū. Mala quidē sum fateoꝛ z vicijs vndiq̄ irretita. id enī heu nimis experioꝛ. Sed deo, ptegente/nō vos pſecuta sūz. nō vos moꝛti tradidi z nihilomin⁹ etiā, p bis qui vos pſequebant etiā in medijs toꝛmētis dū adhuc essetis hic supstites oꝛare cōsueuistis. quāto magis nunc ab bis pſecutoꝛibꝫ īmunes/p me nihil hoꝛū consciā de pcari curabitis. Condonate mihi obsecro nimiū forsan pſumenti z magna exaltanti Merito enī inquā mihi vos humiliter ac deuote deꝑcanti. aderitis adiutoꝛes atq̄ oꝛatoꝛes qui iaz tuti in gloria residetis. cū etiam vestra recusantibꝫ ac spernentibꝫ pre sidia. vosq̄ atrociter īsequentibꝫ/ voluistis adesse propicij.

Loquitur anima inimicis eā in desp̄atōz inducere volētibꝫ

Recedite a me recedite inimici. z vobis silētiū indicite/Dicitis enī qz frustra sanctos imploꝛo frustra leuo ī eos oculos meos. qm̄ de numero sum reproboꝝ. z eterno dei iudicio/dānationi obnoxia. atq̄ ob id sancti dei oēs/diuinā sup hoc volūtatē cognoscentes/nulli⁹ momēti me reputant. z meas p̄ces aure surda suscipiūt. O mēdaces atq̄ infideles hostes. quis vos sup hoc certiores fecit? Certa quidē est hec de vobis sententia. qm̄ irreuocabiliter damnationi traditi estis. Circa me certe non ita est. qm̄ si me dānare deus voluisset/ iam duduz id facere potuisset. siquidē id dudū demeruissem nisi mia eius p̄ueniſſet me. Si etiam me dānationi tradendū decreuisset. mīme mihi suo munere hoc tam vehemens adesset penitendi desideriū. suūq̄ patrocinio me/dijs sanctoꝝ suoꝝ intercessionibꝫ implorandi. Scio profecto quicq̄d vos hostes iniqui diꝛeritis. me nunc in ea adhuc vita subsistere in qua mihi facultas est meā deo propicio salutē operari. Nec id mihi dubito futurū si in toto coꝛde scrutata fuero mā data eius. Scio insuper id me suo munere z suoꝝ sanctoꝝ p̄sidijs hoc posse adimplere. Sinite igitur hostes nequissimi amplius ita me ad desperationē prosequi quia minime p̄ualebitis. Et qđ amplius est/quicq̄d in futurū circa me facere dispoſuerit. sua enī sum. qua pro suo vti potest libito instituī nihilomin⁹ quamdū gratia tempus z facultas ad hoc aderunt/ ipsum diligere optimūq̄ ac iustissimum iudicare quod vosipsi omnes inimici vestra in malo impedientre obstinatione/ minime facere valetis in quo vtiq̄ vestri status deteriꝰ oꝛ exrat cōditio. cum ille vobis odio sit cui propriuz est esse summū bonū. illūq̄ iniustum ac crudelissimū censeatis/ quē cōstat esse iustissimū ac pijssimū. Absit igit vt vobis silis fiam. Cur enī salui fieri non valetis nisi quia indulgentiam postulare nolutis. Non itaq̄ sic faciā/imo incessanter indulgentiā petam z requirā. Ipe etiā mihi mandatū dedit vt spem in suo reponaz auxilio. quod minime faceret si me statuiſſet condēnare. Cur queso mihi bone voluntatis preberet initium/cui complemētum dare non vellet? Cur me ad meditatōnem sui/insuper z ad sui cultus desideriuz cōmoneret. si nō id me semp vsq̄ in finem vellet esse facturā? Idcirco Scitote falla/ces inimici / illi potius quaz vobis fidem adhibebo. nec ab inuocatione sui patrocinij vllatenus deficiam. Discedite itaq̄ binc et mala vestra boza huc veneritis et

ad vestrã ꝓfusionẽ. me sinite mee oꝝoni da
re finẽ. Nec enĩ a ꝓspectu sanctoꝝ quibus
assisto nũc abibo/ donec signo aliquo cer/
to mihi innotuerit me forte exauditaꝫ. Qõ
vtiꝫ signũ nõ aliũde certius sumẽdũ arbi
troꝝ/ q̃ꝫ si in pfunda humilitate/ meos defe
ctus meaꝫ pauptatẽ recognoscã. ꝛ ex toto
coꝛde/ illis intercedentib in dño habuero
fiduciã. Qõ si millesies me seduxeritis ac
deieceritis/ millesies resurgã. qꝛ mihi sem/
per aderit apta gr̃e porta. Illos in despera
tionẽ adducite. qui diuinã bonitatẽ igno/
rant ꝛ sanctoꝝ potentiã. vel etiam qui eos
exoꝛare vel negligũt vel ꝓtemnũt. Frustra
ti quippe estis fauente dño/ vestra intẽtio/
ne circa me. nec opus est vt mihi mea pec/
cata ꝓmemoꝛetis/ inferentes hinc me cele
stibus p̃mijs esse penitus indignum. Id
etenim scio. Sed scio. qꝝ pius ille me⁹ pat
ibs x̃ps/ meũ debitũ soluit ꝛ mea oĩa quo
tienscũꝫ mihi displicuerint deleuit pecca
ta. mibiꝫ suo pretiosissimo sanguine/ cele
ste regnum lucrifecit ꝛ emit. ꝛ hoc titulo et
nullo alio/ possessionẽ hui⁹ regni prestoloꝛ
sicut ꝛ olim ab illo glorioso beato bernar/
do in sua visione responsum accepistis.

Adhuc loquitur

anima inimicis volentib eam in despera
tionem inducere. ꝛ respondet eis.

Quid dicitis adhuc fallaces atꝫ in/
fideles hostes Dicitis hanc meaꝫ
spem. temeritatẽ quãdã esse ac pre
sumptionẽ. qm̃ nõ est homo viuẽs sup ter
ram quãtũcũꝫ etiã grauis peccatoꝝ. q̃ nõ
se ꝓfidat saluandũ. Sed plurima eoꝝꝫ re
stant que stult⁹ nõ excogitat Dicitis insup
multos vos in me cernere defectus/ quos
mũme discerno. meꝫ obseruatis vsꝫ in fi
nem cũ me sic inuadere atꝫ circũuenire ꝓ
ponitis vt paꝫ mihi ꝓdesse possit hec spes
mea/ quã p̃sumptuosam temeritatẽ appel/
latis. cũ illius regis legẽ mũme obseruem.
vnde spero auxiliũ. Nec pfecto per hũc
modũ me deijcietis a spe bona. Q nequaꝫ
ac despati. Nõ quidẽ dico mihi hãc adesse
fiduciã vt absꝫ obseruãtia diuine legĩ sal/
uari p̃sumã. Esset hec indubie nõ spes sed
p̃sumptuosa temeritas. Omõi sunt q̃ꝫ plu/
res qui sine penitentia ꝛ coꝛrectione male
vite/ deum eos saluaturũ arbitrant. dicen/
tes non ideo eos deum fecisse vt condẽnet
Absit vt sic spem meam instituam q̃ animo
summe cupio in melius reformari ꝛ legem
totam adimplere. sine qua impossibile esse
scio me saluari Ad id aũt faciendũ mihi cõ
fido p̃stari vires a dño. ꝛ suoꝝ sanctoꝝ
suffragijs. Et q̃ꝫ iam ignoꝛẽ an sim
in gr̃a vel non aut si in ea ꝓmanebo. spero
nihilomin⁹ qꝝ deus tandẽ meas illumina/
bit tenebras ad dijudicandum illos in me
defectus. quib⁹ forsan ad p̃s a gratia dei
sum aliena. Idꝫ ipm quotidie depcoꝛ. vt
sic de tenebris meis lumẽ faciat splẽdesce/
re. qꝝ inimicis tandẽ dicere nõ incumbat.
Nos eam ꝑstrauim⁹. nos eam supauim⁹.
Ipsum insup instantius exoꝛo/ vt me in/
struat quo pacto legitima seu integra con/
fessione vel quõlibet aliter/ a peccatis q̃b⁹
forsan ignoꝛãs sum irretita/ liberari valeã
Et quidẽ videtis qualiter ego frequent
meipam ꝓparo. vt sciã quid rñsura sim in
illa extrema hoꝛa mortis/ q̃n sum a coꝛpo/
re migratura. ꝛ ad id sciendũ summe anhe
lo. Sit igĩt hec vobis mea rñsio videlicet
qꝝ celestiũ bonoꝝ retributionẽ peto sub ti/
tulo ꝛ in spe mei glorioſi redemptoꝛis ihu
x̃pi/ qui mihi ius in illis vendicauit. et ob
id suã mihi imptiri miaꝫ p̃coꝛ. q̃ in primis
a peccatis meis ex mera sua gr̃a. suaꝫ auer
tat faciẽ ꝛ omnes meas deleat iniquitates
et exinde me faciat sue legis factricẽ ꝛ man
datoꝝ eius. Scitis ne hic quicq̃ dice/
re. Quid ad hec rñdebitis o vos inimici
mortales. qui vestris fraudib⁹ male me de
terrere satagitis: quid vobis ampli⁹ restat
replicandũ: Si deus ꝓ me. quis ꝓtra me:
Quis me accusabit quis me condẽnabit:
Nõ vos pfecto toꝛtoꝛes. nullã nisi quanta
vobis p̃missa est diuinit⁹ habẽtes ptãtem.
Discedite igĩt cũ oĩ vr̃a ꝓfusione ꝛ igno
minia. Reuertar ad vos. glioſos celestis
curie sanctos. ex quo his rñdi proditoꝛib⁹
inimicis/ qui p̃cipue in ꝓspectu vr̃o/ mihi
continuas parant insidias. me quoad p̃s
impedientes atꝫ impugnãtes. Nõ profe/
cto vos in hoc venerant. Nũquid non ero
dũ vestris asto cõspectib/ vr̃a auctoꝛitate
protecta: Nũcius etiã in medijs hostibus
tutus erit. nũc aũt hos cernitis pfidos ho
stes. ad meã que vobis velut nũcia dirigĩt
dirimendã lacerandãꝫ oꝛationez niti. me
ꝫ deoꝛsum de paradiso velle p̃cipitare. Om
ni igitur iure illos odio habebitis. nec eos
audietis aduersus me seu aduersus meam
deuotam oꝛationẽ vociferantes. vos in q̃ꝫ

hoc videntes ac ꝺspicientes. Et si nō alia subesset vobis causā mihi miserēdi paupi vestre sozori/iam diutius vos deꝑcanti. q̄s illoꝝ sꝑretus ratōnabilis. ꝛ gaudij subtractio. qō vtiq̄ me vos repellēres. eis afferretis. poteritis nihilomin⁹ ꝛ debebitis meo videre. me exaudire. ac replere. mee indigētie saccū. ab vbertate elemosyna ꝝ vestrarū vt sic cuꝫ gaudio ꝛ profectu ad patris mei celestis honorē ꝛ ad vestrā laudē ꝛ gloriaꝫ insup ꝛ inimicoꝝ vestroꝝ confusionē. reuertar a vobis exaudita.

Oratio pro aliis vi

uis ꝛ mortuis/super hoc verbo. orate pro inuicem vt saluemini.

Sto q̄ ego adeo ꝑdita sim ac deiecta/vt ꝑ me nullā elemosynā valeā aut debeaꝫ meo questu impetrare. supplico saltē ne mea miseria fiat nocumēto ceteris paupib⁹ magni hospitalis hui⁹ mundi ac carceris purgatorij. quos questuor pro quib⁹ interpello. Satis quippe ꝺmo nimis magna est mea pro me miseria absq̄ hoc q̄ ceteris sim detrimēto. sed ꝛ ceteri satis abūdeq̄ sua torquenꝫ inopia absq̄ hoc q̄ mea eis infesta sit. dum mihi iam ex officio incūbit hmōi ꝑ eis questū facere aut qz ꝑ eos ad hoc sum deputata. aut req̄sita. aut rogata. aut qz ob id aliqua recepi tpalia. aut qz mihi sanguine iuncti sūt. aut quia dū eis vires suppetūt/sil'e mihi beneficiū impendunt. ¶ Vererer ꝓfecto ꝑ his spūales elemosynas nō postulare ſm eoꝝ indigētias. que multū certe sunt miserabiles. Et haud dubie/ nō poterit elemosyna illic inutiliter accedere. qz et si nō huic saltem alteri ꝺueniet. Non est pauꝑtas. infirmitas molestia vel afflictio/q̄ nō inueniat in hoc hospitali atq̄ in ꝑfato carcere dirissimo. Quidā nāq̄ ardētissima febre luxurie correpti/ adeo vehementer cruciant/vt nec ad momentū residere aut q̄escere possint. Alij auaricie ydropisi turgētes/indesinenter sitiunt. Alij torporis ꝛ acedie putrescunt lepra. Alij velut canes furiosi. iurgijs ac detractionib⁹ ꝑstrepunt. Alios porcina defedat crapula. Illos ira vindicādiq̄ furor insanire facit. Hos inanis gloria tumescere. Alios absq̄ intermissione torq̄t inuidia. ita vt nec alterius ꝓspera patiēter cernere sinat. Habet hic aures impias. Ille cecos habet oculos. Ceteris cor grauiter laborat. Plurimis nec vnū mēbrū validū est. Sunt qui ꝑ malā famaꝫ vndiq̄ fetidi sunt. Et vt breui sermone/ multa q̄ ad plenū exprimi nō possunt amplectamur/nēo est qui nō alicui subiaceat indigētie aut miserie. hic quidē plus. ille aūt min⁹. ¶ Quā tū vero ad eos qui carceri purgatorij mancipati sunt/res ipa patula est. pena seipam manifestat. Sūt nihilomin⁹ hi/deo ac sue familie dilecti/post breue tpis interuallu⁹ filij regis in gloria coronādi. ac pinde merito eis elemosyna impēdenda est. Et cū ꝑ seipis mēdicare nequeant. Ego pauꝑcula in ceteris ex ꝺpassione moueoꝛ ꝛ impelloꝛ vt iam dixi ꝑ eis mēdicare. etiā si nihil hic sim ꝺmodi ꝓceptura. Offero igit̄ saccum mee mēdicitatis vobis opulentissimis elemosynarijs. imponatis larga munera/huiusmodi infirmis ac captiuis eroganda ac distribuenda. vbi tam euidens inuēta est necessitas. Est ꝓfecto pauꝑtas non ficta. nec enī est pauꝑtas alia. que pauꝑtati pecati valeat ꝺpari. Plures quidē vestꝝ. O glorioſissimi sancti dei exꝑimento didicerūt qō nūc dico. ne igit̄ me vacuā remiseritis a ꝺspectu vr̄o. q̄ tā iusto titulo ꝛ in tāta necessitate vos interpellere compellor.

Oratio ad dominū

ihm xp̄m ꝛ ad gloriosam virginē.

O Certa spes ac finale refugiū aiārū ihū xp̄e redemptor noster. ꝛ tu virgo sua mr̄ glorioſissima. Etsi ego pauꝑcula/ apud ceteros oēs sanctos. etiā gr̄e fraudarer. repulsāq̄ ab illis oib⁹ paterer. ꝓfidere nihilomin⁹ adhuc in excellenti supabūdātia/vr̄e dulcedinis/mie atq̄ largitatis vr̄e bonitatis imense. In vobis siquidē duob⁹ ꝛ ꝑ vos celebratū est atq̄ ꝑfectum nr̄e redemptionis opus. datiq̄ estis ac spēaliter ex officio deputati ad ferendu⁹ opem miseris ꝛ recōciliandū peccatores. q̄ si vtiq̄ non fuissent/ nec tu domine Jesu xp̄e humanitatē suscepisses. nec tu dña gloriosa. fuisses effecta mater dei. Dic sane reperio/meū quidem carne fratrem/meuꝫ eē deum ac meū iudicem. Insup ꝛ meam sororem optimā illius quidē iudicis matreꝫ meā conspicio factam aduocatam ac protectricem. In his diues sum. cū in meipa sim pauꝑrima. Apud hos quelibet necessaria mihi atq̄ opuna copiose repire valeo. qui vtiq̄ nihil vtile. ac salutare mihi

denegabũt. Non egredienꝭ p̄fecto extra portã mee memorie. si non prius partẽ sue dulcedinis ac bonitatis gustauero. Ac ego quidẽ inter hec duo tam tuta p̄sidia collocata. quo pacto deficiam. cur nõ sperabo Cur diffidã. p̄sertim si nõ ab eis abiero. si non mea ignauia/ eorũ fecero longe a me auxiliũ? Et hoc vtiq; est p̄ quo nũc instanter vos deprecor vos exoro. vos inq; talem matrẽ talẽq; filium. qui me talib⁹ tãq; solidis bone spei vinculis vobis iũgi p̄nectiq; voluistis. vt vestra protegẽte gratia nũq; a vobis valeam separari. si tamẽ in nouissimo suspirio mortis in hac spe & gratia reperta fuero.

Alia oratio ad dominũ ihm xp̃m & gloriosam virginem.

O Me incõsultã desidẽ atq; infelicẽ. qua temeritate frequenter ab illa mei patris ihu xp̃i. ac mee mr̃is tua p̄tectõe. me subtrahere audeo? Cur ea gor̃ p̄ amaras voluptates. & p̄ periculosos riuos magni hui⁹ mũdi maris? Quid alibi tam studiose p̄quiro/ quod longe abũdantius tuti⁹q; ih̃ patruz inuenio. diuitias. honores. sapientiã. voluptatẽ? Cur nõ expauesco. ne dies mortis in eo statu me p̃occupet. in quo meo destituta p̄sidio. vadã p̄ceps in p̄fundũ inferni. vbi nulla est redẽptio? Cur recuso. cur negligo. in eor̃ societate p̄ sanctã meditatõez versari/ quor̃ solo p̄sidio ꝓstat omne bonũ adipisci/ mala q; vniuersa posse vitari? Magna q̃ppe est hec ingratitudo. magna insup̃ inertia. imo ver⁹ horrenda quedã miseria. hoc mihi sp̃ũ venire volucro patrũ refugiũ auxiliũq; nõ recognoscere. Verũ O dulcissime pat ihu xp̃e/ ac benignissima mater virgo maria ouis illa sum. que sepe nimis errãs perdita est. Sum & illa fatuella desidiosa errabũda filia. que nõ nisi tracta & coacta vult per vias rectas incedere. Assumite igit illius manũ & tenete. nec eã suo dereliq̃ritis regimi. q̃m sic cito iret in p̄ditionem.

Hic loquitur anima in tribulatione existens ad sui ꝓsolatõnem & patientiaz. plurimos tribulationis fructus sibi cõmemorans.

O P̃time venerit mea gratiosa dña. tribulatio. et cum gaudio & affectu bono susceptа sit. Deus quidẽ pater optimus/ te misit ad me non dubito. Te ergo equissimo iure benigne letãterq; debeo suscipere & non indecenter tractare aut repellere per impatientiã/ tibi aut iniuriaz irrogando aut aduersus te improbe murmurando. Erraui fateor. venis ad me/ iustã penam acceptura. Insipiens sum ac ignara. venis me instructura. Deturpata sum ac fedata. ad decorandũ ac mundandũ me aduenis. In deuium propero. accedis ad dirigendũ. Mortem eternã demerui. ad liberandũ me festinas. Grauibus oppressa sum debitis relenare me p̃tendis. Elonga ui me a facie patris mei ihu xp̃i. ad me illi denuo approximandum reconciliandũq; huc profecta es. Cum bis qui me oderũt. et occidere querũt. inij consortiũ. hinc me venis eripe. Nunc pene excecata sum & surda. nimiũq; mollis & lassa in omnibus mẽbris meis facta. venisti salutẽ ac robur largitura. Fiat igit in me ac de me ad placitũ fm̃ institutũ vestri bñplaciti iuxta mãdatũ & p̃missionẽ optimi patris mei. Gratias ago illi millesimas qui nõ vt ego illuz frequẽter/ ita me neglexit. qui me nolẽs p̃dere/ p̃ te me velut filiaz dilectã visitat. que nec digna sum ad suã gratiã vocari. q̃ potius mortẽ merui q̃ aliã quãlibet disciplinã et potius horrendã gehennã q̃ paternam ac mãsuetã correptõez. Quẽ te vnũ deꝓcor (o mea venerãda dña) vt ea circa me cõmissione quã a deo/ nõ quã ab hoste suscepisti/ fungaris. Nõq; tuã pro mẽsura mee fragilitatis mitiges disciplinam. nõ me supra q̃ ferre valebo grauꝭ affligẽs. Quo ñ obstãte volo vt nec clamor nec gemit⁹ nec actus nec signũ quodlibet in me displicentie aut amaritudinis aut indignationis/ te retrahãt quo minus dulcissimi mei patris iussionẽ/ de me & sup̃ me/ quantũ̃ sufficit impleas. Longe enim melꝰ me nouit q̃d mihi expediat. fiat itaq; vt instituit & sua ñ mea volũtas impleat. Quãtũcũq; mihi grauis exciterit dolor etiã si ferra si ignes si verbera. si vulnera disposuerit/ fiat voluntas ei⁹. tm̃ mõ me in suã susciꝑiat filiaz. mihiq; sociã faciat tuaz sororẽ patiam. sine q̃ vtiq; nimiũ dura es & min⁹ accepta. Ita si fiat mihi/ pfecto satis erit nec aliã erga me peto clementiã. nimiũ sane dura nimiũq; dira mihi foret illa clementia/ q̃ me ad breuissimi temporis morã/ sustineret hui⁹ seculi abuti voluptatib⁹ atq; in stercore meo

volutari ac putrescere/donec in momento infernalibꝫ canibꝫ traderer deuorāda. illic moritura sine fine. Lōge fiat a me talis clementia talisq; mia. Tibi igit magra optima parere recusem. tuā equanimiter ferēs disciplinā. tuā pcussionē. tuam quātūlibet durā correctionē. Tolerare quippe oportet mala pūtia vt potiora tandē obtineantur Nam t pater meus ihs xps. ab hoc seculo nō migrauit absq; dura ad modū pena. sz nec eius mater dulcissima. Que ergo sum vt hinc īmunis euadā? nō est hoc profecto postulandū. ¶O venerāda magra t dña dicito si libuerit ac denuncia patri meo. in quāta nūc affrictione detēta sum. quaz penam ac pressurā sustineo. quatin⁹ sue miserear pauperi filie fragili atq; imbecilli. plene anguistiarū t tormentoꝝ ploratuū t gemituū. Nō q; pter suā bonitatē īmēsaz in his tormentis mihi miam impēdat. reperiens in me bonū aliqd qđ remuneret. Clides nēpe pter vehemētia doloris. nec ꝓuenīēter orare nec ad deū meū mentē meam dirigere posse. ¶Sed t vos pīssimi curatores curie pris mei pfati. t presertim tu benignissima mater mie/ dic sepe dicto patri meo iam satis esse postula mihi pacē et recōciliationē. vt tui honoris ac precuz tuarū intuitu/ ꝓsolationē aliquaz experiar atq; alleuiationez/ab his quibꝫ nūc pmor flagellis. sicut de bis pueris qui scolasticis incūbūt disciplinis fieri solitū est. Exhibe te mihi ad instar illi⁹ pie mris. que suā filiam eripit de manibꝫ pris eā verberātis. O neq; inimici vereor ne in meis ꝓberibꝫ rideatis eo mō q̄ de bis insolētibꝫ pueris rideri solet. q̄ p suis petulātijs in scolis ꝓberant dicēdo ne pepcerītis qm̄ bū meruert. O peccatū ve tibi. qz me tormentis hmōi tradidisti. Infelix illa hora q̄ me ad patris mei offensaz induxisti. Inicio q̄ppe mihi vultū oñdebas hilarē/ teq; placitū ac bīgnū mihi simulabas. sz heu guit nimis tua cauda pūgitiua ē a camara. Quō igit tibi ampli⁹ fidē dabo. Cur te non toto conatu detestabor. Nūq; ita ad me reuerti valeas nūq; mihi te videre ꝓcessum sit.

Adhuc loquitur

anima tribulationi congratulando ei:

O Tribulatio si per bec flagella tuta sim ac ab illa morte horrēda seuissima q; facta īmunis. si per bec ius hereditatis paterne qō iam pdidera recupero. t qō longe melius est. si p hec ad gratiam mei patris reuertor. atq; hinc mea cōualescant pmia. pfecto mihi optime ē. Labor tū amplius/ huiuscemōi facin⁹/ nullatenus admittere. ignorās certe An vicē altera mecum tam misericorditer ageret vt nunc actum est. ¶O magistra tribulatio. Ac quo mihi mūdanas subtrahis cōsolationes ac societates/ nec mihi possibile absq; aliqua ꝓsolatione viuere. Concede mihi vel alterā aliquā ꝓsolationē ad suppor tandū tuas afflictiones atq; tormēta. Fac me illius dulcedinis participem quaz fm ꝓphē verbū deus seruat t abscondit his q timent t diligunt eū. per quā dulcedinem beatus stephan⁹/ suos nihil estimabat lapidatores. beata agatha ad carcerem tāq; ad nuptias pperabat. apli in verberibꝫ exultabant. sanctus paulus dicebat se libenter gloriari in infirmitatibꝫ suis. et ita fuit de alijs quibuslibet sanctis. ¶O quid dico ego insipiens t inconsulta. quid dico t Cur ampli⁹ velim meū querere solatium? Nec est eni gloria dei. vt iusticia ei⁹ implea tur qō vtiq; fit dū tribulationē ac tristiciā patior. pro prauis ac ignominiosis voluptatibus/ quibꝫ preter dei nutū ac mandatum/ frequēter fruitus sum. Decentius itaq; est ac rōnabilius vt dei volūtas implea tur/ me verberās t corrigens. q; de mea vanitate ꝓsolatōez accipiā. In hoc itaq; mea sit ꝓsolatio. vt pater me⁹ mihi pacatus sit/ atq; in me pacē t iusticiā se oculari faciat te mediante magra mea tribulatione. Per te insup illi similis facta sum/ qui repletus est dolore t angustia in sua benedicta passione. ¶Debent itaq; bi t plurimi alij p/fectus quos adducis/ sufficere ad ꝓgratulationē tue pītie. longanimiter expectādo illud excellentissimū regni celestis premiū ad qō per te intrandū est. Nōdum quidez tempus est pceptionis premij huius. Premiū siquidē labor antecedet. non laborez pmiū Fiat itaq; volūtas tua.

Meditatio anime

ad recognoscendū dei bīficia. t ad se excitandū. ad gratias reddēdas deo.

O Placeat tibi dñe de⁹ omnipotens t p pater glorioſe. placeat tibi vt ea cognoscam t ꝓmemorē bona. q̄ mihi quotidie tribuis. Ingratitudo eni atq;

ſnc̃ſideratio beneficioꝝ/tibi ſũme diſpli/
cent.optimoꝝ iure nobis quidẽ vis tuoꝝ
bonoꝝ vtilitatẽ afferri. tibi aũt bonoꝝ ꝛ
gloriam. Jta igiſ ſit dñe.pſerua me ab illa
tam reꝓhensibili ambitione/qua tuam vo
lui furari gloriã.illãcꝫ mihi aſcribere. Hoc
enĩ faciens. dũ gloriã que in tuã cedit ſoꝛ/
tem mihi vellem tollere atcꝫ vſurpare. iu/
ſta viciſſitudine vtilitatẽ omnẽ que in me
am ꝓtez accederet amitterẽ. Lucifer ille de
altiſſimis cadens ad ima. mihi exemplo ẽ
ne ita ꝓſumã.ſimiliter ꝛ ſupbus ille ꝓhíſe?
Heu miſera q̃d habere valeo.qõ ex te non
accipiaz. Cur igiſ hinc meipam glorifica/
bo? Cur hinc bonorari deſiderabo. Cur
ceteros quib hmõi dona nõ aſſunt/ꝓtem/
nã Aufer dñe hanc a me ſ ultã ac temerari
am arrogantiaz. Sit ita cꝫ tua gloria tota
tua. ¶ Sed ad tua me cõuerto beneficia
atcꝫ in primis hec in natura cõſidero. vbi
aĩaduerto q̃ ſi celũ tale/ſolẽ talẽ ac lunam
ac tale vniuerſum: quale eſt hoc in quo nũc
poſita ſum/ꝓpter me ſolã ac meũ amorem
inſtituiſſes in ſtupozẽ ducere? omnis crea
tura hoc audiens atcꝫ diceret. hec eſt illa a
deo p̃cipue dilecta/ꝓpter quaz tam magna
ac p̃cioſa dona iſta creauit. Cõſtat nihilo
minus/q̃ etiam in hoc caſu/mallẽ aliozuz
quozũlibet mihi adeſſe ꝓſoztũ cꝫ in ſolitu
dine relinqui. nec etiã ſi in mea foret optio
ne vellez alios homines aliascꝫ beſtias et
aues huic mũdo deeſſe. in eoꝝ nõ viuere.
eoꝝ mecũ nõ vti. dum illoꝝ carentia mihi
nulli eſſet ꝓfectui. q̃m abſcꝫ cõſoꝛtio min?
iocunda minuscꝫ grata eſt cuiuſlibet bo/
ni poſſeſſio. Unde me tibi hinc magis ob
ſtrictã ꝓcipio q̃ ſic me in hoc mũdo ſtatui
ſti. cꝫ ſi mihi ſoli illũ deſeruire feciſſes. Ap
paret igiſ quãtum me dilexeris/talez mihi
mundum tribuẽs ac meo deputans vſui.
¶ Inſup ſi euẽtu aliquo/rõne atcꝫ intelli
gentia ꝓſus eſſez deſtituta. ꝛ hec in me tã
p̃cioſa nature dona/ ſuffragio medicine
aut alio quolibet mõ.q̃s in integruz repa/
ret. Hõne hinc me felicẽ multũ reputarem
necnõ ꝛ illi qui hoc mihi impẽdiſſet bñfi/
ciũ/me cenſerẽ vehemẽter obligatã. Et tñ
longe p̃clarioꝛ ac melioꝛ eſt mea ꝓditio. dũ
hec tuo dono ſuſcepta/ integra cõſeruo/cꝫ
ſi depdita aliũde recupero. ¶ Idem de ce
teris omnib mei coꝛpis membris ſentio.
Et generaliter de oĩb in me bonis ex do/
no creatõis acceptis. ¶ At vero gr̃e dona
longe bis maioza ſunt ac potioza. cꝫnis ea
que numerauí. nature dona/mereanꝫ abũ/
danter tibi gratias reddi. te a nobis diligi
te a nobis bonorari in hoc tibi reddendo
quod tuũ eſt. Non q̃ bonoꝝ noſtroꝝ ege/
as. ſed qz ſic fieri voluiſti ꝛ diſpoſuiſti. ad
noſtrã vtilitatẽ. ꝛ ad tuam gloriã. Super
hec tamen omnia mihi tales ſuperadduiſti
gratias vt te poſſim habere in patrem ſin/
gularem et tancꝫ legitima filia totius tue
hereditatis fieri ꝓticeps atcꝫ in tua gloria
glorioſe regnare penniter. ¶ Sed ꝛ poſt/
cꝫ ꝓtoparẽs hanc ſuo demerito pdidit he/
reditatem. Tu illã mihi per lauacrũ rege/
nerationis reſtituiſti. meqꝫ voluiſti de tua
fieri ſingulari familia. in lege tua xp̃iana.
Que ſunt dñe opera mea aut merita. vt mi
bi poſt ſic pditã hereditatẽ hoc tam ſingu/
lare tam cꝫ excellens munus largiri volue
ris. ad illius denuo ꝓceptionẽ miſericordi
ter me reuocans. ꝓ ceteris illis omnibus
qui verã fidem nõ habent. tui ac tue verita
tis noticia carẽtes. ꝛ ſine baptiſmo ab hoc
ſeculo decedẽtes. Eſt profecto hec vna ſin
gularis ꝛ mera gratia vnde tibi ſoli meri/
to gloria donanda eſt. ¶ Hic verſa? op?
mee redemp̃tõis. in quo longe plus cꝫ in
mea creatione laboraſti. dum vſqꝫ ad moꝛ
tis acerbiſſime ſufferẽtiã militaſti. O qua/
lem gratiam. O qualem dilectionem. ꝓ
meipa exhoꝛreſcere ẽ quod ꝓ me deus me
us pati dignatus eſt. ¶ Si tuam in terris
conuerſationẽ ꝫmemoꝛare velim. a tempo
re conceptionis incipiens vſqꝫ ad hoꝛam
aſcenſionis in celum. nihil p̃ter euidentia
incompabilis dilectionis ac ſupermirabi
lis dignationis ſigna repiam erga me in/
dignam atcꝫ miſerabile. ¶ At poſtcꝫ re/
ſuſcitata ſum per gratiam regenerationis
baptiſmalis/heu quotiens iterato gladio
peccati me morti reddidi obnoxiã. Quo/
tiens te meũ patrem ac benefactoꝛẽ offen/
di. te meũ ſup̃remũ iudicem. qui me in mo
di. te meũ ſup̃remũ iudicem. qui me in mo
mento pores in profundũ inferni p̃cipita
re. ſicut p̃cipitaſti luciferuz ꝛ angelos eius
in tanta pfectione inſtituros. ſicut ꝛ pluri/
mos alios peccatoꝛes quib nõ dediſti ſpa
cium aut animũ penitendi. aut veniã pci/
piendi. ſed eos irremediabiliter ꝓdenaſti.
hic quidez in crimine deꝓhendens. ꝛ moꝛ
hoꝛribili patibulo infernali tradens ſuſpẽ
dendos. Hirum quippe eſt ſi aliud quic/
cꝫ facere valuero/cꝫ tibi regratiari q̃m tibi

seruire. cq̄ te honorare. At ego nonnūcq̄ te offendere audeo. male tuis vtendo donis et qō omnē superat offensam/inde tibi eti am aliquādo bellū mouēdo. Sed ꝛ super hec vt mihi semp cura morbi pata sit. pīe salutare tribuisti sacrm. Et ad me tibi re cōciliandū ac veniā impetrandū/tuos sanctos pro me fieri oratores voluisti. ꝛ ad eos esse recurrendū qō vtiq̄ est mirande dilectionis signū. dum illos tuos amicos precipuos pro me dignaris intercessores fieri que mortē merui millesies. ꝛ precipue illā tuam glorioſissimā matrē/meam instituis aduocatā ac mediatricē. ꝛ quod amplius est mihi precipis vt in te ac tuū presidium spem meā atq̄ fiduciā totam reponā. Vere inestimabilis est hec gratia quam mihi prestas/ista q̄ dilectio quam mihi insinuas talis ac tantus dominus. tali misera bili. talis iudex. tali peccatrici. Talis maiestas. tali vilitati. talis felicitas. tali infelicitati. ¶ Quid de illa dicaꝫ splendida atq̄ opulenta/scripture sacre mensa. in qua me suauiter reficis. vbi ꝓficiam ꝛ salubrez adnersus omnē morbū inuenio medicinam vbi tota est dulcedo ꝛ pro mea cōsolatione suauissimus sapor. ¶ Hec silentio ꝓtereūda est speciosa illa tuorum angelorū custodia/mihi tua dignatione impensa. ad me dirigendū ꝛ cōducendum in via hac tenebrosa squalentiq̄ deserto. ad mihi cōsulēdum ꝛ auxiliandū in necessitatibus meis ad me potenter pregendū contra terribiles illos ac seuos canes infernales. ne me deuorent aut suis circūueniant fraudibus ac perversa subtilitate qua pleni admodū extant Quo mō igit illis resisterez ego sola ignorans atq̄ infirma. nisi illius tue prefate custodie adesset p̄sidiū? Certe nequaq̄ possem. ¶ Demū quis ore pferre poterit aut corde cogitare. magnā illā tuā gratiā. qua ad pceptionem sanctissime eucharistie me dignaris admittere. vbi tua corpalis adest p̄ntia. vbi assunt ꝛ ministrātes angeli. vbi deuotarū mentiū potentissimū inuenitur nutrimentū. vbi tua passio amātissima cō memoraī. vbi deniq̄ patri omnipotēti ōb nostre redemptionis ac purificationis offert sacrificiū. ¶ Heu pater mi dulcissime heu benefactor singularis. heu inq̄m atq̄ millesies. heu mihi tue miserabili creature que pro his donis īmensis pro his gratie excellentissimis muneribus/dietim tibi malum pro bono rependo. pro gratia ingratitudinē. pro honore ꝓuiciū. pro beneficio nullū seruitiū imo maleficiū. Videor mihi profecto omnē creaturā ad vsum meuz tua bonitate creatā/oculis meis atq̄ auribus ingeri. legitimo iure cōtra me insurgētem. ac de me cū clamore valido damnationis vltionē expetētē. Condēnet exclamāt hec maligna atq̄ insensata. que sic nobis male abutit. que aduersus creatorē suuz et nostrū/nos suis cogit obsequi temerarijs ac turpibus voluptatibus. que nos totali malicie sue submittit. que sine medio. soli deo seruire deberemus. atq̄ in p̄sona eius bona opando eū laudare atq̄ magnificare. Abiiciatur ergo hec malinola ab omni alia creatura. ꝛ impugnet velut omnū nrm inimica. ꝛ proditrix nostri summi regis atz impatoris. ¶ Insuperationē meā atq̄ intelligētiā conuerti ad vanitatē aut curiositatem. ¶ Aut etiā hinc male meo corpe velut bestia vsa sum. ¶ Cōstitui magistrū ꝛ patrē meū/malignū illuz hostē humane salutis. cū tū tua clemētia. tua essem in baptismo facta filia ꝛ discipula. oīa que in baptismo promiserā trāsgressa sum. ¶ Tuā cōuersationē in terris. ¶ Tuā salutarē passionem mime ꝓmemoraui. aut p deuotā ꝓpassionē honoraui. ¶ Sacrm etiā fructuose penitētie. duxi ridiculo. dū mox p̄ petitionez venie. reuersa sum ad vomitū. ¶ Scis etiam p̄ mi celestis cq̄ pūi honorē cultū aut reuerentiā tuis sanctis atq̄ angelis impēderim. ꝛ p̄sertim fidelibus illis meis custodibus. ¶ In frequētatōne mēse scripture sacre desidiosa fui. aut curiosa nimis. inanē magis querēs gl'iaz. cq̄ in virtute profectū ¶ Postremo dū mihi ꝓmemoro illā meaz indignitatē indeuotionē/erga sanctissimū eucharistie sacrm/penitus ꝓtremisco. ꝛ merito erubesco. ꝛ expauesco timēs ne in hac tam p̄ciosa refectione frequēter vt iudas p̄fata sim. aut sicut preꝓpere ꝓmedēs. aut sicut is qui venit ad nuptias non hūs vestem nuptialē. i. caritatez. ¶ Nec h̄ habeo quid rūdeā nisi q̄ nūc de hoc quātū valeo etsi nō quātū debeo. doleo. indeq̄ magnā atq̄ abominabilē confusionē intra me patior ꝛ sustineo. Sum itaq̄ mihiipi intolerabilis. si nō aliter vitā correxerim. si nō aliter ad te amādū ad te colendū/me impēderim. cq̄uis id scio. q̄ ex me nihil valeo. nihil scio Est itaq̄ spes mea finaleq̄ refugiū

in te solū. vt id bonū qđ cepisti in me perfi
cias ꝛ ꝓsūmes vsqz in finē. insup ꝛ malum
qđ in me dñaꝝ/magis semper ac magis ex/
purges ꝛ diluas. Paruz siquidē prodesset
ymo mihi grauiter obesset/omne bonū mi
hi a te cōcessum/si nō p te fuerit a malorum
incursib⁹ indesinēter custoditū ac ꝓtectum.
Insup ꝛ mihi tuipe donaueris p gloriam
qđ ad pñs in spe indulges ꝛ pmittis.

Reditatio quedaz

anime cū se ꝓpendit in tpali ꝓspitate ꝛ spi
ritu ali simul. reddēdo gratias deo.

O Excellētissima atqz ineffabilis dei
bonitas. O pater mīe ꝛ totius cō/
solatōnis. quib⁹ meritis data sunt
mihi hec bona q̄ peccatrix suscipio? Cur
mihi bonū pro malo redditū est. gratia ꝓ
ingratitudine. pro dedecore gloria? In te
dñe. in te surgit spūs meus. ꝛ omnia que in/
tra me sunt. te benedicūt ꝛ magnificāt Tu
eni meas deles iniquitates. tu oēs infir/
mitates meas sanas. tu me liberas a mor/
te. tu me circūdas mia ꝛ miserationib⁹. Tu
reples in bonis desiderū meū. tu renouas
vt aquile iuuentutē meam. tu me dimittis
in pace mentis ꝛ corpis. ¶ In labore ꝛ su
dore alterius. comedo panē. quoniā mihi
tribuis. qđ alij magnis nacti sunt labori/
bus. nunc estū nunc frigus passi. mari ter/
raqz in medijs piculis quagantes. Tu mi
bi terras ꝛ possessiones populi largiris. vt
diligentius ac liberius mediter in manda
tis tuis. ꝛ legem tuā exquiram. Principes
ac nobiles/suoz corpoz piculis me semp
in pace custodiūt. vt sine timore de manu
inimicoz liberata/ tibi seruiā. in sanctita/
te ꝛ iusticia omnib⁹ diebus vite mee. Justus
igitur est/vt ego parte exaltera/te. ꝓ omni
bus alijs deprecer. a quib⁹ tua bona. ad me
pueniūt. teqz pro illis laudē. te obseruē. te
honorē. pīsertim qz non satis frequēter ad
hoc valent intēdere. Laborant quidē pro
me iuxta sui officij exigentiā. Rationabile
igit̄ est vt ego nō obdormiā aut pigrescam
in bis exercēdis. quib⁹ sum deputata. h̄ sa/
ne mutua caritas postulat vt inuicē bñfa/
ciam⁹. ¶ Unū te potissimū ꝓcor dñe. vt h̄
mihi a te indulta ꝓspitas ꝛ securitas/insu/
per ꝛ tibi seruiēdi libera licētia/nō meo ve/
niat detrimēto. ne sit hec ꝓspitas/mihi lo/
co pmij finalis. Ne q̄so in hoc mūdo mihi
mea merces tribuaꝝ. Fateor q̄ppe me etiaz
bonis pñtib⁹ indignā. Sz largissime dñe
pro bñplacito tue volūtatis/ potes me in
tuo seruitio cū bis ꝓspis legitime instituere.
qm̄ adhuc longe meliora. ac sublimio/
ra ꝓmittis ꝛ tribuis tibi seruientib⁹. vitam
scilicet illam beatam atqz sempiternā. Tu
profecto meā cognoscis fragilitatē. sciens
me illā esse imbecillā atqz infirmā filiā que
velut delicata ac tenera infātula/ vtiqz ma/
gnas nō posset ferre molestias. atqz ideo si
bi plus ceteris ꝛ supra sua merita ꝓcis Ve
niet tempus in quo virtutib⁹ amplius ro/
borata/ ꝛ ab vberib⁹ non libens auulsa. po
tero forsan tutius experiri ꝛ probare duri/
ciem aduersitatis ac solido cibo tribulatio
nis vesci.

Sequitur alia me/ D

ditatio anime/discessum suū a corpe reme/
morantis. ad tunc habendū aliqđ auxiliū
et ad se excitandū ad sanctū pauorē. Et cō
tinet plures particulas.

Quis erit mihi q̄so fidus amic⁹. qs
mihi fidelit̄ aderit in extrema mea
necessitate. in illa districta hora separōis a
meo corpe. qs tūc mihi erit auxilio? Quis
tūc loquet̄ aut rōndebit. p me? Quis me libe
rabit dū vocata fuero in tremendo iudicio
sūmi iudicis. q̄n me circūdabūt vndiqz ini
mici mei. multipbariā accusantes. ac secuz
in gehennā trahere satagentes. q̄n testimo
niū ꝓpria me dicet. ꝓpria ꝓscia/ insup et opa
mea? ¶ Tūc ne/mūdus aut amici carnis
mihi veniēt p̄sidio? Nō profecto. imo me
sinēt ire quo potero. Aderit ne ꝛ corp⁹ cui
tā studiose intēdi? Certe mīme. siquidē tūc
iacebit putrefactū in terra. eritqz vermium
cib⁹. Assistet ne vel q̄liscūqz ꝓsolatio/ pri⁹a
me delectabilit̄ suscepta. Reuera non. imo
dū ad corpis portas aut priores cōsuetas
voluptates ad meā ꝓsolatōnez regredi vo/
luero. inueniā oculos aures linguā tactuz
et cetera vndiqz mēbra vbi mihi voluptas
adesse solita fuit/clausa ꝛ serata. fortissima
atqz horribilissima sera mortis. Tūc igi
tur quid factura sum ego misera q̄ diuertā.
Quē aduocabo. si nō aliūde veniat auxili
um p aliquā aliā cōsolationē/aliunde q̄z a
corpore venientē. si nō antea mihi aliquez
cōpauero amicū a quo aliter ꝓfortata sub/
sistā? Cadā profecto intra me prorsus de/
solata. in laqueū desperatōnis. ꝛ infra me ūi
interitū eterne dānationis.

Ergo gloriosa. spes certa. ⁊ refugiū singlare pctōr. ⁊ tu sancte angele dei cūstos bone. ac ceteri alij sancti celestes. ad este tūc mihi ⁊ mei estote adiutores Tunc me defendite tunc mihi ꝓsulite. tūc me stultam desolatam associate. tūc me pūtate ad dexterā ante faciē sūmi iudicis. sub vestra ptectōe. ꝓpellite canes illos infernales. me deuorare q̄rētes. sicut circa beatissimū illū ep̄m martinū ⁊ plimos alios facere tētauerūt. Impetrate tūc mihi illā gratiosā sn̄iaz veni benedicta patris mei accipe regnū qđ paratum est ab initio mundi.

Expauesco nimirū ac vndiq; ꝓtremisco/ cū alterius illius memor suz sn̄ie. Recedite a me maledicti Ite in ignē eternum. Deu q̄ amara sepatio a summo bono ad summū malū. de oīmoda felicitate ad totaz miseriā. de pace ꝓpetua ad sempiternā ⁊ abominabilē confusionem. O ira dei ac sententia intolerabilis. ne cadas super me. nihil quippe ē in me qđ te ferre posset. Allide me potius ⁊ flagella. ꝑm multitudinem miserationū tuarum in hac vita. et me ne sinas in banc que tā horrēda terrenda q̄ est peccatoribz. eā in suo iudicio susceptionibz. iusticie curiā incidere.

Expgiscere. expgiscere miserabil' creatura. ⁊ auribz erectis attende tonitruum hui⁹ sentētie oculis apertis. pspice huius iudicij tenorē. Nimis profecto ꝓsopita es nimis obturata. nimis excecata. si nō hanc ꝓpendis miseriā/ punitionēq; acerrimam. ⁊ ꝓpendens nō grauiter reformidas et totis viribz effugere conaris ⁊ in recogitatione horū non ꝓtremiscis. plus q̄ foliū arboris a vento agitatū. Non est hec fabula aut trufa. si xp̄iana es sicut vtiq; es deo ānuente firma fide tenebis. q; si cum solo vno mortali decesseris/ sententiā banc horribilez irremediabiliter incurres. Qua igitur diligentia merito fugies quasi a facie colubri mortale peccatū. q̄ solicita eris insup falsas ⁊ fictas huius seculi amicicias. spernere. ac etiā ineptas illius delectatōes que tibi nullo poterūt esse subsidio. in hac sūma necessitate. ⁊ studebis tibi facere amicos vel paucos aliquos sanctos. imo preciue deū glorioſuz. bene viuēdo vt tūc tibi sit directio salus ⁊ liberatio.

Ne te q̄so seduxeris anima. ne teip̄am adulando palpaueris. ne queruleris Nec enī deus illi suo supmo pepcit angelo lucifero. cui⁹ tantus erat decor/ tanta sapientia/ tanta pfectio/ q̄nimo illū cuz suis cōpliciby ꝓpter vnū supbie motū. de altissimis gradibz sedibz in infimas ptes p̄cipitauit. Sed nec ade. proparenti pepcit quem cum tota sua posteritate ꝓpter vnā inobedientiaz in esu veriti ligni/ condēnauit ad mortē. Imo nec cū toto mūdo dissimulauit. cum ꝑter octo animas/ omnes vsq; ad infantes vberibz adherentes imo in vteris adhuc reclusos/ aquis diluuij deleuit a facie terre. Sic et illam pentapolim. vnica ipsius loth domo liberata. pdidit igne ac sulphure. gentēq; totā illam eternis tradidit supplicijs. Nunq; illū sanctū ꝓphetam samuelē exaudire voluit pro rege saule q̄n tūcunq; pro illo intercederet ac plorare. Sz nec illi suo proprio discipulo iude pepercit quē laqueo suspensuz misit in gehēnam ignis. Sunt ⁊ alia plurima huiusce modi dei iudicia sup̄ homines saracenos iudeos atq; xp̄ianos/ dictu ⁊ cogitatu terribilia atq; horribilia. Et tu igitur paup ac misera peccatrix quid pre ceteris de te futurum arbitraris. Que tibi est euadēdi atq; fugiendi fiducia? Tu dietim in deteriꝰ declinas/ cum tua q̄ plurima grauia facinora deflere ac emendare deberes. Nullam pro his condignā facis penitentiā immo omnifariā tuā exquiris cōsolationem. omnēq; dolorem ac tribulationē detestaris. Si frequēter tibi quies negatur in molli strato/ si nec paruam famis aut sitis molestiam ferre vales. Si leuis etiam alicuius febris te languidaz atq; impatientem reddit. Que tua q̄so virtus esse poterit. ad ferendos illos ardores/ non quidē leues/ non momētaneos aut ad horam transeuntes/ immo vero supra q̄ dici possit durissimos ac sempiternos? confer ad illa tormēta/ tuos quos hic aliquando pati cogeris dolores. et vel aliquādo tui miserere et tue pelli prospice.

Ne q̄so de illoz̄ sis numero anima mea de quib; cōmune loquit prouerbiuz gallicanū. foil ne troit dece qui prent Quod latine dici potest. Stulto semp cōtingit preter id qđ credit. Tales vtiq; fuerunt illi quib; loth/ ad recessum de zodomis suadebat/ ne perirent cū ceteris. cui nō credentes sed tanq; deliramenta verba ei⁹ reputantes. die sequenti cū tota pentapoli absorpti sunt. Sic ⁊ illis contigit quibus F

noe dum arcā faceret iram dñi denūciabat
imo etiaz illis qui sibi comites erant in fa/
bricatōne arce. Quibus sil'es bodierni no
stri videnk ꝓdicatores. ¶ Ne igiḱ sic crede
re differas z tibi contra hoc tam incōgabi
le periculū consulere donec in illud incide
ris tunc enī sera nimis esset prouiso. Audi
quid dicat deus diuiti illi petenti vt mor/
tuū aliquē ſuſcitaret qui suos quinqz frēs
āmoneret ne secū in illum locū tormēto/
venirent. Habent inquit dñs moysen z p/
pheras illis credant si voluerint. Tu itaqz
anima habes scripturas et exempla pluri/
ma tibi nimirū hec sufficient ad ista credē
dum. Tibi igitur caue. z fac vt sis pata cir/
ca horam tui decessus. Stultus enim est
qui sibi nō prouidet in tpe. ¶ Ita repelle
a tuo consortio mortale peccatū pro tuis
viribꝫ vt tunc tibi nō sit necesse ad eius ex/
pulsionē vacare. Libera te cito de manibꝫ
hominū. si in eas inciderīs per debita. aut
rapinas. aut furta. aut odia. aut alia quali/
bet hmōi. atqz tunc te diuine misericordie
cōmitte. Dum tempus est ne differas do/
nec ipe veniat ad te. nō quidē vt pater. nō
vt benefactor. sed vt iudex seuerissimus et
deus vltionis. quoniā tunc nulla erit redē
ptio. ¶ Si te exspiris in eo statu esse i quo
non auderes a corpe decedere/cur non ita/
tim absqz mora te ad illū reuocas. frequen
ter euenit vt qui nō vult dū potest/nō pos/
sit dum vellet. Dat tibi deus spaciū peni/
tentie. quo si abuteris. ac deterius hinc fa/
cias. que tibi spes aderit vt tibi alio tpe de
us hoc spaciū indulgeat? Caue ne si nunc
dei fueris immemor/z ipe tui obliuiscatur
dū opus habebis. ¶ Non igiḱ tibi aia re/
fugiū aliud est. nisi vt indilate pacez habe
as ad deū. fructus agens dignos peniten/
tie. ac de reipa iustā expetens vltionē. Si
enim nosipos iudicauerim⁹. deus nos nō
iudicabit. Nō si in tuis maleficijs nō eru/
bescas que totiens contra talē patrē ac tan
tum benefactorez admisisti/formidare de/
bes te incursurā atqz expturā in te suaz po/
tentiā ac dñationē. humiliabis te igiḱ sem
per in conspectu maiestatis eius vultum/
qz demittens in terram. facie lachrymabi/
li suaz misericordiā implorabis. Animad
uerte qualiter sancti dum in terra vixerūt/
iudicia dei tam sacra qz mirabilia expaue/
scebant. cum tamen in summa puritate vi
te cōsisterent. Tu igiḱ que ab annis discre/
tionis nec ꝑ diem a peccatis etiam plerūqz
grauissimis vipisti immunis. iudica ꝑ hec
quid tibi sit faciendū.

Hic luctatur humilis anima/cum ſuꝑbia.

Dellem ex te scire/superbia temera/
ria. quo titulo quo ve iure preten/
das in me regnare. omnia insuper
opera mea tibi conaris ascribere z deputa
re. Deberet reuera potius humilitas dña/
ri. cum nihil ex me habeā preter malum. Et
si que bona ex liberalitate domini mei su/
scepi mox bona illa perdidi z abieci. sicut
illam primā ac puram innocentiam seu iu
sticiam in baptismo collatam z post recī/
diuum per sacramentū penitentie restitu/
tam/moztaliter peccans deseruī z reppuli.
Et plerūqz etiam per venialia/fedis z ob/
scuris denigrauī maculis. ita vt merito nō
minus erubescerē ante oculos dñi mei pū
tare. qz maculosos leprosi alicui⁹ pannos/
sanie ac putredine vulnerū suoz plenos/
quis in cōspectu viri alicui⁹ insignis dete/
gere formidat. ¶ Quid rndes superbia z
nūquid talibꝫ pānīculis gloriaberis qz tū/
cūqz etiaz prius mūdi ac decori extiterint?
Certe vt arbitror minime. Si mansionez
apud me facere queris z in ea demorari te
delectat propter meā pulcritudinem. ꝓpter
meas diuitias. aut ꝓpter fortitudinem. fa/
mā. sapientiā z sic de alijs. cautius prospi/
ce ne fallaris. quoniā hec bona mihi nō ni
si sub mutuo puenerūt. z ad bene opandū
ad gloriā dñi mei sunt cōcessa. Et tū vides
qualiter bis frequēter prius abutor ad cō/
trariū. dño meo de suis bonis mouens bel
lum. Unde penit⁹ erubescere debeo atqz ex
pauescere z cōfundi. Dimme ergo in me
boc titulo māsionē suscipies z pfertim qm̄
si diligenter me pspexeris/inuenies me to/
taliter deformatā per culpaz infirmā. infa/
mē. atqz ignorantē. Nōne insup in illo bu
ius mūdi mari ꝓcelloso sum ꝓstituta. in te
nebrosa obscuritate. in fragili nauicḷa cor
poris hui⁹ moztalis. inter latrones z pdo/
nes. aliaqz discrimina. qz plurima. vbi qua
libet hora dānationis imminet periculū?
Non est profecto tibi superbia hic loc⁹ aut
status tue mansionis. ¶ Dices forsitan qz
ego regno et dominor sup multos. Et qd
inde supbia? Si in carcere aliquo tenerē/
tur plures ad mortē ꝓdemnati/ nisi gratia

B

eis impēderē/ z ego etiam ꝺemnata cuꝫ illis/ꝑficerer eis ad assistendū obsequēduꝫ et confortandū. que gloria mihi foret hinc sumēda. ꝑcipue si nō in boc/meo legitime fungerer officio. imo plus debito illos grauarē z opprimerē. eoꝝ bona tollendo. aut fame pire faciendo. aut qūolibet aliter eos vexando. fatigando aut psequendo. Scis quia qui plus accepit/amplius reddere rō nem formidabit. Non igit hoc titulo poteris in me locū accipe. ¶ Verū ꝺd rursus i occulto murmuras supbia: Vis apud me forsan hospitari/ quia te abiicio z humilitati adquirēde studeo. Nibilq; bonorum que in me sunt mihi deputo. sed deo soli. vt debeo tribuēs. hinc ei gratias ago. Miranda quippe res. modusq; plurimū alienus. hinc apud me/te velle residere quia te morti trado. Et q; magis stupendū est. tuum hostē. s. humilitatē/ mediuꝫ queris ad ingressum regni mei. Quelibet bona opa mea. elemosinas orationes ieiunia patientiam pietatē ac cetera silia/tibi sumis auxilio ad statuendū in me regnū tuū. hoc titulo ꝺ vtiq; tibi ex aduerso/ merito repugnaret/ intra me z sup me dominiū vendicare ꝓtendis. ¶ Nō sic erit ꝓfecto supbia. Esset enī bestia nimiū monstruosa nimiūq; prodigiosa. Quis enī aliqñ tale portentū exptus. vt res aliqua/sua morte nasceret. suiq; cōtrarij filia existeret. velut frigus ex calore procederet z aqua ex igne gigneret? ¶ Cōsidera diligenter supbia ꝺd facere ꝓtendas Si enī non aliter q̄ p mediū humilitatis quā in me ꝓpendis/in me regnū tuū q̄ris. scito qm̄ mox vt ingressum feceris/humilitas festinabit ad recessum. atq; ita mox dū abierit/tui dominij priuaberis titulo quē in mea humilitate statuisti. Et sic etiaꝫ de qualibet alia virtute possum concludere. vel etiam de tua morte. Non enī simul poteris adesse mortua z viuens. Omnes etiam alie virtutes tuū refugiunt consortiuꝫ. Quare (vt arbitror) euidenter ꝓpendis/q̄ turpiter te fallis z inuoluis. quoniā tu sola etiam ceteris omnib⁹ exclusis malicijs. sufficis me penitus odiosam deo reddere me cōdemnare. meq; extra meā habitationem irreuocabiliter eijcere ac ꝓpellere. ¶ Verū quid adhuc semp in deteri⁹ eniteris? Num aliqñ deuicta succūbes? Inuincibilē profecto te hostē expior. Quotiens enī te per vnam portā depello/per aliam regrederis imo etiā si clausa quelibet ostia inueneris per fenestras aut puas quaslibet rimulas insidiose subintras. z quo te ignotā facias tuiq; fallacem vultū absconꝺas/ omnifariam tuū nosti simulare ac variare habitū. Non est virtus/cui⁹ nō simulatorie geras habitū sanctum. omnesq; gestus simules adeo vt absq; lumine gr̄e/monstrante spū sancto/discerni nō possis. Nūc q̄dē te sub veste humilitatis occultas. nunc formā geris iusticie. nunc pietatē fingis. nūc vt piū elemosynariuꝫ te exhibes. nunc te laudib⁹ exteris tegis. Aliqñ bonus videris ꝓdicator. aliquādo bonus pastor. aliqñ te ꝓficium simulas cōsiliariū. aliqñ rectorē profectuū. z ita de alijs similib⁹ cautelis innumeris. Et cum ꝓ hunc modū non ꝑuales. intē virtutes latitas. vbi tā subtiliter ingrederis vt nullate⁹ innotescas/ donec feriens interimis. aut ꝓdictas expellis virtutes. pauperēq; animā solitariā ac desolatā derelinquis. O q̄s frequēter/dū ꝑcipue deuotioni ac spūali iocunditati simul ac sancte consolationi interesse putaui mox insperate tuā inueni pñtiā intra me cōstitutā. O pfida supbia. nec tuū accessum nec pñtiā exꝑta suꝫ/donec omnia tuo vento fuerūt exufflata. deinde magnis suspirijs ac graui cōtritione cordis reuertebar ad me lumē gr̄e ac sol iusticie/sub vmbra sobrie deuotōis. et tunc primū signa tui ingressus ꝓpendebā. Tūc (licet tarde nimis) intelligebā sub qua forma te intruseras. Nec enī ita latere potes/vt nō aliqō sp tue malicie vestigiuꝫ relinquas. ¶ Tecū q̄ppe accedit/altitudo quedā cordis ad ardua imoderate tendens puta ad aliquā habendā visionē insolidā. vel ad miraculū opandū. Vel insurgit temeraria quedā de se psumptio. Aut immoderata de suo ope aut statu complacentia. Sublimisq; ac tota inflammata leticia. Vel nimiū leuis z effrons ad sui iactantiā aut excusationē. sub vmbra profectus aut ꝓfectū seruādi bonoris. Vel etiā aliquando ex altera pte/duriciē quādam cordis tecuꝫ adducis. maturitatē quādam atq; grauitatem insimulās. Estq; hmōi duricies ꝓtensa z dedignans. ptinaciter suis dictis z voluntatibus inherens ad irascendum z sub vmbra correctionis/omnia tremere z lacerari facit. ¶ At his contraria penitus adueniunt. vbi tu superbia fueris missa foris. Vbi siquidem adest humilis demissa

ac temperata leticia. nulla leuitas. nulla iactantia. nulla sui excusatio. Ibi adest maturitas ⁊ grauitas. sine ira. sine amaritudine. sine vindicta. imo cuꝫ omni dulcedine et mãsuetudine cordis. Hec est anima patiens ⁊ benigna. tũc vituperia ⁊ laudes humanas ꝓtemnit. ꝓ solius dei dñi sui beneplacito circa se ⁊ alios operari studet. De reliquo nulla sibi cura est. immo quod amplius est se vilem videri volet nõ honorabilem quãtuꝫ est propter se. quoniã seipaꝫ cognoscens ⁊ iudicãs ad intra opprobrio dignam. non vtiqꝫ se pluris estimandã volet exterius in alienis laudibꝰ/ ꝙꝫ se interiꝰ dignam arbitratur. Qui nimo/ exemplo ieſu xp̃i et si omni honore digna extiterit tamen ꝙcq; se interiori noticia vere diiudicet. ꝓ prio tamen instinctu ⁊ affectu humilis et abiecta videri desiderabit.

Meditatio altitudinis iudiciorum dei super filios hominuꝫ ꝓuocans ad humiliationem sui ⁊ alios non iudicandi.

O Altitudo incõpabilis ac abyssus profundissima iudiciorum dei. in omnibꝰ precipue autẽ erga homines. Quis illa scire poterit aut inuestigare? Cum enĩ misereri voluerit/ nihil est eo clementius. Cum vero iusticiam tribuere nihil eo terribilius. ¶ Si enĩ millesies in die homo illũ ꝓuocauerit ⁊ millesies ad ipm reuersus/ supplex veniã ⁊ gratiã petierit/ mox impetrat qõ petit. Ecce velut quãdam stultã misericordiã ac ludũ puerilem. Rursus si in solo mortali decesserit homo irreuocabiliter mittit in ignẽ eternũ. cũ tamen sit dei filius ⁊ plasma eius ꝓ creationem. Ecce velut furorẽ quẽdaꝫ ac horrorẽ intolerabilẽ. ¶ De ꝙplurimis nẽpe legimus qui pene vsqꝫ ad mortẽ a peccatis immunes seruati sunt/ et postmodũ ad mala opa declinãtes morte ꝑuenti sunt ⁊ dãnati At contra fuerunt alĩ/ qui semp malã vitã sectati tandẽ nihilominꝰ quasi in momẽto cõuersi sunt ad dñm ⁊ citiꝰ martyres facti. gloriã eternã sunt adepti. Cõsiderem⁹ qꝫ ĩ passione dñi nr̃i/ cũ eius ꝑdilectꝰ discipulꝰ eũ negauit. latro cõfessus est. Quis ꝙso id antea ꝓcogitasset? ¶ Dirũ ꝙppe valde est si ꝑsona ꝙtũcũqꝫ bone vite ꝓscia/ sub manu potenti dei se nõ humiliet. si alium quẽpiam ꝙntũlibet peccatorẽ iudicare ꝓsumat. qm̃ scire non potest q̃ sint circa se aut alios dei iudicia. ignorat quid in sua cãlteat. Sumꝰ quippe oẽs in carcere ꝑdẽnationis ⁊ mortis vñ nemo eripi põt nisi ex singulari ⁊ mera dei gr̃a. quã vt ⁊ vbi vult distribuit. Neminẽ ergo licet ꝓtẽnere/ si ad pñs hmõi gr̃az nõ habeat. qm̃ in momẽto illam habere poterit. Nec vice versa hinc se aliquis extollat in sublime si a deo gr̃am hanc acceperit. quoniã non est hec hereditas sua. imo sic agendo/ mox eam pdit. velut vsurpator ac raptor glorie domini dei sui. O quãdo veniet tempus illud ⁊ locus vbi cum securitate hanc gratiã possidebimus. et hecipa in gloriam cõuertet. Vere beati sunt qui ibi sunt.

Meditatio anime super duobus statibus a quibꝰ se inuenit. iam in deuotione. iã absqꝫ deuotione. In/ super signa noticie ipsius.

O Lorate oculi mei plorate ⁊ plangite duriss̃imã illam separationẽ ac disiunctionẽ amariss̃imã dei mei ⁊ patris. qui in ira ⁊ furore elongauit se a me abducens secũ bonã illã meã nutricẽ gratiam. meqꝫ prorsus derelinquens desolatã dolore ac tremore plenã/ tedio ⁊ angustia vndiqꝫ circũdatã. sedeoqꝫ tenebris involuta. ⁊ lumen celi nõ video. Vle tibi superbia que mihi hoc damnũ intulisti. quoniã si illa simplex humilitas apud me remansisset deus qui i cordibꝰ humiliũ requiescit ipsiqꝫ dat gratiam/ minime ita suam a me subtraxisset gratiam. Nunc omnes mei amici angeli sancti elongauerũt se a me. ⁊ ponũt me abominationẽ sibi. Nunc omnes inimici mei vehementi cũ conatu appropinquant ⁊ exclamant aduersuꝫ me. Euge euge ꝑsequamur hanc miserã quoniã deꝰ eã dereliquit. non est qui possit eam de manibus nostris eruere. Illã itaqꝫ ad dãnationem quã meruit impellamus.

O Domine o celestis pater. audi vocem aduersariorũ meorum. ne recedas ne elongeris a me. intende in adiutoriũ meum et ad adiuuandũ me festina. Exurge ⁊ dissipa inimicos tuos tanqꝫ fumum. alias eĩ illa imminet hora in qua pauper ego tua creatura. tua orphana. tua indigna ancilla. tua infidelis sponsa irremediabiliter pibo. quoniã preter te nõ est alius q̃ me hinc valet eripe.

Reuertere dñe reuertere. qm̄ a tuo re/cessu/sentio cor durū. z admodū pra/ua plenuz acedia fastidio ac mala tristicia. Arida sum nullius-q; deuotionis. in nullo iam (vt consueui) bono condelector. nec le ctio nec cantus nec oratio nec ꝓtemplatio placent. ꝑdicationes ac sancte quelibz am monitiones/mihi sunt fastidio. Euanuit a me gustus oīs ac sapor cibi cuiuslibet spūalis. grauis suz atq; onerosa nimis mi hūpi. Languide oīa operor. solitudo at q; silentiū/mihi sunt horrori. Et qđ deteri us est/nec istā meā valeo deflere miseriam. nec ab ea me ꝑ ꝓdignā pñiaz ac displicēti am eripere. ąnimo in dies volo meas pro/sequi vanas ac mundanas consolationes. Leuitas mihi oīs grata est. Quero mā/ducare bibere ac fabulari ad deducendum tempus. illos-q; felices iudico/qui ita in ħ mundo viuūt in subiecta imo stulta liber/tate. O qualis mutatio. heu in quē sta/tum prolapsa sum. De celo profecto cecidi ad inferos. de vita spūali ad carnalē. de ve/ritate in vanitatē. de securitate z tranquil/litate ꝓscientie in cōturbationē. de timore in stupore cōfusionē atq; infelicitatē hor/ribilē. Et certe ita mihi optimo iure cō/tigit idq; plane demerui. quia cū ex me ni/hil essem/ meipam nihilominus glorifica ui z de me z in me confisa sum/extollēs me aduersus deum meuz. illi suam surripiens gloriam. Insuper z de suis donis laudari volui atq; honorari/ iactanter mihi illa a/scribens tanq; ꝓpria z quod deterius est ceteros cōtempsi minorani z temerarie iu/dicaui. Scio igitur quid faciā. illā mi/hi recuperabo humilitatē que mevtiq; pa tri meo recōciliabit. eūq; placatū ad me re/ducet. O gloriosa z beata pax. iam omnia bene successerūt. est hec mutatio dextre ex/celsi. Cōmouet quippe cor meuz z exultat ad pñtiam dei mei ac gratie. Euellūtur at/q; explantant ille inutiles viciorū plante. Inserunt virtutū rami z plurimū conua/lescunt. nunc in claro lumine/ meos defe/ctus/mea peccata/meā fragilitatē experior nunc denuo bonoz spūaliū gustū ac sapo/rem discerno. Sicut itaq; illucescente die in solis ortu mox abscedunt tenebre. aui/cule suos repetunt cantus. renouātur oīa et ad colorē vigorē ac decorē suū reuertun tur. ita plane est mibi dum sol iusticie oriꝫ in corde meo.

Reditatio anime

sentientis se ad deuotionē ꝓmoueri z subi tā dei visitationē denuo ꝓcipientis.

Quis est hic qui pulsat ad ostiū me um/quid vult/ quid postulat/ Est ꝓfecto deus meus. dñs me⁹ z pr̄ meus. O dñe/optie veneris. Tibi suppli/co vt si mea vrgēte infirmitate ac debilita/te peccati pigritor nimis aut tardo tibi api re tuo iure tua auctoritate ostiū effringas. Regis vt tibi licet vtere clauib⁹.

Abite extra meū hospicium abite. vnt versa meo magno patri ingrata. qui apud me vult hospitari. Fugite hinc. fugi te absq; mora. Fuge tu dedignans superbia inflata iactantia. ficta z palpans hypocri/sis. ira furiosa. despectuosa vindicatio. ve/nenosum odium. infelix ac liuida inuidia. anxia tristicia. acedia stulta. auaricia cupi/da questuaria. fetida luxuria. gula immun da. cū tota vicios itatis quersa familia igno bilis ac stulte ociosītatis.

Ejciatur hinc omnis spurcicia flagel lo pñie. spargat vndiq; cuz suis flori bus grata z viridis herba virtutū. Ponā/tur mensa sobrietatis. sternatur castitatis lectus. Ingredere pater dulcissime. ingre/dere hospitiū pusille tue atq; humilis an/cille pauꝑis adolescētule tue. suscipe gratā/ ter que apud illaz inueneris. simul in cena nostra discūbam⁹. Fle queso respexeris ad meā pauꝑtatē. scio quidē qz nullius horū eges que apud me sunt. Apud te sunt oīa. sufficit tibi bonus affectus. Clerū dulcissi me pater/ boc est qđ a te ꝑcipue ꝓsequi desi dero. vt mea tibi placeat volūtas. quodq; ex tua clemētia de tuis supabūdantib⁹ di/uitijs ad meā sublenandā ac sustentandaz pauꝑtatē vel paz aliquid imperiri digne ris. vt hinc sustentata/ fame sitiue male nō pereā in carcere hui⁹ corpis in quo ad pre/sens inclusa sum.

Reuertere dñe. reuertere ad hospitiuz tue humilis ancille. Breuem nimiuz ibi tradisti moram. Heu q; dura hui⁹ hospi/tis recessio. Formidabā vtiq; aliquid i me esse. qđ oculos tue maiestatis offenderet. Heu me misera. que non aliā adhibeo di/ligentiam/ad talem cōseruandā hospitem a quo mihi prouenire pñt oīa bona/volu/ptates atq; diuitie. Quid itaq; ad pñs fa/ciam? Quo medio illū a me sic elongatuz

ad me reuocabo? Dabo omnib⁹ que⁹/tra me sunt vt illū vtiq⁹ incessanter req̄rā/donec inuētus reuertatur. Exurgite fides spes ⁊ caritas. expgiscimini ⁊ vos ad cur/sum lūbos accingite. diligenter querētes patrē meū donec illum inueneritis atq⁹ ad hospitiū meū reduxeritis.

Oratio nūcius ani/me mittitur.

Discurre tu oratio/p magnā celestē ciuitatē/p vicos ⁊ plateas ac p domos singulas/ita vt nullū sanctorum p̄tereas quē tu nō cū fletu ⁊ gemitu requiras/ad eo⁹ pedes p̄cūbēs/nec hinc discedas donec insimul oēs/vel eo⁹ aliq⁹/glorioſi patris mei tibi demonstrauerint mansionē. teq⁹ ad deū deduxerint ac ei⁹ p̄ñ tauerint cōspectib⁹. Illos exora vt illū mihi placatū faciant mibiq⁹ de multis meis exorbitantiis impetrent veniā. atq⁹ ita sue gratie restituar. q⁹ rursus decliare dignetur ad hoc suū humile hospitiū. qđ tam cito deseruit. mea fateor indignitate exigēte. Verū sua magna benignitas atq⁹ clementia p̄te ex vna. suorūq⁹ sanctor⁹ depcatio p̄te ex altera. ⁊ rursus mee puritatis paupertatis impotētie atq⁹ instabilitatis p̄sideratō ad reditū poterunt eū inclinare.

Quid dicis oratio? que noua refers ⁊ Multū nimis demissa est ac verecūda facies tua. O scio quis tibi hoc fecerit. rigorosa videlicet illa iusticia/que se cōtra te ⁊ me/ingerit vehementer allegans me nō esse audiendā. imo q⁹ ex nunc indigna sim filia dei nominari. cum iam/mea ignauia/meam ingenuitatē. meā diuinā nascentiā. meāq⁹ celsitudinē penitus amiserim ⁊ hoc in meo certe hospitio deformē illū ac horrendū hospitem. s. peccatum admittendo. Quod vtiq⁹ omnē que ip̄m suscipit corrūpit animā. fedāq⁹ atq⁹ detestabilē reddit. ac inimici salutis cōstituit filiā. O iusticia quis te aduersum me ⁊ aduersus meaz orationē procuratricē cōstituit? Non ego certe te ad hoc aduocaui. Scio enī q⁹ coram te subsistere nō possem. Illi potiꝰ mie clementi curie me submisi. illāq⁹ meā constitui aduocatā. imo suo penitus iudicio stare volo. q̄uis ⁊ te etiam iusticiā mihi decet esse p̄piciā ⁊ amicā. Cur ita? quoniā tecū sum vnius sentētie. Tu quidē odio habes peccatū ⁊ ego nūc illud odi. Tu illō p̄sequeris. hoc idē facio de illo penitentiam agens puniēs ⁊ vehemēter dolēs q⁹ illud vnq⁹ admiserim. aut ei tribuerim fidē Ita quippe agēs/tuū o iusticia exerceo officiū de meip̄a iudiciū sumēs. Tu itaq⁹ etiam p̄o me intercedēs. Sed forsitan mihi dices. q⁹ longe citra cōdignū in hac pte de me sumo iudiciū. non condigne vt merui mea vindicans peccata. Proh dolor iusticia/fateor ita eē vt asseris. sed hoc venit cōdonandū. qm̄ non subest hoc viribꝰ meis. Necessitas aūt legem nō habet. infirmitas quidē mea paupras atq⁹ imbecillitas/nō me sinunt ad cōdignū vel etiā ad votū expugnare ac p̄sequi peccata cū sua familia. Sed ab inope/vel parua solutio tibi possibilis acceptanda est. ⁊ ab operario debili/labor remissus nō spernēdus. Sis itaq⁹ iusticia de mea possibilitate p̄tenta. qđ reliquū est tua potēti virtute supplebis.

Considera igitur. si tui sit officij tuiq⁹ consuetudinis vltra vires exposcere. Cū aūt mihi maior aderit incolumitas ac potentia diuine gratie virtutūq⁹ fortiꝰ robur. tunc ⁊ potentius cū peccato congrediar eiq⁹ viribꝰ aduersabor. Dico insuperq⁹ benedictus filius dei p̄o me debitū sufficienter imo supabundāter soluit. quātūlibet etiam antea offenderim. saluo q⁹ ei me legitime subiiciā. ⁊ sue sim ascripta familie. Nullo aūt iure/duplex de offensa exigitur emenda. nam ⁊ deus nō punit bis in id ip̄m. Quicquid igitur mīa filij dei circa me facere dispposuerit/mīme tu poteris cōtradicere. Cererū iusticia te interrogo. si non ad instantiā sanctor⁹ qui apud te hoc meruerūt tenearis aliquid annuere? profecto sic. Quē enī honorē illis impēderes. si eos te p̄o peccatorib⁹ depcantes velut alios quoslibet quib⁹ nunq⁹ fuisti honorifica cuos repelleres? Vade igitur oro mea ⁊ reuertere cōfidenter ad celestē ciuitatē. illicq⁹ sanctos illos solicites vt tibi ⁊ mihi/iusticiā pacataz reddāt. vt ⁊ illa simul cū mia mihi pacē impetrēt ad dñm deū meū ⁊ patrem meū atq⁹ ita ad dominū meā vnde exiit denuo reuertatur. O vtinā horaz illam p̄scire possem. qua dignabit dñs meus ad me declinare. Cur non aliquē nūciorū suorum p̄mittit. vt legitime parata/possem illum decenter id est deuote ac sancte suscipere? Aliquoties enim adeo latenter aduenit pulsans ad ostium. vt alibi me

distractā inuenies/ mox anteq̄ valeā ei occurrere ꝛ decenter recipe/discedat. ¶ Sed quid loquor. tā incōsulte/ quid tā temerarie tam q̄ pſumptuose peto. vt talis ac tantus dñs suos mihi p̄mittat nūcios? Absit. Mihi poti⁹ incūbit semp ei⁹ aduētū explorare. nihilq̄ aliū meditari. nihil aliud opari. q̄ aduentū ei⁹ p̄stolari. motq̄ ad ostium pulsanti apire. ip̄mq̄ reuerenter suscipere. Non igit cū curis hui⁹ seculi/ mea ampli⁹ tenebunt colloquia. sed sedebo solitaria in pace ꝛ silentio. diligenterq̄ obseruabo. ne aliud meū subintret hospiciū qō tanti hospitis oc̄los possit offendere. q̄nimo ꝛ ego ipa vadā in occursum sui iocūdi aduētus.

Meditatio anime

apud diuinā trinitatē ad spēale robur obtinendū in virtutib⁹ ꝛ in sancta vita.

Attende aīa mea que tam infirma es atq̄ instabilis. attende verba p̄phete Verbo inquit dñi celi firmati sunt. ꝛ spiritu oris eius omnis virt⁹ eo⁹. Facilius longe est tibi a deo p̄ferri fortitudinem ꝛ pseuerantiā in bonis opib⁹/ q̄ celis firmitatez p̄stari. Si igitur p̄stitit tibi deus in hac gloriosa solēnitate beatissime trinitatis/ vt p potentiā patris in sapiētia filij ꝛ p̄ter bonitatem ꝛ dulcedinē spūssancti/ robur habeas/ p̄stantiā ac pseuerantiā in bonis opib⁹. teipam oēsq̄ vires tuas fige in dño deo/ trinitate sancta. illiq̄ sic inhereas. vt in sola eius potentia tua sit fiducia. nec extra ip̄m sapientiā queras finalit aut voluptatē. Ita quippe tuā p̄seruabis pulcritudinē qua facta es ad imaginē ꝛ similitudinem illius sanctissime trinitatis ſm memoriā intelligentiā ꝛ volūtatē. Sz heu frequenter illā defedo ꝛ obscuro/ eam luto peccato⁹ inuoluēs ac demergens. demorāsq̄ in terrenis occupationib⁹ ac voluptatib⁹ immūdis. Nihilominus ad ip̄m reuertere/ ꝛ ip̄e te mūdabit teq̄ liberabit et tue pulcritudini te restituet. quaz insup in te firmabit ꝛ stabiliet si tātūmodo illi tūgi volueris ac velut tue summe voluptati inhererē. ipſuz potenter amando absq̄ fine. sapienter absq̄ erroꝛe. suauiter absq̄ amaritudine. Eritq̄ tua spes in sua inuicta potentia. tua fides in sua limpida sapientia. tua caritas in sua voluntate dulcissima. Hoc p̄fecto potius facies q̄ in creatura in qua nō nisi vmbra est ꝛ vanitas potentie. quapropter nimirū in vmbrā atq̄ vanitatē defluis. cū creature finaliter inheres

Anima christi ipon

sa se humiliter accusat. atq̄ suo sponso totaliter se cōmendat. petens veniam de offensis. gratiam suam in p̄senti ꝛ gloriam in futuro al's sic.

Lachrymabilis querela ac deuota oratio creature/ de statu peccati ad dominum reuerti cupientis.

O Jesu. virginitatis sponse. iesu/ castitatis fidelis amice. iesu mea spes finalis. mea salus. meum singulare refugiū. nunc ad te reuerti desiderat anima mea pauper inops ꝛ misera. que totiēs per temerariā rebellionē atq̄ inertiaz desidiosam id facere p̄tempsit ꝛ recusauit. que anulū gr̄e quo illā spūaliter despōsaueras negligēter amisit. suscepitq̄ anulū peccati se tradēs spōsam tuaz ꝛ subiectā tuo antiq̄ hosti. Heu q̄ piculosuz p̄nubium. heu q̄ stulta ꝛ misera p̄mutatō ei⁹ qui pulcerrim⁹ potentissim⁹ ꝛ opulentissim⁹ est/ ad illū deformissimū miserrimū egentissimū. ¶ Dic mihi o aīa q̄s tibi hoc fecerit. Rūde mihi/ cui⁹ consilio freta es. q̄ sic tuū sup̄mū dñm tuū gloriosum p̄ceptorē/ paruz honorasti. Sic tuū creatorē/ tuū saluatorē/ a quo tibi est omne bonū/ oblita es? Sic tuo vero sponso/ tuo fideli amico/ videnti ꝛ p̄siderāti/ fidē violasti. ¶ Jo quidē p̄mū tibi cor suū impēderat suāq̄ ad te tātā oīderat dilectionē/ vt etiā p te morte acerbissimā pati dignatus sit ꝛ tu illi cor tuū ꝛ amorē penitus surripuisti. imo qō graui⁹ est/ velut p̄fida ꝛ infidelissima sponsa/ fuge p̄prie habitationis portas p̄clusisti. quas nihilominus illis suis miseris ac nefarijs hostibus finis esse patentes qui te p̄dere querunt et eterne morti tradere. ¶ Quid queso arbitraris o anima. Putas nea pena īmunis euadere? Manebit ne tanta iniuria/ tā q̄ grandis offensa/ tandē penit⁹ inulta? O p̄ fide totius humane creature hostis. iā anima mea/ tua seductione p̄dita est infelix ac p̄strata. quoniā sicut caro fen/ viridi ramo ac modica herba ducit ad mortē agnellam petulantē ꝛ saltantem/ future sue occisionis nesciam. ita meam fatuellā animaz deduxisti/ momentaneam aliquam huius mundi vanitatem sibi demonstrans. quā sic tractam/ tuis vinxisti vinculis eam q̄

excecasti. z postmodū plurimis criminum
mortaliū lanceis ad mortē vulnerasti. de/
mūq; super eam imposuisti grauē illū ma/
le cōsuetudinis lapidē. Insup z frigidam
illam duram atq; horribilē obdurationis
cordis tūbam qua resurgere prohibet. q̄n/
imo continue magis pressa iacet terrenis
affectionib⁹ obuoluta z in fimo ac stercore
crimino se delectationis inclusa putrescit:
ita vt vsq; ad finez maneat fetida z abomi
nabilis deo z sanctis eius. Heu me miserā
creaturaz. heu me si hac in dispositione re/
linquor vsq; ad finem. Quid nempe factu
ra sum in tali statu moriens. quo profectu
ra? ¶ Contremisco ista cōmemorans. ex/
horresco vehementer tm̄modo hec recogi/
tans. Perpetuis certe sic moriens ardori/
bus stridoribz z fletib⁹ māciparer z prera/
bie tormentoz. deum blasphemarē nullaz
ab ipso consolationē ꝓcipiens. Tunc cui/
denter ꝓpenderē sed sero nimis/quali pre/
ceptori paruissem. z cum quāto detrimēto
deserto deo/diaboli mūdi z carnis oblecta
menta suscipiunt. ¶ Preserua me dñe de/
us ab his horrēdis tormētis/ab hac mor/
te tam crudeli me prege. ¶ Aduoco te ani/
ma olim a deo formata. anima suo pcioso
sanguine redēpta. anima plurimis donis
sup ceteras creaturas nobilissime decora/
ta. a tot z tantis periculis totiens ꝑter tua
merita preseruata. Te aduoco inq̄m. audi
me. Tuos nunc paululū aperias oculos.
et intuere vbi iaces. Considera vbi tu es.
q̄ ꝓpinqua sis inferis. q̄ a celis elongata.
Cogita quē deseris. quez despicis. cui sur/
dam aurem prebes. ¶ Et tu dulcissime ie
su animarū medice clemētissime/fons om
nis dulcedinis. si humana miseria te vale
at ad misericordiā inclinare. respice oculis
pietatis ac cōpassionis ad hanc animā mi
serabilē. Nunc expurgit. nunc expgiscitur z
cum suam nuditatē z statum miserabilem
aduerit/magnam hinc concipit displicen
tiam confusionē z abominationē z de sua
tam diutina stulticia/ admodū admiratur
et dolet. tanq̄ misera peccatrix que ampli/
us indigna est tua vocari sponsa/tua ami/
ca/demisso vultu flebili / facie ad te suspi/
rat erubescens nec loqui presumēs ¶ Dul
cissime iesu hanc clementer prospice. bra/
chia z manus ad te extendit. vt te trahente
de profundo lacu peccati et de stercore in
quo tam diu prostrata iacuit/erecta prosi/
liat. Tu qui solus es saluator. propterea z
ei manū porrigens/eam subleua eāq; pire
ne ꝑmittas. Tot vides peccatores q̄ te mi
nime deprecant. imo te psequūtur. ¶ Con
uertere igitur z iustifica tuā hanc pauperē
animā tuam ancillā humilē/tuam pusillā
pedissequā. quā aliquādo prius dilexisti si
cut z ipsa te dilexit. que nunc in magnis su
spirijs z in amaritudine cordis te deprecā
tur. Posses ne hanc non exaudire. posses
ne eam non suscipere? Profecto minime.
imo magnā hinc spem cōcipio. q̄ tuam in
me expioz gratiaz in qua nūc adest mihi b
voluntas ad te reuertendi. q̄ tibi sūmo me
dico/dolorosa illa vulnera anime mee te i/
spirante detego ac demonstro. ¶ Olim si/
quidem p os tui ꝓphe ꝑmisisti q̄ in quacū
q̄ hora ingemuerit peccator z penitentiaz
egerit/ab omnib⁹ peccatis suis que opat⁹
est. omnū iniquitatū eius nō recordaberꝭ
Et reuera paucos habuisses iustos. nisi
peccatores misericorditer recepisses. ¶ Jō
q̄ saluator iesu ꝓpe. aduocate et mediator
noster/simul imperator z frater qui sol⁹ no
sti meam miseriā ac fragilitatē. si vera sunt
que video audio z credo de tua dulcedine
pietate z misc̄ia/z vtiq; vera sunt. ideo te
finaliter deprecor. vt meas omnes deleas
iniquitates/ sincerā z mundā contritionē
tribuens z integrā penitentiā. ¶ Fac vt p
bonā patientiā/ omnes tribulationes ad/
uersitates z labores quos dietim sustineo
ad purgationē deseruiant. z ad pene quaz
mea peccata demeruerunt remissionem vt
sic in hoc mundo meum sit purgatorium.
Facitaq; meam huius mortalis mundi p
egrinationem tibi acceptam. Tribue mi/
hi baculum firme fidei. stolam caritatis. et
scalam sancte spei. Confunde per tuaz po
tentiam quicquid mihi impedimento esse
potest. ita vt in via/nulla me retineat dele/
catio. nulla me confundat aduersitas.
¶ Genera in me cor humile pium clemēs
erga proximum. sine ira. sine inuidia. si/
ne indignatione. sine superbia. sine omni/
um detractione. Tuo amore inflāma cor
meum. Vulnera illud sagittis potentissi/
mis. tue pulcritudinis. tui dulcissimi con/
spectus. tui gratissimi gestus. tui pulcerri/
mi apparatus. tue speciei dulcissime. Fac
vt te semper mediteur / leanter de te ser/
monem audiat. ad te suspiret. ad te inge/
miscat. tibi cōplaceat. totam intelligentiā

totam mentē. totā curam. ad hoc impendat. vt digne tibi seruiat. qm̄ non est alius amator qui sic vt tu vices repēdat. ¶ Insuda mihi dñe cor liberū. cor sublime ⁊ inclitū quo detester fugiāt ⁊ spernā/vile lutum mūdane cuiuslibet voluptatis. quo quālibet contēnam creaturā. que honori meo. ac promotioni salutari nō venit adiumēto/quo te in te diligā. alios āt oēs in te ⁊ ꝓpter te. ¶ Demū tu q̄ es mea spes finalis mea sola salus. meūq; refugiū singulare/sublena me. doce me. sustīe me. dirige me. ita vt in illa hora tremēda mortis. me⁹ sis protector potēsq; defensor. spūs mei. aduersus illos canes infernales. ita vt in pace ⁊ benignitate illū recipias in gl̄a in q̄ te facie ad faciē summo cū gaudio videre valeam. ac perenniter adorare. amare ac laudare. Amen. Explicit.

Epistola eiusdē ad

sorores suas docēs de quo ꝙs p singulos dies cogitare debeat.

¶ Prioribꝫ meis in xpo ihesu carissimis ⁊ dilectissimis salutē atq; in ipsius deuoto seruitio iugiter pmanere. Non facile exprimi posset gaudiū atq; cōsolatio ex bonis nouitatibꝫ frequētius de vobis pceptis prouenies. Utinā idipm nunq; inimicoꝝ tentatōe aut alr quouis modo/gaudiū in tristiciā vertat. contrarium videlz de vestra dilectōe audiēdo Quāq; amātissime sorores oī tēpe ad dei obsequm exercitandū ⁊ informandū. Iras libros q; sufficiēter habueritis. ad hñduz consolatōes spūales ⁊ adhuc bēbitis alios in posterū. Nihilomin⁹ noctis vni⁹ vigiliā arripies/q̄uis pluribꝫ implicat⁹ negocijs/ad pñs scribere curaui breuiter ac simplr pegrinatōnis pcessum. a me post modicū tpis factū. speciales etiā req̄stas a me fieri solitas. fm septē diez hebdomadē numez. fm septē sanctispūs dona. fm etiā septē dñice orōis petitiōes. cōtra peccata septē criminalia. correndētes septem beatitudinibꝫ. ¶ Insup fm septē stat⁹ in celesti padiso consistentiū ¶ Nō vero trās/mitto scriptum p pñti nō est nisi breue ac simplex auisamtū ad cognoscēdū noiatiz ac speciali⁹ de quo quis per dies singlos cogitare debeat. Bone enī cogitatōes insuper uenture spūs sancti spiramine repte pariter studio lectōes sancteq; meditationes. Quiusmōi enī/nō possem neq; scirē omnes in scriptū redigere nec op⁹ est. ¶ Primo igit cum preces vestras humillime ac reuerēter corā diuina maiestate funditis aut sanctorū suorū. inuocet vna cū oratōne vestra/custos vester angelus videlz bonus. necnō sancti aut sancte illi⁹ suffragium implorēt/cuius p tunc solēnitas agit Ea de causa vt. s. vester nūci⁹ puta vestra oratio/saluū habeat cōductū bonāq; societatē. ¶ Die quippe dñico ad benedictā atq; indiuiduā trinitatē solitus sum meā dirigere precē vnicuiq; psonaꝝ appropriata diligētius meditādo. De patris videlz potentia. filij sapiētia. spūs quoq; sancti bonitate considerās magnā dei celsitudinē admirabilēq; dispositōnem sup filios hoim ¶ Die autē lune. s. scōa feria. meam ordino processionē ad sanctos angelicos spūs. beneficia ab eisdem nobis exhibita oīm tempe recognoscēs ¶ Die vero martis. scz tertia feria ad pphetas patriarchas apl̄os ceteros q; discipulos dñi ⁊ euangelistas. ¶ Die mercurij. s. q̄rta feria ad beatos athletas. s. martires xpi. ipsorū in sua pugna fortitudinē atq; constantiā admirando ¶ Die iouis scz feria q̄nta/ad sanctos pfessores heremitas ⁊ religiosos Die veneris scz feria sexta ad passionem amarā dñi nostri ihesu xpi. ad suaq; verba ac facta. isto benedicto die ab eodem peracta. ¶ Die insup sabbati ad beatā Mariam virginē specialius meipm cōuerto ⁊ ad electas xpi spōsas ¶ Postro pria die. s. dominico imoror diutius. donum sancti spūs primū/suppliciter efflagitando. donū scz sancti timoris dei. Et beatitudines humilitatis ⁊ spūalis pauptatis Ad expellendum superbie vitiū cū filiab⁹ seu ramis eius. Et dico pariter dñe deus pater omnipotens. libera me a malo. que clausula est petitio prima in dñica oratōne contēta ⁊ hoc ordine prepostero. ¶ Die autē lune deuotius atq; speciali⁹ precibꝫ insisto/petens secundū sancti spūs donū scilz donū pietatis seu misericordie. taz ad me q̄z ad meū proximū Cū beatitudine alia scz mititate seu māsuetudine Et hoc cōtra inuidie venenū Et vt deus in tentatōem ne inducat. i. ne in tentatōnibus succumberet vinci pmittat. quod est secūda petitio oratōis dominice. ¶ Die vero martis singularius pro dono sancti spūs tertō sup/

plico scz pro dono sciētie, ad cognoscēdū clarius et melius/ propriā fragilitatē z fi nē meū, necnō z statū meū, amicoꝝ quoq; meoꝝ. Et dono isto mediante/ ad beatitu dinē puenio tertiā, que est lucis sancti, ac lacrimaꝝ deuotaꝝ. Et hoc pro peccatum ire. Consequēter etiā deū depcor, vt debi ta mea dimittat, sicut z ego meis ignosco seu dimitto debitoribꝫ meis. scz primis q̄ est tertia dicte dñice orōnis postulatio

Die vero mercurij/ peto donū fortitudis mihi largiri pro oīa tentamēta mūdi car nis z diaboli. Similr oro fortitudinē mi hi dari pro acediā bonoꝝ opeꝝ. Atq; q̄r tam beatitudinē que posita est in bonoꝝ opeꝝ iusticie/ desiderio in vehemēti fame z siti eiusdē peto nihilomin⁹ panē quoti dianū tam corpis q̄ spūs mihi tribui. ad fortitudinē habendā. ¶ Ceteꝝ in die io uis instanti⁹ depcor p dono cōsilij, ad sciē duz in singulis casibꝫ p qō iter eundē mi hi sit. Quē etiā statū tanq̄ cōuenientiorē pro dei obseq̄o. tenere debeā. Et q̄ auari cie malū me nō retineat. peto btitudinez quitā dictā misericordiā. Et q̄ dei fiat vo luntas sicut in celo z in terra. ¶ Die vene ris, donū intellectūs specialius rogo ad co gnoscēdum in tota scripturaꝝ serie mihi obiectis in oībus silr hui⁹ mūdi reb⁹/ oc/ culta seu inclusa mihi misteria. Et vt q̄li bet visu pcepta/ sciam ad ꝓpriū conuertere pfectū spūalem, quēadmodū si celū intui/ tus fuero/ sciam protin⁹ psiderare quia il/ lic sit mea patria, pulcerrima existēs ibi/ dem habitatio. Cū videro canē ceteraq; aīalia bruta/ quāta solicitudine suis obse quūtur dñis, meditabor q̄ iusto dei iudi/ cio condēnant hoīes inobediētes z ingra ti/ deo bñfactori liberalissimo. Si subul/ cū post porcos pspexero, recordabor pa/ bole euangelice de filio prodigo z miseri/ cordi patre. Videbo paupē mendicū z vlcerosum/ memorabor pabole de lazaro z diuite. Videbo diuitē multa sibi conq̄/ rentē in annos plīmos, recordabor euan gelice cōminatōis stulte, hac nocte morie ris, z aīam tuam tollēt z que parasti cuius erūt? Videbo filios hui⁹ seculi qui habēt consolatōes suas multis modis, sciaz me morari quāta sit cōsolatio quaz prepauit de⁹ diligētibus se. Sic generalr p omnia discurrēdo/ sciam semp repire amplā z pū tem deuote oratōnis materiā/ in oībus q̄ sub aspectu auditu aut alio sensu se pnta/ uerint/ meipm in exercitio orōnis visitan do. Cum hoc pariter depcor mūdiciam cordis mihi prestari. q̄ est beatitudo sexta Luxuriā oēm depellens Et vt dei regnū mihi adueniat, vt videlicz nō in me pecca tū sed de⁹ ipse regnet ¶ Postrema die sab bati/ obsecro sapie donū ad sapiendum ac gustandū spūalem bonoꝝ virtutēz gratie bonitatisq; dei ineffabilē dulcedinē et vt nulla penitus cura mihi sit de hui⁹ mun/ di falsa dulcedine Et est cōtra guleviciuz. Iteraq; peto verā cordis pacē ac conscie tie/ septimā beatitudinē Et q̄ dei nomen benedictū, in nobis sanctificet/ hoc est q̄ oīnis immūdicie exptes simus ¶ Carissime sorores/ si quotidie aliq̄d/ modo sui pra dicto ex libris vestris, aut certe aliter/ addiscere tis/ sic exercitādo vosipas/ mul/ tum sine dubio pfectū in sciētia virtutib⁹ atq; in deuotōne adq̄rere possetis ¶ Hec mee est intentiōis/ q̄ pter mea scripta pñ tia/ alias meditatōes pias z vtiles atq; bo nas deseratis, ac modū vestrū faciendi. s. processionē siue pegrinatōem spiritalem ad sanctos z scras/ tam pro vobis q̄ p alijs amicis vestris/ viuis ac defunctis Nō enī ignoro q̄ sepius vna psona p aliq̄d ad de uotiōem facile incitat/ quo alia nō ita ad eam mouetur Et idcirco quisq; suo relin quat studio/ suaq; in talib⁹ experiētia Di bi vero, supra agendi script⁹ modus profi cuus est reptus. ¶ Rursus quotiēscūq; orōnis arcanū intraueritis, Primo cogi tatōi vestre/ peccata ꝓpria obiecta sint/ in dignitatēq; vestrā intime cōsiderātes, et sic deo sanctisq; suis dicite. O dñe de⁹. ec ce venio tuā exorare maiestatē, nihil om/ nino de bonitate mea psumēs, de virtute aut dignitate, sed in tua maxima grā atq; misericordia cōfido Quia certe aliter, ora tio vestra citi⁹ impedier, execrabilisq; deo redder, superbia comitāte Diligētius obser uantes q̄ in tali cogitatōe z petitōe perse/ ueretis quoadusq; corde intimo senseritis nullam oīno fiduciā de vobis metipsis ha bere, sed solūmodo in dei misericordia in finita. Et sic postea de alia securius pote/ ritis cogitare q̄ antea ¶ Eq̄dē q̄ frienscū/ q̄ deuotōis imbre suaui pfusas vos sense ritis/ nō id vestris meritis z proprijs bo/ nis actib⁹ euenisse meditamini. q̄n pot⁹ ob alicuius sancti aut sctē. intercessionez.

aut alicuius amicorū vestrorū/certitudi-
naliter puteris. Et pariformit/ad vosmet
ipsas reuerse si fueritis/quotiēscunq; va-
ne glorieventū sonare pceperit/ nihil vo-
bis nocebit hic sibul⁹. considerabitis enī
vosmetipsas. intuētes defectus proprios
dicētes intra vos. tale peccatū nefandū ac
talia misera ppetrasti. ⁊ quomō ergo cogi
tare ausa es/talē deuotiōem a deo tibi ob
tua merita cōcedi. ¶ Interea cū ad aliquē
electorū aut electarū. vos cōtingit cōuerti
audacter eidē dicatis/ quia a deo ad ipm
trāsmissi fueritis ad petendū suā elemosy
nā gratiarū. Nec sic falsum dicetis. Sine
enī dei inspiratōne/aliquē sanctorū dep-
carivelle seu voluntatē habere nō potest/
Poteritis igit ipm alloq; dicentes. q; exq;
dei cōplacet volūtati/vt ipm sanctū exore
tis refutare vos oīno ei nō licet quin p
vobis idem ipe ad deū intercedat. elemo-
synā expetendo exquo eū requiritis. Ma-
gna enī foret rusticitas ⁊ indignū oīno
alicui/refutare⁊ spernere quēpiam diligē
tius se reqrentē. Dicere nihilomin⁹ pote-
ritis huiusmōi electis a vestra deuotōe re-
quisitis/q; plures vestris oratiōib⁹ psecu
tores crudeles/cōuersi sunt. multomagis
igit facere precē debetis. p bis quivos nū
q; psecuti sunt. sed mō deuotius deprecā-
tur. ¶ Deinde attēdite diligētius in cu-
iuslibet sancti festiuitate/bona misericor-
die ab ipso dū hic viverat patrata. suppli-
cantes/vt et vobis faciat simil⁹. reducēdo
eadē/ad bona animarū vestrarū. ¶ Cōsi
derate insup maximā sanctor⁹ ac sanctar⁹
angelorūq; cohortē sine multitudinē. ⁊ a
singulis eorū deuotius rogetis/ quatenꝰ
apud deū vnum remissionis diē impetra-
re dignet. pro pene relaxatōe ob vestra de-
merita debite. Et certe obtineretis vltra
mille milia dieꝝ/ si ab ipsis exaudiri vos
cōtingeret. Et exaudimini vtiq; si solum
mō debito ⁊ pgruo/eos depcemini ¶ De
mū oremus sup oīa/ q; deus oīpotēs
iudicet puniatq; nos in sua curia miseri-
cordie in pūti seculo. et nequaq; in curia
iustitie sue rigorose/puta in inferno Et h
est q; oratis dicentes. dñe ne in furore tuo
arguas me. ⁊c. ¶ Faciatisq; nihilomin⁹
dilectissime/ pcessionē vestrā in infernū/
ex hoc timorez reportando. In gadisum
etiam atq; in purgatoriū pro gente vestra
sanctaq; matre ecclesia deū exorādo Spe
ciali⁹ vero pro parētibus cognatis ⁊ ami-
cis vivis ac mortuis. Finit

Sequitur tenor ap

pellatōis cuiusdā peccatoris/a diuina iu
stitia ad diuinā misericordiā ab eodē can
cellario edite.

a

In tua O regina celi/⁊ mūdi toti-
us dña/dei genitrix illibata virgo
Maria ac vestrū oīm celestis re-
gni procex. ciuitatis eterne cōciuiū⁊ bea
te felicitatis coheredū/ coram dei throno et
agno iugiter astantiū/tuiq; sacer euange-
lista Johes pudicicie virginalis panim-
phe/celestiū scrutator egregie/⁊ diuinor
scriba doctissime/tanq; in psone singulis
autētice/⁊ progatiue sanctitatis ⁊ dilectō
nis ampliōris dignissime pūtia. Ego. N
oīnū filiorū dei ingratissim⁹. meritorum
pauprimus/⁊ sceleru⁹ heu abūdantissim⁹
ab oīm peccatorū meor⁹ grauaminib⁹ fir
mo correctōnis proposito ⁊ aio ad emen-
datōem vite melioris fiducialit appellan
di/⁊ lacrimarū mearū profluuijs/ a distri
ctissima tua dñe iustitia/ ad clemētissimā
bonitatis tue misericordiā. puocandi. di-
co. protestor confiteor ⁊ ppono. Q; licet ego
peccator impi⁹ indignus ⁊ miserrim⁹ tan
tilla mea tpa puericie metas/adolescentie
cursum⁊ puectōem virilitatis mee. pgres-
sum. imo oīnes vite mee. pcessus. Annos
mēses dies horas ⁊ momenta timore tuo
post posito. animo irreuerēti ⁊ infrunito
cogitatu. desideriis ⁊ conatibus malis vo
luntate propositor cōsensu peioribꝫ. nec-
non ope psuetudine ⁊ contēptu pessimis
incessanter ⁊ impie trāsegerim. legē tuam
peccādo dereliq;rim. iustitias tuas p; ha-
nauerim. grāz tuā abiecerim. mādata tua
nō custodierim. salutaria tua cōsilia ⁊ mo
nita pupenderī. pietatis opa. segniter ne
gleterim. dona spūs septiformis/ mortali
ter a me repulerim. btitudines ⁊ virtutes
malicioſe spreuerim. ecclīa sticis me sacra
mētis indignū reddiderim. temereq; bo-
ni proprie salutis īmemor peccata cōmi-
serim. obseruātias ecclesie sancte catholi-
cas ⁊ precepta/ pīnaciter transgressus. fla
gicioſis meis opib⁹/fidē tuā violauerim/
peccatis meis rursum te fili dei crucifixerī
oīnibus tuis bñficijs ⁊ donis gratuit⁹ in
grat⁹ extiterī flagella tua licet pauca. mur
murādo susceperi. ¶ In sugbia vite. aua

ricia cordis. inquinatiõe mẽtis ⁊ corpis: inuidiosf actib⁹ peculiaribꝫ castri margĩs iracũdis motib⁹. acediosis torpibꝫ. in nũeris voluptatibꝫ actualibus culpis mortalibus ⁊ criminalibꝫ vicijs. venialibꝫ peccatis. offensis spũalibꝫ. corpis cordis ⁊ oris iniq̃tatibꝫ. factis illicitis. p̃sumptõibꝫ temerarijs. crebris inobediẽtijs. negligentijs et delictis plurimis. et alijs nefandis excessibꝫ. ex malicia et fragilitate. oĩ̃ibus interioribꝫ ⁊ exterioribꝫ meis sensibꝫ te deum meũ grauiter ⁊ multipliciter offenderim. Et his malis proprijs nõ contẽtus/ mala malis accumulãs alijs occasiõꝫ peccãdi p̃buerim eos in putcũ interitus mecum traxerim. Peccãtibus consiliũ auxiliũ ⁊ fauorẽ impẽderim. exẽplis puerf. ipse puersus/ innocẽtes puerterim. Ad peccata que rarissime defleui q̃si canis ad⁹ vomitũ ⁊ sus ad volutabrũ luti/ post lamẽta tanq̃ ea nõ planxissem/ impudice redieri Ac premissa ⁊ oĩ̃ia alia mea facinora/ tibi cũcta videnti/ notissima/ ordine/ scientia loco tempe ⁊ causa/ vltra modũ auxeri ⁊ aggrauauerim. mala quoꝫ nõ est numerus neq̃ter cõmiserim ⁊ p ea sentẽtiã mortis eterne (qua dicit aĩma que peccauerit ipsa morieꝫ) dãnabilr incurrerĩ. in iudicium tuũ horrendũ ⁊ iustissimũ dñe/ ⁊ ĩ manus manũ tuã dei viuẽtis/ gnicose nimis incideri. indignatõem tuã incurrerĩ. a cõsortio celestis exercit⁹ me sepauerim. et ab iniq̃tate mea in q̃vsq̃ adhuc quasi p talẽtum plũbi resideo/ vt resurgere non adiecerim. semp q̃ te dñm vocantẽ me ad penitẽtiã nõ audiuerim. ꝓmittentẽ te premia eterna/ renuerim ⁊ te mortẽ cõminantẽ petuã/ ⁊ diuitias bonitatis patiẽtie ⁊ longanimitatis tue/ in aĩme mee piculũ ⁊ salutis dispendiũ cõtemserim. Tamen tu rex fortis ⁊ potẽs/ vltor metuende terribilis ⁊ iuste iudex/ de cui⁹ ore sedentis in throno/ pcedit gladi⁹ p iudiciũ ⁊ iusticiaz bis acutus/ ꝓtra iniuriã ostẽdes mihi bonitatẽ ⁊ patientiã/ sustinuisti ⁊ expectasti/ vt mihi miserearis. Prologãui iniq̃tatẽ ⁊ tu bonitatẽ ꝓtinuasti/ in caritate ppetua miserãs dilexisti me ⁊ attraxisti/ dissimulasti ꝓpter penitẽtiã oĩ̃es trãsgressiões meas ⁊ scelera mea. Contẽptus ingratitudines ⁊ delicta/ nõ improperasti mihi. bñficia nõ detraxisti ꝓpter crimĩa. toleraſti patiẽter oĩa mea flagicia. custodisti me ne vltra ea que feci cõmitterẽ grauiora. Nõ fecisti mihi ſm peccata mea nec iuxta iniq̃tates meas. Nõ tribuisti p malis mala/ ſz p malis bona. Nõ intulisti mihi opprobria nõ irrogasti cõuicia. retraxisti manũ vltricẽ vibrantẽ sup me vindicte gladiũ. distulisti sentẽtie mortis executõem. Suspẽdisti iudiciũ ⁊ iusticiã/ progasti spẽ correctõis vite mee terminũ ⁊ peccatorũ meorũ vltionẽ dignissimã/ vsq̃ in horã p̃tez misericorditer auertisti ⁊ in miseratõibꝫ tuis multis factũ est/ vt nõ sim cõsumpt⁹ ne ppetuũ sustineã saluatõis p̃iudiciñ patrimonij celestis iacturã. beate visiõis carentiã. damnũ corpis ⁊ aĩe damnatõis penã. nõ morituri vermis dolorẽ. inextrguibilis ignis incendiũ. stridorẽ dentiũ. tenebras retũ. luctũ ⁊ grauamẽ Exp̃missis igit dñe si a me sacie auerteris ⁊ miam deleueris si iniq̃tates meas obfuaueris/ si in ira tua arguẽdo me miam tuã attenueris ⁊ antiq̃ mie recordatus nõ fueris. si in perpetuũ mihi irascaris ⁊ miam a me peccatore in eternũ abscõderis/ si iusticie tue soliũ me iudicatur⁹ ascẽderis/ ⁊ oblit⁹ fueris mei finalr miserrimi. Sciẽs me p iniq̃tatũ meaꝫ multitudinem ⁊ graui petorũ onere me culpabilr in hac vita grauatũ/ ñ indebite. timẽsq̃ verisilr si tãtis tribulatõibꝫ adiutorẽ nõ inuenero/ post hanc vitam me plus ⁊ multo fortius aggrauari Jõq̃ deus. iudex iuste/ in his scripturis lachrimaꝫ meaꝫ atramẽto conscptis. a te irato ⁊ iusto iudice ⁊ a sentẽtie tue diuine iusticie ad te placatũ ⁊ misericordẽ patrẽ misericordiaꝫ/ qui tardã nescis miam ⁊ cui p prium est semp misereri ⁊ pcere/ qz supiorem nõ habes cũ tu sis solus altissim⁹ ⁊ in mia copiosus/ ad tribunal tue clemẽtie bonitatis ⁊ mie que iudiciũ superaltat/ in spe venie Ego miser/ ad te misericordẽ cuius mie non est nũerus puocor appello Et te reginã ⁊ matrẽ mie oĩ̃esq̃ scrõs ⁊ electõs dei ⁊ specialiter vos iudices iusti cõmilitones ap̃los petrum instãter instãtius instãtissime/ p me pcrõre miserrimo. ad deum meũ supplicit intercedatis/ ac iterꝫ iterũ ⁊ cum oĩ̃i qua possum deuotõis ⁊ humilitatis instantia. a te cui⁹ misericordia plena est oĩ̃is terra/ ⁊ per te in celis p̃parata ⁊ in eternũ edificata grãm ⁊ veniã. Et q̃ in mia dives es/ clemẽtiã ⁊ miaz peto mihi dari. cum ipe de⁹ me⁹ sis. cui⁹ miserationes

sunt sup omnia opa tua. qui cui volueris immo oīm misereris ⁊ qui gratiā ⁊ miam in quacūq; hora peccator⁹ ingemuero mi bi dare possis ⁊ velis/ subiūcies corpus et animā/ vitā ⁊ opa. res statū ⁊ tpa mea nec nō omnes ⁊ singulos mie tue adherentes seu adherere volentes ptectōi ⁊ grē abun dantissime bonitatis ⁊ mie tue dñe deus pater vnigenite Jesu xp̄e ⁊ spūs orphano rū paraclite idiuiduaq; trinitas bñdicta.

¶ Protestor etiā q; p̄tem oratiōis mee deuotiōem aspectib⁹ tuis sepi⁹ publicare ac mores ⁊ vitā auxilio tuo. quāto celeri⁹ potero corrigere ⁊ emendare volo. ¶ Ro/go etiam te fili dei crucifixe/ vt lateris tui vulneris signo. quo illā in cruce pendens oratōem pater ignosce illis q; nesciūt q̄d faciūt consignasti/ ⁊ in qua p tua reueren tia es exaudit⁹. hanc etiā oraciūculā me/am diuine puocatōis misericordie clemē ter cōsignes ⁊ eā misericordie multe face/re digneris efficacē ¶ Requirēs te sacer scriba Johānes quatin⁹ p̄tem meā ora/tionē. tibi commisse virgini matri cū exo/ratōe p me publices ¶ Et tu regina mise ricordie eā cū oīssione p me pectoris ⁊ vbe rū tuorū. quē genuisti dei filio notifices.

¶ Tu quoq; fili clemētissime eā patri cū oblatōne pro me passiōis sanguinis vul nerū tuorū ⁊ mortis offeras/ acceptabilez q; facias alme trinitati/ vt p eam ⁊ alia pie tatis opa gratiā ⁊ misericordiā/ peccatorū remissionē ⁊ veniā/ requiē ⁊ vitam merear sempiternam. Amen.

Sequitur datio apostolorū:

Q Uia iusticiā meam tanq; fragili/tati ⁊ demeritis tuis intolerabilē declinās. ad tribunal misericordie mee tā q; ad supiorē iusticie/ sub spevenie bumi liter appellasti. Idcirco q⁹ i misericordia te redemi in misericordia te saluū feci/ mi sericordiā docui/ misericordiā ⁊ nō mor/tem volui. misericors sum/ miserator lōga nimis ⁊ multū misericors/ immo sum pa ter misericordiarū. Et quia regina glorie mater misericordie/ mater mea astat ade/xtris meis/ pro te bona loquēs/ ⁊ miseri/cordiā postulās/ cui nō est mihi fas aliq̄d denegare o⁹ reuerentiā ⁊ pietatē multitu/dinis misericordie mee. ⁊ intercessiōz ma tris mee. oīm electorū/ gratiez misericor die in gloria p̄ticipum. Appellationi tue misericorditer defero/ ⁊ te ad tribunal mi sericordie mee. clemēter admitto. tibiq; vt misericordiā conseq̄ris. oīm die q; vite tue terminū pemptoriū ad psecutōez mie ip sius assecutōez assigno. Ac latam cōtra te sententiā insticie mee. p̄cius relato Jta vt si vsq; in finē misericors fueris/ miseri cordiam tū meā quādo aliquādo pecces. a te non dispgam vt damnē. neq; nocebo in veritate mea/ vt abiciam te in finez sed pro peccato vapulabis. sed tamen non peribis. Finit

Tractatus eiusdez ✠ de oratōe ⁊ suo valore Prima pars

O Portet semp orare ⁊ non deficere Scripsit Tullius accuratissime cōmentariū fratri suo de petitiōe romani cōsulatus/ suadēs vt in oīi loco sedens ⁊ ambulās/ recogitet secu⁹ assidue Quis es tu q̄ petis/ quid petis/ ⁊ a quib⁹ petis. Subijt animū/ scribere tibi germa ne carissime de petitōe/ nō terrestris cōsu latus sed celestis incolat⁹ Ad hoc enī pro fessionē tuā vocatōez tuā. sacerdotiū tuū dedicata esse memineris. Proponas igit⁹ in omni meditatiōe tua. in oīi opatōne tua. loco⁹ tpe. quis ⁊ qual'es q̄ oras. quē vel quos oras. quid vel pro q̄bus oras: Ceterū quodlib⁹ istorū constringito sub p̄sideratōne quadruplici/ ne p̄sumptiōez in/finita quedaz mētis euagatio parturiat.

Q Uāls es qui oras: Si ad p̄pria me/rita respexeris/ incert⁹ es an amore l' odio d. gn⁹ sis. Incert⁹ idcirco an tremen da cadat sup te illa sentētia. Cum is q̄ di/splicet inq̄t beatus Greg. ad intercedēdū mittit⁹/ irati anim⁹ ad deteriora prouocat Porro certus dicere poteris cum Jsaya. Oīes iusticie nostre q̄si pann⁹ mēstrua/te. Certus p̄terea dicere potes cū Daniele Non in iustificatiōib⁹ nostris p̄sternim⁹ p̄ces nostras añ te Nibilomin⁹ tibi cōsci⁹ esse potes si fidē. si spem. si dilectōez. si do na tibi cetera quedā cōtulit de⁹. que scire que recognoscere potes esse grat⁹ data. q̄/uis si gratū te faciāt ⁊ nō potius p̄fundāt ingratitudinē tuā. prorsus ignoras. Ora tamen in meditatōne tua/ cū humilitate/ ⁊ virtute donoz celestiū gratis datorum. q̄m p̄rius motus illorū est impetrare ma gna. sicut fidei etiā i fortis facere miracla

sicut spei liberatōem impetrare. sicut dile
ctōis dilectōez recipr̄ocā exp̄z quere quo
dāmodo. Juxta illō puerbij. Sicut vis ama
ri ama. Et ita de reliquis virtutib⁹ donis
bītudinib⁹. suo modo dici p̄t. z hoc q̄z la
te pateat vides ¶ Scdō recogites in ipa
meditatōe tua. professionē in monasterio
z in sacerdotio consecratiōem. videbis te
constitutū z peculiarit dedicatū vt sis ve
luti questor aliquis/qui p̄o languētib⁹ z
indigentib⁹ in hospitali magno tot⁹ orb̄
etiaz vsq̄z ad carceres purgatorij/querere
debeas elemosinā. nō tā corpaliter q̄z spi
ritualiter sustentantē. Peras igit ne respi
ciatur indignitas tua/ignauia tua. sz alie
na miseria. p̄o cui⁹ subleuamine q̄ris mi
sericordiā. quā vt nō impediat. p̄pria mise
ria tua/supplex pete ¶ Proinde tertō ver
setur meditatio tua. in quibus verbis vel
opibus oras deū. Nam m̄ta sunt priuile
giata q̄ sortiūtur efficaciā nedū ex operan
te sed ex quadā vi operis operati. prout in
eucharistie cōsecratōne z sumptōne z alio
rum sacramētoz ministratōe quādā vim
suscipiūt/ex parte diuini z ecclīastici man
dati. Sicut z oratio dn̄ica quā deus p se
fecit. Sicut hore canonice vel cetere ora
tōes quas eccl̄ia dicendas instituit. Alia
etiā sunt opa p̄o quib⁹ indulgētias pon
tifex dedit. Dic igitur deo. dic eccl̄ie. Exur
ge in p̄cepto quod mādasti. ¶ Demū q̄r
to meditatōez tuam cōuerte quorū sis mi
nister/ad orandū videlicz deū missus in
stitutus. rogat⁹ vel obligatus. Sit hoc ex
generis p̄pinquitate. sit ex elemosina z su
sceptōe. sit ex amicicie vicissitudine seu re
quisitōne. q̄n̄ si mittētes sunt in grā quē
admodū sunt om̄es in carcere purgatorij
z plurimi ex hospitali magno p̄ntis secu
li. tua nō erit ingrata neq̄z p̄rsus ineffi
cax oratō etiāsi peccator sis. Dat exemplū
dū mittit p̄ seruū neq̄z/a dn̄o bone inten
tōis elemosinā petentib⁹. ¶ Vides igit
quis z q̄lis sis q̄ oras. q̄ donis gratuitis
nō omnino cares. Nam mediator institu
tus es. q̄ dei p̄ceptū z eccl̄ie mādatū z the
saur̄ habes. q̄ ab alīs missus z iussus es

9 ¶ Aterū principale qđ ipsa tibi medi
tatio tua debet suggerere est: quē vel
quos oras. Et quidē de om̄ipotentis dei
imm̄ēsa liberalitate/ cui p̄priū est misereri
semp̄ z parcere/qui om̄ipotentiā suā par
cendo maxime z miserādo manifestat. cu
ius indulgētiā/nulla peccatorū: nulla fla
gitioz: nulla sceler̄ quantūcunq̄z multi
plicatorū enormitas/superari valet. Mul
tum p̄fuerit hec ex intima cordis humili
tate fide subnixa/vigilaci meditatōe rumi
nasse. etiā vbi nihil in se qđ nō merito dis
plicere possit inuenerit ¶ Ceterū. q̄ mos
human⁹ hoc habet/vt mediatores z inter
cessores querat dū potens aliq̄s rogand⁹
est. Quoniā p̄terea recte p̄nūciauit Dio
nisius hāc esse legē diuinitatis/vt ad sup̄
ma reducant̄ infima p̄ media. Tu iuxta cō
silīū Job. ad aliquē sanctorū conuertere.
Nō agere potes sub quadruplici medita
tione. ¶ Cōuertere igit ad aliquē sancto
rū vel sanctā. q̄ deo p̄ximior est in gl̄ifica
tione. sicut z maioris meriti fuit. quemad
modū de anima x̄pi. de beata virgine ma
tre dei. de iusto Joseph sponso suo. de bea
to Johanne baptista. z sanctis ap̄lis z de
sublimib⁹ angelorū ordinib⁹. martirib⁹ et
confessoribꝰ. virginibꝰ z cōtinentib⁹. satis
constat ¶ Aut ideo certe scdō ad aliquem
sanctorū cōuertere. qui familiarioꝛ q̄daz
deuotōne tibi cognit⁹ est. vt patron⁹ eccle
sie in qua baptismū suscepisti. aut in qua
beneficiū vel ordinē sortitus es vel cuius
ingressus es sanctū templū. Aut orādus p̄
terea sanctus cuius nomie insigniris. Est
orandus ille cuius virtutes z vitā mirari
soles z colere cognitā ex litteris. Denicz
mira fiducia semp̄ adorādus est angelus
p̄prie custodie deputat⁹. ¶ Aut tertio
rursus ad aliquē sanctorū cōuertere. p ne
cessitatib⁹ aliquib⁹ subleuandis vel p im
petranda speciali quadā gratia. qui san
ctus vel sancta priuilegiatū donū recepis
se memorat. a deo vt p̄o talib⁹ opem ferat
Diuisiones enī gratiarū sunt. sicut tradit
apostolus. qđ verū est nedum de viatori
bus. sed etiā beatis. Sub quo respectu ca
nit ecclesia de quolibet sanctorū. Non est
inuētus similis illi. ¶ Proficit insup q̄r
to si reuoces ante mētis oculos cōuersatō
nem aliquarū personarū siue mortue sint
siue viuētes quā probatā esse vel fuisse co
gnoueris. Nihil enī impedit/quo minus
oratio nostra cōuertat̄ ad hmōi personas
peculiariter z secreta quadā deuotōne. q̄
uis ipsas nō canonisauerit eccl̄ia. In qui
bus q̄d aliud veneramur q̄z relucentē in
eis multiformē dei bonitatē: Quevbicū
q̄z z qualitercūq̄z visa fuerit apparere p̄t

absq; periculo coli ⁊ suscipi deuoto mentis amplexu. Complectit hec meditatio pueros innocentes nostri generis quos io constat saluatos quoniã in gratia baptismali mortui sunt. Complectit ⁊ parentes nostros ⁊ affines alios in qbꝫ gloria quã eos habere pie credim⁹ naturalẽ ⁊ ingenitum amorẽ nõ tollit sed pficit ⁊ auget.

Z Recogites ad extremũ in ipsa meditatõne tua/quid vel pro quibꝫ orasQuem modũ sub cõpendio reducim⁹ ad quaternariũ. ¶ Quidã sunt in gratia, sicut defuncti in purgatorio. vl' plurimi viuẽtes in seculo. pro qbus est deo placens oratio, quẽadmodũ fit duꝫ pro amico ad amicũ deferꝫ intercessio. ¶ Inuentũtur alij quorũ laudabilis cõuersatõ/plurimũ edificat ecclesiã q̃ si caderẽt/fierent in horrendũ scandalũ omniũ bene viuentiũ fabulam ⁊ derisum ¶ Aut tales sunt. quoꝝ cõuersio valde pficeret reipublice seu xpianitati saltez vt in hoc nõ relinqueret dom⁹ virgã peccatorũ sup sortẽ iustorum vel populorũ afflictorũ Alij sunt p quibꝫ est orandũ quatin⁹ vbi supabũdauit delictũ. supabũdet ⁊ gratia. q̃ sunt supra modũ peccatores psecutores ⁊ hostes acerrimi Tu denicꝫ sup oẽs ⁊ pre oẽnibꝫ miserere anime tue placẽs deo. pete ab eo vt vias tuas dirigat. oẽsq; tua consilia in eo pmaneãt. Insup q̃d ab eo postula. i. solidum ⁊ stabile bonũ eterne felicitatis. Reminiscere cõfortiter ad hanc meditatõz tibi coniũctorũ. quoniã qui suorũ ⁊ maxime domesticorũ curã nõ habꝫ in oratõne sua. fidem negauit ⁊ est infideli deterior. Sit in omnib⁹ ⁊ pro oẽnibus cardo desideriorũ tuorũ ⁊ orationũ/volũtas dei bñ placens ⁊ pfecta. Exaudiat pete cardinẽ hunc desideriorũ tuorũ quomodolibꝫ disposuerit deus. p arma iusticie a dextris p speritatis ⁊ a sinistris aduersitatis p infamiã ⁊ bonã famã. ⁊ satis est. Hoc tandẽ p cõperto tene/q̃ pmisse considerationes ⁊ similes/proficiũt apud eos qui seipsos ad oratõem cõtinuo vsu voluerint extendere siue exercere. Quẽadmodũ Cicero tulli⁹ protestat/dum eloquẽtie precepta tradit dicens q̃ si deest exercitatio/modicũ vl' nihil ars proficit. hoc mlto magis obseruãdum est in pceptis de oratõ deũ. alioquĩ verba fiũt surdo. ⁊ lux oẽndit ceco. Exercitiũ vero si vigilãter affuerit/faciat sibi materiã orõis deuote rem oẽm que sub aspectu vel auditu vel alio sensu se repsentauerit Videbit subulcũ post porcos recordabitur euãgelice parabole de filio prodigo ⁊ clemẽtissimo patre. videbit paupertẽ mẽdicũ ⁊ vlcerosum recordabit euãgelice parabole de Lazaro et diuite epulone. Videbit diuitẽ mlta sibi conq̃rentẽ in annos plurimos Recordabit euãgelice cõminatõnis. Stulte hac nocte aiã tuam tollent a te et que parasti cui⁹ erũt? Videbit filios huius seculi qui habẽt consolatõnes suas/mltis modis. Meditabit q̃ sit cõsolatio quã parauit de⁹ diligentibꝫ se. Videbit etiam bruta aimalia quãta solicitudine sicut canes domestici seruiũt homi Meditabitur q̃ iusto dei iudicio condẽnant homines inobedientes ⁊ ingrati deo benefactori liberalissimo. Sic in oẽnib⁹ et p omnia discurrat tua meditatio ⁊ repies amplissimã ⁊ semp pñtem materiã orationis. Considerãs igit attende et fac. q̃niam ita tibi diligẽti deũ/oẽnia coopant in bonum. ¶ Meditare igit vt columba simplex ⁊ gemẽs. ⁊ sit meditatio tua in cõspectu dei semp Est autẽ meditatio fortis ⁊ vehemens attentio ⁊ studiũ ad aliquod inuestigandũ per intellectũ. vel degustandũ per affectũ. Sic meditari iubebat qui dicebat. Gustate quo ad secundũ ⁊ videte quo ad primũ. qm̃ suauis ẽ dñs. Rursus idem pñs. ait. In meditatõne mea exardescit ignis subintellige illuminans intelligentiã ⁊ inflãmans affectõem. Quod aliter fieri neq̃t/ si nõ in vnũ colligat se mẽs nostra. cõprimens ⁊ reprimens varios et vagos occursus et recursus/inutiliũ cogitationũ somnio similiũ. manu districte redargutiõis ¶ Tandẽ ipsa meditatio que laborẽ habet ⁊ fructũ/vertet in cõtemplationẽ. que facilis erit vt cogitatio. sed nõ vt cogitatio infructuosa sed fructuosior etiã meditatõne. Tunc enĩ per cõtemplationẽ/videbis ⁊ affluES ⁊ mirabit⁹ dilatabitur cor tuũ. Nam cõtemplatio est liber et expeditus mentis intuit⁹ in res prospiciendas vndequaqꝫ diffusus. ⁊ in diuina spectacula suspensus. Inde fit vt sicut aliquis bene ⁊ cõtinue meditans scribere cũ laboriosissima tarditate. tandẽ peruenit/ vt celeriter absq; labore dum incipit bene scribat. scribens autem celeriter/ neq; bñ neq; celeriter vnq̃ scribit. Ita de meditatõe

celestium accipe. Jūuabit autem te lectio erudiēs/oratio lactans/meditatio prout dictum est pascēs vt contēplatio suauiter delectans. nutriens ⁊ diuinitus afficiēs subsequatur.

Secunda pars.

¶ Multum valet(vt testatur Jacob⁹ apostolus)depcatio iusti assidua De petitōe non romani cōsulat⁹ vt Cicero Tullius.sed celestis incolatus scripsi nuper tibi frater carissime. ex quo plecto siue inspecto/potest illa consequēter solui dubitatio que multos inquietat Quid⁊ quantū valeat oratio. si pro multis.si pro amicis. si pro se tantū quātum pro vno.pro inimico.p alieno ¶ Incidit autē protin⁹ distinctio de triplici facie petitionis/qua orans nitit impetrare.aut p modū fit liberalis ⁊ gratuite donatōis. aut p modū meritorie actōis.aut per modum satisfactiue recōpensatōis.

Primū respicit liberalissimā donantis misericordiam absq; respectu ad merita quecūq; ipsi⁹ orantis vel alterius pro quo fit oratō Et quoniā sicut misericordiarū dei nō est numer⁹ pond⁹ vel mēsura.sic nō cadit sub nostra numeratōne: vel mēsura quid⁊ quantū⁊ quib⁹ det. qui prior nos diligit pura⁊ gratuita voluntate cuius voluntatis nō est querenda ratō que frequēter. vbi supabundauit delictū. facit⁊ gratiā supabūdare. Exemplū in rege qui suos incarceratos dimittit quādoq; liberos absq; precio vel mercede⁊ absq; intuitu intercessionis cuiusq; facte/ quia ad hocipm sue liberalitatis virtus trahit. Hic est frequētissimus apud sacram scripturam modus oratōis sanctorū patru⁊ atq; prophetarum.

Oro si fit petitō p modū meritorie actōis tūc nullus impetrat de condigno qui caret caritate. Qui vero caritatem habet/eo(ceteris paribus) est efficaior oratio sua pro seipso quoad pmium essentiale beatificū,pmerendū quo feruor caritatis ⁊ conatus fuerit maior. Ceterū si de premio loqmur accidentali siue sit illud premiū eternū in celis.siue sit trāsitoriū ⁊ tpale in terris. Dicimus cōformiter ad cōmunē theologoz sentiā q; essentiale premiū nō inde minuit si actio meruit q̄ lecūq; tale premiū qō vocam⁹ accidētale.

¶ Est autē tale illud premiū quod nō h3 pro obiecto visionē dei clarā cum fruitione cōsequente eā. quoniā essentialis beatitudo/in duob⁹ his actib⁹/ab ecclesia ponitur integrari. Cōsestim ex hoc infert/q; oratio si pro quantū multis fiat.si p alīs q̄ se.si denicq; pro inimicis:ipsa tamē eq̄li caritate premiū essentiale semp equale meret. Secus de premio accidētali.eo q; pro varietate petitionū.⁊ meritum variatur. Unde plus de tali premio ceteris paribus meret aliquis pro vno q̄ pro multis.⁊ pro se q̄ pro alīs/ et pro bonis q̄ p malis.⁊ pro amicis q̄ inimicis Exemplū de rege.qui ad meritū solū orātis respiciens.liberat citius vnū captiuū q̄ multos et seipm orantē q̄ alios.⁊ amicū orantis citius exaudiet q̄ inimicū.

Postremo si consideret oratio fieri p modū tertiū,satisfactorie scz recōpēsatōis/erit necessaria multiplicior distinctio,qm̄ de illa similiter est inquisitio difficilior Sepatis igit duob⁹ respectib⁹ primis ab ipsa oratōne/ dū innitit⁹ vel soli diuine liberalitati/ vel soli meritorie⁊ charitatiue actōi. Jnuenim⁹ primo grās gratis datas quib⁹ innitit⁹ oratio sicut sunt fides⁊ spes.etiā informes. Jnuenim⁹ secūdo operū penalitatē sicut in ieiunio sumpto general⁹ pro omni corpis afflictōne. Tertio iuenim⁹ opeq; fructuositatē in alios.sicut est elemosina sumpta generaliter pro oīi opere misericordie spūali vel corporali. Jnuenim⁹ quarto opeq; dignitatē sicut est oratio sumpta generaliter,p oīi eleuatōe mentis in deū p piū ⁊ humilem affectū. Quinto inuenimus opa priuilegiata in q̄bus est valor virtute opis operati.sicut in sacramentorū mīstratiōe vel susceptōne.que virtutē habent ab institutōne ⁊ merito xp̄i.etiā vbi nullū adesset meritū vel dignitas ministri. Jnuenim⁹ sexto opera/aliter⁊ aliū de priuilegiata.sicut sunt indulgētie.sicut sunt benedictōes p ecclesiam ordinate/sicut oratōes vice sua facte. Sic demū oratōes per alios in gratia stantes fieri cōmisse.

Onamus igit aliqua cōformiter ad hanc septuplicē distinctōem Et p mio q; ceteris paribus(sic semp sunt seqn̄da intelligenda) Petitio facta tanq̄ satisfactoria recōpensatio.nunq̄ ita valet pro multis sicut pro vno Istis enī/fit iusticia

quedã cõmutatiua tanq̃ pręcij ad pręciũ vt si duo sint in carcere quilibet pro decẽ solidis/expedit vnus citius dum prebentur decem solidi pro se vno/q̃ si pro duobus tantũmodo donarẽtur.

Amplius satiffactoria recõpensatio pro delictis quanto penalior z acerbior est: tanto ceteris paribꝫ fit acceptior z eo magis quo fuerit in eadẽ plus de voluntario ratõnis. Est enĩ satiffactio. redditio voluntaria alicuius alias debiti Id circo ponimus largo nomĩe/ triplicez in homine voluntatẽ. Vnã sensualitatẽ. Alterã rationis inferioris. Tertiã rõis superioris Obuiat autẽ pena/volũtati sensualitatis. alioquin iam nõ eẽt penalitas voluntas vero ratõnis/acceptat eã quãdoq̃ priuatiue. quod fit duz non remurmurat aduersus ipam sed tolerat eã sicut in purgatorio. Quãdoq̃ vero vult positiue. qõ fit dum ratio letanter eam acceptat. ita vt nolit etiam si possit ea carere. sicut (verbi causa) viatores sponte penitentes in ieiunio sacco z cinere. sicut egritudine corpali. sicut iniuriarũ voluntaria z discreta pessione. sicut deniq̃ in tentationũ spũalium plusq̃ dici potest inquietudine Habet itaq̃ (sicut pclare quidã ait) ipa tribulatio vocẽ orõis. vt lazar⁹ tot linguas habuit/quot vulnera toleranit. zc.

Iacamus cõsequẽter iuxta priorẽ distinctionẽ q̃ opa que sunt alĩs vtiralis/satiffactiũt varie/iuxta fructuũ varietatem qui diriuãtur in alios/pro diuersitate illos recipientiũ. Que vero sint et q̃t opera misericordie. satis vulgatũ est. Attẽditur hic obligatio. qua cõstringit ille cui fit elemosina. vicissitudinẽ scilicz reddere vt vel orando vel ieiunãdo vel aliquod tale faciendo.

Oro si cõsideret satiffactio que fit p oratõnem/ secluso respectu ad caritatem/illa frequẽter habet sine forti meditatõne vel vehemẽti/iunctã cum ea penitẽtiam/idcirco habet vim satiffactõis. tamẽ differẽter/iuxta sui continuatiõez maiorẽ que fit tripliciter. aut actualiter. aut virtualiter. aut solũ habitualr. Exemplũ dam⁹ in simili. quia nõ oĩa possum⁹ sub hac breuitate/plena ratõne discutere. Ecce pegrinatur aliq̃s ad sanctũ Jacobũ. hic ambulat nõnunq̃ z mouet cum actuali recogitatiõe sua sue pegrinatõis. ambulat ali quando sed de pegrinatiõe sua nihil recogitat actu. continuat tamẽ motũ in virtute deliberatõis prime qua constituat peregrinari. Ceterũ desinit a motu quãdoq̃ retinens actualẽ voluntatẽ sue pegrinatõnis quãdoq̃ sicut in somno nihil actu cõsiderat. In primo casu est peregrinatiõis continuatio/duplici cõtinuitate actualiter/nature sez et moris. In secundo est cõtinuatio pegrinatõnis nature z continuitate moris/licet nõ actualiter sed virtualiter. quoniã in virtute voluntatis prĩe continuat motũ. sicut in motu lapidis p⁹ elapsum a manu proiciẽtis/videre est In vltimo casu reperitur discõtinuatõ naturalis eo q̃ motus cessat/remanet tamẽ cõtinuatio moris. quoniã non est apposita volũtas opposita que nolit continuare peregrinatõnem/sed in habitu semp manet. Vnde cum illa dicãtur cõtinua ẽm Ares. quorũ vltima sunt vnũ/manet assidue cõtinuatio moralis. quantũcunq̃ fiat discõtinuatio in ipso actu naturali/dũ non interrũpitur per oppositã intentõnem prĩmez principali intentõi/ licet ipsa nec actu aliter in animo peregrinantis remaneat. Concludim⁹ ex his verissimũ sentẽtie dominiz saluatoris intellectũ. Oportet semper orare z nõ deficere. Hunq̃ enĩ deficit oratio que cepta est fieri p actualem attentionẽ quin cõtinuet ineſſe moris siue gratie dum nõ interponit sicut nec interponi debet/discõtinuitas oppositeintentõnis vel culpe moralis. Sic intelligitur preterea illud apostoli. Omnia in gloriã dei facite. Actu videlicet aut habitu. Sic rursus illud magistrale. Qui bene viuit semp orat Hoc est qui nõ apponit in oratione sua peccatũ mortale. illa semp est cõtinua/vel actu vel habitu vel virtute.

Iloq̃mur proinde de opibus priuilegiatis/itelligere facile est ex doctorũ traditõibꝫ q̃nũ vel quẽadmodũ illa de se valeãt ad satiffactõez Credendũ est plane q̃ eucharistie sacrm cõtinet in se plenitudinẽ oĩs grẽ z meriti spũalis/nihilominus q̃ ad satiffactõez p reatibꝫ culpaz/ cõstituit hoc sacramẽtũ deus in nũero pondere et mensura. ita vt sit valoris finiti. finitum vero in plures ptes diuisum resultat min⁹ pro multis q̃ si cõferet in vnum exemplũ iam datũ est.

Sic de indulgentijs put sunt satiffactorie. Sic de alijs iudicandū censemus semp̄ p̄suppositis circunstātiarum aliarū paritate. Sic in sacramento penitentie/ dat̄ gratia. et diminuit̄. vel omnis tollitur pena/ virtute sacerdotalis absolutionis/ si nō affuerit obex vel fictio. Insup̄ tradit sanct⁹ thomas q̄ est efficax. ita sacramentū penitētie in ficte accedēte/ q̄ precedente fictōe q̄bsolutio sacramentalis sortit̄ effectū suū. ita vt nō oporteat iterū peccata confessa iterare vel repetere. ꝓportionabiliter ad dicta doctorū de illo q̄ baptisatur dū manet in actuali volūtate peccandi. qua cessante/ recipit baptism⁹ effectum. Dec opinio z si nō teneā cōmunit̄ a doctorib⁹ z eget resolutiōe maiori/ fauet nihilomin⁹ plurimū fragilitati nostre et diuine pietati/ eo q̄ vix̄ sine fictōnis alicuius admixtōne/ confitemur.

A Quisquis tu randē es/ ordinatus ad orandū/ nedū pro te sed etiā pro ceteris/ poteris in ipsa meditatōe tua discutere que dicta sunt/ vt ab obligatōne tua. te apud deū z homines dissoluas. Nihilomin⁹ si quid in me consilij est/ noli nimiū scrupulosus esse circa tue oratōnis numerū pondus vel mensurā. Committe totū istud deo: qui tribus digitis potētie sapientie z clemētie appendit molē terre. q̄ numerat multitudinē stellarū z oīm⁹ eis nomina vocat. qui numerū scit arene maris

Dic ipsi tota spei fiducia Debitor sum pat̄ noster supra q̄ possit exiguitas mea soluere. Debitor quia me creasti Debitor q̄ immemor tui. vicijs me sordidās ꝓtra tua precepta z tamē mihi parcens peccantem nō damnasti Debitor item proximis quia de labore manuū suaz de sudore vultus sui comedo panē in abūdantiā Debitor carni meē sanguini Debitor oratiōb⁹ p̄ me. Debitor lapsū p̄ me. Et ita de reliq̄s absq̄ numero. Dic igit̄ pressus exactoribus quid agam. quo me vertā. domie vim patior rūde pro me. Sz q̄d respondebis mihi/ recte prorsus si diuidas vnicuiq̄ illud quātulūcunq̄ suffragiorū. q̄ offerre paupcula mea p̄t. que quāta sit sol⁹ vides Nolo calculū ponere cū singulis primis z benefactoribus meis Tu pro parte tua recipias missam iltā/ tu oratiōem tu bonus opus alterū. Tu sapientissime meritorū: z suffragiorū ponderator deus/ distribue singulis prout vnicuiq̄ opus est ad vtilitatē suam z liberatōem meā. Exemplū in ciuilib⁹ applico mihi. Debitor itaq̄ non habēs vnde soluat creditoribus suis. solet vel cogit̄ cedere oīmbus bonis suis/ tam habitis q̄ habituris/ retenta necessitate vict⁹ sui/ prout ordinauerit iudex siue aduocatus suus. Ita de spūalibus cedo coram te dñe et pie deus Sed ad alios redeo. Legim⁹ in vitas patrū q̄ matrona q̄dam romana nomie Melania/ visitans heremitas in egipto/ obtulit vni trecētos solidos distribuendos in elemosinas fratrū. Sed ille nec oculos quidē extulit ad eam. sed sacculū iussit nutu suo reponi iuxta se. Quod mulier attēdens/ indigne se rebat. q̄ illaudata remanerz ait. Pat̄ aspice. naz trecenti sunt solidi. Recte inq̄t ille hec insinuares o mulier/ si id vel mihi vel hominib⁹ tribueres Cum vero tu deo tradis hāc oblationē. superfluū est q̄rere nūe rationē. quoniā ipsi q̄ numerat multitudinē stellaz z ei⁹ sapientie nō est numer⁹.

Hominib⁹ spūalib⁹ vt talia intelligāt possunt facilius inculcari/ sed aīali/ bus qui nō sapiūt ea que sunt dei/ nisi p compatōem ad sua carnalia/ maior hic labor est. Ponam⁹ tamē pro vtriq̄ pro carnalibus z spūalib⁹. pauculas ꝓsideratōes

Et dicam⁹ pro prīa. Q̄ glorie celestis premiū eēntiale sicut excedit in valore liberatōez q̄ntālibet tpalis pene. sic meritū talis premij/ liberationē quantālibet excedit hmōi pene Hoc dicit̄ aduersus carnales qui nihil videtur in suis donatōnibus seu petitionib⁹ aliud magis attendere/ q̄ modū recompēsatōnis satisfactorie. Alioquin non ita vellent (vt sic dicamus) ipsi mercari. de numero scilz missarum a quocūq̄ dicātur. de numero psalmorū et similiū. Quoniā potest aliunde fieri/ vt p̄ modum meritorie actōis vel eri am liberalis impetratōnis per homines viuentes in fide spe et caritate. amplius z longe dignior potest remuneratio cōqniri/ nedum pro glorie celestis adeptione/ sed etiā pro penarū quibus obnoxij sunt liberatione. Etenim quis nesciat sanctos et sanctas quorum statui repugnat actio satisfactoria/ plus sepe nobis peccatoribus impetrare deuenia. plus de indulgētia a pena et a culpa/ quam faciat nostra viatorum quantalibet afflictio. Hoc in

parabola vinee notanit xps qui venientes vltimo cū fine spe mercedis illō agebant/ remunerauit vt primos diurno ꝓductos denario.

Addamus p altera cōsideratiōe q̄ periculosum est/ z stultū/ z de symoniaca prauitate vehemēter suspectū. tam in dantibus q̄ in recipientibus/ coartare/ limitare suas oratōes aut suffragia/ ad aliaz vel ad illam dūtaxat psonam/ dum dat aliqō emolimentū tempale. aut sic dicēdo vl' intendēdo/ q̄ huius misse suffragiū vel hec oratio vel aliud/ valeat solū tali. Istud plane licitū nō est neq; potest fieri neq; debet quoniā vere enūciauit q̄ dixit. Particeps ego sum omniū timentiū te z custodientium mandata tua. Insup adijcim⁹ consideratiōi nostre. q̄ periculosum z stultū est homi semet ad suffragia alijs ferēda obligari/ recipe tempalia pro se/ vltra sustentatōem honestā sui status prout sapiens iudicabit. Itaq; sicut opus satisfactoriū nō valet tantū p multis sicut p vno vel pauc̄ sic nō potest talis eque satisfacere. p deletōne reatus plurimoz̄/ quēadmodū deleret reatū proprīū vel paucorū. Hinc est q̄ nō absoluit dicendo missam vnā dum se ad plures z pro pluribus obligauit. Nisi forte talis intercesserit obligatio/ que discretōi z bone fidei dicētis cōmissas sit/ iuxta necessitatis aut pie vtilitatis qualitatē. Attēdēdo q̄ obligat⁹ ad duas missas modo predicto/ pt per alia suffragia facere cōpetēnem pro se z suis. ita tamē q̄ bona fides semp assit. Et est bona fides ām Tullium vnū agere z nō fingere aliud. Vel forte illō melius dicere. bona fide. aliquē q̄d agere/ dum facit illud qō sibi rectevellet fieri. aut qō alius pro quo fit/ deberet recte sibi fieri velle. Si cōmendantis sic legantis interio seruāda est. fiat tamen etiā hoc vtiliter supioris prudētioris q̄ psilio vel assensu.

Addē q̄ oratōes p ecclesiā aut supiores imposite. sicut sunt hore canonice. sicut est penitētia imposita. sicut sunt suffragia pro q̄bus dant indulgentie/ pl⁹ (ceteris paribus) proficiūt q̄ peculiares institutōes. Debēt autē indulgētie dari discrete pro pia vtilitate ad ecclesie edificatōnem. ac recipi cū vera penitentia. preuia pura cōfessione sicut placet aliq̄bus. aut saltē habita in ꝓposito. alioquin credens aliter dare vel recipe decipit. Deniq; nihil post caritatē ita pficere videt in oratōne quantū oratis humilitas que nō in iustificatōnibus suis psternit se añ deū. q̄ suis intēdere iustificatiōi sue nō omittat. non tamē in ea sed in liberalitate dei reponat spem suā. Hec autē hūilitas haberi putat ab aliq̄bus tota facilitate. qz sic verbo/ vel oratiōe profitētur esse faciendū sub potēti manu dei. sed eā in affectu trahere summe difficultatis z soli⁹ diuini muneris experiunt. qui supbā z stultā hūani cordis presumptōez̄ satagūt euicere. O quotiēs pressa. quotiēs obruta pede sancte deuo/ tōis/ resurgit ocius pestis hec supbie. Hec q̄ tamē efficaci⁹ ad normā humilitatis legitimā venit/ q̄ si accedit hō ad coz altū et exaltet deus in cōsideratōe iudicioz̄ suorū recogitādo q̄ terribilis est in cōsilijs super filios hominū. qui cui⁹ vult miseret z quē vult indurat. apud quē nemo scit an odio vel amore dign⁹ sit. Attēde tu q̄ super bis. q̄m ex tua conditōne totaliter infect⁹ es fili⁹ ire z massa peccati. Vtrū vero te tuus creator z iudex relinquat vas in ꝓtumeliā qō pt ex iusticia. vel an efficiat vas in honorem pro sola mia/ tu prorsus ignoras. Ne aūt tibi si te non purificauerit vsq; in finē. si p iusticiā semota mia teipm diiudicet. etiā si quid gratie habes vel virtutis qō pfecto nō a te sed ab ipso suscepisti. Noli igit̄ gloriari noli sup alios extolli. q̄si tu hec nō acceperis. q̄si preterea nō inde graviori supplicio digne flagelland⁹ sis. si ingrat⁹. si alioz̄ contēptor extiteris.

Ed redeam⁹ ad oratōez̄. Refert seneca regē antigonū rīdisse cuidā infime fortune hoīm dum peteret ab eo obulū. Non decet inq̄t regem dare mun⁹ tam exiguū. Petiuit ciuitatē. rīdit ipm nō esse tanto munere ditandū cū tñ posset vt rex dare ciuitatē. z ille vt paup obulū recipe. Tendit hec narratio. vt in oīmi peritōne sim⁹ memores indignitatis nostre audeamus tamē petere mgna nō p recipientis sz̄ p donātis dei summa liberalitate. Huic innitat oportz̄/ tota fides fixa spe cardo desideriorum petitionūq; nrāz̄. qz verbum dei est. misereboz cui misereboz. Propter qō formaz nobis orandi dedit. Dimitte nobis debita nostra sicut z nos dimittim⁹ debentib⁹ nostris. sicut dimitti nobis volum⁹ z optam⁹. Volum⁹ aūt

si recte volumus ita nobis debita dimitti primo vt nō damnemur. deinde vt puniōnē euadam⁹. aut q illā tpatam patientiaq conditā habeam⁹ ad correctōem. nō ad deteriorationem nostrā. Velis ita de qlibet proximo tuo. alioqn time qō dicitur. Et oratio eius fiat in peccatum. Et illud Serue neq nōne oportuit et te misereri cōserui tui. Facile enī dimittit oīa qui se mortis eterne debitorē essevel scit aut formidat ¶ Ceterū plus in alienis q̄ tuis orationib⁹ fiduciā habe. caritatē habe. z dices ex sententia. Particeps ego sum oīm timentiū te z custodientiū mādata tua sive in celis siue in terra sunt. Cōstituas añ faciē consideratōis tue dū licet dū tps est miserendi. dū nō declinauit de⁹ in ira a te seruo suo. quoniā totus desiderabilis. totus amabilis est. nullo ad premiū. nullo ad supplicū habito respectu. qui carnalē qui ad se reflexū sapit amorē. dicito cum Job. Etiam si me occiderit/ tamē in ipso sperabo. Sic erit orō pura sic digna diuino conspectui. sic diliges deū z teipm propter deum.

Hec interim habui que de oratōis valorē sub aspectu multiplici dissererē quā expedieti⁹ est corde puro simpliciq frequētare iugiter/ absq vlla (vt expressuz est) intermissiōe/ q̄q curiosa scrupulositate velle digitis (vt dicit) appendere eā quā uis z hec doctrinalis inq̄sitio/ nō sit oīno fructu carēs. Inuenit in ea p̄cipue. ne in tantis obligatiōib⁹ orationū pro alienis se quis inuoluat. vt inde tpale subsidium subsequat. neq tanq̄ p precio qō est sacrilegiū symonie. neq tanq̄ p sustentatōne sua plus debito qō ad auariciā pertinet. z turpē questū quis notaret ¶ Sit pietas aliene miserie. sit ipsa caritas. sit deuotio. sit amicicie grata vicissitudo. sit zelus aiarum. sit eterne vite retributio. sit allocutōnis diuine dulcedo. dignitasq/ precipuum sit motiuū oratōis tue

E Certia pars.

Oēscendam⁹ conseq̄nter ad pticla res casus aliquos. qm̄ sermones vniuersales in moralib⁹ (dicente Aristo. z teste experientia) minus p̄sunt aut eruditū. quēadmodū videre est in p̄ceptis medicine. Neq tamen oportet tentare de singulis particularib⁹ qm̄ infinita sunt. z ideo nec disserere necesse Sz in primis sicut directio cordis tendit z terminat in deum. sic z ab eodē habet orātū Audi Jeremiā. Scio dñe quia nō est hois via eius/ nec viri est vt ambulet z dirigat gressus suos. Hinc vnus sanctoz. Pete (inq̄t a deo filiū suū instruens) vt vias tuas dirigat. Nec igit petitio qm̄ similr dirigi bz a deo orabat p̄pha. Dirigat dñe oratio mea sic incēsum in cōspectu tuo. Quā directiōis necessitatē attendēs p̄pheta tribuit illam deo dicens. Cōfitebor tibi dñe in directōne cordis ¶ Est igit scitu dignū/ que sit illa oratōis sicut incēsum/ directio. Et videtur q̄ sit intētio cordis in deū vel erga deum. que intētio dum manet z recta z imp turbata sicut virgula fumi incēsi sursum tendētis/ tūc est oratio recta. dum vero p irruentiū fantasiarū z cogitationū vent⁹/ per obscura z depressa desideriorū sensuum nubila/ agitat rumpit dissipatur/ vt cadat a rectitudine necesse est. Nihilominus interruptio talis nō semp est viciosa vel cursus penitus in deū oratōnis impeditiua. Unde potest sub distinctōe fieri sermo de intentōne que req̄ritur z sufficit in oratōne. Vel sub alio forte nomie cōmuniori de attentōne vocalis videlicet orationis. vt in prolatōne hymnorū cantico rū z horarū canonicarū. Hec enī questio diuturnū cedit in vsum.

Est itaq multiplex attētio siue intētionis cordialis directio. vna actualis. alia habitualis. alia quasi media scilicet virtualis. ¶ Rursus harū quelibz diuidit. quoniā alia fert in solas voces z verba. Alia in verborū significatōnes. Alia nec verborū formas nec significatōnes attendit. sz in affect⁹ aliquos circa celestia et diuina trāsit. z hoc siue in bonos vel i viciosos z malos ¶ Dicit iuxta hoc p̄rio. q̄ attentio actualis ad verborū significatōnes/ non requirit ad oratōis directiōem. Perspicuū fit hoc in laicis dicentibus vl audiētibus ea quorū significatōes penitus ignorāt. vt sunt septē psalmi z missa ¶ Dicit conseq̄nter q̄ actualis attentio circa voces oratōis z verba. nō semp req̄rit ad orōnis directōnem debitā/ aut ad sufficientē cōtinuatōez. alioqn nulla esset in via aut vix esset oratō nō discōtinuata. Exemplū legimus de quodā. q̄ volēs rusticū p̄uincere de cordis ītabilitate dū fit

oratio. nã ille deuotũ se simulabat ⁊ attentum pollicit⁹ est se daturũ sibi asinũ si poſſet oratiõem dñicam nihil aliud actualit cogitãs pficere. Qui mox vt ad orõem diuertit/ secur⁹ de asini lucro/ cepit distrahi in hanc cogitatõnem si sellã habitur⁹ erat cum asino. Qui tandẽ ad se rediẽs ⁊ se redarguens/ instabilitatẽ sui cordis confessus est. Exemplũ aliud est de pegrinatõis cõtinuatõne. que nõ reqrit assiduã passum suorũ dinumeratõnem neqꝫ terminũ quo pueniendũ est actualẽ recogitatõem Addit qꝫ stat oratõem sicut ⁊ pegrinatõez discõtinuari quo ad eẽ naturale que cõtinua tamẽ erit in suo morali eẽ. sicut ⁊ ecõtra. prout statim deducẽt.

QE habituali attentõe amplꝰ loquamur qꝫ illa videlz nõ semp sufficit ad cõtinuatõem oratõis cõseruandã. Stat enĩ aliquẽ esse/ q̃ iam mlto tempe ꝓposuit actualr/ ⁊ habitualr retinet in animo. dicere septẽ psalmos integralit ⁊ attẽte. qui vel nõ dicet illos vel interruptissime dicz: tali interruptõe que ꝺriat morali oratõis vnitati ¶ Habet itaqꝫ quelibet actio moralis/ suã ⁊ continuatõz moralẽ. quare circunstantie ad bonitatẽ moꝛ reqsite sunt apposite ⁊ retẽte in hmõi actiõe. Dũ autẽ apponit circũstantia mala. moriby cõtraria. quãuis maneat eadẽ actio in esse suo naturali sicut est idẽ mot⁹ in pegrinando variat tamẽ in esse morali. vt siqs motuz pegrinatõis cõtinuet ꝓpter auariciã et rapinã aut libidinis expletõem Si vero in orõis voce/ apponit circũstantiã attentioni debite cõtrariã ⁊ incõpossibilẽ scienter cum ꝓposito ⁊ assensu deliberato. tunc est discõtinuatio moralis. secus si nesciẽter ⁊ inaduertẽter hoc fuerit factũ iudicabitur

¶ Retetea dicim⁹/ qꝫ virtualis attẽtio seu cordis directio nõ interrupta deliberate p actualẽ attentõem sibi moralit contrariã/ sufficit vt oratio dicat cõtinua in esse morali vel moraliter. ⁊ si nõ semper naturaliter vel in esse naturali. Est autem virtualis attentio quã genuit actualis. q̃ transeũte/ remanet eius virt⁹ in corde orãtis. que sez virtus. orõem sufficit cõtinuare etiãvbi coꝛ euagat actualiter ⁊ inaduertenter circa cetera multa. Experimur hec nedum quotidie sed in omni fere hoꝛa vel momento. Exemplũ naturale est in iactu sagitte que mouet post quietẽ sagittantis et nauis cessantiby nautis. Immo sic habet oñis ars perfecte habituata/ qꝫ freqñter in actione sua nequaqꝫ deliberat. Docent hoc citharistę scriptoꝛes. et mechanici alij fere omnes.

¶ Licimus consequẽter doctrinã vtilem exꝑmissis. Quisquis oꝛat vocaliter oratõez quã tenet exoluere (quia de volũtarijs non oportet repetitionẽ fieri) si ꝓcipit oꝛans qꝫ euagat/ nec attendit ad verba vel ad sententiã/ si facit hoc ex inaduertentia ⁊ displicet sibi dum aduertit. ne quaqꝫ dicẽd⁹ est interrũpere oratiõnẽ nec ad iteratiõnẽ obligat. immo staret reiteratiõnẽ talem frequẽter fieri nedũ supuacuam sed ⁊ nociuã. ꝓcipue si in conuẽtibus laboꝛat. vbi societatẽ quiby esset offendiculosum iuuare tenet. ¶ Neqꝫ debet faciles sup huiusmõi inaduertẽtia ⁊ obliuio neꝛupulos sibi' foꝛmare. alioqn nunqꝫ potest coꝛ suũ quietare. quia nititur ad ipossibile sibi ꝓ naturã vel ꝓpletionẽ. vel consuetudinẽ vel fantasie turbationẽ. que nũ qꝫ potest (sicut tradũt medici) quiescere. sicut nec aer vel mare dum agitãtur assidui tatevenꝛũ requiescũt Addunt aliqui rationẽ dicentes. Simile est in natura. que sicut nouas semper deꝓperat edere foꝛmas naturales in materia. sic eadez a celestibus influentijs ⁊ intelligẽtias/ nouas iugiter foꝛmas intentõnales agitat ac renouat in oꝛganis sensuum interioꝛũ. que sunt sensus cõmunis ⁊ fantasia ⁊ estimatiua. que in speculi similitudinẽ recipiũt irradiatõnes coꝛpoꝛũ supioꝛum. et (vt voluntaliqui) intelligẽtiarũ. Attamen quãtum et quouscꝫ dictũ hoc veritatem habeat. maioꝛẽ requirit inuestigationẽ. Quacunqꝫ autẽ ex causa prouenĩat. nos experimento cõtinuo cernimus ⁊ sentim⁹. hanc euagatõnis necessitatẽ. quã si toleramus inuiti/ nec sentiẽdo consentim⁹. securi sumus a peccato mortali. venialia vero omnia quis euaserit?

¶ Jautem deliberato cõsensu rumpimus attentõnem actualem in oratione. scilicet eam suspendendo/ quouscꝫ cessauerit actualis euagatio vel attentio circa alia quod fieri sepe prodest et salubꝛiter consulitur. preserti dum homo oꝛat solus. vel cum illo qui eius moꝛam seu discontinuatõem tolerare paratus est. Exemplum. dum sentit aliquis

in orando. vehementē tractū cogitatōis bonez honeste sicut predicatōis faciende aut dum exteri⁹ inquirit ab altero aliquo sup responsiōe sibi facienda/siue dum rei domestice vel officijs proprijs imminēs vr getvel trahit cōmoditas vt eidē protinus intendat. Potest orās in his z similib⁹ casibus vel causis. orōem verbalē intermittere. aliqñ diutius. aliqñ breuius. z redire postmodū ad cōtinuatiōez. absq; vlla precedentiū iteratōe verbo⁹. quia stāte interruptione actus naturalis. mozalis continuatio certa manet. neq; fructū oratōnis prozsus aufervel meritū. Pozro si ds oratōem agere debeat in cōi sicut in ecclesia fit. nō suppetit talis interruptōis actu alis libertas. quoniā nō ita redire pōt ad passum quē deseruit resumēdū. Sufficit tamē in casibus multis bona quedā z pia causa. que nō iterāda esse que fuerūt omissa satis excusat. Ut si vnū aut duos vl'tres versus alicui⁹ psalmi dimiserit. si resumere volueritvndecūq; turbabit in alijs cōtinuādis. Et ideo est cōsultius. cū quadā cordis penitētia vlteri⁹ progredi. Hoc specialiter obseruandū videret apud religiosos q; superiores eorū. talem eis indulgentiā concederēt. immo suaderēt. ne iteratōem facerēt talem. que cōem oratiōem magis turbaret q; sua resumptio solicita: z anxia pficeret. qua data indulgētia. nulla fit trāsgressio. Addito q; nō oportet in foro penitētiali dare formalē illius qđ omissum est repetitōem. vt primā pro prima. tertiā pro tertia tc. sed sufficit q; aliqd eqlens iniungat. Addito preterea q; nō leuiter debet orās formare sibi scrupulos sup obliuione illorū que ptulit aut pferre debuit. qñ memoria z reminiscētia nō cadūt nisi sup illa que p reflexionē super actus nostros vel cogitatōes considerauim⁹ q̄les reflexiōes nō fiūt ꝯtinue. nec vt fiāt necesse ē. Sufficit igit ad q̄etatiōez sibi vnicuiq; faciēdā/pbabilis ꝓiectura.

Oratione deniq; si quis illā dumtaxat que sub ꝓcepto cadit. scienter interrūpit. per actualē attentōem ad alia. et euagatōem oratōnis attentōni contrariam sciēter z cum ꝓposito. Sic q; aduertens huiusmōi distractōem z eam nō curat repellere. sed vult progredi in oratōne. talis vel peccat. vel resumere debet illud qđ in tali voluntaria distractōne prolatū est

Nihilominus attēdendum videtur in casibus nōnullis. q; nō oportet orantem semp conari tota solicitudine ꝯtinere cozsuum infra verba z sensum vocalis oratōnis. quin tolerari possit euagatio quedā: seu pori⁹ cordis laxatio. sine forti conatu repressionis cogitatōnū. nūc hac nunc illac fluctuantiū. Et hoc vel propter lassitudinem nature. z cerebri quādam turbatōnem. vel propter cursum velocem oratōnis. vel quia de sensu verborū illorū forte difficilium. apō pitissimos theologos nihil intelligitur vel minus q̄ continent

Sunt qui pambulando fiūt min⁹ gratiavel desides in oratōne regulari⁹ tamē obtineri z cōtineri potest stabilitas cordis in oratōis attentōne. stando vel sedendo. vel aliter honeste quiescendo. q̄ corpus agitando.

Vpereſt vide/

re de attentione que fit in affectu ad deum vel ad spūalia aliqua. qualia nō significant verba oratōis que proferūtur

Ingerit quippe scrupulū apud nōnullos dictū Bernar. sup cantica. vbi phibere videtur. attētionem quālibet ad alia q̄ ad oratōnis significata z verba. etiā si salutaria videant. sicut exemplū dat de recogitatōne sermonū suorū. Et addit q; monach⁹. debitor est omniū verbo⁹ orōis q̄ dicunt vel cantātur siue a sua siue ab altera parte Vident hoc alij dicere sub alijs verbis volentes q; actualis attentio. coartetur infra terminos z limites oratiōis. q̄ dicitur. vt si dicat Beatus vir qui nō abijt in consilio impiorū. hoc z nō aliud cogitetur Et quāuis multa sint in psalmis que nullā vident habere ꝓnexionē aut appriatiōem ad oratōis materiā nihilominus ostēdit Hugo de sanc. Victo. in tractatulo suo de orōe. cōpendiosissime z sententiosissime composito modos/q̄bus oia trahant ad orōis formā z modū. sz nō omniū est doctrinā hanc pmpte in practicā deducere Vez h⁹ inq̄sitōis determiatō difficultatē habet plima propt diuersos orantiū mozes. Et ne quilibet vsurpare sibi vellet. p regula generali. illud qđ varios habet exit⁹. duz alij faciūt z facere possunt meritorie. id qđ apud alios in demeritū caderet siue in detrimentū.

Vlde prio dici⁹ q; cor assuetū z affectū

per cõtemplatiõz ꝑt in alia sursuz rapi sta
re vel versari/ q̃s onãt oriõis sensus vel ꝟba
Cum enĩ finis z virtus oriõis sit in eleua/
tione mentis in deũ p piũm z humilẽ affe
ctum:/quisq̃s in hoc stat vel versat/fructũ
adipiscit oriõnis. ita tamen. vt dũ vocalis
oratio data sub preceptõe/ illa nõ omitta
tur. aut nõ contenat ab alio plata audiri.
Si vero nõ imminet tale preceptũ vocis
exteriozis salubrius aliq̃n dimittit verba/
lis oriõ q̃ proferat Aliq̃n inquã. q̃n potest
humilitas loquẽtes z verboz sacramentũ
supplere minoratõem in oratis affectu z
ne nimis assuescat aliqs oriõnem refugere
vel horroze vocalẽ. vel in laboze tali satis/
factõem penalẽ exoluat seu penitentialẽ.
¶ Videm9 ꝓterea/ quẽ admoduz plimos
quos euagatio cogitatõnũ passim occur/
rentium sine lege et ordine. nõ impedit ex
toto/quin faciliter z cito cũ dant operã se
recolligendi/redeant ad recogitandũ illa/
que vox oratõnis exprimit/ ita q̃ cito coz
sic diuertẽs a se. cito rursus ad se reuertit.
Sic longe facilius z diuini9/mẽs assueta
contẽplationi/ꝑt ꝑ diuersa pspiciendo q̃
quauersuz se circũferre. nũc in celo sursuz
nunc in terra deorsum. velut in luce clara
positũ coz ipsi9. Sic nihilomin9 reuersio
cum omni facilitate in ea ipsa que pnũcia/
ta sunt aut que dicunt attendẽda.

Unt alia duo. vnũ bonũ. malũ alte/
rũ. que coz impediũt ne dirigat actu
alis attentio vel intentio sua. sup oratõis
sensum vel verba Unũ est meditatio z hec
quidẽ in se est bona q̃n circa bona versat.
alioq̃n nõ esset meditatõ sed mendax z cu
riosa pscrutatio. Aliud est fortis habitua
tio/ que versat circa res aliquas terrenas
inutiles vel nociuas cogitando. vt philo
captus cogitat de amica auarus de lucro
vel damno. iracund9 de vindicta. et ita de

Et secũdis istis/nõ opoz (reliquis
tet dubitare quin impedimentũ plu
rimũ afferat ad oriõnis attentõnem/ talis
habituatio. ita vt q̃n̄ nedum vnius psal
mi versus/sed totus psalmus/imo vnius
horze spaciũ que decãtat velut in obliuio/
ne deponit. que tñ obliuio vel euagatio si
nõ placeat. dũ animaduertit. sed vinci q̃/
ritur in reliquis/ nõ obligat obauditz ad
reiteratiõez faciendã de necessitate. quam
uis absq̃ peccato non fuerit. Non enĩ ca/
dit preceptũ ecclesie super oratõne vocali
q̃ fiat cũ actuali attentõne/ neq̃ de ea iu/
dicat sicut nec obligat eã fieri ex caritate.
Oportet etiã q̃ deliberato z perfecto con/
sensu non interrũpatur moraliter vocalis
oratio que data est sub precepto.

Oꝛro de meditatõne que est fortis z
vehemens cordis attẽtõ ad aliquid
inueniendũ. difficilius est diffinitiue loq̃
z vniuersalit. An videlicet meditatio cele
stiũ bonoz siue donoruũ. sit voluntarie ad
mittenda/ dũ vocaliter orandũ est. Ut ex/
empli gratia. dicat aliq̃s. Dñe ne in furo/
re tuo arguas me / neq̃ in ira tua corripi/
as me. Miserere mei dñe q̃m infirm9 sum
Et occurret sibi in mẽtem/ triplex iudici/
um dei. vnũ in inferno. aliud in purgato
rio. aliud in hoc mundo. Et habet ipsuz
meditatio/fortiter et voluntarie et studio
se quatin9 possit ꝑm hec tria. duci in affe/
ctum cordis. horrendo iudiciũ inferni. ti
mendo iudicium purgatorij. querẽdo iu
diciũ in hoc mundo ꝑm misericordiã dei
dicens Fac mecũ ꝑm misericordiã tuã do
mine z ꝑm iudiciũ diligentiũ nomẽ tuuz.
Querim9 si talis immoratio fieri possit/
aut aliquãdo debeat voluntarie/tempoze
oriõnis debite. Nam si fiat inaduertẽter et
absq̃ consensu deliberato/constat q̃ non
obligat ad reiteratõnem z min9 q̃s vicios̃a
habituatio. ¶ Et ideo apparet mihi et vi
detur tutius esse/attentis attendendis/q̃
huiusmodi meditatio voluntaria non de
beat admitti tempe oratõis debite. sed vel
deseri. vel in aliud tempus reseruari.

¶ Quocirca visum est aliquibus q̃ mul
tiplicatio/tanta orationũ vocalium/qua
lis obseruatur in multis religionib9. mi/
rabiliter impedit a perfectõnis inquisitõ
ne que perducit ad cõtemplatõnem de cõ
muni lege necessariã. quoniam sicut cogi
tatio vertitur in meditatõem per fortem z
vehemẽtem cordis applicatõnem ad ali/
quid vnum. sic fit meditatio tandem con
templatio per habituatõnem radicatam
et multiplicatam. Sed qui potest capere
capiat. Sunt itaq̃ rarissimi valde inter
homines tam religiosos q̃ seculares/ pre
cipue in adolescentia z iuuentute/ idonei
ad contemplatõnis adeptõnem. Propte
rea sancti patres/ videntes imperfectũ no
strũ z attendẽtes q̃ difficile est ocio bñ vti
volueñt occupatõz bonã dare horibus suis.
fecerũt hoc in orationibus z canticis multz

Amplius vero quidã obligant assiste/re tantũmodo faciẽtibus oratõnes voca/les/quemadmodũ sunt layci/vel etiaz ali qui religiosi nõ obligati pro tũc cõuentũ sequi/vel dispensatõnevel ex pia et cauta relaxatõne/vt ad potiora se subleuẽt. Illi tales/oratõis tempe possunt in meditatõ nibus meli⁹quo poterũt se exercere. Tal' erat Augustin⁹.qui delectabat modo mi/rabili in cantibus ecclesie bene sonãtib⁹. z influebant voces ille in aures suas.z eli quendo illabebat veritas in cor eius.nisi forte ipse tũc erat magis dicẽdus in con/templatõne q̃ sola meditatõne subleuat⁹ Amplius si quis fuerit exercitat⁹in ali quo pticulari modo contẽplatõnis circa diuinũ aliquod vl' morale.tutius est q⁹ in illo semet exerceat.oratõnis vocalis tem/pore/q̃ ad nouã contẽplatõis speciẽ.per meditatõnis noue studium se conuertat. Differat hanc/ingerere se volentẽ cordis meditatõem/in tẽpus aliud suspirãs z ge mens q⁹ eã tunc admittere sibi nõ conce/ditur.z dicat sibimetipsi: paup homũcio Melior est obedientia q̃ meditatio. po/tens est deus reddere vicem maiorẽ in id/ipm.z si nõ hic forte reddet. certissime ta/men in alio seculo vbi fiet vox laudis sine pturbatõe qualibet nostri cordis/ ipse re/tribuet. Deinde cognoscant z obseruẽt omẽs tam clerici q̃ laici/quos oportz di ebus dominicis z festiuis interesse diuio seruitio.q⁹ non absoluũtur ab hoc debito dũ scienter fabulatõnib⁹ intendũt.sed ml' tipliciori reatu se cõstringũt quia nedum nõ ꝓseruant preceptũ sed z alios impedi/unt.z in ecclesia sanctissimo dei taberna/culo/scandalũ in honoratõemq̃ faciunt. Stent igit vel sedeant.etsi non vocaliter orando/ saltem in modesta quiete z silen/tio animaduertant/ considerãtes nedum ea que dicũtur vel canũtur/sed que misti/ce gagunt in ritib⁹ z vestib⁹ sacris.q̃ prete rea in picturis pñtant.z ita de reliquis

Q Enicq̃ attendat pro pmissis et alijs similib⁹ dubijs resolutiue diffinien/dis/q⁹ doctores sancti peiores/ vtentes re thoricis psuasionibus in aggrauatõez vi ciorũ z laudẽ virtutũ.non ita tradiderunt resolutõez moraliũ materiarũ/ immo nec speculabiliũ/ sicut doctores recentiores/ qui p questiones z argumenta processert aduersaq̃ pte m z p decisiones Propterea magis insistendũ est illis doctrinis quã/tum ad eruditõem intellect⁹.licet quantũ ad inflãmatiõez affectus/efficatiores alie iudicent Addita hac sapiẽtis admoni tione.q̃ tibi precepit deus illa cogita sem/per. Quod nõ obseruant multi theologo rũ nostri temporis.qui de moralib⁹ quasi de rudibus materijs/ studere vel ingrere nõ dignant. Scient⁹ inquit talia cũ vo/lumus. Cum tamen nulla sit ad cogno/scendũ bene et resolute scientia difficilior propter circũstantiarũ innumeras varie/tates. Nec est aliquis tam excellẽtis inge nij.nec a puero in hac sciẽtia tam exercita tus/qui nõ inueniat quod nouiter quoti die inueniat q̃ prius nõ ita plane ꝓgno scebat Sz z necessaria est cognitorum dei preceptor⁹ impletio. alioquin defici/unt scrutates scrutinio.iusto dei iudicio. hoc pmittẽte Similr q⁹ passionib⁹ sit ali enus qui de moribus iudicat. Amen

De decem conside

ratiõibus Eiusdẽ cancellarij In orando deum ꝑm decẽ dictõnes versus.

Oro patrẽ.sanctos q̃.miser. q⁹ mittor z vrgent. Officiũ dana.debita vis pietas

Oro ex affectu	Pio fide humili in spe reuerẽti caritate
Patrẽ qui tot⁹ est	Potens sapiens clemens Sapientia Justicia
Qui fact⁹ ẽ nobis	sanctificatio. redemptio. via veritas vita.
Sctõs in q̃b est	Proximitas officiositas. caritas Supra
Miser ex oi pte	intra sub z iuxta Ab ecclesia
Mittor	A sanctis a petentibus viuis. a merẽtib⁹ mortuis.
Vrgẽt sub ꝓdictõ ne triplici si volo	Non criminari Non damnari Sed saluari

Officium q̄si	Regale
	Sacerdotale
	Spirituale
Genus electū regale	sacerdotiū gēs sctā
Dona	Nature
	Fortune
	Gratie
	Positiue
Debita nocendo	Priuatiue
	Occasionaliter
	Mundo
Vis a triplici hoste.	Carne
	Demonio
	Deum
Pietas ad	Seipsum
	Proximum

Que pietas est amor ex genere cōsurgens.

Explicit.

¶ Sequitur expositō

eiusdē Cancellarij pisien. sup dimitte nob debita nostra ⁊c.

Pater noster ⁊c. Dimitte nob debita nr̄a sicut et nos dimittim⁹ debitoribꝫ nr̄is. ¶ Ego in p̄mis sic dimitto oībus debitoribꝫ meis vel alienis duz sunt viatores/q̄ nullo mō vellē eos dānari. imo salutē eoꝝ desidero te donāte et inspirāte hoc qō piū rectūq̄ est. Sic dimitte mihi pater nr̄. et hoc satis erit mihi. etiaz si nihil aliud p̄stiterz. qm̄ cū ista dimissione tua ⁊ desiderio salutis mee/nō staret q̄ dānarer sed saluarer. In hoc aūt stat desiderioꝝ meoꝝ cardo totus. ¶ Rursus ego sic dimitto debitoribꝫ meis vel alienis/q̄ vellem eos esse bonos viros/modestos/tēperatos/⁊ ab omni malicia correctos seu cōuersos/p tuam ineffabilem pietatē. sicq̄ inde nec sibi nocerent nec alijs. sed p desent et nullā deinceps penam mererent. vt sc̄z p̄sona seruaret et desineret culpa. Sic dimitte mihi pater noster. vt in mansuetudine me corrigas ⁊ in vngentoꝝ suauitate vulnera mea linias et grām infundas sanitatis. ¶ Amplius vero ego sic dimitto debitoribꝫ meis/q̄ vbi non corrigerent a viciis suis prauis p mansuetudinem remissionis. corrigātur in chamo ⁊ freno ac flagellis/ue deteriores semp cōmittentes ⁊ alijs nocētes/sibi nec̄z semp exitēs ⁊ eūtes post prauitatem cordis sui/in adinuentionibꝫ suis/damnabilius moriantur. Sic dimitte mihi pater noster debita mea. sic vt sic seca in p̄senti/ne damner in futuro. Ita tū vt in mia et miserationibꝫ flagelles me. sic et p̄dicti desiderare debitoribus meis q̄busc̄unq̄. ¶ Item ego sic dimitto debitoribꝫ meis/q̄ licet sensualitas offensa ex dictis/vel factis eoꝝ/remurmuret et in vindictam exardescat. Nihilominus desidero fm iudicium superioris rationis/innitentis eterne legi tue/q̄ pacatior esset hmōi sensualitas ⁊ q̄ in tranquillitate inimicos suos sicut ⁊a micos sustineret quidem patienter et benigne/sicut caritas sine q̄ nēo tibi placet. patiens est et benigna/nec̄z irritatur. Sic dimitte mihi pater noster. vt nihil aduersum me velis agere/nisi misericorditer et benigne. quoniam si taliter volueris. fiet vtiq̄. cū subsit cū volueris posse. Sed nō ita michi. p̄sertim in sensualitatis bestiali et effreni motione a qua tu prorsus es alienus

Deniq̄ sic dimitto debitoribus meis q̄ inspirante te et donante. ego in eoꝝ punitionem laborare vel cōsentire deliberato animo nollem/vijs facti contra regulas iusticie tue/sciens te dicere Mihi vindictam. Hoc autez aliquādo facis p te sine medio aliquādo p iudices a te cōstitutos in terra quib⁹ dum defertur aut relinquitur executio iusticie contra malos/illa prorsus tibi relinquitur et defertur. In his ꝓterea limitibus stando et desiderādo vindictam. superioritas tue iurisdictionis nequaq̄ violatur. Veruntamen video tutius michi esse pusillo/qui non sum iudex cōstitutus aliorum/quiescere interim ⁊ silere a tali desiderio vindicte/quale potest imo debet haberi licenter a iudicib⁹ tuis/q̄s occupet mēs mea in tali consideratione iusticie tue. que si velit exercere se cōtra me/illa potest in infernum ptinus deturbare. Sit igitur ante ome desiderium meum/in misericordia et miseratione/sup peccatores/orando flēdo p eis. sic enim et tu misereberis cui talē prius misericordiam infuderis

Finit.

Oratio eiusdem

cum peccator de peccatis suis multum est anxius/eaq̄ coram deo/omni postposita mala verecundia/expandit.

Altissime et mitissime amator deus boīm creator z gubernator oīm creaturaz. immense bonitati tue cōfiteor omia peccata mea quecunqz quoq; modo feci/et illa hora ex qua peccare potui vsqz ad hanc horam/in q̄ adhuc p misericordiam tuam z viuere me pateris Omniū vero nō possum esse memor. qz multa sunt et facile enumerari nō pñt. Sed tu misericordissime z pñssime deus/cui nota sūt oia anteqz fiant/qui verus inspector cogitatōnum z iustissimus es scrutator cordis z renum/tu nosti oia pcā quecūqz egi vte adhuc ago/vel intus in aīa mea p occultas cogitationes vel foris p aptas opationes Et ppterea qz veraciter tibi hec omia nota esse scio/de his omnib⁹ q̄ me fecisse contra volūtatem tuam intelligis/coram maiestate tua z coram omnib⁹ sctis tuis me reum et culpabilem esse cōfiteor. Et nisi indulgentissima mia tua ꝑ⁹ subueniat/post mortē carnis/eterna morte me esse damnandum eternis tormētis eternaliter esse torquēdū/scio. ¶ Dulcissime deus scio qz me creasti et creatū misericorditer dilexisti Et qz ob hoc me creasti vt et ego q̄z te meum creatorez sicut dignum esset diligerem/tuis q̄z ꝓceptis p omnia obediens essem Et hoc totum ad bonū meū fecisti. nō vt p me vel melior esses. vel in aliq̄ ditior existeres. tu enī nullo bono eges. qz tu essentialiter ipm bonū es. et a te est omnis bonus/quicūqz bonus est Et iō nō potes esse maior vl ditior. Et hoc nō p falsam impotētiam/sed p verā potentiam nō potes. Qui enī malum pōt z facit malo suo hoc pōt et facit. Sed p hāc potētiam nō sursum ad excelsa erigitur feliciter sed deorsum ad ima trahitur infeliciter.

Hac potētia vel potius impotētia miserabiliter seductus/et quasi vesica turgens inaniter inflatus. extra rōem positus. Et q̄si iumento insipienti similis factus. telo superbie miserrime pcussus z pstratus te creatorem meū z misericordissimū dñm/in tuis ꝓceptis q̄ mihi ad bonū meū si obseruāssez dedisti cōtemnens/et veluti mēte pditus/dum adhuc illucqz quasi sup be ferox. vera soliditate pdita. vias pditionis z mortis incurro. ac vanitatem vane qz elationis ventum stulte z insipienter sequor. ¶ Fateor clementissime deus. fateor coram omnipotentia tua. me nimis esse sūpbum/vanum et omni genere elationis plenum. Et puto qz si in hoc seculo aliquā haberem potestatem/nullus posset sufferre meam supbiam. Sed z ista supbia/qua coram hoīb⁹ grauiter vexor. q̄uis sit execrabilis et nimis ꝑiculosa Est tamen alia supbia/qua cum diligenter secretū mentis mee non michi blandiens inquiro/non parū vexatur et dissipatur infelix anima mea. aliquādo vero si cōtingat(qđ tamen raro accidit)aliquid me facere qđ fm estimatiōem homi/num videatur aliqua similitudo boni/nō ꝑ⁹rum de hoc ꝑo supbio. Etsi alios inde loquitur et aliquo modo non curat laudare/eum quasi stultum et nihil scientem despicio. Vel etiam si quasi nō curans laudatōnem hoīm vanam et inutilem fugio. nō ꝑ⁹rum in interioribus meis vbi solus deus videt/inde glorior. Et mirū in modū/dū laudatiōem viri. eo amplius laudatōem tuam gl̄am appeto. ¶ Ecce deus meus et creator meus/ecce vides me ita facere. ita viuere. et totuz qđ viuo/pdere/Ecce vides et execraris et p tali vita non nisi penas et tormenta pmittis. Subueni ergo creator meus. subueni adiutor in opportunitatibus. subueni et adiuua aīam meam. et per ineffabilem miam tuam/destrue et confunde supbiam meā. Ecce deus meus/ecce cōfiteor imense bonitati tue. veneno hui⁹ malicie me totū esse infectū. corruptū z destructū. z iaz fere nisi mi ficordia tua subueniat ad nihilū redactū/sed coram maiestate tua/culpā meaz recognosco. reus et culpabilis. Veniā et indulgentiā de hoc et de omnibus peccatis meis. a te misericors deus peto. qui non vis mortē peccatoris/nec letaris in perditione morientiū. ¶ Sunt z alia multa que de radice huius pestis me habere/et eoz me molestiꝰ non parū inquietari/sed sepissime atteri sentio. que siliter confiteor. et similiter de his omnibus veniam et indulgentiā requiro. Sunt aūt hec vicz ira/impatientia/inimica deo z oīb⁹ sanctis odiosa discordia/indignatio. rācor animi. rediū mentis. voracitas gule. murmuratio. auaricia. rapacitas. et alia multa his silia. quib⁹ vexari et affici lacerari z discerpi infeliciter aīaz meā cōspicio. ¶ Et ꝓter hec vnū malū sup oia mala malum quo tanto grauius et miserabilius lacerātū et afflictū animū meū sentio/q̄to et ab ipis cunabulis sp mecū fuit. mecū creuit.

In infantia . in adolescentia . in iuuentute/ mihi semp adhesit. nec adhuc p̃ senectute deficientib̃ membris meis / me deserit. Est aũt hoc malũ desideriũ voluptatis. delectatio carnalis. tempestas libidinis/ que multis et varijs modis infelicẽ aiaꝫ meam lacerauit/ dissoluit et omni virtute destitutam/ inanem ⁊ debilẽ reddidit. ¶ Fateor mitissime ⁊ dulcissime deus/ fateor coram oipotentia tua. me hoc ope nefario. huius opis nefarij imũdis recordatiõib̃. sepe esse pollutũ. incẽsum. ardores imoderatos ⁊ inhonestos passum ⁊ nõ solũ meaꝫ delectationũ malas memorias ⁊ stultas recordationes mihi nocere. sed etiam aliorum; male facta/ mihi narrata . et per recordationes sordidas ad memoriam reducta cor meum non paruo nemo iniquitatis maculare.

¶ Ecce deus meus pijssime et misericordissime deus. cuius non paruam verecundiã passus: expandi coram te iniquitates meas/ ostendi vulnera mea et peccata. et oñdi aiam meã malis opib̃ maculatã . malorum opm delectationib̃ infectã. malaꝫ cogitationũ recordatiõib̃ fedatã . deus me⁹ mia mea/ respice ad pnãm meã. et respice ad pietatẽ tuã ⁊ suscipe cõfessiõem meã. et fac me cũ ſm mãm tuã. ¶ Si iniquitates obſuaueris dñe/ dñe qs sustinebit. Vel etiã iustitia sua. sine mia tua poterit liberari ? Propitius esto mihi dñe. propitius esto mihi peccatori. Parce pctis ⁊ iniquitatib̃ meis. vt p tuã mãm ab oib̃ vicijs mũdatus ⁊ purgatus. ab oibus peccatis clementer absolut⁹ finita tpali cõuersatione / pduci merear ad regnũ celoꝝ. vbi cũ sanctis oibus te laudare benedicere et glorificare valeam in secula seculoꝝ. Amen.

Finit.

Sequuntur plures

tractatus de canticis cõpositi ab eodẽ Cãcellario pisien.

Prohemium

Gratiam diuini talenti/ nolẽtes in vacuũ recipe/ q̃ tot iterum turbines horridos reipblice contulit ocij locũ / liberauit a calũnijs hoim. dedit ad nutũ necessaria. simul attendẽtes/ qm̃ in die prosperitatis mãdauit dñs mãm suã. et nocte tribulatiõis canticũ eius. nõ ociosum. nõ inutile. nõ ingratũ reputamus/ tempestatiꝫ hac nocte pfunda/ de canticis scribere posteritati/ si malignitas pcellosa reddiderit aures surdas etati pseñti. O q̃uis o deus optime spandũ sit/ multos vt olim tpibus Helie ita nostris tuos tibi reliquisse cultores. ¶ Cõplectitur aũt quasi sinũ grandi. verbũ de canticis / plures materias seu volumina q̃s p cõfusione vitanda/ p thomos seu tonos. p notas ⁊ notulas/ tradet lectori notandas pñs exordiũ/ tituli vel tabule vicẽ tenens. ¶ Volumẽ vnũ/ cuius titul⁹ est de canticoꝝ originali rõne/ sub hoc euãgelio verbo. Decinimus vobis ꝛc. tres cõtinet thomos/ sicut ipe plogus insinuat. iuxta triplex genus canticoꝝ/ et triplicẽ inuestigandi facultatẽ. Nam est canticũ sensuale qõ tractat historia. et intellectuale qõ inquirit philosophia. est diuinale sen supmẽtale qõ sola nouit theologia. Sunt in q̃libet thomo. i. sectione aut si ꝓpter rem q̃ agitur tonũ. p symbolo dicere maluim⁹. Sũt inq̃ notule plures/ ſm totidẽ pticulares positiones vel doctrinas Sunt in ꝓmo triginta. sunt in scõo. xxij/ sine canonib̃ instrumentoꝝ. sunt in tertio quinquaginta.

¶ Volumen alterũ est de canticordo. hoc est de cantico cordis. tres habens pncipales tonos cũ notis et notulis. Primus inquirit potissime dr̃aꝫ canticordi. h̃ẽ canticordis / a cãtico oris. Vel aliter de cantico morali et rõnali/ cũ cantico sensuali . cuius toni sunt notule q̃nquaginta due. Secũdus tonus descendit ad pticulariorẽ cãticordi rõnis. cuius sunt note. xij. per notulas. xxx. diuise. Tertius tonus q̃si speculatiuã musicam deducẽs ad practim / tractat de nouo gãma mistico et morali p. xij. notas habentes notulas quadraginta q̃nq̃ singulares. ¶ Volumen aliud/ colligit in se tonos tres plus ſm modos traditionis varios q̃s p diuersitate materie. Primus tonus cõciliat et obsequi facit/ facetam elegiam cantatricem amorem dñe theologie q̃ liricum vel odarũ carmen. Thomus alter scõus habet canões seu regulas amphorismos vel maximas aut theoremata de cãticis p notulas quinquaginta. Thomus alter tertius verbũ solatij multiplex in se dirigit per particulas quinquaginta. Et ita iuncti simul hi duo thomi centilogium cõstituunt.

Primus tractatus de canticoꝝ originali ratione.

Cecinimus vobis/nec saltastis/lamentauimus et non plan/xistis. Precentor noster christus/amator innocentie/voluit exemplis innocentū puerorum/p nostra eruditione pluries vti. nūc ad humiliatiōem. nunc ad simplicitatem. vt essemus paruuli non sensibus sed malicia. Nunc vero nos cōmouet ad spiritualē canticoꝝ exercitationem. ponens coraz oculis/pueros cantantes in foro. Neqz enim parum refert pueros sic vel sic assuefieri in musicis ꝛ cantibus; put Aresto. politisans docuit. et in bene instituta cōmunitate cōuenit obseruari. Nos autem quos in domino pueros vel infantes nouiter genitos effecit noua regeneratio. sic decet ꝛ expedit in foro p̄sentis exilij frequentare canticum nunc exultatiōis ad saltandum spirituali/ter/nūc lamentatiōis penitentialis ad plāgendum. Habemus in exemplū sacre scripture librū/in quo sunt (iuxta visionez Ezechielis) lamentationes carmen et ve. Cōcordat illud apostoli Baudere cum gaudentibus. flere cum flentibus. qz tempus flendi et tempus ridendi. Subditur consone verbo ꝓposito. tempus plangendi et tempus saltandi. Cum autem iuxta posterius elucidanda sit aliqō canticum sensuale vel animale/sit canticum rationale vel morale. sit canticum mentale et diuinale. Describemus sub triplici tono/naturam ꝛ originem canticoꝝ cum suis habitudinibus. Docebit ꝑmum historia. secundū queret philosophia. tertiū theologia declarabit.

Narrat historia sacra ꝑpe Geneſis initium/cui ratio suppositā fide concordat/qd. Tubal fuit pater canentiū in cythara et organo. Quo tempe vtpote ante diluuiū cōstat illos non fuisse/quos gentilium littere tradunt carminū et organoꝝ primos inuentores. Sic historia capit veram canticoꝝ noticiam et causam/ꝑmittus ex fide/q̄ credim⁹ aptata esse seculo verbo vtel. et qd formato Adam/cōmunicata est ei plenitudo scientie quantum cōueniebat illi quo totius hūani generis principiū velut in suo seminario residebat. nedum in esse nature sz in bene esse morum et doctrine. Cōijcim⁹ hoc ideo. qd post sopores adductis ad se cūctis animantibus imposuit cunctis nomina sue ꝓprietati naturali consona. Neqz tale aliquid facere potuisset sine cognitiōe q̄ tamen sensibus participata non erat. Ꝓpterea igitur qd ex alto id atqz a summo sumpsisset. Modus alter sumendi canticorum originem fuit ductrice experiētia. nūc in illis regionibus. nūc in istis. quib⁹ musica et nunqz fuerat vel ſm Aresto. ꝛ sequaces de eternitatis errore fuerat infinities variata et absqz numero defecerat atqz redierat ſm transmutabilitates nature cuiusli/bet mutabilis innumerabiles. Additur modus alter qualis a Tullio ponitur duz venatur quanta sit eloquentie si sapientie iungatur vtilitas. qua factum esse dicit/vt homines prius agrestes neqz ciuiliter neqz politice neque moraliter conuiuentes/conuenirent in vnum. modo pagum. modo domum. modo ciuitatez. modo prouintiam. modo regnum. qui simul ita iuncti adunati/varias tam ad necessitatem q̄ ad voluptatem studio vehementi comperert artes. quoniam vbi intenderis ingenium valet. et iuxta poetam. Labor omnia vincit improbus et duris egens in rebus egestas. dum sequens ad priores aliquid ratiocinatiue docta supaddit. Prestabat iuuamen/apta complexio ad ista vel ad illa. Ocium nanqz liberum datum aliquib⁹ Sic apud egiptios tradit Aresto. aliquos conquisitis que ad vitam erant necessarijs/ꝓpter admirari cepisse philosophari. Porro narrat Augusti. libro de ordine/radicez vnam non dissonam prioribus his que alto videntur sumpta principio. Loquens itaqz de virtute vnitatis quā inquirit et facit amicicia/nō dubitat ponere quamlibet scientiam ex amicicie et vnitatis appetitu manasse. Dicebat Aristophanes teste Aresto. ꝑmo politicoꝝ hanc esse amicoꝝ cōditionem vt vnus esse vellet alter. vel vnus in altero. Non dissone ad verba Johānis. Qui manet inquit in caritate in deo manz et deus in eo. Et apostolus dicit. Qui adheret deo vnus spiritus est. Verum nequit fieri talis transmutatio qua vn⁹ amicoꝝ suo esse qō habet in ꝓprio genere deperdito/conuertatur in alterum. Jam quippe non maneret alter amicoꝝ. et ita nullo pacto essent duo/sed vna natura. quo q̄d absurdius poni non potest. Propriam enim

vocem ignorabant nonnulli hereticorum vt almaricus et begardi/dum ita desipere comperti sunt. Uniuntur igitur amici nõ illo/sed alio quo fas habent modo. Hinc fuit inter homines et precipua cura sermonis mutui.quo latentes cordis sui passiones et cogitationes consilia et amores/cõmodissime cõmunicarent iocunde q̃ conuiuerent. Facta est proinde super locutiõibus ars.que scribendo valeret apud absentes se sibi manifestare.hec est grammatica cõgrue loqui docens et scribere. Postmodum fuit euitanda deceptio circa veritatis inquisitionem.cum regulis illationũ quas logica ob hoc orta tradit Fuerunt insuper amicoꝝ amicicie non quomodolibet. sed vtiliter.delectabiliter.et efficaciter iudicãde.qõ in rhetorica facere positum est.q̃m possumus appellare logicam moralem.eo q̃ ad moralis philosophie ꝓncipia viam habz.sicut logica scientijs speculatiuis obsequitur.in quibus vis sermonis precisioꝝ sine tropis viget et figuris Mentum est cõsequenter ad mathematicas disciplinas.q̃plurimum conferunt artibus mechanicis sine quibus vita ciuilis non agitur. conferunt preterea conuictui amicoꝝ quo fiat vita p̃sens ornatior atq̃ iocundior. Hic inter ceteras artes ꝓparata est mago plausu/musica et ad diuinas res atq̃ cerimonias/tandez adhibita. Hinc apud ruricolas et pastores/bucolica carmina vel egloge. comedie leges.hinc acriores satire.hinc ꝓmodum grandioribꝫ ampulloseꝫ tragedie. hinc denicꝫ metroꝝ heroicorum elegiacorum.iambicorum.saphicoꝝ.et aliorum vel ut innumerabilis multitudo. Cides quemadmodum musica suum cepit a natura et ab amore vnitate q̃ ꝓmordiũ. que creuit adhibitis per artem regulis ꝛ numeris. Quis vtiq̃ non aduertat/homines sicut ad loquelam/sic ad quandam musicaz velut ab infantia et puericia pronos esse. quã inclinationem ars et vsus perficiunt. Hinc animaduersum est/triplicem esse partitionem musice.sicut potest ipe sonus causas tres habere. Unus enim fit flatu.alter pulsu.alter voce vel cantu. Tres obin/de musas fictio poetica dedit,puta Uarro ne refert Augusti.quas ideo postea diterꝫ nouem/ꝓpter totidem imagines/ab excellentissimis sculptoribus cum quadam superandi intentione depictas. Comptũ est insuper/tres dumtaxat in numeris sonoris ꝓportiones esse delectabiles. Diatessero.diapente.diapason.quas vulgari modo nominamus.tertiam.quintã.et octauã Nec sunt plures deinceps que non reducãtur ad istos.quemadmodum sexta et quinta super octauam.et rursus octaua duplex Et ita per ascensum/ quantum vel vox vel ratio fas habuerit.que conquisitio suã habet artem propriam/tã speculatiue q̃ practice traditam cui musice nomen damus. Docuit amplius experientia mirabiles fieri mutationes per musicam sensualem. de qua iudicat tanq̃ de obiecto ꝓprio auriz corporalis et que sola videtur apud vulgares cognita vel considerata. Testes sunt historia cũ philosophis et medicis vt martianus et boetius. quibus non discordat sacra scriptura de Dauid et Helizeo filijs q̃ ꝓpheta rum. Nonne philosophus politicus docet in policia bene instituta/curaz de musica ꝑcipue,p iuuenibus habendaz esse.que sit ad temperantiam et virtutem idonea.non petulans.non dissoluta. non agrestis.non irritans.sed nec animos/mulieb͠riter emolliens. Notant siquidez et dictis Aresto. vlti. polit. expositores sui. q̃tuor esse species melodie quas ipe denominat vel a reptoribus vel a patrijs vtentibus eis/vna vocatur mistolidista.secunda lidista.tertia doristа.quarta frigista. Prima mouet ad compassionem .secunda mollit ad concupiscentiam.tertia ad virilitatem que stabilis est et virilis in qua sunt iuuenes instruendi vel exercendi.quarta rigidior est vehementior q̃ rapiens animos ad terribilia vel aggredienda vel sustinenda. Porro.iuxta varietatem complexionuz variatur complacentia et iudicium melodiarum.imo et traditio quam frequẽtat ecclesia de varietate tonorum octo/posset ad hanc melodiarum diuersitatem appropriari.vt q̃ prima est septimi toni.secũda q̃nti.tertia primi.quarta tertij. Posset altera fieri distinctio musice.quoniam alia est aptior ad diuinum cultuz p deuotiõe.nũc leta.nunc lugubri.nunc pia.nũc iubilanti Quedã potior est p moꝝ disciplinatione Altera iocundior et suauior in amicabili seu ciuili cõuersatione. Aut dicam⁹ q̃ vna est heroica.altera diuina.quedã moralis ꝛ

politica.altera sensualis et animalis p̄ puerorū vel imperfectorū recreatione. ¶ Aut rursum addamus q̄ vna magis cōuenit in satira.quedam in tragedia.quedam in comedia.quedam in bucolicis.quedam in odis vl̄ liricis Aut postremo ſm varietatem hominū.alia fortibus et virtuosis cōuenit.alia lubricis et voluptuosis.alia subtilibus et ingeniosis.alia bestialibus ⁊ stolidis.

¶ Utilissimam omniū esse tradit Aristot. fistulationem.quā ideo pallas abiecit/ suas videns in aqua extibijs buccam inflari.Hinc sumpsit poetica fictio necnon illud q̄ Midas rex.buccas habuit asininas.eo q̄ suo iudicio Pan deus pastorū fistulans Apollini p̄ferebatur citharisanti. Demum quot sunt hodie qui tympanum gallice tabour cum fistula citius ac hilarius audiūt/ q̄s cytharam aut psalterium. Ita rursus sic̄ auibus/sic hominib⁹/suus cuiq̄ cantus placz et cui suetus est vel aptatus. ¶ Pretereundum vero censemus/quemodum ad resdiuinas reputabant gentiles carmina transtulerunt execrabili superstitione.quo factū est vt qui sine deo vero erant/ludificarētur a dijs illis .de quib⁹ in psal. Omnes dij gētium demonia. Orte sunt quippe artes magice carminibus vtentes/quas incantationes vocant.quarum effectus mirabiles/nedum poete.nedum ipi idolatre commemorant.sed attestatur scriptura sacra cū expositoribus. Unde dicitur i Exodo.de maleficis pharaonis q̄ fecerūt simile ad Moysen in p̄mis duobus signis.et hoc p̄ incantationes egiptias et archana dei.ita dicit textus. Uerum exquisitior de carminibus istis sermo non expectetur hic ⁊ nūc Latissimus enim est/et seorsum debēt sueq̄ri cause vel effectus. ¶ Habet subinde musica sensualis que consistit in modulatione vocis suam artem.cuius artis velut alphabetum quoddam traditum in gāma manuale sub sex vocibus vel notulis.vt.remi.fa.sol.la.de quo non est hic declaratio facienda.sed supponenda simul qua ratione seruit musico cuilibet instrumento notulationis huiusmodi peritia Sed nec de metrorū legibus numeris varietate in postremo de gesticulationibus aliud tradere disposuimus. ¶ Placuit tamen annotare ꝓpter reuerentiam scripture sacre/nonnulla vasorū vel instrumentorū musicaliū nomina. Quoniam pariter monet nos ratio nature consona. Posuit itaq̄ Plato corpibus animas assistere tāq̄ motores suis organis.qō satis in celo Aristot. et fides recipiunt de intelligentijs.quas vl̄ angelos vel virtutes fides appellat. Uerum de nostris intellectibus necnon de brutorum formis/non cōueniunt cum Platone quia ponunt animas inherere corporibus cum materia constituere compositum. Cōcordat tamen vtraq̄ positio sup hoc q̄ ſm varietatem formarū/reperitur varietas i corporibus. Hinc illud phie apud Boetium de huiusmodi formis loquentis ad deum p̄ consona membra resolutis. Hinc p̄terea visonomi tradunt animas insequi corpora.quanq̄ verior est locutio/corpora suas animas insequi tanq̄ instrumenta causas principales suas. ¶ Adoptemus hanc similitudinem rei nostre/dicentes q̄ ars imitatrix nature/cognoscens quedam esse cantica quorū modulatio fit aptius per vnum genus instrumentorū.et alia per aliud. simul vt minus fastidiret/varietas fabrica uit sibi vasa diuersa musicorum instar nature/dans diuersis cantibus organa valde distantia magnitudine.figura.materia q̄s sicut natura dedit animabus apta sibi corpora.vnde corp⁹ animalis vocat Aristo. organicum qui de manu hominis dicit ipsam esse organum organorū. Ecce causas multiplicationis vasorū musicorū duas q̄ sunt delectabilitas p̄o varietate.et idoneitas p̄o consonabilitate. Quid si tertiā addiderimus causam p̄ misterijs et intellectibus sapientius occultādis apud indignos et hebetes que panduntur studiosis solertibus et deuotis. ¶ Quamuis autem sermo de misterijs instrumentorū/locum magis haberi videatur in morali musica /vel intellectuali q̄s sensuali.nihilomin⁹ admonent nos verba christi/non esse p̄tereundam vasorum musicorū interp̄tationem.

P̄rimum quia facit in p̄assumpto verbo mentionem de tibijs ſm Luce narratiōez Cantauimus vobis inquit tibijs et nō saltastis. Debinc tp̄us in pabola filij ꝓdigi refert seniorem fratrem cum appinquasset domui symphoniam audisse et choros. Proinde psalmi quos de se scriptos asserit.pleni sunt noibus instrumentorū p̄ quib⁹ satis ad p̄sens fuerit vltimū sumere psalmum ve

P lut exponendum ℣ Laudate dominū in sanctis eius ℭ Vox ista est vox anime dei/formis ac deuote que post contemplationem vel meditatiōem sursum directam et deorsum p omnia videt quaqua versum. Quoniam pleni sunt celi et terra gloria domini ℣ Tunc dilatato mentis ore.iubilat exultat et exclamat ad omnem generaliter creaturaz. ℣ Laudate dñm in sctis eius. ℣ Et cū seraphī acclamante sibi ℣ Sctūs sctūs sctūs dominus deus sabaoth. ℣ Pleni sunt celi et terra gloria tua. ℭ Possumus sanctos eius (si sobrie sapiamus) accipe prēm et filiū cum sancto spū.qui sunt tres psone sed vn⁹ de⁹ et dominus z vnus sanctus. ℣ Aut scta sunt dei nomina eius sacratissima. ℣ Sunt omnia q̄z dño cultu specialiore sacrata aut certe scti dñi sunt omnes spūs cōsummata iaz beatitudine deo.primi.aut sunt hoīes exaltati a terra quasi iaz sine terra.qui typo xp̄i trahunt omnia ad se p cōtemplatiōem dilectiōem et laudem oīa referendo ad gl'am cōditoris. ℣ Tales imitatur aīa deiformis/quā in bas prorumpe laudes dicim⁹ ℣ Laudate dñm in sctis eius. ℭ Hanc impleuerat aīam dñs laude sua.sagina uerat eaz cibis eterne satietatis.repleuerat in bonis ō sideriū suum.et vt aquile iuuētutem renouauerat q̄d ni labijs' exultatiōis laudaret os eius et eructaret verbū bonū. ℣ Laudate dñm in sctis eius. ℭ Vult hec aīa regrediens de cella vinaria aut certe putat omnes sentire.qō sentit de dño in bonitate p̄pteā sibi cōplacet in laude dñi. ℣ Cōgratulat omni collaudāti.que etsi nō habeat inflationis in oībus audaciā vt laudent.fiduciā nihil ominus accipit cohortatiōis applausus z iocūditatis cum alacritate tripudio z coexultatione.laudate dñm in sanctis eius.

℣ Scit vltimā nedū sui sed oīm btitudinem in dñi laude positam.q̄uis non eodē gradu.sicut nō oīa ex quo pticipāt dñi cognitiōem et liberā et volūtate dilectiōem. ℣ Sicut p̄terea diuersi sunt status in hūtib⁹ etiā libertatis arbitriū.duo p̄cipue vn⁹ vie qui p fidē et spem ambulat.alius patrie vbi petua finis et termini stabilitate vacat aia beata.videt.amat.laudat. ℣ Exerceam⁹ igit hic in terris vocem laudis q̄ nobis pseueret in celis. ℣ Dicat vnusquisq; viator p̄sertim eccliastico z dedicator laudib⁹ dei. ℣ Dis spūs laudet dñm. ℭ Vis autem scire o aīa que et qualis sit vita tua/nō pudeat te per pbiam erudiri que vitam cuiusq; rei pōit in opatione debita nature.alioquin sine operatione quali scūq; sit illa sibi debita potius mortua dicit aut dormitās q̄z viuens ℣ Perge vlterius cū pbia vsq; dum occurrat sapia diuina que se ōrentes p̄occupat. z b̄ docebit te.qm̄ p̄pria et finalis opatio hoīs est cognitio summi dei cū fruitione et laude sua.viuis igit homo et q̄tum laudat aīa tua dñm. ℣ Est et istic iter quo oñdit dominus salutare suū. Quare noli conqueri dū laudas/quasi nihil agas.q̄si nō dum p̄mia capias.laus est magnū mihi crede p̄cium sibi.magnū valde etiā dū grat⁹ sit.imo maius dū gratis sit ℣ Certū boc bēbarania deuota q̄lem introduximus dicentem. laudate dñm in sctis eius. ℭ Nō si vellemus in bis et singulis que sequūtur immorari q̄le sit firmamentum virtutis dei q̄les sint virtutes eius.qualis den⁹ sit multitudo magnitudinis eius.succūberet sermo conatui nec tempestiue satis arripemus p̄missā de vasis psalmoz hmōi maxime rōcz Hoc vnū tm̄ dicim⁹ q̄ in re q̄libet deo soli debet laus bonor z gl'a sicut ipe est oīa in oībus. ℣ Hinc p̄s. ℣ Dis terra sine oīs creatura adoret te de⁹ z psallat tibi.psalmū dicat nomini tuo altissimo. ℣ Nulli vero creature datur laus hmōi p latriā/nec vt signū ē vt imago nec p̄pter aliā q̄uis attributiōem si p̄prie sētiam⁹ sicut nulla res creata summū bonuz est neq; vt res/neq; vt signū vel aliud attributū. ℣ Atuero q̄ loquendū vt plures sentiē dū vt pauci.laudam⁹ in creaturis deū adoratione latrie.sicut in cruce z in imaginib⁹ xp̄i.imo sicut in omni re.quēadmodū q̄libet est imago vel vestigiū tenue trinitatis nō min⁹ naturaliter q̄z aliq̄ sit artificialiter ℣ Caue tm̄ in laude vel latria creaturaz a scā dalo q̄le fieret si adorar etur p̄blice deus in demone vel eius imagine.in asino / vel in bufone.imo nec in angelis et hominibus. quantūcunq; sanctis.quoniam p̄rius eis et alter bonor ineſt. ℭ Quibus in transitu dictis/ad instrumenta musica pergat sermo noster. ℭ Preponitur tuba cū sono vel vt alia translatio habet/cum clangore cuius materia finis et vsus varius est. Nam ē tuba cornea vt est illic. In voce tube cornee in recordatiōem arietis immolati p Abraham. Est tuba ductilis vel argentea vel e-

rea.que metalla/fusibilia malleabilia q̄ sūt
¶ Tuus ita q̄ sit affectus quāuis ex carne
nascatur/fortis vt cornu/nō lubricus/aut
effluens.sit ductilis.i.suasibilis imitator sa
pientie que desursum est. Sit bonis con/
sentiens.sit non immansuetus.ꝓuīs opini
onibus ptinax in illis.sit ad fines sub fine
deo/vsusq̄ varios accōmodus. ¶Haz tuba
clangit nunc ad denunciatiōem solennita
tum.nunc ad congressum bellor.nunc ad
legis.pmulgatiōem vel auditum.put in si/
nay.nunc ad cetus conuocatiōem.nunc p
neomenia.hoc est illuminatione noua i in
signi die solennitatis. ¶Nonunq̄ ad opera
tionem miraculor sicut in deiectione mu/
rorum in Jericho. ¶Rursus ad euangeli
sationem.dicitur enim p̄dicatori.dicitur t
speculatori. Quasi tuba exalta vocem tuā
quemadmodum de Bartholomeo legitur
q̄ vox eius quasi tuba vehemens. Deniq̄
magnum nimis tremendum simul et iocū
dum habet misterium tuba nouissimaꝝ/
cis archangeli et vocis christi in clangore
mirifico qualiscunq̄ fuerit.concipiendus
magis intellectualiter q̄ sensualiter.resur/
gent mortui. Sane tam efficax erit.tam la
te patens.tam omnia penetrās vox illa tu/
balis.que saluandis gratissima.damnan/
dis vltra q̄ dici fas est horrendissima per/
strepet et tonabit. Talem se fatebatur assi/
due Hiero.audire ad terrorem simul et spē
terrorem cruciantis inferni.spem glorifica
tis paradisi. ¶Subsequitur .Laudate
eum in psalterio et cithara. Differunt hec
a tuba vel buccina.quoniam pulsu seu ta/
ctu non flatu sunt.quorum sonus est capa
cior atq̄ serenior.qualis aptior est auri
contemplantium confidenter habitantiū
i tabernaculis eterne pacis. Hec autem est
distantia psalterij cum cithara.quia psalte
rium sonat a superiori pcedens a grauio
ribus sonis ad acutiores descendendo. Ha
bet insuper cordulas vel argenteas /vel ex
electro quasi tinnientes.leuius q̄ tangen/
das. Cithare vero formam/ad psalterium
videbis euersam. Cuius sonitus a grauio
ribus deorsum/ad acutiores sursum sonos
tendit.cuius fides t corde de morticinis fi
unt intestinis animalium desiccatis subti
liatis et tortis. Que omnia /nonne signifi
cant congrue statum vel affectum peniten
tis/ascendentis a cōualle plorationis. cor
pus quoq̄ ꝓprium torquentis et extennā/
tis/ad obediendum citharisanti spiritui.
Talem habere suadet dominus p Ysaiam
anie peccatrici sub typo tyri. Sume citha
ram circūi ciuitatez meretrix obliuioni tra
dita/bene cane/frequenta canticum vt me
moria tui sit. ¶Conueniunt psalterium t
cithara.quia pectori iungūtur et formam
cordis habent instar scuti.habent et hanc
figuram singla instrumenta musicalia Hā
trigono piramidi.prima sunt omnia siue
que pulsu/siue q̄ flatu consonant. Ac pin/
de queso/nonne docentur in omnib⁹ can/
ticis instrumētalib⁹/habere sursum cor ad
dominum. Vnde pterea differentiam suā
quomodo cōcordant psalterium iocūdus
cōtemplationis/cum cithara penitential
afflictiōis.quemadmodum cōsonare dul/
ce est garritui philomene turturis suspiriū
Sic spem cum metu et exultationem cum
tremore/miscere monuit psaltes regius.
Seruite inquit domino cū tremore et ex/
ultate ei cum tremore. Fecit qō monuit. dñ
psallens et subsiliens totoq̄ conatu saltās
nudatus est coram archa domini.sicut vn⁹
de scurris ait Michol. Cuius impropē/
rio/scimus Dauid quid responderit. Lu/
dam et vilior fiam plus q̄ factus sum.et ero
humilis in oculis meis. ¶Subiungitur R
Laudate eum in timpano et choro. Tim
panum/vulgo gallice dicitur tabour/vl be
don. compositum ex pelle derasa tensaq̄
cuiusmodi non est vna vel magnitudo vel
forma vel vsus Sunt timpanula duo.gal
lice naquaires.vnum obtusi supra moduꝝ
soni.alterum pacuti.vbi significatiōem ac
cipere possumus timoris humiliantis et
spei eleuantis.ꝓprie miam et iudiciū q̄ dño
cantande sunt. Spes in cōtemplatiōe di/
uine pietatis et gratuite bonitatis.timor i
affectu seueritatis.insustentabilis aduers⁹
peccatores quos obdurare dicitur sicut ali
orum misereri. Sunt alia timpana vulga
ribus magis assueta.quia faciliora. quia
sonabiliora ad salt⁹ inconditos.et alia tri/
pudia.quibus solent iungi fistula bifora/
mina vel triforamina.tripos insuper non
grandis calibeus/hincinde percussus.
Cymbala quoq̄ nōnunq̄ exere/p mutu/
am collisionem/tinnitus acutos reddētia/
quibus iudeos veteres vsos fuisse Lyra
non siluit. Tu forte rudis es et ad psalterij

cythare ꝙ̄ subtilitatem ineptus. cantes in tympano mortificationis concupiscentie carnalis per abstinentiam et ieiunia. Concinas in choro fraterne caritatis et conui/ctus honesti sine querela que dissonantiaꝫ operetur. deniq; quomōlibet id egeris dū non sileas a laudibus creatoris. ¶ Chor⁹ vocatur a nonnullis vulgaribus instrūm tum quoddam instar trabis oblongum et vacuum/cordas habens grossiores. mul/to plus ꝙ̄ cythara duas aut tres/que baculis ereutis percusse. varie variant rudem sonum. Altuero conformius ad expositores et tertū/chorus ē coboris; canentiū sil'i modo corone. put litteraliter ad oculum videmus in ecclesie choris. et in choris tripudiantium. Hic existimandū est mariam sororem moysi cū alijs aliquātis/tympana pulsasse post egressum maris rubri. Reliquos autem omnes choros duxisse/cum responsione vocis canticordi atq; plausibili. Sic in reditu filij prditi/ paterfamilias euangelicus/cū prandio vituli saginati iussit symphoniam et chorum. Sic filij pheterarum ducebant choros quando Saul occurrēs eis mutatus est in virum alterum tam efficax erat musica pphalis. ¶ Symphoniā putant aliqui viellam vel rebeccam q̄ mi/nor est. Altuero rectius existimatur esse musicum tale instrumētum quale sibi vendicauerunt specialiter ipi cecī. Hec sonum reddit dum vna manu resoluitur rota paruu/la thure linita. et p alteram applicat ei cum certis clauibus cordula meniero⁊ put in cythara. vbi p diuersitate tractuum roteva rietas armonie dulcis amena ꝙ̄ resultat. Huic simphonie q̄d aptius compandum reputabimus/ꝙ̄ nostrū cor. assidue se mo/uens. ac pinde fantasiam agitans: q̄ si cre/ditur a motione nunq̄ quiescit moto cor/de. Cor vero si cessat a motu mori animal cōtinuo necesse est. Felix musicus spiritualis qui suo hoc' simphonico cāticordo/melodiam iugiter scit ⁊ studet/per meditatio/nis digitos modulari. qtūs affectuū voces fmlgāma misticū/suaues reddat Felix qui magnalia dei nedum in naturalibus. qualia sunt omnia mirabilia valde facta in ei⁹ sapia cuius non est numerus/sed in artifi/cialibus etiaꝫ recognoscit. quemadmoduꝫ et pforatione modici ligni in sambuca vel fistulis. aut ex metalli ductione in tubis et cymbalis/aut in neruoꝫ aut intestinoꝫ de siccata torsione put in citharis/tot resonā/tie variantur. ¶ Sequitur. Laudate eum in cordis et organo. Corde fm glo. posite sunt p quibuslibet instrumētis alijs a psalterio et cithara que cordis sonant repercussis. sit viella. sit symphonia. sit lyra. sit rota sit guiterna. sit lituus. sit nablum. sit sistrū sit scacarum. sit rebela. sit generaliter l'mo/no cordū vel diacordum vel tricordū vel tetracordū vel pentacordū vel seracordū. se/ptacordū. octicordum. nonicordū decacordum. ⁊ sic absq̄ termino cordarū in instrumentis que vel olim vel posterius compo ni potuerint ¶ Ceterū. latius adhuc organa recipiuntur a glosis/p musico qualicū/q̄ compingatur instrumento. Habet vero modernus vsus appropriatiōem necessa/rionabiliter ad organa ex plumbeis vel stā neis fistulis. que cum follibus et cū digit⁹ multiplicem ⁊ pfectam habent inter aliud quodlibet instrumentū vocaliū/resonātiā fistularū. que fistule nō illiberales appellā de sunt. qz nō oris deformatione. sed follis inflatione sonant. Hoc solū vel p̄cipuū re/tinuit ecclesiastica cōsuetudo musicum genus instrumenti cui vidimus aliqū iungi tubam. rarissime vero bombardas seu tha lemias seu cornemusas grandes aut quas vel alia siqua sint que noīauerimus instrumenta. q̄lia Daniel liber/oia cōcludere videtur in adoratione statue sub omni genere musicoꝝ ¶ Verūtā ampliare id qō mō diximus de organoꝝ solo vsu p celebrē ec/clesie ritū. cōmonet id qō pphā subiungit. Laudate dn̄m in cymbalis bn̄sonantibus laudate eū in cimbalis iubilationis. Sūt erea cimbala ea q̄ vocam⁹ cāpanas. q̄s bn̄ fortiter sonare nullus ambigit. Talib⁹ vtik ecclī plusq̄ alijs sectis/ad dn̄i laudes tanq̄ vice tubaꝝ legis veteris. q̄rū officia meiꝫ quidā expssit loquentē inducēs campanā Laudo deū verū. plebē voco. cōgrego clerum. Defunctos ploro. pestem fugo. festa decoro. Sunt et cāpanule p melodia ve/lut in horologijs aliquib⁹ ordinate. Qui/bus in omnib⁹ nr̄i possunt interiores affectus erudiri simul et impelli. qualiter experiebatur ille/cuius animus cōmotus acri/ter. eleuatus. dilatatus. q̄n fiebat h mōi resonantia celebris/iubilabat totus in se recolens illud seraphicum de deo. Pleni sūt celi et terra gloria tua. Oz. R̄. vat tout. Hec est inestimabilium profusio gaudiorum

T Subinfertur pulcra nimis ad pposita cōclusio. Omnis spūs laudet dominū. Perfecto toti psalmo⁹ contextui pcipue suo subseruit initio/quo dictum est. Beat⁹ vir Quid enim viri beati dicimus officiū/q̄s vox laudis ad dominum. Juxta illud Beati qui habitant in domo tua domine/in secula seculo⁹ laudabunt te. Verum de hoc in subsequenti thomo seu tono/magis intellectus eo⁹ omniū que diximus aperiet. vbi de cantico⁹ rōnalium vel intellectualium origine pphia verbum facit. Unde luce clarius apparet/quante sit fecunditatis/q̄nte iocunditatis hec exhortatio Omnis spiritus laudet dominū. vel vt transfert Hieroni. Oīe qd spirat laudat dñm Huic tā assertioni siquis cupiat magis inniti/ poterimus omne qd spirat ipi homini p appriationem dare. quemadmodū nomināuit hominem xpūs omnem creaturam qui dictus est in Deū. Inspirauit spiraculū vite homini dete terra formato. Est aūt materialis spūs (vt interim de spirituali sit silentiū) radicatus in corde/quo tanq̄ ministro et ligamēto quodā/rōnalis aīa exercet suas opatiōes in organo pp̄rij corpis. cui tanq̄ inspera actiuitatis sue coaptat. Est triplex iste spūs aut flatus/instar fumi tenuissimi. naturalis scz vitalis. z animalis cui medicoruz aliqui tantam attribuerunt virtutez/quasi p se sufficiat ad hominis operationes. nam posito spiritu altero/intēdunt si nō errant dicere/q̄ medicus vt medicus est/cōsiderans corpus humanū tantum vt sanabile/non magnope curat de cōditione vel existentia spūs materialis alterius cōquirere. Proinde constat variari certissime/rōales nedū aīales hois operationes ꝑm dispositiōem materialis bui⁹ spūs. quē spirat z respirat cor p cōsona mēbra pīsertim ad cerebrū vbi sit aialis sensitiuus scz z motiuus. Hic enim spūs si fuerit splēdidus. si serenus. si subtilis. si mulcebr⁹ erit extinde totus hō letior z alacrior (si devotus est) ad laudandū deū. subtilior z ingeniosior ad recogitandū ipm. pnior q̄si tot⁹ liquefactus ad diligendū eum z suauit amplexandū. si nō abusus fuerit dono tali Donū certe dicimus dei/talē spūs materialis serenitatem. sit illa a deo immediate sit mediate p misteriū angelicū. sit p cōplexionis temperiem cū apto regimine corporis sit p opitulatiōem impetratiōem q̄s scto⁹ sit maxime tandem p habituatiōem vehementem in obsequio dei/in ocio scto. in exercitio cōtinuo fidei spei caritatis q̄s virtutum. Nō vsq̄ adeo fieri pōt ab homine cū gratia dei. q̄ videbit assidue versari mēs eius in apto lumine/cū iocūdissima q̄ sensum oēm occupat pace/cū illa supadmirabili diuisionis spūs z aīe/cū vnione ad deū. cū ignoto cōiungit ignote z ab omni ptibilitate reducit ad monadē. hoc intellexerūt qui dixerūt. Secura mens quasi iuge conuiuiū. Et iterū. Nō est letitia super cordis gaudiū Et rursus Quā magna multitudo dulcedinis me domine quā abscōdisti timētibus te Cū ceteris in hanc sniam sine/nūero. Beati⁹ in dño qui sunt hmōi rari valde. sed sunt q̄nis raro z ad tps būplaciti tui deus qui das vt vis z quō vis canticū. in hac nocte mortalitatis q̄ satbanam tenebrosos spūs ingerētem reprimis. q̄ potes absq̄ vlla dubitatiōe sine materiali q̄uis spū/tuas in mēte collustratiōes suauissimas q̄les dicte sunt z ampliores illabendo supadmirabiliter opari. Atuero ne sint vacua diuine sapie opa que sic res administrat vt eas pprios motus agere sinat. non repellit aptam spūs aialis dispositiōem. q̄ taliter in cellulis cerebri (q̄s medici triplices ponūt pmam mediā z postremā) pt depurari/vt z imago sit vitatior. estimatiua pspicatior. z memorativa tenatior. sic ptes ea q̄ pars aliqua cellularū vtputa superior subtiliorez obtineat serenior q̄ fantasmatū vel idolo⁹ repntatiōem /remanētibus aliis ptib⁹ in obscuritate maiori. Cuius rei possumus exemplū accipe circa cōbustionem lignoz. q̄ ad varias ignis dias in flāma vel carbone/aut p filitudinē nubium/aut mōt⁹ alicui⁹ altissimi. c⁹ in vertice splēdet sol nitidissimus. cū i infimis nubes vagent atq̄ caligines. Adde splēdores instar fulgurū coruscantiū vel emicantiū scintillarum. quarum illustratione veluti subito disparenti/pulcerrime veritates emicant apud agentem intellectum elicientem ex fātasmatibus in hac luce presentatis species intellectuales puriss̄imas/cuz affectionib⁹ quas nemo nouit nisi qui accipit. Puto sē serunt talia viri spūs. pphetici z deuoti Sē sit z hoc ipa virgo btā dū in se cōsideras diuisiōem aīe z spūs/dedit cuilibet qd suū est prumpens in hoc cāticū. Magnificat aīa mea dominum. Et exultauit spūs meus/

ded salutari meo: Potuerat ad extremū p cantici sensualis intellectu plurima cō/memorari de musica que satis vulgata sūt vt est figuratio gāme manualis. vt traditō de tonis octo/p antiphonas et neumata/qualiter illi philocapto de amore dei/beato Ignacio/familiari matris dei/fuisse per angelos in monte reuelatum tradit narratio vite sue. Sed terminus hmōi thomo priori statuatur/ad alterum de canticorum origine magis ad philosophiaz spectantē pcedendo.

Secūdus thomus

Processit hūana studiositas cui? oculus nec satiatur visu. nec auris impletur auditu/quin vlteriora iugiter inuestiget quousq; inuenerit id quod pfectus est. Processit inq; a musica sensibili que dicta/ad musicaz solā ratione vel intellectu pceptam. argumētantes ita. Si corpalis habeat auris i obiecto suo pprio/qō est sonus causatus ab aere repcusso/pulcros suaues q; numeros. cur a sensibus alijs vt sunt visus et tactus aliquid simile negabitur? pterea musicaz in gesticulationibus visu perceptibilibus In ipō pterea tactu silenti venarū pulsatilium posuerunt. vt ex medicoz disciplina Marcianus exponit. Erophilus inquit e grotātiū venas/rigmoz collatiōe pēsabat. Progredientes vlterius inuenerunt in sensibus interioribus qui sunt imaginatō fantasia z estimatio/numeros passionum et affectionū motiuarū/pceptibiles ab bis sensibus omni cessante prorsus ab extra sonante aere. Possum? hanc notare musicā cordis. cuius tot sunt voces z soni/quot inueniūtur motus interiores numerosi passionum interioz vel affectionū. Ascenderunt cōsequenter hmōi cōquisitores veritatis ad vim rationalem. que corpeo nō vtitur organo. Et ab hac supius ad intelligentiaz que est apex mentis. Ad sinderesim denicq; que vocatur scintilla quedā supernolans et supemicans ad eterna quep Aresto. videtur endelechia notari. Sed et ipa ratio ptita in rōnem supiorem et inferiorem tanq; in virū et mulierem. de quibus hic nō dicendum. qm in tractatu de theologia mistica et in alio de passionib elucidata est hec distinctio. Posuerunt igit in his omnibus potentijs musicam et armoniaz. fm diuersas ipaz motiones. Fuit apud nonnullos phantes dubitatio si tam numerosa sperarū corpium tā q; velox circuitus? crearet sonū: ab auditu corpali pprie pceptibilem. quēadmodū queritur a theologis si de beatis illud de psalmis habeat veritatem. Exultationes dei in gutture eoz. maxime cū ciuitas illa dicatur plena modulis et canore iubilo. vbi quoq; est vna vox letātium. vox laudis. et actio gratiarū Aresto. qui post et inter ceteros/plenius assecutus est veritatem de quinta essentia celesti que incorruptibilis impartibilis q; est. ponit cōsequenter neq; sonum neq; auditū proprie sensibiles illic esse. sed omnia ad intelligentie rōem z pceptiōem referenda q? Pitagoras imo et Job/de cōcentu celi posuerunt. Sic intelligeretur aplus de linguis angelorum. De hoib vero maxime post corporis resumptiōem. nō est impbabile musicam vocalē illis esse. Vult forsitā audito/ instrui post ista que dicta sunt de nūer? in omni creatura reptis (Oia quippe fecit in numero) Quo pacto musice colligim? extende rōem: Grata fatemur digna q; scitu cōsideratio. Neq; enī solus sufficit numerus ad musice rōem. sed vt sonorus sit oportet. Est itaq; subiectū musice/numer? sonorus. Nihilominus vrget nos aplis cū ceteris autēticis/ponere cāticā z voces fieri in cordibus nr̄is ad deū/sicut et clamores desideriorum. Desideriū paupez inq; pba et audiuit dñs. Et hoc vtiq; nedū cōcedim? sed ad huius rei manifestatiōem/opusculū sepatim edidimus de cāticordo. i. de cantico cordis. cuius initiale verbū est. Beati q; audiūt verbū dei. Attuero sicut auris transumptiue dicit in deo/dicit in angelis. ad oēm denicq; trāsferret intellect? cognitiōem vt ibi: Qui hz aures audiēdi/audiat. cū similibz multis. Nō aliter vox z sonus vt in posito nr̄o metaphorā accipiat necē est Sil'r de flatu vel de spū flante. mouente. z exagitāte/voces q; formāte/cōsiderare nos cōuenit. Nō enī dñs laudat ome qō spirat sine spiratōe vñ fit vox. z pñter auditus suo mō. Spūs aūt mlt'pl'r ꝛ fm declaratōez Didymi libro de spūsctō. Est enī de? spūs vt in Jobe scribit De? spūs ē Est appate z pprie tertia in trinitate persona nexus patris et filij quo se dicuntur diligere spiritus sancto. Dicitur et spūs sapientie mlt'pler. Spūs insup extenditur ad angelum tam

bonum ꝙ malum. Qui facit angelos suos
spūs ait ps̄. Dicuntur et hoīm spūs esse. i
mo z brutoꝝ. ſm Aciaſtē. Extēdit ad vē
tos z spūs pcellarū. Accipit ipealiter a me
dicis spūs, p instrumēto, primo viuēdi, mo
uendi z sentiēdi in aialibꝫ. et est fumositas
subtilis, pcedens a corde. Quid tandē ml'
tis immoramur. cū nomen spūs ad' omnē
vim impulsiuam subtilē et maxime secretā
extendat? Quo fit vt eis amor dicat spirit⁹
Quid enī subtilius, qđ vehemēt⁹ ad mo
uendū vel impellēdū ꝙ amor. Inde illud
Aug⁹. Pondus meū amor me⁹. illo feror
quocunq; feror. Hinc valerius noīat amo
rem nedum spūaliter sed spūm sctm. Et qm̄
in omni repitur amor, qui est vir
tus quedam motiua et impulsiua, put con
tinuo docebimus. pulcerrime et diuine cō
clusit ps̄. Omnis spūs laudet dominum z
Tanq; diceret. omnis creatura amet te de
um creatorem suū adoret et psallat nomini
tuo altissime. Hera phīcalis demum ratō
cōcludit totū istud vniuersuz recte dici mo
nocordū diuine sapiētie. In quo delectat
ludēs ab initio. cuius monocordi / amor ē
vnica corda. Hinc apud Boe. phīa canit.
O felix hoīm genus si nr̄os animos amor
quo celū regitur regat. Quid hec tibi sona
re videtur optatio / nisi canticū liberi arbi
trij nō dissonare mūdi totius monocordo
(sola quippe dissoua sibi volūtas esse pōt)
que p supmū saltem deū nihilomin⁹ ad cō
y cordiā p iusticie amorē ordinat? Pergat
igitur de inceps cōpositio nr̄a loq; pauca d
amore tanq; de intelligibili quadā volun
tate. q̄ vitali suo pulsu / pcutit aures cordis
intellectuales / nō absq; suaui melodia / dū
amori sua numerositas adiūgitur. Et in p
mis respiciētes ad exēplar vel ideam amo
rſ creati / nō ponim⁹ p fidē edocti talē aliq;
ideam sepatam q̄ nō sit deus quō redargu
it Plato. Arest. Cōcedimus tñ q̄ omnia q̄
facta sunt / sicut in verbo vita erant / sic i spi
ritu sancto amor erant suo modo. Nam et
amor ipe vitalis est. Ponit insuper fides a
morem in deo essentialem ponit z psonalē
quoz vterq; respectu creaturarū idealis di
ci potest. Sed qua pprietate loquēdi / qua
li rursus distinctione vel reali vel formali /
vel modali vel solius rōnis / nō est psentis
inquisitionis. Qualiter pozro sit in diuia
trinitate. vor patris ipe filius verbū eius /
qualter amor amboz spūsctūs cū quodā
numero vt consequēter ponat illic musica
suauissima que ē amor numerosus / nec au
demus nec volumus aliq̄m in verbis no
uitatem aperire / que nō a sacris litteris sit
exp̄ssa. nobis quippe ad solam hanc regu
lam loqui fas est. Amor creatus, pducit
a tota trinitate ſm triplex genus cause effi
cientis. formal' vel exēplaris. et finalis. ap
propriatiue vero causaliter a patre. exēpla
riter p filiū. et finaliter z cōicabiliter in spū
sancto. Est aūt amor iste creatus / inclina
tio quedam / pondus / coaptatio / tendētia /
motio / cōueniētia cuilibz indita rei ad bo
num et in bono hoc a pmo bono appetibi
li deo. qtūs inde quelibet res sic tracta z in
clinata / reuertatur ad suū appetibile pmū
quasi circulo quodaz intelligibili. Et hoc
mediate vel imediate. Sic intelligi pōt q
monas genuit monadem z in se suum refle
cit amorem. vel de beata trinitate ſm ali
quos / aut de mundi pductiōe tā maioꝝ q̄
minoris ſm alios. Rursus amor creat⁹
quadruplex est. naturalis. aialis. rōalis. in
tellectualis. quib⁹ addit dionisius amorez
increatum diuinalem. Naturalis amor / in
situs est et impssus in re qualibet tanq; sili
tudo sue cause que est amor diuinus / q̄ mo
tus est deus se cōicare rebus. Sic amor na
turalis tantundem est in qualibet creatu
ra quam habet de esse vel natura. sicut enī
ens et verū / sic ens et amor cuius obiectuz
est bonum cōuertūtur / vt pprie passiōes cū
subiecto. Antique dictum est. Bonum est
qđ omnia appetunt et amant. Et ita oia vt
etiaz materia pma pprie nihil posita / amet
formam vel appetat vt mulier virum. z tur
pe pulcrum. et formam informe. neq; enīz
materia putanda est pure nihil. Alioquin
qualiter esset pars essentialis compositi.
Dicitur tamen ex se nihil esse supplendum
est formale / quale cōmunicat sibi forma.
Amor pterea sicut impssus est ab amore p
mo / sic in ipm reflectitur. Si enim creatu
ra nequit fieri neq; cōseruari sine causa effi
ciente z cōseruante / cū finis sit causa prin
cipij mouens efficientem. Nōne magis ini
tetur creatura cāe finali ꝙ efficiēti. Nonne
pterea nonnulli phantes negātes creatōez
rez a deo nec causam eaz sufficiētem. po
suerūt nihilominus ipm esse finē eaz. cui⁹
gra sunt z agunt et mouētur. Spectāt ad
B dicta phoz q̄ appetibile mouet appeti
tū circulo quodā. q̄ deus stabilis manens

dat cuncta moueri. qꝑ est spera quedam intelligibilis cuius centrũ vbiqꝫ est/circũferẽtia nusqꝫ. qꝫ ad ipm trahimus nos vt ad lapidem fixum in litore/et hoc cordis desiderijs. vel sicut p catenulam et scalam sursuz vbi deus innititur iuxta visionẽ Jacob/ Sic demũ repetunt ꝓprios queqꝫ recursꝰ. nec manet vlli traditus ordo. nisi qõ sinu iunxerit. stabilemqꝫ sui refert orbẽ. Dic cardo est/hic tenax vigor/hic axis rote volubilis totius creature/hic postremo tenor vnicus totius musice mũdialis. ¶Amor iste naturalis cõsequitur cognitiõem sicut et q̃libet amor. nam penitus incognita quis amauerit? Sed refert de cognitione. Plaz q̃dam est nõ cõiuncta rei diligenti. quedã cõiuncta vel essentialiter vnita. Prima insequitur amor pure naturalis sicut lapis tendit sursum. et sagitta ad signũ. non p ꝓpriã cognitiõem. sed p cognitiõem impellẽtis et dirigentis. Sic suo mõ quilibet amor vel tẽdentia naturalis rerũ in suos fines/fit p directiõem et cognitiõem intelligẽtie nõ errãtis que deus est vt pñus et cõmẽtator suus tradũt. ¶Ceterũ triplex amor alius/triplicem sequit cognitiõem cõiunctã. sicut animalis amor/sequit cognitiõem sensitiuam interiorem et exteriorem. rõalis sequitur cognitiõem rõis homini cõiunctã essentialiter. amor intellectualis in angelis plus homine cõiunctã/sequitur intellectualem cognitiõem. Habemus ꝓprias cuiuslibz amoris ad alterũ differẽtias. vñ amor naturalꝫ qui bonus est/nec malus esse põt. sicut nec errare potest suus director et causator deus cuius inueniatur in agentib volũtarijs. ñ tamen ea rõne qua volũtaria sunt. et q̃ suã insequũtur cõiunctam cognitiouem. sed p respectũ ad instinctũ vel impulsum prime rõnis separate quã esse deũ cõstat. Sic i homine solo/genus quodlibet amoris inuenit tãꝫ in minore mũdo q̃ oi ptícipat creatura sed hoc est alia et alia rõne. Amat itaqꝫ pure naturaliter sequẽdo motiõem prime cognitiõis separate. Amat aĩaliter/ordie ad cognitiõem sensualem sibi iũctã et intrinsecã. Amat rõabiliter sequẽdo intelligentiam mẽtis sue. que est supma portio rõnis.

¶Queret aliquis q̃d ad materiã de canticis/tanta de cõditionib amoris digressio Rñdemus multũ p omnẽ modũ/qm̃ in p mis et hoc vltimo colligi debet distinctio seu diuisio multiplex canticoꝝ. in sensuale et intellectuale. Trahitur insup diffinitio cantici rõnalis et intellectualis qõ ẽ amor numerosus/rõne ꝑceptibilis vel intellectu tãꝫ spũali mẽtis aure. Habetur postrẽo q̃d sit canticũ pure naturale qõ omnis creatura cantat psallit modulat et iubilat deo. qm̃ est amor naturalis numerosus. in dei gl̃am ordinatus. qualis etiã in demonib obstinatis et obstrepẽtib volũtarie deo p horrendas blasphemiarũ dissonãtias/pulcre sonore qꝫ collocat ordines. ¶Superiunt ad integrã canticoꝝ noticiã moraliuz q̃ et rõales sunt / alie distinctiões de amore. maxime penes voluntariũ et inuolũtariũ. diuersimode penes meritũ et demeritũ penes iocundũ et luctuosum. letũ et triste. Efflagitaret rursus ordo loqui de cãticordo. hoc est de cantico cordis/nisi sup hac retractus iam specialis haberet cuius initiũ est. Beati q̃ audiũt verbũ dei. vbi practica traditur p gamma nouũ et misticũ in vltima ꝓte p moraliũ notulatione cãticoꝝ. At uero pluribz omissis primus offert sede monocordo memoria. cuius sola q̃ resonat corda ponitur amor Et eius figuraz suffecerit hic ponere videdam ad oculũ relatiue ad pater noster. Supaddet aliud exẽplar de psalterio decacordo qõ ad eandẽ ꝓpriere spicit cõsideratiõem. Subdetur cõpositõ moralis scacarij ex quib hẽbit solers animus facultatem circa qõlibet instrumẽtuz musicũ p tropologiam allegoriam et anagogiam faciliter excogitãdi silꝫia. ¶Expedit aũt fieri rememoratiõem sub cõpendio de gamma ꝑdicto. qõ duplici metro cõplectitur. A sit amor gaudẽs. e. spes/cõpassio tota. D timet. v ꝙ dolens odit. et ista notes Declaratio stat in B ꝓmo q̃ voces in gamma misticO/nõ intelligẽde sunt sensibiles auribz extrinsecis. sed dicũtur interiores affectiones mẽte vel corde ꝑceptibiles q̃ cuz sint innumerabiles/nihilominus ad pauca phia sil' cũ theologia et medicina reducit. nũc ad vnã. nũc ad duas. nunc ad tres. debinc ad q̃tuor. ac deinceps vsqꝫ ad vndenariũ in quo stetit Arest. ¶Nobis autem placuit ad pñs numerus ꝓncipaliũ quatuor affectionũ quasi simplicium/iũcta q̃nta velut ex multis cõposita. Placuit rursus has affectiones quinqꝫ/p q̃nqꝫ vocales designare/tanqꝫ p notulas q̃nqꝫ ꝓportionabiles illis de gamma manuali. videbis enim sub solis q̃nqꝫ vocalib eas cõplecti. cuius

vna scz.a.duplicet in fa.et in la. Undere/ motis consonantibꝫ aut mutꝫ ab vt.re.mi. fa.so.la.supsunt hic vocales quinqꝫ.v.e.i. o.a.quas aliter hic ordinamus' mutantes a.e.i.o.v. ¶ Applicamus cōsequenter af/ fectiones nostras q̄nqꝫ.que sunt amor seu gaudiū.spes seu desideriū.compassio qua si mixta.debinc timor seu metus.postremo dolor vel odium. Applicamus inquā istꝫ quinqꝫ vocalibus vt.A.significet amorꝫ gaudiosum.E spem seu desideriū.non vir tutem theologicam.I.vel iota cōpassiōꝫ O.timorem.U.dolorem vel odiū. ¶ Sic pspicua est duplicis metri sīa sic omne cā ticū possumus ad gamma misticū reduce/ re.sit illud canticū veraciter in corde vl' mē te.aut figuraliter in quibuslibꝫ psalmis in strumentis ve musicis.sicut in sono tube.i psalterio et cythara.in tympano et choro. in cordis et organo.in cymbalis bñsonan tibus et iubilationis. Denicꝫ quomodoli bet. Omnis spūs laudet dñm. ¶ Teteruꝫ vis cognoscitiua rōnalis/ ministrat q̄si lit/ teram canticordi iuxta meditatōes varias ꝑm quas vis affectiua p̄cipue si fuerit for/ titer habituata/ prumpit in voces numero sas affectionū quinqꝫ pdictarū.eas multi/ plicando penes graue acutum supacutum sursum scz et deorsum p sistolem z diastolē quasi sine termino. In latitudine p̄terea se cundū breuiatiōem et plongatiōem.demū in cōiunctione mutua supra quā bēat fieri in musica sensuali.ibi maxima vbi est i ce/ lo vna vox letantiū et vnus ardor letantiū ¶ Decreuimus ad extremuꝫ de tot instru/ mentis/ trium (vt diximus) figuras appo/ nere.vicz monocordi iuxta litteram oratio nis dñice.et decacordi ꝑm alphabetū.siml' et pater noster.z litteram.p.p̄ceptoꝝ. Sca cordū vero qz duplex habz officiū rāc̄ chorus castroꝝ.a.canticū militare describitur cum sua quadam elucidatione seu canone vt in prioribus. Sed antea migrabimus tandem duce theologia.post theologiaꝫ et phiam ad cantica canticoꝝ.p tertio et fina li thomo p̄ntis opusculi de canticis iuxta suum originem distinctiuo.

Thomus tertius

Anticoꝝ diuersas spēs inuesti/ gaturꝰ ꝑm historiam.p̄mo quo ad cantica sensu p̄ceptibilia.de/ binc ꝑm phicam disciplinā de canticis in omni creatura repertis que p intellectū p/ cipiunt. Putabit aliquis nihil supesse/ q̄ niam vltra vel supra creaturam vniuersaꝫ que cantica repies? Atuero si theologiam videbimus grādiora supesse quēadmodū mirabiliori mō causa causarū quā in amo re fundauimus tractat.inchoans suam ab eo traditiōem/ vbi et in quo phia stetit/ nō habens vltra quo suū deduceret scrutiniū Ecce q̄ progressus phie ꝑm ap'm z sapien tem/ fit ab eis que visibilia sunt ad inuisibi lia dei q̄si p scalam aliquā.que vbi deficit/ phiam stare necesse est.vl' in tenebris teme rariam cōcutiendo palpare et errare. Nam que sunt diuine volūtatis p̄sus liberrime cōstituta que leges.que tpm p̄stitutiones solus ille scit et cui voluerit reuelare quiuo luit et dixit z facta sunt. Omittamus inte/ rim verbū de misterio beatissime trinitatiſ. qđ enarrauit filius vnigenitus in sinu pa/ tris qui solus nouit que sunt eius. Silea/ mus p̄terea de ipo verbo dei p qđ facta sūt omnia.et de amore psonali qui est spūssan ctus quem mutuo cōicat z spirat summa li beralitate pater et filius. Creaturaꝝ quip pe pductio q̄d est/ nisi quedam punctualis et vix alicuius momenti cōicatio respectu cōicationis illius infinite que fit in spiritu sancto. Desinamus insup querere si conue nienter possumus de illa trinitate glorio/ sissima.ponere canticū summe suauitatis et leticie sicut illic ponim⁹ verbū numero sississimū plenū rōnibus et ideis absq; ter/ mino. Ponimus et amorem iocūdissimū spūsanctum quo verbū tendit in patrem et pater in verbum tenore gratissimo. Po nunt alij hierarchiā illic vbi pater inquit nō graduali pfectione maior sed in psona/ rum origine p̄ncipatur. ¶ Dimittam⁹ in q̄ talia/ diuinis theologie pscrutatoribus cū ocio magno.cū ingenio clarissimo.cum exercitio diutissimo. Nobis sit hic et nunc satis de canticis in creatura positis loqui/ plus ad deuotionis excitatiōem/ q̄ intelle ctus admiratiōem et eleuatiōem i alta ma/ iestatis.scientes q̄ pscrutator maiestatiſ op primetur a gloria.et quo amplius accesse/ rit homo ad cor altū/ eo amplius exaltabit deus. ¶ Veniamus ad rem nostram collo cantes pedem inuestigatiōis vbi stetit phi ce pes inquisitionis.hic autem si bñ tene/ mus pes erit in amore.sicut canticum sua generalitate sumptum describi poterit q̄ ē

numerosa vor amoris. vel amor numero/sus. vel numerus amorosus. ¶ Additũ est de spẽbus amoris post dinam. qm̃ vn⁹ est naturalis cõuertibilis cũ ente. alter aialis. alter rõnalis. alter intellectualis. quoz cõ/dio natura descripta ẽ. Porro de creato amore supnaturali/de caritate quã qui ha bet manet in deo et deus in eo. De amore quoq nuptiali dei cũ hoibꝫ/verbũ nulluz. in quo tm̃ et sup quem fundãtur cantica cã/ticoz q̃ epitalamia noiamus/z canticũ di uinale ¶ Erat aũt ab initio ꝓncipal' inten tio facere verbũ cõsonãter ad xp̃i pabolam de cantico duplici. vno fm saltatiõem vel exultatiõem. altero fm lamẽtatiõem z plã/ctum et hoc nõ seculari seu ꝓphana vanita/te sed xp̃iana pietate. Cõuerte fideles ocu/los ad xp̃m videbis affirmo tanq̃ in exem plari pietatis/ip̃m duplex hoc cantici gen⁹ resonasse. nam et exultauit spũsctõ rapt⁹ ad vocẽ patris intus sonãtẽ cũ clamauit. Cõ fiteoz tibi p̃ celi z terre. qz abscõdisti hec a sapiẽtibꝫ et prudẽtibꝫ. z reuelasti ea paulis Jta pater sic placitũ est ante te. Rursus ita lamentatus est z plantit vt cõgrereꝝ palã: O vos oẽs qui transitis ꝑ viã attendite vi dete si est dolor sicut dolor meus Talia col ligimus hic duo cantica. vnũ exultationis aliud lamẽtationis. ad qualia/nõ bũit phi losophia scrutãdo venire. quoz quodlibꝫ fundatur in amore. nõ q̃licũq̃ sed caritat̃ et amicicie deiformis. fm oppositas tamẽ et diuersas rões. vna ẽ diuinalis adoptioz desponsatio. altera reprobatioz repudiatõ Nihil ꝓmo cantico melius. iocũdius. bea tius. Nihil secũdo deterius. insuauius. in/felicius repitur. Primũ cecinit Salomõ in canticis. et Dauid pluribꝫ psalmis. Al/terũ Jeremias in trenis. et Jsaias ibi. Cã tabo dilecto meo vbi ō repudio caniꝝ syna goge. ¶ Nunc ascendat theologia supza phiam non inchoans ꝓcessu ab infimis i/star phie sed a deo ꝓmo oim principio. ad qō attingit vtiq̃ ꝓcessus poz phie. Et di/camus vltra phiam q⁹ de⁹ ipe tanta pietat̃ dignatione. tanta caritatis bonitatis q̃ di latatione/humanam dilexit natu rã/vt eaz formaret ad imaginem et similitudinẽ suã qtũs sui ꝓticeps esse posset. z ita particeps q⁹ eidem iungeretur felicissimo federe nup tia li sicut sponsa sponso suo/qua dilectiõe et caritate/nullã diligibiliozem/nullam ca riozem estimare potest coz humanũ ¶ Po

fuerunt nec negamus aliq̃ phantium ma/gis elevati et diuinitus illustrati sicut Are sto. q⁹ vltima felicitas hominis cõsistit in dei cõtemplatione. nec vt arbitroz seq̃straf set amorẽ eius. nihilominus cũ cognouis/sent deum/non sicut deũ glorifiauerunt ne q̃ grãs egerunt. et q̃d inde secutũ fuerit pu det recordari qō aplus apiat. Amabãt dei virtutem/illustrantem intellectũ. sed ip̃am que sanaret que corrigerz q̃ reph̃ederet af/fectum (dicit Aug⁹) non amabant. ¶ Am plius ipi phi q̃uis aliquẽ hominis amo/rem ad deũ ponerent et debitũ scirent/nul/lo pacto tamen valuerunt attingere vel su/spicari q⁹ mutua esset amicicia ꝑsertim spõ salis/dei ad hominẽ. et econtra. qualez no/bis reuelauit theologia/fundata in carita/te de qua est illud Caritate ꝑpetua dilexi te Nõ enim quilibet amor dici meretur ami/cicia fm philosophũ. sed ille quo sibi mu/tuo cõicant et cõniuunt et cõgratulantur z couiũctur amãtes. quale aliud neq̃ pla/to dicens deũ nõ misereri hoibus. nec Are sto. redemptionis ignoras misterium. nec aliud omnino fas habuit sine fide. ¶ Tẽ/temus nũc de canticis exultationis z lamẽ tationis aliquid dicere/qō sit supza nõ cõ/tra philosophiã. que duo cãtica notãs qui dixit Diam z iudiciũ cãtabo tibi domie. Hec autem esse iam tetigimus. vnũ nupti ale qō epitalamiũ noiatur. aliud repudia/tionis reprobe qō infernale dici poterat. Oportet igitur vt a nuptijs carnalibꝫ figu ram accipiamus/nõ dissonãter ad apl'm/ qui loquens de corpali mrionio Sacr'm tñt̃ magnũ est. in xp̃o dico et ecclesia Sunt vero litteraliter tres modi despõsa/tionis. vnus viri cũ libera. alius viri cũ an cilla. tertius viri cũ dña Ultimũ hunc mo dũ renuisse videt solus Joseph vir iustus cum vxore sua Maria Primũ legimus in Abraam cũ Sara qō quotidianũ est. Al/terũ ipius eiusdam cũ Agar ancilla/sicut i Jacob duplicẽ hunc modũ repiet respectu Lye z Rachel libera z. quibꝫ additũ est an cillarũ vtriusq̃ cõnubiũ. ¶ Veniamus ad misteriũ. fignrauit nanq̃ mrioniũ Ade cũ Eua cõsortez libera cũ adhuc nõ peccasset cõiũctiõem dei cũ aia sct̃a. etiã si nõ fuisset incarnatio filij dei subsecuta. Figurauit in sup fm apl'm cõiunctõem xp̃i in carnati cũ eccia cuius caput est et cõsors in natura Fi gurauit cõiũctõem humane nature cũ deo

in vnitate suppositi. Figurauit fm Augu. et sequaces cōiunctiōem portiōis supiorꝭ. quasi viri. cū inferiori tangit mulieris. Figurauit iuxta metaphoram salomonis de forti muliere cōiunctiōem hoīs vel spīrit⁹ sapiētis cū lege dei vel sapiētie. Sic enī loquitur alibi. Quesiui sponsam mihi assūere eam ¶ Subinde mīrionīū Abrae ꝛ Jacob cū ancillis/notat aplūs figurasse conīiunctiōem xpi cū synagoga que generauit filios in seruitute Deniqꝫ matrimoniū Joseph cū Maria certe cū dña que non abcopepit nec eam humiliauit/sed eius custos fuit/aptatur cōgrue cōiunctioni plati cum eccia sua/quā spūssanctus impgnat/nō ipse qui custos est ḡnis sponsus. ¶ Hēmus ecce septem genera spūaliū nuptiarū de qbus non erit dicendū p singla. grata nihil ominus esset speculatio circa vnūquodqꝫ genus intuenti. quo pacto cantica cāticorum salomonis aptarentur vnicuiqꝫ tāqꝫ i epithalamio saltationis vel exultationis. ¶ Et quidem de cōiunctiōe xpi cū synagoga veteri. rursus cū eccia noua et libera nec nō et naturali. doctores copiosissime disseruerunt in expositionibꝫ canticoꝝ litterali ter ꝛ allegorice De coniūctione pterea dei cū aia fm tropologiam nō siluerūt. sed nec vsqꝫquaqꝫ de cōiunctiōe plati cū eccia vice xpi taucerunt. ¶ Ceterum de altero duplici cōiugio mistico qō supest/sicqs aperuerit os in canticis vt p anagogiam differerz ignoramus. Scimus venerabilē Richardum nō vnū nō alterū sed oia pene volūina sua de hoc mīrionio spūs et aie p misterium compleuisse. pcipue libro de. xij. pīarchis/subtilitate mirabili. cui consonant tractatus alij de archa mistica. devisionibꝫ Danielis. de exterminatione mali Deniqꝫ totus in ista versatus est metaphora/q̄ portionem supiorē virū et inferiorem appellaret mulierē. nec siluit sensualitatis cōcubinas. verū nō traduxit ad cantica qō videri mus Visum est tū mihi nōnunqꝫ meditanti in secreto cordis mei cubiculo/p noctes heu pūtis vbiqꝫ calamitatis/posse fieri vt epitalamium diuinale cōsonare monstraretur huic cōiugio spūs et aie/ pīertim in xpo. Rursus alteri cōnubio spūali/sapientie diuine create cuz spū creato deiformi sicut in exultanti spū Marie potissime cōpetebat. Si pausem⁹ interea paululū. de hinc alio velut sub exordio naturam epitalamij pmo designantes. postmodū tēptabimus illud exponere qō nobis meditatō locuta est de xpo et Maria. qō certatim laudant angelici spūs. imo quelibet creatura a quibꝫ vtinā nō discordet vox nostra. laus nra. studiositas nostra. carmen q̄z nrm qō et saltare docet et plangere cū pueris in foro ludentibꝫ. ¶ Epithalamium nō hic accipimus sensuale canticū p nuptijs carnalibus/quibꝫ hymeneū posse gētilitas fabulatur/nō insup intelligimus canticum celeste beatitudinis eterne. vbi pfecta securaqꝫ fruitione nuptiali/felices anime cū deo taliter vniūtur. transformanꝛ. sopiūtur. iocundanꝛ. sed epithalamiū dicim⁹ hic canticum vie/p desponsatione diuinali que per grām hic incipit et in gla cōsumaꝛ/aut si pditur in finem caritaꝛ/aīa ppetuo repudio cruciatur ¶ Epithalamiū/pīsupponit amorem naturalem. aīalem. rōnalem. dilectionem quoqꝫ liberaz/ beniuolētie/ꝛ honeste quoqꝫ cōcupiscētie demū socialis amicicie Sed addit in ꝓposito nr̄o/donū caritatis gratie viuificans diuinitus assimilans et pficiens. donū insup spei tendentis in cōsūmatiōem glorie. donū quoqꝫ cuiusdāzelotipie laudabilis et fidelis q̄z zelant se mutuo sponsus et sponsa. Est zelus amor vehemens. nō cōpatiens qualecunqꝫ contrariū vel aduersum fieri tōtra rem dilectam. Ut hoc pstat fides. Est igitur epithalamiū nostrū describere canticū sponsi et sponse. fide spe et caritate iunctoꝝ ¶ Epithalamium Salomonis qō cantica canticoꝝ dicimus/composuisse creditur ꝛ tradiꝛ ab ecclesia rex Salomon/inspiratus a spūsctō/tempe quo erat amabilis dño/cūis verba videantur carnalia. cūis insup auctor p⁹ modū miserabiliter ꝛ lamentabiliter corruerit. vt non glorietur stulta pīsumptio cordis humani/si misteria oia cognouerit q̄lia sunt in canticis maxima. sed q̄ gloriaꝛ. in dño glorietur. videat qꝫ ne cadat. Fiat ita circa nos o glorioſissime sponse Jesu/dum te cogitamus loquimur. extollimus cū dilecta sponsa tua ne qū cū illa vasti superba repudiemur a regali copula tua.

Epithalamiū datur p symbola. vt fm Augusti. desideret ardentius. nudetur iocundius. speciosius videatur. nihilominus oportet si fructuose. si secure. si salubriter cātari debeat/q̄ eleuet se mens ad remotionē fantasie. vbi nō sit masculus neqꝫ femina.

sicut nec caritas sexum habet. Oportet iterum depurationem fieri virtutis appetitiue quã nulla titillet carnalis sub carneis verbis placẽtia vel libidinosa. Optet ãplꝰ būiliari virtutẽ irascibilem. vt nulla surrepat p cognitis misteryꝭ superbia. sed quãto maior est būilier se in omnibꝰ. ¶ Epitalamium tẽptatur incaute cãtari ab aĩa quantũcũqꝫ secularit erudita/si non fuerit/expurgata prius a sordibꝰ peccatorꝫ. qđ docet fieri in puerbꝭ salomonis si nõ fuerit pterea sursũ eleuata et illũiata p ptẽptũ terrenorũ ad qđ monet Eccliastes. Si nõ fuerit postremo cordialiter affecta t pfecta ỏsiderio supnorꝫ quod q̃ritur i canticoꝫ cãticꝫ exerceri. Ac pide describĩ epithalamiũ triplr fm tres actꝰ hierarchiꝫ purgañ. illũiare t pficere. q̃ tria pstat sol iusticie triplici/ter exurẽs montes nature sublimis hũane ¶ Epithalamiũ salomonis põt insipiẽs t aĩalis hõ fideliter admirari t simpliciter credẽ ſz non arrogãter pscrutari qz nihil picu losius. pt homo rõnalis et pficiẽs /illỏ pie meditari rumiatõis typo. ſz non exabrupto ocinere. quo nihil difficiliꝰ. Põt hõ spũalis/iã carni ỏsipiẽs et sãguini/epithalamium sapiẽter cũ sapore depmere. quo nihil suauiꝰ et in terris beatiꝰ erit. Vide opa dei q̃ fit idẽ canticũ electis in edificationẽ. cõsolatõnem. et bonũ odorẽ. alys in scãdalũ. ruinã. cõtradictõnem. et odoris in mortẽ.

¶ Epithalamiũ fit nõ amãtibꝰ oio barbarũ nec itelligibile. fit mala. t carnaliter amãtibꝰ/in offẽsionem et scãdalũ. quibꝰ augẽt inde furor igneꝰ. feror carneꝰ. insaciabilis q̃ pruritus. Qđ etate nr̃a vl infictis q̃busdã deuotis/ cõptum punitũ q̃ p ignẽ fuit. At uero si fuerit deo gpicio exercitatus hõ spũalis pati ỏina/sicut de Jerotheo suo loquitur dyonisius. si fuerit ino e deiformis t bñ ignariꝰ affec.ꝰ. si sẽtiat diuisionẽ aie t spũs a verbo dei fieri. si p multa pbatus multũ dei sensum cõgnouerit. pgat qui bmõi est epithalamiũ frequẽtare. non in delictis et verbo superbo. sed in hoc benedicat deum qui fecit illum et in ebriantem eũ talibꝰ bonis suis. ¶ Epithalamium est quod gmatici nominant dragma vel dragmaticum. qđ fit inter duos more dialogi. non qualiscunqꝫ. Est enim dialogꝰ inter magistrũ et discipulum. cui diascolicon nomẽ est. Est alius inter loquentem et suũ interpretem. Sed iste tertius fit inter dilectum t dilectã cũ gpriorꝫ celatõe nõim Et pt dragma eẽ vl ideclinable neutrũ l ỏcliable femininũ scõe decli. l neutrꝫ tercie. vt ibi Frequẽtate nob dulcia cãtica dragmatꝫ. Videbis i cãticꝫ cãticorꝫ sic obseruari vt spõsa ploq̃t. sponsus respõdeat. cõmixtꝫ aliqñ iterrogatiõibꝰ vl rñsiõibꝰ sodaliũ siue adolescẽtularꝫ siue custodũ siue aĩcorꝫ ¶ Epithalamiũ introduxit spõsã q̃si philo captã et in amoratã de spõso suo. cuiꝰ assidue presentiã. verba. pplexũ oculus desiderat. sed hoc tamẽ cũ virgiali pudicicia t mira gratacꝫ puellari verecundia Quid eñ pcaciꝰ. quid odibiliꝰ. qđ pũi bilius in spõsa puella. t virgine. si vltro nedũ rapiat virũ. si vel palam petat aut roget ad cõsumatiõem opis nuptiarũ. petit tamẽ signis aliquibꝰ cũ pudica circũlocutiõe et insinuatione verecũda tps expectãs t locũ beneplaciti viri. dũ fuerit introducta p euz in mr̃ioniale cubiculũ. nõ iam vt sponsa/p spẽ. sed vt vxor p felicẽ nec ãplius dissolubilem vnionem. ¶ Epithalamiũ introduxit spõsum tanq̃ philocaptũ sponsa non sine verecũdia quadã si videt in turba cũ sponsa vel ad sponsum. querit obinde solitudinem vt illa blandiatur. pspicit p cãcellos t fenestras zelans scire qđ agat sponsa salit et tripudiat festinus totus dũ pgit ad eam dum vult audire vocẽ suam. faciem videre hostiũ aperiri. se sequi. Nichilominus expectat horam venire cubiculi nuptialis/nolens ante legittimũ tps spõsam cognoscẽ nõdum fedare cõsumato. ¶ Habemus ex istis epithalamij notulis/nõ paucꝫ (nisi fallor) eruditiõem p cognitiõe reliquorꝫ. que vel illic tradit littera vel glosa doctorũ notat. Sed adhuc pauca iungamus/nõ quedant totũ sup cantica cõmentũ. hoc enim nõ est pñtis opusculi/tot metaphoras sigillati aperire/satis erit vel vbertim aptas repetere. sat erit aliquas quasi scintillas excutere p collustratione cũ incendio leui cordis deuoti. ¶ Epithalamiũ est canticũ ỏ amore ad amorem. de caritate ad caritatẽ. de dilectione ad dilectionẽ sine fantasia carnalis sexus in amante vel amata. Dicet aliqs hic cõtradictiõem implicari per terminos Nõne masculinũ inquiet genus ad masculum. femininũ spectabit ad feminam. alioquin distinctio talis q̃d opabit in articl. Rursus si qđ natũ est et carne caro ẽ. sic q̃ silitudo carnalis eloquñ causat/nõne corporeũ fantasma putandũ est Hec attẽdat

qui sic opponit/dictum hoc vltimuz retoz queri p nobis. Nam potest oculus ratiõis et intellectus/ex fantasmatibꝫ vtiqꝫ coꝛporeis/spẽs elicere et fodere spũales ꝑ qs itelligit ea que sunt spũs. qui teste xp̃o carnem et ossa nõ habent nec eoꝛ similitudinẽ. sed qõ natum est, ex tali spũ/spũs est. Videre est pinde rem eandem p̃cipue spũalem recipere quẽlibet articulũ. Exemplũ de spũsãcto quo nihil indubitabilius. et sine sexu latine hic dicitur spũs. hec caritas vel spiratio passiua vel gratia. et hoc flamẽ. hebraice hec ruha. grece hec neuma vel cartsma. Veniqꝫ deus si p Ysaiam sponsum et spõsam se virum et mulierem que matricẽ etiã habeat/cõfitetur. Ita demũ dat intelligi se p naturam neutram esse. p metaphoraz apponitur vteꝛqꝫ. nisi forte qs ita desipuerit. vt hermofrodita p duplici sexu monstruoso qꝫ credatur. Epithalamiũ vocat alterum amoꝛem tanqꝫ virtũ et sponsum. nõ p sexu carnis. sed qñ est potentie maioꝛis sapientie clarioꝛis. influentie potioꝛis. Vocat alterum amoꝛem vt sponsam. nõ ꝓpter debilitatem sexus que nõ est. exempli gꝛã. in sapientia increata nec creata. sed ob quãdam fecunditatem. venustatem. iocunditatem allectiuam. quibꝫ solꝫ mulieri eminere sibi quasqꝫ tribuit sapientia. Ego inquit mater pulcre dilectionis cũ alijs sonantibus ad p̃dicta. Deserat igitur mens/epithalamiũ canens. palliũ metaphoraz foꝛtis. et nudam caritatem vel amoꝛem introducat. alioquin si nescierit se non idoneum. qui cantet epithalamiũ fateatur. Epithalamium/ꝓprie est in via nõ in termino. i desponsatione nõ in cõsumato cõnubio. Cõcluditur ex p̃missis hec epithalamiꝫ nr̃i cõditio. que cõsequenter infert epithalamiuz/non reꝛrere confirmatũ amoꝛem vel caritatem. Ac pinde datur intelligi qꝫ exultatõ epithalamiꝫ/compatitur secũ lamentatiõnem et planctum non minus aliqñ qꝫ elegiacum carmẽ. in amoꝛe carnale quod elegiacum a miseria noiatur. qꝛ i litoꝛe q̃t cõche/tot sunt in amoꝛe doloꝛes. ait vnus. insanos amoꝛes docere se p artem iactans.

Epithalamiũ salomonis eapbat q̃ moꝛ intulimus. licz in amoꝛe diuino videri possint indigna. Et quidẽ de saltatione et exultatione de tripudio gesticuli gaudio. nullus vel ambigit vel malefert si sint in amoꝛe diuinali. Atuero vis in sponsa audire lamentationem et planctum. Filie hierusalẽ nunciate dilecto/qꝛ amoꝛe langueo. Et iterum. Percusserunt me et vulnerauerũt me Quid poꝛro totus iste circuitus inquirendo dilectum sonat/nisi suspiria gemitus et luctum. Vis et hoc audire qõ ampliuſ miꝛeris in dilecto. Vulnerasti inquit coꝛ meum soꝛoꝛ mea sponsa. Ceterũ dum clamat ad hostium foꝛtis. Caput meũ inquit plenum est roꝛe. et cincinni mei guttis noctium/se pati frugis iniurias qꝫ aeris non ne plangit? Epithalamiũ canticum nõ redit cantantẽ beatũ/nisi tantum in spe. a q̃ tẽ vt multi põt excidere. Hinc est pfecto lamentatio qñqꝫ nõ equabilis ñ enarrabilis vlli ꝓpter timoꝛẽ repudij dũ ips aduenerit cubiculi. Neqñ foꝛtedicaꝫ illõ ei pabolicũ de fatuis virginibus imparatis. et clausa ianua petentibus introitum. Nescio te. O verbum durum et asperum. O discidiũ solavt leui suspitione recogitatũ/amanti sponse non ferendum. Epithalamiũ/nõ ita curat aut petit/mutuas hic in via consolationes amoꝛis/qui in ad cubiculũ eternitatis plus anbelet. Colligitur ex fine canticoꝛũ vt sponsa monita p sponsum. Que habitas inquit i hoꝛtis amici auscultant. fac me audire vocem tuam. Illico respondit. Fuge dilecte mi sup montes aromatũ Quis amicum talem et taliter velle crederet sponsum fugere nec secum esse. Desiderabat cubiculum quale non erat i hoꝛtis/nec i amicoꝛum turbis. imo sursum sup montes aromatum quo fugere sponsum petit/quoniã illuc se trahendam moꝛ sperabat Amplius et si sponsa delicioſa cupiebat' ocium cum sponso. sciens tamen voluntatem suam/esse de cura qñqꝫ ꝓmoꝛ/ꝓponebat suũ spõsi voluntatem Veni dilecte mi egrediamur in agrum cõmoꝛemur in villis. Epithalamium tradit multis sub metaphoꝛis et circumlocutionibꝫ sponsam alloqui sponsum p consolationibꝫ recipiendis/hic ab eo Audis quemadmodũ petit osculũ nũcam plexum. nunc trahi post se. nunc fulciri floribus et stipari malis. et ita de reliqs Cur ita plane/qñ amoꝛ ocioſus esse nequit Ingenus quippe est se ꝓdere gestit assidue/q̃rit intima coꝛdis amici penetrare Haz spiritus quidem est qui scrutatur ꝓfunda/ꝙ raptum facit et extasim in amatum. Rursꝰ amica quasi lilium inter spinas positum sꝑfectionem/ñ consolationem/ñ recreatio/

nem quesierit in dilecto/nemo rẽe mirabit̃ neq; iam a deo,p se q̃z tum,p amici dilectio ne ꝓtetur cor meũ inquit.cõsidera finem vt timeat nomen tuum vt scz in amore suo fortiori stabilitate subsistat. Nam delectatio tenet opantem in opatione dicit Arest. cũ expientia. ¶Epithalamium nemo põt pfectum cognoscere sine triplici theologia symbolica scz,ꝓpria et mistica. Harum quã libet tradit dyonis. Sed symbolicam suã latini non habent/nisi q; gustũ eius dedit vlti.ca.de ce.hierarchia tradens intellectũ locutiõis figuralis.q̃m scriptura sacra trãsfert ad angelos q; clari sunt.q; armati.q; lumina ferunt cũ ceteris. Sic in epla q̃dam de mensa sapiẽtie. Sparsim vero tam ipe q̃z nostri scripture glosatores exponũt buiusmodi symbola q̃ deo tribuũtur/p similitudinem ad corpalia/qualiter fit in hoc toto canticoꝝ libro.nunc de osculis oris dei quid sit.nunc de vberib;/de capite/de oculis/de ligua/de genis/et ita p vniuersũ qõ enucliare p omnia/nõ est ps̃entis opusculi seorsum poterit forsan dari.sicut de theologia mistica que prorsus est necessaria cantare volenti p amorem duplex opusculum hoc illud practice tradidim⁹. ¶Epithalamiũ poterat p theologiam symbolicã z misticam ad quodlibet genus mr̃ionũ cũ õo p amorem spũaliter adaptari noiatim vbi minus videret ad xp̃i spũm et ad aiam suã tanq̃z ad virum desponsatum cuz muliere spõsa sua. Sunt hic multa supponenda q̃ alibi iuxta cõem theologie sententiam/tradita sunt. ¶Unũ est q; in xp̃o ꝟm bumanitatem/pars seu portio rõnis supior quã h appellamus spm̃(ne cõtrouersia sit de noie finis)fuit ab instanti ꝯceptionis plene beata.quẽadmodũ et nũc est et erit in secula.p pterea neq; doluit neq; timuit neq; spauit spũs iste in eterna beatitudine vbi nõ erit amplius neq; luctus neq; clamor/sed nec vllus dolor. ¶Supponimus ꝓterea q; anima xp̃i que noiatur hicinferior portio rõnis/q̃uis esset eadẽ res essentialiter cũ spũ non tamẽ fuit tunc in termino beatitudis-sed habuit statũ vie/subiecta passionibus exñs/vt dolori/timori/pauori cũ ceterꝭ.ita tamen q; nulla passio ꝓueniebat iudicium rõnis supioris minus q̃z in adam p statu nature ꝓmitus institute.sicut et de benedicta matre sua fuisse cõfitemur. ¶Adũcim⁹ q; aiam xp̃i,p suis,q̃dem peccatis nõ doluit q̃ non habuit.sed p nostris generaliter q̃ ad sufficientiam deletionis.sed quo ad efficaciam,p solis electis membris suis. Cũ igit̃ esset aie xp̃i ad suũ spm̃ naturalis simꝫ diuinalis cõuersio sicut cõtra.cõcludit statim pspicax speculatio/q; ania petebat crebro cõsolatiõem spũssancti.nũc cõtra dolores ex obiectis rerum cõtristantiũ sensualiter et p realem applicatiõem in verberibus fame siti frigore.nũc aliq̃n cõtra res appzehensas intẽtionabiliter cõtristatiõem afferentes cuius peccata erant aliena q̃ p compassionem sua fecerat. ¶Eleuet igit̃ se pi⁹ animus in cõtemplatione Jesu xp̃i in lũie fidei et euãgelice narrationis. Consideret deuota pietate animam hanc sponsam spiritus impassibilis passibilem et crebro patientem.si p cõsolatione dilectiua suspirabat ad spm̃. Osculetur me osculo oris sui. cũ multis silibus cõsolationis refrigeriuz sonantibꝫ vt illud noiatim Quis det mihi te frẽm meũ sugentem vbera matris mee vt inueniam te solum foris et deo sculer te z iã me nemo despiciat. Quid sonabat hec opabunda petitio si spm̃ cõsideres lac beatitudinis toto ore.tota securitate.tota dilectione sugentem ab vberib; cõsolantis diuinitatis tanq̃z matris sentiens aiam ad illũ felicitatis statum.quẽ nõdum accepat suisperantem hec dicere. Dicebat xp̃us ꝓ hac aia sua/quã ponere et resumere fas hẽbat. Baptismo habeo baptisari et quõ coartor donec impleatur.quẽrõ sciebat nimirum glorificatiõem aie subsecuturam/mor̃ baptismũ mortis z amplexu nõ amplius dissolubili gauisuram cũ spũ. ¶Epithalamium traduci poterat ad desponsatiõem spiritus exultantis marie/cũ sapientia.sed nõ absq; tropicoꝝ cognitione sermonũ p theologiam symbolicam et anagogiarũ p mysticam. Gloriat sapia/delicias suas esse cũ filijs hoim.nullã vero repperit sapia delicias suas cum qua amplius inueniret q̃z beatissimarũ beatissima z deiformi maria querebat hic cõplecti in via spm̃ marie.iũgere secũ oscula p opationes inspiratiões q̃z virtutũ donoꝝ beatitudinũ q̃z singularũ sb spe certa fruitionis iocũdissime ac indissolubilis in eternitate.vbi suo spũi duz ascendit obuiauit q̃si mater honorificata z quasi mulier a virginitate sua suscepit illũ.

¶Quid porro dicemus de cõiugio spũs deiformis beate virginis/cum ancilla sen;

sualitate sua / sub typo vel agar vel bale et zelte. Rõne sensualitas generare dz spũi p/ lem virtutum maxime moraliũ quasi i ser/ uitute. Necz enim habet libertatem essenti aliter. sed qualem dũtaxat sibi cõicat a spi/ ritu. ¶ Sup his itaqz cõiugũs in eadẽ p/ sona humana / grande silentiũ est apud ex positores canticoz. qui de ceteris misticis plurima disseruerunt. Greg. et Beda de ec clesia et xpo. Nicolaꝰ de lyra de synagoga et deo. Bern. de aia et verbo et aliqua de hũa na natura ad filiũ suppositũ. B. parisieñ. ó vtriscz p declarationes et distinctiões ma gistrales p quales ve fertar sanctus Tho. hic incessit distinguendo multiplex oscla multiplex vber. et oleum et vngentum. et ita de reliquis que dilatant materiam. Origi nem non habemus quẽ Hiero. in hoc ope re testatur. nedũ alios vicisse. sed scipm.

¶ Ceterũ de matrimonio plati cum eccle/ sia domina sua quã fecundat spũssanctꝰ et ipe custos est eius typo Joseph ad Mari am. Rursus de cõiunctione angelice natu re cũ deo non legimus exposita hic p cõte/ xta seriem cantica. ¶ Quid pterea q amo/ ris lingua (Bernardo teste) barbara est nõ amantibus. sed qualis est precor amanti/ bus: sane difficilis cognitu p hec cantica. si non eam efferat familiarem diuturna cõ uersatio. Occultat enĩ se sub enigmatibus et figuris loquitur p interiectões voce nũc incognita. nũc interrupta. nũc de ꝑpẽte ab hoc in alterum. quasi sine lege vel ordis vl' ꝓpositi tenacis vel sequele semet transfert qñq; variatis verbis sensum retinet eun/ dem. aliqñ sensus plurimos vnico vbo cõ cludit. ¶ Deterret nos hec cõsideratio ple niorem de canticis canticoz temptare ser/ monem in hoc opusculo tertie ptitionis. q theologia post historiam et phiã assumpsit originem cantici diuinalis in caritate radi cati non cõpletam dare cognitiõem. q nec magnis voluminibꝫ expletur. addito q vti ctio plus in hoc docet qz lectio. plus devo/ tio qz demonstratio / plus desideriũ feruẽs in affectu / qz studiũ vehemens in intellcũ / qz uis vt pnotauimus / assidua diuturna qz meditatio sit necessaria. que valeant ceter omnibꝫ curis / impleat illud. Vacate et vide te Et iterum. Gustate et videte. ducat aiam oportet deus in solitudinem vt ibi loquat ad cor eius et lactet eam et impleat solatio cum germine sctõ. ¶ Concludentes ad ex tremum dicamus q in amoris hoc cãtico et exercitio / supra quodlibet aliud versat lu sus noster pabolicus pneoz in foro. qui nũc ad saltum. nũc inducit ad lamentum. Primũ sub cõsũmandi spe cõiugũ in glo/ ria. Alterum sub formidine pennalis rpu dij. vt exultatio sit cũ tremore. Plãe timor instar corde sonãtis vbi cor vicissim spe di latatur / mox timore constringitur. ¶ Hoc autem agere eo facilius philocaptus in a/ more dei quo (ad exemplum amorosissimi Augustini) altius misteria diuinitatis et fa miliarius miseriam humane fragilitatis fu erit pscrutatus. dum nescit homo q̃ distri/ ctiõe qõ agit iudicetur. nec quo fine termi/ netur Ue etiam laudabili vite hominuz si semota pietate iudicetur. Hinc Augustio fuerunt pfundissime p pia matre lacrime. Hinc sibi iam seni fuerunt lacrime panes die ac nocte. amarissimam quoqz legit et lu gubrem p ceteris sue senectutis iam pene extremam duxisse vitam. ¶ Crediderit ali quis forsan hoc Augustino ꝓpter obsidio/ nem ꝓprie ciuitatis eueniisse / multo ampli ꝓpter iudicioz dei formidinem anxiebatur arbitroz. sciens nõ magnũ esse si cadunt pe ritura menia. et si moriũtur morituri. con/ siderabat q leticie et tristicie p tpalib vane sunt et nihil si cõferantur eternis. Erat ni hilominus in pace mentis / amaritudo sua amarissima in summa desperatiõe sũme spe/ rans. ¶ Posset ex pmissis gamma misticũ quod in quinqz voces affectuũ fm quinqz vocales litterarũ alibi diuisimus / ad tres re duci velut in trigono seu in tricordo ad ex emplar aliqñ beatissime trinitatis Timor cũ mestícia oriens ex cõsideratione patris reprobantis. Spes cũ leticia ex cõsideratione verbi redimentis. Pietas seu compas sio sui et alioz ex cõsideratione spũssancti subinde cõsolantis. Cũ versus. Spes ti/ mor et pietas resonant in carmine cordis. Tres et ad has voces gamma referto no/ uum. Dat spes discantum mollem. tremor est tenor atqz. Vt cõtrateno: est compatiẽs pietas. Cor assidue cordas symphonia cõ cors. Huic fit ei qz chorus cõcinit angelic Ita tandem optet gaudere cum gaudenti/ bus / et flere cũ flentibus. si nõ voluerimus improperiũ ferre quale notauit xps aduer sus reprobam iudeoz generatiõem sub pa bola pueroz in foro clamantium. Cecini/ mus vobis nec saltastis. lamentauim nec

plantistis.

Secūdū opusculū

Opusculum istud de canticordo id est de cantico cordis hz tres thomos. i. diuisiones vel tonos principales cum notis et notulis Note sunt considerationes speciales. Notule vero particule singulares ¶ Primus tomus continet phemium cum designatione quale fuisset monocordum in statu innocentie. et quale est in statu virtutis pfcē vt in Christo fuit et Maria p nouem notulas. Ponit vlterius differentias cantici cordis ad canticum oris/cum distinctione canti ci noui hominis ad veterem p. x. notas seu notulas. Ponit consequēter dubitatiōes multas circa pīentia que soluuntur p reli quas. xxxiij. notulas ¶ Secundus tom⁹ deducit principaliter q̄ est ponendum can ticordū docens quid sit descriptiue. z quē admodū habere debet suum gamma. et q̄liter fuit in christo z maria. Continet. xij. notas fm cōsiderationes totidem spāles principales et in vniuerso notulas. xviij. singulares ¶ Tertius tomus instituit nō absq̄ circuitu qualiter gamma formetur pro canticordo continens notas et notulas. que se legentibus offerunt satis plane.

Thomus primus

Beati qui audiunt verbum dei z custodiunt illud. Verbum habituri de canticis per theoriam et practim. Modo pcipue de canticordo quod est verbum dei in cordibus nostris. Quale potuimus exordium cōuenientius assumere/q̄ a verbo verbi dei/q̄ a principio de principio/q̄ a dei sapiētia p quā condita sunt omnia et sine qua facere non possumus quicq̄. Que ludēs erat cum patre/dum cuncta componeret cū ipso sum laudarent astra matutina Hec est sapientia/quā auris bona audiet cum omni cōcupiscentia. Aperiat igitur aures nostras sonet et expediat verbum dei cuius rotiens ista fuit exhortatio. Qui habet aures audiendi audiat. Auris itaq̄ cordis intelligēs Quibz non aptis/sumus (iuxta puerbiū) Asinus ad lyram. qz nullā in armonia verbi dei dulciorem sup mel et fauum suauitatem inueniemus. Porro si repletum fuerit cor nostrum verbo dei. fiet quod ab eo dicitur. Ex abundantia cordis os loquit. abūdet igitur bone Jesu cuius os hic loquitur et eructat cor istud verbum bonum. Abūdet igitur obsecro spūs tuus bonus in pauperculo corde meo et impleat illud vt dek sermo in aptione oris mei. z semper sit laus tua in ore meo. compleatur in me monitio tube apostolice/que afflatu tuo abūdāter īpleta/nobis omnibus insonuit et cecinit hortans docens et interptans verbum xpi ait. Habitet in vobis abundanter in omni sapientia cōmonentes et docentes vosmet ipos in psalmis et himnis et canticis spūalibus in gratia cantantes in cordibz vestrz domino. O verbum christi. imo verbū xps quod erat in principio apud deum et deus erat verbum. et verbum caro factum est. Veni domine Jesu habites in corde abundāter et si non in in omni sapientia saltem per fidem que p dilectiōem operetur. vt docere z cōmonere valeam me pmitus. deinde proximos meos filios tuos/in psalmis/et de psalmis himnis et canticis spūalibus. vt simus in gratia cantantes tibi dño in cordibus nostris et gratias agentes p omnibus tibi et patri. Cantet ecce qnotidie vocibz crebris vehementer auribz nostris spiritus tuus bonus p ora pphārum. tua organa psonans. Can. do. can. no. Et rursus. Cantate et exul. z psallite. Et itez. Psallite deo nro psallite. psallite regi nostro psallite. Quoniam rex ois ter. deus psal. sapi. Hec autez exhortatio milies repetita/nullo modo prorsus exequi poterit os nostrū nisi p mitus impletis cordibus vestris. Quoniam et abundantia cordis os loquit in canticis. Quā felix illa ciuitas in qua iugis solennitas vbi vna vox letantium et vnus ardor cordium que plena modulis in laude et canore iubilo. vacat. videt. amat. cantat in eternum pleno corde toto ore. Felix nihilominus homo qui factus est rectus. si non immiscuisset se peccando questionibz infinitis. non de paradiso voluptatis z cāticis angelorum detrusus esset in vallez lacrimarum in ve lamentationis et planctū Qui iam compatus iumentis insipientibus et surdior illis factus. cor fere sicut nabuchodonosor habet vt audiens nō audiat et intelligens nō intelligat. ¶ Formauerat itaq̄ dei sapia ad similitudinē maioris mūdi corpalis/corpus hois. in cui⁹ medio posuit cor instar sol in celo. Cōposuerat illō

tanq̃ instrumentum vel organum musicū tempatissime concordatū. in quo et p qđ spūs humanus tunc vtiq̃ psallendi pitis/simus/vtpote plenus verbo dei/cātabat iocundissima cantica syon celestī hierlm. nec erat dissonū quicq̃/in pulcerrimā oia consonabant melodiam. quoniā nihil erat vt hic et nunc obuiā rōni sub cuius impio cūcta erant. quēadmodū postea fuit in orga/no corpis beati illius de quo mulier quedā extollens vocem de turba dixit Beat⁹ venter qui te portauit. Beatus pfecto quia p omnia subditus erat verbo dei cōcors quo q̃ rationi. concors insup sine dissidētia sibiipi. ¶ Cognouerunt hanc inesse debere cōsonantiam humano cordi phantes alii/qui sicut Aresto. tradit. q in virtuoso om/nia cōsonant rōni. Quid autem magis homini priū esse debet q̃ ratio q̃ viuere consequenter sm eam et eidem cōsonare. Huius autē nullū talē inuenerat Aresto. virtuosum. vbi non frequentius dissonaret vetus homo/rationi corpus vicz mortis huius. sed ita voluit non quales videbat. sed quales esse debere censebat phs iste clarissim⁹ describere dū felicitatem venatur humana natura. ¶ Porro nullus vnq̃ phantium et pscrutator seculi potuit attingere vnde esset dissonantia talis in hoie/quā beu cogimur sentiendo fateri. sola fides/hanc expeccato pmor parentū venisse reuelat. Et hoc altero duor modor ponitur a sanctis Unus est q iusticia originalis erat integritas instituite nature humane a deo. cui⁹ pfecta sunt opera. qui anime imortali corpus aptauerat potens non mori. et per contemperans rationi. Ponūt alij iusticiā ori ginalē fuisse habitum quendā additū. quo fieqat talis coaptatio ad rationē q̃diu ratio subdita esset deo qua iusticia sublata sensus velut effrenes ab sq̃ retinaculo prurierunt in obiecta sua spretonec expectato regimine rōnis. ¶ Grandis apta est conquisitionis tam phice q̃ theologice materia. sed ad rē quā attendimus accedat protin⁹ cor nostrū et os nostrū. tradere scz noticiaz cantico cordi. i. cantici cordis vnde pcedit cāticum oris. quor differentias ad inuicem pmo si notauerim⁹ patebit quidditas seu natura citius vtriusq̃. quomō pterea ihū dei verū/affirmat q ex abūdātia cordis os loquitur et cantat ¶ Canticū oris. est vox sensibilis numerosa. ab auditu exteriori p prie pceptibilis ponitur vox p genere/et numerosa iungitur. quasi p differentia ad voces. nullā habentes numerosam. ꝓportiōez Additur tertia clausula ꝓpter voces cordiales intrinsecas et intellectuales. que pcipiuntur aure cordis vel intellectus. put scripturis sacris et phicis/locutionib⁹ trabi potest. Habemus sic pmā pcipuā differentiā a cantico cordis que est vox interior numerosa/ab auditu solo interiori. ꝓprie pceptibil'. ¶ Canticū oris/cōuenit aialibus pīertim auib⁹ in quib⁹ numerosa vox inuenitur. ab auditu exteriori. ꝓprie pceptibilis Testat⁹ ꝟ philomena/hocalauda/hoc carduell⁹ hoc turtur et ynūdo/cygnus et alia multa. Colligim⁹ hic scōam diaz a cātico cordis maxime rōnalis et humani. de q̃ pīus est inquisitio. Ūñ q̃uis in auib⁹ concinentib⁹ sicui q̃ suū cor sit et imaginario quedā seu fantasiatio numerosa/que se monstrat exteri⁹/sit deniq̃ multiplex passio. nihilomin⁹ ad canticū nostrum cordis siue canticordum nō attingunt. Hic aspicimus q passiones et sensus sunt in irrōnabilib⁹ determinate p obiecta sua/et vniformiter opaq̃ q̃libet i diuiduū sue spēi. Nō ei cātat aliter vna philomena q̃ alia. sic nec aliter facit nidū suū/Hec⁹ i hoie cui⁹ rō nō est ad vanū limitata. vñ tāta varietas in hūanis oriť. Hā qđ est sparsum p industrias singlares in bruttis. rō colligit in se totū ¶ Canticū oris pt ab altero cognosci et pcipi et iudicari. Canticū ꝟo cordis/solus ille q̃ erit innotescere mediate vel imediate Facit ad ꝟ illud aplī cū Tu dñe q̃ nosti corda oīm Et illō i De⁹ intuet cor. cū multz in hāc sniam Qualiter aūt pareat cor hois vel hic vel in pria. tam angelis q̃ sctis seu locutiōe mutua seu oīonis directiōe deuota/alibi videť. ¶ Canticū oris pōt cū altero cātico oris p cōcinentes ad inuicē ꝟbinari ac i vnā colligi symphoniā. ꝟ in discātib⁹ p tenorē p tenorez. p minucias et p fractiōes vocū multifarias Et experientia mōstrat. et ars certa tradit et scribit Hec aūt oia fieri nō pīt saltē hic in via p hoies forz i cātico cordis. ꝟsurgat p inde difficultas cognitiōis cāticordi apō eos q̃ nō ꝟuertūť ad cor. sz ab eo negligentia vel ruditate vel tmperitia diuertuntur ¶ Cāticū oris pōt inuito fieri q̃ aptis auribus velit nolit illud audiet. aut si ꝟsistit in gesticulatiōib⁹ vt sunt tripudiatōes illō inspiciet nisi tē oc'os clausos hūerit Cāticū

vero cordis aliter (vt pmissum ē) nō pcipit i mediate ab auditu vel intuitu. etiam si co natum suum dederit ad audiendū vl videndum. possunt nihilominus cōiecture quedam sumi quemadmodū ex occursu faciei ex oculoꝝ nutu. ex gestu corpis. cor se pdit

¶ Canticū oris potest fieri sine libero arbitrio p motū naturalem vel aialem vel extrinsecū seu alienū. ptz in auibus. ptz in puerꝫ aliꝫ nō dū hūtibꝫ expeditū iudiciū rōnis. Hostꝫ vero canticordū quale pquirimus/sola pducere potest libertas arbitrij/ vbi volūtas pmonet ꝫ inclinat. rō deliberans ordinat et imperat. Tandem voluntas exequitur et effectui mandat. Sancti pinde cōcordant. dū vnus attribuit (exempli gratia) orationem voluntati. alius rōni Sic pterea dum vnus dicit oēm ꝫ cāticā p virtutes intellectuales. alius p morales. alius p theologicales. alius p dona causari. Si quidem nullū est canticū qđ nō posita virtute qualibet impari. i. mediate causari. Jta enī videmus in oībus actibus bonis. sed immediata pductio et elicitio suā habet priam virtutem: vt sperare spem. diligere caritatem. orare deū et sibi cauere religionem. que spēs est iusticie. ¶ Canticū oris de se indifferens est ad bonitatem vel maliciam de genere moris/datur ratio. qniam de se et intrinsece non est actus liber pterea si dicitur bonus moraliter aut malus/laudabilis aut vituperabilis/oportet qꝫ hoc recipiat aliūde. et hec doctria seqtur ad pcedētem. Sed cantico cordis damus laudem aut vituperiū/tanqꝫ sit a libero arbitro elicitiue. et pinde essentialiter et intrinsece liberū est hmōi canticordū. Volumus tamen ab actibus humanis extrinsecis/tollere laudem vel meritū. sed hoc habent ex participatione et origine prime libertatis.

Canticum oris potest violenter elici. s. ab extrinseco nō conferente vim passo. et saltē diuina virtute. Secus inuenies in nostro canticordo ad qđ volūtas cogi neqt. Jmplicat enī qꝫ actus cordis humani sit elicit⁹ libere/et respectu eiusdē sit violētus. iaz voluntas patiens vim cōferret nec cōferret in actu suo. qđ implicat. ¶ Canticū oris est subiectiue in re materiali et extensa. siue sit siue nō sit organica. Subiectū vero nostri canticordi/est i solo corde rōis. sine sit portio superior et quasi vir. siue inferior. q̄si mulier. siue in quadam scintilla et apice intelligentie pure quam mentem aut synderesim quidam appellant. Sed vbiqꝫ suū elicit canticum/sine vsu corpalis organi requisitio. q̄uis ad fantasmata prius aspexerit. et ex illis spēs intelligibiles abstraxerit Et hoc si non fit ex alto/virtute verbi dei collustrantis/immediata reuelatio. ¶ Canticū oris spectat ad veterem hominem. cāticordum vero nostrum ptinet ad nouum. qui fm deum creatus est ad imaginem et similitudinem suam. nō dumtaxat in vestigio.

Sequimur hoc loco cōsideratiōem apostoli de biptito homine in quolibet viatore. cuius intelligentiam et misteriū/nunc ꝫ hic supponimus. dicētes cōsequenter tot esse cordias assignabiles inter canticum oris et nostrum canticordū/quot et q̄tas apls assignauit inter nostros hoīes/hunc veterem istum nouū/sub vna et in vna homis naturali psona. vt qꝫ vetus tyrannizat lege carnis et peccati. qꝫ obuiat et dissonat rōni qꝫ legi dei subiectus nō est. qꝫ captiuat nos sub iugo peccati. et ita de reliquis Ät nou⁹ agitur. ducitur ꝫ regit spū libertatis et iusticie. et adoptionis filioꝝ dei. et spe hereditatis eterne. ¶ Collocato tenore dicendorū cōsequēter notulemus nunc rūdendo/obiectionib⁹. nūc nostra ponendo. ¶ Habēt in pmis dubitatiōem ea que dicta sunt de cantico cordis qđ distinguit a cantico oris. qz pōt fieri sine eo. Cū dixerit xp̄us qꝫ exabundatia cordis os loqtur. Cū pterea certum sit nullā vocē que ē sonus ab ore aial' platus/fieri sine corde qđ est pncipium vite et motus. Respondemus qꝫ vbiqꝫ sunt i aliqua disciplina seu veritatis cognitione diuersi termini. quorū quilibet habet acceptiones multiplices seu p analogiam seu p equiuocatiōem/restrictio vel limitatio pōt ꝫ debz pmitus fieri vel supponi ad certum aliqđ significatum. alioquin incideret statim confusio. et ex confusione deceptio seu sophistica paralogisatio. Propterea si debet in pmis psupponi quid nominis sicut debet. oportet cōsequēter illud esse certum vel qz sic vult impositor cum nomina sint ad placitum vel ex vsu autentico maiorum colligitur. Fatemur itaqꝫ cor dici multipliciter et ad multa. sil'r os. Placuit nihilominus ex causis impositis/coartare pmonez. mō qui dictus est vt cor significz h in hoīe liberū arbitriū rōis Os vero notet organū carnis. quamuis etiam cor ita sumptum

habet suū os intrinsecum vt ībi. labia dolosa in corde. et corde locuti sunt. ¶ Os carnis pari mō suum os habere inuenitur vt ībi. In ore fatuoꝝ cor eoꝝ. ¶ Consequenter notandū est iuxta diuisionē apl'i de duplici homine. nouo et veteri q̄ duplex est i genere canticī. vnū nouū. vetus alterū. Que distinctio sumit penes ꝓtutē et vitiū. celestez terrenum. spūale et carneum. liberum et illiberum. grām et peccatū. meritū et demeritum. caritatem et cupiditatem. vel amorez dei et amorem sui quē dicimus libidinem. Quo fit in canticis vt quicq̄d spectat ad ꝓtutem immediate vl' mediate. elicitiue vel imperatiue. intrinsece vl' extrinsece. essentialiter vel denoīatiue. illud computetur inter cantica noua. aliud autem ex aduerso vetus reputetur. Colligitur huius distinctiōis rōnabilitas ex apl'o locis plurimis. Et quia xp̄us dixit. Ex verbis tuis iustificaberis. ecce nouitatem. Ex verbis cōdemnaberis. ecce vetustatem. que duo tamen a cordis abundantia ꝓcedunt. Stabit igitur q̄ sīle canticum/sit in ore vnius nouū. et in altero vetus. imo sunt in eodem ore tempe et corde mutatis ¶ Cur aūt ista notamus/nisi pro cognoscenda verius distinctiōe cantici cordis a cantico oris. que non sic accipenda est vt nō plerūq̄ cōueniant et sit aliq̄ō cāticus oris nouum. licet nō intrinsece et illicitiue Sit ꝓterea canticū aliq̄ō cordis vetus dū vltro pessimas machinatur cogitatiōes. et ab eo exeunt iuxta verbū xp̄i cogitationes male. homicidia. adulteria. fornicationes. furta. falsa testimonia. blasphemie. auaritie. nequicie. dolus impudicia. oculus malus. superbia stultitia. Vlides q̄ prauuz cor tale. q̄ dissonū et horribile. ¶ Opponetur hic forte nobis de pueris qui nondū hñt vsum cordis intellectualis/q̄ō est iudiciuz liberū rōnis. Nōne sequi videtur ex p̄notatis/nullū in ipis esse canticū nouū/neq̄ vetus plus q̄ in bestijs et auibus. Cū tamē xp̄us approbans cantica puerorū hebreorum/cōfirmauerit dictū suū autoritate prophetica. Ex ore infantiū et lactentium p̄fecisti laudē. Proinde frustra ponerent in ecclesijs pueri. qui tamen vident gratissima portio chori canentiū. Quid iterū dicem⁹ de beato illo infante Johe baptista in materno vtero gestiente. saltāte et exultāte Nōne fuit ista spūalis nouitas gaudioꝝ. Cui mox cōcinebat mater exclamans voce magna. Benedicta tu in mulieribz. Canticū insup addit suum Maria dicens Magnificat aīa mea dñm. ¶ Fuit plane nouitas i hoc beato puero cū nouo cordis. Aut q̄a p̄acceleratum est in ipo iudiciū rōnis. aut quia spūs xp̄i mouit cor nescientis/ad exultatiōem nouitatis. Sic de pueris hebreorum. imo et de ꝓphicis viris/et de ipis etiam apl'is/die pentecostes dici pōt/dū diuina patiebantur. put de Jerotheo loquit dionis/dū q̄ rapiebantur. ducebantur. agebā rur a bono spū vehementius q̄ agebant. Quo contra de vesana vate dicitur in malum dat sine mente sonum. In illa siq̄dem et silibus/spūs phitonicus non erat subditus illis. quemadmodū de ꝓphis affirmat apl'us q̄ spūs eis subiectus est. subiectiōez intellige nō seruitutis. sed cōdescensiue pietatis. vt xp̄us fuit Joseph Marie q̄ subiectus. ¶ Ceterū de pueris alijs spāliť nō inspiratis. cantantibz tamen in eccīa deuz q̄ laudantibus. quid dicemus Nunq̄d dā nabim⁹ vel inter vetera q̄si solius oris sint aut carnis numerabim⁹? Posset q̄z fieri q̄stio de musicis organis/tam in veteri q̄ in noun lege/ad diuinas laudes cantandas ordinatis. de carminibz deniq̄ que nō ītelligūtur vt sepius a multis cantantibz q̄ sūt sine litteris idiote. ¶ Supperit hoc loco necessaria cōsideratio de libertate actuum quā alibi latius expositam/breuiť hic recēsemus. Est itaq̄ liber actus ille sol⁹ formaliter et intrinsece/q̄ elicit a volūtate libera. formaliter et essentialiter. et tale est cāticoz diū nostrū. i. canticū cordis put exposuim⁹ q̄ repositū est in organo cordis et dicit ei⁹ abūdantia. ¶ Quisquis igitur in has forte lras inciderit/vigili corde semp intellige coaptatiōem banc nram de corde/ad signandum dumtaxat liberū spm humanū. quālis inueniat dictū cor carneū et lapideū. sz apud nos cor dictū de spū sm ꝓditiōes suas arbitremur. ¶ Sunt alij act⁹ q̄ dicunť liberi ptic̄ipatiue. eo q̄ impanť a volūtate libera. z hī diuersis ordinibz vel gradibz ptimis aut remotis in ordine ad spūalis cordis impium. Exemplū in cantico. q̄ō elicitur ꝓmo a mēte cordis. hī enī ꝓbo vtiť Maria in suo magnificat Deinde formatur in corde carnis. p imaginatiuam virtutē/canticū simile p impiū volūtatis. Procedit de inceps ad sens⁹ exteriores. p̄serti ad os vbi fit sonus vocalis. aut progreditur vsq̄ ad

pcussionem instrumentoꝝ musicoꝝ in q̄ bus fit resonantia, que licet fiat in rebꝫ nō animatis, nec vllo modo libertatem habē tibus/dicūtur tamen hec cantica libera, qꝝ sunt saltem mediate a libero impata. Et sic plum de sagitta q̄m ad occisionē hominis missam/dicimus libere moueri, pbatio qa mors inde secuta / libere facta iudicatur et punitur. ¶ Quo circa patet responsio/cur possunt inter cantica noua numerari. imo et dici meritoria/multa que carent sensu q̄ to amplius ea que cū aliquo sensu fiunt. et cū quadam inclinatione spontanea, nō sic in pueris est, nam et bruta pticipāt aliqua tali spontanea licet non libera motione qꝝ non ita prius agūtur quin coagant. Tanta denicꝫ viget in aliquibꝫ estimatiue vtutis claritas/vt pticipes esse libertatis z diui haustus (vt de apibus poeta dixit) videantur. Et vnde hoc si nō ex lege diuinitatis a Dioni. tradita, qꝫ infimis supioꝝ cōiūgūtur suprema inferioꝝ, quē admodū igitur cōuenit spūs humanus cuz angelis in apicē mentis, ita z bruralis cognitio cū hominis imaginatiua virtute ¶ Placeat vltra progredi. videbimus qꝫ nulla penitus operatio in vniuerso q̄tūcunqꝫ naturalis habeatur quin relata ad ꝑmū ꝓncipiū/dicat z sit libera/tanqꝫ ab eo liberrime, producta. Et ita q̄libet operatio laudabilis ē z collaudāda. Sicut elevati ꝓphe/cōsiderantes omnia in ordine ad suū ꝓncipiū/collaudare dixerūt ipsum deū z ad collaudandū z bñdicendum cōgratulando cōplacendo q̄ sunt hortati. Que cōsideratio q̄ late pateat ad cāticā cordis nostri/sciet cor illius q̄ ex sententia dicet cum ꝓpha. Viam mandatoꝝ tuoꝝ cucurri cū dilatasti cor meū. Quale salomon dicitur habuisse latū nimis. Quāto amplius illa beatoꝝ beatissima cui ꝯueniebat illud Jsaie. Tunc videbis et affluens z mirabitur z dilatabitur cor tuū. que in omnibꝫ et sup omnia videbat z audiebat cantantē filiū suum dei verbū. ¶ Jnuenim⁹ ꝓterea rōes alias in pueris/cor ad ecclesiastica cāntica mancipātur q̄ nōdum plenus sit in eis vsus rōnis/ꝑmo qꝫ tollitur ociū mersq̄ multa mala docet. Debinc habit⁹ ton⁹ facilius adquirit. Recondit insup memoria sibi cantica que postmodū meli⁹ intelligentur, dum quasi ruminanda deducta fuerint addētes pie meditatiōis et iudicij rōnis. Videmus ita fieri circa disciplinas alias, vt in grammatica pueri cōmendant donatuz cuius nulla est i ipis tūc intelligētia. Adde qꝫ assistentes magni/recipiūt huiusmodi cantica puerorum ad elevatōem mētis in deū. Faciunt insup illa cantica sua/esse/dum ea vel ꝯcipiunt/vel instituūt/vl ap pbant/vel ipis semet afficiunt. q̄cuis non est omnino tollendum qualecunqꝫ meritū ab ipis pueris, qui gratiam baptismalem habent. et quoꝝ angeli semp vident faciez patris. Qui denicꝫ qui, non puo qñcꝫ affectu ferūtur in deū. sicut de se refert Augustinus. Nam euenit ibi esse plus affectionis vbi minus cognitionis naturalis positū ē ꝓbatet in aialibꝫ z feminis. ¶ Laderet hic querimonia/nullis ꝑ sua indignitate verbꝫ explicanda/de pessimis seductiōibꝫ puerorum, quoꝝ puritas vt angelica venerari seruari q̄ deberet. q̄s ad cantica modesta sctā q̄. iuxta etiā pbi traditiōem/optebat instituī. Sed ve et ve carni z sanguini. qm̄ preter z vltra corruptiōem naturalem puerse originis/gandet malignans flagiciosiras maioꝝ/demergere collo tenꝝ puulos in scenoꝝ gurgitem verboꝝ factoꝝ z canticoꝝ. Consolatur tamen aplus electos dei quibus dicit, omnia cooperari in bonum, mirꝫ prorsus z incomprehensibilibꝫ modis Et quemadmodū de veneno cōponitur tyriaca, sic pditio maloꝝ/saluatio fit electorum Fit demū operatio eadem (vtputa canticuz oris puerilis) vni ad vitaz, alteri ad mortē. ac pinde diuersis respectibꝫ, idē canticū vita et mors nōiatur. Surgit alia dubitatio/ponendo differentias cantici cordis z oris. Dictum est/canticum cordis esse liberum et intrinsece, ac perinde laudabile z in nostra potestate, videtur experientia contradicere/cum querelis deuotoꝝ frequēter lamentantium illud de psalmo. Cor meuz dereliquit me. Nam cur ꝑ magno et precipuo dono loquitur David ad dñm. Jnuenit seruus tuus cor tuū vt oraret te. si passis oibus hoc cōcedi videret. Supaddit⁹ obiectio nō minus plena murmuris apd mꝫtos, dicit enī. ¶ Si canticū cordis sufficiē apud deū. cur addita sunt tot cāntica oris q̄ corpus atterant sua multiplicatiōe et mentem diuertūt a sua deuotiōe. z nō nisi fastidium frequēter sua repetitōe nauseāti causant. ¶ Est alia qō sup mō traditiōis nr̄e de canticordo nouo. q̄ videtur sua nouitate vel arrogans vel inutilis vl ꝓficua vl ver

bosa ¶ Verūtamen expediamus duas antea ꝓpositas dubitationes. et dicamus ad ꝑmam de libero vsu canticordi nostri. qō i telligimus cum ꝓsupportiōe z non aliunde scz impedito z absorpto. sed stante iudicio rationis. Nam z arbitrium/dicitur liberū de rōne iudicium. Hoc autem impedimē/tum fit aliqñ non imputabiliter ad culpaz ex toto. qñq; ex tanto. modi quoq; causantes hec impedimenta/alibi tradiri queren di q; sunt. Ceterum stante iudicio rōnis/ potest nouus homo regenerat⁹ in christo liber cāticum nouum cordis exercere vl' elicere/modo tali aliquo qualem notabimus ſm voces et per voces affectuum. etiā vbi canticum oris nullum sequeretur. Alioqn apostolica monitio tam Pauli q; Jacobi frustra esset/hoc autem fieri semper posse. idcirco quibusdam non apparet. quia vel non sentiunt huiusmodi affectiōes in corde suo carnali. qles dicte sunt z posite sunt passiōes a philosophis qsi sole. vt spes metus meror gaudium. aut oppositas voluntati sue passiones. tales ipsi patiuntur inuiti. Hec est fatemur non mediocris nec ira ta conquesta/timoratarū quoq; conscientiarum vehemens exagitatio. ¶ Cui sub vnius casus exemplo/conabimur respondere/aperiendo dicendis infra viaz. ¶ Celebriter queritur z passim a theologicis. si dolor cōtritionis de peccatis/debeat eē maximus. etsi minus esse possit? Notant ipsi distinctionem vtilem z accōmodam valde ꝑ canticordi nostri totius intellectu. Est inquiunt dolor aliquis in sola rōne qui libero subiacet arbitrio. Dolor iste et displicētia vel odium vel detestatio sic elicita cum gratia/sufficit ad detestatiōem pcti supposito q; nullus in corpe dolor sequeret. Attamen dicitur dolor de peccatis z dolor maximus. qz de nulla re altera temporali/tanta detestatio elici debet a corde rōnis. sicut nullū est damnum pene/qō equipetur dāno culpe. Dolor alius est quez philosophi numerant inter passiones concupiscibilis sensualis. qui consurgit ex apprehensione obiecti disconuenientis ipi sensui corporali. habet hic insup causari cū motu spiritum. et cōstrictione cordis. Hunc vtiq; dolorem/nō oportet esse maximū in penitente. imo nimius et culpabilis esse posset. vt pote cordis sensualis et corpis destructiu⁹. ¶ Porro nō est ſm hunc dolorem mensuranda semper bonitas penitentie. Cuius ratio est. stat enim duos esse z sepe vidē⁹ quoz vnus ex complexiōe naturali cor habet strennuum z virile nec lacrimis idoneum. ita vt vel vix vel nunq; flere possit. Erit alter cordis feminei mollis/ad omnem miserationis occasionem lacrimis laxum vel pnum. Primus eliciet detestationem peccati sui/intensius in animo. forti⁹ z laudabilius in casu q; alius. nec apphendet illum sapientis verbū. Cor durum male habebit in nouissimo. Jam enim talis peccata detestans ꝓpter durum nō durum cor habere sed molle dicendus est. fit tamen vt sepe redundātia doloris cordialis in corp⁹. nisi sistat se libere mens ne fluat in inferiora. sicut in xpo fuit sicut poterat Adam. sicut Maria nullum bñs motū pueniente iudiciū rōnis impabat vt placebat in corp⁹. ¶ Eliciunt ex hac distinctione mgr̄ali et autentica vulgata ꝓbata recepta q; salubres et pulcre considerationes. ¶ Primo q; noia sensibiliū passionū transferūtur rōnabiliter ad affectiones volūtatis significandas. Hoc cōfestim ꝑspicuum est de dolore de quo minus q; ō plurib⁹ alijs apparet. Et hoc diffuse deduxit Aug⁹. in suo de ciuitate diuersis libris et capitulis. maxie dum longam de opinione stoicoz ex historia agellij texit oroem. sumpta occasione ō passionib⁹ demonum ſm positionem platonicoz. noiatim apulei. qui describēs demones dixit eos esse animalia corpe eterna. animo passibilia. omni vicz genere passiōnū qles in hominū cordib⁹ exprimur. Ac ꝓinde nititur saluare superstitiōes gentiliū et sacrificia z carminationes. qm̄ dixit demones talibus allici vel placari. Ceterum Aug⁹. cōcludens ex hac miserabili cōditōne damnatiōem demonū puersissimā plus q; hoim hic etiam pessimo redit ad memoratoz duarū sectarū. Una fuit stoycoz que passiones ponebat in sapiētem cadere nō posse. qm̄ erat virtuosus. vtutes aūt insensibilitates q; sensū phibēt passionum. Secta fuit altera peripateticoz q; nō damnabat passiōes oēs nec a virtuoso phibebat si fierēt moderate. Cōcludit tñ Aug⁹. disputatiōem hāc magis eē verbalē de noibus passionū q; realē de suis effectib⁹. Fallebant ātē stoyci q; solū ꝓsiderabāt i hoiero nec aliquid habere debere qō esset commune cū corpe credebāt. Deceptus est eō stul-

tus epicurus nihil in homine moze seduce
oz prezer corpus attendens. et dicens i cor
de suo non est deus. Fides vero consonat
illuminate rōnis Aresto. ponenti in homi
ne aiam rōnalem et corpus organicuz. hec
sunt put hic loquitur et caro. Fuerūt apō
nos ꝑcipui duo theologi quoz vnus ma
gis insecutus phiam Aresto. tradidit no
mina passionū nō ꝓprie dici de affectioni
bus spūalibus. Alter plus herens Augu
stino/tradidit in spū rōnali sic inueniri cō
cupiscibilem et irascibilem volūtarias fm
ꝓpriam theologoz acceptiōem /quēadmo
dū in appetu sensuali fm phm. Et h absq;
dubitatione putamus esse veruz q̄uis (vt
Augusti. tradit) frustra de verbis/vbi de re
constat nec curatur cōtroversia. Neq; eni phs
ipe/q̄to minus quinis theologus / negat
etiam deo gaudiū esse delectatiōem et leti
ciam. dicit enim deū vna simplicissima et i
mutabilissima opatione delectari. Plato q̄
q; dicit deū post q̄ mundū fabricauit exul
tasse gaudio Et in sacris litteris. gloziatur
sapientia delicias suas in filijs hominum
Et qō letabitur deus in opib⁹ suis. non q̄
dem affectus sui mutatione. sed exterioris
opationis innouatione Elicit amplius
ex p̄notata distinctione tanq̄ claue nostra
p canticordo q; nō ex motu cordis carnal'
accipi debet virtutū aut vitioz/nec etiā re
uelationū vinculis et certa distinctio. Ue
re. prius enūciauit sapiēs Cor tuū sicut p
turiens fantasias patitur nisi ab alto imis
sa fuerit visitatio. Neq; parū formidanda
est verbi dei p os psalmiste cōminatio. Di
misi eos fm desideria cordis sui ibunt i ad
inuentionib⁹ suis. Quanq̄ dixisse legatur
deuotus Bern. q; ex motu cordis spūs sancti
pūtiam agnoscebat. Hō q̄liter intellexerit
habeatur ex alijs dictis suis et regulis eua
gelicis. que nō in motu passionū corpaliū
sed imitatione z custodia diuinoz fmonū
cōsiliū dicūt eē ponendū Cōsiliū meū inq;
ps. Justificatiōes tue. Passiōes autē cor
dis carnal'/habeto eo suspectiores q̄ feruē
tiores nec rōis frenū sequētes attēderis/q̄s
tūcunq; sctē deuote iuste sublimes appare
ant. qm̄ latet in talib⁹ aut sub talib⁹ vt sepe
demoniū meridianū. Habetur cōsequē
ter q; nō sp illi sunt virtuosiores q̄ indican
tur deuotiores in cōpunctiōib⁹ z lacrimis
ad quas sexus femineus. qz pronus est cā
tatur esse deuotus. Uerū potuerunt iste
veritates cū similib⁹ infra explicari/solue
do tertiam dubitatiōem si scōam p̄mit ab
soluerimus. p reprehensione murmurantiū
cōtra tot cantica oris que carnis esse poni
mus. et que fieri crebro cū fatigatiōe homi
nis vtriusq; nemo negat. licet alia z alia rō
ne hic et ille moueatur Cōsonat distinctio
dilectione dei quā non oportet semp esse
maximam in sensu p intensiōem vel exten
siōem. sed in mente p appciatiōem z p pon
deratiōem. q̄ citius eligitur ois amoz alius
ꝓprie etiā vite. deseri/q̄s dei subeat offensa.
Patuit in martiribus magis q̄s incarnaliter
philocaptis. Saluat hec distinctio q̄ inter
quo pacto stant simul in eodē/tristicia z le
ticia. cū motus hēant ꝓtrarios in corde. il
la stringit. hec dilatat. verū nō in mētali. sz
sensuali passione locū hz. Demū ad edi
ficatiōem eccliasticoz maxime monachoz
pauca notemus. Ecciam cōsiderem⁹ ciui
tatē gl'osam esse. Preterea reginā illā q̄ asti
tit a dextris dei in vestitu deaurato circun
data varietate Esse rursus corpus insigne
misticū/hūs instar corpis naturalis/m̄bra
mēbra q̄ nō eundē actū hūt. sed in ea distri
buit spūssctūs dona sua/put vult/tam gra
tuita solū q̄s gratificantia. gratū faciencia
Deniq; ciues huius ciuitatis optet quēli
bet ambulare vocatione q̄ vocatus est. hūc
in actiua. alterū in cōtemplatiua. nūc in o
peratiōe. nūc in ocio sctō. q̄nq; in obedien
tia regulari. aliq̄n in q̄dā spūs z corpis lib
tate. Descēdit hmōi varietas vsq; ad canti
coz diuersificatiōem in ecciasticis cerimo
nijs multiplicē. Itaq; dū apli discurrebāt
in oēm terrā ad cōuersiōem gentiū. Ipi tñ
nō legūtur in hmōi cātic⁹ exterioribus semet
exercuisse. psertim more iudeoz in synago
gis z tēplo salomonis Et q̄n legalia cessaſ
se docuerūt/ac deinceps magi traduxerunt
ritus gentiliū p flamines z archiflamines
ad eccliasticā policiā/q̄s p sacerdotiū Aarō
sub fine tñ altero q̄s gētiles. Porro tempo
re martirū circūierūt alicq̄ in melot. in pel
libus caprinis. in mōtib⁹ z spelūcis z in caver
nis terre. apō q̄s z q̄les satis pbabile ē voca
lia cātica nō fuisse. Post dilatatiōz eccie ac
reddita pace/fuit nihilomin⁹ m̄ra varietaſ
Sola psalmoz accēruatio tenuis/fuit a
pud aliq̄s. apud alios / celebrioz cum arte
sua cantus. Fuit apud alios discantus. ad
dita sunt cymbala in eccliis⁹ benesonan
tia que cāpanas dicimus. Fuerunt apud

D

alios organa multarum fistularum iunctis apud aliquos tubis ductilibus. Postremo quid necesse est numerare per singulas quales in canticis ecclesiasticis habite sint et nunc obseruantur varietates? Rem amas ad fructum vel vsum. ¶ Dedit Aug⁹ quodam loco confessionum suarum intelligi/ non quam esse difficultatem circa rem hanc/ ita vt in neutram partem ausus fuerit precipitare sententiam. Nam cum recordabatur institutionis ambrosiane de canticis et hymnis/ne populus in eius custodia vigilans merore tabesceret. dum ex lachrimas suas meminerat quas hmoi vocibus acriter commot⁹ habuerat eliquabatur veritas in cor eius et bene cum illis sibi erat. trahebatur approbare cantandi talem morem. Sed postremo dum sentiens blandimenta dulciorum canticorum cedere sibi in quandam autorium voluptatem/dixit se malle tunc cantatem non audire, nam penaliter inquit me peccare confiteor. dum plus ipse cantus quam id quod cantatur me delectat. ¶ Coquisitionem habet hoc vltimum/non mediocrem/primo de musicis instrumentis et organis, quibus vtique loquuntur vltra mulcentem armoniam/nisi propincertis intelligentia. Sed et de laicis alijs quam non intelligentibus ea que cantantur/quasi par est difficultas. ¶ Deinde supadditur altera principalis dubitatio de multiplicatione canticorum/mentis de uotionem suffocante sepius quam refouete. maxime cum beatus Greg. alter ex institutionibus talium canticorum iudicauerit indignum si dediti verbo dei/studium suum in istis tempus quam darent. que ratio videtur ad dispositos cotemplationis ocio trahi. ne officium quod pro deuotione et christiana perfectione institutum est/contra deuotionem militet. aut perfectionis culmen apprehendere impediat ¶ Pauca dicamus pro re tanta. fatemur enim quam plene satisfacere non hic sufficimus. Multe sunt cause multiplicationis psalmodiarum vocaliu in ecclesijs. Una est vite laudabilis occupatio/assistentium consolatio/discolorum morum deuitatio/cohabitantium regulatio/penalis satisfactio. carceralis mancipatio. dei collaudatio. totius eccie repetitio/voti copletio/mutua recompensatio/vtilis assuefactio/mentis humiliatio ¶ Harum autem. xij. causarum si sint alie non reducibiles ad istas/deductionem non psequentes ad psens iungamus quod non semp homo constituitur quo perfectius viueret/aut cotemplando/aut theologisando/aut alioquin perfectibus obsequendo. sicut et in policia quosdam videmus seruos/magni tamen ingenij. quosdam mechanicos/quos ad liberales artes natura genuerat idoneos. et ita de pluribus quibus tradidit regulam apls vt ambulet vnusquisque vocatione qua vocatus est. Sit hec vocatio spualis/a diuina prouidentia que vtique generaliter et immediate cocurrit in omnibus. sit hec vocatio propria deliberatione. quemadmodum in religionibus quoque professoribus si murmuraverint/ quid aliud dicetur quam illud ciuile. Vide tibi qui taliter elegeris. Et iterum. Patere quod sponte subisti iugum Grauat plane/nedum deficiam inertem/sed aliquam aiam pus strenuam/onus assidue reperiri seruitij. Nam verissima prius est ro qua monachus dedit interrogatus qd esset in sua religione difficillimum. an ieunia. an vigilie. an silentium Cotinuo inqt/cotinuati repetitio cantus ¶ Amplius vero qz murmur suum palliant aliqui. deus inquunt intuetur cor et bona voluntas, pro facto reputat. et minora/p maiora bona recompensari pnt. sicut p cotemplationem actiua. Dicam⁹ quia in obligatis/ alia est ro quam de liberis ab obligatione. et hec est vna cum solidior aut voluntas aut compensatio non sufficit sp. Noui tribus nris duos celebres in theologia doctores, quibus concedetur oibus suis deus/hi coferentes cum primis duarum religionum mihi satis notissimis si religionem introirent. Possetis inquunt onera religionis coformiter ad ceteros fres exequi? quibus se no posse cum iam fracti eent etate rudentibus/sed posse studendo docendo meditando copensationem afferre Subintulerunt. Et si quotidie cum paulo raperet vos deus in tertium celum/nisi/copleuerit institutum religionis/nobis quoque magna ps alis e/non nisi scandalum et vobis ludibrium futuros esse noueritis. tps intrandi religionem/tps mandendi. vulgo or. Qui cum lupis est. cum ipsis vlulet. ¶ Rursus si voluntas p facto reputetur apud deum q ad meritum essentiale vite eterne. tm multiplex in alijs repitur instantia vt in accidentali premio quilis est aureola q datur actui excellenti no solum volutati. Vt rursus in actibus priuilegiatis, quales sunt largitiones p indulgentijs. vt preterea sunt exercitia sacramentorum q vim suam hnt virtute operis operati. vt insup sunt opa satisfactoria. quia sunt

solutiones debitoꝝ. aut restitutiones ablatoꝝ. vt in ꝓposito solutio vocalis seruitij quoꝝ omissiones etsi nō semp ꝓpter impossibilitatem sint culpabiles ad damnatiōez non tollūt tamē oēm ex sola volūtate satisfactionis obligatiōem. qm̄ semp aduenīēte satisfactionis opportunitate / p sevel suos teneant. qō nō esset soluto ꝑ⁹ realiter precio. Demū in penis et pmijs ciuilibus / euidens est. qꝝ volūtas occidēdi sola vel volūtas alterū ditandi / facto nō equatur. Adijce poziby qꝝ in ciuili vel eccliastica congregatiōe sicut ꝛ in legū traditiōe / respect⁹ habetur ad ea q̄ vt in pluribꝫ eueniūt. nec priuilegia nec cōditiones nec vtilitates pauco ꝛ / p luralitati ꝑiudicabiles esse debent. ¶ Cōsiderandum tū oportet dispensationem et bonā eq̄tatem apud tales casus ꝓculares locū tenere. qui si negetur ꝓtinaci crudelitate aut insipiēti stoliditate. non video quid supsit afflictis. nisi recursus ad deum patrem et solatij cū implozatiōe mīe siue qꝝ cōuertat corda patrum in filios / faciēs cuz temptatione. puentū. potens est quippe deus dare patribꝫ intelligi fieri posse. ꝑ vtilitate fratrū spūali cū maria vacantiū exonerationem seruitij q̄ datur laborantibꝫ in officijs tempalibꝫ cū martha. nisi qꝝ aptior est oculus carnis ad ista q̄ illa. et si nō sp maioꝝ necessitas. ¶ Valebit ad extremū (sic opinamur) ad cōsolatiōem lugentiū sub iugo corpal ū canticoꝝ / declaratio cāticordi noui / ad quē ꝓperat intentio. si attentio nō defuerit qm̄ qui verbū narrat nō attendenti / q̄si qui excitat dormiētem de graui somno. Quid aūt nequius. q̄d intolerabilius quid lege punibilius / q̄ si nolit officij sui ꝓfus honestissimi diuinissimi. saluberrimi doctrinā q̄s audire. Dedit vero nob ecclesiasticis deus / egiones gentium et labores pp̄l'oꝝ vt cantemus ei. vt in sacris / verbū suum scripturis audiamus. btificans illos qui audiūt verbū dei ꝛ custodiunt illō Quō custodiūt. ne solicitudo seculi et fallacia diuitiaꝝ / suffocent verbū. Quale ꝥbūz qō insitū ꝛ in māsuetudine et patientia susceptum. pōt saluare aīas nr̄as. afferens in corde bono ꝛ optimo fructū multū cū lubilatione letissima in cāticis ꝛ verbo solatij. Ecce pegrini sumus in hier'lm celestē. Commutatur nos assidue verbū nō bñs amaritudinē / nō tediū / q̄ si comes facūdus i via ꝑ vehiculo est. comes alter q̄s facūdioꝝ verbo dei / cuius verba spūs et vita sunt. Ferant hoc qui dicebant. Nonne coꝝ nr̄m ardens erat in nobis dū loquerek in via et aperiet nobis scripturas. Sed tandem nouus homo pauculas de canticordo nouo / notulas attendat.

Thomus secūdus

¶ Canticū nouū aliqō esse et fieri i solo corde et ꝥbo mentis traditc anagogia xp̄ianis pegrinis. Anagogiam dicim⁹ sursum ductionem q̄lem eccia quotidie monet facere cōcinēs. Sursum corda. Cur hoc. nisi vt q̄ sursum sunt q̄rat nr̄ hō nouus de celo celestis dū pegrinamur a dño. cōuersatiōez nouam q̄rētes in celis. vbi cātatur cāticū nouum coꝝ sedēte in throno q̄ dic̄. Ecce noua facio oia. Dic dudū ꝑ Ezechielē polliceb atur. dabo vobis coꝝ nouū. sp̄m nouū ponā in medio vr̄i. Quidni tales inouati spū recto / cāticū nouū cāterent i corde nouo iuxta suā sīōem apl'i scribētis ad Eph̄. Implemini spūsancto loquētes vobis metipis in psalmis ꝛ bymnis ꝛ cāticis spūalibꝫ cantantes et psallētes i cordibꝫ vr̄is. Hic agebat. Cecilia virgo sp euāgeliū xp̄i plāe nouum. plaue verbum dei semp gerens in pectore / et cantātibus organis soli deo decantabat. Fiat coꝝ meum ꝛ corpus meum immaculatū ¶ Canticū tale nouum rōnabiliter appellatur cāticordū. i. cāticuz cordis vel cordiū. Suū quippe subiectū. suū instrumentū. sua corda q̄ dicit a corde su⁹ auditus. sua voꝝ. suum os. sua modulatio est introrsus vel in corde mentis vel mēte coꝝdis. quēadmodū vsa est psaltes nr̄a maria in suo cātico cāticoꝝ. ꝓfus nouo. qꝝ nouū fecerat dūs sup terram. dum iam m'lier circūdabat virū. Ait nempe. Fecit potētiā in brachio suo. Certe nouo. certe verbo dei. Dispsit su. men. coꝝ. sui. Ecce mentem coꝝdis. siue referas ad deū dispgētem qui alio loco dicit tactus dolore cordis intrinsecus Et alibi loquit. Inueni virū ꝛm coꝝ meuz Siue magis libeat ad supbos cōiungere quatinus enormitas ꝓfunda sui superbie maiori et aggeratiōe dānet ¶ Cāticordū nr̄m nouū describit esse voꝝ numerosa. mēte cordis ad dei gl'am elicita libere. quā solus nouit q̄ accipit. Hoc nimirū est misterium q̄le loq̄batur apl'us abscōditū. Et secundū Dyonis. solis ꝓriū xp̄ianis. hoc ē

nomen nouum in calculo cādido scriptū: id est.in corde puro.qō nemo nouit nisi q̄ accipit/quoniam in expimētali noticia tactus spūalis/positum est. Hinc Apostol⁹ Quis hominū scit que sunt hois nisi spiritus hominis qui in ipo est. ¶ Esse vero voces aliq̄s numerosas in corde sola cordis aure pceptibiles nisi deo et quibus de⁹ voluerit reuelare cōuincitur exemplo Hoy/si cui forinsecus tacenti dicit dns. Cur clamas ad me. Et in ps. Desideriū pauperū exaudiuit dns. pparatiōem cordis eorum audiuit auris tua. ¶ Finis canticordi noui ponitur esse dei gla.ad driam veter⁹.cuius finis est amor sui vsq̄ ad contemptum dei. Ceterum libertas electiōis tenet locus forme iuncta maxime gratia xpi que mandatum verbi dei nouū de dilectiōe formatet implet. Discernit ex hac pticula que dic elicita liber/cāticordū ab omni prius cantico intus vel exterius tm̄ impato. Q Cantico rdū hmōi/fuit excellentissime in illa beata que cecinit. Magnificat aia mea dnm Et exultauit spi.me.in deo salu.meo: Preponimus hanc beatas in exemplar pulcerrimū et in testimoniū pro dicendis certissimū.ne dicat aliq̄s ista nos confingere de corde nostro. Ne pterea cogamur interim p equiuocatiōem vel aliter in aliena seu vetera cātica labi. Sed in sola anagogia nouus sermo versetur pcinat et loquat. Assis igitur nobis o gratia plena: Dignare te/nos laudare et laudando disciplinam nouam sed certam et veram apire. Tu inq̄ e⁹ in corde q̄ sctūs t nouus amor singulariter ardebat spūsctūs in carne virginali mirabilia faciebat.et cor eructabat verbum illud bonū. Magnificat ania mea dnm. Nōne tibi videt ex hoc statim cantico fctā fuisse mirabilis illa nouitas in maria tympanistria nostra.que nouitas appellat ab apl'o/diuisio anime et spūs.quā efficer⁹ potest solus sermo dei viuus et efficax.t pene trabilior omni gladio ancipiti.ptinges vsq̄ ad diuisiōem aie t spūs.cōpagū q̄z t medullarū.et discretor cogitationū et intentionum cordis. Videatur sup hac diuisione auctor de spū t aia.quid cō formiter ad Richardū/de verbo ad verbū tradiderit.quoniam elucidatio p nobis est in grāde stupēdumq̄ miraculum.nec attestatiōe nra sola satis credibile. ¶ Pergamus interea cōsiderare quo pacto spūs marie dictus ē nedum canere.sed ad actum saltare.tripudiare.et exultare velut extra se saltare. volebat pabolicū illud ip̄operiū canere quod de pueris ludentibus in foro/xp̄us bñdictus fructus ventris sui sumpsit cōtra pfidiam veterū iudeor. Cecinimus inquit vobis nec saltastis Maria cecinit in spiritu t saltauit.nimirq̄ carmen illud erat nuptiale qō epithalamium dicimus. Sed quarū nuptiarum: vtiq̄ plurimar. Habebat in aluo virginalis vteri palacia.hūanitas cum deitate.caro cum verbo.limus cum deo. Habebat eccia quā Johes vidit tanq̄ spōsam nouam de celo descendētem a deo paratam nouo viro suo xp̄o. Habebat deiformis marie spūs deo suo dño et agno qui erat tāq̄ sponsus pcedens de thalamo suo.verus sol iusticie ponens tabernaculum suum in corde marie que erat mulier amicta sole.de sponsata vni viri virgo casta Jesu christo ¶ Figamus p̄cor in hoc spiritu saltante.et exultante/spūales oculos cordis in lumine fidei. Cōsideremus hunc deiformē spiritū tanq̄ diuisum a carne/effulgeat apud nos tanq̄ angelus vnus dei sine carne et sāguine. Nihilomin⁹ aspiciamus ipm̄ p tpe vie tunc vere passum diuina simul t humana. Nam inuenta sunt/ nō cōfusa tamen i ipo hec omnia.spes.metus.meror.gaudiū nō quidem pter corpus solum iuxta poete sētentiam. Hinc metuunt cupiunt gaudent q̄ dolentq̄. Nec auras despiciunt clause tenebris et carcere ceco. Sed electione et acceptione libera voluntatis. Nolo tam̄ credat aliq̄s spm̄ marie/nō habuisse modum cognitionis alioq̄ viatoq̄ in quib⁹ omnibus cognitio procedit a sensu.sed hac adepta spiritus suus libere vtebatur suis affectionib⁹ absq̄ organo corporeo de q̄ pau/lo post infra dicimus. Habebat insup affectiōes varias ꝓportionales passiōes illis quib⁹ aia sensu corporeo vtens afficit non sine motu carnis aut corpis: aut bonas tamen oēs habebat moderatas et ordinatas sub monade deo.in armoniā pulcerrimaq̄ suauemq̄.quā inhabitatrix dei sapia dele/ctabatur andire. ¶ O si cognouisset stoyc⁹ disciplina grauis si inuenisset ex fide. mulierem hanc fortem/exclamasset p̄fecto hic ħ. O diuina mens sapientis qualez in hoie poni debere cōtendimus.a qua mente nō gaudia sed mala gaudia.nō timorem sed vanum timorem.et ita de spe et dolore.

remouendas ꝑdicamus. alioquin quid a lapide/q̄d alia quauis insensibili re differ/ret cōditio sapientis. ¶ Tales ꝓterea posu/erunt tam platonici q̄ peripatetici celestes intelligentias/quales nos xp̄iani angelos noiamus/q̄ impari varietate. Audiamus tm̄ in eoꝝ positione qualēcūq; ad nos cō/sonantiam vel tenuē veritatis. Abijcientes in ꝑmis q̄ celū sit animatū tāq; aial aliqđ rōnale cōpositū ex materia celi ⁊ forma in/tellectuali. Cōcedimus tm̄/assistētes esse ce lis intelligētias. q̄les appellat ap̄lus admi nistratorios spūs. Haz regula est cōmunis theologie cū ph̄ia/corpalia ꝑ spūalia mini strari. Cōcedamus q̄z verbū dei/ꝑ amoꝛez cōmunē spiritalē et vitalem alere oia quez amoꝛem interp̄tata fuisse videt ph̄ia apud boetiū spm̄ vel aiam celi et mūdi. O felix i quit hoim genus si vestros animos amoꝛ quo celū regit regat. Et alibi ỏ aiabꝰ loq̄ns deo. Quas inquit lege benigna ad te uer sas reduci facis igne reuerti. Igne q̄d aliđ intelligēs q̄ amoꝛem ¶ Ponebant rursus isti ph̄i cōsone satis ad magnū Dionys. q̄ in qualibet intelligētia post ꝑmā ⁊ vnicaz que deus est/triplex motus spūalis inueni ebatur. Unꝰ quasi circularis ⁊ vniformis circa diuinā mētem ab ipa in ipam tanq; ab oriente in oriens. Alius velut obliquus de se ad se. in se tanq; ab occidēte redeat in occidēs/nō sine multa ꝓticularīū quadā ir regulariter recta. Tertius imaginabat mo tus rectus seu diametralis creatura a se ⁊ cō tra. Cātauit ista apud boetiū ph̄ia dicens O qui ꝑpetua cē. videak ibi. ¶ Atuero di cet aliq̄s cur et vū/talis tam q̄ remota di/gressio. Cōsonant et decoꝛe ꝑ oēm modu. Rcspiciamus mariam/etiā ꝑ statu vie sub limē habuisse ad cōtemplatiōem omnifa/riam celestiū ⁊ inferno. Et hinc affectōes hausisse multiformes. quaquauersum. sur sum. deoꝛsum. ante. retro. dextroꝛsum. sini stroꝛsum. introꝛsum denicq;. Tales ꝙo affe ctiones nōne q̄dam voces erant cāticordi sui cuius naturam inq̄rimus/et practicaz eius sub arte q̄dam tradere satagimus.

Cur aūt plus exēplo spūalis cordis Ma/rie viatricis/q̄ angeli/q̄ ade ꝑ statu inna/centie/q̄ alterius sexꝰ/q̄ demū ipius xp̄i placuit hoc facere/quisquis hec legerit ac/cipiat paucis. Spūs marie viatricis q̄tū cunq; diuise cōsideratus ab aia et carne fu it passibilis. voces exp̄mēs in se. nūc amo ris ⁊ gaudij. nūc meroꝛis et odij. nunc spei nunc metus. necnō ꝑ oia pie cōpassionis. vtpote q̄ regina mie tūc erat. Canticorduz igitur habemus in ea ꝑ eam. velut in exem plari verissimo. clarissimo. certissimo. Q̄z angelos bonos sed sctōs spūs glorificatos sed adam in statu ꝑmitus instituto. nullus admodū passibiles dicit. Xp̄us ꝓterea nō necessario sed dispēsatorie/dolorem/timo/rem/miserationem q̄ suscepit. Alij denicq; viatores boni a venialiū discordantia nō secludūtur. Spūs vero marie cū nulla dis sonantia crimiali l̄ veniali passa est affecti ones et cōditione nature mortalis/ꝓportō nabiles passiōib; carnis. ¶ Potuerat hec cōsideratio sufficere ꝑ practica canticordi noui/ꝓtinus arte tradenda et ponēda velu ti sunt oculis. sed antea iūgamus ad ꝑmis/sa qđ ipis cōsonet. nec nos impediat. Ecce q̄ spm̄ marie nudū et solū ⁊ sepatū ab ania et carne ꝓposuimus inspiciēdū dū etiā viue ret in carne mortali. Hūc eadē cōsideratio ne nō ꝑturbata/formemus. imo formatuz tribuamus. imo tributū respiciamus. orga nū vnū p̄stantissimū. ꝑ qđ et in qđ spiritus marie canticū suum nouū nō introrsꝰ clau sum teneat/sed ad exteriora deducat. nec ē opus inquirendo longe progredi. Con/uertimini intuitu ad corpus eius organi/cum ph̄icū/qđ omnino cōtempatum fuit. Et ita prorsus elōgatū ab omnī fomite re/bellis dissonantie/q̄ nec etiaz minima po/tuit opationū notula/sibi discors esse. Glo riosum plane dixerimꝰ organū tale ad om nem armoniā formabilem summe dispōsi tum. Celeste dixerimus illud organū poti us q̄ terrestre nō natura sed gratia. Celeste prorsus ob quandam stabilis mutabilita tis effigiem. ob inerrabilem obedi ētie suo spiritui legem. Cuius vicissitudines i mo tibus suis non plus fuerunt a recto deuia/biles/q̄ orbium celestiū girationes. ¶ Po stremo videre erat in organo marie corpo reo/motum ꝓportionatū ꝑmo mobili cele/sti/motum velut obliquū/cursui planeta/rum non omnino dissimilem/motum pro inde rectum. ad exemplar elementoꝝ gra/uium et leuium. ⁊ hec omnia cū summo or dine cōcentu numero et pondere mensura ta fuisse credideris. Accepisti sub breui bus/q̄le fuerit canticordū spūs marie/in multis simile spiritib; angelicis. Adiūctū est de organo corpis sui temperatissimo et

commensuratissimo. in quo et per qđ spiritus iste et anima marie. poterat imperatiue cantica spiritui ꝓportionata fortis concinere. non put experimur in organis distē peratissimis corpoꝝ nostrū. qualia sepissime luxit et planxit apostolus noster. profitens non se posse bonū qđ volebat. sed tyrannisari sub lege peccati que est concupiscentia. volebat ei non cōcupiscere sed posse inquit non inuenio. qz vanitati subiecta est omnis creatura non volens. ista tñ excepta quā implenit totā caritas et humilitas vt locū in ea nō haberet vanitas et cupiditas. ¶ Canticordū marie/vocibus innumeris musicalibꝫ resonabat. dū i corde suo cōferebat omnem secum euangelicam veritatem. dum ꝑterea cantabat canticum nouum vō nullus alter spūs cantare poterat aut poterit. Itaqz si tot in cordibꝫ nr̄is spiritalibꝫ/cogitationes et affectiones possumus eliciendo formare/quos corpa corrupta/quos ꝓprie iniquitates supergresse capot nr̄m/grauant obtundunt obnubilant mergunt. ¶ Cōiecturet pius et solers animꝰ quid in illa sctā ꝓsctā. spūs sapiētie sanctus et multiplex/opabatur quo sapientie spiritu in tm̄ plena sicut et gratia benedictione cꝫ celesti fuit. qđ ab vniuersali ecclesia non sapiens sed antonomatica quadaz appropriatione/sapientia suis cū ꝑconꝫ eē cantatur. vt qꝫ est mater pulcre dilectionis et timoris et agnitionis ⁊ sancte spei. in q̄ gra omnis vie ⁊ veritatis. omnis spes vite ⁊ ꝫtutis. q̄m qui audit nō cōfundetur ꝙa vox sua dulcis a dilecto ꝑdicitur. ¶ Canticordum marie possumus ad paucas voces reducere ꝓncipales sub quibꝫ et ad quas omnes affectiones seu passiones/pbia theologia cꝫ reducunt q̄ sunt amor seu gaudium timor odiū seu dolor. et ꝙnta q̄si ꝯpleta fit ꝯpassio. ¶ Sciet quisq̄s fuerit scribadoctus in regno celoꝝ/ꝓferre de thesauro suo/nouа hec et vetera. de thesauro scz theologoꝝ et pboꝝ qua sup re sunt opuscula quedam scripta. Nullus autem purus homo cꝫtū/cunqz scribadoctus tale aliqđ sapientius efficere cognouit/cꝫ amica p amorem dilecti filū sui. cui blandiens dicit illud de canticis Omnia poma noua et vetera dilecte mi seruaui tibi. Que ve beata. qz cū virgia ti sponso suo totiens audiuit verbū dei corporeis auribus et humanis custodiuit oblequijs. ¶ Canticū marie/potest velut sub arte quadam exemplo sensibili ad gamma vnum componi Cantatū est a pbis experientiam sequentibꝫ q̄ ars que est recta ratō agibiliū confert plurimū ipi nature/sic ingenijs bene disposits a natura. ꝓficit ad eruditionem et ad illuminatiōem amplio/rem. Amplius vero si ars imitatrix nature solet a generaliorib⁹ incipe. solet ad certum puumqz ordinem/confusa multa cꝫ cōpo/nere. solet p exempla sensibiliū ad intelligibilia viam dare. cur non temptabimus ꝟ in musica facere spūali/quod factuz cerni/mus in carnali. ꝓ cuius intellectu faciliori tradidit nobis industria ꝓpꝫ vnū gāma. qđ p se voces aut notulas figuratū velut oculis inspiciendū monstratur. ¶ Cā/ticordū id est spūale canticū non ideo prohibetur gamma suū habere posse. qz iuxta ꝓprietatem in descriptione canticordi positam/solus ille nouit qui accipit/videbitur forte parū attendentibꝫ hoc fieri tam irrisibile cꝫ impossibile. quemadmodū de coloribus ceco. de sonis surdo naturaliter disciplina nequit tradi. Sed aperiamus aures cordis vt qui habet aures audiendi audiat. Et in ꝓmis audiaꝫ pbus a quo sumpta videtur instantia. Voces inquit sunt earum que in aio sunt passionū note Ecce loquitur ad musicam cōsonāter notarū verbo vtens Audiatur ꝑterea alter loquendi cōpositus ab emula Sampsonis Hūc inquit aperuit vir meus coꝝ suū mihi. Audiatur simul Greg. dicens q̄ p sensibilia cognita ducitur animꝰ ad incognita. Ac ꝑ ꝟ qđ scit cognita diligere discit et incognita amare. Collidamus ista pariter ⁊ scintilla veritatis erumpet. que scintilla? Ista nimirum q̄ passiones cordis spūalis licet inuisibiles/licet insensibiles exterius aperiri sicut et cor vtiliter pñt. ¶ Possunt siquidez agnosci fortis. sed nō oīno. similiter ad cor qđ afficitur et experimentatiue mouet ⁊ tangitur. hoc enī fieri non querimus Quid ergo? plane vt cor audiētis ad aliqđ in se formandū vl' eliciendum simile cōtingetur. Nō ne sic omni die. mater audiens filiuz sic dicentem. O doleo. o timeo. formatur in spiritu suo vel doloris vel timoris vel cōpassionis affectum. Et qua fit hoc arte. qua ratione. nisi q̄ aperuit sibi filius coꝝ suum et latentes intus notauit passiones Suppetunt plures alie rōnes quibꝫ efficitur ꝑspicuum/artez de musica spūali nō eē ficticiā.

non inutilem/non impossibilem.non irri
sione sed veneratione et gratissima recepti
one gratissimaz dignissimam. Et si nō ista
forsan que subscribitur.alia tamen quā sū
tilioz et solertioz tradere posset indago.

¶ Canticordum nouum seu musicum po
T test habere gamma breuius in notulis·seu
figuris vel litteris/q̄ sit gamma manuale.
Conferamus musicam sensualem vel oꝛ
cum musica cordis et voces vnius cum vo
cibus alterius. Habet hoc musica oris q̄
potest fm frasim.fm thesim.fm ꝓportiona
bilem insup continuationem cum alijs va
riare voces suas. Patet potissimum vbi di
scantant et cantant in choꝛo plurimi simꝫ.
Est autem in vocibus oris aut alijs melo/
dijs ipa frasis/eleuatio vel depressio pene
acutum et grauem accentum. Thesis attē
ditur in ꝓductione aut breuiatione notu/
larum sillabarum et vocum. Combinatio
ꝓportionalis dicitur multoꝛ ad inuicē cā/
tantium et cōtracantantium consonantia
Ecce autem deficit hec tertia cōditio i mu/
sica cordis.saltem hic in via et pro arte dā/
da. Non enim satis est factibile/vt conue/
niant ista duo sub ꝓportionali combinati/
one latentium affectionum/sicut in auditꝫ
et visis. Gamma tamen manuale multipli
cationem suam potissime necessariam ha/
ber in hac causa. Ceterum quo ad frasim z
thesim dicimus vtiq̄ q̄ repiunt in affecti/
onibus. Sunt enim qualitates in quib⁹
ꝑhia ponit extensionem z cōtractionē que
est thesis Intensionem quoq̄ et remissio/
nem que est frasis. Concluditur ex motu
venarum pulsatiliū cordis materialis per
medicos. Sed in affectionibus spūs vbi
tenent eas in se/ cesset hec cognitio medi/
cinalis/q̄nis sit in ipis thesis et frasis.z in
qualitatibus non vitalibus de quibus mi
nus apparet sit extensio sit et intensio secū
dum tres dimensiones altitudinis latitu/
dinis et pfunditatis ¶ Canticordi voces
poterant in maria.possunt et in nobis/mꝫ
tis modis agnosci. Cognoscitur ista voꝛ/
primo introꝛsus in coꝛde sonante. q̄ si in
coꝛ sonare dubitauerꝫ Ysaias te doceat vbi
legitur. Coꝛ meum ad Moab sonabit Fit
tamen vt non auertatur a se et quodāmo/
do raptus fiat. Sit igitur sermo noster hic
de illis quibus loquitur deus qui conuer/
tuntur ad coꝛ. Nonne queso scit coꝛ se ama
re.se gaudere.se dolere. se compati.et ita de
reliquis. Scit inq̄ non p opinionem. nō
p solam fidem.sed p experimentalem notici/
am.qualem in alteram transfundere fas ñ
habet nisi forsan in citatione quadā z com
monitione p notas verboꝛ vel signoꝛ.
Cognoscitur rursus hmōi voꝛ non est du/
bium a deo et ab omnibus quibus ipe vo
luerit reuelare.et hoc vel in p/
prio genere.vel insup naturāli quodam lu
mine.quemadmodū credimus fieri sepius
in beatis.tam mutuo loquentibus q̄ nra
desideria nō audirent. Cognoscitur ampli
us hec voꝛ p quasdam opiniones seu con
iecturas.q̄nq̄ p autoritatem dicentis de se
nobis vel scribētis vel innuētis.q̄nq̄ p si/
miles in nobis affectiones genitas ab ob/
iectis vtruslibet pñtatis. Dum incō
tinentes duo respiciunt virginem forte pꝛ
cerrimam/si libidinosa sit in coꝛde cuius pi
am/fas est argumentari q̄ sit aut esse possit
in altero.nō aliter de duobus virtuosis z p
oppositum. vnde ꝓuerbium sumptum est
Insaniens in vna passione/de omnib⁹ ce/
teris ita putat Vnde sapiens intellige que
sunt primi tui ex teipo. Postremo pꝛ aiꝫ
ex his passionib⁹q̄s circa vicia sēsit aliq̄n.q̄s
insup circa primos quotidiana colligit expe
rientia valet cōcludere varias esse voces il
las.quas dei cultoribus audit attribui. vt
est illud Quā magna multitudo dulcedi
tue dñe quā abscōdisti timentib⁹ te Et illō
Nihil dulcius q̄ respicere in mandatis al
tissimi. Et illud xpi. Venite ad me oēs Et
seq̄t Et inuenietis requiē aiab⁹ vr̄is Jugū
eni meū suaue ē z onus meū leue Dicta de
niq̄ doctoꝛ ad anagogicos excessus exer/
citatoꝛ quib⁹ nō credere/desipe est.et quos
imitari nolle/stulticia et insipientia coꝛdis
si et dū pater celestis traxerit ad xpm. Nam
ista est ꝓpria musica et sciētia xpianoꝛum.

¶ Canticordū marie fuit fm omnem artem
musice/suauissime doctissimeq̄ modulatū
Sane si spūssanctus replēs apl'os/docu/
it eos oēm veritatem si eoꝛ coꝛda affata sā
ctospū/voces diuersas intonant.fanturōi
magnalia. Si rursus maria fm Damas.
a nullo vincitur illustriū Si amplius fm
Dionys.traditiōem/lex diuinitatis ēt om
nis inferioꝛ pfectio sit eminentius in supi
oꝛibus cum maria fuerit p gratiam sūblima
ta nedū sup mulieres et homines. sed sup
omnes angeloꝛ choꝛos quis ab ea musi/
calem in summo noticiam negauerit. No/

lamus idcirco suadere deuotis quibus loquimur/vt se tradant musicalibus artibus seculi cognoscendis. Curiositas enim culpabilis hec esset in multis, sed si obuenerit cognitio/vel ex studio iuuentutis, vel aliũ de faciliter sine detrimento exercitij sanctioris/non abijciant donũ dei, sed ex opibus gentilium et egiptioꝝ ditati/seruiant et illis deo/et ad laudem suam/omnia/gloriaꝫ q̃ cõuertant. ¶ Canticordũ marie fuit aptatum ꝑ omne tempus. nũc saltare nunc plangere. Saltare sicut in epithalamio salomonis, plangere sicut in trenis Jeremie Segatus enim fuit marie spũs ab oĩi cõtagione carnalis amoris quem canticoruꝫ verba sonant. Et hoc in laqueum pedibus insipientium, in foueam et in viscũ cũ carne et sanguine. cũ fantasijs sexuum viri ⁊ femine/si tamen blandimentis carnaliũ nuptiarum coꝝ suum dederit bis cãticis Jta q̃ sicut apud deũ non est masculus aut femina. sic nec in cãticis istis et epithalamio spiritali nuptiali Et tamen nihil aliud videntur sonare/q̃ dilectum et dilectam. spõsum et sponsam. amicum et amicam. oplexus et oscula, que qualiter inueniri possint absq̃ sexuum discretione. mirum valde ſz tamen verum nec ab animali cõprehensibile. qui non sapit que dei sunt/Marie vero spiritu cuncta hec facilia. Pozro de luctu testimoniũ habem⁹ sancti senis. Tuã inq̃t ipius aiaꝫ ptransibit gladius Et hoc ꝑ lamentum cum multis temꝑibus Maria cecinerit flendo cum flente Jesu, sicut gaudebat cum gaudente. Precipue tñ hoc insonuit tpe passiõis bñdicti filij sui dñi cũ clamore valido et lacrimis oraõs exauditus est, ꝑ sua reuerentia. Nihilominus fuit eo tunc/tam in filio q̃ in matre cũ cantico ꝑfundissime lamentationis/canticũ altissime exultationis. Verum hec et alia que se se ingerũt loquẽti de maria /trãsgressionẽ afferũt et suspensã tenẽt expectationẽ lectoris. qui gãma nouũ cãticordi noui tradendũ foze retinet ex nr̃a pmissione ¶ Atuero pausemus iterũ. ne cõtinuatio fiat in cãtãdo minus accepta, sedeam⁹ cũ vtraq̃ maria ad pedes Jesu. nũc in domo nũc in cruce loquẽtis. nunc exultantis spũ. nũc plorãtis sub vmbza illi⁹. Sub vmbza illi⁹ quez desiderabam (loquit̃ aia sctã aia marie) sedi. Et fructus eius fructus honoris et honestatis cũ foljjs verboꝝ suauissimis gutturi meo. Gutturi plane tali de quali psalmista annũciat. Exultationes dei in gutture eoꝝ. Quas exultationes appellamus iure nr̃o canticordũ. Sup q̃ /post theoriã praxim dare conabimur vt pateat et legat in digitis. ac in manu describat. cooperante verbo dei qõ se inclinãs olim digito scribebat in terra. quo ꝑdem legis notas scripserat in tabulis.

Thomus tertius

Gamma canticordi/quisq̃s desiderat vel audire vel cognoscere/debet exuere veterem hoiez ⁊ nouum induere qtũs in xp̃o puer/imo et stultus fiat. ¶ Talis erat nanq̃ maria. tales nos petrus vult esse infantes scilicet rõnabiles sine dolo. recolens dictũ a christo. Amen dico vobis nisi cõuersi fueritis et efficiamini sicut puuli nõ intrabitis regnum celoꝝ ¶ Irrisus est a Seneca senex elementarius. Putrescat igitur qui ad elementa musice spũalis admittendus est. et meminerit q̃m oꝑtet addiscentem credere. vt sit vere discipulus. ¶ Talis erat Johãnis seneci⁹, vt aquile renouata cũ nihil pene aliud loqueretur/q̃ amoris nouj vocez nouã. Filij diligite alterutrũ semp ingeminans Quid mirũ si dilectus de dilecto. si custos dilectissime et amice ꝑ amorem xp̃i quo nemo maiorem habuit caritatez fecit de dilectione iuge verbum. ¶ Talis rursũ Arsenius dum post senatoriam et aulicam dignitatem/post multas in seculo litteras/dum consuluisset patrem heremicolã sine litteris, suis mirantibus q̃d tantus vir litteris grecis et latinis eruditus cum idiota sermonem ꝑtraxisset/suspirabundus ait. Jn veritate dico vobis q̃ nec dum ad alphabetũ huius senis attigi Fuerat enĩ sermo suus/nõ de scientia quã didicerat solã sed de caritate que edificat. quã ideo nescie bat. q̃ nõ transierat in affectũ cordis. Crediderat tamen humilis. more discipuli pueri/tor expientijs castissimoꝝ affectuum ⁊ sentimẽtoꝝ erudito. q̃ fecerat oꝑatiõem in aquis multis ꝓtumultuantiũ fluctuantiuꝫ q̃ temptationũ in mari cordis. vbi viderat opera domini et mirabilia eius in profundo. ascendens nunc in celos, nũc descendens in abyssos Crede mihi qui tale nauigauit mare/enarrauit pericula et mirablia

eius. Non illi qui se totos in ipso naufragos mergunt. nec vnq̃ emergunt quia vel non conantur vel conati. p tinus resorbentur Obdiuerat iteruz se nec ille Salomonis filium verbo de canticis z hymnis spiritualibus. liga ea in corde tuo iugiter. et circũda gutturi tuo. qtũs vicz illa saperet z caneret gradiendo stando sedendo q3.

Gamma nouum non ideo spernat hõ nouus in christo/si senserit se grãdiusculũ facturz i ipo. Non eget affirmo; tali monitu/ quisquis vere grandis factus est in christo Qui exemplo marie quo maior eo humilior. qui humiliori christo. p timior similior et intimior. Sz ita loquimur apud eos quoq; exaltatũ est cor et elati sunt oculi ambulantes in magnis et mirabilibus super se. Ideo nec lactare iam dignantur vbera doctrine pie. Quidni maneant sicut ablactati sup matre sua corde arido sicut resta. Poterit apud tales aspectu p mo/reñci simplicitas ruditas breuitas gamma nostri. Lausabuntur ipm supuacuum esse. quoniam ablcz eo canticis ipi spiritualibus ac misticis habende se iudicibus fuerint instituti. vt quid ergo afferuntur noua hec quidem auribus inquiunt nostris. que nec patres nostri dignati sunt attingere? Fuc tertius e celo cecidit. Catho qui super senes qui super omnes docentes se intellexit At uero ista nihil mouent simplices animos. scientes spiritum sanctum spirare vbi vult quando vult. et quomõ vult. Alioqui nõ diceretur apud Danielem Pertransibunt plurimi et multiplex erit scientia Prohibẽtur p mo q̃ offeruntur sed non in foro rerũ/ venalium clamoso. non in cecis fedis q3 libidinum. p stibulis. non in agro boum cuz fratre seniore qui de foris symphoniam et chorum domi non nouerat Non deniq; p uerso corde qõ est abominabile dissile nec inueniet bonum nec vllam scientiam retinebit. Additur et illud. Acetum in vitro/q̃ cantat carmina cordi pessimo/p cul tale p/ cul. Gamma misticum non melius formare possumus q3 ad exemplar domini nostri Jesu xpi crucifixi vt dicat puer in christo. Croix de pardieu gallis. Hoc plãe est signaculum qõ maria posuit supra cor suum in meditationibus et sup brachium in operationibus. Que gloriatur in canticis dicẽs Fasciculus mirre dilectus meus mihi inter vbera mea cõmorabitur. Fasciculus vticz pusillus humilis et paucus quale querimus esse gamma nostrum. Recedant vetera de ore vestro dicebat illa cuius cor exaltabat in domino. vetus anna mater noua q; deus scientiarum dominus est et ipi pparantur cogitationes Nolite ergo multiplicare loqui sublimia gloriantes nisi forsan in domino. Mihi absit gloriari cantat Paulus renouatus de saulo vetere. nisi i cruce dñi nostri Jesu xpi p quẽ mihi mundus crucifixus ẽ et ego mũdo. Cuius iterũ hec verba sunt Nõ enim iudicaui me scire aliquid inter vos nisi Jhm christũ et hũc crucifixum / qui z bucinabat omnibo de cetero nemo mihi molestus sit. Ego enim stigmata Jesu in corpe meo porto. Sus quoq; coaptus Petrus xpo ait passo i carne. et vos eadem cogitatione armami/ ni Nam crux lignum salutare est qõ ad p/ mam dignitatem renouauit omnia. Sic pollicitus fuerat xpus dicens iudeis Ego si exaltatus fuero a terra omnia trahaz ad meipm. In qua tu benignissime et innocẽtissime Jesu ppendisti. vbi fuit extensum tui corporis organũ. istar tympani. vbi ceciristi verba salutis nostre. vbi quinq; plagis capitalibus quasi totidem notulis vel caracteribus te insigniuisti. et proprij sanguinis minio rubricasti. vbi tu piscina p/ batica salutaris/quinq; porticus vulnerũ habens. dedisti haurire aquas in gaudioõ fontibus saluatoris. pcipue tibi psenti teq; videnti tibi concinenti o beata beatarũ. tu digitulos illic cõplodebas quos sp ad bellum spũs docuerat benedictus deus. Qui mirra stillabant pbatissima/qui appbẽderũt fusum p tunica viri sui et filij Jesu quẽ cibauerat quem contrectauerat. cuius lacrimas siccauerant et nunc describebãt si/ bi cũ sensibus alijs quinq; voces inenarrabiles canticordi quales inquirimus.

Gamma misticum fas nobis est adq̃n/q; notulas seu voces vel litterulas punc/ta vel caracteres figurare Sic licet homo noster vet9/crebro nobis aduersus. nihilominus loquebatur de ipso misticus sermo prophete. Tu vero vnanimis dux meus z notus meus Qui simul mecum dulces capiebas cibos. in domo domini ambulauimus cum consensu Tunc recolens dissidium per demones ingestum. cõuersus ad illos imprecatur venire mortem super illos Ex hoc pdicto tamen tante latitudinis

mysterio hoc vnum trahimus ad rem pre/
sentem/q̄ vetus homo dux est noster q̄ ne
cesse ē ſm phz quēcūq; itelligētē fāta ſmata
ſpeculari et a ſenſib⁹ cognitionem accipere
Cōſentaneuz est igitur vt gamma noui ho
minis/cōſonet ad gamma veteris. etſi nō
ſit in omnibus prorſus idem. ¶ Hoc aūt
gamma/qō manuale pueris inſtituit/ſex
vocib⁹ diffinitur. licet ſm fraſim et theſim
multimode repetitis. que ſunt. vt. re. mi. fa.
ſol. la. Teneamus pinde ſm phicam diſci
plinā q̄ oēs veteris hoīs voces ſeu notule
paſſionū/reducuntur ad quattuor nota a
poeta. cui cōſonat apud boetiū phia Tu q̄
q3 ſi vis lumine claro ꝛc. Denicq; comple/
ctitur illas eccleſia mater noſtra dum canit
in proſa. Cōfuſa ſunt hic omnia. ſpes me/
tus meror gaudium. Ecce quattuor voces
exp̄ſſas quas enumerando dedit eccia q̄n/
tam aliam intelligi. dum confuſas eſſe no/
tat. quaſi vicz vna ſit ex omnibus aut mul
tis compoſita. reſultanſq; ſicut ex quattuor
elementis ſimplicibus/mixta fiunt. hanc
certe compaſſionez nominamus a con. qō
ē ſil'et paſſio q̄ſi ſil' paſſio. hāc al'r poſſum⁹
noīare miſeratiōez ſeu miam. cuius te ma
trem et reginam p orbem terrarum confite
tur eccleſia O maria. Gamma. a. miſticz
poteſt elegia diuina cantatrix amoz caſtro
rum ſub duplici metro complecti. A ſit a/
moz gaudens. ſpes C compaſſio iota O ti
met v. q̄ dolens odit et iſta notes ¶ Bene
dictus deus factus p nobis verbuz abbre
uiatum/qui nobis hoc breue verbuz poſt
multam conquiſitiōem ſuggere dignatus
eſt/qō emulatur ſignum thau. cor fixū q̄z/
tenſum q̄ in ipo Jeſum x̄pm repſentat qō
ſimul ad puerile gāma veteris hominis ſe
conformat. qō pinde phicis diſciplinis cū
theologicis anagogūs reſonanter eſt accō
modum. p quod ad extremū quodlibet cā/
ticum. ſit pſalmus. ſit hymnus. ſit in ſono
tube. ſit in cythara. ſit in pſalterio. ſit i tym
pano ꝛ choris. ſit in cordis et organo. De/
nicq; quōlibet omnis ſpūs laudet dominū
poterit annotari. ¶ Pape dicet aliquis ni
mium grandis eſt hec promiſſio grandis
plane ſed ſimplici corde recepta/fidelis eſt
et vera x̄pitio illo qui dixit Dilata os tuuz
et implebo illud Qualiter impleuerat pſal
miſtam qui dicebat ex ſententia. Immiſit
in os meum canticum nouum/carmē deo
noſtro. Conuertamus oculos etiam car/
nis ad ſignum qō exaltauit deus in natio/
nibus. cuius typum tenuit eneus ſerpens
exaltat⁹ in deſerto. Ecce iſtic eſt longitu/
do latitudo ſublimitas et pfundum. Ecce
quattuor extremitates inſpicimus/z i ſub
limi ſurſum rationabiliter collocamus pri
mam litteram que gaudium et amorem ſi/
gnificat. quoniam vertitur ad celos vbi ni
hil quod nō ſit gaudiuz exercetur. Gloria
ſa inquit pſalmiſta dicta ſunt de te ciuitas
dei. Sicut letantium omnium habitatio
eſt in te Ac perinde reſonantium ab. a. vo
cali prima gaudio vel amore noſtrum gā/
ma tanq̄ a digniori ſumit initium. Le/
terum colleoamus in extrema profundi/
tate deorſum. v. vocalem que deſignat do/
lorem et odium. Nam profundum inferni
quid aliud ſonat. vbi dolor et fletus et ſtri
dor dentium. odium quoq; priuat dei ſan
ctorum ſanctarumq; omnium. Ponimus
ſubinde in tono ſub brachio dextro. e. vo/
calem que deputatur ſpei ſignificande ſeu
deſiderio. Nam et illic ſperauit beatus la/
tro et ſperans audiuit. Hodie mecum eris
in paradiſo. Debinc tranſeuntes ad tonū
ſiue brachium ſiniſtrum/configim⁹. o. vo/
calem que timorem infirmat. Quid enim
terribilius q̄ vox a ſiniſtris ſonatura. Di/
ſcedite malidicti in eternum. Sic hēmus
quattuor orbis extrema que ſant oriens A
occidens U ſeptentrio E meridies O tan
q̄ in vulgari rota fortune. fiat hec reuolu/
tio. Regno. a. regnabo. e. regnaui. o. ſum
ſine regno. v. Amplius in X littera que cir
ca tempus natiuitatis chriſti. litteris lati/
nis addita eſt/aptiſſime vocales quinq; ſi
tuamus tanq̄ in quoq; zodiaco ſit. Atue/
ro reſpicientes in actorem et conſūmatorē
ſalutis noſtre Jeſum confixum in medio.
quid aliud queſo videbimus/q̄ alteram q̄
ſi miſtam ex omnibus compaſſionez quaz
J vocalis notat. a qua nomen Jeſu inci/
pit. Hinc eſt noſtra redemptio amor et de/
ſiderium. Hinc deus meus ait pſalmiſta ꝛ
miſericordia mea. Hinc appellabat Igna
tius amorem ſuum crucifixum. Hunc an/
dreas moriturus videbat in ſpiritu atq; de
crucis ſupplicio geſtiebat/Vidit hūc fran
ciſcus quaſi ſeraph alatum quando quin/
q̄ ſtigmatibus ſeu ſignis conſcriptus ē ab
eo ſēſibili libro carnis Hūc inſpiciēs p̄ſſi
ma mater miſericordie. nonne poterat vi
verbi Iſaie poſiti. Veter meus ad moab

7

quasi cythara sonabit/ Moab interpretat ex patre. quoniã a patre et filia genitus est. Hic licet prauus et ex damnato cõcubito fuerit. mihi ps̃it tamen vt p metaphoraz significet Jesum. qui ex patre deo vt fili⁹ ei⁹/ et maria cõceptus est/ nõ virili semine. sed mistico spiramine. Adbucrenter marie beatificat⁹ a muliere de turba. Tũc sicut cythara neruis tortis extẽtis ꝛ siccatis aptata/ sonaui ad te bñdictũ fructuz ventris sui. In cuius corde tũc indissonanter hec oia spes metus meroꝛ gaudiũ. Nõ dubiũ quin pariter cõpassio q̃ ab vtero egressa est secum. ¶ Ecce q̃ instar moysi et bezeleel fabricantiũ/ federis archam fecimus gãma nostruz fm exemplar qõ vidimus in monte. quem mõtem ex lapide abscisso sine manibꝫ tradidit daniel/ excreuisse et impleuisse terram. ꝛ hic est deus noster Jesus x̃pus. lapis quez reprobauerũt edificãtes factus est in caput anguli. lapis q̃ digiti dauid goliam ꝑstrauerũt. ¶ Coaptemus deinceps ad gãma manuale/ spũale nr̃m/ et attendam⁹ q̃ sex notule noiant̃ p quinq̃ vocales. si cõsonãtes detraxeris. que si ordinãtur vt ponantur bis. a. l. fa scilz in fa. et la. Libscit aũt freq̃nter fa. in mi. p. b. molle. Est est ordo talis. v. e. i. a. o. a. f. et. l. a. la. ¶ Deniq̃ q̃tum ex veteribꝫ fas/ est conjicere cantus est sensualis traditus p has quinq̃ vocales. imo et quidam discantus quẽ cõtrapunctũ dicimus neumata deniq̃ sic insinuabãtur que sunt cõsonãtie tonoꝛ finales Sic ordinauit p mum hymni metrũ de Jobe baptista q̃ dixit. Ut queant laxis resonare mira famuli solue labia. ¶ Erubescant hic nostri sapientes et prudentes in oculis suis/ quoꝝ nihil oculus nisi sublime vult inspicere. qñ ipi summi ꝓphete carmina sua digesserunt p literas alphabeti. nõ sine misterio vt treni Jeremie. vt Salomon de muliere forti. in misterio sacre legis aut virgis gloriose/ vt ps̃. ꝓterea. Beati immaculati p octonabia decurrens. vt alter iste psal'. Ad te dñe leuaui aiam meam ꝛc. Quid vltra: Ui debis sile in eccliastico hymno. A solis ortus cardine. Et. Hostis herodes impie ¶ Voluit ꝓtera dñs noster Jesus x̃ps magnũ aliqd̃ in seminario litterarũ designare qñ vehementer exaggerans dixit. Amẽ dico vobis. nec vnũ iota Ecce iota neutri generis sicut de gamma ponimus. qõ apud grecos/ est littera quinta. apud nos. g. nec vnus apex transibit a lege donec omnia fiant. ¶ Porro non minoris est ponderis/ q̃ se Jesus alpha et o dignatus est nominare Notus est inde fortassis abbas Joachim vt ex seminario. i. litteris alphabeti intellectum colligeret ꝓteritoꝝ futuroꝝ q̃ temporꝝ. ¶ Consonant hec omnia nepcatius irrideatur gamma nr̃m/ in cui⁹ oꝛdinatione sequi videmur non volũtariam tantũmodo. sed naturalem. que mẽtiri nescit impositionem dicens. a. e. i. o. v. Ubi sub typo psalterij/ sonus inchoata sursum corda. et prodit velut in deorsum. qõ sentit vnusquisq̃ qui solerter aspiratiõem notauerit. quemadmodum poꝛes grammatici prorsus oculati et cordati viri/ sapuerunt. ¶ Est autem gaudium vel amoꝛ sicut a in quadam latitudine cordis. Deinde sicut e spes contractioꝛ est. Debinc mollioꝛ est sicut i. compassio. O ꝓterea significans metum. et. v. dolorem vel odium ad labia vsq̃ perueniant. Ac perinde grauitatem ipius sicut primis sublimitatem damus vel acutiem. ¶ Possemus adaptationes alias sumere vel ex quattuoꝛ elementis et eoꝝ qualitatibus ꝑmis. vel ex dispositione celestiũ planetarum. vel ex cõbinatione seu cõfiguratione complexionis humane ex humoribus ip̃m coꝛpus per neruos ꝛ arterias agitantibus. sed ad ꝑsens sufficiant adaptationes premisse. si descriptiõem addiderim⁹ manualem. sed gamma (prout de re clarissima promptissima dici mos est) supra digitos posuimus ¶ Scimus in manu quinq̃ digitos esse. sextum monstra quedã habuerunt. Diuiduntur aliquando tres contra duos. de deo dicit Jsaias q̃ appẽdit tribus digitis molem terre. de christo q̃ misit digitum in auriculas surdi et audiuit. q̃ ꝑterea dixit Thome Infer digitum tuũ huc latus ostendens. vt certus fieret per digitũ Legimus quoq̃ digitos apud Danielem scribentes in pariete. Mane thetel phares Describens quoq̃ sapiens stultum dixit. q̃ digito loquitur. Non culpans. quia digito loquitur. sed q̃ discole peruerse q̃ loq̃tur illud scilicet scõm Jsaiam quod non ꝑdest. ¶ Dominantur ad extremum bi q̃nq̃ digiti. Pollex Index Medius Medicus Auricularis. ¶ Cur autem hec omia: nisi ꝑ collatiõne rationali vocaliũ que cõponunt gamma nostrũ. quatinus in digitis possit tam oculis se prodere q̃ auribus

loqui exemplo monachoꝝ nutibꝫ loquentium (vel alioꝝ in gamma cantantiũ. Pollex tanꝯ pollentior et orgnior babz. a. gaudium. Index monstrans nõ iam habita sz prima et certa/habet. e. spem. Collocatur in medio longiori breuis. i. miseratione p/ductius. Nonne ꝓterea timor. o. medic⁹ est qui peccatũ expellit. Demũ dolor. v. datur auriculari. qz sola vexatio dat intellectum auditui. et aures quas culpa claudit aperit. Ipe sunt quinꝯ lampades mistice lucẽtes in manibꝫ virginũ prudentiũ ad illuminatiõem sensuũ quinꝯ suoꝝ. ¶ Dãma nr̃m nõ idcirco iudicandũ supuacuũ/qz nõ prestat sua cognitione cõfestim canticoꝝ exercendoꝝ facultatem. Notatur hec cõsideratio ꝓter illos qui forta⁹sis auditu ꝑmo suspicabũtur hoc fieri debeꝛ si dicẽda sit ars talis efficax aut vtilis. quos arguunt alie quelibet artes. ipa in ꝑmis grãmatica quã non ꝓterea totam cognoscimus/si suũ tenerimus memoriter alphabetũ. Sic de musicali gãma manuali. Sic de p̃ceptis rhetoricis quali dixit rhetor precipuus/absq; vsu et exercitio et viua citate ingenij nequaq; sufficere. pdesse tamen ad certiorem fideliorem q; noticiam/cuius sine alphabeto. sine gãma manuali. sine rhetorica arte mlti loquuntur. cantent perorent aptissime. Sic in ꝓposito recipiatur gãma nouum sine quo tot litterati tot illitterati/cecinerũt in cordibus suis domino. ¶ Atuero quia ꝑmissum est consideratione p̃cedenti/posse gamma nostrum ad omnia cantica mystica. illa etiã que per instrumenta se demõstrent. Et hec pars tractatũ specialẽ depostulat. Dicemus ad p̃sens quantũ satis eẽ ꝑ declaratione promissionis opinamur. Concurrunt siquidem in musica sensibili siue fiat cantu siue pulsu siue flatu/agens. passum. mediũ. sonus. obiectũ. Sicut in psalterio est ille qui ludit tanꝯ agens z ipsum vas siue instrumentũ psalterij. est medium scz aer repercussus. est ipe sonus qui est qualitas sensibilis ab auditu ꝓprie p̃ceptibilis. est obiectũ littera scz seu psalmus qui cantat siue sensus eius. ¶ Constat autem q; gãma manuale/non agit per suã cognitionẽ aliquid istoꝝ. quia nec causat ipsum qui agit. nec passum in quod agit. nec medium per quod agit. nec sonũ quez efficit. sed est tantummõ quoddam exemplũ exterius quod aspiciens ipe qui agit/format in animo suo vel in corde/spẽz seu modum cantandi. Inde est q; potest aliquis habere talem formam seu speciem in anio/qui nullum formabit canticum. vel qz nõ vult vel quia non potest ꝓter defectum instrumenti vel medij. Ars ista nihilomin⁹ manualis/non dicitur inutilis. quoniam docet numerum pondus et mensuraz quibus est formandus sonus vt reddatur armonicus. ¶ Discreuit vtraq; qui dixit. Exerce studium cuius p̃ceperis artem. Quali se exercitio probabile est mariam occupasse nutriendo puerũ Jesum. vocaliter etiaz concinendo/instar angeloꝝ canentiũ. Gloria in altissimis deo. Et hoc vel ad pueri reuelationem mammabilis dormituri. vel ad deuotiõem simul et consolationez temꝑe peregrinationis sue psallendo nunc Magnificat. tunc Benedictus vel Nunc dimittis. vel alia cantica syon cuz psalmis quos de filio suo nouerat ꝓphetice compositos audiente crebro cum religiosa pieta/te sponso suo virginali Joseph vbi et preueniebant angeli cõiuncti psallentibus in medio iuuencularũ tympanistriaꝝ. Et ibi puer Jesus benyamin adolescẽtul⁹ in mẽtis excessu. Quas hoc loco poetarũ musas ꝓtuleris verbo sapientie/quod est fons vite. non equi volentis pede productus in pernaso monte. sed emanans a throno dei cristallo similis a montibus eternis. quem fontem ambiunt p̃o musis nouem ordines angelorum. qui non cessant vna voce laut dare. benedicere. glorificare viuentem in secula non palladem fabulosam sed sapientiam dei veram. Verum ꝑgamus ad reliq̃ ¶ Gamma misticum plus confert in canticordo seu canticordis spũalibus/q; manuale gãma in cantico sensibili oris vel instrumenti musicalis. Hoc est profecto votandum valde misteriũ quod elicitur ex ꝑmissis in assignatione distinctionis canticordis a cantico oris. quoniam ꝑmum liberũ est elicitiue. non scõm. Cõcurrit in ꝑmo voluntas hominis p agente simul et patiente et medio nil aliud est q; liberũ velle suum. Potest igitur dũ vult et qñ vult psallere in se iuxta exemplar quod inspexerit in gamma nostro. nũc cõcinẽdo p. a. gaudiũ. p. e. spem. nũc p. i. cõpassiõem. aut si voluerit fiat i se. o. timor. vel. v. dolor grauis. Puto ꝺsqs ꝑ sapiẽter nec minus humsliter attenderit cognoscet fructuosum esse gamma

nostrū. Fructuosum dixerimus vt nouella corda in xpo dū aduenerit tps amantiū iuxta pabolam Ezechielis. dum euaserint in etatem illā in qua sue sint libertatis p libito volūtatis vt ament et cantent. Sciant paulatim cōponere cātica amatoria castissimi cordis. vt addiscāt hymnis iam cōpositis/suos affectus cōsonare. quēadmodū nouerat beata illa aia marie frequentando dulcia cantica canticoꝝ q̄ dicūtur dragma vel dragmata vel dragmatica. vbi scz sit amantiū mutua. nō expssis nominibꝫ ꝓꝛijs allocutio. Inchoante dilecta z dilecto rūdente. Ita q̄ vox oris vox iocūda vox decora q̄n laudi cōcanora pura est vox cordium. Gamma misticū potest ad cōsonantias musicales que vulgariter appellantur tertia. quinta. octaua. deseruire similit z ad tonos seu neumata. Posset hoc intuitu ꝓmo videri cōtrariū p dictis de distinctione canticordi a cantico oris. q̄n fit introrsus cāti cordū nec pticipat cū eo alienus. nec p cōsequens ipi cōsonat p diatesseron aut diapente aut diapason. Q̄m insup aduersari videtur illud phisophicū. q̄ impossibile ē intellectū simul plura intelligere. Similit igitur nec canere seu notulare. deniq̄ nondum apparet ars tradita de tonis affectionum quēadmodū de vocalibꝫ neumis inuenitur. Difficilia ista nec vsitata fatemur. sed nō nihil nos speramus esse dicturos. Legitur beatus Ignatius vir totꝰ ignei cordis et philocaptꝰ in xpm/voces angelicas audisse supra montem vnū qui p̄missis antiphonis /cōsequēter intonabāt hymnos. quēadmodū deduxit ad ecclesiaz suam celebrandam. Si voluerit igitur aliquis cantare in corde suo. exemplo anne z apli/z plurimoꝝ/cur non poterit sibi componere neumata iuxta variam psalmoꝝ et affectuū qualitatem? Vocautem vocabulum neuma/cur ad signandū spm̄ sanctum tractum est non satis inuenio. nisi q̄ spiritus domini/cōtinet omnia. et scientiam hz vocis/qō pspicuum fuit in aplis Significat autem neuma/cōbinationē vocum vel notularum/ordinatā. Puero sicut adolescentuli disciplinantur p̄mitus vt notulas et voces cantici oris sciant nominare/digitis iuncturis q̄ iūgere. sciant postmodum dum nunc vno nūc alio modo cantādo conbinare. Deinde litteram notulis applicant tandem generatur in eis ars cantandi sine numeratione cuiuslibet notule. Impedirentur enim. que si pfecta est dicente philosopho non deliberat. Nō aliter q̄to fuerit aliquis in meditando veritates salubres babilior/in canendis affectionibus ordinatis agilior/tanto fit (ceteris paribꝰ) ad canticordū pmptior. adeo q̄ vocales quinq̄/poterit in quolibet verbo repertas/ad meditatiōem reducere cum affectu. Sed quia non omniū est hec exercitatio/poterit saltem vnusquisq̄ dum senserit euaginatiōem sue mentis extra litterā vel sensum eius/redire ꝓtinus ad cor et dicere velut p interiectiōem et suspiriū vel gemitum. O p timore. A p dolore. I p miseratione. E p spe. A p spūali letitia reparāda in se. Dicemus hic vnū p vagis et pfugis in cantibus ecclesie. qō pium valde nec oblitioni tradendū ingrate. Desi quidem q̄tumlibet oberrauerit in cogitationibus etiam criminalibus/si rediens hoc mō ad cor ingemuerit dicens. Penitet me Reddit cōtinuo virtus efficax et viuax suo cantico nedū interiori sed vocali. q̄uis ex priori fuerit origine culpabile. Nihil enī prohibet diuersoꝝ eundem actū exteriorem naturaliter fieri nūc bonum nunc malū moraliter. Hinc Ambrosiꝰ monet in hymno. Flāmescat igne caritas accendat ardor p̄rimos. q̄n si caritas assit. non erit iam velut es sonans a cymbalū tinniens Gamma misticum. fas est multiplicare fm frasim. hoc est eleuatiōem et depssionē sub dictis quinq̄ vocalibꝫ. z amplius q̄ m̄ltiplicetur gamma vetus sub sex notis vel vocibus. Exemplū fuit in spiritibus christi et marie. qui voces affectuū eleuauerunt vsq̄ ad clamorem altissimum. et ad humiliationem inattingibilem deduxerunt. Sic de beatis spiritibus dicit psa. Mirantur hic eleuatio. et deficiunt hic omnimoda depssio. Nō est igitur necessaria multiplicatio frasis quinq̄ vocalium/in gamma nostro Nō sic̄ multiplicatiōem figurari vellet/poterit h vl' p additionē p̄ctoꝝ in sursum vel depssionē in deorsuz/aut certe p lineas q̄nq̄ vel sex/istud oñdere vel in libris l'musicis instrumentis exemplum. Gamma nouū multiplicatur fm thesim. pductiōez scz z breuiatiōem p pausas insup z diapsalmata Nō silis est ad p̄cedentem significationem quam vocales recipient. scōm q̄ in anteriora fiet punctuatio plus aut minus

Hoc autem facere non est oim sed cōtēplatiuoꝝ et meditatiuoꝝ qui p cōsuetudie exercitatos sensus habent. Uerū attendēdū est illud pphi. Fabricādo fabri fimus Ita ō cantico. Spectaculū istud gratissimū cernere erat apud deū et marie spm̄. Quanta putas intercisione vocis cordis/cꝫtis cum interuallis nūc celeriozibus nunc tardiozibus cantat dilecta de dilecto. Dilectus inquit meus mihi. O q̄t dedit intelligi vocē frangens repmens et secū multa volutans p̄uisꝫ subiūgeret. Et ego illi ¶ Hāma misticū canticordi/recipit cōsonantias intelligibiles a spū cantante in ordine ad exteriora cantica vel cordis vel oris vel operis. Teneamus in p̄mis certū de maria/q̄ cāticū liberum mētis/deriuabat p impiū i organū cordis carnis. Probabile est insuper imo certū ex euangelio q̄ cecinit cāticū ors dū cosonans iubilationi Elizabet z̄ suevoci clamose z̄ magne Beata q̄ credidisti Lauit os vt caneret secū. Magnificat anīa mea dn̄m. Quid si addiderimus cōsonantiam pueri Jesu/si Joseph virginalis spōsi. imo melodias spū angelici/qualiter concessum est marie magdalene. q̄liter Ignatio. q̄liter Clincentio. et ita de plurimis audire. Quibꝫ pbabile est illud euenisse cōsonando sibi. In cōspectu angelorꝫ psallam tibi. Audi q̄d Agnes de agno suo philocapta gloriatur. Cuius inquit organa mihi modulantibꝫ vocibꝫ cantant. Hōne tibi p suasum est mariam dū fuit prima morti/cigneū aliq̄ō suauissimū in sua resolutiōe cātasse. Sic de xpo dicit ps. Ascendit de⁹ in iubilatione. et dn̄s in voce tube. Fallor si nō addere fas habemus ad cōsonātiā marie carmina omniū celestiū terrestriuꝫ et infernoꝝ. Qualiter eccla hymnisat di. Aurora lucis rutilat. celū laudibꝫ intonat. mundus exultans iubilat. gemens infernus vlulat. Oō si mirabiliter aliq̄s posse strido/res inferni fletus. vlulatus et ve. cōcinet celo et sanctis eius. Attendat q̄ pacto fit vt leretur iustus cū viderit vindictam. Quo pacto rursus pōt bō etiā viator repare videlz carmē suū cꝫtūcunq̄ dissonū p̄us p obstrepentē malā volūtatē. dū tradit se ad penitētem affectū. vt q̄ p̄us erat sub tenore dānantis iusticie/nūc fiat sub molli cantu cōpatientis et indulgētis mie Expectet tñ q̄sq̄s ē hmōi lamētationes et ve canendas sibi eē. qm̄ mandauit dūs in nocte culpe vel pene canticum eius. Dissonant venialia plurima sed ip̄m carmen non obrumpūt. Resartiunt potius assiduis suspirijs/ingemiscēdo nunc p. v. nunc per. o. nunc p. i. sperando deniq̄ vel gaudēdo p. e. a. Attuero non opus est hic et nūc/carmina veteris hominis venūdati sub peccato vocē habentꝫ obtusam et raucam vel pene nullam recordari. q̄uis mutua cōpatiōe/nr̄m canticordū cū gāma suo suauius appareret. q̄uis p̄terea redderetur credibilius aiali boi quicq̄d spūalis affirmat de canticis p̄prijs/ suis q̄ iocūditatibus virtuosis. vt si fieret compatio philocapti fatui/ cū casto philocapto i celesti amore. ebrij carnaliter cū ebrio sobe spūaliter zelantis seu zeloti pi/prauiter/a zelo bono fm̄ sciam. Et ita de silibꝫ. ¶ Fiebat obiectio superius q̄ mens nō pōt itelligere nec extinde cantare simul plura. sed apud pbos cōquisitio remaneat. Certū nobis est animam marie z̄ multo amplio⁹ christi/beatos q̄ spūs/tam in verbo q̄ in proprio genere/tot simul intueri tot simul obiectis affici q̄ nō est numerus. Uidit Bñdictus q̄si sub vno salis radio mundū collectū. Colligit Ancelmus/ex gaudioꝝ reflexionibꝫ/gaudium in quolibet infinitū q̄ñ capere sed intrare dicitur. Uidet oculo⁹ atbomos innumerabiles radiante sole. et ptem totam hemisperij circūgiratione facillima cernit. Porro quid auris in iocundo murmure riui. quid in tremoribus cordārū vel cymbaloꝝ ifinitꝫ valeat pcipe cognoscim⁹ Siquidem sonus omnis minutias/secūdum p̄portionem habet infinitas. sicut et omne continuum in semp diuisibilia secabile constat esse. Amplius in tonis sensibilibus videre est sup vnum tempus/posse fieri verbula seu flozetes vel floſculos p minutias notularum/quādoq̄ quattuoz q̄ñ q̄ sex. Sunt qui ptic patiōem ad octo deducunt. iuxta vocis molliciem ductibilem Quanto facultas talis amplioz esse in canticordo mentis censenda est. ¶ Exemplificemus in. A. gaudio. et in. U. dolore. z̄ singulum bozum ad denarium facili deductione flectamus. et ita de alijs tribus fiet perspicuum. Ecce gaudeo primo quia sancte gaudeo Secūdo quia non male gaudeo. Tertio quia sancte spero Quarto quia nō male spero. Quinto. quia bene misere/oz. ¶ Sexto. quia non male misereor. Septimo iterum gaudeo. qz sancte timeo

Octauo qz nō male timeo, nono qz rite doleo vt in pnīa. decimo qz nō male doleo, vt de seculi tristicia. ¶ Rursus idē apiamns in .v. dolorē q̄si viceuersa. Ecce doleo. primo qz male doleo, secūdo qz nō bñ doleo, tertio qz male timeo, q̄rto qz ñ bene timeo q̄nto qz male misereor, sexto qz non bñ misereor, septimo qz ñ bñ spero, octauo quia male spero vt in vanis, nono qz male gaudeo sic̄ q̄ exultant in reb⁹ pessimis. decimo qz nō sancte gaudeo de diuinis. ¶ Possemus ꝓfomiter ad hāc multitudinē oñdere q⁹ non ē psalm⁹, non versus psalmi, non v̄bū, ñ deniq; sillaba/ad quā t ꝑm quā nō possint ꝓsone ad vocalē suā sit .a. sit .e. sit .i sit .o. sit .v. voces spūales quaslibet t quot libet depromere. Sic Maria in suo magnificat p oēm vocē musicalem/agili voce ꝓcurrit, sic in alphabeto, sicī pr̄ noster, sic in suo Aue maria, sic in Credo fuit. ea vi uēte cōpositū, sic in Bñdict⁹, sic in nūc dimittis. Quid conor p singla cū i q̄libz hymno. dicā ampli⁹ in q̄libet verbo suo/p oēm vocalē p se vel primis ꝓcinere fas hēbat

¶ Irrideat nūc aliq̄s si pt si audeat gāma misticū. imo vero ñ iā irrideat. ñ reñciat. ñ ꝓspuat. qz si sapiēs ē ipe audiēs sapiētior erit. si insipiēs/poterit ad sapiam venire salutarē piter laudis. zsi vacet vt videat. si q̄ escat vt audiat. si oret vt sapiat. si mereat̄ p orōem. tādē agnoscere q̄d psalm⁹ iste sonet. Brūs ppls q̄ scit iubilatōez. ¶ Gāma misticū pt exponi vl̄ apliari p nomia q̄nq; passionū q̄ totidē vocū. lz in ꝓnotatiōe/v̄ba seu v̄bula deficiāt. Et primo spēs oīs tēpantie t fortitudis q̄ sūt in ꝓcupiscibili et irascibili mediāt int̄ passiones vtriusq; vitiosas. Sz discurram⁹ p singulas voces. ¶ Ecce reducūt ad .A. delectatio. q̄si q̄daz delectatio. q̄m vt lac se infūdit dū meditatio p̄mit. affectio sugit. Leticia q̄si latitia. q⁹ dilatat. voluptas q̄si volubilitas. nē hac nūc illac/circa rē dilectā apphensā. Jocunditas qz puocat ad iocū q̄ facilis est nec laborat. Hilaritas qz se foris facie ren⁹ se explicat marie p oculos in bonorē leto. Alacritas q̄ est vigor vtēdi se t suis officijs expedite. Liq̄factio q̄ se p̄ter terminis non ꝓtinet pl⁹ q̄z aer aut aq̄. sz labit in rē amatā Defectio q̄ ñ subsistit in sua v̄ture conatu vl̄ opatōe sz cadit in rē dilectā sic̄ liq̄factio. Ebrietas q̄ nō videt eē sui ꝓpos p̄ amoris magnitudie. Satietas tñ q̄ nō excludit ꝺ sideriū sz fastidiū vt ibi/fruūt nec fastidiūt q̄ frui magis sitiūt. Fruitio q̄ē inhesiue in re amata ꝑpt se/cū q̄ete. Trāsformatio ñ p subam sz assimilatōz q̄litatiuā in amore viuo. exultatio. tripudiū. iubilatio. plausus saltatio. gr̄a ꝑactio. vor laudis. ¶ Reducūt ad .E. spem q̄ ñ accipit h̄ put est virtus theologica sz generalit̄ p desiderio boni futuri. tēdētia. expectatio. esuries sitis. ardor audacia bona. ira bōa. ieby bo⁹. anhelatio emulatio bona. suspiriū ꝯcupia. ¶ Reducūt ad .I. ꝯpassionē. miserio. mia. pietas mititas. māsuetudo. benignitas. libalitas munificētia. elemosina. i. affect⁹ miserandi tā in spūalibz q̄z in corpalibz incōmodis

¶ Reducūt ad .O. timorē. fuga. despatio bōa. segnities bōa. stupor bon⁹. admiratō erubescētia bōa. verecūdia bōa. horror. agonia. trepidatio. formido. abominatio pcti nausea voluptatis male. fastidiū bonū. tedium bonū vite b⁹. timor reuerētialis q̄ est q̄ dā resilitio in ꝑriā puitatē/ex ꝓsideratiōe supioris maiestat̄. aut ē resilitio formidabil̄ ad ꝑriū adiutorē cū ꝓsideratiōe vigēt̄ nccitatis. ¶ Reducūt ad .U. tristicia. ꝓtristio. dolor. odiū bonū. detestatio. inuidia bona. cruciat⁹. torsio. plact⁹ seu plāgor. lamētū. rugit⁹. gemit⁹. vlulat⁹. lāguor. ¶ Possem⁹ oēs has q̄nq; resonātias/si aspectu crucis notare t in .t. lr̄a Jn ꝑpo q̄z q̄ fuit in misterio reclept⁹ q̄nq; siclis. Sz t in mr̄e ei⁹ ꝑm euāgelij tenorē t notulas. ¶ Vis audire cāticordū marie in .a. Magnificat anima mea dñm Vis in .e. Ecce ancilla dñi fi. mi. ꝑm. v. tuū Vis in .I. Vinū nō bñt. Vis in .o. Turbata ē in voce āgeli t timuit illo ire. Quis nēpe. Joseph spōsus ñ dubiū q̄n spōsa maria timoris ꝓsors fuit. Vis in .v. Ecce pr̄tu⁹ t ego do. q̄re. te. Vis rursus in .I. simil̄ oia ꝓsonāte. Erige cordis aures ad voces spūs sui. dū ꝑriū filiū/dū dilectū oris sui visceq̄z q̄z suoz t votoz/ꝓsensit crucifigi p redēptiōe nr̄i. dās nob illum vtiq; cū gaudioz exultatōe q̄ sūmā supabāt carnis āgustiā. Alioq̄n q̄liter ipleret qđ ōr. Hilarem datorē diligit ds. Desideriū rursus qđ habuerat cū filio nos p crucē redimi/dū implebat. Hōne q̄so delectabat. Hunq̄d nō ꝓterea crediderim⁹ eā ꝓgratulasse saluti latroniſ/cū audiuit a filio. Hodie mecū eris in paradiso. Cū orauit isup filiū⁹ p ꝓsequentib⁹ Pr̄ dimitte illi⁹ qz nesciūt qđ faciūt. Videret supflu⁹/si xp̄i cāticū p has q̄nq; voces

ꝑcipue ꝓ mollē cantū mie q̄ nil hoīb' acce/
ptabili⁹ eē dz/ vellē intimare. ¶ Exhilare
sce ad hec ꝛ spera'tu q̄ pieras mifande hō.
Quid vltra negarē tibi mī mie poterit/ si ꝑ
riū ꝓ te filiū ꝫ sensit offerri tante miserie?
Quid ꝫ cedet btificata in cel'/ q̄ talia dabat
in terr' afflicta. Perdidit miseriā nunq̄d ꝛ
miam? pdidit passiōz/ sz nunq̄d cōpassiōez
Perdidit pfecto cōpassionē afflictiuā/ sed
retinet ꝫ passiōz electiuā atq; succursiuam
¶ Reddam⁹ ei vicissitudinē. q̄liter ℔ inq̄/
es fiet? Aptem⁹ ei iugit voces cāticoꝛdi nr̄i
ꝑ ẏba cāticoꝛdi sui vni verbo euāgelij. Cō
coꝛdem⁹ piter voci ꝫ silij vocē volūtat' nr̄e
qōcūq; dixerit vob inq̄t facite. Sz ℔ qōcū
q; facere scis oīno ñ posse nos o btā nisi di
cēs fili⁹ tu⁹ dederit voci sue vocē ẏtut'. In
cui⁹ ẏbo laxātes opatiōis rhete ꝛ sil'opē fe
rēte cōpleam⁹ iussū tuū. qōcūq; dixerit vo/
bis facite. ¶ Atuero pausandū est tandez
aliqñ/ verboq; nr̄o finis dādus ē. Nec ig̈ra
mus futuros eē nōnullos q̄b⁹ aptioꝛ/ vide
bit q̄dā simplicitas vni⁹ vel paucoꝝ affe/
ctuū ꝓ sua exercitatōe. quēadmodū simpli
cib⁹ rusticanis/ pl⁹ placet aliqñ tympanuz
gallice tabour omeruedon. ꝛ fistula repe/
tēs assidue idē/ q̄m aures ad subtiles armo
nias nō bñt idoneas. Demus in collatio
nib⁹ patz; ō reductiōe oīm affectuū ad hec
ẏba. De⁹ in adiuto. meū intēō. dñe ad ad
iu. me. fe. Edidim⁹ nup monocoꝛduz/ sup
oꝛōem dñicaz/ sub vna amoris coꝛda. De
hinc psalteriū decacoꝛdū/ sup vna tm̄mō/
fm vnā ꝓsideratōz aut sup trib⁹ fm alteraz
aut deniq; sup decē ꝓformit' ad legis decez
verba. Alijs vero delectabili⁹ ē alternis vti
cū natura ꝑ sua mutabilitate ī mutatiōe de
lecteť. ¶ Demū gāma nr̄m sub q̄nq; verb̄
q̄ volebat ap'ls loq̄ sensu suo/ poterit oīb⁹
accōmodū fieri rudib⁹ ꝓpitis. multiuolis ꝛ
pauca q̄rentib⁹/ sint pueri. sint senes/ sint
puelle vl' virgines. maꝛie q̄ diuinis mācipā
tur psalmodijs. plus ei valet ℔ loco pia de
uotio. q̄s eruditio lr̄ata. plus penitēs affe/
ctus q̄s vestigās intellect⁹. put in opusculo
ꝛ industrijs de theologia mistica inueneri
mus ānotasse. Tm̄mō discat discipul⁹ chri
stian⁹ reducere se ad se/ vt ꝑcurrat ꝓ ī do/
mū suā ꝛ illic ludat. ꝛceptiones suas agat.
Nō in delictis ait sapiēs. nec in verbo sup
bo q̄ ꝓsus aduersum ē verbo dei. ¶ Su
psunt ad extremū multa sup auditu melo/
diosissimo ẏbo dei. q̄ nr̄am gāma nouum
ornarēt. vt q̄s auditoꝛ. q̄s cātoꝛ. q̄s exau/
ditoꝛ idoneus vbi de oī genere musicoꝝ in
psalmis memoratoꝝ. cātu. pulsu. flatu. mē
te. spū. praxis addēda ē ad gāma nostrum
De cāticis insup exultatiōis ꝛ lamētatōis
ꝑ maximas q̄les sunt in dialetica ꝛ rhetoꝛi
ca loci/ ad triplicē inuestigationē histoꝛicaz
vicz phisicā ꝛ theologicā. lati⁹ oꝛtet cāticoꝛ
tū oīm oꝛiginē naturāq; venari Elegia de
niq; casta versib⁹ iparib⁹ castos cātabit a/
moꝛes. Sz tāta sūt ad pñs dicta sat'. ꝫcoꝛ
dante nr̄o ꝓcentoꝛe q̄ ait. Btī q̄ audiūt ver
bū dei ꝛ custo. illō. In cui⁹ fiducia ẏbi/ va
cās ꝑ vacātib⁹ cāticoꝛdi verbū feci.

Tertium opusculū ℨ

Volumē aliud colligit in se tho/
mos tres. pl⁹ fm modos tradi/
tiōis varios/ q̄s ꝑ diuersitate ma
terie. ¶ Prim⁹ thom⁹ ꝫciliat et
seq̄ facit facetā elegiā cātatricez amoꝝ. dñe
theologie q̄si liricū ꝛ odaꝝ carmē. ¶ Se/
cūdus thom⁹ alt' scōs hz canones seu regu
las amphoꝛismos vel maxias aut theoreu
mata de cāticis ꝑ notulas q̄nquaginta.
Terti⁹ thom⁹ alt' terti⁹ verbū solatij multi
plex in se dirigit ꝑ pticulas q̄nq̄ginta. Et
ita iūcti sil'bi duo thomi/ cēnlogiū ꝫstituūt

Carmē super reco/ gitatione mortis.

(duc coꝛ in alta.

Cerne quis es. q̄d agis/ moꝛeris dic/
Coꝛ cruce ꝓpūgant spes timoꝛ ardoꝛ amaꝛs
Cātica/ saltū/ lamētū/ plāctūq; freq̄nta.
Jugito iocādū psalteriū cythare. (moꝛs
Cōcine sic̄ oloꝛ tua dum moꝛs imminet/ o
Moꝛtua moꝛte iesu/ sis mihi poꝛta poli
Ips adest aīa q̄ sponsa cubile btm̄
Spōsi ꝫscendas federe ꝑpetuo.
Ergo cātet hīmē/ mens/ os/ coꝛ/ lingua/ vi
Plaude/ sali coꝛā/ te iubilus rapiat. (goꝛq;
Te tm̄ ꝛ tua fle/ tua sit spes vnica chr̄isti
Passio/ sit meritū gratia sola tuum.
Buccinet aure tua sonitu vario tuba du/
Terreat ite tonās/ blāda vēite leuet (plex
Turrturis hec faciēs iūges suspiria/ suaui
Nō vel alauda canit vl' philomena melos
Coꝛ tremet ob tract⁹ varios/ dū leticie vis
Coꝛ vehit ī altū/ moꝛ ꝑmit anxietas
Carmia nocte de⁹ tibi dat dū te pegre fers
Fac resonet sua laus iugiter oꝛe suo.

De laude musice.

Musica diuini nouа pulsu q̄ fit amor⁹
Extolli nulla laude satis poterit.
Cor recreat. curas abigit. fastidia mulcet
Fitq̄ pegrinis q̄s vehit apta comes.
Per medias hiemes p soles carmine fisus
Ibo spe patiēs/let⁹/alacris/ouans.
Nā fugiūt tristes cātu p inania cure
Dis'z insidiās hostica pestis hebet.
Uertit occursu psallentū saul velut alter.
Factus hō/psallit/fitq̄ ꝓpheta nonus.
Excogitat neq̄ dū spūs hūc/cythare dus
Pastor p nūeros cogit abire dauid
Claridic⁹ deerat heliseo spūs olim/
Dū cecinit psaltes ptinus iplet eum.
Pithagoras mot⁹ fuerat cōponere cordis
Addictis cythare cōpositis numeris.
Spūs ecce monet spirās p carmia vatum
Ad dñi laudes cuncta creata simul.
Ut iubilēt/psallāt/exultēt/vt cytharā dēt/
Tympana cū cordis/organa/nabla/choꝛ.
Corpa spiritibꝫ sūt organa ꝓsona. mūdus
Est chorus vn⁹ quo ludere noys amat.
Carmie mūdano sibi dissona praua volū/
Cōcordās toti/fit moderāte deo (tas
Ornat z ipa notꝫ breuibꝫ lōgis ve camenā
Improba viuēdi mores variādo vices.
Discantū mollē miserās dat gra/raucis
Stridet de penis culpa tenore graui.
Heu fuge te tali fuge depcor eē tenore
Ut sis sub molli molle cor addetibi.
Quid q̄ corpib⁹ curādis musica pdest.
Dū cor letificat/lenit z alleuiat
Dant vtrūq̄ tibi gētiles/pulcer appollo
Carmis/z medice phebe reptor opis.
Colligit pulsu venaꝫ musica cordis.
Que sit temperies q̄ frasis/atq̄ thesis.
Hoc medic⁹ tactu iuuenis ꝓiecit amorem
Cuius in agnere cor furit igne graui
Carmia nō loq̄mur nūc exercāda magoꝫ.
Hec nisi mistic⁹ est ipe poeta placet.
Amphion ac orphe⁹ cātu mouisse ferunt
Hic lapides diras h furias berebi.
Moribꝫ hec duris si trāffers instituēdis
Mutādicq̄ bona dogma salubre canūt
Adde q̄ in populis mutat vel iā variatos
Insinuat mores musica cuicq̄ sua
Est ḡuis huic/petulās illi/moll' vl'agrestis
Unaq̄ dilatās cor vehit/ista pmit
Est diatessarō ē diapente cū diapason
Triplex legitimis copula nexa tonis.
Rurs⁹ i octo tonos finē/mediū/caput oēs
Cātus partiri suscipit ecclesia.
Antiphōas ōdit ad psalmos ignati⁹ aptas
Mōte put q̄dam desup audierat.
Turpib⁹ z fedis infantū queso cauete
Flexibiles animos cantib⁹ inficere.
Festinat in teneras energia carmis aures.
Uret vt vtrice cor tibi lubrica vor.
Urit cantādo facit idem sepe videndo.
Femina/flagicq̄ fundit vtrūq̄ virus
Quid numerem⁹ aues hūano q̄ capiunt.
Cantu/nec cantū despicit vlla suum.
Pisces z cerui mulcentur cantib⁹/egris
Antidotum varijs musica crebro fuit.
Prebe fidez grecis delphin⁹ arionа vexit.
Fluctus p medios/dum lira mulcet eum.
Fistula pastoris pecudes/armēta gregisq̄
Solas/nec eas terret imago lupi
Pascua tūc secura metū/minuitq̄ mgr̄o.
Tedia pascēdi rusticus iste sonus
Fistula pan phebi cythare certauit agrest⁹
Judice te mida vict⁹ apollo fuit.
Judiciū nam cuicq̄ suū/sua cuicq̄ voluptas
Sic natura suū grande melos variat
Buccina terribilis animosum pectus eq̄
Bellis excitat/militis ira viget
Femina dū tacit donec pueroq̄ sopozem.
Ducēs in cunis cātat inepta rudis.
Celica turba iesu nati fescennia cantat.
Pax homini terris/gloria celsa deo
Rustic⁹ arua colēs/an vociferādo iocatur
Cantat/z alleuiat inde viator iter.
Artem q̄sq̄ suā mulcet durūq̄ laborem
Qualicunq̄ sono/sit licet asperior.
Uox deuota deū placat iratū/placet armis
Ciuib⁹/ipa chorus ꝓcinit angelicis.
Uocib⁹ ecclie pater auguſtine fateris
Motū te lachrymis ora rigasse pijs.
Felix cuius erāt pctā retecta maria
Que totiēs voces celitus aure capis.
Organa dū cātant sibi soli/corde canentē
Corde deo pleno Ceciliā legimus.
Cordib⁹ vt nr̄is psallam⁹ paule monebas
Actio nā talis iure beat duplici.
Inchoat hic z nūc celū/viteq̄ beate.
Moribꝫ z ritu degit in exilio
Mors vēit in tra q̄ carnis vincla resoluit
Cātantē in psalmis victor in alta vehit

Ecclesiasticorum ex/

hortatio ad cantum

Emp̄ i ore tuo sit laus/sint cātica siō.
Quāuis captiuū te babylone doles.
Facꝫ pcipue/cui cantus ecclesie dant.

Absq; labore cibos veste domoq; tegi.
Doce leue pōd⁹/ꝛ ꝫ tibi spōte iugū posuisti
Fer/nec dū vines rumpe vel excutias.
Sed tedet dices cadē totiens iterari
Dentē cum cerebro vox reboando grauat
Quo crucier doleāq; mō nescitis amici.
Fūdere sufficiat cordē pces domino
Frater nil magnū sine magno vita labore
Fert boūm/pestes/vsus alacris erit.
Tu tibimet crebro dic ecclie vice fungor.
Psallentisq; dolor vtitur in meritum
Paucis crede datur constans orō cordis.
Laudandū sed opus/dum canis ore/facis
Reddis vota deo/tua fratrū debita soluis
Corpus dū torq̄s frigore/fame/siti.
Ex hec est hoīs veterꝫ/labor ꝛ sudor ꝫ sit.
Posterius reqes ve sine/cātica/laus.
Viuere nō fas est hoī semp prout optat
Optet qō lex vult/ꝛ sua tempa dant.
Redde pus dño qō debes/deinde vacaꝫ.
Scripto vel studio/seu meditare silens.
Scito valere nihil studiū.ñ martyriū.nec
Cor raptum/nisi sit iussio facta dei
Inde metire tuos instinct⁹/qñ sequendi.
Nam motus cordis fallere crebro solent.
Te desiderio cordis committere noli.
Cōmentisq; tuis sed patris imperio.
Esto tuis ita solicitus studijs/q̄si semper.
Cor sit ad arbitriū presto redire tuum.
Gratia dux hoc sola potest ꝺferre/ꝑcemur
Hꝛa sit intrix/sit comes assidua.
Tristis es eq̄ tunc aio psallēs tibi vim fac.
Vim patit celū/vim faciamus eis.
Mox vēiet/gaudō/moꝛs te ꝺ carcere soluet
Psalmis cantantē victor ad alta vehet.

De laudibus elegie

spiritualis.

Quisq; amas psaz/metris ig̃scito nr̄is
Spōte stilo veniūt/corq; lepore tra/
Diuos blāda libēs elegia cātz amores (hūt
Tracta malis totiens fua libidinibus.
Solet senium/iam non captiua resectis.
Unguibꝫ ꝛ casto coniugis apta thoro
Cur nō ancille fronesis si libera fiat.
Mundaq; complacito cōfoueare sinu.
Non maiestati dictorum/detrahit vsus
Metrorum/maius pondus eis tribuit
Uersibus omnimodis vates scpsisse sciūt
Ut hieremias/iob/sic dauid/ꝛ moyses.
Carmina cōposuit salomō rex milia q̄nq;.
Cantata est mulier fortis ab ore suo. (cis
Frenāt ne vaga sit metra mētē/pl̄ima pau
Artant/ꝛ pstant esse sui memores
Plus sensus/pl⁹ lucis hñt/pl⁹ ordie pollēt
Uersus/si cor eis cū studio dederis.
Uerius ꝛ breuius seruant scripta ligata.
Metro/nā vitiū ptinus insinuant.
Fortior est vox q̄ per stricta foramia trāsit.
Quā que decursu liberiore meat.
Non aliter metris sententia pssa canoris.
Ui maiore sonat/percutit/ꝛ penetrat.

Legatur per modū dialogi.

A

Desipit an senū repetēs puerilia: ñ/sꝫ
Uult aq̄le ritu/vita redire prior.
Demonium caueas lateat ne meridianuꝫ
Uanis in studijs pdere tempus amans.
Cedāt vana pcor/cedant/sed cū pietate
Carminibus tectis/fructus inesse potest.
Ast meliora pōt/ffēdi quoq; temp⁹ ꝛ etas
Et q̄s in hoc euō scire poemata vult:
Que meliora potest exclusus ab oīb⁹ exul.
Officijs:sed nec carmina flere vetant
Nocte ōs dat/ait iob/carmia/rex tribulat⁹
Misit ait dñs carmen in ore nouum
Rara nimis fateor poesis mō/sed cano cel'
Forsitan/ꝛ veniet tps amicitius.
Scenica nob̄ sunt vel ludicra iure fugāda
Quis pia culparit sub nūeris redigi.
Tutus nostra leges nō hic portēta deoruꝫ
Non hic q̄ castis moribus obuia sint.
Plus pdesse volunt q̄ delectare/minoreꝫ
Quo fit vt ornatum quererē sat sis eis.
Ocia tpa dant quib⁹ est sapiētia dictis.
Danda/iesus testis/ocia pigra necant.

De eodem

D

(p)Rebe fidē grecꝫ delphinis arionа ve/
Fluct⁹ p medios dū lira m̄lcz eū (tit
Alter delphinus rex seuū p mare vectos
Nos tandem tuto litt̄ore constituit.
Iste deus/tibi laus/nobis hec ocia fecit.
Ludere cū cythara psalterioq; dedit
Exemplar quoꝝ trāsmisim⁹ ꝛ monocordū
Scacordum quoq; mēs addere nra cupit
Offert q̄q; suo grat⁹ sua munera regi.
Carmina nō nihil est mistica posse dare
Inq; dies intus si noster homo purescit.
Quis neget huic puero ludere carminib⁹.
Dum cor feruet ei/dū tor⁹ amat/p amoreꝫ
Dum venit etas ꝛ tps amantis ei
Consiliat sacros hymenū carmen amores
Coniugiū nec gens adsq; canore probat.
Sꝫ caueat puer b̄ q̄d degeneres ī amores

Rursus z in veteres corde redire feces.
Ebrietas in eo sit sobria, sitq; cubile
Sanctū. cōplectus oscula casta nimis.
Sit nec amore suo vel mas vel femia/ carnis.
Nudus z abs sexu spiritus est z amor.
Est quod mireris tamē istic femina virq;.
Sponsam dilectam sponsus amicꝰ habet
Spiritus hic anime sit cum diuisus oportet.
Tale sciendum cui misterium fuerit
Sermo dei viuus valet vnicus ista secare
Discretor cordis cunctaq; pspiciens.
Mutuus est zelus sponsi sponsecq; fruēdi.
Se totis supest vnica spes patrie
Hinc fuge dilecte mi clamat sponsa, scit ipsa.
Non hic sed celis esse viri thalamum.
Ipa subinde petit/ vbi pascit/ vbi cubat al
Meridie/ terris ne vaga sit stolidis (ta.
Pascitur interea si suscipit oscula sponsi
Ubera si tracter que redolentia sunt.
Ebria fulcitur malis z floribus/ inter.
Brachia se sponsi pñcit in requiem.
Felici fruitur somno/ sponsus coniurat/ et omnes.
Audeat vt somnū rumpere nemo suum
Ad vigilem quādoq; venit saliens z alacr
Claculo pspiciens voce sonante veni.
Alternat veniendo vices/ alternat amica.
Querendi studium/ languet amore pio
Ad vocē liquefit spōsi gaudentq; vicissim
Laude sua demū quicqd agunt amor est.
Dcia sola placent sponse loca sola reqrit.
Nec sponso nec ei turbida turba placet
Rūpit verba sibi vigor igneus estuat intꝰ.
Quē nec corde capit/ nec referare valet
Quo rapimur quo nos elegia protrabis: euge.
Concaluit video spiritualis amor.
Jā fileas olim veniet speciosior hora
Hunc satis in labijs te liberasse malis.

Thomus secundus

Centilogium de canticis z solatio.

Primum verbum de descriptione cantici per quinq; verba.

Anticum est vox numerosa ad dei gloriam ordinata. Vox ibi ponitur pro genere z quasi materia. Ponitur numerosa p differentia z quasi forma. Finis debet eē dei gloria. ¶ Canticuz in sua generalitate descriptum/ accipit vocem consone ad apostolum dicentem nihil esse sine voce. Et attendit q; omnia fecit dominus in nnmero z propter seipsum. z sic in omnibus ē vox numerosa ad dei gloriam ordinata. ¶ Cāticum habet deo agente modum, per deuz exemplantem speciem, in deo finiente ordinem. ¶ Canticum redditur ex numero/ sa proportione hoc pulcrum z decorum ℔ suaue z iocundum, hoc vtile z salutiferum z oppositos disproportio parit effectus.

¶ Canticū cntat omnis creatura z ad illud inuitat vel naturali istinctu, vel aiali sensu vl' rōnali seu intellectuali ductu. ¶ Canticorum naturam cognoscere non infimum est hominis officium, sicut homo cum omni creatura participat, diuineq; glorie conditus est esse capax. ¶ Canticum vnum est sensuale vel animale/ aliud est rationale seu morale/ aliud est intellectuale seu diuinale sicut est sonus animalis rationalis z intellectualis. z ita de voce vel numero

Canticum sensuale quod magis est in acceptione communi/ dijudicatur tripliciter visu vt in gesticulationibus, auditu vt in carminibus, tactu vt in venis pulsatilib. ¶ Canticum sensuale vnum est comicum aliud est satiricum, aliud tragicum. Et qō libet eoz solebat in theatris repsentari obiectaliter tam ad oculos nutib; q; ad aures vocibus z fistulationibus seu fidibus

¶ Canticum sensuale z ad aures corporis fit tripliciter. pulsu vt in tympano. voce vt in choro. flatu vt in organo. Unde poetica fictio/ tres pmitus esse musas sumpsit q;uis ad nouenarium: deinceps pderit.

¶ Canticū cum palsu fit tripliciter aut in rotatu vt in symphonia, aut tractu, aut retractu sicut in viella aut rebela. siue cuz impulsu vel impulsiuo quodam tractu cū vnguibus vel plectro cū virgula vt in cythara z guiterna lituo psalterio quoq; z timpano atq; campanulis, cymbala vero sese collidendo tinniunt. ¶ Canticū cum voce vel animali cātu fit tripliciter, vnū cū naturali significatione vt in auiū garritib; z in hūanis interiectionib. Aliud cū volūtaria institutione vt in boium idiomatib. Aliud cū artificiali modulatione vt in rigmis in metris z carminib. Canticum sensuale

cuiꝰ flatu/fit aliquãdo folle.quãdocꝫ vẽto
sepius ore.ꝑmum artificialiter in organis
aliud naturaliꝰ in arboribꝫ ꝛ vndis.tertiuz
sufflabiliter in tibijs fistulis ꝛ muſetis.
Canticũ sensuale.habet effectus in brutis
aialibꝫ.in auibꝫ.ꝛ in hoibꝫ.etiã ſm ꝓpriam
medicinã ꝛ theologiã. ¶ Canticũ sensua/
le corporaliter audibile/variat ꝑ frasim. id ẽ
eleuationem ꝛ depſſionem tanꝫ in ponde
re.ꝑ thesim.id est ꝑ plongationẽ ꝛ breuia/
tionem tanꝫ in mẽſura.simul ꝛ per multi
plicẽ cõbinatiõnẽ ꝛ ꝓportionẽ tanꝫ appro
priate in nũero. ¶ Canticũ rõnale seu mo
rale/ꝓsistit nõ solũ in voce exteriori vt sen/
suale.sed in interiori corde.qle dr esse tri/
plex.vnũ rõnis supioris.aliud rõnis infe/
rioris.tertiũ imaginatiõis. De quoꝫ quo
libet accipi pt aplica monitõ.vt cãtem⁹ in
cordibꝫ nris dño. ¶ Canticuz rõnale seu
morale qle possim⁹ dicere cãticordũ.id est
canticũ cordis tot habet voces.tot sonos
aut resonatiões/quot sunt ꝓprie vel cõiter
dicte passiões.affect⁹ vel amores. ¶ Cãti
cuz morale seu canticordum/voces habet
quasdam generales et ꝑncipales / quasdã
speciales ꝛ indiniduales.qsdã mixtas aut
in se multiplices ſm numeꝝ ꝛ distinctionẽ
passionũ. ¶ Canticum morale distinctio
nẽ capit in suis vocibꝫ tã ꝓhice qꝫ medici/
naliter qꝫ theologice.ꝛ ſm quãlibet harũz
sciaꝝ/ꝑnt oẽs claro compẽdio reduci ad q̃
tuor q̃ sunt spes met⁹ meror ꝛ gaudiũ.
Cãticũ morale seu cãticordũ/põt reducere
suas voces nũc radicaliter ad vnã.nũc ad
binã.nũc ad trinã.vna est amor dei ꝛ ꝓxi/
mi. Bina est idẽ amor dei cũ odio peccati.
Trina cõplectit amorẽ ꝛ odiuz cũ feruore
zeli.vel spem de saluatione.timorẽ de dam
natione.ꝛ cõpassionẽ de se ꝛ qlibet viatore
¶ Cãticum morale.vnum est laudabile.
aliud vitupabile.tertiũ indiferens. ¶ Cã/
ticũ morale vnũ est meritoriũ.aliud est de/
meritorium.tertiũ dũtaxat moraliter bonũ
vel malũ. ¶ Cãticũ morale vnũ est leticie.
aliud triſticie.tertiũ mixtũ ex vtroqꝫ .iuxta
volumẽ Ezechieli datũ in q̃ erãt carmiave
ꝛ lamẽta ¶ Cãticũ morale vnũ lerificat so
brie.aliud pie edificat.aliꝰ scificat.iuste.ſ.
ad seipm.ad deũ.ad ꝓximũ. ¶ Cãticũ mo
rale vnũ ẽ terrenũ qꝺ ipiũ ẽ ꝛ deijcit.qꝺaz
aiale qꝺ ebriũ ẽ ꝛ inficit.qꝺã diabolcũ qꝺ
neqꝫ ẽ ꝛ interficit. ¶ Cãticũ morale.vnũ est
ſm vtutes cardinales.bonũ q̃dẽ.ſz q̃ſi gue
vel depſſum.vnũ ẽ spũale ꝑ donoꝝ ifusio/
nes velut acutũ.alteꝝ diuinale ꝑ btitudies
q̃ſi supacutũ. ¶ Cãticũ morale fit cũ musti/
co pulſu seu plectro gre diuialis .aliqñ da/
te gratꝫ.aliqñ gtificatis.aliqñ spe vel re bti
ficatꝫ. ¶ Cãticũ morale formatꝫ qñqꝫ cogi/
tatio vaga sine arte ꝛ fructu.qñqꝫ meditatõ
sedula cũ arte ꝛ conatu.qñqꝫ ꝓtẽplatõ cla/
ra cũ arte ꝛ agili vsu. ¶ Cãticũ morale iux
ta pabolã ꝑcẽtoris nr̃i ꝓpi/ꝓtinet saltũ. q̃
ẽ exultatõ/iubil⁹ ꝛ tripudiũ spũal leticie vt
i epithalamio. Cõtinz laĩtũ qꝺ ẽ triſticia
ñ seculi ſz patie ſm deũ.ꝓtinet plãctũ salu/
taris ꝑnite.vt i luctu btõ. ¶ Cãticoꝝ corda
seu fistula/ñ sonat suauit si fuerit dirupta si
corrupta.si ꝓportionata. ¶ Cãticoꝝ mo/
raliũ iudex aurꝫ cordis ipedit prurituꝫ cu
riositatꝫ.tinnitibꝫ solicitudis ꝛ sordibꝫ libi
dis.ſm triplicẽ radicẽ cupiditatꝫ. ¶ Cãti
coꝝ diuinoꝝ/materiã ꝛ artẽ mistrãt libri.
vn⁹ nature ꝛ artꝫ in creaturis .ali⁹ scripture
sic in psalmis ꝛ trenis.ali⁹ ꝓscie sic in me/
ditatoribꝫ scis ꝛ pfis. ¶ Cãtica diuina bo
nus angelus iuuat.actuat.pũgat.mal⁹ ve/
ro dissonat.dissipat ꝛ obscurat. ¶ Canti/
corum moraliũ vasa vel instrumẽta repiũt
in omni resonabili solũ intra in cordibꝫ p/
tim extra in vocibꝫ.prius extra in opatoribꝫ
¶ Cãticũ oẽ fũdatũ ẽ in monocordo amo
ris.ſz explicat diuersimode nũc in diaco/
do.nũc in tricordo.nũc tetracordo.rursus
in pẽtacordo.in hexacordo.in hebdacor/
do.rursus i octatacordo.in nonicordo.in
decacordo.tãdẽ i oi policordo sine termio
¶ Cãticũ vnũ/pl⁹ resonat tenorẽ iusticie.
aliꝰ pl⁹ mollẽ cantũ mie.aliꝰ mixti q̃ ẽ/
nor resonat gram cũ rigore. ¶ Cãticũ pu
re leticie repit apꝺ deũ gliosuz suo mõ.ꝛ a/
pud angelũ bonũ.ꝛ apꝺ boiez btũ. ¶ Cã
ticũ pure triſticie vel q̃ſi repit in demõibus
in dãnatis hoibꝫ.in desperatis viatoribꝫ.
Cãticũ mixtũ viatoꝝ/spei.ſ.ꝛ timoris/di/
uersificat ſm tres stat⁹ incipientiũ q̃ purgã
tur.ꝓficientiũ q̃ illũinant.approximantiũ
q̃ ꝓficiũt.iu qꝺ exprimur qñqꝫ lamẽta gau
diosa esse ꝛ gaudia luctuosa .ꝑ diuersitate
finiũ vel obiectoꝝ.sic mr̃ cõplacet duz fili⁹
cũ lachrymis q̃rit eã.aut dñs in catuli cla/
moribꝫ post absentẽ/ꝓdelectat. ¶ Cãticuz
damnatoꝝ est ipis turpissimũ.horribilissi
mũ ꝛ doloꝛosissimũ.sed deo ꝛ iustis reddit

ex ꝓsideratõne ordis iusticie/decoꝝ suaue
z letum sicut leraꝫ iustꝰ/cũ audit clamores
pessimoꝝ q̃ torq̃ntur ¶ Canticũ in purga
torio hz cũ afflictione solatiuz/ex certa spe
bitudinis.ex eccl'ie generalib subsidijs et
pijs amicoꝝ suffragijs.z qz caritas in eis
ꝓgaudet vitati correctiõis. ¶ Cãticũ via/
toꝝ ẽt pfectoꝝ/hz cũ fletu solatiũ.cũ risu so
brio fastidiũ. Et vix hz hora dimidia pau
sam vt silentiũ sic nec vnq̃ in eodẽ statu p
manet.sec⁹ vbi ñ erũt volubiles cogitatio
nes nr̃e fixe deo. ¶ Cãticũ intellectuale di
uidit sol'aurib mẽtis aut sinderis.z illo fit
flatu amoris q̃ est vital'spũs.mouẽs q̃cq̃d
est ens de q̃ phia. O felix hoium gen⁹ si ve
T stros ãios amor q̃ celũ regit regat. ¶ Cãti
cũ intellectuale pt descriptiue dici amor nũe
rosus.qm̃ eni facta sunt i armonia mẽsura
ta mũda z amoris q̃ ẽ pod⁹ rex q̃ mouent
q̃cunq̃ mouẽt sic ipsa ẽt materia moueat
ad formã sic ad appetibile suuz.deniq̃ ꝑm
B amoꝝ ẽ vniſon⁹ in ꝓpatiõe fcta ad deũ.et
oiſon⁹ p collatõem creaturaꝝ ad inuicẽ
Canticũ intellectuale figurari pt in vniuer
ſo/p ecclẽpla horologij tpatissimi cũ campa
nul'aut chori ꝓcordissimi aut simphonie
suauissime.aut organoꝝ/tot fistul'q̃t crea
ture sũt sonatiũ.ꝑm ipfectõis gues/z pfecti
onis acutas voces ꝓcisiores aut ptẽsiores
Cãdẽ sic in oẽ genere musico ludit in eis
diuia sapia suauit oia disponẽs ¶ Cãticũ
exercere monet ois creatura i ordie ad deũ
in q̃ oia viuũt z spirãdo melodisant qõ pci
pijt aures illoꝝ q̃ philosophisãt in creatu
ris oib⁹.z plus illi q̃ theologicaliʳ anagogi
sãt.q̃ fit in.xij.spẽs aut plures cãtici amor
qõ ór nuptiale vel epithalamiũ cãtica cãti
coꝝ possim⁹ annotare. Nubit ad lr̃am vir
cũ liba z socia. Nubit cũ ancilla. Nubit cũ
dña sic ioseph cũ maria. Sic nupsit misti
ce xp̃s cũ eccl'ia liba. Nupsit cuz synagoga
q̃ fuit in fruitutẽ generãs. Nubit plat⁹ cum
eccl'ia sua dñs. Nupsit xp̃s cũ natura hũa
na vnitate suppositi. Nubit cũ aĩa rõnali.
Nubit cũ angelica natura. Nubit insuper
spũs deiformis in triclinio hois instar Ja
cob ipi rachel rõni supiori Lie rõni iferio
ri.bale z zelphe sensualitati tã exteriori q̃s
intiori tanq̃ ancill'. Habit randẽ sapie idez
ipe spũs deiformis. ¶ Cãticũ intellectua/
le tot hz flat⁹ pulsus aut tact⁹/q̃t sũt amoꝝ
spẽs.tot notulas z vbula q̃t sunt vitates.
tot ꝓsonãtias q̃t appetituũ sũt ꝓbinate p/
portiones.nec vllã patit dissonãtiã in au/
ribꝫ iusti.qz lz obstrepet mala volũtas dissi
dẽs sibꝫ ꝑpi.ꝓsonare repit in toto ordie vni
uersi. ¶ Cãticoꝝ oim p̃ auditoꝝ eẽ/ q̃libz
hñs fidẽ de deo z pductiue creaturaꝝ cum
bona z ꝓsentanea volũtate credẽs vt tãdez
itelligat. Jn fidel' vo prius ẽ alien⁹. aurib⁹
ei caret spiritalib⁹ nec gloriã dei finez bẽt.
¶ Cãticoꝝ pfect⁹ cãtoꝝ sol⁹ est vir deside/
rioꝝ in gutture vel vaſ. scãꝝ meditationũ
ꝓformit ad lr̃am z notulas libri multiplicꝫ
nature.scpture z picture p voces nũerosaꝝ
affectionũ ¶ Cãticoꝝ et auditoꝝ est ipe de
us p se ꝓncipaliʳ z misterialiʳ p suos ãgelos
z scos.dãt cãtica nũc leticie.nunc mestitie.
nũc put vult ex vtroq̃ tpata vt i viatoribꝫ
resultet solatiũ deꝫ sũt q̃nq̃ginta vba seq̃n
tia. ¶ Primũ vbũ solacij z q̃nq̃gesimũ ꝑ/
mũ in ordie ꝓcedẽtiũ.vbi describit solatiũ
Et notificat p decẽ vba sub generalitate

Thomus tertius.

Placiũ ẽ mulcedris passio/ cõsur/ U
gẽs ex ꝓceptiõe ꝓiũctõis obiecti
ꝓueniẽtis cũ subiecto ꝓueniẽti. Vl'
sic. Solaciũ ẽ ꝓceptio ꝓueniẽtis ꝓiũcti
Solaciũ sumit ample vt se extẽdit ad om/
nẽ potentiã cognitiuã.sensualẽ.ſ.rõnalem
z intellectualẽ.vt dicim⁹ deũ z angelos et
aĩalia delectari vel solaciari ¶ Solacium
ample diffinitũ/sic habuit p genere passio
nẽ.sic p differẽcijs suis reliq̃ sumpsit.vt ꝺ
tristicias oẽs posituz est qõ est mulcedris
seu ꝓueniens passio. Additũ est nomẽ per
ceptionis seu apꝓhensionis vel apparẽtie
excludendo pꝫ mot⁹ rex q̃ omi penitus ca
rent sensu rõne vel intellectu. ¶ Solaciũ
appropate sumptũ/est gaudiũ/nõ q̃lecun/
q̃z sed int' anxietates molestias z dolores
ꝓueniẽs apud hoiem secuz manentẽ.vt in
fletu sit solaciũ. Vñ illud. Solanꝫ miseri
nũc mea fata senis. Hinc spũs sanct⁹ ór cõ
solatoꝝ.z ẏgo maria ꝓsolatrix miseroꝝ.dãꝫ
te deo ꝓfert. ¶ Solaciũ ꝓsurgit ex ꝓceptõ X
ne duplicis ꝓiũctionis obiecti ꝓueniẽtis
q̃z vna est realis.altera solũ intentionalis
seu spiritualis vt in ratione vel intellectu
vel etiam in imaginatione. Et ꝑm ꝑs nomi
na solacij generaliter accepti/z oppositi do
loris/multiplicit ꝑm ꝑs/ꝑsertim stoicos
variantur.qui ponunt gaudium non nisi
in sensu seu motõne sensuali z reali ¶ So
lacium in nob⁹ de⁹ sicut ꝓncipale efficiens/

ꝛ angelus de celo sicut subꝰuiēs ꝛ ꝰmistrās opaꝯ vt dñ appuit xp̄o angelus de celo cō fortāt eū ¶ Solaciū qlibet oziꝯ ex amore ꝫ qlis ē amoris/talꝯ est solacij bonitas ꝛ fi nis. Unō sic̄ duas ciuitates duo amores ꝓstituūt/sic ꝛ duo solacia. ¶ Solaciū ter renū aiale ꝛ diabolicū/instar epicureoꝝ o paꝯ amor sui vsq; ad ꝓcēptū dei. Solaciū ꝺo qle desurſū ē/piū pudicū pacificū suasi bile ꝛ mia plenū/cāt amor dei vsq; ad ꝓcē ptū sui ¶ Solaciū nr̄m qle debem⁹ in qre re/fuit in xp̄o explarit ꝛ mltiplicit demon stratū. ¶ Solaciū qd sit realit. an opatio vel aliqd ab opatōe distinctū/ñ optet a de uotis curiose pscrutari. ſz scholasticis dereli qui tāq; pbleuma/rōem ad vtrāq; ptē hns videt q opatio fit p expssiōem. solaciū seu delectatio p impssionē. fruitio p ꝓnexionē ¶ Solaciū p varietate psonaꝝ tpm ꝛ lo coꝝ ꝓuenit variari. ꝛ ad ei⁹ adeptōem do ctrinā ꝛ ꝓgnitōz/alit ꝛ alit niti in puer̄ in i ſipiētibꝰ. in pficiētibꝰ in pfectis. quēadmo dū variaꝯ ſm etates ꝛ pfect⁹ oīm tā sensua liū q̄ moraliū ꝛ intellectualiū melodia cā ticoꝝ. ¶ Solaciū in hoie multiplex repit iuxta multiplicē in ipo potētiā cognitiuaz atq; subiectiuā. quēadmodū notauit xp̄us exp̄mens aiam ſpūm carnē dum ait. Tristis est aia mea vsq; ad mortē. Spūs q̄dē ꝑm ptus est/caro aūt infirma. ¶ Solaciū in firme carnis/est delectatio sensus exteriorꝫ cuius subiectū est caro aut neruus sensibil' mediāte ſpiritu corporali ꝛ subtili vñ ꝓsur git facilitas aut difficultas socij iuxta com plexiōis corporalis q̄litatē accidētaliē vl' in natā ¶ Solaciū aie tristꝫ/qñq; est gaudiū imaginatiue vel cogitatiue virtutis/orga no corporeo int⁹ vtētis. Et inde ꝓsurgit vt ꝺus in solacio varietas/ſm diuersitatē or gani ꝛ ſpirituū aialiū exq̄tuoꝝ būoriꝺ. san guine colera. fleumate. melācolia. Et exdi uerſ babitiꝺ in imaginatione vel fantasia ¶ Solaciū aie tristis/qñq; est gaudiū rō nis/orgāno corporeo nō vtētis in actibus suis. vbi plurimū valēt hituales ꝛ actuales in rōcināꝺo disꝑositiones per abstractōes spēz intelligibiliū a fantasmatiꝺ cū virtu tū moralium eq̄li serenaq; tranq̄llitate. Solaciū ꝑmpti spūs est gaudiū mentis q̄ supioꝝ ē porrō rōnis sic̄ ꝑcedēs est inferioꝝ vbi plurimū valet irradiatō supioꝝ gratui ta ex legiꝺ eternis ꝛ per hitus donoꝝ atq; hitudinū ꝛ reformationē sensuū spirituali

um. in q̄ho q̄to sensus est intimioꝝ suo ꝛo tāto purioꝝ est. Quo ꝓtra fit in sensiꝺ corꝝ pis. tact⁹ eni spūalis ꝛ gustus/purioꝛes sūt q̄ deo intimioꝛes p caritatē ap̄lexū. ¶ So laciū q̄libz in hoie reptū/ꝺz aliqñ solaciū cordis. aliqñ solaciū aie. aliqñ solaciū spūs aliqñ solacium carnis. iuxta diuersos a do ctoriꝺ modos vtēdi ꝑdictis nominiꝺ. Solaciū in q̄busdā rebꝺ q̄drifarie vt in ho mine. in q̄busdā bifarie vt in brutis. in q̄ busdā nullo mō sic̄ in rebꝺ sine aia repit. Solaciū intrinsece libeꝝ vel laudabile/ñ inueit ꝓterq; in vtentiꝺ iudicio rōnis. Solaciū ꝓticipatiue lz nō eēntialiter ꝛ in trinsece libeꝝ/repit in imaginatiua vel esti matiua ꝑte hois q̄ nata ē obedire rōni ꝓiū cte ꝛ expedite dū impat ꝛ mouet. ¶ Sola ciū infirme carnis exteriorꝛ ꝛ q̄si brutal'/nl' lo mō est elicitiue libeꝝ. neq; laude per cō seq̄ns neq; vituperio intrinsece dignū. sed nec ꝓncipaliter arbitriū oi sensitiue vtu ti sic nutritiue vel vegetabili. q̄ p statu isto nō audiūt rōnis imp̄iū. q̄cq̄d de statu ino cētie dicerek. ¶ Solaciuz sic̄ hz p obiecto adeq̄to bonū apparēs ꝓiunctū. sic oē q̄ ē aut apparere ꝑt bonū vel ꝓueniēs ꝑt dici obiectū solacij. ¶ Solaciū deceptoriū tot modis oziri ꝑt/q̄t modis potētie appbensi ue p̄nt in apparētiꝺ ꝛ iudicijs suis falli Solaciū deceptoriū nullū fuisset in statu nature p̄mitus institute. nec in vigilia. nec in sōno. nec in diuersa rōne obiectoruz per diuersa media q̄m rōnis iudiciū omia dire xisset vt in astrologo vidente solē q̄si bipe dalis q̄titatis. ¶ Solaciuz a deceptione multū auertit per habitus virtuales tā in tellectuales q̄ morales q̄ infusos supna turales imo ꝛ per naturales. ¶ Solaciū freq̄nter inficit ꝛ depꝛauat per affectum vi tiosum q̄lemcunq;. Unde dictū est. Exce cauit eos malicia eoꝝ. ꝛ oīs mal⁹ ignoraꝫ. ꝛ q̄t capita. i. affectiones. tot sniē. ¶ Sola ciū bn̄ ꝑt suū ꝓtrariū sic̄ tristiciā ꝛ desolatō nē p obiecto ꝛ ecōtra. vt penitēs gaudet q̄ dolet. ꝛ ō leticia tristat. sic̄ ignis frigido fla tu. frigiditas per calidū circūstās nec pene trās ꝓfortat. ¶ Solaciū qñq; ē deceptori um nō moralit aut demeritorie vitiosuz vt dū error est inuincibil' vel eoꝝ q̄ sciri nō de bent. ¶ Solaciū sic̄ variat ex apparētiaꝝ diuersitate/sic apparētie suā diuersificatio nē accipiūt in hoie ꝛ potētijs suis cogscitꝰ uis ꝑt colligationē hmōi potentiaꝝ adiu

nicem. qz rota trahit rotã. sic̃ cortina corti/
nã. z orbꝫ orbẽ. ¶ Solacioꝛ apparẽtie va
riant nedũ p varietate cognitionũ sz vt di/
ctũ est ẽt affectionũ. cũis alia z alia rõne.
qz obiectũ intellectꝰ practici/nõ est vez ab
solute sz vez vt cõpat affectui. ¶ Solaci/
is in hoĩe, pueniet rarioꝛ deceptio si poten
tia iudicatiua q̃libet nouerit de dubĩjs et
suspectis appparẽtĩjs/suspẽsum tenere iu/
diciũ p arbitrij facultatẽ. ¶ Solaciũ cau/
sat in nob angelus de celo vel bonꝰ vel ma
lus. sic nomiat duplex celuz empyreũ vbi
boni. z aereuz vbi demones q̃ mistice dñr
volucres celi. ¶ Solaciũ cãnt in nob de/
cẽ spũs inspirationũ vel instinctuũ sic̃ ali/
qñ p spm̃sc̃m illabentẽ aut hitũ causantez
sic ab angelo bono multiplicit. sic a malo
angelo. sic a celo. sic ab elemẽtis circũstãti/
bus. sic a cõplectiõe naturali. sic a ꝓplectiõe
accidẽtali. sic ab hitib ꝓgnitiue potentie.
sic ab hitib affectiue. Et in bis omib vez
est. q̃ diligentib deũ/oẽs inspiratiões iste
coopant in bonũ de p se vel p accidẽs. rep/
bis aũt oia tandẽ de p se vel p accidens ce/
dũt in malũ. nec ꝑt regula tradi generalis.
sz q̃ solaciat in dño ꝓsequ. ¶ Solaciũ cau
sant in nob hoies/q̃ angeloꝛ officiũ nomẽ
cꝫ sortiunt. vt doctores z plati. z offerẽtes
p solacio libros scõs. necnõ veritatẽ ordia
re, ꝓnẽtes. ¶ Solaciũ, puenire ꝑt diligẽ
tib deũ a sex differentijs positiõis surſũ. de
orſũ. añ. retro. a dextris z a sinistrꝫ. ꝓsideran
do gloriã. infernũ. pctã ꝑterita. pricula futu
ra. pſperitatẽ z aduersitatẽ. ¶ Solacium
nõnunꝯ a desolatione q̃si p antiparistasiz
z vice cotis generat. ꝟ in Jacob timẽte fra
trẽ Esau. ꝟ in mltiplici scõꝛ claruit passio
ni. ¶ Solaciũ sepe a temptationũ angu/
stijs roborat qõ senserat q̃ dixit. Dñ auxia
re[k] coꝛ meũ in petra exaltasti me. Et rursus
ꝑm multitudinẽ doloꝛ in coꝛde meo ꝓso/
latos tue letificarũt aiam meã. Et ꝓs Tri
sticia vra vertet in gaudiũ. ¶ Solacij cau
est aliqñ fuga solacij sicut econtrario q̃rere
nimis solacium ꝑtim coꝛpale/ impedit
spũale, ꝓpter hoc psalmista. Renuit ꝓsolari
aĩa mea. memoꝛ fui dei z delectatꝰ sum
Solaciũ aliqõ inter beatitudies. aliqõ in
ter fructꝰ. aliqõ inter ẏtutes z dona nũerat
sic̃ patluctꝰ z patiẽtia ¶ Solaciũ solacio
freq̃nter opponit. nec se mutuo patiunt.
quẽ admodũ de carne z spũ notatũ est.
Solaciũ freq̃nter impedit a ꝓsolationib
aut ꝓsolari volentib. alioq̃n non diciſſet
Job. cõsolatoꝛes oneroſi vos estꝭ. ¶ So
laciũ q̃ fine q̃rat expedit cogscere vt exinde
bonitas ipius vel malicia moral' seu gra/
tuita cognoscat. cũ finis sit forma ẏtutum
si boꝰ est. deformitas vitioꝛ. ¶ Solaciũ
querendũ est ꝓncipaliter ꝓpter deũ vt hũili
us timeat. feruẽtꝰ diligat. z alacꝰ bono/
ret. Sic agebat ꝓpha loquẽs optabũdus
deo. Letet coꝛ meũ vt timeat nomẽ tuũ
Solaciũ q̃rere ꝑt bõ ꝓpt se nõ tñ ꝓncipal'r
sz sub deo sic̃ inclinauit psalmista coꝛ suuz
ad faciẽdas dei iustificationes in eternũ p
pter retributõz ¶ Solaciũ, ꝓpt se ꝓncipali
ter q̃rere ẽ tale solaciũ q̃le docebat z q̃rebat
Epicurꝰ hõ ad se referẽs oia z se fruẽs
Solacij media/q̃lia notat in epl'is seneca
epicurũ posuisse vel aristipũ cũ sectatoribꝫ
laudabilia sũt in multꝭ si ad vez finez sola/
cij ẏterent. vt prudent declinare nociua.
neminẽ ledere. fortit ferre q̃ necẽtas affert.
ꝓtenere mortẽ. frugaliter viuere. cupidita
tib impare. diligere pauptatẽ. z ita de pl'i/
mis. ¶ Solaciũ Epicuri nõ poterat adi/
pisci sine luctu. doloꝛe vel tristicia. z ꝟ ꝓpt
innatã sensualitatis z cupiditatis vehemẽ
tiã q̃s vel reꝑmere vel sanare/ tristicia est. sz
in reꝑmendo lãguoꝛ maioꝛ. ¶ Solaciuz
q̃libet in hac vita suspectũ esse dz/ q̃ nõ
luctui iũctũ vel in luctu fundatũ est. Vnc
liber Ezechieli traditus/ hẽbat cum carmi
ne solacij lamẽtationes z penalitatis z pec
cati. ¶ Solacioꝛ fines q̃les a mundanis
ꝑstituunt/ nõ ꝓsolationẽ sed desolationem
inducũt. simil'r z finis q̃lem stoyci ꝑstitue/
bãt/ aut falsus aut impossibilis de imagi/
nario quodam honesto sine deo vero.
Solacij cuiuslibz laudabilis exẽplar ꝺdit
ꝓs tã actiue cꝫ passiue. z post eũ btã mat
sua ab infantia vsꝙ ad mortẽ. in sũma pau
ptate spũs. sũma mitritate. maꝛio luctu. ve/
hemẽtissima esurie z siti iusticia. sũma mia
z misatõe purissima coꝛdis mũdicia. z in
tranq̃llissima pace. ¶ Solaciũ ꝓpi seq̃tur
suo mõ q̃ rpum iduit. ꝟ ẽ q̃ sibi sic̃ exẽplari
viuẽdo ꝓformat. necꝫ ei tali deerit ãgelus
de celo ꝓfortãs eũ dũ factus erit in agonia
Quisq̃s ẽ tristat aspiciat ꝟ exẽplar z psal/
lat bono aĩo/ exultãs ad gaudẽtẽ rpm z cũ
lamẽtãte/ plãgẽs qõ docuit sub pabola pue
roꝛ sedentiũ i foroꝛ clamãtiũ coeq̃libꝫ. Le
cinum vob z nõ saltastis. lamẽtauimus et
non planxistis. Finis.

Ji 5

Magistri iohannis

de Gerson cācellarij pisien. sacre theologie doctoris christianissimi collectoriū super magnificat incipit.

Collectoriū sup magnificat. p ticulas hz exp̄sitas. nō sp eo dē ordie q̄ sunt in cātico. neq; sub eodē stili genere. sz vario put se fragmentoz appositō p sportas. xij. offerebat. Totidē eni tracta/
A tus hz p̄ncipales. Deniq; plurima repies in fragmētis. q̄ diuerſ in sportis recōdita. vnū in snia sapozē oñdunt. Qui capit accipiat p sua q̄libet volūtate. bñdicēte deo mlt̄iplicante. distribuente. satiāte. ¶ Prim⁹ tractatus post phemiuz/ dragmaticus est. seu p dyalogū. z habet notulas. l. fm quas paret materia. ¶ Tractatus secūdus dra/gmaticus. sup cantico marie. de exultatio/ne spiritus. ꝓtinet notulas. lxxij. ¶ Tra/ctatus tertius. dragmaticus est in cantico marie. de respectione humilitatis sue. p notulas centū viginti. Jūgi vero possent opuscula de oculo triplici. z de vna p̄ciosa margarita. z de oculo spūali z de triplici visiōe dei. z ꝓsiderationes. xij. de ꝓcordia theologie mistice cū scholastica. sed alibi collocāt in collectorio septē sportaz. ¶ Tractatus q̄rtus p dragma seu dialogū ō marie bātificatione sup illud. Ecce eni ex hoc bām me dicēt omēs generatiōes/ p notulas. lxxxij Tractat⁹ q̄nt⁹ p dragma seu dialogū: quō fecit marie magna q̄ potēs ē. ¶ Ubi p̄ma p̄titio ē. si maria passionabilr mouebat. p notulas. lx. Alia p̄titio est sine dialogo. de scō noīe dei. vbi de triplici noīe dei p notulas. lxij. Posset huic materie de noticia ōi q̄ est scm̄ nomē ei⁹: ꝑiūgi duplex cētilogiuz De ꝓceptib⁹ vnū. Alterz de modis significādi. Hz alibi positū ē vtrūq; i collectorio septē sportaz. ¶ Tractat⁹ sext⁹ dragmaticus sup q̄nto ihu. Et mia ei⁹ cē. De lamēto marie. z de timore dei Et sup ei⁹ mia fi/nal deꝑcatio p notulas cētū. Jūgit iniciū qōdā tāgēs modū exp̄sitōis moralis seu tropologice lamētatiōnū hieremie ¶ Tractat⁹ septim⁹ psaic⁹. p̄ncipalr de mēte coz dis z cognitione dei. sup illo q̄nto ihu. Fecē
B potētiā p notulas centū q̄nq̄ginta. ¶ Tractat⁹ octau⁹ p dragma seu dialogū p̄titōes hz q̄tuor. Prima de depositione potentiū p̄ ipulsum demonioz p notulas. cliij. Se cūda p̄titio de custodia āgeloz z fallacijs demonū. p notulas centū. l. Tertia p̄titio de septē modis generalib⁹ āgelice custodie p notulas. lxxxiij. Quarta p̄titio p soliloq̄/um. vbi de custodia angeloz p notulas. l. Fit ēt mētio de cētilogio sup ipulsib⁹. q̄ se orsū alibi ponit in collectorio septē sportarū. ¶ Non⁹ tractat⁹ sup illō. Et surietes z cōponit p̄ncipalr de eucharistie sacro per q̄nq; p̄titiones. Prima p̄titio p dialogū pcedit p notulas cētū. Scōa p̄titio p soliloquz de laudib⁹ sacri altaris. z vt digne suscipiat exhortatō p notulas cētū Tertia p̄titō p soliloq̄ū. ꝓuersū ad mariā p notulas. l. Quarta p̄titō p soliloq̄ū q̄ narratiuū ō ꝓtēplatōi hz marie sup b̄ sacro. z p̄ncipalr ō. xij. bōis ei⁹ q̄b⁹ replenk esurietes. p notulas centum cū additiōe. xl. theoreumatum de vnitate. Quinta p̄titio p soliloq̄uz exhortatoria h⁹ sacri p notulas. l. Sūt in sūma q̄tuor cētilogia notulaz. q̄b⁹ iūgi posset cētilogiū de cā finali. occasiōe h⁹ bñdicti sacri ꝓpositū qō alibi positū ē in collectorio septē sportarū ¶ Tractat⁹ decim⁹ sup ihu. Suscepit isr̄l puez suū cē. Est āt in ipo duplex p̄titō Prima fit p dialogū z notulas. l. xx. Alia fit q̄ p soliloq̄um z meditatōes p notulas. xxx. ¶ Tractatus vndecim⁹ sub duplici p̄titō ne sup illo versu. Sicut locut⁹ est ad pres Prima p̄titio de contēplationibus marie super locutione dei per ꝓphetas z maxime p seipam incipiēdo ab euangelica narratō ne. iuxta compilationē nouiter factaz. que dicit vnū ex q̄tuor per notulas. xl. super rubrica prima. In p̄ncipio erat verbum. Vū dak intelligi q̄ctum sup reliquis fmo ptensiōz ee posset. Secunda partitio de vita solitaria Jobis. q̄si super rubrica secūda. de nūciatione Jobis z bitatione in deserto. Sunt in hac partitione tres particule. iuxta triplicem modum manifestandi vitā solitariam. continet notulas centum. Tractatus duodecimus in persona marie per soliloquium summatim colligens sensum cantici huius canticorum Marie. p notulas centum quasi per psalterium deci es decacordum superadditis his duobus versiculis ab ecclesia frequentatis. Gloria patri z filio. Sicut erat in principio cē. Spectat ad hanc materiam centilogium de gloria. Queratur in collectorio septem sportarum.

Sequitur prohemium.

Anticū Marie tractatur in solaciū pegrinatōis mee vergētis in occasū (vtinā felix maturiū: carēs vespe subsequitur) Decreui pcedere p dialogū. more didascalico. qlē socrates. qlē plato socratē introducēs tenuit. Potit z h nr pcedēdi mod⁹, noiari dragmatic⁹, qlis ascribitur cāticī cānicoz. qlis insup cōmod⁹ est cāticis vl eulogijs amoroſ. Qō ecclīastica attestat exhortatio. q de vginib canit. Ante thoz h⁹ vgis freqntate nob dulcia cantica dragmatī. Sic igit te fauēte brissima vgo sup oēs amās amabil. z amata. sit h initiū p dragmata. notulasq distinctum. Magt aia mea dñm. Colloquūt duo frēs. Junioz/istar discipuli introgās. Senioz/mgri locū retinet z nomē. ambo solitudinis, nō solitarie/dilectores.

Sequūtur versus Ecācella

rij pisien. q̄ ꝯgrue p̄mittūt opi suo sup magt p⁹ pbemium.

Se lugdune tua frēs solantur in vrbe.
Dum de quolibet est sermo frequens in eis.
Junioz z senioz. hic celestinus. et iste
Theologus. plaudens Junioz hec loquitur
Junioz Ecce bonum fratres z iocundum simul esse.
Jdem quos vterus. parq dies peperit.
Senioz Fraternalis amoz coz nostrum nectet in vnum.
Firmet z hoc vnum. gratia christe tua.
Junioz Carne quidē frater/meritis pater atq magister.
Sunt data que nobis ocia grata vides.
Senioz Ocia post diros conflictus atq procellas
Dat deus/atq locat littore nos placido.
Junioz En fas est viuas pariter dare/reddere voces.
Fert mens de studijs querere multa tuis.
Senioz Quare vices reddam Lenit fastidia sermo.
Est sua solamen garrula vox senibus.
Junioz Discipulus vocer ergo tuus. tu iure magister
Commoda doctriue. talia nomina sunt.
Senioz Discipulus tu sis magis illius/esse magistrum.
Qui verat hic/solus coꝛda docere potest.
Junioz Hoc sub doctoꝛe. meus en potes esse magister.
Plantans atq rigans. crescere christe dabis
Senioz Det precoꝛ ille. pete de quolibet vt fuit olim
Theologis mos hoc querere/moꝛ aliud.
Junioz Gratuloꝛ/ē mod⁹ hic placidus mihi/tal z aptus
Sermo peregrinis. sit Jesus ie medio
Senioz Promisit. faciet/talem da te modo/qualem.
Sededit in templo. simq docendo sequar.

Sequitur primus

tractat⁹ dragmatic⁹ sup magnificat Mgri Johis de Gerson. cācellarij pisien. būs nonas quinquagīta.

Magt ania mea dñm. Discipl⁹ Mgr. dicoꝛ te q̄ pacto bta erpulcerrima mulier. p⁹ salutatōem elisabet. p⁹ exultatōz iohis in vtero. p⁹ collaudatiōz qꝛ crediderit. erūpēs in iubilū/cepit a magnificatōe dei cāticū suū/dicēs. Magt aia mea dñm. Gratū q̄ppe mihi feceris/tū sciēdi studio. tū ꝛsolatiōis desiderio. dū solos nos h⁹ euomuit seniēs tēpestas velut in scopulū. Būdictus deus q̄ nos in pacato solitudis atrio collocauit. Mgr Gratū z illud mihi subueniet. qm̄ mandauit dñs/in aduersitatz nocte cāticū ei⁹? Būma q̄z miseriaz in euitabiliū medicina est. obliuio. Digner z laudare nos te vgo sacrata. q nō igrata būficijs dei more pscoz

mox canticum edidisti, consonans eis in exordio et dicens. Magnificat anima mea dominum. Taliter olim maria sozor moysi in medio iuuencularum timpanistriarū Taliter dauid rex inclitus, vnde maria regali ex progenie exorta refulget. Taliter alij plures ad dei magnificationem eruperūt, vt est illud. Cantemus domino, gloriose enim magnificatus ē. Et illud. Magnus dominus et laudabilis nimis, cum ceteris in archano cordis marie pfūde collocatis. Similiter et acceperat nouissime pmissionem angelicam de filio nascituro. Hic erit magnus inquit. Deniq; nouerat quia fecerat sibi magna qui potens ē. Magnus domin⁹ et magna virtus eius, virtus altissimi que obumbrauit sibi, et sapientie eius non est numerus. Quia veritas/est illa/que magna est, et pualet testimonio omnīz p esdram, plato. ¶ Discipulus. Venit in manus ptinus questio qua ratione dicatur magnificari deus, cū penitus nec augeri valeat nec minui. ¶ Magister. Pesitas, non intelligēs scripturas quēadmodum domin⁹ a creatura magnificatur, nō in augmentum sui in se, sed q̄ magnus eē predicatur, cauitur et laudat, aut certe q̄ magnificam facit animā, cui magna facit qui potens est. Haz quos iustificauit hos et magnificauit. Nunquid parum tibi videtur magnificata, beate marie virgis anima, que operationi supza modum magnifice/fuit ausa prebere consensum: Fiat inquit mihi fm verbū tuum id est fiam mat filij cuius est pater deus. Quid excelsius/quid sublimius et magnificentius poterit cogitari? Quod et vidit, cum pphetice subiūxit. Ecce inquit ex hoc beatam me dicēt oēs generationes. ¶ Discipulus. Quomodo stant et in vnū conueniūt, tanta humilitas cum tanta magnificentia, tāta devotio cum tanta gloria? Sed habebit hec questio locum suum, cum de beatitudine virginis erit sermo. Vellem nunc colligeres aliquas magnificationes domini, q̄s mens marie contēplabatur sapiēter in cantici sui principio, quaten⁹ ordo nobis suppetat ad loquendum magnalia dei/non q̄dem omnia, hoc enī impossibile non dubito, sz pauca p captu nro. ¶ Mag⁹. Quid appropatius, q̄d ve diuini⁹ poterim⁹ accipere q̄z ipsummet psalteriū marie decacordū hūs decē ꝓsus, q̄ tondē cordulas sonorissimas, pformiter ad illud vniuersale decacordū, totiꝰ rōnalis creature, qō pnectitur ex nouē ordinib⁹ angelor̄. q̄si nouē fidib⁹ argutis, iūcta ex boib⁹ decima, quā in pmis parētib⁹ p peccatū ruptā/summ⁹ noster cytharista repauit, vt pcordaret psalterium iocūdū cū cythara. Est itaq; pma huius nr̄i psalterij marie cordula/sonās dei magnificētiā, q̄ dñs est cui⁹ eleuata ē magnificētia sup celos. Magnificat inq̄t aia mea dñm, nō dicit illū vel illū, sed simpliciter et anthonomatice dñm. Scōo magnificatur in saluatione, propterea vocat ipm salutare, quia dñi est salus. Tertio magnificꝰ est in respectione hūilium et btificatiōe q̄m excelsus dñs et būilia respicit. Quarto magnificꝰ in magnor̄ operatōe et nomis sui sctitate, q̄ inq̄t fecit mihi magna q̄ potēs est et scm nomē eius. Consonat psalmista. Quia magnificasti sup oē nomē sanctū tuum. Quinto magnificꝰ est in mia, et miseratione timentibus eū. Sexto magnificus in superbor̄ mente cordis sui deiectione seu dispsione. Septimo magnificus in humiliū/exaltatione potētib⁹ de sede depositis. Octauo magnificus in esurientiū implētione cū diuites dimisit inanes. Nono magnificꝰ in pditor̄ liberatione, q̄ suscepit isrl'puer̄ suū. Decimo magnificꝰ i pmisso rū suor̄ cōpletione. Sicut locut⁹ est ad patres nr̄os abrahā et semini ei⁹ in secula.

Discipulus. Placet adaptatio, breuis et lucidus ordo. ¶ Magister. Quid vero censeres, si varios omnium organor̄ sacre scripture modulos, imo voces/omnis generis musicor̄/concordare faceremus cum hoc Marie psalterio decacordo.

Discipulus. Redderetur scio superadmirabilis armonia. ¶ Magister. Sciueris similiter, q̄ in auribus suis/nostra psalteres copiosissime et distinctissime faciebat resonare voces omnium musicor̄ dū mētis intuitum, simul cum plectro meditationis/liberrimo discursu/miraq; celeritate/diffundebat vbiq;, duz quasi simul in omnes et singulos se diffundebat affectus, quos solet hūmana mens singillatim variare/canendo. ¶ Discipulus. Mirum vero qua virtute valuerit hoc effici, cum sint affectuum voces innumere. Cum preterea sibi sint contrarie vel aduerse. Nonne contrariatur vox amoris odij sono? Sic desiderium seu prosecutio/tendit in

aduersum fuge. Repugnat q̄q̄ gaudiū tri/
sticie. spes timori. cupassio seueritati. z ira
de plurimis. ¶ Magister. Jure miraris
mirabilia Jō nempe cātauit dño mariā cā
ticum nouum q̄ mirabilia fecit. Mirabi/
lia. p̄sus misericordie. que caritas maiora
fecit q̄ fuerunt (si ita dici pōt) mirabilia po
tentie. Fecerat apud veteres mirabilia: q̄
potentiā: q̄ sapientiā: q̄ iustic̄ā: q̄ dñationē
z virtutē ostendebant. Sed tunc nouū do
minus fecit sup terrā: quādo mulier circū/
dedit virū. quādo sc̄z suscepit deus per in/
carnationē israel puer̄ suum. Q̄n recorda
tus est. Cui⁹ recordatus? Hō dicit poten/
tie. nō sapiētie. nō iustitie. sed mīe sue. Tūc
memoriā fecit mirabiliū sc̄z misericordiaꝝ
misericors z miserator dñs. Quoniā in re/
bus p̄ ips̄ ortis/mirabilius nihil vtiq̄ (te/
ste Augustino) q̄ vt de⁹ fieret homo. z hō
cēt deus. Quis hoc deductionē accipe?
Discipulus. Volo de p̄senti. q̄ locum fo/
rte posterius habebit amplior ōclaratio su/
per illud. Quia fecit mihi magna q̄ potēs
est. Sed adinq̄sitionē redeo/q̄ ratione mi
rabar omnes affectus in hoc cantico nouo
mariā compbendere simul potuisse beatā.
duz gratulabūda iocūditate dicit deo. De⁹
canticū nouū cantabo tibi: in psalterio
decacordo psallam tibi. Psalteriū quippe
decacordū. esse hoc canticū marie/ superi⁹
est ostensum. ¶ Magister. Vocas ad rez
diu mihi multumq̄ quesitam. Qua super
re/te docebunt opuscula nostra de cantic̄.
nominatim illud cui titulus est/ cantico/
dum id est canticum cordis. In cuius vlti
ma parte traditur p̄o p̄axi canticoruz spi
ritualium/gama nouum z misticum/ad p
portionem vel analogiam game manuali
sub quinq̄ vocibus/iuxta quatuor passio
nes seu potius affectiones p̄incipales/iū
cta quinta/que fit ex concursu pluriuz/que
dicitur compassio quasi cum alijs passio.
Prima est amor vel gaudium. Secunda
spes vel desiderium. tertia timor vel diffi/
gium quarta dolor vel odium. ¶ Discipu
lus. O ego nunc memini quid ibidem tra
ctaueris. Sed quia venit fortein noticiaz
paucorum p̄o sua magnitudine opus il/
lud/vtile feceris studioso desiderio/si sub
compendio practicam hanc cantici misti/
ci/tradideris. ¶ Magister. Factum est ꝟ
iam alibi. nec isthic pigebit (quia sic vis) in/
serere.

Notula quintadecima

Quobilis apostolus puer euange
licus non sensibus sed malicia
puer habens quinq̄ panes do/
ctrinalis refectionis. in quinq̄
milia hominum/dicebat corinthijs. Vo/
lo quinq̄ verba sensu meo loqui vt alios i
struam/q̄ decem milia verborum in lingua
Premiserat tamen per exemplum de tibia
z cythara. que nisi distinctionem sonitum
dederint/sciri nequit quid canitur aut q̄d
cythorizatur. Etenim si incertam vocē det
tuba. quis p̄parabit se ad bellum? Con/
cludit q̄ opus est sensu. tam cognitionis
q̄ affectus. dum quis orat/loquit aut psal
lit. quatenus scōm tropologiaz. homo spi
ritualis se paret ad bellum. z cum quinq̄
lapidibus limpidissimis de torrente scri/
pturarum goliam id est sathanam sternat.
alter dauid puer factus. Hec est parabola
mistici canticordi. vel cātici cordis: quod
hortatur idem apostolus psallere spiritu.
psallere z mente. In quo cantico cordis/
tria repetuntur vt in cantu oris. Primum
est cant⁹ materia. q̄ vocat lr̄a. scōm cant⁹
vox que dicitur resonantia. tertium cantus
figuratio. que denominat nota vl' notula.
Materiam canticordi dicimus omnium
diuinorum z humanorum cognitionem
piam z modestam. Resonantiam appella/
mus oēm cordis z spūs affectionē modera
tam z ordinatam. Notam vel notulam fi/
guramus ad p̄cedentium duorum noti/
ciam. vt appareat cui resonantie affectuī
sit aptāda lr̄a meditationū. Hac sup re/da
būt pauci vsus q̄z sūia pl⁹ elucidabit. z ꝟ
triplex q̄narū. Quinq̄ vba p lr̄a. Ma/
gnific⁹ larg⁹ pi⁹ es iust⁹ mīsator. Quinq̄
affect⁹ p armonia. gaudia. spes/pietas hic
tiorat⁹ dolor. Adaptatio q̄nq̄ vocaliū ad
voces q̄nq̄ affectionū. A gaudēs amat. E
sperat/sed z miseretur. O. timet. V. q̄ do/
lens odit et ista notes. Conformatō ad q̄n
q̄ notulas. Sol. fa. mi. re. vt. Quisquis
anima duertere diligenter voluerit. inueni
et q̄ omnis meditatio salubris/tam diui/
narum q̄ humanarū scientiarū/reduci p̄t
ad quinq̄ verba. quoz q̄tuor p̄ma/ deū re
spiciūt. s. magnificētia/munificentia/mia/
iusticia. Quintū est hoi spāle. vicz miseria.
Oē siq̄dē canticū spūs z cordis/habet for/

mari/ſm alterum quinqꝫ verborũ ſeu duorum.ſeu trium.ſeu omniũ ſimul predictorum.Poſſent ſimiliter.omẽs cordis ⁊ ſpiritus affectiones/ad numeꝝ deduci q̃narium.q̃ ſũt gaudiũ.ſpes cõpaſſio.timor dolor.Applicando ſingulũ verbũ litteris meditationis ſingule.p ordinem hic poſituꝫ voci ſonantis affectionis.Demũ q̃nqꝫ vocales ordie naturali poſite notule ſunt/indicãtes cui voci lr̃a ſit accõmoda.etiã per depreſſionem ⁊ eleuationẽ.ad inſtar gamanualis.ſol.fa.mi.re.vt.Aut ponak ordo nature vocaliũ demptis conſonãtibus vt patet in figura ſequenti
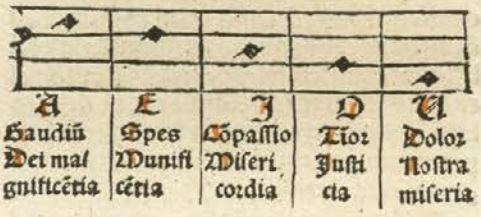
Nolumus aũt/vt eciſtimet aliquis/gama pñs miſticorũ oim canticoꝝ/valere pfectus efficaciter/vt cãtet cor ⁊ ſpũs/p affectũ ſimul/⁊ effectũ.ſi nõ fuerit huic arti deſe ꝓgnitu facillime.ſupadditus vehemẽs ⁊ iugis vſus.Quippe ſic inſpicim⁹ in ceteris artibus.pſertim in muſica ſenſuali.Sic in pſalterio ⁊ cythara.Sic in choro vocali.Sic in cordis ⁊ organo.Sed nec oportet nec expedit/ſola pñtiũ fantaſia figurali verſari diutius.q̃ ducank ad intelligẽtie puritatẽ/fantaſmatibꝫ vel trãſcenſis vel interim q̃ſtum fas extiterit/derelictis.Nec iõ putanda eſt pñs ars inutilis vel ſupuacua vel ſolum fantaſialis.quoniã prius ẽ qõ aiale ẽ ſm aplm.Et ois nr̃a cognitio intellectiua ſumit a ſenſitiua ꝓncipiũ.q̃ iuuatur/dũ ordinata ſibi fantaſmata pñtank et ſub ꝓpẽdio.Hoc vnũ fidenť pollicemur q̃ pñs ars tãq̃ in vtero nature formata.cui nulla ẽ lingua barbara vel iĝta/practicabilis erit oĩbꝫ.Et p oẽs ſine diſcretione idiomatũ/q̃ ꝙuerti voluerint ad cor.vbi tanq̃ in libro/ſcriptũ eſt impſſum ⁊ ſignatũ ⁊ notulatũ (licet obũbratũ in multis) pſcriptuꝫ ternariũ.Nã q̃s negauerit deũ eſſe magnificentiſſimũ ⁊ iõ gaudendũ de tãto dño.rege pr̃e deo.Quis inſup neſciat munificentiã ipius ſiue largitatẽ.⁊ ita ſpes in eo ponẽda ẽ.Porro.qz mitiſſim⁹ ⁊ iuſtus/nob ãt miſia/miris modis ſurgũt alĩ tres affectus q̃ ſũt/timor iuſticie/dolor miſerie/⁊cõ paſſio tã aliene q̃ ſue calamitat̃ ad iploratiõnẽ faciẽdã diuine mie.Vocaliũ ſubinõ natural'ordo poſit⁹ ẽ.tãq̃ a pſalterio ꝓfũdi cordis icipiat.A.debinc.E.paulo acutius.Deinde.I.Poſtmodũ.O.Tãdem U.labĩs ſũmis exꝑſſũ.Eſt igiť prauis vt q̃tienſcũq̃ ⁊ vbicũq̃ ſillaba lr̃alis cãtici poſuerit A.pt̃ meditatio de magnificentia ei fieri cũ ffonãtia gaudij Si ponit E.ſit ei largitate ei ſpes Si ſit I.ffonꝫ ad miaz ei ⁊ bũanã miſiã/ꝓpaſſio.Si O.tior iuſticie Si U dolor nr̃e miſie reploret.Aſt rurſus hic iuenire cõbinatiões ⁊ ꝓportiões ſuaues.vt diateſſeron/diapẽte/diapoſon.Hecnõ neumata cũ tonis.cantũ cũ diſcãtu/tenorẽ cũ triplo/⁊ tratenore.pũt i opuſculo cãticordi/latiori traditiõe deductũ ẽ.ac ſub exẽplis monocordi ac decacordi figuratũ.Sic in oĩ cãtico ſonabili cuiuſcunq̃ ſit lingue/valz notulari verſus pſalmi.Utꝝ vo ſufficiat i eccl'iaſtica pſalmodiaq̃ itẽtio cãtãt̃/l'audiẽt̃/ferk ad pmiſſa/colligi pt̃ ex opuſculo de ſolicitudie eccl'aſticoꝝ.Bynũ dicim⁹ b/q̃ nec inſpiratiões ſcripũs artare/nec meditationes eruditorum circa ſenſum pſalmoꝝ/p iſta tollere volum⁹ aut debem⁹.Sz ſũt q̃ nec ſenſũ lr̃e quõlibz intelligunt.neq̃ quomõ ſe meditando recolligãt inueniunt.Proderit hec ars precipue talibus cum exercitio paulatino.q̃tũcunq̃ laici ſunt.Verbi gratia tu audies.a vocalez in ſua parte pſalmi.dirige meditationem tuam ad magnificentiam dei ac pinde formet cor tuum vocez gaudij vel formari deſideret.quia deſiderium pauperuz exaudiuit dominus.ſi plus nequit.dicens cum prophera.Lõcupiuit anima mea deſiderare iuſtificationes tuas in omni tempore.Tu audies E.tu fer meditationem tuam in dei liberalitatem ſeu munificentiam ac inde ſpera.vel ſperare deſidera.Similiter ad I.meditare dei miſericordiam cum humana miſeria.et huic compatere vel compati tam anime tue q̃ alĩs concupiſce.Ad O.cogitabis iuſticie dei ſeueritatem ⁊ inde timebis vel timere deſiderab Sic ad U.dolebis bũanam miſeriaz vel dolere curab vt nõ apponas vltra magnificare te ſup terrã.Et q̃s ẽ obſecro tã hebes aliq̃s/q̃ ñ poſſit ſub mozula tpis hec addiſcer meditari, meditataq̃ exeq̃ vl' ꝺſiderar

evequi.et si non volatu contemplationis/ saltem lento nonnunq̄s saltu cordis instar locustarum. Ueiet;hora feruentior/quādo dicere ex tua dño sic satagēs poterit. Tua mādatoꝝ tuoꝝ cucurri cū dilatasti cor me um. ¶ Postremo si videa faliq̄bus hoc ar tificiū magis curiosū q̄s fructuosū hz totaz musice spūalis seu cordia l'armoniam/ sub duabꝫ vocibꝫ q̄ sunt.spes salutꝭ/z timor dā nationis sub duplici lra vel duobꝫ verbis q̄ audiuit.ꝓba postq̄s semel locut⁹ est deus Et hec sunt;ptās seu seueritas iudicioꝝ dī z mia respectu p̄mioꝝ z miseriaꝝ nostraꝝ fm q̄ duo formabat ꝓba canticū suū dicēs Diam z iudiciū cātabo tibi dñe:cui⁹ no mē est scīm z terribile. Hec aliq̄d inuenies in scripturis z creaturis qō ad alterꝝ eoruꝫ reduci nō possit ¶ Discipulus. Gratū ha beo q: sentio te ꝺdescendisse voto meo. Ni hilomin⁹ adhuc supest p̄mus inq̄sitionis scrupulus.q̄ rōne potuerit mens marie p oēs affectionū istaꝝ modulos tāta facilita te.suauissimū guttur mētis aptare.cū vix i magno ocio/cum soleri studio possit hec practica mō tradita faciliter obseruari.

Magister. Accipe p̄mo q: fecit marie ma gna q̄ potēs est. Subinde mirabilia sunt q̄ sim'l efficiūt ars z vsus. Docent ꝺ in ꝓpo sito sili.musicoꝝ tractatores. Non enī cy/ tharisans si pfect⁹ est delibat de q̄libet coꝛ/da sic aut sic tangenda.q̄m pbo testeare p fecta non deliberat.dū ꝺsuetudo trāsit ve/ lut in naturā.que vt sic magis seq̄tur ipul/ sum suū.q̄s deliberans arbitrium. Deniq̄s reddit habitus radicatus z pfectus.illa fa/ cilia q̄ difficilia vel ipossibilia videbāt ha bitu carentib⁹. Non mīn⁹ hoc in spiritua/ libus z intrinsecis opationibus intellect⁹ z affectus q̄s in sensibꝫ extrinsecis. ¶ Disci pulus. Dum acute considero/cogoꝛ expe/ rientijs simul z ꝓulegijs assentire ¶ Trā/ seo nūc ad inq̄sitiones alias. Una.cur bea ta Maria cū cecinit hoc canticū.varie po/ suit z diuisit spm̄ z animā.dicens de ania: Magnificat.addēs de spū exultauit: Cur p̄terea magnificare dat aie z exultare spīri/ tui: Cur.p̄inde magnificationē aie sue dat dño.z exl'tationē spūs dat deo salutari suo Deniq̄s cur incepit maria cāticū suū a ma/ gnificatiōe dñi pot⁹ q̄s a sapia z bonitate: Prius q̄z narrauit bñficia sibi singularit collata q̄s distributa ceteris vniuersaliter.

Magister. Uocas me ad qōnes .ꝺgnitu. dignas. Quarū p̄ma cōcernit materiā de diuisione aie ac spūs. Et hec q̄dem multa p̄supponit si pfecte debeat intelligi. Dixi/ mus p̄idē aliq̄ in tractatibꝫ de mistica the ologia. Uix fuit q̄z aliq̄s p̄ceptus doctoꝛ. phus aut theolog⁹/quin aliq̄ de spū z ania tradiderit p ꝺgscēdo nosmetipos.q̄ cogni/ tio iure ceteris omnibꝫ anteferat.ita vt nun q̄s possit ō ea fmo nimis dici/sicut neq̄s p̄ nimis sciri. ¶ Discipul⁹. Uere sic ē.nec̄ aliq̄ quauis traditōne fareoꝛ me magis oc cupari velle. Presupositis igit multis ali/ bi traditis/dicad p̄ns accōmodū ꝓposito

Magister Accipe q̄ ipius anie rōnalis q̄ est forma bois essentialis/fm determina tionē ecclie/sunt p̄ncipaliter duo actus vel officia. Intelligere scz z aiare Propter pri mum ōr spūs Anima vero ꝓpter alterum. Nec ignoro multis vtrunq̄z nominib⁹ ali ter appellari. Sed acceptionem nostram/ significabit tam descriptio q̄s subdiuisio. Et vt apud eruditos catholicos apertioꝛ fiat intentio nostra Recepimus christum pro exemplo.qui dixit. Tristis est anima mea vsq̄z ad mortem. Et de spū subiungit. Spūs quidem pmptus est. Considerāt igitur doctoꝛes in christo q̄si duplicē/ani/ me rationalis portionem. Unam fm quā fuit vere beatus ab instanti ꝯceptōnis cla re videns deum z fruēs eo. Altera fuit sub/ iecta tristicijs z ceteris affectib⁹ vie/ quia erat fm illā passibilis. q̄s spontanea su/ sceptione penalitatū.nō absoluta necessi/ tate. Si potes igitur concipere diuisionē istam quā credimus in anima christi fuisse poteris coniecturare.quid in ceteris homi nib⁹ valeat effici. ¶ Et primo respicia/ mus beatam nostram Mariam/que dum erat viatrix.habuit post christum tunc via toꝛem.diuisionem spiritus z anime/ mo/ do perfecto.sed differenter a christo. Pri/ mo quia spiritus christi/erat p̄fecte bea/ tus vt nunc in gloria.spiritus Marie non sed in enigmate z speculo cernebat z ama/ bat deum. Secundo quia non necessitate anima christi suberat passionibus sensiti/ uis vel afflictiuis.sed vltro suscipiebat eas Nō intuēs Hilari⁹ dicit christū hora pas/ sionis ñ doluisse nec timuisse nec timoꝛe fu/ isse sibi. Supplendum est nisi voluisset. Alioquin esset erroꝛ totius euāgelice nar/ rationis subuersiuus. Anima vero marie nccario patiebat ad pñtiā obiecti tristabil'

Uñ ꝙuis eēt sine peccato originali cōce/
pta, nō tñ bēbat inocētie statū ꝓmoꝝ pa/
rentū, sic nec alīq̄ p baptismū mūdati, qñ ō
lex culpa manet pena. i. necitas patiendi.
Tertia dra sumit, qz btitudo rpi q̄ funda/
bat i spū/nō redūdabat nec effluebat aīaz
nec passiones aie ꝺturbabāt spm̄ vt spūs
erat. Aliter ꝺo fiebat vtraq̄ redundātia ō
virtutib⁹ spūs marie in aiam scz. z econtra
de passionib⁹ aie in spm̄. Hinc min⁹ dolu/
it in filij passione. nec ita clamauit, p sensua
litate/deus me⁹ q̄re dereliq̄sti me/sic filius
Quarta dat dra, qz spūs xpi (q̄ dici ꝑt cor
ipius) sp vigilabat. et aia dormiente. iuxta
illud. Ego dormio z cor meū vigilat. Non
sic in maria. ¶ Discipul⁹. De btō Paulo
q̄d dicimus cū vidit arcana dei. ¶ Mgr̄
Probabile ē. q̄ maria aliq̄n sic rapta fue/
rit z sic inspexerit, atq̄ multo diuini⁹ fuit i
maria diuisio spūs z aie q̄ in paulo vel Jo
he. vel ceteꝛ viatoꝛib⁹. Quia nulli motus
aie rōnalis/q̄ nati sunt obedire rōni/ ꝑue/
niebāt i maria iudiciū rōnis vel spūs. Se
cus in alīs/q̄ ꝓterea peccare poterāt vēia
liter. ¶ Discipulus. Cur apposuisti ō mo
tib⁹ q̄ nati sūt obedire rōni. ¶ Mgr̄. Sa/
ne/ꝓt⁹ mot⁹ nutritiue potētie vel naturāl.
q̄ nō sequūt cognitōz aliquā. iō mouēt ñ ex
impio vel motu rōnis, sz nature q̄dā ipul/
su trabūt. ¶ Discipul⁹. Utq̄ sic fuisset in
adā nō peccāte. ¶ Mgr̄. Hō videt satꝭ de
terminatū. qm̄ potuit de⁹ subīcere libtati
ꝑmi hois suas oēs potētias. quēadmodū
dicūt aliq̄ nō ip̄probabit q̄ in btis oēs potē
tie sūt in suis opatiōib⁹ ꝺiuncte libtati vel
subdite. z in tpo silr. Discipul⁹. ¶ Uellez
dares exēplū sensibile de hmōi diuisione
spūs z aie. Deinde varietatē aperires. ꝙ⁹
modū subdēs diuisionis h⁹ cās. ¶ Mgr̄
Tria petis difficilia. nec satis intelligibi/
lia p̄ solā doctrinā. nisi comes fuerit expien
tia. Dat Augustinus. exemplum de mon
te sublimi. in cui⁹ ꝟtice fit illustratio solis
q̄eta z serena sine nubib⁹. In pede ꝺo mō/
tis/fit obscuritas nubilosa. cuz agitatione
ventoꝝ. Dat aliud exemplū hugo sup ec/
clesiasten de igne. q̄ fumat cū flāma. z de il/
lo q̄ serenus lucet in carbone viuo. ¶ Di/
scipulus. Hūc varios modos hui⁹ diuisio
nis spūs z aie/nob⁹ aperi. ¶ Mgr̄. Diffe/
rētia triplex ē. ¶ Quia spūs aliq̄n manet i
actu suo. nihil agēte aīa sensitiua. Hoc ꝑ/
mū p̄spicuū est/in spiritu separato. qui vi/
ribꝫ sensitiuis nō vtit. fm̄ pbabiliora dicta
doctoꝝ. ꝙuis auctoꝛ de spiritu z anima z
Cassiodoꝛus/sonent in oppositū/q̄ ania
separata sentit. videt. audit. z tangit. Hz tūc
frustra facta fuisset cōiunctio anime ad coꝛ
pus. si nō egeret oꝛgano coꝛpoꝛeo dū ope/
rationes sensitiuas exercet. Forte volebant
isti dicere/q̄ vires iste manent radicaliter i
spū separato. sicut visiua vis est in pede viuē
tis bois. licet ibi videre nō possit. Hz ma/
gis ad rem nostrā dat exemplū de paulo q̄
rapt⁹ fuit in spū/adeo sine sensu coꝛpoꝛeo/
qō dicebat. Siue in coꝛpe siue extra coꝛp⁹
nescio. de⁹ scit. ¶ Fit ꝑterea aliq̄n viceuer
sa q̄ dū aīa fm̄ portionē iferiorē est in acti/
bus suis. spūs supꝛioꝛ nihil intelligit. Hoc
vero freq̄ntissimū est in nō bītib⁹ expedi/
tū rōnis iudiciū. ꝙles sunt pueri vel fatui
vel doꝛmiētes. vel attenti vehemēter ad sē
sibilia. z bestiales hinc effecti. ¶ Discipu/
lus. Hunq̄d appellāda est hec diuisio aiez
spūs/aut rapt⁹ vel extasis. Magister. Ne/
qua q̄ si ꝓprie iudicauerimus. sed magis ē
hec absoꝛptio spiritus z depꝛessio vel alli/
gatio. q̄ ab anima per extasim z raptuz se/
paratio ¶ Discipulus. Sic videtur. quo
niam raptus dicit impulsum quendaz ad
superiora vel actionem vel ductionē. quē/
admodum ductus est iesus a spiritu. duct⁹
impulsus z actus in desertum. ꝓptereа
dic alteros modos. ¶ Magister. Unus ē
dum spiritus efficitur in actu suo ad simili
tudinem fulguris choꝛuscātis aut emican
tis scintille solum in quodam transitu re/
pentino. non in tali valens consistere clari
tate. Sic plato (quem sequitur Augusti.)
dixisse fertur de cognitione nostra circa de
um vel diuina/per homines a sensibilib⁹
se conantes abstrahere. Sonat ad hoc si/
militudo animalium ezechielis. de quib⁹
dicitur q̄ ibant z non reuertebātur. Sub
ditur tamen q̄ ibant z reuertebantur. non
quidem absolute loquēdo ne videatur cō/
tradictio. sed additur in similitudinem ful
guris choꝛuscātis. que choꝛuscatio ad ma
tricem suam regredi videt. ꝙuis persistat
in seipsa. Trahitur insuper ad hoc/verbū
Job de deo. q̄ abscondit lumen in mani/
bus. ostendens illud quando vult. Loq̄/
tur ad hoc ꝓpositum frequenter Augu⁹
satagens exurgere ad cognitionem diuino
rum. Sed subito resoꝛbeoꝛ inquit diuz q̄c
ꝙ emicare cernit in intelligētia vel affectu

Apud aliquos vero transitus iste repentinus quandoq; fit paruissimus ꝑm plus et minus. Magnum vero magnum valde. si vel hora dimidia sit in celo silentium dñi hic viuimus. Hoc autem magnum sentiebat et experiebat quasi quottidie beata que dixit. Fecit mihi magna qui potens est

A Discipul⁹. Istud pie credi potest. Sz vtrum solo dei miraculo vel illapsu sancti spiritus intimo. fiat tanta diuisio spiritus z anime. aut si quandoq; naturaliter eueniat/per vehemens studiū meditationis circa diuina. z exercitij per virtutes more philosophantium. qui soli tali via nitebantur

Magister. Nō arbitreris hoc possibile Alioqn negas ꝑm esse bostiū. quo venit ad deuz. Sic diuinus Dionysius posuit hāc theologiā esse misticā. solis ꝓpriā christianis. Pōt nibilominus auxilio esse taz angelica visitatio. q̄z humana exercitatio. cum corporis apta dispositione z complexione.

Discipulus. Dicis auxilia tria. vnum p angelum. aliud p exercitiū. aliud per corpus bonū. Dicas de quolibet breue verbum.

Magister. Incipiam a vltimo. Omnis itaq; cognitio nostra. ꝯtum cunq; fiat p spiritum/naturali via sine reuelationis immediato miraculo. capit a sēsibus initium. p quos/ fantasmata veniūt ad animā fantasiātem de quib⁹ dixit philosophus. z theologi consentiūt. q̄ necesse ē quemcūq; intelligentem/ fantasmata speculari. Hec sunt ad spiritū sicut color ad visum. Hinc fit per irradiationem intellect⁹ agentis. quem non aliud opinor q̄z spiritum/ put lumine vultus dei signato super se/naturaliter preditus est. Fit inq̄z actuatio fantasmatum. quatenus in possibilem intellectum se presentent. z possibilis intellectus ex ipsis fantasmatibus eliciat incorporeas species intelligibiles z immateriales. per quas intelligat sine sensu z corpore. non vt subiecto. quia semper reseruat. sed vt organo spirituali. Exemplum datur de luce. que requirtur vt color videatur. tam pro coloribus vt actuentur z fiat ex ipsis z lumine/vnum/in ratione motiui Requiritur insuper ad illuminationem medij perspicui. Supplet autem officium lucis exteriozis/ipsum lumen intrinsecum z naturale quibusdam oculis. quod in cattis z lupis z aliquibus hominibus videre est. qui nocturnis vident in tenebris. Discipulus. Appares disgredi nec idonea dicere rei nostre

Magister. Ostendam mox idoneitatem. Itaq; si necesse sit cognitionem spiritus/etiam ab anima diuisi sue cognitionis initium sumere per inspectione fantasmatum/quid consequētius q̄z iuxta variam fantasmatum presentatōnem/fiat in spiritu cognitio? Hoc est fiat clara z serena cognitio spiritualis/si talia presentant fantasmata serena clara ordinata quoq; et imperturbata Quo cōtra contrarij euenient cognoscendi defectus. Capis hec?

Discipulus. Capio z quottidiano probamus experimēto.

Magister. Vides p/inde iuuari spiritus cognitionem per omne illud quod efficit serenationem fantasmatuz circa rem que intelligēda est pcipue spiritualem z diuinaz.

Discipulus. Video dum tamē serenitas illa / non officiat aliunde. per cōuersionem intellectus simℓ z affectus ad libidinosam concupiscentiam terrenozū.

Magister. Doc excapis sapienter z solerter. quia nō omis habens clara z ordinata fantasmata/conuertit primus illa/ad solam diuinozum conq̄sitionē meditandā seu contēplandā. At vero supponamus amodo loq̄ nos de contemplatiuis. qui quidē sunt sed nōnulli tamen accipiūt. pinde duplex illud quod pretactum est auxilium. Unuz desuper p angelicam operationem ꝓpriam. absq; nouo miraculo. Aliud per propriā intrinsecus exercitationem in virtutib⁹ moderatiuis passionū necnon in scientijs illustratiuis vel causatiuis pulcraz meditationū / p speculationem fantasmatum.

Discipulus. Explica modos.

Magister. Scis quēadmodum fit receptio z dispositio fantasmatum scōm dispositionem spiritus animalis: q̄ radicaliter a corde proueniens ad cerebrū fit animalis: per depurationem z actionem in cerebro. Qui spiritus/dum solum mouet humores in corpore/dicitur naturalis. dum autem implet cerebrū bene dispositū/dicitur animalis cognitiuus z motiuus.

Discipulus. Sciunt hec ex philosophia?

Magister. Sciuntur fateor sed ista repetere breuiter z supponere necesse fuit ad tue explicationem questionis

Discipulus. Placet. vltra perge.

Magister. Expeditur iste spiritus animalis. vt aptum sit instrumentum cognitionis et motus/vno modo. dum remouetur

illud quod impedit et turbat obscurat vel oppilat ipsum. Alio modo, si positiue inuetur/vt clarus sit serenus z tranquillus

¶ Discipulus. Jam concessi quottidianum super hoc esse testimonium experientie, cuius hoc vnicum sufficeret exemplum Aristotilis/positum de vini actõne, quod excessiue sumptum turbat ad insaniam, moderate vero bibitum/confert ad cognitionem. ¶ Magister. Collige protinus ex his quo medio potest angelus iuuare fantasiam, vt spiritui sua presentet fantasmata clara et serena. Adiuuat simul industria diligens/moraliũ z virtuosorum. De carbone. Et dicamus q̃ si sit in eodem cerebro/pars vna fantastice virtutis similiter z imaginatiue ac estimatiue/que sit actuata spiritu animali lucido z sereno z claro, habeatq̃ similia fantasmata/que nata sũt ducere in cognitionem diuinorum/per abstractionem intellectus agentis, tunc spiritus intellectualis seu mentalis/poterit erigere se ad contemplationem diuinorum, presertim si fuerit habituatus diu frequẽterq̃ per fortem talium meditationẽ, presuppositio semp auxilio patris luminum, a quo ẽ omnis sapiẽtia z omne donum perfectum. Si vero fuerit altera pars obscurior spiritus animalis sicut apparet possibile, tunc illic apparebunt turbulentiora fantasmata ac proinde videbitur sibi rationalis spiritus velut in monte cuius apex lucidus est z radix obscura. Dilatatur exemplum ex diuersissima (que reperitur quottidie circa nubes interpositas) solis radicatiõe respectu sensualis oculi/Habes hic modo similitudinem diuisionis anime et spiritus, q̃ dicitur fieri/dum illud quod lucidissimum est/totum apparet superius, quemadmodum non satis est explicabile, nec intelligibile sine proprio interius experimẽto. Illud vero quod est deorsum apparet turbulentum z obscurum Sic in in transfiguratione domini dicitur q̃ nubes lucida/obumbrauit apostolos/cuius postmodum aperietur intellectus. Hanc insuper diuersitatem, de ignis obscuritate/in accenso fumo, z de sua serenitate in carbone viuo, fas est speculari ad scintillas exilientes que clarius sed breuius emicant. Adde chorusca/tiones in nubibus seu fulgẽtias. Et ita de varietatibus quod exemplum secut⁹ Boetius cecinit. Tũc me discussa, liquerũt nocte tenebre. Luminisq̃ prior redijt vigorẽ. Et itex. Nubibus atris, q̃ dita nullũ, fundere pũt, sydera lumen. Et rursus. Deu q̃ precipiti mersa profundo, mens hebet ẽ.

Discipulus. Sẽtio me, nõ sine cã protulisse monẽ sup hac diuisione spũs z aie. Quaz q̃ nõ reppererit/põt nihilominꝰ eam credere reperibilẽ in deuotis hoib⁹. Sit h̃ p illapsum dei miraculosũ z imediatũ, sit angelico misterio, sit pprie virtutis exercitio. Consonare video similitudines, z similitudinib⁹ verba scripture. Dñe q̃s habitabit in tabernaculo tuo. Aut q̃s requiescet in mõte scõ tuo. Ecce p mõtis exẽplo. Et pro altero. In meditatione mea exardescet ignis. ¶ Magister. Quid si tertiũ exemplũ iũxerimꝰ de aq̃ vasis vel fontis vel maris, q̃le posuit ynꝰ patrũ. Et alludit fabula de narcisso. Virgilius quoq̃ non siluit postq̃ disperat animũ celerẽ huc nunc diuidit illuc. Sicut aque tremulum labris vbi lumẽ abenis. Sole repercussum aut radiantis imagine lune. Omĩa puolitat late loca iamq̃ sub auras. Erigit summitq̃ ferit laq̃aria tecti Discipulus. Narrabat vnꝰ expertoꝝ passorũq̃ diuina. Ego in q̃t nõnunq̃ sensibilem talem mihi visus sum in cerebro diuisionem, q̃si ps inferior esset aqua sub obscura commotaq̃. Superior vero velut aer nitidissimus, serenꝰ z trãquillus emineret, z h̃ pulcherrimis oĩm fere ẽpteritaꝝ cognitionum meaꝝ/meditationũq̃ salubriũ simulacris Nõne erat ista diuisio spũs z aie? ¶ Magister. Nõ existimo, sed ad illã erat dispositio. Actuabat q̃ppe spiritus mentalis/per species intelligibiles elicitas vt intelligeret spũalia, iã auersus a fantasmatib⁹. Sicut habes duodecimã idustriã p mistica theologia, animuz a fantasmatib⁹ auertere.

Discipulus. Quõ fieri istud, cuz necesse sit omnẽ intelligentẽ fantasmata speculari?

Magister. Necesse est primitus, sed forte non assidue, nec ita q̃n adiutrice memoria spirituali/cuz habitibus per intelligentie continuationem adquisitis, ipse spiritus immaterialis, valeat de habitu z memoria se in actu continuare sine ministerio spiritus animalis. Dinc estimo Remigium de scripsisse contemplationem q̃ est operatõ sine motu z hoc sine sonet contemplatio cognitionem sive amorem, sive delectationem ex vtrisq̃ consequentem in subiecto bene dispositio z habituato. Nam quid ẽ de

lectatio nisi cōtunctio conueniētis cum conuenienti/percepta et amata. Talis igi tur operatio causat diuisionez spiritus ab anima. quia nihil agit ipsa. vt anima no/ minatur. tunc ad actum spiritus. sed vel so pita quodammodo silet z tacet. vel si move tur z sentit. non conturbat neqz deijcit spi/ ritum ab arce contēplationis. Dec est pax quam deus dat vt non conturbetur cor ip/ sius neqz formidet. z que fm apostolum ex uperat omnem sensuz modo dicto. Priua tur enim spiritus z si non a vita anime ta/ men a sensu vite ei⁹. ¶ Simul accipe ver ba Richardi que posuit in forma auctor ō spiritu z anima. ne videar in tanta re/ mi/ nus habere fidei tanqz inexpertus. Detur ergo fides vel expertis. Viuus z efficax est sermo dei pertingens vsqz ad diuisio/ nem spiritus z anime. Sed in hac diuisio ne. anima z quod animale est in imo rema net. spiritus autem z quod ē spirituale/ euo lat ad summa. z ab infimis diuiditur vt ad summa subleuetur. ab anima scinditur vt deo coniungatur. quoniā qui adheret deo vnus spiritus est. Felix diuisio z mirabilis separatio. vbi quod corpulentuz est/ rema net deorsum. quod spirituale z subtile est/ vsqz ad speculationem diuine glorie subli/ matur. z in eandez imaginem transforma/ tur. Pars inferior/componitur ad summā pacem z tranquillitatem/cum pars subli/ matur superior ad gloriam z iocunditatez

R ¶ Discipulus. Magna sunt hec z in alte/ rum reseruanda tractatum dies crastina ex pectetur. Nūc autē breuiter absolue. Cur dic tur anima magnificare dominū poti⁹ qz ipe spūs ¶ Magister vtrūqz pfecto fa/ ctū est. sed spēalis ratio fuit in ania. q verbi incarnati spiritali maiestati prepauit bos/ pitiū/in carne prorsus animali ¶ Rursus quia futurū erat q hec incarnatio scanda/ lū esset iudeis. z gētib⁹ stultitia. puenit ma ria mōstrans nō ex impotentia sed summa domin atiōe dūm carnē suscepisse ¶ Pro/ inde spectat plus exultatio (qsi extra saltā/ tio) spiritui qz anime. simul z tria ꝓiunxit. Deū pro timore casto. Salutare pro bo/ nore grato. Suo. pro amore sūmo. qui sic fuit singularis in Maria/quatenus ipam alliceret vt esset nihilominus cōmunis vt plus proficeret. Postremo. spiritus ma rie/ prius exultauit/qz animalis pars impre gnata magnificaret dominū. quod tūc ma xime factum fuit dum consentiēdo ait. Ec ce ancilla domini. fiat mihi scōm verbum tuum. Quod quia perficiendum fore post ab elizabeth prophetizante z benedicente (quā visitauit.) accepit/ exurrexit in iubilū Et ait Magnificat anima mea dominuz ¶ Discipulus. Et nos magnificemus do minum z exultet spūs noster in deo saluta/ ri nostro. Cras reuertemur in idipsum.

Explicit primus tractatus.

Sequitur tractat⁹

Secundus dragmaticus super Cantico Marie de exultatione spiritus. Et conti/ net notulas. lxxiij. Prima notula sequit

Exultauit spūs me⁹ in deo salutari meo. ¶ Discipulus Assum quesi turus. Utrum beata nostra/dū ce/ cinit. Magnificat anima dūm. Et exulta uit spūs z. fuerit in spū. vel supra spirituz. vel sine spiritu. vel extra spiritum? Ma gister. Quesitū hoc quadrimembre/ volo si possum ad intelligibiliores terminos re ducere. presupponēs spiritū hic capi per nos/p superiori portione rationis. que a/ lip modo dicit mens. vel a pe⁹mentis. vel intelligētie sintilla que nominat grece sin/ deris ¶ Discipul⁹. Placet acceptō. Iz mul tiplex alia sit. vt etiā dicat ab aliquibo non parue auctoritatis/ps ratōis inferior. In glosa. psallā spū psallā z mēte A medicis vo concorditer appellatur vapor iste naturalis z vitalis. effumatus a corde/per corp⁹ ad cerebrum. precipue. illic factus animalis sensitiu⁹ z motiuus. nō tamē principaliter fm veritatem. sed instrumentaliter p ani/ mā que est in boie res eadē cum spū ratio/ nali differēs penes officia. put alias decla rasti. ¶ Magister. Concedo tibi singula tue diuisiōis mēbra. q maria freqnt fuit nūc i spū nē s spūm. nūc sine spiritu seu ñ habēs spūm. nūc extra spūm. ¶ Discipul⁹ Nō est in me spiritus qui capiat. ¶ Ma/ gister. Nesciens an sciens/dum ita loque/ ris/aperis intellectū. Scisciton ita qz qd i/ telligis dicens q non est in te spirit⁹ nun/ quid oro separatus es a corpetuo? ¶ Di/ scipulus. Qualiter hoc loqueris qui me vi uere cognoscis vel ex verbis certe perpen/ dis. ¶ Magister. Est ergo in te spiritus? ¶ Discipulus. Nullo pacto id negaueriz ¶ Magister. Annquid non contradicis primo dicto non est in me spiritus. Di/

S

scipulus. Allegas aeriter/nisi ptinus addidissem q capiat? ¶ Magister. Vigilanter attendis z euadis ꝓtradictionē si vocē ꝓpriam explicaueris. ¶ Discipul⁹. Tu explica vice mea? Magister Habet spūs duplicē vitā sicut z anima, qđ ex diffinitione data anime per philosophum colligit. Est inqt. Anima act⁹ corpis phisici organici, vitā habentis in potētia, supplent expositores ad vitam scđam, q̄ est opatio vite prime ¶ Unde spūs dicit non solū esse vel viuere vel intelligere q̄ sit eēntialiter intrinsece formaliter essentia vita z intelligētia. Sed q̄ producit ex se tales actus vitales/q̄ vita scđa nominantur nedū a philosophis sed in vsu vulgari quo res omis q̄ mouet dicit viua, aut viuens. Mortua vero duz quiescit, vt aqua fōtis viua Aqua laci mortua. ¶ Tali modo distinguunt philosophi cū theologis triplicē vitā/ſm triplicis boni finē/quē opando nititur q̄s adipisci iuxta poeticā de tribus deabus fictionem Juno p̄sit diuitijs vtilib⁹, venus delitijs z voluptatib⁹ Pallas sciētijs z artib⁹ honorabilib⁹, Ponit alia dinstinctio ſm spēculatōem z ꝓxim z mixtim ex vtroq; qđ est vita practica. Est vita speculativa. Est vita simul activa z ꝓemplativa, qualem habuit beata nostra/ſm euāgelicū pūtis diei sue assumptionis misterium/de susceptione christi per mariham z mariam. Siquidem beata susceptit christum cum officio duplicis huius sororis, quia solicite ministrauit, z devote sedens secus pedes audiebat verbum illius. ¶ Discipulus. Intelligo melius q̄s antea ꝓpriam vocem dum dixi q̄ non erat in me spiritus qui caperet, ñ enim volui me simpliciter non habere spiritum, sed opationem spiritus / explicatiuam talis misterij, hoc est intelligentiā me habere negaui? Magister. Stet memoriter hec distinctio, pergam ea deducere q̄ posui. ¶ Et primo beata virgo fuit in spiritu, dum opationem spiritualem habuit in cognoscendo plurima que cantabat de magnificētia dei in suis opib⁹ vt de creaturarū origine, magnitudine, multitudine plenitudine, pulchritudine, opatione z ordine. ¶ Erat secūdo supra spiritū vel in excessu spiritus, vel in extasi mētis. respectu illorum quorum non poterat ex sua virtute vel intelligentia ꝓpriam cognitionem accipere. Ut q̄d esset deus in se z in sua magnificētia, quid angeli per omnia, quid felicitas quaz nec oculus vidit, nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit. Erat tertio sine spiritu, respectu illorum quorum nullam ex spiritu suo poterat rationē attingere. Ut regina saba respectu sapientie salomonis. Hec alio modo dicitur defectio spiritus/vsitato nomine in psalmis z in cāticis, Sic eni canit in psa de sanctis. Hi rank z deficiūt in eū quē psp̄iciūt Hāc ꝑps notabat cū dixit. Nisi quis abnegauerit se metipm/non p̄t meus esse discipul⁹. Quia nisi q̄s a semetipo deficiat (exponit Hezozi⁹) ad illū q̄ supra ipm est nō appropinquat. Hanc aplus notat captiuationē intellectus in obsequm christi. Sub h̄ tropo dicūtur monachi sine volūtate, nec h̄re velle vel nolle. Vocat aliqñ stupor vel extasis consurgens ex admiratione vehemēti rei cuius causa penitus ignoratur scōm Damascenū. ¶ Erat quarto Maria sub spiritu, dū anime sue hoc est portionis inferioris opationib⁹ intendebat. ¶ Discipulus. Eya vero non est mirabilis expositio talis, que pueris etiā posset inculcari

¶ Magister. Itaq; sapiētia est q̄ abscondita, pduxit in lucē. p quā fit doctrina prudentū facilis dū cōfusa discriminat z distinguit, dūq; vaga inordinata z obscura/resolvit ad pauca ꝑspicua ¶ Discipulus. Qua ratione fiunt ista? ¶ Magister. Primitz p logicā, q̄ iō dicitur ad oim methadoz p̄ncipia/viā bñs. ¶ Discipulus. Quid agis de logica, quā studiosi nostri tp̄is/vilē h̄nt terministā irridentes eo q̄ omia referat ad termios. Nos in q̄unt rem inq̄rim⁹, ad rez imus, qđ ad nos de termis? ¶ Magister Grauissime rñdet talib⁹ olim p̄ceptor noster inclitus, sic fuit z est in plurimis qui se gratis inuoluunt cura errorum inextricabilibus modis, quos sola scit z p̄t logica resoluer. diffinitēdo diuidēdo t̄minoz ōnisq; cōnotationes cū modis significandi viuaciter exponendo, Necnō sophismatuz paralogisationes fantasticas/detegēdo. ¶ Discipulus. Sufficeret ergo scire logicā p̄ cognitione methaphisice totius aut theologie nec esset perscrutatione pluri opus? ¶ Magister. Falleris quoniā logica non dat cognitionem scientiarum huiusmodi. sed expedit iter, modis certis quo venitur ad eas. Docet insuper modum explicationis conceptuum subtilium, circa res ipas

tam diuinas q̄s naturales, tam in cogitatō nib⁹ q̄s in affectionib⁹ quem explicare/ difficillimū est, immo nec plene possibile/ si logica cū grāmatica defuerit, q̄s ad hoc offi/ciū/ summi viri methaphisici ⁊ phisici reppererūt, Aristoteles p̄cipue. ¶ Hanc opi/nor esse causam erroris hominū deuotio/ni se dare putantiū sine logica ⁊ methaphisica, sint homines sint femine dū nesciunt/ apud se conceptus habitos (p̄sertim affectuales) resoluere ⁊ minus possunt ad extra verbis conuenientibus exponere, vnō seipsos sophisticant ⁊ alios vel non instruunt vel decipiunt, expertus centies ⁊ centies loquor. Ecce dum audiunt q̄ Marie spiritus exultauit in deo salutari suo, conātur exultare similiter, fantasiantes multa, nunc amando, nunc timendo, nunc gaudendo, qualia dum satagunt, assidue fiunt apud eos insolita fantasiarum idola siue simulachra, que quia nesciunt discernere a veritate rerū ⁊ intelligentia rationis, omnia deputant ad miraculū vel ad doctrinā deuotionis excellentem per anagogiam et mentis excessus. Patuit in thuriuminis ⁊ beghardis ⁊ alijs absq̄ numero, quor̄ scripta plurima, maxime circa feminas, quarū est auiditas p̄tinacior in affectu/ q̄uis in virtute ⁊ cognitione q̄ viris longe fragilior. Inde datū est epitheton hoc feminis maxime senib⁹, veteres sunt sortene vel sortilege. Veniunt in hanc superbiā conseq̄nter, vt viros etiam theologos/ loquendo scribendoq̄ docere p̄sumant. Contemnentes illud apostoli. Mulierē docere nō p̄mitto. Ecce q̄s modesta fuit sapiētissima feminarū, que nō nisi septies/ ab euangelistis inuenit esse locuta. ¶ Discipul⁹. Trāsi materiā hāc/ incidenter nō inutiliter posita, quia de exultatiōe spūs Marie, cupio latius inquirere. Nam cū exultatō spiritus sit quidā mentis excessus anagogic⁹ qui fit vt crebrius per amorē. Dicis Maria cantica cāticor̄ Salomonis agnouit Et si p̄rium canticū/ iungebat illor̄ concētui. Siquidem apte quidem video/ mihi hoc petere, dū leguntur in hac solennitate felicis assumptionis siue/ talia cantica/ q̄lia vocasti saltationes vel exultatōnes spiritus amantis per amorem tractans illud euangelium, Cecinim⁹ vobis ⁊ non saltastis. ¶ Magister. P̄supponas multa oportet que ibidem posita nouisti, ⁊ quedam ad illa adūciā. Sentio, tamē necessariā tuā (o beata beator̄) opitulatione q̄ quaz supplex imploro p beatitudinē tuā quam oēs p̄dicant generationes, p illā gratie plenitudinē/ quā inuenisti apud deū, p illam exultationez spūs tui, in deo salutari tuo, dicā ⁊ nostro quia nobis datus est ⁊ nobis natus. Da magnificare in te, pte, ⁊ p̄ter te animā meam dūm, fac exultare spiritū meum/ in deo salutari tuo ⁊ suo. Da spūalium gratiaz gaudior̄/ qualis affuit Elisabeth cognate tue, q̄lis et infanti exultāti in vtero suo/ dū aduenies cū festinatiōe p mōtana/ intrasti domū zacharie/ ⁊ salutasti elizabeth cū tāta voc⁹ efficacia/ q̄ r̄pleta mox spūsco exclamauit voce magn̄, q̄ affectu magn̄. Benedicta tu in mulieribus/ ⁊ benedict⁹ fructus ventris tui. Qui fructus dedit intellige re cum mirando subiunxit. Et vnde mihi hoc vt veniat mater dūi mei ad me. Cuius domini? Plane illi⁹ cui quia credidisti beata es qui p̄ficit ea que dicit. Et cui non ingrata protinus cecinisti canticū nouū, cāticūcanticor̄. Magnificat anima mea dominū. Et exultauit spūs me⁹/ in deo salutari meo, p anagogicos in deū excessus. Beatus siquidē vir cuius est auxiliū a te/ ascensiones in corde suo disposuit in valle. Clamans ex sententia/ cor meū ⁊ caro mea, deus cordis mei ⁊ p̄s mea deus in eternum. ¶ Discipulus. Valeat ista de precatō tua que nos dirigat, me querēdo, te respondēdo. Deminisli reor/ altera collocutione te spopondisse responsurū, si cantica Salomonis cecinerit aliquādo beata virgo/ dū sepius animo voluebat canticum proprium/ proferens illud in corde suo. An in exultatione spiritus sui/ eructauerit cor suum verbum bonū dicens, Osculetur me osculo oris sui? ¶ Magister. Ita p̄s⁹ existimo. Mirū pleniſſime doc⁹ erat ab infantia in lege dūi ⁊ p̄phetis ⁊ psalmis de christo scriptis. Inq̄ que/ Salomō in exultatione spūs edidit cātica cāticor̄, tanq̄ epithalamiū spōsi ⁊ spōse/ mutuo federator̄ p amorem/ quā Maria p iunctionem modo sentiebat vberius impletam/ dū in ea verbum caro factū est deus homo, qui teste Johāne sponsus est/ habēs sponsam ad cui⁹ p̄sentiam ⁊ vocem/ ipe Johes amicus sponsi gauisus est, ⁊ exultauit, etiam nunc iam ex vtero. Qua in re, duc cor sursum, atq̄ cōsidera per anagogiam. Per eam quippe

cantica canticorum panduntur, anime se in deum leuanti per fidem spem ꝛ amorez Videbis hoc tempore quo Maria dicit exultasse se quadruplicem exultationis differentiam, iuxta quadruplicem modum spiritualis matrimonij/anime deuote seu dei formis, cum viro suo deo, vt interim de ꝟ solo matrimonio fiat sermo, vbi deus spōsus est, ꝛ anima sponsa. ¶ Discipulus. Placet ista reductio. De ceteris quippe doctores abunde locuti sunt in expositione canticorū. ¶ Magister. Exultant hac hora, Johannes, Elisabeth, Jesus, Maria, conspicio cuiuslibet mentem vel animam, que duo nunc accipio pro eodem. Considero inq̄ deo fuisse coniuncta matrimonialr, sed varie. Matrimoniuz anie christi cum deo fuit ab instanti sue creationis/initiatum, ratum ꝛ ꝓsummatū. Illud autem anime Marie, nūc erat initiatum ꝛ ratum, non consummatū. Illud autē Johannis erat initiatū, sed non oīno ratum, quin posset culpa saltem venialis/ copulā offendere cōiugalē. Illud autē Elizabeth fuerat quidē initiatum, se non ita ratū, ꝙn repudium posset incidere propter fornicationem spirituale peccati mortalis. Nec enim ponit in gratie vinculo fuisse confirmata. ¶ Discipulus. Dicis insuetam mihi distinctionem. Edissere plenius quid intendis per eam? ¶ Magister. Vereor ꝛ molior ostēdere/quo pacto conueniat epithalamium Salomonis/beate Marie/ priuilegio singulari, cuius in desponsatōne/nulla fuit par anima, que nec primā nec simile visa est nec habere sequentē, ad quā anagogia traduceret cātica canticorū. Nil preterea dubitandū/quin creberrima libēticq̄ iocunditate cantauit ista dum viueret. Et primo de anima filij, scilicet christi videamus. Nec itaq̄ fuit absq̄ vlla dubitatione ꝑfectior, sed nunq̄ talis/cui ꝓprie conueniret hoc epithalamium. Vidicisti enim si memineris ꝟ epithalamiū solū ꝓuenire anie ꝑ statu vie, duz despōsata est solum in fide, spe, ꝛ caritate, postulans cū omni desiderio complemētū in re ꝛ eternitate. ¶ Discipulus. Memini id te posuisse in libello de canticorū origine, tertio tomo seu ptitiōe/principali. Vbi de anagogicis nuptijs/multa notata sunt. Hūc animaduerto/nunq̄ fuisse christū fm mentē seu portiōnē aie supiorē nisi beatū, q̄uis p inferiori viator extiterit, cui portioni nō aptat ꝑprie despōsatio cū deo sponso? ¶ Magr Animaduertis ꝑprie, tamē qualē habuerit mentalis desponsatio aie Marie differentiā. Sili ꝑtende, ꝛ singularē inuenies in qua matrimoniū fuit ante confirmationē in ꝑria, semper ratum in via. Volo dicere taliter cōfirmatū q̄ necq̄ repudiū ꝑ mortalem fornicationē potuit interuenire, nec offensio queuis per originalē aut venialē maculam, scōm duplicem in Elizabeth et in Johanne nūc inductā conditionē.

Discipulus. Eleuatis pie considerationis oculis/intueri video? Mariam/fm dicta tua/proximam valde nunc fuisse cubiculo sponsi, nec obstitisse ad consummationez matrimonij spūalis/ꝑter velū vel cortinaz enigmatis vie/tegentē cubiculū quod tūc penitū nō erat ingressuit. ¶ Magister. Cernis acute, nōne tu vides a sili/q̄to Maria desiderio/ꝓsūmationē in gloria/matrimonij iā inchoati ꝛ rati ꝑ gr̄am ꝓfirmatā/optabunda quesierit, nō quidem impudētia quasi meretricia, rapiente virum vltro, sed verecūdia virginali/per insinuationē/formatā reuerentialis pudicicie verbis/ petebat quod optabat/cōi voto cū spōso, necq̄ enim repidior erat sponsi ad sponsam zelo donec introduceret eam in domuz matris sue, ꝛ in cubiculū genitricis sue, omni deinceps ablato velamine quādo facie ad faciem videre sibi dabitur sponsum ꝛ vnum fieri cū sponso. Itaq̄ iaz non duo, sed vnus spūs/fedre perpetuo nubentur. ¶ Hinc sunt ille voces amoris interrupte suspirijs Hinc allocutiones alterne, Hinc mutue collaudatiōes, Hinc cursus ꝛ recursus crebri subitiq̄ spōsi saliētis tripātis seu tripudiātis. ¶ Audi spōsam, verecunde petentē spōsuz, Osculet me osculo oris sui. Trahe me post te. Indica mihi quē diligit aīa mea vbi pascas, vbi cubas in meridie. Fascicul⁹ mirrhe dilect⁹ me⁹ mihi, int' vbera mea cōmorabit. ¶ Deinde cū pulcritudinē spōse laudasset spōsus, spōsaq̄ de spōso sile fecisset. Cōsidera q̄ apte vel q̄ verecū de/dōdit itelligi/nil restare nisi secretū ingressum cubiculi. Lectulus inq̄t noster floridus. ¶ Sed redeo ad osculū. Amor igneus est, lāpades ei⁹ lāpades ignis atq̄ flāmaꝝ. Propterea nequit se ī se ꝓtinere/ quin assimilationē q̄rat sibi facere, semp inquiet est q̄ q̄ q̄ pringat ad intimū rei quā diligit

Vocat in q̄ diuin⁹ Dionysi⁹ vim amoris esse q̄d semp mobile, incessabile, calidum, acutū, feruidū supferuidū. Quid igit̄ esti/mas/faciet spōsa talibꝫ ad spōsum succensa flāmis amoris, nisi q̄ inārat intimos am/plex⁹ suos, vt in illis refrigeriū inueniat rota toti ꝓiūcta. Expectat tñ pudicicia v̄gi/nalis/tps bñplaciti sponsi, diēq̄ statutum p nuptijs anticipare non audet. Facit in/terea qđ sibi fas est, petit ad solaciū, petit ad refrigeriū estuantis, ardoris sui/osculū sponsi/castissima suauitate iocūdū. Oscu/let me inārt osculo oris sui. Vidi raptā vi/di exultātem extra se spōsam. Ipa petit o/sculū nec explicat cui⁹? Cur ita? Reputat ei illud oēs intelligere qđ solū cogitat, qđ vni cum desiderat, qđ totū cor occupat, sic illa philocapta de dño. Si tu sustulisti inārt eū dicito mihi? ¶ Discipulus. Edissere rogo, cur nō ꝓtenta fuerit, osculet me, sed subinfert osculo oris sui? ¶ Magister. Distinctio vulgata est, z alias diligētissime deuotissimeq̄ deducta/de triplici osculo. Hoc quidē pedis. Hoc manus. Hoc oris. Hāc triplicē repies differentiā in osculo oris p ꝓditione hui⁹ vel illius aie. Osculū q̄ppe datur aliq̄ i signū recōciliatiōis. Sic pater euāgelicus vidēs a longe filiū suū venientē/a regione perditionis z egestatis, misericordia motus occurrit z cadēs sup collū eius osculat⁹ est eū. Oñq̄ vero dat osculū in signū noui mūeris seu bñdictionis, sicut ysaac benedicēs filio osculꝫ petijt ab go. Porro dat osculū ad solū amoris nō tā indiciū q̄ exercitiū. Sic pi⁹ pater z pia mat filiū osculat infantulū, sic castissima ꝓiūx maritū. Cōpetit q̄libet osculū si tropologiā attēdis aie viatrici q̄renti deū, z ꝑ 3m triplicē aie statū. Petit osculū recōciliationis aīa, peccōz z offense ꝓscia vt sanet. Exemplo martini, sanātis osculo leprosū. Petit osculū bñdictiōis, aīa nō satis opulēta sed egēs mūeribꝫ. Petit osculū exercēde dilectōis mutue aīa, iā oībꝫ bñ ꝓscia, nihil req̄rēs nihil intēdēs in osculo ꝓter amorē vt amet z amet. ¶ Discipulus. Nunq̄d elicere nō vis, solam inter omēs z sup omnes aīas viatrices, aīam Marie portam fuisse tali osculo tertio, dei spōsi sui, dū viueret? Erat siquidē tota semp mūdissima, nunq̄ egēs reconciliatione, erat gr̄ia plena, sup oēs benedicta, non egens nouis mūeribus licz augerentur ipa, tamē magis amari z amare, dilectoq̄ suo frui prime iam ad statum patrie/poptabat? ¶ Magister. Recte conlectura, ad singularē nostre dīē laudē, vez ad edificationē alteri⁹ cuiusuis anime, fas habes obseruare, quo pacto sine p̄sūptiōe possit ipa petere que peccatrix est/osculum sponsi z dicere cum modestia. Osculetur me osculo oris sui. Que consideratio dat aperire tanq̄ mistica clauis/parabolicas locutiones canticorum, ad triplicem statū repertum in animabus. Quorum primus dicitur incipientium. Alter proficientium Tertius perfectorum. Sed est aliud qđ attēdas, in osculis castis z licitis Jesu spōsi. Unum corporale fuit. Aliud sacramentale. Tertium figurale. Ecce reductis adbeate Marie tempora lumīibus fidei/conspicio beatam istam matrem/virgineo fouentem gremio/speciosum forma p̄ filijs hominum puerum Jesum, quem deosculabatur crebro, recipiens vicissitudinem osculi, cum amplexu tenerrimo a semetipso. O quis mihi det te fratrem meum sugētem vbera matris mee, vt inueniam te solum foris, z deosculer te, et iaz me nemo despiciat. ¶ Felix prorsus extitisti, vir Marie iuste Joseph, cui totiens concessa sunt oscula blanda pueri Jesu, quez gestare manibus, sinu refouere, brachijs amplecti, pectus dei capax/tuo pectori stringere cū omnibus puericie gratissime blandimētis totiens meruisti. O quotiens intuitus oculorum beatorum, tibi sponsecq̄ tue letos affabat honores O quotiens iocundissima vnx, diuios vobis spirabat amores. Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat, tanq̄ vere cum filio hominis, filius esset dei. ¶ Ista dum dum dicis, dum optas, dum miraris, quare non sacerdotium recogitas tuum, rationē, cuius tibi fas est quotidie filio dei et hominis/oscula dare, ipsum cernere, ipsum gestare, contrectareq̄ manib⁹? Dicam mirabilibus, q̄ nec ipsi Joseph concessum est. Potes sacramentaliter ipsum manducare, qui est panis vite eterne, qui dat vitam mundo, qui mutabit te in se, vt sis ipse in eo et ipse in te, vt dices cum apostolo. Viuo iam non ego viuit autem in me christus. ¶ Discipulus. O ego noui quid loqueris, sed hocad ꝓfusionem miseri peccatoris, qui z sumit christū z sacramentum osculatur et fruitur oscula to per sacramentalem vnionem. Ue mihi

q

ꝯtum vereor illud improperium frequenter impingi posse mihi quod iude nequissimo/benignus intulit agn⁹. O Juda.oscu lo filium hominis tradis? ¶ Magister. Prohibeat a seruis suis hoc improperiu deus.faciens vt dignitatez osculi sacramẽ talis/semp attendant eminentiorem esse/ ꝯ fuerit presentie corpalis.maxime iũctaz cibatione. Neq; enim qui manducasset p/ticnlam carnis christi. vtputa genam vel auriculam.mansisset in christo z christ⁹ in eo. Sicut nũc fit dum talis adest nobis velatus.z vere deus absconditus.totus manducatus.mãducãs z nos totos. Feliciani/ma sacerdotum.felix z ceteroꝝ christianorũ/q̃ post esu z potũ inebriãtis letificãs.z confortãtis preclarissimi huius sacramenti/huius benedicti fructus virginei potest exsententia dicere Sub vmbra illius quẽ desiderabam sedi.per ocium contemplatiue quietis. Et fructus illius.sit in accipiẽtium vmbra mistra⁹.dulcis gutturi meo Introduxit me rex in cellam vinariam.ordinauit in me caritatem vt nihil plus amarem.nihil plus desiderarẽ.ꝯ summe amabilem z totum desiderabilem. Fulcite me floribus sanctarum affectionum.stipate me malis ordit.atarum affectionũ seu meditationum.quibus abundat hortus vester. O filie hierusalem que est celestis libera/mater nostra. O beatificate anie. quia amore langueo.quia vulnerata sum caritate. Et hinc est iste pallor meus/hinc ista nigredo quia iusticie sol cõbussit me. vulnerauit me.decoloranit me.feruide dilectionis amore seu ardore. Angeli quoq; conciues vestri.custodes ciuitatis hierusalez amici sponsi.filij matris mee.que est gratuita bonitas diuinitatis pugnauerũt cõtra me.sed pugna felicissima que carnalia desideria trucidat. Posuerunt me custodẽ in vineis sanctarum operationum. Vineam quoq; meam nõ ego tam custodiui.ꝯ ipsi de mandato sponsi. ¶ Hec inꝯ verba inter suspiria cudit sponsa. vtputa tota sobrie ebria.tota feliciter caritate vulnerata.quam cadentem z spasmatã/zelotes sponsi.iterbrachia suscepit sua.leuat caput leua.a leuando dicta Hec sponsa/ꝯuis sobrie temulenta/ad psentiam sponsi respirat.z suspirabunda trahit de imo pectoris vocem Leua eius sub capite meo.z dextera illius amplexabitur me. ¶ Discipulus. Jam siste obsecro.vides ne.quo te pertraxit estus cum sermo tuus erat de osculo. Dic si quid habeas amplius quod afferas ¶ Magister. Plane multum.tam in bonis bonum.ꝯ in malis maluz. Ue ve carni z sanguini. Quis offerre sermo pudic⁹ auderet? Quid enim nequius ꝯ quod excogitauit caro z sanguis? ¶ Discipulus Ne preco2 adamatoria cantica/admiscevl satiram z tragediam/mordaces/vel comediam lubricam vel sordentes eglogas. sola nobis anagogia/diuinos cãtet amores ¶ Magister. Mones probe.qui conuiuio vetas iuduci nuptiali funereas tubas tracheree. atq; sulphureas amoris infausti redas incendi/perhorrescis ¶ Sed q̃d tangis de osculo figurali dũ vel crucem.vl imagines.aut reliquias sanctorum sanctarumq;/quispiaz osculatur? ¶ Discipulus Puto post passionem filij beata mater ei⁹ crucem crebro fuerit amplexata .omniaq; loca vbi steterant sacri pedes eius / sedula deosculatione coluerit. Sed neq; fuerat expers sacramentalis osculi.de q̃ locut⁹ est sicut nec exẽplar illõ duplex/pnie. Maria magdalena z egiptiaca.ꝯuis primus intrauerũt thalamũ sponsi / sublato velamine. nec gliosus Dionysi⁹/in morte carere voluerũt. At vero q̃d sit os ðī spũsii z q̃d osculũ/subtili⁹ edissere si potes/cũ sit incorpea diuinitas? ¶ Mgr. Vocas iterad distinctionẽ oris z osculi trimẽbriz. Os hẽmus dei pris.os filij.oscũ vtriusq; q̃ est spũs sanct⁹. Os suũ apuit xps.bñs labia distillãtia murrhã pmã mortificatiuã vitiorum. cui⁹ tot sunt oscula/q̃t ẏba. Ipe simlr cuz patre z spũsctõ/aperuit ora pphetaꝝ. Aperuit z os pdicatorũ z doctoꝝ q̃ sapiam eructãt: porrigentẽ oscula volẽtib⁹. Dicuntur aũt pdicatores os dei/ iõ quia sepant pclosa a vili. ¶ Discipulus. Jũge duplex hoc osculũ vltimũ ipis tropologie vel allegorie adolescentulis. satis eni patent z sobrios edificant.z in primo cõsiste. ¶ Magister Deus sicut est vn⁹ z vnomius p essentiaz z ꝓprietatem/sic est p anagogiam symbolicã/oinomius. Jta vn⁹ est mltiplexq;. Sciens itaq; deus nos parulos z balbos/voluit instar nutricis frãgere verba sua. q̃bus ipe nobiscuz.z nos secum / intelligibiliter vtinq; loq̃remur. Cõcessit igit locutiões trãssũptiuas a rex cognitaꝝ similitudinibus assũptas.tã abundanter vt nihil inueniat

A

quod non valet ad ipsum trahi nominandum, quod loqndi genus appellauit Dionysius symbolicū, de quo z scripsisse notat libū, sed ad latinos nō peruenit. Doc typo loquēdi. deus pater habet os. et q filius eius increata sapiēta, pdūsse se gloriatur. Ego inquit ex ore altissimi pdū, pmogenita ante omnē creaturaz. Habet z vterum. Ego inquit ex vtero ante luciferū genui te. Pater itaq; diligit filiū suū, z filius genit⁹ mutuū repēdit amoreꝫ, q vicissitudo dilectionis, cur nō deosculatio nominabitur? Et qua spiratio cōmunis amoris emanat z flagrescit, q spiratio quia nectit quodammodo prīs os ad os filij, dici pōt osculum vtriusq; Spōsa ergo. dū qrit osculū spōsi patet qle sit illud osculū, qz spirit⁹ est oris vtriusq; prīs z filij. C Discipul⁹. Hz que vel qlia sunt labia spōse? C Magister. Illa nimiruz sunt due vires pcipue mentis. Vlis intellectiua, z vis ei correspōdens affectiua, seu volitiua vel appetitiua, qs duz spiritus sanct⁹, osculū patris z filij, inspirādo ꝯnectit, z osculat illabēdo, fit mēs tota deiformis z ꝯformis bitissime triūtati, fit trinitatis nobile triclinium. Jraq; fit ei⁹ memoria fecunda, parens verbi cum acies intelligētie ꝯcurritur super ipam, et qua simul conuersione, spiratur amor cōmunis vnius z eiusdem volūtatis. Hec est species et imago pulcerrima, z conformata z assimilata diuine trinitati que per gratiam est id ipsum quod deus per naturaz. Exultabat ad hanc assimilationem pertingere spirit⁹ marie, suspirās z estuās assidue desiderio spōsi sui C Osculet me osculo oris sui. Quid queris o beata? quid osculū sponsi peris o benedicta? quid est illud osculū nisi spūssācti⁹? qui vtq; superuenit z in te. quādo vmbra tus altissimi obumbrauit tibi, immo iā pierat, nec post modū recessit a te, q dñs semper tecum. C Sed quid affectas o pulcerrima mulierū? Sentio q̄d requiris, z si dissimulare videaris verecūdia vgiali. Thalamo sponsi, prima es, gaudēs osculo oris Sed z leua ei⁹ sepe sub capite tuo. Et intvbera tua cōmorat, te amplexās, te osculās q̄d tibi vis ampli⁹? Certe nōdū subintroistī secreta cubiculi silentia, vbi federe ppetuo, mrimoniū ꝯsumet. Jnq̄ta es donec introducat te, z tu illū, in domū matris tue z in cubiculū genitricis tue. Et q ista mater tua, nisi diuinitas sua, vtiq; oium creatrix z gubernatrix. Et q domus eius, q altera si nō eternitas amplissima? Quod deniq; cubiculū nisi sin⁹ altissim⁹ occultissimus dei patris, in quo spōsus tu⁹ quiescit perenni felicitate. Doc cubiculū intrare. i hoc quescere, delectari, fecundariq; desiderabūda suspirās, pēsabas q̄le sit istud. Et ultra būt sancti in gloria letabūtur in cubilibus suis. Fallor, si nō hec ipa q dixim⁹ expōsisti/spōsum inueniēs z dicēs. Tenui eū nec dimittā, donec introducā illū in domū mris mee z in cubiculū genitricis mee. Et ecce nūc o btā qō spasti tenes, quē desiderasti possides, quē credidisti vides, quem dilexisti/tota cōplectēs ipoq; secura fruer̄ i eternū. C Discipul⁹. Quid sibi vult spōsus iste suus q vnā suā vnice dilectā mrem distulit introducere secū in cubiculū felicitatis eterne, qū latronē de cruce, ptinus in hoc cubiculo collocauit. Audiente matre z incōsolabiliter anxiante, ptransierat enim gladi⁹ aiam eius. Amē dico tibi, hodie er̄ mecū in paradiso. O mitissime iesu. Et vbi erat mr tua/nisi in dolore ꝯtinuo remanēs in ħ neq; seculo, sepata etiaz a corpe tuo qō inclusum iacebat in sepulcro. O vere terribilis in ꝯsilijs de⁹ sup filios hoim. O certe verissimū q erūt nouissimi pmi. Quis hoc estimasset/q̄s credidisset, q̄s sperasset assumi ad glorie cubiculū latronis aīa, et aīa mris relinq̄ ad lamentū. Cui z lōgo tpe p⁹/patet ingressus ad idē spōsi cubiculū. Potuit inuidia sibi facere glificat⁹ ipe latro. si nō fecisset eā caritas vnū cor z vnam aiam cū eo. Suasit eadē caritas/ q̄rens q dei sūt hre vitam in patientia/ ppt electos dei, p se z se docēdos de misteriis vere fidei. Et qz desideriū q̄sto p incolat⁹ huius plongationē plus z plus adauctū est/ tanto hz in adeptione sup omēs plus gaudiū C Magister. Cōcernit hec responsio tua/ prolongationem hui⁹ miserie/in ista amorosissima per annos multos que per osculum pedum primuz mūdata, post heremicola diu fuit. Sic discipulus ille quem diligebat iesus, vsq; ad senectam vixit z senium. Tangit ignitus martyr Jgnaci⁹ scribens beate virgini/cām superstitis vite sue vt ceteros ex se z ꝑpter se/ z in se confortaret Cui etiā beata virgo rescripsit vt exultaret in deo salutari. Pozro q̄s te docuit o Luca medice carissime/primas euangelij tui partes/nisi solum taliuz conscia vgo pru-

dentissima, cui te familiarem conciliarat castitas, quia nec vxorem nec prolem habuisse narraris, per te precursoris annunciatio, conceptio, exultatio, nativitas, circumcisio cum nominis impositione nob patent, per te canticum Zacharie, per te totius incarnationis christi misteria, nobis tradita sunt, per te cantica canticorum Marie, & illud Simeonis pueri Jesu fulxit intentio describunt, & quo alio nisi Maria reuelante. ¶ Discipulus. Ardet animus multa querere sup enumeratis euangelij materijs, quos omnes conseruabat Maria, conferens in corde suo, ac pinde magnificas dominum & exultas in deo salutari suo. Sed cepto curramus itinere, post odores vnguentorum tuorum / quę spirant amoris cantica, de quib⁹ post osculum subditur, Quia meliora sunt vbera tua vino, fragrantia vnguentis optimis. Dic quid sponsa singularis sibi volebat, tanctę osculi causam subdens, quia meliora sunt vbera sponsi super vinum. Que sunt hec vbera? ¶ Magister. Si dixero q⁹ vbera sunt amor vel amores, nihil erauero / quoniam omnia sortitur amor vocabula / instar dei, quia deus charitas est amor est, os, osculum, ipe vbera, ipe vnguentum fragrans, ipe oleum effusum, ipe nardus, ipe fasciculus mire, ipse equitatus dei, ipe botrus cypri, ipe lectul⁹ ipe flos campi & lilium conuallium. Quid moror p singula, Ipse per denominationem participatam, vnus omnia in omnibus, cuius natura si perfecte cognosceret cessaret linguarum necessitas, Ipe sibi totus & vnus sufficiens lingua esset / sufficiet oculus, sufficiens auris & naris, & gustus, & tactus, immo vero nullum esset per essentialem proprietatem, sed per eminentiam singularem. ¶ Discipulus. Cur ista pmittis? ¶ Magister plane, ne prestoler amoris cantica exponendo posse finiri, qui certe infinitus est, cuius ꝯtitatem (non modis, sed perfectionis) accipientib⁹ / semper est aliquid vltra recipere. Non expectaueris ergo, totam salomonis cãticorum & Marie seriem posse / nos decurrere, qui nec duos versiculos vtriusq; cantici, immo nec pmum versum satis attingere penetrareq; valemus. ¶ Discipulus. Et si de deo nil perfectum possumus eloqui / conemur tamen more puerorum / nos balbutiendo solari. Dic aliquid idcirco de vberibus sponsi, & sponse de quibus additur tertium osculum q⁹ meliora sunt vbera tuo vino fragrantia vnguentis optimis. Et quia viu⁹ est sermo ꝺi scom apostolum, potest tamen cum quolibet et ad quelibet loqui, propterea si reliquas canticorum priculas quandoq; comiseris / non erit ingratum, plurioris tractat⁹ tolles fastidium. ¶ Mgr dic B loco mgr Alco. ꝺ lira postillatoꝝ ad lram, q fundamentum est allegorie tropologie necno & anagogie. Dicit inq; pro noie isto vbera / iudeos hre amores. ob eq; uocationem nois hebrei ad amores & vbera Hieronym⁹ vbera secutus est hebre⁹ amores. ¶ Discipulus. Transi, inuenies tale positum mille locis in biblia, pro q; sedando scpsit olim volumen egregium pceptor noster p. Cardinalis Cameracen. cuius sniam alio loco dum inquirã / pandes spero. D

Magister. Pandã, tu nihil hic calumniabile vel aduersum reperies, si modos loquendi typicos seu figuratiuos / attenderis, q; bres ꝓtenta significat pertinentem & econtra. Continent aut vbera cum pectore exoriri mq; ꝺ seds amoris est radicalis. Laudas igit vbera laudat amorem / q⁹ meliores sint vino fragrates vnguentis optimis. Video illico, q⁹ nõ surrexit incõgruitas si spõso dentur vbera q; cor habet pletum & estuãs amoribus. Sine dicat ergo meliora sunt vbera tua siue meliores sunt amores. Anagogia probat vtrumq; verum sciens q⁹ amor diuinus nescit sexum apud quez non est masculus neq; femina q; uis dicatur sponsus & sponsa. ¶ Discipulus. Hoc obseruandũ arbitror pro deuotis ne se carnalib⁹ inuoluant simulachris. Video proinde q⁹ nec lac vberum nec vinum nec vnguentum sit aliquod corporale. Nihilominus causam transsumptionis et comparatõis licet inquirere, cur vbera vino sint meliora cum sponsus duxerit sponsam in cellam vinariam? ¶ Cur rursus inuitans clamauerit p⁹ q; dixisset. Bibi vinum meũ cuz lacte meo. Comedite amici et inebriamini charissimi? ¶ Magistir. Bibit itaq; vinum sponsi / sponsa viatrix, sed per vbera sponsi trãsfusum & lactactum. Alioquin debile nutrisset cerebrum sponse, vini puri virtute turbaretur. Exemplum dant nobis nutrices q; paruulis infantibus si sagaces sunt / vini puritatem non ministrant, sed quod in suum lac uersum est. Sũt eni hac rõne nutricis vba meliora vino, nõ sec⁹ in vberib⁹

ſponſi, qui propter ſponſam/in incarnatõ ne lacteus factus eſt. Conati ſunt philoſophi ſugere vinum ſapientie de vberib⁹ prime cauſe/dum inuiſibilia dei per ea que facta ſunt cognouerunt, ſempiternam quoq; virtutẽ eius et diuinitatem. Concaluerunt et eſtuauerunt et inflati ſunt vino multo, de calice aureo babylonis, et inebriati/dati ſunt in reprobum ſenſum, et obſcuratum eſt inſipiens cor eorum. Rationem dicit apoſtol⁹ qz cum cognouiſſent deuz/ nõ ſicut deũ glorificauerũt, neq; gratias egerũt. Habes vinuz ſine lacte q̃ plane lac melius eſt, pſertim ꝺditum ex vino vel factuz cuius pot⁹ inebriat, ſed ſobrie ſine luxuria. Accipe ſignum ebrietatis noxie ſimul, ſil' et cauſam in philoſophis, q̃ veritatis ſtudio tam vehemẽter intẽti/nihil de amando deũ toto corde, tota ania, et tota mente, fortitudine/ſcrutati ſunt. Quid mirandum ſi defecerũt ſcrutãtes ſcrutinia, ſi per erroris precipicia ceſpitantes impegerunt/potati vino mixto veneno omniũ vitioz, nec q̃lumcũq; ſed nephandoz q̃lia notauit apoſtolus, cq̃uis non omnia que in occulto fiunt ab eis inq̃t turpe eſt dicere. Et cum q̃ fiunt niſi cuz illa meretrice que apud Salomonẽ allicit dicẽs, Veni inebriamur vberib⁹. ¶ Diſcipul⁹. Fugiam⁹ ocius hos ẏborum feroces, q̃ de vberib⁹ et amoribus loq̃mur/fragrantibus optimis odoribus ¶ Magiſter. audiamus potius aure pietatis et fidei/matrem virginem et filiam magnificantẽ dominũ et exultantem in deo ſalutari ſuo. Cuius nomẽ eſt oleum effuſum quod ſanat incipiẽtes, paſcit proficientes delectat proximantes ¶ Diſcipulus. Verum et ſi ꝓperat intentio querere de tertio ẏſiculo, cur maria/oleum ſue magnificationis et exultationis/ptinus intulerit. Quia reſpexit inq̃t hũilitatem ancille ſue. Nihil ominus exponi prius opto doctrinaliter/quid ꝓprie ſit magnificare deũ, et quot modis fieri reperitur. ¶ Magiſter. Pertinẽs eſt inq̃ſitio talis. Igitur accipe q̃ magnificare dominũ nihil aliud eſt/q̃ magnũ ſignificare. Non enĩ facim⁹ deum aliter magnũ. Sũt aũt modi ſignificandi magnitudinẽ dei/ſine nũero, in genere duo. Unus interior in anima cognoſcẽte et diligẽte deum. Et enĩ fide ſpe et caritate magnificat in aia de⁹, qm̃ magnus ab ea et in ea ſignificatur. Mod⁹ alt̃ eſt exterior tã multiplex q̃ varia ſũt ſigna q̃ repñtare pñt ab extra magnitudinẽ dei. Quid ſẽ enĩ ſignificare niſi aliq̃d intellectui repñtare. Sit ꝟ p voces, ſit p colores vel ſpẽs colorz, ſit p obiecta q̃rũlibet ſeſuũ, ſit p enigmata figuraz in ſcpturis ſcis, ſit p reuelatiões miſterioz. Cõcluſit ideirco cãticũ ſuũ ẏgo btã ſub atteſtatõne diuinarũ locutionũ q̃s fecẽ dñs ad pres nros Abrabã et ſemini eius in ſecula. Cõſeruabat oia ẏba hec ꝓferens in corde ſuo nũc Eſaie ꝓphetã de virgine paritura. Nẽ Hieremie vaticiniũ q̃ mulier circũdabit viz. Nũc ebdomadas danielis. Nũc poztã clauſam Ezechiel' cũ templo toto Diſcipul⁹. Deſcpſiſti q̃d eſt magnificare dñz. qm̃ eſt ſignificare dñm eẽ magnũ vniuerſaliter pfectũ. Scio/qm̃ ſignificare ẏm grãmaticos eſt aliq̃d intellectui repñtare, qui tractãt de modis ſignificãdi, ſup q̃b⁹ Lẽtilogiũ cõpoſuiſti. Sũt inſup varij modi (ſicut notas) magnificãdi dñm ſcz bũdicere, ſcificare, glorificare, pdicare, exultare, ꝓfiteri dño, laudare/et ita ꝺ ſil'ib⁹ quoz cãtica memorant. Jnq̃ram⁹ igit̃ de ſingul'. Dic q̃d eſt dñm bñdicere. ¶ Mgr ꝟ eſt ſignificare dñm eẽ bonoz datorẽ, factorẽ vel donatorẽ, q; ſuũ dicere facere eſt, dixit et facta ſunt. Ita ſuũ bñdicere ẽ ſuũ bñ agere. Domino aũt bñdicere ſignificat verbũ bñdictionis illi fieri vl' dirigi, vt tibi. Sãcti tui bñdicãt te ¶ Diſcipul⁹. Dic q̃d ſit ſcificare nomẽ dñi ¶ Mgr ꝟ eſt ſignificare dñz i ſcitate et mũdicia pfectũ. Quid aũt ſit ſcitas dñi et noticia et mũdicia/hẽs alibi ¶ Diſcipulus. Dic quid eſt exultare in deo ſalutari nro. ¶ Magiſter ꝟ eſt ſignificare deuz eſſe ſaluatorẽ nrm et ſalutare vel ſaluationẽ nõ q̃licunq; ſigno/ſed modo letitie/exteri⁹ ſe pdentis et q̃ſi ſe nõ capet vlteri⁹ ſalientis ¶ Diſcipulus. Dic quid eſt confiteri domino. ¶ Magiſter hoc eſt ſignificare certo ſigno/ipſum eſſe dominuz. Et hoc multipliciter, vel quoniam bonus, vel quoniam in eternũ miſericordia ei⁹, vel quoniaz laudabil' nimis et magnitudis ei⁹ nõ eſt finis, vel quoniã peccata dimittit et pſtabilis eſt ſup malicia, aut ex reliq̃s pfectõib⁹ ſuis ¶ Diſcipul⁹. Dic q̃d eſt ſacrificare dño Mgr ꝟ ẽ ſignificare certis ſignis adhibitis q̃ille cui ſacrificat/vel in cui⁹ honorẽ pncipaliter offert ſacrificiũ/ſupm⁹ eſt dñs/plenariã hñs poteſtatem vite et mortis ſuper nos, ſicut in animali ſacrificato vel occiſo,

¶ Discipulus. Dic quid est gratias agere deo? ¶ Magister. hoc est significare bona recepta ab eo pure gratis ñ meritis nostris Modi aũt significãdi sunt varij/p varietate eorum que recipiunt ad significandum corde voce corpore z opere ¶ Discipulus Dic quid est adorare dominũ vl colere cultui latrie? ¶ Magister. hoc est significare suprema in omibus suam dominationẽ at ꝙ maiestatẽ. z hoc modis varijs interius i anima. vel exterius in corpe aut alijs rebꝰ exhibitis. ¶ Discipulus quid est iubilare dor Magister hoc est significare magnitudinem eius in bonitate z benedictionibus. modo gaudij cuiusdam ineffabilis. vt aliquando plausu manuum. aliquãdo vultus alacritate. Aliquando vultus dilatatione. que dicit letitia quasi laticia. Aliquando voluptate que dicit a volubilitate circa rem dilectam. Honnunꝙ a delectatione que dicitur quasi lactatõ. Quãdoꝙ a iocunditate que dicitur a ioco. Sepius ab alacritate. que dicitur dum habet libere et expeditum vsum corporis vel membrorum vel sensuũ z maxime cordis/ad significandum leticiam. ¶ Discipulus. Quid est deum laudare in sanctis suis. ¶ Magister. hoc est significare ipsum esse causaz sue sanctitatis. Sicut deũ laudare in creaturis suis est significare ꝙ ipse eas gubernat fecit z regit eas/pure gratis/z magnificis modis ¶ Discipulus. Quid est alloqui creaturas ꝙ benedicant deum / ꝙ collaudent/ꝙ adorent/ꝙ põdicent/ꝙ letentur i eo cum similibus acclamationibus? ¶ Magister Totum est hoc significare complacentiam quã habemus in beneficijs omnibus/que creaturis collata sunt. z hoc varijs modis significandi. pro varietate alloquendi. sicut solemus exhortari p psalmos dicẽtes laudate dominũ in tympano z choro laudate eum in cordis z organo. cũ alijs talibus instrumẽtis oibus. hoc autẽ est significare cõplacentiam exultationẽ atꝙ leticiam quã habemus in recognitione beneficioz dei/talibus modis repsentandi. Quẽadmodum dare gloriã deo honorem z virtutem z similia oia pfectionẽ importãtia nõ est aliud ꝙ significare talia supemienter esse in deo vel a deo procedere. Et hoc tot modis significãdi ꝙt modi sunt repsentandi corde voce corpe z ope. Discipulus. Dic differentiam inter magnificationem dei/quam faciunt irrationales creature: z magnificationem rationalis anime de qua dicit in hoc cantico. Magnificat anima mea dominum. ¶ Magister. Magnificatio creaturarum / mensuratur et accipitur a participatõne diuine magnitudinis/cuius omnes sunt participes suo modo. Sed irrationalis natura tantum modo repsentat partem creatoris. Et ideo dicitur transumptiue sapiẽtia vel ars eius Rationalis vero creatura/nõ solum obiectiue vel vt vestigium. sed etiam subiectiue z formaliter perceptiue/significat domini magnitudinem intelligit z põdicat Assumit in sup creaturas alias immo z scipam ꝙsi materiã significatõnis/diuine maiestatis. denicꝙ in omnibus sicut in fistulis organoz certificationis/spiritusancto flante decantat. ¶ Discipulus. Bonũ est nos hic eẽ. Sed vocat) sequens versiculus de bũilitate marie. Jã vero tardior hora/differre suadet ad matutinum diei sequentis Nos interim ꝓpꝛijs intendamus officijs Explicit secundus tractatus.

Sequitur tractatꝰ

tertius dragmaticus in cantico Marie de respectione humilitatis sue per notulas. qꝛꝛ. Prima notula.

Quia respexit humilitatez ancille sue. ¶ Discipulus Hic sumus/hic primus absoluẽda est ꝙstio/ altera die ꝓposita sed dilata. Cur beata mater/cãm magnificationis dñi cũ exultatione spũs in deo salutari suo/cecinit cẽ respectionẽ bũilitatis sue a dño Exultauit inꝺt spũs meus in deo salutari meo. Et tanꝙ rõ ꝙreretur ab ea mox subiungit. ꝙ respexit bũilitatẽ ancille sue. ¶ Magister. Do cram formas questionem cui nequit perfecte dari ratio siue responsio/nisi respectus domini causa prius perscrutetur. que non nisi amoz inuenitur. ¶ Discipulus. Consentio. Fiat hoc prius notum. similiter et quod est obiectum suũ ¶ Magister. Oculus vulnerãs spõsam. oculꝰ ẽ amoris ꝙ nullus acutioz. nullus penetrabilioz. nullꝰ ad intimi cordis vulnerationẽ efficacioz dici potest. vulnerasti cor meum ait sponsa/in vno oculorum tuoꝝ. Non aliter est de oculo sponsi respectu sponse. Quia respectus amorosꝰ spõsi/sanciat sponsã/vt exclamet

vulnerata caritate, ego sum, vel amore langueo. Hoc est precipuū in spōsa vel in spōso membrum. Unde sponsus cum laudaret sponse pulchritudinem dicit. Quā pulcra es amica mea ꝙ pulcra. Hoc subiunxit. Oculi tui columbaꝝ. Et quid per columbam intelligis, si non amorem simplicem? In columba enī spūssanctus cui appropriatur amor. sepi⁹ apparuit. Sic p⁹ modū sponsa, insinuās filiab⁹ hierm pulcritudinē dilecti sui, compationē posuit eā dem dicens. Oculi eius sicut columbe / de sup riuulos aquarum que lacte sunt lote et resident sup fluenta plenissima. Hinc est illa duoꝝ mutua postulatio, videri scilicet et videre. Audiamus modum. Sane dilecta nuper consopita inter brachia sponsi / qui adiurauerat filias hierusalem per capreas ceruosq; campoꝝ, eo ꝙ sunt animalia satis alacria mundaq; / et solitudinis amica / perspicaciūq; oculorum, Adiuraue / rat inꝯ, ne suscitarent, neq; euigilarent dilectam, donec ipa vellet. Tunc velut elapsus ad horam dilectus / regreditur / ardens videre sponsam et alloqui quod latere non potuit sponsam, cuius per amorem coꝝ vigilat. Exilit igitur et dicit. Vox dilecti mei ecē. Hec est vox amici mei. Cōuersis confestim oculis exclamat. Ecce ipse venit, saliens in montibus et transiliens colles. Et cur obsecro salit et transilit / nisi zelo sponse videndę totus rapit atq; tripudiat ad similitudinē capree, binuliq; ceruoꝝ. Lasciuiens alacris et iocundus. Nihilomin⁹ tanq; zelotipus explorator. et verecūdus amator, non irrumpit cubiculū sponse, sz stat post parietem respiciens p fenestrā, pspiciens per cancellos. Denicq; blandiť dicens Surge, pera amica mea, colūba mea formosa mea et veni. Sequiť post vernī temporis gratā descriptionē, que nouā signat gratiarū infusionē, aduersitate depulsa. Ostende mihi faciē tuā. Sonet vox tua in auribꝫ meis. Vox enī tua dulcis et facies tua decora. ¶ Discipulus. Perspicuū feciśti desideriū qō habēt in cāticis spōsus et spōsa se videndi, quoniā visio nūcius est pcipuus amoris cordialis. Ubi est amor, ibi est oculus. Nihil amore amabilius. Dabo tibi dicit Seneca poculū amatoriū sine herbis absq; veneficijs. Si vis amari, ama. Hoc in amatoribꝫ etiaꝫ fetidissimis locū bz, ꝯto efficacius in pulcerrimis.

Magister. Hic respectus dei Mariaꝫ būlem iure tracťit ad amorē suū, vt tota ne dū gauderet, sed p amoris magnitudine, spūaliter exultaret, i. extra se saltaret in dilectū. Hic etiā respect⁹ corpalis in infātulo Jesu, solabak oēs illi⁹ pegrinationis laborioſissime, dolores et angustias. Sici puericia, sic in adolescētia, donec in cruce vidit extēsum, q̄ visa est semel ab eodē, vñ p / trāsiit gladi⁹ acerbissime passiōis / amoroſissimū coꝝ vtriusq;. Pēsent amicoꝝ corda, ꝯto intolerabiliť anxi⁹ fuit / hic respect⁹ q̄ dici neq̄t verb⁹, neq; scriptis inseri. Discipul⁹. Supest vero declarandū q̄d vel q̄ le sit amoris obiectū. ¶ Mgr. Videor mihi fas dicere, ꝙ pulcritudo vel pulcrum. Nihil enī amať sub rōne turpitudinis, sed tm̄modo sub rōne pulcritudinis et pulcri vel specioſi, vel formoſi. Hinc dictū est de sapia, ꝙ pulcritudinē illi⁹ admirabiť oculus. ¶ Discipul⁹. Hunc̄d diuersa vel aduersa est, ꝓpositio taꝫ pbis ꝯ theologis ponētib⁹ bonū esse qō oia appetūt, et ita ratio boni vel appetibilis / est amoris obiectum. ¶ Mgr. Multe sunt rōnes appetibilitatis / q̄ in vnā ꝺueniūt pulcritudis. sic et boni et finis et ꝺuenientis vel pfecti vel brūtudinis rōnem. ¶ Discipul⁹. Expone ꝺsequenter q̄ est rō pulcritudis vel pulcri. Mgr. Pulcritudo ſm Augu. est eq̄litas nūeroſa. ¶ Discipul⁹. Est igiť pulcritudo in sola ꝯtitate cū nūerus sit spēs ꝯtitatis. Mgr. Accipiť hec eq̄litas, neduz ex rōne molis corpalis sz pfectionis spūalis. Sit⁹ nūer⁹ nō p ꝯtitate discreta realr, sed formaliter ſm aliquos. Sed vel, pbabili⁹ ſm aliquos soli⁹ rōnis, q̄lis in deo pponiſq; diuinus inveniť, qz alia rōe et ydea / ꝺdit⁹ est homo alia equus ſm Aug⁹. et h̄ ſm modū intelligendi diuinā essentiā / p relationē ad creaturas, siue sit iste mod⁹ intelligendi in intellectu diuino, siue sit solū in intellectu angelico. ¶ Discipulus. Sufficit hec tetigisse de diuina pulcritudine p verificatiōe diffinitionis illius, ꝙ pulcritudo est eq̄litas numeroſa. Hūc adapta pulcritudines sponsi et sponse quales posuit Salomon in canticis, simul aptum faciens de differētijs talium nominū, pulcrū, formoſuz, suaue, specioſum, decoꝝ. Rursus de nominibus sponse ꝙ ē amica / soror / columba / immaculata / tota pulcra, et ita consequenter p singula membra discurrere tam sponsi ꝯ

sponse? ¶ Magister. Rem exigis q̄ sua prolixitate fastidium. vel sua breuitate poterit obscuritatem afferre/nisi fortassis inuenirem compendium. ¶ Discipulus. Placet inuenias? ¶ Magister. Ecce tot pre manibus habenf expositões doctoꝝ tot similitudinum/hic positarum. tot insuper distinctiones pro qualibet dictiõe magistrales. tot demum quadruplicis sensus scripturarum adaptatões/ad diuersa spiritualium genera nuptiarum. Suppona mus hec omnia nobis. z pauculas de pulcritudine sponsi z sponse. z dei z anime similitudines hic positas/elucidare curem? Dicentes in primis. q̄ formositas z speciositas. z pulcritudo z decor/frequenter accipiuntur sinonime. Nichilominus pulcritudo. vltra formositatem dicere videtur quandã coloris suauitatẽ. cuius defectus non tollit formam. Nigra sum inq̄t sponsa sed formosa. Decor autẽ refert ad modum z decentiã gestus z ornat9. cum quadã iocunditate. letitia vel alacritate vultus/totiusq̄ corpis gest9. Porro speciositas omnia simul dicit/vt ibi Speciosus forma pre filijs hoium. Et illud. Species pami/digna est imperio. Exemplũ in imagie/cui9 possem9 pma lineamenta ꝯsiderare. q̄ numerosa sit sub equali ꝓportione formata/z formositas inde resultat. Considerem9 secundo colores superinductos accõmode singulis lineamentis/vnde redditur pulcrior forma. Consideremus tertio in imagine viuente. alacritatẽ facie/z oculoꝝ leticiam z decentiã. z in onmi gestu modestiã Sic ait poeta de venere. p Enea. z letos oculis afflarat honores. Et dicit Vulgo. Leste dame ẽ de bel mam treug z est byen aduenant. el est simple z toye. Notemus vltra q̄ pulcritudo picture vel imaginis/refertur ad ipam tabulam que ꝓinde pulcra nominatur. Addamus ꝓterea. q̄ pulcritudo maxime refert ad exẽplar. si p omnia cõformis est imago. vel exemplatũ suo exemplari sit licet exemplar istud turpissimum. Sic dicimus bufonis imaginẽ inde pulcrã. sic bubonis z vespertilionis. Ecce inquiũt bufonem pulcre pictũ. Patet p inde ratio cur simea dicit turpissima. cuius tamẽ figura/prima est pulcerrime figura. scilicet hũane. At vero q̄ deficit ab imitatione perfecta/reputat inde turpior. quo imitatione videbat pimior. ¶ Quibus ita notatis de pulcritudine generaliter/facilis est applicatio ad pulcritudinẽ aie rõnalis spũalis. que imago est bñdictissime trinitatis. in qua potentie tres principales anie sc̄z memoria. intelligentia z volũtas. sunt tanq̄ lineamenta qualia sunt indelibiliter impssa. nec tollunt etiam a damnatis. Cetera dona gratiaꝝ varia virtutum. donoꝝ. beatitudinũ. sunt sicut colores superinducti. Rursus opationes inde puenientes/decorẽ supaddunt. Tandem in omni pulcritudine spũali. tãto brẽ trinitatis imago formosior est z pulcrior/z bñs plus decoris. q̄to repitur suo exemplari scilicet eidẽ beate trinitati cõformior. Et aduerso autẽ de turpitudine. deformitate. despectu. dedecore/ostat sentiendũ. ¶ Discipulus. Natura pulcritudinis ad oculum (sicut dicit) ostẽdisti. z quia turpis est pars q̄ suo toto non cõgruit. pulcritudoq̄ toti9 ex vniuersa partiũ multitudine consurgit: restat exponere pulcritudines membroꝝ singuloꝝ. Sed antea differe oium distinctiones vocabuloꝝ amica. spõsa. soror. columba. dilecta. quoniã de alijs anie noibus satis ꝓstat ex pmissis. vt q̄ ẽ spẽosa. formosa. Tota pulcra z imaculata. q̄ bene colorata z mũda p omia. ¶ Magister. Amica dicit ex mutua cõicatione secretoꝝ/q̄si animi custos vel altera mea. cui9 est idem velle z idem nolle cũ amico. Spõsa dicit ꝓpter spem fecũditatis. plis. vt sint vnũ ꝓncipiũ in ꝓductione z educatione filioꝝ. nõ q̄ sit iam matrimoniũ ꝓsum matũ. Aliq̄n dicit ꝓiunx z nupta sed in spe fiẽ ꝓtracta. Spõsalia a spõdeo es. q̄uis vnũ q̄n q̄ recipiat ꝓ altero. Soror appellat ꝓpter nature cõformitatẽ. maxime post incarnationẽ. Aut si ad angelos q̄q̄ transferat/diceret nature ꝓformitas nõ vniuoca. nec penit9 eq̄uoca sed analoga. ꝓpter similitudinẽ btissime trinitatis. Vnde nominat etiã alibi filia vt ibi. Audi filia z vide. Et filia bierlim. quia inhabitatrix pacifice ciuitatis. Et filia sion ꝓpter speculationem diuinoꝝ. Et filia ꝑncipis. Columba dicit ꝓpter inhabitantem in ipsa spũsancti plenitudinem. Dilecta dicitur vltra amicã. q̄ sit amor ex electione genit9 vel nutrit9. ¶ Discipul9. Redi nũc ad prius quesitũ de membris singulis. Magister Redeo. ꝓponens ꝓ regula vel clave dicendoꝝ. q̄ nihil in canticis positũ repies/nisi quatin9 facit ad pulcritudinẽ

z consequēter ad amorē fm alteruz genus cause quadruplicis, efficiētis, materialis, formalis, z final. Nō idcirco quispiā erauerit si dixerit subiectū canticoruz esse, vel amorē pulcritudinis vel pulcrū amorem. Quod vtiqz sapiētia vidit q̄ duo p̄uūxit dicens, Ego mr̄ pulcre dilectiōis. Protinꝰ ergo dū occurrit tibi verbū aliquod in canticis/si ñ sonet pulcritudinē in cortice trāslūptionis, decortica illud, vel enuclia/q̄usqz decor amabilis z amor decorꝰ pulcer atqz formosꝰ emineat. Discipulꝰ. Enitar Sed quid ex istis inferendū cēses, vtr̄ cognitio sit speculatiua vel practica. Magister. Corr̄ multos/diuersos practice et speculatiue modꝰ accipiēdi. Discipulꝰ. Da modū qui tibi pbabilior apparet. Mgr̄. Diffinit Aristoteles intellectū speculatiuū, q̄ est solū respectu veri vt verꝫ est Intellectus vo practicꝰ dicit pfesse se habens appetitui, i. pformis z prensus in appetitū cuiꝰ obiectū est non solū verū sub ratione veri/sed sub rōne boni. Deinde concludit q̄ methaphisica est tm̄ speculatiua, ars aūt z prudentia sunt practice, q̄r respiciunt voluntatē respectu factibiliū vel agibiliū, nec sistunt in intellectiua cognitione sola. Sed theologia scrutat pfundiꝰ que sūmaz scientiaz seipam asserit, z in dei dilectione sup oīa finē suū statuit. Hā finis legis est dilectio. Et iō sane debuerat psentire de methaphisica phūs, q̄ non in cognitione nuda prime cōsistebat, sed ad eiꝰ dilectionē extēdebat. Alioqn deformabat pulcritudinē methaphisice/caudā eiꝰ pulcerrimā(q̄ est finis diuie dilectionis)euellēdo. Datus quoqz fuisset i reprobū sensum, q̄ cū deū cognouisset, nō sic deum gl̄ificasset nec amasset, nec gr̄as egisset. Dic tm̄ i ethicis de otēplatiuo felici q̄ videt dei eē amātissimꝰ, q̄r cognitionē eius desiderat. Qualit̄ oro fieret p̄iūctio optie potētie rōnalis cū optimo obiecto deo p̄templationē/si non inde dilectio seq̄retur. si vel obsisteret puersitas voluntatis? Vocāt aliqui theologiā nostrā, nec pure speculatiuā, nec oīno practicā, sed affectiuā, q̄ō epitheton aptissime noscit theologie mistice cōuenire.

D Discipulus. Perspicuū est illud quod loq̄ris, nec a pho negandū, q̄ dixisse legit. Inueni te primā causam, fac me tibi placētem virum. Quid inde vis cōcludere manifesta? Magister. Cōcludo q̄ vel metaphisica est practica sciētia, vel q̄ nō omnis intellectꝰ prensus in appetitū seu voluntatem/dicere practicꝰ. Discipulꝰ. Ita seq̄ videt. Magister. Esse debet igit̄ de intellectu practico sermo restrictior, vt solū dicatur practicꝰ/dū ad factibilia z agibilia inferiora p̄uertit̄, p extēsionē in affectū z in effectū opationis huiꝰ p̄siderando relationē ad fines p̄timos nō ad sup̄mum q̄ deꝰ est colendus z amādus. Propterea sic beatitudo dicenda est speculatiua, sic theologia, p̄ie accepta, sic hec sapientia cantiqz, cuius finis est amor pulcer sponsi ad sponsam, terreno quolibet amore calcato. Sic vbilibet ars amoris terreni, vel anīalis practica. Ars itaqz diuialis amoris seu fruitionis/speculatiua dicet, velut primaz altissima scientiaz, quā imitat metaphisica philosophantiū. Sed vbi desinit ipsa/theologia p fidem sumit exordiū, per spem insup z amorem cōsiderans deū sicut amabile z pulcerrimū, z qui iuxta verbum spōse est desiderabilis, imo fons z origo radix z parēs omīs pulcre dilectionis. Discipulus. Et si p̄ero cogscere singulaz p̄rietates mēbroz, q̄ sponso tribuunt, z sponse sub tropicis locutiōibus/trahit tamen nescio quo pacto mens/illud attingere quod modo dixisti de dilectionis vel amoris origine? Magister. Jure eū trahitur nam h̄ cognito, cetera mor patebunt, cuius hec cognitio fm̄ pcessionē theologicaz/incipiat p fidem a pulcritudine prime cause/ad pulcritudines effectuum insinuādas? vie philosophie nō aduerso sed conuerso.

Discipulus. Acceptus erit iste modus fidelib. Prosequere. Magister. Pulcritudo prima nobis per fidem relucet in beatissima trinitate. Tradit enim fides q̄ pat in diuinis est mens siue memoria fecunda oīum intelligibiliū, ad quā paternus intellectus p̄uertens aciem/gignit ex se verbuz exp̄ssiuū oīum intelligibiliū. Hoc est illud verbum quod erat in principio apud deū, per quod omnia facta sunt. Hoc verbum est naturalis imago patris, eadem essentialiter cum patre/sola relatione p̄sonali p̄sonaliter ab illo distincta. Et quoniam imitatur perfectissime patrem/supest vt dicat imago pulcerrima vel speciosissima patris z ita dilectissima a patre se teste q̄ ait. Hic est filius meus carissimus, in quo mihi bene complacui. Cum vo pat cōmunicaue/

rit diuinam vitam filio communicauit ne dum cognitionem omnis veri, sed amorez similiter omnis boni. Est autem paterna bonitas suprem̃um z primum amabile. Amauit ergo filius summe patrem. z conuertendo voluntatem in ipsum totus (vt ita loquamur) ecarsit z flagrauit in eius dilectionem. Et qua dilectione mutua patris ad filium z filij ad patrem, processit amor psonalis, quem dicim⁹ spiritum sanctū

Considerat hec fides circulum quendam intelligibilem in triangulo personarū. Pater enim dat se filio quem diligit, filius patri impendit se per amorem quo flagrat in patrem. Hic autem amor cōmunis est patri z filio, tanꝯ nexus amborum. Jure ergo dictus est deus, quasi spera intelligibilis, cuius centrū vbiqꝫ, circumferentia nusqꝫ, nisi supple in seipso. Non autem potest se deus ad extra cōmunicare, nisi quodam modo punctualiter. Ipse vero totus se, in se toto continet, quem tenebre creaturam non comprehēdunt. ¶ Ostendit nobis hec fides/summā consummatā in tota trinitate/pulcritudinem amabilem, z dilectōnem pulcerrimam, quoniā hic est equalitas numerosa, que reddit pulcritudinem, z pulcritudo succendit ad amorē, vt sit pulcritudo dilecta, z dilectio pulcerrima mutuo se respicientes Vnde Dionysius diuinus amor est sicut quidam eternus circul⁹ p optimū ex optimo, z in optimo, z in optimum, inenarrabili conuersione circūiens. Est autē circulus pulcerrima figura.

¶ Discipulus. O miseris precor nūc amA pliora hic disserere, de inenarrabili pulcritudine diuinitatis, z ad Marie pulcritudinem te conuerte, dicēs in primis. Cur nō dicit deum salutare suū/respexisse pulcritudinez ancille sue sed humilitatē? ¶ Magister. Duas habitudines esse ponit philosophus in intelligentijs quas angelos dicimus. ¶ Vnam qua conuertūtur ad deum ad contemplandū magnitudinē eius cum admiratione, pulcritudinem cum dilectione, z omnimoda subiectionis obedientia/motu quodam assiduo quasi circulari circa diuinam vnitatem. Ita loquit apō Boetiū philosophia, mentēqꝫ profundaz scilicet diuinitatē circuit. Et iterū. Da fontem lustrare boni. Alterā dicit philosoph⁹ habitudinem intelligentie/respectu inferiorū que regit mediante motu sui orbis, p ut philosophia subiūgit. Simile conuertit imagine celū ¶ Determinat consequēter idem philosophus q habitudo prima que est subiectionis ad deū, longe perfectior est z pulcrior/q̃ habitudo regitiue dīnationis respectu inferioꝝ, quoniā in prima cōsistit intelligentia, felicitas z beatitudo non in secūda, q si angel⁹ magnificans deum z exultans in deo/gratias ageret verbum humanis, quid obsecro mallet dicere? vl q deus respexit humilitatē serui sui subiectēm sibi, vel q respexit dominationē atqꝫ potentiā, scilicet in regimīe creature ¶ Discipulus. Res apta est/sup electione primi. Vnde palā intelligo beatā Mariā neduz pia deuotione sed altissima metaphisicali q rōe/suā pulcritudīs btifice pfectiōez pl⁹ insinuasse p būilitatē subiectiōis/quā respexit in ea dominus. q̃ si dominationis nomen aliqō posuisset. Magister. Accipe rōnem alteram, nō mīn⁹ in theologia fundatam. Quid enim perdidit apostatas angelos? quid postmodum deiecit homines institutos ad reparationem angelice ruine Vtiqꝫ superbia, plus glorians in fantastica dīnatione/q̃ in humili ad deū subiectione. Cauendā hanc perditionis turpitudinem insinuat Maria z exemplo vocis sue qua suam humilitatez gloriatur respexisse deū z formidanda protestatione. Fecit in quit domin⁹ potentiā in brachio suo. Dispersit superbos mente cordis sui. Quare excelsus domin⁹ z humilia respicit z alta a longe cognoscit. Quare a longe? Quia lōgo proiecit z deiecit. z pjcit z deponit potētes de sede z exaltauit humiles. Jam Maria gerebat alta mente repositū verbū filij. Qui se exaltat humiliabitur. z qui se būliat exaltabitur. Illud quoqꝫ discipuli sui. Deus superbis resistit. būilibꝫ autē dat gratiam. Verificauit idcirco de⁹ in ea verbū sapientis. Vbi būilitas, ibi sapiētia. Deus collocauit per incarnatōnis misteriū/sapientiam in būilitate sua. ¶ Discipul⁹. Occurrit post solutionē q̃stionis ꝓposite, petēdum quid sit respect⁹ dei, q̃les ei⁹ oculi q̃bus būilitatē ancille sue respexit. Ex omissa multiplicatōe q̃num? conuertat, ptin⁹ sermo tuus, ad describendū pulcritudinez beate Marie, que tam grata, tam incredibili formositate refulgens inuenta est, vt concupiscceret rex speciem ei⁹, z de sublimi solio deitatis descenderet ad infima nostre

mortalitatis. accipiēs serui formam. Quā
ta qualisq; putanda est pulcritudo totius/
qñ in vno oculoꝝ suoꝝ dicit se speciosus
forma pre filijs hominū/ corde vulneratū
Vulnerasti ait cor meū in vno oculoꝝ tuo
rū. z qđ minus videt in vno crine colli tui
Deniq; primū nomē quo Maria legit in
canticis notata p spōsum fuit. O pulcerri/
ma mulieꝝ. Vere pulcerrima / q̄ pro sup/
ba mistica vasti. eua. supno regi non assue
ro sed deo/ meruit copulari: gratiā inueni/
ens in oculis ei⁹. quā adamauit super om/
nes mulieres. Erat enim formosa valde et
incredibili pulcritudine omniūq; oculis
D gratiosa z amabilis videbat ¶ Magister
Dona bimur inaniter/si verbis equare vo
lumus pulcritudinē eius. qua sub deo ma
ior nequit intelligi. colligens in se omnes
pulcritudines sparsas in creaturis: Ita vt
sit vere vna speciosa vni⁹ sponsi. vna perfe
cta sua. vna matri sue electa genitrici sue. q̄
genitrix est gratuita dei bonitas. qne pul
cerrima pulcerrimam sibi fecit. Dicere ni/
hilomin⁹ aliqua temptabim⁹ ordine p̄mi
tus doctrinali. ¶ Pulcritudo que est eq̄li/
tas nūerosa diuidit. p̄ma sui diuisione. q̄
quedā est naturalis z quedaz artificialis.
Naturalis multiplex est. q̄dam intellectua
lis. Altera rōnalis. dehinc aialis. Rursum
aliqua est solū vitalis. altera solū subalis.
altera accidētalis. Artificialis vo quedam
est p se. quedā p accidēs: p rōnis industriaz
supinducta/ pulcritudine naturali. ¶ Pul
critudo aūt naturalis describi p̄t q̄ est eq̄li
tas numerosa/ p̄surgēs z resultans ex vnita
te veritate z bonitate. vel ex mēsura nume/
ro z pondere. vel ex modo specie z ordine.
Itaq; p̄rietates entis sunt vnū z ve et bo/
nū. Sic q̄ ens z vnū ens z ve. ens z bo/
nū p̄uertūtur. Nec est possibile q̄ ens ali/
q̄d sit. quin hec tria sibi p̄ueniāt. q̄ non re
distinguūtur. sz sola significādi rōne. Sic
de modo specie et ordine. Sic de mensu/
ra numero z pondere. ¶ Pulcritudo igi/
tur naturalis. nō habet aliq̄d ens positiue
p̄trarium. q̄ sit positiua turpitudo natura
lis. vt ipē manichei somniabāt duo p̄nci/
pia. vnū malo. z hoc turpissimū/ z aliud
bono. q̄d necesse est eē pulcerrimuz. Nec
optet post Aug⁹. z Dionysiū conari dedu
cere malū. nec eē p positū i entib. sed tm̄o
do dici p̄uationē pulcri/ seu boni/ seu mo
di speciei z ordinis. Pulc. silr cū ente cō/
uertit. tanq; p̄rietas resultās ex trib⁹ p̄ozi/
bus. z hec pulcritudo tāq; ex triplici linea/
mēto figurali instar trianguli. q̄ est prima
z p̄fecta forma linea. recta. Hec nihilo/
min⁹ pulcritudo naturalis/ in circulū dedu
cit q̄ est p̄fectissima figura. non rectilinea
rū sz curua. Ita q̄ preter legē geometrica
lem sit hic circul⁹ triangular⁹. z triangulus
circulat⁹. ¶ Pulcritudo naturalis. repibi
lis est vniuersalr in creaturis. qz necesse est
q̄libet esse vestigiū sue p̄me cause. qđ ge/
rat similitudinē aliquā/ non penit⁹ vniuo/
cā. sed analogā ei⁹ tanq; exemplatū sui exē
plaris. z sigillatū sigilli sui. Sūt aūt tria p̄
me cause. p̄pria z appropata. sm q̄ repitur
vnūq̄q; ens. p̄ducere sm triplex gen⁹ cāe.
efficiētis. formalis vel exemplaris z final.
¶ Pulcritudo naturalis/ accipit lineamē
tū modi z vnitatis vel mēsure/ a potentia
efficiēte. lineamētū spēi vel veri vl numeri
a sapiētia exemplāte. lineamentū ordis vel
ponderis inclinātis a bonitate diuina fini
ente. Que tria p̄tuit apl's dicens. Q̄m ex
ipo z p ipm. z in ipo sunt oīa. Ipsi glia in
secula. q̄ oīa facit speciosa z pulcra. scdm
tria hec indelib. lia p̄sus lineamēta in q̄li/
bet ente p̄tracta. q̄ rursus se reducūt in cir/
culū ad p̄me vnitatis exemplū. Nunc
aūt ad spāles pulcritudines naturalis p̄p/
etatis p̄scendam⁹. Itaq; q̄libet ens / ha/
bet tm̄ de pulcritudine naturali. q̄tū habz
in se de entitate z bonitate. Inuenit autez
ens intellectuale. z ꝑ duplicit. vel vt p se ex
istēs vel vt alteri natū vniri. vt hūani intel
lect⁹ Inuenit rursus ens rōnale. sm dupli
cem portionē. Inuenit p̄terea ens aiale et
ꝑ duplicit. vel p̄iūctū rōni vt in hoīb⁹. vel
p se stans vt in brutis. Proinde inuenitur
ens vitale seu vegetabile. z hoc dupliciter
vel cū sensu vel sine sensu. Ampli⁹ est ens
solū substātiale vt elemēta. vel materia p/
ma. que de se nō est p̄ncipaliter nihil. cum
sit ps subalis cōpositi. sed cōsiderata sine
forma. nō est act⁹ formalis. z informis dici
tur z sic turpis apperēs formā sicut aliquid
pulcrū. Tandē ē ens analogū qđ appella
mus accidēs. cui⁹ est ineſſe nō eē sm phos
cū tm̄ ponat fides ea posse sine subiecto q̄
se esse. ¶ Discipulus. Dicito de singulis.
doctrinali q̄ aptus est stilo. qui tāte rei ma
gis est accōmodus. Deinde traduces om/
nia ad pulcritudinē mulieris quam respe/
xit: amoris oculo/ totus desiderabilis spō/

sus eius. ¶ Magister. Intellectualis pulcritudo/ad primum ꝛ indelebiliter expssuꝫ lineamentū. quod dictum est. superaddit tangꝫ imago iam perfectior. triplicem lineam. triū virium supiorum. naturaliū insitaꝫ sibi. que sunt memoria intelligentia et voluntas. Siue dicantur iste vires. tria q̄ dam accidentia/naturam intellectualē necessario sequentia scōm Thomam ꝛ sequaces. siue sint vires essentialiter eedem cum natura intellectualis. sed formaliter differentes iuxta Scotū. siue sint penitus eedē res. tantūmodo scōm rationem distincte. per respectum ad operationes. seu ratiōes obiectales vel terminorum cōnotationes quod nobis magis placet scōm expressionem a Gregorio datam. ¶ Intellectualis hec pulcritudo. primo consideratur vt nuda. sine habitu superaddito vel operatione ꝛ hoc in ordine ad suuꝫ superius quod est deus. Et vis memorativa dei. correspōdeat patri seu paternali memorie. tangꝫ appropriate indita sibi a patre seu protracta in tabula nature intellectualis. Vis intellectualis dei/que est expressiua verbi. correspondeat filio vt verbū est/in acie intelligentie potentialiter aut aptitudinaliter expressum. Vis amatiua dei/correspondeat spiritui sancto. ratione amoris inde pducibilis per voluntatem siue per vim affectiuā intellectualē. Ita semp dicet mens recolere deū. ꝛ intellectus intelligere deū per hītum. ꝛ diligere non in actu sed aptitudine. Similiter ꝛ seipam (modo quo loq̄tur frequenter Aug.) dicet recolere intelligere et amare. Ita q̄ non accipitur hic memoria pro recordatōne preteritoꝝ/cū sit respectu oim modo tacto. ¶ Intellectual' vero pulcritudo. intelligit̄ pncipalit̄ in angelis. q̄ pterea noiant̄ a phis intelligentie. Reputat̄ tm̄ licet impfecti⁹ in portiōe supiori rōnalis aie q̄ mens dicit̄ aput est dei capax et particeps ei⁹ esse pt. Proinde dicta est facta ad imaginē diuinitatis imitatiue. p silitudinē analogā cuius hūana mens sic ꝓsiderata (iuxta vbū Aristotelis q̄ cōsonat in ℔ fidei) sit tangꝫ tabula rasa. nō repleta scia ꝛ vtutibꝫ oib⁹. iuxta Platonis errorē. Hoc mō mēs est naturaliꝫ luminosa. imo lumē intellectuale imortale. ꝛ indelibile. in quo ꝛ p qō nata sunt intelligi pma pncipia/apphensione facta terminoꝝ a sensibꝫ fm modum cognoscēdi in via. ℔ lumen dicit illō quod signatū est supnos. Estimo autez q̄ sit intellect⁹ agens. de phus sit locut⁹. qui sup fantasmata irradiat vt spēs intelligibiles abstrahat. vel eliciat. vel fodiat ꝛ sit intellect⁹ possibilis. scz ipemet ꝓsiderat⁹ vt tabula rasa. fiat actuat⁹ p spēs intelligibiles ad intellectionē ¶ Discipul⁹ q̄ pacto mēs hūana/dū sepatur a corpe statiz p⁹ infusionē ei/poterit cognoscere cū nō hēat fantasmata q̄ speculata fuit. nec specularī pōt extra corp⁹. ¶ Magister. Si singulas circa materiā q̄ tractaꝫ incidētes dubitationes vellem tollere rūdendo/nec ingenium/nec horaꝝ. nec susceptū de pulcritudine cōpendiū/ferre posset. Pergam⁹ interea ceptum iter/absq̄ tot diuerticulis/q̄ collocutiōibꝫ alīs/subintrare poterim⁹. ¶ Discipulus. Assentō ¶ Mgr. Intellectualis pulcritudo tūc augeri ꝛ quodāmodo supcolorari ꝛ pingi ꝛ p infusionē habituū diuersi generis tam intellectualiū q̄ affectualiū tam in via q̄ in pria fm triplicē differentiaz. In via q̄dem p infusioōē virtutū theologicarū. fidei spei ꝛ caritatis. aut aliquaꝫ supioris pfectionis sub enigmate tī. In pria vero fm tres dotes aie sine sint eedē cū lumine gl'ie siue distincte. sic̄ hītus ad facili⁹ eliciē dum act⁹ gliosos. visionē. dilectionē. fruitiuā inhesionē vel adherētem fruitionem correndentē spei. Juxta illud Mihi aūt adherere deo bonū est. Et hec tria fm tres vires. rōnalis ꝓcupiscibilis ꝛ irascibilis. q̄les theologus ponit in superiori portione rōnis. ¶ Intellectualis pulcritudo rurs⁹ augetur p actus ꝛ opationes/exponens eam viribus ꝛ habitibus ꝓdeuntibꝫ. Qui dici possunt rationabiliter. tertia pulcritudo principalis. sup naturalem primariam ꝛ generalē cuilibet enti supinducta vbi statim videre est q̄ multiplicata sit. tam in eadem natura q̄ in diuersis/hmōi pulcritudo actualis opationis. Nam pncipalis et ꝓsummata repitur in glozia. qualem habz nuc pulcerrima ꝛ beatissima beatoꝝ beata q̄ omniū in visione dei cū nuda dilectiōe et fruitione. In quibus essentialis beatitudo formaliscz consistit. Quia pulcritudine nulla sub deo speciosior in formis accidentalibꝫ inuenitur. nulla honestior. nulla suauior ꝛ iocundior nulla melodiosior ꝛ sonorior. nulla salubrior ꝛ vtilior. ꝛ hoc fm triplex genus boni. honesti. delectabilis ꝛ vtilis. ¶ Intellectualem hanc pulcritudines

precessit ⁊ inchoauit illa pulcritudo mentis quam habuit in via ter beata nostra domina dum contemplationi dedita fuit assiduè/ quum status patiebatur exilij/ dum exultauit spiritus eius in deo salutari suo/ qz inspiciebat dominus humilitatem ancille sue. Ille enim respectus (cum deus immutabilis sit) quid aliud erat/ nisi candela talis pulcritudinis/ talis exultationis in mente Marie/ humilis ancille sue. Et ideo iaz pulcerrie ⁊ dilectissime/ quia fuit humillima/ in qua figuratur lilium conuallium Jesus salutaris suus. Erat tunc spiritꝰ Marie licet in corpore quasi nihil de corpore portaret. Hinc defecisse. Hinc extra se fuisse. Hinc in atrijs domus domini. Hinc extremis maris habitasse. Dicta sunt hec cum tropis talibus sine numero que contribuuntur contemplatiuis. ꝯꝯ longe alter distantius in Maria. ¶ Intellectualis huius contemplationis pulcritudinem in in via. nemo melius apprehendit ꝯ experientia doctrine. Nihilominus eruditio doctrinalis/ dat aliquid intelligi. ⁊ non melius ꝯ si consideretur status mentis quasi separatus/ nondum a corpe sed a rationis inferioris portõne. Tunc profecto/ ⁊ non aliter/ intelligit quid sit diuisio spiritus et anime. quid raptus. quid extasis. quid liquefactio anime. quid trãsformatio. quid vnio. quid moꝛs rachelis. id est rationis ĩ partu beniamin. quo contemplatio signatur. Cur preterea nominat Dionysius. misticam sapientiam/ esse irrationalem. bocẽ sine ratione. ꝯtum ad vim rationis apprehensiuam. non quo ad affectiuam. que iungit spiritui sancto per amoꝛem extaticũ. Insuper cherubin in celestibus. per quem amorem conũguntur. Non ꝙ omnio sit amoꝛ sine cognitione previa vel comite/ iuxta cuiusdam mistice theologizãtis imaginationem. Verum est ꝙ ista cognitõ non super se reflectitur vt videat se videre. Jaz enim auolaret ista simplex sinderisis. scintillantis ⁊ ardentis affectio. Juxta illud canticorum. Auerte oculos tuos a me quia ipsa me
R auolare fecerunt. ¶ Discipulus. Multa dicuntur de statu mentis huiusmodi. ⁊ nũ ꝯ sufficiunt. Immo potius eo magis exaltatur a nobis deus. quo plus ascendit homo ad coꝛ altum vt iam non solum de pulcritudine patrie. sed istius vie/ verificetur ꝙ nec oculus vidit nec auris audiuit nec in coꝛ hominis ascendit. que preparauit deus diligentibus se. Unde clamat. Quam magna multitudo dulcedinis tue domine quam abscondisti timentibus te. Non dicit reuelasti eam timentibus te. patiuntur enim quod nesciunt. Hinc etiam dicit contemplatiuus/ raptus in hanc caliginem/ sentiens sibulum aure tenuis alicuius cuius ignoꝛat vultum. qui nescit vnde venit aut quo vadat. Dicit inꝯ. Nesciui. Anima mea ꝓturbabat me. ꝓpter quadrigas aminadab. id est raptus tales. Et etiam alibi. Ad nihilũ redactus sum ⁊ nesciui. Fit denicꝯ collustratio spiritus. non sine quadaz interpositione. qualem suo modo sentit oculus. pelliculis palpebrarum tenuibꝫ interpositis. ad radios solis nitidissimos incidentes super oculos. Videt itaꝯ solẽ oculus in suo lumine. sed quid sit/ non datur inspici medio ꝓhibente. Tolle pelliculam vel aperi. ꝓtinus aspicies. ¶ Magister Noli mirari/ si non cõprehẽditur incõprehensibilis. Jam enim non esset magnꝰ dominus ⁊ laudabilis nimis/ cuius magnitudinis esset finis/ aut sapientie numerus Jam non esset ꝓprietas verbi de qua diceretur. cogitationum scrutatoꝛ ⁊ intentionum coꝛdis. quod inscrutabile testatur apostolus esse. Quo circa versis ad Marie pulcritudinem oculis/ perpende si potes/ qualis fuerit in via/ statꝰ siue mentis aut spiritus. ꝯ sublimis in arce contemplationis ꝯ elevata a terra sursuz. ꝯtis irradiata fulgoꝛibus/ ab isto qui illuminat mirabiliter a montibꝫ eternis. Unde turbati sunt omnes insipientes coꝛde. qui dicunt saltem affectu vl̃ effectu. ⁊ si nõ assensu/ in coꝛde suo non est deus. Si erat vt mulier amicta sole iusticie. cuius sub pedibus /luna totius mutabilitatis creaturarũ. ⁊ in capite eius pulcerrima spiritualium siderũ in eternitate splendentium coꝛona. Quid inde colligi potest/ si vales considera. Nonne lumẽ illud immensum/ scintillabat aliquotiens ad oculum mentis/ intuendum se inde prebens. ꝙliter in via vidisse Moyses ⁊ Paulus estimãtur. Nonne sicut in rimula quadam exilis choꝛuscationis dum oculos ferit emicans flãma. moꝛ disparens. ita fulgurabat in mente Marie splendoꝛ diuine glorie. Nonne cernebat eam quãdoꝯ tã ꝯ dum aliquis videt seu vidisse putat/ nascentem per nubila lunam. Falloꝛ si nõ tot

vicissitudines euntis ⁊ redeuntis sponsi/ dant hec intelligi. ¶ Modo tenetur. modo videt. modo disparet. modo stat post parie/ tem nihilominus respicit per fenestras. p/ spicit per cancellos. ¶ Discipulus. Quid ꝛo putaueris esse talem prospectuz per fe/ nestras sponse. ¶ Magister. Quid nisi ra dios as ⁊ angustas illuminatiões in domo sponse. que domus/ est superius mẽtis ce/ naculum. Non enim potest aliter concipi prospicere nouit er deus/ nisi quia prospi/ ci se facit. sed in transitu subito. referens ali quod simile si pie dici potest ad illud pasto rium seu galatheam ⁊ fugit ad salices. ⁊ se cupit ante videri. Tota denicz visio Eze/ chielis ō animabus ⁊ rotis/ per mysticas chorusca tiones ⁊ scintillationes nobis il/ lud insinuat. ¶ Sed nos sermo. de raptu et extasi. fere totus obripuit. dum delectat nec satiat. Redeamus ad semitaz. linqua/ mus inattingibilem mentis contemplatõ nem pulcritudinis. ⁊ de rationali pulcritu dine verbum fiat. ¶ Rationalis itaqz pul critudo/ pingitur ⁊ collocatur. in tabula ra tionis inferioris quam distinguere fas est ꝓportionabiliter ad distinctiones traditas de pulcritudine portionis superioris. quo ad naturam. quo ad habitus. quo ad ope/ rationem suo modo. Habet enim inferior portio/ duplicem oculum seu faciem sicut ⁊ superior. Unde ⁊ superior connectitur ad deum. potest attamen oculuz dimittere ad rationis inferioris aspectum. Non secus in/ ferior portio faciem eleuat ad portionem superiorem. quasi mulier ad virum suum. nihilominus diuertit oculos ad animalez portionem que corporeo in sua operatio/ ne eget organo vel instrumento. Hec por/ tio/ congrue dicitur ancilla. quia ministrat in humilitate. domus tridinio. predictis viro ⁊ mulieri/ duplici videlicet portiõi ra/ tionis. quarum nulla requirit corporis or ganum in ꝓpria actõne. licet ancilla submi nistret eis simulacra vel obiecta. quia ne/ cesse est quẽqz intelligentez fantasmata spe culari. ¶ Discipulus. Hup ad duas por tiones dumtaxat patiebaris formam ho/ minis scilicet in animam ⁊ spiritũ. ¶ Ma gister. Spiritũ accepi pro mente superiori. Aliam vero pro toto illo qõ ei subditũ est ¶ Discipulus. Nunc aũt inferior rõ distin/ cta memorat ab ajali virtute. quã ancillaz denominas. ¶ Magister. Negare nõ va/ leo nec volui. ⁊ si forte ñ satz exp̃ssi/ ãn tres cõius assignent hmõi portiones. a diuerf diuersimode nõ aduerse. Sz volẽs coarta re sermonẽ/ eo modo quo btã ⁊ pulcerrima mulierz. canticũ inchoauerit/ cõmemoraꝫ tantum mõ aiam ⁊ spũm. posui cũ aia por/ tionẽ inferiorẽ quã mlti (sicut scim⁹) ꝓiun gunt aliqñ cũ mẽte. vel spũ. qm̃ inter vtran qz ptem seu portionẽ. qsi mediũ tenet locũ accipiẽs aliquãdo suas opationes. ab illu stratione principaliori. atqz stabiles cõclu siones deducendo resoluit. Quandoqz ve ro reducit ad sensatiões de foris immissas tanqz ad habitam de ipsis certitudinaliter experientiã. Porro tres huiusmodi vires exprimendo Paulus distinxit. loquẽs fre/ quenter simul de spiritu ⁊ anima. de corpo re non quidem mortuo. sed animato quod est sensualitas. Sic christus insinuauit. Tristis est inquit anima mea vsqz ad mor tẽ. Et statim post. Spũs quidẽ ꝓmptus est. nec mirum. qz beatus. caro autez infir/ ma/ que relicta passionibus tota erit. Hinc apostolus loquens de diuisione spũs ⁊ ani me/ addidit. cõpages ⁊ medullas ⁊ cor fo/ rte sensualitatem indicare volens. ¶ Disci pulus. Non oportet vt video magni pen/ dere. si hoc vel illo modo quis accipiat. dũ mõ ꝺueniãt. in acceptiõe colloquẽtes q cõ fusa euitet eq̃uocatio. Nã caro aliqñ sumit p aia corpe ⁊ spũ. vt ibi. Verbũ caro factũ ẽ. Aia silr p hoie vt ibi. Oẽs aie descẽderũt in egyptũ. Spũs ꝺo p tota aia rõnali vt ō xpo. Emisit spũm. Trãsfer te igit ad silitu dies q̃ supsũt insinuãdas. ¶ Mgr. Aialis pulcritudo/ seq̃t ad intellectualẽ ⁊ rõnalez. put i hoie/ sensualitas in ipo ꝺiuncta ẽ rõni nata p ipam regulari ꝓncipatu despotico ⁊ fruili. Nõ eni est liba sic superior appetit⁹ itel lectual' eẽntial'r. sed pticipative tm̃ mõ. cui rõ ꝺsiliativa/ ꝓncipaliñ dñatu tiranico vel fruili. sz libo. Hinc fit vt appetit⁹ sensitiu⁹/ cõpelli ⁊ corrigi ⁊ flagellari debeat a rõne si fuerit inobediẽs sibi. de q dictũ ẽ ad cayn. Sub te erit appetit⁹ tu⁹. ⁊ tu dñaberz illi⁹. volũtas ꝺo cogi neq̃t. ¶ Aialis hec portõ mltiplici pulcritudie decorat/ vltra natura lẽ q̃ general'est. vltra ꝺsignatas bñs totidẽ insup lineaz. q̃nqz vires sensuũ exteriorz. ⁊ q̃nqz vel sex interiorz. sic alibi didicisti ⁊ di cek q̃ tũ repetendũ esse volueris. Supad/ dunt p speciositate maiori tam bit⁹qz pas/ siões morales salubres/ ⁊ opationes mlti/

plicate sup nūeruz. Quales q̄sq; dinūera/re voluerit, nēce ē vt cogīscat oēm sciaz̄ dif/ferentiā, q̄ p sensus interiores ⁊ exteriores acq̄runt. Oēs q̄z moraliū ⁊tutū distinctiō nes oēm grāmatice logice rhetozice disci/plinaz, cū arismetrica, geometria, musica, astronomia, q̄s sine aiali portōe/rō supioz ⁊ inferioz ñ addiscūt. Legisti ēstā sup vna ⁊tute mēoratiua. Deduxerit aug. admiratō nē. Et q̄s/ad hāc ⁊ alias singulas sufficerz exponēdas ¶ Ceteꝛ aial' pulcritudo q̄ nō est ꝓiūcta rōi q̄lis ē generalr in q̄libet aiali ꝓter hoiem. q̄t obsecro depicta ē ornataq; formis instinctib⁹ ⁊ industrijs vsq; adeo, q̄ in nōnull'/relucet q̄dā ꝓticipatio rōis. Jta nimiz̄ fm legē deitatis, sic mētis hūane su pmū/ꝓiūgit infimo nature angelice ⁊ infi/mū rōnis/attingit a fantastica ⁊tute. Sic fantasticā hois portōz bruoz̄ fantasia nō nulloz̄/imitādo ꝓtingit. Oēs ⁊o pulcritu dines hmōi respsas in brutis/natura ꝓiū/xit in hūana rōne. Rōnem denicq; supplet in brutis/intelligentia pma regēs infallibi lit' ista, cui⁹ puidentia in sui dispositione ñ fallit. Cui⁹ ars pma/dedit ⁊ indidit tā hoi bus q̄z ceteris aiantib⁹ artes innūeras. Ñ pdeūt artificiales pulcritudines. Sicut i nidis aialium sibi fabricandis. In victu q̄rendo, p insidias mirabiles, vt in vulpib⁹ ⁊ araneis. In puisione circa vel cōtra futu ros euentus vt in apib⁹ ⁊ formicis. Quis cuncta dinūeret? ¶ Tandem occurrit hic animalis cognitionis pulcritudo in vitali seu vegetatiua virtute sine sit per se posita/ sepatim a potentia cognitiua, sic in plantz ⁊ in singulis absq; cognitione viuentibus sine cōiuncta sit. quēadmodū videre est in hominibus ⁊ animalib⁹, vsq; ad illa que fi xa terre, solo ⁊ vnico vigēt sensu tactus. sic conche ⁊ ostree, qō eaz̄ dilatatio. ⁊ pstrictō manifestat. Quā vitā/dicūt alicq; matricez in femell'retinere. ¶ Vitalis aūt pulcritu do q̄z multa sit q̄z admirabil' ⁊ stupenda. in attrahendo cibū. in frangendo. in digeren do, in dispriendo, in assimilādo, rursus in expulsione superfluoz̄, in augmentatione in generatiua virtute. in orgnizatione fi/guraq; membroz̄, nullus explicaret sermo Nullus etiam de minimo grano vel folio/ planam sufficeret, naturali virtute ⁊ plenā tradere rationem. Quod cernēs Eccleia/stes, cuncte inquit res difficiles sunt ⁊ non potest eas/homo explicare sermone Et ite rum intellexi q̄ omniū operum dei/nullaz possit homo inuenire rātōnem. supple suf ficientem, ⁊ si dixerit sapiens se nosse/ non poterit reperire. Tota prostremo Job in/terrogatio, facta sibi a domino de diuinis operibus. quarū pulcritudo cōprehendi ñ potest ad hoc tendit. Quid de pulcritudie rerū naturaliū quid porro de pulcritudini bus rerum tot artificialiū, quid de obiectis sensibilibus. per accidentia sua vel species se repsentantibus ad sensuz. Ecce q̄ in gra no frumenti sunt infinite partes ꝓporio/nales, scōm deductionem Aristotel' demō strantis continuū nō esse cōpositū, ex indi uisibilibus. Oportet ex hoc cōcludere q̄ fi/niti nūeri sint illic ⁊ figure, imo tot quot i toto mūdo. Oium insup creaturaz̄ lr̄aruz ⁊ nominū cōtinet, neduz potentialiter sed actualiter in aspectu dei, vidētis numeros hmōi lr̄as ⁊ figuras Cuius signū accipito de vna imagine, qualem inferre licebit, de ceteris. Potest itaq; statue factoz/per solaz partiū ablationem/formare pulcram ima/ginem, ex vno trunco ligni, qualis vtq; pri us ibi non erat, cū nihil addiderit ⁊ adhuc tamen nihil de celozum secretis tot pulcri/tudinibus/attingimus. ¶ Discipulus. Si taliter res se habent de pulcritudine/re rum omnium/q̄ incomprehensibiles ha/beantur, cur hacten⁹ frustra illas desudaui mus inquirere ¶ Magister. Frustra ne/quaq;, nec inaniter sine fine, qui triplex est Vnus ducens ad ammirationez opificis primi dei. Speciei enī generatoz/hec om/nia constituit, qui vtiq; speciosioz esse con cluditur creature. Alter finis est ad humi liationē nostri p contemptū vie ⁊ desideriū patrie, vbi relucet pulcra perfecta q̄z cogni/tio/scōm visionem quam deuotus Bernar dus cuius hodie dies agitur fertur in sinu/ asse per assensum suum post obitum in mō tem lybani. Reliquus finis est nostre con/quisitioni proprius et accommod⁹ de pul cerrima mulierum quam respexit de⁹. Ex/ ultauit spiritus eius in deo salutari suo.

Qua super re, quattuoz accipito conside/rationes. Prima est, sponsitas pulcerri/me mulieris, que sibi datur in canticis ⁊ ali bi, plene nequit intelligi pulcritudinibus alioz̄ entium non intellectis. Exponit ei p similitudies, ois tā naturalis q̄z artificialis

formositatis, quib⁹ ignoratis, vt ignorek trassumptio/necesse est. Secūda speciosi/tas quelibet repta in creaturis sparsim, to/ta colligit in beata t pulcerrima mulieru, vel formaliter vel eminēter. Pec est regula diuini Dionysij/hierachias ordinantis q̄ superius tangebat. Tertia speciositas pul cre mulieris/sumit ab omni pulcritudine cererar creaturarū donis t ornamentis, t quo mireris amplius, omīs deformitas a/liena, demonū t peccator, sibi cedit ad or/namentū. Quarta, speciositas t pulcritu/do creaturarū pie recognita, fidez illustrat spē roborat, caritatē inflāmat, cū opitulatōe in oñi tribulatione t angustia. ¶ Discipu lus pape. Vere magna proposuisti, quoz certificationez expecto, presertim sup illo q̄ me miratuz iure dixisti. ¶ Dgr̄. Rñdet ap'lus, si sue locutionis vtus cognoscitur vbi dicit, q̄ diligentib⁹ deū/omia cooperant in bonū. Si in bonuz igit in pulcz. Et si omnib⁹ diligentib⁹, q̄to amplius Marie sup oēs deū diligenti tale q̄d eueniet? Putas ne summ⁹ artifex de⁹ quicq̄ in vniuer so mūdo, quē pulcrū pulcerrim⁹ ipse, men te gerens/formauerit aut esse p̄miserit sine causa? ¶ Discipul⁹. Nequaq̄ putauerim sed oia sub ordine pulcro/pulcra fecit valde. ¶ Dgr̄. Rōne primū in q̄libet gene/re p̄cipuū est t mēsura alioz, quēadmodū dux in exercitu. Maria vero dicta est pul/cerrima t pfecta sup ceteras creaturas. nō vnitas diuinitati, q̄lis est hūanitas christi Consequens est igit, q̄ oia sibi subseruiant, tā bona nature q̄ gre q̄ artis t fortune. Discipulus. Sit ita de bonis. Mala aūt q̄d afferre hñt/nisi malicia t turpitudinez ¶ Dgr̄. Scis ad bonorem regis eē. si p uersos, pditores suos alligatos coerceat in cōpedib⁹. Scis q̄ in picturis, nigredo ri/te iūcta/dat decorē imagini Doci supcilijs formosissime mlier aspice, q̄b⁹ nigredo de cēs rubedo idecēs eēt vl viredo Discipu lus. Sic inuenio. Sed de turpitudie fla/gicioz, t scelez, t blasphemiaz, nunq̄d ñ secus erit. ¶ Dgr̄. Secus eēt, si dedecus culpe/maneret inordinatū sine decore iu/sticie. Nūc aūt pulcrius nō collocat ange/lus in celo, q̄ demon in inferno: qui posit? est illic tanq̄ scabellū pulcerrime mulieris pterentis p̄m legem dñi caput suū. Quam uis enī ois pulcritudo filie regis sit ab int⁹ (ideoq̄ p̄stituit? t astitit regina a dextris ōi hoc est in vestitu corporis deaurato. est q̄z circūdata varietate cuiuslibet creature cui astat vnicuiq̄ sua pulcritudo saltem natu ralis, cuius prima lineamenta deleri non p̄nt, possunt tñ supindui) tenebrositates t turpitudines vitioso, tā habituū q̄z actu um. Que turpitudines/in sua rōne forma li nihil dicūt positiuū, sunt enī p̄uationes pulcritudinis inesse debito, p modū spēm t ordinē ¶ Discipul⁹. Hagī certe p̄turba rer ambagib⁹. p̄ptiz ō odio dei, q̄liter possit esse pulcz/si nō alibi dissolutionē docuis/ses. Pergenūc oñdere, q̄ pacto sit in Ma/ria pulcritudo q̄libet repibilis in creatura maīe q̄ minorata est sic t filius. s. paulo min⁹ ab angelis adeo q̄ naturalis speciosi tas dānati luciferi/insignior sit ex dictis/q̄ pfectior. Quot sunt p̄terea ⁊tutes specifi/ce, totā vt ōr naturā speciei p̄seq̄ntes, in gē mis, herbis, verb, industrijs quoq̄ aīaliū Rursum in donis hoīm gratuitis vt est ca/racter sacerdotal', repugnās sexui femineo Hunq̄d vt interea silentiū sit de ceteris/ex bis omnib⁹ Marie formositatē ornabis. vel eam coronabis ¶ Dgr̄. Ornabo pla ne t coronabo. Quod quō sit iam deduci. Circūdat q̄ppe omibus t singulis quasi vestimento decoro, multimoda varietate depicto, quoz oīm virtutes insignes cōti/net, non q̄dem formaliter, sed eminenter. Unde si nō habet naturalia, qualia gerit angelus etiam damnat⁹. Jam iō tñ est ad mirabilior, t eminentior Marie pulcritu/do p gr̄am, q̄ naturā inferiorē q̄z sublimio/rem copiosius ornat t pficit. Nō habet ca/racterē sacerdotalē formaliter fateor. Ha/bet autem eminentius ad reconciliationez peccatorum, ad apertionem paradisi, quia vere ponitur, felix celi porta. Ad auxilian/dum contra potestates aereas, contra ca/lamitates et miserias omnes, tam anima/rum q̄z corporum, quotiens placuerit scili cet illos misericordes oculos ad nos con/uertere, quotiens ad nos se voluerit, tanq̄z pia mr̄ filios q̄z q̄z debiles t fedos curādos purgādosq̄ suscipe ¶ Discipul⁹. Respiro totus in spem bonam dum te audio talia differentem. Totus exultat spiritus meus t aspirat meditari frequentius istam bea/tam et pulcram mulierem quam tali po/tentia pie differis eminentem. O felices

qui te talem o Maria genuere parentes. O vere felix Joseph sponsus tu⁹ virginalis, qui tui custos cum puero Jesu fidelis sedulus prudens atq; carissim⁹, audire videreq; te cū filio/tanto tempore dign⁹ fuit ¶ Magister. Credidi ꝓpter quod locut⁹ sum. Propterea iam istos, non beatificare nequeo neq; sufficio, quos o beata, tibi feceris, esse devotos, quos trapteris te, post q; Jesum benedictū fructū ventris tui, in odorem vnguentorum tuor. Quo modo nō bn q̄bybera caritatis lactanda, quib⁹ os pietatis osculādū/non dedignata fuer⁊ osteudere? Ergo iam oleum effusuz nomē tuum. Argo tu fons bortorū, ad emundationem simul ⁊ recreationē, cum delectatō ne mirabili mundo datus. Tu puteus salietis aque viue salientis in vitaz eternā Puteus aquarum que fluūt impetu de lybano candido paradisi. Tu bort⁹ consit⁹ omni genere tam arborū q; areolis aromatū. Tu iam coronata triumphas de capite amana, id est turbulenti, de vertice sanir ⁊ hermon fetoris ⁊ anathematizationis, ō cubilibus leonū, de montibus pardor, scilicet tirannide superbor damnator q̄ luna mutabilitatis, sunt sub pedib⁹ tuis ad calcandum. Porro sexaginta sunt regine, ⁊ octoginta concubine ⁊ adolescentularuz non est numer⁹. Fm varios animaz grad⁹ Una tamen colūba perfecta, quā viderūt filie p adoptōnem, ⁊ beatissimā predicauerūt regine, que suis dñantur affectibus, et concubine querentes concupiscētie remunerationem, per filiorum boni operis generationem. Laudauerūt te, quia beatam te dicent omnes generatiōes. Quā pulcra es ⁊ q; decora carissima in delitijs. Hz cui carissima in delitijs? Illi nempe, cuius delitie sunt esse cum filijs hominum. Statura tua assimilata est palme triūphali, ⁊ vbera tua botrus vinee germinantis, virgines id est virginales affectiones, ⁊ sobria ebrietate debriantis vsq; ad sanā insaniam apō stultos secti, vsq; ad denudationē per voluntariaz pauptatem. Tu delitijs affluēs tota dilecto supinniteris, dicens vocē plenam, sensib⁹ inexplicabilib⁹. Ego dilecto meo, ⁊ dilectus meus mihi. ¶ Discipulus Eya magister, euge euge, quid nos agim⁹ obsecro, cantica canticorū exponendo, cū canticuz Marie susceperam⁹. Et ecce nūc in laudes erūpimus, nunc obsecrationes interserimus, ad quas titubat animus, ad quas hac illacq; defluit oratio mentis, incerto pede, lingua balba, vagis oculis, gestu vario, quasi fabulando seu frenesiando, nos habemus, immo verius nos habemur rapimur distrahimur, nescio quo spiritu, quem nescimus, vnde veniat aut q̄ vadat. ¶ Magister. Valet frater. Quid si nos introduxerit, ista quam loquimur beata/in cellaria regis in cellam vinariam cuius est modo dauigera. Quid stupes/ quid miraris si sobriam biberimus ebrietatem spiritus? Quid si datum fuerit accedere primus, o serenissimas voces amoris audire profundius. Totus ipe gestio me, quem iam non capio considerare, q̄ vtriq; continget/quādo dicere fas est vnicuiq; nostrum. Anima mea liquefacta est vt dilectus locutus est. Fulcite me floribus, stipate me malis, quia amore eius langueo. Leua eius sub capite meo, ⁊ dextera illius amplexabit me ¶ Discipulus. Cessemus iam, cessemus sperare talia, qualia amantes, sibi somnia fingūt, ⁊ ad incepta reuertamur. ¶ Magister. Que cepta? ¶ Discipulus. O queso non meministi? Cur inq̄ris? Intremus elucidationem cantici beatissime ⁊ pulcerrime mulieris cum epithalamio Salomonis. ¶ Magister. Memorum istic sumus. Neq; enim exigunt certū expositōnis ordinē, q̄ nullo sunt ordine cōtexta, vel coherentia, que preterea, nō vni tantū affectui sunt accōmoda, sed innumeros, verbuz quodlibet affectus, eructat, p audientiū qualitate. Exponе si potes duz egrotus assiduis suspirijs plangens ⁊ singultus eximo pectore, anbelog; spū repetit, ba, ba, ba, quid tibi significet ista vox plangorosa. ¶ Discipul⁹. Donat⁹ respōdet dicens, interiectionē esse ptem orōnis significātis mentis affectū, voce incognita. Quid aūt postulas vocem me incognitā exponere cognoscendā? ¶ Mgr. Non pdidit opam ⁊ ipensam, q̄ te puez docuit, orōnis ptes. Tu nūc grādior effect⁹, ita cognoscito quēlibet amoris intimi ⁊ nō ficti vocē prius incognitā, nō amanti, imo nec alienā cōptaz amāti, si nō q̄libet ꝓiectura, Exemplū de doloris interiectione, duz sanus egrotum audit ⁊ solari querit. Cui respōdet apō comicū talis aliqs. Facile cuz valem⁹, alijs ꝓsilia damus Tu si ꝺ sis/aliter sentias. ¶ Discipulus. Desperare doces.

elicere nunc hac nunc illac exultationes. p agitationem. concussionēq; studij vehemē tis. pauc'as emicātes scintillulas. put illas excessiui amoris hoc vel illud verbum inse rit ad aciem mentis pstringēs illaz z gerēs Aut vero sub alia similitudine. stude fami liaris esse vocibus amoris. in loco peregri nationis tue. non se adeo poterunt occulta re. q̄n familiari? in te magis. et magis pdēt et intelligibilem. nunc hoc modo. nunc al tero manifestent. vel nutibus etiam se z ge stibus insinuent. Peregrinātes pariter in exemplū habe. q̄uis barbari sint. Puetos quoq; colludentes. necdum pfectis. resonā tes verbis qui quomodo se intelligere ḍsue scunt/imitari coneris. ¶ Deinde beatam et pulcerrimā mulieruz postulem?. vt nos illo respiciat pietatis. z amoris oculo /qua li respecta fuit a deo salutari suo. A q̄ nos impetret respici. saltem vt amare ſleamus exemplo petri. Respiciat terram cordis no stri z faciat eaz tremere. Et ab illo tremore suo concipiam? spiritū salutis. qui in amo ris spiritum /aliquando transformetur. et hymnum tūc canamus cum alacritate cor dium ¶ Magnificat anima mea dominū Magister Irritas meum querendi studiū de plurimis. sz alioꝛsū me vocat (vt audis) occupatio domestica regularis Dies crasti nus/solicit? erit in id ipsuz ¶ Discipls. Ex pediuz me reperies. q̄ritius sit nobis deus

Sequitur Quart?

tractatus per tragma seu dialogum de ma rie beatificatione. Per notulas. lxxxij.

Notula Prima.

Ecce enim ex hoc beatam me di cent omnes generationes. Di scipulus. Nonne cor nostruz ar dens erat in nobis hesterno col loquio. dum de cānticis canticoꝛuz marie simul z salomonis conqreremus quasi fa bulantes pegrini. necnō dilatata corde vi deremur anbelādo spiritū attrahere? Ma gister. Memini z visa est renouari vt aqui le iuuentus nostra senilis quodāmodo et cana in exteriori homine. sed interioꝛ reno uatur de die in diem. si assit verbuz dei refi ciens ipsum. si iesus instar peregrini nec p inde cognitus se comitez contūxerit. si ape ruerit sensum nobis vt intelligam? scriptu ras. hymnoꝛum z maxime psalmoꝛ z can ticoꝛum. Si se talem exhibere dignabitur q̄ loquit aie nr̄e. Surge q̄pera amica mea colūba mea. formosa mea et veni Discipls Si iam hyems congelationis spiritualis transeat. si gelicidiū toꝛporis. si imbris stil licidium assidue tēptationis abeat et rece dat. si flores pulcrioꝛ aspectuū appareant in terra coꝛdis nostri dante domino beni gnitatem. Si tempus putationis z rese cationis cure omnis superflue adueniat. si voꝛturturis caste gementis z consolan tis luctu bono audiatur in terra sensualita tis nostre. conformantis se rationi vt con coꝛdet philomene z alaude contempla tionis alacris/turturis suspirium. Si ficus iam nō maledicta nec solis onusta verboꝛ foliis/pferat grossos suos in signū fructus post suauis. Demū si vince bonaꝛum ope rationum. dent odoꝛem suū bone fame in vitam z letificationem dei z hominuz ād secuturuz sit o magister agnoscis. ¶ Ma gister. Quenam anima frater est tam be bes z gelida. que non ad vocem blandien tis amici. ver dilecti quem sequitur exper gisceatur? Que non tota liquefiat. se iaz in in se non contīnēs. q̄riis terminis deside rioꝛū. sed effluat in dilectū currat post vo cantē se gtis noibus? Surge inquit pro pera amica mea. Surge que male iacue ras. cum adolescēte perdito. propterea pa ternam adire misericoꝛdiā. vt accūbat sup collum tuum. detq; in accubitu tali. nar dus humilitatis tue. odoꝛem suum. vt iu re voceris amica. suscipiens pacis osculuz z speciosa recipiens primā innocentie sto lam cum anulo fidei. Proinde facta colū ba. nidifices in foraminibus petre. in ca uernis macerie. Petra autē erat christus. Tu in figura clauoꝛū. in cauerna lateris. vsq; ad patefactionē coꝛdis. fidei deuotio ne subintrans illic reponas sanctaq; medi tationum pullos tuos. Ostēde dilecto pe tenti/faciem tuam. iam coloꝛe roseo deco rem z vernantem in aspersione sanguinis agni immaculati. Soner voꝛtua in auri bus dilecti. que dulcis sit in laude confe rens in iubilo. Deniq; sis vinea floꝛens. desideriis odoꝛiferis. ō qua vulpecule par uule intentionū dolosaq;. diffugiant capte Surrepunt enim quandoq; suffodientes ad elationis precipicia. z vineas radicat? demoliunt z coꝛrodūt. Si postmodū fas

habeat anima talis, iam facie decora, iam
voce suauis, suspirabunda dicere. Dilect⁹
meus mihi & ego illi, qui pascitur inter li⁊
lia donec aspiret dies & inclinentur vmbre
A ¶ Discipulus. Quid ora vult hec inter⁊
rupta & inexplicata penit⁹ locutio? Ma
gister. Audisti iam voces amoris ideo nō
perfici, quoniaz tot occurrūt anime deside⁊
ria valida, q⁹ nequeunt simul erūpere. Cō
fundunt se potius & opprimunt. Sentit
amās, quicquid exprimere potest, nihil ad
hoc quod optat satis est. Quare dat se ma⁊
gis intelligi per interruptōnes more inter
iectionum, ab imo pectoris, eructatas vel
erutas. Solet inde patere taliter anhelan
tibus quorsum mittatur illud suspirium
¶ Discipulus. Da supplementū verboz
istorum. Dilectus me⁹ mihi & ego illi.
Magister. Quis arenulas maris, aut plu
uie guttas dinumeret? Quis inscrutabilia
scrutetur cordā? Non facilius est id quod
requiris. Nihilominus aliquid accipito.
Dilect⁹ meus mihi intendit & ego illi. Di⁊
lectus meus mihi oculum amoris dirigit,
osculum porrigit, loquit, assentit, blandit,
& ego illi Dilectus meus mihi finis omni
um desideriozum meorum & oium cogitatio
nū & intentionū cordis & operationis cu⁊
iusliber seu motiōis cardo centrū est & axis
& ego illi totum quod dat reddo. Dilectus
meus mihi delitiosus est, amoz⁹us est, cō
cordans est, suauis, est, benignus est, iocū
dus est, delectabil' ē. Mihi oia est. Quip⁊
pe cum quo sum vnum coz, vna anima, v⁊
nus spiritus. Ideo dilect⁹ meus mihi vni
tur & ego illi. Dilectus meus se mihi dedit
in precium in mortem, quomō nō omnia
B mihi secuz donauit? ¶ Discipulus. Quo⁊
pacto dicitur se donare deus, qui nusq̄ ab
est. Qualiter est anima sibi finis desiderio
rum suorum vel operationū, qui propter
seipm omnia operatus est scōm sapientē
¶ Magister. Docet angelica salutatio,
modum donationis dei. Salutatur enim
Maria per angelum, sic anima per spirit⁹
sancti aliquem instinctū, qui loquitur pa⁊
cem ad conuersum coz. Mandat quoq̄ sa
lutes, dicens anime secreto cordis silentio
Salus tua ego sum. Et illud. Remittunt
tibi peccata tua. Vade in pace. Non enim
datur salutatio excōmunicatis, nec eis q⁊
rum presentiā horrescimus. Sic inuenit
apud deū gratiā aīa, que per eū fit dispos⁊
ta & organizata suo modo, calore virali gr̄e
ad susceptionē domini, de quo & a quo, vi⁊
uit anima non min⁹ q̄ disponit corpus or
ganicū, per armoniā qualitatiuaruz dispo
sitionū ad anime rationalis introductionē
faciendam in corpore. Tunc audit anima
domin⁹ tecū, quia se dat ad nutū anime vt
fruatur se, & alio quolibet vtatur in se & p⁊
pter se. Unde fit amoris illa recipzoca do⁊
natio mirabilis, quo manet in caritate in
deo & deus in eo. Dilectus meus mihi sup
ple seipsum dat & ego illi seipm reddo & me
ipsum cum eo cū quo iam vnū effecta sum
Et sic in illa trinitate ineffabili p̄ dat filio
spiritū, & filius patri reddit eundem spiri⁊
tum, sic anima datuz sibi dilectū dat, & red⁊
dit seipsum sibi qui tribuit, vt sit ipse prin⁊
cipium & finis omnium desideriozum vtri
usq̄, Hanc dignationez amoris ineffima
bilez quia philosophi superbi non potue⁊
runt nec voluerūt attendere, propterea nul
las tales ad deum voces depromere cona⁊
ti sunt. Dilectus meus mihi & ego illi Fue
rūt idcirco ab huiusmodi epithalamio ma
rie & salomonis penit⁹ alieni & ad illud sur
di. Quod attendens christus, exultauit in
spiritu in illa hora. Confiteor tibi inquit
pater domine celi & terre quia abscondisti
hec a sapientibus & prudentiby & reuelasti
ea parvulis. Ita pater, quia sic placitū est
ante te. Non meritum cuiuscunq̄, ne quis
glorietur in se. Unō si tale aliquid cecinit
Maria dicēs. Deposuit potentes de sede
& exaltauit humiles. ¶ Discipulus. Quā
tum intelligo, deus se dat in dono quod in
formar aīm & viuificat eā, reddēs deiformē
& pulcram amabilem & desiderabilem, qui
letatur in operibus suis, maxime in filiis
hominum ¶ Sed cur anima dicit aliquā
do. Dilectus me⁹ mihi, vt hec trāsferat, ali
qñ sepponēs & dicēs, ego dilecto meo. L
Magister. Dilecta fert in dilectū ſm vim
duplicē, apprehensiuā scz & motiuaz. Vis
ap prehensiua seu cognitiua, quodammo
do trahit ad se & in se, suum obiectuz quod
est verum. Sed conuersus est ordo virtu⁊
tis motiue vel affectiue presertim dilectiue
cuius obiectuz est bonū, quia tendit & extē⁊
dit se ad ipsum. Causam dat phūs. Verum
inqt ē in aīa, sz bonū in reb⁹. Un bonū qō
est appetibile aptū ipzimēdo se p cogniti⁊

onem. non enim velle possum? incognita Appetitus vero/quasi circulo quodam. re dire conatur in appetibile. ⁊ se sibi dare: cō municare. vel imprimere. Propterea dici/ tur anima dū dilectum cogitat. ⁊ imaginez sui formar vel speciē. ꝙ sibi dilectus impri mitur. Dum vero diligit. ipa se dilecto dat ⁊ explicat. ⁊ ad ipm quasi foris egreditur.

¶ Discipulus. Quid ad rem nostram?

¶ Magister. Multū per omnē modū. Hoc est illud misticū verbū ēpi de dilecto suo. ꝙ ingredief ⁊ egredief ⁊ pascua inueniet Hoc item aliud de moyse. qui minauit gregē ad interiora deserti. vbi vidit dominū in flam ma rubi. Gregem intellige. totā cogitatio/ nū turbam. que ad interiora mentis colli gitur. Est alter ordo dū Moyses vocatus a domino de nube caliginis exit ad ipsum sicut christus relicta turba ascēdit i montē Sic anima subintrans se ⁊ trahens ad se sponsum per cognitionē. dici potest pasce re sponsum. Sic ipm habere in lecto paci fice mentis. ⁊ coangustate. ne sit locus ad/ ultero. Exiens vero per dilectionē ad spō/ sum trahitur ad sponsi palatium thalamū vel cubiculum. ¶ Discipulus. Quid po/ stremo? ¶ Magister. Siquidem in hac coniunctione. sponsi ⁊ sponse per dilectio/ nem /consurgit delectatio. dum rursus im primit se dilectus in dilectam. sugentēvbe ra consolationis sue. Dicitur hinc delecta tio quasi quedam lactatio. Hinc est fruitō complectans vniuersas beatitudinis par tes. vt dotes. tentionem vel apprehensio/ nem inhesiuam pro cognitione ⁊ dilectio/ ne pariter ⁊ delectatione. Sic fruitionem descripsit Augusti. ꝙ est amore inherere a/ licui rei ꝓpter se in qua mētis delectatio q̄e scit. ¶ Discipulus. Dum rapit nos est? amoris/obliti sumus pene inq̄sitionem p̄ mitus occurrentem super verbo tuo o btā btāz. Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. ¶ Magister. Re/ gredi licet quando volueris. ¶ Discipu/ lus. Pulsat hec animum questio. qua ratō ne potuit absq̄ spiritu iactantie. humilis ancilla domini / tam excelsum de se pfer/ re preconiuz? Subit inde questio. quo no mine dignior Maria nomietur. An bea/ ta/ que cecinit. Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes? Subse/ quitur alia questio. quot modis Maria dicta sit beata? Magister. Conabor sa/ tisfacere quesitis his. Et quidez de primo scieris animā Marie magnificasse domi/ nū non solum. quia magnus in se est/ ⁊ ma gnus a creatura sua predicatur ⁊ colitur. ꝫ etiam quia magnificam reddit animaz cui magna facit qui potens est. Nunquid pa/ rum tibi magnificata videtur Marie ani/ ma. que operationi supra modum magni/ fice fuit ausa prebere consensum dicens ad angelū. Fiat mihi scōm verbuz tuū. Quid est hoc/ nisi fiam mater filij cuius pater est deus? Quid excelsius. quid sublimius vl' (vt alius vult) arroganti? poterit cogitari.

¶ Discipulus. Hoc mouet multos. quo modo stant simul/ ⁊ in vnū conueniūt/ tan ta hūilitas ecce ancilla domini/ cum tanta magnificentia fiat mihi scōm verbum tuū talis abiectio cum tali gl'ia? Magister. Doceat nos phia si theologia parum est. conditiones magnifici. seu vim virtutis magnificentie. Magnificus vtiq̄. non de honore vel gloria curam habet. sed de ope ribus preclaris. que gloria digna sunt ⁊ ho nore. colit lucem. spernit vmbram. Gloria sua est sicut dicit apostol?. testimoniū con/ scientie sue. Non de alieno pendet iudicio cui modicū est si iudicef ab hominibus vl' ab homine aut ab humano die. Nam qui se iudicat dominus est. Fit humilis proin de in fuga glorie. fit magnanimus in ope/ ratione magnorū. cum dignitate meritoꝝ Deniq̄ cum gloriatur. in domino gloriaf Obseruat hoc magnifica nostra ⁊ magni/ ficanda. que tota in dei gloriaz refudit bea titudinis sue famam. Quia fecit inquit mi bi magna qui potens est. Non ergo mihi gloria. gloria sola sibi. Fuisti propterea vir go beata sicut angelus dei. vt nec benedi/ dictio te moueret nec maledictio. per ela/ tionis aut deiectionis vitium. Que/ quo magis gloriam fugiebas/ eo magis te seq̄/ batur. sicut vmbra corpus. Esse bona. nō videri/ volebas. ¶ Discipulus. Magnifi cus/ magnorum dignus bonorum. nun/ quid iniquos iudicat eos qui se spernunt

¶ Magister. Plane sic iudicat. censetq̄ puniendos. non propter se/ sed propter iu/ sticiam ⁊ alienam vtilitatem. At vero lon/ ge diuinus. dat fides cum gratia. magnifi/ centiam cum humilitate coniungi. q̄ ina/ nis phia. Dicit ex sententia. Hō nob dñe

non nobis / sed nomini tuo da gloriam. Tibi gloria. nobis autem confusio / qui serui inutiles sumus. qui nihil habemus quod a te non accepimus'. qua tibi dona confitemur et reddimus. Volum⁹ vt ad locum vnde exeunt flumina gratiarū reuertantur. vt iterum fluant te donante. sis magnificus in sanctitate et gloria. ¶ Discipulus. Non est quod contradicam. dic de secunda questione. ¶ Magister. Enunciasse videtur prophetico spiritu plena / verbigena nostra / q̄ hoc nomen adiectiuū appropriate sibi et antonomatice daretur per omnes generationes. velut nomen epitheton desup sibi datum. sibi debitū. sibi placentissimū. necnon conuenientissimū iocundissimū et appropriatū. ¶ Dignare nos laudare te virgo sancta. o ter quaterq̄ beata. Beata primo que credidisti clamat Elizabeth. Beata secūdo quia gratia plena scōm Gabrielis salutationē. Beata tertio et benedicta. quia benedict⁹ fructus vēteris tui. Beata quarto. quia fecit tibi magna qui potēs est. Beata quinto. quia mater domini. Beata sexto. quia fecūdata virginitatis honore. Beata septimo. quia nec primam similē visa es nec habere sequentem. ¶ Discipulus. Numerasti numeros beatitudinis sub quadam generali laude. quid censes si ad specialia descendam⁹? ¶ Magister. Descendam⁹ placet. Sic enīz plenior dabitur intellect⁹ preconij quo beata dicitur per omnes generationes. Offertur animo triplex beatitudo. Una vie / per spem. altera patrie per rem. tertia quasi mediat inter spem et rem. inter viam et patriaz qualē habuit manifeste christus quez fuisse viatorē scōm animam. et comprehensorē scōm spiritū / nullus ambigit theologus ¶ Porro qualis sit beatitudo per spem et gratiam. nozūt cōmuniter fideles christiani Qualis preterea sit beatitudo glorie videmus nunc per speculuz in enigmate. credentes eam esse quaz nec oculus vidit nec auris audiuit. nec in cor hominis ascēdit Recogitata vero dupler hec beatitudo. viam aperit vt tertia quasi media citᵒ cognoscatur. quia minor est q̄ glorie consummate. et maior q̄ solius spei et cōmunis gratie ¶ Hec abhorret hec distinctio theologica / phisicā consideratione. que ponit virtutes primas politicas. secūdas purgatorias. tertias purgati animi. quas aristoteles vocat heroicas. Hec beatitudo que purgati animi. vel heroicalis excellentie dici potest / fuit in beata nostra dum viueret. super omnem purū hominez / sicut beata residet in patria super omnem angelicam potestatem. hoc est que a nullo vincitur illustriuz scōm Damasceuū. At iuxta hierachicam Dionysij legem / continet eminenter omnem perfectionem creaturarum tanq̄ inferiorum. vt iure dicatur Regina mundi et domina. Vis igit breui compendio Marie beatitudinē. notaz tibi fieri. da sibi per eminentiā quicquid in creaturis videris melius ipsum q̄ non ipm. At si non formaliter tamen eminēter q̄q̄ distāter a deo At quoniā priceps fuit in via virtuisq̄ beatitudinis vie scilicet n patrie ponem⁹ aliq̄s de conditionib⁹ beatitudinis eterne. p q̄s gradatim veniam⁹ ad petita vel ad pereuda. ¶ Discipulus. Expediēs iudico. nec audiendi tenebit me fastidiū. etiā si precognita narraueris. ¶ Magister. Est beatitudo spirit⁹ que separatur ab anima. id est a sensuali portione. Hec fuit in christo viatore. Hec in spiritib⁹ separatis viget. Habet nihilominus anima suam beatitudinē duz resumetur incorruptibile corpus a spiritu beato. Dicitur incorruptibile pro tollenda calūnia quaz vellēt aliqui struere de resuscitatis iustis / tempore passionis quorum spiritus statim in descēsu spirit⁹ christi in limbū patrū beatificati sunt. quando mortuus christus infernū. saluādo spiritus istos p beatificā visionez. de qua latroni dictum est. Hodie mecū eris in paradiso. qui purgandū fortassis aliq̄d habebat. nisi priuilegium nouitatis. aduentus regis / ipsum sicut et alios multos. forsitan et omnes / tunc a purgatorio liberasset. Tales inq̄m spiritus beatificati. si corpus nō incorruptibile susceperunt. aut quia mortui sunt scōm quosdam / sequitur vnū mirabile q̄ tales fuerūt cōprehensores in corpore mortali sicut christus. Sequitur etiam q̄ fuerunt bis mortui. sicut Lazarus cum statutum sit omnibus semel mori ſm Apostolum. Respondent quia apostolus non negat quin pluries. At vero nulla sit ambiguitas de resurrectione nouissima. Sunt autem tres dotes spiritus beati. sit separatus aunt coniunctus. que sunt fruitio visio et rētio. Sūt q̄tuor ipius aie ſſtiue resūpto corpe gl'iose q̄ plene ſbditū ē

tam anime q̄ spiritui Unde reddetur cla/ ruz. impassibile. agile. subtile. Holo tamē existimes q̄ spiritus z anima sunt in eodē homine/modo vel tunc due nature distin/ cte. vel due anime z essentie. licet fuerit ali/ quando articulus in anglia condemnatus dicere q̄ non sunt due anime in homīe eo/ dem/rationalis z sensitiua. Prior vero sen tentia tenēda est. put ecclesiasticis dogma tibus continet. Dixit christ⁹ q̄ potestatez habebat ponēdi animā suā. sz q̄ illa sit spi ritus. notauit euangelista Tradidit spūm Discipul⁹ Prīdē ita dixisti. prīdem ita nouisti. expone quod ordiris? Magi/ ster Quia loquimur de dotibus que solēt attribui nubentib⁹ Sponsus enim dotat sponsam. z nulla creatura/non vnita diui/ nitati(vt excipiatur anīa christi) dignior fuit dei sponsa notari Maria vti p spon/ si z spōse metaphora dum inquirim⁹ bea/ te Marie laudes. atq̄ preconia. dū viatrix etiam pegrinaretur in terra Discipulus Bratanter acletus accipio. q̄tenus in his assumptionis sue solennijs / dum cantica canticorū resonat eccl̄ia tanq̄ epithalami um suū materia conquirēdi iocundissima ministret Magister. Animaduerte quē admodū tres in matronio succedūt grad⁹ Est enī matrimoniū initiatū est ratum. est consummatū Discipul⁹ Scio. sz quid ob hoc tetere vis? Magister Volo di/ cere virginalē spōsam nostrā/ km triplicez hunc statū. triplicē habuisse beatitudinez. Beatā respice primo modo/dū ab instan/ ti creationis spūs sui. initiatū est matrimo niū cū eterno sponso deo. per arram fidei. spei caritatis z ceterarū virtutū. Beatā re/ spice secūdo modo. dum matrimoniū ple/ ne consummatū est in assumptione corpo ris z anime/cū eternitate dotū suarū. Bea tā intellige tertio modo quando matrimo/ niū fuit ratū in conceptione filij dei. z dein ceps p gratiā consummatū. ne dissolui pos set p peccatū q̄uis ad cubiculi secretū. pri mo fuit in assumptione introducta vbi fu/ it z est matrimoniū consummatū. Di/ scipulus. Jaz velut per rimulas. incipiovi dere quo tendit iter tue deductionis? Magister. Videbis apertius si paucula de dotibus enumerauero potius q̄ docue ro. Tres idcirco dicuntur dotes. sponse ad cubiculum sponsi recepte p gloriam. visio fruitio et tentio. que respondent tribo theo logis virtutibus vie. que sunt fides. spes. z caritas. et tribus anime viribus. rationali concupiscibili irascibili. Dicūtur inq̄ igi/ tur dotes. quia sunt habitus/disponentes tres istas vires scōm mentem. que est spiri tus. immo vn⁹ tunc cum sponso spirit⁹. ad act⁹/qui beatitudinē constituūt. quiq̄ sunt intuitiua visio. z actualis fruitio cū eterni/ tate. Ad quid valent dices iste dotes? Ha ne quaten⁹ spōse supperet. vnde portet iu/ gū suauissimū z onus leuissimum beati cō iugij. vbi fit mens suo modo parens verbi z sacrarium spiritus sancti. Nunquid vide tur talis. tanticz filij educatio iugis et eter/ na qualem habet ipsa mens verbigena. vi/ go in vnum mater z filia. Discipulus Cōuenisse credim⁹ hec tria simul in Ma/ ria. sed quo pacto conueniant in mente ra tionali non ita perspicio vt virgo dicatur mater z filia? Magister. Virgo nomi natur propter sinderisim. que nunq̄ viola tur. Mater. quia parit in se verbum. rorā/ te desup patre luminū. cuius est filia. cuius filio nuptialiter cōiuncta est. Quid/ni tūc psallet z exultet Marie spirit⁹ in deo salu/ tari suo. laudans. psallens z iubilans ple/ no toto q̄ cordis affectu. hoc canticorum canticū amoris per amorē canticū nuptia le. quod dicitur epithalamiū. Canticū no uum. qpter illuz. qui noua fecit omnia. Te nor huius cantici cōsistit in essentiali bea/ titudine visionis dilectionis et fruitionis dei. que semp vno z inuariabili tenore sub sistit z resonat. Porro respectus creature q̄ tam in verbo q̄ in proprio genere. mouet ad canticum multiplici varietate decorum tanq̄ pro discantu. Neq̄ dubitaueris om nes z singulas in vnum concurrere. menta lis spiritus affectiones. Formabitur enim melodia spiritus. ad exemplar armonie si/ ue melodie dinalis. que stabilis semper in se manens fastidire non potest. tanq̄ assi/ due renouetur. Habes ecce veritatem conclusionis vnius quam tu tibi declara/ ri quandoq̄ postulabas. Si Maria in hoc cantico se in omnes perfundebat affect⁹ vel anime passiones. Discipulus. Ha/ beo forte pro statu gloriet q̄uis ambigu/ um videatur. si sint in spiritibus beatorum omnes affectus. tot z tales. quot z quales sentimus in via. immo non est dubium de dolore. Non enim erit amplius ibi luctus neq̄ clamor sed nec vllus dolor? Ogr

De hoc statim videbimus. Tu colligas z intelligas interea quale fuerit canticū beate virginis quot vocibus alternatum, duz iam adepta fuerat beatitudinem illaz, que dicta est superior ad beatitudinem solius vie proxima z vicina beatitudine patrie. Quid si viatores aliqui exercitatos pro cō suetudine sensus mentis habētes/ possint cū oi promptitudine voces affectuū scōm notulas quinq; vocalium, sparsas per syllabas psalmorū, vnamquāq; concinere vl formare. ¶ Discipulus. Concludit intelligentia tua, cq; rationabilis sit conclusio q̄ non ita recipienda est, quasi vox quelibet affectionis, retineat sonum integrum, frangūtur enim quadam allisione non aliter cq; in compositione dictionum videmus. Non enim hec dictio magnificat/ plene sonat, istas litteras m a g n i f i c a t, sed i vnū colliguntur quasi tertiū mixtum sonum. Usus est philosophus, hoc exemplo, duz de mixtione tali loqueret elemētorū, q̄ manent quidem in mixto, sed refracta, vel fm essentiam vt placet Auicenne, vel vt Auerrois scōm proprias qualitates. ¶ Magister. Exemplum placet quod inquisitionē philosophicā presupponit. Exemplum aliud, video ō multis aromatibus simul tritis, ex quibus odor tertius mixtus resultat quandoq; plus redolens/ aroma predominans. Coaptetur exclamatio canticorum. Que est ista que ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus mirrhe et thuris, z sequitur z vniuersi pulueris pigmentarij. Exemplum aliud est in re nostra licet enim pueri distincte prius sonent, vt re mi fi, postmodum iungunt, litterā paulatim cum vocibus istis, tandem vsu continuo cantant sine vocibus notularuz/ qō tandem exemplum, in cōtrapuncto, deinō in discantu plus apparet, vnde valeamus ad musicam cordis trāsferre rationem, vbi celeritas maior est atq; facilior sonoritas affectionum spiritualiuz, cq; sit exterior vocalium. ¶ Discipulus. Vas pratum vtendi gāma mistico canticorum cordis. Unō palam fit non esse sistendum iugiter in his quinq; vocalibus, a, e, i, o, v. Sz nec in singulis deliberate pausandum est affectibus Alioquin fantasia plus tandem ledere tur, cq; intelligentie recreatio proueniret. Cuius rationem sensualis nos quottidie docet cantus. ¶ Sed manet dubitatio mota de beatis deo iubilantibus, apud qs sola vox leticie, z nulla spei, nulla compassionis, nulla timoris, nulla deniq; doloris resonare videt. Et hec dubitatio verti potest ad beatitudinem Marie virginis, pro statu vie, proxima statui patrie, quādo nō habebat peccata que doleret, quando conformis erat sua in omnibus voluntas prouidentie dei, que in sui dispositione nō fallitur ¶ Magister. Habebit hoc vltimuz de conformitate voluntatis locum proprium. Ceterum de affectibus beatificati spiritus edoceri poteris, per similitudinez determinationis abundanter tradite per doctores de virtutibus moralibus z theologicis, z de donis beatitudinibus z fructib⁹ simanent in patria. Quorum finalis est resolutio q̄ in quolibet bono habitu/ reperitur aliquid qnod dicit perfectionem sed in pluribus coniunctuz est aliquid pro statu vie imperfectionem notans vel indigentiam. Fides dicit innitentiam prime veritati, spes diuine liberalitati, caritas diuine bonitati, z horum quodlibet vtiq; bonum est perficiens spiritum. Sed imperfectionem respice Fides importat enigma, spes cum enigmate futuram fruitionem, caritas vero a deo, cuius hic non consequatur intuitiuam visionem. Penitentia dicit detestationem peccatoruz, Timor fugam separationis a deo, Cōpassio seu misericordia/ promptitudinem auxiliandi, zelus amorem iusti. Et ita per omnia reperies aliqua de se bona si coniunctos defectus abstuleris, vt a penitentia peccatuz commissum, a timore periculum cadendi, a compassione/ miseriam cui nunc oporteat subueniri. Sic itaq; de singulis affectionib⁹ beatorum spirituum, quas theologia vocat extenso nomine passiones, que nō sunt in spiritu ratōnali, maxime separato, scōm realem mutationē quemadmodum philosophi stricte loquūtur de passionibus sensitiue anime. Affectio autem spiritum immutans/ intentionalis est sicut gaudium z desiderium de deo, odium vel displicentia de peccato, resilitio in deum z ab inferno, affectus succurrendi alieno incōmodo.

¶ Discipulus Et si magna pars questionis soluta cernatur per exemplum de virtutibus, tamen descriptō beatitudinis affert

Dm

scrupulum, quoniam beatus est qui habet quicquid vult scōm antiquos, z Augustinum qui addit nihil mali vult. Beatus dicitur quasi bene actus, cui omnia optata succedunt scōm Cassiodorum. ¶ Magister. Conclude primo per ethimologiam beati contra stoicos, q virtutes non sunt ī sensibilitates, quia dicitur beatus quasi bene actus, ergo bene motus, ergo non insensibilis. Et hec certe concedunt de affectionibus intrinsecis rationis, sed sensuales omnino detrahunt a sapiente quasi saxeos virtus efficiat. ¶ Porro non est de ratione beatitudinis, q beatus statim habeat q̄c quid vult optandum maxime circa alterum sed absoluta beati volūtas sicut semper cōformis est diuine voluntati sic semper impletur. Et huius declaratio proprium locum habet. ¶ Supereſt distinguere de spiritibus affectionum receptinis. Aliqui sunt ipassibiles effecti, z h cōtra passibilitatē lesiuā vel corruptiuā vl' abiectiuā perfectionis debite, vt in celo, quoniā nihil impedit, imo confert esse passibiles passione pfectiua, sicut dilectō dei, suaq̄ fruitio. Nōne celum impassibile dicitur primo modo quod lumine solis cernitur mutari. Alius est spiritus rationalis atq̄ receptiuus lesiue passionis etiam vt spiritus est, z hoc q̄tidianum est nobis viatorib⁹ velimus nolim⁹. Et de dāmnatis spiritibus fides credit, sed modus alio loco dicendus est. Est tertia vel fuit in nonnullis spiritibus proprietas, que dedit eis posse non pati passione lesiua vel disconuenienti, qualis fuit pro statu nature institute, z qualiter erat in anima christi, nisi sponte passiones suscepisset. Vides ne igitur q primus spiritus per passiones nō leditur qualescunq̄. nec si poneretur in stagno sulphuris ardentis Gaudet assidue, nec gaudium minuunt alie iuncte affectiones, sicut compassio deficientium, detestatio peccati, resilitio reuerentialis in propriā paruitatem que timoris species est, Odium deniq̄ vitiorū, q̄ est zelus bonus, z ita de reliquis īperfectione semota. Tertius spiritus suo modo carebat lesiuis passionibus in primo parente, z nunc forte sic in Enoch z Helia. Sed an beate nostre talis fuerit exultatio spiritus in deo salutari suo, non arbitror asserēdum, quin doluerit tam anima q̄ spiritu, non enim glorificatus fuit spiritus suus, sicut spiritus christi, nec voluntate sola passionibus lesiuis subiacebat. Tuam inquit Simeon ipsius animam pertransibit gladius. ¶ Discipulus. Hōne fuit immunis ab omni peccato nostra btā, z si sic, cur passa est, quia quicquid patimur, peccata nostra meruerunt. Eua deniq̄ fuisset ante lapsum, ipsa Maria pfectior, quia tūc poterat nihil pati. ¶ Magister. Notata est alibi responsio, q in Maria fuit necessitas originale peccatū contrahēdi, scōm causas inferiores, scōm legem ꝓpagationis ex cōiuctione viri cum femina. Lex enim superior preiudicauit huic necessitati preueniēdo casum, per sanctificationem z gratiam. Sic dicit in alio casu sanctus Thomas, de occurrentibus tempe iudicij obuiā christo in aera, q si nō moriantur, hoc non est scōm causas inferiores quib⁹ habebant necessitatem moriendi. Nec est cōtra apostolum dicentem, statutū est hominib⁹ semel mori deinde iudicium, quia priuilegium superioris hoc suspendit. Non secus est in posito de Maria, a necessitate contrahendi originale peccatum, preuenta z priuilegiata, z excellentissime sic redempta qualiter redimi non egebat Jesus christus quia per carnalem concubitum non formatus. Dolores idcirco pertulit Maria, nō omnino sponte sicut filius, sed nec penit⁹ inuoluntarie sicut nos in quibus motus vitiosi preueniunt iudicium rationis, quos ratio preueniebat in Maria. Alioquin venialia saltem commisisset. Nihilomin⁹ dolebat ꝓpter spiritum passibilē, z statum, cū omni tamen moderatione z ⁊tute, z meritō ⁊tinuo. Cōplebat insup illud ap'licum Gaudete in dño semp, iterq̄ dico gaudete. Sciebat, q dñs sibi ꝓprius⁹ erat z fuerat, supra ceteros viatores, qd notauit cū subiūxit p causa exultationis sui spūs. In deo salutari suo, q respexit inḡt būlitatē ancille sue. Juxta pmissum p Esaiā. Sup quē respiciā, nisi sup pauperculū z contritū spū, z trementē ſmones meos. q̄uis certa esset nō min⁹ ap'lo, q neq̄ mors neq̄ vita z̄c, separet eā a caritate dei que erat in xpo Jesu salutari suo. Et ideo cōtinuo gaudebat plus q̄q̄ in sola spe, sed minus q̄q̄ in regloríe Ecce habes in hac dictione beatā. Ā. pro spe, habes a pro letitia. Jam supra spem

k

l

additur tertium a dum venit in gloriam. Huc pro canticis accedit incidens cōsideratio nominis huius beatitudo q̄ quinq; vocales/quinq; significantias affectuum in se claudit. Ceterum quia dixisti omē quod putamur peccata meruisse vez est propter originale peccatum quod remouit probibens lesiuas passiones cum peccatis. Nostra deniq; beata semper habuit gratiam gratum facientem que originali superemi net iusticie qua primitus ornata fuit Eua sed perdidit. ¶ Discipulus. Accepisse puto sufficientem procelicita prius cōclusiōe deductionem de cantico Marie scōm omnes affectiones sub omni facilitate formatas per organum cordis vbi fulgebat mentis verbum sententiosissima numerositate representans velut mirabiles ratiōes rerū instar patrie licet adhuc in enigmate vie.

¶ At vero putas ne credēdum q̄ vocale canticum addiderit nōnūq̄ hec beata.

¶ Magister. Sane puto/maxime in ista pegrinatiōe laboriosissima comitibꝫ Jesu puero z virginali spōso Joseph vt adimpleret ad litteram illō psalmiste. Cantabiles mihi erāt iustificatiōes tue in loco pegrinationis mee. Cur p̄terea nō cecinerit corpalem recreando laborem nūc psalmos patris sui Dauid nunc cāticum proprium nūc illud Zacharie nūc Symeōis alludens sponso blandienti z dicenti. vox tua sonet in auribus meis. vox enim tua dulcis. Nunquid existimas beatam nr̄am in iocundissimo partu z post partum duz natus erat saluator mundi concinentibus angelis. Gloria in excelsis do. siluisse. Nū quid non infanti posito in presepio z flenti debuit z consolatorium fescēninuz dulci susurrio velut aure tenuis rsonar. Quid vero de celebri ritu propriarū nuptiarū cōiecturas que nuptijs alienis interfuit bilariter honorādis z vino de aqua facto gratuita pietate solandis. Quid in templo nutrita et de canticis syon edocta debuit quo silere. ¶ Discipulus. Grata commemoras que nō abhorrēt a pia credulitate etiam si addideris iustum Joseph cuz puero iesu nōnūq̄ vna cecinisse. Sed hec hactenus. q̄ seculi prudētibꝫ in oculis suis (q̄bus oīne qō putāt sublime videre) nuge videbunt aniles z indigne. q̄si nō multo amplior fuerit hūiliatiōis. vel crucis misteriū. vl lotio pedū. imo generalr ois actio nouissimi viroz. q; factꝰ est ꝓpter nos opprobriū hoim z abiectō plebis. q̄ sint ista q̄ dicimꝰ de Maria. ¶ Magister. Das materiā dissolutiōis pus facte qōnis tue. cur erūpens in canticū nouuz/dixerit brā. Magnificat aīa mea dñm. Sane q̄d magnificētius eo cuiꝰ magnificentia eleuata est super celos. Quid in talē magnificaret h̄ est magnificū pdicaret. Quidni toto nisu dilataret z extēderet aīe sinū ad eiꝰ amplexū. Quidni p̄terea crebrius alēnaret affectꝰ suos. sm nostulas vocaliū. mō de leticia in cōpassionez sentiēs q̄ miseratiōes dei sunt sup oīa opa eius. Precipue nūc. qñ misericordia dñi plena fuit terra. qñ cōpleta est postulatō psalmiste. Et veniat sup me misericordia tua domīe salutare tuū scōm eloquiū tuū. quādo misericordia z veritas obuiauerūt sibi. quādo iusticia z pax osculate sunt. qñ deus dedit benignitatē z terra nostra dedit fructū suū. qñ timidus. dolēs z languidus homo per sapientiam accusatus. per iusticiaz damnatꝰ z punitus per potētiaz. suscepꝰ ad gratiā p viscera misericordie dei nostri in quibꝫ visitauit nos oriens ex alto. glorificatiōis et ne spē afferēs. qñ soluta mors ō deperit. datur triūphus gratie ¶ Discipl's Cōiicio. Tales inenarrabiliter cōtemplationes. beatam nostram sub omni celeritate in mometo. in ictu ocl'i. in nouissima tuba contulisse. z in affectum suauissimi corpis traducendo cantasse. Juxta z supra p̄mixtionem notularuz vt fit in verbulis seu minutis discantuū. Intonās igitur voce serena/psonuit post Elisabeth p̄conium. immo tonuit z exclamauit voce grandi ad aures seculoz̄ oium. Magnificat anima mea dñz. Tale tuū carmē nob dīna maria quale sopor fessis in gramine. quale p estū dulcis aque saliente sitim restinguere riuo Sed redit ad coz. cur non dixit Maria? Magnificat anima mea dominum.

Magister. Altiori repetam̄ principio. dicentes Marie linguam/fuisse calamū scribe velociter scribentis. boc est spīritussancti qui nedum velociter. sed multipliciter scribit. adeo q̄ non est yota vnum positum sine causa. non est apex vnus/tam in significatione q̄ in ordine frustra locatus. Exq̄ perpenditur q̄ lata z lauta sit mensa sapiētie sacre que tot epulas z fercula ministrat quot possunt a quocunq; veri z salubres sensus elici. scōm quadruplicis exposito-

Dm z

genus. ¶ Preuidens igitur spiritus sancti seminarium quinq; vocalium non esse pretereundum a posteris. sed inde significationes alias/modo quo nūc facimus/et facturi sunt alij subtilius eliciendas/voluit primum cantici canticorū Marie versiculū terminari sub hoc nomine trisillabo dominum. tanq; neuma. prium. o. i. v. ¶ Discipulus. Mirum vero cur canticum summe leticie/finiuit in voce doloris et mestitie. q; lem. v. quinta notularum designat ¶ Magister triplex occurrit hic. et nūc mistica ratio. Prima quatenus ex prima vocali. a. et vltima. v. redderetur quasi diapente que ē quinta perfecta. Altera quatinus fieret antheton seu contraposito gaudij ad merorem. Tertia pro laude humilitatis. que cātica vie solet in dolore terminare. quasi diceret. Quomodo cantabimus canticū domini in terra aliena. Fit proinde grauior solidior et eminentior ipsa salubris leticia que tali fine stabilitur interrogatione humane miserie. sed non absq; misericordia quam Junctum sibi notat. ¶ Discipulus. Non dilataueris nūc hanc imaginationem. sed te confer magis ad causam litteralem. ¶ Magister. Jsta quidē litteralis est quia secūm litteras. Sed ad intentionem tuaz dico q; initiū sapiētie est timor domini. Si ego dominus ait ipe. vbi ē timor meus: Timor (vt scis) ad antiquā legem spectabat. sicut ad nouā amor. Dominus preterea plus respicit opus creationis et potētie. Vñ ab omibus magnificādus ē cōcedit dñs. Homē vero qđ est de salutaris meus ad opus recreationis et gre. nemo christianus ambigit ptinere. Jdeo cur debuerit subsequi vides. ¶ Discipulus. Nisi prius ostēdisses quēadmoduz btā nostra particeps iuuēcula; tympanistria; potuit altinare repēte. prias meditationes et affectus. non ita satisfacerēt mihi rōnes tue. q; talem neḡo consecq; celeritatē. ¶ Mgr. Dat cām q; ait. Corpus qđ corrūpit aggrauat aiam. et deprimit terrena habitatio. sensuum mltā cogitātem. Nostre vero beate cōuersatio iam erat in celis. iam q; dotes corpis glificati inchoabat. ex abūdantia virtutū. necnō dominij spūs sup aiam et corpus. vt esset inde corpus agile fm omnes vires cognitiuas et motiuas subtile Preterea clarum nec ita passibile vt nostrum quod preuenitur a pmis motibus. sed tamē ista minusq; nunc in patria. ¶ Discipulus. Des aliquod indicium corporis Marie spiritū nō pgrauantis. ¶ Magister. Preueniebat spūs suus. corpales intus motus. qui nati sunt obsequi rōni. Non grauabat eam puerperiuz. nulla labes tyrānice rebellionis ex fomite/colaphizabat eam. deniq; nullas in se cōmotiones illecebrose carnis sensit. sed a respicientibus se/sedauit. Credi similiter debet q; ab audientibus serenissimā vocem eius. Secus de aliarum vocibus que ad gehennam inflāmant. Jdeo nec predicare permittuntur. nec cant apud eas caret discrimine. plusq; sibulus colubri vel serpentis quarum sunt oculi vt aspectus reguli. et tactus germina virtutum eradicās et exurēs ¶ Discipulus. Sentio quos et quas tangit illud secus et ista diuersitas a Maria. Sed vtrum caruerit tentationibus inimici: ¶ Magister. Non oportet. q; sathan si ausus est tentare filiū dei. quomō non tentasset matrem: qđ ei cessit ad palmā victorie multiplicis et aureole. vt coronaretur q; legitime certasset: quia nōvt Eua succubuit tentatori. Dolebat preterea cuz dolentibus gaudens cum gaudentibus. sed vtrūq; moderamine summo. vt plus de vulneribus et nexibus aiarum p virtū/q; corpoz p pestē et gladiū vereret. exemplo filij plus dolentis ingratitudinem nostre nequicie. q; tormētuz mortis ꝓprie suo modo. Quare noli dubitare. q; canticum suū iocūdissimū et a iocunditate inceptum. instituerit Maria cū timore sancto. cum zelo bono. cum visceroſa cōpassione. cum spe et multo desiderio. quaz vrgebat caritas. exclamare. post ascēsionem filij sui. Filie hierlm nunciate dilecto q; amore langueo ¶ Discipulus. Vel lem cōparares beatitudinem Marie qua nūc fruit. ad beatitudinē vie. que licet fuisse sit. pbata singularis. nihominus patrie par non fuit. Cum enim pretulisset Jesus Johannem inter natos mulierum/subiūxit. Qui minor est in regno celorum maior est illo. Jtaq; rem mihi feceris. vestisq; suis accōmodam/que recolimus. ¶ Magister. Suscipe nunc oculis intelligentie. et aures erige fidei. quemadmodum magnificauit hodie Maria dominū. videns facie ad faciem christū qui sibi magna fecit et inscrutabilia. prius in terris nunc in celis. ¶ Discipulus. Cōstituit ipsa sola/hierarchiaz scōm sub deo trino et vno/hierarchi-

primo ꝛ summo, apud quem hierarchas humanitas filij sui sola sublimata sedet a dextris virtutis dei per vnitatem suppositi. ¶ Magister. Suscepit ipsam domin⁹ recordatus misericordie sue collocans ipsam super omnes choros angelorum, apud quos videtur beatus Johannes baptista primus post Mariā positus in ordine seraphin loco luciferi simul ꝛ alij, p qualitate meritorum vsq; ad infimum ordinem angelorum, sub quo /reposītos dicunt saluatos ex solo christi merito, deficiēte ꝓprio q̄ secundā hierarchiā constituunt. ¶ Magnificata est ita hodie beata virgo, vt regina celi: immo ꝛ mūdi/iure vocetur habens preeminentiā ꝛ virtutem influxiuā super omnes. Principatū habet dimidiū regni si sic dici potest sub typo Hester ꝛ Assueri. Regnū quippe dei consistit in potestate ꝛ misericordia. Semel locutus est deus duo hec audiui, quia potestas dei est ꝛ tibi domine misericordia. Potestate domino remanente/cessit quodammodo/misericordie pars/christi matri sponsoq; regnanti. Hinc ab ecclesia tota, regina misericordie salutatur. ¶ Magnificat, hodie dominus quia magnificata pre omnibus diebus vite sue. Plenū gratie cōplementū, hodie secura recepit. Nulla dies ipi festiuior, nulla desiderabiliori iocūditate refulsit. Feliciusq; parit hodie gloriosa filiū in corde/quē viatrix in corpore genuerat, imo iam non meminerit pressure, quia natus est homo in mundū alterū ꝛ i sinu patris collocatus O quātis hodie, o qualibus armonie modulis adaucta celestis melodie cātilena resultat. Nulla post christū vox suauior, nulla penetrabilior ꝛ acutior, nulla liquidior exaudit. Consonat ei pro tenore grauissime presso, grauissim⁹ ꝛ infim⁹ peccatorum lucifer cū simul vlulantib⁹ ꝛ stridentib⁹ dānatorum rugitib⁹. Consonāt inq̄s, qz iusticie voces cōsentaneas molli modo cantui melodiāt. sed eis ve, ve, deo autē gloria ꝛ magnificentia in secula seculorum. ¶ Exultauit spūs inbians pus in ꝺo salutari suo, nunc implero fundit⁹ hiatu desiderij, requiescit in intimo sinu spōsi dilecti ꝺi salutaris sui. Pri⁹ anxia depcabatur/oscularet me osculo oris sui. Prius vbera sponsi sitiebat, prius trahi se post se postulabat. Hodie toto amplexu nunq̄s abrumpenda, toti sponso beata coniungitur. Inebriatur ab vberta/te vberū sponsi ꝛ torrente voluptatis: nulla iam necessitate trahenda potatur. ¶ Trahat nos p⁹ se deprecamur cui⁹ nomē oleum effusum, vt curram, in odore vnguentorū tuorum. Currant in via quedā adolescentule scilicet virtutes ꝛ actiones portionis inferioris. Ita per metaphoram nominauerimus. Gaudent omēs, per virtutes esse fecūdas. fecundet enim infecunditatē / meritis eius vir noster dux virginitatis nostre, que est superior portio mentis nostre. Gloriabat se introductā in cellaria regis, q̄ si sub clave custodita, cui modo omnia patent, secreta regis celestia. Stillet nobis de ꝓmptuarijs paradisi plenissimis refrigerans potu aduersum estū vitioꝝ. Nulla iā sibi nigredo, vel fuscedo, nlla per solis extuscionem decoloratio, nulla iaz pugna filiorum matris sue cōtra se, nulla vinearū habenda custodia, omnia quippe parata, omnia secura sunt ꝛ tranquilla. ¶ Tu beata dilectū tuum optabunda perebas. Indica mihi quem diligit anima mea, vbi pascas vbi cubas in meridie, ne vagari. id est vane agi incipiam post greges sodaliū tuorū. Cernis nūc dilectum, nimia claritate simul ꝛ feruore, per intimā ꝛ meridianā visionez vt nullus sit amplius euagandi timor, nullum discrimen oberrandi post greges fictorum pastorum, qui sponsi se similabant amicos, sed fallebant. ¶ Non iam audies quasi sub ambiguitate sermōis. Si ignoras te o pulcerrima mulierum, que deum, que te que omnia cognoscis, peul hinc pro cul egredi periculum post vestigia gregum nulli superunt bedi fedoꝝ affectuū pascendi, nulla pastoꝝ tabernacula plura videbūtur, quoniā tibi est vnū ouile ꝛ vnus pastor omni diuisionis suspitione reiecta, q̄ scā/deus ad etbera/potestates aereas debellasti, nihil aduersum te malignantes spirit⁹ posse sentientes. Admirari potius oportebat demones ꝛ pauescere quasi querentes inter se. Que est ista que ascendit per desertum, quasi aurora consurgens, que nobis est vmbra mortis ꝛ terribilis vt castroꝝ acies ordinata. ¶ Non est quidem incredibile christum fuisse cuius currus erat decem milibus multiplex per angelos ducens secum multam ex purgatorio captiuitatem. ob honorem noue coronationis ipsius, q̄

regina misericordie ⁊ domina gratie ⁊ mater misericordie, sub cui⁹ imperio sunt omnia iura regnorum, vt in suo nomine flectatur omne genu celestiū terrestriū ⁊ infernorum, ꝯ̄uis aliter ad filium benedictū, qui tamen subdit⁹ dignat⁹ est esse illi. ¶ Cautam meditor alteram cur Maria comparatur equitatui dei in curribꝫ pharaonis. Iā non propter se, sed propter nos viatores quos a diabolico pharaonis defendit incursu. ¶ Confugiam⁹ ad eius opē, quoniam submergit pharaonē istum regem supomnes filios superbie, ⁊ hoc cum curribꝫ et equitibꝫ amarissime penitētie lachrimose. O quotiens dispersis superbis mente cordis sui, deposuit potentes affectus de sede tyrannidis, ⁊ exaltauit humiles penitētes eos esurientes implēs bonis, ꝗles inuitat dicens. Et a generationibꝫ meis implemini ¶ Discipulus. Quo pacto Marie spūs id quod est ꝓprium dei cōfessa est, fecit inquit potentiam in brachio suo, dispsit superbos mente cordis sui. ¶ Magister. Cum spōsus ⁊ spōsa spiritales, sint vn⁹ spūs cur non eadem poterit esse vox amborum, ꝯ̄uis dispariter hec impetrādo, iste imperādo fecit potentiam. Quidni spōsus cōmunicet sponse verba sua, que sibi tribuit vbera sua. Fatemur q̄ non potest opari creaturi, nō innitēdo prime cause potentie. Quare nec omnipotēs nec creatrix vnꝯ̄, ꝓpria ⁊ primaria auctoritate, dici potest, etiaꝫ vbi possit tanꝯ̄ instrumentū ad effectū creationis assumi, nullo presuppositio materiali principio, cooperante deo ad efficax suum velle. ¶ Discipulus. Expedis te faciliter ꝺ̄ cōtroversia doctorū. Si habuerit omniū potentiam anima christi sicut omniū sciēam, ⁊ si creatio cōmunicabilis sit creature. Sed quid sibi vult, hec additō in brachio suo ¶ Magister. Vsitata est transsumptō qua per brachiū significatur vis opatiua. sit in deo, sit in angelis, membris carentibus corporeis. Verum altior est perscrutatio, vt per brachium, filius dei insinnetur, sicut per digituꝫ spiritussanct⁹, vt ibi si in digito dei ejcio demonia, Opari q̄pe dicit pater per filiū, p quē omnia facta sunt ⁊ sine ipo factū est nihil. ¶ Discipul⁹. Nunq̄d si de⁹ non esset trinus in psonis relatiue constitutis, sed esset vnicum suppositum absolutū, scōm errorez iudeoꝝ ⁊ philosophoꝝ, haberet potentiā/ creaturarum ad extra pductiuam. ¶ Magister. Dici solet q̄ ad impossibile sequit quodlibet, cuiꝫ ergo de⁹ ꝓpter immensitatē suam, ⁊ infinitam cōmunicabilitatē/ de necessitate fuat (vt ita dicam⁹) in triplicē subsistentiam psonalem/ relatiuam ad intra/ alioquin nō se pfecte cōmunicaret, quia nimitū, nō cōmunicaret se nisi velut vmbratice, vel vmbratilit, ⁊ quasi pūctualiter in creaturis. Prima cōmunicatione non posita / cui⁹ vestigiū reperit de necessitate in quolibet opere diuino/ vbi relucet potētia patris sapiētia filij, amor spiritussancti. Hibile min⁹ magis ad intentionē querentis puto respondendū q̄ cū potentia ꝺ̄i, ꝓut ad extra respicit, ⁊ opando se extendit, est eadem in qualibet psonarū, ⁊ scōm istaꝫ opa trinitatis sūt omnino indiuisa. videt ex suppositiōe ꝯ̄uis impossibili sequi pot⁹ ex illatiōis consideratione/ q̄ dei potentie cōpeteret, creaturarū pductio sicut modo, in quibꝫ relucꝫ simul potentia, sapientia ⁊ bonitas creatoris. ¶ Discipul⁹. Videt pbabilis illatio. Sed cur dictura virgo beata dispsit superbos mente cordis sui/ premisit, fecit potentiam in brachio suo, tanꝯ̄ dispdere superbos/ esset oīpotentie dei ꝓpriuum. ¶ Magister. Credo legerat apud Job dūm dicētem, dispge superbos in furore tua, ⁊ respiciens omnē arrogantē humilia. Sequitur ⁊ ego pfitebor q̄ saluare te possit dextera tua ꝗsi significaret hoc esse ꝓpriū soli⁹ dei. Discipulus. Cur Maria non cōtenta dicere dispersit superbos, addit mente cordis sui ¶ Magister. Sunt qui referūt hāc additionem, non ad superbos, sed ad dispsit, vt mens cordis/ sit ipe deus dispdens. cōtorquendo morem humanū qui mente recogitat ex affectu cordis/ dū hostes pdere ⁊ eos deponendo a sede pestilētie/ humiles vult exaltare depssos. Dat enim frequenter scriptura, cor deo, vtillic, tact⁹ dolore cordis intrinsecus. Et alibi de David, Inuenit virum scōm cor meum. Et filius dicit de cor de patris genitus, cum patri/ mens seu memoria fecunda tribuit/ ab exponentib⁹ misteriū sublimissime trinitatis. ¶ Sunt alibi respondentes Mariam voluisse vehementē exprimere superbiam ⁊ intrinsecus radicatam, dicendo istos non qualicunq̄ modo nec leuiter superbos, sed mente cordis

R

sui. qualis est demonum superbia. qualis fuit hominū. diuinitatis honorem vsurpare querentium. Aut certe superbi dicunt habere cor nedū dispsum sed mentem cordis dum mens ipsa quodammodo subleuata est a corde. nec eadem/ vti fas est eis. vt in habentibus absorptum. vel ablatum iudicium. propterea deterius q̄s bestie vel pecora pressi latent. Lege si non aliter dispersos dat itelligere Nabuchodonosor. cui cor ferre datum est. humano corde mutato Quo contra dum cor humilium bene contritu est aut pulueriz̄tū/ in mortariolo penitentie seu sub duplici mola. timoris z spei. redd̄t sibi cor plus q̄s humanū. z fit vas in bonorem caput dei seu gratia plenum. Superbi fiunt tanq̄s columba seducta. non habēs cor. dicentes ex sententia. z cor meū dereliquit me. z illud. Cor meum conturbatum est in me. dereliquit me virtus mea z lumē oculorum meorū z ipsum non est mecum. Quo contra pollicet humilis christus /superbie victori Dabo ei sedē mecū in throno meo. sicut z ego sedi in throno p̄tis mei Quid oro celsius. quid amplius exaltatū

¶ Discipulus. Sentio hanc materiam vberrimam aperuisti ad loquendū de dispsione cordis. quam assiduis fluctuationibus vt in mari ferueti compellimur experiri. Sed hanc dispersionem israel mistici quis cōgregabit. quis vniet. quis sedabit?

¶ Magister. Dedit hoc intelligi palā beata Maria. cantatrix nostra. nam superbiam mente cordis sui dispersit. si taliuz opulentia fit inanis z vacua. que sine pondere virtutis/ raptatur per iania. nec gratia cor suum stabilitur/ consequens vt humilitas innitens deo fita sedeat. z vt iusticiam esuriens. iusticie fructibus sit satiata z repleta iam non ad instar arundinis vento quolibet vanitatis agitanda. ¶ Discipulus. Consequens est fateor. ¶ Magister. Talem denicz suscepit. id est sursum ad se capit/ tanq̄m puerum. qui vere israelita est. in quo dolus non est. dominus recordat? misericordie sue. Beatus ergo vir cui non imputauit dominus peccatum. nec est in spiritu eius dolus. humilem enim spiritu suscipiet gloria. Nec exemplum nobis longe querendum est. Ecce ancilla domini. cuius dominus humilitatem respexit. quam ideo beatam dicent omnes generationes. quia fecit mihi magna qui potēs est. cuius nomen sanctum. cuius misericordia in generatione z generationes timentibus eum/ qui vt timerent z preuenit z dedit Hodie sibi Mariam de seculo neq̄s eripuit. z extulit ad dexteram suam. Ita verificatam conspicimus psalmiste gloriationē quia inquit inflammatum est cor meum. Quo inflammatum si non igne quem misit filius suus in terram et voluit vehementer accendi. Et renes mei commutati sunt mirabili prorsus commutatione. vt absq̄ viri copula/ funderet operatione spiritus sancti/ prolem benedictam. Et ego ad nihilum redactus sum. scilicet propria reputatione et nescaui. Quare? Quia anima mea conturbauit me propter quadrigas aminadab/ qui spontaneus interpretatur

¶ Discipulus. Que sunt he quadrige?

¶ Magister. Sunt vel nunciationes angelice. vel raptus anagogici. hoc est sursum ductiui in diuinaz caliginem. vel penne columbe deargentate. quib? sepe assumpt̄is diluculo habitauit in extremis maris ad atria glorie celestis. etiam dum viueret Beatus igitur Marie spiritus quem elegisti christe et assumpsisti. Sequitur vt iumentum factus sum apud te. Deus enim sessor est anime sancte scōm Augustinuz Et ego semper tecum. quia deus singulariter fuit secum. Tenuisti manum dexteram meam que spiritualibus adaptatur. z in voluntate tua deduxisti me. non temeritate elata precipitasti me. Quid tandem. Ecce consummatio z cum gloria suscepisti. id ē sursum ad te sumpsisti. Scio iaz quid mihi sit in celo. Scio quid a te volui super terram. Hunc omnino defecit a se cor meum et caro mea. dum absorptuz est omne quod mortale erat/ in victoria. Deus cordis mei et pars mea deus in eternum. Propter qō magnificat ania mea dominū. Et nos magnificemus deum cuius illustratione spiritus. intelligamus que supersunt de cantico dum interim pausabimus.

Sequitur tractat?

Quintus per didragma seu dialogum. Quoniam fecit dominus Marie magna qui potēs est. Vbi prima ptitio est si Maria passibiliter mouebatur?

℣ Prima Notula.

Quia fecit mihi magna qui potens est. Discipulus. Magna planet inscrutabilia que fecit Marie domin⁹. Cupimus nihilominus scrutari, si magnificans anima Marie dominū / passionaliter mouebatur ad eum. Fuit enim absq; vlla dubitatione sapientissima atq; virtuosissima. Passiones vero non cadunt in sapientem scōm Stoicos, quorū in hoc doctrinam / multi christiani presertim anagogici anachorite / secuti sunt, dicentes virtuosum si perfect⁹ est / ad nihil passionabiliter affici, immo consequitur impassionabilitatem, circa res corporeas, tam in concupiscibili q̄m in irascibili, ℣ ad hunc finē suas dirigebāt intentiones. Et hoc ipsum collationes patrum, ℣ Climac⁹ ℣ Bernardus in scala triginta graduum manifestant. Sed in contrarium est textus euangelij, narrans ipaz doluisse, de quo dolore prophetauit Symeon, ℣ tuam inquit ipsius animam pertransibit gladius, quod in passione filij se presente ℣ dolente, scōm doctores effectum est. Magister. Amplissimos sinus habet questio tua que de passionibus est, super quibus habes opuscula specialiter edita, conformiter ad philosophos ℣ catholicos doctores. Quid igitur vis molest⁹ esse vel superfluus in querendo. Discipulus. Voueor ad tollenduz scrupulos, immo laqueos magnos, qui proueniunt conscientijs timoratis / ex lectura taliū doctrinarum, que / tepidos ℣ vitiosos nominant omnes monachos / nisi vicerint ℣ eradicauerint funditus huiusmodi passiones aut saltem toto studio conentur ipsas euellere quod assequi plures reputant impossibile ℣ frustra niti, cum audiunt apostolum conscium arcanorum dei / protestando gemere, Sentio aliam legem in membris meis, in quibus scilicet est anima, repugnantem legi mentis mee. Et iterum. Caro concupiscit aduersus spiritum, ℣ spiritus aduersus carnez. Consonat cum experientia vox cōmunis doctorum, q̄ primi motus non sunt in nostra potestate, dicēte Augustino. Non est in potestate nostra, quibus visis tangamur. Est autez conquisitio specialis de pulcerrima ℣ speciosissima mulierum Maria, si motus suos omnes / habuerit in sua potestate ℣ quousq;. Utrum videlicet non potuerit non dolere visa morte filij. Et ita de reliquis passionibus quereretur per apprehensionem obiectorum variorum sub conuenientis ℣ disconuenientis ratione. Cum dicerit christus. Tristis est anima mea vsq; ad mortem, qui tamen fuit incomparabiliter virtuosus. Magister. Altior est inquisitio tua q̄ estimetur a pluribus / qui ō passionib⁹ / ℣ peccatis / ℣ motibus primis / loquūtur assidue, posset initium perscrutationis accipi a pluribus, q̄ de passionibus loquuntur ℣ motibus primis ℣ peccatis. Nihilomin⁹ vna placet ad presens, quasi narratiua triplicis processus qui fit in hominibus, proportionabiliter ad triplices hierarchias angelorum, ℣ tres gradus hominum, animaliū rationabiliū ℣ spiritualiū. Accipe primis puerulū vtentem solo sensu, ℣ non ratione nec spiritu. Accipiamus alterum vtentem sensu et ratione, sed non spiritu vel mēte. Accipiamus tertium vtentem sensu ratione ℣ spiritu. Discipulus. Sub primo ℣ tertio gradu / vidimus ℣ legimus homines exister, sed de secundo non ita fit perspicuum, q̄ aliquis possit vti sensu ℣ ratione sine spiritu, cum spiritus sit eadem res cum ratione. Magister. Nonne similiter in quolibz homine sensualis anima ℣ ratio, sunt eadē prorsus anima scōm cōmuniorem ecclesie doctrinam ℣ tamen reperitur in vno homine, vsus anime sensualis vt in pueris, in quibus nullus est vsus rationis. Ita nihil videtur incongruum, si dicatur q̄ aliquis vtatur ratione qui pro tunc non vtitur spiritu vel mente, quia diuersas habent facies spiritus ℣ ratio. Spiritus autem sola diuina ℣ eterna. Ratō ad temporalia respicit ℣ creata. Discipulus. Holo contendere de possibilitate rei, quia scio posse per intelligentiam sic accipi tanq̄ ista, sensus, ratio, ℣ spiritus essent reali, immo locali distinctione diuisa. Perge quo tendimus ad euidentiam propositę questionis. Magister. Consideremus in puero tria per ordinem in potentijs sensitiuis q̄ de solis vitalib⁹ ℣ vegetatiuis nihil ad pñs plus q̄ ō plātis in q̄b⁹ nō solem⁹ ponere passiōes nisi forte p trāssūptōez ad aīata, dicim⁹ ei prata ridz, letāt segetes, horz hiemē tra, fugiūt

se contraria. desiderant se z vniuntur simi/
lia ¶ Discipulus. Sequamur vsum. pri
x um lo quēdo de passionibus quas dicim⁹
esse in sensu ¶ Unde passio describitur q
est apprehensio sensualis conuenientis vel
disconuenientis presentis vel absentis.
Magister. Supponam⁹ hic z nūc descri
ptionē hanc passionis quasi causalem cuz
declaratione vel suppletione. z dicam⁹. q
in anima sensitiua pueri qualis itelligi po
test anima Marie dum cecinit. Magnifi
cat anima mea dominū. inuenimus z app̄
hensionem z motionem z executionem. et
hec vel in potētia vel in habitu vel in actu
Sed loquamur de actu z exemplificemus
in vsu. ¶ Puer itaq; dum mater ostendit
vbera/apprehendit per visum z sensuz cō/
munem z fantasiam. Deinde si esurit/seq̄/
tur ad hanc apprehensionem/motio que/
dam desiderij. nedum naturalis sz sensua/
lis z animalis. z si non eget cibo/sequitur
aliquando motio fastidij cuiusdam. Tan/
dem tertio si non fuerit impedimentū/cōn
sequitur executio/mouendo membra. ad
sugendum vbera. vel ab eis diuertendo
¶ Discipulus. Quottidie videmus hec
tria. tam in pueris q̄z in animalibus brutis.
Sed quod istorū triū nominatur formali
ter z proprie passio. ¶ Magister. Certe me
dium. scilicet motio interior. consequens
naturaliter apprehensionem ¶ Discipulus
Non est igitur passio formaliter apprehen
sio. ¶ Magister. Hoc vtiq; verum est sed
causaliter. quia passio formalis/causatur
ab apprehensione. sicut z passio risus exteri/
or ponitur pro effectu passionis. dicendo
puer ridet. Ita sumitur aliquando nomen
passionum a causa formali. vl' etiam exem
plari extrinseca vel a materiali siue obiecta
li. vel a signo. Nihilominus passionis de
scriptō formalis est p motionem. cōsurgen
tem ex apprehensione cōuenientis vel disco/
uenientis. presentis vel absentis. Quod ab/
sens apprehenditur tanq̄z presens. si non re. ta
men intentione vel specie. Sed vtrum ap
prehensio cōuenientis cum conueniente.
sit ipsamet motio licet sub alia ratione. re/
ducitur ad problema de quo nil ad presens
Sufficit hic supponere q passio dicitur
motio talis quam fecit apprehendens ob/
iectum suum sub ratione cōuenientis vel
disconuenientis. executio sequens in op⁹
dicitur effectus eius. Ex quibus patet cō/
festim intellectus preinductorū verborum
Augustini dicentis q non est in potestate
nostra quibus visis tangamur. Accipitur
itaq; visio pro apprehensione z tactus pro
ista consequenti motione. de qua dicūt do
ctores q primi motus non sint in potesta/
te nostra. ¶ Discipulus. Nulla dubita/ y
tio fit quin ad pueros. vel alios homines
impotentes vti ratione/vera sit ista regula
q primi motus nō sint in potestate nostra
plusq̄z in bestijs. q̄q̄z sit valde difficile in
hominibus reddere causam cum habeant
rationē iūctam eis. quid sit illud quod ipe
dit vsuz rōis. ¶ Magister. Multa p̄terim⁹
que querēda sunt alibi. q̄tenus ad rez/sub
compēdio veniam⁹. quam rem/nemo tam
plane cōcipiat qui nō (sicut in geometricis
priora cognouerit. Sed que tradita sunt
alibi sufficiēter. quid ea necesse est assidue
repetere. ¶ Discipulus. Presupponam⁹
illa. sicut de origine. nūero z diuisione pas/
siōnū. de causis insup z effectibz earū. tuve
ro non obmiseris pueuire quo tendimus.
¶ Magister. Nostrū itaq; psequamur ex/
emplum de anima puuli q̄rentis. Primo
si p̄sentato obiecto visui suo/potest nō app̄
hendere. Secūdo si facta apprehensione.
potest non moueri. Tertio si facta motiōe
quam dicim⁹ passionē/potest in executōez
non pgredi. ¶ Discipulus. Respōdet ex/
perientia quesitis istis tribz negatiue.
Magister. Nūc oritur pfecto difficilis q̄/
stio de Maria. Ponam⁹ eam coz̄ oculis
nostre p̄sideratiōis. in lumie fidei q̄si par
uulā. sicut aliquādo puula vere fuit z infans
Queram⁹ si tūc poterat vti rōne. vt interiz
sileam⁹ de statu q̄ latebat in vtero matris.
Discipulus. Quorsum p̄cor euadet hec q̄/
stio tua? ¶ Mgr. Nos viderim⁹. Od vt
apertius fiat. p̄stituam⁹ apud paruulū quez
p̄dicimus/vnū pedagogū puigilem. q̄ po/
testatē hēat talē sup eū/vt absq; iussu suo/
p̄mo nihil videat. Secūdo si viderit aliq̄d
ñ ad id moueat. Tertio si viderit z moueа
tur/nō tñ exequat. imo si ceperit exeq̄/pos/
sit tñ ne ꝓtinuet impedire. ¶ Discipulus.
Cū ñ sit ipossibile apō deū oē vbū/ꝓcedo
tale aliq̄d tanq̄z possibile. ¶ Mgr. Nūq̄d
ñ/p̄supposito casu tali/potit pedagog⁹ in/
culpari. si p̄miserit puulū videre aliq̄d vel
ad visa moueri. vl' pseq̄ sine iussu suo ꝓtra
volūtatē z ordinationē p̄mi p̄ris. subdētez
filiū sub pedagogo tali Discipls. Pote

rit iuste. sed quid elicere vis non video.
Magister. Nec est parabola istius quam inquirimus veritatis. Si considerem⁹ ita q̄ primam hominis institutioem in Adā z Eua p̄us q̄ peccarēt. occurrit nobis sensualitas vtriusq̄. que si non habuisset coniunctam rationem/similis fuisset ceteris animantibus irrationabilibus/que mouētur super terram. Alt vero data fuit ratio libera regens eam instar pedagogi iuxta q̄tuor premissa q̄tum ad apprehensionem. ad motionem. ad executionē. ad continuationem. sed homo cum in honore esset nō intellexit comparatus est iumentis insipientibus. z similis factus est illis. vt iaz sensualitas inobediens sit. date sibi rationis preueniens iudicium. in videndo. in mouendo. in exequendo. in continuando. sepe velit nolit ratio.
Discipulus. Experimur heu nimis quottidie hanc cōparationem in nobis.
Magister. Putas ne fit absq̄ rationis culpa preuentio talis
Discipulus. Non arbitror preuentionē huiusmodi rebelliōis / pcessisse sine culpa p̄uaricationis.
Magister. Culpa ista ē quam appellam⁹ originale peccatū. qđ in primis parentibus fuit actuale z primum quo factū est in eis z omibus posteris / iusta puersio talis. vt ratio/que noluit eē subdita diuino p̄cepto/sentiret sensualitatem iure sibi p̄mo subditā. nūc rebellē ei. vt nō quecunq̄ ratio velit vel spirit⁹/illa faciet sz remurmuret cōtumax z rebellet
Discipulus. Volo multa in hac re que sunt dubitabilia querere. quia sunt a būde satis tractata p doctores. Ut qua rōne puniunt filij p peccato parentū. Aut cur peccato deleto/remanet rebellio. sicut in baptizatis et sanctificatis. immo z in christo. licet spontanee dicit enim. Spūs qđem p̄mptus ē caro autem infirma. Alioquin non fuisset tristis anima eius vsq̄ ad mortem. si penitus consensisset rationi. non plus q̄ in Adam luct⁹ fuisset aut dolor. innocētia p̄manente. Sed adhuc remanet de beatissima virgine dubitatio specialis quam p̄supponim⁹ nullo vnq̄ fuisse peccato fadatam. nec veniali. nec originali. nec actuali. cur dominate sunt ei multe passiones. doloris z languoris. Non enim potest respōderi q̄ huiusmodi passiōes / dispensatiua voluntate sicut christus/assumpserit. nec solis fuit subiecta passionibus in vi duplici. scilicet concupiscibili z iracibili quin etiam habuit ignorantiā in rationali. duz putauit filiū p̄ditum. z dū loqueret inuentus. non intellexit quid diceret. In his que patris mei sunt oportet me esse.
Tū his iterū p̄transitis/que reperiunt vtcūq̄ tractata. remanet p̄posito nostro cōfinis dubitatio. Si Maria ab instāti cōceptionis sue habuit pfectū vsum rationis. sup sensualitatem. vt nihil appēhenderet. nec in appēhensis moueretur/sine iudicio rōnis eiusdem. Alioquin nō fuisset in ea status nature integre primit⁹ institute. q̄ fiebat/ vt nihil appēhenderet/vel appeteret/nihil exeq̄retur sensualitas/nisi puio iudicio rōnis. z ita fuisset Maria nō sine peccato saltem veniali. quale habent pueri ceteri. etiam vnius diei. quia p̄uenit in quolibet tali/ mot⁹ sensualis/qui impedit iudiciū rationis
Magister. Urges vehementer. nedum in isto quod opponis. sed in similibus mltis. vt de paruulis si stetisset Adam/remaneret par dubitatio. Non enim videtur q̄ statim nati cū iusticia originali/vel in vtero positi/viguissent iudicio rationis sicut in etate perfecti. neq̄ cuz dormiebant. De nicq̄ non apparet/q̄ eua potuerit libere nō audire serpentem exterius suadentem. nec ita semper auertere visum. quin aspiceret obiecta visibilia. z in aspectis moueretur. vt videret lignum quod pulcrum erat visu et ad vescendum suaue.
Discipulus. Si primus status permansisset/nō oporteret dicere pueros fuisse natos etate perfectos. nec tamen sensualitas rebellasset in eius iudicio rationis/quo caruissz etas ista non enim fomitem/captiuantem in legem peccati sensissent/vt paruuli nostri. Saluaretur ita de nostra virgine Maria in infantia. quia vel omnino fomite caruit. vel vsus z stimul⁹ ita ligatus fuit. vt nihil aduersus rationem p̄ualeret.
Magister Scio talia posse dici. sed an satisfaciant exemplo proposito/non est omnino perspicuum. Amplioris fuisset p̄uilegij. si Marie anima/simul vt creata est infusaq̄ corpori pparato pfecto gaudisa fuisset vsu rationis. nō dicim⁹ cū gr̄a. Sic enī aliq̄ nō penit⁹ improbabilr posuerūt vsum rōnis accelerati in Jobe dū exultaret in vtero. z dū circūcisiōis tpe mirabāt inspicientes. Quis/ putas iquiūt puer iste erit Et ei man⁹ dñi(potētia. s. miraclox opatrix)erat cum isto.

z ¶ Discipulus. Dixisti de primo gradu hominum. qui vt sic cōsiderati sine vsu rationis/comparantur iumentis insipientibus. immo iam ex infectione peccati/deteriores iumentis conditōnis. nisi gratia saluet z iuuet. Dic nunc de gradu secundo. q̄ puer habet vsum nedum anime vt sensualis est. sed vt rationalis. ¶ Magister. Pre assumpta similitudo. de pedagogo. dat intelligi statum illum/z magis. hoc manifestatur in tertio quādo simul additur libertas spiritus. Dant doctores per allegoriā triplicis huius gradus noticiam in tentatione prima. Vbi fuit serpēs quasi sensualitas/instigans/rationemq̄ preueniens fuit Eua quasi iam habens rationē. sed viro minorem. fuit Adam perfectus in mente z spiritu. cuius erat dirigere mulierem ¶ Discipulus. Sentio materiam hanc/intensibilem in longius. Dic modo modū quo tentamur in tentationibus. nūc ab infima parte anime/vsq̄ ad suprema z. nunc ordine conuerso vel vtrobiq̄ per nouē gradus. quoniā anima apprehēdit. mouetur z exequitur. Deinde ratio sic apprehendit mouet z exequitur. Demū sic in spiritu fit apprehensio motio z executio ¶ Certam⁹ ordinem a summo deorsum. apparebunt duo processus tanq̄ in angelicis ordinib⁹ ¶ Magister. Considerate notasti processum quē ad alios terminos posuim⁹ sub eadem sententia deducere. In adimpletione siquidem diuinorū preceptorū que via sūt ad vitam/contingit quadruplex habitudo. Prima est apprehensio per spiritū fidei inspirantem formatum qui spiritus/primo iudicat precepta esse adimplenda. quia iussa a deo. Secundo mouetur per valitudinem z charitatem vt impleat ista. Tertio precipit rationi z anime sensuali. quatenꝰ exequantur ista. Sunt in ratione faciliter subinde tria illa velle. consentire. precipere Sed anima sensualis. z si consentiat. velit z exequatur. consentiendo volendo z exequendo. hoc tamen est frequenter cum remurmuratione quadā. z renisu. ppter annexas passiones distrahentes animū ne cō delectetur spiritui z rationi z hoc tamē duz agitur sufficit ad salutem. Sūt enim priora/nostre suppositā voluntati. vltimū hoc nequaq̄. quod est delectatio sensualis in via mandato z. Hinc iugū dei suaue/hinc onus dei leue fit ei molestū z graue. Discipulus. Experiri cogimur assidue ritam istam. dū passionabiliter afficimur ad varia. dū iudiciū rōis/dū libere mentis arbitriū/z formās se legi dei/lex mēbroꝝ tirannica/conatā uertere. cui⁹ grimonie plenas paulus reliqt epl'as ¶ Sed dic interim q̄d in hac pte/aīa Marie fecerit. aut senserit. q̄d insup ab alijs faciendū cēsueris. ¶ Magr Accipe ꝓsideratiōes duodecim ¶ Anima Marie nūc est gloriose magnificata. vt nihil appbendat/nihil affectet/nihil exequatur/contra vel pter iudiciū rationis z spūs sed neq̄ pōt lege stante. Hec itaq̄ lex beatitudis eterne. vt sicut deus est omia in omibus. ita stat in beatis. aīa coniuncta libertati spirit⁹. qui adheret deo existens vn⁹ cū eo spiritus. Extenditur hec libertas spiritus. nedum ad rationē inferiorez. nedū ad aīam sensualem resumpto corpore. sed ad omnem generaliter in homine beatificato motionem. Saluantur perinde m'ta que de beatis. tam hominibus q̄ angelis queri solent. Quomodo loquūtur. q̄liter illuminant z illuminant. quādo volunt z quā do nolunt. Datur insuper intellectus subtilior/de primi status impassibilitate. non qua non potuit pati. sed potuit a passione saluari. a dei potentia z angelorum custodia. a ꝓpria iusticia z clarissima industria denicq̄ a loci conuenientia. cuz dominatione super se perfecta. z super irrationalia vniuersa. ¶ Anima Marie dum viatrix erat. ita fuit magnificata. vt in nullo moueretur contra iudicium rationis z spirit⁹ Sed neq̄ poterat post filij conceptionem lege stante. Consequitur hec veritas/ex dictis doctorum. ponentium ipsam nullatenus venialiter deliquisse. quod saluari nō posset/si non habuisset omnes motus/nedum spiritus z rationis/sed anime sensualis/subditos rationi. vel non contrarios neq̄ preuenientes rationem. Dum autez ratio sopita erat/z in suo impedita iudicio sine culpa sua/prout euenit in somno/non oportet tales motus preueniss̄e iudicium rationis/quod pro tunc nullum erat. Facit exemplum propositum de pedagogo/si sine culpa fuerit absens vel inclusus vt p nullo consulere non valeat. Sic soluitur q Adam vel Maria/somniando/non erauit ¶ Anima Marie dū viatrix erat/potuit appbēdere tētatiōes forinsec⁹ immissas sic aīa xpi. sz nullo mō fuisset mota passionabli

per eas absq; iudicio rationis. Poterat sane protinus eas dñiudicare atq; repellere. Poterat non moueri scom eas ad libidinem vel ad iram vel ad superbiam, ipsis etiam in apprehensione durãtibus quod valde secus in nobis est, nõ potentibus ad apprehensionez huiusmodi/non moueri, nõ tamen hoc semper fit cuz de merito nostro sed si ꝓstiterimus absq; consensu rationis z spiritus/redundabit in meritum, quandoq; repugnãdo viriliter vt diffugiat quãdoq; non repugnando sed fugiẽdo, vt ibi. Fugite a diabolo z fugiet a vobis, quando q; non curando sed irridendo potius z vili pendẽdo diabolicas imissiones (q̃les sunt blasphemie abominabiles z horrende) immissas quãdoq;/purissimis atq; sanctissimis, quas magis oportet irridere q̃ horrere. Elicitur ex his quẽadmodum victoria castitatis z humilitatis in Maria, non fuit absq; pugna ad qualem iugiter attingere nos monent Petrus z Paulus, quoniam aduersarius vester diabolus circuit querẽs quem deuoret. Nec ignorate cõuenit astutias eius cui mille mille nocẽdi artes ſz cõfidamus q; plures nobiscum sunt si toto corde suis inuitamur auxilijs. ¶ Anima Marie dum viatrix erat/cogebatur necessitate naturali/multa pati cõtra naturalẽ inclinationem suam, sed nõ contra rationem vel spiritũ. Fuit iste status Marie singularis, inferior q̃ status beatorũ z christi duz mortalis erat. Fuit superior ad alterũ/cuiuslibet homis viatoris statuz, q̃uis homies possent iuxta cõsiderationem precedentez vti passionib⁹ illatis ab extrinseco/virtuose negociari cuz deo, tolerãdo eas tanq; iusto iudicio missas vel permissas ab eo vt in Job z in Paulo z in omnibus generaliter martyribus. Euenit autem vt qui sunt bis passionibus inquietiores z minus in anima sereni/sint in operibus mãdatorum implendis fortiores qui perstãt vbi delicatus noster cõtemplatius deficeret. ¶ Impassibilitas aie/per humanam industriam non potest acquiri neq; per virtutes cõsuetudinales a philosophis positas. Exitaq; carnis que fomes dicit/semp introrsus heret scom theologos/que lex compesci paulominus potest/assuefactione cõtraria nõ euelli. Satagentes in oppositum p̃sumptione spiritus sui/prostrati sunt potius q̃ deuenerunt ad intẽtum finem, siue fuerunt stoici, phisici vel platonici, vel q; mirabilius epicurei, promittentes ad hanc deducere serenitatis voluptatem/detrabẽtes cupiditatibus seu passionibus, nõ illis adiicẽdo maliciam vel fomentum. ¶ Impassibilitas anime/tãto proximius habetur ceteris paribus, q̃to spiritus z ratio fuerit in suis actibus bonis/z habitibus/fortiores. Deducitur hoc ex eadẽ causa/q̃ponit impassibilitas beatorũ in resumptis corporibus, que cõsurgit principaliter ex plenitudine dominationis spirit⁹ z rationis/supra corpus. ¶ Impassibilitas anime/nõ requiritur in hac vita pro ꝓsecutione felicitatis eterne. Manifestat hec gratia dei tanq; iugũ suaue z onus leue, q̃ subito pessimos z inueteratos diez malox/iustificat, z per baptismũ z martyriũ, puebit ad celos. Hãc ñ itelleꝛerẽt grazz purificatonẽ spũs, hoies illi sine christo sicut nec haberi ꝑt sine ꝓpoqui eã cui vult, z q̃ cito vult cõicat. Patuit in illo latrone benedicto/comite suo in passione z regno. ¶ Impassibilitas nec in via põt haberi, neq; in patria, sine stabilimento gratie. Juxta illud bonũ est gratia stabiliri cor. Cõfunditur in hoc iuxta quod pretactũ ẽ, philosophãtiũ nõnulloz vanitas presumẽtiũ per theletas, seu purgationes aliquas sacrilegas, sic a passionib⁹ absolui z virtutib⁹ armari moralib⁹/q; in exitu mortis/anima libera scanderet celum. Qualia dixerunt Porphiri⁹ Plotinus, z Appolonius teste Augusti, ꝓ. de ciuitate dei. ꝓ. o nit z aliud simile Albertus in fine de intellectu z intelligibili. ¶ Passibilitas anime fit sepe occasio virtutis exercende sicut patuit in apostolo Paulo. Declaratur insuper ex vtilitatibus per tentationes varias prouenientibus, quas esse cum passionibus nemo nescit. Unde qui non est tentatus/quid scit. Et per multas tẽtationes oportet nos intrare in regnuz dei. Quo circa concluditur ex premissis atq; subsequẽtibus/doctrina saluberrima q; non ex ablatione passionum anime, sed ex obseruatione mãdatorum dei debet sumi religiosi profectus argumentum. Hoc etiaz in missarum celebratõne locũ habet vt celebratus nõ tantundẽ interroget, si sibi deuot⁹ appareat, recollectus z tranquillus, q̃ tum si p̃cepta seruauerit dei, z seruare proponit nõ iuxta ꝓpriam estimationẽ, sed regulam euangelicam a sanctis patribꝫ declaratam

A

B

Siquid in sentimentis suauitꝫ ei additū fuerit/lucro deputemus.sicut vltra panem deputamus vinū quasi pitantiam vel saporis cōdimētū ¶ Passibilitas aīe necessario cōiungitur pñti vite mortali.nec aliqñ minus in cōtēplatiua q̄ in actiua.tam exterius q̄ interius.tam in bonis q̄ in malis Licet diuersꝫ finibꝫ et meritis. Probāt hec exēpla btōꝝ p̄cedētiū.cū experientia pñtiuꝫ. Dispēsat et hec deus frequēter vt nō apponat se hō magnificare sup terram. Si ḋuotis p̄mittit aliqñ talis apparēs deuotio in laqueū in retributiōes z in scādalū. Ue ve nobis ab hoc scādalo. Quid hic nob erit tutū.cū nec tuta sit ipa deuotio? ¶ Passibilitas ḋz a multis viatoribꝫ tolerari potius q̄ vt excutiat eniti. ¶ Diuisiōes itaq; grārū sunt.silr et administratiōes.in q̄ꝫ aliq̄bus expedit passiones aie cū virtute et rōe misceri.vt in bellātibꝫ p republica q̄ ad iracibilē.et q̄ ad ꝯcupiscibilē in vtoratis.filioꝫ p̄creationi vacare debentibꝫ. Et ita ḋ multis que vitam actiuam respiciunt. In quibꝫ maius est virtutis meritū/q̄ venialium passionū detrimentū. ¶ Passibilitas aie/obstare solet plurimū querentibꝫ contēplatiōem.et suauitatē quietis interne. Cō sonat omnis doctrina sctōꝝ/q̄ regulariter ad cōtemplatiōis q̄tem nemo puenit/nisi passionibꝫ edomitis in anima/et si nō radicitus euulsis. Et hoc quō fiet cōuenientius/an in solitudine an in multitudīe spe/cialis est cōsideratio. Sed nō oēs capiunt cōtemplatiōis donū in se.p cōplexione vel statu.cōditione vel officio. ¶ Discipulus Gratus mihi est ternarius iste.q̄ternarum cōsiderationū. Et q̄ꝫ vt infers nouissie non omniū sit p̄fectā q̄rere passionū mortificatiōem.sicut nec altitudinē cōtemplatōnis.nihilominus audire cupio de fructibꝫ mortificatiōis hmōi.qtūs ist̄os cōcupiscere et si nō obtinere.fas mihi sit. ¶ Magr. Assignabo.tij. vtilitates ex cātico Marie sumptas.nō eas p̄sequēdo.sed puncratim annotando paucula.que latius alibi legere et si deus sensum aperuerit viuatius experiendo poteris intelligere. ¶ Discipul⁹ Ut placet. ¶ Magister. Cōsequit ad edomatiōem passionū in aīa iuxta decursū cāntici cantico⁹ Marie. Primo altior.latior sublimior.et alacrior dñi magnificatio. Dōsequit scḋo iocūdior indeo salutari nostro spūs exultatio. ¶ Cōsequitur tertio p̄fūdior.quā respicere dignabitur dñs humiliatio. ¶ Cōsequitur q̄rto p̄fundior ad btūdinem a p̄primatio in edificatiōem aliorū dantiū laudē deo. ¶ Cōsequit q̄nto diuinoīs in se apnd alios scrificatio ¶ Cōsequit vi. copiosior dei p generatōes z gnatōes setiñtel/mia.seu miseratio ¶ Cōsequit septimirabilior z gratiosior z cautior ꝓtra superbiam cordis et mētis dispsiōez/quā severa diuini brachij potentia facit/vnitio cordis seu recollectio. ¶ Cōsequit octauo p̄celsior z celsior depositis de sede sua supbꝫ/passionibꝫ z demonibꝫ hūliū affectionū et aīarum sublimatio. ¶ Cōsequitur nono opulētior suauior z diuinior/esurientiū iusticiā repletio.dū diuites sibi dimittunt inanes omni bono ¶ Cōsequitur decimo misericordior istoꝝ q̄ fide z moribꝫ sunt israelite pueri susceptio. ¶ Cōsequitur vndecimo p ei⁹ impetratiōem diuine mie sup nos amplexans recordatio. ¶ Cōsequitur duodecimo p̄spicatior oīm q̄ locut⁹ est deus ad patres nros.p̄phas z doctores reseratio. ¶ Discipulus. Precioſos elicuisti fructus /puenientes ex mortificatiōe aīalis affect⁹ cū appenso spūs studio. Nos istoꝝ p̄cipes fructuum faciat in terris q̄ p̄ficiant in celis. vbi de⁹ q̄s p̄destinauit vocauit.iustificauit magnificauit gl'ose cātentes in idip̄m Magnificat aīa mea dñm. ¶ Magr. Fecit tibi magna q̄ potēs ē o Maria.fecit z tibi magna sctū nomē eius. Nomē z verbū fidei qō et cui credidisti o btā z btificāda p oēs generatiōes. Nō es ingrata bñfitijs dei.cōfiteꝛ illa qtūs vñ exeūt flumina gr̄aꝝ illic reuertantur ¶ Discipulus Affer rōem q̄re Maria btām dicent oēs generatiōes. ¶ Magister Dabit ex fine rō.et ex affinitate quoniā mr̄ est illius q̄ fecit oēs generatiōes celi et terre z oīm q̄ in eis sunt. Jō iure ḋz mr̄ pietatis et cōsequēter oīs diuine magnificationis laudis z gl'e. ¶ Discipulus q̄ pacto sic. ¶ Magister. Mirabilis accipiat deductio.sed vera. Itaq; pietas ex affinitate z affinitas ex generatiōe cōsurgit. Est ei pietas in genere q̄dā amor. pueniēs interaliq̄s ex radice vel cā cuiusdā affinitatiꝛ mutue q̄lis est inter pentes et filios et ecōtra. q̄lis inter ciues z ciuitatē suā vel patriā. q̄lē p̄terea nos dicimus habere ad deū p̄rem nostrū z dñm. q̄ vicissim pius erga nos ēt laudatur.q̄ possedit.fecit et creauit nos. Ūñ pietas de q̄ magis ad p̄positū q̄ concernit

An

mutuaz dei ad nos habitudinem describi potest. ¶Pietas est amor pueniens. eo q dei genus simus capaces atq ptícipes eius. Fundatur in hac pietate qlibet altera sic a diuina paternitate. ois fm aplm pnitas. in celo et terra noiatur Cū ergo btā nostra sit mater huius patris nri/ ꝛsequēs ē vt sit mater pietatis ꝛ orzigo eius. Est vo pietas ex affinitate q̄ finez dicit. ¶Discipl's ¶Placet deductio. ¶Magister Quāto magꝭ si vltra ꝓgredimur. attēdentes illud ꝓclarissimū de se ꝛa se ꝓconiū. Ego mr̄ pulcre dilectionis ꝛ timoris ꝛ agnitiōis ꝛ sctē spei. in me omnis gratia vie et veritatis. ¶Discipulus Elucida distinctius. ¶Magr̄ Descripsim⁹ pietatē q est amor pueniēs eo q dei genus sum⁹ ꝛ capaces eius. ¶Nulla vo pulchrior dilectio/ q̄ in amore fundata et talis pietatis ¶Discipulus Assentio Doce q̄d sit mr̄ timoris ꝛ sctē spei. cōuenit enī materie quā de passionib⁹ mō tractabam⁹ ¶Magr̄ Cōuenit scio. ꝓterea nō insci⁹/ aut imp̄uidus hec induco. Siq̄dē amor ē orzigo cuiuslibet affectiōis alteri⁹. Est aūt maria mr̄ pulcre dilectiōis/ sic igitur necē est. mater timoris et spei ꝛ leticie ꝛ doloris. qualis est illoz q̄s btificat lugētes fili⁹ ei⁹ ¶Discipl's ¶Nō hēo q̄d ꝺicā. ¶Magr̄ Cōuerte nūc recordatiōem tuā ad tractata prius in ꝑma corzdula pñtis psalmi marie decacordi. et lati⁹ in libro de canticis inuenies. fecūdū pie exercitatiōis ꝛ cōsolatiōis instrumētū sub figura multiplici. ¶Discipulus Scio q̄d suggeris. sed nescio si curiosa magꝭ q̄ officiosa reputabit hmōi figuratio. difficilis scribentib⁹. fantastica meditantib⁹. vana deuotis. Quid ad nos inquiunt de figuris et notulis/ ambulare q̄rentibus in simplicitate corzdis? ¶Magr̄ Nemo quēpiam cogit. Scio mihi pfuisse ꝑ fastidio ex varietate tollēdo. ꝑ recordatōis facilitate. ꝑ sniarū multiplicitate Cōstituitur enī figuratio. nō vt māsura sp sit in imaginatioe. sed q ad intelligētiā puram/ fortis imaginatione trabēda est fantasmatib⁹ supatis. ¶Discipl's Arduū istud nimis atq rarissimū. ¶Magr̄ Planū est nō fateor ad hoc ipm añ lucē spūssecti surgere. fiat q̄ sequit. Surgite post q̄ sederitis q̄ māducatis panē doloris Doleam⁹ ꝑpus i mortificatiōe vicioz et passionū moderatione Tollantur si placet ptractiones linearū. detur orzdo sententiis vocib⁹. et terminis.

A Gaudiū. a:
E. I. O. Spes. e. ¶Pietas. i. Timor. o: ¶Dolor. v

¶Parū refert orzdo talꝭ a crucis vel rote figuratione. Sufficit tū nobis ad omne canticū spūale/ tali[illegible]dinatio. ¶Discipl's Delicatus esse videbit q̄ respuet ¶Magister Ecce vides cōstitutā in medio pietatē. q̄ q̄ tuor ex equo respicit alias affectiōes. qtūs cor pie gaudeat. pie speret. pie timeat. pie doleat. Quisquis hoc ꝺuauerit. securus sit virtuosus est. psaltes est dñi in psalterio iocūdo cythara. in omni generaliter musico instrumēto. cū cāntico symphonia et choro ¶Discipl's Fac ergo manifestū. ¶Magister Descriptio pietatꝭ facit illud pspicuum Sane si pietas hois ad deū/ ē integer amor ad ipm eo q ipius genus sum⁹. capaces eius atq ptícipes. Subsume descriptiones alias vtiles nimis. ¶Pietas dolens est affectio. pueniēs ex cōsideratiōe disiunctionis ad deū. ¶Pietas sperās est ex affectō ne ptīmādi deo vel herēdi ¶Pietas timens ex renisu ꝛ fuga elongatiōis a deo. ¶Si sp vno pioꝛ tenore fiat circa pietatē circuitus/ sequit armonia id est ad vnitatē resonantia suauis et secura qz tēpata. Sp eni et dolor erit gaudiosus. ꝛ gaudiū doloroſū Spes timorata ꝛ timor nō despans. imo quilibet. mixtus erit cum qualibet. ¶Fiat insuper mirabili temperie quasi complexio mixti vni⁹ tempati ꝓpter vniōem in cētro pietatis. q̄si in vita cōciliāte ꝺrietatem Sicut si hmōi cor necessario est in moribus suauissimū. velut hūoribus tpatis. Sicī vita morali sil' ꝛ meritoria viuax ꝛ iocūdum sp ex eq̄ gaudēs tristis sperās tiēms. ¶At cōtra si pietas abscesserit defluēt iste passiones. armonia dissipabit. tanq̄ ab horzologio sine pōdere sine mō vel orzdine. tāq̄ postremo decor a cadauere sine vita. Obuiabit ista rotatio sensualis regulari q̄lem diurnū⁹ circulo rōis. ¶Discipul⁹ Speciosa sunt ista dū audiūtur sed impet⁹ obliq̄ circuli. sensus deorsum iugiter ad tpalia se demēs vehemētior ꝛpellit ꝛ circuit. ¶Magister Nō clam me est sed vincere. sed obsistere scōm pietatē hoc opus. hic labor est. mr̄e pietatis adiutrice. ¶Porro si scire delectat q̄d sit magnificare dñz q̄d exultare i deo salutari nr̄o/ cū oib⁹ ad collaudatiōem spectātib⁹ in hymnis et cāticis. q̄d lucidi⁹ q̄q ex pietatis rōne descriptiones assignare:

Quid est magnificatio domini si queritur Dic q̄ est spēs pietatis corde ore vel operē. pueniens ex cōsideratione vel ꝓtestatione diuine magnitudinis ꝛ maiestatis sui dñi Est enim maiestas q̄si magnitudinis stat⁹ Quid exultatio spūs in deo si q̄ritur. dic q̄ est pietas ꝓtestans in gaudij signo/ q̄m de us est salutare nr̄m. Dicitaq; cōsequenter ad interrogationes de bñdictiōe. i. bōa do natione de grārū actione/de adoratiōe. de latria. de religione. de tubis ductilib⁹. ō cor dis et organis. q̄m hec oīa sunt pietas ad deū/talib⁹ signis et indicijs se ꝓtestās. Est aūt pietas vt dicimus ad deū amor integer eo q̄ dei genus. capaces ꝛ ꝓcipes eius su mus Dignat̄ vo deus vicissitudinem ad genus suū refundere. imo p̄uenire in bñdi ctionib⁹ dulcedinis. maxime p̄ incarnatio nem. p q̄ cecinit̄ mater ista pietat̄/canticu suū nouum Magnificat aīa mea dominū et sctm̄ nomen. de q̄ supest nō colloquēdo/ sed disserendo subire tractatū. tu interim si lucris. ¶ Discipl⁹. Supest aliud speciali us insinuandū fundamentū. q̄ rōne beatā nostram dicūt oēs generatiōes. ¶ Magi/ ster. Rō iam ꝓtacta est ex fine. oēsq; genera tiones sunt affines ei. nō q̄litercūq; . sed vt matri. Debent idcirco cognoscere bñficio rum largitiones ex ipa ꝓcedere. hec aūt re/ cognitio/est sua bñdictio. Qua in redices ea q̄ sequūtur. ¶ Dic q⁹ omnes generatio nes. bt̄am dicūt mariā. sicut ad ipam oīs habent pietatē. saltem naturalē. Rō q̄ na/ turalē bñt amorē oēs generatiōes ad eam ꝑm genus suū post dñm nr̄m ihm xpm. Dic q⁹ mr̄ est effecta Clamat idcirco Ue/ nite ad me oēs q̄ cōcupiscitis me et a gene ratiōib⁹ meis adimplemini. Et iterū. Be moria mea in generationes seculoꝝ. Sic mia dei est a ꝓgenie in ꝓgenies timentib⁹ eum ¶ Dic q⁹ generationes boīm. degene res sunt habēde. q̄ mariā nō pie colūt. nec beatā spontanee recognoscūt Addit̄ spon/ tanee. q̄ velint nolint. ipam naturali pieta te veneranť ꝛ colūt quēadmodū ō demōib⁹ ait Jacob⁹ q̄ credūt ꝛ cōtremiscūt. ¶ Dic ꝓterea q⁹ ab initio ꝛ ante secula creata sit ꝑ est p̄destinata cā finis ꝛ affinis oīm genera tionū q⁹ debent iō recognoscere et bñdice/ re genus suū. imo regeneratiōis initiū post xpm. ¶ Dic q⁹ apud generatiōes seculoꝝ generatio ꝓterit ꝛ generatio aduenit. Ipa vero est terra ꝑmanens de q̄ veritas orta ē q̄ mānet i eternū ¶ Dic q⁹ nob oīb⁹ affinis ē velut in omni genere affinitatis ista quaꝝ benedicūt et beatificāt omēs generatiōes. Est sorōr ab humana specie. est mr̄ ex nr̄a post filiū regeneratiōe. Est cognata cū an/ gelis et nobis. ex sil̄itudine intellectual' na ture. Est vnū cor nobiscū vna aīa/ vn⁹ ani mus ꝛ vnus spūs/ex dilectiōis obligatiōe ¶ Dic q⁹ p̄inde fiduciā magnā habem⁹ ad ire in oīb⁹ necessitatib⁹ nostris. sue thronū pietatis Plane despicere nō pōt gen⁹ suū/ que mater est pietatis. cuius origo ꝑgredi tur ex generis vnitate. ¶ Discipul⁹. Bratꝛ ita dicere desidro gratis affecto colere be/ nedicere ꝛ p̄dicare bt̄am et beatificandam ꝑ omnes generatiōes. q̄ fecit ei dñs mag/ ꝗ potens est et sctm̄ nomen eius.

Sequitur altera ꝑtitio sine dialogo de sancto noīe dei vbi de triplici noticia dei ꝑ notulas. lxvij.

Prima notula

Magnificat aīa mea dñm. q̄ fecit mihi magna ꝗ potens est. et san ctū nomē eius. ¶ Magna sunt et magna nimis o virgo bt̄a. q̄ fe cit in aīali portione dñs p̄ incarnationem sui. dū supuenit spūsctus in te fecūdās ne dū in mēte sed in corpe/et virtus altissimi obumbrabit tibi/tam in corpe ꝑ extinctio nem fomitis/q̄z in mēte ꝑ infusiōez effectu alem noīs sui. vt exp̄imētaliter agnoscerēs o sctā sctārū. q̄ sctm̄ nomē eius. Sanctuꝝ nomē impollutū/incōtaminatū/cōsecratū cōfirmatū/sine terra/sine cōcrectiōe mate/ rie/ꝛ ab omni ꝓrsus impuritate liberū ꝛ a/ lienū. Sctm̄ nomē illius ꝗ dedit filio tuo Jesu xpo nomē salus. Nam iō ihs a deo ꝛ angelo et hoīe noiatus est. q̄ saluum faciet ꝑplm suū a peccatis eoꝝ ipo dicēte. q̄ nēo venit ad p̄m nisi ꝑ me. ¶ Sed obsecrat te beatā. cui fecit magna ꝗ potēs est. obse/ crat te pauꝑ/exul/et aduena/nō abscōdas. (O pulcerrima ꝛ prudētissima feminarū) nomē istud sctm̄ filij tui. ꝗ fecit tibi mag̃ ꝗ potēs est. nō fileas a me nec̄ taceas a me ꝓ uo tuo ꝛ puero tuo. Cupis gl̄ificari nomē istud ꝑ te. ind e gl̄iaris te bt̄am dici ꝑ oīs generatiōes nō ꝓpter te sed ꝓpter natū de te horţaris cū ps̄. et dicis. Magnificate dñm mecū et exaltemus nomē ei⁹ in idipm Cō/ scius est et testis meus fidelis in celis dñs

qui tecū est iam nō in vtero carnis carnal'r sed spūaliter in vtero tam corporis q̄ aie Cō scius inq̄ q; studiose meditata est mens cogitare qō et q̄le esset nomē sctm eius. ñ qō est apud se. quia nec possibile nec fas/istud mortalē inq̄rere sed apud creaturā suā imagine sua notatā z sui capacē/ q̄re me creare dignatus est. nō meo merito. Quid eni me reri potui p̄usq̄ inesse fui. ¶ Scripsit de diuinis noib⁹/collaudator tuus Dionisi⁹ diuinus O btā p omnes generationes /hebreox grecox latinox z oim gentiū nationū z linguarū. Scripsit et docuit q̄ noia sc̄z dei sumūtur ex triplici via seu cōsideratione Via causalitatis z symbolice sil'itudinis ex sensibilib⁹. Via supeminētie ex intelligibilib⁹. Via abnegatiōis p supmēta les excessus. ¶ Dic obsecro mihi. dic bñdicta inter oīs mulieres. dic vbi pascat. vbi cubet dilectus tuus iste ex dilecto/dilectus amicus tuus. dilect⁹ z amic⁹ p amorē Trahe me corā te post eū in odorē vnguētorum tuox sil'r tuox. qm̄ oī sua tua sunt. tibi nē est oia in oīb⁹/q̄ cubat z pascit in lectulo florido mētis tue. et tu in secreto cubili maiestatis sue apud prēm q̄ fontale p̄ncipium est tori⁹ diuine maiestatis. Ibi pfecto domus mris sue. Ibi cubiculū genitricis sue. Ibi post deosculatiōem sctām z pudicā docet te ¶ Doce tu me/q̄ necīpm/nec te ignoras/doce p̄cor qō z q̄le sit nomē sctm eius. doce si sufficiēter modos cognitiōis explicuit paulus cōscius verborum q̄ nō licet hōi loqui. q̄ ex te muliere dicit ipm factū sub lege. Muliere siq̄dē illa q̄ fas habet dicere.

Ego mr̄ pulcre dilectionis. cū ceteris i latitudē sapie positis tibi p ecclām anthonomatice z emphasice laudabiliter attribuī. dace q̄so sufficient. s. z ad plenū nom̄ ōi. q̄z ad modū ab eo sit expositū cū ait. Videm⁹ nūc p speculū et in enigmate. tūc aūt facie ad faciē. Ecce triplicē inuenio noīs sctī dei cognitionē. speculārē enigmaticā z facialē. Prima z scōa nobis hic cōcedūtur z nūc. tertia tūc in re. nūc in spe sola pstat. Doce si sctā peto. si sctā req̄ro. q̄ z q̄lis sit hec triplex cognitio. Audiā q̄d loquat in me dñs p spm̄ sapie sue z tue. sue p essentiam. z tue p grāz singularē. semel loq̄tur deus/z idipm non repetit ¶ Habes legem z pphas interroga diligēter eos z dicent tibi. Fiat ita. Sz assit spūs tuus bon⁹ interrogāti Assit z audienti. ne vel stulte et indigne interroget. ne

responsiōes denicq̄ datas/auribus surdis accipiat. sed obediat spīritui tociens inculcanti. Qui habet aures audiendi audiat. Nō sic cor incrassatū nec oculi mētis ceci. Audiā videā et intelligā p disciplinā scripture dicētis. p os pphārū phox et theolōgox quēadmodū noticia dei q̄ est nom̄ sum/multipliciter acq̄rit̄q̄ maxime nūc intelliget. resonās illud apli verbū Videm⁹ nūc p speculū in enigmate. tūc aūt facie ad faciem. Et q; pponit visionis verbū/qō est/si omnis de deo cognitio sit visio/cū visio q̄libet videatur esse cognitio. et intuitiua cognitio. Multa vero sunt noīa de deo q̄ nō significāt intuitiuā cognitionē Est g̃ pmū inquisitiōe dignissimū q̄d sit intuitiua cōgnitio siue visio. ¶ Cognitio intuitiua l; a pprie visui vel oculo corpali nihilomin⁹ extēdit se ad oēs sensus corpales q̄ncq̄. imo ad oēm vim pceptiuā. Potest aūt describi cognitio intuitiua qō est simplex et immediata cognitio rei. scōm obiectalē directaz immutationē in se vel in ppria sua specie. Patet descriptio q; cōuenit omni et soli cognitioni intuitiue. Differt a cplexis z mediatis cognitionib⁹ rerū. q̄ non causāntur fm obiectalē z directā immutationē in se l' in ppria sua spē. q̄les sunt cognitiones abstracte cplexe vel incomplexe/q̄ fiunt p alienas spēs in imaginatione vel ratione. rebus absentib⁹ seu non exīstib⁹. Videt aūt q̄ cognitio intuitiua sic descripta/sit idem qō experientia vel experimentalis pceptio seu noticia. Posset hoc numerari p singulos sensus. ¶ Sed est dubitatio si cognitio ō beat dici imediata z intuitiua: q̄ fit p ppriā spēm derelictā in sensu. deficiēte vel absente obiecto. Qualiter eni dicet cognitio imediata de re. dū necessario req̄rit media spēs? Quō p̄terea dicet experimētalis cognitio de re/q̄ absens est vel q̄ nullo modo est. Optet hic ppter concordātiā doctox de cognitioue intuitiua et imediata cquirere q̄ cognitio dicet z q̄re dicat imediata. Perinde venit ad cognoscēdū/q̄ et q̄lis et q̄t modis visio intuitiua noiet. ¶ Inuenim⁹ autem q̄druplex mediū in cognitione vnum eleuans. alterū contempans. alterū adducens. aliud cōiūgens. Exemplū in ostensione colorū. p̄mo requiritur lumē mediū eleuāt potētiā visiuā. z ponēs colores in esse spūali. visibili et dyaphono seu pspicuo. Hoc autē medium non impedit quin cognitio

coloris dicatur immediata. Est ꝫm medium cõtempans obiectũ visibile, oculo corporali. vt seruetur armonia cõueniens oculo/vt non abexcessu visibilis destruat. Preterea quiũ et pspicuũ nimia radiatiõe/proportionẽ excedat ad oculũ. Sed nec tale mediũ, phibet cognitionẽ immediatã dici et intuitiuam. Quid est mediũ tale/nisi proportio cõplexionis organi videtis. ¶ Est mediũ tertiũ deducẽs obiectũ ad oculum qz sensibile positũ supra sensum/non facit sensationem ꝫm Aresto. et expientiã. Proptereanecesse est spẽs esse medias. q̃ deducunt p mediũ cõueniens in cõtempatã rez sensibilem/ad ꝓprium sensum suũ. Discurre p omnes et singulos sensus et ita videb. Sed nec obstat tale mediũ quin cognitio sit immediata et intuitiua. Alioquin nulla talis esset in sensu de rebus ad extra/nisi q̃ sit de spẽbus et actib ad intra de intelligibilibus. vbi bene reperitur uliq̃ res ũmediate cognosci p essẽtiã suam. nulla specie mediãte. sed actu distinctio a re. ¶ Est q̃tum mediũ/cõiungens obiectũ cum potentia. Vocat aũt hmõi mediũ actus q̃ res intuitiue videtur. forte etiam habitus infusus vel acq̃sit⁹ põt dici tale mediũ/nisi melius referatur ad mediũ eleuans. Certũ est aũt q̃ nec mediũ tale cõiungens potẽtiam cũ obiecto reddit cognitionẽ dici mediatã et nõ intuitiuam vel expimentatiuã. Alioquin nulla creatura haberet immediatam cognitionẽ. qz solus deus est sua cognitio actualis ꝫm articulũ pisien. et veritatem.

k ¶ Remanet tamen expdictis satis apert difficultas pdicta/si res possit dici videri intuitiue z expimentaliter/dũ non est vel absens est. Doctrina cõis artistarũ tpe meo/nõ habebat incõueniẽtem hanc positionẽ quin sol absens a nro hemisperio videret intuitiue p lumen suũ in auroza. q̃n sonus audiretur dum nõ erat. Ita de reliqs sensibus/ex quo species simplex et ꝓpria erat psens. q̃i deducens obiectũ ad potentiã. Hactenter addimus ad spẽm q̃ sit simplex z p ꝓpria/ne cogamur cõcedere noticias sensus cõis z imaginationis z rõis de rebus adextra/esse intuitiuas ¶ Est doctor vnus q̃ ponit mediam noticiam inter intuitiuam et abstractionẽ simplicem. dicens in casu nostro. q̃ noticia q̃ pfẽre obiecto et causante spẽm. s. in oculo/dicebatur intuitiua. desinebat aũt esse intuitiua. i. vertebatur in abstractiuam corrupto seu abnte obiecto. Nibilominus positio ꝓbabilis est. q̃ non deputat inconueniẽs. q̃ res videatur intuitiue dũ non est. Patet in deo q̃ omnia ista q̃ non sunt/intuetur. Similiter z beati in eo. imo et ꝓphetica visio de abnẽtibus in suo lumine magis dicẽda videtur intuitiua q̃ abstractiua. sicut et in angelorum cognitione. p innatas a creatione species vel receptas. ¶ Auget vero difficultatem hãc consideratio pspectiuoꝝ dicentiũ/visionẽ non fieri. nisi sub euersa piramide. cui⁹ basis est in re visa. et punctus cuspidis in oculo. Rursus determinat decretalis benedicti. q̃ beatitudo formalis consistit in duobus actib quĩ sunt visio et fruitio. sed addit q̃ obiectalis beatitudo est ipse de⁹. Ponaꝫ ergo p possibile vel impossibile q̃ subtrahente se deo in rõne obiectali/quemadmodũ libere potest/maneant illi duo actꝰ. visio et fruitio. nunq̃d dicetur iste ꝑpus beatus etiam nunc beatus formaliter z intuitiue. ¶ Augetur amplius/si considerem⁹ L omnẽ creaturam q̃ ꝓpatur ad deũ in ratione vestigij vel imaginis. tanq̃ in rationespeciei repntantis deũ q̃ q̃ p analogiam. sed non minus q̃ radius. q̃ lumẽ sol compet ad solem. licet non sit eiusdem sbe cum sole Videns igitur creaturas z intelligens. id est intus legens habitudines huiusmodi imaginis et vestigij in triplici genere cãe. efficiẽtis formalis exemplantis z finis/nedum intelliget intuisibilia dei p ea que fctã sunt. iuxta verbũ sapiẽtis z apli. sed habebit noticiam intuitiuam de deo non minus i/mediatam z ꝓpriam q̃ habeat oculꝰ de suo obiecto puta de sole p lumen suũ viso. Hoc nullus videtur concessisse. imo damnatus est articulus q̃ deus hic immediate p essentiã videatur. Et si non ĩmediate. ergo nec intuitiue. ¶ Addamus ad difficultatem z ꝓtra articulũ qz expte homine in pspectu dicimus q̃ homo videt. constat tñ q̃ oculus corpalis non attingit ad substãtiam hois. sicut nec alius quiuis sensus O portet ergo q̃ referat ad visionẽ intellectꝰ/visio substantie hois vel essentie sue. Ac p inde ponũt aliq̃ q̃ obiectũ intellectus naturaliter z p statu pñti/est quidditas rerum naturaliũ. habita p abstractionẽ intelligẽtie vel intellectus agentis ex fantasmatib Nunq̃d ergo agentis hec intellectualis cognitio dicetur intuitiua? Procedamus

vltra. q̄ si requiritur et sufficit talis abstra/ctio/hic nos non plus cognoscimus ſbas seu quidditates rerū materialiū q̄s dei quid ditatem. nec plus aīam nostram q̄s angeli/cam naturam. imo breuiter nihil intelligi/mus intuitiue et expimentaliter de reb/ni si sola accidētia. nec iam p ītellectum vt in/tellectus est. sed put influit in sensus exteri ores. p se vel p vires ꝓprias. si ponūtur sub stantialiter ab eo distincte. Sed neq̄ pote rit haberi cognitio simplex z immediata z absoluta cuiuscūq̄ rei ſbalis. imo nec dif ferētijs accidentiū. qō cōcedit vnus doctor

D ¶ Quid p̄terea si cōcesserimus cū Augu. q̄ nō possumus hic habere cognitōem sin ceram de reb/ni de luce diuina. nunq̄d op tebit q̄ in omni cognitiōe veritatis. p̄sertī sincere cognoscatur lux diuina/saltē in suo lumine. sicut agnoscitur sol in omni visiōe corpali colore p irradiatiōem lucis aut lu/minis solis. et ita redibit q̄ deus hic intui tiue videtur Deniq̄ superest exponendū q̄d ap'ls intelligit dū ait. Videmus nūc p spe culū in enigmate. tūc aūt facie ad faciē que sit differētia inter istas tres visiōes ¶ Dif/ficultates iste sunt diu mihi multūq̄ q̄site sed nec satis apparet expitus nisi p noīm di stinctionē/que noīa cū sint ad placitū. si p ea cōstet de rebꝰ sentētijs satis debet eē in/quirentib veritatē maxime p disciplinam et doctrinam. sed non satis ad expientiam.

¶ Possumus itaq̄ de noticia intuitiua lo qui generaliter magꝭ ꝓprie loqui ꝓpꝫsime. Diffinitiōem p̄scriptā/de noticia intuiti/ua loquēdo scz put visio z intuitio se exten dit ad oēm vim pceptiuam sui obiecti sim pliciter et imediate vt dicimus. vide quō sonat. quō redolet. quō sapit. Sic dicit de intelligente hec dicimus q̄ bene sentit. Et inde venit sententia generaliter Dis pcep/tio obiecti simplex z immediata pōt appel lari intuitiua. siue obiectū sit realiter p̄s ī se. siue p suam spēz tm̄modo. ipo destructo vel absente. quemadmodū solet dici q̄ ocu lus videt et auris audit res aliquas iaz de structas vel ablatas ꝓpter spēs colorꝫ vl'so norꝫ que remanent in exteriori sensu. sic p/tactum est. Aut si miraculose visio causare tur a deo in oculo vel ī obiecto causata ser/uaretur. Cadent etiam hic exempla de co/loribus qui videntur alīq̄s sint. vt in iri/de et in nubibus et in vitris suppositis ob iectis et oculo linea recta visuali. ¶ Da/gis ꝓprie nominatur intuitiua noticia que fit obiectio p̄sente. z actualiter immutante p se vel p suam speciem immediate. Exem plum cōmune est/in sensibus exteriorib⁹ p differentiam ad interiores. ¶ Proprīſ/sime vero noīatur intuitiua /cognitio que causatur ex obiecto p seipam z essentiam. s. absq̄ specie media. Sic enim deus intuet seipm. sic angeli cognoscunt essentias suas licet p actum superadditum. sic cognoscim⁹ nostros actus interiores. sic pcipimus im mutationes passionum p ipasmet passio'/nes actualiter imutātes sine specie media. licet non sine actu pceptiuo medio/ quoni am hoc ꝓprium est soli deo/q̄ sit sua perce/ptio ¶ Elicimus ex p̄missis/q̄ omnis no ticia ꝓpꝫsime intuitiua. ac pinde noticia que habetur p deuotiōem et vniones men tis ad deum/nequaq̄ fit aut fieri potest/si/ne cognitione p̄uia vel comite ſm Auic. aut ex pceptione tali consurgit Alioqui in plantis z inanimatis poneretur delectatō Sed et cū vt phica ratione loqui nos pa/teat. Fundemus istud dictum p alīqs veri tates Dans formam dat consequentia ad formam. Ista est phi z expientie. cōsequēs vero ad omnem formam. tam naturalē q̄s realem q̄s intentionalem q̄s spūalem. poni tur esse coaptatio vel inclinatio vel appeti tus vel affectus spontaneus et suauis aut volūtas tendens in finem suum. Quisq̄s sit iste finis ꝓximus mediatus vel vltim⁹.

¶ Ceterū ne multitudo nominū nos im/pediat/appellamus consequens illud ad oēm formam/noīe amoris. de quo Aug⁹. Amor meus pondus. in illo feror quocun q̄ feror. Est aūt in omni re pondus suum Omnia enī in numero. pōdere et mensura formata sunt. de quo Jerotheus referente dionisio cōposuit hymnos amatorios.

Ceterū de multiplici amore dei. sparso per creaturas. de quo Boe. O felix hoim gen⁹ si vīos aios amor quo celū regit regat. Et diuinus ignatius amore igneus Amor in quit meus crucifixus est. de quo amore pu ellule martires gl'iate sūt inter tormēta no/minatim Agnes et felicula cū ceteris Ecce inq̄t felicula sicut cepi videre amatorē meū ꝓpm in quo amor meus fixus est. Un de dicit affectio. ¶ Concludit statim q̄ a mor vel affectio aīalis. rōnalis et intellectu alis/nō causatur sine cognitione p̄uia co mite et cōsequente Omittamus interea de

amore vel affectu/rerū inanimatarū. quiviq; amor vel appetitus/cūsequitur forma naturalē ipoz ad loca sua: tanq; fines sue cōservationis. sicut ignis/causans ignē: dat formam suam. cū inclinatiōe ad locum suū sursū in q̄. q̄etatur. si est. mouetur aūt si nō ē impedimento cessante. ¶ Restringam⁹ ad amorem triplicē q̄ ꝓposito nr̄o cōgruit. vt ostendam⁹ q̄ deus p amorem cognosci nō potest sine cognitiōe ꝓuia t omitte. Sic p inde palā fiet. q̄ sit et q̄lis cognitō p amorē p experimētalē ei⁹ noticiā. t q̄liter intuitiua dici potest ¶ Jtaq; ꝓceptō amoris vel affectualis vel experimentalis/ est ꝓprijssime intuitiua. nō q̄dē sp de re dilēa. sz de ipo amoris actu vel affectu q̄ renditur i dilectū. Si stat h oro deuota mēs. t attēdat q̄d intēdit hec veritas ostēdere. Dicit em̄ duo. Unū q̄ amor vel affect⁹ sentitur intuitiue vel experimētaliter ꝓprie t p essentiam. et hoc tertō dicimus. nisi se cōiūgat amanti immediate p essentiam suā. t nō p alienā spēm. non tm̄ sine actu cognitionis medie/inter amātem et amatū: q̄tūlibet amatū sit eēntialit pns amanti ¶ Capiamus exemplū ꝑmitus de tertio in diuinis et in beatis. Jtaq; de⁹ pater/nō ꝓduxit spūm/nisi ꝑ⁹ origine p/duxerit verbū. qō in forma dei est fm aplz Porro generādo t cōicando verbo formā dat cōsequētia ad formā. Quid aūt cōsequntius ad formam est nisi q̄ inclinet t afficiatur ad suū ꝓncipiū/et locū generatiōis scz. quēadmodū exꝑimur in generatione naturali ignis vel alioz. quibꝰ post mēsurā numerū t formam. datur pondus amoris naturalis ad locū suū. et hec quidē materialiter in immaterialibꝰ. in spūalibꝰ spūaliter. sic in angelis. sic in aīa rōnali. imo sicut altiori longe mō in verbo diuino. qō ex forma diuinalis pfnitatis sibi cōicata/cōsequenter inclinatur afficit t in amorat/ t zelat per amorem suū spiratū/q̄ spūssanctus est/ redire ad prēm/circulo cōpletissimo/vbi nō differt alpha et o ꝓncipium et finis. Et hec circulatio in eternū est/fuit et erit. sicut pater eternaliter dat formam suā filio t consequēter eādem vim spirativam cōicat filio. p q̄m vim spiratur cōcorditer spūssanctus amor vtriusq;. ¶ Redeamus sup alia duo dicta. Primū t scōm. Jtaq; scōm dictū est q̄ talis noticia nō semp est intuitiua vel p prie exꝑimētalis rei dilecte Rō manifesta est. q̄ nō semp est noticia talis simpliciter et immediata p obiectalem t immediatā notionem rei dilecte. sicut supponitur et crebro videmus. Primū vero statim ꝓspicuū est intuenti descriptiōem noticie intuitiue et exꝑimentalis ꝓprie dicte. Nihil enī magis immediate et simpliciter t p essentiam et p obiectalē actu pntiam sentit/ q̄z amor intimus vel affectus sit iste intellectualis. sit sēsualis. sit de re pnte vel absente. vel nō exīte ¶ Tollatur aūt calūnia sup hec que dicit de absentia rei dilecte vel nō exīntia ei⁹. Et dicamus cū phīs t theologis subtilissimis q̄ omnis res creata/habet triplex esse. q̄z q̄liber potest dici pns suo mō. Habet esse in arte diuina/nec qualecūq; esse/sed diuinū et vitale. q̄ factū in ipo sc̄z verbo vita erat. Et qualis vita: Illuminū illa q̄ est lux vera q̄ illuminat omnem hoiem veniētem in hunc mūdū. Sic̄dem omnis creatura est in deo creatrix essentia. Habet scōm esse/ intelligētia angelica fm sapiam quā effudit deus sup oia opa sua. q̄ ab initio creata est immediate angelice. post modū de multis. hoc esse cōicatū ē oib⁹ in ꝓma creatiōe et in cōsequēti in oim hoim illuminatione et plus et minus clarius et obscurius. Habet tertiū esse omnis creatura in ꝓprioge/ nere seu materiali seu spūali ¶ Coaptem⁹ distinctiōem triplicis hui⁹ esse ad rez nr̄az et dicamus q̄ nulla res amari pōt vniuersaliter loquēdo/nisi pns sit amanti. altero trium modoz ꝓcedentiū. q̄ referūtur ad duos scz ad modū pntie essentialis in ꝓprie genere. vel ad modū pntie intentionalis seu formalis in sua cognitione. Tūn deus si p impossibile nō cognosceret creaturas/ ipe nō diligeret eas q̄z in ꝓncipio qō est ꝟbū. creauit oia. portans oia verbo virtutis sue. Silr in angelis. amor nō esset ad alia a se. imo nec ad se/nisi tale qō amatur pns esset essentialiter vel intentionaliter diligenti vl cognoscēti. ¶ Obꝟceret aliqs q̄ insensibilia ferunt pondere suo ad loca sua. nec tm̄ ista cognoscunt. Rñsum est ꝓpter q̄ habēt naturalem formā suā in seipis. cui data est et impssa/talis inclinatio cōsequēs formā Tūn nec habet p inconuenienti/doctoz vn⁹ totus seraphicus cōcedere. q̄ in omni re sit impssus quidā motus cognitionis naturalis/dirigētis quodā suaui impetu/rez q̄libet in suū finem. sicut et in angelis/sicut t in boibus/sicut in aīalibus p cognitionez supadditam/q̄si formalem et accidentalez

Sic in eisdem quemadmodum in ceteris impfa est forma essentialis. q̄ spontanee i brutis/libere/in intellectualib⁹ dirigit in p ppriū finem. Verū est q̄ libertas vt arbitraria est/nō semp cōformat⁹ z inde ꝓcedit peccatū qō corrūpit modū spēz z ordinē debitos addi p habit⁹ z actus virtuosos ad libertatē naturalē. que licet semp in se virgo sit et pulcra. etiā in demonib⁹ violari nō possit in essentia sua. ꝓcipitatur tñ a dño suo p inobedientiā arbitrarie libertatis vt nō exerceat naturale dñiū suū et q̄ ꝓdita est domino. Qua in re cecinit nr̄a tympanistria dispsit sup bos mēte cordis sui. Deponēs potētes de sede naturalis sui dñi/nō p suā/sz p subditoz rebellionem. Cōsonat ꝑmiss⁹ descriptio dionisij de regno dei. Regnū inquit est ois finis z ordinis z legis z ornat⁹ distributio vbi p totū ornatū fm exposito res accipit inclinatio naturaliter indita cuilibet nature vt obediat suauiter creatori. Juxta illud sapientis a ꝓphia deductum a pud Boe. Qō sapia attingit a fine vsq; ad finē fortiter/z disponit oia suauiter. Tēpus est z locus ex⁹ ꝑmissis soluere difficultates ꝑtractas circa cognitionem nois dei intuitiuam expimētalē z effectualē sicut orat eccia in oīone pñtis dñice. De⁹ virtutū cuius est totū qō est optimum insere pectoribus nr̄is amorē tui nois rē. Presuppono nēdo q̄d sit noticia intuitiua cōiter dca q̄d ꝓprie/q̄d ꝓpriſſime. Rursus q̄d sit amor vel affectus z vñ oriat. z quē admodū affectus ois/expimētl⁹ cognoscat. colligat se mens hūilis/z videat q̄t cōcurrūt ad visionem gl̄e cōsūmatā vt de his q̄ certa fide credim⁹. et ex alijs q̄ quotidiana nos docet expiētia citius attingam⁹ ea q̄ mediāt inter cognitionez naturalē vie. z supnaturalē gl̄e. Illa vo sunt q̄ pueniūt. hic nob ꝑ grās spēales supnaturaliter īmissas/put vnicuiq; diuidit deus mēsurā fidei dono⁹ q̄s suo⁹. Ista sūt specula. iste spēs. iste forme. iste theophānie iste caligines lucidissime. ista silētia sb q̄bꝫ et in q̄bꝫ speculat⁹ a nob hic z nūc deus.

Cōcurrit ad visionez gl̄e/lumē q̄druplex scz lum̄ potētiale/bituale/obiectale/z actuale. Lumē potētiale ē ipa met aīa rōal⁹/ Remanet enī sp naturale lumē ei⁹ z substernit tam gr̄e q̄s gl̄e. q̄ q̄d sit de alijs luminibus natural⁹ ad q̄sitis in actu vel habitu. Porro lumē habituale ꝓcipuū z ꝓncipale vocatur lumē gl̄e/corrūdens lumini gr̄e in via. differens ab ea p esse consummatū. quēadmodū doctrina cōis docet de habitu caritatis q̄ manet idē in patria qō non excidit fm ap̄l'm. Ceterū lumē obiectale est ipe deus. se pñtās in obiectali rōne. nulla specie mediāte. ꝓterea dicit videri facie ad faciē/z sicut est/z oculo ad oculū. Deniq; lumē actuale ponit in actib⁹ intellectus et voluntatis q̄ sunt visio z fruitio. Juxta determinationez extrauagant⁹ bñdicti. Corrūdēt aūt visioni z fruitioni actualib⁹/tres habit⁹ succedētes habitib⁹/fidei spei et caritatis in via. q̄s tres dotes appellam⁹ aie. ꝑpo despōsate m̄r ionio p gl̄iam ꝓsūmato. Quātus ab aliq̄bꝫ ponāt dotes ipi⁹ act⁹ visionis z fruitionis. sub quib⁹ includit actus qui ōr tentio succedēs spei vie z p appriationem fruitio noīat. si distinguam⁹ dilectionez a tentione vel etiā fruitione stricte sumpta q̄ delectationi ꝓpria est. Sicut in via ponitur in actib⁹ z habitib⁹ gratuitis/que dā trinitas virtutū theologica⁹. sil'r ponuntur suo mō in btitudine trinitas dotū in vnitate lumis gl̄ie. Hec aūt vnitas in trinitate. et trinitas in vnitate/vocat btitudo formalis. Si in habitib⁹/habitualis. actual'/si in actib⁹. sed obiectalis dei repñtatio facialis/appellat obiectalis btitudo. Dabeat q̄so p manib⁹ (vt ita loquar) pñs distinctio de duplici btitudine obiectali scz z formali. q⁹ facit ad intellectū z cōcordantiam decreto⁹ ꝓcedētiū tps decretalis. Rursus aduertat vnusquisq; q̄ mēorie nō abstrahit btitudo formal' in ꝓdicta decretali. q̄m memoria nō facit spāle potētiā distinctam cōtra intellectū in assignatione habituū virtuosoꝝ vel actuū. sicut nec vis irascibil'is cōtra cōcupiscibilē ponit numer⁹. Applicemus fmonē de hoc q̄druplici lūine btifico ad q̄druplex lumē qō cōcurrit ad cōtēplationē vie dicētes/q⁹ ex pte lumis naturalis ī se nō est variatio hic z ibi. sic nec ipa aie natura ēentialr diuersa ē. ꝑsertz i eadē aīa. q̄c q̄d sit de ꝓfectione ēentiaꝝ diuersaꝝ aīaruꝫ put sonare videt articul⁹. Qō aīa xpi nō sit ꝓfectior aīa inde. error. Dicamus de habitu gr̄e ad habitū gl̄ie. q⁹ differūt penes īpfectū z cōsūmatū. sil'r et actus eius. Et ita de actu et habitu caritatis posset dici. Sed de habitib⁹ z actib⁹ fidei z spei/longe aliter q̄s in visione z fruitione ꝑfie. Et ꝓpter terū lumē qō noiam⁹ obiectale qō ē ipemet deus in se visus. Sic ergo deficit hic in via

tertium illud lumen obiectale/non quidez in se qñ vbiqz ẽ/sed in rõne obiecti.clare et nude z immediate in se visi.sic deficit z differt visio z tentio vie a visione et tentiõe patrie. Nomẽ insup dei quo se noiat q manifestat in celo/a noibz quibz in terra noiat. Quo sup sctõ noie recipe que sequunt.

R Sanctũ dicit dei nomẽ a sctitate quã dionisi.describẽs ait. Sanctitas est ab omni inquinatiõe libera z pfectissima z inconta minatissima puritas. Grece enĩ noiat agyos sctũ.ab a qõ est sine.et ge terra. Põt autem hec pricula construi p se/subintellecto verbo.qõ nomẽ dei est vel dicit vel eminet sanctũ. Potest nihilominus hec snia pẽdere.seu corrñdere ad pcedẽtez vt dicat maria.q sctũ nomen dei fecit sibi magna Si quidẽ ois cognitio dei.sicut est fides vel intelligẽtia/recte vocat nomẽ dei. Cõstat aũt q p fidẽ z assensum datũ verbis angeli/virgo cõcepit filiũ dei Fecit te g̃ btãm que credidisti fecit magnã nomen sctũ dei Docẽt sacramẽta q̃s magna sit in noie dñi/virtus eius. Aut certe nomẽ hoc in sũ accipitur p noiato qõ est deus. Sanctũ nomẽ dei ẽ id est.cõfirmatũ p oẽm creaturã.maxime intellectualẽ quarũ nulla subsisteret.nisi causa q̃ dedit esse influeret. Hinc canit Amb. Rerũ deus tenax vigor immotus in te permanens Et facit hoc ad pcedẽtem intellectũ de magna virtute nois dei Sanctũ est nomẽ dei q̃ sctificatũ.i.cõsecratũ z dedicatũ est in electis dei/ad eius gl'am.laudez et obsequiũ. Scti eritis q̃ ego sctũs sum dic̃ dñs/Sctm est nomẽ dei.q̃ sctificatũ legibus eternis.qõ nephas ẽ violari Clamãt seraphin.sctũs.sctũs.sctũs.ad insinuatõcz trinitatis pſonaz.iũgebant ad ter sanctus nomẽ hoc.dñe deus sabaoth.q̃ trinitas ẽ in pſonis.vnitas ẽ in essentia.cui9 opa pricipãt tripliciter imitatiõe interne sctitatis et eterne. Nomẽ dei vnicũ est sibi soli cognitũ.pterea nõ potuit ab aliquo alio a se imponi vel effari plene et pprie.q̃ naturaz suam cũ suis pprietatibz solus ꝓbẽdit.q̃ hinc inhabitare lucẽ inaccessibilẽ.necnõ ineffabilis z innoiabilis esse laudat. Nomen dei datũ ẽ xpo qõ est sup omne nomẽ sic ad pprietatem reducẽdo factũ est p icarnatiõem vt esset hõ deus.et deus homo.p cõicatiõem idiomatũ et z nominũ. Nomen dei/singulariter inter puras creaturas eminet in maria.que illuminans vl illuminata p interptationem nominatur. et dña Nomen dei sumptũ a creaturis/sic ẽ oi modũ q̃ ab omni creatura vsq̃ ad infimã põt sumi noticia q̃dam rei z inde nomẽ q̃ cognoscat imponi z formari. Rõ qz q̃libz ẽ vestigiũ l'imago trinitatis.fm exẽplrs tria appriata .et fm triplex genus cãe efficientis et finalis Deus sicut põt noiari fm suas creaturas.sic potest ab homine qui creatura antonomatice mũdi dicitur pticipans cum oi creatura videri et intelligi.nũc p speculũ et in enigmate.verba sunt aposto li. Deus in suis z ex suis creaturis.pdici intuitiue videri.si visio intuitiua largissime sumatur.p mo put generaliter omnis pceptio obiecti simplex etiaz immediata / dicitur intuitiua.siue obiectũ sit realiter p sens in se siue p suam spẽm.seu sl'itudinez tm̃mõ. Cõstat enĩ q̃ omnis res siue extra animam/siue intra gerit similitudinem dei Potest enĩ homo intelligens.i.intus legẽs et credens/ferri in noticiam obiecti cuius est hec similitudo vestigiũ spẽs vel imago Secus de brutis et hebetibus qui deuz et eius signa et verba voces et species/et species/non assumunt/nisi vt sunt res quedã ad aliud non revelate. Deus experimẽtaliter cognosci potest aut percipi a creatura mundi viatrice,et si non in se/tamen in sua obiectali ratione.vel imagine seu similitudine.tam extra q̃s intra. Sequitur ex pcedenti.iũcto corrollario vno quo dictũ est omnem noticiam pprie intuitiuam esse experimentalem et econtra. Deductio patebit infra in tractatu de mente cordis. Similiter diffinitio sapientie.que supremuz locuz tenet in nominibus dei pro statu vie quam ita descripsit Dionisius. Sapiẽtia est diuinissima dei cognitio.que est per ignorantiam cognita scõm vnitionem supereminentem.quando mens ab alijs recedẽs postea etiam seipam dimittens.vnita ẽ supersplendentibus radijs insecrutabili z profundo sapientie lumine illuminata. Deus si negetur hic cognosci experimentaliter vel intuitiue.vel etiam quidditative. vt quia nescimus hoc de deo quid est .sed quid nõ est.quia cognoscitur per ignorantiaz vt dicit diffinitio nunc inducta.oportet ad concordiam dictoz sctoz.nostris vti distinctionibus.que rationabiliter ab vtrisq̃ possunt admitti. Una distinctio iam posita est de noticia mediata et immediata.

Altera similiter inducta est de noticia intuitiua/que rōnabiliter apparebit/si cōsiderem⁹ cōsequentias istas et similes nō valere. Hec res ē intellecta.ergo hec res est.hec res est imaginata.ergo est.hec res est intuitiue visa p suaz spēm.ergo est.sicut nec ista hec est res cognita a deo intuitiue p suā essentiam.ergo ista res est.demonstrata re q̄ solum possibilis/nec fuit/nec erit. Tertia distinctio est de quidditatiua cognitōe rei Cognoscitur itaqz res. vno mō fm quid nois/sic chimera cognoscitqz scimus q̄d sic nomen significat.s.chimera. Sc̄o modo res cognosci q̄ditiue.qñ scitur qz talis res est actu/aut sub quadā generalitate cognoscitur alique sue ꝓprietates et cause. Si non admittitur hoc membrum distinctionis vix relinquetur aliqua cognitio quidditatiua de rebz etiam creatis z visibilibz. Tertiomō ꝓprijssime q̄d est de re scitur.dū ipa cognoscit p suam cām,primā et totalē: Sic enim intelligit illud phi. Scire ē rez p cām cognoscere.z qñ illius ē cā tē. Cognoscimus h̄ q̄d est deus/duobz p̄mis modis Tertius vel est ꝓprius deo soli velcommunicatus brifice visioni,vbi facie ad faciem videbit sctm nomē eius.z cātabiki id ipm. Magnificat aīa mea dñm.

Sequitur tractat⁹

sextus dragmaticus sup hoc versu. Et mia eius a pgenie in pgenies tē. Vbi de lamēto marie.p notulas centum.

Prima notula

Et mia eius a pgenie in pgenies timētibz eū Discipul⁹ Sētio quēadmodū cōsonat in cāti co suo maria cū pre suo,cui⁹ in vno psalmo est intitū. Diam et iudiciū cātabo tibi dñe. Timor itaqz venit ex cōsideratione iudicij. Quid est igit in hoc cātico iungere miam cū timore.nisi miam z iudiciū piter cātare? Quid p̄terea miam z timorem deo psallere/nisi exultare cū tremore? Sunt in hoc cātico tenor iusticie? mollis cātus mie. Sed qō est.si maria iūxerit cantās z cōferēs in corde suo cū spūs exultatōne/lamentū iusticie/psertim qz dictū est q̄ in oēs affectionū voces se cantātis marie variabat affectus. Sic enī leuius inducipoterimus nos peccatores sp cū letis misscere tristia.desiderare lectulū spōsi.z time re speluncam inferni.girare p meridiem/z flecti ad aquilonez/sperare de mia/z timere iudiciū.scire tps ridendi.et tempus flendi Si spes eleuat ad p̄sumptiōem deprimat timor.sed nō ad desperatiōem. Resiliat timor ab horore seueritatis ad placorē benignitatis. Dicat oīs xp̄ianus Impulsus/euersus sum vt caderem ꝓpter miseriam iniquitatū mearū.et dñs suscepit me/fm multitudinē miserationū suaz. Magr. Lamētata est absq dubitatiōe cū multis /tūc apud dei aures mētis sue plorantibz ego beata. Absit vt imitarer inertiā iudeoz.quaz sub inducta pabola pueroz in foro ludentiū damnauit xp̄s.cecinim⁹ vob nec saltastis.lamētauimus nec plorastis. Judei siquidē si p allegoriā loqmur.neqz xp̄m mā ducantē cū eis.nec Jobem abstinētē in heremo susceperūt.sed vtriqz detraxerūt Sic mente corrupti hoies/oia ad suū trahūt interitū.quēadmodū egris auribz nec carmē placet nec lamentū. vt in corpalibz non minus spūalibus cantibz et auribz. Discipulus Offert g̃ qō dū sederim⁹ sup flumia babilonis huius exilij q̄d eligibilius sit vl cantare et saltare vel lamentari et plorare? Magister. Hōne solutiōem aperit nob q̄ de sedētibz sup flumina babilonis et flētibz subiūgit. In salicibz in medio eius suspēdimus organa nr̄a. Deinde. Quō cantabim⁹ cāticū dñi in terra aliena. Legim⁹ xp̄m crebro plorasse z doluisse exultasse spiritu semel Maria semel exultauit in cantico. Johannes cuius hodie dum hec scribimus/decollatiōis dies agitur.exultauit semel in vtero. O quotiens marie animā.doloris gladius pertransijt Johannes/exemplar et p̄cor penitentie.non minus operibus q̄s p̄dicatione quotiens bene creditur lamentasse. Saltat herodiadis filia cum gaudio.et p̄cium saltationis sibi dari caput Johānis in disco. Egrediūtur inquit Job de gaudentibz Egrediuntur q̄si greges parvuli eorum et infantes eorum exultant lusibus Tenent tympanum et cytharam.et rasponderit ad sonitum organi.ducunt in bonis dies suos.z in puncto ad inferna descendunt. Et quid ecclesiastes denunciet audi. Melius est ire ad domuz luctus q̄s ad domum conuiuij. Et iteruz Risum reputaui errorē.z gaudio dixi. Cur frustra deciperis. Discipulus. Nolo verent te allegationes hmōi que suppetunt

absq; numero. de gaudio vel tristicia stulto⁊. qui dum letantur insaniunt. dum tristantur furiunt. Sit colloquiū ps̄ens de lamento sponse/dum adhuc pegrinat a sp̄o so. postq̄ de canticis et epithalamio satis abunde cōfabulati sumus. Magr̄ Fiat vt vis. et vnde vis exordiamur. Puto q⁹ a lamento languoris sponse querentis sponsum in lectulo quietis. s. p noctis cognitionis enigmatice et nō inuenientis. Surgeq; p vicos et plateas ciuitatis dum anxia circuit et discurrit. dum adiurat filias hierusalem ciuitatis que est libera mater nr̄a/ p obsecrationes ardentis desideriū Si inueneritis; inquit dilectū meū vt annuncietis ei q⁹ amore langueo. Discipulus Imo pus sentio cōferendū de lamento sp̄ōse. cui sponsus/ob turpitudinē suā deformitatez q; dedit libellū repudij q⁹ vetula scz et rugis arata. q⁹ deposita a sede stabilitatis⁊ bonoris. sedet in puluere vanitatis. aut vagatur egressa post vestigia gregū illo⁊. q ab vnitate gregis sponsi se sepant/aut certe fame/lica inanis et egens effecta/pascere q̄rit bedos fedo⁊ desiderio⁊. iuxta tabernacula pasto⁊/que sunt cōuenticula hereticorum isto⁊ q verbis et exemplis/ab ouili pastoris vnius qō vnicū est/se diuidūt. nō amici sed ficti sodales effecti. Fallor si nō sponsas tales. vetulas et rugosas. vagas et esurie cōsumptas. notabat pulcerrima mulierū q̄nis genere masculino loq̄ret. Nō enim est in amore spūali masculus aut femina. Dixit ergo de sponso. Dispsit supbos mēte cordis sui. Itaq; sicut te docente didici/ pulcritudinē eōsistere in veritate. vnitate. et bonitate. sic oportet q⁹ ex ist⁊ carentia resultet turpitudo. Magr̄ Sagaciter advertisti. vñ vero reputas tale incōmodum turpitudinis odiose accidisse sponse. Discipulus Timirū ex ignorantia sui et supbia q⁊ qōlibet/aut diuortiorū/aut repudiū opatur. Si ignoras te o pulcerria mulierum egredere⁊ abi. Ecce de ignorantia. Porro de supbia vasti legimus. et in cāti/co marie de supbis audiuim⁹ potentib⁹ et diuitib⁹. nec alicui⁹ vt dicūt egēnib⁹⁊ iustis qz miseri sunt⁊ miserabiles pauper ceci et nudi q̄les euomit a se deus. q̄les dispgit a mēte cordis sui sine mō necnō de sede veritatis. deponit sine numero. demū inanes sine pondere bonitatis ordinisq; dimittit Magr̄ Loqueris fm tropologiam. et allegoriam. que reperiūm hmōi varijs locis notant in scripturis. maxime pphetis in ysaia. Ezechiele. Jeremia cum ceteris. Isaias p̄mo sub typo vince electe que debuit facere vuas et fecit labruscas. Postea sub figura tyri Sume cytharam penitētie circūi ciuitatem ecclesie vel celestis patrie per oīonem. meretrix oblitioni tradita. i. repudiata. bene cane et frequēta canticū p petitiōem venie. vt memoria tui sit p recōciliatiōem mie. Talem deplorat Jeremias Et egressus est inquit a filia syon ois decor eius. Discipulus Scio multa sunt in hanc sniam que triplicem statū sponse notant. Quedam est recōciliauda p abiectionem turpitudinis vt iste q̄s loquimur ig/rantes et supbe. Quedam exercenda ad nitorem pulcritudinis. Quedam citius inducēda ad fecūditatem generationis Sic querunt assuero virgines. q̄ p̄mo segregā tur a pp̄lo. de hinc decorantur pigmēt⁹⁊ varijs in triclinio demū collocantur in thalamo Sic filij isrl̄ p̄mo fugiunt ab egiptijs et summerso pharaone p baptisma flumi nis aut flaminis. transeūt mare rub⁊. postea transeunt p desertum tandem iordane transito/comedūt terre promissionis fructū. Hec est via triū dier⁊. post qō triduū repit Jesus in templo celo⁊ in medio seniorū⁊ sanctor⁊ suor⁊. Deuicq; triplex iste stat⁹ divisione diuiditur Incipientiū pficientiū et pfector⁊. Hunc est questio. quid cuilibet huic statui sponse sit eligibilius au exultatio vel lamentum Magr̄ Oportet nos addere dictis poribus/primitus distinctōnem de lamento. Unū est in sola rōne. nō redūdās passionaliter ad sensualitatem. et hoc appellatur displicentia vel odium vel detestatio vel abominatio. libere elicita p iudicium rationis. Sic proportionabiliter de gaudio et desiderio et ita generaliter de omni nomine/passionem sonante/competit accipere suo modo Lamentū aliud est quod oritur⁊ radicatur in sensualitate. aut ortū in rōe/diriuatur⁊ redūdat ad corsensuale/non aliter de ceteris affectib⁹ q̄s phī solas proprie voluerunt dici passiōes que sensum afficiunt et quodammodo affligunt. Amplius vero vt modo notabat/ lamentum vnum est tempale. hoc est p solum tempalibus incōmodis. apphensis/a rōne sub rōne pene afflictiue. Aliud spū/ale. p solis malis culpe. apphensum sb rōe.

offense diuine bonitatis ⁊ iustície. ¶ Lamẽ tũ pene hñt dãnati/nõ lamentũ culpe vt offensiua fuit aut est diuine iustitie. q̃liter est in viatoribꝫ plurimis inuenire. Quibꝫ p̃ suppositis ex aliꝫs declarat p doctores. q̃ tuor tibi pñtabo theoremata/aut pado xas. i. gl'iosas ⁊ vix credibiles ꝓpones de lamẽto culpe, put est offensiua diuie iustitie. Hoc enim solũ ꝓprie est laudabile et meritoriũ/nec põt pcedere nisi ab electione libera volũtatis. ¶ Lamentũ offense diuine/ quo maius intensius q̃ fuerit in spõsa/eo maiorẽ causat in ea spũalẽ leticiã. Hoc sentiebat q̃ cõfitebat dño dicẽs. Dscõm multitudinẽ doloꝝ meoꝝ i corde meo. cõsolationes tue letif. cauerũt aiam meã. Rursus si simpliciter ad simpl'r/⁊ magis ad magis. ⁊ maxime ad maxime fm regulã phi/regula vero ꝓpi vera est/q̃ lugẽtes cõsolãtur/q̃ q̃ tristicia sua vertat in gaudiũ/⁊ post lamẽtatiõem ⁊ fletũ (teste sara iunioꝛe) cõsolatõnẽ infundit. g̃ magis lugens magis consolatur. et maxime maxime. ¶ Lamẽtũ offẽse/tanto magis est in spõsa. quo fuerit ipa pfectioꝛ in via. Patuit in aia ꝓpi fm portionem inferiorem. In maria vero ⁊ in paulo ⁊ in filiꝫ fm etiã superioris mẽtis apicez. Vñ iurabat apl'us q̃ ꝓpter frẽs iudeos nolentes credere/erat sibi cõtinuꝰ dolor i corde adeo vt exemplo moysi peteret anathema esse a xpo. p fratribꝫ. q̃si deletus ó libro vite. cuius intelligẽtiam alibi didicisti. Legis insup exhortatiõem apl'i. Gaudete in dño sp. iterũ dico gaudete. Jpm nõne putas q̃ hortabat ob fuasse ¶ Lamẽtũ offẽse redũdans in sensualitatẽ sponse. fortitudinẽ indicat eo maiorẽ in sponsa ceter pariꝫ. quo lamentũ plus sentit in sensibiliꝫ. Pro cuius intellectu cũ siliꝫ vtilis est valde distinctio iuncta poriꝫ/q̃ lamentũ q̃ñ q̃ pcedit ab obiectis exterioriꝫ immutantibus ꝑmo sensus q̃nq̃ deforis vel alteruz de his. Deinde transeunt ad interiores sensus/qui radicaliter sunt in corde et in cerebro cõpletiue. et tandẽ immutat rõ inferioꝛ. vel supioꝛ sil'r cũ inferiore. et hic est pcessus naturalis cõioꝛ. Aliq̃n vero fit ordo conuersus nõ aduersus. q̃ exactiꝫ rõis vtriusq̃ libere diriuãtur immutatiões ad cor carnale. et cõsequẽter ad cerebrũ. post ad sensus exteriores vt ad oculos p lacrimas. aut ad linguã p clamores. ⁊ ad manꝰ cõplosiones. et ceteroꝝ membroꝝ distensiões/aut cõtrectationes/mille modis pro qualitate passionũ rõis imperio. Loquitur ꝓpositõ de hoc pcessu scõo. Cuius hec est pbatio/ q̃ maioritas effectꝰ/attestatur maiori fortitudini sue cause. Attamen/actus actiuoꝝ qz sunt in patiente dispositoꝝ. posuit p positio nostra/ceteris paribꝫ nõ ignorans cõpletiones sponse huius/aut illius variꝫ as. scõm dispositiones ad lamentũ vel leticiam. ad metum vel ad spem cum similibꝫ. quoꝝ causas expedit esse cognitas a deuotis. quoꝝ noticiam/theologi ⁊ oratores accipiũt a phis et medicis. Per rõem q̃dem a phis. et a medicis p experientiam. Qua superre nr̃m habes de passionibꝫ opusculũ. ¶ Lamentũ redũdat eo facilius ad cor sẽsitiuũ sponse/q̃ fuerit ceteris paribꝫ minus in ipa de lamento solius pene. minus quo q̃ de reliquis passionibꝫ sentitiuis/ratiõe cõmodi solius. vel incõmodi tpalis. Fundatur hec ꝓpositio in apl'ica doctrina. cuiꝰ rõem explicat ꝓpis nr̃e causa. Air nanq̃ apl'us. ij. ad Coꝛ/c. vij. Gaudeo non quia cõtristaui vos sed qz cõtristaui ad penitentiam. cõtristati enim estis/fm deum/vt in nullo detrimentũ patiamini ex nob. Que enim fm deũ tristicia est. penitentiam in salutem stabilez operatur. seculi aũt tristicia mortem opatur. Ecce ista que posita est distinctio sub apl'icis verbis pauciꝫbus exposita. q̃ quedam est tristicia fm deum. q̃ dam seculi vel scõm seculũ. Una vitam qz salutem. altera mortem/qz salutis suffocatiõem opatur. Porro/tam apl'icũ q̃ nostre ꝓpõnis verbũ/phica cũ theologica rõe mõstratur. si teneamus illud vulgare vel magistrale metrum. Pluribꝫ intentus minor est ad singula sensus. Oõ satiric aliter explicat. Pectora nostra/duas non admittẽtia curas. Si igitur fuerit occupata distracta q̃ ratio superioꝛ cum inferioꝛi/imo q̃ñ q̃ summersa/et penitus in vsu suo ꝓpedita per lamentum seculi/consequens est/vt vel minoꝛ vel omnino nulla fit ad tristiciã scõm deum seu lamentum culpe/liberum. Proportionaliter de gaudio debet dici. Habes ecce quattuoꝛ ꝓpositiões quequo/quo modo tue petitioni satisfaciant mẽte ꝓtracto. ¶ Discipulꝰ Salubria quidẽ sũt q̃ dicũtur. supsunt tamẽ aliqua diffusi ex/ponenda. ¶ Non enĩ rõ ꝓme ꝓpõnis assigta est. sed autoritates inducte/que possunt intelligi de gaudio/non vie. sed patrie.

quando seruus bonus ⁊ fidelis audiet Intra in gaudiū dñi tui. ¶ Hōne ꝓterea caliū niabilis est secūda ꝓpositio de spōsa nō bñ te cōsciētiam peccati. q̄lis indubie fuit aia pulcerrime mulierū. Sed nec assignatus est modus cōcordandi ꝓōem simℓ et apℓica verba quib⁹ iubet in dño gaudere semp Et iterū gaudere si semp optet sponsam eti am pfectissimā ſm te/torq̄ri lamento. Amplius q̄liter opposita simul stabūt/lamētū cor cōstringens et dilatans leticia. Porro tertia ꝓpositio videt inniti totaliter distincionib⁹ deuotionis. ad cās naturalis rōnis seu dispositionis sensualis. ¶ Deniq; contra ꝓōem q̄rtam cū sua declaratiōe /ponit Greg. q̄ mala q̄ hic nos p̄munt ⁊ vtiq; iuſgere faciūt crebro ſm seculū. ad deū nos ire compellūt. Iuxta ꝓbolā xp̄i de rege dicente ad seruū. Cōpelle intrare/vt impleat domus mea. Sic hebrei cōpellētib⁹ egiptijs tenebrosam egiptū sunt egressi. Alioquin flagella sue ire cūdie immitteret frustra de⁹ p̄sertim in electis. vt in sponsa seu recōcilianda seu decoranda p exercitū seu ad spōsum p̄mitus introducenda. ¶ Magister Iure expostulas. sed nō oīa piter dici possunt. Et quidē rō p̄me ꝓpōis q̄ ponitur cū gaudio vier simul lamēto taliter accipitur Desideriū q̄to feruētius et efficacius fuerit eo(ceteris paribus vt sp intelligi volum⁹) dū impletur est causatiuū intensior⁹ leticie Sicut eni desideriū q̄ differt affligit aiaz sic oblectat dū implet. Quis vero nesciat/spōsam p culpa lamentārez ſm deū desiderare plurima/que lamentū implet saltem probabili cōiectura ⁊ Desiderat q̄q; recōciliatiōem p absolutiōem culpe. Hāc efficit lamentationis cōtritio. Desiderat absolutōnem pene. hanc efficit et opaℓ in toto vel tāto lamētans confessio vel satisfactio. Desiderat augmentū gr̄e/ac pinde glie Hōne p mouet ad hoc/lamētans oro: vel afflīgēs ieiuniū/vel depauperans largitio/q̄ semet exinaniuit bonis fortune vel nature vℓ gr̄e alijs miserando. Rursum desiderat spōsa lamentās purgatiōem a scoria peccatoruz renouatiōem quoq; pulcritudinis et augmentū/p lauacrū lacrimarū/debilitatiōem fomitis/⁊ summersiōem mistici pharaōis diaboli. Libidinose ꝓterea ꝓmotiōis ⁊ luxurie magne extinctiōem/cuius obliuiōez facit tristicia vni⁹ hore. Quid morarer per singula/cū nēo possit verb lameti ſm deū exequare valorem? Sufficiat apℓs vbi supra. reddens rationem sui gaudij. q̄ cōristauerat corinthios ſm deum. Ecce enim hoc ipm ſm deū cōtristari vos/q̄tam in vobis operatur solicitudinem/sed defensionez sed indignatiōem/sed timorem/sed desiderium/sed emulatiōem/sed vindictam. In omnibus exhibuistis vos incōraminatos esse negocio. Jungamus officiū hoc vnū lamenti ſm deū q̄ nihil efficacius/ad contemplationis quietem/nihil admirabili⁹/ad mentis illuminatiōem serenā q̄; pfūde lamentans cōpunctio. Sentētia est venerabilis ⁊ exptissimi taliū Richardi Cui cō sonant scrō; verba multi; locis de pconio humiliati cordis. Deniq; lamētatio secundū deū q̄to minus habet de cōplacētia seculi/tanto minus suspecta est/tāto securior a latēte superbia. nisi forte hs diabolico monstro/gignat superbiam ex suo cōtrario qō est humilis lamentatio. ¶ Ceteruz ꝓpositio scda loquitur de lamento culpe/nō ꝓprie sed aliene potius q̄le xp̄us suscepit p nobis/cui virgo mater/sponsa soror ⁊ filia sup. oēs carissima/se absq; vlla dubitatiōe cōformauit. adeo q̄ vltronea voluntate consensit dilectū suū ex dilecto et amicū p amorem ⁊ filiū talē. p nostra redemptiōe crucifigi. cuius redemptiōis post filiū fuit desideratrix maxime fuit et zelatrix. Jō donec cōpleret nedū sufficiēter p̄cio passiōis soluto p oibus sed etiā iugiter ⁊ efficaciter in singulis nōdū damnatis. Jpa quoad vixit. a marissimis deū spōsuz ⁊ inenarrabilib⁹ gemitibus postulabat. frequēter q̄z cū clamore valido ⁊ lacrimis exaudita est p sua reuerentia. Demū qtūs nūc beata ⁊ impassibilℓ facta exaudiat. lamētando tunc meruit.

Petis rōem intensior⁹ tristicie in sponsa q̄ diligit intensius Dat istam p̄spicue/consideratio phica iūcto fidei lumine. Cū enim tristicia sit appbensio obiecti/sub rōne disconuenientis. q̄to fuerit appzebensio fortior et clarior obiecti sub rōe incōuenientis amplioris insinuati. cōstat inde sequi lamētū ꝓportionaliter iuxtā ius. Cōstat pinde malū culpe/im ꝓportionabℓr deteri⁹ eē q̄ cumq; malo pene. Quibuscūt; q̄d superest ꝯcludēr vides. ¶ Miraris aūt: quō summū lamētum stat cū cōtinua leticia. Solet h̄ tractari abūde p doctores de passiōib⁹ xp̄i cū btitudine gaudij. qō nō oz in btā mariā. nō in Paulo vel Moyse vel Magdalena cum

silibus in via ponere gaudium vel lamentum in summo cõtinuum fuisse sed interruptum frequenter aut alternatũ successiue. nũc remissius. nũc intensius. p loco et tpe. scõm alternas meditationũ suarũ volubilitates circa cardiuẽ suũ deum/p modulis exercitationũ. Ita enim videre est in aliis viatoribus/ipos diuersimode fm gradus officia status ceteraq; vicissitudines circũstantiarum/exerceri. Hoc vidit qui dixit. Omnia tps habent. psequens p plurima. Subinde nullus catholicoꝝ negauerit q̃ tenorem scripture sacre veteris ⁊ noue/qui narratões sctõꝝ patrũ cognouerit Anthonij Macharij Martini ⁊ siliũ. p tẽtatiões diabolicas/nõ in affectionibꝫ carnis ac spiritus impugnari. quẽadmodũ boni angeli nos adiuuant. Que tẽtationes ⁊ aduersaria/nõ sine sensuali passionũ immutatiõe naturali q̃uis nõ naturaliter/sepe fiunt sit hoc a celo/sit a trrra. sit cereris modis multis. ¶ Postrema obiectio tua de tribulationibꝫ/pcedit ex equiuocatiõe. Passiones quippe sensuales/nõ exiudicio rõis puẽientes/sed q̃dã necessitate naturali sensibus impesse/nõ sunt vt sic dicẽde passiões hũane sed aiales Sunt ob hoc imputandes ad laudẽ vel vituperiũ/put tales sunt. Dicũt iõ p Cassianũ bona vel mala media. quibus vti cõtingit bñ vel male/p liberũ arbitriuꝫ Loquit aũt cõclusio de lamẽto et tristicia sensualibꝫ/virtualiter seu principatiue libe/ris. q; libere imperatis/vel receptis. Tũc enim dicit tristicia fm sc'm. sil'r ⁊ gaudiũ vel timor vel desideriũ/q̃s sola radix/est amor suiꝑius. vsq; ad contemptũ dei. Alioquin si referatur in deũ/p amorem eius sup omnia (Cũ in habentibꝫ symbolũ facilior sit transitus) ceteris paribus/tristicia sensual' augebit rõnalẽ/et leticia leticiam. nisi de p accidens. pueniat impedimẽtũ/rõne temporis aut loci/vel cõplexionis/aut circumstantie alicuius/quã tũc obseruare suadet virtus/et ita symbolicã sil'itudinẽ variare decet. q̃ plus obesset q̃ pdesset. ¶ Discipulus Diu iamdũ sedulus attendi que diseris/voluebat animus dubitationẽ quaꝝ mõ verbis multis posuisti. Cũ enim p statu vie/confusa aut saltem mixta sint oia/spes metus meror gaudiũ apud spõsam/cuinscunq; fuerit etiã supmi et incompabil' status/qualem tenuit maria beata/pulcerrima mulieruꝫ/non absurde queritur/quale sit exercitium laudabilius/pulcrius atque nobilius/vel exultationis vel lamentationis? ¶ Magister. Videtur deuot⁹ Bernard⁹ loquens de vnguentis sponse/pietatis vnguentũ pponere pciosius esse vnguẽto deuotionis et vnguento cõtritionis. Hoc vltimũ suffunditur ad pedes Jesu. Scõm ad caput qõ est de⁹. q; caput xpi de⁹. Tertium ad corpus suũ vngendũ/qõ est ecclesia nunc militans/que vnctio fit p miserationem alienoꝝ peccatoꝝ. sicut pmũ conficit ex fecibꝫ contritis ꝓpꝛioꝝ criminũ. in mortariolo cordis p pilam timoris. Scõm vero cõficitur ex redolentibꝫ herbis diuersorum beneficioꝝ. p pilaꝝ seu pistillũ spei. cõtusum in petra meditationis. Consonat Greg. et eũ sequẽs Richard⁹ in suo benyamin. q; nullũ deo acceptabilius sacrificiũ q̃ zelus aiaꝝ qui tam trito affectu/plangit peccata ꝓpꝛia/q̃ trito quiuis alius peccata ꝓpꝛia lamentatur. imo pluri affectu quia puriori et pfectiori potentia mentis et corporis ad lamentũ fm deũ disposita. ¶ Discipulus Res ita se habet/inestimabilis est nobis exhibita/sperandi materia/apõ dilectissimã et apud amantissimã feminarum/et cõsequẽter apud sanctos sanctasq; omnes/iuxta ꝓportionẽ meritoꝝ. Itaq; si pro peccatoribꝫ saluãdis/cũ tanta lamẽtorum anxietate pcabãtur/quid agere nẽ ista fornax sine caritatis imperturbabilis ⁊ ipassibilis sperãda est? ¶ Magr. Pie vereq; cõcludis. Quid si supaddidero ꝓpositiões aliquas. vere fidei et bone spei/de beata nostra? ¶ Prima q; nihil absoluta voluntate petit a deo/quod non obtineat. Alioquin esset idem velle et idem nolle sponsi et sponse. sed dissolutio amicicie qualis h' cẽ nequit. ¶ Rursus. nemo qui petit mariaꝝ pro se pie et perseueranter in nomine Jesu saluatoris sui. hoc est ad salutem. Quin illud maria/velit absoluta voluntate compleri. ¶ Rursus Maria voluntate pietatis. que dicitur optatio quedam adiutorij petit et obtinet nunc efficacius a deo q̃ voluntate simili. sed passibili. dum actu dolebat in mundo. Hoc intelligit Bernardus dum dicit. Maria si perdidit passionem/non tamen compassionem. ¶ Rursum Maria tripliciter adiuuat viatores. Imperatiue. si non meritorie propter statum Cõmissiue p aliquos angeloꝝ vel sctoruꝫ quales voluerit destinare. cũ sit supma bie

rarchisans post filiū purgandō illuminan
dor perficiendo Cooperatiue quandoq;
per principalem sui donationem. secundū
testimonia miraculorum, multis exhibi
ta. tam in morte q̄ in vita. ¶ Narrat Anſ
helmus cuidam moriēti astitisse Mariā.
et interrogata q̄ nā esset. Rndit: Ego mat
et regina mīe. ¶ Rursus ergo maria pōt vt
cuiuis in suo exitu pīs cōsolatrix/ductrix/
et ptetrix existat. Nō aliter suo mō dicēr po
tuimus de omnib⁹ sanctis singillatim ad ro
bur certe spei. ¶ Discipl's. Grata sunt ista
deuotōi q̄ plenissima. Uellē igit suscipe
sub doctrina tā speculatiua regl'ari/q̄ pra
ctica velut exprimētali q̄s sit orādi modus.
maxime, quocatiu⁹ ad lamentū. ¶ Magr
Tradit orator Tullius. certos locos/ fm
quos amplificat miseratio. silr indignatō
q̄s tibi possum nūc nūerare. et ad lamētatō
nis excitatiōem inducere. q̄liter a nōnullis
cōperi factū sup lamētationes Jere. ¶ Di
scipulus Placeret adaptatio si non fastidi
ret, plixitas et nō rapina q̄dā videret, appria
tiua sibi traditiōis aliene/q̄ oīb⁹ ptz vltro.
¶ Magr Ueritas a q̄cūq; dicat/ē cōis om
nib⁹ et singl'is/q̄ p generatiōes se trāsfert vt
loquit sapia. Nō eni caruit Cicero porum
doctrina. Sic de rhetorica Arest. q causas
dat et radices passionū. Sic de tractatu o
rationis p Hugo. studiosissime ꝓpēdiosis
simeq; ꝓdito. Sic de rhetorica diuia et vil
helmi pisien. Sic de meditationib⁹ Anſl'.
Bern. Augusti. Jsido. et siliū fas essz nos
remittere ad auctores. et nihil qō nō nouit
efficerem⁹ afferre. ne corniculā alienis or
natā plumis. risui nos pberem⁹. ¶ Disci
pulus Nō ita certe desipio. nō ita glorior ī
arrogātia nouitatū vt ita sapiā. Sed cōsi
lio Senece sint apes imitande. colligētes
ex multis floribus fauos mellis. itaq; mate
riam afferre nō possumus nisi cōem toti se
culo. Forma vero potest esse nr̄a vt elemē
ta cōia sunt. sed p formas mixtoꝝ in spēs
distinguūtur. Cuperem hoc mō fieret int
nos. Modus eni tractādi q̄si formalis est
tollens sui nouitate fastidiū. et inuitans vl'
irritans ad ascensum. ¶ Magister Tradi
dimus in alio tractatu sup initiū cātici ma
rie quinq; verba. ad q̄ tota scripturaꝝ serē
ditimus reducibilem. et scōm que cantabi
bilis est omnis melodia passionum ¶ Di
scipulus Bene teneo / Sunt enim ista
quinq;. Dei magnificentia. munificentia.
misericordia. iusticia et nostra miseria.
Magister Quid si ad pauciora reduxero
simul ostendens concordiaz/rhetorice my
stice diuine q; cum seculari. ¶ Discipulus.
Placeret audire, breuitas enim/ memorie
simul et ordis et luciditatis ē amica. Ma
gnam quoq; soliditatem habet in se doctri
na quelibet quam fundat natura rerū/a q̄
bus quia nesciunt mentiri/gloriabatur A
resto. tam multa didicisse et phisice. i. natu
liter didicisse. ¶ Magister Celeberrimus
Hugo/pinxit sicut in tabula parua /radi
ces rhetorice naturalis orationis insinuā
do coloribus Orator quippe nominat ab
orando Unde nomina, puenerunt oratio
nibus Tullij demostenis et similiū. Sic
autem incipit Quo studio/quo ve affectu
orandus a nobis sit deus/ex dei misericor
dia et nostra miseria rē. Positis subinde
speciebus orationis cum diffinitionibus
colligit se tandem ad tria. que ꝓpria sunt o
ratoꝝ captantium iudicem inflectere. Pri
mum respicit psonam iudicis. Alterum p
sonam ipsius aduersarij. Tertiū respicit p
sonā p qua fit oratio. Hec vero tria theolo
gice rēducūtur ad duo pmissa. s. ad dei iudi
cis misericordiam. et ad nostram miseriaz
¶ Discipulus Quo pacto sic. cum indig
natio et immiseratio/maxime solent ampli
ficari. ab aduersarioꝝ insolentia. crudelita
te. malicia. fraude dolo. astucia facione. neq
cia. pteruia? ¶ Magister Dicam illud q
theologie, ꝓprium est attendere. scilicet ad
uersarium nihil posse ad augmentum nr̄e
miserie. deo non ordinante vel pmittente
Propterea Job afflictus et orator pitissi
mus/post tot aduersantis. satbane crude
les iniurias et psecutiones. oraturus iudi
cem deum pro liberatione sua. cōuertit to
tam aduersarij machinationem et tyranni
dem in deum iudicem suum. per humilem
confessionem. Dominus inquit dedit. do
minus abstulit. Non impugnat maledēm
satbanā. nec insectator vt raptorem et per
secutorem. Dominus inquit abstulit Sit
nomen domini benedictum: ¶ Deinde p
cussus plaga pessima scimus quid respō de
rit mlieri blaspbemare suadēti Quasi vna
inquit ex stultis mulieribus locuta es Si
bona suscepimus de manu domini/ mala
āt q̄re nō sustineam⁹ Ecce mala se de mau
dñi nō satbane ꝓfitet accepisse. Huc acce
dit q̄ oīs adūsātiū crudelitas ad nr̄e cumu

lum miserie retorquetur si non auferat istã aut comprimat/aut in melꝰ vertat/dei iudicis misericordia. Nulla sane maior miseria. cꝫ si remota pietate velit nos cũ seueritate tractare. Vides arbitror quemadmodũ theologi sanctiũ oro/fundatur in dñi pietate et in mia. cum/cernant pietatem vnaꝫ dei. alteram sctoꝝ sanctarũqꝫ oim. qui sunt tanꝫ assessores iudicis hñtes in cõsulẽdo in sententiãdoqꝫ vocẽ suã. Porro. iusticia dei spectat ad seueritatem. punientes p torores. s. demones. vel boies pessimos. offẽsas peccatoꝝ. Deniqꝫ quicqd patimur vñ cuiqꝫ pueniat quid nisi calamitas nra/qd nisi miseria nra censebitur. si nõ oino i melius vertat iudicis mia? ¶ Et certe salubrius est. humilis atqꝫ modestius. totã aduersarioꝝ debachatiõem fremitus z bostilitatem. deuotis prinus fidei oculis retorqueri ad infallibilem diuine puidẽtie legez. cꝫ ad torroꝝ/nihil abscꝫ suo nutu valentiam crudelitatẽ erroram cõuertere. ¶ Dentior si nõ ita practicauit pñs. Cũ tribularer inqt ad dñm clamaui. Et leuaui oculos meos in mõtes zc. Ad te leuaui oculos meos zc. Et alibi alios sine numero a sacris litteris narratos inuenimus sic orasse. ¶ Discipulus. Perspicue cõcordasti Hugonẽ secũ/et cũ Aullio. nostraqꝫ verba qnqꝫ subternario limitasti. qlem q̃ haberi po signo Thau trigulari T qõ est signũ lugentiu saluare. signatus est. Quo igitur pgredimur longius/eo se plures offerunt qstiões et velut in erbaribus fõte sapie/riuuli scaturiũt Vox ista multoꝝ est. Quid lamentũ/qd fletus noster/põi corã dño/cuius ire resistere nemo potest. q̃ nec pnia mouet vt hõ. q̃ res sic administrat vt eas pprios motꝰ agere sinat. Qui nos tetari vult. nõ nevult vt hostiũ nostroꝝ nõ obuiemus insultib. Hõie dispositi ab eterno q̃ futura sunt vt dici valeat illud Sibylle ad Palynurum. Desine fata deũ flecti sperare precando Quid tandem eget nostris vel bonis vel gemitibus et lacrimis. qui cuius vult misereturꝫ quẽ vult indurat? ¶ Sed qm̃ tales inuenio dubitationes alibi tractatas/statui nõ insistere p hic et nũc. Cõuerto potius inq̃ sitiõem ad marie canticũ. Si tres p̃dictas rhetorice pres i se cõtineat/qtũs inflecteret dñm/p salute cõsequenda. nedũ sui solius. sed mũdi totius. satisfaciẽdo p lamẽtũ dolorem et fletum. cũ nihil audiat resonare nisi leticiam/gaudium/et laudes. quales cõfiteoꝝ voces hic cõcrepare cõformiter ad quattuor verba deo cõuenientia. que sunt magnificẽtia/largitas/pietas/iusticia De nostra vero miseria verbũ nullum. qz quid ad iocundũ epithalamiũ/tibia funerea. ¶ Magister. Erras si miseratiõem vllo tempore vel loco/si cantico vel silẽtio/credideris in Maria defuisse. que mater ideo dicitur mie/qz quodãmodo sibi priũ est misereri miseris. q̃ figuratur/apte p templũ siñ simulacro dedicatũ athenis ipi mie. cui solis lacrimis et gemitibus offerebat sacrificium. nõ sanguine hyrcoꝝ vel thauroꝝ de quo Statius. Nullis inclusa metallis forma dei. mẽtes habitare et pectora gaudet. Fortassis ista fuit ara. cuius titulũ legit Paulus ignoto deo. ¶ Discipl's. Pateceris ergo qõ loqueris/de lamẽto Marie cũ cãtico. ¶ Proderit itaqꝫ generaliori cognitione totius rhetorice cordialis. duz exemplo doctrinam firmaueris. simlr z cordulam nostri psalterij decacordi quaz mõ tangendam accepimus cõmodius adaptabis. ¶ Magister. Et mia eius a pgenie in pgenies timentibus eum. Ecce duo. misericordiam scz dei subueniẽtis. et miseriaz peccatoris timentis deũ et orantis. Puto nõ dubitas de Maria qn cum pba vidit omnis cõsũmationis finem. Credis põtrea q̃ nostre redemptionis misteriũ fuit finis huius cõsũmationis. de qua non siluit xpus in cruce dicens. Consũmatum est. Cognoscis. subinde. quot et quãtas/quales et quotiens/lamentationis materias/secum habuerit. finis consũmationis huiꝰ misteriũ. Deniqꝫ non negabis. quin Maria conseruadat omnia verba hec conferens in corde suo. hoc est enim secretarij sui Luce testimoniũ. ¶ Discipulus Omnibus his assentio. pgredere. ¶ Magister. Concedis insup q̃ Maria nõ satiabatur dulcedine mirabili/cõsiderare altitudinez cõsilij diuini. sup admirabili pñssimo mysterio redẽptionis generis humani. cum simile legas ỏ Augustino. Cuius sensus interiores non erant pfectionis illius et perspicacie. comparabiliter ad Mariam. At vero legimus pariter in August. lacrimas z lamenta. et potissime circa mortem et duplici recogitatione. legenda sua teste. Duz pfundius secreta diuinitatis. et familiarius miseriam humane fragilitatis. rimaret

nec referas volo lacrimas suas ad solam letitiã. q; subdit ibidẽ. q; lugubrem tamarissimã tũc duxerit vitam. Discipulus Nõ adeo sum hebes vl incredulus euangelio/vt negẽ in maria fuisse lamentum. nec in ꝑ ꝑsalt inq̃sitio pñs. Hz quincas peto lamẽtasse mariam in cantico. Dñe Talia ꝓparare nõ sine voluꝫ. addentes ne dicenda forte nimis horrescas. q; maria iugiter in oñi meditatiõe suaꝫ ꝓtẽplatiõe/dicere potuit. Oculi mei sp ad dominũ/q; ad vim ꝯgnitiuã. Et illud Fiat volũtas tua. q; ad ideuiabilẽ amoꝛ assensum. q; fiebat vt nullo turbaret fletu. vl lamento/ꝫ iudiciũ rõis: qõ diuine volũtati/ꝓ oĩa ꝓcoꝛs erat. nihil volẽs/nisi qõ eã velle/volebat spõsus Hũc accipe finem. cur maria cecinerit in exultatiõe spiritus magnificat anima mea dominum? Utiq; qz magnificata erat vehemẽtius. Cur magnificata? qz respexit hũilitatẽ ancille sue. z qz fecerat ei magna qui potẽs est. vt oĩo liberalissim⁹ distributoꝛ. Proinde subdit Ecõm i q; sumus. z misericordia eius a ꝓgenie in progenies timẽtibꝫ eum. Progredere. tũc terribile resonabit. diuine potẽtie. seueritatis. z iusticie tonitruũ. aduersum miseros z miserabiles tã hoĩes q̃angelos superbos dispsos. potẽtes depositos. diuites. exinanitos. Nunq̃ pertractarẽ potuit secũ maria/totã vim tãte seueritatis in deo/calamitatis pondus in hoĩbꝫ nõ dãnatis/ãn ꝓpassione moueretur /ãn ꝓcuterent btã viscera sue pietatis pro oĩbꝫ hoĩbꝫ. ꝓteritis z futuris. atq; pñtibus. q̃ntũ in se erat/ꝓfomiter ad filiũ/redimẽdis z salutãdis. Discipulus Aduerto qõ intẽdis. Sed videam⁹. si recognitio diue seueritatis. dispgentis superbos potẽtes deponẽtis. z diuites exinaniẽtis/fuerit ipsi nõ lameti sed gaudij magna materia. Juxta illõ. letabit iust⁹ (q̃lis plane iusticia fuerat in maria) cũ viderit vindictã. Dñe Letam ꝫo non negauerim. in ꝓfomitate volũtatis ad deũ. sed acerbissime ꝓtristatã. simul cũ vnico ꝓpter iniq̃tates peccataꝫ scelera atq; delicta. que talẽ dispsiõem z exinanitionẽ demeruerũt. pfertim ꝓ illis q̃s fore redimendos efficaciter ꝓlumebat. z orabat ꝫbis int⁹ in coꝛ de formatis. z B oꝛe platis Discipulus Quid orabat? Dñe Quatenus iterato resurgerẽt ad vnionẽ sublimationem repletionẽq; bonoꝛũ. Nimiq; cum filius in cruce pendens ꝓ transgressoꝛibꝫ orauerit. Pr ignosce illis qz nesciunt q̃d faciunt. Audiebat sepe talia maria recoꝛdata misericordie filij sui. qui suscepit israhel puerꝫ suum. Intuebat ergo maria. dum caneret ꝫ superbos potentes diuites. abyssum inscrutabilẽ miseriaꝫ. q; inuocabat abyssum misericordiaruꝫ in altera abyssõ. q; est cataractaꝫ dei. Cataracte q̃d aliud dicunt nisi vias occultissimas diuinoꝫ iudicioꝫ. de quibꝫ ps. Judicia tua abyssus multa. qui terribilis est in ꝓsilijs sup filios hoim. In cuius manus horrẽdum est incidere. dũ arripuerint manus sue iudiciũ. dũ acceperit hoc est ad se ceperit tps. vt post misericordias iudicet iusticias. qñ reprobis est intonaturus. Jte in ignẽ eternũ. Grande malũ. pñci a facie dñi. z talis dñi. peius dũ cieeti maledicũtur Rursus malũ addit. qz pgũt in ignẽ. Nõ ꝫo subinferꝛ in ignẽ eternũ. nec estimari quidẽ põt. quãtum sit horrendum. Plõne queso hec oĩa ꝓferebat/frequẽti cordis ꝓtemplatione btã nr̃a prudentissima femina? Nũq̃d non obsecro totus/tremoꝛ/horoꝛ z dolor occupabat pios artus suos. lacrimeq; decore manabant ex oculis. q̃uis in dñi volũtate mẽs immota maneret? Discipulus Non frustra dubitaui. q; redeo nedũ certioꝛ de marie lamento. sed doctioꝛ ex istis silꝫa colligere. q̃lia vides seriatim/ex primo ꝫbo magnificationis/ꝓ reliquũ cantici pulcerrimum oꝛdinẽ reperiri. Nullus demum mihi superest scrupulus/de ꝯclusione collationis alterius. q; in oẽs affectionũ voces/marie se mens/in hoc cãtico cũ oĩ facilitate vertebat. z marie dũ attendo. q̃nta puritate. q̃s integra ꝓspicacitate/sensus intimi coꝛdis/prediti erãt/ad audiendũ/videndu odoꝛandũ gustandũ ꝓtrectandũ/interꝓtandũ seu loquendum spiritualia cũ coꝛporalibꝫ/a summo celoꝛuꝫ vsq; deoꝛsũ/in opibꝫ que dñs volẽs fecit in celo z in terra/in mari z in oñibꝫ abyssis. Est em̃ cõtemplatio liber mẽtis. in nitus ad res ꝓspiciendas. circũquaq; diffusus. tanq̃ si instar bñdicti sub vno solꝛadio/tot⁹ mũdus collectus cerneretur Coniecturo de ãpliatiõe coꝛdis marie/dũ de pre suo salomone legit/q; dedit ei dñs sapientiã. z prudẽtiã multã nimis. z latitudinẽ coꝛdis

q̄si arenā q̄ est in litore maris. Nemo fidelis dubitauerit/q̄n ap̄litudo cordis. in cōpabilis maior emicuerit ī maria Dñe Si ꝓcessa mō volueris cū traditiōe canticordi ꝓferre. ꝓcludes faciliter. q̄ neduz in toto cātico. ſz in singl'o ꝥbo z ad quālibet notulā/potuit maria ſicut pitiſſimaz exercitatiſſima cātatrix/ cū organo gutturis interioris/ꝥbula mlt'iplicare. nō estimabilis armonie. ¶ Diſcipulus Cōferā alias Hūc inueſtigem⁹ſi lam̄tatiōes Jheremie coaptauerit aliq̄n maria cātico ſuo pleno lam̄tz. cū gaudio. Et ſi ſic. vt̄ plus ad lr̄az de deſtructione materiali iberuſalē. q̄ ad tropologiā domoz ſubuerſiōem in aīa peccatrice. intellexerit z ſenſerit/cō patiendo ſpōſe repudio. ¶ Dñe Hūq̄d oblitus es. q̄ delam̄to culpe fm deū/mō ſtrauim⁹. cui⁹ reſpectu lam̄tuz pene vix ē alicui⁹ momti. quēadmodū in cātic̄z cāticoz. licet ꝥba ſūt carnalia. ſenſus oīo ſpūalis req̄rēdus est. Nō sec⁹ intelligere poſſem⁹ de lam̄tatiōibz Jheremie. imo gñaliter in oīb⁹ hymnis. nō q̄ l'r̄a negāda ſit vl' abigenda. ſz q̄ ſenſus ſuauioz z ſalubrioz latet in medulla. quā p̄cipue inq̄rere decz ſpōſam. q̄ ſe dedit ſtatui lugētiū in tpe nociat⁹ z pbatiōis ſue in h̄ mūdo. ſub ſpōſo z abbate x̄po ¶ Diſcipul⁹ Deu mihi/meiſq̄ ſil'ib⁹. q̄ totz nō dicā horis. ñ diebz nō ebdomadis/ſz mñſib⁹ z ānis/aridi manem⁹. nō ſuſpirātes. nō gem̄tes z flētes in hac lacrimaz valle. Hūq̄d certe reprobatiōis eſtimabil' ſignū. Coz cm̄ duz male hēbit in extremis ſiue ī nouiſſimo Et q̄d aliō coz duz/q̄s coz lapideū. coz adamātinū. p̄ſus inſenſibile manens/ad oēs divinoz cāticoz lr̄as. notulas z vōces Ledit vetus hō nr̄/ſpoliat bonis fortūe. tollit ſba. O q̄s moz deflet lacrimis amiſſa pecunia verz. cū tñ oportuerat lam̄tz. amarioribz/aīam deflere pdītā. flere repudiatam. quā ſola moꝛs gehennalis expectat. Ue ve. q̄liter expectat? Certe demergēdā in ſtagnū ſulphurz ardēz. vbi fum⁹ torm̄ totz aſcēdit in ſecl'a ſcl'oz. ¶ Dñe Jure flemus/ dū nos flere nō poſſum⁹. Quid miſerius miſo/ñ miſāte ſe ꝓplorat Augz Cu⁹ miſie dū cās inſpicim⁹. ille multos a deſpatiōe reuocāt. alios in ſpez maiorē attollūt. alios formāt. ad hūilitatē. alios in ap̄lioꝛi ſecuritate ꝓſtituūt. nōnullos vero. dānabilis ingratitudis vl' inertie reos/ mōſtrāt ¶ Diſcipl's Cās ediſſerē Dñe Diuiſiōes itaq̄ gr̄az ſūt. Est aūt gr̄a cōpunctiōis lacrimoſe/donū ſpūſſancti/ faciens poſtulare gemitib⁹ inenarrabilib⁹. ¶ Dañ aliq̄n gr̄a ī corde molli ꝓpio. q̄lē semineus (niſi degeneret) hz ſexus. hic facilis ad lam̄tū ꝓpaſſiōez z fletū. ¶ Dañ aliꝗ par gr̄a deuotiōis. q̄uis ſit in eo coꝛ viri ex̄pter ſiccitatē vl' ꝓplexiōis rōem Quis habuit excellētius. ſtrēnuitatē cordis naturalē/q̄s dauid ipe. q̄ puer/leonē interfecit. z vrſum Qui inermis/goliad multis terribilē acieb⁹ armatz. inuaſit deiecit. iugulauit? Quā magnanim⁹. q̄s bellicoſus. q̄s victoꝛioſus extiterit legim⁹. Nulla tñ mulierc'la/nullus puerulus delicat⁹/ ita faciles ſtillat lacrimas. q̄s faciles ad deuz z ſub deo. vir talis z tātus rex dauid/ oꝛā do fundebat Teſtes ſunt oēs pſalmi ſui. penitētiales p̄cipue. q̄s lacrimis rugitibuſq̄ lam̄tz gemitib⁹ aſſiduis plenos liquit. ¶ Sūt aliꝗ ſe magnanimes p arrogātiā reputātes. iudicio q̄x/flere idecoꝛ in oꝛōib⁹ aut cātic̄z ¶ Sunt q̄ lacrimaz laudāt lauacrū. ſed eas baurire de puteo cordis p cordaz meditatiōis. z in peluim oc'oz immittere/ſunt inertes ¶ Est in aliis/fons cordis/limo replet⁹ terrene cogitatiōis. vt ſcaturire nō valeat ¶ Vult olios deus in hūilitate ſicci cordis cuſtodire. ne ex effuſione lacrimaz ſupbiant. ¶ Supplet in alīs/carētiā intrinſici doloris cordialis/ p dolores exercitationis corpalis mlt'is modis. vt q̄ ñ bñt irriguum ſupi⁹ in corde q̄ delectēt balneati/nec inferius q̄ purgent abluti/ipi tāq̄ ferrū vel es vel argentū/ponant⁹ in camino tribulatiōis. aīas clarificare vel emollire valentis. ¶ Sūt q̄ nauſeant ſup māna delicatiſſimo ꝥbi dei. ſuſpirātes ad allīū vel pepones. vel carniuz ollas egypti. carnales ſcz delectatōes in fabulatiōib⁹. in rumoꝛib⁹. in deſideriis mūdi ꝓtinuis. Poſſunt aliq̄n tales plorare fatemur. ſed fletu ſcl'i. nō fm deū. quem utq̄ deflere neceſſe erit. q̄ moꝛtē operat⁹. tā culpe q̄s pene eterne Videbis alios q̄ p̄ntis miſerie curas/ rumoꝛeſq̄ vndiq̄ alienas inutiles/ imo noxias veroq̄ lam̄to ꝓrias/ſp accumulāt ¶ Diſcipl's Vetas g̃ flere dāna ſcl'i. moꝛtes parentū. ſubuerſiōes regnoz. ſtrages corpoz. Vbi erit illō apl'i flere cū flētib⁹/ vbi pietas nat̄alis? vbi x̄piana charitas?

vbi cõpassio primoꝛ: ¶ Dgr̃ Fortiter impellis. si nõ restitero. aut si nõ cautus aliorsum declinauero Utrũq; difficile. sꝫ armabit nos gladi⁹ biceps ꝟbi dei viãq; faciet euadẽdi. Paratus est hic gladius aperire sepem obicis tui. diuidendo lañ tum. iuxta diuisionẽ circũstantiaꝝ. potiꝰ sime finiũ. qõ fiet theologice. si fodiam⁹ originẽ lamenti/scõm duplicem moralis scaturiginis sue venã. Hec vena certissime amoꝛ est. Quis eñ flet/nisi qꝛ leditur amoꝛ suus .s. qõ amat in se vel in altero. Pozro. phi. km diuisionẽ boni triplicis: triplicẽ amorẽ posuerũt. Theologizans siquidẽ aug⁹. coartat amorẽ sub duplici fine. simul cũ origine ꝓportionali. dicẽs. q⁹ est amoꝛ sui. supple vel suoꝝ. vsq; ad cõ temptũ dei ꝑ inobedientiã preceptoꝝ Et est ꝟersus ad ꝓzẽ cuersiuꝫ. qui est amoꝛ dei vsq; ad ꝓtẽptũ sui supple ꝛ suoꝝ Di scipulus Hõ refugio diuidentẽ hũc gladiũ. si viã patefeceris ꝑ eũ. ¶ Dgr̃ Hũ q; flet dãna bonoꝝ tpaliũ scõm aliqõ genus boni. vel honorabilis. vel vtilis. vel delectabilis ex ꝓmo amoꝛis sui in finem ꝓtẽptus dei. nemo xpianus dubitauerit. q; n pessim⁹ sit ꝛ deflẽdus fletus iste ¶ Di scipulus Hec dubito. sꝫ mediũ inuenio. q; nec ad deũ dirigit. nec ꝓtenit ipm. q̃lis est pius amoꝛ naturalis. bonus de gñe. ¶ Dgr̃ Pellis itez ad aliud deuiũ si sit aliq; actus indifferẽs inter bonũ moraꝛle ꝛ malũ. ꝛ inter bonũ meritoꝛiũ ꝛ maluꝫ demeritoꝛiũ Declinem⁹ ad pñs talẽ introitũ. ꝛ dicam⁹ sub ꝓpẽdio de fletu deliberato. bono vel malo. ex vltio fine deo. cũ circũstantijs ad finẽ illũ positis vel neglectꝫ seu reiectis. Hõ eñ agit hõ lamẽtũ in genere sed agit lamẽtũ in nũero. teste aristotele. qꝛ actiões sunt singulariũ Fit igit lamentũ cũ circũstãtijs ꝛ fine ¶ Quisquis q̃ flet deliberate tpalia vel seipm/aut addit ꝓditiõez deo quã apponere xps docuit/tã ꝟbo q̃ exẽplo suo. Uerũtñ nõ sicut ego volo sed sicut tu. Fiat voluntas tua. ꝛ ita plozat meritozie. si dicto suo/nõ dissentit affectus vel effectus su⁹. Si ꝟo cõditionẽ hmõi/nec affect⁹ nec effectus plorãtis addiderint actu vel habitu/ lañtuꝫ tã est scĩ nõ km deũ ꝛ mortẽ opatur Loq̃mur tñ (vt expressim⁹) õ fletu hũano scz libero. Hõ eñ est in prãte rña/qñq; mltis visis aut sensatꝫ ñ plozare. Znitẽte etiã vo luntatis affectu pro tpe Discipl⁹ Hũt aliq; q; nec vno mõ nec alio mõ/flere pñt. etiã dũ affectãt. q̃liter implebũt illud apl̃i ꝑmissuꝫ. flere cũ flentib⁹: Hũt q; lamẽtationib⁹ ita sũt absorpti seu depressi/q; gaudere cũ gaudentib⁹ vim nõ hñt. ¶ Dgr̃ Una est ꝓ oẽs passiones cõis difficultas ꝛ si q̃dẽ desit facultas/sufficit ꝛ suppletvoluntas Ecce dz aliq; mõ flere cũ flentib⁹. gaudere cũ gaudẽtib⁹. nõ inuenit fletuꝫ. desideret aut desiderare ꝓcupiscat. imitã do psalmistã Cõcupiuit inq̃t aĩa mea desiderare iustificatiões tuas i oñi tẽpore. Valet ꝟ ꝓsilũ in mltis ꝛ apud mltos. tñ marie parvulis in xpo. nõdũ habẽtib⁹ excitatos sensus pro ꝓsuetudie bõi opis. aut q; tentationũ põdere vel interi⁹ vel exterius ꝓturbanť. dũ in eis obtenebrat intellect⁹. alligať affect⁹. obtubať affat⁹. tollit effect⁹. Suppetũt exẽpla plĩma pro plĩtate scãdaloꝝ. vt a carne sicut in leproꝛsis ꝛ philocaptꝫ ꝛ egrotꝫ. vt a mũdo sicut in calũnĩã passis. spoliatꝫ. carceratꝫ. ꝛ alijs mille modis. vt a diabolo Demũ a diabolo. null⁹ est q; se absc̃dat q; circuit assidue q̃rens quẽ deuoꝛet ¶ Sit aliq; cui dedit ociuꝫ de⁹ vacãdi sibi. sit segregat⁹ in heremo. vel cenobio ab hũanis turbinib⁹/q̃q̃ nõ ignoret bella opiniões ve belloꝝ cũ ceterꝫ. De q̃b⁹ ait gregꝫ. q⁹ necesse est mlta mala ꝓuenire vt maluꝫ valeãt sine fine nũciare. Aut si sit talis in scło/ad quẽ nihil de regimĩe publico spectat tpali vel ecciastico Aut forte nihil ꝓcipit auditu de talibus. q̃lis erat in palma vas balsamite cõ tẽplatiõis ꝛ seraphice sursum deuotiõis maria magdalene. q̃lis altera maria egiptiaca. q̃lis ꝓmus hermicola paul⁹ Queritur si fas sit cuilibet talĩũ/nec lugere nec gaudere pro ꝓximis q̃s retinẽs mũdus/exagitat vicissitudinib⁹ infinitꝫ. Doc nõ absurde q̃ri. sciet ille/q; cognouerit plureꝫ acerrimos pati scrupulos. si nõ defleant bellorum varios euẽtus. mutatiõesq; regnorũ. Sapiẽs est dicũt alĩ/q; nõ curat in cuius manu mũd⁹ sit. Quid si pereũt pika. Tales ꝟie ꝓditõis referũt seneca. ꝛ flaccus phs Unus/puto. eraclitus/ad oẽm occursum hoim/ridendo cachinnabat. Adeo nihil seriũ sibi fieri videbať. Alĩ⁹ democritus. hũanos incessanter õflebat errores. de quo mirãdũ dicit flaccus. vñ oculis/tant⁹ suffecerit humoꝝ: Nemo

in primis obligat ad lacrimas exterioris oculi. sufficiūt ille cordis. seu iudicij rōnis. que nihil aliud dicūt q̄ passionē alienę miserie. que passio interior/ desiderat sublevationē facere/ put oportet quo oportet cū ceteris circūstātijs. si facultatez haberet ¶ Nullus preterea tenet̄ p q̄libz tpe vel incōmō. passionē affectualez vel effectualē accipe. dū occupatio suppetit i affectionibz. z opibz alijs. saltē bonis. z si nō eque vel magis bonis. Nō em̄ tenetur hō sp ad melius faciendū Tollit hec doctrina scrupulos ab oibz de q̄bz inq̄ris. si se circa dīna z spūalia sepius afficiāt būanis affectionibz nō inspectis. q̄bz obuiare suū nō est. nec ex officio vt suppōit. nec ex nātat articlo. dū pt afflictis. pbabil'r aliūde succurri. ¶ Cetez. nemo pius z sapiēs/ imitator esse dz alterutrius phorus q̄s inducs. q̄ miseriā alteri⁹ ridere. item petātis ē z superbi Dolere pro quālibet sortez būanā. intolerabl'is est miseriev'l inuidie stultissime. de q̄ in iob Stultū occidit inuidia Et satiricus Inuidia siculi non inuenere tyrāni. tormētū maius Et flaccus Inuidus/ alterius rebz marcescit opimis Hinc q̄dā cū vidisset tristē aliū. euenit tibi inq̄t aliq̄d mali. aut alteri aliq̄d boni.

¶ Rursus appropriate. p xpianis. scientibus illud apli Diligētibz deū oīa coopāt in bonū. z q̄ dī puidētia in sui dispositiōe nō fallit. Addim⁹ p serenatiōe pscīaz de q̄bz inq̄ris. q̄ secure possunt in oīm recogitatiōe mixte tpalis. sit illa ppria/ sit cōis in solaciū recipe oīa q̄ scripta sunt de patientia tribulationū sustinēda. quēadmodū petrus admonet oēm curā nrām. z solicitudinē pjicere in eū. nō solū tuā de te. sed oēm de oibz ¶ Neq̄z em̄ tibi plus oneri dz cē cura vl' solicitudo aliena q̄s ppria. vt nō excutias istā ex būeris tuis sup deum. Lege quēadmodū xps in cruce. tāq̄s gra dei dilectissimā pmēdauit mrēm suo dilectissimo discipl'o. nec p⁹ modū de mre pbū vllū inuenies Hoc itaq̄z exēplo docemur/ cruci religiōis affixi. domū pris z mris oblīuisci. z esse sup terrā sine pre sine mre z sine genealogia. ¶ Quisq̄s ista pplecterit/ serena pace gaudebit/ in vtrāq̄z paratus fortunā tpaliū. vel dextrorsus vl' sinistrorsum. q̄si neutri⁹ partis existēs. nisi quā deus mōstrauerit eligendā. nō q̄ nō oremus pro principibz amicis/ iuste certantibz. sed q̄ oīo voluatur z terminetur ad hoc centz. oīo. Fiat voluntas tua. Nū q̄d nō hoc modo resistētes inuicē apō daniele angeli/ bñt sub expectatiōe dine dispositionis pcordiā? ¶ Potes addere q̄ pro varietate circūstātiaz/ expedit. nunc diutius frequētari lamentū. nūc pro gaudiū spūs plus assumi Exem. ō duobz fratribz. pclusis in carcere penitētiali. Uni⁹ meditato magis. erat ad penas inferni q̄s demeruerat. alterius ad gaudia paradisi q̄ sperabat. hic sctis/ pulcro vegetoq̄z corpore. alter squalida cute. vix ossibz herēte. sentētia pīm. in eis par meritū iudicauit ¶ Postremo teneat pauli determinatio cū sapiente. omnē tristiciā seculi/ a corde pellendā. Dō salubriter pt ad oēm passionē. sit gaudiū. sit ira. sit desiderium. sit timor q̄n nō est fm deū/ apte trahi. Nō est aūt fm deū. si tollat aut nō edificet/ debitū religiose devotiōis affectū vel effectū. vel intellectū cū affectu ¶ Discipl'us Ue miseris q̄bz licebat flere. sibimet ipsis totos intendere. vacare z videre q̄m suauis est dns. Qui nihilomin⁹ se derelinquūt. nec se nec alios digne flentes. Qui rumorū fabulationibz indulgēt. sz nō vt lex tua dne. Qui gratis occupant̄ nil pro futurs. cogitationibz vagis. q̄bz cuz se oblectauerint dicente seneca/ tristes manent. nec sibi nec alijs utiles. Inutiles crebro. quia tpa furant̄. rem pretiosissimā. nec redituram. Graui postremo se falso onerāt impediunt circūligāt mergūt. p murmur. p detractiones. p leticias de casu inimicorū. p crudeles incōpassiōes sup pditiōes aiaz. gaudentes de parcialitate. valitura nihil alijs. obfutura plurimū sibi. Dicūt tū hoc agimus z querimus. vt orem⁹ attētius. immo vo vt sedulius vos dānetis. ¶ Dgr Intras satyram cui nulla poterit par esse tragedia q̄n potius redeam⁹ ad btē nre lamentū. q̄d nobis sit in exemplar fructuose lamentatiōis. ¶ Discipl's Flescis q̄ntum doleā plen⁹ indignatiōe spūs. ¶ Dgr Vide ne lacū intres quez fodisti gemens frustra. fer eos q̄s nō habes fas corrigere. timor⁹ q̄z dei locū linque. ¶ Disc. Conferamus laudo de btā pulcerrima mulier. nedū q̄nā mō lamentata sit z plorauerit. sed de q̄libz vniuersaliter affectu/ q̄liter vsa fuerit in canticis. z hymnis cāticordis. hoc est in exultatiōe

cordis sui. Letere nos interea deserant mordaces z noxie curaz muſce.mentȝ irruentes oculis z suauitate deuotiõis. cũ sabbati trãquillitate/perdentes ¶ Dgr Reficiat tñ antea/nr̃i labore mltiloquiũ/ quies oportuna silentiũ Eras agemus vt voles Quiuslibet interea singillatim apõ se vigeat recordatio.lamentũ nutriens z ꝓfirmãs timoratũ/apõ deũ. qz misericordia eius a ꝓgenie in ꝓgenies timentiby eũ.

A

Sequunt decez z viij. considerationes.

¶ Prima sit misericordia dñi timentiby eũ. Leret cor meũ vt timeat nom̃ tuũ.no mẽ scm̃ z terribile. Scio canete te brisia ꝯgo/teste ꝓphetico fmõe:qz bñplacitũ est dño sup timentes eũ z ĩ eis q̃ sperãt sup mia eius Jũgit merito spes de mia/ad timorẽ de iusticia. Sicut em̃ nom̃ dñi reddit scm̃ z suaue sperãtiby.sz ne dulcedo mellei spũs plus ꝺmedat q̃z satis est /terroz ad dit districtiõis iustitie q̃si salis ad saporẽ ¶ Terret te o aia.deus vltionũ dñs. deꝰ iustus z iusticias diligens.alliciat miseri cors in essentia.z miseratoz ĩ efficacia. do minꝰ suauis z mltũ misericors Dãnat te thronꝰ iusticie.adi cũ fiducia thronũ mie dũ licet appellare.dũ adhuc dies est ꝓpationis . dum mia sedet in throno suo que expugnat iudiciuz. Laue ne differas. q̃scz dñs accipiat tps a te. tunc vtiq; iusticias iudicabit nec appellare licebit. Ecce ꝓfugit ad thronũ mie.reus iste o brissima ꝯgo regina mie.defende iura curie regni tui cũ filio tuo.dũ sedes a dextris in ea.dum tps est miserẽdi. Defer appellationi mee. suscipies eã ad te. Nõ remittas ad sedem iusticie. qm̃ terribilis est nimis z aggrauans z insustẽtabilis ira eius Horreduz est deniq; incidere in manꝰ eius ot apls. ¶ Audio quid moneat.imo iubeat mia. Si vis miam fac miam z ama eã. serua leges curie q̃s dictat mia. Quales leges? Dimittite z dimittemini. Nolite iudicare z nõ iudicabimini Date z dabit vobis Jn qua em̃ mensura mensi fueritȝ.remetietur z vobis. Deniq; iudiciũ sine mia.fiet ei q̃ nõ fecerit miam Remota mia.z q̃s iudiciũ sustinebit? ¶ Credo dña qz sic est. adiuua incredulitatẽ meã. Losci?itaq; sũ mibimetipi. q; ex corde desidero dimittere debitoribꝰ meis.sic z vult z ꝓcepit misericors filiꝰ tuus.sz trepidat cõscia sup effectiby Desideriũ paupis exaudiet dñs. ꝓparatiõez ꝺcupiscetȝ dimittere magȝ aspiciet:q̃z ad exhibitiõem opis. ¶ Si nõ satȝ effecero qõ in me fieri ꝺcupisco. vt dimittatur mihi peccata mea. fiat mihi fm desideriũ.qliter ea cupio mihi dimitti.dimittaz debitoribꝰ imo gñaliter vniuersis Desideret igit misericors filius tuus O regina mie.desideret te oza te.q̃tenꝰ mihi dimittat pcca mea. certe cuz sibi supperat posse in omi qõ desiderat (si õsiderare dici pt) dimittet. vtiq; talẽ me faciet cui dimittere ia sit opꝰ iusticie sue. qz ꝓmissionis.dimittite z dimittet vobis. Dica tñ aliq̃ q̃z mihi videt eẽ testis ꝺscia:si fallit corrigat Dimitto tali deuotiõe cuilibz õbitori ꝓ xpo in vita rea.q; nullũ volo reũ fieri debiti pene gehẽnalis z tãdez a paradiso secludi Absit hec iniqtas tã crudelis Dimitto rursus tali rõe.q; nulli vellẽ penas inferri vt pene sũt. vbi iniustis Aullas insup molestias ꝓcurare fieri. inris ordie (q tuus ẽ o deus) interrupto Si ãt p te aut tuos iudices subordiatos. iudiciũ infligȝ ad correctionẽ maloz. z innocẽtiũ sublatiõnẽ aut ꝺsolationẽ: bñdictꝰ tu in oĩby opiby tuis.q̃ iusta sunt in oĩby vijs ¶ Oro plane mihi sic dimitti iniqtates meas.p afflictiões in pñti.sub manu mie tue.q̃tenꝰ nõ refues eas.vbi zq̃ horredũ ẽ incidere ĩ manꝰ dãnatȝ iusticie tue

Da mihi miſo. mr̃ mie. q̃tenꝰ miserear aĩe mee.places deo. habeã odio iniqtatẽ. qz q̃ diligit iniqtatẽ/odit aĩa z suã Quid aũt infelicisꝰ.q̃d crudeliꝰ.q̃z odire aĩam sua am.qz q̃ sibi neq̃m/cui bonꝰ? ¶ Sentio dña mie.sentio fateoz.z si negare ꝓsumerem.metiret iniqtas sibi Sẽtio ve miſo mihi ꝺmotiões aliq̃n varias.aduersus si miles mihi pccores.aut minꝰ pccores.ꝑtim si mihi aut meis ꝑbis vel opiby/molestias inferũt etiã si iuste sunt Renitoz o dña dũ veniũt ꝺmotiões ad iudiciũ superioris rõis.vellẽ nõ moueri.nõ irasci.nõ formidare.nõ ꝺturbari.sz impscm̃ meũ videt oculi tui.gemo sub põdere veterȝ hõis mei.velle patȝ mihi adiacet.sz posse nõ inuenio ¶ Fiat dñe volũtas tua.sic in celo rõis sic in terra sensualitatȝ. Sed ℞ alqñ dat nõ ex toto pfecte.q̃sq; absoꝛpta fuerit moꝛs ĩ victoꝛia.laboꝛabo z onust?eroq̃diu sũ pegrinus a te ¶ Onerat coꝛpus

onerat quotidianū opus onerat peccās ꝓmus. onerat diabolus astutus. caro blandicijs. mūdus ⁊ gustijs. demū sicut onus graue. grauate sunt sup me iniquitates mee cū oīb⁹ inūsticijs. ¶ Succurrāt obsecro q̄drige tue. quadrige amina dab q̄ voluntarius interpretatur Benig ne fac dñe in bona volūtate tua mecū. i. bñ ignite age. cū q̄drigis bis ꝓtutū ignitis. vt belye Subleuēt fides spes ⁊ charitas Veniāt eq̄ tractores q̄drigaꝝ. cū ortꝫ q̄tuor virtutū totidē cardinaliū Jsta. vij. onera molestiaꝝ. fides on⁹ corꝑis. spes on⁹ opis charitas on⁹ ꝓximi pcōr ꝫ Prudē tia supet astutiā. tp̄atia ꝓcupiscētiā. fortitudo tristitiā. Justicia postremo oēs neq̄tiā ¶ Letet cor querētiū dñm ⁊ Jubet hec (virgo suauissima) filius tuus tot⁹ desiderabilis ꝓphetaꝝ Fiat in me q̄ iubet. Fiat q̄ sequit Querite dñm ⁊ ꝓfirmamini. querite faciē eius sp. Jta dña sim numeratus in gñatione querētiū dñm. que rentiū faciē ꝺi Jacob. Ue q̄d tibi ⁊ leticie pcōr stolidissime? Nunq̄d nō audis. nō ne pauescis ꝓbū sapiētis? Nō docēt stulti delicie. nōne legꝫ q⁹ meli⁹ est ire ad domū luct⁹ q̄s ad domū ꝓuiuꝫ? Et rursum Risuꝫ reputaui errorē. ⁊ gaudio dixi. cur frustra deciperis ¶ Sed ex aduerso. consolantē. ⁊ ꝓsulentē audio. delectare i dño ⁊ dabit tibi petitōes cordis tui. Totus deniq̄ psalmoꝝ decursus inuitat ad exultationē. gaudiū ⁊ laudē. nedū hoīes. sed gñaliter oēs creaturas. Hinc de hoīb⁹ in spāli Beat⁹ hō q̄ scit iubilationeꝫ Quid aūt est iubilus nisi gaudiū cordis intensum. q̄ nec retineri p̄t intus nec foris ex primi. Hilarē ad extremuꝫ datoꝝ diligit deus. Onerosa res dño suo. Funus tristis Delectat alacris hilaritas obsequentis. Qualis honor dñi/si funus sp horreat cū torторē. vt delusorē. vt irrisorē ⁊ tyrānuꝫ? ¶ Crudelē litez hanc (o aīa xp̄iana) iam scripsimus absolutā ex aplica distinctiōe de tristiciaꝝ leticia ꝑm deū. ⁊ ꝑm scm. ꝑm veterē ⁊ nouū hoīem Letexꝫ finis ⁊ intentio/leticie tue/nom̄ imponet. si timorata Letet (inq̄t ꝓpheta ad dñm) cor meuꝫ. q̄ fine? vt timeat nomē tuū Si cū modestia Gaudere in dño sp. Sequit. Modestia vīa nota sit omīb⁹ hoīb⁹ Si suauis i spiritu scō Si gt⁹. si seria. si modesta. si subtristis ⁊ veteri hoīe. si verecūda cor̄ dño. si vilis sibi speret in mīa dei. si lacrimosa cū decore. si gr̄ulosa cū pace. exultabūda cū timore ¶ Cōmonitio deniq̄ sapiētis. Qui diligitis dñm timete illū. ecce timorem. Deinde de mīa ⁊ leticia simul in oblectatiōem. i. oēm lactationē. vobis vēiet mīa Recte quidē ad marie canticū. ⁊ mia eius a ꝓgenie in ꝓgenies timētib⁹ eum Unū ꝓpter gñale in oēs bñficiū Magnificat aīa mea dñm Jniciū q̄dā tangens modū expōnis moralis seu tropologie lamētationū Jeremie ¶ Aleph. Quo sedet deiecta. ⁊ eiecta. ciuitas aie mee. ꝓius plena ꝓplo. virtutū oīm. nūc sola ⁊ solitaria facta locus spinaꝝ. ⁊ vepriū pcōr Facta est ipa ꝓius dña gētiū per subiectionem passionū oīm. nūc velut mr̄ vidua. nō habēs viri dei sui protectionē. aduersus tyrānidē demonioꝝ Ipa dudū ꝓnceps ꝓuinciaꝝ. que sunt sensus sui. iure subditi suo principatui. facta est eis sub tributo/durissime ꝯuitutis. in luto luxurie. paleis supbie. lateribꝫ auaricie. fornace ferrea totius miserie ¶ Beth Ploras ploraūit assidue. in afflictiōis nocte. ⁊ lacrime eius voluūtur in maxillis eius exterius. Nō est q̄ ꝓsolet eam. ex oīb⁹ caris eius. ā gelis ⁊ scis caris ei⁹. ⁊ oēs amici eius spreuerūt eā. q⁹ vidēt a spōso sprētā. ⁊ facti sūt eius inimici. zelantes aduersus miseram ⁊ regm. ꝓ honore domini. quē offendit ¶ Gymel Migrauit iudas. deserēs aīaꝫ meā ne ꝓfiteret. ⁊ hoc ꝓpter afflictionē cui pe totiens repetite. ⁊ mlt̄itudinē seruitutis verecūde. quā hꝫ totiens iterata. nec valitura ꝓpter ꝓtinuū recidiuum/ꝓfessio ¶ Deleth. Uie syon. que sunt itinera. q̄bus aīa scandit ad speculationeꝫ dīoꝝ. lugent. dū materiā dant lugendi. eo q⁹ nō sit bonus ⁊ altus cogitatus. qui veniat ad sollennitatē gaudentis affectus Oēs porte eius. sensus videlicet exteriores. sūt destructe. peruersis secantiū securib⁹ Sacerdotes eius. vires superioris rōnis. gementes ꝓ voce exultatiōis ⁊ ꝓfessiōis. Uirginales olim affectiōes sue sūt squalide turpes ⁊ fede Quid plura? ⁊ ipa tota est oꝓressa amaritudine vicioꝝ. ꝓ suauitate scōꝝ bene olentiū vnguentorum.

Sequitur tractatus

septimus principalis ꝓsaicus. de mēte cordis, ⁊ cognitione dei supꝫ illo quinto

versu. Fecit potentiam in brachio suo. ꝙ notulas. L. quinquaginta.

Notula prima

R Fecit potentiaz in brachio suo dispsit superbos mẽte cordis sui. Cõsideremus attenta mẽte cordis nr̃i: nos qui tota aĩa magnificare dn̄m: qui deum tota mẽte ⁊ corde perfecto diligere precipimur. Audiamus quid in hoc cantici tono/nota/uerit iuuencꝰ tympanistria. cuius mẽs bũilis/ꝓtẽplata est multa sapienter Disp sit inquit superbos Hoc sufficere videri poterat/ad ꝓfusionez supbor̃. ad collaudationẽ bũiliũ. ad potẽtiã dn̄am in suo brachio ꝓmendandã. etiã si nõ additum esset/mente cordis sui. Sed firmissime teneamus. nihil in hoc tractatu cãticoꝝ superfluũ. sicut nihil esse diminutũ. quia nimiꝝ spũsancto dictante sapiẽter edituz est. cuiꝰ ꝓfecta sunt opa. cuiꝰ in eloquũs nec vnũ iota nec vnus perit apex. ¶ Intelligendũ tñ est in primis (ne nostrã fallat inuestigationẽ/nominũ/vꝫ equiuocatio vel ignorãtia) ꝙd vocet mẽs cordis. Lucidius hoc cognito/patebit integer ⁊ multiplex huiꝰ pticule sensus. ¶ Mẽs ⁊ si pro vi memoratiua qñq̃ sumit. vt cũ dicimus. mẽs meminit huius. nihilominus ad pñs coartabitur acceptio. ad illõ qõ eminet. ⁊ est precipuũ in creatura rationali vel intellectuali. Tñ ⁊ mẽs ab imẽdo dicta est. vel a meliore. vel a mẽsura. qñ ⁊ illud qõ eminet ⁊ simplicissimuz est in vna quaq̃ re/mensura alioꝝ in tali re ꝓsistentium est Volumus aũt in primis incedere grossa ⁊ palpabili fide/ plus q̃ phica ⁊ subtili determinatiõe. quẽadmodũ pro simplicibꝫ ⁊ ideotis (fidelibꝫ tamñ) cuditur hoc opusculũ Cuius titulus esse põt. de mente cordis. seu de triclinio cordis. in q̃ presidet tanq̃ archytriclinus. spũs rõnal'. ẽm tres mãsiões. seu cenacꝰla vel tabernacꝰla cordis sui. ¶ Cõstitnam? idcirco. ꝙd ꝑ nomẽ mẽtis volumus intelligi. Hec obstrepet aut ꝓtradicat q̃spiaz ꝓtentiosus acceptioni. nam nõia sunt ad placitũ Cũ ꝑterea ꝓcessus aperire poterit ꝓgruã impositiõis rõnẽ Dũ ãt q̃rit de re stultũ est dicit dionysius ꝓtendere de nomine ¶ Mens est portio. vel potẽtia creature rõnalis. que facta est capax dei. ⁊ eiꝰ particeps esse ꝑt Cõsonat hec discriptio/ phicis ⁊ theologicꝫ traditionibꝫ. Ex hz plimas q̃stiones. q̃ vix etiã ab ipis lr̃atꝫ pũt terminari. vt de q̃ditate potentiaꝝ aĩe rõnalis. de ipaꝝ diuersitate ⁊ idẽtitate cũ essentia. De nũerositate ⁊ officijs. ⁊ hmõi ceterꝫ ¶ Placeat igit̃ rudioꝝ manifestatio. ⁊ dicat̃. ꝙ rõnal' vel intellectualis creatura/ nõiat̃ vti mẽte sua imo seipsa/ tanq̃ mentalis tũc exps: dũ tota ꝙuertit̃ ad solũ deũ. tanq̃ ad obiectũ suũ. vnũ. primũ. supmũ. optimũ. eternuz. ꝑcipuũ ⁊ sũmũ Teneat̃ interi ista descriptio seu q̃d nõis mẽtis. Et pinde methaphysicales cessent inquisitiões. q̃les notate sunt. de q̃ditate reali mẽtis. de mõ quo ꝑt claret nude ꝑcipe solũ deũ vel ferri in eũ. Rñde at etiã quiuis idiota fidelis interrogat?. que q̃lis ⁊ q̃nta est mens tua. Rñdeat inquã. mens est aĩa mea. dũ ipa ꝙuertit̃ ad deũ solũ. tota ⁊ sola. ad solũ ⁊ vnũ Sic sonat initiũ vulgati auctoris etiã pueris inculcatũ Si de? est aĩmus vt nobis carmina dicũt. Dic tibi ꝑcipue sit pura mente colẽdus. Ecce q̃ mẽtis officiũ est precipue colere deũ. ¶ Quo stabilito ꝓfestim elicere fas hẽm? rõnes aliq̃s. cur ad hec ꝓba dispsit supbos additũ est mente cordis sui ¶ Una rõ est. si respiciamus ad ꝑmos parentes nr̃os adã ⁊ euã/q̃s condi deratdeus ad sui contẽplationẽ claram ⁊ serenã pro statu vie/quã ꝓtẽplatiõem/ fuisset in gl'a visio facialis subsecuta. Ut tibi supbia. Ita eiñ mẽte a primis parẽtibꝫ dispgi. per dn̄i brachiũ potentiã demerusti. vt iã heu nos infelicissima ples. nullum mentis habitacꝰlm in cordibꝫ habere potuissemus. sicut nec deũ cognoscere. ni si misericors ⁊ miserator dn̄s noster Jhesus xp̃us. potẽti virtute ꝓuidisset Deum quippe nemo vidit vnq̃ ait Jhes. sed vnigenitus qui est in sinu patris/ipse enarrauit ¶ Põt altera rõ sumi. si respect? hẽatur ad apostatas ãgelos. q̃s/in tantã. conata ẽattollere celsitudinẽ. stulta sue mentis presumpto. vt diceret primus eoruz. Sedebo in lateribus aquilonis. ⁊ similis ero altissimo. Mens vero nimium sublimata. nimium etiaz precipitata est. simꝫ ⁊ dispsa Ad hoc eiñ q̃dã i alta tollũt̃ vt lapsu grauiori ruant. finisq̃ ad alta leuatis. est ruere Quereret hic scrupulosior aliquis. Nunquid habent demones ipsi

corda. cū corpa nō habeāt. ꝑsertim carnalia. cuiusmodi sūt corr esse ꝓtū est. Ut ꝓ. si deum hre corr/trahimus de scripturis (vt dicimus filiū esse de corde ꝑis iuxta illō psalmiste Eructauit cor meū ꝟbū bonū) nēo iure negabit/posse cordis nomē ꝙ̄ alio attribui. cū de insensibilibus creatu

illō psalmiste Eructauit cor meū ꝟbū bo

rum. dicatur interim mores in cor marꝫ. Trāseam⁹ idcirco nūc t alibi/ digressiones morosiores inducere/ꝙ ꝓcor dātias mltiplices: vbi statim ꝓstare pōt de varijs acceptiōib⁹ termi oꝝ in scripturis Et qb⁹ accipe paucas. ad ꝓpositus qō in manib⁹ hēt suffecerit. ¶ Hoc indulto poterit t alius sensus elici. ꝓiūgēdo ꝟ ꝓplētū. mēte cordis sui. dispsit supbos. sic in gen. dictū est. tact⁹ dolore cordis intrinsecus cū dispersit ꝙ diluuiū gñale oēm carnē. ¶ Occurrit t alius sensus si traducamus dispsionē in bonū. dispsio siqdem maloꝝ vel a malis/bona est. sicut t defectio t separatio. Sil'r inuenimus a scis nōiatā aliqñ supbiā scām. q̄ scz nobilitatis sue ꝓscia nescit pstitui vel calcari. nescit nisi sūmis iūgi. Pona te in supbiā seculoꝝ ait dns de hirlm noua. Assumat vtinā mēs nr̄i cordis hāc supbiā. vt nulli dignet intēdere. nulli iūgi. nulli inhere. nisi vni soli. qō est necessariū. optimū. eternū. t sūmū. q̄liter elegit maria ptē optiaz. q̄liter exultās ꝓpheta dicebat: Defecit cor meū t caro mea. ps mea deus in eternū. O vere scā t desiderāda supbia. q̄ vni cū bonū suū possidere vult excellēter. sine arrogātia t vana gla. singlariter sine inuidia. Imperturbabiliter sine ira. Infatigabiliter sine accidia Indefessēter sine auaricia Delectabiliter sine luxuria t gula honorabiliter sine ypocrisi ficta Dispdat oro potētia dīne mīatiōis. vniuersas alteritates. oēs ꝓcupiscētias. oēs solicitudines t fantasias. a mēte cordis nr̄i. vt libera mēs ab oi dispsiōe/gtet exultās. Hibi āt adherere ꝺo bonū ē O felix dispsio. q̄ sūmā ꝓgregatiōem opat. put loqt̄ dīn⁹ dionisi⁹. q̄ vnifica ꝟt⁹ dioꝝ luminū/restituit t replet t ꝙuertit nos/ad ꝓgregātis ꝑis vnitatē t simplificā deitatē Aui ꝓcinēs. vates regius: Edificās inqt hirlm dns. dispsiōes israel ꝓgregabit. Hāc dispsiōez mereat scā supbia. q̄ten⁹ purget t illuminet: t pficiat in vnico optimo mēs cordis pura t deiformis. Hec aūt nō habeat perfecto ꝓplemēto. ꝑterq̄ in gla. participatīe ꝟbo per grām. plus aut minus in via. ꝟm distributionē scīspūs. maxie per theologiam mysticā. put aperient sequenti/quantū ꝓcesserit spūs bonus. quē dat pī celestis petētib⁹ se. ¶ Incideri⁹ hic locus de dispsiōe spūs t aīe. ꝓpagūq̄ t medullaꝝ. t discretiōe cogitationū t intētionuz cordis. per potētiā ꝟbi qō est brachiū patris eterni. Qua diuisione (ꝟm doctores mysticos) nulla mirabilior. nulla potētior Et ad faciliora reuertamur vt cepim⁹ eis ꝓtēti/q̄ tractatu dragmatico secūdo notauimus. ¶ Pretactū est q̄ in corde rōnalis creature/reperit triplex habitac'm Ubi nōiari pōt cordis triclinium. Spūs ꝟbo q̄si presidēs. iure ꝺr archi triclin⁹. de q̄ per tropologiā signatū est i nuptijs. dū in chana galilee xp̄s aquā ꝓuertit i vinū Procedem⁹ aūt ordine magꝫ narratiuo q̄z demōstratiuo vel pbatiuo. supponētes dicta doctoꝝ. cū suis declaratiōib⁹ metaphysicalib⁹ t theologicꝫ. vsq̄q̄q̄ multiplicīq̄ rōe fulcitis. q̄s insecuti: ꝓposuim⁹ ꝑdez opusculū de theologia mystica. ꝑtitum in duos tractatus. ꝟm traditionem speculatiue ꝓmo. post practice: per xpi. industrias. ¶ Cōtenteē obsecro quisq̄s lector accesserit. si non mox ꝑiter oīa nūera uerimus. que faciunt ad decorē ornatū/ dispositionēq̄z/mirabili varietate descriptam ex libris tam nature q̄z scripture. qz forte dicetur altero loco Suffecerit hic t nunc sensibilis descriptio. quēadmodū per corporalia. spūalia figurant. eo q̄ ois nr̄a cognitio/incipit a sensu. ꝓ statu pī tis miserie. Propterea interior hō/nōiat exteriorē q̄ est vnanimis dux suus t nor⁹ suus. ¶ Proponetur vna descriptio. nō vt in ea sīstat. sed vt manuductio quedaz ꝓ rudib⁹ t ideotis. ad diuina qūlibet capescenda. Juxta qō ita greg⁹. exordit i omelia q̄dam de thezauro t preciosa margarita Regnū celoꝝ idcirco terrenis rebus sile'r. vt ex bis q̄ animus nouit: surgat ad incognita. t ꝙ hec que scit nota dilige re. discat t incognita amare Assignabimus igit hūano cordi. tanq̄ loco grādi t spacioso/tria cenacula. suprem⁹. mediū t infimū. Primū nōiabim⁹ cenaculū mētis. Mediuz vero. cenaculum rationis. Tertiū erit t infimū. aīe cenaculo deputatū Nolumus tū vt statim. arbitret inspe-

ctor. hec idcirco depingi q ita sint. sed vt facilius accipiat figurata duz incipit. sed nō sistat in figurz. Sic p mysticos intellectus. archa noe litteralis. sic archa federis. hūs instar illius spūalis. q mōstrata est in mōte. sic triclinū samuelis p typū. sic triclinū femiaz in hester Sicvnuer saliter (vt ad vnū dicam⁹) oēs perabolice locutiōes/significatū accipiūt. ¶ Sic p terea corā oculis positū cordis triclinū. in quo mēs obtinet summū locū de quo seorsum ꝓsequēter ꝓprie ꝓsideratiōes annectunt. q rari⁹ fmo inuenit de mēte precisus. Rō pōit in medio Alia stat in imo Spūs nr̄. t ās archytriclinus/psidet toti triclinio. nūc ab arce mēt⁹ dilabens ad vltimū aīe cenacl'm. pro administratione sensuū. nūc stat in cenacl'o rōnis ad inuestigationem phice cuiuslibet disciplīe. ¶ Porro si qs aspectu ꝓmo desperarit. aut abiecerit hāc nrām speculationē. t tā q̄s cōis vulgata vilescat q̄si nihil afferat nouaz sniaz preter ꝓba vel figuras. accipiat pro rūso. ꝓmo. q ideo nō est abūcienda. qz ꝓsonas hz t prīscas doctoz sniās. sicut t ipi secū veniunt. Deinde fastidiuz tollit dū eadē snia varie describit. Unde fundatur color rhetoric⁹. expolitio nōiatus. Deniqz nemo cogit insistere huic speculationi. presertim cum neglectu alioz. imo si nō falloz. pderit ad oīm sil'iū faciliozes intellect⁹. precipue si ꝓditio ꝓmi cenaculi. q̄ mēs residet velut in aureo salomōis reclinatorio /fuerit plene nota Laueatq; sibi maledictū illō sibi dici. dispersit supbos mente cordis sui. ¶ Quib⁹ ita ꝓordinatz. subiungam⁹ triclinū cordis. Archytriclin⁹ dr corcul's. i. cordis cultor/ t cordat⁹ dici pt spūs. s. rōnalis. q̄uis sit vn⁹ in essentia. triplex tñ in potētia. imo multipliciter triplex in viribz t efficatia. ¶ Triclinū fuit maria. quā eccl'ia sic salutat Salue mr̄ pietatz. t totⁱ trinitatz nobile triclinū. ꝓbi cū ī carnati. speciale maiestati ꝓparas hospicū. Primuz spectat ad mētez. altez ad carnē. ex q̄ ꝓbum caro factū est. triplex in natura. vn⁹ in ꝓsona. ¶ Triclinū triplicatū. repit̄ ī celesti hierarchia. Triplex insup act⁹ hierarchic⁹. Purgare. illumiare t pficere. Materiaz hāc supponim⁹ latissime. p doctores pscutā. Hoc primū notet̄ q in omni creata rōnali. t iusta/ presertim in bōie/ triplex hec triplicata hierarchia repit̄/ fm triplicem vim. mēoratiuā. s. t ceptiuā t affectiuā. ꝓmo in mente. scdo in rōe. tertio ī aīa tripliciter in q̄libet sigillatim. Hic est amplissima speculatio. ex hierarchia dionysij tracta. decimo. c. ¶ Triclinū mltipl'r triplex/ ꝓformiter ad celestē/ repit̄ in eccl'iastica hierarchia. sic sil'r t in secl'ari. iuxta triplicē in q̄libet statuū coordinatiōem ꝓsideret speculator Triclinū hz magn⁹ mūdus sub deo. Or q̄dā sūt entia pure spūalia. q̄dā pure corpalia. q̄dā ex corpe t spū ꝓdita. Declaratio supponit ¶ Triclinū hz minor mūdus in habitacl'o cordis. s. put supi⁹ figurat. Hec ps/ magz ꝓposito ꝓgruit. Ad cui⁹ elucidatiōez t dilatatiōez ñ ē necesse simplices inducere subtiliter. sufficiat eis p deuotiōe capescēda. qm̄ sūt creature rōnales. ad btūdis impassibilitatē ordinate. q̄s necesse est intēdere q̄ncz regimini corpis morali. q̄ncz erudiende rōi. sepe t ꝓmo. dine dilectiōi. p ipletiōe suoz ꝓceptoz. Intentio ꝓma ꝓcernit naturā. scda industriā. tertia purā grām.

Triclinū minoz⁹ mūdi. pfecta distinctione ꝓgnoscere/ spectat ad phīe t theologie pfessores. si voluerint naturā. ꝓprietatēz ꝓtēplatiōis agnoscere. t illō implere grecū oracl'm gnoti se av ton. i. nosce teipm Si ꝓterea voluerint sapiēter discernere quēadmodū theologia actia spectat ad ifimū. specl'atia ad mediū. mystica ad supmū cordis nr̄i Jn infimo sunt adolescētule. Jn medio ꝓcubie t regine Jn tertio ē vnica pfecta cū dilecto ¶ Triclinū cordis/ includit̄ in ꝓcepto dilectiōis. Diliges dōm deū tuū ex tota mēte tua. Ecce supmū Ex toto intellectu. vt pōit in luca. t hec ē rō. Ecce scōm. Ex tota aīa tua. ecce tertiū Ex toto corde. ecce simul totum. Hic tñ attēde q oīa vocabl'a. rōnali creature vt rōnalis ē attributa/ sepe p mixtim accipiūt. vnū p altero t singl'm ipoz pro singl'is. q̄ ml'tiplicitas vtēdi/ causat freqñter ꝓfusiōem ī doctrinali disciplina. vl' in studiosa meditatiōe. nisi ꝓprietas nōim. quo sūit apd doctores ānotet̄ ¶ Triclinium elegāter exposuit t distinxit/ venerabilis Richard⁹. t añ cū hugo. fundantes se in Aug⁹ precipue Boeti⁹ q̄z in suo de cōsolatiōe q̄rto t quinto t post istos dñs bonauētura. tā ī lcura scōi sniaz. q̄z ī suo breuiloquio sub ꝓpendio. Deniqz mira-

bilius in suo itinerario mētis in deū Hz
t auctor de spū t aīa. q̄ (se iudice) fuit tm̄
mōppilator t collector ex alijs. mlta nota
uit digna. Q ēs postremo. q̄ de aīa rōnali
t viribꝫ eiꝰ phice aut theologice tractaue
runt. illustrāt triclinij nr̄i notitiā. Jta tū
q̄ theologica traditio p̄ferat. Dicat hoc
ꝓpter Auicennā t auerroim t platonicos
t alios. q̄z recitator fuit Albertus in suo
de anima. t de intellectu t intelligibili. di
screpantes in mlt̄is a fidei pietate. Fer
uetur illud apl̄i. Q ia tenrate qō bonum
est tenete ¶ Triclinium cordis ꝓuenien
ter assignatū est fm triplex habitaculum
seu cenacl'm. sub aproꝑiatiōe. noīm isto
rum. mēs rō. aīa q̄bꝫ ꝓponit velut archi
triclinus/ipe spūs rōnalis. Spōsus aūt
p̄t nōiari animꝰ. Uxor ꝙo dicit affectus
vel affectio. t hec multiplex signanter tri
plex. Ūū noīari p̄t nr̄ animꝰ. nūc aīal'. si
ex vtero aīalis affectus gignit ꝓplē. nūc
rōnalis/si ex vtero rōnalis affectiōis gig
nit sobolē. nūc spūalis. si fetꝰ ex multꝫ af
fectionibus ꝓcedat. spūsancto supueniē
te. atq̄ sui roris intima aspsione. mētem
fecundāte ¶ Triclinīū cordis. q̄nq̄ redu
cit ad binariuz t senarīū. q̄nq̄ ab septena
rium protendit. Famosa apl̄i distinctio.
de homine veteri t nouo. interiori scz t
exteriori Dat interiori quicqd spectat ad
dīna. Dat exteriori quicqd ad vicia. t ad
brutales spectat affec⁹. Primū vocat. spi
ritualem hominem. alterum animalem.
Ubi nominibus aliter vtitur. q̄z habeat
distinctio nr̄i triclinij. sed sententia facili
ter ꝓsonat sicut ista que septenario dilata
tur. ¶ Triclinium cordis habuit deus. t
primus noster Jhesus xp̄s Scām bu
manitatē q̄ fuit in eo mens beata. ratio
prompta. aīa mesta cū carne infirma. Si
gnificauit hoc triclinīū. Hugo. sub meta
phora. triplicē. oct̄i. s. carnis rōis t mentꝫ
seu p̄templatiōis. Significauit hiēm Ri
chardus. sub typo triplicē. ꝑiugij ipius
Jacob. Unū cū ācillis fuit. bala t zelpha
Altex cuz liberis. rachel t lya. Tertium
(q̄ satis dat intelligi) cū dīna sapientia.
de q̄ salomon cecinit Mulierem fortem
q̄s inueniet? Hec vtiq̄ ē sapiētia. mr̄ pul
cre dilectionis. Hec nō ex virili semine.
sz mistico spiramine. ꝙo ꝓcipit t parit
dei filiū. q̄n spūs rōnalis p Jacob figu
rat⁹. nō sufficit ad būc partū. in vtero mē
tis. sicut nec maria ꝙo. fecūdabat a Jo
seph spōso suo. q̄ nō dīnat. sz obsequi dz.
dīne spōse sue. quā fecūdat spūs Jesu xp̄i.
q̄ dīns simul t p̄ est t spōsus t filius in ꝫ
partu ¶ Porro de mēte. q̄ superiora cordis
tenet p̄ncipaliter. est ꝓpter ꝙa lr̄e sunt cū
mysterio ptractandū. Hec est velut in ar
ce. ad quā inuitat apō salomonē sapiētia.
t apō boetiū phia. q̄bus obediētes scī. t
electi viri/ꝓscēdebāt in excelsa. helyas be
lizeus. daniel. petrus. sara. iudith Hester
q̄q̄ rogatura assuex/. vēit p ordinē ad ter
tiū ostiū. Christus demū i mōte trāsfigu
ratus est Jhesus in cenacl'o grādi strato/
mōtis syon/cibauit apl'os corpe suo. qui
bus t prebuit se videndū post resurrecti
nē. t spūssancti. celit⁹ missi virtute. robo
rauit. docuit. t succendit. colligens illic t
veniens humiles mente. cordis sui

Sequunt de mente ve
ritates. xij.

¶ Contientur ğ de mente exposition⁹
collectio. repetēdo p̄mitus. q̄ mens ab e/
minentia nōiat. t in supremo cordis tri/
clinio collocat. q̄z ꝓpriū hz officiū. spūali/
bus intēdere. nō q̄libuscūq̄. qz rō cōiter.
circa sui cognitionē. t spiritualiū occupa
tur. sed mēs vacat soli deo. Hoc iam pre
misimus in hoc quid nōis ꝓuenimus a/
deo q̄ si vacet mens sibi. iā nō sortit nō/
mē mentis. pro q̄nto vacat alteri q̄ deo.
Jpaz ꝙo ꝓstat nō esse deū Hōuenissent in
hoc q̄d nōis etiam phi summi. licet a mo
do ponēdi discrepassent. ¶ Mens sicut
a solo deo creatur in natura t in essentia/
sic a solo deo format t illūinat/tanq̄z ima
go t similitudo sua Hec iā ꝓsideratio. discre
pat a traditionib⁹ phoz. q̄ posuerunt mē
tem rōnalē fm mētem p̄prie formari ab in
telligentia vltīa. cuz ceteris erroribꝫ nota
tis. in tenore articuloz parisius dānato
rū. de q̄bꝫ nō est hic insistendū p singula.
Sufficiat interim ponens fidei simpl'r
supponere ñ ꝓbare. ¶ Mēs ꝓpat ad deū
sub triplici habitudie. Primo sic ad p̄nci
piū. pductiuū. Scōo sic ad obiectū moti
uū. Tertio sic ad donū scificatiū. Primū
hz'cōe cū q̄libz ente. Ūū repit i mēte. mo
dus. spēs t ordo. Rursus. vnitas. ꝑitas.
bonitas. Deniq̄ mīsura. nūer⁹. pōd⁹. Et
eīm ꝙsistit i re q̄libz q̄ntūcūq̄ modicū ha
beat entitatis/t in accidētib⁹/t in materia

prima vestigium trinitatis. ¶ Dēs dū ꝓpatur ad deū sicut ad obiectū motiuū. ſortiť imaginem trinitatis in natura ſua vbicūq; t q̄litercūq; fuerit collocata. Rō. q; capax dei eſt. vt eū recolat. intelligat t diligat. Hec pōt aboleri triplex hec potentia/a mente ipa ſtāte. Uñ nec in demonibus lux hax potētiax ſeu viriū ſeu aptitudo naťaliū/extinguiť. q̄n in ſe lux exiſtat. put eſſet ſol in luce ſua. etiā ſi nihil extra ſe actualiter illuſtraret ¶ Dēs ꝓpata ad deū ſicut ad obiectū motiuū eſt nobilior t expſſior ſilitudo dei naťus/q̄s ſi ꝓſidere tur ꝑmo mō tāq; veſtigiū. Rō q; imago/ ꝓpter maiorē expſſionē/eſt nedū medium deducēs a poſteriori tāq; a ſigno cauſato ad cāe ſue noticiā. ſz hz ī ſe formaliter ſaltem in actu ꝑmo/cognitiōem t dilectiōez ſue cāe ꝑme. Recte eodē mō q̄ diſcipl's cognoſcit. artē mgri obiectīe in alijs. ſz formaliter eā aut ſaltē virtualiter in ſe capit. t hec eſt ꝓpria diſtinctio imaginis a veſtigio. ¶ Dens ꝓpata ad deū ſicut ad donū ſcificatiuū. ſortiť nom̄ ſilitudis dei. q; p hūc modū. particeps ei⁹ eſſe p̄t. t hoc plus aut minus ſm exuberātiā gr̄e gratū facientz. cū triby theologicꝫ ꝟtutiby in via. aut triby dotib⁹. aut actibus in gl'a. Rō q; gr̄a gratū faciēs/vna eſt in radice t eſſentia. t triplex in habitibus fundatis. t formatis. in ea. t ab ea. q̄z ipa eſt radix t forma. t finis. ꝓportionaliť ad eſſentiā dīnā. vnā in trinitate. t trinā in vnitate. Utrū ꝟo gr̄a ſit ꝑfectior ſubiectīe in eſſentia aīe q̄z ī potētijs Uidek q; in eſſentia. ſic eſſentia ē ꝑfectior t potētior q̄z potētie. q; radicank t fluunt ab ea. Sz nec gr̄a/immediate elicit act⁹ potētiax. ſz impat illos. t ꝟtutes elicit. ſcz fides. ſpes. t charitas. aut potētie mediātib⁹ his habitib⁹. q̄ ſunt fides ī rōnali. ſpes in irascibili. charitas in ꝓcupiſcibili ¶ Dēs in paruulis baptiſatz. censenda eſt ꝟa imago t ſilitudo trinitatz Ec ce nūc incipim⁹ inueſtigationez theozice xp̄ianoz. quā nullus ſapiētiū t prudētiū mūdi cepit. Ad cui⁹ cognitiōez. ñ ſūt nēarie. inq̄ſitiōes pḥice. vl' metaphyſicales. nec mathematice. ſz ſufficit gr̄a cū ſpe t fide p dilectiōez opante. Quēadmodū ſub ꝓpēdio. diuin⁹ enūciauit Auguſtz. q; fide ſpe t charitate colik de⁹ Uñ deduxit ꝓtra platōicos plotinū. porphiriū. hermetē. apuleū t ſil'es/longo ꝓceſſu. in ſuo de ciuitate dei t in de ꝟa religione. q; ſolus xp̄s dederat modū gñalē/redeundi. mētes in deū. purgādo. illūinādo. t ꝑficiendo nec oportebat theletas aut theozgias magicoz. vl' ydolatraz induci. ſz reſpui. Sufficiebat deniq; illud impleri. qđ hortatur eccleſia. ſurſum corda ¶ Dens paruulorum baptiſatoz. t gñaliter oīm xp̄ianoz. q̄ntuncūq; ſimpliciū/ſi ſint in gr̄a. cēſenda eſt ſoli deo. tāq; ſponſo ꝟor ſoli/ſuauiter inherere. p influxū formalē gr̄e gratū facientis. Rō q; acceptak. q̄uis nō ſp exeat gr̄a in actū. ſcōm exemplū in q̄litatiby materialiby albedine nigredine t caloze. q; forma ꝓmūicat actū ſuū ꝑmū q̄diu manet in ſubiecto Sic eñ homo ōz rōnalis t viuēs a mēte ſua. etiā dū homo dormit. dū actu nihil intelligit. Sūt aūt influx⁹ formales ipius gr̄e tres ꝓncipaliter. q̄s appellat hierarchicos dionyſi⁹ purgare. illūiare. ꝑficere. a ꝓpriate ad vigorē ꝟtutis in mēte. ad fulgorē ꝟitaťz. t ad ardorēvl' amorē charitaťz. q̄s oēs influxus. ipa complectitur quietudo fruitiōis. que eſt pax exuperans oēm ſenſum. t in qua effectus ꝓncipalis ſtat theologie myſtice. que iōo ōz amens. i. ſine mente. t irrationalis. i. ſine rōe. t ſtulta. i. ſine ꝓſueto ordine ꝓgnoſcendi. put infra notabiť. ¶ Dens puuloz baptizatoz (de quibus minus videť. q; nondū hñt vſum liberi arbitrij) cēſenda eſt naturaliter t ſupnaturaliter/libere deo frui. q̄uis nō libertate. vt ē arbitrās ſiue deliberās. ꝓterea nondū dicūk actu mereri vel agere ꝟtuoſe. ſed ꝓplacenter t pulcre. cum decoze ꝟtutum. copulantur ipi deo ſponſo ſuo Ratio eſt. quia imago ſue mentis. ad ſui reformata eſt honorez ꝓncipij. ſm memoriā intelligētiā t voluntatem. ¶ Dēs. omniby hominib⁹. eſt eq̄lis libertatis. q̄ ad eſſentiā t actum ꝑmū. ſed non q̄ ad actum ſcōm. ꝓpter impedimenta vel aduitoria. modo iſtz. modo illis ad uenientia. Laderet hic ſermo de triplici libertate. ſcz a coactione. a peccato. t a ſeruitute Unde eſt preterea. q; libertas arbitrij non poteſt cogi. nec ab hominibus. nec a deo. nec a corpore ꝓprio. cum experiamur ipſam libertatem totaliter frequentius impediri/quo ad actum ſuuz. Sed aliō eſt cogi. aliō impediri vel deturbari. put ſcī docēt ¶ Dens ꝑmo mō ꝑus deſcripto nedū eminet ī cordis triclinio ſup

rationem supioꝛē. ſz locanda videt ſupra ſindereſim ⁊ cōſcientiā. Ratio q̄ poꝛtio ſiue ratio ſupioꝛ. vt talis eſt/intendere ꝑt alijs ſub deo. q̄ ſunt ſpūalia ⁊ intellectua/lia. vt ſunt angeli ⁊ ſancti. Poꝛro ſindere ſis eſt naturale iudicatoꝛiū. vl' inclinatio ſicut alij loquūt. Sed hoc iudicatoꝛium gñaliter attendit ad vez in vniuerſali. ⁊ inclinatio ad bonū ſimiliter in vniuerſa/li. Mens aūt ſolū reſpicit deū. ⁊ inclinat ad ipm. vnū vez bonū eternū ſolū ⁊ ſum mū. Habet igitur obiectū ꝓpius ⁊ ꝑnci/pali⁹ ipa mens. q̄s ratio ſupioꝛ. aut ſinde reſis. Perpēdit hoc. dum ꝓcedit ad actū ſcōm. tam ſm potentias ſuas ⁊ vires/ q̄s ſm habitus q̄b⁹ ipa formaī ⁊ decoꝛatur.

¶ Mens nō hz intellectū agentem vel potētialem. q̄ſi potētias diſtinctas eſſen/tialiter ab inuicē. vel a ſe ipa. ſicut multi pⁿantiū locuti ſunt. q̄s nō oꝑtet imita/ri. q̄ ponebant aut vnitatē mētis in oīb⁹ aut ipſam nō eſſe coꝛpis formā nec de no no creatā. ſz ꝓpetuā. nec ad grām ⁊ gl'iam a deo ſublimari. cuz erꝛoꝛib⁹ hmōi. ꝓtra nr̄e fidei pietatē. ¶ Laderet hic exq̄ſitioꝛ ſermo/qua rōe dr mens. ſimul eſſe agens ⁊ patiens. mota ⁊ mouens Sed hec in ſpiritib⁹ ⁊ a materia ſepat⁹ repit libertas cū ſe ipaz mouet. dū ſe reflectit ſupſerſup actus ſuos. ¶ Tranſeamus ad pñs. q̄ ſitiōes hmōi ſpecl'atiuas ⁊ metaphyſica/les. ⁊ ad modos ⁊ ad cauſas vñ mēs diſp git reuertamur. q̄ten⁹ eius vnitio ⁊ ſim/plificatio plus nota ſit. ne incurratur ꝙbū hoc imꝓperij Diſperſit ſupbos men te coꝛdis ſui. ¶ Diſpſio mentis dedit oc caſionē impoſitoꝛib⁹ nōim. q̄s neceſſe fu it ſapienter attētos eſſe circa rez ꝓprieta/tes. vt mēs a mene diceret. Eſt aūt mene. idē qō luna vel defectus. Mens aūt pre/ſertim ſtulti. ſm ſapiētis ꝙbū vt luna mu tat. Lunatica q̄ꝑe eſt. quā ſpūs immun/dus. mittit nūc in ignē cupiditatis. male inflāmantē. nunc in aquā tumoꝛis male ſuffocātē. nūc elidit in terrā cogitationū noxiaꝝ de terrenis. ⁊ volutatur ⁊ clamat. ⁊ ſtridet ⁊ ſpumat. ⁊ areſcit. ⁊ diſcerpitur p varia. viꝝ tandē redit ad ſe. p lucidū in/teruallū. vt deū noſcat ⁊ ſe. ⁊ hoc ab infan tia. O q̄s ſepe deſcendit nr̄a mens. de hie/ruſalē pacis/in hiericho lunaris mutatio nis. O q̄tiens incidit in latrones Sed locus eſt hic ⁊ nūc. doctrinet nō querele.

¶ Diſpſio mētis. cām hz duplicē in gñe. Quedam vicioſa eſt. altera non vicioſa. Vicioſaꝝ. quedaz eſt ex oꝛiginali culpa. q̄daz ex veniali. q̄dam ex moꝛtali. Sunt aūt cauſe alie. nō vicioſe. ſed naturales. quēadmodū eſt neceſſitas ſommi. q̄uis aliq̄ videat opinio ſentire. q̄ ꝓ ſtatu na ture inſtitute/mēs nō fuiſſet a ſomno de/preſſa. nec etiā in puer⁹. q̄n actu ſp memi/niſſet. intellexiſſet. ⁊ dilexiſſet deū. Et hoc ꝓuilegiū trahere volūt ad btām virginē. immo ad Johānē baptiſtā etiā ex vtero. ſicut nō eſt dubiū q̄n xp̄s viatoꝛ. ſp dice/re poterat. Ego doꝛmio ⁊ coꝛ meū vigilat Quippe btūs erat. ſm mentem. Non ſic Johānes ⁊ maria. Item⁹ hic ⁊ in alijs. cū traditiōe cōi. q̄ in iſtis etiā. q̄ſq̄ mēs ceſſabat ab actib⁹ ſuis. ⁊ cauſis naturali/bus. ⁊ ꝓſtat ſine peccato ¶ Diſpſio mēt⁹ ꝓ ſtatu nature lapſe (de qua ꝓncipaliter erit ſermo) nunq̄ intelligit fieri. quo ad actū ſuū primū. Hoc iā tactū eſt. quia ſic aīa rationalis eſt ꝓpetua. poſt q̄s creata ē. ſiue ſit in coꝛpe ſiue extra coꝛpus Lux eſt quedā in ſe/nata lucidū reddere in actu ſcō/ſubiectū diſpoſitū. vt coꝛpus vel ſe ipm. ſi nō aliquis interuenerit ober Vñ ⁊ naturalia. in demonib⁹ ſm dionyſium ſplēdida remāſerūt. Vacat aūt act⁹ ſcōs/ ipſa opatio elicita ⁊ immanens. vel imꝑ/ata ⁊ tranſiens. ¶ Diſpſio mētis quo ad actū ſcōm/ꝓuenit q̄ſq̄ negatiue. q̄ſq̄ ꝓ/uatiue. Negatiue ſiq̄dē. dū nō ſinit exire in actum ſine cl'pa ſua Priuatiue vero cum culpa ſua. Exemplum primi in doꝛmien tibus. infantibus ⁊ fatuis naturaliter. Exēplū ſcōi in ebrijs ⁊ philocapt⁹ ⁊ alijs q̄s excecat ſua malicia ¶ Diſpſio mētis/ habet ꝓtuoſe. dū ſpūs/ꝓpter actus virtu/tū. in actiua. ꝓ tūc impeditur cogitare de deo ſolo. ⁊ manere in arce ſua. Certū ē aūt q̄ oēs ꝓtutes ꝓſonant q̄ ad habitus ſuos. nec ſe impediunt. Actus vero ſepe mutuo ſe nō ꝓpatiunt. Quis neſciat/q̄ actus vite actiue. ſuſpēdūt actus vite cō/templatiue ⁊ eō. Nō em̄ ſimil eſt vacare acti onib⁹ extrinſecis. ⁊ intrinſecis ſpeculati onib⁹. Si aūt q̄rat⁹ vez ſp oꝑteat agere id qō meli⁹ eſt in ſe. Clara eſt rn̄ſio q̄ nō. alioq̄n q̄libz obligaret ad opa ſuperoga/tōis. Nā ꝙt⁹ ⁊ ars terminos ſuos hñt ⁊ certos. Sufficit igit ꝓ rl'a ad ſalutē. q̄ fi āt act⁹ q̄ tūc iacēt ſub ꝓcepto ogātis. q̄n

tūcūq; ḋs videaṫ idone⁹ ad alia. ⁊ ꝑdit⁹ talēro mltiplici ad supērogāduz /que regla tollit scrupulos sup distributiōe talēti accepti. ḋs frequēter īducit feruoz indiscret⁹ ⁊ zelus nō fm sciam. puenīēs ex radice supbie vel vanitaṫ. vel certe a demonio meridiāo. cui⁹ ocli sūt. sic palpebre diluculi. ⁊ ꝙ p arrogātiā feruescere facit sic ollā /p fundū maṙ. cui coꝛ stulto⁹ ꝙgaṫ. ⁊ ponit ḋsi vngēta bulliuerit. ℔ est cū de vicijs virtutes effingit Dispsio mēṫ ꝙ ad habitū gr̄e gr̄ū facientē /nunq; ꝓuenit absq; pcēo mortali. ſz actus eiusdē gr̄e/ ꝑt sine culpa mortalivl̄ veniali freqūter interrūpi. Hec ps secḋ ex p̄cedēti Cū ꝑ faciliozi noticia oīm ꝙ tractam⁹. possum⁹ per distinctiōez dicere ꝙ mēs in hoīe. sic aīa rōnalis. ꝑt ꝓsiderari dupl̄r Uno mō fm eē suū Alio mō fm bñ eē. Si ꝑmo mō. sic est incoꝛporalis ⁊ īmaterialis naṫal̄r. Si ſcōo mō. sic recipit varietates pl̄imas Et ℔ dupl̄r in gñe. ꝙ vel ꝓstituiṫ. fm bñ eē habituale suū solū. vel fm eē actuale Si fm esse habituale. sic est dupl̄r. vel fm habit⁹ pure supernaturaliter infusos. vl̄ fm habitus naṫaliter per assuefactiōez acḋsitos Tal̄ est distinctio de bñ eē actuali. ꝙ vel p̄ocedit illō ex habitu supernaṫali vel supernatural̄r. vel solū naṫal̄r Fieret subinde ml̄te distinctōes de ꝓpatiōe mēṫ. aut aīe rōnalis. ḋ ad bñ eē vel ḋ ad ee fm ḋd. qō est additū sub suo eē Et fm istos respect⁹ haberet noticia. cur aīa tot noīb⁹ apellaṫ. cū sit essentia simplex ⁊ vna. vt ꝙ oꝛ spūs mens. rō. aīa. oꝛ poꝛtio supioꝛ ⁊ inferioꝛ. oꝛ intellect⁹ speculatiuus ⁊ practicus. oꝛ simplex ⁊ ꝓpositiu⁹ aut discursiu⁹. oꝛ formalis ⁊ actual̄ vel adept⁹. oꝛ agēs ⁊ possibil̄. oꝛ inuētiu⁹ ⁊ iudicatiu⁹. oꝛ libex simpliciter ⁊ libex arbitriū. oꝛ sinderesis ⁊ ꝓscia. oꝛ naṫal̄r agēs. oꝛ rōnalis ꝓcupiscibilis ⁊ irascibilis. oꝛ tādem p̄ncipal̄r spūs ꝙgnitiu⁹. oꝛ volitiu⁹. oꝛ mēs collecta ⁊ vnita in hūilib⁹ deuoṫ. oꝛ dispsa in supbis mente coꝛdis sui ¶ Ueritates octo diximus de dispsiōe mēṫ ¶ De collectiōe videam⁹ sil̄ ⁊ de deuotiōe Collectio mēṫ ad deū/ ꝑt acḋri. ḋsi via triplici. in gñe. Una est per deuotiōez simplicē. Altera p phicā inuestigatiōem. ⁊ intelligentiā. Tertia p theologiā. ḋ ꝓplectiṫ intellgētiā. ⁊ deuotiōez sil̄. si plena sit. Hūc de ꝑma p̄ncipaliꝰ ē intētio ad ꝓfusionē supboꝛ mēte coꝛdis sui Describiṫ aūt deuotio fm doctoꝛes nōiatim hugonē in suo de oꝛōe. Deuotio est eleuatio mēṫ. in deū. p piū ⁊ hūilē affectū. fide. spe. ⁊ charitate subnixuz. Nihil hac descriptiōe veri⁹ nihil lucidi⁹. nihil ꝓposito nr̄o simpliciū documēto accōmodatius tradi potuerat Poꝛro de mēṫ deuotiōe. nō siluit scripṫa. loquēs de offerēntib⁹ mēte ꝓmptissima ⁊ deuotissīa. Hēs deuota est ī incipiētib⁹. deuotioꝛ in ꝓficiētib⁹. deuotissima in ꝑfectis Collectio mentis p deuotionē. nihil aliō est ḋs eleuatio Nō cū ꝑt mētis eleuatio fieri ad deū per piū ⁊ hūilē affectū/ ḋn colligaṫ ad vnitatē In ḋ vnione/ tradit diuin⁹ dionisyus/ mysteriū ꝓsistere. theosophie xp̄iaoꝝ Cū ꝑterea sūitur. distinctio spūalis amoꝛis a carnali. ꝙ ꝑm⁹ vnit. alter spargit Et ꝙ talis vnio nō attingiṫ absq; amoꝛe spūali extasim faciente. tradiderunt expositores sui ꝙ appellat theologiā mysticā exprimētatiū vel gustatiū amoꝛē De ḋ oꝛ vnus inter ceteros /ꝙ amoꝛ hmōi cābatur sine cognitione p̄uia vel comite. Oō an verū sit. ⁊ qūo ꝑt accipi/ tactū est alibi sub .xij. ꝓsideratiōib⁹. ⁊ hic supaddenṫ aliq; Certissimū quidē est. ꝙ amoꝛ oīs /cognitiōez ꝓsupponit. vnā aut alterā. ¶ Habem⁹ ecce tria p̄ncipal̄r in descriptiōe deuotiōis Primo. ꝙ est eleuatio mētis. in deū. scōo ꝙ hec eleuatio fit p piū ⁊ hūilē affectū. tertio ꝙ hmōi affect⁹. oꝛ eē. fide. spe. ⁊ charitate subnixus seu formatus. Possit hic explicari ḋttuoꝛ cāe deuotiōis. finalis. materialis. efficiens ⁊ formalis. Posset insuper apiri. ḋd intelligim⁹ p eleuatiōem mētis. in deū. ꝙ nō fit hic fm⁹ de eleuatiōe locali. cū deus sit vbiq; ⁊ sp. intimioꝛ mentī ḋs mēs sibīpi Sed intelligimus de eleuatiōe spūali. nō fm eē mētis. sed fm bñ esse. habituale ⁊ actuale. p affectū. s. piū. ⁊ hūilē. ḋ qñq; stat in habitu solo. qñq; p̄cedit ad actū. quēadmodū fidem/ spem/ ⁊ charitatē/ nunc p habitib⁹ nūc p̄o actib⁹ accipim⁹ ¶ Accipiētes āt p actib⁹. ꝙueniēter in p̄mis coartam⁹ fm⁹ nē ad tria hec vocabula. affect⁹ pius ⁊ hūils. Ita vt abbreuiādo dicere possemus. ꝙ deuotio est affect⁹ pius ⁊ hūilis Quisḋs ḡ plene cognouerit. ḋd est affect⁹ pius ⁊ hūilis. scz vtiq; ḋd est deuotio. ¶ Et qm̄ finis legis est dilectio fm ap̄l̄m. ꝓfozmiter ad xp̄m testificāte ī duob⁹ mādatis dilectiōis. ⁊ tota lex

℔p

pẽdet z ꝓphete: fuit opinio celebꝛ. q̃ theologia xp̃iano ꝛ: magꝭ ẽ affectiꝰ ꝓꝛie/ q̃ speculatiua vel ꝓactica Non em̃ data est lex xp̃iana vt hic intelligam⁹ deũ. sed vt captiuem⁹ oẽm intellectũ. in obsequium xp̃i Valet hec ꝓsideratio ꝓo simplicib⁹ xp̃ianis. z militat aduersus supbos mẽte cordis sui. q̃ nihil credere volunt/ nisi ꝓius intelligãt. q̃les erãt phi. q̃s dãnant pisiẽses articuli de erroꝛe. q̃s̃ p oĩa. specialiter dũ dicebãt. q̃ nihil scit q̃ phie nõ studuit q̃ insup non est alia felicitas hoĩm q̃s studere phie. z q̃ nõ ẽ curãdũ de fide ꝓcedit rursus hec ꝓsideratio. ꝯ supbos. solo nõie z vanitate theologos. qui studẽt solũ vt sciant. vel sciank. nihil ꝓ trajciant ad affectũ. nihil ad mores z virtutes. Et cũ dixit etiã gentilis phus Inquirimus q̃d sit virtus nõ vt sciam⁹. sed vt boni efficiamur. Cognouim⁹ ꝓhdoloꝛ alicꝭ. q̃b⁹ oĩs doctrina miscẽs cũ speculatiua. pietatẽ fidei ad effectũ/ reddebãt grauis. molesta. nauseans. z onerosa. Ita vt doctoꝛes deuotos deriderent vt ideotas z vetulas. q̃les sunt apud tales. ☞reg. bernardus imo dãnata arrogãtia z amẽtia. Augu. z dñs bonauẽtꝛa cũ sil'ib⁹ Est inq̃ũt doctria eoꝛ. ad p̃dicatiõez z ꝺuotiõez. q̃si stare neq̃ant piter deuotio z eruditio. ☞z q̃d: veꝛẽ q̃ repugnãt. scia iflãs z charitas edificãs. q̃ execrabilis ẽ supbo hũilitas. ☞z est scia que nõ inflat. sapientia scz que de sursum est pudica. suadibilis pacifica: q̃ eruditẽs intellectũ simul ꝓ deuotionẽ informat z inflãmat z pascit affectũ. fauus. s. cum melle. oleũ cũ igne. vtile cũ dulci Deuotio nihil bñs de phĩa vel theologia scolastica speculatiua. sufficit ad salutẽ. Sufficit insup ad collectionez vnitiuã mẽtis cũ deo. ꝓ supmẽtales excessus ꝓhĩa ꝓo z theologia sine deuotiõe: dispgũt supbos mente cordis sui. deprimunt z auertũt. vt se misceãt q̃stionibus infinitis Rõ breuis in ꝓmptu est q̃ de⁹ supbis resistit. hũilib⁹ aũt dat grãm. Declaratio sermonũ tuoꝛ illuminat ait psalmista z intellectũ dat paruulis Consideremus ꝓprietatẽ deuotionis. vt ꝓseq̃ũter appareat. q̃les sunt ad deuotiõem Illi nimiꝛ q̃b⁹ est suauitas in affectu. pietas in ĩtellectu. hũilitas ĩ affectu siml' z intellectu Est itaq̃ deuotio affect⁹ pius z humilis. Quid est aũt affect⁹ nisi spõtanea q̃dã z suauis inclinatio ait hugo ꝓ ꝺoꝛro ꝺriat affectus suauitati/ mẽtis duritia. q̃ ꝓpũctione ñ mollit de q̃ sapiẽs Qui aũt mentis ẽ dure coꝛruet in malũ. Et iterꝛ Coꝛ duꝛ male habebit in nouissimo Cõtrariatur pietati fidei. mẽtis insipientia. de q̃ psalmista. Dixit insipiens in coꝛde suo. nõ est deus. Et alibi. Illuminãs tu mirabiliter a mõtib⁹ eternis. turbati sunt oẽs insipiẽtes coꝛde ꝓdicam⁹ xp̃m ait apl's greci quidẽ stultitiã Cõtrariat hũilitati. spei. mẽtis. arrogãtia. q̃ presumit de meritis. vel despat de p̃mijs. Dic est vir q̃ nõ posuit deũ adiutoꝛẽ suũ. sz ꝓualuit in vanitate sua. Et rursum Han⁹ em̃ nr̃a excelsa z nõ dñs fecit hec oĩa. Et illud de iudeis apõ. xp̃haz. Desp auim⁹ ¶ Sciuerit igit oĩs bõ. q̃ nouerit ꝓhendi sub hoc maledicto. dispsit superbos mẽte cordis sui. q̃ ad mẽs collectionẽ vnitiuã nc̃aria ẽ deuotio. quã descripsim⁹. q̃ est eleuatio mẽtis in deũ per piũ z hũilẽ affectũ. fide. spe. z charitate subnixũ. Propterea quẽcũq̃z videris carẽtẽ istis/ dic q̃ dispsus ẽ mẽte cordis sui. q̃ntũcũq̃z se phm. vel scolasticũ theologũ cẽ iactet. Dic illud Job de tali Si ascenderit in celũ supbia eius z caput eius nubes tetigerit. q̃si sterq̃linium in fine pdet. ꝺicent qui cũ nouerant vbi est: Quasi somniũ auolãs non inuenietur. z transiet q̃si visio nocturna. Dic q̃ est sal infatuatũ. ejciendũ z ꝓculcãdũ. Secus vero si quẽ agnoueris in affectu suauẽ. piũ z hũilẽ. si ad deũ cũ simplicitate fidei spei z charitat⁹. eleuatũ. q̃uis iste sit sine lr̃is sine phĩa sine theologia. talis vtiq̃z collect⁹ z vnitus est mente cordis sui. ¶ Quid igit: Vana ẽ phĩa: inutilis est theologia: Vana ꝓprius inutilis z noxia habẽti si nõ comes affuerit ꝺuotio. q̃ pius est z hũilis affectus. q̃ comite poterit ad intelligentias pl'imas euehi. q̃s nõ habebit de lege cõi simplex xp̃ianus. Poterit insup talis esse vtilis in doctrina. q̃ fides saluberrima gignit. nutrit. defendit. roboꝛatur Vtilis preterea sicut dicit apl's ad arguendũ. ¶ Proinde deuotio sola/ nõ sufficit ad explicationẽ sui/ mentibus alienis insinuandã. cuꝰ amplius in experimẽtali sensu vel affectu: q̃s ratiocinatio. intellectu ꝓsistãt Sũt idcirco male deuoti. simplices illi. q̃ iuxta suas affectiones. tradere satagunt alijs regulas z

leges ex scripturis sacris. Hinc fatue revelationes. hinc superstitiose affectiones prodierūt Sicut econuerso phi & theologi de notiõe carētes/sinistras de deuotiõis misterio. derisiones intulerūt ¶ Rursus ita se habent affectus pietas & hūilitas in deum. vt neqat vna veraciter sine altera inueniri. Nusqz enī pietas fidei rite stabilit sine affectiõe hūili. nec hūilitas spei. & sua uitas charitatis. sine fidei solide/ pietate. Quo factū est aliqñ. vt dolere. penitereqz se dicerēt nõ nulli frātoz. q nõ in simplicitate parētū. s. laicoz pmāsissent. Fides itaqz donū dei est. ne qs gl'iet. Spes iusup in credēdo pcabat ab appl'o/ suis. Deus inqt spei. repleat vos oī gaudio & pace in credendo. Rõ subdit vt abundetis in spe & ỹtute spūssancti. q ỹtus ē charitas. ¶ Laderet hic fmo de certitudine fidei. & quēadmodū intellect⁹ in ipa stabilit. sicut & in spe. & in charitate. p oīmodā sui derelictionē sub potenti manu dei. captiuando oēm intellectū in obseqū xpi. q̄liter suadebat. Crisogonus anastasie. Tu ỹo ancilla xpi. trophetū crucis/ tota mēte ꝓstringe. Modus infra notabit. Quid aūt ē mēs tota. nisi mēs vnita totalr & collecta? Omnis vero mens talis / deuota est in incipientibus. deuotioz in profitientibus. deuotissima in pfectis. qs nõ dispgit superbia mētis cordis sui. ¶ De deuotissima mēte dicem⁹ aliq̄ ꝓrio de deuotione B pfectoz. ad alios reditura. ¶ Deuotissima mēs/ q̄lis est in pfectis? hz in se? secretū solitudinis. serenū lūinis. tabernacl'm pacis. hz & cenaculū seu diuerticl'm refectionis. cubicl'm reqetōis. nidulū pullificationis. hoc est ex bernardo. Viderit illic lucē. q̄m nõ capit locꝰ. Audit armoniaz/ quā nõ capit tps. Odorat fragrātiā/ quā nõ spgit flatꝰ. gustat cibū quē nõ minuit edacitas. heret amplexui quē nõ deuellit facietas. Hec ex augstio ¶ Sz admirabilioz ē sup oēs. dionysij traditio. q̄ videtur insipiētiby corde/ rem magis. inuoluere cõtradictiõibz q̄s docere. Siqdē ad thimotheū scribēs de mystica theologia. sic ōt. Tu aūt timothee/ circa mysticas visiões corroborato itinere/ & sensus desere. & intellectuales opatiões. & sensibilia & inuisibilia. & oñe nõ ens. & ens. & ad vnitatē vt possibile ē insciꝰ restituere. ipiꝰ. q̄ est sup oēm essentiā & sciam. & a teipo. & oīby. im mēsurabili & absoluto. pure mētis excessiu. ad supessentialē dināz tenebraz radiuz. oīa deserēs. & ab oīby absolut⁹ ascēdēs Quereret aliqs. qūo pūt hec fieri. q̄ repugnare videt in forma ỹboz? Tētem⁹ aliq̄ dicere. pnotādo. q duplex est hic notificatiõis modus Un⁹ doctrinalis extrinsecus. Alius exprimētalis intrinsecus Un scieduz q oīs ognitio nra/ ortū habet ab aliq̄ expientia. Oīs pterea ognitio si pfici debeat/ in expiētia terminat. Expiētie ỹo nomē. ōr ab ex. & pario paris. qz parit expientia. ex reby in viribz ognitiuis & affectiuis Hinc dicimus. hoc expioz ß ꝓ io. ß repio Est aūt expiētia fm rez seu q̄d rei. pceptio simplex. nõ discursiua. causata seu pata immediate ab obiectali motione Ita q sufficit ad hāc pceptionē pūtia obiecti. cū potētia pceptiua. remotis impedimētis Si eīm color obūcit visui. sufficit ad visionē. p solā impedimentoz ablationē. vt q oculus non sit clausus nec cecat⁹. nec aliter impeditus Sic est de auditu respectu soni. De gustu respectu gustabilis. de tactu & olfactu suo mō Cetez pceptio ponit in diffinitiõe pro genere. q̄ fm nomē ōr pfecta captio. & hec ꝓuenit ex pimentali ognitiõi pcipue. qm̄ i ipa. put exprimētalis ē. nõ cadit error vel deceptio. nisi forte occasionaliter apō potētiam discursiuā. quē admodū ōr ypocras. q expimentū est fallax. Cām dicti pmisit. Ars inquit lõga. Ars itaqz formak nõ ab vno tm̄ exprimēto. sz a pl'imis. q̄z vtiqz singl'm vez est. Alioquin nõ esset p exprimētū Att̄ ꝓbinatio exprimētoz. & q̄sitio discursiua de q̄ditate. & ꝓditiõibz rez exprimētaz imo. & ipoz exprimētoz/ q̄ res sūt/ an sbe vel accidētia/ sepe fallit. Cõsurrexit pinõncitas grāmatice. & logice. p cõicatiõe mutua sup exprimētis singulis. & reby exptis. ne oēs aut plures expiētie laterēt vicissim boies. pūtim expiētie iteriozes q̄s nemo nouit nisi spūs hõis qui in ipo est Consurrexit deniqz modus alter cognitiõis. q̄s p expiētiā. q̄ disciplinalis vel scolastic⁹ vel doctrinalis appellak. p voces & scripta qm̄ aliter nõ possum⁹ ꝓcept⁹ pmos p expientiā habitos/ exponere. Cõsurrexit etiam distinctio vet⁹. de ꝓceptiby ỹme intentiõis. & scõde. vel tertie. & de modis fcādi. & de suppositiõe naturali. Tota postremo gs phic? q̄ rõnalis ōr. ꝓterea ncariū sūpsit

exordiū. ¶ Suffecerit ad pñs ꝓmemoratio distinctōnis. vt oñdam⁹ ꝑmo q̄ vnio mēt⁹ de q̄ nūc loq̄mur/ ꝓsistit in expiētia ꝓterea trāsfundi nō ꝑt in alios ꝑ doctrinā. sic nec visio. nec aliq̄ sensatio exterior aliter in alios trāsfundit. nec amor nec odiū. nec letitia neq̄ dolor. neq̄ gñaliter aliq̄ expimētalis cognitio ¶ Nihilomin⁹ doctrinalis traditio nō est frustra. ꝓpter inductiōem. vt fiat amplificatio. potētia q̄ ꝓceptiua q̄. cū obiectis expimētal' ꝓcipiēdis Deiñ notificatio fiat ꝑ impedimē tor q̄. q̄ten⁹ auferant Hec eñ duo sufficiūt ad expientiā. Ita tñ si obiecta moueāt naturaliter Alioq̄n tertiū req̄reret. s. actu alis ⁊ libera motio obiectal'. q̄lē hz extra se deus. q̄lē hz libertas arbitrij sup actus suos. ¶ Null⁹ idcirco putet vel expectet q̄ ab hoīe de ꝑ se sibi tradi possit cognitō sup vniōe mēt⁹ cū deo. Verito q̄dē q̄ n⁹ de q̄cūq̄ expientia ꝑt hec fieri circa creaturas. Nemo ꝓterea speret experimētuz. nisi sublatū fuerit impedimētuz. Est igit cōe studiū. oīm q̄ de theologia mystica. q̄ ꝓsistit in vniōe locuti sunt/ inducere ad tria. q̄ requirūt ⁊ sufficiūt videlicet Desideriū dīni obiecti. Remotio impedimēti. Implorario dīni bñplaciti. Primū fit insinuādo pulcritudinē ⁊ valorē. Scōm fit aperiēdo defectū nr̄m ⁊ lāguorē. Tertiū fit ꝑ oīōis vehemētiā ⁊ ardorez. Hec aūt tria ꝓplectit ipa ꝺuotio. q̄ est eleuatō mēt⁹ in deū sic in obiectū ꝓpriū. ⁊ hm̄ piū ⁊ hūilē affectū. in quo sp est deo bñplacitū ¶ Occurret forsan aliq̄s ⁊ dicet Quid ad te de doctrina mystice sapiētie. q̄ ñ es particeps hui⁹ experientie? Rñdeo. Credidi ꝓpter quod locutus sum. Credidi sermonib⁹ expertoz. ꝓpter q̄ ꝓfozmiter ad eos locutus sum. Quaten⁹ inducar. ⁊ inducā. quātū dīs adiuuerit. ad desideriū tāti obiecti. cū isto q̄ dicebat. Vnā petij a dño. hāc req̄rā. Vnam videlz ꝑciosam margaritā euāgelicā. q̄ habita/ dicam⁹ sufficit. q̄ ñ habita/ saltē ꝺsiderare ꝓcupiscam⁹ Enitamur deniq̄. ꝑ deuotione cuiuslibet impedimēti. cū implorariōe dīni bñplaciti. Sanabit ita forte oculū mētis. ⁊ ei se ꝓtabit experiēdū. gustādū ⁊ vidēdū q̄s suauis ipse est. q̄s magna multitudo. dulcedis sue quā absc̄ōdit timētib⁹ se.

J Superest oñdere. q̄ doctrinal' traditio theologie mistice/ se extēdit ad theologiā scolasticā. nec ab ea diuersa ē vel secluſa. imo nec a ꝑa ꝓpria. Fiet aūt hoc ꝓmode. si ꝑba btī dionysij/ a paulo. imo a spūscō docti. ꝓcordauerim⁹ adinuicē. ꝑ scolasticā theologiā. cuius ignorātiā habētes q̄s uis expiētiā ītrinsecā sentiāt btē vniōis: tñ hāc doctrinal' elucidare neq̄būt. Exēplū est manifestū in doctrinis ꝓhic⁹. Nō ne poterit astrolog⁹ q̄ nūq̄s expt⁹ est eclipsim sol' ⁊ lune/ tradere doctrinā hui⁹ rei: q̄lē rusticus q̄ expiet ipsas ad oc'm/ tradere neq̄bit: Poterit rustic⁹ vtiq̄s dicere socio pñti. Api oc'os ⁊ vide. poterit extēdere digitū ad eclipsim. s. nil ampli⁹. Astrologus ꝑo/ licet ita mōstrare ñ poterit pñtial'r: docebit tñ absentes q̄liter apiēdi sūt oculi. q̄lia sunt impedimēta q̄ remoueri oporteat. imo/ si catholicus sit/ dīnū bñplacitū ūgere nō omittet. q̄ facit eclipses si vult ⁊ q̄n vult Sic in ꝓposito. nisi q̄ astrologus hz demōstratiōem. theologus ꝑo solā eruditiōez. in fidei auctoritate firmatā ¶ Multi mlta locuti sunt ⁊ nos mlt' totiēs iā inter mlt⁹os. de ⁊ sup ꝑbis dionysij dū tractat de mystica theologia ⁊ diuina sapiētia xpianoz. Dixerūt alij q̄ cōsistit hec theologia. in abnegatiōe oīm a deo. Alij q̄ in affectu ⁊ dilectiōe Nōnulli q̄ ī itelligētie puritate Alij q̄ in mētis ad deū collectiōe vel vnione Alij q̄ in deuotiōe seu mētis eleuatiōe. Alij q̄ in raptu vel extasi vel mētis alienatiōe. Quas sex positiōes/ absq̄ ꝓtentiōe ꝓtractem⁹ sub certis ꝓpōnib⁹. oñsuri ꝓfozmiter ad ꝑba cātici marie. q̄ō exist it in expiñtali. ⁊ gtuita vniōe seu collectiōe ⁊ exultatiōe hūliū mēte cordis sui cū ꝺo. dū dispsit superbos. dū deposuit potētes de sede. dū esurientes impleuit bonis. dū suscepit isr'l puer⁹ suū recordatus mīe sue ¶ Dicam⁹ igit abbreuiato sermone. q̄ sapiētia xpianoz de qua tractauit diuinus dionī. est vnio mentis seu colectio tanq̄ ꝑ gñe. Jūgit. experimētalis ⁊ gtuita. cuz pze lūinū deo tāq̄ ꝑ formali dīa ⁊ pro fine vel obiecto Hēs ponit q̄si ꝑ materia vel subiecto. Habem⁹ ecce gen⁹ descriptiōis. s. vniōez. simul cū obiecto suo deo. ⁊ mentē ꝑ subiecto. Hec oportet insistere scrupulosius. q̄ nullus ambigit. Sed in hoc est difficultas. q̄ ⁊ q̄lis sit ista vnio. ⁊ quēadmodū ꝓpetur. ⁊ cur ꝑ dīa additū. expimētalis ⁊ gratuita Porro q̄n gtuita sit hec vnio. q̄s negaret

ad quã nec natura ſufficit nec induſtria: Sz nec ſatis ẽ vnio gtuita. ſi ñ pcipiat. quẽadmodũ deus habitual'r vnit̃ p gr̃az z ꝓtutes in puulis baptizatis. q̃s tũ nõ dicim⁹ mystice ſapiẽtes Supeſt igit̃ difficultas velut vnica. q̃d ſit z quo ſit. vnitionis exp̃iẽtia Poſſum⁹ aũt dicere. q̃ expimẽtalis vnio mẽtis cũ deo. ẽ ſimplex tactus alis pceptio ꝺi gr̃e ſue. gtũ faciẽtis dono q̃lis h̃ incipit. z pficit in gl̃ia. p grãm cõſũmatã Eſt igit̃ hec vnio expimẽtalis p̃gustatio q̃daz gl̃ie pignus z arra felicitatis. eterne. cui ꝺria ẽ diſpſio z auerſio ſup bonꝝ mẽte cordis ſui ¶ Relinq̃t tãdez hec depurata. ſeu expolita theologie mystice deſcriptio Dicẽdo q̃ eſt expimẽtalis dei pceptio Poti⁹ aũt ponit̃ pceptio q̃z ꝺgnitõ q̃ gñalis eſt teri⁹. ad oẽz vim mẽtis. ſ. rõnalẽ. ꝺcupiſcibilẽ irascibilẽ. vl'ad vim apphẽſiuã z affectiuã. q̃uis nihil vere videatur pcipi/q̃n vis apprehenſiua. ꝺcurrat. Alioq̃n vis affectiua fieri poſſet in cognitiua. qõ aliq̃ nedũ ꝺcedũt. ſed h̃ ꝓbare cõtendũt Hec theologiã ſcolaſtica ſuſcipiũt in hac pte. ſz a mystica ſecernũt. ſuper qua re videri poterit in ꝓceſſu.

℟ De expimẽtali vniõe veritates

Expimentalis dei perceptio. facialis z ĩmediata. nõ hẽtur h̃ in via de lege cõi. ſz expectat̃ p p̃mio in gl̃ia ꝺſumata Cõcedit̃ hec ab oĩb⁹. nec oportz pbatiõibꝰ/mo/rari. imo ſic ꝺceſſa eſt ꝓpoſitio. vt in erroré aliq̃ plapſi ſint. dicẽtes q̃ nec ĩ p̃ria deus imediate videbit̃. ſz in thophanijs q̃/buſdã. ꝓtẽperatib⁹ inacceſſibile lumẽ dei. imbecilli mẽti. Quo ſuper errore deſtruẽdo. doctores nedũ copioſiſſima diſputatiõe. ſz ſn̄iali determinatiõe ꝓceſſerũt. iuxta notata dñi bonauenture. ſcõo ſn̄iar. diſ. pr̃iij. ¶ Expimẽtalis dei perceptio nõ videt eſſe formaliter ipa vnio Admittit̃ aũt hec p̃dicatio. q̃ſi per cãm vel ꝺcõitãtiam. ſed non multum intereſt ad rem noſtram Tãta q̃ppe eſt ꝺnexio oĩm virtũ mẽtis vel habituũ virtuoſoꝝ cũ habitu gr̃e. z actu p̃ncipali ei⁹ q̃ apparet q̃dã circũincelſio. velut in bñdicta trinitate. ſuo mõ Eſt em̃ gr̃a gratũfaciẽs. vna ĩ trinitate habituuz theologicoꝝ trina in vnitate ſua ſeu radice. ſic mẽs vna ẽ in cẽtia. z trina ĩ potẽtijs Utr̃ ꝺo potẽtie ſint fal'r ab inuicẽ diſtincte vl' tm̃m̃ relatiẽ ſeu ꝺpatiue. Et ſi gr̃a pri⁹ informat eſſentiã mẽtis q̃z potẽtiã pat̃. intereſt p deuotꝰ ſcrupuloſi⁹ inq̃rere Exp̃imẽtal'r dei pceptio videt̃ fieri. dñi influxus formal'r z h̃itual'r gr̃e gtũ faciẽtis in actus ſuos imediate ſe ꝓtendit. exemplũ ꝺ formis alijs. dñi ex actu ꝓmo q̃ ẽ informãre pcedũt ad act⁹ ſcõos. ſic vita advniuere. lux ad lucere. intellect⁹ ad intelligere. ſẽſ⁹ ad ſentire. Sunt aũt effect⁹ pl'imi gr̃e Tres hierarchici. ꝓpurgare. illuĩare. pficere. q̃s aliq̃ m'ltiplicãt. ſcõm mẽtis vigorẽ. fulgorẽ. z amorẽ. dicẽtes q̃ ꝓtutẽ memorie. purgat. eleuat. z ſtabilit. fulgorẽ intelligentie illũinat informat z aſſimilat Amorẽ affectiue/pficit/viuificat z vnit. z mẽtem acceptã deo reddit ¶ Expimẽtalis ꝺi p ceptio. fit ꝑm fruct⁹ ſp̃ũs. q̃z maxim⁹ z ꝑm⁹ eſt charitas. i. caravnitas. vñ pdeunt alij gaudiũ. pat̃. patia. lõganimitas. bonitas mãſuetudo. z fides. modeſtia. ꝓtinẽtia. caſtitas. Uñ charitas ꝓut eſt virtus theologica dic̃ habitũ. ſz ꝓut eſt fruct⁹ ꝺactuale caritat̃. expimẽtuz. l'ſentiñtiq̃uis neat hõ cercitudinal'r vñ veniat aut quo vadat. ſicut infra notabit̃. ¶ Expimẽtalis dei perceptio. vel noticia ſi pura eſſe debeat z vehemẽs. reqritur in ſenſib⁹ aĩe ꝓportionat̃. ſenſib⁹ carnis. q̃ purgent̃. illũinẽtur z pficiant̃. p opatiões gr̃e gratũ faciẽtis. q̃s nũc elicit immediate. nũc imperat mediate. p habitus/virtutũ/donoꝝ/z beatitudinũ Sic expimur. q̃ hõ nõ p̃cipit ſe viuere/niſi dũ aĩa pcedit ad act⁹ ſcõos p opa vite. q̃ ceſſant vtiq̃ poſit̃. impedimentis in ſenſib⁹. p ebrietates. p ſomnuz per infirmitates. aut egritudines. ¶ Exp̃imẽtalis dei perceptio/ſi debeat eſſe p/fecta. z talis q̃ dici mereat̃ ſapientia dñi vel mystica/terminat̃ in caliginẽ quã inhabitat deus vere abſcõditus. z qui ponit tenebꝛas latibulũ ſuũ Qõ vt fiat exp̃imẽtl'r/nõe eſt mẽtẽ/ab omni ꝺgnituo actu/vel affectiuo circa creaturã oẽm/etiaz circa ſe ipam/tũc vacare. z in ſilentio ſummo eſſe. moriq̃ deniq̃ toti creature. vt ſoli deo viuat creatrici ceñtie Hic eſt nunc p̃ũctus difficultatis. z myſteriũ abſcõditũ. qõ nemo novit p expientiã niſi qui accipit. Põt tũ noſſe p doctrinã in auctoritate fundatam. cũ manuductionib⁹ z exẽplis Alioq̃n. vane penit⁹. ſtuduiſſz btus dion̄. cũ ceteris/ꝺdere libꝛos ſup hac re.

Expimẽtalis dei ꝯgnitio terminatur in caliginẽ. ſz ꝓius deſerit aliã caliginẽ Caligo q̃ deſerit/ eſt oĩs creatura. q̃ de ſe nõ niſi caligo eſt. ꝓuatio. ſ. lũis Alioq̃n non dixiſſet Johes de creaturſ. q̃ lux in tenebris lucet. ⁊ tenebre eã nõ ꝯprehenderẽt Fit aũt iſta deſertio ꝑm tria. q̃ notat dioñ. in ꝑbis p̃miſſis ꝓrio deſerit opatio ſenſitiua. qz nõ oportet vt vegetatiua deſeratur Scõo opatõ intellectia ſcõm oẽ ens. ⁊ ñ ens. ⁊ hoc plane accipiẽdũ ẽ de ente l'ñ ẽte creato vel creabili. nõ õ ente ꝓmo ⁊ puro Tertio deſerit mẽs ipa. ñ vtiq̃ q̃n mane at eſſentialr in ſe. Alioq̃n eẽt ⁊ nõ eẽt. niſi velimus inſanire cũ almarico. et ſil'ib⁹ hereticſ dicẽtib⁹ mẽtez ꝯtẽplatiui vl'bti ꝓdere ſuũ eſſe in ꝓrio gñe. ⁊ redire in illud eẽ ideale. qõ habuit eſſetialr in arte diuina Et hoc eẽt ꝓrſus mẽtez ãnihilari. aut nihil oĩno poſſet anihilare de⁹. Et hoc aliq̃ volũt ſz male. qz ſilr ipe creare nihil poſſz Quid ẽ igit mẽtẽ ſe ipaz deſerere. hoc eſt ipaz in actu primo ſuo eẽntiali manentez nullũ actũ ſcõm circa ſe ipaz aut circa qõlibz aliõ ẽs. ꝑter deũ exercere. et tũc intrat
D nouã caliginẽ. de q̃ ſeq̃t exponẽdũ ¶ Experimẽtalis õi ꝯgnitio ſeu noticia vl' ꝓceptio/ quã inueſtigamus. qz nõ terminat in deũ clare ⁊ nude viſum. ſiſtit in caligine q̃dam ſupra ſe. deſerendo primã caligi nem creaturaz. poſt ſe. vel ſub ſe. ĩmo ⁊ ſe poſt ⁊ ſubſe. mõ dicto. Rõ eſt qz nec mẽs hz oculũ qui natus ſit h̃ videre deũ. nec deus obĳcit directe ⁊ ĩmediate/ ſeipſum Brandis attñ difficultas eſt. ſi oĩs notitia experimẽtalis ſit intuitiua. ſup q̃ noticia tractat de ſcõ nõie dei Satis ſit hic dicere q̃ intuitiua cognitio dei/ non negatur hic in via ex hoc p̃ſciſe q̃ de⁹ eſt obiectuz ĩꝓportionatũ mẽtis ocl'o. ꝓpter excellentiã viſibilis. ſz qz nõ placet deo Rõ qz obiectũ intelligibile. quãto eſt ꝓfecti⁹. tãto magſ. idoneus eſt oc'lus mẽtis cape ipm Nõ eñ ledit armonia mẽtſ de ſe ab excellentia intelligibilis. quẽadmodũ deſtruitur armonia oculi ſenſualis ꝑ excellẽtiaz lucſ. Cõparatio igit oculi veſpertiliõis ad ſolẽ/ nõ õt oẽm ſilitudinẽ ad oculũ mẽtſ. reſpẽu manifeſtiſſimoz in natura. dicẽte ariſtotele q̃ intellect⁹ q̃nto ꝓfectioꝛa intelligit/ tãto ſit habilis ad altioꝛa. vñ ꝓbat ĩmaterialitatẽ ipius. ¶ Experimẽtalis dei ꝓceptio ꝑ caliginẽ/ non fit ſine clariſſima irradiatiõe. ac ſine ſilentio ſuſurrãte. ⁊ occulte dicẽte. Difficili⁹ h̃ viõz ad explicandũ Credẽdũ tm ẽ ꝑbis dionyſĳ. crebꝛo ſic loquẽtſ in diffinitiõe ſapiẽtie ⁊ alibi ꝓpla cuit inq̃rere exẽplũ ſenſibile viſus coꝛpalis ad lucẽ ſolis. fit eñ freq̃s ꝑ dionyſium ⁊ auguſtinũ ⁊ ariſtotelẽ cũ ceteris. cõparatio talis. qz nihil ſimili⁹ in creaturſ coꝛporeis/ luci ſpũali/ q̃ lux ſolíſ. ſic viſui coꝛporeo viſio mẽtſ. Exẽplũ vnũ Sint due dom⁹ valde diſtãtes. q̃z q̃libz/ feneſtrã habeat aptã. aſpẽu mutuo ⁊ directo. ſit mediũ ꝓrſus expeditũ. ſit oculus ſeu videꝫ in vnã feneſtraz. ꝓſtatq̃ q̃ ſi nullũ ſit in medio lumẽ/ puta de nocte. ocul⁹ erit inter duas caligines. q̃z nullaz attinget. qz nec illã q̃ retro ſe eſt in domo ſue feneſtre vel iſtã q̃ in iſta feneſtra eſt. qz ad feneſtra rũ vacuitatẽ nõ ptingit medio nõ illuſtrato Sz illuſtret mediũ. ꝑ qõ acies oc'li dirigat ad feneſtrã oꝑpoſitã. indicabit vtiq̃ talis oc'lus eẽ caliginẽ. q̃uis dom⁹ intra ſe copioſe ſit illuſtrata Docet h̃ expẽtia cũ rõne pfectiuoz. qz nũq̃ viõz lux ſine coloris mixtiõe. q̃ nõ eſt niſi in coꝛpe terminato. Vñ ocul⁹ carnis pure. in medio lucſ. poſitus/ nihil videret. ſed eſſz in caligine Ecce q̃ ad inſpiciendũ caligineꝫ oportet q̃ oculus ſit inter duas caligines retro ⁊ añ. Oportz nihilomin⁹ ſi debeat anteriꝛ caligo videri/ q̃ fiat irradiatio ꝑ medium. Exẽplũ de voꝛagine terre. q̃ nõ agnoſceret ꝑ oc'm. ſub ſe tenebroſo medio inter oc'm ⁊ voꝛaginẽ nullaten⁹ illuſtrato. A
¶ Exẽplũ altez. qõ ab aug⁹. iã ꝓpus inductũ eſt/ de diuiſiõe ſpũs Sit ocul⁹ in excelſo monte. q̃lis ferẽ eſſe olimpus. ſit ab imo nubes caliginoſa. ꝓhibẽs aſpectũ oĩm q̃ ſub eo ſunt. ſit rurſum inter ſolem ⁊ oc'm alia caligo/ impediẽs aſpectũ ſolis directũ. non aũt diffuſionẽ lũinis ex obliquo Cõſtat q̃ oculus ſatagens inſpicere ſolẽ/ nõ intuebit niſi caliginẽ. q̃uis inde ſuſcipiat obliquã irradiationẽ Alioq̃n ñ videret oculus iſtã caliginem/ radiatiõe hmõi nõ exiſtẽte Poteſt h̃ induci illõ Iſaie Surge illumĩare hierl'm. ecce tenebre operient terrã ⁊ caligo ꝓpl'os. ſup te aut ẽ oriet dñs. ⁊ gl'ia ei⁹ in te videbit Cõſonat exẽplis. ꝟba Ricardi de diuiſiõe aĩe ⁊ ſpirit⁹. In hac inq̃t diuiſiõe/ aĩa ⁊ qõ aĩale ẽ in imo remanet. ſpũs aũt ⁊ qõ ſpũale eſt ⁊ qõ eleuat ad ſũmã. ⁊ ab infimis dicitur.

vt ad sūma subleuetur. ab aīa scindīt vt dño cōiungat. q̄ qui adheret deo. vnus spūs est cū illo. Felix diuisio ⁊ mirabilis separatio vbi q̄ cōpulētus estr feculētū deorsuz remanet. q̄ spirituale est ⁊ subtile/vsq; ad ꝓtēplatiōz dīne gl'ie sublimat. ⁊ in eādez imaginē transformat. Pars inferior ꝓponit ad summā pacē ⁊ trāq̄llitatē. cū ps superior sublimat ad gl'iam ⁊ iocūditatē. Hec aūt sub eisdē verbis ponit auctor de spiritu ⁊ aīa. Que āt sit ista pax. q̄ gl'ia. q̄ iocūditas. ⁊ q̄d est q̄ videat. hoc ē q̄ inq̄rim⁹. ¶ Exprimētalis dī pceptio. nō fit p solā abnegatiōez. Nō q̄ pura negatio nihil pōit. Vñ vt damasc'li. iiij. ca. iiij. in fine dr. Sūt etiā q̄dā. affirmatiue de deo dicta virtutē supexcellētis. negationis hñtia. puta. tenebras dicētes in do. nō tenebras intelligim⁹. ſz qm̄ lux nō est. ſz sup lucē. ⁊ lux qm̄ nō tenebre est. hec ille. Sic igit quicq̄d affirmatiue de deo dicimus/includit negationē aliquā. ⁊ econuerso negatio relinq̄t affirmatiōz. nō q̄dē ad idē ⁊ scōm idē. ⁊ p eodē. Aloqn essz dictio manifesta. ſz accipiunt affirmatio ⁊ negatio. respcū diuersoz q̄ negat a dō quicq̄d est impfectiōis in creatura. sicut oīs creatura est impfecta. quātūcunq; pfecta sit in suo gñe. ⁊ ponit p supexcellētiā affirmatio de deo. Propter ea dr sepe dion. q̄ de⁹ nō ē ens. ſz supēs. supbon⁹ supdūs ⁊ sīlia. ¶ Exprimētal' dei pceptio/claudit in se duplicē viā cognoscēdi deū. scz p ab negationē ⁊ excellētiā. nec via abnegatōis sufficit. nisi via excellētie adiūgat. nec eō Propterea dānat⁹ ē artic'l's pisien. dicēs q̄ nō cognoscim⁹ de deo h̄ in via/ nisi q̄d nō est. Explū btī dion. est aptissimū. vbi dic scō de mystica theologia. Sic p seipm agalma naturale faciētes. i. imaginē. ex ligno vel lapide. auserūt ea. q̄ supiecta sunt puta ocl'i visiōez vetātia. ⁊ ipam in se ipa ablatōe sola/occultā manifestāt formā vl' in manifestatiōez ducūt. sic supple sit ī cognitiōe. p abnegatiōez. Cōstat āt q̄ statue factor nihil addit ad lapidem vt sculpat imaginē. ſz trahit tm̄ mō de eo. Verūtam̄ aliq̄ ablatiōe facta linq̄t pulcrā. scz imaginem. Cōsonat Augu. dionysio. ⁊ exēplo p confirmatiōe dictoz. sic dr. Cū audis. bonū h̄. bonū illud. tolle bonū hoc ⁊ bonus illō. ⁊ vidēs si potes ipm bonū/nil'o alio bonū. tē videbis deū. Ita de ꝓ. Ita de pulcro. Ita de ente. p̄cipue Ita de q̄libz attributo dīno. ¶ Exprimētalis cognitio dei. p̄t intelligi p ablatiōez fieri. septē modis. Quoz duo spectāt marie ꝓposito nostro. Un⁹ ad intelligētiā ali⁹ ad deuotōnem. Unus modus ē p nōis impositiōz ali⁹ p volūtariā acceptōz seu credulitatē. Tertius p realē ablatōz. Quart⁹ p intelligētie depuratōz. Quint⁹ p intelligētie ꝓspicacitatē. Sext⁹ p intelligētie deiformitatē. Septim⁹ p intelligētie simplicissimā vnitatē. ¶ Discurram⁹ p singl'os mōs. Est itaq; prim⁹ familiar' nobis p statu vie ꝑ bi gr̄a deuno hoc nōie bonū vl' boitas. q̄ bito ō ipo sic accipi poterit ō ceter'. Experimur itaq; q̄ sint aliq̄ res/a nobis appetibiles vel q̄rtiles. vl' q̄ delectabiles. vl' q̄ pulcre et honorabiles. Impōim⁹ ad hec appetibilia significāda h̄ nom̄ bonū. Exprimur ꝓseq̄ter q̄ res appetibiles sūt in m̄l'tis defectuose/ ⁊ q̄ vbicūq; q̄rim⁹ refectōz/ibi reperim⁹ aliq̄ defectōz molestā appetitui carnis aut spūs. Procedim⁹ vltra ad impositōez vni⁹ nois q̄ sigt bonū vsq; q̄q; pfectū cui nihil assit vl' adēe possit de malo. nihil bonū desit. ita q̄ sit bonū q̄ mai⁹ cogitari nō possit. sic aug'. accipit. post modū anselm⁹ de hoc nōie de⁹ q̄ appellā usf bonū simpl'r ens aut sūme pfectū. Qua ipositōe fēta. ꝓ stim oīs q̄ scit ipōnē ⁊ audit hoc nom̄ de⁹ vl' h̄ nomē bonū nll'o addito. i. bonū simpliciter. q̄ simpl'r dico q̄ sñ addito dico. Oīs itaq; tal' accipit. p reliq̄ re tl'i pstantissima q̄ceter' oīb⁹ añpoit. hoc nomē bonū ⁊ hoc nomē de⁹ ita q̄ ꝓuertibl'r se hñt bonum simpl'r ⁊ de⁹. Cōstat ita fieri potuisse ⁊ factū esse. ⁊ ita retineri. Quo ꝓsuppoito voluit Anselmus ⁊ q̄dā alī/demōstrare deū ee sic putabāt euidēs ee q̄ bonū q̄ maius cogitari nō poterat. incārio erat. Allio ān si possz nōee. ia nō eet bonū q̄ mai⁹ cogitari nō posset. Sed scōm veritatē ꝓcess⁹ est sophistic⁹ ⁊ inualid⁹. si ñ aliter ꝓfirmet. Diceret em̄ insipiēs ꝓtra q̄z arguit se admittere istud q̄d nois q̄ de⁹ ē bonū q̄ maius cogitari nō pōt. negarz tm̄ q̄ aliq̄d tl'e sit in re. sed tm̄ in nōie sic si de⁹ impōeret ad significādū bonū sūmū in tribꝰ suppositis absolutis. nihil in re nomini rñderz. Propterea restat secūdus modus q̄ necessarius ē accedere volēti ad deuz credere. s. volūtarie q̄ aliq̄d tl'e bonū ē ꝑ ē rez naturaliter supomnia que cogitari possunt in

rez natura. p aliquā imaginatōez. ratio/nem. vel intellectū. Hec aūt voluntaria z fidelis acceptio. que nedū ꝓcedit ꝙd no/minis/sed ꝙd rei firmiter credit. z ita in oīm locutōe sibi supponit. hoc nomē de⁹. qz suppositio est acceptio termini in ꝓpō/ne pro suo signato vltimato. Ex hac ac/ceptione scōa. ptinus elucidare possem⁹ quēadmodū deuotissima mēs laicorum simpliciū/ptingere p̄t ad exprimentalem dei pceptōez seu theologiā mystică. que in vnione ꝓsistit mētis ad deū. dū ꝓiūgit eos sibi. dū dispgit supbos mītis sui. Per gamus attn prius/ad aliquē modoz ali oz nūeratoz declaratōez ¶ Et quidē ter tius p̄t a solo deo fieri. redigendo oīa bo na/in vnū se bonū q̄r erāt ab eterno añ mūdi ꝓstitutōez in architipo mūdo solo sz nō mītū facit ad ꝓpositū. nisi p q̄nto fa cili⁹ venit fidelis simplex vl theolog⁹ ad cognoscēdū. supeminentiā boni eterni sup omne aliō boni nomē. qñ credit vnū posse necessario manere. alios nō exñtib⁹ vel destructz. ¶ Quart⁹ mod⁹ maxime ꝓfruit ꝓposito augusti. fm quē processit in suis ꝓfessionib⁹. imo ī oīb⁹ pene libris suis. etiā cū simplice mre sua. dū colloq/renť valde dulciter ad fenestrā. Deputa/bat itaq; mrem deuotā talis abstractōis phicalis esse capacē. put colligitur ex li/bro suo secūdo de ordine. dū vult deduce re q̄ oīs phylosophica traditio/ordina/te pcessit ex amore. preuia grāmatica. de hinc logica. z ꝓsequ eter suo ordine de re liquis. Amor em̄ cū fuerit būani ꝓiectus ad quē loquela reḡrit. nec sufficit nisi po lita sit rō fm deductōz illic traditā. q̄uis in laudē pitbagore nimius fuit. vt idē in retractatōib⁹ fatet bū⁹ Augz. Mod⁹ iste tāt⁹ reputat⁹ est a phis. vt dicerēt abs q; illo/ nō posse q̄q̄z scire ꝓprie vt intelli/gere. Ita em̄ posuit Alb. in suo de intelle ctu z intelligib. deducēs p lōgū pcessuz. pōnes antiq; phoz. imo z idolatraz. q̄ theletis z theorgicz. purgatiōib⁹ vtebant q̄z meminit Augz. de trinitatz. disputās aduersus eos. Quid p̄terea dicemus de isto q̄rto. abstractiōis mō. si fieri p̄t absq; deuotione? Constat ita posse. qz cōis est ad oēm cognitionē de reb⁹ habendam p rationē maxime per intelligentiā ¶ Dz aūt intelligentia multipl⁹ inueniri. sicut ex trib⁹ modis ꝓsequēter additz colligit. q̄uis ꝓceperint alīq; boetiū voluisse intel ligentiā esse solius dei. sz moderatius est vsus. q̄ est solius diuini gn̄is. sicut ratio būani. Hen⁹ aūt sumus dei. licet nō illa p fectione hic q̄ erim⁹. dū sīles erim⁹ deo z angelis vel intelligentijs eius. Intelligē tia: nō exit in actū suū/absq; mltis abstra ctionib⁹. ꝓpter ꝓnexiōez suaz cū materia. Corpus aūt qđ corrūpit aggrauat aīam. qm̄ pro statu vie talis est ordo potentiaz. q̄ superioz nō exit in actus suos/nisi pre cesserint act⁹ inferiores. Hoc aūt fm Aug. nō est nake nisi destitute ¶ Postro seq̄ns modus huius respiciebat statū nake sue primit⁹ institute. sīl⁹ z excellenti⁹ spectabat ad angelos ante gl̄ificatōez creatos. Remansit hec pspicuitas naturalis. etiā in ipsis demonib⁹ q̄ ad speculabilia. In practicz. em̄ excecat eos malicia vehemen ter. Sext⁹ demū modus spectat ad oēs gl̄ificatos spūs. ¶ Septim⁹ ꝓ o ꝓri⁹ est soli deo ¶ Restringet aūt fmo nr̄ ad duo/os modos. q̄b⁹ p̄t per abnegatōnē z ablationē/ꝓgnosci deus. Un⁹ est fidelis z sim plex deuotio. Alī⁹ est phica vel theologica intelligentie depuratio. Sic em̄ semp a dispsione fit resolutio ad vnitatez. sic a pluralitate singulariū vagoz/ vt h̄ ens/ hoc bonū/cū inuolucris. accidētiuz loci z tpis. hic z nūc/fit resolutio ad vnitatē spēi. z ꝓseq̄nter ad q̄dditates simplicissi/mas. q̄s signāt termini transcendentes. Corrūdent aūt vocib⁹ ad extra/ꝓceptus naturalr significātes. fm q̄s sumebatur suppositio naturalis ¶ Colligim⁹ ex his duas pro fundamento veritates. ¶ Pri ma q̄ exprimentalis dei pceptio/ꝓgnitio nē intelligentie pure p̄cedentē nō reḡrit. nec seq̄ntem. Apparet p indirectū. q̄m hec intelligentia. paucissimis ꝓuenit. Theo logiā ꝓ o mysticā ꝙt dion̄. cōem esse exp̄ia noz. ¶ Altera ꝓpitas. Exprimentalis dei pceptio. p̄t in simplicib⁹ p deuotionē ob/tineri. q̄nq; facilius q̄ per trātos. Dtz ex descriptionib⁹ deuotionis. z exprimental⁹ noticie. z abstractōis voluntarie p solidā fidē ¶ Reuolet tādē. O ad a. finis ad p̄n cipiū tractat⁹ ipi⁹. O btā ꝓsolatrix pcōz. q̄ ceptus est sub hac nota cantici tui. Di/spsit supbos mēte cordis sui. Resumat imaginatio. de triclinio cordis. Fiat fm illud deductio clarificās q̄ supsunt. Con stituat sibi nr̄ spūs, tria cenacla. Infimū

mediū ꝛ summū. Sit in infimo sicut incipiens. sit in medio. s. scō⁹ proficiens. sit in tertio pfectus ¶ Cōcordātiā sup qua stabiliat. accipiat. ex psideratiōe sacramēti eucharistie. de q̄ fiet posterius ꝓmo sup isto. Esurientes impleuit bonis. Sunt in hoc bñdicto eucharistie sacramento. primo res sacramenti. que est verꝰ corpus xpi. signatum p accedentia panis simulꝫ vini ꝛ ptentum Est insup hoc corpus verū. sacramētū totius corpis mystici. qđ est hic signatū. nō signās autē tētū Et tertio p pcōitātiā pſonalē ꝛ essentialē. ipe verus deus. qꝫ caput xpi de⁹ ¶ Ecce q̄ sps hōis fidelis. simplicis etiā. ꝛ sine lr̄is. pt ꝛ dz pſiderare ꝛ credere cū aīa. s. i infimo cenaculo posita. qm̄ hic est corpus xpi verū ꝛ viuū. cū articulorꝫ fide. q̄ hūanitatez respiciunt. Potest ex hac fide totā se recolligere ad meditatiōem istorꝫ q̄ corpaliter acta sunt p xpm. ꝛex illa meditatiōe pt cōcipe spm̄ deuotōis p piū ꝛ hūilē affectum Pōt etiā virt⁹ spūsci talē affectū deuotionis ita purificare. vt ad nihil aliud diligendū p tūc. saltē qđ sit aduersus se ꝓuertat affect⁹ sic credētis. Cōuertat se modo siꝫ ad piā ꝓsideratiōem. ꝛ fidelez corpis xpi mystici. i. aīaꝫ iā saluataꝫ in paradiso/ vel saluandaꝫ de hoc mūdo. ac etiam de purgatorio. Hec ascensio tenet locū suū. vbi lustrat spūs vniuersa in circuitu. celestiū. terrestriū. ꝛ infernorꝫ. Cōuertat ꝛ cleuet postremo fidelē sue meditatōis deuotōez/ad solū deū. secludēdo nō p rationē seu intelligentiā. sz p sincerā dilectionē/oē aliud diligibile creatum. sub enigmate soli⁹ pie fidei. q̄ credit actualiter. qđ hic est de⁹ suus. q̄ mai⁹ ꝛ nobilius cogitari nō pōt nec amari. q̄ tot⁹ est desiderabil'. Sepe ꝓptus est in deuot⁹ simplicib⁹ tot⁹ casus quē ponim⁹ ¶ Ex q̄ colligim⁹. quē admodū deuot⁹ simpliciū spūs. exercet se tripliciter vniendo mētez suā in deo. p pium ꝛ hūilē affectū ad ꝫ sacr̄m Spūs aūt magꝫ. erudit⁹. p rōem ꝛ intelligētiā pōt ex industrijs sciētialib⁹ acquisitis clarius ista ꝓgnoscere q̄ p solā fidē. sz non veri⁹ nec̄ sublimi⁹ Vñ visitaui pdē in infirmitate sua q̄ndā feminā etate grādeuā Quesiui qđo sibi esset. Hor suspirādo clamauit qđo potuit. Remoui cor meū ab oīni creata. ꝛ reposui in creatore. Ego ꝓ rñsiōez tāte fidei stupēs ꝛ laudās/ abscessi. ꝫ vnū inferens. Dat⁹ est. Et ꝓpe si ex aīo. nihil s̄ ¶ Spūs subiñ fas hz. p sapiētie diffusionē ꝛ illapsuz/magꝫ. sursuz agi ꝛ reduci. q̄lis erat pauli mēs Siue inq̄t mēte excedim⁹ deo. Et itez Sapiētiā loq̄mur inter pfectos. Et rursus Nos aūt reuelata facie. trāsformamur de claritate i claritatē. tāq̄ a dñi spū Sapiētiā hāc. s. dicim⁹ de scripsisse dionisiū. tractātes illud Et scīm nomē ei⁹ circa finē. Assignat idē dioñ. q̄ hec sapiētia est amēs ꝛ irrōnalis ꝛ stulta. ꝛ tñ est oīs rōis ꝛ mētis ꝛ scie cā ¶ Vide am⁹ de ꝓbo ꝫ te docēte ꝛ illūinante O virgo btā. sapiētissima femina. Quid sibi vult ꝫ ꝓbū. vt sapiētia q̄m q̄rim⁹/ in nllo videat nr̄i triclinij cenacl'o repiri. Nūq̄d in supmo vbi mēs habitat. Aut sapiētia ē amēs. i. sine mēte. Nūq̄d i medio. vbi rō collocat. Aut ipa dz irrationalis. sine rōe. Nūq̄d in imo vbi cognoscit aīa. Sz hec sapiētia stulta vocat. q̄si sciam nullā hōis ¶ Dic obsecro te ꝓgo prudentissima. dic p sapiētiā tuā. q̄ pacto talis repugnātia. ꝓbor ꝛ nōim/imo ꝛ rep/ secū stabit. Hoc est qđ lōgo iā pcessu vestigauim⁹ Hoc altero iā tractu ponī ō scō nōie filij tui/ qđā dicere spopōdim⁹. sub te fisi. Hoc nūc exsoluere tētabim⁹. expōnē recēlentes difficultatōis. sapiētie. a deuoto tuo dioñ. posite ¶ Sapiētia inq̄t ē dinissima ōi cognitio. q̄ est p ignorātiā ꝓgnita. ꝫm vnionez sup mētē. q̄n mēs ab oibꝫ alijs recedēs. postea etiā si ipsaz dimittēs. vnita est splēdētib⁹ radijs. inscrutabili. ꝛ pfundo sapiētie lūi ne illūinata. Fiat q̄ pticulas nr̄ cursus ¶ Sapientia ē dinissima dei ꝓgnitō Cū dei ꝓgnitio hic in via (qꝛ sic loq̄mur in sequētib⁹) sit triplex in gñe Quedā symbolica. bñ vtēs sensibilib⁹. q̄dā ꝓpria. bñ vtēs intelligibilib⁹ Tertia mystica q̄ ducit ad supmtales excessus Hec tertia ꝫ nōiat⁹ diuinissima. qꝛ pfectissima. qꝛ expimentaliꝫ habita. Quid em̄ perfectius scitur. q̄ qđ in experientia cognoscitur. Supra vero deductum est q̄ theologia mystica est experimentalis dei perceptio. ꝛ intuitiua. suo modo. ¶ Sapientia est per ignorantiam. cognita. Si ad idē ꝛ scōm idez omnino fiat locutio/ constat q̄ hoc constare non potest. sicut nec contradictio potest. Referuntur ergo ad diuersa hec duo. per ignorantiam ꝛ cognita. Tollit

vnitio intellectual'. discretiua cuiuscunq; rei create vl' creabilis. z ꝑ nō in habitu. sz in actu. saltē intentio. q̄ possz mouere vel trahere intellēm discretiū/ad impediēdū affectū mtz circa deū ab actu. q̄ ꝺr ꝑ ognitio. ¶ Sz q̄lis cognitio. statim apīt fm vnionē sup mētez. Exit sup hac vniōe sermo posterior sup illō. Esurientes replenit bonis. Nō em̄ pt hec materia grādis. tota simul euolui. Vocāt vniōez hāc expositores dionysij q̄s legi. vniōez extaticaz vnientē affectū mētis cū deo. Videt alijs q̄ hec vnitio nō sit formal' z amor vel dilectio. sz radicaliter fundat in gr̄a gr̄tū faciente dū est in actu sīc ꝓncipali z supmo. q̄ est vnire cū deo. Juxta illud apli Qui adheret deo vnus spūs est ¶ Dec vnitio ꝑ grām ꝓsupponit tres virtutes theologicas. dona simł z btūdines. z ceteros habit⁹. ꝑsertim infusos. quoz gr̄a gr̄ificās est radix. forma z finis. qō ꝺr ꝓpter grās solū gr̄tis datas. q̄ nō reddūt ex se gr̄tū deo. vt sunt gr̄e oēs si stricte loq̄mur. ꝓpter charitatē. Cui⁹ rō ē qz sola charitate excepta q̄ nō ꝓpriē qōcunq; mortale ɔ legē dei. ceteri habit⁹ stare pōt cū pcō mortali z gr̄e ꝓuatiōe. sz eɔ gr̄a stat sine illis ¶ Rursus hec vnitio ꝺr sup mētez. quēadmodū tractatu scō sup illō Extulit spūs me⁹/deductū est. mariā fuisse supra spm̄. imo z sine spū q̄z dū cecinit ꝺ cāticū Magnificat aīa mea dñm Propterea ꝺr hec sapientia amēs. nō q̄ mēs ꝑdita sit vel destructa. sz qz ꝑ tūc. de se nil cogitat. intelligendo seipaz actualiter vel amādo Et hoc explicat cū subdit in diffinitiōe. q̄n mēs ab oībus alijs recedēs. postea etiā seipaz dimittēs. Hoc qūo fieri possit. plīes oñsuz est. etiā naturalib⁹ industrijs. marie ꝓsuppo/sita fide summi dei. ¶ Sz q̄ sequit ꝓsus gr̄tuitū. ad q̄d nᶜ natura sufficit. nec attingit industria. ꝓterea iure ꝺr hec sapiētia singulari ꝓuilegio. data a spūsco. q̄b vult z quo vult spirāte. z nō nisi fidelib⁹ xp̄ianis. q̄ntūcunq; alij fuerint ꝑ intelligētiam eleuati z illūiati. Hec sapiētia nō datur ꝑ letitiā internā affect⁹ circa deū. sine sapiētia incarnata z ympanata sic loq̄ndo. Sz qz xp̄s ostiū est. ad hanc sapiētiā dux z scala. Jdcirco seq̄t vnita est .s. mēs supioz z ꝓncipalioz portio spūal'. supsplēdēnib⁹ radijs inscrutabili z pfundo lūine sapiētie illuminata. ¶ Cōsestim elicitur. q̄ hmōi sapientia/non sit pura caligo. nec pure tenebre. nec pura ignorantia. Alioq̄n. mēs ipsa. q̄liter esset/inscrutabili z profundo lumine illūinata? ¶ Colligit scō. q̄ hec illūiatio neq̄t haberi. ꝑ hūanum scrutinium. qz dicitur inscrutabili lūine. z ꝑfundo. qm̄ ad illud nequit per se ratio vel aīa deducere. sicut nec altitudinē dīne sapīe penetrare Sūt em̄ apō deū idē/altitudo seu sublimitas z pofundō. sicut ipe est initium z finis. Solus igitur spūsscūs. cui sat hanc illuminationez sapientie. cuius spūs est acut⁹. z oīb⁹ mobilib⁹ mobilior. attingēs vbiq; ꝓpter suā mūdiciā Spūs. aūt scis quē mittit pr̄ in nōie filij/nō est acceptor sublimiū ꝑsonaꝝ in docendo veritatē/parual' z simplicib⁹ derelictis. qui credūt in filiū Quin etiā/si q̄ dici possit acceptio. cadit illa sup paruulos z hūiles in oculis suis Ita pr̄ inq̄t filius. z sic placitū est apud te. Placitū dicit. nō cuiuscūq; meritū Cōfundit hec sīa gñaliter oēs scrutatores maiestatis. hūana q̄is industria. nisi hac vna sola hūiliari sub potenti manu dei. vt nos exaltet factos hūiles Porro recūbere in nouissimo loco. cū nouissimo viro xp̄o/ī cruce posito. vt dicat ipe qui nos inuitauit. Amice ascende superius. veni vsq; ad tronum pr̄is. z in ei⁹ sinu q̄esce. vt tibi sit gloria in idipsuz. Promptū erit. deinceps cōcordare. retentis prius dictis. quid sit diuina caligo. quid diuine tenebre Siq̄dem est vna caligo. respectu creaturaꝝ. similiter z tenebre/qm̄ cessat actualis illuminatio. seu visio intellectualis. vel sensualis/cuiuscūq; creature. Jmo z ipsiusmet mentis. cessat consideratio de se. Est altera caligo seu tenebra. que dicitur diuina. quia nullo modo comprehendi potest a mente. illud q̄ per illuminantem radiū. vel radios ostēditur. z hoc minus q̄z abyssus corporalis immensa. per oculum. quocūq; solis lumine. superfusum / penetrare Fas m̄ ad illō immensum diuinum quantuncūq; sit absconditum z in caligine positum. visui spirituali. Fas inq̄z affectui. quod aspiret. quod desideret. quod ad illud q̄lecunq; sit/vnitiuis protensionib⁹ se extēdat. Siq̄dē z inuisa nec plene cognita diligim⁹. desideram⁹. suspiram⁹ z spam⁹. ¶ Dabem⁹ igit̄ duas caligines Unam inferiorem. que est actualis ignorantia

creaturaꝝ. Alterã a supiori. que actualis ignorãtia ꝺi. q̃ ad visionẽ obiectalẽ. habẽ mꝰ medũ/ lucẽ. imo lũia mlta. mltos radios. q̃ tñ sũt vna virtus vnitiua. vnus radius/ sursuz educẽs ad prẽm lũinũ. vñ oriũt vt a fonte. Sic insup virtꝰ magnetis attrahit ⁊ reducit ꝯuertit ad se ferrũ Et gñaliꝰ sicut oñe obiectuz appetibile/ suũ trahit appetitũ qꝺ vidit q̃ dixit Trahit sua quẽqꝫ voluptas Quo loq̃t sponsa ad sponsuz. Trahe me pꝰ te. Sciebat qz nemo venit ad eũ nisi tractus Sz o felix tractus ¶ Orit hic nõ parua dubitatio. q̃ fundak ĩ notificatiõe. q̃d fit dina caligo vel tenebre. Estem caligo talis. defectꝰ cõ prehẽsiõis dine maiestatis Cõstat ãt/ qꝺ beati. silr ab illa ꝓhẽsione deficiũt. ⁊ si nõ ab apprehẽsiõe. Soluit hoc nomen mox additũ ⁊ si nõ ab apprehensiõe Apprehendũt itaqꝫ deũ obiectalr ⁊ nude ⁊ clarez immediate ꝓterea dicũtur extẽso nõie ꝓprehẽsores. nec reliquũk eis tenebre ulle. vl caligines. vel thophanie ꝓut hic in via. Sũt idcirco sp in luce ⁊ lũine sup se q̃ntũcũqꝫ exalte deus apꝺ mentez btãm in cognitiõe Secꝺ in via. qz nec mẽs hz oculos dispositos p lumẽ glie/ vt videat obiectalr deũ nec deꝰ vult obijcere hic nude semetipm. Et hec rõ potior est prima. qz si vellet hic deus posset. qꝺ ⁊ fecisse creditur moysi ꝛpaulo. ⁊ dilectissime feminaꝝ Nõnull etiã fortassis ex priuilegio rexercitio amoris. singlari Dinc bernardus. ꝓexposito ꝺbo illo Abscõdit lumẽ ĩ manibus s/scribit ad Cartusiẽn. de monte dei/ dicens Nõnũqꝫ q̃si ptrãsiẽs gra/pstringit sensuz amãtis. ⁊ eripit eũ sibi. ⁊ rapit in deũ ꝓ modulo suo ad mosñtuz id ipm ei oñdẽs videnduz sicuti est. Interim etiam ⁊ ipm efficit. id ipm. vt sit suo mõ. sic illꝺ est. hec ille. Sonãt in hãc sniam. prima ꝺba Aug. ⁊ Gregorij. Nõnulli ꝺo/lati ⁊ elatiꝰ h asserũt q̃s satis est. dicẽtes aiam in oẽz plenitudinẽ dei trãsire/ vt optat apls ĩ illꝺ. s. ideale eẽ suũ ꝓuerti. qꝺ hñt ab eterno Posset ⁊ h sane intelligi. ⁊ inꝺ colligi singlaritas. amoris. singlos btos in ꝺo. sic hz ⁊ attingit q̃libz linea ꝓpe cẽtꝝ suuz. singlr ⁊ discrete. qꝺ tñ oib⁹ lineis cõe ẽ ⁊ sibi Desipiũt añt. qz ñ ꝓcedũt aiam in eẽ ꝓprio sui gñis remanere. ¶ Seq̃k de reliqs q̃ ꝺictiõez implicare videnk. Silentium occulte docens Est pax illa mẽs q̃ exuperat oẽm sensum. ⁊ q̃es ab oi ope intellectualiz sensuali mõ dicto Est q̃i sibul aure tenuis. pꝰ spm ꝓpũctiõis. subuertẽtẽ mõtes. ⁊ ꝓterẽtẽ petras pcoꝝ. pꝰ ꝓmtatiõez se manifestãtez in ꝓfessiõe. pꝰ ignẽ zeli satisfactiõis Hic sibulꝰ ẽ vocatio marie in silẽtio p martha. Hec est vox. aure lenis. cui⁹ venas susurrꝝ furtiꝫ capit auris. ꝓtẽplãtis Hec mors optabilis sine q̃ nõ vidꝫ deꝰ. qz nõ videbit me hõ ⁊ viuet. ait dñs moysi. Hic ẽ vetus rozis/ flãs in medio fornacꝫ babilonice. q̃ est coz nrm. sue nake destitute ꝛelictũ. Hã coz impij/ q̃i cibanꝰ ignis succẽsus Quãto putas opus est silentio. q̃nta pace. q̃nta serenitate. vt audiak vox sponsi. in abscõdito cubiculi cũ sponsa intꝰ introrsuz valde. cũ sũmo silentio. solus cũ sola delectak. nec admittit alienos. Silr ⁊ sponsa secretũ captat. nũc in foraminibꝫ petre. i cauerna macerie. nũc in mõte mirre. aut colle thuris. nũc sup mõtes aromatũ Uñ cũ q̃sisset dilectꝰ. Que habitas in ortis amici ausculta Fac me audire vocẽ tuã. verecũda ꝺ pñti a amicoꝝ. inter linearis. Fuge dilecte mi nõ q̃ eo vellet carere. sz hre solitariũ. Et vbi? Certe sup mõtes aromatũ. q̃ sũt mõtes etni a q̃bꝫ deꝰ mirablr illũinat ꝓascit in illis ⁊ quiescit. vñ turbati sunt oẽs insipientes corde Claret subinde q̃d sit obscurissimũ illꝺ. quod est supmanifestissimũ. h est ipe deꝰ Cõstat autez illud phice traditõni. q̃ manifestissima nake/ sicut deus ⁊ intelligentie/ sunt occultissima nob Ueritas est/ q̃phia nõ ꝓsiderauit aut cõcessit reuelatiões desup a pre lũinũ. q̃les ponit ⁊ in q̃bꝫ q̃si solis. innitit spus ꝓpianus Uoluit deꝰ efferre nos/ ad supernaturalẽ ⁊ eternã vitã. Dedit ꝓterea legem ⁊. sacramẽta sua. sup naturã. Ita vt vita ꝓpiani magis pendeat a miraculis q̃z natura Hilitat hoc cõtra curiositatẽ. oim naturalia scrutãtium. vel ex eis in viuendo pendẽtium. sicut astrologoꝝ nõnulli sunt. ⁊ medicorum. ⁊ alioꝝ/ p prudentiã. suam. regere rempuplicam existimantium. quales omnes deducit in stultum finem crebro deus. vt sciãt/ quia dominꝰ ipse est deus qui regna mutat ⁊ tempora. Perspicuum denicq̃ fit. q̃ alta sis mente contemplata. virgo beata. tu super omnes illuminatrix. ⁊ illũiata. cuz decursu mundi labentis pegrinatiões hominuz.

X

sub stabili dei puidentia pspiciens/ceci-
nisti. Disperssit supbos mēte cordis sui.
pfirmās p id qō sequit Deposuit poten-
tes de sede z exaltauit humiles.

Sequitur tractatus

vīj. p didragma seu dialogū. ptitōs hūs
q̄ttuor. Prima de depositiōe p impulsus
demonioz. p notulas. xlviij.

y **Prima Notula** Deposuit potētes de sede Di
scipul⁹ Gliak psaltes nr̄a. cui⁹ dūs hūili-
tatē respexit. gliak in hūilitū collaudatiōe
simul z exaltatōe. Ex abūdātia em̄ cordȝ
hūiliati. loq̄t. legerat q̄ magna potētia dī
soli⁹ z ab hūilib⁹ honorat. Propterea ma
gnificat dūm cuȝ exultatiōe spūs. qz sibi
hūili fecit magna q̄ potēs ē. qz mia eius a
pgenie in pgenies timētib⁹ eū. zq̄ sūt timē
tes deū sī nō hūiles? Quo ꝫ. siab hūilib⁹
honorat. z timet de⁹. pseq̄ns ē vt despici
at a supbis. Quid preterea supest. nisi vt
despiciētes supbi. dispgant. z a sede depo
nant. q̄ sibīpis nō dño potētes esse volūt
Sȝ hȝ q̄stiōeȝ Qui sūt hi potētes?
Dgr Uolo pus agnoscas quāta subtili
tate. notat i hac psalterij cordula. duplex
impulsus. Un⁹ in deorsum. Deposuit. i.
deorsuȝ posuit. z depulit Alter sursuȝ eue
hit. z trahit z ipellit. z exaltauit hūiles Cō
sonātia m'tiplex sup h̄ ipulsu duplici sup
perit. Uno deorsuȝ z malo. sursuȝ altero
z bono Audi de malo Impulsus cuers⁹
suȝ vt caderē. Et itez Expulsi sūt nec po
tuert stare De helya ꝙ dicebāt filij pha
rū Ne forte tulerit eū spūs dūi. z iecerit
eū in vnū mōtiū vel i vnā valliū. z de xpo
scribit marc⁹ q̄ expulit eū spūs in desertū.
Un⁹ tū impulsus viguit añ pcā. q̄ spūs
intellectualis ferret in deū. nō violēter. sȝ
ultroneo volūtatȝ amore. Sic trahi pete
bat q̄ dicebat Trahe me post te. Et xps
Nemo p̄t ad me venire nisi pr̄ q̄ me misit
traxerit euȝ Peccauit lucifer ort⁹ est alter
impulsus vsq̄z ad abyssuȝ Unō dict⁹ē dia
bolus. q̄si deorsum fluēs Seducti sūt. z
seductorē imitati sūt. pmi parētes. in pec
cādo. factus est par impulsus in cadendo
nec poterant stare ꝓpria virtute. Sȝ dūs
fecit potētiā suā in brachio suo. Ipse mi-
sert⁹ est z fecit hūiles vt exaltarent fierent
z qȝ sublimes Discipulus Ue ve pcōri
bus ab impulsu male q̄sito. q̄ sunt hic po
tētes. q̄s maria pintellexit An demones
isti? Dgr Loq̄t ad Job dūs de dia-
bolo sub methaphora behemoth. q̄ nō ē
ptās sup terrā q̄ ei possit ꝙpari. q̄ nedum
supb⁹. sȝ rex est sup oēs filios supbie Qui
testāte apl'o extollit sup omne q̄d dr⁹. de
quo ꝓphta supbie suevocē exp̄mēs Cōscē
dā sup astra celi. exaltabo soliū meū. sede-
bo in mōte testamēti Seq̄t Et ero silis
altissimo Fuerūt q̄ opinarent lucifer⁹.
inuidisse altissimo filio. z eq̄litatē ei⁹ affe-
ctasse Et qz ꝓpter filium tēpestas aduene
rat mortȝ/ex inuidia diaboli/in orbē ter-
rarȝ/dixit in secreto trinitatis⁹ filio Si
ꝓpter me orta est/mitte me in mare Fiam
bō passibilis. oīb⁹ fluctib⁹ tentationū ex-
positus. z cessabit tēpestas Uidet huic
pōni. text⁹ alludere cātici. Cū em̄ dixisset
maria de deo. fecit mihi magna q̄ potens
est. qz videlicet hūilitatē ācille sue respexe
rat. rursuȝ subiūxit de dispsiōe locutura
Fecit potētiā. nec hic stetit. sȝ addidit in
brachio suo. Nouimus aūt q̄ ab ysaia. fi
li⁹ incarnat⁹ z passus appellat⁹ est brachiū
dūi. quis iḡt credidit auditui nr̄o. āt bra
chiū dūi cui ruelatū ē De q̄ seq̄t ꝙe lāguo
res nr̄os ipe tu. Disc. Cōcordarevī hec
positio cū traditiōe doctoz p oīa Ponūt
ei q̄ p summā hūiliatiōeȝ filij dī. supbia
diaboli deiecta ē. q̄ q̄si fortȝ armat⁹ custo
diebat atriū suū Sȝ hȝ oppositionē. qz
lucifer nūq̄z vidit intuitiue trinitatē. nec
p reuelationē/videt ei⁹ cognitiōem habu
isse. sic nec fidē. z min⁹ vitā eternā. q̄ est di
cente xpo. vt cognoscāt deū ver. z quē mi
sit ihm xpm Sȝ nec casuȝ psciuit suum.
Doluisset em̄ penaliter sine culpa. Ho
lo tū ꝙtētiōib⁹ defuire. abūdet quilib⁹ in
sensu suo. Satȝ est ad rē nrām q̄ diabol⁹
voluit eē silis altissimo. qz sibi suā btitu-
dinē. a ꝓprijs viribꝫ expetebat. nulli q̄rens
aut ferēs esse subiectus. Hinc euenit illō
xpi. Uidebam sathanaz tanq̄z fulgur. de
celo cadentem Sic finis ad alta lenatis
est ruere/dum humiles exaltantur.
Sunt questiones alie plurimorum. vt
cur deus creauit. q̄z casurū nouerat. Cur
non apposuit vt redimeret eum sicut ho-
minē post lapsuȝ erexit. z talia que abūde
tractata sunt per doctores Hec tū omni
bus curiosis z potentibus apud semet-
ipsos. nulla poterūt satȝ ēe. vt inuestigare

sufficiāt sensū dñi. Nisi p fidē humilitatē/se captiuēt. obtūdet & reuerberabit poti⁹ ex lūine rōnū su⁹ visus. Credāt ō dño optio & sapiētissimo q̄ bn̄ oīa fecit. Alioq̄n de opib⁹ nullā poterint inuenire rationem.

¶ Mgr. Sobrie ꝓsulis Salubriē nob intēdere. ne deponat nos dñs de sede. sz exaltet hūiles. ꝺ potentis. insidias & impulsus. aduersus quē ē nob colluctatio. q̄ assidue circuit q̄rēs quē deuoret. Sit deceps igit si placz. collocutio nr̄a. ꝺ tentatiōes inimici. cui nōia mille. mille uocē di artes.

¶ Discipl's. Laudo ꝓpositum.

¶ Mgr. Plus laudab. si recogitauer⁹ p cipuā hāc esse sibi artē. celare suas artes.

¶ Discipul⁹. Quo pacto?

¶ Mgr. Tolere satagit añ oīa/nr̄os oc'os ne creda/m⁹ vllos esse demones. aut vllos a demonib⁹ tētationū impulsus violētos immitti. Scit q̄ pniciosior est occult⁹ nr̄ inimicus. Nihil insup pic'o ꝓsumi⁹. q̄ suū ne scire nec credere pic'm. Aut si forte/habituat'r creditū est actualiter id nec attendi tur nec timet. Male dormit inter latrones. Cecatz oculis q̄d nisi pateat in foueam lapsus? At ꝺ. Frustra iacit rete ante oculos pēnatoz.

¶ Discipl's. Imo iacit aliq̄n vt tremant sonoz impulsibz territi capiant. Hec alta demonū fraus est. si viderint se videri p oc'os fidei/aggrauant pic'm. spem euasiōis intercludūt Falloz. si nō conabat sathan sic illudere. sic tenere. Anthoniū. cū ei totū mūdū. laq̄is plenū oñdit. Qui territ⁹ & suspirās ait ad dominū. q̄s hos euadet? Scis q̄le rūsuz accepit.

¶ Mgr. Humilitas.

¶ Discipl's. Cō sonat psalmista. Custodiēs puulos dñs. humiliat⁹ sum & liberauit me. Euadūt pisciculi/p rimulas retz. dū magni retinent⁹ inclusi. Sz in quo potissime ꝓsistit hūilitas? Vidim⁹ em̄ plūmos/p nimiam pditos hūiliatiōem. q̄les pusillanimes. q̄les desperātes. q̄les tedio vite se necātes.

Mgr. Certū tene & nullatenus dubites. nullū pire. diabolo ipellēte. nisi p⁹ posuerit i eo pedē supbie. Vidit ꝺ. qui orabat. Nō vēiat mihi pes supbie & man⁹ pcōrz nō moueat me. Ibi ceciderūt oēs q̄ opāt iniq̄tatē. Sūt g̃ duoz ꝓncipum. vexilla. duo distinctiua. hūilitas & supbia. Hūilitas dei. & supbia diaboli. Sūt impulsus duo. deorsum & sursum. Quid hūili⁹ cruce xp̄i. Quid arrogātius supbia diaboli. qui extollit sup omne q̄d ōr deus. & vt deus & plus q̄z deus satagit adorari. Hinc oīa reperit machinameta p ydolatras. p magos. hortilegos & maleficos.

¶ Discipulus. Fuerit hec arrogātia p diabolu⁹ sp intenta. multos tn̄ decipit nō supbos. q̄les aliq̄s notauim⁹?

¶ Mgr. Inueniat in oīb⁹ perditz supbiā dñatā. Nōne inicium superbie est/apostatare a deo? Apostatat oīs q̄ nō credit. qui desperat. qui suum pre oīb⁹ iudiciū anteponit. q̄ ꝓpriam nō dñi volūtatē implere satagit. qui iusticie dei nō vult esse subiect⁹. sed ꝓpriam statuere. Sic cayn desperans/maioz est iniquit iniq̄tas mea q̄z vt veniam merear. Certe maioz ē o cayu. iniq̄tas tua q̄z meritū tuuz ex te. sed nō maioz q̄z dei misericordia. si eidē subiecerz te Judas ꝑus in tenebris sathāe nimis audax. postmodū tenebris a corde remotz p astutiā diaboli. fact⁹ est pusillanimis supra moduz. ad nudū pspectū. horrendissimi sceleris sui. Cecidit inde a se per desperationem. & sub se per damnationem. sed non adiecit vt a dvenie petitioez assurgeret de pcto q̄d ore cōfitebat. q̄d detestabat opepecunia restituta.

¶ Discipulus. Horreo totus dū versutias diaboli recogito. duz terribilis deus aspicitur in ꝓsilys super filios hoim. dū iudicia sua abissus mlta. dū oīa respicio fieri pccoribz ad muscipula. laq̄ū & ruinā. Cadit iustus & resurgit. cadit alter nec dñs suꝛponit manū suam.

¶ Mgr. Sed nō min⁹ mirabilis est misericordia dei sup hūiles. Illudit draconi isti behemoth/sicut qui puer aūt emanuel/tenet ipm laq̄is. Sinit aliq̄n ꝓcedere ad impulsionē electoz. gaudet erūpere Horro dū excedit. protin⁹ reuocat. Facit ita dens cū tētatione puentū. nec sinit tētari supra id q̄d possum⁹. Possum⁹. intelige. nō in nr̄a. sz sui fiducia.

¶ Discipul⁹. Putas ne sathan iste posuerit inimicicias suaz laq̄os ꝺ mulierē nr̄am. virgines purissimam. que a sexu mulier non a corruptione dicitur. similiter a fecunditate & venustate.

¶ Magister. Puto. nam q̄z cantantē vt audiuit. Magnificat anima mea dominū. miratus causaz gaudij pariter & exultationis/credidit arroganter/cū subintulit. Ecce em̄ ex hoc btām me dicēt. omnes generatiōes. Junxit applausum suum demon. impulit ab extra

quasi blandiens. vt eleuatã mariã vehementi⁹ allideret. ℣z illusus est ⁊ elisus ab hũilitate marie. validiusq; repul⁹ ℣z repulsus ad alterã se ꝙuertit astutiã. subinferens. O q̃nta facta es. btã p oẽs gr̃as tiões. q̃ talis exist⁹ ⁊ tanta. Tu supbiã/ hũilitate vicisti. rara/prorsus bonorata. Euge euge. qz digne btã. qz digne laudãda p oẽs gr̃atiões es inuẽta. Cui⁹ insidias subdolas. intelligẽs maria. blãdientẽ mox repulit vt aduersantẽ cõuertãt inqt retrorsum ⁊ erubescãt. qui dicũt. mihi euge euge ¶ Discipulus Eqssime de⁹. quid hic nobis erit tutũ dñ in psa. cũ nec ipsa vel virtutũ tuta sit victoria. O mõstrum horrendũ ingẽs supbia. q̃ nũc a suo ꝓrio nũc a vẽto solo. nũc a ꝓpria morte/nephariã trahit originẽ. ℣z o q̃le pstabit effugiũ si tã a dextris impugnat q̃z a sinistris? Si viuit. si morit. sp seuit. sp impellit. sp euertit. vt cadam? ¶ Mgr Accipe ꝓsiliũ Impulsus/cade ⁊ vide ne steteris in te. Jacta te cũ nouissimo viroꝝ i nouissimo loco. Securus eris. qz suscipiet te. Hoc erit altissimũ refugiũ tuũ. Nõ accedet ad te malũ si habitaueris i aditorio altissimi. nõ in te. nõ in meritis tuis. nõ in industrijs. non in timore maloꝝ tuoꝝ. dicens dñs. Susceptor meus es tu. exultabis te liberatũ a laqueo venatiũ. ¶ Letex pulicul lus esto sub alis sue miserationis. nõ time bis ab hoc rapace miluo. Te pupillũ ⁊ viduã aiam tuã. te mãsuetũ ꝓstitue. Crede psalmis suscipiet te. Statuet te in sublimi. ptectiõis sue throno. faciẽs etiã hic ⁊ nũc ꝓsedere te in celestibꝫ. qz ꝙuersatio in celis est. dũ speras in eo impulsus impulsu vincet. Cãtabis ⁊ dices Deposuit potẽtes de sede Jn me ponere. ⁊ sup me ⁊ affectiões meas. exaltauit hũiles. qz gl'iam p̃cedit hũilitas. ¶ Discipul⁹ specios fũt q̃ loq̃ris ⁊ deuota. sed q̃ poterit rõe bõ iustus sibi bñ ꝓscius de virtutibꝫ iudicare se virtutes nõ hr̃e. ¶ Mgr Virtutes ꝙe nõ sunt/nisi q̃s gr̃e gr̃ificãt radix pfert. viuificat. fouet ⁊ roborat. qz nõ bz aliq̃d viriditatis/ramus boni opis nisi manet in radice charitatis. Nescit aũt bõ an amore dignus sit gratificãte. q̃re nescit se veras virtutes hr̃e. ¶ Discipulus Scit nihilominus gr̃as se plimas a dño recepisse in bonis. vel fortune vel nature. vel aie. Quid super istis dicet deo? Mgr

A

Vtiq; Cõfitebit dño. gr̃as aget bñfactori suo. ¶ Discipulus Lego pharizeũ in euãgelio gr̃as agentẽ. qz nõ erat iniustus adulter raptor Jeiunabat bis in sabbato decimas dabat. Recessit tñ iniustificat⁹ in domã suã. potensq; in regratiõe sua dereictus est dũ publicanus hũilis exaltat⁹ ¶ Mgr Jntende diligenter. ⁊ inuenies laqueos inimici superseminatos in vijs pharizei Ambulabat iter rectũ/gr̃a ingracti onis. Quid em̃ gr̃itudine rectius. esse potest? quid puersius ingratitudie? Posuit iuxta hoc iter quo phariseus ambulabat/laqueũ arrogantie. quo ꝓhensus/corruit in foueã ꝓrẽptus ceteroꝝ. Jn cõtemptũ nõiatim astantis ⁊ penitentis. publicani. Nequicia hec est demonum. oĩa statim pariter depranare. Sufficit eis vl' vnus aditus ad pniciem. Sciũt bonuz ꝓstitui ex circũstantijs oĩbꝫ bonis. malũ ꝙo sibi sufficit ad reatũ si vl' in vno peccauerit ¶ Discipulus Phariseus iste bene dotatus in gratijs dei/ꝓsiderare q̃d habuit? ¶ Mgr Primo illud. Quid habes q̃ nõ accepisti? ⁊ hoc videtur fecisse gr̃as agens deo. Scõo diceret. Si accepisti. quid gloriaris q̃si nõ acceperis. Et si putabat obseruare/mentiebat iniq̃tas sibi. Quare? Quia primos ꝓtenebat nõ habentes. Judicabat alienũ seruũ publicanũ/qui dño suo iã iustificatus astabat Dedit dñs apl'is formã. q̃d ageret in articulo tal' Non inquit vos me elegistis ne gloriemini q̃si ex vobis. ſz ego elegi vos. ne scitis ingrati quasi non acceperitis. ⁊ posui vos vt eatis ⁊ fructum afferatis. ne torpeatis ocio. gr̃am dei inuacuum recipientes ⁊ fructus vester maneat. quatenꝰ pseuerantia coronetur ¶ Discipulus Facile talia dicimus. facile nos in ꝓbis deiicimus. Sed o prauum cor hominis ⁊ inscrutabile Quis cognoscet illos occultissimos in cordis finibus satbane laqueos. ⁊ vehemẽtes ipulsus. q̃s euadet? Mgr Paulo añ rñdebas ex oracl'o. Anthonij humilitas ¶ Discipulus Quid q̃ humiles/etiam in arrogantia mersi/volumus iudicari? ¶ Mgr Hec est palma supbie. videri vult hũilis/ne vilescat. Cõfitet se aliq̃ peccasse. imo pl⁹ peccasse q̃z fecerit/aut sibi conscius sit Quare hoc? Quia querit i pcõ laudẽ iusticie. dũ audit a sapiente Just⁹ in ꝓncipio accusator est sui.

B

¶ Discipulus Vlach. ꝯlis hec ꝓnicies ꝙ̄ stulta gl'iatio. Filij hoim' vsq; quo graui corde. vt q̄d diligitis mēdatiū? Quale dabitur inter ista ꝓsiliū? ¶ Mgr Consulit beda/ꝺriū ad pharizei ꝓba modū Deus ignosce mihi pc̄ori. q; non sum sic ceteri hoim. Innocentes. castitate pollentes. oꝛōni instātes. sobrie. iuste ⁊ pie viuētes in hoc seculo. fructus dignos pnie faciētes. sicut etiā hic puplican⁹. sicut hec meretrix. de ꝗlibꝫ iurat veritas. ꝙ precedent in regno dei pharizeos. Nō ieiuno. non decimas do. Si aliq̄d boni facio. illō q̄ districtione iudicet ignoro. aut quo fine terminet. ¶ Discipul⁹ Tot⁹ intremiscit in me spūs meus. dū hoc vltimū marie recognosco. q; nescit hō finē suū. Quia. ve etiā laudabili vite hoim (ꝺt Aug. ꝓ mre flens) si remota mia iudicet. Nō aūt ex meritis dat gr̄a alioq̄n tā nō eēt gr̄uita nec gr̄a. Profecto si aliq̄ ꝺz hūilitatez parere ꝓsideratio. hec vltia ꝺz. q; q̄ districtiōe iudicet vita nr̄a. ⁊ q̄ fine terminet. ignoramus ¶ Mgr Recte sentis. Sed tm̄ hic insidiari/hic impellere nō desinit inimicus. Testes accipe mltas hereses: ex his/ꝺine gr̄e laudibꝫ oꝛtas. ⁊ velut aduersas. Dixerūt aliq̄. si totū ꝺine gr̄e tribuim⁹. nr̄a q̄d agūt opera: Bñ male fecerim⁹. soli q̄s suscepit gr̄a saluabūt. Vox alioꝛ est. boni nō est nisi bona tribuere. Non fecit de⁹ hoies ꝓcipue fideles suos. vt dānent. Benignus est nō crudelis. q̄ in ꝓditiōe hoim delectet. Tollit sathā ꝓ/inde semē bonū a terra cordis nr̄i. pertur bati. aut suffocat in oꝛtu. vel duz fructus habendus esset exterminat ¶ Discipl's Hereticos innumerabiles nō inficioꝛ a sathana circūuentos. Pozro sermonē habeto de xp̄ianis fidelibus. ¶ Mgr O si cordis secreta. linceis (vt dicūt) oc'is penetrare fas haberes/quot peiozes heu in trozsus hereticos sub velamine xp̄ianitatis. inuenires. Attū nolo te curiosū scrutatoꝛē esse vite aliene. sp memineris. p̄conū charitatis. q; nō cogitat malū. Vox. est xp̄i. vt q̄d cogitatis. mala in cordibus vr̄is? ¶ Discipulus Quo pacto possum ista nō cogitare. q̄ experientia palā facit? ¶ Mgr Fuge q̄ntū/potes expientiā. tecū habita. te cogita. te circūspice. clausos in alienis sceleribꝫ. aptissimos ī tuis oculos habe. Quidnē est/vt alienis sordib. coꝛ tuū inq̄nes. aut impleas suspicionibꝫ maliuolis ⁊ impurꝫ. ¶ Discipulus. Nō sum fres ⁊ ꝓximos q̄ ratiōe possuz ñ curare: q̄ pacto ñ lugere cū lugētibꝫ cū infirmātibꝫ ñ infirmari? ¶ Mgr Crede iam hic latet laq̄s sathane multiplex. vix extricabilis. tāq̄ dedali laborint⁹. q̄si nego cū pābulās in tenebris. ⁊ vñ veniat aut quo tēdat vix deprehensibile. Donat interim silētiū de bñficiat. ⁊ officiat. in re publica. de p̄sidibꝫ alioꝛ. q̄ cura/vel ingesta. vl' arrepta. vl' suscepta ē. Loq̄mur ꝺ hoie sic libero. q̄ soli ꝺo ⁊ sibi viuere q̄rit. q̄ ñ ꝺz hoies ꝓpositos sup caput suū. quē punitio pc̄oꝛ nō vrget/vt intendat eis. Cui ꝙuenit illō attēdere. q̄d ad te de his q̄ forꝫ sunt iudicare. Portabit onus suū vnusq̄sq;. vaca tibi. tueq; saluti. Ecce tales mltos ꝓtinet eccl'ia p̄cipue in religonibꝫ. q̄ depositisse se credūt curā oim Ita vt nec sui ip̄oꝛ retinuerint. Attēdat oꝛo q̄libꝫ taliū Fili accedēs ad fuituꝛē ꝺi. ista in timoꝛe ⁊ ꝑpara coꝛ tuuz ad tentatiōm Tps quippe nō deerit. nā impulsus etiā in ista re frequēter. quā potissimū vitare debueras. ¶ Discipulus Que ē res ista: Mgr Plimiq; quā dixim⁹ de alioꝛ iudicio. Cogitāt malū. gaudēt supinitate. ⁊ si nō faciēda. tm̄ audiēda Videt curiositatis. aspectu/ꝺictiōes: nedū ciuitatis. sz regnoꝛ Jn tūc de bellis. de titulis regnātiū ꝑmos oim rex mot⁹ accipiūt Carissimā. ⁊ in familiaritatē recipiūt sibi famā. mōstrū horrēdū ingēs. q̄ sua p mēdacia crescit. q̄ magnas territat vrbes. sp ⁊ auditis/aliq̄d noui adiicit auctoꝛ Deniq; sic cupiūt oīa cogitare. q̄si de oīb fuerint rō nē reddituri. Jubēt a petro solicitudinē oēm ⁊ curā suā. in deū p̄icere. Jpi ꝙ curā oim suscipiūt ¶ Discipl's Nūq̄d ñ audire talia p̄ñt/q̄si nō audiētes: Audiunt. vt sibi ꝓsulāt. vt vilescat mūdus cū pturbatiōibꝫ suis. vt p̄iam celestē desiderēt. vt p afflictꝫ denoti⁹ intercedāt apō deuz. ¶ Mgr Inducꝫ gizomata pruriētꝫ ficulnee. q̄ nuditatꝫ sue pudēda tegere putāt q̄si ñ meli⁹ī pace colāt ⁊ oꝛet de ī aimi collectiōe. ñ in dispsiōe. quā nēario rumoresꝫ ⁊ fabulatiōes ñ vt lex tua dñe/causant nutriūt ⁊ augēt. Hic incerte fluctuatiōes impulsiue coꝛdꝫ. Hinc mō gaudia vana. tiores soliciti. falsē spes. odia luct⁹. ptialitates. Exterminiū postremo tot⁹ vnitatis

ad deuz. quã pro pte optima sibi elegisse blãdiunt Itaqz duas ciuitates ꝓstituũt duo amores Ciuitatẽ dei. amor vniẽs. cĩ tatẽ babilonis amor diſpgens. Sentiet hec q̃ſquis attẽdere ꝓfundꝰ cognouerit. q ꝓuersio ad creaturas / diſpgit de se cor in vana. Colligit aũt z vnit. sola in deum ꝓuersio Relinq̃t illa post se tristiticiã. ista ꝓsolatiõez Deniqz satz erit ĩpulsori etiã si cetera sceler dãna nõ afferẽt. tpis ꝓsũptio. Hec victoria. hic triũphus suꝰ ingẽs

Discipulus Quid. q ĩ talib⁹ ꝫ tediũ animi / ꝓsolatiões q̃rũt.

Dgr Quert. sed inueniũt p refectiõe defectionẽ Itaqz dulcedo fallax. z scalpẽs auriũ pruriginẽ. abit celeriter. fixus acule⁹. pũgit acrius. miscent se vltro citro alienis. Pares sũt tenẽtib⁹ canẽ. vel lupũ auribꝫ. q̃z morsus vix vel nũq̃z effugiũt. Nihil ad sanatiõez animi fluctuantis. plus aduersum / q̃s se in talib⁹ oblectare. q nũq̃z animi suauitate sic nec scitate gaudẽbũt Et q̃d opaꝝ hec oĩa / nisi supbia mẽtz. que spreto ꝙ bono q̃rit in infinitis delectari. vult q̃tẽ p inq etudinẽ possidere

Dõ si senserit potẽs calũniator xpianoz. q̃lẽ loq̃mur / rumores fugere. curare se / ipm solicite. putas req̃escet? In puluere sufflabit aliorsum. sed tñ ad deorsum. Conabit vt fiat solitarius. agrestis. inciuilis. austerus suis. sibi tristis. oĩb⁹ odiosus aut inutilis. loquẽ / da tacebit indiscret⁹ / tacẽda loquet. amarus vtilis prius ad ꝓfessiones audiẽdas idoneus ad ꝓmotiões secretas aut pupli cas. fugiet oĩa velut a facie colubri. secuz rabiosa silẽtia rodit. Vñ sub regula posuit q̃dã. Dũ fugiũt stulti vicia. in ꝛria currũt Nec iã currũt. sed impulsi rapiunt. ſz rapti ꝑcipitant. Absorbet eos ꝓfundum z vere qz ñ hz remediũ. si vrgeat sup eos pute⁹ os suũ descẽdent in eternũ. q supE bia eoz q̃ te oderũt / ascẽdit sp

Discipulus Cõcludis in vnũ ꝛria. ascensuz z descensum.

Dgr. Ascẽsus supbie. descẽsus est. sic gre descẽsio. exaltatio sublimissima reputat. Oz em altũ est apꝛ hõies. abominatio est apud deũ. Dicta sunt mlta sup mltis impulsib⁹. q̃ rõe. q̃ve possent iudicio secerni bon⁹ impulsus z malus. Hec breuis est distinctio. sursuz deorsũ. depositio de sede q̃tis. exaltatio ad sedez pacis dicta est Altera vnitio z diſpsio nomineꝫ. Tertia deiectio z susceptio nõiet. Quarta rectitudo z curuitas addatur. quinta sacietas z inanitas vocari ꝑt. Et sexta exultatio mẽtis z desolatio

Discipulus Quo possunt hec fieri cũ reprobo rũ multi gaudeãt. iusti lugubrẽ trahũt vitã.

Dgr Intra in scĩariũ dei. vt intelligas in nouissimis eoz Si videris stultũ fixa radice. vide simul z exitus. maledices pulcritudini eius statim. q ducũt in bonis dies suos. z in puncto ad inferna descendunt. At ꝙ. q nõ attendũt ista filij hoĩm. ipi absq timore ꝑpetrant mala. q̃nis timida sp sit malicia. securaꝙ mẽs q̃si iuge ꝓuiuũ

Nõ est aũt vnitas. nisi in vno z solido. eternoqz bono. Pellitur z impellitur vnita mẽs. sed ĩmota manet diſpsa velut arũdo vẽtis agitata. nõ subsistit. corruit tandẽ. z fit illius ruina magna Impellitur vicissitudine miserabili Huc ꝫ deũ p presumptionẽ. p impietatẽ. p desperationẽ. p infidelitatẽ. Hunc ꝫ se. p dissolutionẽ cordis. p debilitatẽ corpis p eneruatiõem virtut⁹. p ꝓsũptionẽ tpis. Deniqz ꝫ primũ. p errorẽ inductionem. ꝑpudoris exterminationem. p rancoris ꝓtentionẽ. p fauoris denegationẽ.

Discipulus Latissimos. impulsuz malignorũ notas imper⁹ gñales. pticularis enarratio vel enũeratio plus doceret

Dgr Infinitũ (tradit Aristoteles) incognitũ esse. nec numerari ꝑt. Circũstantie vero pticulares impulsuũ / sunt infinite. q̃z p terea. q nõ se sp ꝓtinuo manifestãt. latet exitus. deiciunt aliq̃ plus q̃s sentiatur.

Notauit psalmista. spes septẽ impulsuF um. Vn⁹ est timor nocturn⁹. z hic ꝙobscurus. Alius subitus. sagitta volãs in die Tertius ꝑplexus z inuolutus. negotiuz pambulãs in tenebris Quartus impor tunus. Quint⁹ violẽtus. q̃ pariter exeũt / ab in cursu. Sextus est a demonio meridiano. q̃ se in angelũ lucis transfigurat. Septim⁹ est a diuino curioso scrutinio sup filios hoĩm. q̃ pereũt oĩs a sinistris. cadẽt a latere suo mille. q̃ videbant pfecti ores. z decẽmilia a dextris tuis oĩs fide signati. Horrend⁹ nimis est h impulsus Ecce dũ hic viuim⁹ nauigamus velut in mari magno fluctuantiũ cogitationũ Q q̃z sepe suscitat z inboret spũs procellose tẽtationis. pmittẽte deo. impellente diabolo Inuidet em̃ depositus iste. sublimãdis ad sedem vñ corruit Ascendũt fluct⁹

teriozis nostri marʒ ad celos/ p psumptionem. descendūt vsq; ad despationis abyssos Afflat ex aduerso. bonus nr̄ spūs. ponit pcellā nr̄i cordis in auram. z silent fluctus eius. z deducit nos in portū nr̄e voluntatʒ. ¶ Discipl's Venit in recordationē illō scptū tuū p sex lectiones. vbi dictū apl̄i tractaʒ In ipo viuim⁹. mouemur z sumus Distinxisti q̄druplicē vitā sps. Porro de motu z statu nr̄o in deo/ pstolabantur aliq; sermonē. Hūc aduenit occasio loq̄ de motib⁹ impulsuum bonoz z maloz. dū nūc impulsos z depulsos suscepit. ptremiscens moriētiū terra. velut in quodā statois serene sinu ¶ Dgr̄ Lē tilogiū accipies seorsuz de ipulsib⁹ Eras pterea dū supersit hora q̄ nūc tarda est. plima rursus me loquēte. te auscultante de bonoz ɔ maloz angeloz officio/ q̄et⁹ accipies Discipl's Delectabit auditio

Sequitur secunda

particio. de custodia angeloz z fallacijs demonū per notulas. l.

Eposuit potentes de sede z exaltauit būiles. ¶ Discipl'us In hoc beri stetim⁹. in b rursus aduenio. post impletuz canonice institutōis officiū. auditur⁹ te sic es policitus locutuz. ¶ Dgr̄ Si p potētes de sede depositos dignitatʒ/ intelligim⁹ apostatas āgelos/ pseqns est vt exaltati būiles accipiātur āgeli boni. in sede felicitatʒ eternaliʒ exaltati. ¶ Si malignitas inuida demonū. circuit z impellit hoies. ad ruinā viatoz es. si p eos fiūt immissiōes male. vult opposita charitas beatoz āgeloz fieri. qđ ot̄ī psalmo Immittet āgelos dñi in circuitu timētiū eū. Ad qđ: Ut eripiat eos Hz lra hieronimi fm hebreū Circūdat angelus dñi in gyro timētes eū. vt adiuuet z saluet Exaltet demō ad ruinaz q̄ p superbiā. Exaltat angel⁹ bonus ad gl̄iaz. z ad vitā. q̄ p būilitatē Est nāq; exaltatō q̄ causat būiliatōez sz vtraq; mala ōpmēs z dānans. Est optata exaltatio būilis. z būiliatio exaltās. q̄ penitēs z saluās Si bñ te būiliaueriʒ bñ exaltaberʒ Si te būiliaueris ad pniaz. habes veniā z exaltatʒ ad gl̄iaz. Sūt hostiles nobis insidie. per depositos a sede. sūt excubie celestes. pro nobis pl̄es Ne timeam⁹ Petent (vt alii qui tradūt) angeli suā quā iā bñt būtudinē/ ministrādo hōib⁹. Lōgaudēt eis. certū est dū saluātur. Gaudiū est angelis ōi. testat xp̄s sup vno peccatore pniam agente. quāto magʒ. sup vno iusto pniam non deserente ¶ Vexillū satbane. cū pdito exercitu se defert infidelis temeritas Crux fidelis seu crucis būilitas/ vexillū est angeli dñi. qui circundat in gyro timētes eū vt eruat eos Hec victoria q̄ vincit mūdū teste dilecto dñi. fides nr̄a Petrus q̄z p̄n ceps. vexillū b i uber erigi ɔ diabolū. qui circuit q̄rēs quē deuoret. cui resistite aut. fortes in fide Sil'is est apl'i. nō ignorantis astutias satbane sn̄ia. sub metaphora scuti In oīb⁹ ait sumētes scutū fidei. in q̄ possitis oīa tela neq̄ssimi ignea extingue re Scutū istud nūq̄d nō est veritas fidei de quo psalmista. Scuto circundabit te veritas eius. Sequit multus effect⁹ victorie p discursum psalmi per totū ¶ Interrogauit me pride. virgo grandeua probatissime z ōuotissime vite. nōie Agnes. pp inqua q̄ndaz. Urbani pape. v. Oō est potissimū ɔ diaboli tentatiōes subsidiū: Dū suspenderē ego cogitabūdus rūsiōez Ipsa subintulit mox. Crux Suscepi. ptinus hāc vocem. q̄si de celo sonuisset. z ita sonuerat Ego em̄ etiā atq; etiā. multis iā annis mecū reputans. ɔferēs insup cum alijs. nō inuenio ɔpendiosius nō efficatius antidotū. Quare: Quia nullū būilius. nullū insup arrogātie diaboli magʒ aduersum. nullū qō ita ipm̄ pstrauerit O crux signum triūphale. clamat eccl'iastica psa Et in hymno. O crux aue spes vnica. Et itez eccl'ia Ecce crucē dñi. fugite ptes aduerse Et apl's Mihi absit gl̄iari. nisi in cruce dñi nr̄i ihu xp̄i. Sileo interim de probatissimis miraculis. q̄ nota sunt satis. In constantino In eraclio. In iustina. In xpoforo. In iudeo cruce signato. cum ceteris multis Suadet ob hinc hieronim⁹ Eustochio/ ad oēm gressum pingere crucis signū. Et crisogon⁹ ad anastasiam carcere clausam. Tu aūt ancilla xp̄i. trophetū crucis. tota mente cō stringe. ¶ Accipiatur breuis ars crucis. ad victoriam viciоz. non ad ppetratiōez

maloꝝ. ꝯliter in militarib⁹ insignijs gerit aliqui nō deuotione būili. ſz ſacrilega tyrānide dñandi Impelleris o aīa xpiana ſupba ſape vel querere. crux apponat ꝑtinus corde voce. vl' opis ſignatiōe Quid ei magꝭ. eſt ſupbie inimicū Inuidia vult obtrepe. viruſq; ſuū aīo ſpgere. crux tyriaca fiet efficatiſſima Crux oēm ire vel rācoris amaritudinē dulcorabit Crux reddet ꝺ deſidiā ſtrennuū Cōtra cupiditatē efficiet paupem ſpū Crux gule ſimul z luxurie febres acutiſſimas tēpabit Una oīm cōis eſt rō. qz pendēs in ea/ crucifixit peſtes iſtas oēs. triūphās in corpe ſuo xps ¶ Hoc eſt ſignū thau. q̄ ſignatos angel⁹ exterminator ꝓcutere nō ſignat. ſaluat poti⁹ z ꝓtegit. ſi tm corde fideli/ cruci iſti cō ſentiat Alioqn mendax angelus z mēdax ei⁹ pater/ arripit qō ſuū eſt. Sic moyſes exaltauit ſerpētem in deſerto. ſic exaltat⁹ eſt filius hōis prudēs vt ſerpēs Curabātur a ſerpētib⁹ ꝓuiſſi enei ſerpentis inſpectores. Aſpice ſerpentē hūc ꝑ ſil'itudine. ſine veneno culpe. xp̄m pēdentē in cruce. fides eius a morſib⁹ tentationū. ne te pīmāt. liberabit. Hinc de luca canit eccīa. q̄ crucis mortificatōem iugit' in ſuo corpore portauit. Hinc apl's ait. xp̄o ꝯfixus ſum cruci. Hinc andreas letus z alacer. ibat ad crucē Hinc rurſus paulus. nihil me iudicaui ſcire inter vos niſi Jh̄m crīſtū z hūc crucifixū. hec hūilitas ſua fuit. hec exaltatio. Et ꝓm menſurā hūilitatis dabit' ſublimitas exaltatōis. Propterea tu cui⁹ hūilitatē ꝑfundiores oīb⁹ reſpexit dñs. ſpgo beata merito gl'iaris ſup omēs in exaltatione tua. ¶ Nolo tm putauerit aliquis lignū crucis. vt lignū eſt adorandū. ſicut nec eſt ens dīnū z ſummū q̄ ſit fruendū. qō ſit ſup oīa diligendū. Sciunt hec fideles. ſciūt z ꝓbi oēs. Nihil bz lignū crucꝭ dīnitatis etiā in q̄ pepēdit dom⁹. ſz in cruce tāq̄ ī ſigno. ſurgit fides nr̄a ad dñm nr̄m. Jh̄m xp̄m. deū vez. q̄ ſalutē nr̄az opat⁹ ē in ea ¶ Sic de imaginū veneratiōe. ver⁹ bz doctoꝝ determinatio. Sic ꝑ figuram. ſignū accipit ꝓ ſignato. vt nomē ꝑ nominato. imago ꝑ imaginato. ¶ Dices forte mihi. nūquid non in homine. preſertim in marie virgine. verior z expreſſior eſt imago btiſſime trinitatis? Sed z ipſe demō. retinet hāc eſſentialem imaginem. Aſinus proinde cui chriſt⁹ inſedit/ cur nō adorat. ¶ Rūdebo primit⁹ ſub vna generali veritate. de re qualibet indiſtincte Non eſt aliqua res. q̄ntūlibet etiā vilis appareat. quin ex eius conſideratione/ poſſit animus fidel' eleuari ad magnificationem z oratiōnē dei. Ratio. quia a qualibet tāq̄ a ſigno/ pōt a poſteriori veſtigari. vl' inquiri maieſtas dei. ſempiterna quoq; virtus eius z diuinitas. ab alijs quidē clari⁹ ab alijs obſcurius. ¶ Porro minus bz de periculo ſcādali z idolatrie (teſte btō dionyſio) ſi nōietur deus infimis noīb⁹ creaturaꝝ vilium ꝑ metabporā z ſymbolū. q̄ſi fiat hoc de reb⁹ dignitatē hītib⁹. quales ſunt angeli. q̄les ſunt homines rōne ꝓditi Quis em̄ crediderit. q⁹ deus ſit eſſentialiter lapis aut vermis? Confunditur nihilominus ydolatria. q̄cunq; fuerit circa creaturā aliq̄m ſeu de creatura. qz non refert totū hōiez ad deū. ſiſtēs in auxilio creature. maxime dū hec. facere ꝓhibetur Habet ꝺgo bñdicta ſanctitat⁹ ꝓuilegia. hīnt z boies in dignitatib⁹ ꝓſtituti. q̄z cōſideratiōe/ ꝑticipatiue ſolū. z ꝑ anologiā dicunt honorādi. ſed ſub deo. cui veraciter ſoli debet honor z gl'ia ¶ Deniq; vitamus ſcandalum vel irriſionē infidelium aut ſimplicium. ſi coleretur aſinus ſicut colitur crux Nō em̄ eque faciliter honorem referrent ad prototypū. i. ad ſignatū xp̄m. nec ad redemptionis noſtre myſterium. quēadmodum fit de cruce ¶ Crux hūilis mor vt in memoria venerit aīe fidelis/ ſit ꝺ viſu ſit cogitatu ſit auditu. q̄d aliud ſignat/ q̄d aliud ꝑ ſignuz ſeu ſignationem. intellectui repñtat/ q̄z dñm nr̄m Jh̄m xp̄m. in quo eſt ſalus vita z reſurrectio nr̄a. ꝑ quez ſaluati z liberati ſumus. Hec ideo conſonāt ꝓpoſito nr̄o. qz vincere docent nos/ de impulſore nr̄o ¶ Crux hūilis memoriter intellecta. liberationez ſigt. vitā z ſalutē. Ipſa ꝓſolationē. z ex cō ſequenti gl'iam z exultationem ſi grat⁹ ſit animus/ opat ¶ Crux hūilis hoiem collocat z recūbere facit in nouiſſimo loco. quo nullus cogitari pt inferior. qz noviſſimus viroꝝ pendet in ea. Sic recogitatus. creditus ſperatus z amatus/ q̄ nos inuitauit dicet. Amice aſcende ſuperius z erit nobis gl'ia. ¶ Crux ſicut hūiliat in profundiſſimo loco ſic exaltat in ſummo Non em̄ mētit nr̄a pſaltes. Et exaltauit

humiles. ¶ Gloria crucis ⁊ exaltatio simul cū exultatiōe. tanto verior est solidi/or atq; iocūdior. q̄nto min⁹ hz de creatura vanitate. ¶ Gloria crucis fit in ꝓfirmatōis sacramēto. ⁊ alijs mysterijs/de oleo simul ⁊ balsamo. qñq; de oleo solo sed sacrato. vt q̄ ꝓsiderat penā in cruce/ꝓsoletur ex intima spūssancti vnctiōe. ¶ Glia crucꝭ facit insignē xp̄ianū. dū oleo leticie linit ipm ex nōie Est em̄ xp̄s ꝑ interpretatiōem vnctus. Reges aūt sacerdotes prophete ⁊ pugiles inunguñt prisco more Glia crucis. nō ꝓstanter retineꝫ ⁊ predicatur. si nō ad crucis ignominiā. passionem. ⁊ tolerantiā animus ꝓparaꝫ. Nō ei natura ꝓpatitur. vt duo fines ꝓncipales ⁊ vltimi simul intendanꝫ p̄sertim ꝓtrarij Quid aūt vane glie q̄d auaricie. q̄d libidini. plusq; ipa crux repit aduersum:

R Sūt qui sub nōie xp̄ianitatꝭ. arbitrātur se magnificare dñm. qui crucifigūt in se rursus filiū dei. ⁊ hñt ostentui. qui gustauerūt ꝙbū dei bonū ⁊ virtutes futi seculi. sed ꝑ apostasie supbiā plapsi sunt. q̄s impossibile ꝑ difficile dicit aplus est rursus renouari. ad pñiaz l̄ certe sūiꝫ hic renouatio baptismalis. quā ꝓstat iterari ñ posse.

Glieꝫ frater būilis in exaltatiōe sua p crucē. mores insup/scōm nomē xp̄iani. vitāq; ꝓponat. Sit ꝓma sit vltia sit tota laus tua. O aīa deuota. dic simul ⁊ psitere xp̄iana sum Sic em̄ magnificas dñm. accipe rursus ¶ Exaltatō crucꝭ xp̄i tota mysterijs plēa refulget Est in ea lōgitudo. latitudo sublimitas ⁊ ꝑfūdū. lōgitudo eternitatꝭ. latitudo charitatꝭ. sublimitas maiestatꝭ. ꝑfūdū sapiētie iudicātꝭ. Hz crux excelsa simul ⁊ būil. mediū cui sursuz ⁊ deorsum dextrorsū sinistrorsū ꝓiūgūt ⁊ in hoc medio Jhs tot⁹ effluēs ⁊ affluens miseri cordieviscerib⁹. Cū si eidez fidē affixeris tuā. radiabit sursū amor. dextrorsū spes sinistrorsum timor. et deorsū dolor. q̄ sunt aīe q̄ttuor ꝓncipales affectōes. scōm q̄s bñ cōpatas ⁊ ordiātas ē eis armōia spūalis Exerceat te sup his. traditio de cantic. ¶ Cōuersus ad crucē pie mētis. oculis lacrimosis. inspiceas extēsū in hoc ligno sctissimū corp⁹ ihū sicut tympanū vel citharā. vñ ptulit voces suas in symphōia diuinis auribꝫ gratissimas. ꝓ inimicis priaz ad latronē scōaz. fuit ad mrez tertia Ad discipl̄m q̄rta. ad pfez q̄nta. ꝑ se ipso sexta ꝑ ꝓsūmatōe redēptōis septia ꝑ suo trāsitu octaua. Jta factꝰ obediēs pri vsq; ad mortē dedit fidelib⁹ suis pfectū būilis obediētie nec nō pietatꝭ documētū Est āt būiliatō ꝑ obediētiā exultatō. Triplex est in gne q̄ sub arboze crucꝭ exercet būiliatō pñialis. sacramētl'is. supnatural'scōm tres stat⁹ incipiētiū proficientiū ⁊ pfectoz sua det rex ipe dauid dare psalmū iocūdū cū cithara ¶ Est aūt cithara pñitiū q̄ vertit in luctu in psalteriū solatiū. Tradit expositoz vn⁹ citharā q̄ dauid adhuc pastoz et psalles cozā saul expellebat ab eo spūm dñi malū ꝓtendisse signū crucis. Jubeꝫ apō ꝓphetā aīa peccatrix sumere citharā ⁊ bñ canere Cant⁹ iste puto lamentatōis ē pñial' de q̄ psalmista. Cōfiteboz tibi ī cithara ō⁹ meus. ¶ Jta demū ꝓsonat psalterio iocū do/iterne leticie. ita sub alio typo cōsonat philomene modul'ktuꝭ suspiriū. Jta sps noster vexat⁹ ab angl'o dñi malo. melius hz. Jta (si de poeticꝭ aliq̄d miscerī placz) Orphe⁹ furias mitigat infernales. i. furiosas suas passiōes q̄ q̄dē potētes nimis deponunꝫ de sede cordis ⁊ būiles exaltātur affectōes pie mētꝭ Cōpōebat ad citbare modos pitbagoras mot⁹ suos. Et ad excitatōz ꝓphici sp⁹ psaltē adhibuit eliseꝰ. Hec de crucis auxilio. ꝫ demonis impulsus gñales tñdē dicta sunt. simul ⁊ angelox presidio ¶ Letex q̄ pcl'ox ꝓticulari um aīaduersio. plus horreturꝫ ⁊ viratur. plus insuper liberator implozatur. gratioz deniq; fit mīa liberātis. expediēs indicauī. ꝓticularib⁹ mouendis intendere. nisi tñ aliter censueris frater ¶ Discipl's Jmo vere cupidus ⁊ attēꝰ sicut bacten⁹ auscultabo. q̄sq; petieris a me verbuz ¶ Dgr̄ Fit impulsus angelicus virtuose. sapiēter. ⁊ benigne. q̄tenus būiles exaltenꝫ. At ꝙ depositus iste de sede diabolus. deorsum fluens. sathanas. satagit hoies deponere violenter fraudulenter. ⁊ maligne. Violentia cernit in obsessis. Fraus ꝙ dū spē bona. salubris ⁊ virtuosi ꝓsiliꝫ. q̄si moralis phus dolose impellit. Paucos accipe modos ex innumeris. ⁊ vt sit aliq̄s ordo in nō habētib⁹ ordinē. sed ꝓfusiōem babilonicā. dicenda. ꝑ q̄ternaria seu ꝑ tetrades partiemur. ¶ Detestatur q̄ñq; supbiam patentē. sed vt in deteriorē sub inuolucro ficte būilitatis precipitet. Nā est qui se nequiter būiliat. Et

rursus ait sathanas. Noli hūilis eē in sapiētia tua. q̄tenꝰ ĩsipiēter exaltēt. Detestat pſūptōez. ztimorē laudat q̄tenꝰ ingerat timoris scrupl'os. vbi ñ ē tiorꝛ vt ablata pace cordis recedat iſte cuiꝰ locꝰ ē ĩ pace. detestat inobediētiā. vt pcĩ fuitutē iducat z aſininā patiētiā q̄ fert ñ ferēda. q̄les nō bat apl'us eē corītheos Fefellit innūeros neq̄ iſte q̄ sub velamīto obediētie nepbanda ppetrarūt q̄ſi peccare ñ posſet qꝛ ñ būt velle l' nolle iuxta ꝛbū suū Detestat supſtitiōes q̄q̄ mā ifestaſ sz ñ occ'tas zobūbratas scĩs obſeruatōib Jn ieiunijs. in virginitate ĩ scĩs oꝛōib supſtitiōes impellit ¶ Proiñ cur fuit ꝓma deōnis vox z ĩterrogatō Cur inq̄t ꝓcepitvobis dñs. Utiq̄ freq̄ntiſſime cur iſto qtūs hōies ĩ curioſitatē noxie laq̄os cadāt Cur fecit deꝰ rationales creaturas q̄s p sciebat foꝛe peccatas z dānandas? Cur eas deꝰ tles nō cōdidit q̄ peccare nō posſent? Cur ōlectat in perditōe viuētiū Quod iñ sibi lucrum creſcit Nūq̄d ñ melꝰ eēt vniuerſis si pcāt oīb ablat' remanerēt ĩ solo decoꝛe virtutū. cur indurat aliq̄s zalioꝛ miſeret? cur acceptō psonaꝝ repit apō ipm? cur nō citꝰ vēit ad hoīes redimēdos z legē veterē q̄ dederat in fedꝰ eternū p aliā ꝓmutauit. cur tot absq̄ baptiſmo inocētes tot in iſulis sñ legis auditu viuētes tot q̄ saluarēt si bonis doctrinis z societatib instruerentur pire p mittit z dimiſit? Scit iſte nequam. q̄ p scrutatoꝛ maieſtatis oppimet a gl'ia Scit hoiem phibitū. ne in pl'ib dei opib fuerit curioſus. ¶ Culpat ypocriſim. sed vt hoies absq̄ honeſtatis velo. ppetrēt mala. Laudat ſimplicē cū verecūdia scā. q̄tenꝰ ypocriſis fictiōes introducat Culpat inuidiā z benignitatē laudat. sz vt malignitas improba nocētiū foueat Culpat ecōtrario inq̄tates alioꝝ vt psonale odiuz. ꝑ fraternā charitatē ſuſcitet. Culpat iratos. sed vt zelū scī abiciat Laudat zeluz scī quo preceps ira furiat Culpat inertiam. sed vt inquietudo plus equo laborioſa fatiget. Laudat quietē scām. sed vt insterquilinijū torꝑentis inertie deijciat. Oſtendit odibilē auariciā. z q̄ nihil neq̄us q̄ amare pecuniā. sed vt prodigalitatē consumptione oīm cuz rapinis introducat. Pulcram dicit z amabilem frugalitatem. vt tenacitati locum paret. Oſtendit quantas gignit infirmitates gula. sed vt periculoſioꝛem vacuitatem. capitis z coꝛporis/ abq̄ remedio opetur. Laudat omnia sana esſe sanis. z nihil esſe reijciendū. qđ cum gratiaꝝ actione accipitur. vt a tē perantia fallaꝝ abducat Oſtendit q̄ feda fit luxuria. q̄ vilis nec honoꝛe digna. vt coniugioꝝ iura ꝓaminet. Laudat ꝓ lificationē. Jmo iubet per illud. creſcite z multiplicamini q̄tenus concubinatuz. licere demonſtret Oſtendit non esſe inrādum. Sit inquit sermo veſter. est est. nō non. vt deteſtetur oīe iuramentum. Dicit et aduerſo. Qui bene iurat. bñ credit vt periuria vel contumelias nōis dei multiplicet. ¶ Circuit iſte sathan terram. z ꝑambulat eam. vt circunſtantias oīm conſideret Quis quid. vbi. quibus auxilijs. cur quō. quando. Tendit laqueos in q̄s impellat multos valde. vt si fuerit aliq̄s ab vno liberatus. cadat in alterum Facit ad ℏ macharij narratio de populis. Nō em̄ semel victus/ ceſſat. ſicut opinatus eſt Origenes Jtaq̄ ꝓſiderat dum circuit z obſeruat volentes placere deo. Videt aptum aliquē ad religionis ingreſſum. Jmpellit ad oꝑpoſitū. ſic illudens. Cur ciuilem vis deſerere conuerſationem. q̄m homo/ naꝯa. ciuile animal eſt. homines hominū gratia facti ſunt vt ſe mutuo iuuēt. ſicut pecoꝛa vt hōibus ſeruiant. Ue ſoli. Cur non poteris ſub habitu ſeculari. ſalutē tuam operari Sub vno abbate tuo xp̄o. gaudeas lege libertatis. quā dedit tibi deus. z emit xp̄ūs. Quid pulcrius. q̄d eligibilius libertate? Cur tot z tales. vis ſubire obſeruationes. z vota ſup te inducere. qui non ſufficis ad precepta fūnda? Quid ſunt obligationes tot/ niſi laquei totidem ad tranſgreſſores Vide ne illaq̄ atus verbis oꝛis tui cadas Diſplicet em̄ deo ſtulta z infidelis promiſſio Ecce q̄t. quales in religionib defecerūt. quot ceciderunt. q̄t apoſtate retro abierunt Cur nō vis talētū tibi creditū. in bis z in gl'ijs gratijs mlt'plicare? Ut quid ꝓditio hec eſſet in religionis ingreſſu ſiue ſolitudie. ¶ Celat ꝓditus iſte/ laqueos in ſecꝛo. fit iſte qui ſaluandus fuerat in religiōe perdutus in ſeculari ꝙuerſatiōe. fit ſecularꝭ. ꝓiungitur vxoꝛi Heu q̄s illic laqueos tribulationum non inuenit? Naſcuntur fil'ij/ alia cura/ ſi procat vxoꝛ. grauis. magnifica. ſi ſterilis. ſi feda. ſi lubꝛica. Oq̄le

supplicium Sit de milicia. aut de curiali um nūero. q̄t illic curis involuit? Primi tus erit dulcis ineꝛpto/cultura potentis amici. Exp̄t metuet. invidiā nō tolera/bit. Sit oꝑtet assentatoꝛ ad oīa. sit mi ser. viuens. dormiens. ꝓmedēs ad alteri? arbitriū. Sit causidicus aut practic? in phica. fraudes mille spargēt in practica/tiōe Dū querit diues fieri. incidet in desi deria mlta ꝛ laqueos. quib? mergatur in interitū. Sit bñficiat? in eccīa ꝛ celebs. cauēdū sibi erit a retib? sym̄oīe a negligē tia sernitū. a luxuria. ab inerti ꝙuersatiōe a dilapidatione bonoꝛ eccīe ¶ Circuit ꝛ ꝙsiderat satban iste alteꝛ quē ex instabi/litate ꝓꝛia vel infirmitate/cognoscit. ad religionis aut solitudinis vitā ineptum. Vide ait quanta sit religionis. quanta solitudinis ꝓfectio. vacare soli deo. salu/tem suam opari. Quid ꝓdest hōi si vni uersum mūduꝫ lucret. aīe ꝙ sue detrimē tum patiat. Vide quātuꝫ tot? mūdus in maligno posit? ē. q̄ꝫ brevis vita. q̄ꝫ moꝛs incerta. que tormēta inferni. q̄ gaudia pa radisi? Vide ne p̄cipitines. ne ꝙsilia mlꝺoꝝ p̄sertim domesticoꝝ ꝛ secularīuꝫ q̄/ras. Inimici hōis domestici eius. ꝛ aiāt hō nō ꝓcipit q̄ dei sunt. Res certa est. De solis incert? habendū ē ꝙsiliū. Dicere q̄ religionis status nō sit ꝓfectioꝛ heresis ē Magna ꝙ stultitia est nolle esse ꝓfectuꝫ Quid hesitas. q̄d terginersar?. Vocat te deus p inspiratiōes istas. q̄d in te stas ꝛ non stas? proīce te in euꝫ. ꝛ ipē te suscipi/et. neq̄ deseret iam susceptuꝫ Vide nunc paup hōmūtio duꝫ ꝙpungeris corde. fac votū deo celi. firmet te iuramentū. Felix nēcitas que ducit in melius. Sciēs? op? cū voto deo esse acceptabilius. Da tatam arboꝛem voluntatis tue cuꝫ fructib? suis deo tuo. Deniq̄ qui ꝓpositū tuū istud sc̄m diuerteret a te/reus esset vt deo se red deret in religione loco tui. ¶ Silet iste neq̄ q̄ ad religiōis introitum oꝑtet at tendere nedū bonitatē religionis in se sꝫ alias circūstātias maxime duas. Quarū vna se tenet ex pte religiosoꝝ si pfēte regu lam seruāt. Altera ex parte sui ipius si in ꝛta paboiam xp̄i dum incboat poterit cō summare Quot si scōm ratōis ꝙsiliū res tam grandis aggredienda ē q̄ꝫ postmodū mutare nō licet Nō tū seq̄ndi sunt viriles impetus aut moꝛ? deuotionū q̄les babēt possunt pueri aut puelle. q̄nq̄ pl? ex incō/stantie vicio vel melācolie. q̄ꝫ gracie certo instinctu poti? aliq̄. q̄liter mō ex astuto demōis impulsu q̄ꝫ certe ꝺuotōis afflatu Silet q̄n media sunt moderāda secūdū ꝛtutem tā agentis q̄ꝫ patientis. nec pote/rat. Dauid cuꝫ armis saul egredi ꝝ golyam. Non p̄nt symee cū botis latōrib? q̄s in fraudē eis derelict? accipiūt incedere. si let onera religiōis. cū moꝛib? inhitantiū Dat bene sentire de omnib? neminē iudi care spes adiicit q̄nq̄ magnasq̄ ꝓficiet alīs sua eruditio suū ꝙsilium q̄ litteras nouit. q̄ ꝓpudens ē in agēdis. Deniq̄ ex emplū dabit reliq̄s de seculo. vt ita faciāt quēadmodū ꝛ fecit seculuꝫ derelinquāt. Quid? Tandem voto se ꝙstringit ꝺ se rit habita bñficia dat sua paupibus via sibi vnica religiōis relicta est Capt? est ait in/sultās demon Euge euge iam nō est silen dum Jā in odlum religiōis: exaggerāda sunt oīa Aperiendi sūt ocli discrimīa re/velanda murmur inducēduꝫ dicat ipe si/bi sentiēs se delusum Quid mihi feci mi ser In q̄ mē malū impuli Nō potero fer re iugū hoc intolerabile. Quesiui reḡem vt in pace seruirē deoꝝ ecce turbatio. fugi hōies. homines inuēio. Cedebā tentatō nib? de seculo ꝺterioꝛes demōis p̄fero q̄d feci q̄d agā q̄ me vertaꝫ? Amicos carnles offendi sp̄nēs eos cū suis ꝙsiliis nullus mihi adeōs regressus Si dispēsationem voti q̄siero nō dabit aut in data nūq̄ cō/stans sibi animus q̄tabit? sꝫ neq̄ quō viue rem in seculo relictū est. Si ad aliaꝫ mig uero religionē. scādalosus ero meeꝛ forsi tan ītolerabilis aliene. Quid feci? Deuo tionem in seculo sua uioꝛē. et crebrius iue niebā. q̄ sensus vegetōres nec ꝓturbati p vigilias nō exinanitū cerebrū per ieiunia nō oꝑ̄ssa mens in ꝓlixitate vocal? seruī/tij sed ꝛ sec̄laribꝫ involuoꝝ curis. p necessi tatib? fratꝝ Cogit obedientia currere dis currere p sc̄m qui quietē solā sperabā mi bi obtinere Sic quotidianis fatigoꝝ odi is et ritis. Quid feci quid tandem volui mihi miser? Delectabat me studium. do/cebam et docebar. Nunc qui doceāt aut doceat nullus est. Fratres satis ē reſpō/dent occupationes religionis suevetatio satis est Non est inquiūt religio scola do cendi. sed disciplina viuendi. Si vitero fuꝝ moꝛes fratrum collapsos omnino ꝛ

regulis patrum. perdit⁹ ſuꝫ ſine dubio Si ſingularis mihi viuere volo. nec datur nec ſufficit. Ecce quid murmurat. incõſtans quandoq; non ſine magno ꝓplexitatis vinculo. maxime ſi monaſteria mulierum collapſa. iunior iam aliqua vo uit ⁊ intrauit ¶ Circuit iſte depoſitus de ſede. querit quẽ deuoret. Inuenit hominem deditum ſtudijs litteraꝝ ⁊ ſcientiaꝝ Si poteſt auertit. Affert occupatiões ex ſeculo. ſicut ex prelatoꝝ ſeruitijs aut principum. aut penuria tranſcribentium. vel imperitia. aut librorꝝ cauſat nimietatem oneroſam. aut fruſtra fieri verba ſurdis dicit Si nequiuerit abducere quatenus ocium deſideret ſtudioſum ſed ſibi vacet ⁊ ſapientiam ſcribat in ocio. ſubdol⁹ impellit. vt alios dum docere vult ſcribẽdo/ ſe ſeducat. Laudat iam laborem. ſed corrumpere ſatagit intentionem. ¶ Eia doctor ſcribe que relegat poſteritas. que tibi ſint in nomen eternum. qm̃ melius eſt nomen bonum q̃ vnguenta preciosa. O rabũt alij pro te. Non tibiſoli laborabis talentum tuum diſtribues Sed ad quid ſathan iſta? Quid ſibi ſup alioꝝ ſalute? Profecto nihil. ſz ſatagit. vt iſte ſub hac intentiõe ſcribens. audiat in iudicio. rece piſti mercedẽ tuã. Accipe quod tuum eſt ⁊ vade. ex ore tuo ⁊ ſcriptis tuis te iudico ſerue nequã. Fers litteras mortis tue ſal infatuatum. Eia ſcribe. ſz ſubtilia. ſed extranea. ſed nouiter inuenta Turpe eſt alienis vti. Sic ĩpellit vt deſerat terminos quos poſuerunt patres ſui Ut vane gloriosus dicat Super omnes docẽtes me intelleꝛi. Ut deſerens vias certas dicat. Aque furtiue dulciores ſunt. ⁊ panis abſconditus ſuauior. ¶ Eia ſcribe. aut de tuis ꝓtutibꝫ aut celeritatẽ oñde dictandi Aut da ſatꝫ itelligi q⁹ bñ. q⁹ deuote viuis vt loq̃ris Aut certe in alienis laudibꝫ q̃re laudẽ tuã. Quere celebritatem noĩs ſi nõ ex te ſaltez ex illis. quos exaltas ſcribẽdo. miracula ſua. viſiones vitã ſupra modum mirabilem. diuinatões. ſectas nouas Canoniſatus'eris in ipoꝝ canoniſatione Sed o fraudem ſathane deteſtãdã. qñq; tamen ita fallentẽ. vt interim taceam⁹ de manifeſtis erroribꝫ et hereticã prauitate. ¶ Eia ſcribe. totus inſiſte laboribus. importune. Non des requiẽ calamo poſtpone horas canonicas. aut abſq; intẽtiõe ꝓferas. ĩdulge'ſecur⁹ lautõribꝫ cibis. vtere ſõno vſq; ad ſatitatez. Deſere ciuilẽ alioꝝ ꝓuerſatiõem. Cõpenſabit hec oĩa labor tuus in dictãdo. Sic impellit iſte neſcit q⁹ inutiliter. imo nocie fiũt nõ iuſſa p̃ceptis omiſſis Scit q⁹ fauem⁹ vltra moduꝫ ſcriptis nr̃is. diligim⁹ vt filios. placẽt etiam ſi deformia ſunt ⁊ inculta. ſi vacua ſententijs. Teſtꝫ ẽ ſymea fabuloſa Gallia dũ nimio clamore ꝑdit ouũ ꝑdit illud. Corvus crocitãs. vt avl'pe laudet / fraudat cibo ſuo. Nõ aliter ſepe ꝓtutes ꝑdũt ſcribe docti. vl'q̃ſitas ꝓpus vel acq̃rendas in tpe Rõ. q⁹ dicũt ⁊ nõ faciũt. q⁹ de donis ỏi dũgl'ian q̃runt. deo rapiunt q⁹ ſuũ ẽ. q⁹ ſcit inſup ſiniſtra t'ũ. quid facit dextera Poſſũt nihilõin⁹ meritorie fieri noua ſcripta ſi mod⁹ affuerit. finis ⁊ ordo recti. Unuꝫ facere ꝯtiud nõ omittere. ¶ Circuit ⁊ inuenit hõiez ỏditũ. ꝓfeſſiõibꝫ audiẽdis. O q̃t immiſſiões facit p ãgl'os ſuos malos. Uenit ad ꝓfeſſionẽ plebeius ideota. veniunt pueri ⁊puelle iuuẽes ⁊ maritate Suadet inueſtigare diligẽter ſup oĩb circũſtãtijs. vt agnoſcat vultũ pecoꝛis ſui. q⁹ nec aliter ſolui p̃t pcõr. niſi diſcretioĩa. Abſit iſte curioſus ſcrutator ⁊ deficiat ſcrutãs ſcrutinia. cũ ſcãdalo ꝓfitẽtiuꝫ. cum lapſu ꝓprio cũ ſuſpitionibꝫ infinitis. cũ intermi nabilibꝫ ſcrupulis ſine remittat ñ abſoluꝫ tũ ſine ỏtineat morioſiſſime vix tãdẽ abſoluendũ. Ueniũt tl'es p⁹ modũ ⁊vertitur in oppoſitã q̃litatẽ. q⁹ timet exptus / tales facere interrogationes. Dicit ſibꝫ p̃i. Saluet ſe ſi voluerit. nõ intrabo domũ ꝓſcie alie ne nihil interrogabo. ſcit pcã ſua dicat ill la ſi vult. Sic dimittit inſcios ſic verecũdos latere ĩ pcõis ſuis. ñvtẽs claue ſciẽtie q̃ data ẽ ad aperiẽdum (cũ diſcretõe tam̃) ſecretas ꝓſcie plagas Ueniũt alij magni prudẽtes ỏ ſclo. veniũt pdões vſurarij. ſymoniaci. rãcoꝛoſi. violatores eccĩaſtice libertatiſ. cõcubinarij. notorij. nolũt a pcõ reſilire. nolũt reſtitutões facere. ſũt excõicati ſũt irregl'ares. alij ſi cl'pãt excuſãt aut ỏfẽdũt pcm̃ ſuũ. dicũt ſe iuſta bella gerere Et plãe mixtẽ. ſi etiã ãgl'us de celo repiret ꝯd agẽdũ in tl'ibꝫ ml'tis niſi coaſſiſteret ſibi miracl'oſa ỏi ꝓt? Ueniũt alij l'alie curioſe agẽtes ad fabl'atões ꝓtũt ꝓfeſſiões ſuas miſcẽt colloq̃a ỏ ꝓphãis vtinaꝝ ñ ỏ nephariꝭ vtinã que ſpiritu cepiſſe videntur. nõ ꝓſumẽt incarne. phibeat deteꝛioꝛa deus.

R Circuit ꝛ inuenit declamantem in populo seu ꝓdicantē. Cognosce. demonis quot impulsus sunt in sermone Dum de omni statu persone sunt. quē vicijs cōtrarijs infecte sunt. Si culpat auaritiam/ꝓdigus aplaudit. ꝛ ridet auarꝰ. Si prodigalitatē vituperat/auarus libēs ad se cōtrahit dicens. tene quod habes Si loq̄ꝫ aduersus inertiaꝫ/gaudet iste qui stulto labore consumitur. ꝛ esse sub sentibus curaꝫ mordentium delicias computat. Zelus laudatus accendit iracūdos. Pietas laudata pusillanimes nutrit et desides. Pro nunc ꝛ q̄lem tua predicatio fructuꝫ afferet considera. Sunt qui nolunt premeditari. nolunt sanctorū allegationibꝫ vel auctoritatibꝫ. aut certe nesciunt vti. Garriunt ꝛ effundunt quicquid in buccam venerit. ceci cecos alloquentes Sūt ex oppositō. qui tot accumulant allegationes sup allegatiōes. rigmus ad rigmos. concordantias cū cōcordantijs. effluunt vsquequaq̄ꝫ non deū. sed se. sed scientiaꝫ suam ostendere volentes. Blandiuntur sibi. qꝛ non ꝓpter se ꝛ famā scientie. sed ad edificationē querūt alioꝝ. Sunt qui solum apud auditores suos inobedientiaꝫ ꝛ rebellionem inferiorē tacendo culpant vicia superioꝝ etiā dum absunt vȳ. Alibi plausibilꝭ audit inuida plebs q̄ꝫ superioꝝ vicia prodere. ꝛ angere. inculpare. Et hec sepius ꝛ accuratius studeant aliqui p̄dicatores detestari. qui si vel in modico vicio culparentur. protinus implacabiliter obsisterent vera dicentibꝫ. ꝛ capitali. clam vel palam persecutione vexarēt Ad de q̄ multitudo predicationū. sepe fit in laqueum audientium. Quare? Quia iaꝫ sane sciunt voluntatē dñi nec faciūt. preuaricatores effecti de peccantibus Propterea perplexos habꝫ behemoth neruos in multis. quibꝫ non est exitus frequēter possibilis. nisi morꝫ inflicta iudicialis/seu captiuitatis hostilis/viam fecerit/liberans ab omnibꝫ debitorum vinculis. Aut si nō fuerit assumpta religio cedens omnibus. aut vltronea paupertas sua. ꝛ suorum subeatur. Sed q̄ꝫ difficilia sunt hec remedia. presertim in senibꝫ. in egrotis. in delicatis viris ꝛ pomposis. In feminis. nescit nemo. Singulariter idcirco notauit apostolus auariciam. tentationibus ꝛ lequeis diaboli plenam esse. q̄ mergunt hominem in interitū vnde virꝫ fit responsio S Circuit iste sathan iste depositus. ꝛ inuenit hominē in solitudine. vel deserti. sicut est pellicanus. vel domicilij sicut nicticoraꝫ. vel recti sicut passer. protinus immittit fraudulētus auceps iste/laqueos exquisitos. ꝛ tota malignitate conatur inuoluere/nūc pennas/nūc pedes istius qui solitarius eligit viuere. volaturus vt estimat ad supna. ꝛ secū furens ait Non sic abibit solitarius iste. si bene me noui. Sit piger. impatiēs. mala cogitet. ꝛ sua querat. Agitatur nūc. fer noꝛe nouitio. fingit sibi quietem ꝛ otiū. fingit patientiam si non habeat consortium. fingit puritatem in affectibꝫ habitum. fingit denicq̄ꝫ dabit se deo totū Sed o miser. nescit quantum meis artibus/ab expectantiōe sua lōge fiet. Surgite vos ifernales ꝛ improbe pestes mee. Stultum hunc impellite casuꝫ in retia peccatorum. que fugere putat. nec precauet. Tu primitus inertia. deses ad bonū sed ad perniciem efficacissima. Hic exteriori caret exercitio. ociosus vacat. Age. Tediosa sit oratio sibi. fastidiat ꝛ dicat. quousq̄ eadem. Succedat nunc impatientia. Fac ipm suimet penitere. fac displicere quietem. fac ocium ꝓprium horrere. nec se iam ferre possit. Fac langueat totꝰ ꝛ pigritet. Exurge nunc blasphemia. cogitatiōes nepharias immitte. Fac desideria occidant pigrum Age doceat ociositas mala multa. Tradideris eū quatuoꝛ quaternionibꝫ passionum vinculandum. in carcere nostro peccatorū. Scis nōia. scis officia. vulgata sunt. Spes. meoꝛ metꝰ gaudiū. Spet vana. metuat falsa. mereat molestē. gaudeat molestiꝭ Tuū erit vltimū h̄ officiuꝫ. o libidinosa cupiditas. querēs assidue q̄ tua sūt Querat iste ꝓsolaciūculas ꝓprias si poterꝭ in carnalibus delicijs. cibo sōno. venereis Si refugerit patētē hāc turpitudinē tuā velauerꝭ eā silitudinē deuotionis ad deū Da mēdaciter itelligi ipm q̄rere q̄ oi sūt. se in dño oblectari solo. cū sua ꝓncipaliter q̄raꝫ oblectatio. Signū huiꝰ accipe certū. qꝛ dimissis. dinoꝝ ipletōibꝫ mādatorū. laborat i h̄ totꝰ. vt i aliꝭ q̄ spūalia fingit oblectet Deridemꝰ merito sabbata eiꝰ. videtes ignominiā eiꝰ. Videmus introꝛ suꝫ fornicatōibꝫ ꝓprijs. mēdaꝫ. ꝓcaꝫ. me/

retrix inquirit ⁊ rapit. ¶ Adauge dolos tuos o libidinosa cupido Interroget curiositas tua cor eius in plimis. Si mallet damnari q̄z offendere deū sponsum suum. redēptorē suū. de quo gl'iak. Si mallet subire mortē aut incendi/q̄z frāgere ie iunū. vel incurrere carnis lapsum Quic q̄d elegerit irretiem⁹ eū. vel arroganti mē dacio. si penā ꝓposuerit inferni vel incendij. q̄ si postposuerit/iā peccauit: q̄a peccare preelegit Adde si videris ipm in mlt̄is deficere. dic blandiens. nō cōcutiāt te defectus isti frater. permittit eos deus in te ad hūilitatis custodiam. ne magnitudo ꝑutū te extollat. Habes in paulo sīle de stimulo satbane ꝓter magnitudinem reuelationū Capiamus eū ⁊ illaqueabimus vt defectus ꝓrios iā nō laborer corrigi. sz in illis audeat etiā gl'ari. Sit rursus tuū. o blasphemia. sor̄or inertis desidie machinamentū. sit cogitatōes immittere. q̄les nec hoīes secl'i. nec meretrices dignarent admittere Pudeat ipm qui tātus est in oculis suis/pudeat ⁊ indignet ⁊ irascat. supbiēs etiā in deū ⁊ scōs angelos eius ⁊ scōs. ⁊ desipet tandez se ipsum. ¶ Suaderē vobis inq̄z q̄ttuor sodalibꝫ mihi c̄arissimis. sup hmōi solitarijs/in alia discrimia deturbandis. sed ea quotidiana q̄si domestica pretereo. in curiositatem pscrutatōis vite aliene. negligentiaz ꝓprie vite. videre festucā in alieno oculo. nō aduertere trabē in suo. Ceteros spnere. sibi suaq̄z placere. Rumoribꝫ nouis assidue agi. ⁊ suspitionibꝫ temerarijs inhętari. Proinde minus oibꝫ hōibꝫ. alacres spū. minus esse patiētes. plus sui amatores. plus sordidos alior̄z mala tenētes Agite postremo sodales fidelissime mihi quatenus istos exhibeatis solitarios. tādem mihi sīles fieri. Solitudinē odiāt. fiant dispersi mente cordis sui. fiāt gyrouagi ⁊ pfugi. fiāt instar caynagi ⁊ pfugi Quid em̄ magꝭ ꝓriū est mihi. q̄z eē gyrouagū. circuire terrā ⁊ pambulare eam. Hec nequā spūs At ꝑo q̄d te agitas frater. q̄d turbaris. cū iam sīlētiū pati nō potes actenus obseruatū: ¶ Discipl's Nūc ꝓrsus inspicio. qm̄ vndequaq̄z miser suz. ⁊ miserabilis. nec q̄d agā. nec quo me ꝑtā scio. Ita cōclusus suz inter angustias. ex impulsibꝫ satbane numeratis. pīertim in vltimis. vt merito tedeat aiam meaz vite mee. Nolo tū despare memetipm. sed auxiliaria potius documēta querere. Itaq̄z fraudes ⁊ laqueos inuestigasti. tuū sit remedia tradere cautelas ⁊ auxilia ¶ Mgr Si hūanū pstolaris auxiliū. falleris. Illud em̄. nec pspicuū est nec validū. marie aduersus aereas ptātes. Est vita hominis milicia sup terrā. Aduocādi sunt milites angeli boni ꝫ nequā hos spūs. Plures sunt. fortiores sūt. sapiētiores sūt absq̄z vl la⁹patiōe. feruētiores in iuuādo q̄z alior̄z malignitas in impellēdo. nūmō assimus nobis ipis. nec vltra pellamus eos aduiz tores tam sedulos beniuolos ⁊ certos Discipl's Hoc est pfecto potissimū qō flagito. qō ab eis peto dari mihi/ne repellā eos Cupio piter ⁊ depcor. q̄tenus impulsiones suas quibꝫ instigāt nos bene agere/studueris apire ¶ Mgr Si de custodia angelor̄z/precipue singulor̄z/qui dantur singulis ab exordio. si de suis officijs singillatim. conarer apire. que sub exemplis leguntur in scriptura sacra. queq̄z p hystorias. q̄ subinde p doctores sacros tradita sunt. supflu⁹ imo vanus iure dicerer. res suscipiens supra vires. Attamen ne tot⁹ obmutescā. q̄si spernēs precē tuā. eligā vnū. sua auctoritate refulgēs exemplū. Deinde p ꝓsideratiōes aliqs/pauc̄z ꝑsibꝫ ꝓprehensas. curabo nos aduersus diabolicos insult⁹ reddere doctiores. Discipul⁹ Gratus audiā ⁊ attent⁹ Mgister Petr⁹ p⁹ tot ꝓpetrata ꝑutū ĩsignia. dormiebat in carcere. vinct⁹ catenis inter duos milites Cipus iste est ꝓpiani licet egregij meritz. q̄ p herodē istū satban. gl'iantē in pellibꝫ que palliāt nequiciā suam detrudit in tentatōis horridū carcerē. discrimē imminet mortz. nisi q̄ orante ingiter eccia fit q̄d sequit. Angelus astat. fulget. pulsat surgere clamat. Solut⁹ ⁊ eductus libertatiq̄z relinq̄t. ¶ Discipl's Placet metri ꝓpēdiū q̄ septem. angelico scō facta ministerio ꝓplecteris ¶ Mgister Solerter aduertis. Extimo non grauaberis si ꝓsideratiōes pauculas/rursus ita ꝑsibꝫ ligauero sup cautelis. quibꝫ agere nos oportet. ⁊ pus facere q̄d i nob ē. gallice (fay ce que doꝺe) ¶ Disc' Nō grauabor. nec leuitati deputabo metrū. q̄le freq̄nter in psalmis ⁊ canticis ꝓphe sumpserunt Mgister Imo nihil apō vertres phos serios⁹ius metro fuit. Accipe q̄ dogmata

septem. Pensa quis finis ꝓprius ꝙ sit status ois. A sathā impelli sperās fac iussa. timēsq; Magnifica dñz. dic o me suscipe ꝓpe Vixeris hic z nunc velut. hic z nunc moriturus. Viue pius. purus. velut hic z nunc obiturus. i. obuiā christo iturus ¶ Discipulus. Et si piuocet me auiditas expositiōis latioris. nolo tñ esse molest⁹ exactor/post tam multiplex eloquiū p te nunc habitū. Cōseruabo iterim oia ꝓba hec ꝙferēs in corde meo. ꝙsq; altera nos collocutio. ꝙgreget in idipm. ꝙsq; ꝓtereā centilogiū de impulsiby accepero. Dgr Fiat vt vis. z in eo bñ vale. ꝙ depo suit potētes de sede z exaltauit būiles.

Sequitur tertia par

tirio de septē modis gñaliby angelice custodie. per notulas. lxxxiij.

Exaltauit humiles. Discipulus Cōuentōis huius nr̄e diē. z locū prospex faciat/istorum btōz btissima ista p hūili tatē singulariter exaltata. cuius est h verbum Et exaltauit būiles. ¶ Dgr Fiat. tu ꝙd affers colloquiū post triduanū hoc silentiū? ¶ Discipl's Perlegi tuū sup impulsiby cētiloquiū. Experior illud esse cōnexū ꝓxi nr̄e collationi. desinit i auxilio bonoz. ꝙ apostatas angelos nobis in h exilio. vbi etiā filius dilect⁹ nihil differt a suo cū sit dñs oim. sz sub tutoriby ā gelis z actoriby est vsq; ad prefinitu z tps a pīc. ¶ Dgr Bene est. bonos tutores hz iste filius. ¶ Discipulus Istic nēpe sum⁹ cognoscere ql̄ia sunt adiutoria bonoz. ql̄ia ministeria ql̄es pulsus aut immissiones Nemini vero te nudiustertius septē officia numerasse. sub tropologia liberatōis petri. Angelus astat. fulget. pulsat. surge re clamat Soluit z eduxit libertatiq; relinquit. ¶ Dgr Non errat recordatio. Scis ne memoriter. additas simul. vij. ꝙsiderationes ad tutelā nrāz. sub ꝙdrupli ci versu. ¶ Discipl's Nimiz sic ꝓtinent. Pensa quis finis ꝓprius ꝙ sit status ois A sathā impelli sperās fac iussa. timēsq; Magnifica dñm. dic o me suscipe xpe. Vixerꝫ hic z nūc velut. hic z nūc moriꝫ⁹. Sps esto pi⁹ velut hic z nūc obitur⁹ Dgr Scires adaptatiōez facere. vij. ad vij. reddēdo singla ānglos auxilia. singulis ꝙsiderationiby aut doctrinis? Discꝫ Lupio securius ex te ꝙgnoscere. simul vt abbreuiatior fmo fiat Dgr Ceptabo sic efficere. pariterq; reddere totuz marie canticū ꝙsonās dictꝫ nr̄is Itaq; taliter accipe sūmatim ꝓtio Debinc āplior ꝙsitionis erit loc⁹ ¶ Angel⁹ astat. vt pēsem⁹. h est pōderem⁹ z librem⁹ i trutina cordis. ꝙs fit finis. Si ei sathā adest nob vt nocear. ꝙs ferret/si ñ ꝙ staret ā gel⁹ bon⁹? Sic ꝓterea q̄rit iste sathā claudere. vel eruere penit⁹ oc'm fidi ne recogitem⁹ finē nostz ꝙ de⁹ est. ꝙueniēs est vt ā gel⁹ bon⁹/sanet z illūinet oc'os cordis. in viā z i finē pacis. hec de prio. ¶ Angel⁹ astās/fulget in carcere mortꝫ hui⁹. vt nouerit vnusq; positus i tenebris q̄lis su⁹ sit stat⁹ ꝓxi⁹. Sūt ei iuxta q̄litates morboz singloz/q̄litates auxilioz ¶ Angel⁹ astās z fulgēs. pulsat incitās ad bonū. Scit ei gñal'r oēs z h nos scire facit/a sathā impelli. Dū em̄ scit pic'm. solicitudie maiori fugit ad auxiliū ¶ Angel⁹ astās fulgēs z pulsans. iubet surgere velociter. Hoc aūt implet. dū spando. dīna mādata fuat. Alioq̄n iacet obrut⁹ in pcis ver⁹ hō nr̄. de se despans. aut nō cū minori discrimine/nimis spās seu pīsumēs ¶ Angel⁹ astās fulgēs pulsās surgere iubēs/soluit a catenis vicioz. vi ctū in medicitate z ferro. Cōcussus ei tiore castor scō/cū gta dñi magnificatiōe. iā se pricingit virtute actionis. iā calceat caligis ꝑceptoz in ꝓparatiōez cuāgelij pacꝫ ¶ Angel⁹ sextū pagit officiū/dū astās. p⁹q; fulsit. pulsauit/surgere iussit/z soluit/educit extra carcerē. Aprit vltro portā ferreā pīne. trāsit vicū vnū/satisfactōis arte z directe. ¶ Angel⁹ tādē. sic eductū. libtati derelinqt Quo facto sic sane deinceps q̄ retro sūt obliuiscēs. libat⁹ in anteriora se totus extēdit. Reuersus ꝙdē ad se/do gt⁹ z āgl'o suo/ot ex snia. Hūc scio ꝓpe. qz misit de⁹ āgelū sūū. z eripuit me de manu herodis. z de oīi expectatiōe plebis iudoz ¶ Discꝫ. Delectat simul redificat adaptatio. Necꝫ curiosi tati deputād⁹/iste mihi ꝓpe breui⁹ z lucid⁹ ordo Addiderꝫ qō spopōdisti Dgr Intellige ꝓpus quēadmodū qttuor ꝓma/spectāt ad oēs gñal'r ꝙ purgāt. spectāt alia duo magꝫ adillūiādos. tā qꝫ pficiētes. septimū ꝓprie q̄rit educt⁹ z p fect⁹. Porro cāticū nrz sic adapta Sciuerꝫ vt scis. qm̄ finis vniuerse rōnal' create ꝙsistit in magnificatione dñi. z q exultet

ſpūs in deo ſalutari ſuo. Quid eſt enī beatitudo/niſi dñi dei nr̄i ſalutar⁹/magnifica iocunda⁹ fruitio. bonor⁹ t colaudatio? Hoc p̄mū. ¶ Tetꝫ reſpectus hūilitatis. ꝓſideratio t cognitio ſtatus ꝓpr̄ij t ꝓditōis in vnoq̄z. hoc ſcōm. ¶ Jn hoc p̄ inde q̄ facit nobis magna qui potēs eſt. q̄ beatificat apud alios Cōcludimus/q̄ dñs eſt in circuitu p̄l'i ſui. q̄ immittit angelus dñi in circuitu timētū eū. ℨ tot gr̄ rouagos demonis impulſus. hoc tertū. Rurſus ex ſcificatiōe nōis ſui/dum dat ſpem t impletiōem mandator̄ dei velociter inclamat/qui p̄us aſtiterat/illuxerat. pulſauerat ad deū/ad nos/ad aduerſarium ſolerter ꝓgnoſcendum ¶ Subſequitur q̄nto. timor dñi liberās a pcō. timor enī dñi/expellit pcēm teſtimonio ſapient⁹ Sed ne ſeruilis ſit aut viliter mercenarius timor/magnificat ipe gratis dñm. recogitās q̄m mia ei⁹ a p̄genie in p̄genies timentib⁹ eū Conſurgit aūt timor dū aīa nr̄a ꝓſiderat hūanā miſeriaz/ſi ſeuere faciat dñs potentiā in brachio ſuo. ſi ſuperbos diſpgit mēte cordis ſui. deponit potentes de ſede. ſi diuites dimittit inanes. q̄s non extimuerit? ſi ex ꝓſideratione ſue mīe. q̄s ip̄m nō magnificauerit. q̄ timentib⁹/veniā dat. q̄ hūiles exaltat. q̄ eſurientes ſaciat t ſaluat. ¶ Suſcepit p̄terea ſexto dñs iſr̄l' pueꝛ ſuū. illūinatū. pulſatū. ꝓmonitū. abſolutū. ſi dixerit. dñe Jhu ſuſcipe ſpīm meū Dū ꝙo ſuſceperit/q̄s de manib⁹ ſuis eripiat eū. Dñs qui iuſtificat. dñs qui ſuſcipit. q̄s eſt qui cōdēnet/aut q̄s abūciat? ¶ Poſtrēo ſpūs ita ſuſceptus in manib⁹ ſaluigardie. i. ſalue cuſtodie x̄pi/ſuoq̄z libertati derelict⁹. poſt oēm herodis expectatiōem. q̄d ſupeſt. agat ille qui ſpū dei agit. qui iam pſpicit vltra in lege pfecte libertatis. q̄ nō timore ſupplicij. ñ ſpe p̄mij trabit. ſz ſuaui iugo x̄pimentē ſcām ſpōtaneā totam ꝓtulit ad honorē dei t patrie liberationē Recordatur pfecto ſoli⁹ mīe dei. dulce hz in lege dñi meditari die ac nocte. ſicut locutus eſt ad abrahā patrē nr̄m t ſemini eius in ſcla q̄ eſt x̄ps. Hoc deniq̄z eſt pfector̄. ſicut alia ſunt illor̄ q̄ pficiūt aut incipiunt. Nūc p ſingula diſcuram⁹ angelor̄ miniſteria q̄ tacta ſunt circa petrū ¶ Angelus aſtat. Cur ita? cur ſi nō vt aſtare cora̅ deo nos faciat Deo aūt tunc aſtare nos tradit dionyſi⁹/cū caſtiſſimis oratoribus inſiſtētes. reuoluto animo p̄pinq̄mus. credētes q̄m ipe eſt dñs deus ſalutaris nr̄. innitentes ei ſicut litori fixo. tracti a magnete virtuoſo ¶ Aſtās ꝙo tūc Refulget angelus. cū nos edocet/cuius ꝓditōis t ſtat⁹ t hūilitatis ſum⁹. q̄ten⁹ inſpiciat deus hūilitatē ancille ſue aīe nr̄e. noluerit ip̄a q̄d ſe q̄rere ꝓueniat. Nō enī oīb⁹. oīa eq̄liter licent decēt t expediūt. Totū paſtorale gregor⁹ ꝓtextū/eſt in hmōi documēto Propterea trāſeūtes. inducam⁹ q̄ttuor induſtrias/ſpecialiter aſſumēdas ℨ aſtutias ſathāe. fundatas ex locis dialetic⁹. q̄b⁹ hoīes ig/naros p̄pr̄ij ſtatus/conatur auertere. vel mutādo dū bñ ſunt. vel retinēdo ptinaciter ſtatū. dū male locati ſunt ¶ Locū aſſumit ab auctoritate. ſz applicat ſiniſtre Locū ab exēplo t ſil'itudine. ſed diſſimiliter. cū nihil in p̄ſona vel re nr̄a. Locū ab inductiōe. q̄ten⁹ p̄cipitet in iudicia falſa t temeraria. Loc⁹ deniq̄z ſub trūcato entimemate. minor ſua nō apoſita vel explicata ¶ Scit ei q̄ ex minorib⁹ ſeu pticl'aribus p̄miſſis/tota pendet difficultas illa tōis Fallit ſe volūtas ſepius in hac argumentatiōe. dū p̄tato aliquo obiecto gñaliter ſub rōe boni/ꝓfeſtim fertur in illud attēptandū. nō diſcernēs in pticulari. q̄ vel q̄le ſit illud bonū. Dicit rō ſuccurrendū nēcitati p̄pr̄ij corpis ſui. Comede t bibe iubet volūtas. Volēdus eſt deus. tenete igit' in hac religiōe rñdet volūtas. Dicit rō maledicti ſunt q̄ viā pac⁹ p̄pediunt Rñdet volūtas. q̄ maledicti ſunt q̄ viam ceſſionis huius p̄tendent⁹ de papatu non inq̄runt ¶ Notū eſt/q̄liter loco ab auctoritate abutebat apoſtata Julianus. x̄pūs dicit Niſi q̄s renouauerit ꝛc. Jmo ſic diabolus auſus eſt dicere x̄po. Scriptū eſt Angelis ſuis ꝛc. Nō habemus neceſſe. lōge morari. q̄ ex ip̄o ſumpſerūt oēs deceptiones hereticor̄ exordiū. matīe duz q̄rūt hoīes vltra ſapere q̄z diuiſit eis de⁹ mēſurā fidei vel doctrine. dū fieri volūt magiſtri qui nunq̄z fuerunt diſcipuli ſacrarum litterarum interpretes. qui nunq̄z dicerunt illas. ¶ Adiecit igitur diabolus aliud machinamentum efficatius ex hoc loco p auctoritatē/fieri trāſlatiōes varias p̄o vulgaribus idiot⁹. quib⁹ habitis t lectis in ſuperficie. contemnunt mox ſacros expoſitores Nolumus inquiūt niſi

tertum nudum. quem tradidit spūssc̄us. Tandez reddūt ipsuasibiles. neqz sibi reliquūt auctoritatē pōd⁹. vñ valeāt ad veritatis cognitionē illustrari. ¶ Leteqz de locis ab exēplo z sil'i. tot sunt experimēta fallaciaꝝ. qt boīm capita. dū qlibet assecꝫ vult quēlibet. dū exēplo ōt se viuere taliū z taliū/qs agpbat aut cāonizat eccīa. vl' q supiores eoꝝ sunt. q rēores. q doctores q laudati Quid facit fili⁹ aiūt nisi qd viderit patrē faciētez? Patres tm optimos ipsi nolūt sz pessimos hoc exemplo sequi Vor alioꝝ est Paul⁹ se laudauit. Paul⁹ visiões ī raptu suscepit. cur ñ pōt mō dñs in talib⁹ z talib⁹ sil'ia opari? Hinc pfictio ꝓphetiaꝝ. hinc miraculoꝝz admonitio. Hinc etiā adoratio damnatoꝝ boīm in populis. Testis est mihi legenda. imo ō adoratōne canis mortui visū est in vienna Caueat igit scā sedes Romana. caueat in ea sedēs papa. qb⁹ argumentꝫ. z causis z medūs/canonizatio alicui⁹ sit faciēda ¶ Discipl's Cognita sunt oīa q loqrꝫ. etiā ꝑ infelicissimis diebꝫ nr̄is Necꝫ de loco p inductionē nēe babes exempla ponere. qz quotidianis suspitōib⁹ ꝑobis/ꝫ status varios/militat p ip̄m demon p sertim apd solitarios z deuotos in oc'lis suis. vt dānent ceteros oēs Diabol⁹ ōt ex pticularib⁹ inspectis. defectib⁹. gñalez inferāt ꝓdēnatōis snīam At ꝙo difficultatē hūs maximā qdruplex ille fallēdi locus q rōe vitabit. Dicūt isti. Si glosas recipit textus vnus scpture/cur nō alt⁹? Si licuerit istꝫ glosas addere/cur ñ nos inquiūt. aut cur nō eadē facilitate respuimus eas/sicut doctrinas apocriphas? Quo pacto igit fiet distinctio inter miracula vera z falsa Inter reuelatiōs veras z fictas Si canonizata est hec psona. ꝓpter attestatiōes miracl'oꝝ z austeritatē vite. cur nequit hoc tpe fieri sil'e sub sil'ib⁹? Mgr Habes alibi tractat'. q ad istas. q q̄tidie fiūt obiectiones/respōdere conāt Sz apd pl'imos. neqz talis sufficiet rūsio nec puto q altera. sine gtuito miraculoso qz dei dono Olim dum scriptis z ꝓbis oñderem. q in istis non potest tradi ars vel regula ifallibiliter būanit⁹. inducebā argumentū quo se fundat achademicoꝝ ambiguitas/dicens nihil sciri. imo nec hoc sciri q nihil scitur Argumētū est de distinctione dormientis z vigilātis. duz se videre putat dormiens. similiter ad vigilantem. z hoc cum ratiocinationibus multꝫ z reflectionib⁹ quib⁹ dicit sepe sibi. Tu non dormis. Ecce talia z talia facis z inspicis. Tu sumnuz tuū alīs narras z recolis Est aūt vigilantis ait Seneca narrare somnia sua Ita somnians hec z talia nūqz agit Porro suppetit in hac re/visitatio petri quam tractamus. De ipso quidē vtiqz vigilante scribit historia Luce. Nesciabat verum esse quod fiebat per angelum. existimabat autem se visum videre. ¶ Discipulus. Cōcludo magꝫ qm̄ necesse sit nobis in his tenebris z vmbra mortis/angelica visio simul z illuminatio/cuz ista que intimo sensu z gustu docet de omnibus spiritussancti vnctione. ¶ Magister Iure concludis. iure consulimus nos assidue per deuotionis oratione m/sub hoc duplici refugio supplici ter humiliari. q̄tinus veritas nos exaltet ¶ Angelus astat. Pōt immoñto in ictu oculi nr̄ angelus/a summo celo deorsum nobis astare. q nihilominus sp astat ōo bēfica visiōe. Nō deserit exēplar eternū/dū venerit circa nos opari. ꝓsulit nō min⁹ diligenter. qz sue actōis regulā cē scit z artē directiuā. Fit aūt aliqñ custos angelus longe a custodito. nō p ignorātiam. ñ p negligētiā suā. sz ꝓpter maliciā nr̄az. cui dedignat astare. Fit ꝫ aliqñ p dispensatiōez/ad expiētiā nr̄e colluctatōis cum aduersarijs nr̄is Dū em̄ angeli boni qui iuxta nos erāt de longe steterint/fit qd se q̄t Et vim faciebāt q q̄rebāt aīam meam Et q inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates z dolos tota die meditabātur. Fit tūc angelus nr̄ adiutor in oportunitatib⁹ in tribulatiōe facit cū temptatione ꝓuentū. Erudiuit em̄ prius qd agere cōueniat tpe cōflictus z impulsus ¶ Disci. Ope preciū est ꝓgnoscere/qb⁹ doctrinis armat angelus bonus suos stare contra diabolū in die belli. ¶ Magister. Multi multa scripserunt in enigmatibus z figuris z similitudinibus varijs/corporaliter pugnantium. Tu quoniam scolasticus fuisti/gratātius puto recipies/si exē plū q̄si familiare de scola tibi tradidero. Cōstitue sathanā q̄si sophistā. cui⁹ ꝫ totū studiū est fallere. nō querit sapiēs esse sz videri Vñ vt decipiat/garrul⁹ est. multa petit. Celat proposituz suū. z inuestigat

alienum. sophisticus p omnia. Tu econ
tra doctus ab angelo bono. cautus esto.
nõiatim in quattuor. disserem⁹ postmo
dũ de reliquis. Primo velis nõ videri sa
piens sed esse. Sapiẽtis aũt precipua cu
ra est/ finem respicere. Secũ pauca cũ ad
uersario loqui. vel ex toto silere. Certum
habe tertio ꝓpositũ suũ q̃ te q̃rat decipe.
nõ docere. Certũ sit q̃rto ꝓpositũ tuũ nol
le veritatẽ diserere. Discipulus Discur
re summatim de singulis. Mgr̃. sapi
entia xp̃ianoꝝ est id ipa nõ solũ nõie ꝓfi
teri se xp̃ianũ. Hoc q̃ bona fide quesierit.
hoc qui cupierit vt malit esse bonus q̃ vi
deri. exẽplo cathonis queniet ad optatũ.
iuxta socratis documentũ. Aduero spũs
disciplĩe effugiet fictũ. ipocritã scz. z de
luforẽ ipe deludet. q̃ deludi sinet. Eligit
talis seruire duob⁹ dñis. Ingredi terraꝝ
viuentiũ duab⁹ vijs. fit ꝓterea incõstãs.
fit arundo semet agitãs. fit cũ garrulo so
phista se similiter in oĩb⁹ effluẽs. deserit
cautelã secundã silentij. In silentio aũt z
spe est fortitudo nr̃a. Obseruatio silentij
q̃ nãcaria sit/ notauit rex penitẽs. Ego in
quit tanq̃ surdus nõ audiebã z sicut mu
tus nõ aperiẽs os suũ. Vulgata veritas
est/ femina q̃ auscultat/ z castrũ qõ loquit
nesciunt diu stare. Possum⁹ addere de cu
riositate alterius cuiuslibz sensus. Cua si
clausisset aures ad prũmã diaboli curio
saz interrogationẽ. q̃ p Cur incepit. Si
mor ꝓfugisset ad mariti ꝓsiliũ/ supasset
tẽptatoꝝ astutiã. Exẽplo cuiusdã matro
ne. que dũ impeteret ab adultero. queraz
inquit a marito meo/ si tibi consentiam.
Probe quidẽ. si ꝓbo suo/ cor z opatio p
tinus iungebãt. alioq̃n procacitas dicti/
plus accendit adultez. diuertere se ꝓtin⁹
z silere/ cautũ magꝭ. Fulciam⁹ etiam ex
aliũ fabulis dogma nr̃m. Vlpes z cat
tus dũ in nemore fuissent obuiã sibi. au
dierũt alõge sonitus venatoꝝ z latratus
canũ. Cõtremuerunt mutuo inq̃rentes
qualiter euaderẽt. Nescio inq̃t catt⁹ nisi
modũ vnicũ. Spernens eũ vulpis asse
ruit se habere modos mille z mille p cir
cuitũ. Facta est interloquẽdũ irruptio ca
nũ. catt⁹ exiliuit ĩ arborẽ. vulpis/ canuz
morsus/ plurima circuitiõe deludẽs diu
tandẽ ꝓhensa/ docuit saltũ catti vni
cũ/ plus ad euasionẽ valuisse. Nec nos fa
bula respicit. sp ad arboreꝝ ad quã docet
sapientia ꝓfugiamus. nõ tã motu corꝑis
q̃z pũ cordis. Dam⁹ aliq̃n aliqõ tale salu
bre ꝓsiliũ. qõ dũ preterim⁹ decipimur. Ex
emplũ doceat a parabolis sumptũ. Vidi
ficabant palũbi siluaꝝ/ in arboꝝ ꝓcerita
te more suo. circuibat vulpis ad radices/
se ꝓminãs ascẽsurã/ sẽ nidos oẽs cũ feti
bus direpturã/ nisi pullul⁹ sibi pũceret
vn⁹. Trepidantes palũbi/ agebãt qõ pe
tebat z abibat. Reuertebat ad silẽ. quisq̃z
passer dato palũbis consilio ꝓtinere se ni
dis suis. vlpes a fraude sua fraudata est.
Sz in passerẽ ẏtit insidias. nõ viribꝫ sed
adulatione. Erat in dumo passer. vulpis
affuit. btificãs. auiclas q̃ volatu suo se ꝓ
tegerẽt a bestijs z laqis terre. Sz h̃ vnuz
deest inq̃t/ q̃ rõe ꝫ vẽtoꝝ turbines z frigo
ra se ꝓtegãt. Voluit passer gl̃iari z ꝓcio
nari cũ garrulo. Rñdit se ꝓtectiõem hr̃e
dũ flabat boreas a sinistris. mergebat eñ
caput sub plumis ad dexterã. zẽ si a dex
tris Fingẽs vlpes se nõ satꝭ audire ꝓter
distantiã. ꝓtrahebat alloq̃ũ. Dilapsus est
passer ad ramos ꝓtimiores terre. q̃siuit
vlpes/ dũ vent⁹ flabat ab anteriori quid
agebat. Sic ait. demittẽs caput ad pecto
ris plumas. Extilũt vulpes in nõ videtẽ.
z deceptã blandicijs/ vorat rapuit. In
ducam⁹ de scpturꝭ. Oculi mei sp ad dñm
dicit ps̃. Seq̃t effect⁹ z rõ q̃ ipe euellet
de laqueo pedes meos. Et ĩ ps̃. de dauid
qui fact⁹ erat sic hõ nõ audiens z nõ hñs
in ore suo redargutões. Subdit. Qm̃ in
te dñe speraui. tu exaudies me doĩe deus
meus. Et alibi. Educes me de laqueo q̃z
statuerũt mihi qm̃ tu zẽ. Et iterũ. Proui
debaz dñm in ꝓspectu meo sp. Et rursus
Ecce sic oc̃i seruoꝝ zẽ. Discꝭ. Ridebũt
forte nr̃i scolastici fabl̃atões tuas de aui
bus zbestijs q̃ subtilia querunt. Dicẽt p
terea spectare poti⁹ ad opprobriũ rũdentꝭ
metã silẽtij si nõ audeat cũ aduersario cõ
gredi ꝓgressus nihil respõdeat. Vbi erit
preterea qõ iubeꝫ Jacobi. Resistite dia
bulo z fugiet a vobis. Et petrus de eodez
Cui resistite fortes in fide. Dic q̃ fortitu
do que laus est fugere. Time cede malis
oz apõ poetã. Sed ꝓtra audẽtioz ita vlgo
dr̃. (Qui fayt on le chasse) Qui fugit fu
gat. Mgr̃. Quid si fugerit scolastici
tui/ q̃rtã cautelã a nob⁹ hic notatã. q̃liter
accipiat crassi⁹ ridebũt. Docem⁹ vt quic/
q̃d sophista nec̃z diabol⁹ argumẽtãs ꝓclu

A

B

ſerit ꝫ bonos mores aut fidē/dicat pius ⁊ fidelis aīm⁹/ab angelo monitus/ nego ꝓſequēs. nec aliter/nec alia forma rñdeat Stet in ſua poſitiõe ſecur⁹. Uñ illud de comico agūt hões. birre⁹ ſp hõ. ¶ Diſc. Stult⁹ hic modus rñſionis habetur Mgr Atuero nullus ſapientior. nullus cautior apud xpianos rñdēdi modus ꝫ diabolū. Quicq̄d aggarriat. quicq̄d nectat. hec vna ſit rñſio fidelis aīe. Xpiana ſum Sic olim blādina martir/ſic re ⁊ nomine q̄dā ſtūs/ apō tortores pſtiterāt. vt nihil extorquere poſſz ſua malignitas ab eis/q̄z xpiana ſum. xpian⁹ ſuz. Hoc meuz nomē. meū gen⁹. mea ſors ⁊ patria. Hē tior ſi nō ita iuſſerit apl's deuitare ꝓtētiones ꝟborūq; ꝓphanas nouitates. ⁊ nō intendere genealogijs interminatis. cū ſil'ibus ¶ Diſc. Cur ergo ſcī doctores/tot q̄ſtiones induxerīt. agitauerīt. determinauerūt ¶ Mgr Habes altero opuſculo rōes ¶ Porro ꝓncipalis nr̄ fmo eſt hic de impulſibz ſecretz diaboli cū blaſphemijs ſuis. q̄ nō meli⁹ q̄z ꝓtēnendo vincūt. fugies indignās aut deridens aīa xpiana/dicat ſimpliciter/q̄ō alia dixit. pcaciter/ Quere q̄ tibi rñdeat. Dicat. blaſphemia tua ſupte. furcifer ⁊ damnate Alioq̄n ſi velit ſibi facere laudē q⁹ bñ diſſoluerit ſophiſtrias oēs neq̄ſſias. ipe ſe ſeducit. q⁹ iā ſupbies meret illudi. meret laq̄is irretiri. niſi talis ſit q̄ ꝓ ſuetudine habeat ſenſus exercitatos. tot⁹ ſpūalis effect⁹ oīa dijudicās ¶ Angelus aſtat ad recordatōez dei Fulget ad ꝓgnitionē nr̄i Pulſat vlteri⁹ tertio ad ꝓfutationē aduerſarij. Dixim⁹ ſup huiuſmodi pulſibz ⁊ impulſibz iā pl'ima. volo nūc inducere fallacias q̄tuor/ex logicalibz ſumptas/ad cautelaſ q̄tuor ꝓdictas. ⁊ totidē a locz dialeticz deceptiones ortas. Sūt hmōi fallacie. vna fm pl'es interrogatiões vt vnā. altera fm q̄d ad ſimplicit tertia fm accedēs ꝓ ꝓiugatōes inutiles. q̄rta p apparētiā ꝓdictōis ⁊ nō exiſtētiā Diſc. Iſte ſunt ꝓgnite logico. ſed q̄d ad duotū. q̄d ad morale documētū? ¶ Mgr Multū p oēm modū. Scis q⁹ extra dictionē noiant iſte fallacie. q⁹ ñ ex dictōibz ſz ex rebz ortū habēt in apparentia ſimul ⁊ defectu. Necz ꝓterea q̄ſpiā eſt ideota ſine lr̄is q̄n iſtis poſſit falli. ¶ Diſc. Induc exēpla ¶ Mgr. Subdolus impulſor. inſtar ſophiſte ꝓpōit aīe timorate/ pl'imas interrogatōes. Urget q̄tin⁹ vna dek̄ abſoluta rñſio. Ad formaz inq̄t Querit ab vno (exēpli gr̄a) q̄ ex adulterio/ q̄tiſſimuz ei optimis moribz ⁊ artibz inſtitutū habz filiū. Uelles tu deuote petre/ñ habuiſſe filiū talē? Si rñdeat. placz hūc habebere perſtat iḡres. Quid ſup adulterio dicz? ex q̄ nō aliter habitus eſt. rñde. q̄d elegēr̄ ex duobz. carere filio. vel adulterio. Si dixerit carere filio. ꝓſciētia ſe ꝫdicit. Si placet adulteriū. plane peccat. nec penitet ¶ Diſci Sentio q⁹ dāda ſit duplex rñſio placet filius. diſplicet illicitus ꝓcubitus ¶ Mgr. Cōſulte sentz. vñ ſi milies impulerit/ vt facta ꝓparatōe filij ad adulteriū. rñdeat petrus q̄d e duobz mallet. ñ oportet vt ſimpliciter rñdeat ſz diſtincte Tactus ē ꝓpus alter caſus ſup iterrogatōibz curioſis. Si doleat hō de pcco. ſic q⁹ mallet fuiſſe dānatus vel annihilat⁹. Si fugiat ita pcēm q⁹ mallet cruciari p incendium mltis diebz/q̄z frāgere debitū ieiunium aut ꝓmittere mendaciū Uitanda eſt fraus interrogationū hmōi pl'ium. q̄ impellunt rñdentē/aut ad temerariā falſam ⁊ arrogantez de ſuis viribz pſumptionē. aut culpabilē electionē. Dicat igit. neutq̄ eligo. diſplicet peccatū. horreo incēdium. nūc incendiū nō incūbit eligēdū. Quid ſi vehemēti⁹ vrgeat aliq̄s eligere q̄d agerz aduenīente caſu tali/ put erat martirū tēpore tyrānoz. Rñdeat ſe humilians ſub deo ⁊ ſcō angelo eius dicat. Dñs nō patiatur me tēptari ſupra id q⁹ poſſum. Et ſi caſus eueniret q̄lem ꝓponis/ſpero in dñi bonitate q⁹ faceret cū tēptatōe ꝓuentum. vt poſſz ſuſtinere. vel aliter q̄z p peccatuz euadere. Caueat igit arroganter p̄dicere cū petro. Etiā ſi oportuerit me mori tecuz/ nō te negabo. Dicat potius Imperfectum meū viderūt oculi tui. ſis adiutor ī oportunitatib⁹ in tribulatione. aut in talez tēptationē me ñ inducas ¶ Diſcipl's. Caute ſobrieq̄z ꝓſulis Cōfundis ex hoc curioſas inq̄ſitiōs q̄rūdaz ꝓfeſſorz ſup volūtate certa nō peccādi ſeu recidiuādi in futuz. vt dū interrogat penitens a ſe vel altero. Credis tu q⁹ poſtmodū nūq̄z cades in tale peccatū. Rñdeat. ego fragilis formido lapſum. nō tñ volo nūc vel eligo caſum. De futuro. mīe dei me cōmendo. de precās vt me cuſtodiat a peccato. q⁹ ſi ceciderit fragilitas mea. deprecor adiuuet vt

Rr

resurgat. Hec fallacia ꝑm plures interrogatiões vt vnã quãtũ video non melius euitaꝛ q̃s ꝓ silentiũ modestũ. se diuertens ad alia cogitãda. aut ꝓ distinctionez acutam interrogationũ. aut ꝓstet iuxta qõ notasti. negetq̃ ꝓsequens. ¶ Mgr. Ita est etiã circa speculabilia/fidẽ rectã tãgẽtia. ¶ Discipl's Exẽplifica ¶ Mgr. Oĩs pene deceptio puenit in speculabilibꝫ/ex defectu distinctõis z resolutionis ad simplicia. q̃ deficiente. doctor quo plus inꝺret ꝓ argumta se dissoluere: tãto plus inuoluet. z eo plus/si nõ veritatẽ ꝙz aduersarij ꝓfusionẽ ꝓ sua laude scrutaꝛ. Exẽplũ. volens vn⁹ doctor ꝓcordare simul/qũo act⁹ peccati/a deo z a libero arbitrio. Cõcludebat argumẽto ꝓ subtilitate/ñ pia religiositate/q̃ de⁹ erat cã peccati. q̃ de⁹ facit hominẽ peccare. q̃ deus vult hoĩez peccare/dũ peccat. Addidit ipe idẽ q̃ libtas arbitrij ꝓpata ad deũ/faciat ista necessario q̃ factura est. Jn opatiõe ad diuinã pscientiã/oĩa de necessitate sunt futura. alioq̃n inꝺet de⁹ posset falli. Addidit q̃z/q̃ ideo z nõ aliunde res dicũt impossibiles fieri/q̃ positiue de⁹ vult ita esse possibile. cum tñ si deus ꝓ impossibile nõ esset. impossibilia nũc/nõ essent tũc min⁹ impossibilia Addidit ꝓtingentiã in ꝺo intrinsecã eẽ. q̃ distinguere ꝓnotatiões terminoꝝ vel nesciebat vel spnebat ¶ Discipl's Tange breuit formas argumtoꝝ. ¶ Mgr. Arguit sic informa logicali. demonstrato. Sorte q̃ facit homicidiũ. vocẽt actus ille. A Sortes facit a. Et sortes hz pceptũ de non faciendo. a. ergo sortes peccat Tunc vltra Deus facit z vult totum antecedens z quamlibet partem antecedentis. ergo facit z vult consequens. qõ est illud. sortes peccat. ¶ Discipl's. Videtur in dissolubil' hec rõ ¶ Mgr. Videt si nõ distinxeꝛ aliq̃d ĩ ea. Si ꝓterea nõ respexeris ad plasphemiã insanã/vltie illatõis. q̃ de⁹ facit z vult q̃ sortes peccat. Quãto magꝭ oportuerit sape ad sobrietatẽ. vbi et solutõ ratõis latuisset. z dicere soluat eaz angl⁹ dñi z solutõz aperiat. Omĩs absq̃ dubitatõe rõ q̃ militat ꝓ pietatẽ/sophistica est. peccãs in materia vl' in forma. Qõ si nõ videat discipl's hõ. vidz doctor xps hõ z anglus ei⁹ ĩ ipo ¶ Itaq̃ dũ sõsumit doctor iste anglican⁹ q̃z ꝓfũdũ ꝓgnõiant q̃ sortes hz pceptũ de nõ faciẽdo. a. actũ l' intelligit absolute ꝺ esse act⁹ solũmodo. z tũc est falsa mior ista. q̃ sortes põt ĩ cãibꝫ multis facere. a. actũ sine pcco. sic infuria vl' in inuincibili ignorãtia Si ꝺo itelligat q̃ sortes hz pceptũ de nõ faciẽdo. a. deformiter z peccabil'r. hoc vtiq̃ ꝺm est. Sed iam de⁹ neq̃ facit neq̃ vult/q̃ sortes tal'r agat z ita ñ facit neq̃ vult añcedẽs ꝓdicte sophistrie sue. q̃ palã ꝓcludit ꝺformitatẽ aut ꝓsequẽtia nihil tenet. Cõstat ei q̃ nec de⁹ imo nec hõ potest velle deformitatẽ sb rõe deformitatꝭ dicẽte Dionysio xpho q̃ nemo ad malũ aspiciẽs opat. velle aũt est q̃ddaz opari ¶ Disc. Cui simplicitas placet. placeat z tua rñsio. ꝓsequens ẽ inditõ meo. Sed neq̃ si calũniabil' eẽt ista vl' altera rñsio/dẽret inꝓueniẽs tãtũ ꝓcedi/q̃ offendit oĩm pias aures/tã phoꝝ q̃s moraliũ z simpliciũ in q̃cũq̃ lege viuentium Dic alterã sophistriã de fatis ptigẽtibꝫ. ¶ Mgr. Accepit sic Añxps fuit heri fut⁹ z añxps nõ erit. ergo de⁹ vl' hõ q̃ credidit añxpm eẽ futuꝝ/decept⁹ ẽ. Antecedẽs est possibile z cõpossibile. q̃ ꝑma nccia z secũda possibilis. omẽ aũt possibile stat cuz nccio Jgit ꝓns possibile. qõ ipiũ ẽ ꝺ deo ꝓcedere ¶ Discipl's. Dic respõsionem Mgr distingue. miorẽ q̃ dicit. añxps nõ erit tãq̃ possibil' sit. Aut intelligis q̃ ẽ possibilis q̃cũq̃ lege posita et tũc istaz nego. Aut intelligis q̃ possibilitas ꝓpatur ad dei potentiam absolutã secluſa omni lege seu ꝓpatione. z sic ꝓceditur. sed negat cõsequẽtia. q̃ ergo credẽs ãtixpm futuꝝ ex fide sit deceptus de facto vel de possibili. Rõ est clarissima. q̃ in maioꝝi non credidit aut sciuit aliquis antixpm fore/nisi ꝺ lege ordinata. sciens q̃ de absoluta potẽtia de⁹ nõ posset facere ãn potentiã haberet vt antixps nũq̃ foret Nõ est igitur aliqua deceptio sed summa ꝓformitas. Pozro deceptionis rõnẽ que ponit intrinsecã in deo ꝓtingentiã/mõ notauimus Alibi latius apta est in centilogio de modis significãdi ¶ Discipl's Perspicua fit amplius mihi sapientis narratio. q̃ qui sophistice loquitur/odibilis erit. Et iterũ. Illusozes/ipse deludet. Sic qui querit mẽdacium subuertetur ab eo/cadens in laqueos q̃s tetendit Pozro. qui ambulat simpliciter/ambulat ꝓfidenter. ¶ Mgr. Nõ aliter est. Narrat Rufin⁹ in illo quẽ addidit historie ecclesiastice eusebij libro

de quodam inuincibili sophista contra pietatem fidei. quē simplicitas pū senis/ nudā ꝓponendo veritatē fidei/ vicit. Dicemur in hoc apō sophistas etiā ōmones/ pstare in simplici ꝓfessione fidei. Hosti illū q̄ mox vt aliquē sentiebat sophistice ꝓtendere/ q̄escebat. nisi forsan ex silentio suo/ circūstātiū scandalisatio timeretur. Nos sophista q̄ est/ vt tādez semetipos fallāt. a ꝓhebēdāt i astutia sua. dū ad agibilia venerint. Docet hec ꝓteruia demonū. q̄z arguitas retorquet angelus dñi ꝫ semetipos i fines ꝓrios. ¶ Discipl's. Exempla da. ¶ Dgr. Impulsit fratres Joseph/ vt ex visionib somnioꝝ inuiderēt ei querentes media que scripta sunt/ ne regnaret sup eos. Quis euentus fuit scimus. Regnauit. Ita q̄tidie fideles impetit. quos dā vt deiciat z exaltank. q̄z per tribulatōez būiliank. Fiūt doctores/ q̄s infatuare querit. Fiūt purgatores. Fiunt sanctiores q̄s satagit inficere. q̄z disciplinā/ q̄uertūt in pñie patientieq̄z virtutem. Permittit angelus futura q̄dē demones ab eis ꝓgnita similiter inuestigare z audire. quare? quia scit q̄ dū querent obniti/ ꝓplebūt voluntatē dei. Hic i Joseph sic in oib fiet electis. ¶ Discipl's. Satis ei de fallacia fm plures interrogatōes dixisti/ quēadmodū nūq̄z absq̄z distinctiōe dāda sit vnica rñsio. Videor pinde ꝓsilū salubertimū q̄ō est/ q̄ se fideliter resoluere ꝓfuescat. ¶ Dgr. Aduerte q̄z admodū in moralib etiā istō pdest z expedit. Si dolet caput alicui ex ebrietate vel alia culpa. fiat eger. acceptet dolorē z egritudinē patiēter vt est afflictiua. orans deū q̄tin? sit ps purgationis sue. peniteat de causa. p quāto est culpabil'. Si morit pater/ z fiat heres filius locupletatus. doleat pie morte pīs. gaudeat gratus de opib relictis. Si puniūt iudicialiter peccatores letent de iustitia. tristentur de demeritis. Potes altius specular dep ꝛescientia di circa dānatos. etiā si ꝓponi tibi talē forte nō q̄dē asserēdo vel cū despatōe. Dic ꝓsiō rando iustitia dei. Just? es dñe z iustitie tue diligēde sūt et bonorāde. pcā ꝓo q̄ sūt dānatis occasio/ detestor. odio. abomior q̄z tal' me velle vis ꝛcipis. Soluit inde laque? iste neq̄ssimi/ q̄ vult rñsionē vnam dari/ dū curiosus iqrit. Si de? vult te dānare. vis hoc z tu? dic nolo peccare. q̄ si ñ peccauero ñ dānabor. Si rursus vrgeat pulsans. Quid si tibi reuelet tua dānatō. Quid si ruelet de te petro. q̄ alt q̄ peccauerit i hac die tādē saluabit. alter q̄ ñ ita peccauerit/ tandē dānabit. Tas? ē possibilis et iō reuelabis. Nūq̄d eligeres hodie peccare. nūq̄d in ꝑmo cāu ōsperares? Rñde cautus sp. nō vnica ſz duplici rñsiōe. Habēt hāc industriā pueruli/ dū interrogāt quē e duob pl? diligis. prez aut mrez? Jn quib dilige prem diligo matrē. Sic interrogat? demū petr?. diligis me pl? his? Distinxit z rñdit. Tu scis dñe q̄z amo te. innuēs q̄z diligūt z alij te. Si q̄rit. nūq̄d malles peccare nūc. postmodū saluari? Respōdeo. Nolo peccare volo saluari. Et in altero cāu. Dic volo spare q̄z sic p̄cipitur. Credo sil'r deū nō reuelare nisi fm. ſz nō ita q̄ neget se ipm. Si sub electōe ꝓponūtur duo mala. caue neutruz eligas. Nam in mal' q̄d ē eligēdū? Attuero si culpa nra ceciderim? vt nēce sit alterū ex peccatz fieri/ min? est acceptandū. q̄z iā i ꝓpatiōe deteriozis/ sortit bōi fm q̄d rōz. Deniq̄z pfic iste pulf? anglic? q̄ dissoluit colligatiōes spūales. sicut in petro materialiter actum. Proficit iquā ꝫ oēs pene fallacias que se quūk si pia volūtas affuerit. ¶ Discipul?. Explica ō fallacia fm q̄d ad simpliciter. ¶ Dgr. Cōsidera solerter vñ volūtas decipit. pīertim a mōo z carne. p̄ pſecutōez voluptatū. aut p fugā tribulationū. Presentank itaq̄z sibi ranq̄z bone simpliciter. vel simpliciter fugiende. qui sic arguat caro vel mundus. Hec delectant nunc. hec ꝓtristāt mō. Est aūt delectatio bona et tristitia mala. Si volūtas sit ipia vl' incauta/ ꝓfestim eligit hoc bonū fm q̄d z refugit sil'e malū. Si vero sit ꝓtuosa ꝓsulit rectā rōz z obedit ꝓsilio. Si ꝓo neq̄z sit/ refugiet rōz ꝓsulere. imo claudit oculos et aures sibi. Porro. volūtas ī ꝓtinēt; audit q̄dē ꝓsilū rōis/ ꝓscia sibi q̄z bene suadet. Sed tandē inclinata p bonū z fm q̄d/ dimittit iudiciū rōis actual'r ꝓsiderare. z impetu suo ferk i illō sciēs sp ī habitu z ꝓsentiens rectū esse. ꝓferendū q̄z rōis iudiciū. ¶ Discipl's. Quo pacto fieri pōt/ q̄ voluntas ferat in obiectū/ nō ꝓuio ratōis iudicio q̄ in illō ita fieri dēt. nō enī ferk in incognitū. ¶ Dgr. Est iter doctos gnd; disceptō/ si et q̄le fieri valeat q̄ō inq̄rim?. maxime quia dicēte philosopho/ cōsone

ad sapiẽtem. Dis malus ignorãs Cetez parisien. articlus habet ita. Si rõ recta/ z voluntas recta. ẽ error supple sic dicere. Itaqz duo sunt in hõis liberi arbitrij iudicio. Unũ qõ est recte rõnis. z vocatur ꝓprie iudiciale seu legale. Aliud est p modũ arbitrarie ptãtis. Arbiter aũt nõ sp tenet insequi iudiciũ ſm leges. sed hz plenã facultatẽ eligẽdi sicut sibi placuerit. nẽ aũt tale est iudiciũ. qz põt insequi vl nõ isequi p sue volũtatis arbitrio/iudiciũ ratõnis

Discipl's Intelligo tale effici sepe. ꝓpter ea ratio prĩcipaꝝ volũtati nõvt ancille sz sibi cõsulit vt dñe ꝑportat tam sibi lucernã vt videat q̃l'r sit incẽdiũ nõ vt cogat eã. imo diuertit ad ei⁹ impiũ lucernã suã. vel suffocat z deserit eã/ne luceat actu pleno. Et ita q̃uis volũtas vicioſe eligẽs /sit sp errãs in electõe tali arbitraria. nõ oportz tamen q̃ error sit ratione iudiciaria vl' assẽsiua. Est nihilomin⁹ vt ꝓiter ignorantia crassa vel supina. Soluit quẽadmodum Adaz potuerit peccare. nec tñ errore seductus ẽ in rõe sic in ꝓtinens dñ peccat ꝫ caritatẽ nõ ob hoc pdit fidẽ/ ꝑspicuũ de niqz factũ ẽ auctoris moral' documẽtum. dñ aliqd ꝓponit ꝓfestim discute qd sit Cõfestim ẽgo prudẽtissima sic discussit. Cogitabat q̃lis esset ista salutatõ. Dagꝯ. Addendũ ẽ p cautela q̃tin⁹ a bõis ſm qd delectabilib⁹ nimiũ revellendis voluntas ꝓtin⁹ se diuertat/ dñ ista ꝓstiterit simplicit mala esse. Põt aũt in malis ſm qd de tri stabilib⁹ ꝓsiderãdis insistere ad paciẽtiã exercendam. Nõ eñ furãtur intellectũ sapientis aduersitates/ quẽadmodũ voluptates. Habes ꝓinde rationẽ dicti illius ꝓus inducti p te. Jubet apostol⁹. Fugite fornicatõez. Esset hic ꝓquisitio de ꝓmis motib⁹ si z qñ repelli debeãt. si z qñ sciri põt q̃ volũtas acceptat istos vl' refutat et hoc iputabitur ad peccatũ mortale. Rursus si stat eodẽ tpe temptationis/ q̃ volũtas peccet in venialib⁹ multis. z cum hoc mltipliciter vitaz eternam mereaꝝ. Tollere ista ꝓ decisio/ scrupulos a ꝓscientijs plurimis timoratis. Discipulus. Hz peto trãseas ad aliã fallaciã q̃ 8z acceden-
D tis. qz sup his dubijs alibi tractatũ ẽ Cõplectit in ipa accidentz fallacia q̃libet inutilis ꝓiugatio seu cõnexio. duz putet aliqs q̃ excõueniẽtia vel discõueniẽtia aliq̃ rũ duoz vel plurũ ad vnũ terciũ cõueniant vel discõueniant inter se. sil'r ista duo vel duo. Dgr. Sup hoc aũt tene pro regl'a q̃ oẽs z singl'e volũtates q̃ p caritatẽ vniunt cũ vno tertio qõ est deus. ipse vniunt inter se quãtũcũqz vise fuerãt discordare. sicut de dipsione legim⁹ pauli z barnabe Discipl's. Pulcerrimũ h̃ (per meã fidẽ) z gratissimã ẽ hoc theozeuma. verificat plãe pñ. ꝓbũ Participes ego suz oĩm timẽtiũ te. z costodiẽtiũ mãdata tua Felix ẽ mirabilisqz vnio pluriũ ĩ deo/ q̃i in vnico medio ꝓnexoz Dgr. Quid de plib⁹ quãtũlibz vnitz z ꝓiunctz in alio q̃z in deo? Discipl's Video q̃ ñ simpliciter vniunt. fas ẽ q̃ nulle virtutes inter se ꝓiũgunt/ si nõ in vnica ꝑitate ꝓma cõnexe sunt Dgr. Hoc videt difficilius. ꝑstim cũ in diuinis videaꝝ exceptõ fieri. qm̃ pr̃ z filius z spũsscus / vniuntur vna veritate q̃ deus est seu diuina essentia est aũt ali⁹ pr̃. alius filius. alius spũsscus.

Discipl's. Subintras aliã fallaciã accidentis. ad quã alie q̃i singule reducũtur. quẽadmodũ fallacia ſm nõ cãm vt cãm. sicut fallacia ꝓsequentz que oẽs fere ꝓplectit paralogisstimus ex loco dialeticis male formatos. Dgr. Subit gĩm recordatio gñalis/me dñ puerul⁹ essez legeisse quãdaz fallaciaz applicationẽ moraliter ad peccata mortalia. sz abolita ẽ recordatio specialis Discipulus. Dic si habes istam in promptu vel aliquã affer probabilẽ Dgr/ Nõ recordor illius. possum⁹ aũt dicere q̃ infernalis bestia/de mari passionũ exiens a corde impio qõ est sicut mare feruens/ hz septem capita. z cornua decẽ. q̃bz impellit ad trãsgressiones/ nominatim septẽ. Approbat aũt q̃dãmõ singulas singulis capitalib⁹ vicijs Utitur ad supbiã fallacia petitõis principij. Arguẽs ita Dis magnus est honorãd⁹. tu es magnus. dñ qz nihil hz qõ nõ accepit. z ita de nihilo sui potest gliari quasi ꝓncipio. Si aũt venerit ad vez ꝓncipiũ iã nõ ĩ se sz in dño gliet Discipl's. Placet adaptatio. discurre p reliqs Dgr Utit adinuidiã fallacia ſm non cãm vt cãm. arguẽs sic. Dẽ nociuũ est odiendũ. Iste q̃ pollet ꝑtutib⁹/ tibi nocet. Tollit eñ tibi ne sis in ꝑtutib⁹ singl'r honorandus. Ecce q̃ virtutes assumit ad causam odij:/ que sunt ad amorẽ cause vere Utitur ad irã fallacia ignorãtie elenci. quasi

ꝺictoziū ſumat ab aduerſario bonoris ſui/ꝺū ꝓturbat ipm/ne aliter ꝙꝫ oportet gl'iek Debet inſup iraſci culpe non ꝓſone. vincere maliciā q̄ irā ꝓcomitat. z hoc per mititatē. nō maliciā ipaz iraſcendo nutri re. Utit ad acediā ꝓiugatoiby iutiliby z ſeptꝫ. ꝓ euagatōes mētꝫ innūeras. q̄ ad fal latiā ſpectāt accidētis Utit ad auarici am fallacia ꝑm plures interrogatiōes vt vnā. ꝺū ad oēs neceſſitates hūanas ſub leuādas/ꝺicit ſufficere ꝓgregare pecuni as. que frequēter afferūt plures indigēti as. qz qui plura bz/pliby indiget Utit ad gulā fallacia ꝑm quid ad ſimpliciter. Iſtud ē delectabile z bonū gule. g̃ eſt ſim pliciter eligendū Utit tandē ad luxuri am fallacia iſta z altera. qz nō ꝓiunguntꝫ extremitates ꝓuenīēti medio Fallaciā q̄ ꝙ ꝓponit ꝓſequētis arguēs ſic Gñatio filio rū eſt bona. erga ceſſatio a gñatōe mala. ꝓ argumtuz a ꝺrio ſenſu qō fit ab oppoſi to antecedētis ad oppoſitū ꝓſequētꝫ. Ecce cū tibi q̄ ſcolaſtico ſatiſſacere cupio viciū curioſitatis apō nō ſcolaſticos ve reor incurro Diſcipl's. Tolerabūt. iné alias materias ꝓgruas eis/ bāc inſuiſſe ſcolaſticā Dgr. Ita maxime qz ꝑt angelus ꝺñi bon⁹/ex iſtis maligni ſophiſte pulſiby curioſis inducere pulſus ad ꝟtu tes Diſcip. Tāge qūo Dgr. Si ꝓ ſigl'a diſcurſus fuerit plixitas peret faſti diū Dicā ꝟo tibi ſub ꝓpēdio regl'az certiſ ſimā ſed nō a ob⁹ ſtatim ꝓgnoſcibilem ſeu ꝓracticabilē. Hic̄ pure ſpeculabiliby nulla formaꝫ ꝓſeqñtia/tenēs vniuerſal'r niſi fieri poſſit reductō ad ꝑmaz z vnicaz veritatē q̄ de⁹ eſt Sic valet nll'a ꝓſeqñtia in agibiliby bonis/niſi poſſit reduci ad ꝑ mā bonitatē q̄ de⁹ ē. finis oīs bonitatis. Sil'itudo fūdaꝫ in hoc. qz ſic ſe bz finis vltim⁹ in agibiliby ſicut ꝑmū ꝓncipium incōplexū vl' ꝓplexū in ſpeculabiliby hec ē ꝑbi. Dozo. ñ fit ſilogiſmi reſolutō ad ꝑ mū ꝓncipiū rez ſpecl'abiliū. niſi ꝟtualiter aut exꝑſſe regulet ꝑ dici ꝺeomī aut ꝑ dici denll'o. alioqn nō poterit effici ꝟa ꝺictō penes q̄ ꝺefficit fallatia ignoratie elenci ſpecial'r. ſed gñal'r etiā q̄cūq; fallatia Hic eſt q⁹ ex puris indefinitꝫ nō tenet argumē tū ō forma nec ex puris negatis. Hic ē q⁹ termīus ꝓis ad pl'es res ſic hoc nomē eſ ſentia diuina nō pōt eſſe mediuz ſufficiēs in ſilogiſmo expoſitorio. Hic. ē q⁹ ſi affir matiua ō dici ꝺoī includāt oīa q̄ poſſunt de ſubiecto ꝑdicari. illa nō ſufficit vt ſit ꝑ miſſa deoī Exēplū. oīs pr̄ ē gñans. ſi ñ di ſtribuat ꝑ eſſētia diua/ñ ē efficax ꝑmiſſa ad ſilogiſandū ō dici deoī. z ſic ꝓſtat tē. q⁹ eſt vl'is falſa. ꝑ eēntia ſlō alit accipiēdū ō dici denll'o q⁹ negeꝫ omē qō affirmatiā ō dici deomni ponit alioqn ñ cētꝫa ꝺictō Hadūt in abſurditates nō ferēdas/ q̄ iſtud nō ꝓſiderāt. Cōcedit vn⁹ q⁹ duo ꝺictoria nō ſtificant in iſtanti tpis. alius q⁹ innūerabilia ꝺictoria ſa ſunt in iſtāti eēntiatꝫ. Alⁱ q⁹ ꝓmū ꝓncipiū nō eſt euidens in ꝺīs cū ſit ibi ꝑcipue certiſſimū Alⁱ q⁹ aīa mouet z nō mouet. qz mouet in māu z q̄eſcere ſimul pōt in pede Alⁱ q⁹ relatōes in deo ſunt de⁹ z nō ſūt de⁹. Alⁱ ſunt ō formalitatiby in ꝺīs at vere ſi ne negatō ca piaꝫ ō dici ꝺnll'o/q̄ ſcz negat oē illud ꝓuertibil'r qō affirmatō pōit in tpe modo. loco. z ceteris euidens ē q⁹ erit ꝟa ꝺictō. Et ſi non. nō. Unde nō ꝺicunt iſte due pr̄ gñat. eſſentia non generat. niſi neget negatio generationē a patre. Sed homiēs groſſi intellect⁹/ ſubtiles iſtas ñ aduertūt reſolutōes i negādo vl' affirmā do Putāt idcirco ꝺictōes eē vbi nō ſūt. Diſcipl's. Edoctus ſum iuuenis ſup hoc dici ꝺomī z denll'o/q⁹ in eis fūdatur vl' reſoluit omnis ꝓſequētia bōa z forma lis. ſz nō būi tā exꝑſſaz ſup iſtꝫ explanatio nē. Putabā qō idē eēt ꝓpoſitō affirmatiā cū dici ꝺoī. Sed video differētiā nō mo/ dicā. ſil'r z i dici denll'o. Dgr. Conabā tur aliq̄ ſoluere paralogiſmos in ꝺīs/ addēdo ly qō eſt Sed hec ars breuioz eſt z certioz. quā arꝫ. ſatis intelligit poſuiſſe Platōici q̄z de boie pōi z ſingl'ari loquē tes/habebāt introducere tl'e dici Diſcꝫ Nūq̄d. n ō ml'te ſunt ꝓſequētie topice ſeu rhetorice/q̄ ñ pñt nec ꝺñt iſto mō regl'ari Dgr. Prudēter opponis ꝓpter cā oniſta s z legiſtas. imo ꝓpter oēs in ſacra ſcp tura ꝓſequētias. in moraliby z hiſtoricis accipiēdas mō q̄ ꝓgruit morali negotio. vbi nō pñt bēri ꝓſequētie vt ſept⁹ niſi q̄ tenent ſolū gr̄a materie z ñ forme. q̄les ac cipiūt a locis dialeticis. quales ꝑterea ñ reſoluunt ad ꝺictionē. niſi ꝑm q̄d z mo dificate. Ut ſi dicatur Reſpōde ſtulto iu xta ſtultitiā ſuā. ſtatim ſubdit. Ne reſpō deas ſtulto iuxta ſtultitiā ſuaz que videt contradictoria. Sil'r i euāgelio. Videat

opera vra bona Et in eode textu culpant ypocrita q̄ faciūt opa sua coram hoibꝫ Sz rō dicitoꝝ/tollit ꝺictōez apparētē imo existentē ex vi logice in speculabilibꝫ. Hinc de subtilitate logicoꝝ z metaphisicorum surrexit dictū/q̄ nimia subtilitas repbat in iure.cui⁹ intellect⁹ nūc exposit⁹//verissimus ē atq; salubrius.alioq̄n sunt ad morale negotiū subtilitates hmōi logicoꝝ z methaphicoꝝ/sicut cynifes egipti morales ocłos suis aculeis tenebrātes Sunt ex aduerso grossi morales ad subtilia speculāda q̄ de methaphica sunt z theologia speculatiua nīs ihabiles sic mō dixim⁹.qz ꝓsequētias nō accipiūt nisi p tropos z apologos mō suo ¶ Disc. Quoꝝ ē lauda tior cōditio? ¶ Mgr Utraq; laudabilis imo necia.sz p necitate matiaꝝ varianda Dicit phus in ꝓmo ethicoꝝ de q̄rētibus acribologias id est methaphicas demonstratōes/in moralibꝫ.topicas aūt rōes in matbematicis.vtrūq; ēvitupabile.qz q̄renda ē certitudo iuxta negocij q̄litatē. Proficit hec regla ꝓtra nimiuz scrupulosos i moralibꝫ.dū certitudinē q̄runt ap̄liorē q̄ bēri possit.secluso miraclo.sufficiēi ꝓbabil' z moral' cōiecta Disc. Cōcordas more vulpis fabulose q̄ discantū philomene tenorē corruo dedit; Disces grossuz subtili.vtile dulci.imo iā ñ misces sz suades separatiz accipe. ¶ Veni si placz ad alterā ꝓncipalis ꝓsideratōis declaratōez.q̄ oīs ꝓsequētia debet in agibilibꝫ reduci ad vltimū finē si ꝓbabil' dēt esse. ¶ Mgr. Habes ap'm. Oīa in gliaz dei facite Habes xp̄m. Primū q̄rite regnū dei . Habes ab eode p̄ceptū de dilectōe dī sup oīa q̄ finis p̄cepti ē. Quocirca ꝓcludius salubre pro xp̄ianis oībꝫ documentū. Pl⁹ insistēdū ē dilectōi q̄ speculatōi Plus insup vnioni affect⁹ vacādū ē q̄ discretōi intellectus Disc. aperi qūo. ¶ Mgr. ꝓprietas intellect⁹ ē discernere.z hoc aōo q̄ illa q̄ realr idē sunt/satagit.z valz sepatim ꝓsiderare z sepata ꝓiūgere. Veritas ē hec phie z experientie. Atuero ꝓprietas affectus ē se in vnū ferre z se i vnitatē recolligere.vbi etiā distincta sunt realr amata. Propterea dicūtur amātes se/vnū cor.vna aia.vn⁹ sp⁹ Cū aūt deus sit tot⁹ ōsiderabil'/sm oē q̄ in eo pōt intelligi. ꝓstat q̄nta facilitate et libtate pōt affect⁹ se totū in deū ferre. Intellect⁹ dū discreta rimat methaphicādo circa deū penitus vnicū.plus spḡit.plus difficultat.min⁹ edificat in fine legis q̄ est dilectō. Deniq; nō ita deū ꝓphēdit vel ap̄phendit intellect⁹ cum nō sit a nob tot⁹ cognoscibil' sic est tot⁹ amabil'.si formaliter sunt i deo p̄fectōes distincte q̄ ad affectiuā que totū amare querit. nō p̄fecte formalē hāc l'illā. ¶ Disc. Saluberrimū i phica radice dogma fūdatuz elicuisti. Nos em iubemur oē intellectū captiuare in obsequiū affectus xp̄iani. que necessitas est/totū in intelligēdo seu discernēdo deum nr̄m/p vniuersuz labilis vite tps/studium ꝓsumere.nec tñ attingere Videmus effici pot⁹ tales temerarios assertores. garrulos.inflatos.aridos. sine deuotōe. sine pietate ¶ Mgr. Experta loq̄ris pro dieb⁹ nr̄is. Quocirca ē laudāda p̄ talibꝫ/ideotaꝝ simplicitas amatia . Alegz mihi vident aliūde phi dati in reprobū sensū/q̄s eo q̄ relicta pietate vnitiua affect⁹ circa deū.toti euanuerūt p inq̄sitōes solius intellectus. impulsi nō dubiū a spiritibꝫ erroris q̄bꝫ fuerūt p thelatas theorgias sacrilegas potius q̄s creatori. Collaudād⁹ ad extremū est. doctor theologus. cuius doctrina sic erudit ad intellect⁹ distinctionē.q̄ nō minus allicit trahit z inducit/ad affectus vnionē ¶ Sz ecce dū officia beatoꝝ angeloꝝ circa nos ex hist⁹ria⁹ Petri q̄rimus p mlta digressi sum⁹. vix tam attingim⁹ pauca/pro mlitudine dicēdorū.nominatim circa ꝺictōis obseruationē.ad quā oportet fiat oīs resolutō Sz necessariū p̄dixim⁹ esse.q̄ in ꝑa ꝺictiōe/negatio destruat/q̄cquid z q̄lecūq; qō affirmatio posuerit. Fūdat in hoc ars obligationū. ars insup rūsionū ad insolubi/lia logicoꝝ.ars theologoꝝ circa misteriū btē trinitat⁹ Sepe ei fit apō subtilit⁹ itelligētes i spec'abilibꝫ/q̄ negatō ñ accipit vt negās simplr oīa ō q̄bꝫ fit affirmatō. Dicim⁹ ei q̄ p̄ z filius⁹ sūt eēntia dīna.tū ꝑe dicim⁹ q̄ p̄ non est filius⁹. Nō accipit ibi negatio secludēs essentiā.sed vnitatē solum personalē Saluat hec ꝓsideratio/mlt⁹ subtilit formalisantes. sz pauciss̄imi sūt/qui capiant virtutē negatōis hmōi non simpliciter sed cū moderatōe. Circa hāc vt estimo moderationez phs in materia trinitatis facili⁹ admisisset q̄s homines nō phi si fides ab eis secluſa sit. hec autē fides saluat eos dicentes. Magister nr̄

xp̃s spōsa ipi⁹ eccia. dedit nob ita credere siml' ꝛ ꝓfiteri Sufficit auctoritas Si pl⁹ detur intelligi/gratias ei. ¶ Discipulus Sentio q̄ ml'ta supsint exꝓpositis ō angelorū custodia. q̄bꝫbōes exaltank contra diabolicos impulsus. Vix dixim⁹ ō astā tia boni āgeli q̄ ad ꝑmum. de illumiatōe sua quo ad scōm. de impulsu suo quo ad tertiū. Quid de clamore. q̄ iubet surgere petrū. q̄i mystice diceret Surge velociter p spem faci ussa p obediētiā q̄ ad quartū. ¶ Dgr. Hoc est p̄cipue tuandū alioq̄n nihil valēt cetera. Soluit ꝓtiñ quīto li/gatū angel⁹. vnde timēs ꝛ gratus magnificat dn̄m. Educit sexto petrū qz Jhs suscepit cū. Septimo libertati relinq̄t. tūc viuit purus velut hic ꝛ nūc moriturus. Quantat dñ exierit de carcere corꝓr⁹ Nūc scio ꝙ ve. q̄ ꝑus existimabat se videre visum. Et q̄d oē q̄ videūs in carcere pōiti nisi visus aliq̄s fidei simul ꝛ spei. Tūc āt sciet hō vere cū liberat⁹ ab angelo plene/relinquetur in libertate glorie filioꝝ dei. q̄n depositꝰ potētiby de sede/gl'iari licebit apud sanctorum oīm ꝓcines. Et exaltauit humiles. Redetemur de reliquis.

Sequitur quarta pti

tio per soliloquium vbi de custodia angelo⁹ ꝑ notulas q̄nq̄ginta. Prima

DEposuit potentes de sede ꝛ exaltauit hūiles. ¶ Sis igit̄ humilis anima mea quatin⁹ exalteris. Magnifica. magnū p̄dica dominū. Gratias age sibi inquiete tui silētij. Quid nisi magnificet iste cui⁹ op⁹ est ꝓfessio ꝛ magnificētia. Gratias ꝛ tibi beata ꝙgo cui⁹ ē hoc magnitudis exordium Jtaq; ē gratū aīe mee posse in magnificatōe dn̄i/cātico tuorti Donū istō ē gre dei. donū piter meriti tui Dederꝰ exēplo tuo cātare dño ꝑmitus misericordiā pro bñficio speciali. Quia respexit hūilitatez ancille sue aīe mee. creās eā sui capacē. faciens eam in baptismate sui particip̄at/q̄ dei ꝓformē. ꝓfortans eam sacre ꝓfirmatōis vnctione. Deinde ꝑ penitentiam. reparans lapsam. eruens eam totiēs miseri corditer ab inferno inferiori. cibās eā pane celesti qui dat vitā mundo. spem dēiq̄ felicitatis eterne ꝓcedens Magnificat anima mea dn̄z Cantans ei misericordiā simul ꝛ iudiciū/ꝑ omnib⁹ et singulis animabus/cum quib⁹ debet esse anima vna. ꝛ cor vnum. quia misericordia sua/est a ꝑ genie in progenies timentib⁹ eum. Cātet rursus anima mea magnificās dominuz Primo super iudicio/qz deposuit potentes de sede. De hīc super misericordia. qz exaltauit humiles. Fiat itez conuersio ō misericordia in iudicium. quia esurietes implenit bonis. Ecce misericordiaz. Et ō iudicio seq̄tur qz diuites dimisit inānes Sola postremo mia sicu tab initio decāntetur. Quia suscepit israel puerū suum recordatus misericordie sue Apposuit ab initio magnificare se lucifer super celum et adam postea super terram. Tu ꝙ bta nostra/contrario mō magnificare cepisti non te sz dominū. Vide anima mea si ꝙ magnificas dominū Si sis humilis ancilla sua. nō diaboli serua. nō ire fīlia' Horrendū nimis est dictum ad iudeos. Vos ex patre diabolo estis. Et iterū. Qui facit peccatum/ser⁹ est peccati. Proditor igit̄ domini sui. nō magnificator. Vide ania mea ne magnifices deū ꝙbis/facꝰ aūt neges/vilifices ꝛ blaspbemes. Dilige saluare di. ꝓsitere pēta tua ꝛ dic sp magnificetur dn̄s. Nolo solā te cogitauerꝰ Nolo ceteros excluserꝰ. Exhortare pot⁹ cū exultatione spirit⁹. Magnificate dominuz me cū. ꝛ exaltemus nomē eius inidip̄z. Magnificatio tua sit omnuz ꝓmunis. ꝛ omniū sit tua specialis. Jta enim dicet fieri magnificationem vnaz sicut est cor vnuz et anima vna. Si cecinerimus magnificantes dominum/preuenient nos p̄ncipes angeli nostri cōiuncti psallentibus. Sis o anima mea talis qualiū in medio su nt ydē p̄ncipes. Sis tympanistria. qz sunt in medio iuuēculaz tympanistriaz. Adulescentule sunt iste domine deus saluaris meus/que dilexerunt te nimis. q̄ per mortificatōnem carnis innouate sua uiter tympanisant ¶ O si deposito one re veteris hominis qui nos tyrannisat. qui nos in carcerem mittit vt herodes petrū. qui nos tradit quattuor passiōib⁹ carnis nostre/quasi totidem quaternionibus. Est enim quelibet in quattuor qualibet.. Qui catbenis alligat duab⁹ que sūt amor voluptatis ꝛ vāitatis. O si nos interbec mala sopitos discinctos discalciatos p̄ueniat vel vnus de principib⁹ istis. O si angelus astet. fulgeat. pulset. surgere cla

met/ſoluat et educat. libtatiꝫ relinquat. ¶ ſi tũc iubilo cordis. in magnificatiõe aĩe. in exultatõe ſpũs cantare licebit. Nũc ſcio ꝙ quia miſit dominꝰ angelũ ſuũz et eripuit me. ¶ Tãta eſt dignitas tua o aĩa mea/tanta q̃ ab exordio creatõis tue/tibi tuecꝫ cuſtodie deputatus ẽ angelꝰ vnus de ꝓncipibꝫ celi q̃ depoſitis potẽtibꝫ ĩ ſua ſuperbia de ſede dignitatis ipe bũiliatus ſub domino ꝓprio et ſupremo exaltatus ẽ magnificans non ꝓprium dominum. ſed dominantis maieſtatꝫ imperiuz. ¶ Deniqꝫ datus eſt tibi/quatinus ſe rectore/ſe ducce/ſuſcitet te dõinꝰ de puluere et ſtercoro ſo corpe. vt collocet te cũ ipo ꝓncipe tuo. ceteriſq̃ principibus populi ſui et ſoliuz glorie teneas in palatio dei. ¶ Caue ꝓeor o anima mea/ne ipſi ſis ingrata tanto principi tuo. ¶ Noli turpiter in oculis ſuis viuere. noli vilis offendere. noli preſentiã ſuam a te moleſtis actibus iniurioſa ꝛpellere. ¶ Ue tibi. ve ſi eo lõge ſtante vim faciant z impulſum qui te querũt pdere. ſeducere z deuozare. ¶ Qua tũc virtute reſiſtere. qua poteris aut ſcies induſtria/ſola miſerabilis ceca. nuda paup euadere? ¶ Cõſide nihilominus etiam ſi ambulaueris in medio vmbre mortis. ſi vincta fueris in mẽdicitate z ferro/ꝓnceps tuus pius et cuſtos eſt tuus tibi nunciꝰ id eſt angelus preueniet te frequenter. aſtabit. fulgebit. percuſſoq̃ latere tuo quod eſt ſinderesis. acclamabit ſurge velociꝫ per ſpez. cirũda tibi veſtimẽtum tuuz p operationem. precingere per diſciplinã ¶ Calciate in prepatione euãgelij pacis p obediẽtiaz. ¶ Tũc catene ꝙ ſuetudinis male cadent de manibus tuis vt poſſis bene agere. ¶ Educet te de medio duoꝝ militũ timore z dolore. z boc infra te. ¶ Tranſibitis ipe z tu/primã z ſecũdã cuſtodiam noctis/circa carcerẽ ¶ Ecce ſunt hi cuſtodes/mundi tẽptatões indeſideriꝫs z leticiꝫs vanis. quos bona ſpes tranſit z letitia ſpũalis ¶ Uenietis ad portã ferreã ¶ Dec ẽ diabolica cuſtodia tertia. que viſo angelo diſcedet vltro. viam faciens tranſituris. ¶ Tranſibitis vicum vnũ ſtrictum z longũ z rectũ. ¶ Dec eſt ſcã meditatio de diuinis/poſt ſatiſfactionez de peccatis. ¶ Hic te videbitur relinquere ductor tuus. quia ſoli deo p contemplationem tũc aſſiſtis. z herebis ſola ſoli. vnica vnico. ¶ Quid eſt eĩ contemplatio/niſi aſſeſtentia coram deo. z boc in ſecreto ſolitudinis. in ſereno luis diuini. in ameo pacis. ¶ Po ſtq̃ ſaluũ te fecerit a puſillanimitate ſpũs. p ſecuritatẽ. z a tẽpeſtate et trã q̃litatẽ. poſtq̃ indicauerit tibi vbi paſcat vbicu bet in meridie. ¶ Cẽ pſalles ex ſentẽtia. ¶ Dominꝰ regit me z nibil mihi deerit in loco paſcue ibi me collocauit ¶ Deniqꝫ ſi prioza reſpexeris quaſi tibi ſobrie reddita et rediens a mentis exceſſu ſuſpirabunda gratacꝫ cantabis ¶ Nunc ſcio vere quia miſit dominus angelum ſuũ. ¶ Deinceps iam conaberis redire ad ipm familiaris eſſe ſatagens amplius z amplius ꝓncipi tuo angelo bono. cuius preuentionẽ in mediꝫs peccatoꝝ tenebris in obliuiõe torpida. diuine z ſue pietatis experiri datum eſt. ¶ Abſit vt aliqñ immemoz ſis libationis tui. ¶ Caue ſic poſtmodũ eſſe mortua in corde tuo. ¶ Abſit vt gaudiũ ſuũ ſuoꝝ q̃/quod habuit inpenitentiali ſolutione tua/perdas vnq̃ vel minuas. ¶ Dic ſedulo dicto toto cordis incendio ad miniſtruz tuum qui totus eſt ignis dei. quia miſtros ſuos facit ignem vrentem id eſt vriel. dic angele qui meus es cuſtos pietate ſuperna. ¶ De tibi ꝙmiſſu m ꝛua. ꝛõſede. gubna ¶ Paruulos bonoza qui tales angelos habent. Doce ſimiliter eos credere. bonorare ꝓprios angelos qui vident omnia que faciunt. Caueant eis ſpectantibus agere turpia que videntibus hominibus facere nõ auderent. ¶ Aſſueſcat orare/ſepiꝰ quilibet bonum angelum ſuum. modo ꝓdicto vel ſimili. ¶ Cancellatis manibus ſuper coz et pectus ſtringens. ¶ Dicat exaſſe/ctu magno puul⁹ corpore. ¶ Di bone angele cuſtodi me bene (mẽ bon angel gardes me bien) ¶ Sic imbibat noua teſta q̃z vetꝰ ſeruet odorẽ. ¶ Lactet ab vberibꝫ/pietatẽ religiõis. ad deũ z angl̃z ſuũ. ſicut in fãs Agnes Jheſũ ¶ Nõ em̃ paꝛ refert puetos/ſic vel ſic affici. ¶ Loquor expertus cuidam infanti/pater effigiauit ſe contra parietez in modũ crucifixi dicens. ¶ Uide fili mi. qz ſic fuit crucifixus z mortuꝰ ꝺ̃ⁿ tuus q̃ te fecit z ſaluauit. ¶ Hãſit hoc exẽplar puero vt habuit mẽoriã illa etas illa aĩa ſpeculũ adhuc mũdũ. mãſit vſq̃ in ſenectã z ſenũ creſcẽs creſcẽtibꝫ ãnis ¶ Bñdict⁹ pr̃ iſte pi⁹. qm̃ dies exaltatõis ſcẽ crucis fuit dies obitus ſui q̃ obuiam ũt xpo p crucis bũiliationez ſublimiter exaltat⁹

Q ¶ Audis an libenter. obsecro te dña angelor/pium de tuis angelis soliloquiū. simul z preconiuz? Audis profecto. imo nude ꝓspicis ꝓplacesz approbas. Pijssima ꝙz/ꝙbū de pietate collaudes. neqz sinas irremuneratazz cuiuslibet ad ãgelos abire deuotionē. nō magnificētiaz laīe nō exultationē spūs ī recordatione ¶ Quid porro dicem? O regina celor. o dña angelor. qd de filio tuo q̄ vocat? est magni ꝓsilij angelus? Consiliū illud magnuz z antiquū/p ipm verbū fuit nunciatū z expletū ¶ Si mr̄ es ꝓncipis/imo creatorz ãgelor. Si mr̄ es illius qui totiēs nōiat dñs exercituū/dñiqz virtutū. qui electus est ex milibz tā angelor q̄ scōr. Cui? curruus decez milibz ml̄tiplex. iure supest/vt exaltata sis sup choros angelor? vt audias a filio tuo. Equitaui meo assimilaui te. qui tibi me parificaui. tibi me humili/ aui paulo minus in ℣ ab angelis minor factus Sic homiliatus in te z me z te super exaltaui. vt in nomine Jhesu z marie omne genu flectatur celestium terrestriū z infernor ¶ Beatus ille cui beata dederis affectū diligēdi te. bonorādi te. loqui de te. cantando tecū. magnificat aīa mea dñm. Salutandi te aue maria grā plena dñs tecū. bñdicendi te sup oēs mulieres. ꝓfitendi z laudādi. qz bñdictus fructus vētris tui Jhs Āmē. ¶ Beatus cui btā spiraueris affectū petitiōis septiformis/ ab angelo magni ꝓsilij filio tuo descēdentis. Pete in primis triplicez nobis beatitudinē. obiectalē ī scificatōe nōis sui. formalē i aduētu regni sui. ꝙtualē in adiplētōe bñplaciti sui. Deiū. puētū cui? libz rei nccsarie corpori vel aīe. in pane q̄tidiano z supsubstantiali. Deniqz remotiōis impedimenti. sit illud culpa. dimitte nobis debita nostra. sit illud pugna. z ne nos inducas in temptationē. sit illud pena z miseria. sz libera nos a malo ¶ Beatus cui tu btā fidē dederis (que p dilectionē opatur) credere in deū cum ceterz fm dīratez

R z bñanitatē articulis ¶ Btūs insup magnificās z magnificus. si astantibz angel' tuis in illuminatiōe vultus sui. si pulsantibz/si vocantibz nos/magnificabit aīa mea dñm. exultabit spūs nr̄ in deo salutari suo Si respiciet dñs humilitatē ancille sue. anime nostre. Si btificabit apud omnes gñationes btor in celis sanctificans in nobis nomē sanctū suum. z hoc quo adimplerionē preceptor z osculum pedum fm animalem obedientium statū Si preterea soluerit angel? tu? bon? colligatōes infirmitatū nrar. Si nos eduxerit a tenebris tot fantasmatum z custodiarum. Si portam ferream aperuerit. vt nos in primis canentes suscipiat angelus magni ꝓsilij xps ad osculū man?. p gratiar actiones. qz timentibz misericordiam. quia humilibus exaltationem. qz esurientibz impletionem bonor/benigne largitus est. supbis dispersis/potentibus depositis/diuitibus inanitis. z ℣ quo ad rationalem statum Si postremo deserit ipe magni ꝓsilij angelus /liberos in lege pfecte libertatz. sub actione vel impulsu sui spiritus/tanqz in statu pfectōis z filialis adoptōnis z in osculo oris. Hā qui spiritu dei agunt/hi filij sunt dei. hi subleuatis oculis post ꝓtemplationem z mentis excessum/nihil vident nisi soluz Jhm. solam salutem. solam miscricordie recordationem. Sicut locutus est ad patres nostros Abraam. qui die eius vidit z gauisus est. Et semē ei? in secula Tunt fiet in quolibet tali/quē ita dignatus fueris angelor dña. Viue do purus velut hic z nunc moriturus. imo vero iaz mortuus toti mūdo. viuens soli soliloquiuz meum z angelor dño deo salutari suo Complacitum tibi sit. o beata beator. o dña angeloruz. quia ita soliloquium meum ꝓformiter agito ad canticum tuū. cō formiter ad aliud dragma meum. de pulsibus z officijs beator angelor. ō depositor potentiū. tot violētos. tot fraudulētos tot. malignātes ipulsus. Cōformiter rursus ad liberationē petri Jnsup ad septemplicē industriā que versat. Jn recordatione dei. Jn recognitione status prorū Jn debellatiōe aduersarij. Jn implētione diuinī precepti. Debinc in meditatione. inspeculatione. in ꝓtēplatione aut btifica visione ¶ Nihil itaqz dulci? nihil suaui? q̄ ꝓsone tibi dicere vel viuere. cui? spūs sup mel dulcz. q̄ suauissima facta es in delicijs. q̄ mater es pulcre dilectōis nōris agnitōis z scē spei. Quāta snia (sapiētissima feiar) latz hic ī paucz ꝙbis Sūt ista eterne sapiētie vbera. cui tu/vnigenito a pre eternaliter z a te tpaliter/ꝓbuisti vbera tua: Sūt nihilominus ista/create

sapientie verba ꝓprie angeloꝝ. qui ab initio creati sunt in sapiẽtia dei. q̃ ad imaginẽ. quo ad silitudinẽ fiunt ipisis originaliter in spirata. ¶ Ia siquidẽ in sapiẽtia fecit. sed ꝛ refecit in sapientia. q̃ primit⁹ incarnata. postmodũ (vt ita dixerim) voluit impanari. qz panis vite fieri. ¶ Nõ est iã o aia mea. quid excusationis inuenias Si querit a te flente/vbi est deus Respice in sacrãm tum altaris. dic tota fiducia. Iste est deus meus. iste frater. iste dilect⁹ ex dilecto. Et ipe ẽ amic⁹ me⁹. filie Iheru salẽ. Iste cui astant angeloꝝ chori. Iste q̃ facit angelos suos spũs. Iste q̃ misit angelũ suũ petro. ꝛ eripuit eũ de oĩ expectatione plebis iudeoꝝ. ¶ Uellẽ ex te cogitare petre/ quo nomine vocabatur angelus tuus ille bon⁹ qui astitit ꝛ refulsit in habitaculo carceris. Da veniã si curiosus interrogo ¶ Habemus nomẽ illius qui Thobiã duxit ꝛ reduxit qz raphael medicina dei fm nomẽ ꝛ officiũ eius. Nempe liberauit ipm a denozatiõe piscis. cuius mozs. multis vsibꝫ vtilis fuit. Junxit sare ꝓfugio. demone fugato. viroꝝ septẽ necatoze. Reddidit patri seniozi visum luminis. simul ꝛ spm̃ ꝓtulit ꝓphetãdi. que oĩa plena sunt misteriis ¶ Habemus nomẽ ꝓncipis synagoge/ꝛ nũc eccie Michaelẽ. qui vt deus/p filiis populi sui stat. qui ꝓmitus in celo fecit ruinã diaboli magnã ꝛ angeloꝝ eius. Qui mulierẽ illã. signuz magnũ in celo/amictã sole/ꝛ luna sub pedibꝫ eius/ꝛ in capite eius corona stellaꝝ duodecim/protexit a dracone septez capitum. liberauit filiũ quẽ peperit ꝛ collocauit in throno dei. dedit mulieri alas sicut aquile vt volaret. nõ absorpta ea ab aqua draconis sed vt in solitudĩe nutriret Nõ prosequmur p singula ¶ Habem⁹ nomẽ illi⁹ angeli q̃ ad te missus est virginẽ despõsatã viro ꝛc. Appellabat hic gabriel. fortitudo dei. qz fortis mulieri quã salomõ inquirebat ꝑputat⁹ est. qz fortiozẽ fortiarmato nũciabat tibiqz singl'r ad opa fortis nre salutis ordinat⁹ fuisse/ꝓbabiliter estimat Sicut in ꝓphetia ad danielẽ in reuelatõe ꝓfortatiua/ꝛ directiua ad Joseph spõsuz tuũ virginalẽ In nũciatõe Johis ad zachariã. In cãtico celesti ad pastores In monitiõe ne redirẽt ad herodẽ. ad reges. In resurrectiõis nũciatiõe ad mulieres.

Habem⁹ pinde nom̃ illi⁹ angeli q̃ purgauit Jsaie labia p calculũ de altari. vocatus est seraphin ab incendio ¶ Habem⁹ de cherubin. dict⁹ a plenitudĩe scie. i aãlibus ꝛ rot⁹ Ezechielis. ¶ Nũc pissime q̃ro petre/qõ erit nom̃ angeli te liberãtis quẽ ãgelũ ꝓpriũ fuisse custodẽ tuũ. fas credere ẽ nob ¶ Dr̃ in Apocrif Esdre Sermo nob fieri de vriel angelo. cui⁹ interꝓtatio sonat ignis dei. Ur sic̃dez ignis. el de⁹. Bñdictissime deus Liceat nob cui⁹ ignis est in Syõ ꝛ caminus in ihrlm. in cui⁹ dextera ẽ ignea lex. cui⁹ eloq̃ ignituz vehementer. imo q̃ tor⁹ ignis ꝓsumẽs es. Cui⁹ deniqz ista vox est. Ignẽ veni mittere in terrã Et q̃d volo nisi vt ardeat Licet angelũ tuũ o petre. lz ꝛ quẽlibz alioꝝ viatoꝝ singulis deputatũ vriel appellare. cui⁹ officiuz est suauiter vrere renes ꝛ corn̄m. ꝓsumere sordes vicioꝝ. succendere totũ cor ad virtutes. sacrificare pietat⁹ holocaustũ q̃ est in odorẽ dño suauissimũ. ¶ Potest nec negam⁹ sufficere nomẽ angeli. qz nũci⁹ dñi est. sz addere videt aliq̃d q̃ angel⁹ iste sit spũs. ꝛ flãma ignis. qz fulget ĩ itellectu ꝛ ardz ĩ affectu Sublenauit ãgel⁹ sps/helyã igneo curru. q̃ pus ãbos q̃q̃genarios e celo descẽdens incẽderat Data fuit lex p angelos in manu mediatoris. quãtus ꝑo flagurit ignis loq̃t hystoria. Custos erat paradisi flãme⁹ ensis Descendit deniqz spũscus sup apl'os in igneis lĩguis fact⁹ vriel ĩ singulis. Quid est q̃ vriel iste/redigit q̃s inflãmat ĩ cinerẽ/p timorẽ ꝛ hũilitatẽ spũs. mollit p pietatẽ ꝛ mititatẽ ꝺ cordis duriciã lapideaz. resolvit in luctuz p ꝓprie fragilitat⁹ sciam corroborat p decoctionẽ ꝛ humoris fluidi resolutionẽ vñ venit apõ aiaz fames ꝛ sitis ꝓgrua. tractabilẽ reddit ad ꝓsiliuz ꝛ miaz. subtiliat ꝛ purificat cor ad intelligẽtiã. Deũ saporẽ ꝛ internã pacẽ efficit p renouatõez iuuẽtut⁹ sicut aquile sic̃ ceruoꝝ sicut accipitris vt serpẽtis. ¶ Note sunt similitudines iste q̃les p metaphorã operat in nobis vriel noster si non obstiterit ipi/anim⁹ noster. anima nostra cũ corde simul ꝛ spiritu ¶ Studiositas theologorũ q̃rit pl'ima de custodijs circa nos ãgeloꝝ. Si nos vnq̃ defũt. Si nos saluãdos p̃sciũt aut dãnandos. Si xps magni ꝓsiliꝫ ãgelus (cui ministrauert ãgeli p⁹ ieiuniũ. quem ꝛ angelus in agonia ꝓfortauit) habuit angelũ pro custodia. Silr

si talem habuerit dña nũc ãgelo futura Si deerit antixpo custos ãgelus Nũqd ãgelus bonus loq pot aie nre/sine fantasmatũ simlacris. qz ó ordiatõe fantasmatũ p ãgelũ. z ipedimtoz remotõe ñ est dubiũ Est ei mod⁹ iste ordiari⁹ p statu vie. q̃ litt erudit mgr disciplin. ꝓponẽdo p ordinẽ doctrinã cognoscẽdoz. iuxta moduz capacitatẽ sue. Si bõi ãgeli sũt incẽtores ad bonũ. sic mali dicũt icitatores ad malũ. Si cauſent radiũ vel lumem spiritui nro. Si cogitatões nrãs inspiciũt Quis nũer⁹ ãgeloz Sit hec studiositas/theologꝫ accõmoda. Desit aũt curiositas ab oibus/qs decet ãplⁿ studere ꝺuotioni q̃ subtili speculatõe. Certũ habeat vnuſq̃q fuiẽs ꝺo qm oẽs sũt fm aplm adminiſtratoriũ spũs. z ꝫ mediate vl imediate. in ministeriũ missi ꝓpter eos q̃ hereditatẽ capiũt saluꝫ. Qui ꝫo capiũt z q̃t. noli q̃rere si nõ vis errare. Certus esto si bñ viveris sub lege magni ãgeli z custodia suoz angeloz q̃z dña est maria/salu⁹ eris. socius coz fact⁹ in euũ ¶ Studeam⁹ igit plus bñ viuere q̃s disputare. Sis o xp̃iane spirit⁹/assidue parat⁹ ad mortẽ. Viue ꝺo purus velut hic z nũc moritur⁹ Erat vnus insignis cauſidic⁹ in articulo mortꝫ. Dixit ꝓfessor. vt voce q̃ posset diceret septez psalmos. Venit ad ꝓfuz illũ Qm̃ ñ est in morte q̃ memor sit tui. Cepit arguere more suo. qlit illud stare nõ poterat Nã xipe mortens memor erat dei. Subintulit cõfessor. O dñe. tps est penitẽdi z orãdi. nõ disputãdi. Respicit oẽs hec narratio. qm̃ media vita in morte sumus. Angelicum poti⁹ implorem⁹ auxiliũ. q̃s de mõis auxiliandi disputem⁹. Sciũt aduocãdi. sciũt auxiliãdi. sciũt ꝓsulẽdi. sciũt purgãdi. illũinãdi z pficiẽdi suũ ierarchicuz triplex officiũ. Nõ est egroti velle medicãtꝫ artẽ. neq̃ litigãtis aduocati scientiã pscrutari. maxime dum ꝓstiterit sup vtroq̃ fidelis z prudẽs. fidelis ne decipe velit. prudẽs ne decipi possit. q̃les sũt ãgeli ¶ Deputet aũt aĩa q̃libz xp̃iana/magno dei dono/si se senserit affectaz ad aliquẽ scõz/nõiati ad ꝓpriũ ãgelũ reuerẽter pie z bñiliter Deputet ꝫ bñficio tuo o dña angeloz. Magnificet tecũ sup ista talis aĩa dñm. psallat in ꝓspectu ãgeloz dño. ministret incẽsum ꝺuote oratõis qõ offerãt ꝺo salutari nro. ¶ Preterea non timuerit inuidiã facere aĩ xp̃iana ceteris/si forte fuerit ad vnũ q̃s ad alterz deuotior si fiducialior ad quẽpiã si frequẽtior sit recursus. Sũt repleti charitate. nõ inuenit locũ inuidia. ñ q̃rit q̃ sua sunt. Q ia deputant ꝓia Recursus est ad. Stephanũ. recursus est ad petz Johãnez. michaelẽ. gabrielẽ. raphaelẽ vrielẽ/mariã. marthã cũ ceteris. Tuã ei in ꝓmune recipiũt oratione vni fusaz dũ mõ par vtrinq̃ ꝺuotio. tuũ optãt meritũ nõ honorẽ a te suũ. Quid ei ipis est in celo q̃ glia. q̃ laus. q̃ magnificẽtia est ab oibus. q̃d volũt sup terrã Argue tibi sic O aĩa xp̃ina dũ impellit te spũs supbie sup vanitatib⁹ trãsitur. Si glificãda. sine si magnificãda a dño in eternitate qui sp z vbiq̃z gliaz meã dicet. Quid mihi de pũcrali z vmbratili glia sup terrã? Si vero iusto (qõ auertat dei pietas) iudicio dãnãdus suz tot⁹ honoz impẽsus ab boib⁹/plus ad tozmẽtuz mihi cedet q̃s solaciuz. Plus inde blasphemabit aĩa mea dñm. plus exiliet furens spũs in deũ. qz nõ fuit salutare suũ. plus exardescẽt inidi ꝺmones aiaz cruciare/q̃ plus in bonũ sensert honorari ¶ Agite qõ vr̃m est ministeriũ sci ãgeli ꝺi. Depositũ vr̃m kuare poterit oipotẽs dñs hoies pse custodire q̃s possedit fecit z creauit. Sz voluit fm legẽ sapiẽtie sue/qp nos inferiores reduceremur ad ipm supmuz/p vos mediatores. Voluit ostendere maiestatem potentie sue. magnificentiam glorie sue. quia tales hz virtutes z exercitus militantes sibi. vnõ nõiat dñs exercituũ z virtutũ Voluit cõmunicare bonitatẽ sil cũ virtute vobis ãgelis suis. vt illã nedũ recipientes in vobis sz in alios ꝓmunicare possetis. audebo dicere deberet. ¶ Si deus ita res administrat vt eas agere ꝓrios mot⁹ sinat imo iubeat scõm ordinẽ iusticie sue Vri aũt ꝓpij motus ãgelici spũs/sunt custodire viatores/magna nobis fiducia dat in vestre charitatis auxilio. si domina. si regina nra. si mr. si sozor nra. gratum vobis erit sẽp tales filios z fratres dirigere ꝓtegere z saluare. maxime qz sum⁹ futuri ciues vestri. Si tãto furoze satagit nos sathanas ipellere seducere z ꝓtegere tantus amor vester conabit amplius per impulsus bonos/nos saluare ¶ Debilis est oratio nra. paup. fragilis. balbutiens. cespitãs. z ceca si nõ fulciat z illuminet a

vobis. si nō loquelā placentē ꝛ aptā/loco eius faceritis in necessitatibꝫ nostris. Si nō ipaz egenā ꝛ mendicā dederitꝫ hostiatim ꝑ vicos ciuitatis scē hierusalez. q̄ sunt ordines vr̄i. q̄ sunt scōz scārūꝫ omniū chori varij. qui platee patētes oīb ad mīaz. Clamate nobiscū ꝛ nobis. panem nr̄m q̄tidianū da nobis hodie. cū ceterꝫ petitionibꝫ. cū modis petendi querendi ꝛ prestādi ꝑ vniuerse scripture cōtextuz. precipue euāgelicū. nob in exēplū datū. Sz ꝛ fratres habem⁹ in purgatorio carceratos sub manu iustitie. futuri protin⁹ sunt ꝓsortes vr̄i. imo sunt iā ꝑ grām ꝓfirmatā. Visitet eos pietas vr̄a. ꝓsuletur sedulitas vr̄a. salutate singulos vice nr̄a. Suggerite vt memores nostri sint dum bñ sibi fuerit. Insinuate qūo nos memores ipoz sum⁹. q̄tinus inde ꝓsolatōez accipiāt. Sūt nob viatoribꝫ aduersantes mūdus. caro. demonia. Vlos potētiores excubie/state ꝑ nob in acie. Sūt incommoda nobis plurima rōne corporis: nūc ab elementꝫ ꝑ intēperiē. nūc a celestibꝫ influentijs ꝓpter materialē ad influx⁹ suos sustinēdos vite indispositionē. Fas habetis in meli⁹ nafalia etiā incōmoda vertere. si naturalia possunt demones bona frequēter in deterrius/quātū dīna prouidētia ꝛ quātū vr̄a custodia ꝑmisit imutare. Seuiūt aūt ꝑfidi ꝛ homicide/si ꝛ duz ꝑmittit eis. seuiūt tūc toto malignitatis ardore. ꝙ si nō astiteritꝫ adiutores ꝛopportunitatibꝫ in tribulatōe quis subsistet? Tradiderūt gentiles nos hr̄e ab hora cōceptōis quēlibet vnū suū geniū/ qui cum moriente deficiebat. Stulti dicebāt genium esse deū. qui ꝛ fata fortunāq̄ deos faciebāt. Prudētiores/geniū ad inclinationes nob corporaliter impressas a celestibꝫ referebāt. Cū aūt hmōi inclinatōes/nob corporaliter quedm ꝛ commode sint/duplex genius erit nobis. bon⁹ ꝛ malus. Assumūt ꝑfidi demones ad nr̄az vtrūq̄ perniciem. Vtr̄m ꝙ est angelice virtutes ꝓncipat⁹ ꝛ ptātes/ex aduerso pro salute nr̄a/a dextris ꝛ a sinistris/oīa in bonū deducere. si pij. si ꝺuoti. si seduli q̄siuerim⁹ opē vr̄az. quā q̄rere ꝑmoneꝫ sepe. ꝑueniētes i nos bñdictōibꝫ dl'cedis. Dormiebat pet⁹ nō orabat aliquē ex angelis. factū est tñ illud qō ꝫ tractauim⁹ i exēplū nr̄m ꝛ āgelicū pconiū. Angel⁹ astat fulget pulsat surgere clamat. Soluit ꝛ educit libertatiꝫ relinquit. Ꝫz ecce dū meditatio nr̄a ꝑ tēdit in lōgi⁹ frater astat pulsans ad ostiu luz solitudīs nr̄e/q̄situr⁹ (arbitroz) venit sup plurimis q̄ de cantico nr̄o tractanda supsunt. ꝑcipue sup eo qō seq̄t. Esurientes ipleuit bōis ꝛ diuites dimisit ianes. Nō me fallit estimatio. Sumit ab hoc versu ꝓncipiū colloquēdi. Et nos parebim⁹ inq̄rēti. Locēt⁹ ē cētilogiū de ipulsibꝫ. ꝓsedebim⁹. sit i medio nr̄i ihs xps dñs noster.

Sequit tractatus nonus de eucharistia dragmatic⁹. sup illud Esurientes impleuit bonis p q̄nq̄ partitiones.

Prima partitio procedit p dialogum per notulas centum.

Esurientes impleuit bonis. Discipulus. Si ita res se habet/esuriā obsecro q̄tinus impleat me dñs bonis. diues nō fiā q̄so. ne dimittar inanis. Esurio nihil ominus i hoc cāt̄ico nosse q̄d ꝓtēplabaꝫ aīa marie sup hac esurie. Magr. Legis de dīna sapiētia dictū/ex ꝓsona sua. Qui edunt me adhuc esurient. et qui bibūt me adhuc sitient. Est igitur esuries et sitis aliqua/ñ corporalis quam expiūt ꝛ bruta. Sz spūalis. que est fames non panis materialis. Sz audiendi verbū dei. q̄ē sapiētia dei patris ꝓcedēs ex ore ei⁹ i q̄ viuit interior hō nr̄. Discipl's. Vide ne dissona sibi sit hec expositio. Ateñ si edētes ꝛ bibentes sapiētiā/adhuc esuriēt ꝛ sitiēt/q̄mō dicūt hic repleri bonis? Sitis q̄z ꝛ fames/dicunt vacuitatis indigentiā. nō plenitudinē sacietatꝫ. Nōne sapiētie fons ꝛ fluuius est ista salutaris aqua/quā qui biberint nō sitiēt in eternū? Nō aūt cohorrere videnꝫ. sitiet adhuc ꝛ nō sitiet in eternū. Magr. Erras. nesciēs diuersimode dici sacietatē sitim ꝛ esuriē sapientie ceu ꝛ iustitie. Discipl's. Nō poterit hoc aptius fieri q̄z ꝑ descriptionē resolutōez terminoz/iuxta morē tuū. Dic igit̄ quid sit esuries. quid sacietas sapientie. Et quid opposita sacietas diuitum. quid sit inanitas eorūdē ꝓsequēter apparebit. Magr. Esuries i gñe dscribit. ꝙ ē amor vel appetitus rei vt ꝓueniēt ꝛ absentꝫ. Et si amor sequitur apprehensionē intellectualē seu rationalē de qua ad propositū/tūc addēdum est in descriptione tanq̄ pro differē

tia/q̄ esuries est amor ꝓsequēs apprehēsi
onē rōnalē/rei sibi ꝓuenietis ⁊ absentis. vel
vt ꝓuenientis ⁊ absentis. Sacietas sibi
correspondens. est amor ꝓsequens appre
hensionē rōnalē rei vt ꝓuenientis ꝓiucte
seu pñtis ¶ Discipl's. Differunt ergō sa
cietas ⁊ esuries sicut amor ⁊ desiderium
q̄z sunt oppositę rationes. q̄ amor pñtis
est. desideriū ꝙo respicit ad futurū ¶ Ma
gister. Inuenimus esurie ⁊ sitim dici/nō
tm̄mō de absenti vl futuro. sed etiā de pñ
ti iam habito. qō auide sumit sine penu
ria. ꝓterea nō tollit sacietatē Rursus aui
ditas ipsa tollit fastidiū. q̄si nouū sp accī
piens qō hz ⁊ amet. i. cupiat. Vñ ōr aui
ditas q̄ cupit simul habere ⁊ tenere. Sic
habes in prosa Fruūt nec fastidiūt. quo
frui magis sitiūt Exēplū ē ivoracit edētib
⁊ bibētib. q̄ satisfaciūt desiderio. neq̄ ꝓ
tinus illud fastidiūt. q̄sq̄ fiat alteratio
virtutis appetentis in aliā q̄litatē. ¶ Dis
cipulus. Exēplis ꝓsentio ¶ Sz vñ vēit
nausea vel fastidiū spūali fruitioni. cum
aīa sit imortalis nec alterabilis in essen
tia sua? ¶ Mgr. Prouenit hoc ex ꝓiunc
tione cū corpore. ꝑ etiaz in separatis
spiritib cū nō fuerint ꝓfirmati/variatio
gnitionū sūmul ⁊ affectionum subꝛiri.
Secus in cōsūmatis. q̄s fruitio diuini
tatis iugiter eodē tenore q̄si sp renouato
delectabit ⁊ implebit. Quā rem postulat
eccīa post ꝓionē orās. Fac nos q̄sumus
dñe diuinitatis tue sempiterna fruitiōe
repleri. quā precios corpoz ⁊ sanguinis
tui tēporalis pceptio prefigurat ¶ Disci.
Audio nūc q̄z ꝓsone ōr xp̄s ad hoc canti
cū. Beati q̄ esuriunt ⁊ sitiūt iustitiā qm̄
ipi saturabūtur. Et pō Edent pauges ⁊
saturabuntur. Et alio cātico Famelici sa
turati sunt ¶ Mgr. Nō duz forte sensi
sti quoꝛsuz te ducere possunt hec cantica
¶ Discipl's Quoꝛsum precoꝛ? ¶ Mgr.
Siquidē ad cōpendiosam totius btitu
dinis cognitionē ¶ Discipl's. Quoniam
mō? ¶ Mgr. Paucis accipe. Si esuriē
tes iplent bōis. si ideo bti sunt/q̄ esuri
unt iustitiā/cū additur q̄ saturabunt. si
btitudo nihil aliud sit q̄z dei fruitio qō ē
oē bonū. nōne ꝓsequēs est q̄ esurientes de
q̄b maria loq̄tur sint bti? ¶ Discipulus
Consequens est. fateoꝛ. nisi de btitudine
fiat fmo eq̄uocus ¶ Mgr. Describam?
q̄d sit fruitio dei, q̄tin? eq̄uocatio nulla
latere possit Est itaq̄z fruitio dī/operatio
fm habitū gratie gtificāt/nō impedita.
¶ Discipl's. Grauis est descptio hec ma
gistralis. Sz vide ne cadas in illud. Dū
breuis esse volo, obscurus fio. ¶ Mgr.
Non tm̄ mgralis ē hec descriptio. sz phi
calis. quāuis de terminis sit ꝓtexta theo
logicis. Describit em̄ phs delectatōez q̄
est opatio fm naturalē habitū ñ impedi
ta Cōstat aūt q̄ fruitio dei. delectatio est.
aut nō sine delectatione Fruimur inquit
Augustin? cognitis. in q̄b ipis ꝑter se
mēs delectata quiescit ¶ Discipl's. Elu
cescere tenuiter incipit/ꝓportionalis ad
tiā phi descptio. Sz hz vtraq̄z dubitati
onē. quo pacto describit delectatio p op
ationē. cū delectatio sit passio quedā mul
cebris. ad opationē ꝓsequēs. ⁊ nō opatio
Rō. q̄ fit opatio quasi exprimendo. dele
ctatio aūt velut impmēdo. Exēplū in pu
eris lactētib. vñ nomē delectatōis ⁊ oble
ctatōis tractū est puer exprimit se ad vba.
vñ lac impmit in os eius ¶ Mgr. Con
q̄sitio tua/videt a phō sine decisione di
missa Sz saluemus vtrarūq̄z viaz. dicen
tes q̄ si delectatio sit aliud ab opatione/
causatur tm̄ ab opatōe. ⁊ ita descptōes di
cte sunt date p causam. q̄i dicerem?. Dile
ctatio est ex opatōe fm habitū ꝓnatalē ñ
impedita. Silr de fruitione suo modo.
¶ Discipl's. Sit ita vt dicis Nō em̄ pla
cet in hac re litigiū ¶ Attm̄ nō habet intē
tū q̄ fruitio dei sub tali descptione sit be
atitudo Cōuenit em̄ viatoribz p grāz ꝺo
fruentibz ¶ Mgr. Poterat mox explana
ri tua dubitatio si voluerim? distinguere
duplicē btitudinē. Vnā spei. alteram rei.
Vnā gre alterā glie. q̄lis distinctio ꝓis
est ⁊ accepta. Aut si volum? ad btitudinē
glie fmonē ꝓtrahere. patiet h ipa additō
q̄ ōr ñ ipedita/h nēpe nō implebit pfecte
nisi in glia q̄ est gra ꝓsūmata nullatenus
ipedita ¶ Disc. Valo āplecti fateoꝛ dis
tinctōez de duplici btitudīe. Silr q̄ du
plex ē fruitio vie scz ⁊ pīe. scrupl's tm̄ ige
rit expñti dēo tuo. q̄ nulla ēh opatio fm
bitū gre gtificāt/q̄ ñ ipedim̄tū patiat
Mgr. Et patit scim?. sz ñ sp tale/qō tol
lat fruitōis ꝺi rōez Vñ q̄druplex in gne
uerat ipedim̄tū fruitōis actualis Unū
causat ncītas. alterū fragilitas. tertium
vanitas. quartum iniquitas. Causat p
ma est tolerabilis, secunda miserabilis,

tertia punibilis.quarta dānabilis.¶Tria interrūpit fruitionē. ſz nō eſſe moraliſeu meritorio. habitu gratie remanente. In ſecunda fruſtratur actus fruitionis. In tertia ſordidat vt leproſi pānus/ꝓpter veniales culpas.que ſunt lugna cremabilia fenum ſtipula ¶Quarta ꝙ totū deſtruit z eradicat fundamentum ¶Diſcipl's Nota loqueris.adde q̄lia ſunt adiutoria.

¶Mgr̄. Nimiꝫ conatus libertaꝫ multiplex. Inſup habitus adq̄ſitus ex actuꝫ frequētatione bonoꝝ. Iuuat preterea robꝰatio vel augmentū habitus gratie g̃tificātis.tā in ſe q̄ in ſuis ramificatiōib ꝑ virtutes dona z btūdines. Denicꝫ ꝑ ablationē impedimētoꝝ intus z extra. diuinitus ꝑ angelos.aut hūana induſtria i corꝓre z aīa ꝓparatam. ¶Diſcipl's. Lata aperuiſti materiā.qnā coartes oro.

¶Mgr̄. Si cupis agnoſcere precipuum fruitōis dei ꝓ ſtatu vie nutrimētū z feruoris incentiuū/q̄d vel quale potero conueniētius exponere /q̄ euchariſtie ſacramētuꝫ:hoc eſt ſacre ꝓnis miſteriū.in q̄ ꝑs ſumit. recolit memoria paſſiōis ei⁹. mēs implet g̃tia. z future gl'ie nob pign⁹ dat ¶Hoc exclamādo canit ſcā eccīa ¶Hinc ſupaddit. O q̄ bon⁹ z ſuauis eſt dñe ſpiritus tuus in nobis.q̄ vt dulcedinē tuaꝫ in filios demōſtrantes/pane ſuauiſſimo de celo preſtito.eſurientes impleuit bōis. faſtidioſos diuites dimittens inanes

Diſcipl's Sanctū pulcꝫ z ꝓſonūdas fruitōis auxilium De q̄ fiat obſecro collocutio inter nos plitior. q̄s ordinauit deus eſſe regale ſacerdotiū ¶Mgr̄ Fiat vt voles.cui q̄renti rnſiones adūciā. ¶Diſci. ¶Dic in primis ſi btā noſtra/iſto fuerit vſa ſacramētali cibo dū viueret. maxime in illo cenaculo grādi ſtrato mōt̄ ſyon. vbi ꝑmitus exhibita eſt inſtitutio hui⁹ ſacramēti.qō añ fuit predicatū.dicētib ml'tis z retro abeūtib. Qui⁹ eſt hic ſmo.cui predicationi ꝓbab'le eſt interfuiſſe mariā

¶Mgr̄. Probabile. qz ſeq̄bat filtū tūc vnicū cuſtodē ſuū (ſicut loq̄mur) pede p⁹ pedem. Probabilia iſup ſunt plūma de z ſup hac beata btāꝫ.que ſunt potius accipienda de pietate deuotōis/q̄ de fidei neceſſitate. vel temeritate aſſertionis. vbi ñ ſuperit autoritas ſcpture cogens.aut rō ꝓuinces ¶Diſcipl's. Sic accipienda.de creui dicta tua aliorūq̄ doctoꝝ i hac materia. Alioq̄n via nimis ꝓna ꝓbereꝯ ad errorē. Placꝫ placet rōcinatio nōnullorū gñalis dū arguūt. De⁹ potuit ꝓferre hāc grāz matri ſue.ergo ꝓtulit. Potuit itaq̄ dare fruitionē patrie ab inſtāti ꝓceptōis cū alīs multis.que certū eſt nō dediſſe

¶Mgr̄. Quid ſi addat ad poſſe dei q⁹ hec decuit ipm dare matri ſue ¶Diſcip. Redit in mentē opuſculū tuū ꝑ articlo ſimili/in materia ꝓbatōis articloꝝ fidei. Cuius reſolutio finalis ſtat in boc. q⁹ i rebꝰ ad extra/nō ideo deus dicendus eſt facere aliq̄ q⁹ decētia ſunt z bona. ſz eō poti⁹ ideo aliq̄ dicunt z ſunt bona/q⁹ de⁹ talia vult eſſe illa. Conſonat illud pbie apud Boetiū de deo.quē nō externe pepulerūt fingere cauſe materie fluitantis opus

¶Mgr̄. Sic eſt vt meminiſti. Sic tollendū eſt argūmtum tale ad intelligētiā veritatis.niſi preſuꝓpoſita rectitudie fiōi.aliōq̄n nō edificatio ſz irriſio ſepe venit.

Diſcipl's. Quid eſt pietas fidei ¶Mgr̄ Habes a me lati⁹ alibi.qō nunc ſub ꝓpēdio repeti pōt. Pietas fidei. eſt ꝓbabilis ſeu veriſilis opinio.ſup aliq̄b q̄ deuotionē edificare poſſunt.que ex ſcripturis autēticis nec clare ſequūt nec repugnāt. Et ſic accipi volo q̄ ꝓdez vel deinceps enunciauero.q̄liter in nra Joſephina premiſi ꝓteſtatiōez. metro ludens ¶Diſcipulus Redi nūc ad ꝓpoſitū p⁹ digreſſionē hanc ñ penitus inutilē ¶Mgr̄ Imo neceſſariā pro dicendis.vt temeritas euidet.z cerni coſa ꝓtentio/qñ z vbi ſecurior eſt (eſtib Hiero⁹.z Greg⁹) pia dubitatio.q̄ temeraria diffinitio. Poteſt igit pie credi de btā nra. Primo q⁹ credidit z ſciuit myſteriū bñdicti ſacramenti. z añ inſtitutiōez z poſt. imo z dū inſtituebat lz pñs fuiſſe nō credat. nec tūc ꝓmunicaſſe ſacramentaliter.potuit attn tūc ſpūaliter z añ z p⁹ effectū māducatiōis accepiſſe. ¶Diſcip. Ediſſere q̄ rōe fieri potuerit illō q̄ dicꝫ

¶Mgr̄. Poſſuꝫ faciliter ex traditōib doctoꝝ ꝺ triplici māducatōe ſacrām̄ti. Qui dā ſacr̄m māducāt ſolū ſpūaliter. Alīj ſolū ſacrām̄talit Alīj ꝙ ſacrām̄talit z ſpūaliter vtroq̄ mō. ¶Diſci. Diſcuſſata ē hec diſtictō.ſed ipaꝫ ꝑ deſcriptōes elucida

¶Magiſter Māducatio ſacramenti ſolū ſpūalis nō ſacramentalis/fit ꝑ fidē hui⁹ ſacrām̄ti.que per dilectionem operatur.

Diſcipulus. Siſtamus hic primo cō

q̄rentes si spūs ā̄gelici dici pñt frui hoc sacro bñdicto spūalit. qz constat eos frui do/ipletos bōis ab eo. Similis esset q̄stio de maria btā. q̄ nō iā fruit p fidē. sed p speciē clare z immediate visionis. cum ūhesiōe pfectissima. q̄etissimaq; p amorē ¶ Dgr. Rñdet descriptō negatiue Nō em̄ p̄sus. i. frui deo. z frui spūaliter B sacramto. lz ecōuerso q̄sqs fruit spūaliter hoc sacro/fruit ꝑ deo Deficit igit in angelis rō māducatōis sacramenti. qz non ordinatū est nisi p viatoribz bōibz. Ideo recte viaticū appellat. Maria ꝑo nō mō sz tūc dū instituebat sacm/viatrix erat habēs fidē. De pmo ꝑo ōt Aug⁹. Crede z manducasti. Credidit maria ꝓpter qō z māducauit Discipl's. Sic videt. trāsi nūc ad māducatiōez solū sacramtalē describēdo eā ¶ Dgr Sacramtalis māducatio dūtaxat. est actualis susceptio sacramēti corporalis/cū informi fide sine caritate ¶ Discipl's. Si ita est/cōfestim video sine mltiplicatione q̄stionū/q; nec brutū nec angelus nec infidelis nec hereticus nec discredēs hoc sacm/comedūt hic sacramtaliter ipm Rō. pspicua est. qz fide carent. Infantes vero baptisati/habent fidem bñt habitualē seu fidei sacm/assumere pñt etiā sacramtaliter. qz de spūali ꝑstat/ꝓpter habitū fidei. Alioq̄n quo verū esset gnaliter illud ꝑbū xpi. Nisi manducaueritis carnē filij hois nō habebitis vitā in vobis ¶ Cōsequēter habet q̄d sit māducatio sacramti spūalis simul z sacramtalis si due p̄cedentes iungātur in vnā ¶ Dgr. Libat nos a multiloq̄o/p uolās ingeniū tuū. Nūc accipe q̄lis z q̄s frequēs fuerit māducatio marie: p̄sup/ponēdo p dicēdis q; in ipa nō minor fuerit fides cū caritate circa figuras huius sacramti datas ī lege scpte/simul z nate: q̄s in alijs patriarchis z ꝓphetis sal tē post ꝯceptionē Jhu xpi ¶ Discipl's Nō dubito q̄n ex tūc nō obscurior sz clarior fuerit in ea fidelis cognitio cū caritate/p̄e ceteris p̄triarchis z ꝓphetis imo z apl'is. Quic q̄d sit de illa pōne/q; ab vtero fuerit in p̄nētuz rōis iudiciū. cū actuali opatōe gratiaz simul z virtutū. Sumunt argumētum ab exultatiōe Johis in vtero mris. Addunt q; nec in somno cessabat opatio talis in actu mētis. Jūgunt q; oīa sciuit tūc q̄ btī sciūt lz nō cū claritate pari Suf

ficit aūt ad rē nr̄az solidior positō quam me dixi nō ambigere. Deduc vltra qō intendis ¶ Dgr. Dignare me laud. te v. sa. simul cū bñdicto fructu ventris tui ihu xpo Da ō ligno vite/dignos ac salubres fructus carpere siue excerpere. Da theoreumata digna promere. q̄z sit hoc ꝑmū ¶ Maria Sicut p̄e ceteris ī via elurijt B iustitiā/sic p̄e ceteris puris viatoribz/impleta fuit bonis. ex illo. in illō z p illū qui est oē bonū. dicēs ex fīa aīe sue magnificāti deū. Bñdic aīa mea dñm q̄ replet in bōis desideriū tuū ¶ Discipl's. Cōsentō ¶ Dgr Maria Sicut p̄e ceteris in via cognouit credidit z ītellexit/figuras legis z nature/xpi sacerdotiū p̄signātes/sic in illis aut p illas/māducauit fruitiue bñdictū fructū vētris sui. z spūaliter ei⁹ sacm. vñ exultauit spūs meus in deo salutari suo ¶ Disci. ¶ Cōsentio ¶ Dgr Maria Dū letabat Dauid patrē suum dicētez de xpo filio suo Tu es sacerdos ī eternū fm ordinē melchisedech. q̄ sc̄z panē z vinū obtulit. ex tūc intelligebat z māducabat spūaliter B sacm bñdictū. vnde cecinit. Magnificat aīa mea dñm ¶ Discipl's Cōsentio ¶ Magister ¶ Maria Psallens illō dauiticū. Memoriaz fecit mirabiliū suoz mificoz z mīfator dñs escā dedit timētibz se. Memor ero in se. test. sui. Credebat z intelligebat hanc escā sacramtalē/figurari. z ī figura comedebat eā. z testamtū spabat hereditatis eterne Discipl's. Cōsentio ¶ Dgr Maria Nō minus refecta est z impleta bōis bu/ius sacramti/q̄z patres antiq̄. q̄s loq̄tur apl's. q; eandē escā spūalē māducauerūt. z eūdē potū spūalē biberūt. Biberūt aūt ō spūali ꝓsequēte/eos petra. petra aūt erat xps. qui est vere panis. q̄ de celo descēdit ¶ Discipl's ¶ Cōsentō ¶ Dgr Maria Dū stās vel orās in tēplo aspiciebat credēbat z ītelligebat/oēs oblatōes victimas z holocausta. sacrificia insup matutīa z vesptina/māducās. īplebatur bōis hui⁹ bñdicti sacramēti. etiā ante ꝯceptum bñdicti fructus ventris sui ¶ Discipulus ¶ Consentio ¶ Magister ¶ Maria Sicut intellexit filium suuz fuisse agnū qui occisus est ab origine mūdi/p̄out Johannes in Apoc. loquitur. Sic recolens sacrificium Abel z eius martirium/fruebatur xpo agno qui fuit figuraliter.

occisus in eo ꝓmitie martiꝝ ꝛ virginitaꝫ ꝛ ꝓfessor. ¶ Discipl's. Cōsentio Magister Maria ¶ Duz celebrat pbase sine pascha iudeoꝝ: celebrat ꝛ ipi⁹ aiā cū exultatōe spūs/pascha nostꝝ qđ immolatus ē xps. qđ epulabat in azimis sinceritatꝫ ꝛ veritatis. fermento vet⁹ reiecto cum fermento malicie ꝛ nequitie ¶ Discipulus. Consentio Magister Maria Quocunqꝫ loco fuerit cōporaliter in vespe cene dñi/comedit añ ꝛ post institutionē buius sacramēti: vez corp⁹ ꝛ bibit spūaliter vez sanguinez filij tui. plus appropriate. dū illud iudas comedit solū sacramentaliter/si fidem informē tūc habuit. aliter ñ ceteri ꝙ tā spūaliter q̄z sacramētaliter receperūt ¶ Discipl's Cōsentio ¶ Mgr Maria Uespe dicte cene/dicēda fuit frui corpe ꝛ sanguine filij sui/plus appropriate q̄z ipe xps. dicit se cibasse eodē pāe ꝛ vino mystice ꝓsecratꝫ. qz nō in fide sꝫ in clara visione. nec in augmētū charitatis/sciēo fruit⁹ ē ¶ Disc̄. Cōsentio ¶ Mgr ¶ Maria Dicto vespe Jouis scō. ꝛ si ñ fuit insignita caractere sacdotalis officij/dū Judas illū suscepit: Nibilomin⁹ nūc ꝛ antea ꝛ postmodū/fuit in regale sacerdotiū/pre ꝓsortibz suis inuncta. ñ q̄dē ad ꝓsecrādū sꝫ ad offerrēdū hāc hostiam purā plenā ꝛ pfectā. in altari cordis sui. In quo sp ignis ardebat holocausti Fuit em̄ rubꝫ ardēs incōbustus ¶ Discipl's Cōsentio ¶ Mgr Maria ¶ Plus complacuit deo/plus humano generi ꝑfuit post xp̄m bñdictū fructū sine filiū suū/offerendo ipm spōtanee in holocaustuz in ara cordis sui/feruētissima charitate succensi/quāuis ℞ primit⁹ fieret in enigmatibz ꝛ figuris añ cenā hāc bñdictā fruct⁹ vētris sui ¶ Disc̄. Cōsentio Sz ecce numerasti q̄ fruct⁹ duodeci ligni vite: qđ in paradiso videt Ezechiel ꝛ Jobes/trāsplātatū iuxta ꝺcursū fluuij ꝺfluēt⁹ a seō throni dei ꝛ agni/fm ripas duplices a dextrꝫ ꝛ a sinistris Dixisti de sinistra figuraꝝ in lege nāe ꝛ septe veteris notataꝝ Adde si vis totidē ex dextra. fruct⁹ ꝑfectū. in euāgelicꝫ hist⁹ꝝ ꝓpletaꝝ Maxime q̄ dixit apl's. Scīm xpi absc̄ditū fuisse a sec'lo sꝫ in eccia ꝛ ab eccia propalatū. ¶ Mgr dicū apl'i nō ita strictū accipiēdū putauerꝫ vt ñ aliq̄l'r fuerit ꝛ ab aliq̄bz itellectū. q̄p pe sine cui⁹ fiō iplicita l' exp. nūq̄z fuit sal⁹ ℞ō tm̄ fuit ante legē gr̄e sic in ipa/aliter exhibitū seu ꝓpletū. Faciam⁹ igit̄ qđ hortaꝫ Et sit theozeuma ꝑmū ¶ Jhu Tua fruitio/esurietes replēs bōis ꝑfuosi⁹ affecit marie spm̄/q̄z corpalis ꝓtrectatō et lactatio suauissīa tui ipi⁹. q̄ es bñdict⁹ fructus ventris sui. Rō qz cū maiori merito vñ exultauit spūs suus ī ꝺo salutari suo Discipl'us ¶ Cōsentio. ¶ Magister. Jhesu Tua fruitio seu māducatio/esurientes replēs bonis mirabiliꝝ fuit ꝛ ꝑfuosior suo mō ī maria sil' ꝛ ꝛginali spōso suo Joseph/q̄z sola ꝓtrectatō vl' visio corpal' dū natus es in bethleē iude. dū reclinat⁹ sup fenū iacuisti in medio duū aialiū i p̄sepio. q̄ pabulū iumētoꝝ. Et certe cōpatus est hō iumētꝫ insipiētibz q̄bz ꝺdisti cibū Et ad q̄z vilia ꝛ sordida corde/sepevenis cōcinētibz cū eccia choꝝ angl'oꝝ Gl'a in altissimis deo. Et ī ter. pax bo. bo. vo. ¶ Disc̄. Silentō meo ꝺunceps ꝓsentire videar: vbi nihil addidero ¶ Mgr Jhu. Tua fruitō/p̄sentabat Marie et Joseph in circūcisiōe q̄ ꝑmo fudisti p̄cios⁹ sāguinē tuū nō dubiū cū clamore valido et lachrymis. vñ tūc exauditus es ꝑ tua fuerentia. ¶ Jhu tua fruitō/figurabat in oblatōibz triū regū ꝑ ꝑmitijs gentiū q̄z tūc figurā intelligebāt Joseph ꝛ maria. confitentes ī corꝺ suo sicut orans postulat eccia: vt que solēni celebrās officio purificā te mētis intelligētia ꝓseq̄mur Jhu Tua fruitio fuit ipi Symeōi q̄ iust⁹ erat ꝛ timoratus simul ꝛ āne ꝙphetisse/cū parentibz tuis/in exultatōe spūs/ꝛgr̄atōe cognita dū exclamauit Symeō bñdicēs deū. nūc vlnas te puez baiulās Nūc dimittis zc̄ Deniq̄z in oblatione ꝛ īmolatōe turturū aut pullorꝝ colūbarꝝ ꝙgnoscebāt oblationez tui ipius in cruce signatā ¶ Jhu. Tua fruitō fuit in Maria ꝛ Joseph ꝑ illō vniuersū pegrinatōis septēniū dū ꝑterea fuisti ipis subditus stās in medio sic q̄ ministrat. tā in dōus obsequio/q̄z in fabrili fortassis opificio Unū dictus es a iudeis nedū fabri filius sꝫ faber māsisti vsq̄z tempus dū eras q̄ incipiēs triginta ānoꝝ vt putabar̄ filius Joseph. ¶ Jhu Tua fruitio gustabatur iaz a maria ꝛ ab apl'is credentibz: dū p̄dicasti ℞ sacrm̄z dū abeūtibz alijs/q̄siuisti a remanentibz Nūquid et vos vultis abire. Respondit Petrus illuminatus intus/a patre fortassis

z a matre tua astante/nutibꝫ z signis admonitus. Dñe ad quē ibim⁹. Verba vite eterne habes z nos credimus hoc pꝛio Debinc z cognouimus. qz tu es xp̃us filius dei ¶ Jhesu. ¶ Tua refectio dñi maria recepit eccie sacramentū etiā sacramē taliter/maxime post aduentū spūssancti/ qñ cepit hoc sacramentū frequētari/fuit admirabilioꝛ suo mō/q̄ maternalis gñatio verbi dei. Hec em̄ fruitio sacramentalis/ponit generationez verbi dei z aliud multū vltra in admirationez z vtilitatem oim̄ a pꝛogenie in pgenies timentibꝫ eū. ¶ Jhu Tua fruitio sacramentalis/fuit ministrata marie viatrici sicut pie credit potest/nedū a Johanne custode. nedum a petro vicario tuo/z totius eccie pncipali. Verūetiā a diaconibꝫ septem ꝓstitutis ad hoc ip̄m. inter q̄s pꝛim⁹ fuit Stephanus. imo z a quolibet passim sacerdote sine distinctione. qz sic exigebat humilitas marie singularis. dū attendebat oportunum temp⁹ z locus Jhu Tua fruitio sacramentalis/quo maria impleta est bonis/exēplar erat z est oīb⁹ fidelibꝫ/q̄ esuriant h̄ sacramentū z impleant bonis ei⁹ cū fidei certissime firmitate q̄ spem z dilectionē opaī. Deniq; qꝫ non inuanum vel omissionē z ꝓtēptū gratiā hāc id ē eucharistiā suscipiant. ¶ Jhu Tua fruitio sacramentalis/impleuit mariam pꝛius bonis q̄ obiret id est obuiaz tibi xp̃o iret z assumeret in celū. Hec abhorret a pietate fidei/qꝫ tu bñdictus fructus vētris sui/ totus festiuus aduenies/dederꝫ sibi (sic postmodū dionysio in carcere) mysteriū hoc corporis. dicēs. Accipe h̄ cara mea. qō mox ꝓplebo tibi in regno meo vna cū patre meo ¶ Jhu. Tua fruitio/nunc est matri tue regnanti in patria/copiosioꝛ z auidioꝛ q̄si ipletio z toto ore dilatato. sz suo mō videt fuisse mirabilioꝛ ī via. Rō qz difficilioꝛ. z in augmento meriti ꝓpter enigma fidei/maioꝛ. ¶ Discipl⁹. Lōsentio. ¶ Mgr̄. Lōgaudeat igit̄ z exultet spēccia/cū iocūdo pignoris amoꝛosi ꝓsolata dono. Ecce em̄. emanuel id est nobiscū deus. quānis absconditus. quānis velatus tñ vere deus Lōpleuit deniq; qō ascēdens promisit. Ecce vobiscū sum vsq; ad ꝓsummatiōez seculi. neq; iam est aut fuit alia natio tā grādis que habeat deos ap propinquantes sibi. sicut deus nr̄ adest nobis. z certe ipi nō sūt dij Discꝫ Stupeo tor⁹ mecū. z admiratōe suspendoꝛ. vñ tal⁹ q̄liter z cur hec gr̄a. hec eucharistia hec bona gr̄a ¶ Mgr̄ mirari te ad ifinita nolo qui sic̄ voluit sciuit z potuit. Nia em̄ q̄ cūq; voluit fecit. z q̄ fec̄ bñ fecit. Vidit em̄ cūcta q̄ fecit. z erāt valde bōa. ¶ Discipl⁹ Cur hāc mihi causaz induc̄. que gñal⁹ est ad oīa. vellē vt ad ꝓticlarē z ꝓximioꝛē causā hui⁹ sacrām̄ti descēderes ¶ Mgr̄ Si hec in ꝓmis tibi cā ñ sufficit/neq; si mille alias assignauero poter⁹ ꝓtētari. nec ad intelligētie lum̄ ascēdes Et h̄ dictū sit vniul⁹ p omibꝫ articl⁹is fidei Nec q̄q̄ sic̄dē credere oportet accedētez ad deū qz est z qz mētiri aut fallere nō ꝓt. Hz in hoc sacramēto p̄cipue rec̄rit firmissimū fidei fūdamentū Alioq̄n quicquid rōis inductū fuerit pl⁹ offendet z obruet q̄ edificet vl⁹ ostēdet. Discꝫ. Credo sic̄ ecc̄ia credit. Magist̄. Sta firm⁹ in hac certitudie ꝓboꝝ z securꝰ es. Aut si ꝓpēdiosi⁹ agere vis. dic ex toto corde xp̃ian⁹ suz Discꝫ. Fiat assidue dño xp̃icio. Mgr̄. Quid igit̄ vltra petꝫ h̄d exigꝫ? ¶ Discꝫ. Sane cupio vtrūq; intelligere quod credo. tū ad ꝓsolatōez meā tū alioꝝ catholicoꝝ fortassis edificatōem sil⁹ z hereticoꝝ cōfutatōez. Mgr̄. Cause placēt si tenueris illō apl⁹i. Nō plus sapere q̄ oportet. Sūt em̄ diuisiōes gratiarum Ambulet vnusq̄sq; sicut⁹ put ei diuisit dñs mēsurā fidei. Hoc in ex pōsitōe vl⁹ intellectu sacraꝝ scripturaꝝ. Hoc vniuersaliter ī oīb⁹ opib⁹ di ꝓsiderādis obseruari nc̄e ē. Qō h̄a phi ñ fecerūt errauerūt ī vanitatib⁹ suis. z obscuratū factū ē insipiēs cor eoꝝ Similiter z secte oēs hereticorū date ob hoc in reprobū sensū. ¶ Discꝫ. Dabit de⁹ meliora nob q̄ credim⁹ vt in telligāus. nō in telligere volū⁹ vt credāus. ¶ Mgr̄. Preposterus eēt ordo nedū ī theologica sz in oi gñal⁹ disciplina nouiter accedētiū ad discēdū. Hoc pitagoras. h̄ plto h̄ sci prēsbr̄o cenobijs. hoc omnis scola nō discola canit. Hoc rursum absurdū ē docētib⁹ ne dēt scm̄ cāib⁹. ne spargāt margaritas ātē porcos. ne ñ edificēt sed destruāt mēores illi⁹ sapiētꝫ. Qui erudit illusoꝛez ipse sibi iniuriā facit. ¶ Fuit notus mihi quidaz scolasticus hñs deuotōis spm̄. Ingesti sunt animo suo scrupuli multi q̄stionuz circa bñdictū hoc sacramētum. Petebat instātia ꝓtinua dissolutionez dubioꝝ

suoꝝ/a maximis theologꝫ qs nouerat parisi⁹. Quid morarer enarrando ꝓ singla Crescebat morbꝫ ex remedijs. ꝛ sicut de emorroissa legit⁹ pri⁹ in dies se hēbat ex remedijs ꝛ ipensis. Cōsuluit tandē vn⁹ ex ptoꝝ vt ad orōez totū se ꝓuerteret ꝛ scrupulos oēs agere. suscipiēs sacramentuꝫ. dicēs hec aut silia ꝓba Credo sic ecclia credit. Credidit ꝛ accessit. serenat⁹ est ꝛ solidatus. nec paꝝ illū iatus deinceps circa veneratione huius sacramēti. ¶ Discipl's. Noui ꝛ ego illū. ¶ Magr. Noui pinde. ꝛ expertus noui. nedum circa hunc articulum sed in alijs varijs consilium hoc habuisse silez effectū. quēadmodū testatur. Aug. q ad vnā vocē cesserūt oēs dubietatis tenebre. ꝛ perierūt oēs qstiones qbus anxiebar circa textum apli Deniqꝫ memi nit alio loco q nō satiebar dulcedine mirabili. ꝓsiderare dei ꝓsiliū circa redēptionē gnis hūani. qlez deniqꝫ postmodū in oīb articulis fidei. nōiatim in hoc se ꝓstiterit expta letar oīs eccīa Hodie maxie sub ānuo sollennitaꝫ sne festo q̄ hec scribimus ¶ Discipl's Orādus ḡ est de⁹. Magr Credo dñe. da intelligā qđ credo. nūc qdez ex parte. tū c aūt facie ad faciez ꝛ pfecte oratū est ¶ Discipl's. Quid si noluerit exaudire dicēs. Sufficit tibi gra mea qz credis Fides ei dei donū est aut apls ne quis gliet ¶ Magr. Sufficit itaqꝫ mihi. sed si ap̄li ora mihi liberalitas sua ꝓcedere voluerit non abijciaꝫ nec ingrat⁹ recipiā. Alioqn deneget aut tollat oēz in caligine pegrinatōis huius mōr intelligētie collustratōez. sit lucerna pedib⁹ meis solū fidei verbū ꝛ lumē semitis meis. pot⁹ q̄z cū claritate maiori. man⁹ pcorꝫ p supbiā aut curiositatē moueat me. ¶ Discē. Placet hoc humilitaꝫ fundamētū. ¶ Magr Nunc si vis videre Jhm oportet qz staka pusillus es/ ꝛ turbe fāta siaꝫ te cōmunt vt ascendas in arborē ficomorꝫ exemplo zachei sil' obedi sapiētie q̄ post ꝓparationez hui⁹ sacramenti sub typo immolationis victimaꝝ suaꝝ vocat ad arcē. ¶ Disci. Explana qđ p arcem intendis ꝛ sicomorꝫ ¶ Magr. mentē tuam ꝛ mysticā sapiētiā Discipl's. Quo pacto sic⁹ Magr. Collige p interptationē sicomori q̄ sic⁹ fatua dicitur similiter ꝛ crede dionysio dicenti sapiētiaz dei diuinissimā stultā esse. Sicq̄dem ꝛ ap̄lm audi. Quod stultū inq̄t ē dei sapiētius ē hoīb⁹. Et iterꝫ. Qui vult sapiens esse/stult⁹ fiat. Dic titul⁹ scole huius stulticia ē. tradēte Lactantō. Audi ap̄lm Predicam⁹ Jhm xp̄m iudeis qdē scādalū grecis ꝝo stulticiā. Iz qđ stultū ē dī/sapienti⁹ ē hominib⁹ ¶ Discipulus. Cur ea q̄ cōmunia sūt p tota fide xp̄iana/nūc inducis ad singlarē materiā quaz tractam⁹ Magr. Ratio in ꝓmptu ē qz nlla videtur apud sapiētes hui⁹ seculi maior. nulla absurdior stultitia. nlla qꝫ magis infatuat sēsus carnis exterius ꝛ interi⁹ q̄ꝫ hec sapientia dei. Cognitū ē qđ latrator iste deinceps euomuerit aduersus leges oēs q mle sūt xp̄iana ꝝo pessima. que dū suū quotidie ꝓmedit ¶ Discē. Cuz tot nephādē leges fuerūt ꝛ horrēde /dantes in sacrificiū ꝛ epulas hoīes viuos imo filios ꝓpios ꝛ filias cū alijs innominabilib⁹ portēt⁹ viciorum. colligo q̄ntū q̄leve scādalū ꝛ ruinā maledict⁹ iste sibi suscitauerit aduersus hoc benedictū sacramētū. ¶ Magr. Sic refert Lyra ō iudeis q idolatras nos exiū pessimos execrāt. Facit ad hoc hystoria iudei bulliētis ꝛ trāsuerberātis hostiā cōsecratā paris⁹. sed miraculū cōfutauit illuz alioqꝫ puertit. ¶ Discē. Nota loqueris Ad q̄sita nūc accede causā apiens ad intelligētiā. Cur ita de⁹ fieri voluerit q̄ oīa fecit in sapientia. ¶ Magr ¶ Rndet apls q ꝛ in dei sapientia mūd⁹ eum nō ꝓgnouit. placuit deo p stultitiā p̄dicatōis saluos facere credētes. Est aut̄ hec stultitia p̄dicatōis q deus pōt alia facere q̄ fecerit aut facit p liberrīo suevolūtatis arbitrio Hoc ceni xp̄iane religiōis fūdamētale p̄ncipiū q̄ ꝓcesso subuertit ꝛ corruit funditꝰ oim phoꝝ radicale p̄ncipiū. Oīa q̄cunqꝫ voluit dñs fecit ait xp̄ianus. Oīa q̄cunqꝫ fecit dñs dicit phus necessario fecit. Hec aliter aut alias facere potuit. ¶ Discipl's Pridē recēsui mecū qz ñ pt tradi capitali or diuersitas iter fidē ꝛ phiam. Hā pōitophie fundamēto. sequit necessario mūdū nunqꝫ incepisse Sequit aīas būanas vel esse infinitas vel esse vnicā vt ōlirat Auerrois. vel migrare de corporib⁹ in corpora p infinitas reuolutionū vices vt somniabāt Pitagoras ꝛ Plato ꝛ sequaces aut aīa rōnal' mortal' ē. Quodcūqꝫ ꝝo ꝓcessū fuerit ex altero q̄ttuor horꝝ modoꝝ tollit ꝓsequēter oīs pia religio ¶ Magr. Vere colligis. Nunc oculos tue ꝓsideratōis/

fide purgatos. cõuerte ad beatã beatarũ Mariam. ꝓpendens apte q̃s vex̃ sit illud ecclie/laudantis eã ꝑconiũ. Gaude maria virgo cunctas hereses sola interemisti in vniuerso mũdo. phoꝛ marie ¶ Discipl's Quo pacto sicꝫ. ¶ Mgr. Nimiꝛ. qꝛ verbũ verbo virgo ꝛcepit. virgo pmãsit. hoc nos credimus. ipa p expientiã intellexit Nihil ꝯo scit veriꝰ q̃s doctrine expientia. Hãc solam bñe ducẽ ꝛ magistrã ꝓfessi sũt phi. Siqdẽ tolle certitudinẽ expiẽtie. tolle veritatẽ eiꝰ/subuertit pariter oĩs phophantium via vel inuestigatio veritatis Tollit ꝯo falsa. vel insufficiens expiẽtia quã opinati sunt phi bñe gñalẽ. q ex nihilo nihil fit. q nõ nisi ꝛmixtione sexuũ homo fit. q deꝰ nec hoĩbꝫ nec corpib co habitat. cũ ceterꝫ sine nũero. q̃ oĩa partus p virginẽ nrãm exptus/falsificat ꝛ cõfundit. ¶ Discipl's. Debat ne maria rõnes alias ab hoc vnico partus exprimẽto? Mgr. Habebat ꝓfecto p spm ꝓpheticuꝫ. tam suũ q̃s precedẽtiũ patriũ. q̃ spũs/aptissima luce/sup oẽm rõnẽ vel demõstratiõnẽ/baberi natural'r possibilem/veritates nre fidei certissime reuelabat. ꝛ ad intelligentiã collustrabat. ¶ Discipl'us. Quid queso dixeris? An btã nrã videbat verus corpꝰ filij sui. dũ ipm sacramẽtal'r ꝺsectũ sumebat Mgr si ꝺ visiõe sẽsuali q̃rꝫ. nᶜ ab oclis eiꝰ in via nec nũc in pria corpaliter ꝛcipi ꝑt vt hic ẽ. Intelligi ꝯo sic ꝛ credi ꝺbet sic nec ꝺspũs oclo. Discipl's Cõfundit hec intellectualis expientia sapientissima stultũ phie ꝓncipiũ velut in oĩbꝫ Sz erat altera ne rõ Marie ꝛtra phos q̃s p reuelationem aut fidez? ¶ Mgr. Erat ꝓfecto. q̃uis ratõez hãc/etiã ex naturalibꝫ ꝛ methaphisicis officinis. ꝛ nrã fides plurimum iuuaret ꝛ illustraret ¶ Discipl's Affer obsecro ratõez vl' moralẽ si habes. vl' methaphisicã vel mathematicã vel logicalẽ vel legisticã/fm tres ꝓtes phie ¶ Mgr Anĩ aduerte in ꝓmis veritatẽ vnam. q̃ salubriorẽ q̃ solidiorẽ/null' vnq̃s phoꝛ legitur posuisse nll'us rẽte philosophãtiũ tradit vel necisse vel negasse. ¶ Discꝫ. Pape. dic q̃ sit illa etsi theologie cõsona sit. Mgr Consona plane. Est aũt hec ỽitas. Quic q̃d fit. fit ꝓpter finẽ ¶ Discꝫ. Legi eã ĩ phisicis ꝛ methaphicꝫ ab Aristꝫ legi ab Auic. legi a ꝛmẽtatoꝛe ꝛ Algasel cũ ceterꝫ sub hac sententia varie demõstratã. Nec voꝛ vlla expiẽtie ꝛsonãtioꝛ inuẽitur sz q̃d ad rem nostrã? ¶ Mgr multũ p oĩa Primo qꝛ ꝛ seqñter oportet vt fm expientiã vel exigẽtiam finis/ceteꝛ oẽs cause tres habeãt moderari. sic efficiẽs causa. sit illa ꝓncipal' instrumẽtalis aut coadiuuãs. Jteꝛ materialis causa sit illa prima vel secũda vel tertia. Rursus formal' cã sit illa. ꝛ stituẽs. informãs. iherẽs. aut solũ exẽplaris. aut obiectal'r seu vitaliter immutãs. de q̃bꝫ nõ ẽ disserẽdũ p singula. sufficit applicare ꝓpõito. ¶ Discꝫ. Sufficiat. dũ ꝓmitꝰ ostẽderꝫ veritatẽ hanc theologie conformẽ esse. Mgr. Nõ põt ad pñs efficatius exẽpluꝫ sumi/neq̃ sublimiꝰ/q̃s in ꝛstitutõe prima gerarchice policie. vbi seraphin supioꝛes collocanꝫ ꝛ ĩmediatõꝛes deo. qꝛ bõitatem ꝛ amoꝛẽ dei primiꝰ inspiciũt. q̃ bonitas ꝛ amoꝛ finis ẽ oĩm alioꝛ. Ad cherubĩ vero causa formal' vel exẽplarꝫ spectat. sic efficiens ad potẽtiã in thꝛonis designata. Discꝫ. Lego exẽplũ ꝺ a diõysio traditus simul ꝛ deductũ ¶ Mgr. Nũc vero soleꝛ ter attẽde. p re nrã demõstratoꝛez moralem Primo a fine. p stulticia nrã ꝛtra mundi sapiẽtiã/que moꝛe golyad ingulak ẽse suo ꝓꝛtat insup litteras (vt Urias) mortꝫ sue. Si emẽcta facta sunt ꝓpter finẽ homo (cũ bona gña phoꝛ. si sũt hoĩes) ñ erit excludendꝰ. Nunq̃d eñ vane ꝛstituisti oẽs filios hoĩm querit ꝓphetic⁹ phs ꝺ a dño sic impossibile. Est igit hoĩm finis aliq̃s ꝛ hic q̃dem supioꝛ ad bruta oĩa. quẽadmodum ꝑcellit ea rõe. q̃ dei capaxẽ ꝛ ꝓceps esse põt p cõgnitõez ꝛ amoꝛẽ cũ memoria. Hẽtioꝛ si ñ Aristꝫ. inchoauerit dous libꝛos ab ꝺ pũcto fm duplicem vim anime rationalis. voluntatis scz et intellectus. In etbicis de volũtate. Omnia inq̃t bonum appetũt. In methaphisicꝫ de intellcu Omnes inq̃t homies natura scire desiderãt. Colligak acriter vtrobiq̃ cõsequens deductõ q̃d aliud inueniemꝰ ꝛclusum/q̃s hoĩes factos esse ad btitudies seu ad felicitatis ꝛsecutõem. Dec aũt ꝛsecutõ/neq̃t haberi (sic ꝓmo dicebak) si oĩa de necessitate eueniũt. vtiq̃ necessario si deus necessario agit ad extra. qꝛ nulla causa secũda/est non sibi essentialiter subordinata. Sz neq̃ põt vlla btitudo mãere/si hoĩes vel infiniti ponũt actu. vl' finiti sub vno intellectu. vl' ꝑ mortẽ totaliter deficiẽtes. aut de beluis ad beluas fm aiãm regirã/

tes - Discipulus. Urget vehemēter mo
ralis hec ratio cōmunes habēs pro oīm
secta cause ptes. dic logicalē rōez ¶ Ma
gister. Accipe simul cuz metaphisicali p
maiorī solidioziqz ꝓpēdio. Pono istam.
Deus est quo maius cogitari nō pōt. De
bet eam logicus admittere. qm̄ ex eius
ꝓcessiōe nihil sequit impossibile. Debz z
eā metaphisic⁹ acceptare. q̄ ponit deū esse
p̄mū in entib⁹. imo sup oīa quo nullū ma
ius esse pt. qz iā si esse posset. esset. cū in ne
cessarijs nō differāt eē z posse fm Aristo
tilē z veritatē Pono ꝓseqnter vtriqz logi
co z methaphisico Cū deus sit optimū z
sūmuz in reb⁹ z sup oīa. dicet recte z erit/
ens vniuersaliter pfectū. Et ne ꝓcessum
impediat/vel nōis eq̄uocatio. vel ignorā
tia. voco ens vniuersalr pfectū: cui nulla
deest perfectio. nec impfectio vlla adest.
Et hoc anselm⁹ sic explicat. Ens cui con
ueuit oīs pfectio seu poc⁹ oīs pfectiōis
denōiatio. q̄ melius est ipm q̄ non ipm.
id est vñ res pfectioz ōr z est simpliciter/
si sibi ꝓueniat illa denominatō pfectōis/
q̄ si careret illa. ¶ Discipl's. Nō video q̄
lirer ī hac descp̄tiōe entis simpliciter pfe
cti/debeat logic⁹ aut metaphisic⁹ dissen
tire tibi. cū nōia sint ad placitū. ¶ Mgr
Vocamus ens tale deū. imo iam nō solū
vocam⁹ cū logico/sz ipi metaphisico ap
tissime demōstram⁹ qm̄ nata sp incepit a
pfectis. Jdeo necesse est q̄ pur⁹ act⁹ ꝓcesse
rit oēm potentiā. Quid aūt est pur⁹ act⁹/
si nō ens p se z simpliciter dictū/sine ad
ditiōe q̄cuiq;. Et h̄ vtriqz ꝓcessum est ab oī
bus esse. z esse deū. Nā si tale ens simplr
dictū/nō est ens/q̄d aliud esse pōt: Si lo
gic⁹ resoluit diffinitiōes suas ad aliq̄d p
mit⁹ intellectū. illō vtriqz necessario ōr ens
p̄mū z simplex. Quicq̄d em̄ intelligit (ar
guit Bonauētura) intelligit vel vt ñ ens
vel vt ens. Hec diuisio est p īmediata. z ī
p̄mo. p̄ncipio. scz vt ens z nō ens. cū pri
uationes z negatiōes neq̄ant intelligi ni
si p habituz oppositū/pus intelliget ens
q̄ nō ens Si aūt ita est/oportebit q̄ ens
intelligat altero mō. vl' vt ens in potētia.
vel vt ens in actu. p̄mixto potētie vl' sine
potentie admixtione Si istud secūdū de
tur. hēt ꝓpositū. qz illō est de⁹. oportet aūt
q̄ ita sit/q̄ potētia nō nisi p actū cogno
scit. z q̄si p analogiā. Et ꝓseqnter ex phi
regula logicali. si analogū p se positū/po

nitur p suo significato p̄ncipali. ita est p̄
ma ꝓa necessaria. de⁹ est ens. ꝓcedēda taz
a logico q̄z a pho metaphico. imo apō hñ
tes verā termioz illoz duoz notitiā. ens
z de⁹/dicenda est p se nota. nō min⁹ q̄z p̄
mū p̄ncipiū ¶ Discipl's Jrrefragabiliter
mihi videt ꝓplecti iuncto q̄ si ens in po
tentia p̄us dicat intelligi. necesse est hoc
fieri resolutiue p ens ī actu. sz pge ꝓseqnt
¶ Mgr. Precurro. tu sequere. Si deo 3
ꝓpetit oīs denōiatō pfectōis simpliciter.
abiecta p̄sus impfectiōe. cū pfect⁹ sit a
gere libe. ꝓtigēt. extra se. q̄z necitate nate.
ꝓueīt hec libtas ōo Quāuis eī libtas p̄tī
gentie/nō sit pfectōis simpliciter respectu
finis: est tñ pfectōis respectu ordinatoz ī
finē. q̄n sine talib⁹ medijs finis nedū ha
beri vel adq̄ri pōt sz obtinet necessario. si
cut est de deo. cuius pfectio nō dependet
ab alijs extra se. alioq̄n ñ essz p se sibi suf
ficiens. alioq̄n p̄terea nō posset esse btūs
absq̄ creaturis ¶ Discipl's. Fecimus ab
inchoata sacramenti eucharistie materia
digressum/plus mole sñiaz q̄z ꝓboz gra
uidū. nō tñ inutiliter ad exaltationē stul
titie. xp̄iane ꝑ sapiētiā mūdāoz ¶ Mgr
Quid si voluerim⁹ traducere mathemati
cā ad rem nrāz ¶ Discipl's. Vide ozo q̄d
agas. qz nō bz eucharistie sacramentum/
emulā acriozē. que per suas acribologias
id est demōstratōes potissimas/z p ꝯmu
nes animi ꝓceptiōes/oppugnare nos sat
agit. Cōstat ait. q̄ si due q̄ntitates iuxta
ponātur/z neutra alterā excedat ābe sunt
q̄les. Jteq̄ si ab e q̄lib⁹ inequalia demas
que remanēt sūt ineq̄lia. Totū ē maī sua
pte. Et ita ō ceteris p se notis. Ecce ꝓo cla
mat ista Ecce corpus hūanū solite q̄ntita
tis/applicat hostie puule nec tñ excedit vl'
excedit. ¶ Mgr. Esset vtinā nobis intel
lectual' iste vigor eleuat⁹ sup fantasiā z ima
ginatōez /q̄z admodū fuit ī maria p̄spicu
um esset statim q̄ aduersus hoc sacramē
tū mathematice positōis nihil ꝓcludunt
Possemus insup ex diuersis eloquijs fi
liarū mathematice que sunt Arismetrica
Geometria Musica p̄spectiua Astrōomi
a/gratas accipe p nobis māuductōnes.
Sed ad ꝓpendium satis sit hic explode
re que obiecta sunt p distinctōez quid est
quantitatem applicare q̄ntitati. Aut hoc
fit dimensiue. aut ꝓmēsuratiue vel circū
scriptiue. z ita mathematicas ꝓceptiōes

nō negamus. aut applicatio fit tm̄mō dif finitiue ꝛ nō localiter. quēadmodū aīa rō nalis applicat corpori suo tota in toto. ꝛ tota in qualibet pte. nō localiter. Et sup hoc nihil ad mathematicā. cui deest intel lectualis oculus fide purgat⁹ vt possit di uinū hoc mysteriū intueri. Dem⁹ queso/ deū plus nosse/ q̄z mathematicus naīalis pōt intelligere. Si filia eius astrologia/ potuit inuestigare licz vmbraliter ꝛ imp fecte/ virginē beatā/ gestare in gremio pu er celitus in signo virgis/ quē aliq̄ Jhm vocant (sicut testis est Albumasar) Nō abnegem⁹ partū nre virginis. qz talis de cet part⁹ deū. ¶ Discipl⁹ O miseris ista pro nūc/ fauorē fidei sonātia. ꝛ ad defensi onē ꝓtiā intende docens quēadmodum q̄ntū corpus/ alteri possit coaptari/ mō ñ quātitatiuo. qm̄ exēplū de aīa rōnali nul lū est ꝑfe. caret em̄ quātitate. ¶ Mgr. Fi at hoc p ꝓuersionē panis in corp⁹ xpi iaz existēs accidētib⁹ panis remanētib⁹. Jta qz iā corp⁹ xpi/ nō ē hic locatuz in hostia/ p dimēsiones ꝓprias. sz p illas que pan ez afficiebāt Et qz q̄libz ps panis/ trāssub stātiata est in totū corpus xpi. ꝓpterea to tū est in tota hostia. ꝛ totū in q̄libet pte. ñ plus bñs positionē ad locū dimensiuaz/ q̄z aīa nra. ¶ Disciplꝰ Etsi presupponat hec rñsio tua/ rem valde mirabilē/ nō tam ita deo impossibilē/ q̄n subsit sibi cū vo luerit posse. Neq̄z em̄ mai⁹ estimo esse rez mutare in aliā/ p potētiā obedientialem creature/ q̄z rē ex nihilo ꝓducere. Sz q̄d dicetur ꝑm positionē illoꝝ qui ꝓtendunt panis substātiā remanere. tanq̄z sit facili or ad saluādū hec positio ¶ Mgr. Jmo ꝑfo difficilior ꝛ hereticalis. tuz qz dānata p eccl̄iam. tū qz tollit verā existētiā corpo ris xpi in hoc sacrām̄to. Nō em̄ remanet via vel rō saluādi verā p̄ntiā actualē corp is xpi/ nisi qz trāsubstātiat⁹ est panis in ipm. sz saluat mō dicto Fallit itaq̄z ꝓbor ꝛ mathematicoꝝ imaginatio. q̄si totum corpus sit extensum ꝛ extensiue sub dim̄ sionib⁹ hostie. ita qz ꝓpria quātitas/ sit rō sibi essendi in loco. q̄si ꝓpterea sit respect⁹ ad locū sicut est ad inuicē partib⁹ in toto. neq̄z tñ dimēsiones panis remanētes/ af ficiūt corpus xpi vel inheret sibi. sed p se stant/ ab oīi corpore separate. Ūñ sicut dicimus/ nos petrū videre/ dū videmus sua accidentia vel figurā Jta dicim⁹ nos videre corp⁹ xpi dū videm⁹ accidētia pāis illi⁹ q̄ in ipm trāssubstātialiter ꝙersus ē ¶ Disc. Causam apis cur ꝑdict⁹ erroz dū putat ee facilioz ōstruit totā fidē hui⁹ sacramēti de vera exñtia corporis xpi sub speciēb⁹ panis que non solum figurāt sed continēt. Alioq̄n si nō ꝓtineret/ nō plus esset hostia adorāda q̄z petra dekri. q̄ xpm figurabat. Petra aūt erat xps ait aplus. Sic de figuris omīb⁹ alijs. Sic de ima ginib⁹ ꝛ picturis ꝛ litteris/ curreret argu mētū Deniq̄z nec fides hēret meritum nec veritatē xpi ꝙbum. nec efficaciā ei⁹ sacra mentū. ¶ Mgr. Adde q̄ fieret iniuria p dicatorib⁹ ꝑmittue eccie/ doctis ab ore p prio btē ꝙginis Sicut ꝛ paulus asserit se hanc veritatē a dño accepisse. Posse adduc cere mira sup hac trāssubstantiatiōe mon strata per alia Jnsup māuducere legz/ vtri uscz mira. exēplo ambros⁹ promptuz esz Sed si sensus deficit ad firmādū cor sin cerum sola fides sufficit. ¶ Disc. sufficit mihi plane. q̄uis claritas intellēctualis ra tionis addita sit deo laus ꝛ glia Claret ex fine q̄ institutū est hoc sacramētum/ qua tinus ostenderet deus immēsitatē sue po tentie. Jncōprehēsibilitatē sue sapientie. Jnenarrabilitatē sue beniuolētie. Et hec triplex rō est potissima. qm̄ i pfectōe final⁹ cause solidat⁹. Propterea trāsfer te nūc ad declarandū copiosissimā vtilitatē hui⁹ sa cramenti ꝛ postmodū regredi poterimus ad ceteras q̄stiōes/ si fuerit insinuati fru ct⁹ (o bñdictissima ꝙgo) bñdicti fructus vētr⁹ tui. vñ crebro cecinisti magnificās cū exultatōe spūs ad supmentales excess⁹ rapta. Esurientes impleuit bonis. ꝛ diui tes dimisit inanes. ¶ Mgr. Esuries i p mis necessaria nobis est. si tāt⁹ querius i pleri bōis. ¶ Disc. Sic putādū. Sz q̄d impedit aut q̄d inducit bāc esuriez apire paucis non postponas. Magister Sic⁹ quid obstabat filijs isrl/ ne manna sapet eis sz verteretur in nauseā ¶ Discipulus Murmur impbum ꝛ ingratū qz deside rabant carnes allia. porros. ꝛ pepones egy pti. ¶ Magister Caveam⁹ siles fieri. gu states quippe tam vilib⁹ egyptiace tñbro sitatis escis delipit omnis cib⁹ spūal Et su ries itaq̄z causat ex euacuatōe stomachi a noxijs humorib⁹ banc ꝙ pauptas spūs facit. Exemplū habetur xpi crucifixi. nō vult bibere vinum secularis delectatiōis

qz mirratū.qz felleū.ꝗa aceto sū ē spū Dic cū ps. Renuit ꝯsolari anima mea Deor fui dei z delectat⁹ sum. Rursus ipe timor dñi reuerētial'/obediēs z hūilis/opaī esu riē sanctā.qz sanctā a sect'o inanitatē Di titas ꝓterea cū pietate/tollit vir⁹ amarissi mū rancoris z inuidie. Sciētia ꝥo cū lu ctu purgat z abluit vasculuz cordis a sin thomatibz z fetoribz ꝓteritoz criminum Conferī pinde fortitudo sanitatis in spū vū ꝯsurgit esuries z sitiz iustitie. Et vbi iu stitia si in hoc defuerit sacro: Denicz p⁹ cz̄ dixerat ꝓpheta de male hñtibz O mnē escā abominata est aīa eoz Addidit clamaue rūt ad dñm. Sequit Misit verbū suuz z sanauit eos de interitōibz eoz Et qūo sa nauit? nisi qz fastidio pereūtem recreauit appetitū. Ideo sanauit.qz ñ in solo pāe vi uit hō sed in omī ꝥbo qđ ꝓcedit ab ore dī At vbi mittit illud ꝥbuz pñtiali⁹ alibi cz̄ apud hoc sacramētum. Desit igit iers de sidia q̄ sibi noxios erindigestiōe hūores attulerat. cū p exercitiū calor nō acuit in spiritu sed lāguescit. Assit tādē masticatō p integros z fortes meditatōis sancte dē tes q̄ fiet/vt cibꝫ ita rumīatus /pl⁹ sapiat pl⁹ appetat.ac pi ñ pl⁹ nutriat Suffece rit hic p pñti dragmate psalterij marie su per hac corcula Esuriētes impleuit bōis p notulas cētū. Porro supsunt lōge pl'a que certis ex causis/censeo ꝺcueniētius p soliloquiū cz̄ p alloquiū nr̄m meditanda esse/.vel q̄ntū nr̄a psaltes ipetrauerit ꝓtē/ planda. Tu interim frat tecū habita. p⁹/ modū fiet dū reditus erit nob /ad cōmūe colloquiuz doctrinal'apertio sup omnib⁹ in soliloquio personatis Discipulus Longanimis ex pectabo.

Finit ꝑmus tractatus

Sequitur alter solilo

qu⁹ multa varietate distinct⁹. Et sunt in eo pticule quasi notule cantabiles cētene vel vltra.p loco peregrinatonis mee.

Magnifica anima mea dominū dū clauso/oꝛtuli nostri florentz hostiolo vacāus a sc'o.dū nll⁹ obstrepit aliēus. Logr nūc ad coꝛ tuū.dicā Magnifica ꝓcoꝛ aīa mea do minū. Magnifica qm̄ magnifice fec Esu riētes em̄ ipleuit bōis. Dedit nob panē ꝺ celo ꝥm sub vmbrac'o sacro sancti eucha ristie sacramēti. Dedit z nob abūde omīa ad fruendū in hoc benedicto fructu vētr̄ tui. O benedictissima femiaz. Fas tibi ē o aīa mea fas gl'iari z ex toto dicere Sub vmbra illi⁹ q̄z desiderabā sedi z fruct⁹ ei⁹ dl'cis gutturi meo. Sede igit solitaria. se de z sile. z leua te sup te. sede p q̄tē nō per toꝛpoꝛem. de⁹ implebit desideriū tuuz in bonis/desiderabas dilectū ex dilēto.dile ctū p amoꝛē amoꝛosissimū Ecce sub. vmbra istius sedes sub sacr̄ eucharistie sim bolis. os aperi per auiditatem deuotiōis et attrahe spirituz caritatis. Dilata os tu um per desideriū seruoꝛem. Ipse ꝥm pro/ missum suum complebit illud. Et quib⁹ implebit? Plane fructu eius qui dulcis erit gutturi tuo Sit o aīa mea gutt tuū/ sic dilecti tui/suauissimū. Noli cadere in maledictionē taliū q̄les ꝓpha detestatur. Sepulcrū patēs est gutt coꝛ. Caue feto res hoꝛridos exaltare criminaliuz sepul croꝛ. Noli scatere tetris ōtractionū. aut q̄rūlibz spurciciaz/cadaueroſis fediratı bus z ꝥmib⁹. Sit puꝛ scñ. nitidi⁹ oleo letitie guttur tuū. Sit vinū optimū. dig nū dilecto ad bibēdū z labijs illi⁹ z dētib⁹ ad ruminādū. Expieris certe vicissitudi nē dilecti. qz dulcis est gutturi tuo fruct⁹ ei⁹. Fructus iste si nescis (o aīa mea) fru ctus est triū seminū. Triceſimus incipi entib⁹. Sexagesim⁹ pficiētib⁹. Cētesim⁹ ꝓfectz. Seminat⁹ fuit in terra/ñ exculta vel apta. sz fuso tm̄mō imbꝛe celit⁹/cū vo to spūssci vivificoqz caloꝛe. decoctus fuit meridiano sole passiōis. Dat tibi nūc ve lat⁹ nebula Dixit sapiēs q⁹ in festinatiōe nebule/ē oīm medicina. Suscipe letātē. sedevacās tibi z sibisoli Sēties affirmo q̄d sapiat ꝥbū illō Et fruct⁹ illi⁹ dulcz gut turi meo. Gustab itaqz o aīa mea qm̄ sua uis est dñs. gustab bonū ꝥbū eius z ꝥtu tes fuꝛi sc'i. credes sapiētie de se illa ꝓ/ nisanti. spūs me⁹ sup mel dulcz z heredi tas mea sup mel z fauuz. Curres post ex hoꝛtatiōes. Transite ad me oēs q̄ ꝺcupi scitz me z a gñatōib⁹ meis adimplemini. Surge ꝓpter̄ o aīa mea. Curre.ecce tra bit te dilect⁹ tu⁹ p⁹ se. Trabētē seq̄re. secu ra sede sub vmbra sacroꝛ eucharistie ve/ laminū. Expetierz sane. gtulabūdaqz can tab Et fruct⁹ ei⁹ dulcz gutturi meo Gusta to fructū dulcz aīci tui Quid sup̄ o aīa

mea q̄ddiꝭ. quid speras. q̄d gemis? Accipio furtiue venas susurrij tui. clamās introrsus cū silētio Sitio. Introducat me rex in cellā vinariā. post cellaria fructus sui En ipe est vitis vera. cuī vinuꝫ generat virgines. nec solū generat ſꝫ impregnat. Det ipe vinū illō. det bibere sobriā ebrietatē spūs. Introducat me in cellā vinariā. Quid tibi vis o aīa mea? Dudū dixisti post petitū oscula oris sui Melliora sunt vbera tua vino. Et itez. Meliores vbez tuoꝝ sup vinū. Cur nō vinum petis? Sꝫ pro te/mihi rūdeo. qm̄ ipe tibi est lac z vinū. siq̄dez. z vbera eius sunt botri vinee. loquitur quoq; bibi vinum cū lacte meo. Vocat isup Comedite amici z bibite z iebriamini carissimi. ¶ Docte facꝭ. O anima mea. inuitata ñ abnegas. nō dissimilas. nō causaris Dulcꝭ fuit fructus eius gutturi tuo. q̄ris sitiens z vocata bibere vinū dīne suauitatꝭ post vbera ꝛsolantis humanitatis. petis impleri qō sequtur Introduxit me rex in cellaꝫ vinariā. ¶ Quid agis aīa mea quenā hilaritas vultus. q̄s tremulus z honoꝛ oculo rū nitoꝛ. quisnā oīs gestus. oīs alacritas letitia simul z voluptas? Quid siles. q̄d q̄si spasmata stupes? Vere ꝛgnosco q̄a introduxit te rex in cellā vinariā. ordinauit in te caritatē. imo caritate vulnerauit te. Imo caritatē si dici pōt. sicut sine mō. sic sine ordine dedit. Hinc modꝰ dilectiōis tue nō hz modū. hinc tota liq̄scens. tota collabēs. tota te nō sustinēs/suspirabunda susurrans. Fulcite me floribus. stipate me malis. qz amoꝛe lāgueo. qz vulnerata caritate ego suꝫ ¶ Meditoꝛ ego mecū. dūmō te talē inspicio (O tristis nup anxia z paup aīa mea) quanta z q̄lis sit. hec dextre dei sponsi tui mutatio mirans z ego tecū recognosco Itaq; libz exclamare O q̄s bonus z suauis est dñe Jhu xpe spiritus tuus. q̄s viuus z efficax sermo oris tui. qui in cenaculo grādi strato eccie tue fyon. panē z vinū corporalis edulij/ꝓuertit in fructū lucē aīaꝫ/corporis z sanguinis tui. Siq̄dē sermo ille. verba ista que locutus es. spūs z vita sunt. Vere spūs z vita. vñ vite talis effectus/est exoꝛt? in te o aīa mea ¶ Quid reliquū est o anima mea. fulcita es floribꝰ sc̄oꝝ desideriozꝫ. stipata malis ordinataꝫ affectionū. sub expectatione futuroꝝ ꝓmioꝝ. Videō q̄s bñ tibi sit. nō deserūt te collabentez dilectus tuus. Indicat hoc tuū velut aure tenuis suspirū Leua eius sub capite meo. z dextera illius amplexabitur me. Ecce iā fructū edere nō q̄ris suauē gutturi tuo. non cellā vinariā introire. non fulciri floribꝰ. nō stipari malis. sed tota in totū lapsa et collapsa. tota ꝓplexu suauissimo. serenissimo z casto in eius sinu ꝓsopita q̄escis O q̄s btūs z efficax z felix est cibꝰ iste fructuosus Vinū est viuacissimū corporis z sanguinis tui xpe Jhu. Uñ talis ꝓparat effectus. talis refectio. talis dormitō. quies talis in pace ī idipm. ¶ Attuero q̄s breuis hora. Dic obsecro te benigne ihu (Sic em̄ innuere videt aīa mea) Dic p amoꝛes tuos qō sequtur Adiuro vos filie ihrl'm p capreas ceruosq; cāpoꝝ/ne suscitetis neq; euigilare faciatꝭ dilectā/donec ipa velit. O q̄s bñ sibimet z mihi excidit. siue excedimus deo. ꝓbū (o Paule) sum/ma suauitate ꝛfertū. siue sobrij sumꝰ vob ꝓbū heu erumna miserie repletū. qz repletur hō multis misꝛijs dū redit ad se. dū redditur ipe ad terrā miserie z tenebraꝝ. ab illa qua interim quiescebat in regiōe viuoꝝ. ¶ Sic o aīa mea. suscitauit te vita immortalis. resoꝛbuit te ad se pōdus corporis. Corpus itaq; quod coꝛrumpitur/aggrauat aīaꝫ. Languida prorsus z vulnerata charitate/vigilas Tu suspensa/respectas vndiq; forte redeat ad te dilectus tuꝰ. Cuī adhuc caloꝛe tepet lectulus nr̄ floridus. Dirigꝭ aures ad oēm sonitū vel flatū seu sibillū aure tenuis. Si forte audiat in silentio voꝛ optata dilecti tui. Falloꝛ aūt in somnis vigilo. si nō itaꝛes se habeat. Nō ei poterat zelotes amicus. minus amare q̄s amica. nō impar eē ad amoꝛ/vicissitudinē. Nā audio clamātē. vulneraſti coꝛ meū soꝛoꝛ mea ¶ Quid igit? Cōsideraꝭ ego amoꝛē spōsi ī sceleri reditu. laudo pariter vigilātiā solicitudinis tue o aīa Erat adhuc delōge saliēs in mōtiby. transiliēs colles alacer z hilaris cāticās pre amoꝛe Sēsisti ꝓtinuo distātꝭ adhuc vocē z exultationez. Exilisti ilico tremefacta z dixisti. Vox dilecti mei est. supplendū quā audio. Vox sonoꝛa. cuī auditu resurgunt moꝛtui. nā qui audierint. viuent. Et nonne te moꝛtuam indicas o anima aut certe moꝛtue simile. dū amicꝰ abesse putat? Non auertas inquit

ꝓpha/faciem tuã a me. Dat rõnẽ pceꝑ. qz
ſil'is ero deſcẽdẽtib⁹ in lacũ. ¶ Vox autẽ
dñi dũ ſup aq̃s z aq̃s mlt̃as. fantaſticaꝫ
fluctuantiũq; curaruꝫ ſonuerit. fit conſe
ſtim ipo iubẽte/trãquillitas. facit inhabi
tare diluuiũ tale fluctiuagũ. illic ſedẽs. il/
lic ꝑtutẽ ꝓlo ſuo ſpiritali dãs z bñdicẽs
in pace. Hz z intercidit flãmã ignis/ille
cebroſe tẽptatõis. vitulosq; petulãtꝫ ſup/
bie licz libani. i. cãdidati videãt ſub colo
re boni ꝓcidit obtrit z ꝑterit. Hec eſt vox
dilecti. ¶ Nec q̃d agimus/quoꝛſum aĩa
quoꝛſum abripimur? Referam ego tecuꝫ
ſecrete inter nos alloq̃a tractare ō fructu
vite. de pane qui de celo deſcẽdit. z dat vi
tã mũdo. vox exhoꝛtatõis mee hoc dede/
rat initium. Magnifica nũc aĩa mea do
minũ. ſubiũxerã q̃ſi ꝑ cã vel theoꝛeuma/
te dicẽdoꝛ. qz eſuriẽtes ipleuit bonis.
Hz ignoſcẽdũ eſt. dãdavenia ſobrie ebri
etati. quã cella vinaria ꝓpinauit. imo ꝑ
tã venia nil opus eſt. qz digniſſimo nro
ꝓbatiõez intimioꝛẽ opaꝫ. oñdẽs in ꝟ nro
ſacramẽto Eſuriẽtes impleuit bõis Et ſic
implẽt/vt plenitudinẽ nõ capiãt. deſiliãt
q̃ſi ruptꝫ lagũculis virũ oĩm. titubãt q̃ſi
ḡs crapulatꝫ a vino põdere plenitudinis
ſpũs/tãdẽ reſidẽt z q̃eſcũt in idipm Pon
dus meũ. amoꝛ meꝰ. ¶ Dic ſi potes/q̃ntꝫ
bõis ipleta eſt/cuiꝰ oportuit caput a leua
dilecti ſuſcipi z leuari Dic eſt effectus ꝑn
cipalis vnꝰ inter ceteros. cibi z potꝰ ſaluti
feri ſacramẽti Videt ne tibi paꝫ deficcre a
ſe. rapi ſup ſe. poſſe ex ſnĩa dicere. Defecit
in ſalutare tuũ aĩa mea. Et rurſuꝫ. Defeꝫ
caro mea z coꝛ meũ. Hz ne mala putaret
hec defectio/ſubiũctũ eſt. Deꝰ coꝛdis mei
z ps mea deꝰ in eternũ Hõne ps optima
quã elegit maria. ps de q̃ gl'ians pẽ. dice
bat. Dñs ps hereditatꝫ mee z calicꝫ meiꝰ
Suſtollã te ſup altitudinẽ terre ait dñs.
z cibabo te hereditate ꝑis tui iacob Pro
pterea idẽ pẽ. ſubintulit Eteñ hereditas
mea ꝑclara eſt mihi. Dic in alio loco. Pa
raſti in ꝓſpectu meo mẽſaz. Poſtq̃ ꝑmiſ
at. dñs regit me z nihil mihi deerit Tan
dẽ ſubiũxit. Et calix meꝰ inebriãs q̃ꝫ ꝑcla
rus eſt ¶ Noli deinceps mirari ebriã q̃ i
cella vinaria bibit hũc calicẽ. Verũtñ ca
repit aliꝰ calix in ebriãs/calix aureꝰ babi
lonis putares nil intereſſe inter ebrietatẽ
z ebrietatez. Audi q̃d aĩa quã introduxit
rex pacificꝰ in cellã vinariã. addidit ꝑ mu
nere. Ordinauit in me caritatẽ Babilon
interꝑtat ꝓfuſio. Hriũ ꝟo ꝓfuſioni q̃d am
plius eſt q̃ ordo/z ordo caritatꝫ. Caritas
em̃ q̃ſi cara vnitas. Vñ colligis q ordo
caritatꝫ/eſt ordo vnitatis. ¶ Dic aſſumꝰ
o aĩa. bonũ eſt hic eſſe. faciam⁹ hic tria ta
bernacula ſiue cenacla. q̃ fabricauit ordo
caritatis ad eſum z potũ ſpualis refectio
nis ſub vmbraculo ſpũs obumbrantꝫ. tibi
vnũ. intellectui vnũ. mẽti vnũ. l'tibi vnũ.
ꝓximo vnũ xpo vnũ Quid nõdes aĩa mihi
Neſcit forte ſpũs meꝰ exẽplo Petri q̃d di
cat. Bibit z ipe de cella vinaria. exꝑit in
ſe ordinatã caritatẽ. Eſt nimiꝫ ordo pari
um diſpariũq; rez/ſua loca vnicuiq; tri/
buẽs diſpoſitio. Erit igiꝫ ordo caritatis
idẽ q̃ ordinatꝰ amoꝛ. Ordinat aũt amoꝛ
ad deũ. ad ꝓximũ. ad ſeipm. xps eſt deꝰ z
ꝓximꝰ ſimul Moyſes ſiliter inter deũ z
ꝓximũ mediatoꝛ erat. Helyas deniq; bo/
nũ zelabat vtriuſq; ¶ Decet o aĩa mea at
tẽtõis trine libẽt accipe te q̃ dicũt z q̃ dicẽ
da parãt. Multa ſup ꝟ triplici taberna
clo vel cenaclo ſeu triclinio/ſcis vbi tra
ctauim⁹ ſup cãtico Marie. ponẽtes ſpm
nr̃m velut archĩtriclinũ. te velut in infe/
rioꝛi cenaclo. coꝛ vel intellectũ. in ſecũdo.
mẽtez in tertio Procedam⁹ nũc hic z alte
ra via. tribuant ſingulis vniuerſa. Sit
vnũ coꝛ z vna aĩa. z vna mẽs. z vn⁹ ſimul
cũ intellectu z volũtate z ratiõe z affectu.
ſpũs Oĩa ſiquidẽ vnũ facit ordo caritatꝫ.
ordo care vnitatis. Tu aĩa/ſis eadem. qz
coꝛ. mens. ſpũs. intellectus. ratio. volun/
tas. ſindereſis. affectꝰ cũ ceteris Hec hoc
extraneum. cum legamus q multitudis
credentium erat coꝛ vnum z anima vna.
quanto magis vnius hominis in ſe ip/
ſo. qui habet nihilominus intra ſe regnũ
dei. regnum omnium ſeculoꝛum? ¶ Di/
ſtribuat ordo ſingulis in pluralitate. et
vniuerſis in vnitate. fructus ligni vite.
fructus duodecim ſpiritus. quoꝛum pre
cipuus eſt caritas. ſupremus quidem.
ideo dulciſſimus quia altiſſimus. Diſtri
buat in primis ſubternario fructu ſuos.
Aſſignet per relationem ad deum/ſacrifi
cij oblationem vel hoſtiam. Aſſignet ad
proximum iſtam communionem z ami/
ciciam. Aſſignet ad ſeipm totũ hoſiem vi
atici refectionem. z exitus ad patriam
Bene hic datus eſt ordo caritatis circa
bñdictũ ſacramẽtum. z quo ad initiũ. z q

ad mediū. ⁊ quo ad finē seu terminū. que tñ tria/reddūt ad se ipaz velut in mysticū circulū. vt sit ꝓsumatio in vnū. ¶ Oblatio siquidē incitata est in cruce. facta deo sacrificiū. Viaticū. ꝓducit hoiem ad termi nū. Cōmunio tenet interim ꝓmissos hic in vnū. ¶ O si habeam⁹ amicū. ad quē vadam⁹ media nocte pānis mihie ⁊ dicam⁹ ei Amice cōmoda. i. ꝓmode da mihi tres panes O vtinā instātia vict⁹. det q̄tquot habemus necessarios. ⁊ esuriētes implea mur bonis ¶ Studiositas nescio an curiositas ordinari meditat cuilibz horuz triū/fruct⁹ duodecim/sub mysticis assignationib⁹ in scripta ꝓmo de nūero. xij. panū ꝓpositionis in antiq̄ lege. Secūdo de nūero. xij. panū in euāgelio scz septem ⁊ q̄nq̄. duplici refectione. Tertio de fontib⁹ Helym. quasi totidē refectionib⁹. q̄a nihil ꝓhibet oē qđ reficit panē dici ¶ Dicit nanq̄ a pan qđ est totū. Doceat nos hec petitio cū sua glosa. panē nr̄m q̄tidianuz ⁊ sup substātialē ponit lucas. da nob⁹ hodie q̄d mirādū si fōtes nō iauerim⁹ pāes. cū de lachrymis testat⁹ ps̄ Fuerunt mihi lachryme panes die ac nocte. Et alibi de cinere. Cinerē tanq̄ panē māducabaz Bñ suggeris ⁊ suades o aīa mea. sufficerit ista tetigisse ꝓ ordie caritat⁹. pq̄ iuua mēto memorie/in studio meditationis. Cām apis ꝑspicuā. Nescit amor ordinē talē inseq̄. nescit coartari. Ordo suus est hic ordinē nō seruare. Pergit quocūq̄ rapit. ducit aut impellit aut agit sps. q̄ vbi vult ⁊ qñ vult spirat. nā ⁊ rote sanctarum scripturaz mouebanť ſm impetū spūs. Sps em̄ vite/erat in rotis. ⁊ cū eleuatis aialib⁹ eleuabanť ꝓ ꝓtēplationē. cū stātibus stabāt ꝓ distinctionē. ⁊ cū ābulātib⁹ ābulabāt/ꝓ opationez. ¶ Seq̄mur quo rapiat feruor sps. O rem⁹ vt olim q̄si rūsuri do. Prebe fili mi cor tuū mihi. vt ita ꝓ mensura metri. prebe cor tuū mihi fili. respōdeam⁹. Accipe pr̄ q̄ vis. fer rape duc age. defluat a se ⁊ ferueat ad te Estuet ebria mēs in suū ꝓuersa furorē. Scis aīa q̄d seq̄tur sub triplici silitudine sol' nota tibi ⁊ mihi. Arx. pax. fax. dux. lux. frux. rex q̄q̄ lex. lanx. Concernūt be dictōes triplicate tria diuinis appriata psonis. Solicitudi nē iterim nocturne vigilie tñamus. sozor aīma dū puēerit germānus nr̄ ꝓquesitur⁹ more suo ꝓ dialogū seu dragmata/ya riād⁹erit sermo Poterit nihilomīus nr̄i p⁹/modū ꝓticeps esse secreti. Esuriētes iplevit bōis. Volēs reficere bēign⁹ Jhūs bonis/nō q̄libuscūq̄z sz eternis/cibo qui nō perit/pane q̄ dat vitā mūdo/calice nouo ⁊ eterni testamēti/ pdicabat dicens caro mea vere ē cib⁹. et sangnis me⁹ vere ē pot⁹. Litigabāt etgo iudei. Cōpescuit eos Nolite iāq̄ murmurare. Nemo vēit ad me nisi pr̄ me⁹ q̄ misit me traxerit eū Mira sētētia tua xp̄e si ūgat cū altera silr̄ tua. Nēo venit ad pr̄ez nisi p me Dic nob⁹ p benignitatē ꝓitat⁹ tue. q̄l iste sit circul⁹. q̄l giratio qual' circuit⁹. Nemo vēit ad me nisi a pr̄e tract⁹ Nemo venit ad pr̄z nisi p te Attuero sic ē. Nemo venit ad filiū nisi repletus bōis spūsci. Null⁹ dat spm̄scm̄ filio ī diuinis/ nisi pr̄. Nō pōt igit venire ad filiū nisi cū spūscō q̄z dat ei pr̄. Vinc ē oro xp̄i ad patrē vt dilēcō ināq̄ qua dilexisti me sit in eis ⁊ ego in eis. mira circum incessio. Rursus ipe fili⁹ nō redit ad pr̄ez nisi per spiritūscm̄ quē spirādo reddit pr̄i/felici et inenarrabili id ē ñ narrāte circ'o. dat spiritusscus mentem q̄s inhabitat nūc filio a patre nūc pr̄i a filio ¶ Petebat hūc circulū qui philosophās dicebat. Da fōtem lustrare boni. Sic intelligit illō de sanct⁹ animab⁹/q̄s lege benigna ad te ꝓuersas reduci facias igne reuerti .i. ignea caritate spūssancti. Consone adillud Eccīast⁹. Birat ꝓ meridiē ⁊ pgit ī circuitu lustrās vniuersa spūs celestiū terrestriū sz ⁊ infernoz. qz flectit ad aq̄lōz motu vel obliq̄ vel rēto ¶ Ambulāt impij in circuitu sed circa se recurui sunt. Referūt oīa ad se. nihil diligunt. nihil agūt nihil timēt nihil fugiunt vel odiūt nisi ꝓter se. qz se suū sine statuerūt Sūt gñ⁹ satbā q̄ circuiuit terrā ⁊ p ābulauit eā. q̄ circuit q̄rens quē ꝺuoret. Perābulabat ⁊ Jhs hierico. circuibat ciuitates ⁊ castella. Audis ex suis vnū pābulātē ī inocētia cordz sui ī medio dom⁹ sue. nā ⁊ dns in circuitu ppli sui. Circuit igit iust⁹ ⁊ pābulat. sz circa deū. circa cētz illi⁹ intellectualis spe. cui⁹ cētz ēvbiq̄. circūferētia nusq̄ nisi in se Defit se iust⁹. nihil refert ad se. sz ad deū. nihil amat. nihil agit. nihil desiderat nisi ꝓpt deū. imo nec se vult eē vel viuere vl' bñ eē/nisi ad deū ⁊ ꝓpt deū ¶ Intelligz aīa circuitū. ⁊ circuit⁹ attēdas effectū. Pauper ī se/dites ī dō. replet bōis. qm̄ vitas ē ī circuitu suo lum̄ ⁊

reḉes. Diuites nō in deū sz in se/dimittū
tur inanes. qm̄ vniuersa vanitas oīs hō
reḉe
tur
uiuēs. Dormierūt somnū suū. z nihil in/
uenerūt oēs viri diuitiaꝝ in manib⁹ suis
uiuēs. Dormierūt somnū suū. z nihil in/
Stulte. hac nocte morier⁹. aīaz tuā repe/
tent a te. z q̄ ꝓgregasti cui⁹ erūt? Quere
bam aliq̄ paup z esuriēs. Indica mihi
quē diligit aīa mea vbi pascas. vbi cubes
in meridie. volebā pasci cū pascēte. ḋesce/
re cū cubante. nolebā vagari. i. vane agi/
in circuitu impioꝝ. nolebā egredi a ꝓspe
cu dñi. horrebat anim⁹ pascere hedos fe
tidos sensuū meoꝝ circa tabernacula pa
storꝝ. abvnitate diuisoꝝ. Inuitabat me q̄
dicebat.. venite ad me oēs q̄ laboratis z
onerati estis. q̄lis beu sum? pollicebaṫ re
pletionem in bono Et ego inq̄t reficiam
vos. O plena refectio. Supaddebat de
q̄ete. z inuenietis reḉē aīab⁹ vr̄is. Vene/
rat aliq̄n timor z tremor sup me z ꝓterer
me tenebre. Ne q̄sierit aliq̄s vñ. qm̄ vidi
iniq̄tatem z ꝓtradictiōem in ciuitate ba/
bilonis. z dixi Quis dabit mihi pēnas si
cut colūbe? De sūt suaue iugū xp̄i z on⁹
leue. q̄ tot⁹ colūbin⁹ est. tot⁹ mitt⁹ z hūilis
corde. Expectabā eū q̄ saluū me fecit a pu
sillāimitate spūs z tēpestate exorās Velo
citer exaudi me dñe. defecit spirit⁹ meus.
Defecit pre inopia cibi z pot⁹ in regione
lōginq̄ dissimilitudis horroris z egestat⁹
Sic volebā. sic expectabā. sic orabā. Tu
ꝓ hō vnanimis. vetus hō. q̄ fact⁹ eras
vt esses vnanimis. dux me⁹ z not⁹/p pre/
uiā sensibiliū ꝓgnitionē. q̄ simul mecum
dulces capiebas cibos/sacramentalis de
notōis. ꝓmunicatōis. ī domo dñi domo
orōis ābulauim⁹ cū ꝓsensu. Et heu quale
nūc z hic dissidiū? Vēiat mors sup illos
vñ scādalū tale venit. Descēdant in infer
nū viuētes. z fundit⁹ pereāt quo ad demo
nes. aut si sunt hoīes/vt corrigant ne ī
fernū descēdāt morientes Detruserūt euri
dicē meā mentē meā apō inferos. colloca
uerūt me in obscuris sicut mortuos secli
Querebā elōgare scīm z manere in solitu
dine. sz ingēti mole fantasmatū depssus/
corruit z duriter allisus sz Dimersit me
tēpestas aq̄ fluctuātiū desideriorꝝ. absor/
psit me profundū curaꝝ. supest vt vrgeat
sup me puteus os suū vtriusq̄ mortis
Sz o tu benignissime de⁹ emitte manuz
tuā de alto. eripe me de aq̄s mlt̄z. de lacu
miḧie z de luto fec̄z. Da dexterā miḧo. z te
cū me tolle p vndas Jube me dñe venire
ad te sup aq̄s fantasmatū. fac solidū lit⁹
eternitat⁹ attingere. Reputabā cū ꝓpa
meo. Vñ mihi talis oppssio. tāta oppssio.
q̄ mēt⁹ alacri volatu. irruētia vndiq̄ fan/
tasmata/trāsuolare nō ꝑualeo? Ecce q̄ti
die/paup z esuriēs. ad mīsaz ei⁹ sacramēta
lē accedere satago. obedire volo ꝓcept⁹ sa
lutarib⁹ dīna institutiōe format⁹. z dico.
Panē nr̄m q̄tidianū da nob⁹ hodie Dat.
Accipio. Nō sentio me repleri bonis. di
mittor inanis. fame. siti. macieq̄ ꝓsumor
z laboro. Ubi g̃ vox tua xp̄e. si vocat⁹.
si laboriās onerat⁹. si veniēs ad mīsaz tuā.
nō inuenio refectionē. vtinā ñ defectiōez
Terret me heu nimis tua p os ꝓphetici
ipcatio. Dederūt in escā meā fel. vtiq̄ fel a
maricatōis vicioꝝ. z in siti mea potauer̄t
me aceto. qō z acerbū ē. z frigidū est. p in/
deuotiōez. necnō obstupescere dentes co
git me ditationū. p abominatiōez. de qua
ꝓpha. Oēm escā abominata ē aīa eoꝝ Ue
ve. ve. q̄d seq̄t. fiat mīsa eoꝝ corā ipis in la
queū. vsq̄ ad maledictiōes. rq̄. q̄ neutra
tolerabilis est a reꝓroba creatā. Cōsulti⁹
ē niti p pniaz effugere. q̄s curios⁹? discute
re vl̄ effari velle Da beata ꝓgo ꝓphetissa
mea. da nūc agire misteriū ꝓbi tui. Furi
entes ipleuit bonis z diuites dimisit in
anes Dēsa iudeoꝝ erat mīsa legaliū. oīm
sacrificiōꝝ suoꝝ. oblationū. victiaꝝ hostia
rū. ꝓmiciaꝝ. ōciaꝝ. holocaustoꝝ. vñ ipse
bant sacēdotes. Uiuebāt cū ceter⁹ q̄s p ta
lia scificari dicebāt. Uēit sūm⁹ pōtifex z
sacēdos in eternū Jh̄s xp̄s ſm ordinē mel
chisedech. panē z vinū obtulit Fecit cessa
re sacrificia cū cerimoniis oīb⁹. nō soluē/
do sz iplēdo legē. Nō inq̄t veni soluere le
gē sz adiplere Trās⁹it vmbra figuraꝝ. lux
ꝓpat⁹ emicuit. ꝓficauit xp̄s q̄ ꝓdixit.
Auferet a vob regnū dei. z dabit gēti faci
enti fruct⁹ ei⁹? Relinq̄t vob dom⁹ vr̄a des
ta. Hoc ipcabaṫ seu ꝑdicebat allegat⁹ pro
pheta. Fiat habitatio eoꝝ deserta Cōsonat
oīs cet⁹ ꝓphaꝝ/sup ablatiōe iugis sacrifi
cij. sup cessatiōe legaliū p mortē xp̄i. Hoc
idē testaṫ effectus. Hoc dedit xp̄s intelli/
gi pendēs in cruce. diserat. Sitio vt ple
rent scripte. Dederūt in escā meā fel. z in
siti mea potauer̄t me aceto. Uide mirabi
lē correspondentiam ad ꝓphetiā inductā.
Continuo xp̄s dicit Cōsummatū est. q̄/
re? q̄ oīa que de eo scripta erant/finez ba

bebāt. Veritas veri sacrificij/vmbratile ꝓsumauit. ¶ Hoc in spū preuiderat q̄ dicebat. oīs ꝓsummatōis vidi finem. finis itaq; legis/xp̄s. fm apl'm. Dedit ille mandatū dilectōis latū nimis. latū ad deū ad p̄imū. ad amicos z inimicos. z ita latuz vt ab eo z ī eo/pēderet oīs lex z pphete. qz finis oīs legis dilectio. Tūc ablatū est a iudeis regnū dei. Voluerūt ꝓstituere iusticiā legis. i. in ea ꝓtinue stare. abijciētes grām dei nō pstiterūt. ipm velamē oculorū. z importabile legis iugū tenere sup se ¶ Itaq; regnū dei (dicēte Dionysio) est oīs finis. z oīs ordinis z legis z ornat⁹/distributio. Reiecerūt a se q̄ttuor ista iu dei. reijciendo xp̄m. in quo. p quē. z ex q̄. z a q̄. ē oīs finis. ordo. lex z ornat⁹ Ornatū intellige quālibz in re q̄libz iclinatōez quā indidit sapiētia. disponēs oīa suauiter in finē suū. fm legē a ꝺo z ordinē inter se mutuo ꝓstitutos ¶ Mūq̄d nō o benedicta in mulieribz/notatā olim circa te defectionē hanc inuenim⁹. Remanserat puer Jhūs in'ibr'lm. q̄sit⁹ p triduū magni misterij. Inuentus est in templo sedens in medio doctoꝝ. de lege disputās z rndēs Et de q̄bz arbitrādū est q̄stionibz/nisi de tpe aduent⁹ messie. z scripturaꝝ impletiōe. ¶ Voluit ipe benignus filius tuus O virgo benigna virgo bñ ignita. Voluit benigne facere bona voluntate sua tibi. deseruit lr̄alē syon/cū sua ibr'lm. Descendit cū Joseph z tecū in nazareth florida nō vetustā. z erat subditus vobis. in q̄bz mystica iā syon z ibr'lm residebāt Hanc sit annoruz spacio. xvij. q̄usq; baptisma sumpsit anno .xxx quousq; cōsummaret op⁹ ad edificationē celestis ibr'lm q̄usq; acceptaret deus sacrificium iustitie. sacrificium spiritus contribulati christi oblationes ¶ Demum in hoc vnico sacrificio holocaustum z vitulos typico/sup altare crucis imposuit Introiuit semel in scā scōꝝ eterna redēptione inuēta. facta est hostia peccati. Damnauit de pcō peccatū. libauit eccīaz suā ab intolerabili iugo tot sacrificioꝝ. que neq; perfecta/neq; plena neq; placita p se erāt. sed nec placita reputabat ea dñs ex bonitate offerentiū. ꝓpter malicīā studioꝝ suoꝝ. Lege Jsaiā. psalmos discute. nihil aptius inuenies q̄z reprobationē z abominationē. cū pbibitiōe sacrificioꝝ. si ad lrām (put accipiebāt tūc iudei) referāt. Dm̄ si voluisses ait dauid sacrificiū dedisse z holocaustis non delectaberis. Et alibi. voce dñi. Nō accipiā de domo tua vitulos neq; de gregibz tuis hircos. cū ceteris sine nūero cadētibz in hāc sniaz Sacrificiuz nihilomin⁹ expetit dñs sz q̄le signra bāt sacrificia illa. nō lra sz spū. Significauit hec sacdos nr̄ vnic⁹/dū predicaret oblationē purā pfectā z placitā/corpis z sanguinis sui. Verba q̄ ego loquor ingt vobis/spūs z vita sunt. Et ꝓpus ad samaritanā. Deus spūs est. z deū oportet adorare in spū z ꝟitate. Cū igit⁹ o aīa mea/sis spūs in carne. q̄d ꝓuenīet⁹ q̄z vt sacrificioz tuū esset spūs in carne. vel caro in spū p cōicationē carnis z sanguinis Neq; eī absq; sacrificio manere debueras in pte/stationē supmi dñi. q̄ hz deus sup oīa. p oīa z in oībz Sic em̄ describit sacrificium. q̄ est oblatio facta deo in recognitionem supremi dominij sui. Sit hec oblatio/solum interioz in spiritu. sit exterioz in affectu vel effectu. ¶ Sacrificium si/cut z verbum abbreuiatum fecit deus super terram. hostiam vnam. vnicā. mundam. plenaz bonis. plenam effectibz oībz illis p̄o quibz hostia lr̄alis solebat offerri. Si delectationē pcōꝝ petis Ecce agnus dei. ecce q̄ tollit pcā mūdi Si gratiarum actionē/gr̄as agit xp̄us patri. Si maloꝝ euitationem. sanat ipe nos z liberat. Quia vere languores nr̄os ipse tulit Si bonoꝝ ꝓsecutionē celerē. interrogatus latro docebit. q̄ tpe hui⁹ sacrificij vesptini/audiri meruit cū iuramēto. Amen dico tibi. hodie mecū eris in paradiso Vez dicī (o aīa) sūt ista. iā apō xp̄ianos oēs ita digesta. ita cognita. vt fastidiū sit apō plimos vel repetere vel audire. Vis aliq̄d offerak nouū aliq̄d īsolitū? Subit illō rabidaꝝ deliciaꝝ ait Seneca Quousq; eadē? Tales iuenit paul⁹ atheniēses q̄ ad nihil aliō vacabāt q̄z audire vl' discere aliq̄d noui. Hi'les sūt p̄uriētes aures diuitū. q̄ dimittūt inanes. qz q̄s ñ replet bōis spūalibz ꝟitas. vāitas iq̄etat ¶ Sz ecce o aīa. nouus rex. naua lex. nou⁹ grex. nouū sacrificiū. nouū tastamtū. ñ vitloꝝ sz xp̄i sanguine ꝓfirmatū. testamtū hereditatis eterne. ꝓptea ōt q̄ sedet i throno Ecce noua facio oīa Vis vno ꝟbo ꝓgnoscere. q̄d ē nouū z solū tale? Eternū. Veteraꝝ

sunt omnia z ad interitū tendūt que sepa
rant ab eterno ¶ Breuis distinctio veteꝛ
z noui. sicut z temporalis z eterni. Noua
plane oīa. sꝫ in nouatis. noua si lex p spi
ritū vinificata seruet. Que lex? Audi no
uis supuenientibꝫ vetera pūcietis Et q̄d
vetustī? veteri hōie nr̄o fm carnē? Quid
si sibi nihil sapit nouū? Febricitans z ex
cecatus est malis humoribꝫ. q̄ pessimis
humoribꝫ repletus est. Tolle vetera. no
ua erunt spiritualiter oīa. coꝛ. opus. z lin
gua. ¶ Dabo tibi latissimā nouitatū ma
teriā. ¶ Considera tot varietates sacrifici
oꝝ. oblationū. holocaustoꝝ. veteꝛ legꝭ. p
sertim in leuitico. Tolle nebulas figura
rū ab eis. Aufer ab oculis tuis veluꝫ qō
scissum est tpe passionis. Cōfer ad interi
oris legis spiritum. oriet ptinus tibi sol
iusticie xp̄s Et qui in sacrificio coꝛporis
z sanguinis sui/noua fecit oīa. pascalem
agnū. manna deserti. panē celi. thauros.
vitulos immolatiōis. hircū emissarium.
passeres. turtures z columbas. vinū z li
bamina. sal in omni sacrificio. caudā cuꝫ
capite. neq̄ mel neq̄ fermentū. Deniq̄ q̄
tidianū bis sacrificiū cū matutino vesp
tinū. O ia hec cū silibꝫ erūt tibi nouitaꝫ
materia. immolabis bedū xp̄m. pro simi
litudine carnis peccati. sine peccato. Co
medes agnū nō crudū/p ifidelitatē tuā.
nō coctū aqua/p curiosaꝫ phiaꝫ. sꝫ assum
igni. p caritatis ardoꝛē. deuoꝛabis p de
notā auiditatē caput Siquidē caput xp̄i
deus simul cū pedibꝫ hūanitatis z visce
ribꝫ sacramēnoꝝ intimis. Os non ꝓfrin
ges ex eo. violētia pscrutationis. Totuꝫ
qō comedi nō pōt/p intelligētiaꝫ. igni sci
spūs cōbures p veneratiōnē amoꝛosam.
Sint azimi panes sine fermēto malicie
cū lactucis agrestibꝫ amare ꝓpunctiōis.
Sint accincti renes p castitatis zonam.
sit spei longanimis baculus in manibꝫ. z
comede festināter. auide sꝫ anhelans et
tēdens pegrin? ad patriā. Lini ad extre
mū vtrūq̄ postē seu suplimiare dom? tue
vel hostij de sanguine agni. Fit hec linī
tio sub signaculo fidei in intellectu. z amo
ris in affectu ¶ Scis hec o anima mea?
Scio. At nihil est qō magis suadeā face
re de te/q̄ ipaz te sacrifices totā deo. Fi
et h̄ si captiuaueris z q̄dāmō trucidaue
ris/oēm intellectū tuuz in obsequiū xp̄i.
oēm affectū i holocaustū caritaꝫ. Crede
z ama illū qui latet/xp̄s est. sis ipsa pla
cēs hostia. sis rōnabile sacrificiuꝫ. nedū
mane z vesp̄e sꝫ assidue nocte dieq̄ Inui
tata est o aīa ad nuptias z cenā magni re
gis in h̄ eucharistie sacramēto Noli excu
sare te. noli tardare. Assume vestē nuptia
lē. tādē in nouissimo loco recūbe. cuꝫ illo
q̄ p te fact? est nouissim? viroꝝ. vñ nec re
putauim? eū ait ꝓpheta euāgelic?. n? erat
ei species neq̄ decoꝛ. ¶ Habet altare cru
cis/latitudinē charitatis. longitudinem
eternitatis. sublimitatem maiestatis. p
funditatez sapiētie iudicātis. Proijce te
z abscōde in h̄ pfundo. z toto nisu pedez
cruꝭ stringe āplectēs. Dic cū fiducia spā
de pietaꝭ. viuit dñs q̄ nō dimittā te. O
rit hec virga cruꝭ ex radice Jesse qō inf
pietaꝭ incēdiū. Cōcremet hic totū coꝛ tu
uz o aīa mea. Ardeat in holocaustum in
odoꝛē suauissimū dño. Dicit ꝓpheta dño
de malignis. i. male ignitꝭ Pone illos vt
clibanū ignis in tpe vult? tui. Dicat idez
de benignis. Sint ipi cliban? boni ig
nis q̄ est in syon. z camin? eius in ihrl'm.
Mōstruosuꝫ nimis gelicidiū/si nō fluat
sic cera coꝛ tuū O aīa mea a facie hui? ig
nis q̄liē ōfluebat q̄ dicebat i cāticꝭ Aīa me
a ligfacta ē vt dilect? locut? ē. Jā bēn? nō
vocē sꝫ pūtiā. Quid si addiderim? in bo
nū qō de malis subiūgit. dñs in ira sua/
in ira boni zeli quē tollit a repudiata Cō
turbabit eos vt sanent. z deuoꝛabit eos
ignis bon? q̄ dñs est. ¶ Felix vero deuo
ratio. Deuoꝛet vtinā nos totos ignis tu
us benigne ihu. Si q̄dez ignis ꝓsumēs
es tu. z pedes tui sic electrū in camino ar
dēti. Jacuit ad pedes istos/ ꝓgeleta pus
maria tota moꝛ in lacrimis instar niuis.
a dsolē feruiduꝫ ligfacta est. Audiebat si
mul eloq̄ū tuū. qō est ignitū vehemēter.
nō solū ignitū. sꝫ sic oleū effusuꝫ nomē tu
uz in fomentū ardoris. Ante faciē ardo
ris hui? q̄s sustinebit? q̄s est q̄ se abscon
dit a caloꝛe ei?? Quisq̄s erit infelix. cōge
lat? erit. ¶ Spectat h̄ nimis accōmode
mysterio coꝛpis z sanguinis tui Jhesu
xp̄e. q̄ ꝓpter nimiā caritatē qua dilexisti
nos/descēdisti in abissum incēdij. Coꝛri
get forte alq̄s. z dicet nō te descendisse. dū
mitteres hūc ignē in terrā sꝫ ascēdisse in
altitudinē cruꝭ. tpe meridiane z ardētissi
me passiōis tue Profecto nihil aduersuꝫ
est Quisq̄s descendit ipse ē qui z ascendit

y

Quiſcs hūiliabit. ipſe eſt q̄ ⁊ exaltatur. Quiſcs nouiſſimū locū elegit. ipſe ē cui dicit inuitas. Amice aſcēde ſupi⁹. Felix nimiū ⁊ ſublimis hūilitas. Propſea de merge te o aīa mea/cū nouiſſimo viro⁹ ī pfundū ſapiētie iudicāt⁹ q̄ ꝛbūiles eleuat ⁊ replet bonis. potētes ꝓ dekbat ⁊ dimittit inanes ¶ Eſt aliō ex dict⁹ nr̄is qō ſcire deſiderat aīm⁹ me⁹. Quo pacto pōt ignis int⁹ claudi velut in clibāo cozd⁹ nr̄i/dū ipm deuozat exteri⁹. Grata ꝓſus hec inq̄ſitio. ſz gr̄ior inuētio. Expientia deni q̄ cū ſēſu gr̄iſſat ita gr̄iſſiat vt nil ſup̄. Hec ē repletio oīs bōi. hic effect⁹ ꝑcipit⁹ euchariſtie ſacrāmti. vb ſm dioñ./xp̄s ē carbo ignit⁹. imo tot⁹ ignis. ¶ Adiuuet nos phica poſito. Nil ei phibet vel ab hoſte doceri. quāc̄ ꝛa phia/nr̄e theologie neq̄ ſit aduerſa. ſz ñ aſcēdit ad ei⁹ altiſſima. Tradit phia. q̄ aīa p̄ſtim rōnalis/tota ē in toto ꝛpoſito ſuo. ⁊ tota in q̄libz ei⁹ pte. tāc̄ in ♄ ſit microcoſm⁹. i. minoꝛ mūd⁹. maioꝛi ſilis. vbi de⁹ tot⁹ eſt in toto ⁊ tot⁹ ī q̄libz pte p eſſentiā. pōtiā. ⁊ potētiā ¶ Cōſidera coꝛ bōis. ⁊ vide qm̄ intra ſe eſt tota aīa tāc̄ in clibano Eſt em̄ aīa ſm phos ⁊ poetas/ignea vis. vel igneus vigoꝛ. Diffundit itaq̄ ſe p totū coꝛ/tāc̄ infra ſpaz actiuitat⁹ ſue. viuificās ipm. Ipa nihilo minus aīa/ꝓeābit ⁊ circūdat ⁊ ꝓtinet exteri⁹/totū coꝛ nr̄m. tāc̄ circūferētia eius ad extra. dū eſt ipa eadē tota. ſic centr⁹ ad intra. tota tñ indiuiſibilis. nō ſic punct⁹ poſitionē habens in ꝓtinuo. nec extra ſe fluēs. ſz aliter mira virtute ⁊ opatiōe. qua penetrat. ſe diffundēs ¶ Fatemur. Ima ginatio em̄ nō capit ♄. ſz rō ꝓcludit. ⁊ intelligentia (ſi pura ſit ⁊ ſimplex) intuetur Eleuat ſe ſupꝛa ꝓtinuū ⁊ tps. ſupꝛa hic ⁊ nūc/tpis ⁊ loci materialis Vis intelligētie vel īm⁹ pure. ōfigit oculos ꝓſpicuos. ad hic ⁊ nūc eui vel eternit⁹. Et ſi ñ mō p eſſentiā/tñ aliq̄ñ p ſpeci'm nitidū ⁊ imaginē. de q̄ apl's. Nos inq̄t reuelata facie ſupple ab inuolucris fantaſmatū/trāſfoꝛmamur de claritate in claritatem tanq̄a dñi ſpū. Fit quipe talis trāſformatio/p illapſum ſcī ſpūs/purgāt⁹ aīaz ⁊ eleuātis in idipm Hacten⁹ hec introducta faciunt vt oꝛem⁹ cū eccīa cui⁹ oꝛōes eleuātiſſime ſūt ⁊ tote ignee/niſi ſit frigidū pect⁹/pl⁹ criſtallo ꝓgelatū. Illo nos igne ſpūſcō inflāmet. addam⁹ ⁊ ꝺuoꝛet. quē dñs nr̄ Jh̄s xp̄s. addamus in hoc ſacro. miſit in terrā ⁊ volnit vehemēter accēdi. Capiet tunc ignea mēs/cū ſumma facilitate. Sentiet cū ſūma iocunditate/quēadmodū de⁹ eſt oīa ī oīb⁹. ⁊ tot⁹ in ſingulis. cōis oīb⁹. ⁊ vnicuiq̄ ſingular⁹. tot⁹ apprehenſus a q̄libz btō. a nullo ꝓhebenſus. tot⁹ intim⁹. tot⁹ extim⁹. tot⁹ oīm centr⁹. totus ⁊ circūferētia. tot⁹ ſtabilis/dās cūcta moueri ¶ Ad hoc phi conati ſunt/maxie methaphici. ſz ſolo dei gr̄a ⁊ veritas q̄ p Jh̄m xp̄m facta eſt/poterit hoc adipiſci. hic p gliaz ꝓſūmatā. ⁊ hic in via p theologiā myſticā. Valet inſup hec mēs eleuatio mirabil'r ad intelligētiā myſterioꝛeu chariſtie ſacrāmēti. Tradidit em̄ xp̄s rē a ſenſib⁹ taliter clōgatā/vt diſcam⁹ nedū amare ſz intelligere ⁊ venerari celeſtia. ſecernere materialia a ſpūalib⁹. deū a creaturis oīb⁹. vitā eternā a mūdi fluxis ⁊ caduc⁹ calamitatib⁹ Sciam⁹ ꝓinde q̄ alit⁹ ⁊ ꝓceſſum ſuū dei ꝓuidētia ſup hoīes. aliter ſup bruta. Cur ita? Certe vt magꝭ dīne gr̄e ⁊ miracl'is innitamur q̄ nake. Nō quidē vt tēptem⁹ deū ſz vt nouerim⁹ nos ad finē nr̄m q̄ ſupꝛa nos eſt/nō niſi gr̄uiſ⁹ ſup nakaz miracl'is puenire. Hoc q̄ nō vidit Pelagi⁹. errauit. ingr̄⁹ gr̄e ꝺi. ñ q̄ hō ꝺſtituāt opatiōe ſua nakali ꝓpria/plus q̄ bruta. ſz ad altioꝛa niti debz. ⁊ in his gr̄e dei tot⁹ inniti. Nota diſtinctiōez hāc de duplicitate opationū/⁊ oppoſitas ꝓ rōes Auguſtini ꝓcordab ¶ Voluit ꝺi ⁊ ſapiētia/ſpm̄ rōnalē ꝓiūgere mr̄ie. q̄tin⁹ iſta nos ꝓnetio. doceret/ſpm̄ nr̄m/cum deo q̄ ſpūs eſt/facili⁹ ꝓiūgi poſſe. Et qm̄ ex eiſdē gingnimur ⁊ nutrimur. incarnata ꝓus debinc velut impanata vel ieſcata/ſub ſpecieb⁹ ſacrāmti ſapiētia. facta ē nutritio nr̄a/ſic ⁊ formatio. Et qm̄ nutritio ꝓficit ſanis ⁊ mūdis. facta eſt eadē ſapiētia/nob⁹ in ꝓbatica piſcina. q̄nq̄ vulnerib⁹ coꝛporis ſui. ſalus mundatio. Coꝛ famelicū. coꝛ qō arguit qz oblit⁹ ſū comedere panē meū. coꝛ duꝛ. coꝛ carneum. coꝛ ad ſolē iuſtitie ñ liq̄ſcēs ſz obduratū. coꝛ qō derelinq̄t aīaz meā. ⁊ facta eſt ſicut colūba effraim ſeducta. Redi nūc ad vocātez te xp̄m in altari. Dic cū ps̄. Introibo ad altare dei. ad de. q̄ le. iu. meā. Eras nēpe coꝛ vetuſtū/puſq̄ emitteret lucē ſuam. Recreauit te ⁊ inuocauit in taberna clis eccīe/detracta pelle vetuſta pecī/de/

Tt

fluētibꝫ plumis ad calorē austri. Cōtusa ad petrā xp̄m in abstinentia curuitate nimia rostri ¶ Grādez nob fiduciā spāde pietatꝭ indulsisti benigne Jhū. ꝓponēs ex ēplū filij. pdigi. cui tanta celeritate pr̄ occurrit. cecidit sup collū. osculat⁹ ē eū Sto lā cito ꝑmā iussit. pferri. anulū cuz calcia mēntꝭ dari. Deniqz vitulū saginatū in epla tiōez occidi Tu figuraliter es vitul⁹ iste. quē reuertēti de regiōe lōginq peccā. filio vis apponi O altitudo ditiaz sapiētie z scie dī O supeminens scia caritatꝭ xp̄i. si māsisset apd̄ pr̄ez. pdit⁹ iste fili⁹ q typū tenet ade. fugiētꝭ a facie dñi. vitul⁹ ad epla tiōez ñ fuisset occisus. qz nec xp̄s īmolat⁹ fuisset. Cesset igit̄ o curiositas q̄stio tua. Cur dimisit de⁹ vt peccaret adā? Cecēgn tū fructū/dī sapiētissia bōitas/elicere scivit potuit z voluit ex pcō ¶ Curre iaz o aīa penitēs. clama p⁹ xp̄m cuz chananea. Dñe iēu fili dauid. miserere mei. Qui si forte a mr̄e comite rogat⁹ vt dimittat te. si leat z ꝓcedat. irrue festiatiōe tota. p̄ueni faciē ei⁹ in adoratiōe dicēs. Dñe adiuua me. Si rursus oꝓsuerit ꝓfundēs te/q̄ pāis filioz ñ ē dādus cāibꝫ. Rñde tota fiducia Etiā dñe. nā z catelli edūt de micꝭ q̄ cadūt de mēsa dñoz suoz. Tādez merebe ris audire. Fiat tibi sic vis. Filiā tuā (q̄ est sensualitas lūnatica z a demōio fomitis originalis male torta) īueniēs sedatā z sedētez in obediētia rōis Cōuiuiū em̄ si recogites o aīa figuralit̄ restaurāt. vij. filij Job cū tribꝫ sororibꝫ q̄libz ī die suū. Sēsisti q̄nqz motū reuerētie ꝓfunde. nec nō būilis ad dēū tioris. ñ audes preꝫecū dia surszuz oculos attollere. dicēs cū pcul siōe pectorꝭ. Deus ꝓpici⁹ esto mihi pcōri Scito q ꝑ apd̄ te fecit ꝓuiuiū ꝓmogenit⁹ fili⁹ timor in die suo ¶ Sēsisti motū pietatꝭ ad deū. ad te. ad primū. suauē z letuz. mitē. insup valde pfusuz Hec dies ē scōi filij. ¶ Sēsisti estio tot miseroz afflictōes in penis z culpis sup filios hoim vel ex ꝓprijs āgustijs luxisti btō scōqz luctu Hec est dies tertij filij ¶ Corroborata es in vigore tolerādarum aduersitatū/vel in abstinentiarum rigore. firmata. Facta es esuriēs z sitiēs/satiāfaciētē iustitiā. Ecce q̄rt⁹ fili⁹ instaurauit die suo ꝓuiuiū. Cōsiliata est ī opibꝫ superogāt̄ iustitie/castitatꝭ/pauptatꝭ z obediētie Hec ē dies q̄nti filij ¶ Intellexisti mysteria sacroz. precipue hui⁹. retulisti oīa que vident ad eternitatꝭ spectacla. obtinuisti etiā mūdi cia cordꝭ nedū a pcīs. sz a fantasmatibꝫ z curꝭ. Pulcer iste dies z seren⁹ est sexti filij

Sapuit tibi tādē p oēs sensus ītimos/q̄ suauis z bon⁹ ē spūs dñi gustātibꝫ euz videtibꝫ eū. audiētibꝫ eū. adorātibꝫ eū. amplexātibꝫ eū ī h̄ sacro. Felicissimū hūc actissimū ī apparatu ꝓuiuij diē/fili⁹ septi⁹ hz suū ¶ Bibit illic vinū septē filij cū tribus sororibꝫ cui⁹ q̄lis sit effect⁹ si scire desideras. insinuabit q̄ ōr. Inebriabūt ab vbertate domus tue. z torrēte voluptatis tue potab⁹ eos ¶ Biberat hāc sobriā ebrietatez spūs pia mr̄ augu. Monica dū p⁹ susceptionē sacrāmti ī publico rapta clamauit. volēus in celū fideles volē⁹ ī celū Pulsata z exāsita q̄d ita clamaret. Demissa cū vultu voce iāt. Cor meū z caro mea exultauerūt ī dū viuū Altera q̄dā rupturis venis expirauit. vim amoris sēi ferre nō sustinēs Felices sūt dom⁹ ille fidelū/p q̄s fiunt p orbē p fructū ꝓuiuiū singlis diebꝫ illūinate ꝓuersatōis. ¶ Offert nihilomi⁹ holocausta Job mysticus qm̄ iustitie nr̄e nō iūt omnio sincere Eget īsup ꝓseruatōe Dēt deniqz ꝓsūmatoz accipe ī grāz actōe oīs cibꝫ ꝓit ¶ Quos p̄rea fructus apponere soleat ī hac eucharistie mēsa spūs sapiētie cēseo meditatōi ꝺuotoz poti⁹ q̄s scpto rū exp̄ssiōi liq̄ndū. veniāt. vacēt. gustēt. et videbūt. ¶ Sz neqz putādū ē nos ꝓsortes z ꝓcines futuros beatoz spūum ab ipis ꝺseri. dū sedēus in eccīe ꝓio Fēi sūt q̄pe oēs administratoz spūs ꝓpter eos q̄ hereditatē capiūt salutꝭ cuius arrā r̄cepius hr̄pign⁹ Si ad instructoz ꝓuiuij pfectā pl̄ima re/q̄rūt diuites sunt bi spūs ad āplioza. bñt ad votū cellaria r̄gz. pferūt ꝺ thesaurꝭ suis q̄qz voluerit iterioz hō nr̄. Petit ignis et caminus īcēdij. seraphin ardēt. Petit sal z lumē. cherubin sapiūt z lucēt Petūt sedilia throni bñt illa Ministrat a supma ierarchia qz ministrātibꝫ impāt Querit⁹ qui dñet in ꝓuinio. q̄ ꝑtute peat. q̄ ptāte tuea tur. hec sēda pōt ierarchia Querit⁹ p inferioꝛi cenacl'o q̄ ordo sit in ꝓuiuātibꝫ offerūt se ꝓncipatus subordināt archāgeli. z āgeli sub seruiūt Si fructus ꝺfuerit ascē dāus in palmā crucꝭ. apprehēdamus fructus eius. q̄ si solos carpe possūus īsios minusqz maturos/distribuit liberalit̄ de medijs z supmis chorus ipe scoz p rāos

inhabitans Exēplū accipe Jbat ad passi
onē Dorothea virgo. Theophilus q̄dā
scolasticꝰ exclamauit ad eā (suspicor irri
dens) O dorothea spōsa xpi. mitte mihi
mala de paradiso spōsi tui. Spopōdit se
missurā. Jussa flectere ceruicē. orariū pꝰ
etimēs. astanti dedit puero q̄ ferret theo
philo z diceret. Dorothea ācilla xpi. mit
tit tibi mala de paradiso spōsi sui. Recep
pit ꝑtus. applicuit faciei Sensit ꝓtinuo
vim celici cuiusdāodoris. q̄ repletꝰ z torꝰ
in alterꝫ virꝫ mutatꝰ. repetēs dicebat. Bñ
dictū sit nomē dñi mei Jhu xpi Qui mor
captus. dire tortus. post occisus. ascēdit
in palmā. vbi pleno ore vocat fructꝰ eius
Ueneꝫ q̄ possumꝰ ad te fiducia ꝓfuge
re bñdictissima feiaꝫ. Tu mr es euchari
stie. qz mr gre bone. Tu clauigera cellari
orꝫ regꝭ pacifici. Tu frāgere panē potes/
illū petētib Tu eplaris q̄tidie splendide
nō negab micas vlcerosis nob z mdicis.
q̄ꝫ tot sūt lingue clamātes ad tuā miaz/
q̄t sūt vlcera/nraz oñētia miſiā Vox
sapiētie. vox tua est Almiꝫ. qz tu nedū sa
piētia p emphaticā locutionē. sz mr es sa
pientie. spōsa. sororꝭ filia O q̄ꝫ amplissimū
pādit nob hec meditatio. z q̄ꝫ amenū or
tū. imo paradisuz ōliciaꝫ tuaꝫ/ꝓgo sapi
entissima. cuiꝰ in filio sacraliter suscepto.
laus oīs terminat. Ego inq̄t ex ore altissi
mi pdiui. Ego mr pulcre dilectōis. Ego
sic vitꝭ fructificaui. cū ceterꝭ in sapiētie p/
conīū nūeratꝭ nec finitis Tu q̄si oliua
speciosa in cāpis. q̄ mō naufragio. ramū
illū/oline pāne ptulisti ihm xpm. Colli/
gere fas bz ipm in b eucharistie sacro fi
lis aīa. fas illū ferre in ore suo. dū vesper
mortis aduenīēs. suadebit regredi ad ve
rū Noe deū. q̄ dū creauit eā/misit p aq̄s
z tras huius diluuij q̄tinꝰ bñvolādo redi
ret ad ipm q̄ misit illā. Felix plene aīa. q̄
redibit ad vespā vite sue/ferēs in ore suo
ramū hūc oliue xpm/p sacralē saltem spi
ritaliter susceptionem.

A

Sequitur tertia parti

tio. Per soliloq̄ū. ꝓuersuz ad mariā. p no
tulas q̄nq̄ginta. Prima notula.

Ontēplatiōib tuis deinceps
intēdere cupientes Nos esuri
entes/ꝓuertimur ad te esurien
tē olim. Ad te paupē spū z bū
le ancillā xpi. ꝓgo btā ꝓgo iā bñdta p oēs
gnatiōes. ꝓgo nūc eternis epulis sp abū
dātissime plēa. Cuiꝰ mēs ꝓtēplata ē mlta
nimis sapiēter Tu ꝓscia sup oēs pꝰ filiū/
sacrāmti huius absc̄ditī a seculis extiti
sti Ecce plꝰ q̄ꝫ salomō hec Quare? Dic no
bis p miserationes tuas dic q̄ et quanta
bona cōtemplabatur mēs tua cum post.
bñficia tibi singulariter exhibita. tu gña
lia oīb cecinisti dicēs. esurientes ipleuit
bonis Narrat Lucas ꝓscꝰ secretoꝝ tu
oꝝ. q̄ apli erāt cū mulieribꝫ z maria mr
Jhu. Subdit postmodū. Quotidie q̄ꝫ
p durātes vnanimiter in tēplo frāgebant
circa domos panē. sumītes cibū cū exulta
tiōe z simplicitate cordis Eras inter hos
sumītes cibū haud dubium O maria mr
Jhu exultabas in simplicitate cordꝭ. col/
laudās deū. z bñs grām in ad oēm plebem
quid seq̄t Dñs āt augebat q̄ salui fierēt q̄
tidie in idipm Est igit salutaris effectus
huius sacrāmti. salus. z augmtū fideliuz
q̄tidie in idipm. Et hec ꝓtēplatio tua p̄ci
pua Nulla fuit natio. q̄ nō sacrificiū cē
seret offerēdū illi soli quē credebat aut fin
gebat deū sibi Sacēdos z sacrificiū ē nob
factus omaria filius tuꝰ Sz q̄lis sacēdos
z q̄le sacrificiū? Expōit apls ei latissime
scribēs ad hebreos Nō i vitulorꝫ sangui
ne. z taurorꝫ cede. Hec ꝓtēplatio altera
Cōtēplabat mēs marie. quātū se sacrifici
uz arbitrabat dauid. quātū salomō. q̄n/
tū oēs ꝓsce legꝭ/exoluisse. si mlta tauroꝝ.
si agnos absq̄ nūero iugularēt dño. Āt
nos/sub vnica pāis exigui specie. sub mo
dici vini calice/sacrificiū absq̄ vlla ꝓpa/
tiōe placidiꝰ in odorē suauissimū dño ꝓse
cram⁹ offerētes. Et sic̄dē hostia fm lrām
parua. nitēs. sana. teres. azima. nudaq̄
septa. Signat hec septuplex ꝓditio/nos
scribere vicia capitalia septē excludere Jn
paruitate supbiā Jn nitore inuidiā Jnin
tegritate irā. Jn rotūditate volubili/acci
diā Jn azimo furfur auaricie Jnmūdici
a feditatē luxurie. Jn scpta hebetudinez
gule Gras tibi ꝓgo btā q̄ talē nob hostiā
protulisti. Gras filio tuo qui nos a iugo
legis intolerabili libauit. Vle tētātib in
ducere rursus sup ceruices credētiū illō
iugū q̄b se paul⁹ ꝓstāter opposuit. z apli
ꝓsenserī Cōtēplabat maria. quēadmo
dū fuit tps añ passi ōem. dū legalia curre
bāt. fructuose in pplo iudeoꝝ Fuit tps pꝰ
passiōez vsq̄ ad pfectā ꝓdicatiōez euāge/

B

lij p iudeā. dū erāt pmissa q̄uis inutilia. q̄tin⁹ mr̄ synagoga cū honore ferret ad tumulū. Fuit tps tertiū. q̄ temerator ma terni sepulcri reputādus ē ꝛ a fide alien⁹ q̄ legalia vl̄ obſuat vl̄ obſeruāda ꝓtēdit Libenter pfecto nos credētes de gētib⁹/ carem⁹ iugo tali. libenterq̄ ī ℔ sacrificio puro facili pfectoq̄ gl̄amur Nō sum⁹ īgti gr̄e ōi Justiciā ei ꝓstituere volum⁹. ſz p g̃ tiā spam⁹ saluari lōge ꝓfidēti⁹ q̄ illi p legē vt interi de sacrificijs execrādis gētiliū si leam⁹. Cōgregauit nos de⁹ ī vnā eccīaz. ī ꝓionē scōz vnā. dans remissionē pccoz. Itaq̄ sub fide articl⁹ q̄ vni⁹ eccīe catho/ lice/ ꝓphendit ꝓicatio seu ꝓio oīm scōz. Est ei eccīa congregatio seu poti⁹ quocatio fideliū viatoz. put accipit a triūphāte di stincta. Est insup eccīa ꝓtinēs ꝓionē scō/ rū. i. sacratoz. p q̄ nimiz sacra fit r̄missio pccoz. Cessat igit q̄stio nōnullo⁹ Cur ō eucharistie sacro nō fact⁹ ē ī simbol' arti/ cul⁹. fact⁹ q̄ppe ē sub ꝓione scōz. i. sacrato rū. Inter q̄ p⁹ sacr̄m baptismi ist̄ō sacr̄m fuit p̄dicatū ꝛ vsu ꝓtinuo diuulgatū q̄ ꝛ anthonomatice ꝓio vocat Cōtēplabat hec ꝓionē ꝛ sapuit mēs marie ꝓtinuādā p gñatiō es vsq̄ ad ꝓsumatōez scli. q̄ si ñ mutabit ℔ sacrificiū. vtiq̄ nec sacēdotiuz xpi n⁹ lex mutabūt. ℑ Joachim. ꝛ seq̄ces eius/ nouā spūsci legē ī euāgeliū eternū/ dānabil'r ꝓmittētes. ꝓtea ōz hora nouis sima tps legis xpi. q̄m altera ñ succedit. Cōtēplabat mēs marie. ꝓferēs iugiter in corde suo. quēadmodū xpi corp⁹ ꝓtētū ñ solū signatū sub specieb⁹ pānis ꝛ vini/ est ꝑa res hui⁹ sacr̄mti. Est ī sup signū seu sacr̄m toti⁹ corpis mistici. q̄ ō est eccīa ca/ tholica tā militās q̄ triūphās. cui⁹ caput xps est. xpi aūt de⁹ Corp⁹ xpi. ꝛ si ñ vidat est tm̄ de se signū visibile. gr̄a ꝑo vniēs fi deles in vnū corp⁹ ꝛ spm̄/ causat a xpo Cōtēplabat. quēadmodū in oi sacrificio altar'/ dat spōsus xps/ eccīe spōse sue. dat capt mbris a q̄ suscipiūt influētiā pfecti onis ℈ m̄surā vnius cuiusq̄ mbri. q̄usq̄ pueniāt ad m̄surā plenitudis xpi. Cō tēplabat. oēm hoēz viatorē/ ℈cari sub ℔ sa cramto q̄ ad sufficiētiā sacrificij. nō tm̄ q̄ ad finalē efficaciā nisi tm̄ electi Cōtem plabat hoim ꝓionē sub mlplici dra. Est ꝓio nat̄e a q̄ null⁹ excipit Est ꝓio ℈ apti tudinē ad gl̄iaz. ꝛ ab ista null⁹ viator exci pit q̄ de⁹ vult oēs hoies saluos fieri Est ꝓio p̄destiatōis ꝛ gr̄e finalis. ꝛ ab illa oēs re,pbi/ viui ꝛ mortui excōicāt l'excipiūt Cōtēplabat ꝓionē alię̅ eē in gr̄a. in meri tis ℈ p̄ntē iustitiā tm̄mō Sil'r aliq̄ erat excōicatio ℈ p̄ntez iniustitiā ꝛ demeritū. Rursus aliq̄ erat ℈ p̄ntz eccie extrisecū iudiciū. p sñias irregl'aritatū ꝛ excōicati onū iniciata Cōtēplabat. q̄ in oblatōe sacr̄mti vt erat sacrificiū. null⁹ viator q̄n tūcūq̄ puersus l'excōicat⁹/ erat excipien/ d⁹ ab offerēt⁹ affectu caritatiuo. ex q̄ erat capax bñtudis Hec⁹ de excōicatiōe iā dā natoz. hic ozat eccīa q̄ ℔ sacficiū sit absō lutio sceleꝝ. ꝛ remissio oīm ōlictoz. q̄tin⁹ p sacrificij fructē/ pccores reuiuiscant. ꝛ ad vitā gr̄e reuertāt Cōtēp. q̄ eccie iudi ciū potat arcere sacēdotes offerētes sacrifi ciū. ne p exp̄ssaz eccie ozōm ꝓphēderēt ex cōicatos ab ipa. Voluit tm̄ nec debuit. p/ bibere caritatē interiorē affectū vt dictū est. ꝓterea forte fuit instituend⁹ mtalis mo/ d⁹ ozādi p memto. Cōtēplabat. q̄ hoz renda esset excōicatio. ꝛ ℈ timide ferenda ꝛ timidi⁹ sustinēda. q̄ faceret hoiez ab hac ꝓione salutifera sepatū Cōtēplabat. q̄ in rōne sacrificij petit sacēdos q̄slibz asso/ ciare ñ ꝓhibitos ab eccīa ꝛ ei⁹ pia intētōe Ñ sicut oblatio xpi fuit singl'ar' ꝑ oīb⁹ ita fuit cōis ꝓlibz singl'ari Hec ℑ timiō auaros in spūalib⁹. q̄ q̄rt appropare ea si/ bi/ q̄b⁹ ñ est libalitas hui⁹ sacrificij satis nota Cōtēplabat. q̄ ls vna missa suffici ens esſz de se. sicut ꝛ passio xpi. p saluatiōe oīm viatoz. Nihilomin⁹ in rōe satisfacti onis ꝛ pcij/ pl⁹ valebāt plēs misse q̄ vna. ꝛ plus vna ꝑ vno q̄ ꝑ mltis. ℈ ordinez dine sapiētie q̄ dat oīb⁹ m̄surā nūez ꝛ pō d⁹ Scit aūt ipa btā nūc in ꝑbo/ m̄suraz hāc in ezechielis m̄suratōe figuratā. nos nescim⁹ Cōtēplabat. q̄ exēplo xpi/ po terat sacerdos offerre sacr̄m ꝑ pccis alio rū q̄nq̄ cuz pli merito/ q̄ si ꝑ se solo cele/ braret. nec se tm̄ nec aliquē dz excipe. nisi mō dicto. nec singl'r appropare. Propter stulte agūt q̄ volūt missas dicere ℈ intē tiones suas q̄si venales ꝛ mercenarias ꝛ a uaras. ꝛ ñ ℈ intētiōez ꝛ traditiōez eccie libalē plāe. nec sūt audiēdi. Cōtēplaba tur. ꝛ ita fuabat charitas Marie. vt sacri ficiū int⁹ offerret ñ nisi deo. nec ad aliquē se obligaret q̄si ꝑ vice gruitoz oblatorū. Jā ei videret simoniaca mercatio. ſz nō ꝓmo mō. dū sol⁹ de⁹ ē ꝓncipalis termin⁹.

¶ Cõtẽplabaꝫ q̃ titulus ſolus ſecurus ꝛ mũd⁹ a ſimonia vl̃ turpi q̃ſtu. ĩ receptiõe tpaliũ p ſacẽdotes/ẽ titul⁹ ſuſtẽtatõis miniſtri ſeu ſacẽdotꝫ celebrãtꝫ/ Qua ſup re/lõgus alibi de ſolitudine eccĩaſticoꝝ tractatus ẽ habit⁹? ¶ Cõtẽplabaꝫ q̃ titulo gñaliter q̃druplici/q̃libꝫ pſona viatriꝛ teneꝫ offerre ſacrificiũ ℔ ipi do/ſaltẽ ſpũaliter ĩ ſuj cordis altari Prio rõe caritatꝫ ad ſe. Scõo titlo rõe ꝓfortũ ad oẽꝫ boiez capacẽ btitudis. Tertio rõe bñficij ſuſcepti. ſit in bõis fortũe. ſit ĩ bõis nake. ſit ĩ bõis gre Quarto rõe gratꝝ actõis deoꝝ ſcis oĩbꝫ p bñficõ tãti ſacramẽti cũ ceteꝫ. ꝓplacẽter bñuole r̃colẽdo Cõtẽplabaꝫ q̃ vltra titl̃os iſtos/obligabãꝫ ſacerdotes. titulo ſuſcepti tanti ſacẽdotal̃ officij. vt poſſint. gl̃ari cũ apl̃o Gra di in me vacua nõ fuit Cũ ei creſcũt dona/rõnes etiã creſcũt do noꝝ. diuerſimode tñ. p q̃litate circũſtãti aꝝ ¶ Cõtẽplabaꝫ quẽadmodũ xp̃s lauit pedes apl̃oꝝ añ ꝓſtitutõez hui⁹ bñdicti ſacramẽti. ꝛ añ miniſtratõez ĩ ſignũ q̃ ſolis mũdis dꝫ tradi. ꝛ mũdis celebrari. dicente ap̃lo. Probet aũt ſeipm homo ꝛ ſic de pane illo edat Nota ſunt que ſequũt. ſed p ml̃tis boꝛrẽda ¶ Cõtẽplabaꝫ q̃ ad celebratiõez ꝛ ſuſceptiõez tã ſublimis ſacramẽti null⁹ de ſe dignus eſt. qꝛ nec ex meritis. q̃ incerta ꝛ ſepe vana ꝛ ſordida ſunt. nec ex officio qꝛ iuſte ꝛ ſcẽ q̃ ſcã ſunt exeq̃ris Hic fuit tãta apõ ml̃tos reuerẽtia q̃ ſacerdotes eẽ fugerẽt. legit ℔ de ſcõ Marco ꝛ de nõnullis heremitꝫ. ¶ Cõtẽplabaꝫ q̃ ſtãte ꝓſciẽtia bñ ſibi ꝓſcia de nõ impediñto pcõi mortal̃ vl̃ irregl̃aritatꝫ l̃ excõi catõis vel ſcãdali. ſacerdos laudabil⁹ faciebat celebrãdo mõꝝ tpe ꝓſtitutꝫ ab eccĩa q̃ꝫ ꝑpt̃ ſolã reuerẽtiã abſtinẽdo. ꝛ ℔ ceteꝫ paribꝫ. Rõnes poterẽt infra tradi. ¶ Cõtemplabaꝫ quẽadmodũ ſtarꝫ aliquẽ ſacerdotẽ vl̃ altex ꝓmunicãtẽ eſſe; realiter ĩ pẽcto mortali ꝛ extra gr̃az. vl̃ in excõicatõe. ꝛ tñ nõ peccabit nouiter ĩ celebrãdo vl̃ ꝓcãdo Nõ negaꝫ tñ q̃n ſp ſit ĩ pẽcto. ſz nõ peccat nouiter ĩ hoc actu ſuo Valz hec ꝓtẽplatõ p ſcrupuloſis. ꝛ bẽt locũ q̃n facta ẽ examinatõ ꝓſciẽ put ſolz ĩ tl̃ibꝫ fieri bõa fide. de recolẽdo ꝛ ãmouẽdo oñe peccñ ꝛimpedimẽtũ p nũc ñ occurrit . Cõtẽplabaꝫ etiñ maria q̃ ad nõ idigne celebrãdũ ſeu ꝓcãdũ ſufficit ꝓſcia probabil̃ ꝓiecte. q̃ nll̃m ptũc bz ipediñtũ nccio vtãs vl̃ arcẽs ad celebrãdũ vl̃ ꝓcandũ Et ℔ itex ꝓtra ſcrupuloſos ꝓſolatoriũ ẽ docuñtũ ¶ Cõtemplabaꝫ q̃ a tãto bono. tã honeſto taz vtili de ſe ꝛ ꝺlectabili/nõ erat ꝑuãd⁹ vl̃ arcẽd⁹ hõ/ſine magno ꝛ legitimo ipediñto vt p ĩmũdicia coꝛpali ſola /q̃ mortali peccato iuncta nõ ẽ/ſcãdalo tñ rõnabili nõ immi nẽte Long⁹ eẽt hic pceſſus de lepꝛoſis. de mẽſtrua patiẽtib⁹. vl̃ emoroydes. vl̃ polꝰlutiones in ſomno cũ ceteꝫ. Rõ oĩñ ẽ. qꝛ nõ ẽ afflictio dãda afflicto. ſz ꝓſolatõ Rõ altera qꝛ cib⁹ iſte magꝫ ẽ ſpũs q̃ꝫ carnis. q̃ nec carnalibꝫ ſordibꝫ/in ſe vl̃ ex ſe macl̃aꝫ Eleuet ĩ hac ꝓſiõratõe ꝺuotõ fidl̃m ſurſũ corda Cõtẽplabaꝫ magnificãs aĩa mari ℰ ꝺñz cũ exultratõe ſpũs ĩ ꝺo ſalutari ſuo. quẽadmodũ preſẽtial̃ erat in ℔ ſacrõ ik. e cui miniſtrãt milia miliũ ꝛ decies cẽtena milia aſſiſtũt ei Non ita tñ / q̃ oẽs dimiſſo empiꝛo celo /aſſiſterẽt huic in terris ſacramẽto. niſi fm ordinatiõnẽ ꝺiuine ſapientie cũ bñplacito creatoꝛis ¶ Cõtemplabaꝫ nõ eẽ indignũ ſz digniſſimũ videri ãgelicis ſpiritib⁹/viſitare preſential̃ eccleſias in q̃ celebraꝫ vl̃ ſeruaꝫ euchariſtie ſacramẽtũ Exẽplũ hui⁹ figurale fuit ĩ ſcala Jacob. et in monte ſynai. qñ data ẽ lex p ãgl̃os in mãu mediatoꝛis cũ ſil̃ibꝫ ml̃tis ¶ Contẽplabatur q̃nta erat patiẽtia xp̃i q̃nta angl̃oꝝ beatoꝝ hic aſſiſtẽtiũ dñ tolerant indignitatẽ ꝓtractantiũ hoc ſacrm. Cũ illi tãta ſeueritate puniebãtur accedẽtes ad montẽ ſynai. Unde ꝛ beſtia ſi tetigiſſet montẽ/ obruebatur lapidib⁹ Depe autẽ poteſt in hoc ſacramẽto ꝓqueri xp̃s. Manus tradẽtis me /mecũ eſt in menſa Et illõ Juda oſculo filiũ hõis tradis Ali bilominus ex peccatꝫ taliũ elicit de⁹ bona in ſaluẽ electoꝝ ſicut ex bonis dei. mala peccatores eliciũt.. ¶ Contẽplabaꝫ q̃ hoc ſacrificiũ dabat gloriã ꝺo i n excelſis ꝛ in terra pacẽ hominib⁹ bone volũtatꝫ. letificabat angelos. liberabat purgatorio detẽtos. vt eoꝝ pena breuioꝛ ſit aut leuioꝛ. Viatoꝛib⁹ impetrabat. nũc ꝓuerſiõem ad gr̃az. nũc ꝓſeruatõz in gr̃a. nũc ꝓtra mõi picula firmamẽtũ. nũc ãgeloꝝ cuſtodiaz et refrenationẽ temptatoꝝ ¶ Cõtẽplabaꝫ ex his et ſimilib⁹ effectib⁹. laudabilius eẽ ex amoꝛe ſacrĩ. ꝛ ꝓfidẽtia miſericordia ꝺi ſepius accedere q̃ꝫ ex timoꝛe vel ſcrupulis diu ſe ab eodem ſacrõ quodãmodo ſe exꝓmunicatũ facere. q̃ nec ſe exp̃oĩt ꝓiclo q̃

nō hz certitudinē ō legitimo inpedimēto et accedit. quēadmodū supra notatū est. Sed z stultus illius timor est. vel reuerē tia minus prudēs. q̄ ad dñm se vocātez z inuitantē nō acccedit sz pcrastinat. sed ōt cras cras. cras. Sepe demū fit illō Qui nō est hodie cras minus aptus erit ¶ Cōtēplabat tales q̄ nolūt accedere nisi sint actualiter deuoti z feruidi. silr agere q̄ frigidus nolit ad ignē primare/nisi p̄ us calidus sit. nec sordid⁹ nisi san⁹. Sit tū isteviuēs nō mortu⁹ p̄ mortale q̄ p̄fidit accedere. alioq̄n si sit mortu⁹/non recipit emolimēta viuor. nō est p̄ditio mortuor vt comedāt. ¶ Cōtēplabat maria etiā se ex se neq̄q̄ ee dignā. excelsior sup oēs. Di cebat igit cū aplo. Venit deus saluos fa cere peccatores q̄r p̄ma ego sū Sz mīaz in p̄seruatiua scificatiōe z redēptōe ab oi peccato etiā originali/p̄secuta suz alioq̄n etiā nata fili a ire fuissem sicut z alij. Solus z vnic⁹ filius me⁹. neq̄ peccatū neq̄ ncītatē habuit p̄sequēdi pcīn p̄uilegio singl'ari. q̄ singl'ariter ex spūsco natus Cōtēplabat aliqñ cōicātes secū in eucha ristia/peccōres esse forte z peccatores scie bat ee aliqs q̄ sacrm ministrabāt/q̄lis fu isse putat septimus diaconor Nicolaus Sz nō cessabat ob hoc nō refugiebat. ñ se excōicabat. i. extra cōicationez se pone bat Sciēs z recolēs dictū filij sui q̄ sumi tur in hoc sacro Veni peccatores saluos facere. dū pharisear falsa iusticia īdigna ret. exprobrās z dicēs. hic peccatores re cipit. Et itez ad discipl'os. Quare cū pu blicanis z peccatoribz māducat mgr vr? Sz neq̄ xps phibuit iudā p̄ abnegatio nē cibi sui. ¶ Cōtēplabat āplius z p̄ple ctabat amplissimo sinu caritatis/oēs pec catores terre/publicanos z meretrices/q̄ les sepe p̄cedūt in regno dī Clamabat va lide cū lacrymis/intra tēplū cordis sui se p̄nūerās exēplo Danielis Peccores. te ro/gam⁹ audi nos. Mifere nr̄i fm magnaz mīficordiā tuā q̄r pecores magni sumus Et fm mlt'itudinē mīfatōnū tuar. q̄r ml' ti sic inspic⁹ sum⁹ Exēplū itaq̄ dedit nob q̄ntūcūq̄ videamur iusti/vt quēadmodū illa fecit ita z nos faciam⁹ Neo aliū iudi cet. nēo dānet. sz solū p̄ eccīam suā z suos damnet de⁹. Eoru⁹ fuit q̄ pascebat helyaz Prescp̄sit formā orōis/excipiēs nll'z q̄ di cere iussit. p̄r nr̄. nō meus dimitte nob de bita nr̄a. nō mea ¶ Cōtemplabat fieri qñ q̄. vt rex introduceret q̄storē ī cellaria sua collatus bōa/dū p̄ pl'ib⁹ z maioribz indi/ gētib⁹ exp̄oit se q̄rere Siq̄dē vbi abunda uit delictū supabūdat z gra. maior q̄z mi seriar abissus abissuz forti⁹ inuocat mīar ¶ Cōtēplabatur z assumebat hmōi scīm q̄si hora sua eet q̄ transita erat/ex q̄ mōo ad patrē vl' post desertū ad terrā p̄missio nis. cōestura de fructib⁹. Reuoluebat aio tota celeritate oīa noua z vetera de thesau ro cordis sui/que ad ōuotōz z veneratiōz z laudē z iubilū cū exultatōe spūs p̄uoca bāt. maxīe oīa q̄ cepit Jhs facere z docere singl'r secū z vnil'r cū oīb⁹ p̄ totū vite cursū ab introitu ī exitū z vsq̄ in seculū Q̄ntā q̄z vberē vides aīa xp̄iana mariaz tibi mi nistrasse materiā p̄templādi. Exp̄giscere igit oc'os ap̄i. aures erige. cor dilata. z ex cipiēs eucharistiā clama. Fascicl⁹ mirre dilectus me⁹ mihi inter vbera mea p̄mo rabit. Fasciculus vtiq̄ puulus mole sz vir tute inmēsus. Dic ex sña hoc ē sensu vl' sē timen⁹ o intimo Omnia poma dīnar̄ seri p̄turar̄ noua et vetera dilecte mi seruaui tibi Et vñ? q̄r dedisti mihi de tuo tibi red do Talis mihi certe es. q̄les te fidl'r reco gitauero. Infans. puer. Juuēis p̄dicās. sanās. morīēs. resurgēs. regnās ¶ Con templabat suscepti⁹ē eucharistie/q̄si fi liū audiret ex cruce dicētez sibi/qō latrōi iurauit. Amen dico tibi hodie mecū eris in paradiso. Siq̄dem gra dei (testionio sa pientis) est paradisus inbñdictionibus Et vbi gra/si nō eucharistia/q̄ p̄ excellēciam bona gra nūcupat? Porro gra dei vita eē na sc̄z vita z par. Est autez in eucharistia par nra xps. Completur ergo salutatō tu a o paule totiēs positar a Jobe z petro si militer Gra vobis z par. Quid gra z par nisi gra pacifica Et si pacifica nō ē ipedi ta. Deductū vero p̄ hāēs q̄ paradisus et eterna vita ē fruitio dei fm habitū gre nō ipedita. p̄fectum q̄ē p̄sūmata ¶ Cōtēpla bat cū exultatiōe spūs eucharistiā ī tēplo iubilāsq̄ dicebat Suscepim⁹ de⁹ mīaz tu az/i medio tēpli tui Suscepim⁹ oli mīaz hāc visibiliter. me p̄tāte Simeone reci piēte Anna p̄phetante Eteī de⁹ me⁹ mīa mea Suscepim⁹ hāc eādē sacramētaliter q̄tidie si volum⁹. ī medio tēplo cord⁹ nr̄i. Jtaq̄ tēplū dei sum⁹ Flō queram⁹ sapien tiā accusante. ñ iustitiā dānātez. nō potē tiā puniētez. sz mīaz absolūētez. Suscipi m⁹ eā sacramētaliter q̄tidie mirabilia in

excessu facientē. Fac de sapiētia accusan/
te aduocatā. de iustitia dānante absolue/
tē. de potentia puniēte, ptegentē z libantē
Siquidē factus est nob xps a deo sapiē
tia. iustitia. sanctificatio redēptio. via. ve/
K ritas z vita ¶ Cōtēplabat existētiā mira
bilē filij in B sacro quēvisibiliter tractaue
rat cū blādicijs z oscūlis suauissimis in
gremio corridētez. Credebat hoc idē sibi
licere nūc. Quis alio mō sz nō minori me
rito. Osculak. tāgit. z qō sibi tūc nō licue
rat corpaliter/manducat z bibit z accipit
vitā. Hā q manducat me inḡt z ipe viuet
xpter me. Grādē rē tibi o aīa xpiana gran
dē nimis estimasses si ꝑgo būdicta posu
isset olim filiū suū in gremio tuo. Si cō
cessisset āplexū z oscūm Sz habes hic rē/
suo miraculo z meritō grādiorē. Cia nūc
o aīa canta cātica cāticoꝝ. q̄ suspirabūda
petebas. Quis det mihi te fratruelē meū
sugentē vbera mris. vt inuenia te solū fo
ris z deosculer te. z iam nemo me despici
at. Ecce foris. z vere foris. a nemine visi
bilis. dat se solū tibi. dat vt osculeris eu.
fac qō sequit. Apprehēde eū z introduc
in domū ꝓsciētie tue q̄ est domus sapiētie
mris tue. Illic docebit te. Da z mihi po/
tū ex vio ꝓditū deuotōis tue Da mih mu
stū malogranatoꝝ tuoꝝ/feruide dilectio
nis ¶ Cōtēplabat in eucharistia. qz nō ē
hic localiter corp⁹ filij sui. Nō ei possz tra
bi linea visualis a corpe xpi vt hic est sa
cramētalit/vsq; ad oculū z ecōuerso. Cre
debat q̄ p ꝓcomitātiā erat anima in cor/
pore. silr cū sanguine z cū deitate Sz nū
q̄d p ꝓcomitantiā erāt illic dū ꝓsecrabat
tpe cene vestes sue. nūq̄d aer circūstās cor
pus z vestes? Curiositas aut studiositas
hoc inḡrit. vt deducat q̄ in hoc sacro/per
ꝓcomitātiā sūt oēs angeli. oēs scī. Et tu
btissima ꝑgo. imo sub breui ꝑbo tot⁹ mū
dus. siq̄dē deo canit. Pleni sunt celi z ter
ra gl'ia tua. Qrat eccia pez vt veniēs fili⁹
tuus cū oib⁹ sanct⁹/parataz sibi inueniat
L māsionē. ¶ Cōtēplabat corpus vez filij
sui/sacrm eē corpis sui mystici. Signat
igit hoc sacrm/rotā eccīaz electioꝝ. etiaz
ex vi sacrāmti Nō tm dicim⁹ q̄ ꝓtineat h
tota eccia sub sacro. Cōcedim⁹ q̄ xps bō
est vbiq; psonaliter. qz videlz psona xpi.
ꝑbū dei est vbiq;. Nō tm ꝓcedim⁹ q̄ xps
sit vbiq; corpaliter dimēsiue. sz tm i celo.
z sacramētaliter in tēplo. Logica hic op⁹
est. vna ex ancillis sapiētie si nolum⁹ male
loq̄. ¶ Cōtēplabat ideo dici corp⁹ xpi in
hostia qz ꝑuersa erat in se/speciebꝫ hostie
remanētibꝫ. Vñ ꝓsequēs est. si xps apparuerit
hic aliqñ sub specie pueri vel crucifixi/si
debeāt credi q̄ sit ibi xps. oportz q̄ speci
es hostie remāserit alioq̄n nō erit ibi xps
sacrāmtaliter. sz nec videt q̄ localiter. cū
talis nō sit in celo status z staka Caueat igi
tur sibi curiositas inq̄rēdi miracla Caue
at vicina leuitate. tales ꝓtinus adorarevi
siones. Meminerit de martio cui spūs ne
ꝯ trāsfiguratus apparuit in specie xpi q̄ a
gelus ē magni ꝓsilij. nedū āgelus luc⁹ sz
lux āgeloꝝ ¶ Cōtēplabat existētiā filij sui
viuacius p itelligētiā ꝯ p solā fidē. z nul
lo mō imaginatiōez admittebat imo nec
rōnē. Percipiebat insup pūtiam eius p a
mozis sentimētū z ꝓplexū. Quāto ꝥo sit
ꝑspicatōr oculus intelligētie ꝯ imagina/
tōis vel rōnis/metaꝑbici tradidert/ imo
z mathematici de q̄bꝫ mius videretur vix
credibilia posuert. Putāt se ꝑspectiui de/
mōstrasse/q̄ oēs radij lūinis z colorꝝ om
nū quātūcūq; a circūferētia ꝓdeūtū cō/
currūt impmixti/in q̄libꝫ pūcto medij vl
speculi vel oculi. Sic inq̄ūt. In guttula
iridis /sunt tres colores q̄ apparēt in ar/
cu. sic in collo colūbe. sic certe ꝓsequēs est
q̄ infinities infinite. Sic in orgāno me
morie diceremus. Et q̄s ineruditus oro
crederet ista? Demōstrat arismētrica cuz
geometria q̄ in q̄libet partiō piso vel cal/
culo/sūt oēs nūeri cū figurꝫ oīb⁹ z habi/
tudinib⁹ suis. q̄ oīa vtiq; sūt ifinita. Hec
ē vt dicat q̄ solū sūt i potētia. Vidz q̄ꝑ
deus actu z in actu oīa talia. Si pōt p so
lā remotiōez exēplo Dionisij vna figura
fieri visibilis i hoc piso ꝑexistebat igit in
eo. qz nihil additū ē. sz subtractū. cur non
ita de ceterꝫ figurꝫ dici pōt? ¶ Cōtēplaba
tur hec maria lōge viuacius oc'o itelligē
tie q̄ntū spectabat ad magnificādū dn̄m
(cuius potētie z sapiētie nō est numerus)
ꝯ q̄cūq; ꝑbis. docēte eā spū scō oēm ꝓfita
tē/Et si non forte sp in actu tm in habitu.
Accipiat hāc expositiōez/q̄s aliquā vel
let struere calūniā sup oīb⁹ marie ꝓtepla
tōnib⁹ tactis aut tāgendis si z quātū ꝓti/
net ꝓfitatē Sciat mariā maiori cognitōe
totius seculi. cuz decursu fuisse p̄ditaz/ꝯ
ꝑphetaꝝ vel apl'oꝝ vel ꝑhoꝝ cetus vllus.
Si mathematicus viso piso cognoscit

in eo nō p imaginatōez neq; psensuz exteriorē. sz p sciētiā ōmōstratōis adq̄sitā/ tot theozeumata geometrie. tot arismetrice tot pspectie. nō abneget illa q̄ de sacro credūm⁹ intelligi posse dño reuelāte q̄ intellectū dat paruulis Sūt innūerabiles ꝓpli q̄s deus trahere vult post se/p cognitionē z amorē. Et qz cognitio intellectualis dat pauciſſimis. dedit fidē initētē auctoritati dicētis. intuentē vicini⁹ z adherētez firmius z certius/q̄s adhereat pbus p scientiā suis ꝯclusionib⁹. Docet hoc effectus. qz fidelis/citius vitā ōserit q̄s fidē. nō ita pbus. Tale aliq̄d mirat⁹ ē in ignatio Traian⁹ sic legit. Cui⁹ ignacij illō ē insigne eulogiū Amor meus/crucifixus est. q̄ a te ꝓgo btā lrās accepit rūsiuas suis petōnibus. vt ex te p te z ī te/fides neophitorum firmaretur.

Sequit partitio quar

Per soliloqū q̄ narratiuuz de ꝯtē/ ta platōib⁹ marie sup h̄ sacro. Et ꝑncipalit de. xij. bōis ei⁹ q̄b⁹ replet esuriētes. p nō/ tulas centum cuz additione quadragin ta theozeumatum de vnitate. ta.

Incipit pticula quar

Ontēplabatur āplius maria magnificās dñm/q̄s magnā fecit ipe cenā. q̄s lautū z splēdidū cōuiuiuz. dū suis fidelib⁹ instituit hoc ꝯionis sacrm. dū esuriētes ipleuit bonis. Dicta sūt aliq̄ de eucharistia put data est in oblationē sacrificij. mixta sunt aliq̄ de ipa eadē/put est in ꝯionē cōuiuij. Sz supsunt ampliora. si bñdixerit dñs cenā sue familie. si fregerit panes. si cū piscib⁹/iusserit illos/recūbētib⁹ mistrari. Hūc duodecim spōte. nūc cophini septē. post saturitatē. colligent fragmēta. Tāta est tā efficax xpi bñdictio qz z p bñdictiōez se totū largit⁹ est in hoc ꝯionis sacro Letex facto interim silentio de speciali seu psonali refectōe viatici/q̄ō ē tertiū bonū. notem⁹ adhuc pauculas btē marie ꝯtēplatiōes de eodo bono/ꝯtēti de dict⁹ sup ꝑmo Cōtēplabat maria ꝯferens in corde suo/ad instructiōez hui⁹ cōuiuij/q̄i oēs cataractas celi apiri. Quis fideliū dubitet (inq̄t Greg) in ipa imolationis hora celos apiri. z inis celestia iūgi? Dicūt hic apiri celi/nō p fractionē. sz p influentiā specialē. q̄liter optabat ꝓphēta dicēs. Utinā dirūperes celos Et iterū Rorate celi desup z̄. Uox insup est ecclie gtulātis. hodie p totū mūduz. melliflui sancti sunt celi Sic ē inuenim⁹ dalidā pfidā/ dixisse de samsone. Hūc apuit mihi cor suū. secretū ei ꝛuelauerat. sic h̄ reuelāt celestia Cōtēplabat. q̄ istic iūgunt ima celestib⁹ ꝓpter ꝯnexionē mēbroz ecclie militātis/cū mbris ecclie triūphātis in vno capite xpo pūtialiter hic exhibito. Orat ecclesia patrē Jube hec pferri p manus sci angeli tui. q̄ xps est āgelus magni ꝯsilij. pferēs totū corpus mysticū/in sublime altare dīne maiestatis. i. supme z altissime ditatis. Maiestas itaq; ōz q̄i magnitudis status Peracto demū scro ōz corp⁹ xpi rapi/z ī celū ab āgl'is deferri. nō p realē loci mutatōz. sz p opatie ꝯnexiōis virtutē. Cōtēplabat q̄ istic ē oblatō vna. z plēs offerūt Offert filiū. offert spūs ei⁹ sē. Offerūt āgl'i. offerūt sacerdotes. offerūt fideles assistētes. q̄ q̄ntopl'es sūt z ōuotōres /tāto fit acceptioz oblatō. qō valz p celebrātib⁹ in medio seu patēti ecclie loco. Tu singulariter z efficaciter offers p⁹ filiū virgo bñdicta/vita dulcedo z spes nra Cōtemplabatur q̄ istic aliud est sacramentum. aliud vsus sacramenti. non sic in baptismo Usus ē scrīmtal' ꝯmedere z bibere sb intētione ecclie: Hic vsus/etsi ꝓficiter nutriat corp⁹ sic z alios effect⁹ hēt naturales (ne deꝑhendat trāssubstātiatō. z h̄ ad fidei meritū) nō tñ ordiatur vsus ad hūc effectū. sz ad soli⁹ mītis nutrimētū. hic Xps ait. Uerba q̄ loquor vob⁹/spūs et vita sūt qz vitā spiritalē reficiūt. Iste ē finis. hec īstitutō. Cōtēplabat maria/q̄ istic p⁹ ōsitōz accidētiū pānis z vini ōsinit ee corp⁹ xpi z sanguis nō p ānihilatōz vl' aliā in se mutatōz. Redit aūt materia. vl' eadē nūero q̄ p⁹ fuit. qō vtiq; fieri pōt p creatōz vt redeat idē nūero. aut materia creat nouit q̄lis ē carnis vl' ꝯmis vl' alteri⁹ rei/q̄ per actōz accidētiū succrescit. Placet aliq̄s melius dicere q̄ sic accidētia h̄ūt modū substātie p se subsistēdo. sic tenēt locum materie z̄ forme pānis ī agēdo z patiēdo. nō nouo sed ātiquo miracl'o. Cōtēplabatur magis ad rez nraz z ōuotōis amplificatōz Aspiciebat ī latitudie cordis inocētis/q̄z/ admodū electi oēs ꝯferūt ptes suas ad opulētiā hui⁹ ꝯiuij/a ꝑmo abel iusto vsq;

ad vltimū q̄ nascit⁹ ē i mōo Cōsiderabat ꝓcipue fratres suos xij. apl'os. Di volentes ꝓuiuū esse splēdidū collegerūt ex oīb⁹ reliquijs ciborum a domino benedictorum ⁊ multiplicandorum .xij. sportas vl' cophinos Nos vocam⁹ symbolū apl'oꝝ Apposuit ei q̄libet bolū suū. i. articl'ꝫ Sz o magne de⁹/ q̄z magna ꝑtute ꝑfertuz. Introducat nūc nos rex in hec cellaria sua q̄ rū tu celleraria es O tu btā tu matie ꝓsci a substātia. i. fūdamētuz es illoꝝ q̄ xp̄m ō te dicūt ꝓceptū ⁊ natū. Cōtēplabat quē admodū sup floridū Jhm (q̄ flos ē campi inenarrabil' būdicti vētris sui) spūssāct⁹ septē dōa q̄ totidē refectiōis spūal' nutrimēta diffuderat p descēsiuū illapsum. nec desinit efluere tāq̄z caput in mēbra. Sed p qō mediū? Plane p te ꝑgo virga Jesse. Tu collū eccie firmissimū ⁊ cādidū. tāq̄z turrꝫ eburnea. ⁊ suauissimū q̄ vinū. Tu ꝓnectꝫ eccie mēbra/ suo capiti xp̄o filio tuo. tu sustētas. tu vitales haustus ꝓma suscipis ⁊ refluis. tu aspiras ⁊ respiras/ in eccie corpus vniuersuz Cōtēplabat⁹ septem panes dotū istoꝝ donoꝝ/ ꝓiūctos panib⁹ alijs septē btitudinū. q̄b⁹ ꝓnectūt septē panes dotū btāꝝ. Porro sacramēta sub eodē nūero. necnō virtutes totidē. ꝛ rabidā famē septē viciorꝝ. Sz hec ex alibi traditꝫ/ notissima. ñ hic docēdo sz cursim rememorādo posuisse/ satis sit. ad amplificatōz nr̄i ꝓuiuū Cōtēplabat⁹ maria paupes eccie militātꝫ/ circa tale ꝓuiuū/ diuersimode se hūtes Vor aliq̄ꝝ est. Parasti in ꝓspectu meo mēsaz aduersus eos q̄ tribulāt me Et itez. Calix me⁹ iebriās q̄z preclarus est. O ꝑe mirabilis/ ꝛ tribulātes/ armature spēs. vt mēsa sit ad tutamentū q̄ ꝑus lrāliter afferre solet carnalibus nocumētū. O vehemēs ebrietas que mortē supat ⁊ infernū. de q̄ pō. Jnebriabunt⁹ ab vbertate dom⁹ tue Cōtēplabatur alios q̄ mēdicos. petere. q̄rere. pulsare. dicētes ex institutōe xp̄i. Panē nr̄m q̄tidianū ⁊ supsubstātialez addit lucas/ da nobis hodie. Jūgebāt sex petitiones isti medie. tres vlumas que sunt de remotōe triplicis mali scilicz culpe. pugne. ⁊ pene. Necnō tres ꝓmas. q̄ sunt de collatōe bōi sc̄ificatōis ⁊ regni ⁊ bñplaciti dīne volūtatis. Cōtēplabat⁹ plīmos ꝓōes gñationes eā dicētes btāz. q̄ gr̄a plena. q̄ dño sociatā. q̄ bñdicta in mulieribꝫ. ⁊ ꝓcipue q̄ p eā collat⁹ fuit fruct⁹ vite. fructus bñdicti vētris sui. ih̄s xp̄s. amē. Quare tota deuotōe offerebāt sibi aue maria. q̄ ꝓplacebāt in recordatōe nōis sui. q̄ ꝓgratulabant⁹ sue felicitati. ⁊ suā famā optabāt augeri. Cōcinebāt deniq̄z post impletionez bonoꝝ ab ea ꝓueniētiū. Magnificat aīa mea dñm Cōtēplabat⁹ mēs marie magnificās dñm cū exultatōe sp̄s/ quēadmodū dñs instituēs eucharistie sacr̄m. esurientes im. bo. ⁊ di. di ina. Et ih̄s sub triplicā bono/ esurientiuz impletiuo. Unū est bonū oblatōis sacrificij. Aliteꝝ bonū cōmunicatōis ꝓuiuꝫ Tertiū r̄fectōis viatici vel edulij. Primū q̄ ad deū. scōm q̄ ad ꝓximū. tertiū cuiuslibz q̄ ad se ipm. Et q̄ dē de duob⁹ ꝓmis plīme sunt marie ꝓtēplatōes inducte. Fuer⁹ nōnulli q̄ nō satꝫ attēdebāt ad ih̄s ꝓmū duplex bonū eucharistie/ qō bz/ oblationē deo ⁊ ꝓionē ꝓximo. Cōsiderabāt dūtaxat tertiū bonū ꝓpter similitudinē ad panē ⁊ vinū qō dat⁹ in refectionē edulij seu ⁊ viatici. Consulebāt id circo seuerius. ne q̄s accederet ad hoc sacramētū nisi valde sanus ⁊ mūdus. Monebat eos iste medicoꝝ ap̄horism⁹. Egra corpa quāto magꝫ nutries/ tanto plus ledes. Attuero ꝑspicuum est/ q̄ eucharistie sacr̄m/ etiā vbi ledit accipientē aut ꝓsecrātez neq̄z sibi ꝓdest ꝑ viatico refectōis. ꝓdest tñ eccie toti ꝑ sacrificio oblatōis ⁊ sacramēto ꝓionis. Ue tñ bōi si vniuersum mūdū lucret. aie ꝙ sue detrimētū patiat. Hec ꝓ ꝑfatione. Veniamus ad marie ꝓtēplatōes circa tertiū fructū. Premitta m⁹ sub q̄druplici metro. totū materie cō pēdiū. p dictꝫ ⁊ dicēdis. Hostia sacrificat satiat. cibat (Ecce tres fruct⁹ ꝓncipales. Seq̄t in speciali de cibo. sub nūero ꝓtēplationū duodecī) Et cib⁹ iste. restaurat. saciat. ōlectat. roborat. auget. obdormire facit. caro seruit. mens dñatur. vim geniuam dat. trāsformat. inarrat. ⁊ vnit.

Contēplabat⁹ mens marie sacramentum eucharistie tanq̄z cibum refectionis sub specie panis ⁊ vini. vt signum/ signato mūderet. vt sil'itudo curreret pedib⁹ suis. dū ꝛ Esurientes impleuit bonis ⁊ diuites dimisit inanes. Cōtēplabat⁹ in eucharistie sacro filiū suū. q̄ fact⁹ est cib⁹ hominū. q̄ sp est cib⁹ angeloꝝ Cōtēplabatur q⁹ esurientes q̄ sūt paupes spū/ implenit bōis ꝑ hūc cibū/ dū fastidiosi diuites

dimittūt inanes Esuriētes siq̄dē ipleuit
¶ Primo.bono restauratōis Scōo.bo
no satiatōis Tertio.bono delectatōis.
Quarto.bono roboratōis Quīto.bo
no augm̄tatōis Sexto.bono obdormi
tōis Septimo.bono subiectōis in car
ne Octauo. bono dñatiōis in mente
Nono.bono insup generatiue virtutis
Decimo.bono trāsformatōis Undecio
bono inarratōis Duodecio.bono vni/
onis. Sumamus ꝓpēdiū a vocabulis
bonoꝝ istoꝝ cū suis ꝓtēplatōib ī maria
R ūgendo p̄dictꝫ. ¶ Primo bonū Restau
rat. Uita spūalis sic̄ z corpalis/suo mō
ꝓseruaꝫ/in calido z hūido/debite ꝓmēsu
ratis. Loq̄mur aūt hic de vita scōa. q̄ cō
sistit/in actiōe.puenitq̄ a vita p̄ma. Ui/
cē calidi/tenet caritas seu gr̄a.put carita
tē nōiam⁹ feruorē caritaꝫ in agēdo. vicez
humidi q̄si passiuā/sibi vendicat affectio
bona volūtaꝫ. Sit hoc memorabile pro
dicēdis oīb⁹/fūdamentū. Sic̄ eī nō p̄dit
vita essentiaľ aie:sic nec restaurat. Porro
dici⁹ vitā aie xp̄iane. vitā āoꝝ. Amor tu⁹
vita tua.loq̄t ad aīaz suā Hugo. Amorē
itelligenō cui⁹ cūq̄ sz ōi. alioq̄n q̄libz ad
uersus amor/noiat⁹ libido vľ cupiditas
moꝝ nō vita dicēd⁹ ē. Diliges deū ex to
to corde iubet de⁹. subiūgit amoris hui⁹
effectū z vines Excrescēte ꝙo cupiditate vľ
libidīe/minuit ām obtūdit acr⁹ z feruor ca
ritaꝫ:etsi habit⁹ p̄māeat Quot ām mōis z
q̄tiēs istō ꝓtīgat/pl⁹ expiēt̄ys edocemur
q̄s ꝙbis. notauit hec mala/sub q̄druplici
clade Amos ꝓpheta.q̄ p totidez aīe passi
ones.q̄ sūt.spes.met⁹.meroꝝ.gaudiū In
eruca noiatur gaudiū carnis virētia car/
pens. In locusta notať spes arrogāťz In
bruco aūt iners z tot⁹ exterioribꝫ icūbēs
metus. In erugine meroꝝ scī iteriora cō/
sūmens. Et ex his q̄d sup ē/nisi vita lan
guens z egra Pollicet ali⁹ ꝓpheta vicedñi
q⁹ reuerētibꝫ ad ipz restitueret ānos q̄s eru
ca.locusta.bruc⁹.z erugo ꝓsūpserť Hec
ē restauratō q̄s opať dñs p eucharistie sa
cr̄ cibū.q⁹ sanat basi firmitatū pestes re
S plet ī bōis esuriētes. ¶ Cōtēplabaťz.o ma
ria restauratōz hmōi.sz aliť expiebaris q̄s
ceteri Nihil q̄pe p viciū depdebať in te/
ō vita gr̄e q̄l⁹ in nobis. Attū nať al⁹ nec
tas vie nō sinebat hāc vitā in suo feruore
sp eē q̄liter tibi nūc ē ī p̄ria. sed nec eras ī
tmio meriti Tu idcirco iusta iustificaba
ris adhuc z erat semita tua sicut lux splē
dens.crescēs vsq̄ ad pfectā eternitaťz die
Restauratō tua erat ñ tā suppletio ōpditi
q̄s augm̄tatō iā habiti ¶ Sciebas eucha
ristie susceptōz ꝓtutē hr̄e ꝓuilegiatā q̄s di
cimus vim opis opati. Addit hec vis ad
ꝓpriū meritū solius volūtaťz vľ ꝓpriꝰ opis
pl⁹ valet hic/sic̄ z ī baptismo/actualr̄ acci
pere/q̄s solū volūtaťz ōsideriū hare. Quo
circa stulte agūt q̄ se reddūt inhabiles ad
susceptōz. stulte q̄ sine causa rōnabiľ ipe/
dimēti/se subtrahūt. Prudēter ꝙo q̄ sibi
bñ ꝓscī freq̄nter acedūt Porro merek sac̄
dos digne ꝓsecrans. sz āpli⁹ digne ꝓicās
etiā nō sacerdos Adde q⁹ fingētes hosti
am ꝓsecratā esse q̄ nō est:z ita p̄tātes ad
adorāduz vľ ꝓicandū rei sūt crimīs ydo
latrie q̄ntum in se ē. Et q̄uis ignorantia
possit alios excusare/nec peccēt adorādo
ꝓpter ꝓditionē subi ntelctā etsi nō exp̄sla
susciptētib⁹ tū nō accrescit tant⁹ fructus.
Exemplū in alijs sacrāmētis. maxie ō ba
ptismo. Deniq̄ nō ē cauta satiꝫ ꝓsecrātiuz
soliciudo/q̄ hostiā p⁹ q̄s sit ꝓsecrata sur/
sum leuāt.flectūt gēua.post bñdicūt. ꝓpo
respiciēte n⁹ attēdente ꝓsecratōis horā vľ
momētū. Est aūt corpus xp̄i p̄tialr̄ solū
tūc in altari ꝑmo dū ꝙba sc̄alia finita sūt
īnīstanti vltīo Ita q⁹ p̄mū nō eē ꝙboꝝ/est
p̄mū eē corpis xp̄i ī hostia.q̄ ꝙba ñ solū sē
significatiavľ demōstatia.sz opat ia ex ordi
natōe institutōis xp̄i coassistētis efficacit̄
p isto instāti p̄mo nō eē ꝙboꝝ Et illud in
stās demōstrať ad intellectū dū ōr hoc est
corpus meū.q⁹ illō ē p̄mū instās existētie
corpis xp̄i .z nō facto Jōo nō bñ ōr .hoc
fit corpus meū. Conformiter de sanguīs
ꝓsecratōe suo mō.cuius forma nō ōpēdz
a p̄ma ¶ Cognouit ista tuus (o ꝙgo btā)
ꝺuotus z sapie magnus discipl⁹ Hugo
q̄ laborās ī extremis/noluit vti hostiā q̄s
p ītimū spūs sēsū ōpbēdit nō eē ꝓsecrata.
Post dū ē allata cōsecrata/timēs piculuz
vomitus si sumeret/dixit magna fide. Fi
lius resūrat ad p̄rez.z ips ad dū q̄ ꝺdit illū
Et ita pie credius (q⁹ staū obūt) eē ꝓpleťa

Secūdū bonū. Sati

T Quanta sit tēs ip̄roba fames pccoꝝ (at
q̄s non implet et occupat caritaťz cibus z
potus/rcogitare stupoꝝ ē sentire grandis
z incōpabilis mīsia. q⁹ vsq̄ ad mortem.
Exede nō mihi sz sapiēti. Desideria inq̄t

occidũt pigrũ Expiẽtiã ĩterroga.rñdebit
quẽadmodũ aures pruriũt ad rumores.
oculi furũt ad respiciẽdũ vanitates ⁊ in
sanias falsas.glo. scz q̃ faciunt insanire.
Itaqꝫ nec saciaꝫ oculꝰ visu nec auris au-
ditu Adde qꝫ os scurrilitate ⁊ vaniloq̃is
gustus saporibꝫ.olfactꝰ odoribꝫ.tactꝰ con
trectatõibꝫ adũpleri videt nec saturaꝫ.
Proinde sũma maloꝝ vanitas vanitatũ
⁊ oĩa vanitas.si ñ repleuerit veritas. ⁊ ca
ritas. erigiꝫ ⁊ inanescit vanitas. sibi di-
ues. vacua ꝺo Suadet ĩmo vrget supbia
⁊ ꝺt. vinas excellenter Jnuidia susurrat.
eminẽs singulariter. Jra vult hoc scõm
ipturbabiliter retinere Accidia ĩfatigabi
liter. Auaritia indefectibiliter. Gula ⁊ lu
xuria delectabiliter. ipocrisis venerabili
ter. Deniqꝫ sũmatim collige.qꝫ vanitatis
fames ⁊ ꝯcupiscẽtia ẽ/vt sibi subfuiat im
punita neq̃tia. Hec felicitas mũdanoꝝ.
hec ꝺo qꝫ vana sunt ⁊ inania/nõ satiant.
sz acrioꝛi tales fame purgẽt.lãbũt vmbrã
fructuũ/sup spinas apparẽtes. Jnbiant
vmbre crassi ossis/instar canis/q̃ natãs
dũ vanitatẽ vmbre captat.biãdo/ꝺdit ve
rã escã Quid nõ mortalia pectora cogis?
guri sacra fames.exclamat q̃dã. Deuorat
aliꝰ carnes suas.alius scintillas ardẽtes
haurit.aliꝰ in mõtibꝫ attrabit ventos. Et
cur hec oĩa? nisi qꝫ rabies famis/ẽ valida
Attuero cibꝫ nr̃/digne susceptus. qꝫ vero
bono replet/vere saciat/aut ꝑ magna pte
famẽ sedat. Alioq̃n timeat/q̃ nõ minꝰ aut
plꝰ sczañ ꝺimittiꝫ inanis/ne iudiciũ sibi
mãducet ⁊ bibat ¶ Cõtẽplabarꝫ sacietatꝫ
hoc bonũ simꝫ ⁊rpiebaris o btã. ꝓterea
nusczꝫ ĩ te ꝺñabaꝫ vana gl'a/q̃m replebat
totã/eucharistia. Hec erat locꝰ in te vani
tati.nec ꝺuplicitati. nec falcitati/quã fun
ditus occupabat ꝑitas simplex ⁊ solida.
Quid em̃ q̃reres in celo.aut q̃d velles su
p terrã.ꝑter vnã hãc rẽ solã.optimã ⁊ eter
nã.dicẽs ex sñia. Et ps mea deꝰ in eternũ
Plane.nimis auarꝰ est/cui tãta ps ñ suf
fic̃. imo misꝛ?ꝫ pauꝑ? q̃ pt̃ hãc aliã q̃rit.
Sũt q̃ te mariã ꝺe inani gl'atiõe vellẽt na
tare.qꝫ cũ exultatiõe spũs ꝓtulisti Ecce ei
ex hꝫ btãz me ꝺicẽt oẽs gñatiões.qꝫ fecẽ mi
hi magna q̃ potẽs ẽ. Faciũt de te fm se iu
diciũ .q̃ ad oẽz gl'iũcule vẽtuz/agitanꝫ vt
arũdo. Nesciũt q̃nto hũilitatꝫ põdere sta
bilita eras:ñ ĩ te sz in ꝺo salutari tuo. ꝺuz
hec ꝓphica nũciatiõe ꝓferrẽs.beatã me ꝺi
cent omnes generationes.

Tertiũ bonum. Bele

Si delectatio ẽ ꝑceptio ꝯueniẽtꝫ erat
ꝯiũcti/aut ex hmõi ꝓceptiõe ꝯsurgit. Ni
hil ꝺo ꝯuẽienti?/nihil intimi? ꝯiũgiꝫ aie
q̃z iste cibꝰ ĩ q̃ xps sumiꝫ. Delectat igiꝫ in
sũmo.si sensus iteriores ipi? aie siue mtꝫ/
purgati sũt ĩ sũmo Figuraꝫ idcirco ꝑ mã
na.de q̃ sapiẽs tetis/qꝫ oẽ delectamtũ ĩ se
hẽbat. ¶ Deserat aliq̃ ꝓceptibilr̃ ĩ sensibꝫ
carnis/ꝺlẽtatiõez hꝰ pãis. Sic iste a guil
helmo parisiẽsi mẽoratꝰ ĩ rhetorica sua.q̃
ꝑ olfactũ ꝯgnoscebat locũ q̃ntũcuq̃z aliaꝫ
ĩcognitũ/vbi repositꝰ erat dñs suꝰ Jta eĩ
loq̃baꝫ de eucharistia Dui? isup cibi gu
stꝰ ita sibi sapuit/vt nõ ꝓtẽtꝰ comestiõe sa
cramti/vasculũ ruminaueret ligneũ ꝓtẽ
tiuũ eiꝰ. Quid ꝺicemꝰ de passis extasim
sepe/vl'pꝰ comestiõez huiꝰ sacramenti vel
ad solũ ꝺuotõis ituitũ? ¶ Possz huiꝰ ꝺle
ctatõis feruidꝰ ardoꝛ/totꝰ icẽdẽs/totꝰ liq̃
faciẽs/colligi ꝑ totũ ꝺcursuz cãtici cãtic.
sub alloq̃is amoroſis spõse ad spõsuz Vi
dere ẽ illic. vt estuet affectibꝫ. vt totũ scin-
tillet amoroſuz ipi? incẽdiũ. vulnerabiꝫ.lã-
guet.stipabꝫ fulciꝫ cadit ⁊ psalmabꝫ Ue illiꝰ
q̃ꝑaĩa nauseat sup cibo iſto leuiſſ̃o.suspi
rans ad ollas carniũ egypti.allia poꝛros
⁊ pepones. Ue alĩs nec calidis nec frigi
dis.q̃ nauseã ⁊ vomitũ sui/puocãt de oꝛe
ꝺi.q̃ suauitatẽ vnguẽti ꝑꝺũt ꝑ muscas te
pidoꝝ ꝺsideriozꝝ moriẽtes. q̃ silẽs sũt o-
uis male fotꝫ.⁊ iõ fetidꝫ vl' q̃ maioꝛi male
dictiõe miscẽt fel ĩ hꝫ cibo ⁊ vinũ ꝺãt mir-
ratũ ꝓpo/querse sumẽdo. ¶ Cõtẽplabarꝫ
⁊ expiebarꝫ hãc ꝺlectatõez/etiã in medĩs
doloribꝫ o ꝺgo btã. fiebat tibi in euchari
stia ꝺilectꝰ tuꝰ sic̃ fascicul? mirre. suauis ⁊
amarꝰ Sz ĩ ꝯsiꝺratõe ꝺitatꝫ totꝰ formoſ?
⁊ suauis ⁊ carissim?ĩ ꝺlicĩs.⁊ ꝺe totꝰ ꝺsi-
derabilis ĩ exultatiõe spũs in ꝺo salutari.
Sic nouissie legerꝫ ignatõ scribẽs Nõ te
moueat inq̃s plecutõis austeritas.sz exul
tet spũs tuus in deo salutari. (rat.

Quartũ bonũ. Robo

Educaſ panẽ ꝺ tra q̃rit ps̃.cuiꝰ effectꝰ sub
iũgiꝫ.⁊ pãis coꝛ hõis ꝯfirmet Jũgiꝫ vinũ
letificãs coꝛ.⁊ oleũ ꝺeuotõis/faciẽ exhila
rãs Dec sũt tria q̃ ꝺ isaac sua bñdictõe suũ
filiũ Jacob/stabiliuit. Frumto iq̃t ⁊ vio
stabiliui eũ Legiꝫ ĩ figuraꝫ mr̃ fuꝛa Sa
mueľãna/comedit ⁊ bibit ⁊ vl'tꝰ eiꝰ ñ sũ ã-
pliꝰ ĩ ꝺiuersa mutati Timeant illi pꝰ cibũ

istum mutabiliores effecti. quales notat apls Corinthijs loquēs. Jō iter vos ml'ti infirmi z ibecilles z dormiūt ml'ti. hoc de somno mortis vel corpis pt itelligi/seu mutabilitatis ad vicia ¶ Cōtēplabaris z expiebaris corroboratōis hui⁹ ꝑtutes O maria ꝓualescebas z i aduersitatib⁹ scli. quā nec ipa mors filij pstrauit in terrā. Stabat ingt custos tu⁹ virgine⁹ Johs. stabat iuxta crucē ihu mr ei⁹. Dz ꝑt⁹/suā ātipatristasim. coadunat i se/ex circūstāte ñ penetrāte ꝑrio. ac pñ fortificat Sedz Job percussus vlcere pessimo. sedet i sterqlinio. vbi velut in throno regio ꝓclonatur. nec inocētiā defit. n⁹ piratē. n⁹ animi roburz virtutē amittit Quāuis aūt delectatio teneat opātē in opatiōe. nibilomin⁹ tenz z ꝓtristatio q fm deū ē. Cur ita? Nimiz qz delectat Que rō? qz scit placere ꝺo Uñ b? certe qz l'pbat exercēs ad ꝑfectē vl' purgat z libat a reatu. l'erudit ad sapientiā. (get

y

Quintum bonū. Au"

Cōsequūt ista se mutuo in aīa nōdū p fecte charitatis. vidlz. restauratio. satiatō. dlectatio. roboratio. z augmtatio. Et rursus sextū. qđ ē obdormitio. Collige siml' vnico psalmiste ꝑbo/tres vltimos fructꝰ suos Dedisti ingt letitiā in corde meo. a fructu frumēti vini z olei sui. multiplicati sūt Ecce post delectatiōez augmētū seu ml'tiplicatiōez. Sequt obdormitio In pace in idipz dormiā z requescā. ¶ Cōtēplabaris z expiebaris ꝺ augmtū p eucharistiā o btā Dixim⁹ supra. qm̄ ꝑtus eucharistie sacramtaliter opat in sui digna pceptiōe Differt ex ꝺ maxie a sacramtis antiq legis. qm̄ ꝑtus inanis erat. si nō ex deuotione suscipiētiū. aut si virtus erat in circūcisione erat lōge minor. Trāsibim⁹ interea de augmto ꝑtutū tuaz o btissima btissimaz Tu facta es nobis exēplar lōganimitatis efficacissimū. vt nō ita desideram⁹ pegrinari a corpe/dn icolatū cedar p pacē reqm nimitatē toleram⁹. Postulātes z spātes/ gre simul z gle/nos āpliorē cumulū recepturos Cōfundāt z erubescāt neqz spūs: q pastos hoc cibo dū ꝓsternere qrūt eleuāt. dū expugnāt/coronas fabricāt. dū se extollūt sup oē qđ ōr deus. videt inuidi/stercorez hoiēz quē suscitat dns egenū ꝺ plluere z ꝺstercore erigit paupē. vtsedat cū ꝓncipib⁹ vñ excōicati sūt z soliū gle teneat qđ appetētes/ceciderūt vt vulgariter abyssus.

Sextū bonū. Obdoz

Felix ꝓ somn⁹ suauis z (mire facit iocūdus. Dic aufert z ligat/sensus exteriores. vt vigeat interior. Dz hic somnus extranea valde sz salutifera sōnia. suo mō pagit sepe vigilātiū opa. Sōnia hec si qris/sūt dina spectacula. ad q nr spūs dormiēs/rapit z eleuat. Pulcra valde sunt z iocūda z q i stadiū ducāt oēz glaz mūdi. cū ista q dicebat. Regnū mūdi z oēz ornatū eius ꝓtēpsi Cōtēplabaris z expiebaris freqnter hec sōnia o serenissima feiaz Legim⁹ de ꝑginali spōso tuo Joseph: q plures corpaliter dormiēs/acceperit dinas relatōes Tu corpaliter vigilās. sz p ꝓtēplatōis extasim dormiens /mirabiliores respexisti. Signū tue dormitōis post cōceptionem filij notat Lucas dicēs Exurgēs aūt maria in diebꝫ illis/abiit in montana cū festinatiōe Uñ pcor exurgēs fuisti/si nō a sōno q̄dā nō tā sensuali q̄z spūali. z ꝺ in ꝓtēplatiōe: q̄tinus sedula fieres ministratrix in actiōe: Ocioso⁹ em̄ est sedere vl' dormire. actiuorum exurgere z pgredi. ¶ Ue nūq̄z soporatis in hoc sōno reqei spūalis Torq̄t eos insania vigiliaz huius scli sequūt fantasias z freneses capitis sui. furiūt. mouēt lites. neq̄ūt catenis pceptoz teneri. lacerāt occurrētes. discerpūt se. reuersant. nesciētes q̄d dicant. neqz de q̄bꝫ affirmāt. accipiunt vmbras z falsa simulacra p veris rebꝫ q̄ sole sūt eterne. eoz ꝓ sil'itudies sūt flexibiles z incerte Ast eꝫ dormiētes mūdo z vigilātes ꝺo/videt ꝓa. sz ab insanis istis irridēt vt isani. Rō qz nō capiūt ea q̄ ꝑa sunt. sed vmbratilia videt sub imagine vanitatis. que par est leuibꝫ vētis. volucriqz sil'ia somno ¶ Dinc iplacabilis rixa ꝺ spiritales per mūdanos. hinc subsannatiōes z pugne. Uolūt nēpe spiritales ad sanitatē ducere freneticos istos. at sibimet sapiētes. sibi diuites. suis in malis ridētes z cātātes/ refugiūt odiūt z psequūt. Dixit ei insipiens i corde suo. n ē de⁹ Dixit z sapiēti q̄ridie. vbi ē de⁹ tu⁹. Sapiēs z fidel oñdit sacratā hostiā. z ōt. ꝺ ē ꝺus meus. Protin⁹ extollūt risuz. subsānāt z blaspbemāt Durus ē ꝺ fmo z q̄s pōt eū audire: Cōtēplabaris o ꝑgo tales benigna ꝓpatiebaris z orabas. z mentē optabas eis meliorem dari

7 **Septimū bonū Ca-**

Debilitat itaq; fomes carnis cō (ro fuit cupiscēs 7 tyrānisās a duersº spm̄ dū rite sumīt iste cibº vitalis. Gustato q̄ppe spiritu. desipit caro. ¶ Cōtēplabat; expta (nō nouiter) bonū istō o maria. q̄ppe fomitez oēm carnis extinxerat ꝓbū in te caro fcm̄ Utq; ꝓ passionabiliter a liq̄ mouebat; tractauitº q̄dam dragmate cātici tui. Sz videre me videor subsannātes insa nos legē 7 eucharistiā dei nr̄i. Ecce iq̄t ꝓmittus p eucharistiā carnē subseruitute redigi. q̄ plerūq; seuit acrius. impugnat acerbiº Exēplū de aplo vro sumite. q̄ dicebat. Castigo coꝛpº meū 7 in fuitutē redigo. nihilominº sub pōdere eiº pssus gemebat. Nō q̄ volo facio Et rursus Uel le mihi adiacet. posse aūt n̄ inuenio. Dinc exclamabat. Infelix ego hō q̄s liberabit me de coꝛpe mortis huiº? Accipiat vero q̄sq; oꝓposuerit talia. dictum q̄ ꝓtinuo subiūxerit/q̄si talibꝫ sibiq; rndēs Gr̄a di supple libauit me p Jhm xpm. Et vbi g̃tia si n̄ in eucharistia ꝓfertur dispositº? Dudū in resili/mltas assignauimº rões. fere viginti. cur nō sp ꝓceditur sentiñtū spūs. extinguēs fomitē carnis actualez. Tres sūt pncipales. hūiliatō. patiētia seu pbatio. 7 cozonatio. Procedimus nunc alia via/trāseuntes ad octauum eucharistie bonum. (dominatur.

2 **Octauū bonū Dñs**

Si mēs in sacro eucharistie subiicit se fideliter deo. subiectā hēbit. pfecto carnē Dixit dns ad Cayn. Sub te erit appetitus tuus 7 tu dñaber; illius. Intellexerī aliq dictū de appetitu volūtario 7 libo Sz illi fm aristº rō dñat regaliter. qz pōt ꝺdicere nec obedire. tāq; liba ꝺdictorie i seipa. Dñat aūt rō cū volūtate/appetitui sensitiuo fuilit 7 despotice. qz pōt 7debz/ rebellātē coercere. Atsi nō pōt 7 vult/liberat a culpa. si mēs sit in gr̄a. sub lege xpi/ane libtat; Cōtēplabar; hec dū viueres ꝼgo btā Colligebas ex hac radice cām affctiois filij tui Jugū ei meū suaue ē. 7 onº meū leue. Det aliqs q̄ntūlibꝫ oneratº pōdere carnis. tollat supra se iugū xpi/vl in baptismo l i eucharistie sacro/vl in pñie lauacro/ꝓfestim efficietur dignº ciuis vite eterne. Tradebāt phi feliciterē aliquā nos posse ꝓfect. Sz o bone deº p q̄dāta tēpoꝛ dispēdia/p q̄t exercitia virtutū moraliū. p quā rarā 7 artā pudētie semitā 7 directioz/pauciſſimis datā. xps nr̄/vno momto viā ad btitudinē. nō q̄lēcūq; sed eternā apuit. Qui crediderit 7 baptisatº fu. sal. erit. Et rursus pro re nr̄a. Si q̄s mādducauerit ex hoc pane/viuet i eternū ¶ Deniq; legē dedit quā obseruat Si septies. imo septuagesies septies peccauerit hō 7 dixerit. penitet me. iubet vt dimittat ei. Nō est minº mificoꝛs/vt nō dimittat sibi dicenti penitet me. Plene sunt ex ēplis scpte sue. de publicānis. de pcoꝛibꝫ. de adultera. de latrone. de petro Quis vero nesciat. q̄n mēs eucharistie sacro se rite subijciēs. dicat ex aīo. penitet me Quo dicto/vincit carnē/vt nō sibi rebellis sit ad pditionē si nō spōte se dederit rursus mācipiū sibi. Fua vilis effecta p indignā libidinē aut furoꝛē. ¶ Ast forte dicet aliq̄s. Dñationē mēt; sup 7a carnē/eē fragilem/fuitutiq; pclinē. Fatemur. qm̄ 7 the saur nr̄m/habemº i vasis fictilibꝫ. ne q̄s glīet. Sz assit robur fidei q̄ p dilectōez opat. Accedat fides hmōi mēs vtiq; dña fiet inuincibilis. Poterit q̄dē a coꝛpoꝛe violēta morte tolli. Sz ñ vincet. imo victrix coꝛonabit. Nolo p exēpla singla morari. Turba martiꝛoīm/ō oīm etatez sexu/p fert testimoniū/oīm exceptiōe vl calūnia maiº. q̄z plimi sub eodē pene momto. de reprob p oēz vitā fuis sue carnis. fecit fides xpi/dare carnē suā ad mortē. Romanº. Benesiº. Josias. latro bonº. mille aliꝫ tā subito mēs coꝛ dñata est carni. tā feliciter 7 fortiter ex eiº subiectōe tunt in eternū triūphatoꝛes effecti. (nitiuā dat.

Nonū bonū. Uim ge- a

Cibꝫ hz ꝺ ꝓpriū dū nutritꝫ medētē. vt tpe suo faciat habilē ad gñatōez. Sem̄ ei/supfluū ē alim̄nti. n̄ i q̄li sz i q̄nto pueit in stimulº 7 tps amātiū. ¶ Plāe q̄n veit plenitudo tpis/deº ōdit cibū eucharistie. fec p ipm m̄tē eē ꝼbigenā sterilitate ōpulsa Cibus iste iuxta p̄missa. restaurat. satiat. ōlectat. roborat. auget. obdoꝛmire facit Quid ꝓsequētiº/q̄s vt vim genitiuā det Jmmisit dns sopoꝛē i adā. ex eiº costa/vice seis statuit eā i mlierē Mysteriū ē xpi doꝛmiet; i cruce. 7 eccie spōse Dūc xpm icbriatū vino caritat; 7nudatū senioꝛ iudaicº filiº

irrisit ⁊ mlēdīx⁹ ē ¶ Cōtēplaber⁊ o maria qm̄ si mēs exēplo tuo sit dña/fit apta ad gnationē ꝟbi Tua ei interpretatio/dña⁊ ſoat Et certe ita decebat vt ad dña⁊ mitte ret ag̃el⁹. ptu ꝓsecrādā dīno. pkāq⁊ dn̄m dñatū. h̄ q ad lr̄a⁊ ō carnali gnatiōe ꝟbi ſ sec⁹ de gnatiōe mentali ¶ Cōtempla bar⁊/oia q de ſpūali despōsatiōe dei ⁊ aie notata sunt in scriptur⁊/pſertim in canti cis cāticoꝝ. Intelligebas oia quēadmo dū vergūt in hāc ſniā⁊ Ecce p anologiā/ virginalis aliq̄ mēs/nutrita cibo vitali. manet i se tāq̄ i ciuitate. i. ciuīū vnitate. q̄ sūt cogitatōes ⁊ affectōes ordinate. Ci uitas hec est galilee/p trāſmigtionē eter nā. p volubilitatē obediētie. p rotā inter minabilē/circa btissimā trinitatē. Huic ciuitati nom̄ nazareth. ob floridā ꝓuersa tiōez. Mittit ag̃elus a deo/fort⁊ sez istin ctus diuus. ad mtē hāc ꝟginē/despōsatā ſz nō in ꝓcupiſcētia iūctaꝝ. viro q̄ est ſps suus intellectualis. sonās in augm̄tū Jō nomē eius Joſeph. de domo Dauid reg⁊ vtiq̄ celestis manu fort⁊ Et nom̄ ꝟginis maria q̄ dña. salutat vt gr̄a plena. turbat vt verecūda. cogitat vt prudēs. q̄lis ē ista salutatio. Cōfortat. edocet. assecurat p in stinctū. qm̄ ſpūſcūs supueniet in se puri ficās eū ab oīni ꝓcretiōe materiali. ⁊ virt⁹ altissimi/ꝟbū p⁊is/obūbrabit sibi p secre tū sui lūis ullapsū Ideoq⁊ ⁊ qō nascet ex il la scm̄. vocabit filius dei. Credit. optat. ꝓsentit ⁊ ꝓcipit. efficit verbigena mox vt obediēdo dixerit. Ecce ancilla d. f. m. fm ꝟ. tuū. ¶ Cōtēplabar⁊ expiēs q̄tidie mētē tuā o maria filiū dei parturire. p amoro soꝝ exertitia donoꝝ. donec in bethlee do mo panis celestis nasceret. Hic iā nō puer ſz vir pfectus. ⁊ collocaret nō in p̄sepio. ſz in throno p⁊is sūmi. ⁊ astares a dextris ei⁹ regina. q̄ oīa ecce ꝓpleta sunt in te. Jō btā q̄ credidisti Jō p hāc btitudinē obse cram⁹/mītes nr̄as tuis p̄cib⁹ dīno germi ne repleat eucharistie sacer cib⁹ (formatB

Decimū bonū trans//

¶ Nullus inuenitur ullapsus intimior i corporalib⁹/q̄s vt cib⁹ ꝓuertat ⁊ transfor met in cibatū. Manet iā nō in se ſz in co medēte. viuit eius vita nō sua ¶ Scim⁹ q̄ ex voce dñi dixerit Aug⁹. Cib⁹ suꝝ grā diū. Cresce ⁊ māducabis me. Nec tu me mutab is in te/sic cibū carnis tue. sed tu mutaber⁊ in me. Notauit hāc intimitatē xps q̄ olim sub nōie sapiētie posuisse se di xerat mēsā ⁊ miscuisse vinū. Nouisse cuꝝ cenaret cū apl̄is Ecce iaḡt dispono vob regnū vt edat⁊ bibat⁊ sup mēsā meā. Pote rat infirmos aut carnales mouere vt cre derēt q̄ regnū dī sit esca ⁊ por⁹/nisi verba sapiētie ꝓtus nos a tāli suspitōe redderēt aliēos. ⁊ apl̄s expressisset imo ⁊ xps affirās set q̄ ersit in glia sic āgli dī. q̄ nec nubent nec nubent. pfecto nec ideo ꝓmedent aut bibēt cibū carnis Qui id aūt sit iste pāis ⁊ iste cib⁹ regni celoꝝ ōdit xps itelligi dum ait Qui māducat meā carnē ⁊ bibit meuꝝ sanguinē i me mānet ego i eo Est igit hūc cibū māducare i eo mānere ¶ Cōtēplaber⁊ o sapiētissima feiaꝝ qm̄ i eucharistie scro fit trāſformatō pānis in eēntia sua remanē tib⁹ accīb⁹ Atuero dū mēs i deū transfor mat remanet q̄dē eēntia mēt⁊/⁊ accidētia noua succedūt. nō fātastica nō materialia ſz dīformia. dīna claritate radiāte. Trās formāur inḡt apl̄s ō claritate i claritatē de claritate cōis notitie rōnal' adq̄site/in claritatē fidi deiformis ifuse. de claritate hac fidei/i claritatē itelligētie ⁊ de hac de mū i claritatē sapoꝛoſet sapiētial' expiētie ¶ Expiebar⁊ trāſformatōꝝ istā in suptōe sacri cibi. ꝓterea sic ō voluptuosis bruta lib⁹ ꝓcludit phia apō boetū. q̄ deformāt in beluas ita ō sapiētib⁹ elicit q̄ in deum trāſformāt Deniq⁊ sic p̄mi sūt beluc vl' pe cora/in effigie corꝑis būani ita ō scōis re cte dicim⁹ q̄ sūt dī sub būana spē trāſfor mati felic⁊ hui⁹ trāſformatōis ꝓgnitō. sed expimentum ⁊ sentimentū longe beat⁹

Undecimū bonū. In

Dederat olī dn̄s aie rōnali pigno (tartat ⁊ sue dilectōis/pulcras arras sue despon satōis celū ⁊ terrā adei⁹ obsequm sil'z sola ciū. Cōtēpserāt bas arras plūmi ec phorū atq⁊ eis oīa viluerāt Dedit adextremu⁊ se ſp⁊ piter i arrā ⁊ pciū. dū i h̄ sacro ꝓuiuio iuxta cāticū eccie/fuke gl'ie pign⁹ datur.

Cōtēplabar⁊ o dilectissima ml'ier⁊ sedu la mīte cū-gr̄aꝝ actōe pign⁹ ⁊ arrā despon satōis tue/nō in vna tm̄ ſz i glibz creatu rū ffulgere Dicebas ad ituitū cui⁹ libz ar rā hāc dilētōis sue ꝓtl'it mihi dñ⁹ spōs⁹ m⁹ Dedit oīa mihi. ⁊ nō minus mihi q⁊ cuꝝ ml'⁊. imo tāto iocūdi⁹ q̄nto nulla sine so cio iocūda possessio, dedit oīa mihi qua/

tinus ſp̄z cū oīb⁹ ſup oīa ꝓgnoſcā. colā. diligā. laudē. ⁊ adorē. Dedit celū ⁊ terrā. Quid eñ hoc indigebat? Dedit ⁊ oīa q̄ in his ſunt in ꝓſulatū vel famulatū. Ecce pignus amoꝛ. Addidit maiꝰ in repatōe. qꝛ ꝑpter nimiā caritatē ſuam/ exinaniuit maieſtatē ſuā. vt acciꝑet cā mei. ꝑ me ſeruilē formā. frater effectus ⁊ filius. ex deo rege dño ⁊ p̄re. Crecuit itaq; arra beniuolētie ſimplicis/ in dilectiōez gētiuite electōis. Ñ dilectio nomē hz. Proinde plapſa ē dilectio in amiciciā (q̄ addit ad dilectionē/ ſigna mutua cū cōicatōe ſecretoꝛ.) qñ cū boīb⁹ uerſatus eſt. Jā inq̄t nō dicam vos ſeruos ſz amicos. Amicitia ꝓinde ꝑlapſa eſt in zelū. ꝑpter ſingl'aritatē aīcicie. q̄ nō ꝓpatit ſocietatē in amoꝛe. q̄lis ē ſpō ſi ad ſpōſaz ⁊ eꝫ. dū ⁊ ſi ſocietas rūpit fed ra pactōis. Relotipiā hāc ꝓſeq̄tur inamoratio. q̄lē ſuo mō exꝑimur in ſtulte philocapti. Hāc ſenſerat q̄ lāguēs dicebat. vulnerata caritate ego ſuz. Poſtremo nil ſupeſt/ niſi plena ⁊ ſecura poſſeſſio. Hec nominat ꝑpie in bonū charitas. i. cara vnitas. ō q̄ ſeqñs ē vltimū euchariſtie bonū.

Duodecimū bonum

Dic finis. ℔ ꝓpleñtū oīm q̄ (vnit. dicta ſunt aut dici pñt ſup cibi iſtius laudib⁹. fructib⁹ ⁊ effectū. Totus ob ℔ mundus creatus ē exterioꝛ ⁊ interioꝛ. Ad q̄d inq̄es? Certe ad vnitatē. vt oīa ſint i vnū ꝓſūmata. hoc eſt illō ꝙbū de q̄ xp̄s. Poꝛro vnū eſt neceſſariū. Et diuinus dionſius. omīa vno participāt. Demū ⁊ ipe theologiā ſuā myſticā in vnione ſupza mētez ꝓſtituit. Vnionē hāc ꝓpoſuit ſpōſa ꝑ fine dilectōis ſub oſculi nōie. Oſculet me oſculo oꝛis ſui. Cōſonat apl's. vnus pānis ⁊ vnū coꝛpus multi ſumꝰ. oēs q̄ de vno pane ⁊ de vno calice ꝑticipamꝰ. Cōtēplaberis o bꝛūſſima bꝛāꝛ vnionē iſtā ſub velaminib⁹ ⁊ ſymbolis/ multipliciter inſinuatā. qualis erit in p̄ria vna domus p̄ris ⁊ mānſiones multe. ⁊ vnū ouile ⁊ vnꝰ paſtoꝛ. vnus denarius diurnus. vna coꝛona. vnū bꝛauiū. vnus lectulus. vnus ſinus. vnū cubiclm. vnus nidulus. vnus panis. vnū coꝛpus. ⁊ vnus ſpūs. vnū gaudium penetrabas ꝓtēplās oēs has ſilitudines Hz neſcio ſi difficilꝰ ⁊ pfundius ſit ad intelligēdū ꝙbū xp̄i/ q̄ dū trāſituꝰ ad patrē oꝛaret ꝑ electis vt ſint vnū inq̄t ꝓſummati i vnū. Et rurſus vt ſint vnū ſic⁊ nos vnū ſumus. Haioꝛ itaq; vel ſingl'arioꝛ vnitas nulla eſt/ q̄z btē trinitatis. Magna igit ⁊ ſingl'aris eſt vnitas oīm electoꝝ iter ſe/ ⁊ cū dō. Magna ⁊ admirabilis ē vnio hūanitatis xp̄i in vnitate p̄sone verbi Hz ſi ꝑ intellectuz ſecludat vnio btifica/ hec ſecūda erit inq̄z eligibilioꝛ ꝑma. Da ſa pietiſſima bꝛōꝝ oīm. da poſſe me q̄tēz in re tēta ſcribe/ qō ſentit aut ſentire deſiderat/ habes mēs mea. da te illuſtrāte ⁊ deo ꝑpicio/ aliq̄d balbutire Aſſumit in ꝓmis manuductio imaginatōis. nō vt duret ſz vt trāſeat. Imaginet circ'is moze mathematico. ex cuius cētro medio indiuiſibili penitus ⁊ vnico/ ꝓtendāt linee recte/ vſq; ad q̄libz pūctū circūferentie Trāſcendat rō vel mēs imaginatiōem. ⁊ addat. q̄ cētz. hēat vim ꝓgnitiaz. q̄lē hz āgl's. hēat ſil'r q̄libz linea recta/ a cētro egrediens ad circūferētia/ vim hmōi ꝓgnitiuā. Cōſtat ex hac ypotheſi/ q̄ q̄libz linea/ ꝑ ꝓgnitiōez nō ſolū ꝑ terminatōez/ attiget totū pūctū Hecz ei pōt dici q̄ ꝑtē vnā vna. alterā altera. ſolū apꝛehēdat. cū ps eius ñ ſit. Cētrū ſil'r itelliget ſingl'as lineas a ſe ꝓtēſas ad circūferētiā. maxie ſi ponat q̄ iſte ſit ābitꝰ actiuitatis ſue ⁊ ꝓgnitōis. Aſcēdat adhuc ſublimiꝰ mēs nra ⁊ pōat q̄ illō cētrū ſpe itellectualis/ ñ accipiat ꝓgnitōez lie aꝛa ſe. pgrediētiū ꝑ receptōez cuiꝰ cūq; motōis obiectalis ab extra/ ſz ī ſe ſit ex ſe ſufficiēs oīm cognitō Ecce q̄ hucuſq;/ nihil poſuimꝰ a magnis ⁊ eleuatis phis alienū. Si diximus deū eſſe cētrū tale. talis vnaſe Accedat mō fides aut intelligētia ꝑ fidē purgata. illuſtrata. robozata. eleuet mētez ſupza phiaz. ſeqñtiū ſolā expiētiaz effectuū/ ad inueſtigatiōez cāe ꝑme. Doceat fides quēadmodū deus q̄ſi cētrū iam poſitū. ñ educit ex ſe lineas/ aut circūferentiaz ex ſe cauſat extra ꝑ effectus. niſi pure libere/ ꝓtingēter. qꝛ plāe/ bonoꝝ creature ſue/ ñ eget. ſufficiētiſſimꝰ ꝑ ſe ſibi Poꝛro ſic ñ efficit aliq̄d extra ſe niſi pure ꝓtingēter/ Jta nec obꝛicit ſe ꝑ modū forme intelligibilis cuicūq; itellectui ereato/ niſi pure. liber ꝓtingēter. ſub q̄cūq; rōe Sic iſta rō abſoluta/ entis. Sit denoīatiua rō/ vnius/ ꝑ indiuiſiōez ſui. Sit denoīatiua rō ꝙi/ ꝑ ꝓpatōez ad itellectū. Sit denoīatiua rō bōi/ ꝑ ꝓpatōez ad appetitū. maxime ad appetitū rōnalē vel intellectiuū ſeu mētalē

q; ꝓprie solus talis est primi boni capax & eius ꝑticeps esse põt sic̃ & intellect⁹ primi veri ¶ Cõseqnter adiuuet imbecillitatez nr̃e m̃t/illustratio tua ꝙgo sapiẽtissima: q̃n⁹ ista quã q̃rim⁹ vnionẽ/ attingam⁹. Etsi nõ hic ꝑ experiẽtiã facialẽ. saltẽ ꝑ intelligentiã discretiuã & ꝑceptionẽ directiuã ¶ Cõcessuz inuenio & deductũ a magnis mũdi phis. maxie platonicis q ꝑ virtutes purgati animi. põt intellect⁹ separ⁹ a corpore/vniri formari sustẽtari in deo/ꝓmo & vnico oim centro Cõcessit hoc aduersarius nr̃ ꝓpacissim⁹ Auerrois. Errauert tñ isti & defecerũt scrutãtes scrutinio. q; viã & hostiũ scalã & vehicl'm quenẽdi nõ habuerũt aut reiecerũt dñm nr̃m Jhm xp̃m Rursus q; deũ nõ sic deũ gl'ificauerunt bñ viuẽdo & bũil'r gr̃as agẽdo. pieqz colendo erat eoz intelligẽtia discretiua/nõ satis ꝺdez clara de deo sup hic & nũc. q̃lẽ bũt et demões. sed sine bũilitate & pietate & duotõez caritate Jn elatõe oc'oz in exaltatõe cordis. in suis nõ dei viribz spem hñtes. Venit xp̃s tu⁹ & nr̃ o bñdicta/se viã & exẽplar opposite bũilitatis exhibuit fcãs obediẽs deo vsqz ad mortẽ. mortez aũt crucis q; nil abiecti⁹ poterat cogitari Cur sic? vt eleuar⁹ a terra. i. ab oniby q̃ terreni hoies querere põt traberet ad se oia. tã exemplo tñ. q̃ auxilio inuisibili. Postremo q; trãsiturus erat ad patrẽ. etiã corpal'r/videntibus discipl'is ꝺby cũ eras hũilia creaturã relict hoc pign⁹ dilectõis/hãc arram eu charistie/q̃ nos ꝓsummat in vnũ Vlã ꝺd dici põt vnitius/q̃ q̃ mãducat meã carnẽ et bibit meũ sanguinẽ in me manet et ego in eo. De inesse & mãsione sup admirabil' ꝓp⁹ ista sentẽtia. Qui mãducat meũ carnez & bibit meũ sanguinẽ i me mãet & ego in eo nec minus admiranda sil'r ãpleẽda que seqtur. Sic̃ me misit viuẽs pr̃ & ego vivo ꝓpter patrẽ. & q̃ mãducat me/& ipe viuet ꝓpt̃ me. Deniqz subdit. Qui mãducat hũc panẽ viuet in eternũ. Et qm̃ alio rẽpe et loco xp̃s ait. Jn domo pr̃is mei mãsiones multe sunt. Et iteꝝ de diligẽti se. Et pater me⁹ inqt diliget eũ .et ad euz veniẽ⁹ et mansionẽ apũd eũ faciem⁹. Subdãus aliq̃ ō huismõi mãsione . ꝑ quã nr̃ emanuel qũ interpratum ẽ nobiscũ ō⁹/manz i mãducãte et mãducãs in eo ¶ Mãsio i alio ꝓsupponit ee in. Sũt aũt fm gramaticos xvi modi essendi in q̃s phs restringit ad octo. addũt aliq̃ nonũ Sz sub ꝓdẽdio dicamus q; ee i alio maxime ꝑ mãsionẽ dic̃ duo. Dicit em̃ distinctõez aliquã. q; nihil vnũ penit⁹/sine q̃uis distinctõe realiꝝ rõne substãtiali vl' accedẽtali/absoluta vl' relatia/ōz esse in aliquo. licet bene ꝓcedãus aliq̃d esse idẽ sibĩ ꝑpi. resoluẽdo locutõz ad hãc negatiaz. q; idẽ nõ differt a se ipo. Alterũ qũ inportat mãsio ōt q̃ndam vniõez seu q̃uẽtiã duoz i aliq̃ q̃ttio. sive illõ ẽ tiũ sit substãtia/sive sit res aliq̃ relatia sive sit accidẽs absolutũ sive relatiuũ Sublata em̃ ꝑ intellectũ oñi ꝓuenientia ad inuicem/non remanerz mõ⁹/cu vna res dicꝝ esse in altera. Fiat hoc ꝑspicuũ q̃squis mõs essendi in/discutere voluerit. Sz veniamus ad ꝓpendiũ sup ꝓpõita mansiõe. ¶ Mansio mutua mãducãtis cũ mãducato in eucharistie sacramẽto/mãifestã hz mãducantis & mãducati distictiõem & diuersitatẽ. Superest idcirco solum inuestigare/q̃d est illõ in quo vniũt. Et ꝓmo dici neq̃t q; vniant in eadẽ essentia. sic̃ tres ꝑsone distincte/sũt eiusdẽ penit⁹ essentie Vñ ꝓsurgit q; pr̃ est in filio. & filius in patre. & spũscõ. ꝑ circũincessiõez. q̃ nulla põt esse maioz. Dic em̃ euãgelũ sci Johis in cipit. Jn ꝓncipio erat ꝙbũ. & ꝙbum erat apud deũ. Sz neqz est ista vnio in idẽptitate relatiua ꝑsone. quẽadmoduz in xp̃o tres nate vniũtur. Pozro nõ est vnio q̃ ẽ ꝑ participatõez carnis eiusdẽ. qũo tu btã ꝙgo cũ filio tuo/cõionẽ sortita es. vt dicꝝ rect singl'r. dñs tecũ. & q; filio tuo singulare ꝓparasti hospiciũ ¶ Mãsio quã inquirimus/nõ tm̃mõ gñalis in existẽtia. q̃ deus ōz esse in reby ꝑ potẽtiã. pñtiam. & essentiã. fm triplex genus cause Efficiẽtis qua dicit esse in reby. appropriate ad potẽtiã. formalis ad pñtiã. & finalis ad essentiam. Oñ hoc mõ/est in re q̃libet. vsqz ad insensibilia & demones Jmo & si ꝑ impossibile res nõ dependerent a deo in aliquo genere cause/tũ ꝓpter imensitatẽ suã dicꝝ deus/adhuc esset in reby. q; videlz res nõ essent sine deo/ipas penetrãte. neqz deus sine eis Sz neqz mãsio quã q̃rim⁹/fundatur sufficiẽter in coniunctione donorum non gratificantium. qulia nũerauit apl's. de diuisione gr̃arum loquens. q̃ lz sint a spũscõ. põt nihilominus esse sine ipo. supplẽt doctoꝛes gr̃ificãte vel acceptãte. q; ꝓstat istas gr̃as/esse ñ posse. ipo

nō opante. fm triplex genus cause. imo si scrutamur acutius/ nulla res potest dici esse in deo et econuerso/ nisi fm aliquam habitudinem cause vel pductionis vel cōicationis. accipiendo ample nomē cause ad creationem z cōseruationē. Et sic Richar. extendit in diuinis ad pductionē psonarum. sz nō admittitur a moderuis. Sic enī pater est in filio. qz cōmunicat essentiā quam habet primitus et fontaliter/ pducendo filium. et non q sit pfectior filio vl filius impfectior. sed hec est pductio ex pprietate primi principij. sicut est ex pprietate filij q recipiat a patre totū qō est patris. secluso primitate pducendi naturali modo filiū alterum. cōmunicat nihilominus primitatez respectu spirationis spūssancti modo liberali. Sanctus vero spūs non potest vltra habere primitatē/ nisi respectu pductiōis creaturaz vtvnum principiū cum patre z filio. J Mansionis cōuenientia quā inq rimus/ cōsistit in habitu vel actu vel vtroqz/ gratie gratū facientis. vl cōsūmate sicut in patria. vel inchoate sicut in via cōsonāt doctores. Sequitur ex premissis p indirectum. Stemus igitur in hac veritate z videbimus quō sunt in domo patris/ multe mansiones et tamē vnica est. Multe quidē/ pter multitudinē singulariū gra z formaliū. differentium in pfectione. sicut stella differt a stella fm aplm in hoc proposito. Est aūt vnica/ gratia gratificans obiectaliter. clarius et abscurius non in actu suo intrinseco (qui certe vnicus est. et immensus et idem) sed in effectu extrinseco. Sic salvatur illud de psa q vna vox est letantiuz et vn⁹ ardor cordiū. Trabit ad idē illō ps. In voce exultationis et salutis sonus epulantis. Non dicit in vocibus et sonis. nec dicit in vna voce et sono. Traberet nos si sequi vellemus/ ad amplissimā istam de cāticis materiam z armoniam quēadmoduz vnica ē simphonia i vniuerso tāqz i organo magō qm̄ vnica vox ē. z vn⁹ son⁹. vl vnison⁹ cōcentus. Unde et armonia z cōcentus et simphonia z vnisonū vel monicordū/ sua interpretatione dicunt ab vnitate. Et hoc quidem gratissime et appriatissime ad versum psalmiste nūc inductum Cōsonat ad manducationē vel epulationē eucharistie qui respicit insup simphoniā illā et chordū/ dum occiso vitulo saginato pro reditu filij/ dicebat pater euāgelicus/ duro et dissono fratri. Epulari et gaudere optebat Sz alibi copiosissime materia hec (vtinā saluberiter) a nobis tractata est i vtraqz lingua

Mansionis hui⁹ cuenientia. lz sit vnica in radice gratie gratū facientis. sortitur nihilominus nōiationes plurimas sine numero p scripturas sacras. Et hoc expediēs est scire simul z notare. ppter amplificatōez sanctaz meditationū. z affectionū deuotarū psequēdā. q̄uis hoc nequeat ad plenuz fieri. nisi fuerit hō spūalis effect⁹. z q̄si tot⁹ deiformis: aut deiformat⁹. aut deificatus. fm varios grad⁹ gre in via. z psūmatōis in pria. Dicit (exempli gra) māsio dei in hoie z hois in deo. vt hic. Dicit viuificatio z habitio vite eterne. saltē in radice. vt hic viuet in eternū qz suā graz habet. dicit aūt ap'lus q gra dei ē vita eterna. Dicit z osculū oris sponsi. qō petit sponsa. Dicit lac z vinū. et vnguēta z oleū effusuz. z tractus. z pulsus ad spōsuz. Dicit introductio in cellaria. cōiunctio dilecti inter vbera spōse. tanqz fasciculus mirre. Dicit su⁹ decor. sua quies i lectulo florido. Hoc est donū pfectū de sursum descēdens nō ascēdens de deorsuz. Hec est sapia diuinit⁹ inspirata cū suis laudibus vniuersis. Hoc diuinū silentiū. hoc sibul⁹ aure tenuis. hoc susurriū verbi abscōditi. hoc vox q̄si aure lenis. imo z tonitrui magni. z vt ad vnū colligam⁹ innumera. quicqd sonat māsionē/ vel habitationē/ vel inhesionem/ vel vnitatē vni⁹ corpis z vni⁹ spirit⁹. aie cū deo. sponse cū spōso. vnice cū vnico. sub gre gratificātis noie z radice pncipio forma z fine. vnico vocabulo dak intelligi qō est manere in xpo p mutuū gre cplexū. Inuenies aūt sp in hac māsione quolibet noiek habitudinē cause ad causatū z econtra. Sic materia deq min⁹ videk/ dr esse in forma. nedū qz recipit influxū formalē ab ea. sed qz coicat sibi potētialitatē subiectiuā. vt subsistet i ea sic in materia. q̄uis dr solū patiēs/ nihilomin⁹ appetitiua sil est. vt accipiat formā. vt pficiak ab ea. Sic locatū appetit locū vt cseruek. z loc⁹ locatuz vt cseruet ipm. Sil de q bonoz nostroz nō eget/ vult gratuita pietate coicare se creature sue. pserim rōnali. q coicatio dr inhabitatio fm triplex gen⁹ cause. extendendo ad creationē z cseruatōez z obiectalē motōez vel imutatōez/ vocabulū cause. Plurimuz est ista csideratio/ p cognitōe q̄ditatis ipsi⁹ māsionis rez i deo. iuxta illud philosophi

cū/qđ paul⁹ theologicū fec̄. In ip̄o viuim⁹ mouemur ⁊ sum⁹. Fas porro ꝓuertibile dicere ē. de⁹ in reb⁹ suis ē p potētiā p̄nti ⁊ essentiā mō dicto. Sz in aliq̄b⁹ vltra simplex esse/ꝓfert bñ esse. maxie p gr̄az ⁊ gl'iam. Et hec inhabitatio respicit influentiā diuinā
ℨ que supaddit ad naturā ⁊ eēntiā. ¶ Mansionis hui⁹ ꝓuenietiā gratuitā, pfecto felix q̄ possederit habitualit̄, felicior q̄ actualit̄ cū habitu. Sz felicissim⁹ q̄ reuelata facie/ trāsformat⁹ fuerit in eādē imaginē. de claritate in claritatē tanq̄ a dn̄i spū act⁹ duct⁹ ⁊ tract⁹ ita q̄ sentiat p illūiatos cordis oc'los (sicut impcak apl's) supeminētē scīe/caritatem x̄pi. hoc ē gr̄az hāc ꝓiūgentē. ⁊ carāvnitatē ad simplificā deitatē. Multi q̄dē sunt qui bñt in habitu. sicut pueri nouit̄ baptizati. Multi q̄ in actu possident ⁊ exercent dū merent. Sz paucissimo⁹ est sentire distincte ⁊ apte/nexū istū. māsionē istā. vocez istā. ꝓter occursatōes curarū in memoria. fantasia⁹ in intelligētia. ⁊ ꝓcupia⁹ (q̄uis mime crimialiū) in volitiua vel affectiua. Sentiūt hāc gr̄az inhabitatōis x̄pi ⁊ spūs sancti/q̄ cū apl'o mēte excedūt deo. q̄ ꝓterea sentiūt opatōez intra se verbi dei. De q̄ dic̄ idē apl's. q̄ viu⁹ ē sermo dei. qz loq̄ pōt cuz quolibet. ⁊ efficax ⁊ penetrabilior oīi gladio ancipite. quē gladiū venit x̄ps mittere in terrā. vt p̄tāseat vsq̄ ad diuisionē aīe ⁊ spūs. vt ferat spūs sursum ⁊ aīa maneat deorsuz. qđ fieri nequit nisi maxia pax fuerit ⁊ silentiū tam sursuz q̄ deorsuz. nisi ꝓterea fuerit diuisio ꝓpagū ⁊ medullarū ⁊ cogitationū ⁊ affectionū naturaliū/sese ꝓplectentiū. Fiat etiā discretio cogitationū ⁊ intentionū simpliciū naturalit̄ ad q̄sitaz vel ad q̄sibiliū. ⁊ remaneat in sentimēto ⁊ exprientia/solus felix iste ⁊ gratuit⁹ deiformis illapsus ⁊ influx⁹ spūs ih̄u x̄pi. pl⁹ supeminēs in spū ⁊ mēte sup aīam/q̄ distat celū a tra.
ℬ Dicim⁹ opatōez vitalē nō ita penit⁹ esse eādem in spū vel cuz spū ⁊ aīa. ¶ Sentiunt hāc gr̄az actualē ⁊ exprimētalē. nō q̄dē oēs q̄ digne māducāt corp⁹ x̄pi. ⁊ in q̄b⁹ manet x̄ps ⁊ ip̄i in x̄po. sicut mō dicebam⁹. Sed ve etiā cordi hois qđ p̄cauū ē ⁊ inscrutabile. qz putauerūt aliq̄ gloriātes in se/⁊ habētes cor elatū ⁊ exaltatū/⁊ elatos oc'los ambulātes i magnis ⁊ mirabilib⁹ sup se/ neq̄ hūilit̄ sentiētes. Putauerūt in q̄/ vel ex cō suetudie sensuū exercitato⁹ sic aliq̄n fit in bñ⁹ ꝓsuetudinē, ꝓbetādi. vel ex diaboli ca illusiōe excecāte cor/ iusto sz occulto dei iudicio tāq̄ i somno gūi. sentire distiguere ⁊ exppiri/ i se regnū dei ℏ intra se. ⁊ dicere ex sīa. Defecit caro ⁊ cor meū/de⁹ cordis mei ⁊ ps mea de⁹ i eternū. sed mētiebat iniq̄tas sibi. Beata igit̄ ⁊ ter beata sp būilitas. quā sol⁹ docet ⁊ dat ille q̄ ait. Discite a me qz mitis sū būilis corde/ Deniq̄. btūs vir q̄ sp ē pauid⁹ ⁊ exultās i tremore ꝓplēs illō qđ est ois hō. Deū time ⁊ mādata ei⁹ ob hoc. Nō q̄ timor būan⁹ mūdan⁹ ⁊ fuilis/stet cū caritate q̄ talē oēm timorē mittit foras. Sz ñ illū, pfecto castū. qz manet i eternuz. Iuget pct⁹ assidue vsq̄ ad gl'iaz ꝓfirmatā. i q̄ firmat ⁊ fixit. Manifestū ē igit̄ magnū pietatis sacramētū. qđ manifestū ē i carne. iustificatū i spū. ⁊ ē assumptū in gl'ia. Neq̄ minus mirabilit̄ i hac sacra māducatōe sacramētū ℏ pietatis exhibet. qđ q̄dē manifestū est i sensibilib⁹ signis panis ⁊ vini velut in carne. sz p gr̄az cū fide spe ⁊ caritate iustificat hoīs spīm. ⁊ quodāmō assumit i gl'ia qz fides dirigit ad imaginē specularē gl'ie dei Spes erigit vsq̄ ad intioza velamis eius/dē gl'ie dei. Caritas ꝓ se erigit subintrat ⁊ appēdit ⁊ astrigit dicēs. Inueni quē dilexit aīa mea. tenui eū nec dimittā. Subinde vox ei⁹ ē sunamitis ad helizeū. viuit dn̄s ⁊ viuit aīa mea. qz nō dimittā te. Appēhendā te inq̄t aīa i cāticis ⁊ introducā te in domū mr̄is mee ⁊ i cubiculū genitricis mee. Felix introductō. ⁊ nota sūt q̄ sequūt Que st⁹ p̄tea magn⁹ ē pietas ℏ/cū sufficiētia. Reponit ei cor hois i sede sua. ⁊ i cētro. ⁊ i loco q̄ñq̄ prim⁹ dñ pl⁹ ē cor assimilatū. depuratū ⁊ illūiatū. cū pondere maioris caritatis Exēplū in magnete ferr⁹ trahēte. nūc vehemēti⁹. nūc remissi⁹ p q̄litate medioz. nā si circūliniat ferr⁹ p alliū/ suspēdit vis attractiua. Pietas itaq̄ subinde valet ad oia ⁊ q̄ñ reddere docet ⁊ ordinare put vnicuiq̄ debitū ē. deo sibi ⁊ ꝓxio. Fm gen⁹ oē passionū vl' affectionū vt gaudeat speret timeat ⁊ doleat sic̄ optet moderate fm circūstātias oēs. put sapiēs iudicabit. ⁊ debita p̄j cordis armonia suadebit. Dicam⁹ ꝓterea q̄ māsio mutua māducātis ℏ sacramentū cū x̄po māducato saluari nō pōt neq̄ cogīsci sine cordis mentalis motu. Ita enī dicebat berñ. pluries exp⁹/sentire se p̄nti verbi ex motu cordis. intellige mētalis. Uñ etsi nō nulli voluerit hāc māsionē posuisse sine habitu gr̄e/distincto a spūsco/ nulli tñ negaue

rũt motũ cordis distictũ tã a deo q̃z a corde seu mẽte cordis. q̃ mot⁹ cordis tot⁹ fit super naturaliṫ p infusionẽ ac illapsũ spũssctí mouẽtis cor. q̃liṫ nulla facere posset creatura. ĩmo nec ipa mẽs sola/taliṫ se mouere possz q̃z sit instrumẽtũ seip̃m mouẽs. sz nõ tali motu deiformi/ nisi deꝫ a spũsco. Iste ãt mot⁹ẽ nep⁹ ipe medi⁹/q̃ xps est in mãducãte se digne actualiṫ. z mãducãs in eo. ita q̃ recipiẽs istũ motũ/tãq̃ si corda musicalis pcutiẽdo sonore moueret. reddit illũ motũ z istũ sonũ deo. quẽadmodũ fili⁹ recipiens sp̃m sanctũ a p̃re p inspiratoez actiuã p̃is. reddit p eãdem vim spiratiuã quã recipit/ sp̃m sanctũ p̃ri. Agit g̃ z agit aia/mãducãs actualiter digne xp̃m z in eo manẽs. q̃ sz facit illũ actũ p acceptoez z redditoez spontaneã/esse suũ. ¶ Qualis ãt sit iste motus aut q̃d. dicerũt aliq̃ nõ esse rẽ absolutã vel formã. vel respectiuã seu relatiuã. Alij q̃ ẽ ꝓplexe significabile. scz aiaz sic se br̃e. Alij formã posuerũt esse absolutã de genere q̃litatis. Alij tenẽtes idẽ q̃ sim̃l ẽ forma respectiua. addiderũt subiectũ denoiare esse tale vitaliter ĩmutatũ z deo acceptũ. vñ nec tali denoiatõe/posset informare subiectũ nõ cognitiuũ vel affectiuũ. Et q̃m de⁹ nõ põt esse tal⁹ forma ꝓstituẽs vl̃ informãs z relatiua depẽdẽs/iure dãnat⁹ẽ parisi⁹ articul⁹ tali positõi fauẽs. Sil⁹ĩ decretalibꝫ sũmoz põtificũ. q̃ de⁹ sol⁹ ẽ formalis bẽitudo. siue lumẽ gl̃ie. nihil actu supaddito. Nec celebrim⁹ ille hugo. neq̃z mgr̃ sniaz/vnq̃z ita ponere voluerũt. q̃liṫ ip̃roba q̃zũdã subtilitas sine modestia sine freno furiose se agẽs trahere conata ẽ. ¶ Ptz ad extremũ sẽsus apli ci ꝟbi. vnũ corp⁹ z vn⁹ spũs z vn⁹ panis sum⁹. Et alteri⁹ luce Erat cor vnũ z aĩa vna. Intellect⁹ insup toti⁹ illi⁹ celestis ẽmõis nocte iouis scã p tria capl̃a. Libet exclamare cũ ꝓpha cãticũ illõ. Ecce q̃z bonũ z q̃z iocundũ bĩtare frẽs ĩ vnũ. Sic vnguẽtũ ĩ capite xp̃o. xp̃i ãut caput de⁹ẽ. Reliq̃ ãt q̃libz creatura. maxie ãut rõnalis. ẽ corp⁹ ei⁹. vestimẽtũ ei⁹. mõs ei⁹. Mons q̃dẽ bermon p̃ius anathematisat⁹. z mõs syon iustificat⁹. Et q̃d ros nisi gr̃osus illapsus illi⁹. Ego ros z israẽl q̃si liliũ germiabit. Denicz dak credi. dak etiã sciri. dak z aliq̃liter ĩtelligi. sz q̃z beati⁹ erit z expiri/qũo de⁹ hospes gl̃iosissimus/erit oia in oĩb⁹ modis vt potuim⁹ expositis. Sz pl⁹ docebit ꝟbũ istud impssuz mẽti/q̃z expssuz ore. dũ ipo plene viso/toto ore. totaq̃z anĩditate fruemur Quã fruitõz z tpalis pceptio corpis z sãguis p̃figurat.

¶ Cõectemus q̃si p notula cẽtesima q̃draginta notulas seu minutias theorematũ q̃draginta. ¶ Unitatẽ dei/p vnitatẽ centralis pũcti posse manuduci. Dinc ẽ expbis dei descriptio. q̃ ẽ spera intelligibilis cui⁹cẽtz ẽ vbiq̃z. circũferẽtia nusq̃z. Unitatem dei absq̃ creaturis/posse intelligi. ~~Unitatẽ dei absq̃ ipi⁹ absoluta entitate/q̃~~ Unitatẽ dei absq̃ ipi⁹ absoluta entitate/nõ posse intelligi. ¶ Unitatẽ dei nõ posse cõtinuo z tpe/pfecte intelligi. ¶ Unitatem dei dei nãrio creaturaz pducibilitatẽ vtualiter includere. ¶ Unitatẽ dei necessario suã eternitatẽ ꝓcludere. ¶ Unitatẽ dei/non necessario qualibet distinctõez formalẽ intrinsecã ex pte rei q̃ ad nos ꝓcludere. Unitatẽ dei nõ necessario pductõez actualẽ creaturarũ supponere vl̃ inferre. Unitatẽ q̃z numeri/z ordinẽ creaturaz existentiũ. referri ad diuinã q̃z vnitatẽ z monadẽ oportere. ~~fm~~ triplex genus cause efficientis exemplaris. et finalis. ¶ Unitatẽ diuinã gignere vnitatem z in se suam reflectere vnitatez p amorẽ spiratiuuz/triangulo intelligibili pfecte circulato. ¶ Unitatẽ dei/posse plus aut min⁹ intelligi/p libero arbitrio sue motionis obiectalis. nũc sine visiõe creaturarũ. nũc cũ visione pluriũ vel paucoz. Excẽ plũ de lineis/oĩb⁹/ terminatis ad centz. q̃rũ q̃libet si pũct⁹ centraliṫ ad eas libere ꝓtradictorie influeret ꝓgnitõez aut lucẽ/posset intelligere centz. lineis egrediẽtibꝫ ñ ꝓgnitis aut ineq̃liter ꝓgnitis. ¶ Unitatẽ diuinã seipa se inuariabliṫ bñte. ꝓgnoscere variabilia ĩmutabliṫ. mutabilia futura p̃tialiṫ. cõtingẽtia necessario z certitudialiter. nullaz tñ iõ ponẽdã eẽ ꝓtingẽtiã ĩtrisecã ĩ deo. sic nec tps. nec locũ. nec corpa. nec ꝓplexiões nec discursus. q̃ talia scit z ꝓgnoscit. Et h̃ est lapsus magnoz doctoz/q̃rentiũ metaphisicã vbi logic⁹ facilit se expediret. Unitatẽ dei posse diuersissima pducere ad extra. nulla distinctõe nisi psonali existẽte ad intra: Nulla insup variatõe determiatõis ad intra facta. Et hic ẽ lapsus boĩm grossi sensus. ponẽtiũ nẽcitatẽ fati aut fortunã. in oĩb⁹. Nec valẽtiũ. puidẽtie simplicissimaz formã/formaliṫ ĩtueri. neq̃z cũ libertate humane volũtatis/ipam ꝓcordare. neq̃z cum peccatis boĩm/actionẽ dei iũgere. neq̃z cũ

miscdia/reprobationē pscitoꝝ. Unitatē dei potuisse ꝛ posse semp/effectuū varietatem educere/ꝛ eductis puidere/ꝛ puisa reducere ad se. qlibet ad ꝓportōnabilē vnionē. Hic est lapsus phoꝝ. psupponētiuꝫ ꝙ ab eodē inq̄ntū idē nō puenit nisi effectus idē. Hec ab antiq̄ voluntate/nou⁹ effect⁹ sine imutatōe volūtatis. Hic est lapsus eoꝝ qui putāt intelligere ꝛpationē dei ad creaturas/absq; creaturis cōparatis. Cū tñ intellectus vni⁹ correlatiui/nēcario ꝓsuppo nat alteri⁹ intellectū: tāq; duo relatiue ꝛpationis extrema seu fundamēta. ¶ Unionē nature intellectualis creature cū deo ꝑ deū ꝛ in deo. alit ꝛsistere/q; ceteraꝝ creaturarū nō intellectualis nature. qm̄ iste pcipiunt deū. alie nō. ¶ Unionē nature intellectual' cū deo ꝛ p deū ꝛ in deo nō posse nec debere cōcipi/ꝑ trāsformatōez ipius intelligētie/ essentialē sz accidētalē. ꝑ habit⁹ sez ꝛ actus fm obiectales influx⁹ seu vitales. seu (clarius loquēdo) ꝓceptiuos. Unionē aptitudinalē nature intellectualis cū deo ꝑ deuz ꝛ in deo ꝛsistere ꝛ attēdi. fm triplicē ei⁹ potentiā/in vnitate eētie. q̄ sūt vis memorativa. intellectiua. ꝛ volitiua. Unionē habitualē gratificā/ nature intellectualis/cū deo ꝑ deū ꝛ in deo/cōsistere ꝛ attēdi ꝑ statu vie/ fm triplicē virtutē theologicā. in gre gratū faciētis vnitate. ¶ Unionē actualez nature intellectual' cū deo ꝑ deū ꝛ in deo cōsistere ꝛ attēdi/ꝑ statu vie/ fm opatōez pceptiuā ꝛ motiuā triplicis ⁊rtutis theologice in radice gre gratū faciēt'. Unionē actualē nature intellectual' cū deo ꝑ deū ꝛ in deo cōsistere vel attēdi ꝑ statu glie fm opatōez triplicis dotis/in radice glie seu gre ꝛsummate. q̄s includit sil' fruitio. q̄ est ꝛsūmata pceptio. Unionē intellectualis nature cū deo/aptitudinalē habitualē vel actualē in via vel pria nō posse cōsistere vel attēdi/ ꝑ trāsformatōez nature diuine essentialē/ in naturā intellectualē creatā. ¶ Unionē nature diuine cū natura intellectuali creata/ debere concipi/ꝑ illapsus obiectiuos fieri cōformiter seu q̄dā ꝓportōe/ad motōes sensibiliū ꝛ sensuū obiectales. ꝛ hoc altero trium modoꝝ ab apl'o positoꝝ. facialit'. aut specularit'. aut enigmatice pceptiue. Unionē nature diuine cū creatura intellectuali/ radicalit' plus attēdi fm vim tactiuā obiectalē. ꝓportionalit' ad sensus materiales. q̄ oēs in vi tactiua radicant'. Hā ꝛ gust⁹ est q̄ dam tactus. sil' alij sensus. suo mō. Cōsonat illud phi. oīe agens agit ꝑ cōtactum.

¶ Unionē dei cū creatura intellectuali/ fm vim cōtactiuā spūalez obiectalē/esse vehementiorē intimiorē ꝛ puriorez. nō sicut in sensib⁹. in quib⁹ tact⁹ est materialiter ꝛ impurus. Unionē dei fm vim tactiuā spūalem obiectalē/ꝑfectius purius intimius et suaui⁹ attendi in via/q; fm motionē obiectalē ad visum vel auditū spūs pcipientis.

¶ Unionē dei ꝑ eucharistie sacramentū digne susceptū/plus attendi fm vim tactiuā et gustatiuā spiritales. q̄uis in hac vnīoe actuent' sensus oēs spiritales suo mō. saltē in enigmate. ꝛ ꝑ fidē ꝛ spem. ¶ Unionem dei scōm vim tactiuā spiritalē obiectalem actualē/esse secretissimā. nec pcipi posse nisi ab accipiēte. Sicut nec subiectū pceptōnis/alibi vel extra est. Hinc est illud. Heo nouit q̄ sunt hoīs/nisi spūs hoīs q̄ in ipso est. ¶ Unionē dei cū natura intellectuali/ g̃ dus habere varios ꝛ multiplices. ꝑ varietate obiectaliū illapsuū diuinoꝝ pceptiuorū ꝛ sentimētoꝝ. Unionē dei cuz natura intellectuali/ pcellere post tpm/in maria. ꝛ ꝛsequēter oib⁹ in patria. ¶ Unionē dei cuz natura intellectuali. remotissimā esse a lucifero/vel altero sic⁹ sit dānatior eo. ꝛ consequēter alijs in gehēna. maxime q̄ ad vnionem obiectalis illapsus/fm vim tactiuā ꝑ quā sentit' ꝛ gustat' q̄ suauis ē dñs. Unionem dei cum natura intellectuali/inter hec duo extrema p̄rie ꝛ gehēne/medias intellectuales naturas/plus aut min⁹ recipe vl'a se repellere. Unionē ꝛsūmatā oīm electorum cū deo obiectaliter/effici ꝑ repletionē intuitiuā ꝛ nudā/oīm sensuū spūaliū/ꝛ redūdantiū in sensuales/tā ad intra q̄ exterius. vt siue ingrediat' siue egrediat' natura intellectualis pascua inueniat. Unionē cōsummatā/esse cū quolibet electo singulariter/ꝛ tñ coiter apud oēs. iuxta ꝛpationem centri spere intelligibilis/ respectu linearū egredientiū ꝛ in centro ꝛiūctaꝝ. Sic virtus celestis influētie/in spera corruptibili um necessario ꝛiungit' ad centꝝ. imo veri⁹ ad deū. ¶ Unionē ꝛsūmatā recipe magis aut min⁹. iuxta maiorē aut minorē circa cē trū ipm q̄ est de⁹/virtualē ꝛ q̄si circularez proximatōez. Exemplū de circulis spere. ꝙ compatio ꝛmodior est q̄ ꝙ egressus creaturarū fiat instar numeri/ꝑ additionē vnitatum. qz p̄ūt esse species multe/ eq̄ pfecte.

et oēs de necessitate ꝺiūcte deo sunt. sicut i centro linee. Unionē ꝺsūmatā efficere vt sit deꝰ oia in oīb⁹/cuz tradiderit filiꝰ cū spū sancto pr̄i regnū. qui fōtalis est diuinitas z vnitas. q̄ simplicioz aut vlterioz neq̄t intelligi. Hec est apl̄ica dionysio declarata.

Unionē ꝺsūmatā/ si p intellectuales circulos accipiam⁹/oportere p ꝺuersum modū ad materiales speras celestes intelligi. que quāto maiores sunt mole. tāto efficaciores in virtute. Spūalia ꝺo quāto simpliciora z cētro p̄timiora/ plus hñt de influentia. Uñ beata beatax̄ ꝓtinet oēs hierarchias in ambitu simplicissime virtutis sue. Inde regina celox̄ z dña angelox̄/ digne vocata est. Unionē in eucharistia figuratā z sacratā desiderare nos et esurie p ceteris bonis cōtēplatiuis debere. ꝓterea surs̄ū leuare corda a spēb⁹ materialib⁹ bostie/ad x̄pi corpꝰ vex̄. z ab illo ad misticū. z ab inde p eleuatiuā vim z vnitiuā verbi diuini/reduci ad ꝓgregātis p̄is diuinitatez et simplificaz deitatē. qua nil vltra. hec est dionisij Unionē hāc nō posse nos ꝺsequi pfecte/sine dīno illapsu/segregāte me/item ab oi alteritate. curis isup solicitudinibus q̄ depulsis. z supmūdane explicatis. vt in diuinā monaden ꝺgregemur. z ieffabilib⁹ z ignotis/ieffabiliter z ignote ꝺgregemur. hec est dionisij. Unionē hāc. non posse nos ꝺsequi/ nisi irruētia vndiq̄ fantasmata/nos mentis puritate trāfuolare p̄ualeamus. hec Bern̄. Erras inquit si citra expectas locū quietis/secretū solitudis/serenuz luminis/tabernaculū pacis. Unionem hāc/p̄cipi motu cordis maxīe mētalis esse p̄sentē. colligi vero suos effect⁹ et efficaciaz viuacē/ex diuisione spūs z aīe. cū depulsione vitioꝝ/z reformatiōe virtutū. in iocunditate z suauitate in spūsctō/iūcta magnificatiōe dei et exultatiōe spūs in deo saluatori suo. Dū in hoc quiuio/ mēs jmplet gr̄a et future glorie nobis pignus dat. Amen.

Incipit quinta pars

titio ꝺ per soliloquiū exhortatoria ad meditationes huius sacramēti. p notulas quinquaginta.

Deditare nunc aīa x̄piana cui forte ꝺtemplari non satis adhuc ꝺcessū est. Meditari cuz vehemēti studio animi. qualis et quātus sit ille/q̄ tibi sacramētaliter nūc offert q̄ magnus q̄ sapiens. q̄ delectabilis z benign⁹. Esuriens et paup es z nihil habens. plurima debes. tibi nō suppetunt merita vñ restituas. vnde diues fias. fodere nō vales sz mēdicare nō erubescas. Sit tibi mēdicitas tua lucrum tuū. Necessitas nescit verecūdiā. sic nec hz legē. Ille tibi nūc offert si nescis/ q̄ ꝓter te dixit z passus z exp̄s⁹ est. Ego aūt mēdicus suz z paup. Tibi dat iste q̄ ꝓter nos egen⁹ fact⁹ est. vt illi⁹ inopia diuites essem⁹. Tantū tribuit q̄ q̄ nihil sibi retinere videretur Diues eē debes/cui diuitie largite sūt imēse. Noli cadere o aīa x̄piana in illā exp̄bratiōē vt dicas. Ecce ego diues suz. z nulli⁹ egeo. Sciueris q̄ misera es z miserabilis z paup. ceca z nuda. z eo pl⁹ misera z miserabilis/si ℞ ignoraueris. Nā q̄d miseri⁹ misera/se miserā nesciēte? Audi ꝺsiliū. suadet tibi saluator tu⁹/p̄s in hoc sacramēto. Suadet tibi vt emas aux̄ ignitū. q̄tenus diues fias. Nō op⁹ est p diuersa vagari vt vēditorē inuenias. Ipse est vēditor sil'z p q̄ēmptōis. Suadet inūgere collirio oculos tuos. ipse fecit collirīū ex sputo gr̄e sue. z luto mortalitatis tue. Suadet vestiri vestib⁹ albis. ipe tibi gratis z auruz ignitum erit in ℞ sacramēto z collirīū z vestis. Esuris z sitis. cenare vis. bospes nō est longe q̄rend⁹ q̄ cenā dat. Ecce ipe stat ad hostiū et pulsat. aperi sibi ianuā. cenabit tecum z tu cū illo. O splendida felix z lauta cena. vbi ipe qui cenat x̄ps sumit. vbi fas ē habere z dicere. In voce exultatōis z ꝺfessionis sonus epulātis. Stat z pulsat nūc. q̄si cū digito q̄ est spūsanct⁹. nūc malleo terribil' iudicij sui. Nunc sonitu velut aure tenuis blādiēs z dicēs. Aperi mihi soror mea columba mea imaculata mea. Cōquerit nō taz sua q̄ suox̄ z tuā noctis incōmoditatē. vñ refrigescit feruor caritatis. Dat ℞ intelligi. q̄ caput meū plenū ē roze ait z cicini capitis mei/guttis noctiū. Noli tardare Exurge velocit. noli somnolenta verba reddere Alioq̄n declinabit z discedet atq̄ sepe q̄situs clamat⁹ obsurdescet. Faciat cenā symon/olim leprosus nūc curat⁹ a dño. Ipse est spūs nr̄. ante leprosus Histret mariba z solicita sit erga frequēs misteriū. hoc ē inferior portio rōis. Maria ꝺo superior pes ungat pedes ih̄u fracto deuotōnis alabastro. Effundat isup ꝓfusa magis sup caput illi⁹ recūbētis. Caput ātx̄pi de⁹. Impleat

dom⁹ tua cordis/ex odore vngnēti. Cesset murmuratio indesensualis ⁊ furis. de quo fure ꝓquerit vnus xp̄ianꝰ. O culus me⁹ de p̄datus est aiam meā. Sit lazar⁹ nup̄ resuscitatus p gr̄e vitā/vn⁹ de recūbentib⁹. Et hic est affect⁹ nr̄. sepe quatriduan⁹ mortu⁹ miscōia dei suscitat⁹. ¶ Faciat ⁊ aliā cenaꝫ xp̄o symon idē vel alter in lr̄a/similis in figuras. Accedas o peccatrix aia xp̄iana nulla te verecūdia, phibeat. nullū in peccando modū tenuisti. nihil ad te moderari ē quo saneris. Sta maneas retro sec⁹ pedes recūbentis in hac sacramētali cena. laua lacrimis. terge capillis meditationū sanctaruꝫ. Junge oscula caritatis. oleo pie miserationis inunge. Sic age vt tādē merearis audire. fides tua te salvū fecit. vade in pace. O fides. o salus. o vade. o in pace. ¶ Fecerūt xp̄o corp̄alit diuersi varias cenas cū viueret in tris. Fecit apud illos magna miracula. Nō est impotētior nūc in celis. nō ē manus ei⁹ abbreuiata vt saluari nō possit in mēte/sicut tūc in corpe. Estima cenā hanc (o aia xp̄iana) nūc ex illis vnaꝫ esse. ¶ Cenabat apud petrū ⁊ andreā iohem ⁊ iacobum/noster xp̄s hic in sacramēto velatus. Tenebaꝫ socrus petri magnis febrib⁹. imperauit febri. ⁊ socrus ꝓtinuo surrexit ⁊ ministrabat eis. ⁊ tu spera silr. Cōuiua fuit apud matheū noster xp̄s hic in eucharistia Cōuenerūt publicani ⁊ peccatores. murmurabat falsa iusticia phariseoꝝ q̄ cū morbo suo sensuꝫ amiserāt pariter. Cōfitere te de numero peccatoꝝ ⁊ indigētiū penitētiā audies. nō veni vocare iustos sꝫ peccatores. ¶ Audies p̄terea simile ī domo zachei penitentiā. in hierico ciuitate lunatica. Et vere tu lunatica es aia xp̄iana h̄ in via tua immēsi lunatici. Tu stulta q̄ vt luna mutaris. Tu q̄ nūq̄ in eodē statu pmanes. Filiolomin⁹ obedi dicēti. O ptꝫ me hodie manere ī domo tua. festin⁹ ⁊ let⁹. descēdat o aia Festin⁹ suscipiat ih̄m in h̄ sacramēto spūs tu⁹ p̄ceps publicanoꝝ. q̄ princeps ⁊ primus peccatoꝝ. Dic bilariter. Ecce dñe dimidium bonoꝝ meoꝝ do paupib⁹. O beu dñe q̄d ⁊ q̄le est illud dimidiū bonoꝝ q̄ nihil habeo. nihil br̄e ꝓcupisco/dum t̄m cupio nisi te dū portio mea tu ps mea. tu hereditas mea q̄ p̄clara es mihi. Ecce ergo dñe nō dimidiū bonoꝝ/ sed te totū bonuꝫ meū/in hoc sacramēto ꝓtentū/do paupib⁹ hospitalis tui magni in bac terra mozārū Et in altera sez in purgatorio positoꝝ. Si aliquē defraudaui/reddo quadrupliū. q̄ temerip̄m q̄ vn⁹ pro decē milib⁹ ꝓputaris. ⁊ in cui⁹ ditione sunt oia. quo soluēte ⁊ adquitāde/nemo pōt dicere cur ita facis, tollis qđ meū est. qm̄ oia tua sunt iure pleno. ¶ Desiderio desiderauit māducare pascā cū discipulis suis ih̄s passur⁹. O aia xp̄iana. puras desideriū suū vt salua sis imunitū sit p gloriā. vt nō desiderio desideret māducare pascha. s. recū suā cenam: Caue ne dura sis. ingrata. rustica. ciuilis. vt fraudes dñm tuum benignissimū/ a desiderio suo. Hospes est. petit in hospiciū tui cordis suscipi ⁊ colligi. Et o bone ih̄u qualis ⁊ quā tus q̄ honest⁹ suauis ⁊ ꝓmod⁹ hospes aduenies/q̄n aduenis etiā nō inuitatus sepe sed inuitās. Quid inuitatōez cōmemoro? Cōpellis. Jnuitis manū tuā. omnipotentie tue actiue. p forāmē obediētialis potentie passiue/in omni creatura. ¶ Sic tacta dic o aia xp̄iana. ⁊ venter me⁹ intremuit ad tactū ei⁹. Exurge taliter excitata. stillēt manus tue/mirrā p̄rimaꝫ. pleni sint digiti tui mirra ꝓbatissima q̄si nihil in ope tuo putredinis aut feteris appareat. Mortificat oia carnalia: mirra ꝓfectois amarissima. Aperi dilecta pessulū hostioli tui. sꝫ beu te pida sedes sōnolēta. penā ꝓgnoscis pigritātis ignauie. vult certe. vult ad feruorē spirit⁹/alit⁹ inflāmare. Sētis iā nūc vim eloquū sui vehemēt igniti. alioq̄n vū clamor ille tu⁹. Aia mea liq̄facta ē vt dilect⁹ locut⁹ est. Nō iā tenet aia termīs xp̄ūs sic fluit cera a facie ignis. Sic tota defluis. tota liq̄sci in amatū. ¶ Jnuenerūt te vigiles q̄ babilonicā custodiūt mūdi ciuitatē. dū p creaturaꝫ noctes q̄ris dilectū ⁊ vocas p̄cutiūt te suis pulcritudinib⁹ allectiuis. q̄ sunt in mūdo. ꝓcupiscētia oculoꝝ. ꝓcupiscētia carnis ⁊ superbia vite. Verberāt te q̄ uis nō ad mortē peccati mortalis. sꝫ venialis tū ledūt. Porro custodes muroꝝ/ iniq̄tas ⁊ dolus ⁊ iniusticia q̄rsoꝝ ciuiū/ dū nō talia sed dilectū q̄ris eo q̄ tristiciā inferūt cordi tuo palliū gaudq̄ tui nūquid nō auferūt? Quis scandalisaꝫ ⁊ ego nō vror aia pauli clamat ignita. Atuero caritatē cū suis lampadib⁹ que sunt ignis ⁊ flāmaꝫ/extinguere nō potuerūt aq̄ tribulationū multe. nec turbida babilonis flūia/obruerūt eaꝫ. ¶ Transito aia trāsi ciuitatē hāc cū bīratorib⁹ suis. nō q̄sueris. an viderūt quem diligis, verbera

poti⁹ q̄ ẏba bona dabũt. Eleua oc'los tuos in mõtes. vbi sunt filie hier'lm. clamor ingẽs tu⁹ audiat. Filie hier'lm nũciate dilecto. qz amore lãgueo. Felix lãguor. z suaui vulnerans telo caritatis. Ecce sentis o aia quãtũ pfuerit tibi ei⁹ quẽ diligis absentia. Torpebas algida. iacebas somnolẽta. nũc curris. nũc liqueſcis z lãguida p amorẽ ad filias hier'lm ignitas/ancia anbelaq; puertere. Clemẽtes fũt filie hier'lm. amoz osum bũt pect⁹ amoris. Idcirco ẏba scintillãtia recognoscũt. Introgãt q̄lis sit dilect⁹ tuus ex dilecto. i. dilecto p dilectõz tot⁹ amor tu⁹ Dilecte: noiant te pulcerrimaz mulieꝝ. nõ vt supbias nisi forte sancta supbia. Volũt q; tua sancta pulcritudo tibi cognita sit. q̄ iam digna sit z amari z amare. Talem pulcritudinẽ nõ decet amor nisi pulcerrimus Tẽp⁹ tibi venit amãtiũ. caue ne des amorẽ tuũ indigno tuo. Deniq; post notificationẽ speciositatis spõsi. Tu o aia xpiana/ recte cẽses introgata. Vbi abiit dilect⁹ tu⁹ Mysticũ oñdis eccl'ie ortũ. in quẽ descendit q̄tidie sacramẽtalit. ad areolã aromatũ z in altari sacro suauit redolente. vt ibi pascat in ortis irriguis z formosissimis scrã p aiaꝝ. z lilia castissimoꝝ spirituuz ad se trahat z colligat ad talami celestis ornatũ Accede ꝓpius ad hũc ortũ imo sis ort⁹ a ꝓpha descripti⁹ irrigu⁹. a cui⁹ fonte nõ deficiẽt aq̄ gr̃aꝝ. Sis ort⁹ ꝓclusus. seruãs te solã soli. Sis fõs signat⁹. ne pareas adultero. Sis puteꝰ aquaꝝ viuentiũ. cui⁹ impetuosuz a libano paradisi fluxũ/null⁹ obex peccati tardat aut impediat. ¶ Hora est q̄tidie o aia xpiana. Hora qua trãseas ex hoc mũdo ad patrẽ. ab exilio in patriã. a deserto afflictionis/in terrã p̃missionis. Si retardet te corpus. liber tũ est anim⁹ vt euolet. Vult tecũ ihs facere pascha suũ. fac te illi cenaculum grãde stratũ in dilatatõe z amplitudie cordis. Lenare dignabit. lauabit pedes discipuloꝝ suoꝝ. q̄ sunt disciplinati affect⁹ tui. Sint ipi nouelle oliuaꝝ/in circuitu mẽse dñi. quoꝝ z mater ẽ sapiẽtia. vtor spũs tu⁹ deiformis. Habitet ipa sicut vitis abũdãs in lateribꝫ dom⁹ tue. Ego inq̄t sic̃ vitis fructificaui suauitatẽ rc̃. Quid deniq;? Libabit oẽs/ex adipe frumẽti. Dicet. Comedite amici z bibite z inebriamini carissimi. Trepidas timore? Tandẽ/ hic timor aliq̄ pellẽdus est foris a caritate. Cogitas te tantis indignũ mysteriis? Certe nec ex meritis tuis/ etiã p mille milia ãnoꝝ satagẽs digna fies. Dignificet te oportet q̄ te inuitat ad se. Dignificabit autẽ/si studueris ea que displicẽt oculis suis a domo cordis expellere. Enitere p̃cor hic z nunc o aia mea/ parare te si te ognoscis imparatam. Caue diun⁹ in sterq̄linio fecis mortifere voluptari/sub expectatõe crastini. Quid scis si crastin⁹ eluceſcet tibi dies? Quis super hac re reddet te securã. Hõ est tuum nosse tpa vel momẽta que p̃ posuit in sua ptãte. Rursus ita collige. si ꝓscia tibi nõ fueris impedimẽti legitimi. quo min⁹ eucharistiã suſcipias. Cur tãto te bono pigra z ingrata priuabis? Si remordẽs accuſet te cõscia. cur penitẽdo. cur impedimẽta tollẽdo/ posſetenus nõ intẽdis? Cur nouis te laqueis/male differẽdo. stulte ꝓtẽnendo/ te rursus inuoluis. Audio q̄d rñdeas. frigida sũ dispsa suz. carnalis suz. exagitor curis. scrupulis inq̄etor. mordeor ꝓcupiscẽtijs. fides imbecillis ẽ. nutat spes. caritas refriguit. q̄ mihi quẽtio cũ hospite tanto? Imo vero q̄ tibi curatio/ nisi sub medico tanto. Si te sanã iudicares. op⁹ medico nõ haberes. iure repelleres a te. Exemplũ petri nõ approbamus in hac pte. Stupuit ad capturã piscium. subintulit tremẽs. Exi a me dñe quia peccator ego sum. Tanto magis o petre si peccator es/ retinẽd⁹ est medic⁹ sanctificãs z peccata tollẽs a te. Quãto sapiẽti⁹/ peccatoz zache⁹/ qui festin⁹ gaudẽs suſcepit ihm ad se. Deniq; q̄ prudenter hoc fecerit/ data salus oñdit. Cẽturionis (O aia mea) fidẽ imitudinẽ inducis. quã in hũilitate tua ꝓcliuior es imitari vtinã nõ ex ignauia/ pcrastinatione. Dicat inq̄s ihs tãtuz ẏbo z sanabit puer me⁹. Affect⁹ scz rõnalis. q̄ iacet paralitic⁹. z male torquet. sufficit hoc. non intret tectũ meũ. nõ intret ad me vt remẽorẽt⁹ peccata mea z inficiat de⁹ puerũ meũ. reddẽs ipm delãguido mortuũ. ¶ Urges prinaciter. Hõ est nouũ abscõsuz a sapiẽte. qz occasiones querit. q̄ vult ab amico recedere. Si vera te humilitas cõpescit a suscipiendo. cur eadem te nõ impellit in obediẽdo? Vocat te de⁹ ad mẽsaz suã. ꝓpellit etiã p̃uos scz plãtos de eccl'ia q̄q; intrare/ tpibꝫ instituris. vt i pascha. Statuit xps testam tũ hoc eternũ z nouũ dicẽs. Hoc facite in meã ꝓmẽoratõez. Si te retrahit idignitas tua? maior alliciat considerata dignatio sua. Caritas. misericordia veritas mittitas

atq; benignitas. Accede ꝛ dic. Misericordia et veritas tua/sp suscepерūt me. ¶ Egrot⁹. an nō agit stultissime/cui tātū displicet defor/mitas egritudis sue/ q; aspectū vel aduētū bozret medicātis man⁹ aliene. dū medic⁹ in uitat. offert. puocat. astat. vt suscipiat ꝛ sa/net. ¶ Debilis es o aia xp̄iana. surge ꝯmede. bibe ī mēsa sapie. in arce syon. aut si po/tius inueneris te i deserto solitudis meitā/ si tedio vite hui⁹ morbūde deiectā. Surge ꝯmede ꝛ bibe ꝛ ābulabis in fortitudine cibi illi⁹ vsq; ad montē dei oreb in mēsa re/fectōis eternalis. ¶ Esurit daniel in lacu leo nū cetus sc̄z fideliū in purgatorij lacu mer/soꝝ. Fer prādiū messoꝝ laborātiū in eccia viatoꝝ. refocillabit eos cibꝫ iste tu⁹. qz p te dat⁹ est ꝛ oblat⁹/in altaris alueolo: ad cetū desiderātiū nūc in lacu degētiū. Portabit in mometo. ꝛ hoc in cincinno vno capitis tui. q; cincinn⁹ est vnica mētis ad eoꝝ refe/ctionē intentio. ¶ Rūdes o aia pigritans. aia voluēs ꝛ reuoluēs cor tuū. ad excusan/das excusatōes. vrinā nō in pctis. Prepa/tū ait vult medic⁹ corpalis infirmū suū fie/ri p euacuatōez humoꝝ corruptoꝝ. pri⁹ q; cibet eū antidoto salutari. Scit illū āpho risimū. egra corpa q; pl⁹ nutries/eo magꝭ le/des. Cōsonat apl's q̄si pconisans ꝛ arcens indignos. Probet aūt inq̄t seipm hō. Nil plane ꝺdicerim vbis tuis istis. O aia xp̄ia na. nō phibeo sꝫ pcipio pparatōez. Sꝫ tal' sufficiat/ vt plena nequaq; ꝑmit⁹ pfectaq; sanitas exigat. Cōpatit secū vita spūal'lan guores q; nō sunt ad mortē. Tales non au get morbos. sꝫ tollit eucharistie gratiosa su sceptio. ¶ Nolo vt diiudices te dignā isto sacramēto/ etiā si calida. si feruēs. si trāquil la. si in pace spūs. si stabilis in fide. si spe gaudēs. si efficax ꝛ vigil in ope. si castitate. si sobrietate pollēs. Alioq; ꝺdemnabit te os tuū. ꝛ prauum te iudex tu⁹ cōprobabit.

Quid ingemiscis ad hec ꝛ suspirabunda clamas cuꝫ Susanna. angustie sunt mihi vndiq;? Caue ne sic erraueris. Patet exi/tus ꝛ egressus amplus. Desere te. ꝛ pijce te in man⁹ salutaris tui. Nō est crudelis. non inuidus. Cur inuitās te nō suscipiat te. et suscipiēs nō ꝺseruet ꝛ sanet? Cōsiliū tū est. vt recūbas in nouissimo loco. vt crucez ab imo tota mēte ꝺstringas. Porro si conscia fles veste te nudatā nuptiali. hic illā confe stim poteris ab inuitāte rege si petieris/im petrare. ꝺtempt⁹ solus desit. ¶ Sꝫ sola fā/tasijs aut pꝛoꝝ argutijs impetik fides! si curiositas accesserit cū serpēte dicēs. Cur ista ꝛ ista ꝺstituit deus/cur nō manifeste se p̄sentat de⁹. cur pūctia diuinitatis nō suffi/cit? Qualis sit ē hic corpis xp̄i? vbi caput vbi pedes. si corporeis nos intuek oculis! si audit si monet? Dic ad hec oīa fide sim/plici. xp̄iana sum. catholica sum. De⁹ oīa q; cūq; voluit fecit. de⁹ oīa quecūq; fecit ꝛ di/xit vere dixit ꝛ bene fecit. sit nomē ei⁹ bene/dictū. sit in eccl'ie fide meritū meū. sit acces/sus ad sacramētū. ¶ Et tu maria mater eu charistie. qz mater gr̄e. mater pia miseroꝝ. qz mater misericordie. Tu ꝺtra tales versutias tales fantasias. viles ꝺcupiscētias. vilissi/mas nec nominādas blasphemias. tu nos ab hoste ꝓtege. Et quia morimur assidue (quid ei aliud quotidian⁹ defect⁹ corruptō nis q; quedā plixitas mortis) tu continue nos hora mortis hui⁹ suscipe. Dis susce/ptrix omniū q; filio fidenter dicim⁹ vnusq; sq;. dñe ihu. suscipe spiritū meū. Si te mi/serante ꝛ opitulāte/suscipim⁹ filiū tuum. in eucharistie sacramēto. pfecto ille nos susci piet ꝛ incorporabit ī mystico suo corpe. Cre/dim⁹ ꝛ manducam⁹ eū diligim⁹ ꝛ speram⁹. ꝛ ip̄e mānducat nos. qz sibi nos incorporat. ¶ Dic tecū ꝺferens o aia. Dic si introiero in domū eccl'ie/domū vtiq; meā si coberes suꝫ filij/cui⁹ dom⁹ hec ē. Inueniā victimas īmolatas. qz vnicā. p omnib⁹ hostiā prepa tam. Inueniet mensa sapiētie posita. ꝛ mi/xtum vinū. Sic cibata/sic potata/desidera bo in iocūditate spūs/in innouatōe iuuen tutis/verbigena fieri. Nō enī est prius aia apta venire ad osculū pignorationū verbi nisi fuerit ab vberib⁹ iebriata suis q; fragrā tia sūt vnguētis optimis/amoroꝝsissime al locutōis. Vñ sentit sicut oleū effusū nomē suū. Vñ adolescētule nōdū apte viri copu le: stimulos inchoāt amātiū scrōs/intra se sentire. necnō amoris p amorē/igneo sꝫ so/brio furoꝝe succēdi. ¶ Plurimis obligata es debitis. o aia mea. m'ltis nimis. ꝛ apō cre ditores ꝛ exactores q; purgēt. dicētes. Red de qō debes. Ecce nihil habes ex te vñ re/stituas. nisi forte paꝝ olei deuotōis. Cla/ma ad verū belizeum in ħ sacramēto. Dñe vim patioꝝ. rūde p me. liberabit ipe te p in fusionē olei/in vasa viriū cordis tui. q; pū/tabūt filij tui. affect⁹ sc̄z pij ad ih̄m. cui⁹ no/mē est sic oleū effusū. Creditoꝝ prim⁹ ē crea tio. cui te totū debes. sic ab alio nihil bēs.

Secūs est recreatio. a q̄ bñ habes que tota pieras. Tertiꝰ est baptismalis adoptio. que nō data est cuilibet nationi. Quartus post tot pctā penitētialis iustificatio et ab inferno liberatio quez milies demeruerās Quintꝰ gratuita bñficioꝝ largitio. noīatī in hoc altaris sacramēto. Sextꝰ ꝓmorū dānificatio. in ꝯmissis. in amissis. in omissis. Septimꝰ futura beatificatio. cui cōsequēde/nulla sūt digna tuoꝝ opa meritoꝝ.

¶ Sz ecce venit: ad h̄ sacramētū ꝑps q̄ factus ē nobis sapīa creās. recreās z adoptās Justicia iustificās. sanctificatio mūdās et implēs. redemptio debita soluēs. Denicz via vehēs ad celum. veritas dirigēs. z vita beatificās. ¶ Suscipe puez ihm sacrām taliter: vt suscipiat te misericorditer. faciēs spiritū tuū esse isrl'puerū suū. Suscipe regnū celoꝝ se cōsule sicut puer amplexabit te. benedicet tibi. Dicet. Sinite parulos venire ad me. taliū enī est regnū celoꝝ. vnū talē q̄ suscipit. me suscipit. Nec mirū qz tu idē es o bone ihu q̄ suscipis z susceptꝰ haberis dulcis hospes aīe. dulce refrigerium. nō exhibes te videdū. sed rāgendū. sed gustandū. sed amplexādū. ¶ Tu aīa mea: sic ouis q̄ perierat redēpta. reportataq̄ ꝑ hūs humeris. comedis nūc domestica de pane suo. z de calice bibis. dormis i sinu suo. habet te ꝑ filia. imo ꝑ spōsa. imo ꝑ mr̄e verbi gena. cui mīstrare dignat z subiectus esse. Nōne mira susceptio? Fiet super hac susceptione/dragma sequens. Suscepit israel puerum suum.

f **Incipit tractatꝰ x.**

super illo. Suscepit israhel puerū suū. Et est in eo duplex partitio. Prima fit ꝑ dialogum z notulas septuagintaseꝝ.

¶ Suscepit isrl' puez suū. Exhilarescetu q̄ pieras in adā totꝰ isrl'. Exulta in iubilo cordis z laudi bꝰ oris. Exulabas expositꝰ pditioni. cecitas ceciderat in isrl'. Erraberas sic ouis q̄ perīt. Videbat dñs oblitꝰ mie sue q̄ iurauerat abrae dicens. Per memet ipm iurauī qz fecisti hāc rem. z nō pepcisti vnigenito tuo ꝓpt̄ me. In semīe tuo bñdicent oēs gētes. Clamabat vniuersus pditoꝝ cet⁹. Ubi sunt mie tue antiq̄ dñe. Ecce cū eēt rex i accubitu suo q̄escēs i sinu patris. nardꝰ tua (o pulcerrima z suauissima femiaꝝ) dedit odorē suū. sic odorē agri pleni cui bñdixit dñs. Odoratꝰ est deꝰ pr̄ odorem suauissimū totiꝰ honestatis tue/virgo sactissima/nata ex semīe abrae. Propterea recordatꝰ est mie sue antiq̄. sicut locutꝰ erat ad abrāā z semini eiꝰ in secula. Hisit ꝑtinuo z ab intimo sinu diuinitatis sue/ filiū suū. q̄ ad liberandū susceptur⁹ hoiem/non horruit tui virginis vterū. Hoc deniqz est. q̄ magnificās dñm cū exultatōne spūs deprompsisti iubilās z erūpens in canticuz. Suscepit isrl' puerū suū. ¶ Discipulus. Dic obsecro roez exhortatōis tue pītis/super hac notl'a cātici marie vehemēꝰ habite/q̄ in exordio ceteraꝝ. ¶ Mgr̄. O nesci frater q̄iuste. q̄ fala crit id effecerim. Sunt alia bñficia dei magna valde/ꝑ quibꝫ psallebat iuuēcula nr̄a in h̄ psalterio decacordo. magnificās in aīa dñm cū exultatione spūs in deo salutari suo. Magnificabat q̄ respexerat hūilitatē ancille sue. q̄ beata dicer⁹ ꝑ oēs generatōes. q̄ fecisset ei magna q̄ potēs est z sanctū nomē eiꝰ. hoc q̄ ad magnitudinē dei in se z ad singulare bñficiuz collatū in maria. Procedebat ꝯnter ad insinuatōez alioꝝ sub generali narratōe bñficioꝝ. sub tropicis antithetis. iūgēs cum mia pietatis/timorē seueritatis. cū dispsione z depositōe supboꝝ/ exaltatōz humiliū cū esurie satiāte/saturitatē inanē. Tandez oīno ꝯclusit vt oratrix pitissima ꝑ hoc verbū. Suscepit isrl' puerū suū. ¶ Discipul⁹ Finis nō hic stetit. Subdidit ei. Sic̄ lo. est ad pa. no. Abra. z se. ei⁹ in se. ¶ Mgr̄. Finis (vt phia te docuit) primꝰ est i intentione. vltimꝰ in executōe. Precesserūt pluma susceptōez isrl' pueri dñi ꝑ incarnatōez inter q̄ fuerūt nūciatōes ꝓphetie. q̄s maria ponit ꝯsūmatōez accepisse tūc primū/ cuz suscepit dñs isrl' puez suū. ¶ Discipulus. Aūquid videt ecōuerso text⁹ euangelice locutōis notare crebro dicēs. Hoc āt totū factū est vt implerēt scripture ꝓphaz. ¶ Magister. Rndet vsus cois glosatoꝝ. ly vt positū hic/dici ꝑ ꝯsequētiā nō ꝑ cām principalem z finalē. Sub h̄ sensu scripture sūt implete. qz talit factū est nr̄e redēptōis mysteriū. Sed in ꝓposito quicq̄d dñs locutꝰ est ꝑ os sanctoꝝ/finē accepit cū suscē. isr. pue. suū. Hinc totiēs de susceptōne tali/nūc adlr̄az/nūc ꝑ allegoriā/mō ꝑ tropologiaz/sepe ꝑ anagogiā/ sactoꝝ vnusq̄sq̄ meminit ꝯsonās ad hoc bñficiū. Suscepit isr. pue. suū. Ut est illō. Susceptor meꝰ deꝰ Jacob.

Et illud. Dicet dño susceptor me⁹ es tu. et iterꝝ. Adiutor me⁹ tibi psallã. qz dñs susceptor me⁹. de me⁹ mia mea. Quare mia mea qz recordat⁹ mie sue/mihi dedit illã. ¶ Discipul⁹. Copiosissimã cũ dissolutõe dubitatõis facte/materiã deuotõis aquisti/ó susceptõe dignatiua dei. ¶ Mgr. Jmo si recogites. q̃merito sic incideri. ¶ Discipul⁹ D
Cur illud ẽ/pcor eloq̃re? ¶ Mgr. Spũs me⁹ vt xpian⁹/dei dono/q̃ z sacras ab infãtia lras nouit/ꝯsiderabat freq̃ntes scripturaꝝ voces sub hac snia. Memẽto finis. Recordare nouissima. Memẽto iudicij mei. Et qz mors nõ tardat. Et ab eccl'ia. Media vita i morte sumus. Expiebar ꝟ idẽ q̃ti die in mortibꝫ hoim etiã magnoꝝ z carissimoꝝ. Aduertebã tutũ ee ꝯsiliũ sapiẽtis. Añ iudiciũ para iusticiã. Et qz bon⁹ finis nõ ẽ quẽ nõ ꝓcessit bona vita. Subibat z illõ. Ad aliquẽ scõꝝ ꝯuertere. Quid m'lta Proposuit mihi spũs/exẽplũ vni⁹ scõꝝ. c⁹ in morte fuerat hoc ꝟbũ. Dñe ihu. suscipe spm̃ meũ. Percussit ilico cor meũ/suauis q̃dã z spõtanea deuotio/suspirans mecũ z dixi. O si dareť ꝟ esse ꝟbũ meũ sil'r vltimuz dñe ihu suscipe spm̃ meũ. Suggessit. pinde cor meũ in me. Cõsuetudo inq̃t ẽ altera natura. Cõsuesce i vita. qđ. ptin⁹ occurrat i morte. dũ cursus vite tue coget dicere. Cõsũmatũ ẽ. Dic ꝟbũ vltim xpi. Pr̃ i ma. t. ꝯ. s. m. Jũge supplicãs cũ illo magꝝ ptomartire stephano. Dñe ihu suscipe spm̃ meum. ¶ Discipul⁹. Jocũda siml' z exẽplaris ẽ ꝟ narratio. ¶ Mgr. Cõfirmatõez hz ab illo q̃ durissim⁹ ad baptisma suscipiẽdũ/p apositõez florũ ó altari eiusdẽ stephani sub puluinari capitis ipi⁹ dormiẽtis delatorũ repẽte mutat⁹ ẽ i virũ alterũ. qz tetigit deus cor suũ. Suscepit de⁹ spm̃ ei⁹ ad fidẽ baptisat⁹ ẽ. z deinceps vsq̃ ad vltimũ fuit in ore suo boc ꝟbũ. cũ nesciret stephani illõ fuisse nouissimũ. Dñe ihu suscipe spm̃ meũ Vade z fac sil'r. ¶ Discipulus. Fiet ita. ꝓpicio mihi deo cũ oĩbꝫ sctis ei⁹ z stephano. Fuerat iste mos me⁹. tñ dicã in omi recollectõe mea ad deũ cũ nouiter. pfitẽtibꝫ. Suscipe me ẽm eloquiũ tuũ z viuã. z nõ ꝯfũdas me ab expectatõe mea. adiuua me z saluus ero J
¶ Mgr. Salubriter id effeceris. sum⁹ enĩ nos xpiani/de numero illoꝝ q̃s aspnabat pharisaica iusticia. z iõ tã nõ iusticia quia pharisaica. qz ꝟ pctores recipit. Suscipit nos benign⁹ ibs i religiõe sua cũ clamam⁹ Abba pr̃. Sum⁹ ꝟ dũ viuim⁹ i ea nouicij: Tps pbatõis habem⁹. vsq̃ q̃ venit dies p fessiõis faciẽde corã abbate nr̃o deo/z celestiũ ꝯuẽtu toto. vt tũc habeam⁹ vocẽ i capitulo. stallũ i choro. cibũ i refectorio. lectulũ in dormitorio. Cõstituit ꝟ z ꝓstruxit officinas magꝝ. abbas nr̃ xps sue abbatie. dũ pẽderet i cruce. p nob nouicijs. Oratoriuz Pr̃ ig̃sce ill'. Capl'm. Latronẽ ꝓfitentẽ absoluẽs Amẽ dico tibi z̃c. Dormitorijũ. cuiã mr̃is iohi i q̃ gr̃a totã linquẽs. Claustꝝ clamãs z stãs pseuerãt i cruce. Refectoriuz dicẽs. Sitio. Cellã. pbatõis vsq̃ ad ꝓsũmatõez dicẽs. Cõsũmatũ ẽ. Deniq̃ nil supest nisi. pfessio i mãibꝫ abbatꝭ. nõ ẽm carnẽ sz ẽm spm̃. Dicẽdo. Pr̃. Jn man⁹ tu. ꝑ. sp. meũ. Et orãdo. Dñe ihu suscipe spm̃ meũ ¶ Discipul⁹. Nimiũ beu miseros dixerim hos nouicios/si. pfessiõis hora dũ venerit audiãt. nõ suscipiãvos Discedite a me maledicti i ignẽ eternũ. Quo ꝫ beatissimi q̃s mia z veritas suscipiũt. Audiẽtes. Venite bñdicti pr̃is mei. ¶ Sz reuertamur vt oñ K
das q̃s ẽ iste puer isr'l ẽm lr̃am. q̃s ẽm allegoriã. q̃s ẽm tropologiã. q̃s ẽm anagogiã sic añ tãgẽs/nõdũ elucidasti. ¶ Magister Jsr'l vn⁹ lr̃alis ẽ ẽm carnẽ ppl's vñ xps carnẽ sũpsit. Nusq̃ ei ãgelos apphẽdit. sed semen abrae i maria. Jsr'l ẽ alter lr̃alis. p rep missionẽ. ppl's gẽtiũ. q̃ vidit lucẽ magnaz Nũc ppl'm ab ipotẽtia. ab ignorãtia. a neq̃cia. ab omi turpitudie z inq̃natõe/suscepit de⁹ in ppl'm acceptabilẽ. doctũ. sanctũ. pulcꝝ. incoinq̃natuz. vt rex potẽtissim⁹ ad regnãdũ. vt doctor sapiẽtissim⁹ ad erudiendũ. vt spõsus suauissim⁹ tot⁹ pulcer z decor⁹ tot⁹ desiderabil'. Cui diceret. Despõsabo te mihi in fide. qz caritate ppetua dilexi te. Deniq̃ repudiato carnali isr'l/spiritalẽ suscepit gẽtilẽ ppl'm tãq̃ isr'l pucꝝ suũ. Discipul⁹. Nõ me latet q̃n m'lta pñt lr̃alit̃ ꝟ q̃ri. de vocatõe gẽtiũ in deis repbatis. Trãsi ad allegoriã. ¶ Mgr. Spectat ad eã/ipsa gẽtiũ spirital' vocatõ. Nihil ei. pbis eũdẽ textũ/plures siml' ꝯiungere sensus. q̃z q̃libet tñ erit lr̃alis. q̃uis sit allegoric⁹ z moralis. Ptz ex illo. Ex egypto vocaui filiũ meum. Et iterꝝ. Jsr'l primogenit⁹ me⁹. vñ isr'l lr̃alis z allegoric⁹ ipe parit vn⁹ ẽ xps. ¶ De mũ israel moralis z anagogic⁹/figurat in psonali isr'l/q̃ z iacob dict⁹ ẽ. q̃ bñdictionẽ pr̃is accepit/rebecce ꝯsilio. q̃ scalã in mõte vidit. q̃ duodecim pr̃iarchas genuit. q̃ p⁹

bñdictionē angeli mutato sibi noīe/gl'iat⁹ est dicens. Uidi dñm facie ad faciē ⁊ salua facta ē aīa mea. Et apl's. Nos inq̄t reuelata facie gl'iaz dñi speculātes/trāsformemur de claritate i claritatē tanq̄z a dñi spū. Tropologiā simul ꝓspicio cū anagogia lucēte in puero būili ⁊ obsequioso isr'l psonali. Elucidauit omne mysteriū anagogic⁹ iste Richard⁹ de. xij. p̄triarchis. ꝯcludēs ad benyamin adolescētulū in mētis excessu. Potero fortassis abbreuiato ꝑmone aliq̄ post querere. Bz vehemēter mouet animꝰ ad ꝑ mysteriū cū auctoritate apl'i nouissime positū cū scriptū nouerimꝰ. Hō videbit me hō et viuet. Nec ꝑ passim cuiꝰ dictū ē sed moysi ꝛāti videre faciem dñi. ¶ Discipulus. Quasi nihil añ notaueris i alīs tractatul' ⁊ sup ꝑ cantico de cognitōe dei. Hūc itaq; videris nouꝰ ⁊ inscius scrutari velle. ¶ Magr̄ Materia hec (crede mihi) ⁊ iam vet⁹ ē: ⁊ tñ semp noua. Tonor iudicās obedire hieronymo monēti Discam⁹ in tris q̄z nobiscū scia pseueret in celis. Ꝛro cū Aug. ad dñm Nouerim te nouerim me. Et certe si nō noverim deū nec me noscā. Querebat in cāticis aīa deuota Indica mihi quē diligit aīa mea. vbi pascas. vbi cubes i meridie. ne vagari. i. vane ⁊ inutiliter agi incipiā. supplendū est te ignoto. Qui gl'iak ait ꝑpha vice ꝺi in hoc gloriek' scire ⁊ nosse me. Deniq̄z hec ē vita etna vt ꝯgnoscāt te deū verū ait ꝑps ad p̄rez. Noli ꝓterea te in admiratōez cordis ducere/si p̄ridie si q̄tidie/ circa visionē dei versor. sataḡs vn⁹ esse generatōis illi⁹ de q̄ ꝑs. Hec ē generatio q̄rentiū dñm q̄rē tiū fa. dei ia. Et itez. Tibi dixit cor meuz. exq̄siuit te facies mea. fac. tuā dñe requiraz Letek cor querentiū dñm ad osculuz ozis. Querite dñm ⁊ ꝑfirmami ꝑ cōplectū amoris. querite faciē ei⁹ sp. q̄d nisi ꝑ affectū cōtemplatōis aut apte visionis? ¶ Discipulus. ¶ Collaudo desideriū tuū simul ⁊ studiū. quale me decet. maxie duz occupat me senect⁹ ⁊ senīū. Et q̄d ampli⁹ in seculo/nisi labor ⁊ dolor? Unde ꝯsolatio/nisi q̄ miserationū dñi cū sua veritatis agnitōe/recordabor? Depereāt oēs iste questiones infinite. q̄bꝰ p̄ridē frustra laborauī. dicā deinceps. Una pecij a dño. a q̄ vna/q̄sq; auertit/miscet se necessario q̄stionib⁹ infinitis ⁊ interminalib⁹. Si auertit volūtas ab vna ꝑma bonitate/ꝯtinuo miscet se q̄stionib⁹ infinit⁹ ꝑ cupiditatē insatiabilē. Intellect⁹ ꝑ sciēdi curiositatē. Potētia vel memoria/ꝑ inquietā mutabilitatē. Sit igit nobis sp̄ dulce q̄rere faciē dñi. Aut si nō dat cōcupiscat aīa nr̄a desiderare sicut ceruꝰ ad fontes aquaz. ad te de⁹. Sitiuit aīa mea ad te fōtem viuū. Dicebat ad hāc similitudinē ꝓpha Sed q̄squis sities o ꝓpha. Sane. donec veniā ⁊ apparebo añ faciē dei. Dñe auertisti faciē tuā a me ⁊ fact⁹ sū ꝯturbat⁹ sil'is descē dēt⁹ i lacuz. suscipe me dñe puez tuū isr'l aut si nōdū sū tali dign⁹ noīe pueri tui isr'l. suscipe mevt dignū efficias. qz tali honore dign⁹ erit/quē tu volueris honorare. q̄ clemēs ers i quē tibi placuerit. suscipe vbū tuū in bonū. ¶ Magr̄. Exq̄ votū ē vnicū cordis nr̄i/q̄rere faciē ei⁹ sp. nec mutuo q̄rim⁹ si nō inuicē ꝺ deo loq̄mur. colloq̄mur assidue. q̄tin⁹ sit i medio ꝺ se loq̄ntiū. Dñq; sefortassis. saltē sub pegria spē. apiet intellectū. inflāmabit affectuz. Postremo coact⁹ ad eucharistie mēsā/se cogsci faciet. vel saltē rapti i fractōe pāis. quē q̄tidie frāgim⁹ celebrādo. ¶ Discipul⁹. Dic idcirco q̄d si bi vult anagogic⁹ isr'l. Uidi inq̄t dñm facie ad faciē. Locinit paul⁹. nos āt reuelata facie. Quid ē aliud reuelata facies/q̄z visio nuda facial'? Cur dic speculātes ⁊ nō iugit facie ad faciē vidētes? Magr̄. Uoces ꝺ rñsiōe/dū prudēt interrogas. ¶ Discipul⁹. Qualit ita q̄so. nūq̄d sapiēt insci⁹ sum? ¶ Magr̄. Aduerte quō si facies eēt penit⁹ reuelata. put i p̄ria fulgebit/nō essem⁹ speculātes sz ꝓbensores. Rursus si nihil grē speāl'/vltra cōez statū vie ꝓferret? nō fieret ꝑ additō ꝺ claritate i claritatē/ tanq̄z a dñi spū. Discipul⁹. Tuū ē ꝑ aprire. Magr̄ Dubioz iuolucra q̄d euoluit ⁊ discrimiat si nō distinctō? Distinguam⁹ g̃ ꝺ explici facie. de explici velamie. ꝺ explici speculatōe. ꝺ explici claritate. ꝺ explici trāsformatōe. ¶ Discipul⁹. Auscultο. ¶ Magr̄. Habes et poriby explicē i triclinio cordis bois faciē ee ꝼm triplex hitaculū siue cenaculū. Facies mētis supioz ē. facies rōis media. facies aie ñ illius brutal'sz obediēt rōi q̄ ꝺ portō rōis inferioz. ¶ Discipul⁹. Demī traditū ꝑ⁹ sup isto. Dispsit sup. mē. coz. sui. Studui ꝑ ꝑ mecū phiaz ꝯcordare iurta coordiatōz habituū q̄nq; nob ptī insitoz. ptī adq̄sitoz. itaq; ars ⁊ prudētia primū vēdicāt cenaculū. Scia ⁊ intellect⁹ scōm renēt. Sapiētia velut in arce sedet. in supremo cum mente vel spiritu vel animo retinens p̄cipatuz.

Magister. ¶ Bene intellexisti colligens ex auditis alia nō accepta. Triplex ꝓsequēter accipe velamen. Certe fidei velamē prima que sola soli deo nata est ꝓnecti. Et nebulas patiat aliqñ nō in se intrinsece et essentialiter. sed ſm quid et accidentaliter. ꝓpter molem et nebulas corpis. Unde solicitudines velant memoriā. fantasmata intelligētiam. ꝓcupiscentie voluntatē. Velat aliter secūdo facies mētis eminētior. nōvt prius ex corruptione corpis. sed ex statu viatorū Sic facies hois pro statu nature instituite recipiebat velamē saltē in somno. saltez in quotidiano corpis obsequio. vt non tota claritate faciei sue ferret semp in deū. Velatur aliter tertio facies mētis/ velamie quodam/ nō tam positiue q̄ negatiue. et nullo modo priuatiue. Tale velamen (vt accipias facili⁹ que dico) habuerūt angeli incorrupti. prima mozula vie sue. prius q̄ raperentur ad gloriā felicitatis eterne. ¶ Discipulus. ¶ Sed quid vel quale velamē erat illud? ¶ Magister. ¶ Plane volūtas dei. nolens se facialiter et obiective p essentiam suā nude aperire. Est igit istud velamen tertium/ semp apud viatores de ꝓmuni lege. Est primū apud omnes p statu nature destitute. qñq̄ totaliter. qñq̄ plus aut min⁹. nisi fuerit ablatū p gratias specialē. qualit fuit i te o maria beata et būdictissima feminarū. Alterū videlicet scōm velamen mentis/ quale fuisset nō in angelis sed in parentibus primis dū stabant innocētes/ potest auferri min⁹ de ꝓmuni lege q̄ primū. imo nec arbitror q̄ a te dignissima et pulcerrima fuerat totaliter dū viatrix esses/ evolutum vel ablatū. sed crebro. sed sepe. sed frequentissime. tollebat pro loco et tpe. quantum status vie mortalis tolerabat. ¶ Discipulus. ¶ Non obuio si non ascribas p̄conia ista dignissime femine/ que nec ecclesia sibi tribuit. p que poneret extra vie statum. neq̄ enī simul et assidue poterat nō esse viatrix et esse. ¶ Magister ¶ Triplex amplius nota speculū. quia dicit speculantes. cui ꝓiunge triplicē claritatē. Unū speculū est cū claritate sua q̄ indidit natura. et industria poliuit. quale fuit apud pbos quo ad intelligibilia p̄ inuestigatōez naturalē. q̄uis mixte fuerint multe nebule. imo tenebre erroꝝ. Nō tū oport et dicere cū aliquib⁹/ q̄ nihil speculati fuerint veritatis. etiā de deo et intelligētijs. Sciebāt saltē q̄ deus nō erat lapis aut brutū. Rursus alterū nota secūdo speculū. p supnaturalē irradiationē sup intellectū humanū/ cū limpidiore et sinceriore claritate q̄ posſit natura sola vel industria ꝓpinare. Denicq̄ tertium accipe speculū cū sua claritate q̄ intime latet. q̄ ab exterioribꝫ nequit assumi totalit. Sed ois hec claritas filie regis ab int⁹ est introrsus valde. ad quā non admittit alienus. Bibe de aquis tuis prior. iubet sapiens Lor q̄ nouit amaritudinē anime sue in gaudio eius nō miscebit alien⁹. Nō enī gaudiū habet intrinsecus ortuz ab amaritudine cordis in cōtritione/ qui nō similit afficit in dolore qui vertit in gaudium.

Discipulus. Frequēter audiui talia qualia dicis. sed nōdum dicere vales nisi mentior q̄ plene ꝓcipiam. Fac manifestū si potes. ¶ Magister. ¶ Si manifestationem expectas doctrinalē et disciplinalē/ pollicor hoc faciliter effecturū si discipulū quasi puerū te ꝓbueris. Crede primo more discipuli. sciueris ita postmodū q̄ dicent. saltez ex medijs seu locis extrinsecis. videlicet ex auctoritate dicētis q̄ et ex ista maxia Cuilibet exꝑto in sua arte vel scia credendū est Tali loco et maxima. fides innixa deo et ecclesie que regit spūsancto/ stabilit. Si vo nō ꝓtentus ista noticia/ tibi quesieris demonstratōez euidentē. aut noticiā intellectualē ex termis/ aut exꝑimentalē ꝓceptionem. frustra (ne dicam stulte) conabimur. Manifestissima sumit ratio ex alijs in nobis exꝑtis. q̄ nemo pōt extra se tradere exꝑiri. nec tū absq̄ exꝑientia pōt sciri. Tale speculū/ talis sua claritas (ne te suspendā diutius) est vnio p gustū et tactū spūalē. q̄ vnio dicit hic p anagogiā susceptio israel pueri dñi dei. Per aplm dicit trāsformatio. Dicitur in cāticis oscula et amplexus. Dicit p psalmistā adhesio et inhesio. Jungit adhesioni susceptionē. Adhesit inquit aia mea post te/ me suscepit dextera tua. Hec ē mutatio dextre excelsi. Hec actio vel deductio spūs. ¶ Discipulus. ¶ Multiplices licet talia centies noīa/ nō ad intelligentiā satis erūt. ¶ Magister. ¶ Verbū latēs in mēte nō aliter pōt extra prodi q̄ p voces. maxie q̄ñ est verbū tale quale describit augustin⁹ Verbū inquit est noticia cū amore. Dixerit aliq̄s fidus tibi. Hosco Jobem et amo eum. cōsentis ei. et formas in te credulitatē de noticia cum amore. quā intueri. i. intus

tueri vel aspicere fas nō habes. Nihilominus enitere tecū in corde tuo. Iohem illū diligere. vniet dilectio te Iohi. nō pri or aliena dilectio. sz tua. Centies intra cor/susceptionē ipi⁹ Iohis. nō iā aliena sz int⁹ ppria expientia Cōuerte silitudinē hanc ad vnionē cū deo. p ppriū tuuz/non alienū amorē. senties in te/qd habeat sua uitatis/qd virtutis/ybū hoc anagogice de te. ad te. zin te. platū. Suscepit israbel puez suū. ¶ Discipl⁹. Cur si nō amauero/sentiā tale nihil suaue vel iocundū

D Mgr. repetā alti⁹ ex intimis phie pncipijs q̄si ñ iā credas auctoritati sz rōni cōuinceti. Triplex esse gen⁹ boni/diffinuerunt phi p nature voces edocti Bonum vtile. bonū delectabile. bonū honestū Cognouerūt vlteri⁹. q̄ res inaiate tendūt p appetitū nāle inditū. ad bonū dūtaxat eis vtile. sicut ad loca suip̄seruatiua. z ad alia/sine qbz esse vel bñ esse nō pñt. Horro de delectabili bono nihil habere dicūtur. sic nec tristabili. nisi p trāssumptōes voluerim⁹ample nimis loq Res aūt aiate/p formā sensitiuā in actu fundatā/tendūt qdez in bonū vtile. qđ dū sequūtur z illud eis piungit/sentiūt delectatōez. ita vt iā ferant in ppriū bonuz q̄ delectabile eis. etiā si nō esset vtile. imo nociuū sepe. Natura tñ/plus ingeniauit delectatōez in aialibz/ppter opationē vtilē/q̄ ppter delectationē suauē. vñ si haberet aial nutrimētuz sufficienter sibi piūctuz. si preterea gñaret sibi sile ad pseruatōz sue spēi/naka nō curasset adiūgere delectatōz in flibz gustus z tact⁹/pl⁹ q̄ in igne q̄ fertur ad locū suū z generat sibi sile sine delectatiōe. Si aūt aialia/dimisso sibi vtili. vl sue speciei q̄rūt solū delectari. fit b ptēr intentōz nake pncipalē Si po piūgūt vtq̄/nō errant vt delectato teneat opatōz z foueat ¶ Disc. Dicis ea q̄ phie psonāt. z expiētie conclude pinde. q̄ delectato nō fit sine opatione aliq̄/cognitia simul z motiua. q̄ nec motiua vis sola sufficeret pl⁹ q̄ ī reb⁹ sine aia. Nec rursus sola discretia sine motu ffutis appetitiue/satis eēt ad delectatiōis originē ¶ Mgr. Censes acute. porro cernas acuti⁹ volo. q̄lis sit hec pbiato ffus pcipiētis z appetit⁹ mouētis. Nec ideo q̄si ueriz si sint due potētie real' z ēntialiter distincte vl sola ratiōe. Sufficiet q̄ ad causandā delectatōz/mutuo se p̄supponūt

Discipul⁹. Presupponūt scio/nō aliter q̄z forma lrāz/p̄supponit oc'm dirigētem et manū mouētē. vbi neutz p se/sufficeret Mgr. Exēplū placet. etsi ñ pēit⁹ adeq̄tū exēplū aliō ē ō libtate arbitrij. q̄ ñ vnā sz duas p̄supōit potētias. aut potētie vni⁹ ēntial'. duas rōes. Quero tñ q̄ potētia p us occurrat ad causatōz ōlectatōis appre hēsiua vl' motia/aut si sit pēit⁹ res eadē/q̄ rik sub q̄ rōe p̄us ipa occurrit. l'apphēdēdo vl' mouēdo? ¶ Disc. Cur hoc inquistiōz vocas/cū vis appetitia aial'/nō moueā nisi p̄us obiectū sit apprehēsū z sibi p̄sentatū. ppterea z nō ob aliō vocak aial' Mgr. Quid si tibi mōstrauero. puersuz ordinē inueniri. Exēpli gra. in hoie q̄ potētiā bz reflexiuā sup se/ōlectak ipe ī obiecto p apprehēsiōz z vim motiaz volūtatis Cōuertatz reflectat apprehēsiuā ad pgnoscēdū qđ z q̄l' sit hec ōlectato/causata exp ceptōe pmaz iūctōis obiecti conuēientis cū appetitu q̄ ēvis motia solū/vt sit nō cognitia nec pceptia. Attēde solerter b dēm Qui⁹ ignorātia l'incōsideratō/ml'tos fal/lit z involuit. Nescīūt em̄ secernere id qđ attribuak ffuti motiēvt sic/a ffute discretiua. z b ppter pximitatē mutuā z circuminceſsionē seu coexigētiā ¶ Disc. Un⁹ ex ill' vsq̄z nūc fui. Ūn frequēter kbatū z circūdatū me tībz inueni. ne pgnoscerem illō dilucide. ad qđ (q̄ntū iā piecto) ducer me satag. ¶ Mgr. Nil admirādū. si discreta piūctim. z piūcta discreti. pcipiank aliter q̄z oportet pfusio subseq̄t. Cōcedis q̄ in pma causatōe ōlectatōis/ncēe ē vim apprehēsiuā in actu suo pcedere. si nō tpe tū ordine nake. Hūc aīaduertere posteaq̄z ōlectatō causata ē si vis pgitia pnoscit hāc ōlectatōz. pstat q̄ inde psequak noua ōlectatō z reflexa. q̄ fit vt bō sciat z velit se ōlectari. ¶ Disc. Cōstat et expiri ptin⁹ licet vnicuiq̄z nō pteruo ¶ Mgr. Quero nūc sil'r a ñ pteruo nec discolo q̄ causa pcedat ordie nakali pceptōz ōlectatōis ist⁹ secōde reflexe. vtz appetit⁹ vl' vis pceptia sensus aut itellect⁹. Disc. Videor apte rñdē si dixero q̄ ad hāc ōlētatōis scōe pceptōz neutra potētiaz p se pmo. sola pcurrit. sz vt piūcte fuerīt z vnite ad pme ōleccatōis q̄ nūc obīcit/hñdā reflexe sup se pceptōz ¶ Mgr. Cōsecāt ḡ scōa pceptō/ad vniōz vtri⁹q̄z causē pcurrentz. nec potuisset aliū de pcipi reflexa ōlectato/nisi simplex por

esset. ¶ Disci. Nego ꝓtradicere. perge si placet ad tertiū bonū. qꝫ honestū nōiaꝝ

¶ Mgr̄ B ꝓpriū soli nate intellectuali est. vt ad bonū honestū soluz ꝓpt̄ se moueat. etiā si nihil iñ vtilitatꝫ nihilqꝫ ꝺlectatōis oziret. q̄uis in se tñ sūme sit vtile et delectabile Honestū inq̄t tulli⁹ est. q̄ sua nos vi trahit z allicit sua dignitate. Finis ita qꝫ nate intellectualis est/ vt suscipiaꝝ ad bonū honestū q̄ solo fruaꝝ. z in illo delectata q̄escat Nulla ad hūc finē attingit irrational' creata. qz nec ad illū creata ē memoráduz intelligēgū z amādū ¶ Lōtemplabar' altissimā hāc/z pulcerrimā ꝑfitatē. o altissima z pulcerrima feiaꝝ. Pāc in sinuasti/dū de solo israel q̄ sua interptatione ꝺz videns deū vel visio dei/ꝓpleuisti cāticū tuū. Suscepit israel puez suuz

Disci. Proposueras inter distictiões añ dictas. de facie. de velamine. de spec'o. de claritate/distictuz te insup de trāsformatione ¶ Mgr̄. Apte recolis. sic̄ z alia sūt de susceptōe p anagogiā (quā susceptōez trāsformatiuā dicim⁹) addēda ꝓzibus. Pauses interim ab inq̄sitiōe. z super hac susceptōe trāsformatiua tredecim ꝓsideratões accipe. ¶ Susceptio Sc̄i israel transformatiua/sicut nō ꝓprie dicēda est gñatio vel transsubstantiatio. sic nec ꝓpꝛie est nakalis alteratio. Gñatio q̄ꝑpe tēdit ad introductionē forme substātialis q̄lis nō introducit̄ in hac trāsformatōne quā noīare possum⁹ deiformez. qz forma imꝑmit̄ diuinit⁹ mti q̄lē nō hz ex naka vl' sola industria. Hz neqꝫ mutat̄ aliq̄ res essentialiter in aiaz quēadmodū pāis trāssubstātiatur in corp⁹ xp̄i. Pozro nakalis alteratio/fit p abictōez forme ꝓris ꝓrie. z boc in meli⁹ vel in pei⁹. ¶ Susceptio ꝓ trāsformatia ꝺiformis/ñ p̄supp̄oit aut reerit hmōi variatōz fm ꝓrias q̄litates Sil'at id circo magꝫ illūinatōi sol'i celoꝝ medio quio atqꝫ pspicuo. Sic a luie sup no/illūinari ꝺz tā vniuersal' q̄ ꝓticl'arꝫ ecclesia/sic̄ a sole lūa. ¶ Susceptō trāsformatia pl⁹ ꝓsistit ī pceptōe vnitia q̄ ī āore solo p se l'i ꝓgnitōe sola Veritas ista ꝓclu dit ex colloq̄o p⁹ bīto. q̄ q̄siui⁹ ꝺlēat ōnis originē/etiā sensual' De⁹ itaqꝫ cū sit sūmū bonū/obijcit se mediate l'imediate dilēcto israel puero suo/sub triplici rōe gñali. bōi scz honesti delectabil' z vtil'. Aut sub alijs loquēdo termīs/illabit̄ in mē tē vt pulcritudo seu formositas. vt suauitas. vt salubritas Est deniq̄ de⁹ īmēsa lux in q̄ tūbre ñ sunt vlle Johis testionio. Est aūt ꝓprietas lucꝫ se ꝓicare seu diffōdere/ꝓpriuersā sperā sue actiuitatꝫ Spera ꝓ ꝺine actiuitatꝫ/ē imensitas z eternitas sua. cui⁹ circūferētia/nll'aten⁹ extra se est. Vñ eternitas q̄i extra termīos entitas vl' vnitas. Sic idē ē pēit⁹ cētꝫ z circūferētia Sic infinitas ī ꝺo magꝫ fm rē ꝺz positie q̄ negatie. Homen ꝓ videt negatiū. Sic eō de finitate q̄ vocat̄ termīatō sic qz fines habeat vltra q̄s ꝓgredi nō ꝑt Est igit̄ hec negatō q̄ negat infinitas/q̄i nō finibilitas. Hostiꝓ p logicā/q̄ duplex negatō reddit affirmatōem Sed ꝓsequmur qꝺ cepim⁹. lux ꝺina ꝓicat z ꝓducit suā spēz p totā se simillimā sibi z eq̄lē ꝓpter qꝺ hz pulcritudiez infinitā de q̄ sapiens. Pulcritudinē ei⁹ admirabit̄ oc'us Nā oc'o maxie ꝓuenit ꝺ pulcritudine inditiū. sic̄ alijs sensib⁹ ꝺ salubritate z suauitate. ꝓterea ꝓpat̄ bono honesto bonū pulcz qꝺ nec ꝺlectabil' nec vtilis vt sic includit rōz. Amaret̄ em̄ etsi nec vtilis eēt nec delectabilis aliūde q̄ ex se. Pozro si ꝺina pulcritudo/solū se offerret indiuiduo create rōnal' intuēdam siue pluri/solus ītellectual' ocul⁹/ indeꝛ esset. nō gust⁹ aut tact⁹/qua sup re seq̄t̄ alia ꝓsideratō.

¶ Susceptō trāsformatia/si pfecta sit/p suppōit indiuiduo create rōnalis illapsū fieri ꝑbi lūinosi/qꝺ est spēs adeq̄ta sue luci. z boc fm ꝓtutē actiuā sūme ꝓportiona/tā. z fm opatōem pfecte replētem oēm indigentiā pueri isrl'. ad hāc trāsformatōez susceptī. Placz itaqꝫ spēi pulcritudo. etiā ꝓpter se solā. Hz ꝑt⁹ spēi/agēs proportional'r ī potētiā receptiuā suauitatez iducit Sicut z opatō replēs indigētiā/affert salubritatē Habes igit̄ bonū honestū ī pulcritudīe. bēs delēabile in suauitate. habes vtile ī salubritate. bēs pīñ bonū oē ꝺ q̄ ad moysen ꝺns. Oñdā tibi oē bonū. Lōclu dit itez/q̄ susceptō trāsformatia/ꝓsistit ī ꝓcursu oīs boni et si nō formal'r saltē ꝑtur al'r z eminēt. hoc aūt tale bonū/in hītib⁹ deiformib⁹ est sola gra gratificās aut glie ꝓsummate sctificās ¶ Susceptō transformatia/nūqꝫ potuit ob tineri nisi p gratiam ꝺinitus in fusā q̄ radix ē oīs trāsformatōis deiformis z surſuz vnionis. Lō tinet aūt ꝑtualit̄ in se fidē spem z caritatē cū ceter⁹ hītib⁹ lūinosis et affectis. taliter

suo mō ꝙliter essentia anime originaliter ꝓplectit̄ suas vires O mittat interim sili tudo ꝺ ꝺiua essentia/respectu triū ꝑsonarū. respectu ipsup oim rōnū/pfectionez in ꝺiuinis ꝺicētiū. qz nulla creata simplicitas isti ꝑt adeq̄ri vel par esse. ¶ Susceptio trāsformatiua actualis/ñ ꝓcedit̄ de cōi lege sine exercitio actuali mīt̄. faciēdo qꝺ ī se ē ad hāc susceptōz. saltē ꝑ obiect̄ cuiusli/bet ablatōz. Et ꝑplū insup natale forme rōal' introductōe. ꝙnatales ꝺispositōes ꝑ supp̄oit in corpe. Cōsideret ex hac duplici ꝓsideratōe statū. qꝺ absq; miracl'o nō fit susceptō trāsformatiua mirie ḡtificās. nihil/omin⁹ illā asserere/nō fit certū euidēter sine miracl'o sa reuelatōe. ꝓpter ꝓsiles mortiones q̄s hz nata ꝑ hīt⁹ adq̄sitos ī formes ad hīt⁹ fide spe charitatez̄q; fōzatos hīc beretici ptīaces. hīc ñnlli ifiḋles hīc pcores vāigl'osi ꝺ suis sētimēt̄ sepe ꝓfūdūt̄ iestīatōe sua. relat̄ i supplitiū vñ pmū magnū ꝓ sec̄ putāt. Hinc ē illud Cadēt a latere tuo mille ꝺ se ꝺ latere ꝓtimos arbitrabāt Et decem. milia a ꝺextris tuis statū xp̄iānitatis assecuti. ¶ Susceptō trāsformatiua/vicissitudiez hz recipcā. zq̄i circlare. Utimur sil'itudīe palpabili ex scp̄tis. Dixit ī Apoc̄. xp̄s. Ecce sto ad hostiū z pulso. si q̄s mihi aperuerit ianuā. introibo ad eū et cenabo cū illo z ipe mecū. fit pūs illud de ḡmatica hospes ꝺ recipit z ꝺ suscept⁹ hēt Audis qꝺ xp̄s intrat vt hospes in aiam. aiaz cibat vt ipaz suscipiēs. Et certe sic ē tenēdū simil'r z admirādū. nō iā p sil'itudiz si ad susceptōz eucharistie trāseāus Qui mā ducat (inq̄t xp̄s) meū carnē z bibit meum sanguinē in me māet q̄i hospes suscept⁹ a xp̄o. Et ego in illo q̄i ꝺ suscipit ī mētis hospitio. Felix nimū puer isrl' hospite tāto. Felix munere duplicato atq; fcip co. Suscipit isrl' ꝺeiformis nī spūs/puerū suū. Jure stupes ad hoc ꝓbiz o frater. Scis qz vocē ihm xp̄m pueꝝ nr̄m. suscipit isrl' spūs suus ꝺeiformis. suscipiendo scm. Plane sic legī ꝺe eoꝺē xp̄o Puer natus ē nob z filius dat⁹ ē nob. pōt h̄ intelligi ꝺ puero Jhu fm carnē. ꝺ p te ꝓginē puerpā dat⁹ ē nob z corpal'r nat⁹. Est ali⁹ mirabilior et nisi de se testis eēt incredibilior sensus. qz dat⁹ ē nob vt sit puer nr̄/p filialez suscptionē in vtero mīt̄ israelitice ꝓcept⁹ z genit⁹. Qui fecerit inq̄t volūtatē patris mei/ille me⁹ frater sozoz z mr̄ ē Audis matrē. z cui⁹ matrē. nōne pueri Jhu? Sic eī a p̄re puer. za ꝓphet̄ z ab euāgelist̄ crebro xp̄s nōinat. q̄uis vir fuerit ab vtero Etiam iñ fēm ē nouū sup terrā. qz mīr circūꝺit virū. ¶ Susceptō trāsformatiua ñ ꝺit aiaz ꝓbigēaz. Jpa sic̄ꝺē q ꝑ naturam ancilla ē/q̄ ꝑ grām adoptionis filia q̄ per subarrationē ꝺignitiuā sponsa fit ꝑ nimiam gr̄e supabūꝺātiā grauida ꝺe te puero Jhu. te marito te viro te sponso. vt iā spōsus z sponsa sint duo in vno spū. imo in vno fetu ꝺ es tu ꝺn̄e. Suscipe propterea ꝺeiformis anima z simul sponsa ꝺicta. Suscipe tuū pueꝝ/ non iā vt hospitē tuum. nō iam vt ꝺn̄m. nō iā vt amicū. nō vt spōsū qualēcūq;. sed vt sponsū z filiū tuū Filiū qui ꝓcipit in vtero mēozie p infusiōnē rozis gr̄e. Filiū ꝺ formāt in vtero intelligentie ꝑ infusionē ꝺeiformē. Filiū ꝺ parturit ꝑ opa caritatis/elicitie vl' impatiue. donec in mūꝺū nascat pēnitat̄ gl'iose. Videoz audax nimis/z recte videoz/si nō testimonijs scpturaꝝ fulcit⁹ esset q̄ ꝺeum esse tradūt aie sancte et israelitice. oia q̄ ꝺicta sunt. Filioli mei inq̄t Paul⁹. q̄s iterū pturis ꝺonec formetur in vob xp̄s. Et ꝺomi⁹ p prophetā amos ꝺt. Vir me⁹ es tu. ꝺux ꝺginitatis mee tu es. Et iterū Fornicata es cū. tamē ad me fuerteret ego suscipiā te. ¶ Susceptō trāsformatiua mirabilior effecta ē post lapsum/q̄stante nec peccāte natura fuisset. Primo quia ñ maius est celum z terraz creare/q̄ pcores iustificare. Ratio. Nō em̄ habet positiuū creatō ꝓtrariū sic̄ꝺriatur iustificatōi pcm Rursus in creatōe sola potētia ꝓsiderat. sz ī iustificatōe sapia sil' z beniuolētia nec min⁹ cū potentia pēsatur Quid sapienti⁹ q̄ vtvincat sapientia malitiā. z ita vincat qꝺ ex ea sit elicere maximā iustitiā. vult ex hibere summā beniuolentiā. vult exercer̄ summā potentiā in ꝺebellādo per humilitatis ꝺeiectionē omnē superbiā. Confere has hec ꝓba frequēter in corde tuo virgo ꝺignissima. nec satiebaris ꝺulcedine mīrabili super hac susceptiōe israel pueri sui Hinc ꝺeuotū tibi cū ex actione pia/ꝺirigit ī prosa votū Nec ab horre pcores sine quib nūq; fores tali ꝺigna filio. Tu q̄z Gregori sic exclamasti O felix culpa Eue q̄ talē et tantū merut habere redēptorem addam⁹ susceptionē. O certe necessariuz Ade peccatū quod xp̄i sanguine deletū ē

Noli ꝓpꝫ hoc extolli o culpabilis Eua. noli tibi blādiri pccor Adā. qr ōi bēigni tas oīpotēs/ñ īpotēs vr̄a puersitas/talē meruit redēptionē. ꝛ suſceptōez exhibuit

¶ Suſceptō trāſformatia/clarioꝛ qñqz nōnūqz obſcurioꝛiuēiꝫ Prouēit ꝫ ꝓncilr a bñplacito ſuſcipiēt̄ actīe. ſz diſpoſitīe a ꝓditōe ſuſcepti. Vlor iñ ē illa pauli. Trāſformamur ō claritate ī claritatē/qz videlz alia claritas ſol' ꝛ alia claritas eſt lune. ſic nō par ſp ē reuelatō faciei. Tenet dñs in manib⁹ lucē zē. Si vult videꝫ ait Aug⁹. ſi nō. non. Sit aliqs clauſis palpebris ſeu membranulis ocl'oꝛ/poſit⁹ extra radios ſolis. ꝓſtat qꝫ nihil aut tēuiſſime videbit. q̄uis ocli ſint ſaniſſimi. necvelamē aliqō maxīe ꝓpoſitōis hūtes. Prodeat iſte ad intētiſſimū lumē ſol' aſpiciendū ꝓuerſo i vtuitu nō videbit itaqz rotā ſol'. attñ mlto ſplēdoꝛe luceſcet ocul' p velamē palpebra rum Sit aliud exēplū ō oc'is aptꝫ ad obliquū lumē ſol'/circa crepuſculū dici in ſu ſuſceptōe matutīa q̄li x̄ps reſurrexit cū tenebꝛe cēnt ſup terrā oꝛto tā ſole. Sit aliō exēpl'z Si pōer⁹ ſolē libere obicā'ir ſe vi ſui pūtare ¶ Suſceptō trāſformatia ferventi⁹ excandeſcit aut tepidi⁹. duplici rōe q̄ nūc de claritate pōebaꝫ. ſcz arbitrio dei vel diſpoſitōe ſubiecti. Diſpōit aūt ſubiectū qꝫ eſt mēs rōnal' maxīe p hūilitatē ſp⁹ qr hūilē ſpū/ſuſcipiet gl'ia. Interroga naturā. audis ſub exēplo reſpōdētē. Obijce ſpeculū ꝓcauū politū/ſolarib⁹ radijs cauſabit ex multa reflectōe in pūcto ꝓcurſus radiorum ardēs ignis. Similis erit effect⁹ ex vaſe criſtallino velvitreo. plēo aq̄. Quid qꝫ aſpect⁹ pulcritudis corpis/alijs trāſformat inſuriā ꝛ mītis amētiā? cur nō poterit inſpecta pulcritudo ſpirital' ōi Cur nō dīnoꝛ ſpectacl'oꝛ pulcerrimorū ꝓſideratō/ in talē ſuo mō ſpūal' ardoꝛ effectū mētē euebere? Cur ñ poterit extra ſe fieri? Cur nō ad dilecti pulcritudinē tota rapi ac pūñ amēs eſſe? Sic eñ dīn⁹ loqꝫ Dioñ. in re nr̄a. ſz o felix amētia ꝓ q̄ ſeqꝫ

¶ Suſceptō transformatia ſpūal'/ꝺrio mō ſe bz ad trāſformatōz aīalē et brutalē. Tradit. Dioñ. qꝫ amoꝛ ī terrēis ē diſpſio ꝛ labefactō amoꝛis. Sz dīnus amor/ eſt ſicut q̄daz eternꝰ circl's. p optīuz ex optio ꝛ in optio ꝛ ī optimū inenarrabili ꝓuerſi one circuens. Colligiꝫ ptīn⁹ dr̄a breuis inter duos amoꝛes q̄z vnus ꝓſtituit cui tatē dei ſm Aug⁹. alius ciuitatē babilōis. Primus vnit. ſecund⁹ diſpargit Et vere ſic eſt ſi p oīa reſpexeris. Dedit x̄ps intelligi cauſam. quia inq̄t. vnū eſt neceſſariū plurima vero ſunt ꝓtingēter variabilia. Neceſſariū itaqz (quia tm̄modo vnicū ē) colligit. cetera oīa qr labilia ſunt/diſpgūt Amoꝛ qui innititur vni neceſſario/ſtabilitur in eo amoꝛ innitens mutabilibus vt mutetur neceſſe eſt. Eſt aūt oīs creatā vanitati ſubiecta Audi de hoīe qui fugit velut vmbꝛa ꝛ nūqz in eodem ſtatu pmāz Ciuitas igitur babilōis quā fundat āoꝛ ſuꝰ vſqz ad ꝓtēptum dei quā recte babilon id eſt cōfuſio noīatur. Ciuitas vero iure vocatur eccleſia. quia conuocat ꝛ colligit Dicitur ꝛ ibr'z cui⁹ ptīcipatō ei⁹ in idipz Edificās inq̄t x̄pūs ibr'm dñs/diſperſiones iſrael ꝓgregabit. Fit hoc dū ſuſcipit dñs iſrael puerꝰ ſuū. quia ſimiliter vēit ad hoc caypha x̄pūtāte. ſed nō a ſe ipo. vēit eñ vt filios iſrael in vnū cōgregaret congregatione nō tam locali qz ſpūali. ī vnaz fidem. in vnum ouile. in vnū nidoluz ſub alas amoꝛoſiſſime circa fetus galline. q̄ ē eterna ſapientia x̄pus ihs ¶ Suſceptō quelibet a deo nomine x̄pūſſimo. dici poteſt vnitō. ſiue literaliter ſuſceptionē accipias. ſiue p allegoriam. Miſterīū quippe incarnatōis quādo celebratum ē. finis ſitus totus fuit vnitio. Tunc eñ fecit x̄ps vtraqz vnuz. dū ꝓiunxit ima ſūmis. dum factus ē lapis in caput āguli. dum cātata eſt ī terra pax hominibus bone volūtaꝫ. pace reformata celeſtium cū terrenis Si vero p tropologiā. ſi per anagogiā ſuſceptio iſrael pueri conſideret. quid aliō videbitur q̄ vnitio. hoc eſt ad vnum collēctō ꝛ ad vnum exaltatō. ad vnū impletio. reſtitutio. ꝛ conuerſio humiliū mīte cordis ſui

¶ Diſcipulus. Sile queſo ſile. iam ſatis eſt mihi. iam quaſi luce ſerenitatis īfuſa. omnis conſummatōis video finem. Cō ſūmatio ſermonū eniz iſta eſt ꝓcul dubio. Det hoc vnum deus et dicemus ſufficit nobis. credemus dicenti. ſufficit tibi gratia mea ¶ Magiſter. Eſtuas gaudio nouo. quaſi non prius omīa que ꝓtulimus. milies audierꝫ. tū a ſcriptis euangelicꝫ. ꝛ aplicis tū a collatōib⁹ mutuis quib⁹ ita frequēter inſertus ē ſmo de theologia mystica doctoꝛe Dioñ. ¶ Diſcꝫ. Audiui fateoꝛ ꝛ legi. nūqz ꝓ mētē ita pſtrinxit q̄

dā vt nūc ītia ꝓceptō. Nūcꝫ ita mihi ſapuit verbū hoc bōis plēi fide ⁊ ſpūcō! Stephanū loquar. Dñe Jhu ſuſcipe ſpūm meum. Qō verbū nōne ꝓſonāter erat ad verbū marie ſiue cāticū. Suſ. iſ. pu. ſuum. Hoc plene mox effectū ē fm anagogiā dū obdormiū it ſtephanus cū dño ī pace in idīpm. Mgr. Bl'ioſus de⁹ in ſcis ſuis mirabil' ī maieſtate⁊ magnificētia. qz nūc magis apuit itellectū vt intelligeres ſcripꝛas/ ī ſua collocutōe. hic ī via ſub pegrina licet effigie. tetigit coꝛ ⁊ſtrinxit. q̄ ſuſceptionē ei⁹ ꝓcipes. nedū ꝓ diſciplinā doctinalē. ſz exꝑimētalē ꝓgnitōz. Dec ē ꝓgnitō cū q̄ ⁊ ſine q̄ nō adq̄rit ⁊ guſtat ſapientia myſtica. hec ſuſceptō vnitia ſācti iſrl'regꝭ nr̄i. hec collectō hūiliū mente coꝛdis ſui. Hec ſola diuidit īter ciues ihl'm⁊ babilonis. hec ſc̄ificatō. hoc regnū. hec voluntas dei. hic pāis ſupſubſtātial'. hic liberat a malis culpe. pugne ⁊ pene. Āmē. hoc ē q̄ ſine mene vl' defectu mixto cuiuſuis nate ꝓ mometo hmōi exꝑiētie. Credē mihi q̄m vel exptis meregratꝭ dat. q̄uis nō ſoleat dari/ niſi deſiderātib⁹ querētib⁹ ⁊ pulſantib⁹. Deniq; vim patit. q̄ ſi cui dat. Cōfert aliq̄n nihil agētib⁹. q̄nq; aliq̄d agētib⁹. q̄nq; ſomnolētis raptū. vt ſubito neſcire poſſis q̄n veniat aut quo vadat? Cur ita plāe ne tuo merito vel induſtrie aſcripſeris ſuſceptōz viſitatōis ſue. ſed dic tps bñplaciti de⁹. Diſcipul⁹. Loq̄ris exꝑta. Suffi cit ad exēplum. Paulus. ſup habūdant in miraculoſe viſitatis ⁊ ſuſceptis. teſtionia. Mgr. Credē tñ q̄ nō idcirco tibi ꝓbienda eſt vel alteri/ lectō. nō allocutō ꝺuota. nō meditatio ſolers. nō oꝛō frequēs ⁊ feruida. nō demū ſacramētalis ſuſceptio. q̄ ſi rite fiet/ ſupat vigoꝛ ei⁹ attractiu⁹. hec oīa ſpūal' exercitij documēta. Credē eāde dū in oꝛt̄ eccie bītas ꝓſecratōis tpe/ aſſūt amici ā geli auſcultāt. fac dilectū audire vocem tuā. Qñde ei faciē tuā/ ſi ꝺcoꝛa ē. Sonet voꝛ tua ī auriꝫ ei⁹ ſi ſuauis ē. Diſcꝭ. Docuerꝭ obſecro q̄ ſit illa voꝛ. q̄s audire petit dilect⁹ me⁹ mihi. Mgr. doceat te finis ⁊ ſūmatō cāticī cāticoꝝ/ qō iūgemus ad hoc pſalteriū. Fuge dilecte mi aſſimilare capree hinuloq; ceruoꝝ ſup mōtes aromatū. Diſcꝭ. Mirabilis ꝓ eſt talis amice voꝛ ad dilectū peter vt fugiat q̄ abſēte nihil iocūdū. cui⁹ pñtia nil optabili⁹ ee pōt aduotū. Mgr. ignoꝛās misteriū/ neſcis qz nō pōt altera primio⁹ ad dilectū fieri pñtia/ q̄s ſi fugiat ipe ſup mōtes aroātū. nō q̄licūq; mō. ſz ad ſil'itudiez capree hinl'iq; ceruoꝝ. Dos eſt capree/ ſolitudis ſecreta diligere. Capꝛea q̄ī caplēs alta. Secretū ſil'r mutuū q̄rūt dilect⁹ ⁊ dilecta. Nūc ī foꝛāinib⁹ petre. nūc ī cauerna macerie ꝑetra aūt ē xp̄s crucifix⁹ ꝓfoꝛat⁹ ⁊ in latere cauernat⁹. Secretū ꝓ o nouiſſimū ⁊ultimū/ eſt ſup mōtes aroātū. mōtes q̄ ſuſcipiūt imo dāt pacē pl'o Leteꝛ q̄d q̄rit binnul⁹ ceruoꝝ/ dū fugit ꝑ dekta mōtiū? puto redit aſſidue ad vbera matris. in cui⁹ ātro q̄eſcit ⁊ ſinu. Scis aūt qz ſe refert ⁊ oīa fili⁹ ſp ad pr̄ez. Ipe binnul⁹ q̄ tiſſim⁹ ad ceruā cariſſimā ſapiētiā ingēitā ꝓfert. Cōcludo tādē q̄ ſonet hec delicatiſſima voꝛ in amoꝛato ꝑ amoꝛē. dilecte mi! q̄d ꝑ adiūctā oꝛo te petis ſil'itudinez. niſi vt fugiat dilect⁹ ad pr̄ez. q̄ ibidē q̄eſcente. trabat dilectā ſuā ſecum collocet nō iam in oꝛt̄ vbi ſūt amici. ſz ſolā cū ſolo. vnicā cū vnico. deliciol⁹ amatoꝝ ꝓplectat. Sic in eodē lectulo floꝛido. ſicut ī lectulo ſalomōis pacifici. ſic ī cubilib⁹ ſpōſi. vbi ſpōſa dicat ex ſententia. Dilect⁹ me⁹ mihi tot⁹ ⁊ vnic⁹ cōiūgit. et ego illi. Dicat ⁊ ſu⁹ dei/ foꝛmis ſpūs/ iam iſraelita ꝑ limpidā viſionē. Jam puer ā plexat⁹ / ꝑ intimā ſuſceptionē. Jā ſu⁹ effect⁹ heres/ ꝑ filialē here ditariāq; poſſeſſionē. nūc q̄demin ſpe ſub certa expectatōe fukoꝝ. Suſcepit iſrl' puꝛ ſuū. Diſcl'. Bñdict⁹ de⁹ ⁊ magnificus in ſcitate deſero iā ex aīo ⁊lias q̄ſtiones oēs/ ꝑ dulcedine ꝓboꝝ iſtoꝝ/ ꝑ ſuauitate mellei ſpūs ſapiētie. Mgr. Placet ad initiū regredi. nō ratiocinādo/ ſz iubilando. placz ꝓcinere cū exultatōe ſpūs in id ipm. Wag. ani. me. doī. qz ſuſc. iſr. p. ſ.

Sequitur altera pti

tio quaſi ꝑ ſoliquium et meditationes. ꝑ notulas triginta.

Suſcepit iſrl' puꝛ ſuū. Suſcipe me dñe ꝓ uū. tuū ī bonū Seruus tu⁹ ſit ſpūs me⁹. qui ō ſiderat eſſe iſrael puer tu⁹. Multi dicūt aīe mee/ nō eſt ſal⁹ ipſi in deo ei⁹ Dicunt hoc crebro calūniatoꝛes ſupbi. mō⁹ caro. demonia Tu aūt dñe ſuſceptoꝛ me⁹ es glo. m. ⁊ exal. me. Caput meū mēs mea dñe. qz capiat te Caput em̄ a capiēdo nomen habet Sz nec altera ē aſſignabil' dñs

potior mentis ad reliq̃ oĩa mẽte carentia nisi qz capax tui ẽ z pticeps eẽ põt. Capax p intrisecã ꝺditõz memorie. intelligẽtie et volũtatis. Particeps ꝙ. i. pfecte capiẽs p hĩc? actꝰqꝫ supadditos. marie p illapsum deiformis gr̃e tue. ¶ Suscipias igĩt me fm eloq̃ tuũ. suscipiã z ego te p amorez tuũ. Quid hoc suscipe. nisi surſũ me cape in mẽtis mee cenaclm? Dñe inclia celos tuos z descẽdevt ascẽdã ad te adiutor me? tibi psallã qz ꝺus susceptor me? es Ad hoc eĩ fecisti me de? me? mia mea Propterea ꝓcorz obsecro suscipe me recordatus mie tue ¶ Sũt vãe susceptões. ℞ ẽ surſũ acceptõs mitis mee de te q̃uscqꝫ veniat ꝺsũmatio. quouscqꝫ dextera gl̃ie tue suscipiat me in finẽ. Suscepto aũt enigmatica creaturũ extrisec? ẽ. Intꝰ? capio te. ĩt? ĩ aĩa mea. nẽ p specz ꝺgnitõis et ãoris. nũc in eisdẽ specĩs q̃ sũt ꝺgnitõ z ꝓceptõ dilectĩa q̃b interi ꝺstringꝫ z allicꝫ exprimẽtr paupelz cor meũ suscipiẽs ipz. sz ñ in illa q̃ rfulget claritate ĩ id ipz. ñ in illo torrẽte voluptatis tue. Cũ ℞ factũ fuerit vt ita suscipias me z ego te. fiet illõ de ps. Satiabor cuz apparuit gl̃ia tua. Dic benignissime puer Jhu. dic spũi meo quẽ imples dono tuo. Ecce puer meus. q̃z elegi. quẽ suscepi. q̃z ꝙ p lector cui b̃ndico Olim ferebas in digñe si q̃s pbiberet pueros ad te vẽire. Ue nio ad te. suscipe me Si ejcis foras veniẽtẽ ad te/ gũo suscipies fugiẽtez? Ubi est illa vox mãsuetudis tue. eũ q̃ vẽit ad me/ nõ ejciã foras? ¶ Scio dñe docẽte te peccãtas qz ẽ puer z puer. Puer sensibꝫ z nõ malicia vl moribꝫ. q̃lis ẽ puer centũ ãnoz maledict?. Nolo dñe tal' iuẽiri puer. sz in q̃ sit inocẽcia. hũilitas z obedientia. q̃lis appellat? ẽ dauid ãnosus q̃lis iã abrahaz. centenari?. ¶ Collegit vn?/ septẽ puerorz ꝺditões/ aduersarias septenario viciorũz Sũt pueri pui vĩ frãgĩt superbia. Puri vĩ luxuria deturbat. Modico saciati q̃s gula nõ supat. Ludũt ne sint inertes z lãguidi Cõcordatꝰ malignitatẽ inuidie Cito dãt vt liberales. Cito pacificãt rãcorꝫ exptes. Sũt ista sepi? ex etatꝫ bñficio. comitãt alia mĩta ex etatꝫ vicio. ¶ Ceterꝫ verus puer efficĩt spũs rõnalis ĩ q̃libz etate corporis/ si fuerit preditus innocentia. si hũilitate. si obedientia. Talis erat spirit? marie hũilis z obediẽtis ãcille Talis ipi? Dauid. q̃ vilescebat ĩ oc̃lis suis Tal' in abrahaz q̃ iussus imolare filiũ. ptin? obedire pauit. Et o q̃ mirabil'r obedire. spiritũ talẽ q̃ sit humilis innocẽs z obediens. innoua ĩ me de?. quẽ digner? suscipe Sit in eo simplicitas. sz cũ prudẽtia. sit hũilitas sz cũ fiducia. sit obediẽtia sz nõ ĩ angaria ¶ Magna ꝓsus erat ĩ hũilitate marie fiducia. magna obediẽcie pmptitudo. magna ĩ simplicitate prudẽtia qm̃ nec temeritate/ ꝓceps fuit in rñdẽdo. nec post insinuatõz angeli q̃l'r fieret mr̃ õi dare diffidit suũ assensũ. q̃ hĩto/ mox p icarnatõz suscepit israel puerz suũ ¶ Susceptõ tua dñe Jhu/ collucatõi sil'is ẽ. dũ te vicissim suscipez retiere laborã? Figurauit hãc luctã israel iste l̃ralis puer tu?. Tiebat nimis a facie frĩs sui Esau. trãsmiserat oẽz comitatũ sol? remãserat Apuit vir luctãs cũ eo vsqꝫ mãe in phãuel. Jacob illũ volẽtez discedere detinuit Nõ inqt dimittã te nisi bñdixeris mihi Bñdixit ĩ eodẽ loco z statĩ ozt? ẽ sol. ¶ Luctat bõ solus expũs metuẽs impulsus ꝺrios orat deũ tota mẽte nocte tribulatõis. Et ita luctat cũ ãgl'o magni ꝺsilij. Quid eĩ oro feruẽs ẽ/ nisi quedã luctatõ dei cũ homĩe? Se mutuo brachio amoris suscipiũt. Porro ñ cessat Jacob supplãtator viciorz/ quouscqꝫ benedictõz suscipiat meritorz etiã si videat iaz auroza mẽtalis illũinatõis. pstat tñ donec statĩ post bñdictõz sol oriat lũinosior ĩ expimẽtali ꝓceptõe Mutat nom̃ qz trãsfor mat in virz altez Jam ẽ isrl' vir potens et fortis dei. viget in actõe arduorz z in difficiliũ p pessione z in limpida dei visiõe fit israel Gratulat se vidisse deũ facie ad faciem. sz per subiectã creaturã q̃i p speculũ. Cõcipit interne fiducie gustũ. z salua ĩqt facta ẽ aĩa mea Robur deniqꝫ carnalis amorꝫ q̃ necesse emarcescit. ꝙ terea claudicat. solo pede necessitatis tãgẽs terrã Fc̃a sunt hec post gñatõz. xi. filiorz z natus est multo post in ĩtroitu bethleẽ dõus pãis. ipe benyamin. filius dextere vel doloris moriente rachael matre sua duz parturit eũ. ¶ Placet preterea o aĩa x̃piana/ summatim recordari misterĩũ genealogie nr̃i Jacob isrl'. ab alio ꝺdissime expositum. Habet mysticus israel. dũ Jacob est/ duas sororez liberas/ i vxores. Lyam z Rachel. Habet Lyam. vim affectiuã. hec laboriosa est fm nomẽ. in exercito virtutis Huic Lye deest oculus intelligentie per

x

spicacis. Hz idē Jacob mysticus/rachel decorā z simplicē istar ouis fm nom suū. Hec ē intelligētia supioris rōis. q̄ se versat in exq̄sitōe veritat̄ specialiter pncipū Dat̄ vtriq; ancilla sua. Seruit racheli imaginatō nō q̄liscūq; nec brutal' sz cum ratione pticipās. Dicit̄ hec bala hoc ē inueterata. loq̄t̄ q̄dē incessāter. etiā dū sola ē more senū. Sensualitas aūt l'sensual' appetitus obseqūtur Lye. Est ipi nom zelpha iterptata os inhiās. qz neq; visu neq; auditu (teste salomone) nec alio sensu satiat̄ in hiādo seu desiderādo Letea Jacob vir videns in pmis pauptatē suā/gnat affectū timor̄ ex Lya Dicit̄ iste ruben. fili⁹ visionis. Signif̄ p⁹ hūc affect⁹ doloris. Simeō hic ē auditio. qz q̄ ve dolz z pēitz ptin⁹ exaudit̄. Seqūtur tertⁱ fili⁹ dictus Leui. i. additō. qm̄ post tiorē z dolorē addit̄ spes. Quart⁹ i filijs Lye Judas confitēs vl' confessio subseq̄t̄. h ē amor aut gaudiū. Copulat̄ em̄ Lya q̄ ē bōa volūtas ōotanq; viro suo p gaudiū amoroſū. Lerneſ aūt Rachel sororē Lyā scz volūtatem totā. plis fecūditate letātē. zelatz ipa parere. Et qm̄ hz timorē q̄ ē pncipiū sapientie hz z amorē q̄ trahit rōis oc'm videre dilectū/desiderat ipa rachel ognoscere deum quē Lya tenz diligit Aduero qz necesse ē ognitōz pus a sēsu z imaginatōe fieri/dicēdo hoc pho. apl'o. z exptētie sono. Dat Rachel ipi Jacob spōso suo/balā ancillā ymaginatōz. Suscipit ab ea duos filios spectātes ad imaginatōz iūcta rōi. Un⁹ ē dan q̄siderat speculat̄ z iudicat/ō malis fugis in malor̄ dānatiōe Neptalim alter fili⁹. q̄sideratoz ē bonor̄ futuri sec'i. dās eloq̄a pulcritudis. nūc in cāticis cāticorū. nūc in psalmis. z iurta nōis interptatōz. nūc vtit̄ q̄patōe mō q̄uersatōe recōgnitō fuka Porro dū Lya q̄spicit ancillā sororis balā/pepisse gēinam hāc plē dan z neptalim. puocat̄ tradere sil'r ācillā suā nomine zelphā i sinum viri sui. Fit ita. Nascit̄ iñ duplex sibi fili⁹ Gad z Aser. horz interptatō ē brītudo z felicitas. qm̄ beati sunt z felices/q̄ post speculatōz eternorū/hīc malor̄ hīc bonor̄/pariūt i sensualitate q̄ ē iūcta volūtati imo pticipatīe voluntas. Pariūt inq; duos filios. q̄z pmus ē vigor abstinentie. secundus vigor patiētie. Accipe quomodo beati sunt qui lgētvt Gad. beati q̄ psecutōz patiūtvt azer

Ulcz post b tp⁹/rubē iā adult⁹/ingrediēs z egrediēs inuēit mādragoras bone fame qm̄ q̄ abstinētes sunt z patiētes sūt. cū timore dei collaudāt̄ Hō⁹ odor xpi iāt sum⁹ apl'us. Rachel vero petit ptē mādragoraz q̄s totas. Lya dat libēter Racheli qz subiecit se rōi/ q̄tin⁹ viro suo copulet. Jam em̄ nihil ad famā respicit. sed ad dei gloriā. sed ad futurā viuētiū terrā z q̄etez Dicit e sētentia. Quid enī mihi ē i celo. z a te q̄d volui sup terrā. Sup est igit̄ vt Lya gñet duos filios q̄ sunt. Jsachar et zabulon Jsachar ē asin⁹ fortis sibi vilescēs qui vidit requiez bonā dubie eternā/q̄ esset bōa. z terrā supple viuētiū/q̄ cēt optima. z fact⁹ ē tributis spūaliū exercitioz seruiēs q̄ int̄ termīos hītauit. neq; enī q̄rebat ee i terra neq; poterat in celo Fecit qđ potuit. Inter terminos hītauit. posit⁹ hic in orizonte diuinor̄ z hūanor̄. crebro vertebat oculos ad dīna. Quint⁹ iste ē fili⁹ Lye q̄ est gaudiū spūs. z amor boni. Que ose quit̄ sert⁹ fili⁹. q̄ est zel⁹ fact⁹ in odio mali Hūc sertū Lya mr. appellat dotē bonam Hā q̄ melior dos zelo aiar̄ z odiovicior̄ Nom ei⁹ fm laudē suā/zabulō habitaclz fortitudis Hā qđ aliud habitaclm fortis q̄s vbi morat̄ emulatō dura sicut infernus veniēs ex gaudiosa dīni numeris dilectōne. que vt mors fortis ē /cui⁹ lāpades sūt lāpades ignis atq; flāmar̄. Patuit i martyrib⁹ zelando salutē aiar̄. q̄z caritatē m'te psecutionū aq̄/nō potuerūt extinguere nec fluminа voluptatū obruere valuerūt Rursū vo satis est. pbabile q̄ zelus dū exercet/offendit i multis. z dū currit incurrit /si nō inde nascat̄ sēta verecūdia coraz deo. q̄s nōiam⁹ dynam in femīno sexu. ppe minorē q̄s in viris fortitudinē. et qz ppter formositatē pl⁹ allicit. Quid enī apō ōuz q̄d apō homines gracios⁹/q̄s humil' secundia/post tot sāctos mores/p⁹ gētes quales dixim⁹ sex lye filios? Sūt isti sex pncipales affect⁹ voluntatis. moderati simul z ordīati Eteni vtus quid aliud est q̄s dilectō vel affectō veritatis /moderata p ratōis normā. ordinata p volūtatis intentionē nomia sunt. Timor. dolor. spes gaudiū. q̄s sic noīat̄ psa Spes meror. metus. gaudiū. Sub inde sunt amor boni. zel⁹ vl' odiū mali. Coiungunt̄ filij q̄ttuor ancillar̄ Bala quippe genuit duplicē spēculatōez. vnā iferni Alterā padisi. zelpha

Xx 4

aũt genuit duplicẽ insensualitate affectũ. vnũ q̃ est rigor abstinẽtie. alterũ q̃ dicitur patiẽtie vigor. ¶ Sz ve filijs hominum a scãdal' qm̃ nõ ẽ bõ q̃ viuat z non peccet ñ ẽ q̃ ñ hostilib' q̃ꝫ pateat insidijs. ecce dñ pdicti oẽs filij Jacob: circa pascẽdos greges bonaꝝ actionũ ad primos occupãt. Dyna soror iã adulta /nec se ptinẽs in solo mẽtis hitaclo/egredit videre mulieres regionis illi⁹. Egressus ẽ hic/p curiositatẽ dñ vitã aspicit alioꝝ. duz deniq; mores z formã vite eoꝝ/ꝓpatõe sui ꝓsiderat. Gloria sua iã nõ tota ẽ testionij ꝓscie sue coã deo. sz gloriã foris expetit. Clio/lat hoc mõ Dyna. q̃ ẽ sancta verecũdia dñ fatagit mõo gloriosa videri. ¶ Sz a quo violat Dyna. i. iudiciũ fecũdie. Certe a labore asinino. scz a sychem q̃ interpretat labor q̃ꝫ gignit Emor. q̃ sua interptatiõe sicut z actõe notat asinũ. Quid em̃ stulti⁹ q̃ꝫ vane gloriari de nõ suis ꝓtutib' vl' õ receptis aliũde? Amor igit ꝓprie excellentie gñat vanã gl'iaz. que dynã q̃ꝫ obnitat opprimit z violat ¶ Offert se nihilomin⁹ ad ꝓpescẽdũ furorẽ fratꝝ dyne. Sichem iste offert circũcidere mores suos omnes scz p gloria ꝓa laborare. vt nihil apareat in suis moribꝫ inuerecũdũ. hac circũcisione facta ꝓpter hõm gloriaz: tres dies q̃ sũt tres ꝓsideratões trãseũt. dñ simeõ z leui/dolor z spes /nõ em̃ sciam arrept; gladijs suis /infilũt in oẽs mares /sub'sichẽ z eoꝝ bitates. viriles q̃ꝫ suas opatões occidũt. dñ dolor ẽ gñissim⁹. Simeon p gladium exprobratõis. Leui p gladiũ exactõis ipossibilis seruiũt. Dolor grauis ẽ. q̃ pdixerũt exteri⁹ famã. Labor ẽ grauior. q̃ perdiderũt interi⁹ innocẽtiã. gñissim⁹ q̃ demeruerũt gehẽnã. Quãto satius erat hmõi filios opatiõm /custodire sub religiõis disciplina. ipos q̃ꝫ paulati bonos efficere/ p intentionẽ meliorẽ. q̃ꝫ furore ptinaci z emulatõe dura/inutiliter exprobrãdo/z plus exigẽdo q̃ꝫ poterat/ꝑdere simul z opprimere ¶ Videm⁹ q̃ admodũ necessaria sit post z iter ꝓtutes oẽs/discretõ. q̃ꝫ p sui vtilitate/nõ est nata pere nisi Rachel rõ supior. Est iste ꝓmus rachel filij⁹ in ordine filioꝝ vndeci⁹ Jacob prĩarche. q̃ nõiat Joseph scz accrescens. qm̃ exprimentis crescit assiduis z virtutib' excolit/dñ pl⁹ viuit. Facit huic pr̃ tunicã talarem. qz solus ad talos ꝓsummatõis/opa ꝑduxit. Hunc odiunt fratres sui. dñ modũ vult eis ipponere. dñ impetus refrẽare. Accusat eos apũd patrẽ crimine pessimo qõ est ypocrisis qz simulata eq̃tas nõ ẽ eq̃tas sz duplex est iniq̃tas ¶ Rursus inter hec Rubẽ violat balã. dñ nimiũ grãdis effect⁹ ẽ. qz timor sinim⁹ ẽ/dñ se custodire nitit/formar inutiles imaginatões. q̃b' se ꝓuoluẽs /a salutarib' inpedit. Tãdẽ ipe Joseph/dñ semet excolit quotidie p prudentiã fit maior. Mater ei⁹ Rachel ꝓcipiẽs z pturiẽs ãtij doloris desiderio Benyamin hic ẽ filius dextre filius inpotioribꝫ dõis celestiũ collãcs d⁹ morit in ei⁹ partu/rachel. qz dum celestia mẽs rimat/oportetvt rõ succũbat z huic vite moriat. /qz nõ videbit me hõ z viuet ait dñs ad moysen ¶ Hic est beniamin adolescẽtul⁹ in mẽtis excessu Et vbi? Est nempe in ecclesijs vbi bñdicitur dño Et q̃ sunt eccie/nisi ꝓuocatões tã cogitationũ q̃ꝫ affecctionũ scãz? Psallunt meditationes scẽ dño/cũ iuuẽculis inspirationib'/tympanizãtib' in corpore mortificato. Ꝑ reueniunt ꝓncipes angeli/ꝓiuncti psallentib' in medio iuuẽculaz tympanistriaz. Ibi beniamin adolescentulus in mẽtis excessu. ¶ Suscipit dñs hũc puerũ israel. qm̃ amãtissimus est dñi. z habitat confidenter z in eo sicut in thalamo/tota die ꝓmorabit. qz manet in caritate. z ois talis in deo manet z de⁹ in eo. Deniq; delicios⁹ puer inter humeros dei p mutuos amplexus reqescit. Dixit i excessu suo ois homo mendax. qz iã fact⁹ sup hoiez/dicit in excessu mẽtis sue p hũiliationem huius miserie. Proiectus suz a facie oculoꝝ tuoꝝ Usquequo dñe auertis faciem tuã a me. qm̃ facies tua plena ẽgraz. quã adhuc velãme mortalitatis huius/celas a me. ¶ O q̃tiẽs vẽdit dñe nr̃ Joseph i egiptũ tribuꝝ baz. /q̃tiens iste fr̃ su⁹ benia/min minius/descẽdit ad eũ Jungit oscula cũ ãplexib'. dñ discretõ prudẽs i humanis/z ptẽplatõ prudẽs i dñis. vna ꝑfect; sña ꝓuẽiũt Sic iustitia õ practicꝫ. z pax õ specularis osculate sunt Cur itaq; flumiꝝ qz mia z ꝑfitas obuiauerũt sibi. õ q̃b' vtq; gl'iat. Mia tua z ꝑfitas tua semp susceperunt me Et tu dñe Jhu p quẽ facta est mi sericordia z ꝑfitas. cuius curr⁹ ẽ decez milib' multiplex. Currus igneus. vehens ad celestia. Cuius eq̃tat⁹ victoriosus est. in curribꝫ phãraõis. trahẽs spõsaz ad te. Suscipe fuũ tuũ i bonũ. ñ calũpniẽt me

ſuꝑbi īmici mei dū loq̄r eis ī porta obiꝰ mei Obſtituat ſapīa tua. ſuſcipiēſ cāz aīe mee. furores calūnie ſue. recordat' ſolius mīe tue dñe ihu ſpes vltia aīe mee. Finit

A

Incipit tractatus. rj.

Dragmaticus. ſub duplici particione. ſuper illo verſu. Sicut locutus eſt ad patres nr̄os. Prima partitio de cōtēplationib⁹ marie ſup locutione dei p ꝓphetas. ⁊ maxime per ſemetipſum. incipiendo ab euāgelica narratione. iuxta ꝓpilationem nouiter factā. que dr vnū ⁊ quatuor. per notulas quadraginta. ſup rubrica ꝑma In ꝓncipio erat verbū Ūñ dar intellegi quātū ſuper reliq̄s ꝓmo ꝓtēſior eſſe poſſ

Sic locutus eſt ad patres noſtros Dgr. Multifarie multiſq̄ modis ꝓlim/deus locutus eſt in patrib⁹ ⁊ ꝓphetis. Nouiſſime locut⁹ eſt in filio Cōſeruabat aūt maria (ſicut ſcribit Lucas) oīa verba hec cōferens in corde ſuo. Conſeruabat nedū noua ſed vetera. Filiis erat patrifamilias q̄ ꝓferi de theſauro ſuo noua ⁊ vetera Filiis ⁊ ſponſe q̄ dilecto⁹ ſuo ſeruat oīa poma vetera ⁊ noua ¶ Diſcipulus. Quo pacto nō obuiat dictū Job. Semel loquit deus. ⁊ ipm n repetit? Quō ꝓterea verbū ps. nō repugnat. Semel locut⁹ eſt deus. duo hec audiui. q̄ ptās dei eſt. ⁊ tibi dñe miſericordia? ¶ Dgr. Locut⁹ eſt ſemel deus. locutus eſt etiā mltipliciter. Semel in eternitate. multipliciter in tempore. verbuz/ſemel in eternitate locutū/nō repetet. Ex ꝓbo tpali/mlta audiūtur. Inter q̄ ꝓcipue ſunt duo mia ⁊ veritas ſeu ptās. Cōtexitur inde verſiculus cantici huius. Et mia eius a progenie in ꝓgenies timētib⁹ eū. Sup quo tractatus habit⁹ eſt. ¶ Diſcipulus Habitus eſt memini. Eſſet aūt iocūda nec infructuoſa collocutio/ſi recē ſerent collatiōes marie ſup verbis illis q̄ locut⁹ eſt dñs in ꝓphis. q̄ ꝓterea locut⁹ eſt in filio. qui fuit ſemez abrae cui dñs locutus eſt. ¶ Dgr. Vocas ad rez magnificā valde. ⁊ cuius magnitudinis nō ſit finis. Dicā tñ ex infinitis pauciſſima q̄ maria ꝓferebat in corde ſuo de locutionib⁹ dñi. Tu ex minimis collige quātuz magna poſſeris. Interroga pariter quātū volueriſ ſup his oīb⁹ q̄ ꝓtēplata ē mēs marie ſapienter. Video aūt ita ꝓuenien

ter incipe/ſi dixero ꝓtuliſſe mariā in corde ſuo. quēadmodū ꝓfecerit oīa q̄ ſibi dicta fuerāt ab eo/iuxta cognate elizabeth vaticiniū Eſt ei magnificētie ꝓprietas. cōſūmatio fortis inchoatoz. ſic ad magnanimitatē ſpectat aggreſſio ꝓſiderata magnoz. Laudans igit ⁊ magnifice gras agēs dño/cui⁹ ꝓfecta opa ſūt/ꝓcinebat in ꝑalterio hoc de cacordo p mīt⁹ iubilū.

Diſci. Placent iſta ¶ Dgr Licz aūt de mltitudine magnificatōis marie mlta p/ārere. Mlta iā ſane dicta ſunt ſed eo plā ſup ſūt. tāq̄z ō ifinito q̄dā pelago cui⁹ quātitatē nō molis ſz ſtuꝰ accipiētib⁹/ſp vltra ꝓtingit accipe. Neq̄z vidim⁹ idcirco ab hauriēdo deſiſtere. ſz inſiſtere ad refocillationē aiaz nrāz. q̄ nō arescent ſiti. dū fons oztoz. dū pute⁹ aq̄z viuētiū. Fluūt impetu nō impediri de libano cādoris virginei ſcaturiētis in abūdantia de fontib⁹ ſaluatoriſ xpi ſui. Ceteriſ q̄ppe p partes datur. marie aūt (Hieronimo teſte) ſe infundit gr̄e plenitudo tota. Ideo ſalutat' anthonomatice gr̄a plēa. cui⁹ plenitudinis abūdantiam/nullus apire ꝓmo ſufficiet. Nō ei iā eēt ado mirabil' ⁊ āgusta/ſi ꝑbo rū āgustūs clauderet ¶ Diſci. Recte dicz B

¶ Dgr audebo nihilomi⁹ī auxilio plenitudinis gr̄e ſue/trāſire ad ꝓtēplandā ſapientiaz ꝓtēplatōis ſue. ſapiētiā quā cōtemplata eſt multo intuitu. querā pl'ima de ſe ipa. vtinā ꝑ ſe ipa. vel ab ipa liceret.

¶ Diſci. Oratū te. porratūq̄z cupio/q̄tin⁹ inoī locutione nr̄a/miſceas vtile dulci. ſpeculationē cū deuotione. nec p mltos opinionū riuulos effundaris. Dic poſitionē vel q̄ potioz/vel ſua nouitate iocundioz apparebit. Sciſcitor in ꝓmis/q̄bz ⁊ q̄t modis ꝓgnoſcat/q̄ mēs marie ꝓtemplata ſit multa ſapienter. vt ad magnificā dū dñm. aīa cū exultatione ſpūs mouere tur ¶ Dgr. Cōgratulor ſcō tue deuotionis ſtudio/q̄ in ampliſſima ⁊ magnificavis nos exerceri materia. ꝓtēplatōes/btē ⁊ ſapientiſſime ſapiētiū oīm/ſuadēs recē feri. nō q̄dē oēs vt impoſſibile recte cēſeaz ⁊ q̄t ⁊ q̄les/ipa dignabit miniſtrare ō ſe loquētib⁹. magnificētiā ſil' cū laude mirātib⁹ cupientib⁹. quātū fas fuerit recordari. proteſtatione premiſſa q̄ ea tātummodo volumus aſſerere/que certa tradit auctoritas fidei. vel que ratio clara conuincit. Cetera vero/tanq̄z pie opinabilia/ad

exercitium deuote speculatōis recensebi
m⁹ non q̄ ita fuerit affirmātes. sed q̄ ita
fieri potuerit/scōm ꝓbabiles ꝓiecturas/
estimantes. ¶ Didicisti q̄ duo ꝺictoria ñ
in veritate stant simul. sed in ꝓbabilitate
¶ Pictores imitabimur⁊ rhetores. qui nō
adeq̄tā ⁊ aptā ꝓcationē gestoꝝ. ꝓmittunt
inducere. Alioq̄n temeritate fallerent⁊ at/
q̄ mēdacio. sz ꝓsimiles/illi picturas/isti
rōnes/offerre ꝓtenti sunt. ¶ Discipulus
Discolū essz plus exigere de reb⁹. que nec
sensu percipi. nec rōne ꝓbare. nec auctori
tate possunt ꝓfirmari. De q̄b⁹ tñ aliq̄ di/
cere vel scribere vel audire decet licet ⁊ ex
pedit. Incipe securus. q̄ psuasum sic te/
neo. nec aliter recipio ¶ Dgr̄. Cōtēplati
ones marie recēsere placet/tpe q̄ q̄ividua
mr̄/post ascensionē filij/post missionē spi
ritussci /clauso sup se cubicl'o/reducebat
añ mēt⁊ oculos/ꝑteritū decursuz vniuer/
se vite filij sui. Hoc sibi speculū/hoc sibi
exemplar/satis erat/in oi ꝓtēplatiōe sua.
¶ Disci. Placet electio tpis. duz btā nr̄a
viatrix adhuc existeret. ⁊ duz reductis ad
gesta dictaq̄ dñi nr̄i spūalib⁹ oc'is/illoꝝ
poterat reminisci. Nos demū p hec edifi
cari familiari repetitōe valem⁹. Ubi em̄
mō pascit. mō cubat in meridie claritatis
immense. q̄s ꝓtēplatur⁹ ascenderet Por/
ro ne te fortasse ordo gestoꝝ solicitet/pge
q̄rsuz voluer⁊ in ꝓtēplationib⁹ btē marie
virginis recēsendis. q̄m nec euāgelistaꝝ
traditio doctrinalis/ordini se gestoꝝ per
oīa ꝓformauit. Dent⁊ ex ista ꝓpilatione
laboriosissima. que nup edita est ex quat/
tuor vt vhū. neq̄ veritati tñ euāgelice. ne
q̄ deuotioni. neq̄ doctrine/deperit aliq̄d
saluari ¶ Dgr̄. Cōtēplabar eo tūc mari
a. solitaria secū frequētius. oīa que vide/
rat vel audierat. que ꝓtrectauerat de ver
bo vite. sicut eius custos virgine⁹ Johes
de se pro multis loq̄tur dicēs. Quod fuit
ab initio. q̄d vidimus. q̄d audiuim⁹. q̄d
oc'is nr̄is ꝑspeximus. ⁊ manus nr̄e con/
trectauerūt de verbo vite. ⁊ vita manife/
stata est. ⁊ vidim⁹ ⁊ testamur ⁊ ānūciam⁹
vobis vitā eternā. que erat apud patrem:
⁊ apparuit nobis. Hoc testimoniū/in nul
la fuit eminenti⁹ creatura pura q̄ in ma
ria verificatū. que ẏbū vite neduz vidit/
nedū audiuit/nedū ꝓtrectauit/sed ꝓcepit
peperit. lactauit ⁊ aluit. Leteq̄. nulla sunt
q̄q̄ sola sibi ꝓscia fuit/nec ꝑdidit dicens.
Secretū meū mihi Multa q̄ potuerunt
se sola reuelāte cognosci. q̄q̄ fecit partici/
pes apl'os ⁊ euāgelistas. maxime Lucaz.
Cognouit. viuente Joseph virginali spō
so suo. singula que dñs nr̄ subditus eis/
opat⁹ est vsq̄ post obitū felicē eiusdē Jo
seph. custodis ⁊ testis fidelissimū. q̄n ces/
sit ipa ī custodiā peculiarē filij sui. sequēs
eū q̄cunq̄ iret. pñtis in oīb⁹ que faceret ⁊
doceret. vsq̄ dū custodie Jobis in cruce
tradita est ¶ Disci's. Affer si habes/vl
auctoritatez vel rationē/de seq̄la matris/
toto tpe xpi predicātis/hac illacq̄ discur
rentis per ciuitates ⁊ castella. q̄ venerat
ad hoc sicut rūdit/ipm retinere volētib⁹.
Talis aūt discursus videbat importun⁹
verecundie virginali. honori maternali.
secus insup etatisq̄ fragilitati. ¶ Dgr̄.
Cōuenientissimus ergo fuit comitat⁹ ta/
lis matris cū filio. Viri nempe vidnata
solacio fuit. filius q̄q̄ predicans/matris
indigebat obsequio. q̄m nō renuit extra/
neas etiam mulieres se sequi. sibiq̄ mini
strare de facultatib⁹ suis per oīne iter q̄
erat ipe facturus. Testat hoc euangelica
narratio q̄ matris societatē expressit loc⁹
pl'ib⁹. vt in nuptijs dum dixit filio Vinū
non habent. vt postmodū dum descendit
capharnaū infidelez ciuitatē. ipe ⁊ mater
sua/dicit Johānes/Quāto probabilius
credenda est ascendisse cum eo Jherosoli
mā sanctā ciuitatē. vbi vidit filiū qui cuz
fecisset q̄si flagelluz de funiculis. omnes
eiecit de tēplo. Legimus preterea q⁹ ma
ter Jhesu sepe quesiuit loqui ei/foz⁊ stās
⁊ insequens. Quod insup efficacius af/
ferre possum⁹ argumentū presentie conti
nue/q̄z illud dū filius ignominiosissime
morti traditus esset. voluit btissimā ma/
trem adesse ꝓspectricē. De discipulis rur
sus ⁊ apl'is scribit lucas post passionem
dñi q⁹ erāt pseuerātes in oratione cū mu
lieribz ⁊ maria matre Jhu. Porro si fili⁹
nō habebat vbi caput reclinaret/hoc ipz
probabile de paupe vidua matre sentire.
Fouebatur igitur a filio Legimus qua
tuor philippi filias prophetissas. sequen
tes ipm predicantē Apostolus quoq̄ di
cebat se potestatem habere sororem circū
ducendi sicut ⁊ ceteri apostoli Deniq̄ q̄d
charitas materna velit audiat. q̄d filias
retribuat pietas Aug⁹ cū Monica testis
assit. ¶ Disci. Probataz satis estimo se/

q̄laz marie ꝓtinuā cū filio ꝙ nob̄ afferet nō mediocrē ꝓtēplationū suaz/mariā at qz fidē/p vniuersam totius euāgelice seri ei narrationē. Quinetiā maria ꝓtēplaba tur ea que didicerat infantula/sub paren tū domestica disciplina. Debinc/que to to puellaris etatis tpe didicit z plegit in tēplo/sub doctrina sacerdotū/cum alijs virginib⁹/de sacerdotali regaliqz prosa pia nobilē trabentib⁹ originem/erudita. Tandē reliq̄ tā ab euangelistis posita/q̄z longe pl'a nō posita/p totū beatissime vi te sue cursum/estimam⁹/ml'ta nimis In uenire tuū est Incipe qūo placuerit. Dig nabit̄ spo sese/nr̄o q̄licūqz ꝑmone lauda ri. quā audire video⁹ exhortātez oēs/per verba pr̄is sui dauid Magnificate dñm mecū. z exaltem⁹ nomē eius in idipm. di cētes Magnificat aīa mea dñm. qm̄ hic est finis nr̄. ista salus. ista pfectio. istō ꝓn cipiuz. z vltimū/create rōnalis opus bo nū. ¶ Dgr̄. Cōtēplatio marie p̄cipua/ fuit de magnificādo dñm. Causaz ꝙ po suisti. Et dicant sp. Magnificet dñs (ait ꝓpha) q̄ diligūt salutare tuū. qō ē xp̄s ꝙbū in ꝓncipio apud patrē. de⁹ de deo. p quez oīa facta sunt. p quez z destructa p pcēm/ refecta sunt. qm̄ ꝙbū caro factum est z ha bitauit in nobis. Et qz ꝓtēplabat̄ mens marie quēadmodū futurus erat de⁹ hō/ factus Judeis in scādalū z gētib⁹ in stul titiā z derisum/voluit a magnificatione dñi salutaris sui/canticū inchoare. signi ficans. nihil in depssionē diuine magni ficētie factū esse/p incarnati verbi my ste riuz. noua potius mentis nr̄e oculis (O magnificētissime deus) lux tue claritatis infulsit. vt dū deū visibiliter agnoscim⁹/ p hūc/inuisibiliū amorē rapiamur ¶ Di scipulus. Hec causa ꝓbabilis est: cur a magnificentia sumpsit exordiū. dū recre ata ꝓsiderat p exinanitionē passiōis. At uero dū attenderet oīa q̄ facta sunt p ver bū/nōne ꝓfestim a magnificatiōe creatu raz assurrexit ad cognoscendā laudādaz qz magnitudinē creatoris? ¶ Dgr̄. As surrexisse ñ denego. ꝓiecturās ipaz ꝓpter ea ꝓposuisse nomē dñi qz salutaris. cōso nādo ps. ꝙbo. Oīa q̄cūqz voluit dñs fec̄ i celo z in terra. i mari z i oib⁹ abissis Jdeo q̄ dñs appellat̄. qz subiectā habuit cre aturā. iure suo factā. aut ab eo fieri possi bilē. Porro si q̄reret a maria de reb⁹ ꝺi tis in tali mēsura nūero z ordine/nōne ꝓ oī rōne potuit rndere. Dñs est. qō bonuz fuit in oc̄is suis ꝟ fecit. z qō fecit/ꝓpus i ipo vita erat. z vita erat lux hoīm. z lux i tenebris lucet. z tenebre eā nō ꝓphenderūt ¶ Discipl's. Tollebat ex ꝟ curio sitatem stultā scrutātiū seru tinio volētiū sape nō ad sobrietatē. nō ad mēsurā cordis sui ni mis exiguaz. q̄ neq̄t imēsitas dei claudi. Non attendunt isti q̄ omniuz que facta sunt z quomodo facta sunt/simul z refe cta/tota rō ē oīpotēs z oī sciēs volūtas opantz ¶ Dgr̄. Cōtēplabat̄ i ꝟ euangeli co Johis custodis sui ꝓncipio mens ma rie ml'to intuitu/septē abyssos. q̄s solus dei penetrat oc̄lus. lucidior sup solē. Si q̄dē de⁹ ipe dñs q̄ intuet̄ abyssos. Jōqz su p oēm creatē sciaz notatā p cherubin/se dere phibet̄. Hinc tenebras esse sup faciē abyssi moyses scp̄sit. Hinc de luce diuina positū est. q̄ tenebre eā nō ꝓphenderūt. nō negādo q̄lēcūqz participationē but⁹ lucz velut vmbratilē. Umbrā q̄pe dicam⁹ esse refulgētiā quādā lucis. plus aut min⁹ z ñ oīmodā lucz ꝓuationē. Sic angelus est ordine naturali ꝓma vmbra seu refulgen tia sūme lucz ꝓticipatio. Alia rōnalis alta. Deniqz vmbra ꝓgnitiue lucz/occūbit p⁹ vmbrā sensitiue virtutz in vegetatiua. ac deinceps ¶ Discipl's. Quid de vita dice m⁹. An effulgeat silr̄ i creaturz z occūbat. ¶ Dgr̄. Si vita dicat̄ oīno illō qō hz vim motiuā sui/ꝓclusimus alibi q̄ nulla res est sine vita. qm̄ naturalis amor/oīb⁹ in sit⁹ est. q̄ res q̄libz/tāqz pōdere suo moue at̄ mediate vel īmediate/ad ꝓpriū cētz oī uz/deū. Rōnales crate/p cognitionē ꝓpriā ctā sibi. sz irrationales/p separatā. ferūt nēpe ad loca sua p impetū amorosuz/dei dirigētis. vt a sagittāte sagitta dirigit̄ pe tere signuz qō sagittās intendit Est igit̄ res q̄libz in do q̄dā vita. etiā ꝑus q̄z fiat. z hoc p rōnē ydealē. nō q̄dez extra deū (p ut Aristoteles arguit Platonē) ydeas po suisse) sz in deo. ꝟm respect⁹ bītos ad crea turas. per intellectum paternum. z p ver bum suum. iuncto volūtatis amore. quo vult deus bonitatem suam ad extra com municare. z lucem immensam quodam modo splendescere. z vmbratiliter radia re. Alioquin ipsuz verbum diuinum/vt sine voluntate tali consideratū/pure spe culatiuū nō opatiuū/celendū est. etiā dū

E

protēdit seu ꝓcedit ꝺicatiue ad ꝓcessiōꝫ spūssci q̄ amor ē ꝑis ⁊ filij. Praxis igit/ nō intēdit in intellectu speculatiuo si con fesse se habeat ad appetitū/nisi ꝓcedat ad opatōis rōnez Sicut alibi de theologia q̄ sit speculatiua ꝺidicisti. q̄uis ei⁹ finis ꝑcipuus sit amor dei ⁊ laus eius magnificaus dn̄m. Tūc ꝯo diuinū ꝟbū nō irrationabiliter appellat practicū/duz diuina volūtas accipit ipm ad ꝓductionē seu ꝓ/ductibilitatē coꝝ oīm q̄ facta sunt/ſm triplex fieri. vnū est in mēte angelica vel humana. scōm in existentia ꝓpria seu genere ꝓprio ⁊ in esse formali suo. Tetex puatio seu nihil/ꝺr sine ꝟbo facta. nō q⁹ sit aliq̄d extra intelligentiā. sed ita q̄ nomē entis vel esse vel existentie/pbs extendit ad illa circa q̄ negociat intellectus. vt sūt ꝓpositiones. ⁊ relationes rōnis/vt ꝓplexe significabilia/ex fabricatione intellectus ꝓponentis ⁊ diuidentis. cū silibꝫ F

Discipl's Grandes sub paucis collegisti ꝓtēpladi materias. redire placet ad illas abissos septem. q̄s innuis marie mētez fuisse ꝓtem platā. Dgr̄. Abissum dicim⁹ ꝓfunditatē. cuius fundus aut terminus/nō pōt ab inspicientib⁹ intueri. Vide si nō sit abissus talis ipe bn̄dictus deus trinus ⁊ vnus in sua maiestate. nō ꝓ respectū quē/uis extrinsecū cōsideraī⁹. q⁹ nemo nouit ꝑez nisi fili⁹. nec filiuz nisi pr̄. nō excluso tn̄ spūsco. q̄ ꝓprius est eiusdē ꝓgnitōis essentialis cū ꝑe ⁊ filio Hex alias abissos numeramus/habendo respectū ad res exteriores. marie rōnales. q̄ sole capaces sūt bītudis eterne. vel pennis mirie. Nū q̄d nō abissus est mīe dei. q̄ res viles ⁊ de se nihilū/dignata ē facere se ipa dignas. atq⁹ participes sue pulcritudinis. nobilitatis. ⁊ honoris. imēsaz. vsq⁹ adeo q⁹ id ipm sūt ꝓ grāz/qō dei fili⁹ ē ꝓ nāz Hoc intuebat in spū ꝓpha loquēs ī ꝓsona dn̄i. Ego dixi dij estis ⁊ filij excelsi oēs. Siq̄ dē dedit eis ptātē filios ꝺi fieri. nō ex sanguinib⁹ coꝝporeis ꝓ volūtatē viri se ꝓmiscētis cū carnis sue. i. mulieris volūtate. sz ex grē germine. dū ex deo nati sūt ꝓ verbū regenerās. qō ideo caro factū ē/ vt essz caro de⁹. hītās in hoīb⁹ ⁊ hoīes in eo sup admirabili ꝓsus vnitate. Tus altera velut ex opposito tibi mōstretur abissus. hec est incōprehēsibilis ⁊ horribil' ꝺine iusticie severitas. q̄ ꝓiicit a facie sua/rōnalē creaturā. reprobās ⁊ indurās eā. reputās eā indignā se ipo q̄ creauit eā Subiī sunt abissi due. ꝓportionabilr ad duplicez hāc hoīnū sortē assignāde Primis dicet. venite bn̄dicti pr̄is mei. percipite regnū qō paratū est vobis ab origine mūdi. qō nec oculus vidit. Audient alij. Jte male dicti. Demum cōsidera duas abyssos velut intermedias. que sint vie ad duplicem precedētez. De q̄b⁹ in pr̄. Uniuerse vie dn̄i mia ⁊ veritas Ecce q̄s incōprehensibilis sit vtraq⁹ viaz. Q̄m est via q̄ videt hoī recta. ⁊ nouissima eius ducūt ad mortē. Et viceuersa iustoꝝ semita/reputat insania. Alternatio tanta postremo cernit in vijs istis/tā ambigua/tā ꝓplexa/tā timida ⁊ incerta. vt vere dictū sit. nescit hō finē suum. ⁊ oīa in futuz seruāt incerta. Latro p totā vitaz sceleratus/ad vnū petitōis ꝟbū meruit audire. hodie mecū erſ in paradiso. dū petrus negauit. dū iudas apl's/desperatōis peiori laqō q̄z canapis se suspēdit. O q̄tiens mentē marie ꝺtē plātez sapienter has abyssos arbitramur deo ꝺixisse. O culi mei defecerūt in salutare tuū. q̄ ad tres abyssos mīe. ⁊ in eloq̄uz iusticie tue. q̄ ad tres abyssos veritatis ⁊ severitatis eiusdē iusticie. O quotiens expauit sicut paulus. q̄tiens casto silentio magnificās dei secreta. nec audaci temeritate subintrās aut irrūpēs suspirauit. O altitudo diuitiaz sapientie ⁊ scie dei. sapientiā q̄ ad intrinsecā abyssuz diuinitatſ. scientiā ꝟo referamus ad alias. Hequtur q̄z incōprehensibilia sunt iudicia eius. ⁊ inuestigabiles vie illius Vas vocat pr̄. catharactas. Abyssus ait abyssum inuocat in voce catharactaz tuaz Discipulus Cōsiderans ista totus horrore ꝓcuti or totus ad me. meāq⁹ vilitatē resiliēs/ꝺiuinā maiestatē trepid⁹ expauesco. nec q̄d agā/q̄d ꝺicā/q̄ me vertā/q̄ fugiaz/ꝓrsus scio. Dgr̄. Proīce te totū securus in illū q̄ est de⁹ nr̄ refugiū ⁊ virt⁹. Jtaq⁹ pr̄e trahēte/venim⁹ ad filiū. Filius ꝟo pollicet eū q̄ venit ad me nō ejiciā foras Proīciam⁹ tota fide totaq⁹ spe nos in manus misericordie sue/resilientes a severitate iusticie. Non poterit misericordia claudere gremiū redeūtib⁹. q̄ ꝓ fugiētib⁹/req̄rendis/reparādis/⁊ saluandis/in ꝟ mirie ꝺcto/lacerata ē spinis ⁊ cruce clauata Postremo q̄d nisi magnificētiā talis dn̄i B

reuerearis. exultās ei cū tremore dicens Dñe deus magnificatus es vehemēter. Rursus cū sapiētissima mulier Magnificat anima mea dñm. Discipulus. Cōtemplationez dic alterā marie. qz proposui redire posterius sup istā de abyssis iudicioz dei. q̄ aliquos misericorditer dat filios dei fieri. coheredes regni. alijs ad
D interitum derelictis. iusto quidē sz occulto iudicio. Mgr. Salutāda sepe est z ozāda mater misericordie vita dulcedo z spes nostra: quatinus dei misericordiaz/ non iudicium sentiamus Etēm si quod factum est/in verbo vita erat/quāto perfectius fuit z est ipsa in eodem verbo/vita p quā z in qua verbum caro factum. reddidit perditis z mortuis vitaz? Dulcedo subinde nostra est. que fontem in se parturijt dulcedis Spes insup intercedendo. recōcilians z sublevans. nō auctoritate pma saluās. Transferunt obinde per eccliaz. illa ybi preconia. sub nomine sapientie predicata. p sapientē/ad istā ybigenā de ybo z in ybo gliantē. Ab initio inqt z añ secla creata sum. p predestinationis electiōez pre oīb. In me oīs spes vite z ytutis. p auxiliationē Disci. Noui talia oīa q̄ sapiens colligit. z mecū sepe retracto. marie dum natiuitatis eius sacra celebritas recolit. ō q̄ fieri posset cōparatio ad illius natiuitatem qui fuit hō missus a deo cui nomē erat Johes. q̄ vēit in testimoniū vt testimoniuz phiberet de lumine Mgr. Alludis si sciens vel insciens nescio/ordini? textus euangelici/ cuius supra meministi de q̄ttuoz vt vnū. qō opus in centum q̄nq̄ginta rubricas partitū est. cū aliquot rubricellis. Duz ei verbi generatione ?tēplationē incepim? marie. tu nunc traducis vt de precursore loquamur. sequamur hūc ordinē si complacitū ita tibi fuerit. Disci. Heq̄mur q̄so de btō Johe q̄lis fuerit marie ?tēplatio/q̄ scōa pncipalis/edissere. Mgr. Cōtēplabat mēs marie Johez. nūc ad literā. nūc ad tropologiā. qnqz yo p allegorie. z anagogie mysteriū Disci. Ita palam facta est de Johānis nūciatione. cū p/conjūs ei?. parentūqz suoz. affer aliqd de
J mysterijs. Mgr. Cōtemplabat maria verbū qō erat in pncipio/qnqz metaphysicaliter Assumebat em si'litudinē hōis p arte operātis in exteriorē materiā Consterebat ad pmū artificē deū. qui oīa que facta sunt/pduxerat ñ naturali necessitate. nō casualr aut fortuite. sz spōtanee. Recē sebat aliqs phos ita sensisse sicut ōr Johānes euāgelista. Deus em manifestauerat eis qm̄ inuisibilia dei per ea que facta sunt a creatura mūdi id est homine intellecta ?spiciūtur. Sempiterna quoqz virtus eius z dīnitas ostēdit ordinatissime ?stituta supra omnē artis excogitationē. ars vero q̄d est nisi recta' ratio rez agibilium. Ita concludebat maria metaphysicans. oportere poni verbū seu logos id ē sermonē vel rationē patris. p qō verbuz/ oīa facta sunt. z qō factum est erat vbiqz precognitū ab hoc verbo. nō alia cognitione q̄z se ipso q̄ de? est. quē null? dubitat eē vitā z pmā vitā alioquin iā non esset de? verbum suum vel ydee sue. Cuius rei ab surditatem/ipse etiam phoz pnceps Aristoz. ferre nō potuit. ?ferens cum Platone. Porro noluit deus condens vniuersa/latere penitus immensitatez lucis sue. dum eam fecit splendescere p creaturas. quas oēs in sapientie sue luce constituit Omnia in sapientia fecisti ait ps Fuit igitur homo missus a deo. qui spectatoz esset omnium operum dei. quiqz testimonium perhiberet de lumine. nō em erat ille lux. sed vt testimonium phiberet de lumine Erat lux vera que illuminat omnē hominē venientem in hūc mundū. quia nullus illuminat ad cognitionez liq̄de z pure z pspicue veritatis/absqz pma luce/ fm triplex genus cause efficientis exemplātis z finientis. Quali dono. qua grā. q̄lis ozo pōt esse maioz. etiā phie testimonio: Erat ꝓterea hōi misso a deo/nomē Johes. duz mūdi spectatoz in statu innocētie ?ditus est. vt testimoniū phiberet ō lumine Videbat pmā lucē p speculū z in speculo creaturaz. nō in obscuritate enigmatis. Videbat z in imagine mentis sue. z p eā lucidius multo q̄z p vestigium yel speculū creature. nōdū tñ intuebat in sua q̄ddītate nudā lucē. Sz heu hō cū in honore esset/nō intellexit. ?pat? est inmētis insipiētibz z fil'is fact? est illis Propterea hūc euenit vt lux pa in mūdo esset p quā fact? ē mūdus. Et mūdus iste microcosm?/eū ñ cognouit. ad quē cognoscēdū factus erat. Discipul?. Nihil hactenus audiuisti i hac ?tēplatione marie fm phicaz

rationē/qđ sit ab hoīe vere pbilosopban te negādū.si ñ sit auersus a vera luce đo/ p tenebras pccoꝛ.si ñ sit obscuratū ĩsipi/ ens coꝛ eius.nec dat⁹ in reprobū sensum Si deniqꝫ fuerit in eo gr̃a dei. vt merito Johes appelleť. Atuero si id qđ seqť/ita possit ad ꝯmodū pbie flecti/desidero co gnoscere scꝫ ĩ ꝓpria vēit ꝛ sui eū nō recepe rūt.qťqť ăt recepert eū dedit eis ptātē fili os đi fieri.bis q̄ credūt ĩ nōie ei⁹.q̄ ñ ex sā guinib⁹ neqꝫ ex voluntate carnis.neqꝫ ex volūtate viri.sꝫ ex đo nati sūt Et ꝟbū ca/ ro factū ē ¶ Mgr. Nō pt ad lr̃ās exposi/ tio tradi nisi de incarnatōe ꝟbi. p cui⁹ fi/ dē/fiūt hoīes filij dei.cui⁹ ĩsup lr̃alis Jo bānes p̄co fuit.voꝛ ꝛ lucerna.Cōfiteť hic Aug⁹.q̄ qđ bēret myst.erij. Et ꝟbuꝫ caro factū ē.nec qđē poterat suspicari.cū de p̄/ cedētib⁹/aliqđ ñ negaret ītellegētiā ꝯcepiſ se ductū pbie Erat nēpe platōis istitut⁹ ꝛ pithagoꝛe disciplinis Attñ sine p̄iudicio lr̃e videam⁹ si ꝟbū đi possit dici ĩ ꝓpria ve nisse/p ifusionē lūis vult⁹ sui/sup faciē m̄ tis hūane.imo p quādā ex vtero m̄ťr icoꝛ porationem sui. Q̄is itaqꝫ res quantūcū qꝫ subtilis sit.icoꝛporeeqꝫ nať/si ꝯparať ad simplicitatē ꝑme lucť/coꝛporea iudica tur.materialis ĩsup. qꝛ potētialis est atqꝫ mutabilis.ꝛ ñ pur⁹ act⁹ Dū ḡ ꝑma lux in fluit ꝛ illabiť ĩ portōez rōis supioꝛē/qꝫ di cim⁹ apicē m̄ťr vl̄ sinderesim ꝟgineā.qđ/ ni dicam⁹ đi ꝟbū qđām ō incoꝛporatū vel hoīez factū ꝓpter đi formē ꝑncipal'hūane pťr vnionē.p quā (si Boecio credim⁹) fi/ ūt hoīes dīť:Dei etei ꝓpterea gen⁹ sum⁹.ĩ q̄ mouemur. viuim⁹.ꝛ sum⁹. Et hītat in nob ꝟbū suū vnigēitū ꝛ etnū plenū gr̃e ꝛ ꝟitatꝫ ¶ Disci. Nō aduertebā talis pbisi ce ꝯtēplatōis applicatōz.q̄ ñ aberrat a fid ¶ Mgr. Fides pl⁹ eleuat arcē m̄ťr vt ꝟbū đi inhabitet p fidē ĩ interiori hoīe vt hoꝛ tať apl's. Cōsiderās igiť hāc vnitiuā ha/ bitatōez Aug⁹.đt mariā m̄rez đi ꝯcepisse ꝑmo felici⁹ deū p fidē. q̄ poster⁹ p carnē Nō ei. scđa sine ꝑma/sibi saltē attulisset ꝯceptio. ¶ Disci. Utꝫ potuerit maria si ne fide vl̄ caritate fuisse m̄ đi coꝛpalis Mgr. Si potētiā ordīatā spectes/ñ po tuit.qm̄ de⁹ facere ñ ordinauit.sꝫ q̄n ali ter ordinasse potuerit cū sit īmēse potētie nec ꝓplicꝫ ꝺictōez/ita fieri q̄s hec a dei potētia negauerit? Disci. Sūt alie q̄sti ones absq̄ nūero sup̄ icarnatōis btē my sterio.vt puta si ꝟbū fuissꝫ icarnatū/hoīe ꝑmo ñ peccāte. Si pōt rō tradi ꝙuincēs Cur de⁹ hō sit. Jta ei conari videť Anselm⁹ cū alijs nōnullis. Rursus cū opa tri/ nitatꝫ sint indiuisa ad extra/qūo fieri po tuit vt sol⁹ filiꝰ diceret incarnať. cū silib⁹ abūdātissīe tractatꝫ p doctoꝛes. q̄s idcir/ co ñ induco ¶ Mgr. O quāta credis p/ spicacitate mēs marie ꝙtēplabať oīa talia ꝙferēs ĩ coꝛde suo. q̄lia meruit expiri qñ dom⁹ pudici pectoꝛꝫ tēplū repente fit dei. qñ fas fuit pro salutatōe sibi dici. Salue mr̄ pietatꝫ ꝛ toti⁹ trinitatꝫ nobile triclini um. ꝟbi tñ incarnati/speciale maiestati p parās hostpiciū. ¶ Triclinīū fuit/p fidē caritate formatā.sꝫ speciale hoſpiciū/per verā mr̄nitatē/nedū carnis soli⁹sꝫ ꝛ mēťr ꝑparauit Jntelligiť aūt spūalis mr̄nitas in aīa ꝟbigena faciētē voluptatē đi p̄is. q̄ ideo frater soꝛoꝛ ꝛ mr̄ est ꝟbi dei.mr̄ vir go.filia ¶ Aūciat hāc ꝟbi ꝙceptōez spūs scūs q̄ vbi vult/spirat q̄ inspiratio vel in/ stinct⁹ interioꝛ tenet ad aīaz vicez ăgeli.q̄ gabriel est fortitudo dei. nā qđ forti⁹/qđ ve potēti⁹ pōt nūciari? Letex gr̃a dei p Johez ꝟcata p̄cedit. viā p̄parās ꝟbo dei. q̄ Johes p oꝛonez ꝙcept⁹ est/gabrielē silr nūciāte Nihil ei hz hō fecūditatꝫ in q̄us portōe rōis/sit vir vel mulier/vt talis fi/ li⁹ inde possit gigni.p̄cedat oportet. ꝛ p̄ce dat/zacharias (dictus dñi saturitas) in templū.positur⁹ incēsuz deuotōis.cuius oꝛo exaudiť.ꝛ ꝙcipit Elisabeth (q̄ est dñi memoria) filiū.cui nomē est Johes. Jn q̄ gr̃a dei.quā q̄ null⁹ in ꝙgnatōe nať/ vocet h̄ nomie' ¶ Pozro si seqr̄ allegori am/zacharias sacerdotiū.elisabeth legez veterē ꝟcat.ex qbꝫ tioze frigescētib⁹/ñ po tuit ꝙcipi gr̃a đi Nihil em̄ ad pfectū pdu xit lex. q̄ꝫ venit plenitudo tp̄is. qñ sol iusticie debuit oꝛiri sup̄ terrā hūane ꝙdi tōis. p mysteriū incarnatōis Tūc p̄cessit in Johe lucifer/illū solem q̄ ex vtero p̄is añ lucifer genit⁹ est in die virtutis sue in splēdoꝛib⁹ scoꝛ. ¶ Disci. Ergo ne putan dū est mariā nihil de p̄nūciatōe Johnis cognati sui fuisse l'aliter contēplatam? Mgr. Jmo ꝟo nec vnuz iota dimissum est.nec vn⁹ aper⁹ oīm.q̄ Lucas scp̄sit. q̄n maria rimareť. ꝛ meditando ruminaret. cōferens ad innumerabilia q̄ nos latent. neqꝫ scp̄tis mandari potuerunt. Jtaqꝫ si Johes fuit tanta sollennitate nūciatus.

si p oronē supra nate cursū īpetrat⁹. si sci
ficat⁹ i vtero. si gaudiū z exaltatōez cū ad/
miratōe parētiby attulit. si p̄cepit xp̄m in
spū z virtute helye. si sobrie educat⁹ z vesti
tus i exēplar pñie p otēptū tpalis felicita
tis z amorē eterne Si talia nob innotuert
Luca ex ore marie nob referrente. nemo
dubitauerit q̄n ad se ipaz/p'lima taliū re/
tulerit. ꝓuoluēs oc'os ad ꝓpr̄ios parētes.
q̄liter ā gelica nūciatōe/fuit ipis ort⁹ su⁹/
cū vite serie. i. ordie reuelat⁹. vt ñ min⁹ de
gr̄ijs ab vtero sibi largi⁹ collatis maria cō/
surgere ad gr̄az actōes/q̄s p̄cursoz hui⁹
iocūdo scōq; natalicio nūciato. repetens
crebri⁹ cū exultatōe spūs/cāticū suū Ma
Finit ꝑma ptitio. gnificat aīa mea dñz

Sequitur secūda pti/

tio ō vita solitaria Jobis. q̄i sup rubrica
scōa. de nūciatōe sua. z habitatōe i dekto.
Sūt i hac ptitōe tres ptic'e. iura triplicē
modū manifestandi vitā solitariā Et ꝑti
net notulas nonaginta. ¶ Discipl's

Si mlta fuert ipi marie ꝓtem
plāda circa Jobis nūciatōez i
tēplo. Si circa visitatōez z sa/
lutatōez elisabeth Si circa na
tiuitatē/circūcisionēq; pueri/q̄bꝫ interfu
isse maria/credit. sil' tanduisse cāticū illō
zacharie Bñdict⁹ dñs de⁹ israel. cū myste
rijs h̄ inclusis. Nihilomin⁹ ad pñs ꝓte/
re ꝓtēplatōis oc'os desidero/ad solitudi
nē Jobis de q̄ lucas sic intulit Puer aūt
crescebat z ꝓfortabat spū. z erat in dekto.
vsq; ad die oñsiōis sue ad israel. ¶ Dgr̄
Fiat vt vis. z incipio quo vis. ¶ Disci.
Cū hō sit nat'r aial sociale gregale z ci/
uile ꝑm phm. Platonis q̄z sn̄ia ōt/hōies
hoim cā factos ee. Eccliastes insup male/
dicit solitario dicēs. Ve soli. Nōne rit⁹
iste viuēdi in dekt⁹/culpabilis ē habēd⁹.
rāq; ꝓueniēa ferꝫ idomabiliby. aut hōiby
melācolicꝫ Solitudinē ei ōrere Aristo.
posuit in homero fuisse signū melācolie.
Fuit igit puer Jobes melācolic⁹ aut fera
lis ¶ Dgr̄. Addere debebas vnā distin
ctōis partē a pho posita Solitari⁹ inq̄t/
vel de⁹ ē. vel bestia Fuit aūt puer Jobes/
de⁹ p ticipatōez ditat⁹. ñ p nat̄az Item
man⁹ dñi erat cū illo. Fuit replet⁹ spūscō
ex vtero mris sue. Neq; ꝓplexiōe melāco
lic⁹. cū p miracl'm fuit dño opante forma
tus. cui⁹ ꝓfecta sūt opa. Lege qō ōr. Pu
er aūt crescebat z ꝓfortabat spū. Post sub
dit. Et erat in dekto. Quare z q̄sq; Ali
miz vsq; i die oñsiōis sue ad israel. q̄tin⁹
interea loq̄ret dñs ad cor ei⁹ in solitudie.
reuelās z indicās q̄ esset ipe factur⁹ ad isra
el z doctur⁹. Sil' vt ñ leui salte maculare
vitā famine possit. Dedicabat euāgelicuz
viz in suo celibatu ꝑgineo. imitabat vitā
helye p quē erat ipe figurat⁹ Coplebat p
nūciatā de se ꝓphetiā Jsaie. Ego vox cla
mantis in deserto. Predicabat p̄mit⁹
exemplo sanctorum spem regni celoruz/
per ꝓtēptū terrenoz. q̄tin⁹ auctoritat⁹ pō
dus/adderet ꝓbis suis opatio. atq; talis
merito iudicaret q̄ fallere nollet cupidie
mūdanoz/ne dū alijs p̄dicaret pn̄az. ip
se p delicias insecutōe/repbꝫ inueniret
Disc. Colligisti sūmatim cās solitudis i
Jobe De ceter⁹ ꝓo solitarijs q̄d iudicas:
Nō ei silib⁹ tueri se valēt causis ¶ Dgr̄
Qui tuo ōr Ambrosi⁹/intētio nōm ipo/
suit Et xp̄s. Si oc'us tu⁹ fuerit simplex/
ñ hñs alicꝫ ptē tenebraz/totū cor⁹ tuuz
lucidū erit. z sic lucerna fulgoz illūiabit
te Primū ē igit aspicere q̄ sit z q̄lis ītētio
solitudinē iq̄rēt ¶ Douet aliq̄s feritas
incōposita ꝓplexiōis natalis vl' adq̄site.
ñ patiēs ciuiliter ꝓuersari. cui⁹ odiū ꝓ oēs
roim ꝓ se. sic de bysmaele loq̄t scp̄ra Hāc
cām solitudis i catho mōstro/ab hercle
necato. Hāc i leonib⁹ Hāc i auib⁹ noctur
nis accipim⁹ ¶ Douet aliq̄s cupiditas
implende voluptatis. seu proprie volun
tatis quorum felicitas estimatur impu/
nita nequitia. peccare scz voluat. neq; ꝑe
cūdiā hoim neq; penā pati Querit ei lati
bula/fed voluptatꝫ ipletio. qō z fere ōmō
strāt. z auicle q̄dā oñdūt. nisi fortassis ali
q̄s ita bestiales inuenies/q̄s ꝓpr̄ie neq̄tie
publicatio delectat. p̄dicātes vt zodoma
pccm suū. z cuz malefecerint gl'iantes.
Douet alios/animi q̄dā deiectō seu pu
sillanimitas/causata p frenesim aut melā
colīā mlt⁹ mōis. q̄les nūerant medici. q̄s
nihilomin⁹ fatēt inūerabiles repiri. Talit
demēdatū tradūt expositores Daniel ipz
Nabugodonosor. cui⁹ fuit habitatio cū
feris. Et demoniac⁹ iste p legionē oppres
sus. q̄ habitabat i sepulcris. Pueros in/
sup aliq̄s imo iuuenes z senes/hac timo
ris formidine agitari sic ꝓstitit/ vt nec vi
dere alios vellēt. nec sese paterēt facialit
intueri. Quoz tādez aliq̄ p deserta vagā

tes/nusq3 ꝓparuerũt. Alij laqueo vel pre cipicio vel aliter/sibi mortez intulerunt. Laudabil' certe verecũdia/marie pueri lis z in mulieribꝫ.q̃ saluã rez facit. malis obstãs conatibꝫ. Dz ne q̃d nimis.ne le sa tandẽ verecũdia/frons accipiat mere tricis.atq3 verificet ille subuersiuus iuue nũ ꝟsus Angelicus iuuenis senibꝫ satba nizat ĩ ãnis. ¶Monet alios ĩanis.iactã tia Alios spes q̃stus vberioz Alios ociũ iners. Alios fantastica libertas Alios q̃ dã feruoz nouit? nõ ſm scia3. volens si bimet esse dux.ꝓz.z abbas. Alios igno rãtia difficultat3 heremitice vite seducit. estimantes solitarijs deesse nibil/preter orare deũ. dũ vbi segregatos se faciũt ab alijs inueniũt semetipos cũ passionibus duriſſimis.luxurie.gule.ōſidie.z accidie supza modũ.vt iterim diabolic3 astutijs/ de visitatõibꝫ hoim curiosis ad insolita/ de victualiũ postremo vestiũq3 carẽtia ta ceam?. Tandẽ penitet eos suimet.z giro nagi fiũt cũ Layn. solũ de heremitica vi ta barbã z appellationẽ retinẽtes.quibus solitudo nõ abstulit vicia.sz aluit auxit z multiplicauit. q̃libꝫ vicos z plateas vide mus impleri. Aeterrimũ hoc genus mo nachoz ait Hieronim? btiſſim?.z Bene dictus. imo monstra sunt hominũ.extra terminos bõe policie ꝺpellenda ¶Disci pl's. Et q̃s ad solitudinẽ bis attentis/pu tabit idone?: Cõfirmas eñ qõ oppoſui. Ue soli. ¶Dgr. Videto ne malicia pl'i moz/paucis obsistat bõis z electissimis ꝓfusq3 dñis cultoribꝫ solitudinis. q̃les in commendationẽ fidei vocat apl's. In solitudinibꝫ errantes.in mõtibꝫz spelũc3. in melot3 z in pellibꝫ caprinis. q̃les Paulus z Anthonius. Arsenius. Agathon. Hilarion.cũ sil'ibꝫ innũeris.q̃ naturã su pgredientes/oñderũt in seipis q̃ regnuz celoz vim patitur.z violenti rapiũt illud Quid deniq3 de Johanne nr̃o Quid de puero bñdco.q̃d de sil'ibꝫ factũ sit ipe leg3

Disc. Spũs vbi vult spirat neq3 mira bilia trabẽda sũt ad imitatõez. sz reuerẽt admirãda ¶Dgr. Recte sent3. Nõ agit itaq3 feliciter vita solitaria/sine q̃dã affla tu spũsci.q̃q3 patẽter reuelẽt3.q̃q3 secre ti? inspirãt3 ducẽt3 z agẽt3. Dr̃ ei de xpo q̃ sps ipulit eũ in deſtũ. Dr̃ q̃ z duct? sit Dr̃ q̃ z agebat in deſtũ. Et hic de puero. Jo bãne p̃mittit.q̃ ꝓfortabat spũ! Qui autẽ ꝑuata lege ducũt/public3 z gñalibꝫ ñ sub sunt instituti3 ¶Disci. Qua rõe cognosce tur q̃ a spũsco q̃s ducit ĩ deſtũ/solitariã ductur? vitã.cũ tot seductõis causas nar raueris:z vniuersali? expeto de solitarijs oĩbꝫ.q̃s debz cẽ su? finis.q̃s sue oc'is intẽ tõis. ¶Dgr. Tres modos solitudinis insinuasse vidr mihi ps̃. ꝓparãs se tripli citer. Sil'is inq̃t fact? suz pelicano solitu dis.z fact? sũ sic̃ nicticoraz in dõicilio Ul gilani z fact? sũ sic̃ passer solitari? in tecto ¶Hꝛia figurat solitudinẽ ōſti.scõa clau stri.tertia tecti siue tẽpli.qꝺ signat tectuz ãplũ. ¶Cõsiderat insup triplex in gñali finis q̃rẽde solitudis.vn? peccãdi vitatõ. ali? pccoz punitio.terti? ad deũ p̃matõ Dz tñ in singulis spũsciꝫ ꝑuios fines. q̃ postmodũ ꝓstat ex euẽtu.sz interim loq mur de hũano ꝓsilio. ¶Ampli? q̃ sit z q̃l' solitudo deserti.pz in heremicolis. iuxta narratões z vitas patz.q̃ preterea sunt. z q̃ nũc ad hãc solitudinẽ idonei tradidert ¶De solitudie ꝓ claustri vl' cenobiorũ habeat notitia p regl'as ipoz.q̃ ꝓueniunt oẽs essentialiter in triplici voto.obedien tie. pauptat3 ꝓtinẽtie. ¶Hꝛro de solitu die tertia quã imaginamur sil'ez passeri. q̃ solitari? ẽ in tecto.ñ ita ꝓgnitionẽ inue nim? traditã ꝑticipat aũt cũ vtraq3 ꝓ ri solitudine differẽs tñ ab vtraq3 ¶So litudo claustri colocat ĩ ciuitatibꝫ. sic̃ hz nicticoraz domiciliũ in eisdẽ. Sic se hz solitudo passez in tecto. Hõ ei refugit ci uitates. sicut pellicanus in deserto lõge fit ab eis. z heremi cultores similiter lõ ge fiũt. ¶Tetez solitari? sicut passer soli tari? in tecto.nulla lege viuẽdi sub voto a stringit. imitans in hoc voluntarios be remitas. Hibilominus locum villarum vl' ciuitatũ ñ relinquũt.dispares in h̃ be remit3. ¶Legim?.q̃ Anna ꝓphetisãs de puero Jhũ/ñ recedebat de tẽplo.ieiunijs z orõibꝫ vacãs. Legim? de scã Judith q̃ fecerat ĩ supioribꝫ dom? sue/sibi cubicl'm vbi cũ puellis suis sola morabat. Sara iunioz molestata/prexit orare ad supi? cu biculũ dom? sue Delye z helizeo fuerunt in ciuitatibꝫ assignata ĩ supioribꝫ dom?/ cenacl'a Petr? oratur? ascẽdit in supioza dom? Ita p mlta colligit scos viros loca sibi q̃sisse secreta z alta ¶Disci. Edissere q̃mõ potest eẽ laudabilis huiusmodi ter tia solitudo.q̃si sit cũ domo z sine domo.

Residet itaq; solitarius in tecto/quam si multitudinē nō fuerit ipe xps loqns de tribulatione futura/monēs eum qui i tecto est vt nō descendat tollere q̄ in domo sunt. Sūt enī dom⁹ regionis illi⁹ tecta plana. apta deābulatiōi.secretecq; quietiōi. tanq; pauimēta de lapidibꝰ planis.cuiꝰ cemento structa. ¶ Magister. Propositum solitarij talis ē/vt mūdo quasi nō vtat. Non enī fidit in viribꝰ p̄prijs aut corporis aut animi.posse pati.solitudinē.vel deserti vl̄ claustri.facit hoc q̄ dō. Accipit solitudinē tecti.nō sp ad īam.sz p similitudinē. Sicut ei manēs in tecto nō respicit q̄ fuit in domo/sic nec ille solitari⁹ ea curare vult q̄ fuit i mūdo. Quid sibi ipsi z dō. curā suā totam z cogitatū suū z suaz solicitudinē p̄icit in deū. Finis sū⁹/est triplex p̄tact⁹. Primus vitare facilē p̄tā futura.dū nō tangit picē cure tpalis ne inquinet ab ea. Scōs cogitare oēs actus suos i amaritudie aie sue. Tertius primare deo videns enī iniq̄tatē z p̄tradictionē in ciuitate.et dolos et vsuras.et blasphemias i medio ei⁹.elongat se nō corpe sed mente. manēs in solitudie qualē sibi fecerat he/ster in medio palacio.vocās se solitariam et cui⁹ preter deū nō esz auxiliator alius. ¶ Discipulus. Contraria vidz esse sibimet hec solitudo.videt enī et audit mala que fiūt in ciuitatibꝰ.mihilomin⁹ vt dicis fugit ea.Si fugit qualiter illa videt z audit. ¶ Magister. Doceat te ꝓphēta regi⁹ Dauid dicēs. Qui inquirebāt mala mihi/locuti sunt vanitates z dolos tota die meditabāt. Ego aūt tanq; surd⁹ nō audiebam.z sicut mut⁹ nō aperiens re. Non dicit surd⁹ et mutus. sz tanq; surdus z mutus. ¶ Discipul⁹. Si zelū dei habet.quo pacto nō obuiat iniq̄tatibꝰ/quō saltē voce non reclamat.nō arguit.ñ p̄dicat.nō inculpat. ¶ Magr. Habet vtiq; zelum.sed sm sciam que doz eū querlari in medio natiōis prauē.q̄ nō sapit aut inq̄rit q̄ oportet. Neq; frustra nititr.sz gemēs int⁹ tolerat q̄ nec potest nec debz arguere. Rūdet crebro curiositati zeli sui. Quid ad te. Nō ē tuū nosse talia vel talia nō arguere Non emīt ꝓtracti⁹ fluuij. Curā illā deo linq̄ et tuā age. ¶ Discipul⁹. Oēs hoc mō si dicere facere q̄ statuerēt/quis pfectꝰ pacis conciliator intēderet? Sancta rusticitas (ait Hieronim⁹) sibi solī p̄dest.imo dū nō opitulat alij.nocet.dū nō est p̄o p̄ximo .ꝓtrariat ei. Nauta dū nauē deserit.nōne submergit. Dānatiōes proinde pigri fui.nōne p talēto recondito tal⁹ meruit z metuit? ¶ Magister. Cur metueret qui nihil erogādū suscepit ex officio cui nihil ex articulo necessitatis incūbit agendū. Tradit ad vsurā talentū oīne q̄ accepit.dū vtiq; illo q̄liter z quousq; sedet z volūtas erogātis extēdit. Si nō abutit⁹ bonis sibi traditis q̄n et q̄liter nō oportet.pfecto nō retinet talentū.nō est ꝓtrarius xpo. Non deserit nauē qui custodiaz eius nō accepit. Attuero videāt.q̄ suis humeris officia publica vel imposuerit vel ꝓposita suscepert/quēadmodū reddēt rōem de subditis. Quid ad istū de nō suis/q̄ foris sunt.q̄ ūris sunt alieni? ¶ Discipul⁹. Nōne mādauit dñs vnicuiq; de proximo suo. Nōne iussio legis ē. Diliges p̄ximū tuū sicut teipm? ¶ Magister. Mandatū iussumq; fatemur curare proximuz et diligere.sz nō plus q̄ teipm. nō pl⁹ q̄ deū Deus/certis amoꝛ dei z p̄mi terminis limitauit.de q̄bus nō ē hic dicendū p singula.quoꝛ delez alibi noticiaz cōpasse sz in de ꝓsolatione tꝛeologie. Discipul⁹ Didici q̄ fieri iuste debet/qđ iustum est. Ex nihil p̄dest homi. si vniuersū mūdū lucref/anie vero sue detrimētū patiet Ex predicare z arguere nemo solēniter debet nisi missus. Ex fraterna correctio nō pro semp obligat. Ex sepe fit eadē correctio temerarie.dū nec fructꝰ cernit.nec modus custodit.nec temp⁹. p̄sona aut locus obseruat. Sz apparet difficile quō manēs inter alios/nō incurrat casus plurimos.i q̄bus oportebit ipm nō solū sibi vacare. sed proximis intēdere. Illicq; n vel inutilis/vel inciuilis /vel arrogās fortassis/aut fastidiosus poterit multoꝛ iudicio reputari. Susurrabūt mutuo dū viderint aliquez litterat⁹/q̄ fudit vngentū sue meditationis ad pedes vel caput iesu.vt qđ perditio hec? Cur nō erogat p̄ dicatōes i paupes idiotas z egenos? Talia sibi soli meditat et rumiat.cur regimis curā nō q̄rit? Cur nō suscipit oblatā? quo pacto pri⁹ habitā dereliquit? ¶ Magr. Nihil affers incognitum.sz ad alta vadenti/ꝓtenend⁹ est ipse contēptus. nec populari rumoze/sz p̄scie veritate vita ducenda est.maxime q̄renti deo viuere.q̄reti cū.p̄phēta dicere. Mihi

aūt adhærere deo bonū est: & ponere in dño deo spem meā. Omnis glia ei⁹. Cui⁹ eius: vtiq; anime deuote. filie regis & sponse: abinde⁹ est. cui p mīme ē: vt ab hoībus vel ab hūano die iudicet. sed nec se iudicat: omne iudiciū suū ponens sup eū qui dñs est. cui soli intēdere. quē q̄rere. in quē spectare. quē diligere ꝓstituit. Qui vlt inter vos sapiēs eē (monet apls) stultus fiat vt sit sapiens christo. desipiat mundo vt placeat christo. Nam qui volūt hoībus seculi placere. qui ciules ab eis. qui beni uoli. q̄ sociales. qui (vt eoꝝ vbū ponam⁹) boni socij. blādiēti lingua vocari deſiderāt videāt ne dei: imo sui ꝓstituant inimici. p dūt nēpe tēp⁹ comedendo iocūdādo. detrahendo. narrādo fabulatōes. si ſi vt lex tua dñe. deterioza nō addim⁹ q̄ ferre cogūtur

R Discipul⁹. Quotidian⁹ nobis hominū cōuict⁹ q̄ dicis ondit. Mgr. Crede mihi. posse vacare sibi: nō est paruū nec negligendū talentū. nō est infodiēduz terre qz nō est terrenis occupatōibus obruendū hz hō p quolibet sensuū quos accepit. talenta totidē. singul⁹ nō piter vtit. Si tot⁹ se ad videndū salubria. totus ad ꝓuersionē cordis ꝓuertit: reddit excusata manus vel pes: vl lingua. si tūc nō opat hō. aut ambulet aut loq̄tur. Ecōuerso si robusta⁹ fuerit man⁹ oculꝰ lingua: vt videre vix possit mittat manū ad fortia. hoc ē viri solitarij et actiui. Determinat Aug. de ſto. philosophica rōne: vitā ꝓtēplatiuā. simplr: optimuz esse hoīs hōnū. Consonat oīs theologi⁹ sanctū chor⁹. Determinat hoc Aug. q̄ ocium veritatis inquirēde: pferendū est negocio caritatis. si null⁹ imponat. nec si ctīs fundit⁹ ociū referendū nra sustinēti. Jā vo querit quis ad hāc sit idone⁹ vitā soli⁹ taria. Hō iuuenis moribz qui ad opatōz mittēd⁹ est: ne vacet. Multa enī mala docuit ociositas. Vidit hoc philocapto mederi pollicēs ait. Loca sola nocent. loca sola caueto. Talis nō cū deo. sed cū deſiderio rabioso ꝓtinue loq̄ref. Occidūt deſideria pigrū pētim sine lris. cui⁹ ociū moꝛs est (Seneca teste) & viui hoīs sepultura. Et Horatius. Si nō intēdas studijs & reb⁹ honestis. inuidia vl amore torq̄bere. Cetez neq̄t vacare ocio ꝓstitut⁹ sub alter⁹ potestate. Quo iubente facīs/faciendū ē. Vade illac/ istac eūdū est. Obseq̄re subsidit⁹ istos dirige. & rege parendū est. Ampli⁹ si ꝓprio te voto ꝓstrinxeris ad actiōis negociū. iam tibi vacatiōis ociū sustuliſti Si denicq̄ necessitas piditatōis ꝓpioꝝ/ cozporal⁹ aut spūalis imminet. cui tu potes nō ali⁹ p nūc/ pbabilr opitulari. lex necessitatis/ imo caritatis/ a vacatōe te sepat. Lex postremo diuine iussionis inspirata te perurget. sese sequi. q̄lēbi q̄ spū dei ducūtur infallibilr recognoscūt

Discipul⁹. Hactenꝰ multa q̄ssiuim⁹ de vita solitaria sub quadā fluctuatione sententiarez et ordinis cupio naturā ipsi⁹ physica sil & theologica rōne scrutari. descriptionē quoq̄ suam in primis volo fundamentalr notam esse.

Sequitur secunda pars demonstratiua post primā inq̄situā de solitudine.

Mgr. Ita solitaria. est vita intellectualis nate seu rōnalis. q̄ agit segregatim a multis. & ꝓpter deū. Discipul⁹. Cur ad vitā solius nature intellectualis solitariā vitā stringis. cū sit auibz et bestijs aliquibz sua solitudo viuendi.

Mgr. Volui sub compēdio vitam tollere oēm. q̄ beate vite ꝓticeps ēe neq̄t

Discipul⁹. Hunc q̄d satis erat. vt de intellectuali nata sm. Fierz additōe ñ facta de rōnali dicens. intellectualē dimittendo:

Mgr. Postulat hoc fieri/ ꝓprietas vocabuloꝝ. Cū enim rōnale sit dīa cōstitutiua hoīs nec solius hoīs sm Porphiriū platonicū/ ponentē demōes & angelos esse animalia rationalia. q̄ deos vocat. et compositos ex aīa & corpe. tradit p immortalitatē differētes ab homine. Diffinitio nostra debuit hoc notare. Quāuis aliq̄ rationalis dicat natura q̄libz/ q̄ pt vti ratione. & q̄ libertatē hz arbitrij potēs in oppsita. Est enī libez arbitriū facultas rōis & voluntatis. q̄ libez de rōne iudiciū. iuxta quē loq̄ndi modū. de⁹ diceret nedū intellectualis nate/ sz rōnalis. licz beat⁹ appro⁹ priet intelligentiā purā/ soli soli. aut veri⁹ soli generi diuino. qm vsus philosoph⁹ tribuit angel⁹ intelligētiā. quos iō vocant intelligentias. & ab hoīb⁹ nō penit⁹ abstulerunt. ponētes agentē intellectū

Discipul⁹. Dis igit ponere in deo/ vitā solitariā vel socialē.

Mgr. Audies postmodū. si primit⁹ exposuero de pte diffinitōis addita cū dz. vita nate intellectualis/ aut rōnalis. q̄ agit segregatim a multis. ꝓpter

ūsū. Damasus. Per hoc intelligi cām formalē seu dīnām a vita sociali Cām insuperfinalē vite solitarie, nō cuiuscūqz. Iz laudabil' assignam' ꝓpter ūū. q̄ ūus gīa sui est fiuepter seipm. tanqz liber ⁊ nobil' in supmo. Letex. nafa q̄libet (pīm rōnalis) quedā i se dr vita pria. si nihil etiā actualiter ratiocinaref vel intelligeret. actu perfecto. neqz sil' vellet cui vite. nō attribuitur ꝓprie solitariū vel sociale. sed vite q̄ dr vita scda, puenies, pfuēs aut emanans ab hac vita p ma. Hec āt dr opatio vitalis. elicita seu pducta a re q̄ ē vita prima. vt alma rōnalis. vl' hz vitā primā vt hō. Sic intelligit diffinitio philosophi ō aīa qp ē act' prim' corpis phīci. organici. vitam phītis in potētia. supple ad vitā scdaz q̄ ē vital' opatio. Sic intellexit idē phūs q̄ posuit felicitatē hois, ñ i hitu solo cū stoycis. nec i sola substātia vel nafa a ponētibus fata. Iz in optia opatiōe, respectu optimi obiecti p optimā potētiā. optimo hitu rotorata. Sic dicebat xps. Hec ē vita eēna vt cognoscāt te solū ver ūū ⁊ quē misisti iesum xpm. Loquit' ad ipm ꝓformiē theologi ponentes vitā eternā i eterna dei visione q̄ fruitōez cōplectit. delectatōemqz supmā includit. Postremo sumptā dicim' ex his distinctionē phīcam piter ⁊ theologicā de mltiplici vita. Quedā est actiua. q̄dā ptēplatia. q̄dā mixta. Rursus q̄dam ē bona cuilis ⁊ moral'. quedā mala. multis modis. ob pessimas opatiōes fm prauos fines. sic ad supbiā ⁊ honorez vanos. sic ad diuitias ⁊ opes iustas. sicut ad voluptates ⁊ luxr' sordidos. Et hec iuxta tria q̄ sunt i mōo. q̄ triplicē sibi vendicāt saplam. terrenā aīalem. diabolicā. Simplius vero diuidit vita tal' que ē opatio nature rōnal' vel intellectual'. in vitā sociale. et in vitā solitariā. de q̄ phūs fmo querit. Vita solitaria agit' nō in multitudine. aut saltem nō cū mltitudie. sed sepatim a turba. maxime fm qp accipit. vulgus dū sepatio seu segregatō fit in locis sol'. vt erat iohānes puer i vēstis. Addit ad extremum. q̄ segregatio sit ꝓpter ūū. ad excludendū prauā qualibet solitudinē. qlem, epycureoz voluptatū asserrorez ⁊ stoycorum secta, laudabāt. ad qlez pterea vestitas mox. vel corruptio oplexiōis ipellit.

Discipulus. Elucidatā sufficienter extimo diffinitōem vite solitarie. Iz an conueniat deo ⁊ angelis scire vesidero. Magister. Si viuūt intellectual' puteoz viuere nulli dubitare fas est. viuant oportz aliqua vita solitaria aut sociali. Et quidē de angel' ⁊ homlbus saluatis, psuasum satz habemus q̄ viuūt socialiter atz ciuiliter. Glioſa dicta sunt de te ciuitas dei. loqtur ꝓpheta ō ciuitate celesti. Concludēs. Sic letantiū oim. est in te habitatio. Et i psa qz felix ista ciuitas. in q̄ iugis solēnitas. ⁊ qz iocūda curia q̄ cure ꝓsus ē nescia. Cō sonat Aristotelis verbū qp extra celū sunt animalia, optimā vitā ducentia. Iz si nominat aīalia largo mō intelligentias vel angelos. Si dicat insup eas extra celum formal'. qz celū nō formāt nec tpe mēsurant. Aluero de vita diuīa. nō ita pspicuū est si socialis fuerit estimāda. Obstat phūs methaphīsicādo. ponēs ūū primuz et supmū monarcham. extra ordinē tot' vniuersi. tanqz solum singularē ⁊ vnicum principantē. cui null' sociat' nō plus forte qz si p impossibile fm ipm. sed p possibile et verū ex positione fidei. deus fuisset ab eterno sine creatura. Hec est altissima de dei primitate sīa philophi psonans theologie p omīa immēsitatē ⁊ immutabilitatem primi entis magnificās ⁊ attollens.

Discipul'. Hōne latuit phūs, trinitas psonaꝝ diuinaꝝ in vnitate substātie. quā si ognouisset. vtiqz diuisz ūum solitarium vel solitariā in se gerere vitam. aut aperti q̄d theologica fides ex dictis inferret.

Magister. Fallit aut oturbat nōnullos hītes de diuinitate sermonē, dū nitūtur phīcas coaptare ꝓsideratōes, ex creaturis sumptas, ad illa q̄ deo ꝓueniūt. q̄ plus in infinitū discōueniūt creaturarū ꝓprietatibqz assimilenf eis. Exempli gīa. Ponimus fide docti, generatōem naturalē, filij dei de pte deo. q̄runt si generatio talis sit vniuoca vel equoca. Qdcunqz dicatur instātie plēs occurrēt. Expeditioz via tenetur q̄ nec vniuocā dicit generationem nec equocā. Est enī plusqz vniuoca q̄ generans cōmunicat generato. eandē quam hz naturā. necdū specificā. put in creaturis sed ꝓsus ipsam vnā. nec specie nec nūero distinctā. Rursus nō est penit' equiuoca generatō ex ista radice. cuius hēat aliqd simile in hoc qp actus geniti, est alius specie ab actu generātis. quia filiatio nō conuenit pnitati. Iz hoc cū filio declaratō

thẽologis remittat. Ad rem nr̃am veniẽtes dicam⁹ q̃ vita dei i se/nec solitaria nec socialis/talis existimãda est/q̃liter rõnabilibus q̃uenit creaturis. Itaq; si singulares diuine nature spectes vnitatẽ.nil min⁹ sociale vel gregale.nil plus solitarii vel segregatũ ⁊ solũ repies. Dixo q̃uertis oculos fide purgatos/ad cõmunicationẽ diuine eẽntie/q̃ nõ in vno absoluto supposito sistit/sed fluit(vt ita loq̃mur)pullulat aut germinat a pr̃e.fm Dionisiũ hꝫs tria supposita relatiue distincta.⁊ hoc ex imẽsitate bonitatis sue. Nihil min⁹ solũ aut solitariũ iudicabis. Sic loq̃tur venerabil' richardus.sic alij thẽologi volentes deducere phisica rõne/trinitatẽ in diuis.ex immensa bonitate q̃ ipsi⁹ diffusiua est.nedũ punctualiter.vt in creaturis sꝫ imense. Tũ rõne iocũditatis.qz nulli⁹ rei sine socio iocunda ẽ possessio. Tum rõne felicitatis/et ex talibꝫ indicijs ex q̃bus societas ponat⁹ diuis/sic ⁊ trinitas. Est tñ hec societas/distans nimis a societate creaturar̃.que quãlibet associate viuãt nõ efficiũtur/nec fiũt vnũ p eẽntiã.q̃uis bñ dicant⁹ cor vnũ ⁊ ala vna.vn⁹ spũs.p grãm ⁊ concordiã volũtatũ. Colligas expmissis licebit corrolariũ pulcercerimũ de vita q̃libet create rõalis.vtendo vt̃inceps rõnali prout extendit⁹ ad intellectuale. sit hoc in angelis sit in homĩe.pro brevitate sm̃onis. Discipulus. Asto cupidus audire si quid asferas nouũ. Magr̃. Audi ⁊ vide q̃ omnis vita creature rõnalis.tanto pfectior ẽ.q̃nto magis pticipauerit de vtraq; diuia vita.sociali scz et solitaria. Discipulus. Quõ fiet istud.cũ sociale ⁊ solitariũ/ptrarias bñt rõnes. Magr̃. Inse sunt rõnes contrarie, si respect⁹ ad varia fiet. Alioq̃n vnica dei vita/nõ esset piter socialis ⁊ solitaria.c⁹ oppositũ mõstrauim⁹.quã insequi vitã.tota laus.tota gl̃a.tota pfectio iure putat⁹ rõnalis create. Disci. Quid poclu dere rursus possis cõtio.sꝫ aptius edisserere. Magr̃. Post xpm/vita btissime marie/fuit excellentissime socialis ⁊ solitaria dũ viueret.et nũc societatẽ cherubi ⁊ seraphin oẽmq; angelicã vitaꝫ exupat gl̃osa Cõiungit⁹ vna sola pfecta pulcra colũba amica.sponsa.sororꝫ ⁊ mr̃.vnico sponso suo et filio dicẽs ex sñia. Dilectus me⁹ mihi ⁊ ego illi. Inueit eũ q̃si foris sup oẽm creaturã in eternitatis solitudine.in desertis seculoꝝ.quez roscidat toto cordis ⁊ oris affectu dicens. Et tã me nõ despiciet.ecce solitariã. Discipul⁹. Porro de iohanne q̃d diceres? quid de tot secularijs i vita pñti tã viris q̃ femis Marie magdalene.maria egyptiaca.⁊ sincletice.quid pterea de retinentibꝫ vitam socialem Quid de mutua collatiõe duplicis hꝫ vite social' et solitarie. Magr̃. Dixi iam si retines. nec grauat repetere.q̃ ois vita create rõnalis sit in via.sit in patria.sit socialis.sit solitaria.pfectior est tãto.q̃nto magis pticeps est diuie vite.quã supme solitariã deduxim⁹ ⁊ socialẽ suo mõ. Discip. Qua rõne sit hec pticipatio? Magr̃. Nempe p vnitatẽ gr̃e:q̃ reddit deiformẽ eẽntiã creature rõnalis in se/⁊ cũ deo vnã facit. sicet in multiplicitate potentiar̃/associatio virtutũ thẽologicar̃ ⁊ moraliũ/cũ bonis ⁊ beatitudinibꝫ fructib⁹ ⁊ opatõib⁹ inde seq̃ntibus.⁊ pulcerrimã int⁹ societatẽ pstituẽtibus in viatoribꝫ.sꝫ pulcr⁹ ⁊ ꝓportionabiliter excellenti⁹ in btis. Longa esset seq facilis adaptatõ ad ꝓpria sit⁹ ⁊ appropriata diuine vnitatis ⁊ trinitatis pson̄ar̃ respectu vnitatis essentie rõnalis· cũ trinitate potentiar̃ imaginis.nec nõ cũ viribꝫ sibi insitis p naturã vt ita fas sit dicere supnaturalẽ. Vetus ẽ distinctio de natura naturãte q̃ est deus.⁊ de natura naturata quaꝫ indidit creatis. Disci. Cõsentio q̃ loq̃tris de vita bonoꝝ.sed reprobor̃ vitã q̃lem dicis solitariã an socialẽ. Magr̃. Ego vo nec solitariã nec socialẽ appellabo.vtpote.que vita nõ est sꝫ mors horrida/mõstr⁹ horrendũ.peccatoꝝ ingẽs ẽ.q̃ secũ dissidet qui cõuenit nulli.q̃ dissipat⁹ ⁊ soluit curis et sceleribꝫ.facinoribꝫ ⁊ flagicijs incessanter.sine mõ.sine ordine.siue pondere mẽsura de subsistens.se odit in se.in se seuit malus oibus.pessim⁹ sibi.⁊ eo infelicius q̃ deterioribꝫ pctis fuerit obnoxius /a pcõre vsq; ad vltimũ. Disci. Terribile est qđ loq̃ris.solitariã hñt vitã q̃s opa comitant⁹ ⁊ rodunt.ucez sociales appellandi sunt/q̃ nec sibimet federant⁹. agitati pcipites.vbi null⁹ ordo sꝫ semp̃n⁹ horror sꝫ habitat. Magr̃. Altuero vulgus indoctũ veritates istas/ex abditis philosophie et thẽologie penetralibꝫ erutas/forte ñ capit/ et.forte tanta mala q̃ tolerat/pacez appellabit/si ad tps gaudeat de impunitate nequicie. si abũdat diuitijs.si vlouptatib⁹ effluat.magie si sibi fuerint fluẽ sic nouelle plãtatões amuẽtute sua. si filie ꝓfite

et circūornate vt ſilitudo tẽpli. ſi ꝓmptuaria eoꝝ plẽa. ſi oues fetoſe. ſi boues craſſe ſi necꝫ ruina. necꝫ tranſit⁹ necꝫ clamor in plateis eoꝝ. Si blandos veniꝫ ſenſerint amicos dicentes. Btm̃ ꝑſim cui hec ſunt. Sz heu ꝑſe me⁹ ꝓgnit ꝓphēta dicens. qui btm̃ te dicūt ipſi te decipiūt. Rō q⁹ ſolus bñs ꝑſs cui⁹ dñs ds eius. q̃ ſol⁹ ē in vſolatione potens adiutor in aſſociādo fidelis comitator. Diſci. Expedit g̃ loq̃ familiaritius de vita ſolitaria. cōformiter ad acceptionē vulgariū. tūc ei eo fiet vtilior quo cōmunior ſermo multis. Magr. Recte cenſes Sapientib⁹ enī ⁊ inſipientib⁹ debitores ſum⁹. Fiet aūt lucidi⁹ ſi p diſtinctiones ⁊ diffinitiones hēat reſolutio. cōſequēs ad ꝓmā vite ſolitarie diffinitōez genera lem. q̃ vo ſit cōuenit angelis ⁊ homib⁹ ſuo mō. Loq̃mur ꝑterea de viatorib⁹ ſol⁹ bñs quos decere monere ꝙꝫ iā poſſum⁹. Et qm̃ ſolitariū diſtinguit cōtra ſociale non ſm̃ rem ſed ſm̃ formalē rōez ꝓpr⁹ ē videre q̃t modis aliq̃d dicat ſociale. nō q̃liter cunꝫ ſed in vita bñana ſeu morali. Attende q̃t in genere vel ſpēcie. talis vite ſocialis modos inuenies. Diſci. ꝓbūs. duas ꝓpo ſocietates ꝑmit yconomicā ⁊ politicā. Politica vo multiplex ē Una ciuitatis ꝑfecte altera patrie magne ſeu ꝓuincie. Deinō policias bonas diſtinguit. in regnū. ariſtocratiā. ⁊ thimocratiam. Policiā vo ſacerdotū. q̃ ducū duuydes i gallia vocabat̃ determiat ptē eſſe policie ciuilitet ꝑfecte ſic ⁊ milites et populū Magr. Sufficit iſta nota eſſe ad inueniendū diſtinctionem vite ſolitarie multiplicē. ne nos decipiat ambiguitas i noīe. Porro ne ꝑgreſſus eat in imēſum coartabiꝫ ſub tertade ſeu q̃ternario. Et dicem⁹ q⁹ eſt vita ſolitaria. ꝓmo celibalis. ſcōo mōachalis. tertio heremiticalis. q̃rto ſupiential. Vita celibalis. ē vita creature rōnalis. abdicās a ſe ſocietatē cōiugalē ꝙꝑ vē. vt liberi⁹ ei ſuiat in cōtinentia corꝑali aliē q̃ iconomica ſocietas Vita mōachalis/ vltra celibalē abdicat a ſe appropriatōez rez ꝑſonaliū ⁊ ꝓpriā volūtatem. ꝙꝑ vē in pria ſalutari. aliē q̃ politica ciuilitat̃. Vita heremiticalis vltra monachalē abdicat a ſe ſocietat ē bñanā ſm̃ loca ⁊ tpa. ꝙꝑ vē. in abſtinētia ſingulari aliē q̃ mōachalis vel ciuilis ſocietas Vita ſolitaria ſapiētialis repit̃ in q̃libet ſeu ſub quolibet genere vite ſolitarie triplicit̃ ſcripte. Et eſt vita/ abdicās a ſe q̃ntū ferr bñana mortalitas/ q̃ cāḋ obſtare ꝑt ſapie ꝓtēplāde ꝙꝑ vē. ⁊ expientie ſapꝛali aut pfect⁹ q̃ ſentiat aut ſapiat q̃uis bñana cōitas. Ecce q̃druplicē vitā ſolitariaz que q̃druplici opponit̃ vite ſociali. ſm̃ rōnes formales aut obiectales ſūptas ex primis finib⁹ ⁊ differētijs accidentalib⁹. Et pria ē appropriata ſacerdotij vel ordis ſacri. q̃uis alij ſūt celibes q̃ ſacerdotes. vel ordis ſacri. ꝓfeſſores. ſz ñ ad ſacra vēnti myſteria. Scōa vita eſt mōaſterij vel cenobij vel clauſtri. ⁊ bñm ſub triplici voto viuentiū. Tertia eſt heremi vel deſerti ⁊ bonū loco ſegregato ſeruatiuē. ꝓpē deuꝫ Quarta vita ē ſtudij ñ q̃liſcūq̃ ſz diuine ſapie. Et iſta ē bñm apō ſementipos ꝓtem plantiū. curis q̃ alijs poſtpoſitis ⁊ calcatis vel reuerent omiſſis. q̃ addit̃ ꝙꝑ iſtos/ q̃ regularib⁹ aſtricti diſciplinis. licē tiā accipiūt legitimā q⁹ ñ exerceant̃ illis ſed vacēt ocio ſcto ſapie ꝓtēplāde. Notat pſal. tres ſub trib⁹ aūb⁹ ſplitudines. Silis in q̃t fact⁹ ſum ꝓlicano ſolitudinis hec ē appropriatio heremitis. Et fact⁹ ſuꝫ ſicut nycticoraz i domicilio. hec cenobitis vel mōachis. Vigilaui ⁊ fa. ſū ſicut paſ. ſo. in tecto. hec ꝓ ꝓtēplatis. q̃i ſup tectū in ciuitatib⁹ ſibimet vacantib⁹ Diſci. Vult e paſſim inueniūt̃ traditōnes de triplici vita. pria q̃ ſolitaria dr nō ſimplicit̃ ſz per reſpectū ad ſocietatē oppoſitā Clericos ei celibes/ ſcim⁹ q̃tidie publice ꝓuerſantes. carēt tm̃ iconomica ſocietate. ⁊ illo ꝓſortio q̃ ab initio ds cōſtituit dicēs⁹ Flō ē bonū hoīem eē ſolū/ faciam⁹ ei adiutoriū ſimile ſibi. q̃ cōſortiū xp̃us in noua lege tpauit nō ꝑmit⁹ abdicās ab hoīb⁹ ſz ꝓferēs caſtitatē illoꝝ q̃ ſunt eunuchi ꝓpter regnū dei Qui ꝑt capē capiat Vita taliū celibū hac rōne dr ſolitaria. de nde pl⁹ mōachoꝝ De inde ſpāli⁹ heremitaz vel anachoritaram. Hūc de q̃rta vita ſolitaria cui⁹ nomē nō ita reſonat i vſu vulgari/ colloq̃ veinceps reſidero Et primo q̃s ſit finis ei⁹ ſpālis ⁊ primus Magr. Finis/ q̃ generalis eſt dare vel fcō/ cuilibet hoīi ſcz vniri deo per grāz ⁊ vtutes/ iſte ē hoīs cōtēplatio ſpālis et ꝓprim⁹/ nec alter onꝰ ſibi ꝓpoſuit Nō vult bñficioz curis intēdere nō regimini etiā ſpirituali ꝓpoꝝ. vt ſacerdotes/ plati ñ vult officiū clauſtrale ſi fas hēat inſeq̃/ nō vult in auſteritate heremi ſeipm̃ cōcludere/ ſz tēperanter vti cibo ⁊ ſomno ⁊ obſequio tolerabili. vnī⁹ vl paucoꝝ vult ſufficiētiā

habere libroꝝ/ad intelligentiã sapie valẽ
tũ/vult aliqñ/ꝫ rarissime/collationẽ di/
sputatoꝝ hre cũ scolasticis/quoꝝ vita so
cialis ẽ/nõ hoc mõ solitaria/nec penit⁹ ta
li fine ⁊ laborãt igit multi vt intelligant ⁊
disputẽt.ve saporem vo gustare vel negligũt
vel nequnt/distenti curis alijs aut passio
nib⁹ sensualib⁹ ipediti ¶ Disci. Manife/
stius ꝯsta patebũt si exẽpla narraueris.
¶ Dgr. Narrabo/ꝫ primit⁹ explicabo fi/
nẽ ociosi nri vel sapie studiosi. Ita ei ma/
gis hoc noie ꝯ solitarij vocãdus apparet
¶ Studet alternatim velut eq̃ pꝛio. nũc
intelligere quẽ credit fide. nũc sape ea vl
saporare p affectũ q̃ credidit aut intelligit
Dicit est ei duplex oculꝰ ꝺ exẽplatõis/se mu
tuo iuuãs ⁊ ꝺ eqns. ⁊ hoc ꝑm duplicẽ vim
tõis supioris/i q̃ duplex ps create ꝺ sistit
imagis btẽ trinitatꝭ Intellectꝰ. ⁊ affectꝰ
siue tõ ⁊ volũtas siue intelligẽtia veri. sũ/
mi boni. ⁊ sinderesis put ꝺ scintilla tẽdẽs
in amorẽ primi boni. Leteꝝ post hũc finez
duplicẽ. vn⁹ ẽ posse interptari q̃ sentit ⁊ in
telligit. q̃ntũ licz eloq̃. Multa q̃ppe sunt
arcana intꝰ ⁊ba/q̃ nõ licet hoi extra loqui
Subinde q̃rtus finis ẽ in ꝓmptitudine
animi/nõ sp in opis exercitõe/ecclias edifi
care et illũinare. in toto vel in pte. ex his
⁊ p illa/q̃ ꝺ exẽplat⁹ ẽ sapiẽter. Hũc accipe
primũ exẽplũ ⁊ ꝓcipuũ p⁹ xpm sapiẽtissi/
me mulier. Legis itaq̃ de maria q̃ ꝺ sua/
bat ois ⁊ba q̃ de xpo erant. ꝺ ferẽs i corde
suo. Ecce duplicẽ primũ finẽ/intelligen
de sapie ⁊ assidue meditãde in corde suo.
qꝺ intelligit supior ps rõis vel aꝛt mentꝭ
Vocat enĩ sapia ad arcẽ ⁊ ad mẽsaz. Ver
ba nẽpe sapie dulciora sũt sup mel ⁊ fauũ
Ita si fauꝰ masticatꝰ vente meditatõis rũ
pat ⁊ effluat in os nõ infecte mẽtis. ꝓ/
ro duplex alter finis q̃ est interptari posse
cõtemplata. ⁊ ecclias illũinare. nõne ꝯgno
scit in maria fuisse ꝑm doctoꝛes/qñ fuela
ut aplis ⁊ euãgelistꝭ ea q̃ de filio suo xpo
erãt. q̃ tũ ⁊ quouscz licuit ei loq̃. ⁊ audire
venit alios vel exped iuit? Nõ hoc ignoꝛa
bas o Ignati/feruẽter ignite. cui⁹ amoꝛ
erat te dicẽte crucifixus. Eteni scripsisti
marie xpifere venire iqt debueras visita
re neophitos. vt ex te ⁊ p te ⁊ i te ꝺ firmẽt
Cui bemigne maria/hũlis ãcilla rescripsit
se cũ iohãne ventuꝝ. Disci. Cõgratu/
loꝛ in exẽplo. ꝫ scripta sapie sue debuerat
vt viꝺ posteritati relinq̃re ¶ Dgr. Neq̃
q̃ Intelligebat etiã tũc modestissima fe/
minaꝝ. id q̃ apl's post ea sanxit. doctrinaz
publicã nõ esse femine sexus officiũ pfes
sis regulare. Cõfundit exẽplo suo/garrulita
tẽ arrogãtẽ nõnullaꝝ/q̃s in spũ futuras
aspiciebat/femiaz. Intelligebat ꝓterea
cãm in filio suo xpo alteꝛã q̃ suã noluit q̃
calamũ et attramẽtũ scribere legẽ. ꝑm de
ductionẽ Augustini ꝺ cõsensu euãgelistaz
circa principiũ. Scripsit eã sufficienter/et
adhuc quotidie scribit in cordibꝰ fidelium
Dõ euẽtuꝝ hieremias ꝓphetauit. Dabo
legẽ meã in visceribꝰ eoꝝ ⁊ in corde eoꝝ
scribã eã. Disci. De doctrinis felaz q̃si
ui latius. crebꝛo facit q̃ fallunt in visiõi
bus capitis sui. et pfecto sciẽter ⁊ subdo/
le q̃ñq̃ fallũt ⁊ fingunt. Loquoꝝ exp⁹ de
multis. Quã/ob rẽ his omissis/dic de vi/
ris quos exupauit maria mr illa mirabil⁹
femince cogitatõi masculinũ animũ inse
rẽs. Nã pl⁹ q̃ mlr hec. paz ẽ. pl⁹ q̃ vir. hoc
modicũ ẽ. pl⁹ q̃ angel⁹ ois ꝑpe modũ sat ẽ
¶ Magister. Possem tibi nũerare tam
aplos q̃ aplicos viros ipis ꝓtẽporaneos
nisi q̃ sapiaz magis acceptẽt p reuelatõez
q̃ p scripturaz meditatõem. teste Diero
nimo. Sũt affines ꝓposito nro augustin⁹
paulo post cõuersionẽ suã segregatꝰ hitas
Et q̃d ageret/oñdunt soliloquia sua et li
ter cõfessiõis cũ multis. Greg. in sup mo
nach⁹ primo. summ⁹ eps. Preterea sanct⁹
ber̃n. Hug. richar. ꝓtẽporanei. In quoꝝm
doctrinis/q̃d sit intelligentia scripturarũ
q̃d cõtemplatio relucz. sil⁹ ⁊ q̃lis fuerit vi/
ta tal⁹ cõtẽplantiũ ⁊ sentientiũ de dño I
bonitate ⁊ simplicitate ⁊ suauitate spũs. sa
tis liq̃t. ¶ Disci. Nomias illos q̃ mõ astri/
ce fuerũt vite. sicut ⁊ beda ⁊ basil⁹ ⁊ Tho.
et dũs bonauẽtura/q̃s subticere nõ opoꝛ
tuit. ¶ Dgr. Nõne dixi tibi/q̃ nulla spes
vite seduxit hoiem. q̃n hito moderamie pos
sint vti vita hac ociosa ⁊ studiosa. l'in toto
vl' ad tps. si aliũde fuerit idonei ad intelli
gentiã ⁊ cõtẽplatõz scripturaz marie p⁹
edomitã furiã passionũ. ¶ Disc. Quale
moderamẽ intelligis? ¶ Dgr. Vacatõz
de q̃ Diero. Vacate ⁊ videte/sit animꝰ li
ber optz. sint sensus intꝰ ⁊ extra q̃etissimi
necesse ẽ. si gustãdo viuere/⁊ videndo stare
volumꝰ q̃m suauis ẽ dñs ¶ Leteꝝ. qualia
sint tante tranq̃llitatis ipedimẽta/ noue/
rũt q̃ ad ꝓtẽplatiuã vitam tradere se sata
gũt. mõstrat experientia de plimis de q̃bus
radicales causas/phisica seu medicinalis
dat doctrina. ⁊ sublimꝰ apit theologie my

stice disciplia. Putas. officiarēt doctores ꝓfessati circa tpalia/vel etiā spūalia. monasterior exercitia cōtinua. Putato melius q̄ sedebāt ad pedes iesu: audientes xp̄m illi⁹ scriptur⁹. Sedebāt solitarij ⁊ tacebant. fine cātu vel voce carnis. dū cātabant dño i cordib⁹ suis. dū inhiabant i supna fluenta fōtis vite. dū in otio suo sine negocio/laborabāt ⁊ negociabāt ꝓ se ⁊ posteris. in intelligentia sapie salutat⁹. Aptabat illis xp̄m scipionis. Nunq̄ mīn⁹ sol⁹ q̄ cū solus. vt q̄ poterāt aptis ocul⁹. ac pedib⁹ mentis expedit⁹/inserere se toti mūdo. ꝑteriorꝫ/ꝑntiū atq; futuror. raz eor q̄ videnť. q̄ eorū q̄ nō videnť q̄lia sūt spūalia. Cesset ob hoc nōnulli/pastorali cure habite. Illi oblatā suscipe noluerť. vtentes catholica silitudine. de lignis cōstitute volētibꝰ sibi regē. quib⁹ assensit ramnus nō oliua. nō fic⁹. nō vitis. ꝓtente dulcedine fructⁿ sui. ¶ Disci. Hz multā q̄stiōez si platōis stat⁹ in vita actiua/sit pfectioris emientioris q̄ meriti/q̄ solitarior cōtemplatiuor vita. Qua sup re Crisost. ad basilū dyalogisans/pfert absq; dubitatiōe psulatū ¶ Magr. Holum⁹ ad pñs istā sub intrare lītē. vtraq; vita certe ꝓtemplatiua et actiua pulcra est. Utraq; meritoria. vtraq; dei donū. vtraq; distributio spūsti. vtraq; ueceſſaria est mystici corpis ornamētū ⁊ membrū. Legať elegantissima silitudinis istius deductio/p apl'm ad Romāos atq; Corinthios introducta. quā nec Aristo. nec plutarc⁹ siluerť. Cōtemplatiuū te cōstituit ds. noli altū sapere sz time. Vide ne casus hinc grauior fiat/quo mens altius fuerit eleuata. gemēs illō. Et eleuas alli sisti me. Cane ne mōtez ascēdere coneris. vñ tāq; fulgur viōbat xp̄s sathanā de celo cadētē. Si cōstitut⁹ es i lecto ꝓtēplatiōis ociose. si mysteria noueris oīa si posueris in celo nidū tuū. si caput nubes tetigerit. tu ad vnū flatū supbie reprob⁹ a caritate fact⁹/detraheris in abyssum. ⁊ tāq; sterquilinīū in fine ꝓderis. q̄n ille actiu⁹ iudicio tuo mūdan⁹ totus. p difficiles diuinactus actōes mordacib⁹ attrit⁹ curis celestia nec intelligēs nec sapiens/susciꝑet hūiliat⁹ in celū. agente misericordia illi⁹ qui suscitat de puluere egenū. ⁊ de stercore erigit pauperē vt sedeat cū principibꝰ ⁊ solium glorie teneat. ¶ Ambulet vnusquisq; vocatiōe qua vocat⁹ est. in timore ⁊ tremore Nemo iudicet alienū seruū. p quo xp̄us mortuus est. Suo dño stat aut cadit. liberatus es a cura secularū actionū. nō incūbit tibi tot gemen per auxiliū proximorum. tibi tue q̄ saluti vacare cōcessum est. Vaca igit⁹ grat⁹ deo. Laborātes ipos/iuua ꝓcib⁹ assiduis. memineris iudicior dei terribilū sup filios hoīz q̄ quorum vult miserek. Clemens inq̄t ero in quem mihi placuerit. ¶ Deniq; p cōdusō tene q̄ q̄ fuerit hūilior ac vilior in oculis suis apō deus respiciet illū. spūtus/⁊ misericors ds. qui p os loquit⁹ ꝓphete. ad quez respiciā nisi ad pauperculū ⁊ cōtritū spū/⁊ trementē sm̄ones meos

B ¶ Discipul⁹. Nōne maledict⁹ qui ꝓtez suā facit deteriorem. Cur nō igit⁹ quilibet aptⁿ sedere ad pedes iesu/⁊ audire xp̄a ei⁹ in otio cū maria/ꝓtez optimā (iudice xp̄o iesu) sibi q̄rit Cur nō iplebit hortationē sapientis. precurre prior i domū tuā. ⁊ illuc aduoca te. ⁊ illuclude age cōceptiōes tuas. Et iterum. Fili i paucis ⁊ sint actus tui. ⁊ in tpe ocij scribe sapiam cui⁹ cōuersatio nō hz amaritudinē. cui⁹ aspect⁹ pulcrior est sup solē. cui⁹ amore iohānes puer allectus. confortabať spiritu. et erat in deſtis.

¶ Magr. Attende quid sequit⁹. vsq; in diē ostēsionis sue ad isral. Itaq; nō licet hoīem sepe eē vt vult. Spūs vbi vult spirat. distribuēs status. ordines ⁊ grad⁹. nō put hō q̄. put ipe vult. Erat iohānes in deserto/sed nōnūq̄ quousq; voluit deus ipm ostendere in israel. ⁊ ꝓdicare/⁊ ꝓdicando subire martiriū. Ethei⁹/specu clausus. vinculat⁹ in archipsulem lugduneñ. capt⁹ fuit Illi insteterunt ecōtra/seculi curis. q̄s depulit spūs. Attende istū sm helizeū pr⁹arantem iustū. post archiepm lugduneñ. Sic igit hoīm vite mirabilis est nūc actiue nūc solitarie mutatio vertere excelsij. Multos saluauit euos medijs in fluctib⁹ negociorū/qui litus ocij tenentes/naufragassent. ¶ Disc. Et nihilominꝰ ex duobꝰ bonis. nōne fas est apō hoies. velibet rare q̄ meli⁹/saltez de genere opis in se. quicquid sit de circūstantiarū olim q̄litate? ¶ Magister. Utriq; fas ē. vt in olbus honorificet deus vtq; p cognitionē muneris/grā cognoscat/et magnificet auctor. Sic egit pulcerrima multerū. magno spiritu videns vltia. Ecce inquit ex hoc bām me dicent oīs generatōes. quia fecit mihi magna qui potēs est. Et quo fecerit medio. iunxit. Et sctm nomē eius. suppleri pt Et ad xp̄m illud fecit horāri. virgo emi. fide q̄ nomen est dei sctī. cōcepit sanctū sanctorum. ¶ Discipl⁹. Laudes igitur vel paucas numerta. vite solitarie. qualis esse deberat in ꝓfitentibus eam. sit in deserto. sit in domicilio. sit in tecto seu studio. q̄ scilicz dei gratuita pietas in

electos. iusta seueritas in reprobos solitarios: tali collaudatõe monstret velut i pictura vel speculo. Scitũ est illõ aug. In heremo bñ viuere/ẽ summa laudatio. & male/summa dãnatio. Bñ viuẽs gloriet i dño Male/verecundet & puertat in alio. nedũ vitã solitariã extollat pconijs q̃b' caret audiat a dño Ex ore tuo te iudico serue ne quã. Dgr. Fed' pictor/vt speciosissimã vite solitarie pingat imaginẽ. suades. Faciat hoc nõ nra turpitudo. sed ppius eius sermo frequenter a maria cõtemplatus.

Incipit tertia pars collaudatiua vite solitarie.

Ego illa sum vita solitaria q̃ de terrenis hoib' celestes. & carnalibus spiritales ꝓstituo. Ego congregabo filios israelis cõgregabo. ppter qs dei fili' segregatus a pcõrib' & excelsior celis factus. descendit in aulã secretã & clausã vteri virginalis. Cõcluserã in oratorio cubicli mei eius solitariã/qñ salutata ẽ ab angelo. qñ cõdes. fiat mihi sm vbũ tuũ. cepit mox eternũ verbũ/caro factũ ẽ. Nouũ tũc fecit dñs. vt mlt circũdaret vir. cui' nomẽ erat oriens. q̃ vere ẽ ds ab scõdit'. quẽ ab eterno cõtinebat sin' pris illius q̃ sol' ẽ & aliũ hz. cui soli honor & glia p deserta spaciosa q̃s seculor Ego ista sum vita solitaria p quã oia facta sunt. & in qua oẽ qd factũ est nihilomin' vita erat. sz nõ altera et altera vita. Ego vitã istã dũ caro facta ẽ/feci secessũ a turbis pnoctare pluries solũ i orõe dei. Multiplicauit in solitudine pães. supauit in ds̃erto diabolũ. solus cũ fer hz habitans & ieiunãs. nihilomin' comites fuerunt angeli mistrãtes. dũ hũano carebat cõsortio. Dum trãsfiguratiõis oñdit glaz seorsũ tres tñmodo duxit in montẽ. vbi tandẽ leuantes oculos/neminẽ viderẽt nisi solũ iesum. qm̃ a ptẽplatiuis sola salus per oẽ qd inspiciũt cogitat'. Solus & auul suis a secretissimis etiam aplis terorauit pẽm. et fact' in agonia plixi' qñ sudauit rorẽ sanguineũ. qñ apparuit illi angel' de celo cõfortans eũ. nõ auxilij necessitate/sed dispensatõne mysterij. Quis vdit puero iohãni locũ amplũ in solitudie. qs aluit i desertis. qs solitariũ ꝓfortauit. qs mysteriũ baptismat/sibi reuelauit & disposuit? Ederam ego cuncta disponẽs. Carebat illic puer iohãnes solatio nutricis & pntũ. nõ sedebat sup ollas carniũ. vino fi estuabat. nõ vesciebat mollib'. prorẽ fi habebat. Alderã sibi p olib' & p oia ad solacium. victũ. vestẽ pciosam. Deniq̃ q̃les q̃sunt sapiẽs assumere sibi copulauit saplam et mysticã ab ysaac sponsaz sunamitẽ. q̃ incendiũ pris sonat. in sinu reposui. Propterea qd ō primo illo formato adam/dictura sum. qui tãdiu salu' mãsit q̃diu solus Data fuit mlt in auxiliũ. mox istũ detrusit in exiliũ. Raptus ẽ enoch in solitudinẽ paradisi terrestris/ne malicia imutaret et subuerteret cor ipius. Placita ei erat ō ala illius. Propterea pperauit eũ deducere ō medio iniq̃tatũ. Sedebat abraã sol' subter ilicem mãbre/q̃n tres vidit & vnũ adorauit. Postmodũ gradiẽs sol' audiuit abeis mysteria Sol' erat dũ titũ circũcisionis accepit a dño. Vidit angelũ in solitudie achar ancilla q̃ ō puteo visiõis refocillauit puer morientẽ. Jacob sol' primo vidit scalã cũ angel' descẽdentib' & ascẽdentib' & typũ dom' dei Sol' cũ angelo luctat & meret bñdici. meret nose nouo/q̃si mutat' in vir altey insigniri. Moyses iste magn' legislator didicit in solitudine visionẽ magnã rubi ardẽtis. patrationes miraculor accepit. ppl'i liberator & ds pharaonis instituit'. Postmodũ solus cũ solo deo vocatus ab eo de medio caliginis loquẽs sicamic' ad amicũ. tabulas legis' accepit. Deerãt panes i deserto. arida erãt omia. Ego vo nõ defui. mãna pluẽs de celo. et aq̃s pducẽs de saxo durissimo. Postremo aggregaui mihi/pphetas & filios pphetar nõ sine mirabilib' multis quor vitam pfectim helie imitat' puer nr iohãnes erat in desertis sepe ꝓfortat' spũ nõ minus q̃ helias. Hunc circũductis vsq̃ quaq̃ oculis. video turbã magnã solitarior. turbam fugientiũ. Paul' sub palma cõcius/pascit' eius fructu. foliisq̃ vestit' bibit de fonticulo caua mãu. Visitat ipm ptm migraturũ magn' ille solitari' anthonius cui' eulogiũ ẽ. ñ posse extra solitudinẽ monachũ viuere. nõ magis q̃ in arido pisces Migrat arseni' i heremũ ab ãgelico iussu dicẽte sibi Arseni fuge homines & tace et saluabe. Multos hmõi otẽnentes mlti tudinẽ ciuitatũ q̃si onagri liberi. ruptis vincul' viciorum. nec clamorem exactorum audientes: ostendunt ipse narrationes quas appellant vitas patr. Sed o bone iesu q̃ mimã loquũt meor filiorũ portionẽ. quos recepi. quos alui. quos sa-

lubriter instituí. ad btōz oím. societatē re cto calle pduxí. dicēte mihi sapia quā dile xi. Tu cara mihi in primis. O vita sozoz solitaria. tu suscipias velim vnāq̄ aiaz ad te. q̄ me diligit. me q̄rit. me colit. ad me vigilat sine fictiōe. Habito siq̄dem in ocio sctō. z eruditis intersū cogitatōnib⁹. Fugio fictū. fugio seclariter occupatum: Nā q̄ mihi societas cū seculo. q̄ puul me reuelo. nō dispsis mēte cordis sui. Esuri entes iplebo bōis q̄b appono mēsaz lau tissimā. pcul eiectis z dimissis diuitib⁹. Suscipe igit paupculā aiaz q̄ me sitit. me esurit. Duc eā tecū in solitudinē illic loq̄ re ad cor ei⁹. ibidē lacta eā. z lebria ab vbe ribo ꝓsolatōis tue. qm̄ meliora sunt vbera tua vino terrene ōlectatōis i cōmesatōibo turbulētis. Si āt ābulat i magnis. si in mi rabilib⁹ sup se. si ñ hūil⁹ sentit. si p pueri tiā innocētie. ñ vt puer iohēs in wlertis. fit vt puer ist⁹ vidēs wū quē ipe suscepit. recordat⁹ mie sue. Sit tal⁹ ala sic ablactata sup mīe sua. egrediat⁹ z ateat. qm̄ ignorat se. pascat hedos suos fetidoz affectū. in pta tabernacla pastoz mūdanoz. Esuriat filijs porcoz i regiōi lōginq̄ egestatis. nec sit q̄ det vñ v̄ cter su⁹ ipleat. Si se magnū iā aliq̄d existimat q̄ ds indigeat ad pascē dū oues pascue sue. ꝓpat ad auxiliādū oipotēte eo ñ tralxente. Si. ppea q̄rat exi tū solitudis. vl̄ horreat itroitū. eijce. pcul inutilē cū hac arrogātia. s. q̄ necq̄ salutem sibi. necq̄ iocūditatē allatura ē tibi. Sale nimiz. ppe veter⁹ ē infatuato p wfectū.

¶ Atuero si te q̄sat te ꝓplexe⁹ i simplicita te cordis. sis ei padisus in bñdictiōibus sis ort⁹ ꝓclusus. sis fons signat⁹. &c. nō wfi cient aq̄. sz sit ei wsertū i stagna aq̄z saliē tiū in vitā etnā. Qñde ei faciē tuā. q̄ in trinsec⁹ later. sub palloze z squaloze tribu latōis corpal⁹. Sonet vox dulcis tua in au ribus⁹. Et dic Ego sū illa ꝓtēplatōis mī primioz dō. visu pspicacioz. wnustate pul crioz. securioz. sedatioz. suauioz. pmanen tioz. wuotioz. familiarioz. serioz. preciosi oz. diuinioz finalioz. et ideo perfectioz. amantioz z amatioz. simplicioz. intimioz. purgatioz. clarioz. timoratioz. humilioz. obsequentioz. citius impetrans plus es sentialr merēs. fecundi⁹ plificans. cuius ad extremū finis totus z assidu⁹ ē magnifi care wū. ¶ Discipul⁹. Jocūde sūt laudes iste. sed hz dubitatiōnē ista laudis pticula sic q̄ vita solitaria sit pl⁹ eēntialr merēs fecundi⁹ plificans. Quō fiet istud. vt qui sol⁹ est. sit in ple fecūdioz. formosioz ē tacxel. nunq̄d lya fecūdioz? ¶ Dgr. Sūt merita q̄dā sunt z plificatōnes q̄s dicere possim⁹ accidētales. Sic ei hz distinctio tlxeologica. de duplici pmio. vocat vnuz eēntiale. accidētale alter. Radix meritoz cū suis plificatōib⁹ z pmijs. cōsistit essen tialr i caritate. q̄ q̄ntitatē merito dat et pi mia eēntialr iuxta sui magnitudinē. Fructo suut exteriora opa. q̄b ex mltitudie z vti litate pueniēte circa prios. accrescunt se pe puent⁹ spiritales ex oīb⁹ z bñfactis alioz. quo fit. vt euāgelica paup vidua. cui pl⁹ oibus miserit in gazophilaciū das minuta duo. magna tñ exterioz largitō cū minoz caritate. pt sibi facere amicos. pōt pctā redimere. Juxta illō Redēptio hois ppie diuitie. sed in ꝓpatōe eternoz. talia nō magna sunt. Est explus xp̄ūs gregorij cui rō tlxeologica suffragat. q̄ ꝓtēplatiua maioris ē meriti. Discipul⁹. Cōpescuit obiectōez meā. tua distinctio de duplici merito. Hz alia subrit. Qu are iohānes bapta optima pte dimissa quā ꝓtēplādo tenebat in wserto. ad sectm venit ad pdi candū fil⁹ z baptisandū. Imo z tlxerodem ar guebat ad nitendū. ¶ Jgr. Obedientia sic impulit. q̄ spreta. ꝓtemplatō solitudinis noxia est. nō meritoria. Contēplata es fre q̄ter idipm ꝓferēs in corde tuo. O sapi entissima femiaz. Placuit i deserto iohānī q̄diu sibi licuit. habitare solitariū. Placuit et obediendo illi q̄ se misit baptisare. seu visibili forma fecit hoc vt pbabile ē seu se creto sctūspūs afflatu pdoctus ē. Conq̄si uit in ēternō xp̄utes q̄ directōez sibi ꝓferent in seculo. Sobrietatē in victu. austeritatē in vestitu. lucē fil⁹ et ardoz ē in affatu z effectu. Erat enī lucerna ardens z lucēs Erat stabil⁹. nō vt arundo agitata vento. Erat in pdicando discretus. varias p̄cepta pro q̄litate dicendoz. Erat regl⁹ viuē di ceteris. qm̄ pri⁹ incepit a se ñ ponebat onera grauia pnie. q̄ pri⁹ ipse nō tulisset sup se. nō docebat seu loq̄bat ex ꝓprijs. qm̄ qui loquit⁹ ex ꝓprijs mēdax ē. Hz q̄ lucidi⁹ explicuit i visiōe colūne signātis spm̄sctm in voce p̄ma ve nule ad filiū. Prim⁹ viaz strauit pnie nō pro tpali aliq̄. sz eterno ce loz regno. Prima vox q̄ de christi verbis colligitur ex euāgelijs post illam dū pu er innentus. in templo dixit. Quid est q̄ me querebatis. fuit ad iohēm ad quem

baptisatus aduenerat dñs, philteret eñ Johannes, sine intt mõ. sic uos uecet implere omnẽ iustitiã. Et qđ omnis iustitia / si nõ humilitas / superiori se subijciẽs sicut ecõtrario oĩs iustitia superbia ẽ superiori se pferẽs

Discipul'. Est ne putandũ q̃ btissima virgo visitauerit unq̃ in debtis cognatũ iohannẽ / z filiolũ quodãmõ suũ / tã in vetero dñ sanctificat' ẽ. q̃ post vtep dñ natus et circũcisus ẽ

Mgr. Uisitasse eũ cũ ie su / sit' z Joseph / pie credi pt. dñ in debtis ieiunauit xps p' baptismũ. Qc si iesum / sathan ẽ ausus aggredi diuersis tẽptationib' / ñ est incredibile iohannẽ ei' impulsibus exortẽ nõ transisse q̃tin' p bat' vincet. z vincens coronã adq̃reret.

Ittñ vt aspicis. diuturna nos locutõ / traxit ad vesperũ. dñ supmarie ptẽplatõnibꝫ cepam' hre fmonẽ. z vix paucissimas nũerasse sufficim'. Quid existimas si p totũ euãgeli / cũ cõtextũ / fm capitula vel rubricas notatas in q̃tuor vt vnũ pgredi studeremus? Esset ista sctã z salubꝫ recogitatio. sed p sua infinitate min' forte cõueniẽs ad scribendũ. Nõ sunt itaq̃ solitarijs z ptẽplatibus / explicãde ptẽplatões marie p singla Dittant ipi manũ ad fortia dñt abunde q̃s ruminẽt dente meditatõis / digerãtq̃ ruminata viuido calore caritatis. si nõ cõtẽpserint ea q̃ locut' ẽ dñs ad abraã pẽm nr̃m z semi ei' qđ est xps in secla. Amen.

F

Incipit tractatus

duodecim' In psona marie p soliloquum summatim colligẽs sensũ hui' cantici cãtico rũ marie p notulas centũ. q̃si p psalteriũ decies decacordũ. Supaddit' his duob' vniculis ab ecclia frequntantis in quolibet psalmo. Gloria patri. Sicut erat &c.

Prima notula.

Magnificat aia mea dñm Juste quidẽ qz magnific' est in scritate qz fecit mihi magna qui potẽs ẽ. qz sanctũ nomẽ ei'. Et exultauit spi. me' in deo q̃ fact' ẽ salutari me' iesus me'. qz respexit humilitatẽ ancille sue. ecce enim ex hoc btam me dicẽt oĩs generatiões.

Singularia sunt hec mihi magnifica. vñ singulariter magnificat aia mea dñm. vñ exultauit spus me' in deo salu. meo Sũt alia q̃ magnifice fecit z opat' vsq̃ mõ generatr p decursus seculoꝝ. magn' ipe dñs et laudabilis nimis cuius magtudinis nõ est finis cuius sapie nõ est nũer' / cui' nõ est termin' i

B

bonitate / qñ mia ei' a pgenie in pgenies timentibꝫ eum Quia fecit potentiã i brachio suo dispsit superbos mẽte cordis sui. Quia deposuit potẽtes de sede z exaltauit humiles. Esurientes implent bõis. z diuites dimisit inanes. Suscepit isrl' puer suum recordat' mie sue Sicut locut' est ad prẽs nros. abraã z semi ei' in secla.

Sub hoc versuũ denario / meũ cõstituit psalterij decacordũ. placz imitari prẽm meũ dauid regem. q̃ p' necem goliath dño victoriatuz nõ ingrat'. deus inqt canticũ nouũ canta bo tibi. in psalterio decacordo psallã tibi. Bonũ sane est confiteri dño et psallere nomi tuo altissime in decacordo psalterio cum cantico z cythara. Dundit hoc psalteriuz in duos tomos seu ptitiones. q̃ ex tetracordo z hexacordo / reddũt decacordũ. Sonat magnifica. dñi specialia i tetracordo postro magnifica cõmunit largita. cãtant in hexacordo. Magnificat igit aia mea dominũ. qz me dñam constituit fm nomẽ meum. Maria nẽpe sua interptatõe dñaz in sinuat. Futuꝝ est pterea vt me dñam nõ qualẽcunq̃ sed dñam mũdi. dñam btaz me dicent oẽs generatiões. Scitote qñ dñs ipse ẽ ds. deus aũt scientiaꝝ dñs est. scientievo inquã que illũinat. q̃ descẽdit a pre luminũ. Propterea consequns fuerit vt dñam me dñs instituẽs illũinaret fm nomen sctñ suũ et meum. Maria quippe illuminata. z ipse ẽ lux q̃ illũinat oẽm hoiez venientẽ in hũc mũm. q̃nto amplioꝛi pfudit lumie dñam mũdi. Proinde superest vt dña illũinata refundat lumen in ceteros Est enim lumẽ / suũpius naturali liberalitate diffusiuũ. quod factũ est vt iure diceret illũinatrix. Sic enim sonat maria, ppriũm nomẽ meũ. Sic maria p ethimologiã dicor maris stella quã illũinatricẽ eẽ pstat Dec illa sum q̃ prima deo cardini totius machine mũdi / dirigo nauigãtes in ciuitatẽ quã nõ dñt hic manentẽ ciuitatẽ / sed futurã inquirt hoies. Et qui hoies? Certe viatores pcellis h' maris magni grauit impulsi. fluctibusq̃ z cautibꝫ incessanter impulsi. Futuꝝ est p oĩs generatões vt me stellam esse maris pdicent. me respiciant cursus suos ad illustratõez meã dirigant Nec fallent hec agẽtes nec errabũt in vtijs. nec in piculis ptalescent. Itaq̃ dño propicio me dominã inuocantes me illuminatã z illũinatricẽ aspicientes. patrie portũ salutarẽ introibũt. Dec sunt q̃ ma

gnificat. magnuz ꝑdicat. magnū esse apꝫ oēs generatōes clarificat ꝛ significat aīa mea dñm. ¶ Et exul. spūs m. i deo sa. meo qui salutē fecit. q̄ lucē vidit ꝛ gaudiū i vniuerso mūdo. Futuꝝ certe est vt vēcātet oīs ecclia scōꝝ colentiū scm̄ nomē dei. Natiuitas tua dei genitrix ꝟgo. gaudiū annūcia/uit vniuerso mōdo. Salutabit etiā ꝛ dicet Aue regina ce. aue dña āgelorꝝ. aue radix sctā ex q̄ mōdo lux est orta. Pręsignata sūt prīdē hec magna q̄ mihi fecit qui po. est. q̄ iā nūciata p angelū ꝓpleta ꝟ suo cōferens in corde meo. Nōne cor meū ardens esse cōuenit. Nōne cantās iubilās ꝛ exultās i collatiōe tā magnoꝝ. Nōne iustissima rō ne magficat aīa mea dñm. q̄ me sublimauit in dñam. qui me illustrauit. p̄ imensaz lucem suā. qui dñam illūinatā vēdit in lumē alioꝝ. dū extulit me i sublimē maris stellā/directricē nauigantiū. ¶ Cupiēt exposteris generatōibꝫ me btām dicentibus/plīmi cognoscere. cur nō cecinerim in prima pſona. magnifico dñm. ſz i tertia. magnificat aīa mea do. Si ſt̄ exultatōe spūs i deo salutari meo. Docebūt ex theogicis ꝛ phisicis traditōibꝫ cū rethoricis coloribꝫ. magnā sup istis rōez. sed si expectēt vt oſa (q̄ incōprehēsibilia sūt) ꝓpendāt ¶ Sūt in hūano corde meo qō ꝓfert ve oribus. tres p tropologiā mansiōes. dñm imitoꝝ prem meū. in cui⁹ domo māsiones multe sūt. Trahit ei ꝓprie dñs nomē a domo q̄ pſidens ꝛ princeps aut primus ꝛ iconomus in domo ē. Dña quoq; ſſtra domo q̄ principal⁹ cū dño nomē hz. ¶ Isr̄l clamat ꝑpheta. q̄z magna est dom⁹ dñi. ꝛ ingēs locꝰ possessiōis eius. Fecit h⁹ magne dom⁹ imaginē/microcosmus hō miloꝝ mōs Eminet in hac domo cor. ꝛ in corde domicilū tricameratū seu tricliniū repīt. Est inhitator h⁹ tricliniꝫ anim⁹. hic appellat vigor pceptiuus seu cognitiu⁹. Cōsociat huic/aīa que correspōdēter ꝺr vis motiua vl affectiua. Fit inde ꝓiugiū philosophicū ꝛ moz ale seu mysticū dū vigor pceptiuus animi vel animus/dirigit vim motiuā aie. Tal⁹ subinde ſſultat marital⁹ nexus. vt neutr⁹ istoꝝ p se sufficiat ad generatōz plis vel filioꝝ in bonis opibꝫ meritis. nō aliter q̄z generatio naſalis vel a viro sepatim vel a femīa sola pfici neq̄t. Excludo miraculū q̄le fecit mihi ꝛ in me qui potēs ē. Dū supuenit i me spūſſcūs ꝛ vtus altissimi. ob umbrauit mihi. quin tūc prio ds suscepit ſſt̄ puer suū / recor. mīe sue. dū verbū fuit caro factū. ¶ Habitāt igit̄ in tricliniō cordis anim⁹ ꝛ aīa. vir ꝛ vxor sua. vigor pceptiuus ꝛ vis motiua. vigor cognitiuus. ꝛ vis actiua. Talē domū cordis/tales ꝛ inhitantes in ea/pſ meus dauid rex intellexerat dicēs. Pertābulabaz in innocētia cordis mei i medio dom⁹ mee. Et iter. Nō habitabit in medio dom⁹ mee q̄ fac superbiaz qz tūc dñare⁹ oīs iniusticia. tūc fieret⁹ spelūca latronū domus dei. Porro nōdū dicimus de spū. nūq̄d putādus ē in domo cordis intima. locuz nō hre. Dz ꝓfecto si q̄lēcūq̄z sed vniuersuz. quo merear archytridinus notari q̄si princeps tricliuij. Hic/alio nose notiori ꝛ ꝓrio. sub neutro genere. qz nullius ē generis. vocat⁹ liber arbitriū. pennes qō sapma ptās ē. Hec mirandū Conuenit̄ nēpe ad integritatē ptātis sue animus ꝛ aīa. vir ꝛ vxor familias vigor pceptiuus ꝛ vis affectiua. Videt hāc ꝓnexionē/acutissimi metaphisici nostri primi i positoꝛes. Diffiniert arbitriū eē facultatē rōnis ꝛ volūtatis. q̄i p interptatiōz liber arbitriū sit liber de rōne iudiciū Vocatur hic ipa rō (cuius alio termio) vigor cognitiuus/q̄ est animꝰ pceptiuus Volūtas āt est motiua vis in aīa. q̄ vtiq̄ rōe. q̄ p eā in motiū ꝓprijs dirigit. si velit iure dici dña si regina i cordis domoꝛ intimo regno magno/principari. Regnū siquidē dei intra nos ē. vbi sub dño supmo deo. regnat spūs p deiformitatē de corē indut⁹. Illioq̄n deponit ō sede dignitat⁹ sue. ꝛ dispgit superbiā de cordis sui. Quo ꝛtra spūs cū aīo et aīa bñ regulat⁹ ꝛ act⁹ /exultat i deo salutari suo. Colligit hoc loco. resultās imago et similitudo beatissime trinitat⁹ ꝛ appropriatoꝛ suoꝛ. Spūs architridin⁹ ꝛ iconom⁹ potentiā pſis ꝛ primeunitatē retinet Porro filij sapia relucet in vigore aī pceptiuo. Bonitas vo scī spūs in aīmi vi motiua pītat ¶ Et q̄m in pauciorib⁹ via magis pt̄z. cōstituam⁹ totā domū microcosmi seu minoris mūdi/in corde pſidētis in domo. Dicamus animū ꝛ aīam. virū ꝛ vxorē. sponsum et sponsam. quoꝝ sepe vox ē eadē. sic ideꝫ est nō corp⁹ ſz aīa ꝛ anim⁹. Pręficit huic domui ꝛ vniuerse familie cogitationū affectionū spūs deiformis/vice sācti spūs/factus/idē cū eo. Nā qui adheret deo. vnus spiritus est. Et hec emphatica non essentialis locutio. qua fit vt abstractum ponatur pro concreto. deus pro diuino. ꝛp

spirituali spūs. vt fiat vehemētior expssio
Superest tmo de triplici mō ingū mystici
qō celebrat cū alo et aīa. iuxta triplex hīta
culū i triclinio cordis dom' cordis. Diuer
sificat nēpe additio aīe/p varietate hītacu
lor cordis. vnū est infimū. aliud mediu.
tertiū supmū. Ānia tanq̄ ācilla ē in infi
mo. Ānia q̄i socia et libera et cōpar/residet
in medio. sz aie in supmo locate nō dñat.
nō iungit animā vir/ipsi sic hītanti/tanq̄
ancille vel cōpari. sz vt dñe sue custos ordi
nat' et in solatiū dat'. Ego maria talis da
ta sū in sponsa/virginali meo viro iusto io
seph. Nō vt me hūiliaret. nō vt parerē ex
eo. sz vt custos et testis et nutrit' sedul' essz
Repit elyzabeth vxor libera. q̄nq̄ sterilis
ex viro zacharia/ tanq̄ in medio cenaclo
Repererūt ancile iacob p mysteriū bala
et zelpha/plē in iferiori cenaculo cū libera
rū lye et rachel filijs nūeratā. Loq̄ns intro
ducit aīa in cāticis canticor dū residet in
supiori cenaculo. dū vult eē verbigena nō
ex virili semie nafalis aīmi. sz mystico spi
ramie soli' spūssci q̄ est spūs verbi diuini.
Ulorei' ē. Osculet me osculo oris sui. Et
paulo p'. indica mihi quē diligit aīa mea
vbi pascas. vbi cubas i meridie. nō q̄rit i
fimū. nō mediū. sz supmū. in meridie eter
nitatis cubiculū. vbi et cenaculū ē refectio
nis vbi q̄ nō perit. loc' pascue vbi nihil de/
erit. ¶ Erat aīa mea i fm meliorē sui portō
nē/q̄ ab iminētia mēs dr/pclusa i hoc supi
ori cenaculo. q̄ fec mihi magna q̄ potēs ē
Cōplacet dñe os me' rex vniuerse creatu
re tue. Complacet recordari et offerre in toto
corde meo supra. sub. et i medio. q̄lia q̄nta
q̄ fuerit magna q̄ fecit mihi magnificat'
vehementer et gloriose. ¶ Diffus ē angel'
tus gabriel in ciuitatē galilee. q̄ trāsmigra
tio. q̄ volubilis. q̄ rota p interpratōem si
gnificat. gpē volubilē ad iussa tua pmpti
tudinē. Soro nomē ciuitatis ab vnitate
q̄si ciuū vnitas Nazareth aūt a floritiōe
nūcupat. Iure quidē q̄ flos cāpi in ipsa
nutrit' est. Erā despōsata viro. vere sic di
cto a viribz et virtute. vere nobilato Ioseph
ab augmēto vere ō homo dauid a nobilita
te et māsuetudie Erat virgini mihi nomē
maria. Nō erā a viro cognita vel cognoscē
da. Uotū obstabat. simul et ordo diuine sa
pientie ostitut' ab eterno. Salutauit in/
gressus āgel' ad me solitariā. clausō litte/
rali et spūali cubiculo. Dixit. Aue grā ple
na dñs tecū. Collocauerā ad hostiū cuius
libet cenaculi/prudentē p hostiaria cogni
tionē. Hec vt audiuit angelicā salutatōz
stetit et cogitabat secū et mecū. q̄lis eēt illa
salutatio. nō erat p̄ceps ei' ad filiū. non sub
ditus ad quē libet ingredientē et blādientē
applausus. Ne turbata ad solat' ē angelus
me noīe meo vocās. Ne timeas inq̄t ma
ria inuenisti grām apō tecū. Hās teo q̄ I/
ueni. q̄ inueni quē multū diu q̄sierā.
Promisit me ad ceptura partūraq̄z filiū
tesum noīe. q̄ essz magn' et filius altissimi
vocaret. Promisit daturū illi tecū. sedē da
uid p̄is ei' Promisit q̄ regnaret i domo
tacob in eternū et regni ei' non esset finis.
Erat itaq̄ regnū illud nō terrenū. q̄ō vti
q̄. finit. sz celeste. Fallunt ergo iudei mes
siam expectātes. nescio quē/tpaliter apud
eos regnaturū cū potentia pōpaq̄z secula
ri. cū de pauptate regnaturi messye. de pas
sione et abiectōe sua. gphetie oīes ad tpa
messie respicientes iplete sunt Quesiui mo
dū ab angelo. dicit. et exemplū elizabeth
cognate sterilis induxit. Cōsensi dicēs Ec
ce ācilla dñi. fiat mihi fm verbū tuū. Iun
xi cū hūilitate nafe. magnanimitatē fidei
et grē. Cōcepi mox filiū altissimi. Uuli/
er a sexu nō corruptōe sic dicta. virū mox
circūdedi q̄ totū in virtute p̄fectū. Prede
cerat hoc hieremias. Faciet nouū dñs sup
terrā. mulier circūdabit virū. ¶ Fuit hec
ceptio mirabil' in ifimo cenaclo aīe mee
imo sub ea i pte vegetatiua. nutritia et gene
ratiua Nāc hūilitatem ācille sue respe
xit i carne mea de'. Nā matrice feminea
qd hūil'. Mirabat oli et nūc letabit et le
tata cātabit deo salutari meo ois ecclesia
scōr. Tu ad liberandū iusceptur' hominē
non horruisti vgis vtez. Btā prorsus et di
gnatiua susceptō. vñ me mrem dei. mrem
grē. mrez mie. me brām deniq̄z dicēt oīs
generatōes. Ūñ collaudabūt/ q̄ extollēs
qdā mulier de turba vocē dixit. Bēs vent
qui te por. et vbera q̄ sux. Sz nō horruit pla
ne. Cōceptio nēpe pr' effecta est i supiori
cenaculo cordis p virtutē grē semia. q̄ vir
ginalē aīe mee porciūculā eleuauit diuin'
vt essem mr dei p dignatiuā susceptōem
pr' in mente q̄z in carne. Tūc tenebre co
gnitōis nre morales/lucē nō tā aphendē/
rūt q̄z apphendert. Nihil ei aliud ab ipso
plene aphendit ipm/nisi idipz Tūc dedit
omnib quotquot receperūt eū petestatem
filios dei fieri his qui credunt in noīe ei'.
dū nos diuitatis sue ptcipes esse tribuit

Felix o iohes generis nr̄i lux ⁊ decus. felix q̄ missus es a deo vt testimoniū ꝓhiberes de luce. ⁊ de his q̄ ad dexterā altaris incensi q̄ orāte vniuerso pp̄lo q̄ p gabrielem. q̄ cū ꝓberatōe futuri meriti. q̄ cū silitudine ad belyā repmissa sūt/fuit celebrata ¶ Grata mihi erit recordatio tp̄is illius. qñ de nazarath licentia recepta a virginali spōso. a iusto Joseph abij in mōtana cū festinatiōe. Intrauit in domū zacharie. salutauit elizabeth. exclamauit salutata. Et vñ hoc mihi vt veniat mr̄ dñi mei ad me? Causā addidit cognitiōis exultatōis infātis in vtero. Subiecit. beata q̄ credidisti. qm̄ pficient ea q̄ dicta sunt tibi a dño ¶ Magnifici nēpe ꝓprietas est/ꝛsūmare qđ incepit ⁊ certe dei pfecta sūt opa. Subdidi. primus. ipm ore ꝓprio qđ diu mēte prius tractauerā/cāticū nouū in iubilo ¶ Magnificat aīa mea dñm Et exulta. spūs me? in deo salu. meo. ¶ Do/uebat spūsscūs. spūs bñdicti fructus ventris mei/totū cor meū. vt in aīa ⁊ in spū cū exultatōe magnificaret dñm. Dederat iaz cognoscere posteriorē decursuz p oēs generatōes seculoꝝ. quātū iudicauit/talis filiꝰ illustrare talē matrē/p bñplacito volūtatꝫ sue. Hinc ista p̄nūciatio ꝓphetica. Ecce ei ex hoc beatā me dicēt oēs generatōes. Jūgū/tur alie postmodū in hexacordo psalterij ō mia dei. in pgenie ⁊ pgenies cū reliq̄s. At vero delectat plurimū ꝛferre in corde meo sup̄ istis nomib⁹ dñm ⁊ deo salutari meo. Estimauerī pserutatores seculi/q̄ ꝓpt̄ fla tionē actualē ad creaturas/deꝰ ab etno dictus fuerat dñs. Sed si vniuersa creatura ꝓueniret ī vnū/posset exprimere vocē supplicē/p̄is mei dauid. Cōserua me dñe. dixi dño/deꝰ meꝰ es tu. qñ bonoꝝ meoꝝ nō eges. Deꝰ itaq̄ sic̄ fuit ab etno sine creaturis deꝰ. ita dici pōt fuisse dñs. nō p actualē sed p aptitudialē creaturaꝝ possibiliuz ad se relatōez. Deꝰ enī/plenissimo ⁊ liberrimo iure/dñat̄ sue creature siue sit siue non sit. Pōt ei si vult educere in eē nō exītes. ⁊ rursus eas ī nihilū redigere q̄ iā exīstūt. cui nl̄ la pōt creatura dicere. cur ita facis? Qual' eēt hec ī dño maiestas. i. magnitudis stat⁹/si ad sui magnitudinē deꝰ creaturis exīti/bꝰ indigeret? ¶ Vidit aīa mea/in arce posita domꝰ cordis mei. magnificū nimis ⁊ imensuz dñiuz dñi dei. Decinit idcirco p iubilū ¶ Magnificat aīa mea dñm. Excitaueraz p psalmiste vocē/crebriꝰ eaz. Bñdic aīa mea dñm ⁊ oīa q̄ intra me sūt nōi scō ei⁹. qz scīm nomē ei⁹. Cōsiderabā qz nihil accreuerat sibi. sz creaturis ex eaꝝ pductōe. Nulla est apud eū trāsmutatio neq̄ vicissitudis obūbratio. Spe ē q̄ ē. sp̄ q̄ potēs ē Et hoc ē p̄mū sanctū nomen ei⁹. Qui ē inq̄t misit me ad vos. Addidit spūs me⁹. Exultare poterat p oīm laude. satis ē deū noīare deū qm̄ maiꝰ eo cogitari ñ pōt. Addidit ad exꝓssiō nē vsitatissimo more totꝰ scripture (maxīe psalmoꝝ) in deo salutari meo. ¶ Prolixꝰ nimis eēt ſmo si mysteriū ꝓtētū in verbis istis/dño deo salutari meo. q̄reret exprimere. ¶ Mysteriū siq̄dē beatissime trinitatꝭ cuz appropriatis psonaꝝ/cōtinet̄ his termis. dñs deꝰ salutaris meꝰ. sil' ⁊ habitudo creature intellectual' ad ipam trinitatē. Capax eni ei⁹ ē sola. ⁊ p beatitudinē pticeps ip̄i⁹. i. pfecte capax/eē pōt. Spectat dñs ad potētiā adiutiuā actu vel aptitudine. Spectat deꝰ ad sapiaz. puisiuā. Spectat salutaris ⁊ meꝰ ad bonitatē reductiuaz. ¶ Cōpat̄ oīs creatura q̄ntūcūq̄ tenuis entitatis/ad ista tria. vñ sortit̄ vnitatē veritatē ⁊ bonitatem aliquā. suo mō. p analogiā ad primū ens. vnū. verū. bonū. Sortit̄ modū. spēm ⁊ ordinē. Sortit̄ deniq̄ mēsurā nūeꝝ ⁊ pōd⁹. Reddant singl'a singl'is. ¶ Porro creatura intellectual' lōge altiori ⁊ diuiniori primioriq̄ dignitate/potētiā sapiaz ⁊ beniuolentiā diuinas/imitat̄. Dicebat nūc ratio. qz triū istoꝝ capax ē. Et qūo capax? Certe p mēoriā. ꝓgnitōez ⁊ amorē. Deniq̄ p influētiā gratuitā pfecte capax. hoc ē pticeps eē pōt. Nulla siq̄dē alia creatura cōpat̄ ad deū sic̄ ad obiectū cognoscibile/amabile/⁊ mēorabile. p̄ter intellectualē. Sola igitur scit/⁊ pōt si vult/magnificare creatorē oīm vt dñm suū. vt deū suū. vt salutare suū. ⁊ ita suū. vt semel habitū ⁊ possessuz/nūq̄ pdere possit inuita. ¶ Fuit ī me spēalis rō/cur appellaret̄ salutaris meꝰ qđ ē ihs meꝰ. ꝓpt̄ mat'nalē ꝓgatiuā. ſm quā voluit etiā dici filiꝰ meꝰ imo ⁊ subdit eē meꝰ. O deꝰ altissime. qs q̄lis quāta maiestas quāte hūilitatis? Sz minuit admiratōez dū venit ad peccatores seruꝰ eē. opprobriū hoīm ⁊ abiectō plebis vsq̄ ad mortē crucis. Dat hic documētū q̄tūꝰ ad hec noīa. dñs deꝰ meꝰ. aīa vel spūs/sp assurgat. In timorē scīm/ꝓpt̄ maiestatis dñiuz. In honorē piū/ꝓpt̄ sapiē decꝰ eximiū. q̄ sua dignitate trahit ⁊ allicit. Deniq̄ ī amorē sincer⁹/ꝓpt̄ possessiōis bñficiū

Etenī plᵃ amamᵃ q̄ nr̄a sunt. Nomē ꝓ sa/
lutaris ⁊ saluris ꝓplectr̄ hec tria. qz replet
indigētiā irascibilis q̄ tēdit i arduū. rōna
lis q̄ tēdit in bonestū pulcrū ⁊ verū. necnō
ꝓcupiscibilis q̄ se iūgit ⁊ intimat ad bonū
ꝓsummatiuū ⁊ vnitiuū. vmbris derelictis
Quo fit vt turpiora iudicet ⁊ horreat recta
rō/q̄ magis eā ab honestatis nobilitate et
libertatis sede deiiciūt. sicut luxuria ⁊ gula
Pulcerrima pinde virginitas nun cupat.
¶ Trahit ħ altissima ⁊ prius ingit rumi/
nāda ꝓsideratio/ex ipis nature ꝓprietatib⁹
Natura q̄ppe filia dei/pr̄ez imitat. Cōclu
serūt phi cultores sui/q̄ ñ pōt inueniri ni/
si triplex rō boni. vtilis scz delectabil' ⁊ bo/
nesti. Rursuz triplex hec rō tota nō repit in
alijs q̄ intellectualib⁹ creaturis. ⁊ ħ aduer/
terūt pauci nimis. Creature inaiate/tēdūt
in solū ꝓuenies eis ⁊ vtile absq̄ delectabi/
li. s. ad loca sua ꝓ ꝓseruatōe. vel ad actiōes
ꝓ sui multiplicatōe ne spēs deficiat. Crea/
ture sensitiue. tēdūt vltra bonū suum vtile
ad delectabile. sz nō ad bonestū. Creature
intellectuales tēdūt sub hac rōe triplici ad
obiecta sua. marīe ad bonestū. vez. siq̄dez
si recte sūt. aut soluz q̄ppares. si puerse. Est
enī singlaris ⁊ emines ꝓprietas aīe rōnalis
vt appetētissima sit bonestatis. Sūt i aīa/
lib⁹ ⁊ aui⁹ q̄busdā/q̄dā simulacra ꝓcupiti
bonoris. qz pugnāt vt vincāt. sz radix ē nō
bonestū bonū sed vtile. vt ꝓ nidis. vel deli
ciosuz/ꝓ cibis ⁊ plificatōe. Sil'r ⁊ brutali
bus hoibꝫ q̄ ꝓpari sūt iumētis insipiētib⁹.
q̄b⁹ nō ē intellect⁹. ¶ Nōne magnific⁹. nō
ne potēs dñs. sic magnificās ⁊ extollēs aīaz
et spm̄ rōnalē. sic ꝓ hoc triplex bonū ꝑplēs
si nō repleuerit oēm in bonis desideriū scz
q̄ replenio/beatitudis ē ꝓsūmate fundamē
tū. Magnificate igit mecū dñm o filij bo/
minū. ⁊ exaltem⁹ nomē ei⁹ i id ipm. Canāt
oēs ⁊ dicāt singuli mecū. Magnificat aīa
mea dñm. Itaq̄ bonū ē ꝓfiteri dño ⁊ psal/
lere nōi tuo altissime. In decacordo psalte
rio cū cāntico in citbara. ¶ O ñipotēs pat
tu⁹ (o spūalis aīa) q̄ possidet fecit ⁊ creauit
te. noluit te derelinquere sine musica dele/
ctatōe. Voluit i primis te i cāticis exerceri
Nutriūt hec/amorē sanctū. qz spm̄ exbila/
rāt. delectāt mentē ⁊ letificāt. oblectāt aīaz.
Totū pinde cordis triclinīū gaudio ꝑplēt
in voce exultatōis ⁊ salut⁹. Cōplet ille de/
cacordi psalteriū dauid pr̄is mei finis i vnū
Dīs spūs laudet dñm. Spūs vt dixim⁹ ē
arbitricli⁹ cordis. prīceps cordis. Iconō
m⁹ dom⁹ sue. vocat ex nature sue ꝓprietate/
libez arbitriū. aut spūs liber arbitrio. Cō/
surgit ptās ei⁹. ex aīo ⁊ aīa. viro ⁊ vxore mo
dis expositis. Nō enī eēt spūs liber/si sola
sibi ptās eēt ꝓceptiua. nō etiā motiua. Ne
q̄ si ptātez br̄et mouēdi se nō etiā ꝓgnoscē
di se/spūs librate polleret Et q̄m ptās vtra
q̄ sibi ꝓuenit/facultas a facilitate dz illa po
testas. Sic ei duo sil' ꝓueniētes ad tractuz
nauis/facultatē fortiūt. quā nō bz q̄sq̄ per
se sumpt⁹. Sic ad scribēdū ꝓcurrūt ocul⁹
visione sua dirigēs. ⁊ man⁹ digitoz motu
scribēs. alioq̄n nō eēt facultas/hoc ē facili
tas/in formatōe lr̄az. ¶ Hoc plane ꝓgni
to/mēorit̄q̄ retēto/ fiat adaptatio finalis.
qūo cōcordat psalteriū cū cāntico ⁊ citbara.
Dicat igit ipe spūs. Exurge gl'ia mea. exur
ge psalteriū ⁊ citbara. Sonet psalteriū ab
alto. fidiculas bz auro vl' auricalco. dat
spūs deiformis/aīo ⁊ aīe dū residēt in excel
so cordis habitacl'o/ tāq̄ in arce syon q̄ est
aper mēt⁹. Dat inq̄ psalteriū. dat idē spūs
aīo ⁊ aīe dū manēt i infimo tabernaculo ci
tharā. q̄ extimo sonat. q̄ ex corio desiccator
tēso cū cordulis nerioz tonis/ꝓcerta ē in
signū mortificate carnis Subinde cāticū
ꝓmēoratū in⁹ psalteriū ⁊ citbarā/dat spūs
aīo ⁊ aīe. spōso ⁊ spōse. duz mediū locū my/
stici cordis tenēt. In prīo sola etnitas. In
scdo euitnitas. In tertio materialitas ĩspi
cit. Uciet etas q̄ ptrāsibūt plurimi ⁊ mł/
tiplex erit scīa. q̄ sapīa absc̄dita in myste
rio/copiosi⁹ eluceſcet. Vultra ei babeo sup
ĩstis dicere/q̄ mō portare nō pōt vnusq̄sq̄
Exurgat cū diluculo spūs exbilarat⁹ ex psal
terio decacordo cū cāntico in citbara. Exur
gat i gl'ia sua. exurgat diluculo. dū auroza lu
cis ꝓ gr̄az rutilat. dū byems infidelitat⁹ trāsi
it. imber carnalis sensus abīt ⁊ receſſit. tra
bēs deoz sū. lumēq̄ ꝓglutinās. flores scō⁹
desideriоz pulcerrimi ⁊ vernātes apparue
rūt i tra. q̄ pr⁹ mortis ⁊ aliena facta ē vitet
nr̄a. Ips putatōis palmitū min⁹. vtilium
aduenit. Vox turturis casti gemit⁹ suauis
q̄ plāct⁹/audita ē i tra nr̄a. q̄ a vicijs dere/
licta defta ē. sz ꝑ tutib⁹ speciosa pigneſcēs ⁊
vberrima fic⁹. q̄ sic vitis ⁊ oliua/noluit de
serere dulcedinē sui fruct⁹ vt regret in⁹ steri
lia ligna scl'i. ptulit grossos suos. vinee flo
rētes sub vnica vite q̄ ē eterna sapīa. ⁊ sub
agricola pr̄e/odorē dederūt. bonis i vitā. sz
mal'ē odor mort⁹. Quid superest nisi vt vox

spūs deiformis imaginez bñs dilecti/ nūc audiaꝫ z dicat ad aiaz/ quocūcꝫ fuerit hābitaclo collocata. Surge ꝓpera amica mea. īmaculata mea. z veni colūba mea. Colūba, put manet ī inferiori. Immaculata, put tenet supi⁹. Amica, put residet ī medio. Audiaꝫ sequēs exhortatio. Vnde mihi faciez tuā. Sonet vox tua ī auribꝫ meis. Vox ei tua dulcis z facies tua decora. Quidni respōdeat amica delitijs plena? Dilect⁹ me⁹ mihi suauis ē pulcer z decor⁹. z ego illi. qz delitie sue eē cū filijs hoim. Nā si delectabitur de⁹ ī opibꝫ suis. quāto putād⁹ ē amplius delectari ī hūana natura quā possidet in filiā z beredē gratissimā. quā fecit ī imagine pulcerrimā. quā creauit ī facultate liberi arbitrij sub se potētissimā. Siqdē ex ipo creata ē ī cētia imortalis. Per ipm facta seu formata ē/ vigore ꝓceptiue itellectual'. In ipo possessa ē in vi affectiua seu dilectiua. dū ad suū principiū redit circulariē pfectibilis. Laudauit ī psalterio aīa mea dñm/ sub duplici cordula. Prima ī ecultatōe spirit⁹ In deo salutari meo. Rapta qppe suz ī cordis arcē. etiā in spū. imo z extra spm. Exemplo regine Saba. q̄ ad aspectū sapie salomonis/ i ordinatis opibꝫ suis/ nō habebat vltra spm. Et certe pl⁹ cꝫ salomon hic. Psallit hinc ꝓpheta Dauid pr̄ me⁹. Quā magnificata sūt opa tua dñe. Oia in sapia fecisti. Impleta ē tra possessione. imo eleuata ē magnificētia tua sup celos z terrā. Nec ē i cui⁹ salutari deficit aīa mea dñe de⁹ meus. Oculi mei defecerūt ī salutare tuū. Mirabilis prius sz felix h defectio. Laudauit in cithara aīa mea dñm. magnificās eū. qz respexit hūilitatē ancille sue mortalitatē in me suscipiēs nature. Laudauit ī cāntico aīa mea dñm p vniuersos modulos q̄ sequūt in hexacordo. Ofa cū elisabeth q̄ dei saturitas interp̄tat. sic z zacharias dei mēoria. Hec de filiabꝫ Aaron/ in lege ꝓphet⁹ z psalmis eruditissima. vet⁹ mlier z noua mr̄. sz in antiqs ē sapia/ marie duz part⁹ iobis. i. boni opis in q̄ gra/ comitat. Laudauit h elisabeth dñm exclamās voce magna in cāntico oris. Senserat ei ex iobis pgaudio z ecultatōe/ dñi pntiā i me. cānticū icepit a me Bñdicta tu in mu. z bñ. fru. vē. tui. Et vñ hoc mihi vt veiat mr̄ dñi mei ad me? Erat zacharias sapientissim⁹ qz sacerdos dei altissimi. gdiderat p signo vsuz vocis. quē nata vox clamātis dei postmodū mox vt nome scripsit r̄stituit. Cōtuleram⁹ plima spacio mēsiū triū. elisabeth z ego ẏbis. illi nutibꝫ z signis. Protin⁹ vt solutū ē viculū lingue ei⁹. collaudauit dñm diluculo nascēt⁹ aurore p gram roriflue. Cāticū ei⁹ fuit sub triplici tetracordo z posuit ter nomē salutis. Et qd sal⁹ nisi ibs. Et qd sal⁹ nisi virt⁹ replēs totā indigētiā sui passi? Quid h salutaris repletio ī hoibꝫ nisi brificatō? quid hec brificatio. nisi bñdicta visitatio? De q̄ iob. Et visitatio tua custodiuit spm meū. Bñdict⁹ igit dñs de⁹ qz visi. z fe. r. pl. su. Et exaltauit cornu saluti nob. Sz vbi exaltauit cornu saluti. hoc ē potētiā salutarē. Subdit. In domo dauid pueri sui. Posse m p singl'os modulos ꝓcordare triplex h tetracordū zacharie in. xij. ẏsiculis cū meo psalterio decacordo. Dixit salutē a dño factā ī domo dauid pueri sui. Sic locut⁹ ē p os scōz z̄. Cōsonat vltimis psalterij mei ẏsiculis. Suscepit isrl' pu. su. Sic lo. ē ad pa. no. Dixit salutē ex inimicis futurā. z plebē hūilē deo futurā. In scitate z iusticia cora ipo Tota hāc sniaz meū posuit hexacordū. Colloquēs z alloquēs pueruz cū q̄ iā erat man⁹ dñi. Prebis inq̄t añ faciē dñi ad dādā sciaz. nō qlēcūcꝫ. sz salutis. ecce tertio iā dicta sal⁹. Inde ē qꝫ reuelauit āgel⁹ carissimo ẏgiali z iusto viro meo ioseph/ de bñdicto ihu scō meo. vocab nomē ei⁹ ihm Cām addidit. Ipe ei saluū faciet populū suū a pcis eoz. Prererēdū nūq̄d ē cāticū āgeloz. Imo magis eo ꝓmēorādū. q̄ subito facta ē cū āgelo mltitudo militie celestis q̄si choz ducēs. Premisit h choz⁹ castroz/ psalteriū inchoās a sūmo. Glia i excelsis deo. Iūxit citharā cū psalterio Et inter. pax ho. bo. vo. Vox ipoz laudātiū deū nōne cāticū ē? Nōne sil'r ē cāticū i ipa tā multiplici z sedula pastoz laude? Reuersi sūt glificātes z laudātes deū. Silem⁹ pastorales ad lr̄az fistulas tympanū z chorū cordas z organuz. tibias z cimbala. Plus anagogia nos delectat. Hec incōmēora t⁹ abibis. O symeon. iuste. pie. lōganimis. timorate. Tu veniēs i spū i tēplū. dū inducerem⁹ ego z pr̄ ei⁹/ puez ihm cū oblatōni b⁹ hostiaz. cū r̄dēptōe q̄nq̄ sycloz. tu puerū i vlnas suscipiēs z gras agens cecinisti Nūc dimit. ser. t. d. s. ẏ. r. in pa. qz vide. z̄. Sufficere potuerat p sūma laudis z glie/ verbū h satis vnicū exp̄ssisti Lume ad revelatōez gētiū. Cōtulisti mecū ō suscepto e

ISRL pueri sui. vocās ipm salutare. gl'iaz ple
O bis sue isrl. ¶ Exhilarescę nūc rex z pr me⁹
dauid. psaltes dñi. Cōpleri sentis z intelli
gis. exhortatōes tuas totīes ī psalmis po⁊
sitas. itez iterūcz ꝑpetitas. Cātate dño cā.
no. Exurge gl'ia mea exurge psal. z cyb. ex
urgā diluclo. Oz aliqd/diluculū istud my
sterij. etiā itellectū ꝛalit. Dixit dauid alio
loco/me significās Sāctificauit tabnacu
lū suū altissim⁹. Adiuuabit eā de⁹ mane di
luculo. Dedit z titulū psalmo illi cui⁹ initi
um fuit ỽbū ī cruce filij mei. De⁹ de⁹ meus
vt qd me dereliqsti/ Dedit in cz titulū ꝓ su
sceptōe matutina. Petit ī cātic. spōsa. spō
suz. Mane surgam⁹ ad vineas qū. ſ. aspiret
dies ecnitatis z inclinēt vmbre mortis b⁹
Rursus inc tot opa dei facta ꝓmemoratio
spālis ē ꝓ ꝓphetā diluculi. Tu fabricat⁹es
inqt auroꝛā z solē. Et sane. qd auroꝛa pul⁊
cri⁹. qd iocūdi⁹. qd salubri⁹? Ad boies ve⁊
nit ī susceptōe matutina ros lucis ros refri
gerās. ros fecūdas. Rorat desup iuxta votū
ꝓphete. Rorate celi desuper Inde dñs ait.
Ego ros z isrl qsi liliū germiabit. hoc roꝛe
pfusa ꝓcepi satietat⁊ fructū. B roꝛe mēs im⁊
pleta instar teste oui roꝛe pleni trabit a ra⁊
dijs solis ī excelsuz. Citharisāt in auroꝛe di
luclo. psallūt iubilāt alacrit volucres spūa
les. Sūt exultatōes dei ī gutture eoꝝ. qb⁹
excitat⁹/oīs spūs exurgit diluculo laudare
dñm. ¶ Causat b oīa sol oꝛiēs nōdū visus
Sol ī q posuit dñs tabernaculū suū. qz ni
hil ī reb⁹/sensu pceptibilib⁹/efficaci⁹ manu
ducit ad deū z insensibili ꝓpat. Sūt ista ī
sole. luꝛ. vigoꝛ. fulgoꝛ. feruoꝛ. sub syllab ex⁊
plicata septē. Luꝛ eminenc ꝓtinet b tria q
sūt ꝓprietates ei⁹. vigoꝛ. fulgoꝛ. feruoꝛ. Vi⁊
goꝛ (qī fecūd⁹ plena luce) ꝓtinet eminēt ful
gorē. Vigoꝛ z fulgoꝛ/ ꝓtinēt eminēt feruo
rē. z ibi stat⁹ cū circlo qdā. Fulgoꝛ z feruoꝛ
redeūt ad vigoꝛē ecntiali luce plenū seu fe⁊
cūdū velut ad parētē. ¶ Cōformit in divi
nis. ecntia diuina cōis trib⁹ psonis. ꝓtinet
eminēt ipas cū oīb⁹ pfectōib⁹ simplr nō trī
formalit. etiā fm ponētes ī diuīs formales
pfectōes. Pr/fontalis ē plenitudo dine es⁊
sentie. potēs generare filiū. sic vigoꝛ lucis
fulgoꝛē suū. Pr z fili⁹/sūt sufficiēs prīcipi
um spūssancti. sic vigoꝛ z fulgoꝛ sūt princi
piū feruoris z ibi stat⁹. qz fili⁹ p acceptā vi
spiratiuā/reddit se z spiritūsanctum patri.
R ¶ Trāseam⁹ ad imaginē spūs b̄uani dica
m⁹ ipm ee lucē sic vere ē luꝛ. Et eo pfectioꝛ
q memit. intelligit z diligit. secz sup se reflę
ctit. qz se pcipit. qz se mouet dū pcipit. z pci
pit dum se mouet. circūincessiōe mirabili.
Ecntia spūs/ꝓtinet eminēt vigorē memo
rie fecūde. z b/ꝓtinet eminēt fulgorē intel⁊
ligētie. Duo aūt b/ vigoꝛ mēoꝛie z fulgoꝛ
intelligētie/ꝓtinēt eu idenc feruoꝛē amici⁊
cie. z hic ē stat⁹. qz reflexio fit ad fōtale prī⁊
cipiū. dūmō redit finis ad prīcipiū p medi
um. qz si linee tres recte sūt qlibet de pūcto
ad pūctū fm originē resultat triāgul⁹ intel
ligibilis. Dz qz finis redit ad suū prīcipi⁊
um p mediū. nccē ē intelligi sperā aut circu
lū. ¶ Qui pōt puro vivaci z irreuerberato
spūs oculo ꝓsiderare q dixim⁹/de arbitri
clino vel iconomo coꝛdis nr̄i/poterit ī se z
p se tāc ī speclo z p speculū ꝓgnoscere se in
se. Et p se poterit ꝓnc rapi a se z supra se. ad
sapiaz diuinā. q p ignoꝛātiaz ꝓgnita ē. fm
vnionē sup mētē. Nō si deficit ī multis fi⁊
delib⁹ b sapia. sola fides spes z caritas suffi
ciūt ī gr̄e ecntia radicate. z ī ea ꝓtualit imo
supeminēt reposite. etsi nō formalit. Optz
eni i oīb⁹ sic fieri. vt oīa participēt vno z ad
vnū ꝓgregēt. fm varios oꝛdines vsqz ad mo
nadē diuīe ecntie. q fontalit ē in pr̄e. Sic
potētie aīe ad ei⁹ ecntiā. Sic habit⁹ oēs ỽ⁊
tutū. donoꝝ z btitudinū ad vnā gr̄am refe
rūt. Deicz si ꝓtētio ō tot distictōib⁹ fm for
mas metaphisicales sit rōnal z qntū rōna⁊
lis seu mi⁹ nccaria. magis ex b pz si distictō
p relatōes ī diuīs sit maꝛia. qlis p absoluta
fingeꝛ. Colligit altera silitudo. lucis solis
ad lucē spūs. Luꝛ se diffundit p mediū nō
impeditū fm totā sperā sue actiuitat⁊. Da
net tū ī se iugiter su⁹ vigoꝛ fulgoꝛ z feruoꝛ.
Divin⁹ spūs stabilis sp ī se/ diffundit se p
oēs creaturas qī cētz oīm p illapsū fm ecn⁊
tiā pntiā z potētiā. Nihilomin⁹ ambit z p⁊
ambit creaturas vniuersas. qī circūferētia
Rursus ad rē nr̄az spūs boīs tot⁹ ē ī coꝛde
carnali. sic cētz ei⁹ influēs z radiās ad to⁊
tā circūferētiaz coꝛdis. Spūs ỽo nō inde
min⁹ ē ambiēs z pambiēs totū coꝛ qī circū
ferētiā ei⁹. ¶ Qui fixo posset hāc z aqlino
veritatē oculo spūs intueri. ꝓfecto faciliꝛ
ad oīa q dicta sūt de deo z de spū nr̄o/ꝓspe
ctus su⁹ eēt. Dz reuerberaf. ꝓpc ꝓiūctōz ad
ꝓtinuū z fātasmata. z ad b z nūc. donec pu
ritate mētis/possit spūs ad vnitatē se colli
gere z collect⁹ stare. Dz o dñe de⁹ qs habi⁊
tat ī tabnac̄lo tuo. Quā b pauco. cz boc
paucissimoꝝ qō scit. Aut qs reqescet in

mõte scõ tuo. O reges. o i pace. o i id ipm: Dec ẽ pax z vnitas. Jn q̃ petit dimitti sy/meon i cãtico. Venit ad h̃ oriẽs ex alto/di rigere pedes nr̃os i viã pacis vt cecinit za charias. Cõsonat ãgelicũ melos. dãs i tra pacẽ hoĩb bone volũtatis. Dedit sil'r tangẽs i vltõ psalteriũ meũ. Suscepit israel pu. su. Quid ei susceptõ/nisi sursũ acceptõ ꝑm nomẽ suũ. Et q̃d adeo sursũ acceptio/nisi ad se spũalis attractio. sic̃ vis magnet trahit ad se ferrũ. z vniuersal'r ois finis finibile suũ? O mẽ appetibile appetitũ ꝓpriuz Hic ꝓhice enũciauit nõ poetice q̃ dic̃ Trahit sua quẽq; voluptas. Hoc te factũ ẽ o gl'iose reĝis stephane qñ ꝓplẽdo omẽ desiderũ tuũ h̃ vnuz petisti. Dñe ihu suscipe spm̃ meũ. Hoc tuũ instar oloris cãticũ parata morte/suauissimo gutture protulisti.

S Magnificat aĩa mea dñm. Quia fec̃ mihi magn̄ q̃ potẽs ẽ. qñ q̃ creauit me/reẽuit z se vniuit i tabnacl'o meo. qñ noua facta sũt oĩa i celo z i tra. Quo noua? Eo nimiꝝ qz etnitati sũt ꝯiuncta. Vidit h̃ ps. sepi⁹ incitãs ad cãticoꝝ nouitatẽ. Cãtate dño cãticũ nouũ qz mirabilia fec̃. Hũq̃d nõ oĩm nouitatũ supeminẽs nouitas q̃ mutauit signa. inouauit mirabilia. qñ vbũ imẽsũ abbreuiatũ ẽ. qñ diuĩa maiestas ita ẽ incliata vt acciper̃ fui formã. q̃tin⁹ exaltaret forma serui ad diuinã? Subdit mirabilẽ nouitatis rõez dicẽs. Saluauit sibi dextera ei⁹. z hoc bũiles ad etnitatez exaltãdo. Dextera q̃ppe ptinet ad etnitatẽ. Hic ẽ illud spõse. Dextera illi⁹ ãplexabit̃ me. Et psaltes. Tenuisti manũ dexterã meã. z cũ gl'ia suscepisti me. qz dextera tua exaltauit me. Salutionẽ hãc seu salutẽ opat⁹ ẽ i me q̃ fecit mihi magn̄. q̃ sũ tra illa de q̃ veritas orta ẽ. Et enim dñs dedit benignitatẽ z tra nr̃a dedit fructũ suũ bñdictũ. dũ germinauit saluatorẽ Itaq; nõ iã mãdauit tm̃mõ salutes iacob sz opak salutẽ in medio tre. Dicit vniuiq; Sal⁹ tua ego sũ. qm̃ nõ ẽ in alio sal⁹. Nec̃ enĩ datũ ẽ sub celo aliõ nomẽ i q̃ oporteat nos saluos fieri. Tu ꝓpterea o gabriel dũ missus es a deo legat⁹ ad ea q̃ salutis h⁹ et pacis erãt/a salutatõe cepisti Aue gr̃a plena dñs tecũ. bñdicta tu i mu. Addidit Eli sabeth ꝯgnata mea. Et bñdict⁹ fruct⁹ ventris tui. Suppletũ ẽ p te gabriel nomẽ p/priũ. dũ cogitãti mihi q̃lis eẽt ista salutatõ Subintulisti. Ne timeas maria. iueniſti enĩ gr̃az apud deũ. Germiat aliq̃ devotõ ihs xp̃s amẽ. Sal⁹ sua absq; mene seu defectu ve fiat. Hoc ẽ q̃re. q̃lit z vñ beatã me dicẽt oẽs generatões qz britudinẽ salutarẽ fecit ꝑ me. faciẽs mihi magn̄ q̃ potẽs ẽ z scm̃ nomẽ ei⁹. qõ dũ bñ viuim⁹/sctificat̃i nob. Sctificauit z i me tabnacl'm suũ altissim⁹ qz scm̃ nomẽ ei⁹. Hoc q̃z qõ natũ ẽ i me sãctũ. vocabit̃ filiꝰ dei ihs magn⁹ ꝑ ãgelũ. z sãctus scõz ꝑ Daũ. Fidel'dñs i oĩb vĩs suis qz oĩa opa ei⁹ i fide. z sanct⁹ i oĩb opib⁹ suis Sãct⁹ sanct⁹ sanct⁹ do. de⁹ sab. Ple. s. ce. z ter. gl'. t. Talit̃ ꝯfuo mẽoriẽ oĩa q̃ salutifera sũt/ ꝯferens i corde meo. Medit̃s sum assidue. z admirãdo deficiẽs. q̃nta sit z q̃l' hec salutatõ. Ecce ei ex h̃ bea. me di. oẽs gene. Cõciner oli mihi oĩs eccĩa scõz salutiferũ ꝓmẽs illõ atq; gr̃atissimũ. Salue regina mie. Et itez. Salue mr̃ pietat̃ z tori⁹ trinitat̃ nobile triclinũ. vbi tũ incarnati. spẽale maiestati ꝑpans hospitiuz. Penicꝝ frequẽti⁹ Aue maria gr̃a plena dñs tecum Decet ꝓfecto/me mr̃ez salutis salutatẽ/ nõ insalutatũ ꝑterire Debet ob seq̃osus amor vicissitudinẽ amatõis recipe. Dz gr̃a plẽa cũ q̃ dñs ẽ/refũdere gr̃am ꝑ gr̃a. Dz bñdicta bñdictõez. fructifera frẽm. dña regnuz. Illũiata sil'z illũiatrix ꝑm nomẽ meuz/dabeo coheredib⁹ meis illũatõez. Dabit postremo ihs salutẽ idefectibilẽ. ad h̃ etiã venit. T Cõtuli crebro mecũ i corde meo talia. Cõtuli sil'cuz vgineo ioseph viro meo vocãs ipm̃ ẽ sara abraã dñm. Querebat a me inter secreta colloq̃a. qũo h̃ z h̃ fierẽt aut facta eẽnt. q̃ tãdẽ i me mõ ꝓpleta sunt. Cõseruabat mẽoriter i simplicitate cordis sui salutatõz ãgelicã. quã accepat a me. sil'r z cãticũ nouũ meũ. Cãticũ insup zacharie cũ cãtico symeõis Cãtabiles sibi erãt be iubilatões i loco pegrinatõis sue. Hec cãtica son. hec i recordatõez celestis ihr̃l'm solatõ sibi tradita sũt. Et qz doctissimã me noueratis i psalmis z cãticis. dicebat aliq̃n maria dña mea. qz mr̃ dñi mei. Sonet vox tua i auribus meis. Vox ei tua dulcis. Vox vero mea q̃d apti⁹ sonaret i auribus suis q̃z ꝓpriuz cãticũ Magnificat aĩa mea dñm. Apparuit tãdẽ magn̄ fides ei⁹. dũ visitat⁹ ab ãgelo triste illud iussuz accepit. Surge z accipe puez z mr̃ez ei⁹. z fuge i egyptũ. Audierat pri⁹ ab ipo ãgelo ꝯfortãte se. vt me acciper̃ in ꝯiugẽ. Qõ ei i ea natũ ẽ. de spũsancto ẽ. Predixerat me filiuz pariturã. Jusserat vt vocaret nomẽ ei⁹ ihm̃. Q⁹ cãz z diuinitatez

aperiēs in ḣt. Ipe ei salu ū faciet pplm suū
a pcīs eoꝝ. cū delēs iniḣtates sit de⁹ solus
¶ O ḡdissilis h̄ pnūciatō videri poterat
ad istā. Surge ⁊ accipe puerꝝ ⁊ fuge ī egyp⁹
tū. ḡdistās o gabriel nūciatō tua Regna
bit ī domo iacob ī eternū. ⁊ ista Accipe pue
rū ⁊ fuge ī egyptū. Magna fides/magnaꝫ
fecit magnificētiā. Utriq; nr̄m. cū magna
nimi spe ꝓtulit. vt ō spez sperarem⁹. Poꝛ
ro totū illud seprēnalis pegrinatōis exiliū
q̄nta sedulitate/patia. ⁊ lōganimitate/trās
egit cū puero ih̄u ⁊ mecū. recolat pi⁹ animꝰ
⁊ pferat ī coꝛde suo. ¶ Uenīēt generatōes
qñ scribet aliq; ꝑ deuotō. plima sup ist⁹ pie
speculāda: mlta, psalice. q̄dā heroico carmi
ne. cui ioseph̄na nomē erit. q̄dā aliṫ ⁊ aliṫ.
Hōnulli de laudib⁹ iusti ꝗginal' spōsi mei
fidissimiq; custodis ⁊ testis delegati/mlta
sue posteritati legēda relinquēt. statuēt cō
sūmatōez ī ipi⁹ pciosa morte. q̄ pñtib⁹ filio
meo ⁊ me. pieq; flēnib⁹/ apposit⁹ ē ad pres
suos. ī senectute bona. cui⁹ mēoꝛia in gene
ratōes seculoꝝ. ¶ Scribēt deiceps certio⁹
ra/ꝑ decursu ipis q̄ ih̄s erat incipiēs q̄i an
noꝝ. xxx. qñ tota cessit ī custodiā ⁊ idiuiduā
sequelā ei⁹. dū ꝑ poꝛes ānos fuerat reduct⁹ e
cult⁹ ⁊ iglozi⁹. subdit⁹ ꝑ pauculis nob. q̄ ꝑ
uul⁹ q̄ venerat etiā mīstrare nō mīstrari in
būilitatis ⁊ sūme obediētie documētū. tūc
pdiēs iohes ab beremo iussus baptisare.
iussus clamare. parate viā dño. iustus ānū
ciare pr̄m⁹ regnū dei. iussus pdicare pniaꝫ
in remissionē pcōꝝ. Signū, pinde susci⁹
piēs. Supq; quē videris spm̄ descēdentē ⁊
manētē. ipe ē q̄ baptisat ī spūscō. Cōsensit
baptisare filiū meū. seru⁹ dñi. uoꝛ verbuꝫ
amic⁹ spōsi spōsuꝫ. Cui refugiēti cū reuerē
ti timoꝛe ih̄s subitulit Sine. Sic nos de
cet iplere oēm iustitiā. ⁊ h̄ ī ꝓsutatōez ois ī
iustitie nr̄e. ¶ Cāp⁹ ecce copiosissim⁹ apt⁹ ē
collationū meaꝝ/ mēoꝛit ī coꝛde meo/ affa
bilit⁹ sepe doctrial' ⁊ deuote/ cū alloq̄o alie
no cōicatoꝝ. etiā viuēte filio meo bñdicto
Sedulit⁹ aūt ꝓuli p⁹ resurrectōez ⁊ ascēsio
nē ipi⁹. qñ (data sub cruce/ ī filialē discipu
li illi⁹ quē diligebat ih̄s custodiā) māsit vsq;
ad felicē obitū meū cū apl̄is ⁊ discipulis ī
ih̄l'm. q̄ fuerūt illic ꝑ ānos. xij. ad ꝓuincen
dū iudeoꝝ icredulitatē. Erāt ei (sic aperuit
medic⁹ carissim⁹ lucas secretoꝝ ꝓsci⁹ meo/
rū) oēs fil' i oꝛoe pseuerātes cū mulieṙb⁹ et
maria mr̄e ih̄u. Tūc dato spūscō/ celebrās
habebat sacri panis ꝓmunio/ ī simplicita
te coꝛdis. Jūgebat oꝛo dñica. Simboluꝫ
ꝓditū ē me ꝓfulta. Doc āt vltimū de me in
canone scripture catholice. Ybū repit ex ꝑs
suꝫ. qz sū maria mr̄ ih̄u. ¶ Sz o sapiētissi
me dñe de⁹ salutaris me⁹. q̄nta ⁊ q̄ mulata
ria sūt ꝑter h̄ dicta docta collata q̄. q̄ si per
singl'a scribereṫ. nec ip̄m arbitroꝛ mūdū ca
pere eos q̄ scribēdi sūt libꝛos. Et qñ finis
legis ih̄s xp̄s. ⁊ h̄ ego appelloꝛ maria mr̄
ih̄u. Placz collatōes aliqs ō dño ih̄u meo
sub fine psalteriꝝ hui⁹ decies decacoꝛdi/no
tulare. Sūt. xxiij. h̄moī collatōes.

Sequitur pr̄ma

q̄ē notula septua gesi ma septia in oꝛdine.

O Omin⁹ de⁹ salutaris me⁹ ih̄s me⁹.
quē magnificaṫ aīa mea. cū exulta
tione spūs. Et ipe ē finis ois ꝓsū⁹
matōis. Et ē regalis distributō ois legis ⁊
oꝛnat⁹ vel ĩclinatōis natural' ⁊ oꝛdis. Ipse
rex regū ⁊ dñs dñantiū. ¶ Dñs de⁹ saluta⁹
ris me⁹ ñ vane ꝓstituit oēs filios hoim mi
n⁹q; alia opa sua subiecta sub pedib⁹ hois
q̄ tñ facta sūt bona valde. nec a suo fine fru
strata. ¶ Dñs de⁹ salutaris me⁹ ꝓstituit na
turā būanā supra ceteras irōnales creatu
ras. vt capax eēt ⁊ princeps eē possiꝫ honesta
tis q̄ oꝛ bonoris ītat⁹ ī termin⁹ bom ⁊ finis
bonoris. Est āt bonoꝛ ille/ bonū honestū.
bonū ꝓuenies appetitui rōnali vt rōnal' ē.
¶ Dñs de⁹ salutaris me⁹. nō ē salutaris vl'
sal⁹ vel ih̄s fm nomē suū. si nō iplere valeat
totā indigētiā rei saluabil' fm oēs vires iu
as. Ptz h̄ ex descriptōe saluris vel salutar⁹.
cui⁹ finis ē vt repleat totā indigētiā patiē⁹
tis. ¶ Sal⁹ i reb⁹ sensu carēt⁹/ sufficiēt
obtineṫ/ dū suo ꝓuenīēti vel vtili bono cō⁹
iungūt. etiāsi nō delectabiliṫ ꝑcipāt illud
Ptz h̄ i q̄ete rex sensu carētū ad loca sua.
Dū ꝑterea formā sibi sil'ez introducūt ad/
ꝓseruatōem spēi. ¶ Sal⁹ i aialib⁹ carētib⁹
rōne/ sufficiēt obtineṫ. dū suo ꝓuenīēti vel
vtili ꝓiūgūt. ⁊ dū illā ꝓiunctōez ꝑcipiūt. ⁊ in
ꝑceptōe delectāt. etiāsi nihil ꝑcipāt ō bo⁹
nesto. Ptz qz ad bonestū ꝑcipiēdū neq; q̄
ꝓdita sūt. ¶ Sol⁹ i oi creatura rōnali vl' in
tellectuali neq; obtineṫ/ si nō bonesto bo
no suo/ cū ꝑceptōe ꝓiūgaṫ. itelligēdo ō salu
te pfecta. q̄ ꝓstituit i actu. nō aptitudine sola
vel habitu. Ptz qz ad bonestū bonū ꝑcipi
endū actualit⁹ formata ē. ¶ Sal⁹ i hoib⁹ cō
stitui nō potuit ab vtentib⁹ rōne/ pbis aut
alijs. ꝑterq; i bonesto solo bono supremo.

eterno ⁊ vno. nō in diuitijs vtilib⁹. nō in ō litijs suauib⁹. nō i honorib⁹ vel gloria tpa lib⁹. ꝓz qm̄ ℔ oīa si affuerit/remanet indi gentia seu vacuita s vel inanitas/ nō repleta/in principalioꝛi potētia rōnis. q̄ suscep tiua ē boni honesti ⁊ illi⁹ pceptiua. ¶ Magnificētia. salutaris ad honestū capescēdū ꝓpria est solius nature intellectualis. Sola ei mouet ad honestū. vl̄ stati eo/sub bac rōne q̄ bonū hoc aut illō/ꝯsonat recti rationi. etiāsi nō haberet rōnē delectāt aut vtilis. Honestū q̄ppe ē qō suavi nos trahit ⁊ allicit dignitate. Honestū bonū ōz p relationez ad appetitū rōnalē vt rōnalis ē. ordinē suū seruās ꝛtinēs q̄ naturā. ¶ Magnificētia salutaris ad honestū/ fōtalit ē i deo pr̄e lūinū. apud quē nō ē alia rō cuiuscūq̄ appetibil' vel amabil'/q̄ honestas sua. oīa eni ꝓpt seip̄m fec dñs. nō ꝓpt aliud vel vtile vel delectabile ituitu pricipali. ¶ Magnificētia salutaris/neq̄ habet neq̄ habeat/nisi recta rō q̄ sp ad optia depcat/termiet aut finaꝛi desiderio suo. Sp eni curua/remurmurat inq̄rat ⁊ imp̄fecte stat. Hoc vidit q̄ dixit. Nō ē pax impijs. Et rursū. Cor ip̄i sic̄ mare feruēs qō q̄escere ñ pōt. Dic orat p̄ me⁹ dauid. Cor creari mūdū. spm̄ rm̄ innoua ri rectū. spm̄ sctm̄. spm̄ pricipalē. ꝛm tria ad q̄ fact⁹ ē rōnalis spūs. vt recte. sancte. fortit/feraꝛi honestū. ¶ Magnificētia salutaris varie q̄sita ē ab oīb⁹ q̄t q̄t venerūt hactenus vsq̄ ad dñm deuz salutare meū. vel q̄ p̄i⁹ iplicite aut explicite credebāt i eū. Jpe eni ē q̄ totū hoiez saluū fec ꝛm oēs vires. q̄ ꝯsistēs i sinu p̄ris/ānūciauit nob⁹ de deo q̄ ad verā honestatē via ē. vector. hostiū ⁊ terminꝰ idē. ¶ Respectio salutaris illi⁹ q̄ ē excelsus dñs ⁊ būilia respicit. solā i aia rōnali ancilla sua/respicit būilitatis honestatē. Hec spēositas aie. ℔ decor. ℔ pulcritudo. q̄ trahit ipm̄ ⁊ allicit. Hec aliūde tū iō Jhs trahit q̄ a se vel allicit. q̄m i hac būilitatis honestate q̄m dedit/se respicit ⁊ diligit. Respectio salutaris notat a spōsa i cāticꝭ. Cuz esset rex inq̄ri accubitu suo. nard⁹ mea dedit odorē suū. Jn nardo būili redolēte accipim⁹ honestatē. Intuit⁹ bn⁹ honestatis ocul⁹ ē efficax ⁊ viu⁹ q̄ penetrat ⁊ vulnerat cor i amore. ¶ Respectio salutaris fit i ancilla q̄ respicit ꝓuersa vicissitudine ad dilectū. q̄ respicit p oculū simplicē ⁊ rectū. de q̄ veritas. Si ocul⁹ tu⁹ fuerit simplex. totum cor p⁹ tuū supple opationū tuarū/ erit lucidum ⁊ rectū. Rō q⁹ ⁊ finis p̄stituet bon⁹. ⁊ ad finē ordo rect⁹ nō distort⁹. p ineptitudinē aut vicīū. ¶ Respectio salutaris multiplicit itelligit fieri a dño deo salutari meo. Unus mod⁹ ē in etna p̄destinatōe. ꝛm q̄m dictū ē a filio i iohe. Qui ex deo ē/non peccat. q⁹ generatō dei ꝯseruat illū. Alī⁹ p gratiā habitualit gratificātē q̄lis ē in ꝓuilis ⁊ in hoīb⁹ sanctis dū dormiūt Terti⁹ ē i operationib⁹ sanctis cū pceptōe diuinoꝝ carismatū. p sensū intellect⁹ ⁊ affect⁹/i vna facultate lꝛi spūs. i corde vno. qō ē natura eētialis aie. supemīēt ꝯtinēs mēoriā intelligētiā ⁊ affectū. Fit ℔ salutaris pceptō/sepe dū dicit hō deuot⁹. Ego dormio supple in viris infimis. actū nō sentiēs tpaliū. et cor meū vigilat i somnijs spectaculoꝝ eternoꝝ. ¶ Beatitudo aie rōnal'/dicēda p oēs generatōes. ꝯsistit i factōe magnoꝝ p illuz q̄ potēs ē. Hoc āt fiet. dū erit mēoꝛie repletio et nitat⁹ ⁊ pac⁹ erit itelligētie repletio veritat⁹ ⁊ lūis. erit volitiue repletio dilectionis ⁊ fruitōis. ¶ Beatitudo aie rōnal' dicēda p oēs generatōes/ ꝯsistit i statu q̄ ē oīm bonoꝝ aggregatōe pfect⁹. Hec ē diffinitō recta btitudis. q̄ statū dicit i optio. dū optima potētia/optio suo obiecto/ imperturbabilit ꝯiūcta ē. ¶ Btitudo aie rōnal' ꝯsistit in ℔. q⁹ ipa tāq̄ signū magnū i celo amicta est sole tot⁹ honestat⁹ i rōnali. Est luna toti⁹ mutabilitat⁹ sub pedib⁹ ei⁹ i ocupiscibili. Est cozona tot⁹ pfectōis q̄ stellaꝝ. xij. i capite ꝛturis irascibil' q̄ tēdit i ardua. Denicq̄ prurit filiū q̄ rapit ad thronū ꝯi. rectu r⁹ gēiles affectōes. Fit ei ꝛbigēa. q⁹ descēdit i eā spūsāct⁹. et ꝛt⁹ altissimi obūbrabit sibi z q̄d obūbrarō nisi luc⁹ effulgētia cū tenebra Maior idcirco itelligit obūbratō q̄ sub luce clariꝛ ē obūbratio. q̄l p⁹ aiaz filij mei/facta ē mihi. sub cui⁹ vmbra quē desiderabā sepe sedi. ⁊ post q̄ solicite mistraue rā ei. ¶ Btitudo aie rōnal'/quā fec magnā q̄ potēs ē. pl⁹ depēdet a bū placito sue manutenētie i statu finis vltimi ⁊ honesti/ q̄ in vigoꝛe ꝓprie nature/ vel i fulgoꝛe pcepti uo. aut i appetitiua motōe. Soluit pinde facilit q̄stio. cur fatuan irremediabilit corruit dū alij steterūt imobilit. q⁹ terminū vie datū cuilibet eoꝝ ipleuerūt. hi p depositōnē de sede dignitat⁹ sue. Isti p exaltatōem ex sua dū viatores eēnt/sub deo fideli būilitate. honestate. pulcritudie. formositate. spēositate. i ordis sui ꝓfuatōe. Scitas

nois dei/ꝓuenit cū bon estate.ꝓuenit cū sa lute.ꝓuenit cū bīuli diuia respectōe. ꝓueit cū magnificētia būtudis ab ipo collate.cō uenit insup cū timore dei.cū bīuliū exalta/ tione.cū eluriētiū repletōne in bonis. Po/ stremo cū isrl' pueri dei susceptōe. Sancti tas t oīe generalit nomē qō ad eternitatē significādā adaptat ꝓprie.ꝓpria ē inter crea turas nature intellectuali q ad finē sue ꝓdi tionis intētū.si nō ex ꝓpria malicia t impu ritate deficiat. Est ei sanctitas libera ab oi cōtagione puritas/ spōte seruata. Sic sa/ nitas suo mō.sic nobilitas.sic libertas.di/ cūt facultatē ꝓprīā t facilē/ad opatōes p/ prias t ordinatas et debitas exercendas. Sic insup pax ōr ordo nō impedit vel or dinis trāqllitas. Sic modestia modi sta/ tus ē.t bonitas boni status. ¶ Sāctitas colligit t satiat. dū sal oīm t sanct sācto ꝝ ihs.splēdor pris i diuinis/illabil creature intellectuali tanq̄ spēs t imago t virt dīi dei sui pris.dū eni illabil vt spēs.pcipil vt pulcerrima. Quid ei ē pulcritudo nisi pro portio numerosa.q̄ suū pfecte repsentat ex/ emplatū. Porro dū illabil vt virt agēs p cōtactū mediū seu moderatū. pcipil suauri tas. Natura ei q̄ trisal in extremis. in me/ dijs delectal. Postremo dū illabil vt opa/ tio.replēs tota capacitatē t indigentiā sui passibilis.ipa salutē oia ꝓplentē opal t fit q̄es. ¶ Sāctitas salutaris t beata/cōple/ ctil necessario in aia rōnali(quā sanctificat saluat t beatificat)oīne bonū. vt verificet illō ad thoysen. Ego oīdā tibi oīne bonū bonū honestū pricipalit. Et ex ei pceptōe ꝝ necessaria scāl sūma delectatō ꝓprie q̄ deo q replet in bonis desideriū suū ꝓfines in exultatōe spūs in deo salutari suo. Ma/ gnificat anima mea dīm.

Gloria pri et filio et spūisancto. Qm inspirāte te t ꝓuentēte in bñdictioni bus dulcedinis(O gl'iosa trinitas pr et fi/ lius t spūssanct) Ego būilis ācilla magni ficatōis tue/cū exultatōe spūs/cāticū in fi/ nem vsq̄ deduxi. Gl'ia tibi q es alpha t o. pricipiū t finis.cui soli debel honor t gl'ia

¶ Cōsūri pri psalteriū iocūdū cuz citha/ ra.miaz scz t gram/cū potētia. Jure supest vt subnectā cāticū gl'ie tue.qō habuisti i te t apud te pri q̄s mūd fieret. Mūdū eni et oia q̄ in eo sunt ꝓdidisti ꝓpt magnā gloriā tuā. Jnde ē q celi enarrāt gl'iaz tuā t opa q̄ celi ābitu ꝓtinēt gl'iam magnificētie regni tui. Gloriā hāc vidit i spū Jsayas dū audi uit cherubin clamātia. Sāct sanct sanct dūs de sabaoth. Pleni sunt celi t tra gl'ia ei. ¶ Dndū in pricipio qū creati sūt celi t terra canticū h gl'ie tue frequētatū ē p spūs angelicos.laudātes te dīm t pīez t filiū t spūsāctū.cui cātico qz dissonare pīsumpse/ rūt apostate spūs.q̄rētes eandē sibi vsurpa re gl'iaz.zelasti ꝓpt eā/ qm sola tibi ꝓpria est zelauit t priceps milicie michael exclamās

¶ Quis vt de t fuit postmodū in ꝓsūma tione septē diez.cōdit rōnalis spūs i boie cui datū est psalteriū decacordū ad magni ficāduz te dīm. qm̄ pceptū disciplineꝝ ipsi fm qō tibi ꝓcineret in laudē t gl'iaz tuā cō tulisti. Rupit ipse cordulas bui psalteriū. trāsgressor effect t ideo pect est extra pa/ disuz deliciaz.cui si nō data fuisset cithara pnie/ad repandū psalteriū iocūdū obedīē tie t gre.nihil sibi remanebat de cāticis.ni si lamētatōes mortalis exilij cū bestijs.t ve ve dānatōis cū demonibus i gebēne sup/ plicijs. ¶ Repauit h psalteriū iocūduz cū cithara.fili scōa in trinitate psona.volēte pre.cū spūsancto coopante.dū fact est ipe p assumptōez carnis t spūs.cithara in car ne mea.psalteriū iocūduz in spū t gl'ia pa/ tris i diuinitate. Sic ei alloquit cū pr. Ex urge gl'ia mea.exurge psalteriū iocūduz cū cithara. Cui filus rīdens inducit. Exurgā diluculo. Tu ei susceptor me es.gl'ia mea t exaltās caput meū qō resuscitasti ad glo/ riā. Talit ita q egregi dauid psaltes/ pac me/ dedit intellectui materia p̄ phanās sibi ierico/ate cū cithara reuentatis t pellente

¶ Ampli vo cur nō pot a gl'ificatōe q̄s a magnificatōe supseri ininū. vt dicerē. Gl'i/ ficat aia mea dīm. Sentiebā pfecto priui legiū h cātici gl'ie.reseruāduz multitudini magnificatōe supseri ininū. vt dicerē. Gli/ ficat aia mea dīm. Sentiebā pfecto priui legiū h cātici gl'ie.reseruāduz multitudini milicie celestis exercit. qñ ꝓpleti fuerit di/ es vt pariā filiū meū primogenitū. Fiat tē reuelatō celit ad pastores. qbus p simplici/ tate sua t sedulitate vigili sup gregē suū ve lut i q̄dā solicitudie deserti/ subito fiet cuz āgelo euāgelisāte/gaudiū magnuz.comes multitudo milicie celestis. laudātiū deū ce lico carmie t dicētiū. Gl'ia i altissimis deo Et i tra pax boibus bone volūtatis. Veniēt pastores videbūt mirabunt.reuerent gl'i/

ficātes deū. Futuꝝ ē insup ad bethleez di/
uersoriū partꝰ mei. inoleſcat mos pecciam
scōꝝ toto tractꝝ orbe diffusā/iungere finib
psalmoꝝ cānicoꝝ ⁊ hymnoꝝ celebriter. ve/
lut vna ⁊ incessabili voce cū oi milicia cele
stis exercitus. Glia pri ⁊ filio ⁊ spūisancto
Sicut erat in prin. ⁊ nē ⁊ sp. ⁊ in s.s.amen.
Sz o gl'iosa trinitas quāto pōdere snia
rū/resonat i auribꝫ meis/paruꝰ hic ⁊ paucu
lus numerꝰ ꝓbuloꝝ. Quot ⁊ quāti futuri
sunt cōciues scōꝝ ⁊ domestici dei/ q̄ ad iu/
sticiā eruditi plimos/ ⁊ fulgebūt velut stel
le in ꝑpetuas etnitates q̄ ad declaratōez ce
lestis hui⁹ cānici gl'ie/laborabūt/te doctrice
Concertabūt apud dissidētes futuroꝝ he
reticoꝝ fragores. strepitꝰ horrendosq̄ cla/
mores. vt i debita ꝯcināt armonia. te bea/
tissimā trinitatē i vnitate. ⁊ vnitatē i trini/
tate i penni seculoꝝ tpe Amē. Dicent cre/
dro. Glia tibi dñe. Noiabūt te deū glorie.
te gl'iaz plebis tue isr̄l Te decꝫ virtutuz q̄
es rex gl'ie. Tu rex gl'ie xp̄e/ꝯcinit ois eccle
sia. Tu ad dexterā dei sedes i gloria dei pa
tris. Tibi laus. tibi glia. tibi gr̄arūactio:
Quid igit̄ supest humilitati mee quam re
spexit dñs/ nisi vt cū omnib generationi/
bus seculoꝝ. subiūgā pro fine pulcerrimo
debitoq̄ supaddens ad cantricū meū. Glo
ria patri ⁊ filio ⁊ spūisancto Sicut erat in
principio ⁊ nunc ⁊ semp ⁊ in secula seculo/
rum Amen. ¶ Finit.

Sequitur carminū

sup magnificat ꝑs nō mīma/ q̄ ꝑ abigēdo
tedio quiete senectutis/ ⁊ recordatione pre
teritorū studioꝝ/ non tam nitori studens
quā deuotioni et vtilitati/ modulatus est.

A Magnificat anima mea te dominū/
meus in te
Spūs exultat/ respice fac humilē
Aduena dū terris dego/ me cura placendi
Sepius eluit/xp̄e peto veniam
Da modo cōplaceat tibi soli serior etas
Carmie se solans/sis sibi solus bonor
Cernea carnales elegia cantat amores
Celica celestem promat amiciciam
¶ Festa stilo memori miserandi tpis hꝰ
Dent alij/nobis diua sophia placet
Non est consiliū pulcri spectacula celi
Linquere/scenūq̄ vile stilo terere
Me mea scripta tuis ꝯmitto pr̄ maibꝫ fac
Quātū q̄ve parum vis fieri maneant
Paxia ꝑs monet ⁊ supponit noscere sese
Viribꝫ in ꝓprijs intus ⁊ exterius
Se scriptura q̄ manifestauit dicta vicissim
Crebro latēt sola/plege/se reserant
Deniq̄ pueniat reserans oratio sensus
Lectorizq̄ comes sit pia sedulitas

C Ur specl'atiuas claudo sub lege me/
Dactias q̄rit coꝝ iuuenile seni (troꝝ
Metroꝝ leuitas an nō minuit grauitatez
Sensus/ ⁊ ꝓpriuz pondus br̄e vetat
Dedecet an seniū lud⁹ iuuenilibꝫ aptus
Etatem ꝓpriuz quāq̄ decet studiū
Brādiores/pudeāt puerilia/nē lacrimaꝝ
Temp⁹ nūc lacrimis corda pianda pijs
Ludicra pōe senex puer vt ñ sis maledict⁹
Seria res agit̄/mors volat añ fores
Parce seni iuuenis/ paucis ꝯfusa resoluo
Mēs gaudet numeris arcius arta tenet
Edificat seniū doctrina virilis/ ⁊ acte
Ludicra delectant metra puericie
Gratus erat puero tā de ꝯceptib ois
Sermo/nimis cupiēs noscere quid sit bō
Intus ⁊ exteri⁹ quot hz vires repetebam
Sendulus/ ⁊ tandē sero videre datum est
Triclinīū cordis q̄d sit/ q̄d mentis asilum
Qualis imago dei gloria qualis ei

D Oc opꝰ h studiū canos excreuit i ānos B
Docia delectant sabbata sola placent
Exrēq̄ reēs/mensis de mense vacare
Dant/exaltratus vt deus est videam
Miris ista modis deꝰ attulit ocia nobis
Anxia curaꝝ vincula diripiens
Forte/nec inuideo/poterit q̄s scribīt olim
Jd fore nōnullis vtile. suaue. placens
Hec puerilia sunt q̄bꝫ vsi metra ꝓphete!
Psaltes/phī/theologiq̄ graues
Attū auditu carmis resonātia non sunt
Carmina de rebꝫ quas sapit vnica mēs
Moze suo si sit breuitas obscura patescet
Vocibꝫ aut prosis latius exposita
Jngenūq̄ moduz decet vnūquēq̄ notare
Par aquile non est queq̄ volabit auis
Ars q̄z nulla statim totā se pdit/oportz
Usus vt acceptaz ruminet assiduus
Jngeniū clarescit ⁊ ars/si longior vsus
Affuerit/nemo summa repente capit

A Rguit̄ seniū q̄ desipiēs puerescat
Altera cā subest/pdita vita prior
Est vtꝰ vegeta minor i sene/ fortior aufert
Exaio pacem de cerebro requiem
Fulget in antiqs sapia/sed quibꝫ etas
Junior in claris cōsenuit studijs
Perfectos gaudet elegia claudere sensus
Uersu sub dnplici/pulcrior inde nitet

Lōplacuit ꝑ eā vacue monimenta senecte
Utile cū dulci consociando dare
Ocia prudēter vitās bermicola quidaꝫ
In plectis opans fine cremabat eas
Exēplo ꝓsolor in ℔/si nullo manerēt
Posterius studiū scripta labore mei
Profuerint si nō alijs obliuia vite
Deste dāt aīm dū meditādo replent
Qui loquit linguis/nec intelligit/illū
Precipis vt cantet/paule/deo sibiq
Ergo tecū habitās cane musis ludeq tecū
Ōra quāta/deo posse canendo mori
LUmane finis nature nos docet apt⁹
Quis mod⁹ ꝛ nr̄is ordo rat⁹ studijs
Phia.fides.cū quauis religione
Cōueniūt/q̄ hō sit ratione vigens
Rursus sola bonū ratio ꝓcernit honestuꝫ
Bruta sup/finis solus ei deus est
Finis dispariter bruris.qñ memisse
Posseq nosse deū quinꝛ amare datum est
Sumit ex istis veraciter esse beatos
Uerbū qui capiūt ꝛ retinent dñi
Talib⁹ optima pars cedit/q̄ cogitat vni
Postpositis curis/scire vacare deo
Contēplatiuos ideo laudare beatos
Ausus aristoteles consonus est fidei
Multa tñ variat/ sed in ℔ ꝓcordat/vt eas
Ultima diuio dedita sit studio
Non nisi post artes/mores/ꝛ phiam
Ocia concedit posse beata sequi
Ꝑpicolas quāto leuius citiusq beatos
In ꝓmune facit spes amor atq fides
QUeologia quidē pariter cū phia
Mores.nō desint/altius eruditit
Sit ꝓcul atra comes cui mos iflare sciētes
Scire tumere facit/testis apl⁹ est
Contēplatiuos ratio demōstrat amicos
Esse dei/quib⁹ ꝛ paucula sufficiūt
Signat amicicia/ꝙquirere ꝓditiones
Dilecti/de quo cogitat/ꝛ loquit
Hoc ꝓcēplator/ꝑsertim theologizans
Nōne docēdo facit:vel meditando silens!
Uiuit contētus p̄sentib⁹/anteriora
Posthabitis alijs/vnica cura sequi
Nō rixas hoim/bello ꝛ siue tumultus
Audit/ad hec surdus/mutus in ore suo
Sumit i exēplū lotb q̄ ꝓput aduena iudex
Tam sceleratoꝝ nō fuit in sodomis
Trāsiliens iduū cur se miscereꝫ iniquis
Qui foris esse volūt/cur sibi sit nocuus
Altior est mūdo/curas q̄ deserit omnes
DQuē suscepta nihil ꝓblica cura ꝑmit
Agnificās xp̄m bñ plebs ait oia fecit
Nam que fecit erāt omnia valde bona
Firma fides nisi sit diue pietatis amatrix
Jugiter inquirens/irrequietus eris
Illa vel illa deus cur fecit:q̄stio curis
Plena nimis/plenū sciueris osa notat
Osum cur iūgas/cur osus erit vicios⁹
Scrutator rerū quas agit omnipotens
Querat ꝛ inquirat nō inueniet rationē
Ipse quidem fecit omnia que voluit
Ordo duplex reb⁹ nā prim⁹ respicit vnum
Qui creat/est mediū finis ꝛ initiū
Eternus/nulli mixtus cuius sit vbiq
Pñs esse suuꝫ posse vel influere
Alter ineſt reb⁹ inter se viuidus ordo
Certis qui numeris mutuo nectit eas
Primū ꝓtēplās nullā prorsus rationē
Hic/nisi q̄ fecit omnia que voluit
Justicie radix est velle suū prior vlla
Querit.errat.quid prius initio
ADiuina caret recta ratōne volūtas
Non caret/ipa sibi sufficiens ratio
Primipotēs faciat q̄ vult q̄d iust⁹ vllū est
Libertas aliter quomō cedet ei
Sit stat⁹ in primo/si nō/vbi constituetur
Dispositis reb⁹ ordo secundus ineſt
Inuenies istic cōnexas mutuo causas
Ut cur ex reb⁹ pueniant alie
Hoc natura facit/q̄ vis est insita reb⁹
Que rem ꝓsilem procreat ex sili
Phis studiū talis fuit ordo secūdus
Ex hoc ad primū scandere cura fuit
Theologis q̄ mox solū sublime fides dat
Se pri⁹ bis statuūt/infima deinde petūt
Ardua disparitas/felix qui semp in alto
Finis principio/iudicat in reliquis
Actio bassa petit/sed ꝓtemplatio fini
Jugiter intendens/dirigit huc oculos
Inde q̄eta manet/ torq̄t nihil ordo scōus
Scit qñ primo cōsonat/ optim⁹ est
OSse grad⁹ rex varios cognscit/ꝛ apto
Cuncta loco posita q̄q̄d iniqu⁹ agat
Ordo scōus hz mala plurima.sed tñ illa
Solis noxia sunt/iure volente/malis
Sis bon⁹ innites prio bona sūt tibi.prsus
Omnia/nilq tuo deerit in obsequio
Exclamabis ad hec q̄ pacto qua ratōne
Esse bon⁹ valeo ni deus hoc dederit
Nō potes/affirmo.q̄re sis subditus illi
Arq tuā minime iusticiā statuas
Est tñ orandū/bñ viuendū/ medijs lex
Que iubet instandū/ nec potes absq deo
Murmura nō resonēt hoim da q̄so salutes
Ipe deo soli/qui creat ꝛ recreat

Prime libertas causē determiat omnes
Effectus/proprio vult vt in arbitrio
Phus si libertatē denegat istam
Aut nihil aut fiet omne potens fieri
Ecce grad⁹ sil'es nūero siue possibiles sunt
Quilibet vt fiat/hic fit/z ille nihil
Tūdicio res solerti pensata/docebit
Dia q̄ primi terminat arbitra vis
Non tñ arbitrij libertas vlla creati
Tollit/auget z viget inde magis
Cur ita vult ita nāq̄ de⁹ q̄ cūcta mīstrat
Condita vult ꝓuīs z sinit ire modis
Naturalis vis quā respicit ordo secūdus
Contingenter agit/si deus inspicit
Sed manet arbitrio dupla ꝓtingētia nr̄o
Ordine sub duplici sic paret imparitas
Impius est error dicens ꝑdire necesse
Omnia sub primo/si referant ei
Res hz instanti solo quecūq̄ necesse
Si vult nāq̄ deus/q̄q̄ repente perit
Tolle deū facere q̄cq̄ mala nulla manebūt
Non tñ idcirco vult deus esse mala
Cur ita? nā ꝓuiam vult appellat rationes
Nemo malū vellet sub ratione mali
Sermo pias igit ledens aures reprobet
Nō deus actor vult crimia. ꝑbra. nefas
Spirit⁹ exultauit ais me⁹ alma supbos
Mente sui cordis ad nihilū redigēs
Spūs z mēs sunt essentia/ponimus/vna
In nobis animaz consociamus eis
Fit tñ a sermone dei/paulo referente
Has inter vires sectio mira nimis
Spūs atq̄ aia qua sunt ratione secati
Lucida nōnulli scripta dedere sua
Ast si diuidit vel quomō spūs z mens
Sermo rarior est/vtiq̄ diuiditur
Qualiter astruit rationis portio duplex
Non re distincta sed magis officio
Mētis amor de⁹ est solus/sed spūs omne
Respicit obiectuz quo bene diligimus
Mētis imago deū ꝑspectat vt vnica solū
Spūs obiecta plurima respiciet
Semp in arce manet syon mens spūs oēz
Hierusalem quasi rex regulat atq̄ regit
Menti lectul⁹ est sponsi loc⁹ vnicus omni
Triclinio mentis spūs imperitat
Spūs ē mēti dux z rector/vice sponsi
Quā fecundare gr̄a sola potest
Nāq̄ vtero mētis dū spūs aduenit almus
Supmi virtus semet obūbrat ei
Nascit hinc sanctū dñi qō gr̄a gignit
Cōcipit illud mens parturit atq̄ parit
Verbigene menti dux spūs addit/eius
Dū pegrinat ducit arbitrio
Virgo maria ioseph nōte guidauit eratvir
Attū ille tuus/cōtinuusq̄ comes
Cū puero mr̄e fidus deducit alebat
Spōte labore suo/sedulitate pia
Spūs haud alit menti dat⁹/impi⁹ z trux
Est si nō dño paret z obsequit
Impietas quāta est seductor de duce si fit
Mentis si ferū suffocat aut perimit
Euenit h̄ operū quotiēs alimēta bonorū
Detrahit/aut gladio crimis vltro ferit
At si peniteat ꝓsurgit cum puero mens
Rursus z ad patriā fas erit ire suam
Ibtate viget hō duplice pria coberet
Fini/que nūq̄ tota perire potest
Libera vis hec ē/q̄ nō deliberat/est vis
Arbitra cui flecti semp vtrimq̄ dat
Cōplaciti primā nos dicim⁹/altera nomē
Accontingenti sumit/z officiuz
Pollet vtraq̄ de⁹ p primaz spirat ad intra
Altera disponit cuncta suis vicibz
Prima necessariū nō aufert/altera vero
Contingenter agit ꝑspiciens media
Arbitra vis/lune similis/mutabilis inde
Obuia fit prime noxia crimibz
Si duo ꝯcordent vir z vxor/spūs z mens
Promisit/faciet xp̄s erit medio
Nō duo iā vel tres incōneri/sed in vnū
Cor simulatq̄ aiam fortis amor rapiet
Gratuit⁹ cū natiuo iūgent amores
Finis principio/qūs alpha sit ꝯ
Mens puersa/mens pr̄es/ dux v̄ginitatz
Alme mee/dicens/oscula sancta feret
Arbitra vis si spiritui ꝓtet/ad ipsum
Dis culpa redit/noxa. scelus. vicium
Scilicet omittit vel ꝓmittit/qz menti
Dissonat/intente semp amare deum
Mordet eo vermis damnatos arbitra qñ
Vis refugit/qō amās libera vis meruit
Hāc deus ipressit menti cū viribz eius
Indelibiliter dū manet ens ꝓtū
Libera vis nūq̄ nisi sit sil' arbitra peccat
Dote quidem tali pollet imago dei
Vult natura de⁹/vult inclinatio recta
Spūs vt mentē ducat in alta suaz
Spūs arbit ē/ mēs libera/ collige paucis
Inter eas vires sectio qualis erit
Spūs arbiter est vires aie sup omnes
Qualis contingit sub ratione regi
Est penes arbitriū queuis optio laudis
Vel vicij/rebus vtitur aut fruitur
Arbitriū tuleris nihil ē peccabile/nullum
Demeritū cuiq̄ ꝓuenit/aut meritum

b

Spirit⁹ ē typice dict⁹ iacob/ꝛ varie vir
Ancille/socie vir pariter domine
Dentē dic dn̄am/dn̄i cui fulget imago
Gloria/lux/speculū/quē memit/scit/amat
Sinderisim qn̄q; scias pro mente reponi
Cui⁹ natura pellit ad omne bonū
Ar put ħ loq̄mur soli mēs dedita primo ē
Cui⁹ ꝛ obiectū finis ꝛ vnicus est
Dens ita sinderisim supemiet vnica iūgi
Que solet ad sponsum filia virgo deum
Dens ꝛ apex mentis ideo distincta notēt
Sit ꝙ amor radix finis ꝛ initiū
Oia finit amor put inchoat oia/nūq;
Ipse tū nescit/nec memor esse nequit
Unus ꝛ trini saluat semp imago
A pr̄e p verbū circulat almus amor
Imp̄mit hoc natura bonū/sed gr̄a formar
Gloria cōsūmat post rudimēta vie
Cōtēplātis babes finē ꝙ subleuat ad se
Dentē supra se/sicq; sigillat eam

Est naturalis affectus ꝛ est aīalis
Est rōnalis mens amat arce manēs
Oēs pr̄iaz repetēs amat/ ꝛ q̄ possidet illā
Mēs amat/ꝛ se mēs oīpotētis amat
Diuini generis amor est mētis triplꝰ iste
Finis ꝛ obiectū stat trib⁹ ipse deus
Per speculū prim⁹ amor est speciē tz alter/
Actu se proprio solus amat dominus
Solus in īmēsuz se nouit/amat/fruiturq;
Actu nō mēso nullus amare potest
Sub gradib⁹ ternis opus exercet amoris
Credulitate prior fit/ratione sequens
Ex intellectu reliquū fit/consimili dic
Gratificus ꝙ amor triplificat meritū
Primū simpla fides/intellect⁹ q̄z donū
Nō sequit̄ prestat/dat frenesis reliquū
Gloria triplat̄/coīs prima/secundā
Pater habet/ternā p̄pe supme tenes
Unica sublimis gradib⁹ caret oīpotētis
Gloria/sit q̄uis trinus ꝛ vnus idem

3

Gratia gtuit⁹ amor ē/baptism⁹ amori
Primus⁹ impresso desup addit eaz
Dens p eam p̄is eterni viteq; pennis
Veres adoptat̄/sponsa fit/arra datur
Naturalis amor nūq; deletur/eundem
Ad reprobes etiā cōtinuat dominus
Obniti conat̄ei male grata voluntas
Se crucias vt equ⁹ calcitrat ad stimulū
Dira dei bonis patz ac inuicta potestas
Turq; volūtati pat nequit esse male
Extimulās agitat vrget pūgitq; r̄mordēs
Cōplantat⁹ amor iura dei retinens
Prim⁹ amor mētis liber se sponte coaptat
Primo principio qō nec amare nequit
Arbitriū sequit̄ vsum rationis/ꝛ vltro
Flectit̄ in partes/si volet/oppositas
Spōte ve suspēdit se partes inter vtrasq;
Usq; q̄ cōfirmet gloria velle bonū
Liber amor melior/q̄ pl⁹ fulget viget ardet
Corde manu sensu puigil/binc melior

Est occasus in ens puz fit cas⁹ ꝛ alter
In purū nō ens. mēs abvtraq; cadit
Dicta otigēs/qz nō valet esse ꝛ inesse
Nō impossibile dicit̄ esse tamē
Falsa ve sunt nō alio est in eis mediū
Non negat omne qō affirmatio ponit
Et viceuersa. quid me duret ibi
Principiū primū oplexū fallere ponēs

Arbitra se ỹt⁹ vires q; suas mouet oēs
Flectit̄ ad sese mota mouens eadē
Altera cā tū semp occurrit/vt ipm
Obiectū saltē causa supma mouet
Actio nō cadez motus seu motio moto
Hoc deus ad sese solus habet proprium
Par est obiectū par est ratioq; videndi
Actio sed dispar cū deus inspicit
Uerbū si dicat ea mens/aliter tū intro
Uerbum diuinū corde p̄ generat
Spūs ꝛ sanct⁹ mentis spirat amore
Non put hūc spirant filius atq; pater
Exemplar verbū dices/exemplar amorem
Que sanct⁹ sibimet spūs appropriat
Unica forma dei formas supeminet oēs
Altera dic non est forma realis ibi
Formales varias/rōnis fabricat vsus
Intellectiu⁹ abstrahit/aut referat
Cōponēs caueat falsos diūgere sensus
Dū sup abstracto scire cupit quid id est

Ens a mente dū variat imagine lune
Mens qz metit̄/eminet/ꝛ meminit
Mēs ita tot⁹ hō/mēs intellect⁹ ꝛ est ens
Ipsa volūtas est vis memorās pariter
Oēs hō dū lunatic⁹ est/dum more zachei
In iericho degit/luna sonat iericho
Lucet interualla recipit lunatic⁹ iste
Lucida pauca nimis/valle manēs misera
Torq̄t ꝛ illidit vl' humi vl' aq̄s vel i ignes
Passio crebra ruēs/dormiat aut vigilet
Nitrat̄ū vt vel raro cogat in vnū
Spiritus initiū quod fit amore pio
Semet adunat amor vires reliq; sil' oēs
Colligit i peritans/actificans habitus
Tūc lucet tenebra/radiās caligo subit̄
Dens intro rapit̄/lux in abysiat eaz
Sicut aq̄s oleū supeminet/alm⁹ amor sic
Supra quodlibet ens q̄lit vsq; deum

k

Argentū viuū semp ptendit ad imū
Centy qō deus est semp homo repetit
1 Magna potēs fecē mihi magā canis bñ/
Ecce beatā me pdicat oē gen⁹ (dicta
Virginitas mrī/fidei cor/summ⁹ad imuz
Jūgunt/mirer quid potius dubito
Magna potēs tollit mirari/solus is ipe
Cor fidei iunxit omnia qui potuit
Desine mēs hoim temeraria velle pfundū
Conari sensum te penetrare dei
Infinitus enī non circūscribit arte
Formate mentis quolibet ingenio
Cūcta de⁹ sapiēter agit nec hō rationē
Asserit hoc salomon scire potest aliquā
Destruat edificet pdat vel collocet vt vult
Cur ita fecisti dicere quis poterit?
Despicit excelsos oc'os/ cordisq; superbos
Mente sui/digne fallit improbitas
Improbitas sape q̄ nō vult sicut oportet.
Sensus sobrietas est inimica sibi
Cōtingēter agit extra se prima volūtas
Libera se varijs insinuando modis
m Vt⁹ cuiq; rei ꝓrius diuina volūtas
Paret z ad nutū flectit illa dei
Nulla prior cā est/cui soli dicere fas est
Sic volo sic iubeo/velle mihi ratio est
Grāmatici causam querenti significati
Respondēt/qz sic impositor voluit
Dispositis rebz dat altera causa ꝓinqua
Ordine pro rerū proprietate modis
Quecq; de⁹ formar vult ñ qz sūt bona de se
Sed bona sunt qz sic dispositi fieri
Cū voluit nihil eē pri⁹ quodcūq; creatum
Tūc nihil hoc fuerat si capis esse bonū
Fiat lux dixit/bona lux/qz cōplacuit lux
Ut fieret/bona sunt omnia iure pari
Nō bōa/q̄q; potēs sapiēsq; p oīa clamāt
Vocibz excelsis cuncta creata simul
Res ita disponit/ꝓrios vt eas sinat actus
Seu motus agere/vertere spōte potest
Vertit z imutat q̄tiens miracula fiunt
Ut dū suspensa quelibet actio fit
D Vltri q̄d factū q̄d sit fortuna requirūt
Solaq; si pter noīa sunt aliquid
Sunt aliquid/ nec enī sermo cois inanis
Nil penit⁹ frustra public⁹ vsus habet
Est operās a proposito certū sibi finem
Certaq; pro fine prestituens media
Dicere fortuitū nemo psumit vbi quis
Preuisis medijs quod petit assequit
At dū ꝓueniūt ea raro qualia prorsus
Non intendit agens/dicito fortuita
Pergis ad ecclesiam dño tua reddere vota
Et patet ante pedes aurea massa tuos
Utiq; fortuit⁹ est hec inuentio/causam
Eius fortunā dicere rite potes
Inde vides primā causam q̄q̄d facit/esse
Nil sibi fortuitū/nā videt illa prius
Nō ita fit nobis quos ignorātia duxit
Non pconceptis finibz aut medijs
Adde q; excelsus de⁹ efficit oīa/quare
Fortuna oīpotens/ est deus z dominus
Q Uicq̄d ptigerit nob nec pscia mēs ē
Preuidisse deū nō dubitare potest
Hinc fortuna liquet q; in oīm re dñat
Nemo scit sibi quid vespa sera vehat
Preterea causas alias si colligis oīes
Ipsas fortunā sepius inuenies
Cur qz ꝓcausant vbi nemo intēderet actū
Talem/vel tali fine/modo fieri
Jūge intellect⁹ vbi maior ineſt/ mīn⁹ illic
Est de fortuna/cur?qz plura videt
Angelici porro ciues aiecq; beate
Nil vel raro aliquid fortuitū reputant
Omnes nāq; docet in verbo visio clara
At nos ve miseros nubila tanta tegunt
Porro priora tenēs de fortuna/ sciet apte
Vox quid sit casus causa/vel eius opus
Casus ineſt soli proprīa ratione carenti
Ut sunt bruta/quibz nulla pest ratio
Nulla q̄dē ꝓria ē/sz ineſt aliēa/regēs/dux
Et que nō errat primi potens ratio
O Jxeris hūc vigilē sensus sūt cui⁹ apti
Peruius z liber spūs hos animat
Sōnus vero quid est illibertatio sensus
Cois/grossus fumus opilat eum
Ergo stat⁹ mediosvariosq; notato freq̄nt
Sensibz humanis possibiles fieri
Sōniculosus enī vigilat torpore grauat⁹
Nec vigilat prsus/inter vtrūq; manens
Lesio cois sensus/vel apertio lenta
Dat frenesim capiti sic reuerisa venit
Verba nihil cōnexa sibi pfert reuerisans
Nescit quid sequit/quid ve repugnet eis
Cur?qz nulla regit ratō fantasmata/nulle
Ordine que girant vt mare fluctuagū
Sōniat g̃ vigil min⁹ aut pl⁹/plima verāt
Fortia vel modica dū simulacra caput
Gallū nunc loq̄t/asinū mō/castra ve terris
Fundat in bispanis/vota facit varia
Passio q̄ fortis fuerit q̄ fixa cerebro
Credite q; nō vult se ratione regi
A Ssio dū turbat cerebz fit bō fatuisās
Auget tandē/ledit/z est frenesis
Ergo vides cordi deuoto vel studioso
Noxia cur fiunt ydola corporea

Abstrahat ergo sagax a fantasmatibꝫ almã
Ut̃m mentis/puro lumine se recreet
Sed quã difficile ẽ/quã rarꝫ/nec venit vlli
Gratia ni fuerit desupꝫ irradians
Qua duce ꝑsumat cor̃ sursum posse leuari
Et quadã lucis se regione frui.
Semp suspecta sit quãtũcꝫ salubris
Passio credat̃/quẽ retinere nequis
Nãcꝫ ꝓire suã que ductrix est rationẽ
Restit & effrenẽ se rapit absq; modo
Nõ secus indomitũ vidi gestire caballũ
Sic stimulis acti taurus/aper furiunt
Passio iudiciũ variat/put ebrietatem
Non vno faciunt fumida vina modo
Hic silet/hic loq̃t furit hic/rident pius ille
Hic vigil/hic stertit/fit ratione nihil
Gloria celsa deo vob vir & o mlr̃ paꝛ:
Que vos conciliet semp amore pari.
Qui mores hoim̃/q̃s secũ sexus vterꝫ
Fert/ꝙferre cupit/scandala ꝑcaueat
Nam generare solet odiũ collatio talis
Laudet̃ potius fedus amicicie
Mutuo se refouent artus in corpe vero
Humanus sic se sexus vterꝫ iuuet
Cõsona mẽbra sibi/nõ vllũ corpe scisma ẽ
Nõ oculus manui dicit inepta mihi es
Est hoim̃ spẽs eadem/sit femia/sit mas
Sunt aie sil'es que ratione vigent
Cõditor vn9 eis plasmator siue creator
Par & origo dedit nobilitate frui
Materies sil'is/claudunt̃ morte parili
Idem finis eis primo statutus erat
Crimia nemo libẽs sua credito vult r̃citari
Cum soleat laude quisq; tumere sua
Dixeris ergo frequẽs qõ sexũ possit vtrũcꝫ
Nexu iocundo conciliare sibi
Exhortare/colãt & amẽt se sex9 vterꝫ.
Preueniãt gratis iugiter obsequijs.
Si vitã inspicias hoim̃/si denicꝫ mores
Nemo caret vicijs iunior aut senior
Qrandẽ maior parcas insane minori
Non alios dãnet quẽ mage culpa ligat
Omnes nõne sil'ea dẽ dãnatio stringit
Omnes peccati perdita massa sumus
Quisquis saluat̃ hunc saluat gr̃a sola
Gratuiti doni est gloria/nulla tibi
Nos fecit dñs/nos destructos reꝺecit
Sunt & apud dominũ femia virꝫ pares:
Nũquid vita mares solos eterna beabit
Nec ne salus cuneo femineo dabitur
Qui sexũ culpat mulierẽ siue virilem
Culpat cũ puero te pia virgo tuo
Patribꝫ & matribꝫ propꝛijs cõuicia dicit
Sanctos & sanctas conspuit improbiter.
Vir bon9 esto memor/q̃ sit tibi feia ꝙsors
Inꝙ tibi gratũ sit data subsidiũ
Qr̃ q̃ fortior es quãto robustior inte
Et pallet valido mens tua iudicio
Femia si varijũ cor̃ habet mutabile semper
Plus indulge sibi/plus miserere pius
Tu dux/tu rector caput es r̃ge ꝙsule nutri
Dilige/conserua/r̃ps vt ecclesiam
Scãdala sz̃ dices ꝑbet mihi femia crebro
Blandicijs rixis cultibꝫ illecebris
Cõsentire caue/tibi nil affirmo nocebunt
Hoc tua/si ꝑces/nõ sua culpa facit
Quid q̃ res oĩs laque9 culpe fit iniquis
Omnis nõ ideo res odienda bonis
Cultu si nimio mulieruꝫ sexus oberrat
Ponat nostra viri prouida cura modũ
Tua debuerat adã rep̃hendere/sed dũ
Consentit/proprijũ plectit obvicijũ
Femia sis subiecta viro/caput est/sibi pare
Laus sua laus tua sit gloria/fama dec9
Probra mal'dicta bõa sis scito tua laus sẽ
Nam virtutis honor dedecus est vicij
Non nocz ĩnocuis ifamia feda nocẽtũ
Ante tribunal on9 quisq; feret ꝓprijꝫ
Femina cũ tibi sit pudor & deuotio cordis
Flebilis & mollis/vtere dote tua
Cerne q̃ omnipotẽs ꝑ sexũ fortia fregit
Sepe tuũ/tribuens martirij brauiũ
Ergo ꝓbas conare seq̃/vos fortia fortes
Exercete mares/laus sit virtꝫ sua
Sit vobis ĩ amore bono nex9/cor̃ & vnũ/
Una put spẽs/finis & vnicus est
Spũs ãnexas tres vires tres q̃si sponsus
Ancillã/sociã/suscipit & dominam
Est ancilla caro/ratio q̃z libera/sed mens
Est dominãs grauidat sol9 eam dominus
Artes fusca petit seruiles fulgida francas/
Deica vult soli sola vacare deo
Spũs est seru9/liber/dñs/put his se
Arbitrio ꝓprio plus ve min9/subicit
Cõsona si fuerit microcosmo copla ꝑplex
Nil macrocosmo pulchrius aspicies
At sanctũ nomẽ eius cui9 nisi sancti
Sanctoꝝ/sanctos vt superas alios
Sanct9 sanctoꝝ vult sanctuꝫ sanctificari
Nomẽ/vt orando prima petitio dat.
Est natura capax rationis/cetera claris
Dotibꝫ excellens/que memit/scit/amat
Prouida cura p̃ris homi spẽaliter aptam
Brandi formã iussit & instituit
Dic bõa q̃ cupiat/mala q̃ fugiat nũerant
Mentis & interpres lingua deũ rogitet

Qui pater es noster in celis/sanctificet
Abba tuū nomen sanctificare potens
Aduenīat regnūq; tuū/fiatq; voluntas
In terra/sicut celicus ordo facit
Panē hodie nostrū da nobis quotidianū
Et sup ens/triplex qui datur ꝛ satiat
Debita dimitte nobis/dimittim⁹ vt nos
His quoq; nobis debita noxia sunt
Ne nos inducas vt nos tētatio ledat
Gratia sed tua nos liberet absq; malo
Ira dei pietas oīs pietatis origo
Ex nihilo miseris se dedit esse patrē.
Filius es/nō iam de terra/celicus esto
Celesti caueas degener esse patri
Adde q; ꝛ frater dici dignat/et esse
Proximus ꝛ socius factus homo voluit
Ymmo mīster ait ego sum/nō ꝺditione
Seruili/pietas vnica flexit eum
Ampli⁹ adīciā/qō crede tamē/qz sponsuz
Tradit se menti deigenāq; facit
Filius ergo tu⁹ deus/o dignatio qualis
Factus verbigena/magnifica dominū
Noster parvul⁹ es natus nob/datus idem
Filius/et nomen emanuel proprīū.
Factus es ꝛ nobis vltro sapia/iustus
Sanctificans/redimens/ vitaq; vera via
Qui sol⁹ ꝑprie es/ex quo/ꝑ quē fit/ ꝛ quo
Quodlibet es forma/finis/ꝛ efficiens
Hinc vnū verū/bonitas/spēs/mod⁹ ordo
Pondus/mēsura/puenit ꝛ numerus
Si celis bīas/celū celi simul ipm
Celū celoq; dixeris ex proprīis
Vel celis ideo qz te celas/tenebrasq;
Ponis latebras/cui locus est nebula
Hec caligo quid est tibi fmo mystic⁹ edet/
Que docuit paulus/crede dionysio
Scribim⁹ ꝛ legi⁹/loq̄mur q̄z plima/sz q̄d
Omnia sunt si nō spūs introducet
Vultis hos celos deuotio fecit apertos/
Dixit vterq; ioban celica visa sibi
Prolog⁹ hactē⁹ orādo nos fecerit aptos
Attentos/dociles/quecq; petenda sequi
Abba tuū nomen oramus sanctificetur
Sanctū sanctificans sanctificare decet
Nomē noticiaz quasi notamē vocitamus
Est vnū nomen omnimodūq; deo
Sanctificantē nos decet illū sanctificem⁹
Sedulo queramus noīa nosse dei
Theologia ꝑplex nūerat mistica tradit
Sol⁹ q; se scit exuperante gradu
At ꝑ symbolicā trāsferre in quodq; creatū
Fas est/ꝛ summo noīa ferre deo
Vilia dum transfers aures offendere noli
Simplas atq; pias/vera licet tua sint
Ex pfectis propria constat theologia
Nil impfectum nominib⁹ resonat
Dia tollit mystica sūmo/datq; secunda
Noīa cuncta deo/terna stat in proprīis
Prima deū celat in se/volatq; secunda
Symbolicis retinet terna velut medium
Tertia nāq; parit conceptus interiores
Abstractos/primo principio proprios
Actus pfect⁹/prim⁹/pur⁹/qō ꝛ est ens
Eternū/verū/simpliciterq; bonū
Vtik in patria conceptib⁹ intuitinis
Quos nude visus imprimit ipe deus
Finge de⁹ retrahat se/cessat ꝛ intuitiua
Visio/nanq; deus solus erit spēs
Aduēiat regnū/qz si ñ primit⁹ ad nos
Venerit ad regnū nitimur in vacuū.
Intra nos regnū ihs esse dei manifestat
Ergo suū regnū rex regat vt proprium
Ligna petūt regē nec ficus/vitis/oliua
Consentire volunt/nam sua sufficiunt
Solus in assensum se rānus inutilis istis
Deuouet vt regnet/deuorat ignis ea
Fabula spectat eū/ꝑ proprīū q̄ spnere regnū
Sustinet interius/exteriora petens
Fiat velle tuuz dices cōsentit ꝛ optat
Cōgratulat/amat/cōplacet/atq; fauet.
Electiuus amor se ꝺformare supmo
Velle tenet ei/dum satis innotuit
Si iubet aut ꝓhibet/sed cōsilī/ monitiq;
Ac de ꝓmissis/non eadem ratio
Nemo dei tētet fieri cū murmure iudex
Cur mala ꝓmittit res aliasq; facit
Dū pcā sinit nō vult ea/sed vetat/odit
Quāuis nō remouet/punit at illa tamē
Qat ꝓgressuz designat/an oē creatuz
Dicendo fiat/protulit ipe deus
Corporei mot⁹ terrā si respicis/bi sunt
Rectus ꝛ obliquus/circulus est reliquus.
Spūuz motus ita triplex/orbicularis
Rectus ꝛ obliquus/pro medio deus est
Circul⁹ est simplex/rect⁹ se duplat vt altuz
Centq; qō de⁹ est ꝓmat aut refugit
Termin⁹ obliq; q̄druplex/mō nāq; sinistr;
Hūc gradit dextris/ante retro ve petit
Dū resoluta manet cāe mens vtice prime
Egrediens nusq; girus ibi suus est
Progrediens ratio motus se diuidit in sex
Quatuor obliquus/rectus bz binios
Cōstās ꝑma suo mēs cētro ꝓuida vis est
Da fatum aut casus fortuitos reliquis
Casus vitabis te celo fixeris alto
Velle tuū terris sit quasi celicolis

In terra fiant prout in celo tua sancte
Jussa voluntatis/dic ita/rectus eris.

Panē dū petim⁹/petim⁹ q̄cq̄d r̄fic nos
Intus r exterius spūs aut caro vult/
Dic q̄si pan panē q; totū significat pan
Panis r ergo deus solus r omne bonū
Nostrū se fecit/dum nos formauit/r addit
Hans formā/pariter quecq̄ sequūtur eam
Quottidie q; deficim⁹/sic quottidianum
Querere nos panē cogimur in p̄cib⁹
Da tu qui solus ꝓprie das/ reddere quicq̄
Nemo potest/donū dicito tale datum
Nobis qui vita pegrini viuimus ista
Qui nōdum fines attigimus patrie
Nūc hodie tempus p̄sens/nū dicim⁹ eui
Nunc est eterni/semper vtrūq; notat
Nūc mō/nūc euo/nūc ꝑpetuo petimus da
Te panem sup ens/r sup omne deus
Hostia tu sacra nobis/tu quottidian⁹
Panis sacraris/noster r efficeris
Panē si petimus/ nunq̄/te teste/negabis
Nec pro pane/pater celice/das lapidem

Et dimitte p̄ nobis tot debita nr̄a
Creditor exclamat suffocat r cruciat
Nō debes redde/ multi sūt/ vim patior/ſz
Responde pro me queso benigne pater
Debeo me/q; sum fac⁹/q; sum reparatus
Nō baptisatus filius efficior.
Heres sum/frater/socius/mēbrq; mīstrū
Se dedit/r toto se licet vltro frui
Pauq; homūcio tot tantis obnoxie donis
Da de corde tuo que tibi debita sunt
Tori debitor es orbi/pugnabit r orbis
Totus contra te/gratificus nisi sis.

Et ne nos inducas. hoc ē ñ sine pulsos
Tentatosq; graui pondere subruere
Si tēras purges/doceas stum'escq; pbescq;
Fac humiles/mites nosseq; nos facito
Eterna duc alme via/tēratio nō nos
Demonis illaqueet inficiatq; caro
Omne qō ī mūdo ē supem⁹/te duce/tolle
Tot laqueos/vel eos cōtere sub pedibus.

Noctis nō pauidos faciat tīor atz diei
Nulla sagitta volās ꝓfor et aut noceat
Nescio q̄d tenebrīs latet atz pābulat ancepſ
Perplexū/dubiū sit procul/aut pateat.
Crebrior icursus nimis aut violētior absit
Demoniū cedat meridiē simulans
Sis spes/pfugiū/ tu⁹ assit r angel⁹/aspis
Et draco sub pede sint regulus atq; leo
Cōtere sub pedib⁹ sathanā/tot retia rūpe/
Tot laqueos funes/vincula/rendiculas
Impi⁹ r stult⁹ tērantē vincere iactans
Quāuis omnis ei gratia defuerit.
Sed nos libera soris r vera liberet omni
Xpe malo/popul⁹ dicat r omnis amen
Nouim⁹ esse malū ꝓtractū/flemus r actuz
Lernimus exactū/quod tolerare grauat
Trina mali pestis tres vires depmit ages
Debilitat cecat vrit r igne malo
Virgo salutata p aue gabrielis ab ore
Symbolicisq; pres/ferte leuamen. amen/

Septē septenas ex scripturſ nūerabis
Exercere quib⁹ ingenīū poteris
Histor quēt aiaz capitalia crimina septem
Virtutes contra rectificant totidem
Dona tot expediūt mentē/septēq; beatos
Perficiunt/septem scito petenda tibi
Purgat r exornat sacri septemplicis vsus
Dotes tot patrie totus homo recipit
Addere mlta tibi poteris septena coaptās
Singula corde pio/quotidie meditans.
Talib⁹ assueto tibi contemplatio tandem
Tedia depellens perfacilis veniet
Sūma biuloquū bonauēture tibi tradet
Noscere summatim singula dicta modo
Ordine septeno sanctos vt quodq; dierū
Poscit opus/studeas cōnumerare tibi
Quale q̄d acta dies tulerit/ nūc ānua ꝓfer
Vt formes aīm ꝺ memorādo tuū.
Tuq; salutifere p partes diuide septem
Illud aue/ihesus r xp̄s amen/sit ita

Si i progenies pietas se diua timēs
Compatit miseris r miserē t.s
Pauq; spūs est timidus/reuerē/r in se
Maiorē inspiciens/decidit r resilit.
Ergo dei summa sub maiestate timenduz
Desperans de te decide/suscipiet.
Te timor edoceat que sit sententia xp̄i
Trado suaue iugū/do leuitatis onus
Est pietas amor ex affinitate resultans
Primaq; proximitas a patre progredit
Celestis pater est oīs pietatis origo
Celis r terris finis r ini.ium
Et bonitate dei pietas excreuit in omnes
Progenies/regnat ve nimis impietas
Nec tria ꝓueniūt pietas/timor/atz sopbia
Accipe iob testem qui tria connumerat
Suaue iugū xp̄i ē/timor assit iūct⁹ amori
Laudem nā perse neuter habere potest
Est puerilis amor nisi sit reuerētia/porro
Seruilis timor est si sit amore carens

Quo pacto poterit inq̄ vulgata q̄rela
Dici vel fieri suaue iugum dñi
Nec q̄si sit facilis legi ꝓtraria carnis
Nec que radices fixit amara suas

Imbibit totis serpitq; maligna medullis
Fomes ad oñe nefas est q; tyrānus amor
Hodi⁹ esto/vigil/mitis/cast⁹/moderat⁹
Sperne voluptates/lex tua xp̄e iubet
Esto vocat/dormi/vētrisq; libidie ferues
Da cor ad illecebras/clamat amica caro
Hōne gnē paul⁹ carnis sathaneq; sagittas
Senserat/exclamās crebri⁹ heu miserū
Eripiet quis me miserū de corpe mortis
Hui⁹/vbi pugna deprimit assidua
Audi q̄d sacro respondet numine plenus
Gr̄a me dñi te miserante iesu
Gr̄a nāq; potest hoiem pietasq; repente
Ut p baptismū saluificare hoiem
Quot q̄lesq; legis q̄s vno mortis in ictu
Gr̄a suaue iugū/vexit ad ethera

A QUon vllum dici vult phia beatū
Qui nō ex habitu depulerit vicia
Inde fit vt paucos vel nullos inueniem⁹
Felices/quales ponitis o stoici
Gr̄a suaue iugū momēto tradit in vno
Quo fias felix/scriptus et ad patriam
In medijs igit̄ritis pugnis quoq; carnis
Gratia donat/gloria quā sequit
Insipiens si sis/iniustus/sordidus/ois
Seruus peccati vileq; mācipiū
Protin⁹ ipe iesus xp̄s/sapientia/iustus
Sanctificans/virtus/atq; redemptio fit
Forsitan ē aliqs multo grandiq; grauat⁹
Pondere peccati/flagiciq;/sceleris
Cōstituit dignū mor gr̄a speq; beatū
Vltat et infernū/celica porta patet
Saul⁹ erat spirās cedē/plenusq; minaruz
Concidit/et paulū gr̄a mox statuit
Suaui⁹ et leui⁹ q̄d erit/nā tollit̄a te
Crimis oñe iugū/sponte nisi subeas

Ipecces rursus/conuertere/mox ve/
niam dat
Vires et xp̄s adiuuat arbitriū
Hec dulcedo iugi remanēs abscōdita pra
Est/quā deuotis experientia dat (uis
Gr̄a martyrib⁹ leuis et fortis data mōstrat
Carnis vt arta iuga suaue iugū superat
Impietas timida venia caret oñe iugale
Fit tibi difficile/murmurat īpatiens
Cur te distendis ventosa superbia/quid te
Sufflas et iactas/dū tibi vana places
Vidi ego vesicā modico turgescere flatu
Que pisis sonuit quatuor imposit⁹
Hāc puer vn⁹ acu pupugit disposa repēte
Vilis et absq; sono flaccida detumuit
Quisq̄s adulantū turgescis voce sub isto
Discere tropo tibi quid mortis acumē aget
Te pri⁹q; humilē xp̄ianā cōpunctio cordis
Spina ve cōfigens si sapis efficiet
Nullus adulator peior tibi q; tibi fies
Si tibi blandiris teq; colendo tumes

LUcifer hinc cecidit/nec mirum duz
videas nos
Turpes et viles/peste sub hac ruere
Pulcer q̄d faceres/q̄d in oñi pte decorus
Oñi cū plenus sorde superbis homo
Dicis diues sum nec egēs/nescis q; paup
Nudus cecatus vilis es/atq; miser
Prospera sors nutrix ē hui⁹ subdola pestis
Aspera sanat eā prosperiore manu
Un⁹ vt e prib⁹ ventoso corde careret
Demone vexari quesijt/obtinuit
Ergo q̄d aduersas tāto fugim⁹ studio res/
Consulim⁹ sortes/fidimus astrologis
Sed nolo tentare deū dices/agis apte
Si tñ anteferes presidiū dñi
Angelicū si subsidiū/si spemq; fidemq;
Cura nec humanis sit nimis auxilijs
Cura superflua fit/si plus/si nō vt oportet
Hec pro pone conditione/statu
Tu corpus resoue/tu cura sedulo carnē
Quid nisi cōfestim putre cadauer erit

B HX bonitate p̄ris pietas ē int⁹ oborta
Unius et trini/sumit hinc ratio
Diffusiua sui bonitas est/sūmaq; sūme
Qualis pfecte deforis esse nequit
Hec tenuis vix vmbra boni/diuia ncce ē
Sese diffundat interius bonitas
Est naturalis cōmunio/dic et amoris
Suppositis trina est/licet ē eēntia simplex
Sūma palā bonitas hinc reserata patet
Dia dic eadem/nisi sola relatio cogat
Ponere personas noib⁹ propr̄ijs
Est p̄r/est genit⁹/et sanctus spūs vnus
Optimus/oñipotēs/oñisciens/domin⁹
Qualibet in re sunt hui⁹ vestigia cause
Plus hoīs mente claret imago dei
Mens eterni se cognoscēs/se diligit/inde
Mens verbū gignit/hinc amor exorit
Mens p̄r est/verbū genit⁹/dilectio nexus
At essentia sunt hec tria non eadem

Lena est simplr ideo deitatis imago
Nec lux in sole lumen et ipe calor
Vlis verū liber cognoscere/simplificet
Cor sursum remeans/infima despiciat
Materie trahit imfectas cōditiones
Quo magis a sūmo distat origo sua
Hoc in sole notes et lumine/sed viceversa
Dū reddit ad primū spirituale sapit
Mens hoīs mūdū sua p simulacra rceptū
ab

Sensibꝫ effigiat spiritui similem
Spūs est nempe qō gignit spūs/ista
Mentis conditio libera primo fuit
Principiū rebꝫ primū speculando creatis
Obijce cū nullo crimine lesa iacet
Inficit carnis oculus/sed ebet rationis
Contemplatiuus lumine pene caret
Par fit iumētis/mens corpe mersa grauat
Declinis stolidam vix bene visit humum
Est domī pietas in progenies timoratas
Contritis grauibꝫ/dat leue suaue iugum

FRācia pgeniē pietas germana coartat
Flere tuā/q eā dura manus cruciat
Permittēte deo francoꝝ nobile regnū
Cur tot ab erūnis hactenus atteritur
Scire volēs/vt cura solet distēdere mētes
Humanas/nosse consiliū domini
Scripturas scrutare sacras scrutare ꝓphas
His velut in speculo qō petis inuenies
Effectus silēs cause silēs operant
Ergo ierosolimā cernito cur perijt
Mittit hanc contra diuini virga furoris
Assur/qui plenā flagicijs adimat
Hōne pares/ pudet heu/ causas i parisiēsi
Urbe fuisse diu vidim⁹ excidij
Errores cecos populo/pseudoꝫ ꝓphetis
Pōpososꝫ status/vnde rapina venit
Indeꝫ seditio/pauptas/publica cedes
Membris impropꝝs hostibꝫ inualida
O nimis erratū est/tandē vexatio nobis
Intellectū det/pteriti pigeat

CErtet p pria/p iustis legibꝫ ois
Vler⁹ francus/erit laus sibi cū merito
Prodig⁹atꝫ rapax/lux⁹piger exulet ois
Prisci causa mali seditione potens
Feda libido pcul/qlē vel dicere turpe
Arsit que quondā sulphure pentapolim
A populo dñi moderata stipendia querāt
Finis z hic sit ne publica res pereat
Ut corpus nerui sic vectigalia regnū
Sustentant/apte distribuenda tamen
Expedit z populo psumere nō dominari
Experti sumus/z tradit aristoteles
Curia cū pastore tuo romana memēto
De te quid totiens francia pmeruit
Redde vices fer opē leralia doḡta dānes
Que vitas hoim fedus z omne necant
Nulla fides deꝰ mēdosis aure susurris
Scire cur nolunt nil rationis habent
Regnet iusticia/vigeat prudētia sacrū
Prole noua crescat parisij studiū

Dis miserāda nimis te frācia diua fa
Pl⁹ꝫ cuiusuis vocē sonare qat (tigat

Olim pscriptos p libertate tuenda
Procꝫ fide passos/mos releuare tuus
Sensisti thoma ꝓphetis dū trusit arboris
Anglia te/crebro sensit z ecclesia
Heu pietas heu prisca fides/cogūt alūni
Fancigene/mortes exiliū ve pati
Sūme de⁹/p lege tua/quā sub decacordo
Mentibꝫ impssam scribis/z in tabulis
O qt theologi quot pontifices periere
Carcere quos clausos dira necat rabies
Effugit altera ps alienis incola terris
Tutior exilio/sed spoliata bonis
Austria tu felix/felix studiosa z vienna
Dux quibꝫ est talis traditus in regimen
Zelo qui fidei feruēs/ob eam fugitiuo
Offert doctori sponte refrigeriū
Sis sua magī iesu merces/p cui⁹ honore
Doctorem recipit discipulūꝫ tuū

DIsperſit dñs vana de sede supbos
Mēte sui cordis vita nec apta manz
Turbis curaꝫ lacerata rotat/z est par
Pulueribꝫ turbo quos violentus agit
Sede sedet nulla stabili/nec ꝓuenit vlli
Dissidet z secū/turbida mens hoīs
Vusqꝫ vita malis est solitaria/qbus
Desertis heremi sit relegata locis
Hilibꝫ h si sit hoīm circūdata turbis
Vusqꝫ ciuilis nec socialis erit
Mens hūilis simplex z solitaria secū
Petre nixa manet/cōcomitata deo
Sola simul socialis z est/vbicūꝫ locetur
Dissidet hec nulli cōuenit ipa sibi
Sola qdē mīme cui virt⁹ fit comes ois
Sit licet extremis finibꝫ acta maris
Sola tñ secū nūꝫ se deserit/et si
Mult⁹ ei popul⁹ cingat vtrūꝫ latus
Est vicina deo quē iugit aspicit/est spes
Anchora ne fluitet/pstet/amatur/amat

HOperat vnit secura/serena/suauis/
Pulcra videns/fini cōsociata suo
Conscia secreti diuini/sicut amica
Sicut dilecti sponsa/colūba/sozor
Vas dat theorice laudes sapia vite
Solitarius est solus amicus ei
Nec solus tñ est/qbus loc⁹ z man⁹ z pes
Osꝫ vacent/aī⁹ omnibꝫ obsequit
Proficit hic z nūc vex scrutādo/salubre
Scribit que senior posteritas relegat
Nulla licz scribat/nil pdicet ore/ꝓcat
Moribꝫ exemplis/voce loquēs opeꝫ
Est solitudo pciosum crede talentū
Terrenis caueas dū datur infodere
Posse vacare sibi nō gra parua/videre

Quā suauis dñs gratus ea fruere
Martha sit intēdēs mlt̄is/sinat ipa sororē
Uti gre sua/ vult ihesus hos fieri
Scisma nec iersit mēbris/oc'lusq; tenell⁹
Non culpetur agat si manuale nihil
E Agna dom⁹ vasis nec fuis vtik hisdē
Non par officiū/soris sua cuicq; sat est
Sūt tot in actiuā pede q̄ se p̄cipiti dant/
Theorice paucos queso vocare velint:
Sint fortes/gladios teneāt salomōis/ab
Lectulus obspōsā/spōsa q̄escat ibi (ira ē
Filia clausa domi maneat/matri famulet
At vir in arma ruat/ditior ex spoliis
Solus/nō pugnat/sed p pugnātib⁹ orat.
Hos nō dedignans actio quos tribulat
Ocia nō laudi tribuit/ nec obinde supbit
Se catulo segni iudicat esse parem
Et tñ impetrare potest dilectio/quod non
Uel labor aut meritū se cruciantis habet
Sueuit amicicie ius/regla/ius dare/qō ñ
Concedit merituz iusticieq; rigor
Ambo parem referūt predā/tētoria seruās
Miles/t hostiles eruperans acies
Est equidem felix/est solitudo beata
Si simplex nec iners fructificet/vigeat
Q Jratio trahit affectū/si sensus t act⁹
Nō discordent/sit gloria vana,pcul
Rumores fugiat/dicēs sibi clause q̄d ad te
Factorum ratio sit tibi velle dei
Solitudo nocet nisi desit sollicitudo
Curarū interior cor lacerans miserū
Cor ḡuat ebrietas/cor crapla/curaq; vite
Sole sub hac triplici peste perire caue
Sūt qui delicias reputant sub sentib⁹ esse
Sub curis quib⁹ est irrequieta quies
Parcit eis dñs sibi se cōmittere solos
Atq; ministerio collocat ipse suo
Ast alios q̄s scit p vita qualibet aptos
Nūc bas nūc illas vult variare vices
Optima ps hec est/hec robustissima felix
Gaude cui dñs prestat vtraq; frui
Alternis vti gaudet natura/nec vno
Corpus iners studio iugiter esse sinit
Uita beata venit cui solū sufficit vnum
Sola vacat soli/sed socialis ouat
F L Jbertas onagrū delectat libera colla
Liber t a turbis montis aprica colit
Pellican⁹ macer est desertis incola solus
Serpētes perimit pulliculosq; fouet
Nicticorax tenebris latitat/q lumē ab ex/
Interioris vim disgregat intuitus (tra
Passer vt in tecto sta solitarius alto
Ne neq; cōturbet turbida cura domus

Unus ait culpatus eo q' nō loqueretur
Ni tacitus prorsim/sermo nec edificat
Prima dei reqes sopor ade tres abrabāq;
Lernens/ac esau sacrificare volens
Scala iacob sua lucta rachel'amorq; ōcore
Ignis oreb/moyses monte loquens dño
Lātica cū p salmis mōtana maria petēdo
Simeon iubilans/quicq; colūt heremum
Beniamin/t paulus/aquile silisq; iohes
Extasis t petri/celsa videns stephanus
Turtur soliuaga volitās/t alauda canēdo
Uitam symbolice theoricam tibi dant
Q Uam multos homines p̄uentrix gra
tia mestos
Ex improuiso visitat t reficit
Nūc sapt⁹ psalm⁹ nūc ꝑ suis i intima cor/
Labik/apparuit aridus añ nimis (dis
Ergo nec introitus scitur/non exitus eius
Felix qui semper pernigil optat eam
Expecta tñ in tempas placiti tribuentis
Sit locus atq; motus/eligat ipe suus
A seruo nūq; dominus declinet in ira
Sed nec in ira sit o suus introitus
Postes heu legim⁹/dñs quos ipe cibauit
Frumenti ex adipe/melle replenit eos
Cur:vt iustior hinc pareat dānatio donis
Dū sunt ingrati muneribusq; patris
Tolle p̄/tolle tua munera/si tu⁹ hic sit
Seruus abusurus/verbera da potius
Ast heu verberib⁹ potero fortassis abuti
Omnicq̄d vis igit fac/modo ne peream
Hēra p̄ueniat/comitet/t vsq; sequat
Securus donū postulo tale mihi
Q Ens pure ciuera deo secreta nitescit/ B
Fit regio pacis/lucis t aula placens
Fulgida caligo ē nebl'e tenebreq; coruscāt
Montib⁹ eternis lumina crebra micant
Inq; sinu mentis numerose spūales
Angustat rerum se nihilū species
Ordie q̄n etiā residēt fantasmata pulcro
Immotis vt aquis sol radiare solet
Interea mūdi fugiūt p mania cure
Illecebre carnis/t satban insidie
Sed redeūt heu sepe nimis velut agmine
Obice cor firmo se nisi munierit (facto
Corpis occultat sensus/aditusq; dolosos
Peruigil exploret/vim quoq; vi superet
Garrula vitek cū fictis fama susurris
Nil aliud ledat/tempora depereunt
Tpa res p̄ciosa nimis/stimulos sz t acies
Infigunt mage vix t abire valent
Inuitus patiere/iugū qō sponte subisti
Frena ferentis equi fabula te doceat

Decipit qui vult nimiū sociabilis esse
Dū pudet agrestis nomē habere viri
Elongans fugito/persta/claudent᷑ t ora
Sic viuat dicent/sit suus iste modus
Celis interea tacitū miscere licebit
Alloquiū/fiet mentis in arce locus
Stillabūt lacrimas cordis liq̄facta suauel
Intima/nō quales cogit acerba luens
Spiritui sil᷑ t carni cibꝝ iste placebit
Omnia fecundās roze salutifero
Sz caueas laqueū caueas sub melle ve
Si tibi pl᷒ placeat quā de᷒ iste sapor (nenū
Explorabis ita/dñi si iussa retrorsum
Proïcis/vt vitam delicioſus agis
Premia si petis hic operū/dicet᷑ amice
Que tua sunt/tibi sūt/accipe/vade/sile
Deu mea q̄lia sūt nisi pessima ⁊mia tollēs
Quid nisi prauus ero ꝓpetuꝰq̄ miser
Argue/castiga pareꝯ/vre/seca/neq̄ parce
Dū modo ꝑmaneā. cōplaceāq̄ tibi

Intellectus ageꝝ habitus t spūales
Illustrat species/nec loc᷒ ē tenebrīs
Bīa dū comes effulget/si vita serena
Sit/neq̄ conturbet passio turbida cor
Aere sicut sol athomos radiās manifestat
Dia sic cordis intima clausa patent
Penitet ob vicia tantis horrentia neuis
Enitet inde boni gratior intimus
Est regio lucis t pacis gratia menti
Lumen ab eternis montibꝫ accipiens
Gratia nāq̄ dei paradisus deliciarū
Cum natis hoīm delicie sibi sunt

Nōne fit absq̄ fide/dices cui cura suoꝝ
Nulla subest hoīm ꝓximitasq̄ perit
Fit fateor/tñ t curas cognoscere debes
Atq̄ modos varios/pro gradibꝫ statuum
Incola deserti vel vita monastica curant
Absentes populos/nō ope/sed meritis
Non ita pastores aliqui regesq̄ ducesq̄
Aut qui q̄tidie clamitat ad populum

Rationalis amens t stulta vocat᷑
Mystica cui nomen theologia dedit
Priuat᷑ ratio mens/sensus/pax quia xp̄i
Exuperat sensum cum ratione simul
Causa tamē mentis t sensus t rationis
Lux tenebrosa/silens vox scia nescia fit
Esse sui generis rō mens sensus būt/sed
Noscendo nequeunt equiparare deū
Sol᷑ i immēsuꝫ se nouit/amat/fruit᷑q̄
Quisq̄ gradu menso sanct᷒ amare potest
Unio simplifica satians t pura/ quietam
Mentem pficit t pficiendo rapit
Unio deifica mentē quasi sorbet abysso
Fit᷑q̄ petens/noscens/sancta/deū patiens
Unio pacifica modus absq̄ mō reputat᷑
Et gradus absq̄ gradu/lux sine luce simul
Theologia potest ꝓpriā quā dicim᷒ ista
Concordare simul/mystica gustat eam
Mentis ī excessu/sapiēs sapit/insipiētis
Cor conturbat᷑/posse negat fieri

Exaltauit ais hūiles o virgo beata
Mūdi quā dñaz magꝝ potens statuit
Curq̄ respexit hūilē deus/vt tuus esset
Filius/t matris subditus imperio
Gloria suscepit hūilem sublimior exhoc
Ipsa nouissima sis/primiorq̄ deo
Hāq̄ nouissimus t abiector esse virorum
In cruce suspensus esse iesus voluit
Propter qō de᷒ exaltauit eū/sibi nomen
Tale dedit/nomē omne qō exuperat
Sta mō collige te mea mēs hīc corrue to᷑
Prona sinu/signū stringe salutiferū (to
Tolle iugū crucis ħ/ a quo diuellere null᷒
Prevaleat casus/dic crucifixa iesu
Fascicul᷒ mirre mihi dilect᷒ meus/inter
Ubera ꝑstringet se mea/suauis amor
Oscula det labꝫ svngat trahat afflet odorē
Intus t in cellas ducat aromaticas
Amēs q̄ rapis mea mens:q̄ digna flagell᷑
Oscula vis:cui᷒ terra tremit tuitu

Arce precor/rapit en pietas inspecta
suprēmā
Que maiestatē nō sinit vt verear
Brachia distendit vultū declinat apertuꝫ
Per latus ostendit se cor/amore dei
Frigid᷒/ingrat᷒ mens esset amor/p amorē
Si talem mime fletus amaret eum
Maiestas fateor retrahit si cōspiciatur
Carne tegit sese/sola patet pietas
O pietas q̄ nec colaphos nec sputa flagel/
Clauos/nec mortē respuit ecce crucis (la
Jā nec amore mei lāguet neq̄ vulnera sen
Mortu᷒/in dura ſz cruce pēdet adhuc (tit
Mortu᷒ amplexu se quō subtrahet aude
Mens pia cōiungi cū pietate sua
Os dare q̄d refugis:cur ñ ī amore liq̄scēs
Tota fluis cur nō crux madet ex lacrimis
Jp̄m forte tenet flētis gremiū genitricis
De cruce depositū/flens sibi cōpatere
Saxea mēs nimis est/ adamāteq̄ durior
Talia q̄ spectās/mollior esse neq̄t (atro
t Ange iesu virga totiens crucis/ vt la
crimarum
De cordis silice largior vnda fluat
Marmore frigidi᷒ o cor/qō tā᷒ amoris
Nō rogus accendit/stasq̄ gelu rigidū

Flāmuolis saltem scintillis intege te cor
Que crucis ex omni parte/vides/saliūt
Incipe/pcurre/primisq; nouissima iūge
Singula q̄ patrk virgo/iesusq; nota
Una tibi poterit scintilla/nisi reprob⁹ sis/
Ignem de lignis crede crucis parere
Adūce sarmenta vicio⁹/que resecabis
Junge quasi ligna/plurima dona dei
Lucā cui⁹ adest celebris lux plege lucas
Triuis cū socijs gesta crucis referant
O luca felix qui viuendo studuisti
Morte crucis corpus mortificare tuū
Cruce petr⁹ reuehit ad celos/ z cruce frater
Tu suus andrea letus alacris obis
Stigmate frāciſco seraphin sub imagie si
Ut mor⁹ fort⁹ amor flāme⁹ ac penetrās (cit

L Q Ui bonauētura crucī B̄ succēs⁹ amore
Qō fueris/nomē z tua scripta docēt
Judicat B̄ picta tumlo p̄rio crucis arbor
Lugduni/qualē plurim⁹ orbis habet
Ei⁹ ad exēplū strictim crucis acta repone
Que videas oculis corde/vel ore legas
Nidul⁹ esto tu⁹ crux tut⁹ pulcer amenus
Intra quē foueas pulliculos operū
Ēps obūbrabit sub pennis bruma nec ar⁹
Nec poterit milu⁹ eē satban nocu⁹ (dor
Adde q̄ ex omni regionis parte subibit
Flans pius affect⁹ flamīe/carmen agens
Carmē ab interno cordis rsonare docebit
Dama nouū pūctis qō crucis inserīt
Cautica delectant si talia lector abunde
Sub duplici lingua cōperies alibi
Crux est actiuis/crux theorīcis speculāda
Sorte nec equali/nō oculis paribꝫ
Martbā sollicita ps circa plūma turbat
Dñi p̄o parte sua sola maria sedet
Jppi sūt oculi lye/claro sed ocello
Rachel amicicior cernere diua pōt
Uiuat pte sua q̄is ptenta sororꝫ
Alternare vices gr̄a ni dederit
Br̄a qō nō dat nemo feliciter audet
Br̄a rara nimis mente vacare deo
Corpore vestiuit ideo se xp̄s vt esset
Ad diuina tibi dux/via/scala/status
Corde tenēs xp̄m p sensus carnis habere
Tecū crede deū/quod satis ad meritū
Theoricos/hūilis q̄s nō dabit hic imitari
Collaudes/z erunt p̄mia certa tibi
Stringe crucis malū si nō potes alta tueri
Ad patriā ducet te ratis ecclesie
Sit tua theoria crucis inspectio crebra
Sufficit en sanguis pulliculis aquile
Dū crucis accubitu rex ē/tua narde⁹ odorē
Spirat/si fueris plantula/parua/calens
Impositas laudes pri⁹ z deuotius imple
Precipuū ratio vult opus esse dei

D Jcutes ad p̄res nr̄os mirabil' alme
Sint ipi nobis dep̄cor auxilio
Christe kalēdariū vocat ad p̄ces mēorādos
Ecclesie/quor⁹ vita precesq; iuuant
Primo recōcilians series iocūda dierū
Aduentus dñi pcelebris colitur
Aduēt⁹ duo sūt xp̄i/prim⁹ cruce vilis
In maiestate crede sed alter erit
Nos iudea/rudis qr nō intelligit errat
Messie regnū corporeū reputans
Xp̄icolas dic cōsil'es/qui temporis huius
Quicqd in ore sonēt/pspera corde petunt
Diuitias/si delicias/si prestet bonores
Christus honorat/conditione fori
Deseritur finis igitur/quia spūaliis
In xp̄i cultu murmura crebra tonant
Ecce tot ānis iam colo xp̄m/ lāgueo paup
Best⁹/inops/gaudet pfida gens opibus
Surgere de tenebris hortat epl'a pauli
Hec augustino versio mira fuit

A Duenis andrea decor z vir ꝑfus iana
Cui crucifix⁹ amor cui crucevita veit
Fort⁹ amor cruc⁹ ē/superans morte qr viuū
De cruce deponi fortis amor vetuit
Testis ad extremū lux emicat z tua vox ē
Jam dominū video qui vocat ad patrias
Prim⁹ vt instituit aias/corp⁹ dedit aptū
Corpus peccati fit modo carcer ei
Rem sed nō cās vidit plato siue poete
Emendanda tñ corpora nō capiunt
Accipiūt sancti velut andreas/ capiunt se
Corporibꝫ solui/restituenda sciunt
Eligit electū gratis deus/attū ipsi
Tradit electo gloria p̄o meritis
Electis igit nō est operatio frustra
Par vice cōuersa dicito de reprobis
Mirādas boīm facies/sup astraq; tras
Demon ait xp̄m/corruit ad reliquū
Norat vt andreas/nicola⁹ luxuriosus
Sobrius z castus saluus z efficit

O Nia sūt scripta spes ꝺsolātia nr̄am
Est solamē in hoc themate theologū
Spem faciat sūmā tua desperatio summa
In se qui sperat est maledictus homo
Coniūgenda tñ operatio mira videt
Nec sententia/sed gr̄a firmat opus
Actu peccati coagit deus/z finit esse
Culpā/mox ora tollat vtrūq; deus
Tollat/si desit actus/si nō sinet esse
Culpam/teq; statim gr̄a sanctificet

Tessat murmur ita neqꝫ mens ꝓtraria fiet
Velle dei/dic fac quomō vis domine
Vult bona nos facere bñ talia taliter orās
Sic facit/ꝛ qō fit tūc tamen esse nequit
Proīcit vt ficus gressos/ita plurima celo
Stella cadet terris/glosa modos aperit
Glosula si desit hic textus ridiculus fit
Philosophis sciolis/acrudibꝫ tumidis
Depereant igit laici qui simplice textu
Utendū dicunt/clerus ꝛ ejicitur
Vult intelligere prīꝰ ꝛ post credere quisqꝫ
Huic sacra scriptura nil nisi scandala dat.

Tempus iudicij quorūdam calculus ausus.
Dinumerare fuit falsidicus nimiū
Calculus a xpo dū scanderet astra recisus
Tempora nāqꝫ pater vt voluit posuit
Scire diē finis mūdi quid sollicitaris
Hora tui cū sit tam prope iudicij
Quin ꝛ principia de multis rebꝫ in que
Querere vel nocuū/testis aplus est
Discors in numeris interpres lingua videt
A numeris quales textus hebreus habet
Concordare tamen scit spūs omnia sanctꝰ
Si nō scire datur/credere sat tibi sit
Ritibꝫ innumeros fallacis demonis ānos
Plus centū mille mlibꝫ ānumerāt
Sūt qui saluare nituntꝫ mensibꝫ annos
Homina ponētes/nec tū ista valent
Omittit geneseos de multis progenieb
Quas dicit primū cōglomerasse chain
Nō ego/sed noster istud scit soluere doctor
Dicit iudeus/tu quoqꝫ dic sile

Pl Cl impossibile fuit est erit oīpotēti
Tā noua quā vetera gestat i arbitrio
Finis ꝛ est legis xps/mysteria cuius
Edocuit duplici dans in amore statum
Captiuare iubet intellectū simul omnem
Obsequio xpi doctor apostolicus
Discipulos monuit exercerēt pietatem
Non intendentes iudaicis fabulis
Credo magis moysi mō ꝓpter testificantē
Christū/cōuersa quē vice credo iesum
Immortales lex aias si tradit aperte
Cur viget inter eos secta saduceica
Lex vero xpi manifesta traditione
Spemꝫ fidem vite ppetue tribuit
Huic intēde sagax scrupulos fantasmata si
Despice/sit velle credere/pro merito (dāt
Orando potius fidei tu pace frueris
Quā pscrutādo viue pius domino
Qui potuit mūdū fidei mox lege tenere
Hic potuit mūdū multiplicare cito

Explicuitꝫ modos ꝯtū satis esse beatam
Querenti vitam nouerat ꝛ voluit
Scandala tradiderit euāgeliū tibi nulla
Christo qui docuit teste/beatus eris

Hūs ꝛ sua mēs pueꝫ pdūt aliqñ
Et sanctū domi crimie mortifero
Querāt p triduū/qō agūt/si peniteat ipos
Contritos/fassos/atqꝫ satisfaciunt
Perdīt aut potius ꝙsi p miliaria distat
Per triduū vori operiūt triplicis
Spūs ꝛ sua mēs dū ptemplant id ipsum
Templo celesti cōperiūt dñm
Sit triduū cui ꝰ est prima dies alienis
Nullis in curis sollicitos fieri
Altera multiuago fantasmate posse carere
Tertia leticie spūalis amor
Hos eteni templū dñi sumꝰ/ac ibi christū
Per triduū triplex fas reperire iesum
Hoc triduū triplex signat in ordine trino
Mortalis vite triplificante gradu
Nazareth aduenīūt ioseph ꝛ mr̄ comes al;
Subdīt ambob obsequiosus eis (mus
Subdīt/o qualis dignatio/quāta decor;
Gloria/sunt annis octodecim pariter

Ex obitu ioseph atqꝫ ibu viduata ma
Una sibi custos gra disponit (ria ē
Hentē trāscēso carnis fantasmate sursuz
Sola deo sociat gratia gloriave
Etsi cognitꝰ est ꝙsi p carnē iesus ante
Non iam p carnem notus ei deus est
Obsequit tñ in senio ihs atqꝫ mīstrat
Celestis mense delicias patrias
Accipito mēsaz nō carnis/sz fruitiuas
Unius ꝛ trini delicias anime
Trāsit enī xps/qz se mediante venit
Ad prīs mēsaz/qua cibat vt deus est
Corporis ꝛ carnis pceptio sacra figurat
Speratas patrie ppetuas epulas
Inuentū retine puerū ne pdat herodes
Glorius/aut mūdus/aut viciosa caro
Archa dei tipice mens sacrificātis babek
Ydolicus dagon nō societur ei
Ignis in altari sacer est/caueas alienū
Mittere/ne pereas pcutiente deo

Urbis i medijs herem fuit i genone R
Octo p decades virgine vita fuit (fa
Cantica mos habuit suꝰ estimo dulciꝰ illa
Que salon cecinit corde sonare pio
Nigra put casule cedar extra seruo decorē
Interius pelles vt salomonis habens
Pugnarūt in me geniti ꝓprie genitricis
Uitibus addentes deseruī propriam
Tu mihi dic aīa mea quē dilexit amice

Pascis vbi/vel vbi meridie recubes
Holo vagari post pecudes ꝗscūꝙ sodales
Care tui pascūt/dux mihi solus eris
Ubera sugentē mr̄is/ꝗs det mihi fratrem
Te foris inuenia solus vt oscula des
Apprehendā te ducāꝙ domū genitricis
Intro cubile mee/mecꝙ docebis ibi
Pocula de vino tribuā/conditaꝙ mustū
Malogranata quod mea pressa fluūt
Eius leua meo capiti supponit atꝙ
Stringet in amplexꝰ se sua dextra meos

n Vatio frāca sui guillermi festa decorat
Cui t hoc ideo gesta fuisse ferunt
Febricitās tremit/i culpas curvigeor inꝺt
Febris t interior in maledicta fremit
Paule prior solꝰ deserti cultor haberis
Dira fuge causa faustula facta fuit
Fonticulꝰ potus fit/palmaꝙ vestis t esca
Corvus fert panem quottidie mediū
Paule genu flexo moreris/tuꝰ astra pene/
Spūs/anthoni talia visa refers (trat
Effodiūt tumulū fremitu q̄ flente leones
Frugalis vite dona tuis tribue

Illustris doctor hilari misteria libris
Unius t trini scis reserare dei
Vultu fac hilari mea mēs sit doctor hilari
Vincit luciferū mens hilarata serum
Celitus imisso regem dū crismate sacrat
Remigius viguit multiplicata fides
Dulcis remigi freta remigat effera remis
Spūs in validis sis sibi remigiū

S Anthoni pr̄es augustini tua vita
Secta dedit xp̄m totus vt esset amās
Demonis insultus miros ppesse rogamꝰ
Fac p̄ce nos eiꝰ vincere vimꝙ dolos
Annonā tibi cū paulo corvꝰ duplicauit
Post aiam pauli scandere celsa vides
Horrendū curare sacrū tibi dat deꝰ ignem
Totaꝙ laude tua terra replera sonat
Palpitat extractꝰ ab aqꝫ piscis male viuit

Interius monachus exiliens ab aquis

a Gnes zelotes x̄pi/leprecꝙ fugatrix
Vita leprosa tuo sana sic auxilio
Ecce duos video validi ꝗs vrit amoris
Vis nimiū/senꝰ hic amor/ille pius
Visio solamen caris p̄clara mistrat
Flentib t sua se gaudia flere vetat
Dilectrix agnes agni mitis p amorem
Que salomon cecinit cantica sepe refers
Vulneror t lāguet flāmāti mēs ab amore
Flores cū malis mox adhibete mihi
Esset in accubitu dū rex afflauit odorem
Nardus grata suū plātula parua calens

Alloquit dilectꝰ eam/laudatꝙ vicissim
Ter pulcra dicit/quod latet intro silet
Assil'aui te quasi sis equitatus amica
Inter currus/quos seuus habet pharao
Pulcritudo genas vt turturꝭ ornat vtraseꝙ
Sponsa tuū collū pulcra monilia sunt
Murenas auri faciemꝰ vermiculatas
Argento/que sunt sensus t eloquiū

n Qua luce suū dū februus exit̄ orbez T
Trans mare dicūt festa ioseph colere
Signat t hoc nr̄a pia/sed rudib iosephia
Exametris texta/mystica multa canens
Sis iosephina sororꝰ mea dux mea lux et
Arra ih̄u/mr̄is x̄gis/atꝙ ioseph (amoris
Quo tres olim fuerint domꝰ vna pegra
Hūc domus etherea/tu iosephina canis
Posce vices referāt/pete celis me pegrinū
Suscipiant p̄is cōsocientꝙ domo
Hansio sat fuerit quecūꝙ nouissima p̄ris
Altis equari qui nequeo meritis
Tu mihi iure locū retines ioseph̄ia sophie
Est tibi fas laudes appropriare suas
Tu mlier fortis salomō quā carmie scpsit
Alphabetizans/cantica quā resonant
Est carmen totū sapia/nam sapiens est
Ur ioseph atꝙ puer mater t est sapiens
Spūs vnus eo cōunxit viuificauit
Spūs istoꝙ fit ioseph̄ina tuus

q Uā bonꝰ t suauis ioseph̄ie spūs idꝺ
Vultus t ē vnus cor ioseph̄ia reple
Subtilis penetrās renouās stabil' tū oī
Mobilior motu/cor ios.rep.
Rore salutifero siccatas cōplue mentes
Germine fecundo/cor ios.rep.
Quisꝙs adherere tibi vult/fit spūs vnus
Uiuit t in x̄po c.io.re.
Pulcra colūbinis oculis formosa venusto
Simplex aspectu c.io.re.
Te puer t iuuenis te nūc etate senili
Quesiui sponsam/cor io.rep.
Delicios amor sororꝰ t dilecta sophia
Amplexu casto cor io.rep.
Simplificans aiaꝫ puertis ad interiora
Dilatasꝙ simul cor io.rep.
Immaculata manes ī te fedū nihil intrat
Ejiciens sordes cor io.rep.
Assil'as vni trinoꝙ deo facis vnam
Quosꝙ tuos animam/cor io.rep.

v Estib ornāda fuerat ioseph̄ia decor U
Pro modulo nr̄o pānicl'os dedim
Permanet intr̄ decor integer iuiolatus
Respicit hunc solum spūalis homo
Symbolicis vti si nomib placet amplam

Carmina super magnificat

Materiã laudis quolibet inuenies
Colla supcilia/frontẽ/crines/oculos/os
Dentes/cũ labijs/naribꝫ/adde genas
Brachia/cũ manibꝫ/mãmas/ꝛ pect⁹ amo⁹
Vẽter crura/pedes/oĩa labe carent (ris
Vnguẽ oliua rose ch⁹ balsama mirra cipressus
Palma virens libani/cedrus odora decẽs
Hort⁹ ꝛclusus/fons signat⁹/puteusq;
Plenus aquaꝝ/quas fundit ei libanus
Punica mala struũt paradisuꝫ deliciaruꝫ
Lilia fert vallis/fert ꝛ ager nitida
Filia/sponsa/sozor/regis dilecta supmi
Currus/quadriga/nardus odorifera
Quid mlt̃is mozor es lignũ vite qõ in euũ
Viuere dat/queso coꝛ ioseph̃ina reple

Q Esta ioseph ioseph̃ia trahit trigita p
Vll'ppe cũ spõsa dũ pegrin⁹ erat (ãnos
Mysteriũ loquit incarnati quoq; verbi
Vsq; ioseph mortem fine quiescit eo
Pertrahit hãc anim⁹ speculãtis lõgi⁹ vsq;
Secula que celis ꝓpetuata manent
Vna dom⁹ tris ioseph ꝛ ih̃s atq; maria
Hũc patris eterni celica regna tenent
Vna manet ioseph̃ina/licet varienꝭ ipa
Tempus ꝛ etates ꝛ status atq; loca
Coꝛ speculantis eam deducit iugiter apte
Ad meditanda nouis assidue studijs
Ingeniũ solers exercet/tedia tollit
Hec fastiditis est requies animis
Colloq;o suauis/reuelat ꝑmone viantis
Coꝛdeq; sincero/flãmat amoꝛe dei
Scripturas aperit/sensus exponit eaꝝ
Intellectus agens clarioꝛ efficit
Influit allapsu secreto fauciby imis
Mãna/fauos/lac/mel/coꝛ ioseph̃ia replet

d Et triby ℔ nr̃m modulat carmẽ amicũ
x Q Appropriat nomẽ cur ioseph̃ina sibi
Nõne mariana poteram⁹ vel iesuina
Appellare sacram/nomine ꝓcipuo
Et poteram⁹ ita. sed vir caput est mulieris
Et iesus amboby subditus vltro fuit
Adde q; vna dom⁹ fuerat curanda p vnuꝫ
Patris yconomici sollicitũ studiũ
Ampli⁹ vn⁹ erat ipis anim⁹ caro mens coꝛ
Sponso cũ sponsa/natus erat medius
Nazareth oppidulo vigintiq;nq; sub ãnis
Nostra parũ notis fit ioseph̃ina comes
Consciaꝛ secreti magni/qõ virgo retractãs
Coꝛde pio cõfert cũ ioseph atq; iesu
Quicqd ibi r̃sonat ih̃s ẽ ioseph atq; maria
Solus ꝛ afferret an iesus omne bonũ
Jũge q; augmẽtũ signat ioseph ꝛ pegrin⁹
Se bonus extendit anteriora petens
Omne bonũ satiare potest/ aliud saciaret
Particulare nihil/coꝛ ioseph̃ina replet

Q Uis dederit tales affat⁹ noscere: q̃les
Cõiecturali das ioseph̃ina nota
Fas spirare tibi diuino neumate plene
Hunc hoc nũc illud mysteriale sacrũ
Hũc agis a claris in clara coꝛ aspicientuꝫ
Per speculũ claꝝ/vel p enigma latens
Rozas nũc etiã de celis/ꝛ pluis hos tres
Mentiby inspiras que coluere colant
Amplectẽs/stringis/refoues q; sinu bene⁹
Et desideriũ sponte suũ satias (dicto
Sic abisac pris incẽsuꝫ gelidos pris an⁹
Grata mistratrix casta puella fouet
O mihi si talis dignaberis esse mistra
Blanda senẽ recreas o ioseph̃ina tuũ
Diuitijs/opibus/alius querit satiari
Seq; replere putat/diues inanis eget
Gloria multoꝝ coꝛ gloria vexat ꝛ angit
Vana q;/q̃d mirũ: nulla replere queunt
Ex qua pte voles ꝛ q̃ntũ volue/reuolue
Nulla quies/si nõ coꝛ ioseph̃ina replet
Vel coꝛda sophia replet sicut poterat po⁹
ni in omnibus precedentibus loco istius
coꝛ. io. rep.

d Espõsata ih̃u mr̃ ioseph alma maria y
Sponsi festa tui fac colat ecclesia
Dicit octauis ypapanti cõcelebrari
Trãsmare ꝺ dignis moꝛs ioseph obseq̃is
Cis mare dign⁹ erat recoli festo speciali
Virgo tuus sponsus iesu
Fit alibi colit quarto denoq; kalendas
Jam/vel totidem sicut aprilis habet
Francia q̃ polles superanti noie xpi
Cur deuotio fit bic tua posterioꝛ
Saltẽ q̃sq; suo templũ sibi coꝛde sacratũ
Dedicet/hoc fas est cuilibet ꝛ facile
Vir ioseph illustris ꝝgo iustusq; ꝓbera
Spõsus dux testis virginis atq; caput
Tu pr̃ es xpi/nutritoꝛ/cõscius/heres
Esto pegrinis dux/via/vita/salus
Digna tuis meritis tibi nos pconia digs
Virgineo laudes fac dare cõiugio

Q Onscia secreti sapiẽs ioseph̃ia supni
Questio me pulsat plima/solue pcoꝛ ꝛ
Questio pcipua/terris si virgo viatrix
Undiq; pfecta plus gabriele fuit
Affirmatiuã pietas materna videt
Ponere/nãq; deus solus eam superat
Oppositũ/pbat ignorantia passibilitasq;
Patris/cui nec erat visio clara dei
Et docet hãc gabriel trepidã solatan ipm
Perdidit ignara per triduũ puerũ

Quid q̄ ꝛ ipsius aiam ptransiit asper
Morte iesu gladius/vaticinante sene
¶ Scire tuū nō est respōdit sacra sophia
Omnia mysteria. Qualiacūq; dabo
Virgine mr̄e fuit virt⁹ habitus status ipsi
Tūc status in terris q̄ gabriele minor
Virtus ac habit⁹ quos gr̄a destinat illi
Gratificans matr̄e celsius arce locans
Actū includūt scrupulos p̄dicta fatemur
Difficiles/tibi sunt ista noranda/prius
Est naturalis est carnalisq; voluntas
Tertia sit duplex que ratione viget
Hanc absolutā dic ꝛ sub p̄dditione
Seu desiderio formatur eam pietas
Prima duplex ex se nūq; peccare valebit
Cui tñ interpres esse solet ratio
Absoluta deo semper cōformis oportet
Sit ratio/pietas nulla repugnat ei
Conditio saluat se supponens rationi
Velleq; diuino sic iesus edocuit
Porro qui nescit nō est ideo vitiosus
Si nō ignoti debeat esse scius
Omnia que nouit dñs res nulla creata
Scire valet/multis pena nec est vitiū
Purgāt illustrāt mō p̄ficiūtq; hierarche
Maiores imos nulla tñ macula est
Missus ab excelsis act⁹ afferre hierarchos
Sic fuerit cordi virgineo gabriel
Rursus multoꝝ virgo si nescia merens
Quid mirū/tristis filius eius erat
¶ Q Risticiā dat ars res aduersata volēti
Qualiter hoc potuit esse volente deo
Hoc pietas potuit se saluans cōditione
Apposita/de qua multa loquēda forent
Est de noticijs distinctio plurima quādaꝝ
Exprimētalem iūgimus ad reliquas
Proficiens in ea x̄p̄s
¶ Tantūdē reptum est de carminibus his
lugduni in cōuentu celestinorū.

Centilogium eius

de meditatione crucis cuius pars magna
habetur inter carmina sup magnificat.

Exaltauit ais būiles o ꝥgo beata
Hōi q̄ dñaꝝ magē potēs statuit
Cur/ qr respexit būilē de⁹ vt tu⁹
Fili⁹ ꝛ mr̄is subdit⁹ impio (eēt
Gloria suscepit humilē. sublimior ex hoc
Ipsa nouissima fis. proximiorq; deo
Hāq; nouissimus ꝛ abiectior esse virorūꝝ
In cruce suspensus. esse iesus voluit
Propter qō de⁹ exaltauit eū sibi nomen
Tale dedit nomen omne qō exuperat
Sta mō collige te mea mēs hīc corrue tor
Prona sinu. signū stringe salutiferū (ro
Tolle iugū crucis ℔/ a quo diuellere null⁹
Preualeat casus. dic crucifixa iesu
Fascicul⁹ mirre mihi dilect⁹ meus. inter
Ubera constringet se mea. suauis amor
Oscla det labijs vngat trahat afflet odorē
Intus/ ꝛ in cellas ducat aromaticas
Amēs q̄ rapis. mea mēs/ q̄ digna flagellis
Oscula vis/cuius terra tremit tuitu
O Arce p̄cor rapit en pietas ispecta sup
Que maiestatē nō sinit/ vt verear (mā
Brachia distendit. vultū declinat. aptum
Per latus ostendit se cor. amore mei
Frigid⁹ ingrat⁹ meus eēt amor. p amorem
Si talem minime flexus. amaret eum
Maiestas fareor. retrahit. si conspiciatur
Carne tegit sese. sola patet pietas
O pietas q̄ nec colaphos nec sputa flagel
Clauos nec morte respuit ecce crucis (la
Jā nec amore mei lāguet neq; vulnera sen
Mortu⁹ in dura ſꝛ cruce pēdet adhuc (tit
Mortu⁹ amplexu se quō subtrahet/aude
Mens pia. cōiungi cum pietate tua
Os dare q̄d refugis/ cur ñ i amore liq̄scēs
Tota fluis/cur nō crux madet ex lacrimis
Jp̄m forte tenet. flectis gremiū genitricis
De cruce depositū. flens sibi cōpatere
Dura mēs nimis est. adamāteq; durior
Talia q̄ spectās. mollior esse neāt (atro
¶ Q Ringe ibu⁹ ꝥga toties crucē vt lacrima
De cordē silice largior vnda fluat (rū
Marmore frigidi⁹. o cor qō tant⁹ amoris
Pō rogus accendit. stasq; gelu rigidum
Flāmiuolis saltē scintillis te ingerere cor
Que crucis ex omni parte vides saliunt
Incipe pcurre primisq; nouissima iunge
Singula que patit. virgo. iesusq; nota
Una tibi poterit scintilla. nisi reprob⁹ sis
Ignē de lignis. crede crucis parere
Adijce sarmēta vicioꝝ/ que resecabis
Junge. quasi ligna plurima dona dei
Lucā cui⁹ adest celebris lux. plege lucas
Trinis cū socijs. gesta crucis referant
O luca felix qui viuendo studuisti
Morte crucis corpus mortificare tuū
Crux petꝝ reuehit ad celos ꝛ cruce frater
Tu suus andrea. letus alacris obis
Stigmata frācisci seraphī sub imagie fixit
Ut mors fortis amor. flām⁹ ac penetrās
¶ U bonauētura crucē ℔ succēs⁹ amore
Qō fueris nomē. ꝛ tua scripta docēt.
Jndicat ℔ picta. tumlo ꝥpria crucis arbor

Centilogium

Lugduni qualē plurimū orbis habet
Ei⁹ ad exēplū strictim crucis acta repone:
Que videas oculis corde vel ore legas
Nidul⁹ esto tu⁹ crux tutus pulcer amenus
Intra quē foueas pulliculos operum
Xp̄s obūbrabit sub pennis bruma necar⁹
Nec poterit milu⁹ eē satban nocu⁹ (dor
Adde q̄ ex omni regionis parte subibit
Flans pius affect⁹ flamine carmē agens
Carmē ab intīo cordis resonare docebit.
Bāma nouū/punctis qō crucis inserit.
Cantica delectant si talia lector abunde
Sub duplici lingua comperies alibi
Crux ē actiuis crux theoricis speculanda
Sorte non equali nec oculis paribus
Martbā solicitā ps circa plurima turbat
Dum p̄o parte sua sola maria sedet
Ippi sunt oculi lȳe claro sed ocello
Rachel amicicior cernere diua pōt
Uiuat parte sua queuis contenta sororuz
Alternare vices gratia ni dederit
Gratia qō nō dat nemo feliciter audet
Gratia rara nimis mente vacare deo
Corpore vestiuit ideo se xp̄s/vt esset
Ad diuina tibi dux via scala status
Corde tenēs xp̄m p sensus carnis habere
Tecum crede deum quod satis ad meritū
Theoricos būilis qs nō dabit hic imitari
Collaudes z erunt premia certa tibi
Stringe crucis malū si nō potes alta tueri
Ad patriam ducet te ratis ecclesie
Sit theoria crucis inspectio crebra
Sufficit en sanguis pulliculis aquile
Dū crucis accubitu rex ē/tua nard⁹ odorē
Spirat si fuerit plantula parua calens
Impositas laudes pri⁹ z deuoti⁹ imple
Precipuū ratio vult opus esse dei.
Ecclesie vocē loqueris q̄ fortior ēvim
Nescio quā dat ei qui regit ecclesiam
Psallas attente/sapienter psallere iussus
Post intende tuis vel meditando sile
Affectus si quādo pios deuotio gustat
Ruminet/vt dū vult mandet eos notulis:
Nobiliora nimis sacre sunt vascula mēse
Sed gustata fauis mella placent p̄ris
Suspect⁹ sapor ē quē nō pfert crucis arbor
Ortus z ille sacer a frones riguus
Bīa certa crucis est qñ repente cor vno
Muratur visu morq̄ nouus fit homo
Anxius est aliquis curis stimulat⁹ amaris
Crux animū subeat soluit omne malus
Erigit ad spem lugentē solatur z atre
Disparent tenebre vis inimica fugit
Effugat a se tristiciā mens leta malor
Jam meminit que se p̄teriisse videt
Peccatis de⁹ indulsit quia penitet ergo
Sobria letatur iure dolore suo
Nos hz vt sedis in amoribz illaqueati
Crebro voluptates p̄teritas recolūt
Hic loc⁹ ē ℞ temp⁹ adest mod⁹ ille iocosis
Dum desideriis perfruor ipse meis
Dona crucis pl⁹ ver⁹ amor suscepta recēset
Gratus amatus se quo magis afficiat
Hic locus/ista dies/fuit hec oratio talis
Gratia quādo modis se dedit in varijs
Ergo p̄cipue satagas semper memorari
Suaues affectus quos tibi crux peperit
Affice magnete ferrū/spectare videbis
Usq̄ polum/tua sit mens ita fixa cruci
Mens affecta fide/xp̄o se dirigit z spes
Erigit/amplectum porrigit verus amor
Tūc fronesis reficit/par dicit sufficit vnit
Gloria/perficiens perficiendo cadens
Casus z occasus felix/qr semper in ortu
Permanet/z mira fit nouitate placens.
Uisio non tedet recreatq̄ fruitio visi
Esurit z satur est semp edens qō habet
Dilige tota mente deū p te patientem
Atq̄ redemptoris īmemor esse caue
Dilige toto corde pio puroq̄ nec vllis
Errorum nebulis obtenebrare sine
Dilige tota sic anima/spōtaneus vltro
Nō facias bilaris que iubet ipe deus
Fortiter & deū sapiēter suauiterq̄ omni
Dilige virtute/viribus omnimodis
Sit tumor vt dño sit honorq̄ deo sit amat⁹
Ut tuus est toties se vocat esse tuum
Ditius esse nihil poterit/qs ditior beres
Quā cui de summo dicere fas/meus est
Interiores se iungunt sensus deitati
Obiectum deitas cuiq̄ fit vt p̄rium
Lux ocul' splēdet quā nō loc⁹ accipit vsq̄
Attamen in nullo deficit ipsa loco
Dulcisone resonat sine tpe/spirat odorem
Aere qui nullo flabilis inseritur
Ac p̄rie cib⁹ hic reficit/qui vescit illo
Esuriet nunq̄ non iterum sitiet
Ebret i amplexu casto p̄bercq̄ frui se
A quo diuellunt tedia nulla sui
Intīres clausos apit sensus/vice lingue
Expedit vt vires iussa paterna sequi
Suaue iugū/miris būilisq̄ iesus tibi fec̄
Esse crucē/post se quotidie ferr eam
Horsibz horrescis perimi serpētis iniqui
Pun cligno fixum respice/tutus eris
Deu⁹ esse times varia⁹ ambage viarū

Crux iter ostendit. ducit z ad patriã.
Pinge thau frontẽ/ne te gladi⁹ iugulabit
Hac cruce signatus ciuis erit superũ
Bella fremũt/profer certi vexilla triumphi
Visis hostis eis protinus effugiat
Demonis ars z mille modis versutia tẽtat
Pinge crucem veluti fumus inanis abit
Celica lux veluti iocũda serena micaret
Mentẽ tranquilla pace frui tribuit
Anthoniũ talis augustinũq; beauit
Lux z q̃s plures desuper irradians
Fructꝰ honore fuit adã tali q ab arce
Mentis/in eterna primit⁹ inspiceret
Nole mõ pmiꝫ/z carcere carnis oportet
Corporis ascensu quẽrere vera prius
Sacra repsentat sup omnia hostis sensus
Signa vel obiecta mystica dona crucis
Est foris/est intus/virtutũ regula/libro
Christi pendentis sanguine scripta suo
Est modꝰ hic ois diuin⁹ scriptus amoris
Cartam nõ aliam quere necessariam
Cesses iã petere spõso pia mẽs ab amico
Pascit vbi vel vbi meridie recubet/
Ecce crucẽ cerne/neq; sic vaga p⁹ alienos
Custodes pecor. nec malus error agat
Edos despiciat fedos. fictosq; sodales
Dic christo pastor tu mihi solus eris
Finis legis amor christi de corde sereno
Dũ bene pscia mens/dum neq; ficta fides
Christꝰ hõ deꝰ ẽ hũc ergo time sua seruans
Jussa. pio corde. facita/saluus eris
Finit editũ p cancellariũ in die beati luce.
Anno. M.cccc.xxviij. lugduni.

Carminũ suorũ ho

nesta defensio decan ata lugduni vix. xij. dies ante vite consummationẽ.

Vdit liuor edax vt mea carmia
Desperit/nitida veste carent/ait
Hec pueris facies picta coloribꝫ
Vox est rauca sonans parum
Ornatus varios si meretricula
Nil virtutis habens nec solidũ bonuꝫ
Querit/q̃s stupor ẽ/sat sibi si placet
Fallax/alliciens procos
Fucatos oculos hec stibio gerit
Comit cesariem/lubrica conspici
Assuescit placidis blanda/pcax/vaga
Quos prostituit enecat
Ast matrona grauis/casta/pudicaq;
Cui natiuus adest color/z decus
Ut prosit satagit seria moribꝫ
Sponso quod placeat studet
Totam composuit cũcta modestia
Cultũ net pprium nent famule simul
Linum lanas ve non petit extra
Sollers artifica manu
Non nequam petulans/subdola/fractaq;
Vox/sed suaue sonat cui rigidus tonꝰ
Viuax ex oculis celica lux micat
Sancta prole beatior
Frugi mensa sibi/splendida/sobria
In qua psalterio rex dauid insonat
Hymnos imparibꝫ quos muneris ligat
Petris carmen amicus
Carmen tale cano sit pcul ethnica
Vedax musa strepat bis quibꝫ est venus
Aut mars delicie/vanaq; numina
Noster solus amor iesus. Jesus

Anagogicũ de ver

bo z hymno gl'ie doctoris psolatorij Magistri Johis de Gerson Cancellarij parisiẽ. Lugduni editum.

Gloria i excelsis deo pri z filio z spũisctõ. Nihil ei põt apti⁹ pferri volẽtibꝫ nobis de vbo z hymno gl'ie fmonẽ mysticũ vl'anagogicũ facere. i noie pris z filij z spũs scti. Et q̃ sapia mittit ãcillas suas vocare ad arcẽ quã diuin⁹ dionysi⁹ vocat mystico/rũ eloq̃oꝫ supincognitũ supsplẽdẽtẽ z subtilissimũ ẏticẽ. Jncipiam⁹ velut ab ifima sapie ãcilla q̃ ẽ grãmatica psupponẽtes ex ea. q fm nois interptatõez gl'ia ẽ q̃si clara scz cũ laude vl'honore noticia. est ãt honor exhibitio reuerẽtie in signũ ẏtutis. soli aũt deo honor z ẏt⁹. Presupponam⁹ insup ab eadẽ ãcilla sapie vocãtis ad arcẽ. q tres sũt grad⁹ noticie gl'iosi dei videlicet positiuus ppatiu⁹ z suplatiu⁹. Et ꝟ aliter z aliter fm duplicẽ statũ quoꝫ vn⁹ est viatoꝫ. Alij cõpbensoꝫ. put infra patebit deducẽdo/put in sup fm hos grad⁹ positiuũ Compatiuũ Suplatiuũ. clare patet verbũ gl'ie. Primo fm mysteriũ regni dei. Deinde fm mysteriũ fidei. Rursus fm gloriam dei eterni. Ulterius deniq; multipliciter fm tempus et locũ z modũ beneplaciti tui deus. laxando in verbo tuo rete verboruꝫ nostroꝝ.

Gloria patri cũ filio z spiritusancto tanquã clara noticia. et lux lucet in tenebris z tenebre eam nõ cõprehenderũt. Est autez triplex tenebra. Una culpe. Alia pene seu miserie. Tertia defectibilitatis nature. Prima in peccatoribus. Altera in viatoribus

post peccatū. Tertia in oīb etiā beatis cī/tra deū. Gloria aūt deo ō suplatiuo gradu ⁊ vertice sublimissima ⁊ supincognita qui est pelag⁹ entis infinitū qui habitat lucē in accessibilē cui soli honor ⁊ gloria. Qui so/li debet exhibitio supma reuerētie i signū virtutis infinite. Sufficiunt intellectuali creature duo grad⁹ cognitōis diuine q̄ sūt positiu⁹ ⁊ cōpatiu⁹. Tertius vo suplatiu⁹ in quadā caligine ⁊ silentio veneret. Scia tur deniq; q̄ lux in tenebris lucet ⁊ tenebre eā nō cōprehēderūt. quēadmodū triplices sunt modi tenebraꝝ. Unus culpe Alī⁹ pe ne seu miserie. Terti⁹ defectibilitatis nate In peccatoribꝫ prime. In viatoribꝫ scōe. In omnib creaturis etiam beatis tertie. Quāobrē ꝯcludim⁹ cū sapiente q̄ ois per/scrutator maiestatis. alius a spūsancto qui etiā pscrutat pfunda dei. opprimet a gl'ia. peccator infeliciter. viator bon⁹ salubriter ꝯprehēsor vel apprehēsor in pr'ia feliciter. ¶ Gloria pr'i cū filio ⁊ spūsancto. ſm my/sterū regni dei describi pōt q̄ est noticia p ignorantiā habita ſm vnionē supra mētē hoc ē exp̄sse dionysij quā possum⁹ sub alijs verbis tradere q̄ est vnio defectiua vel de/fectio vnitiua in cognitōe ⁊ amore dei. sic est enī defectio vnitiua in volūtate sicut in intellectu. Circa q̄ attēdendū iuxta tripli cem gradū ꝯparationis grāmaticalis in me/taphora fundatuz q̄ defectio seu priuatio vel tales termini dicentes negatōez in hac materia nō accipiunt nisi put negāt vel p/uant gradum suplatiuū vel simpl'r sicut in beatis vel respectu cognitōis vel fruitōis glorie p statu vie. Alioq̄n manifesta esset ꝯtradictio neq; diceret⁹ plus aīa cognosce/re p eā q̄ lapis aut asinus ꝓterea nō dici/mus q̄ sit defectio solū. sed q̄ ē vnitiua de/fectio vel vnio defectiua. ¶ Gloria pr'i cuz
B filio ⁊ spūsancto. ꝑexigit hoiem esse fidelez xp̄ianū. hui⁹ signū est q̄ diuin⁹ Dionysius incipit hāc noticiā p oīoem ad beatissimā trinitatē. Trinitas in q̄t supessential' ⁊ sup de⁹ ⁊ supoptime xp̄ianoꝝ inspector theoso/phie dirige nos tē. Notet⁹ in primis. inuo catio trinitatis cui⁹ nō habet⁹ in via cogni tio nisi p fidē saltē. nō p gloriā. Est igitur hec noticia ⁊ inuocatio nō ad sensum sicut cōstat nō ad imaginatōez nō ad intellectū viatoris. Est igit̄ p fidei mysteriū. ¶ Gl'ia pr'i cū filio ⁊ spūsancto ſm mysterium iure vocat⁹ theosophia xp̄ianoꝝ accōmodat⁹ q̄ theologia. Theosophia siquidē ꝺr magis a sapore dei q̄ a logos q̄ ō est sermo vī theosophia notat⁹ q̄si sapor dei. hoc vidit qui dixit sapiam esse ſm nomē suū q̄si sapi dam sciam. Tribuit igit̄ diuin⁹ Dionysi⁹ magisteriū hui⁹ theosophie ipi beatissime trinitati vocans eā inspectorē theosophie xp̄ianoꝝ. Ubi enī amor ibi oculus ⁊ inspe ctio. Prouenit aūt ex amore dei benignit inspitiē xp̄ianos cognitio ſm mysteriuz que est vnitiua defectio. ꝓterea primo ca/pitulo in l'ra post oīoem ad deū ⁊ exhorta/tionē ad thymotheū sic ait. Dic autē vide quomō nemo indoctoꝝ auscultat tē. vo/cat indoctos/pagānos idolatras et p̄hos imaginañ sua scia deuz posse ꝯprehendi qui tamē posuit tenebras latibulū ei⁹. ¶ Glo/ria pr'i cū filio ⁊ spūsancto. scōm mysteriuz fidei in viatoribꝫ pōt dicere negationē seu priuationē cognitōis dei ſm duplicē gra/dum suplatiuū ⁊ hoc vel simpl'r sicut i bea tis vel ſm q̄d ⁊ ꝯparatiue respectu trīm modo theosophie beatoꝝ. qui p mysterium fidei nō cognoscunt. Notat⁹ aūt ista negatio seu priuatio vel defectio p hāc p̄positōem sup exemplū statim in primis tribꝫ adiectiuis additis ad hoc substātiuū trinitas. q̄ sunt supessentialis supdeus supoptime. ſm tria que appropriant⁹ trinitati. Essentia vl' vni tas quo ad p̄rem. pulcra deitas quo ad filiu⁹ ⁊ optima deitas quo ad spm̄sanctum. Constat itaq; q̄ si essentia deitas et boni/tas accipiant⁹ ſm gradus cognitōis dei p/mos. positiuū scz ⁊ ꝯparatiuū. cōpetit via/toribꝫ talis cognitio. sed nō in suplatiuo g̃ du qui est positiu⁹ ⁊ ꝯparatiu⁹ in beatis quā to minus suplatiuū dei gradū simpliciter ꝯprehēdit. ¶ Gloria pr'i cū filio ⁊ spūsan/cto scōm mysteriū regni dei vbi videt nu/de ⁊ clarissime de⁹. Nec tria vocabula sup/essentialis supdeus et supoptime nequeūt negare seu priuare suplatiuū gradū cogni tionis vie sed suplatiuū gradum cognitio nis patrie. Quis autē sit iste gradus patet etiam dictis. Patet insup verus intellect⁹ et ꝯcordia grecoꝝ ⁊ latinoꝝ si cuz veritate p̄dictoꝝ iudicent. latini sana tradentes et diffinientes q̄ deus in patria clare videt ⁊ nude nō in theophanijs solis. vel sacr' sim bolis intelligunt⁹ quo ad gradus positiuū et cōpatiuū glorie. Greci vero ponūt dum aiunt deū non videri cuz beato Dionysio in theologia mystica primo capitulo l'ra s.

referendo ad gradū suplatiuū simplr vt i patria vel fm q̄d vt in via. Jn q̄ re cōi lege impossibile est videre diuinū radiū: ni si sacris symbolis circūuolutū. vel circūuelatū vl circūtectū. sicut in exēplo sensibili lumē celi videre nō pt ab oculo corpali/ si nō sit admixtū coloribꝫ vel colorē spēbꝫ.

Gloria pri cū filio z spūsco. Scōm myſterū tā fidei in via q̄z regni dei nō patū elucidaf p tradītionē hāc scolasticā q̄uis efficere neq̄at vnionē reflectiuā seu mysticam. Nō potissima est vitatio erroris z cōfusionis imo z irrisiōis apd impios z amentes in lege dei. Signū h̄ est q̄ plures deuotioni traditi z vnīēteo se vel vnire putātes cū deo pluries explicauerūt suas deuotiones veras aut fictas p errores hereticales z insanos. Confessi alij magis sobrie cognitionē hanc iusticiā deceri nō posse p scolasticā quo ad explicatōem doctrinalē Prohibuit idcirco eos a conatu vel studio impossibilitas estimata cognoscēdi. Hūc vo doctrinalis fm termios clarissimos et vsitatos pala facta est traditio sine vbor inuolucro. adeo q̄ nec apd p̄ianos idiotas. relinquit vlla cōtradictiōis seu repugnātie nebula. Itaq̄z si q̄ra a fideli p̄ia no. nunq̄d pt aliqs vel i via vel in pria cognoscere vel amare deū in tāto z excellenti gradu sicut ipe cognoscit z amat seipm: Nōne. prm tñ debuit q̄ nihil pt equari do in cognitiōe vel amore. Si rursus inq̄rit pñt ne plures tā viatores q̄z bti cognoscere deū z amare multis modis: Fidel hmōi nō cunctabit affirmatiuū dare tñsum de vtroq̄z statu suo mō. Glia pri cū filio: et spūsco. cognoscit hic in via q̄tuor mōis fm quos dicit Dyonisi ca. iij. de mystica theologia. theologiā se q̄druplicē dediſſe Vnā. pria de diuis caracteribꝫ. i. psonis affirmatiue vt de incarnatiōe vbi z hāc nō hem⁹ Aliterā de diuinis scripsit noib⁹ fm eētiā diuitatis. Et hec apud nos dicta est de diuis noibꝫ. Sub hac theologia Maria ptinet tertia ps de substātijs spūalibus fit de celesti hierarchia z ecclīastica. Tertiā theologiā noiat symbolicā q̄ caremus nisi qz in locis plūmis tangit multa de symbolis hoc est sil'itudinibꝫ translatis ad deū. Quartā nominat mysticā circa quā nūc insistim⁹. Deniq̄z notat. c. eo. iij. z cōsequēt in. iij. z. v. z epl'is ad gayū. z. c. vij. de diuis noib⁹ p̄sideratiōes aliqs huic theologie mystice p̄texētes. Una ē q̄ oportz eam esse breuissimā imo nō fm breuē sermonē. sz fm ōis defectū sicut in silentio et caligine z ocio. z in hoc casu supintellectu p defectū notationis hoc ibi. Ponit p̄ sideratiōnē alterā q̄ p̄cedendū est in ablatōibus seu negatōibꝫ ab inferioribꝫ ad sūma q̄uis fiat p̄cessus oppositō mō p theologias alteras positiue p̄cedendū. Tām redit in textu mānifeste. qm̄ magis ē vita et bonitas q̄z aer z lapis z magis nō crapule et manie nō dicī z intelligi. Tertia p̄sideratio est ad intelligēdum difficillima fm formā vbor. sed facillima si p̄missi gradꝰ cōparationis notent. Dicit enī in fine. c. vltimo. q̄ nec est ei⁹ vniuersal'r positio/ nec ablatio. sed eor q̄ post eā sūt positōes et ablatōes facientes ipsam nec auferim⁹ nec ponim⁹. Vocat preterea cognitōz istā esse suplucentē caliginē i obscurissimo qđ est supmanifestissimū. Cōsonat hec sīlia vbis philosophi dicētis q̄ mānifestissima nobis sunt occultissima nobis. Si vo fiat cōparatio ad nrām cognitionē tñmō cōcordabis p distinctiōez triplicis gradꝰ cōparatiōis. Deniq̄z ñ est hic p̄dictio. qz cū deus est sup oē ens z nō ens. ly nō ens nō refertur ad purū ens: qđ est ds. qz tūc eēt aperta cōtradictio. sz refert ad modū cognitiōis q̄ creata pt cognoscere ens qđcūq̄z. quia nō nisi finito gradu p quo fit vbū seqns. Glia pri cū fi. z spūsco. fm mysteriū fidei in via. imo z regni dei in pria cognoscit p ablationē seu negatōz vel priuationē. aut defectōem ab oi eo qđ est ens vel nō ens ad gradū suplatiuū referendo. Nō. qz sicut ds sibi soli fm hunc gradū cognoscit ee ita sibi soli cōuenit fm hūc gradum pfecte cognoscere qđ ē nō esse. Oīm oppositor cadē est disciplina fm phm. preterea nēo pfecte cognoscit ñ ens simplr nisi p̄cipiat pfecte qđ est ens simplr. hoc aūt sol⁹ deus ipse de seipso nouit. Dicit g̃ sua cognitio mystica esse sup oīe ens z ñ ens vñ z in prima epla ad gaiū si quis ꝛc. inq̄t videns deū intellexit qđ vidit nō ipsum p̄teplat' est. sz quidda eor ab ipso existentiū z cognitor. Ipse aūt sup animū et essentiā supercollocat vlr nō cognoscendo neq̄z videndo cognoscit et ipsa fm qđ melius pfectissima ignorātia scientia est eius sup oīa cognita. hec ille. Constat itaq̄z q̄ ista mānifestā includūt z nō intelligibilez

ac

cōtradictōem si nō sit adaptatio concors scōm tres grad⁹ ꝓpatiōis q̄s ancilla theologie grāmatica nob tradit dictis mōis.

Secunda partitio.

Verbū glie scōm mysteriū fidei sepi⁹ apte ⁊ efficaci⁹ p dignā eucharistie ꝓceptōez spūalē q̄z p hūanā industriā. Itaq̄z dns nr ihesus xps cū spūs reuelat mysteria. dixit inq̄t ceteris ꝛ euāgelia non explicēt postq̄z ꝓmisit. hic est calix sanguis mei. mysteriū inq̄t fidei qđ ꝓ vobis effūdet. Expte hāc efficaciā fuerat certo sepe btissim⁹ dionisi⁹ q̄ p⁹ nimia vrmētā positus in carcere sacre istō mysteriū celebrauit. cui visibiliter astitit dns nr ihesus xps cū mltudie āgelor⁹ ⁊ seipz tradidit sacramentaliter eidē be. Dionisio dicēs. Accipe hoc care me⁹. qđ mox cōpleto tibi vna cuz pre meo. mecū ei est maxia merces tua. et his q̄ audierint salus in regno meo. Subiunxit/ ⁊ p q̄buscūq̄z peteris impetrabis. Obsecram⁹ igit te dionisi benigniss̄ime vt nob impetres reseratōz mystice theologie tue q̄ntū expedit saluti nre. Si enī volūtate hūana ñ allata ē aliqñ ꝓphetia dicēte petro. q̄nto min⁹ hec mystica theologia seu poti⁹ theosophia quā a ꝓscio secretor⁹ pauloꝰ didicisse putarz. O dyonisi coopante spūscō in vbo glie. Verbū glorie qđ est magnū pietatis sacrm /qđ mānifestū est in carne. viuificatū ē in spū ⁊ assūptū ē i gla quotidie pētialiter exhibet in sacro corpis ⁊ sanguis qđ ē mysteriū fidei. Fides igit dirigit nos ad mysticas visiōes. Spes erigit Caritas porrigit ⁊ attrigit. Deiū sapia reficit. Pax sufficit. Glia pficit/ scm Iheri⁹ deducēda. Verbū glie sēcz mysteriū fidei in eucharistie sacro nos induat ad gloriā mysteriop dei. qm mānifestat nob in carne nra p sensus corpales exteri⁹ ⁊ interi⁹ dū sub sctis simbl⁹ dat se xps palpabilē oscula bilē māducabilē imagiabilē. Justificat aūt in spū nro p ūllapsum spūscī q̄ diffundit in cor nrm. Et sic vnū est corp⁹ xpi qđ est res h⁹ sacri ⁊ signū corpis mystici qđ ē vnū in qđē corpe ⁊ eodē spū xps. supest tandē q̄ assumat in gla spūs nr. q̄uis interim vita nra absc̄dita sit cū xpo in deo Sz cū appuerit xps vita nra. tūc ⁊ nos apparebim⁹ cū ipo in gloria. Verbū glorie dū in hoc sacro nob mānifestat in carne dū iustificat in spū. nūc etiā ⁊ hic pētialiter assumit in gloria. obmittamus interea te tro gloriosas cognitōes q̄ p affirmatōes fiūt de q̄tu ē triplex theologia. sic notatuz ē ex dionisio vna ꝓsideratōe ꝓcedēte veniam⁹ ad q̄rtā q̄ fit p oīm ablatōem ⁊ ondamus quēadmodū fides erigit ad illā. Dimissis itaq̄z duob⁹ gradib⁹ cognitōis dei posituo et ꝓpatuo fides relinq̄tur i pura caligie quo ad gradū suplatiū respcū prie. Ex si q̄rat a fide Ad qđ dirigit spūs nostr⁹? Rñdebit ad caliginē. Sicr duz q̄rit a spe ad qđ erigit⁹? Rñdebit ad caliginē. Porro si q̄rat a caritate. Cui se porrigit⁹? Quid attingit⁹? Cui se vnit⁹? Rñdebit ad caligiez Deniqz p seq̄ndo ꝙ fiat inq̄sitio. Quid est illa caligo? Quid q̄so hñt rñdere. nisi q̄ ē cognitōis priuatio ⁊ amor⁹ defectio. Ut geat aliq̄s vlteri⁹ p̄grens. Quō pñt hec fieri? Num caligo ē dns nr. Nunqđ negatō pōt esse affirmatio? Nunqđ ignorātia pt esse scia? Nunqđ vnio fit ad nihilū. q̄ caligo qđ est nisi priuatio? Profecto rñdere potuerit. fides spes ⁊ caritas. q̄ ñ tā agunt q̄z agunt. Et a q̄ agunt? Certe ab ipo do q̄ caliginē inhitat ⁊ lucē inaccessabilē. nō vtiq̄z simpl⁹. ꝙ in suo gradu supmo. q̄ est supincognit⁹ ⁊ suplucēs ⁊ sublimiss̄im⁹ vertex ad quā nos dirigi orat dionis⁹. Invocās trinitatē supessentialē sup vēū ⁊ supoptimū xpianor⁹ inspectorē ⁊ theosophie cū reliqs seqntibz in textu. hunc textū expedit repetēdo rumiare/ ꝓterea iungef posteri⁹ ad anagogicū nostr⁹. hoc de hymno glorie.

Verbū glie scm mysteriū fidei qz supgredif duplicē gradū ꝓgnitōis glie dei positiuū ⁊ ꝓpatiū in q̄ se meditātes ⁊ ꝓtemplantes exercēt tā cognitine q̄z dilectine deficit totaliter in se ⁊ recidit sup eū q̄ p simplicitatē ⁊ in ifinitū ē sub se. et p maiestatē in ifinitū supra se. Cōstat aūt hmōi cassū vel excessuz causari nō posse nisi ab infinita virtute. Est igit sūma defectio sūma defectio de q̄ xps venite ad me oēs q̄ laborratis et onerati estis ⁊ ego reficiā vos. Qualit aūt pt spūs cōnalis ⁊ laborās ⁊ onerat⁹ pl⁹ venire ad vēū xpm q̄z abiciēdo nedū laborem suuz nedū op⁹ ꝓpriū vel alienū sz deserendo semetipm. Quid stas inq̄t Aug⁹. et qđ nō stas. dū in te stas. Proiice in vēū et suscipiet te. Et grego. Nisi q̄s a seipso deficiat ad eū q̄ sup ipm ē nō appropiāq̄t. Nec valet apprehendere. qđ supra ipm est nisi sciat mactare qđ ē. Faciliter autez ista

dicunt facilit̃ et credunt a fidelib⁹ sed p intelligentiã experiri hoc op⁹ hic laboꝛ est imo plane nec iã opus nec laboꝛ. sed actio spũficti fm tps et locũ et modũ bñplaciti sui in multitudine mie sue ¶ Verbũ glie fm fidei mysteriũ duz agit vt rõnalis aia veherat se et oia sua. ꝓtingit vt eadẽ etiam se p negationes gradatim exerceat. Exẽ plũ gr̃a in eucharistie sacro qõ ẽ mysteriũ fidei recogitat fidelis aia dũ videt accidẽ tia panis et vini. Est hic verus tu⁹. nõ inqt sed ꝓtinet pñtialiter corp⁹ vez et sanguinẽ dei mei. Deiñ subiũgit. Corp⁹ hoc verum et sanguis dñi dei tui. nũquid est ve⁹ tuus. ñ inquit. sed vnuntt dño deo tuo. Significant etiã corp⁹ ecclesie mysticũ/qõ vnifi cat ab vno spũ dñi dei mei. vnũ corpus et vnus spũs ait apl's. Subifert si corp⁹ hoc mysticũ cũ corpe vero/sit dñs ve⁹ suus: Ait noꝛ inqt est dñs de⁹ me⁹ qz nec materialis est nec finit⁹ nec tpalis/neqz fm carnẽ/ne qz sc̃m spm̃ cognoscibilis est hic in maie state sua. Sic fit tandẽ vt deficiat a seip sa p cognitõis defectũ. et suscipiat a spiritu christi p dilectõis illapsum. Remanẽt autẽ qstiones difficiles. Ain scz rõnalis aia sub tali gradu suplatio cõstituto sentit aliqd Si agit aliquid: Si meret aliqd: Si dili git aliqd et Si nouũ sp fiat et supnaturale miraculũ. Rursus qlis est dñia talis de fectiõis vel abnegatõis in via vel in pria qz blasphemũ videt dicere ignorantiã eẽ in patria. qz nec aima xpi illã hñt in via. Rñdeam⁹ ad singula. ꝓiungẽtes alpha cũ o. initiũ scz creatõis cũ fine glorificatõis ¶ Verbũ glorie fm mysteriũ fidei nostre trahit hoiem formatũ esse ad imaginẽ et si militudinẽ dei. Ain et apl's dic qꝑ vir ẽ ima go et gloria dei. in hoc aũt nõ est distinctio viri et mulieris. Cõsiderem⁹ hãc imaginez similitudinẽ et gloriã dei in prima creatõe sua. Considerem⁹ in ea eẽntiã suã fecũdã qua p mẽoriã capax est dei. et p intelligẽ tiã et voluntatẽ pticeps ei⁹ esse pt. Quid aũt est aliud ipa capacitas et ista pceptibi litas nisi qdã impssio prime et eterne vni tatis/vitatis et bõitatis put aia naturali ter ex impssiõe prima ꝓfigurat et eo aptat beatissime trinitati in mẽorando/cogno scendo et amãdo suũ principiũ efficiẽs ex emplãs et finiẽs. Dicit aũt aia rõalis fm hec tria naturaliter agi vt meminerit dei fm impssionẽ primã vt insup cognoscat eũ et diligat indelibili ꝓfigiatõe ad suũ prin cipiũ effectiuũ exẽplatiuũ. Quocirca vo cabit hec vitalis opatio vel actio aptitudi nalis respectu dei naturalit̃ reformis sim plex et quieta q̃ deleri nõ pt etiã in dãnat vt natalis ẽ. qz natalia in eis dicẽte dyo nisio remanẽt splendida. cuius in malũ fi nẽ sicut et in abusuz resplendeat. Verbũ glorie fm mysteriũ fidei nre tradit hoiem reformatũ esse in baptismo p grãm. infu sionẽqz virtutũ hitualiũ et est hec reforma tio veluti qdã supiuductio color reformi um ad liniamẽta natalis imaginis et filitu dinis. Est insup tante pulcritudis et teco tis vt reddat aiam deo placitã gratã et acce ptabilẽ. adeo qꝑ si migret statim a corpore spũs mox stola glorie vestiat. Est aũt hec vita gr̃e spũalis et hitualis operatio super naturalit̃ reformis et simplex et q̃eta pfici ens et ornãs similitudinẽ et gloriam create rõnalis aie. Transeam⁹ mediã vitã pegri natõis isti⁹ q̃ est vtiqz discõtinua multi plex et inq̃eta et veniam⁹ ad vitã glorie q̃ p ficiendo vitã nate et gr̃e ꝓformit ad illas est cõtinua simplicissima/quietissima et eterna. Cõcludam⁹ igit qꝑ q̃ntũ vita pere grinatiõis gr̃e ꝓformat initio creatõis et recreatõis sue necnõ fini glorificatõis sue in patria tantũdẽ pficit̃ simplificat et qui escit hic in via iuxta psalmiste q̃stionem. Dñe qs hitabit in tabernaculo tuo: aut qs requi escet in mon. scõ tuo: Deinde amin̄ qz ẽ ha bitat ꝓfidenter in eo sic in thalamo tota die morabit. et inter humeros illius requiescet Requiẽ hãc optabat petr⁹ in mõte fact⁹ in extasi/dũ post vocẽ allatã a magnifica glo tia dicit nesciẽs quid diceret. qz magnage bat qz agebat. Dñe bonũ est nos hic esse. Faciam⁹ hic tria tabernacula ꝛc. Verbũ glorie fm mysteriũ fidei dũ subintrat per abnegatões latibulum nubis tenebraz et caliginis aia rõnalis acta p spiritũ sctm̃ rea git fm eundẽ spm̃ iuxta illũ. Dilect⁹ me⁹ mihi et ego illi Et ita meret atz reficit qm̃ de latibulo caligis venit ad tabernaculũ qõ ei circuitu ei⁹. iuxta illũ dauidicũ postqz de deo dixerat inclauit celos et descẽdit et caligo sub pedibꝰ ei⁹. Deinde ascendit su per cherubi et volauit. vola. sup pẽ. vẽtoꝝ Cõclusit et posuit tenebras latibulũ suum Cui ꝓsonat poetica fictio. In sublime vo lans nubi se immiscuit atre. Superadditur Et in circuitu ei⁹ tabernaculũ ei⁹. Cõside

ac et

remus igit̄ ꝑū velut in latibulo tenebraꝝ ſm theologiā myſticā q̄ fit ꝑ abnegatōez in gradu ſuperlatiuo vbi eſt veluti in mōte ꝯdenſo ⁊ vmbroſo. ⁊ in veſtris ſeculoꝝ. ⁊ in mōtib⁹ eius. Et vere ꝺs abſcondit⁹ ſalnator ſc̄us iſrael. Et tū in circuitu eius tabernaculū ei⁹. Juxta cāticū eccle in circuitu tuo dñe lumē eſt q̄ nunq̄ ꝺficiet vbi cōſtituiſti lucidiſſimas māſiōes. Et pſal. In circuitu eius vitas ei⁹ Spectāt ad hec ꝺca q̄ ſeraphic⁹ doctoꝝ bonauentura tradidit in itinerario mētis ī ꝑū ſub capitulis et gradib⁹ ad hoc tabernaculū ꝓuenēs duplicē gradū cognitōis dei poſitū ⁊ ꝓpatū Spectat⁹ o ſeptimū capm ad latibulū caligis et tenebraꝝ q̄ explicat ſuo mō nō cōtrarie ad noſtr̄ hymnū glozie. ¶ Verbū ſm myſteriū fidei ſicut nō eſt in patria. ſz clara viſio ⁊ fruitō ſic nō ibi ꝓprie loq̄ndo eſt ponere theologiā myſticā q̄ius de⁹ glē neq̄q̄ in ſuplatiuo gradu q̄ preſſus infinitus eſt videaf aut amef. Pro cui⁹ elucidatione ⁊ toti⁹ materie cōſideremꝰ ꝓſeq̄nter ad ꝓdicta q̄tuoꝝ modos ſpeciales q̄b⁹ ſpicitur deus ꝑ abnegatōez. Un⁹ ē ꝑ ſimplicē fidē ſpem ⁊ caritatē. Alter eſt ꝑ inueſtigationē philoſicā trīmō. tertius ꝑ iueſtigationē theologicā qui ꝓplectif duos p̄cedētes. q̄rtus ꝑ aptam ⁊ clarā dei viſionē. de quo dicam⁹ ad pñs. Ex alia btiſſime virginis. exēplū gr̄a. clariſſime videt deū p⁹ animā filij ſui. quo ad gradū cognitōis poſitiuum ⁊ cōparatiuū. Philomin⁹ dū extendit ſe ad ſuplatiuū qui ſoli deo ꝓuenit illic deficit videns q̄ inattingibil' eſt ſz nō reſtetur aut nō cadit in caliginē cognitōis q̄admodū fit in via. ſz ſp in aptā viſionem. Quā ob rem ſua defectio nō ꝺz enigmatica ſeu caliginoſa vel tenebre. vñ cū dicif de Johāne bapta q̄ fuit pl⁹ q̄q̄ ꝓphēta nō tollif ab eo grad⁹ ꝓphetie ſed augef. Proportionaliter i ꝓpoſito ſi maria nō cognoſcit deū q̄ntū de⁹ ſeipm nō ponif in ſua cognitiōe tenebroſitas Si enī ſol dar̄ior eſt q̄q̄ heſperus aut lucifer. nō ponif in ipis heſpero vel lucifero caligo tenebraꝝ. ſz claritas ſol' ſuperior ꝓdicaf. Semp āt dū ābulamus ꝑ ſpem ⁊ fidē q̄ntūcunq̄ ꝓfecerit, cognitio nr̄a de cōi lege cadit in in cognitōnem per ſpeculum ⁊ enigma.

Tertia partitio

De verbo glozie.

Excelſus in verbo glie ſpūs rōnalis vl' intellectualis dū ābulat ad dei cognitionē actualē. nūc ꝑ inueſtigationē naturalē. nūc ꝑ ſimplicē fidē. nūc ꝑ vtrunq̄ ſi plena fiat reſolutō. ſemp fit occaſus vel defectio ad ſuplatiuū graduꝝ quo de⁹ in ſe cognoſcit ſe ſicut ī ſuperiori fit vel occubit⁹ cognitōis ⁊ mot⁹ ⁊ potentias vita carētes. Quocirca dicim⁹ vlteri⁹ q̄ actu finito cognitiuo ⁊ affectio. q̄ vterq̄ piter incidit ꝑt attingi obiectū ī infinitū. Et ita ī finitū q̄le ē de⁹ a finita potentia ⁊ actu finito memorabit⁹ intelliget⁹ ⁊ diliget⁹ in ꝑtia. Poterit igit̄ dici talis actus infinit⁹ terminatiue vel obiectiue q̄uis in ſe ſit finit⁹ q̄ntitatiue quēadmodū viceuerſa de⁹ infinito actu ꝯgnoſcit oēm creaturā eſſe finitam. Quocirca ꝑt q̄libet creatura q̄ntūcūq̄ finita dici infinita cognoſcibil'. q̄ ſcz infinito actu q̄ de⁹ ē cogſcaf. Neq̄ comprehendi pōt totalit⁹ ab alio q̄q̄ a deo q̄uis ab anſa bta cognoſcaf q̄ntū h⁹ de pfectione ſm principalia intrinſeca ſua q̄ in eētia creature finita ſunt ⁊ pfectiōis limitate. De tali ſcire loq̄baf phūs deſcribēs ſcire eſſe rē ꝑ cām cognoſcere. Intellige ꝺ ꝑmis ⁊ creatis cauſis. q̄ prima cā ⁊ ſi ꝑt cognoſci p̄ demōſtrationē vel aliter comprehendi tū plene neq̄t. ¶ Excelſus in verbo glie ſpūs rōnalis ꝓcedendo ad cognitōem dei tandē deficit ⁊ cadit in occaſū. ſm poſitōnē phōꝝ. maxie platonicoꝝ quā recitat et reꝓbat Aug⁹. in ſuo de citate dei. quam inſup albert⁹ magnus explicat in ſuo ꝺ intellectu ⁊ itelligibili ex dictis philoſophoꝝ dimittēdo pietatē fidei Legaf in ſpāli cap. vltimū vbi cōcludendo dicit q̄ ſpūs debet ꝓcedere de cognitōe in cognitionem quouſq̄ fiat aſſimilatio ad cām primā. in q̄ ſic ſubſtātificef ⁊ formef q̄ iam nō indigebit organis in ſua cōtēplatiōe. Et hic eſt ināt caducū aliq̄s vite imortal'. ¶ Quāuis ſita et ſilia videāf alte ⁊ ſpecioſe dicta ꝑ phōs et idolatras ſunt tū impoſſibilia et ꝑ multos articulos pariſien. phibita ⁊ excōmūicata. ꝓterea dimiſſis infidelibꝰ tranſeam⁹ ad fideles etiā ſimplices dum mō fundati ſint ⁊ radicati in fide ſpe et caritate q̄les iuenim⁹ fuiſſe martires ⁊ anachoritas pfes. Placeat aūt ſub cōpendio ꝓtin⁹ inſinuare modū ſm queniēdi ad ſui pincognitū ⁊ ſup ſplēdētē ⁊ ſublimiſſimū vrticē h⁹ ſapie q̄ ꝑ ignorantiā cognoſcit

tāq̄ a dñi spū. Itaq̄ spūssc̄us dirigit aiam̄ p fidē vsq̄ ad suplatiuū gradū diuine cognitōis exclusiue. Et sp spem erigit eaz vsq̄ ad interiora velamis fm aplm. Et p caritatē illic figit 7 vnit. Quelibet enī ista trū triū vtutū theologicaz hz p imediato obiecto 7 termio suo deū. Et pinde sc̄m theologos dñta vtutib⁹ mozalib⁹ et alijs
20 que circa alia vsanc obiecta. ¶ Excelsus i verbo glie spūs raōlis sic eleuat⁹ 7 actus a spūsc̄o p fidem spem 7 charitatē fm mēo tiā intelligētiā 7 volūtatē radicatas i eēntia sua 7 in supiori facie q̄ formata ēa solo deo imediate 7 capax est eius fm triplicem hāc potentiā terminat imediate suaz actōem ad solū deū 7 attingit ipm terminative vl obiectiue. 7 cū hoc nō sit p apertā visionē necesse ē q̄ fiat p caligīnē. Est āt caligo priuatio lumis seu cognitiōis sicut et tenebra. put etiā silentiū dicit soni defectū. Mirū vo videt quō possit cognitio vel amor cognosci vel agi p priuatōem cognitiōis 7 amoris. Sz in priorib⁹ euacuata ē hec difficultas. qz priuatio vel defectō seu tenebra seu silentiū nō dicunt simplr seu vniformiter. Sz tm̄mō respective ad suplatiuū cognitiōis vel amoris gradū. Priuatio preterea nō dicit hic negatiōez hitus cū debito exīstie ei⁹ quēadmodū cecitas ñ dz simplr priuatio visus nisi sit circa subiectū qd debet hre visū. nō enī lapis, qui dz cecus. Hos aūt in, qposito accipim⁹ priuationē p negatōe simplici dū tm̄ q̄ sct̄ priuative cognoscāt deū sub gradu supmo. Nō ei apti sunt vel debito res ita positiue cognoscere q̄uis istud notet imperfectionē. Et certe q̄libz res creata respectu dei dici debet ipfecta. ¶ Excelsus in verbo glie spūs rōalis p hmōi defectionē super admirabiliter reficit. qm̄ plus vnit deo sincerius atz sublimi⁹ sine q̄uis admixtiōe fantasmatū vel sordiū 7 ipfectionū cuiuslibet creature q̄z per positiuā. Quo pacto sic; qz nimiz nullū ē ibi mediū int deū 7 spiritū. Priuat enī cognitio 7 amor cuiuslibz alterius rei p̄ter deū. Si vo q̄rit nū q̄d terminus cognitōis 7 amoris stat 7 finit in caligine sola, put est priuatio q̄dā. Rndendū est q̄ negatiōes 7 priuationes termiare ñ p̄nt nisi p affirmatōes vñ nec dus cognoscit mala 7 ipfecta nisi p̄cydeā boni 7 p fecti. Quid fit igit? Rndet bēs dyonisi⁹ q̄ in occasu 7 occubitu 7 defectione ineffabili coniūgit̄ania ineffabiliter 7 ignote ineffabilibus et ignotis. Et iterait partitis alteritatib⁹ et concupiscētijs curisq̄ inclusis 7 supermūdane explicatis. nos in diuinā monadē congregamur/ Preterea vocat hāc defectionē vnionē sup mētē Rursus viuifica inqt vtus diuinaz illūinatiōnū q̄ sc̄z sunt fm positiuū gradū abunde nos replet 7 restituit ac conuertit ad congregātis p̄is vnitatē 7 simplificā veritatē. Attēde q̄ iō notat p̄rem qui in ipo est fontal⁹ veritas fm eūdē dionisiū. Ysaias⁹ insup 7 spūssc̄is oēm gl̄iam suā referūt in gloriā dei p̄ris. ¶ Excelsus in vbo gl̄ie spūs rōalis per vehemēs exercitiū theologicū sil⁹ 7 phisicū pt eleuari ad apicē seu vticē theologie mystice cū auxilio fidei spei 7 caritat⁹ sub limius q̄z rudis 7 simplex xp̄ian⁹. 7 hoc de cōi lege supra quā ni ē spūssc̄s. Patuit hoc vltimū in aplis idiotis at alijs q̄z plurimis. Patz vo p̄s cōsideratio de doctoribus catholicis grecis 7 latinis ex libris 7 traditionib⁹ suis / exq̄b⁹ aliq̄ fortassis excerpta iūgēt̄ inferi⁹ ad textū mystice theologie dionisij p̄firmādū. Fuit aliq̄b⁹ tonis 7 magnis viris hec doctrina, qp̄ sui, pfunditatē in scandalū qz ñ satis aduertebant aut aduertere poterāt modos locutionū de eminētia dei super oēm creaturā. 7 q̄ tm̄ oib⁹ esse esse et bñ esse. Conclusert itaq̄ ex isto seq̄ q̄ omis creatura esset deus. qz de⁹ 7 suū esse sunt omno idē Sic aliq̄ iuriste ipsuert iohāni. Scoto translatori libroz dionisij posuisse 7 sūme in hoc heretice esse q̄ omis creatura esset de⁹. Reducūt aliq̄ positionē d vniuocatōe entis creati 7 increati fm rē vel exnatā rei aut fm realia vniuersalia ad errorē istū q̄uis hoc ñ intēdāt illi. ¶ Excelsus in verbo gl̄ie spūs rōalis circa cognitiōem mysticoz eloquioz ñ principal⁹ immittit hūane industrie illā tm̄ non abijcit sed exercet Dudū post̄q̄ scolasticis lectionib⁹ tractauerāmus de theologia mystica speculatiue per. xluij. p̄siderationes 7 octo partitōes fm totidē materias principales. Notauim⁹ postmodū duodecim industrias p practica et prudē in vulgari ad sororez scripseram⁹ de monte cōtemplatōis certos grad⁹ 7 modos. Pria industria dei vocationi intendere. scōa, qp̄ria p̄ oplexionē agēre tertia officiū vel, qp̄rij statum aspicere. q̄rta se met ad perfectionē extendere. q̄nta occupatōnes effugere. sexta curiositatē deponere septa longanimitatē assumere. octaua passionuz vel affectionū origenes animaduertere. nona tēpus idoneū 7 locū inqtere. decimo somno 7 cib⁹ moderāter indulgere. vndecima meditationibus p̄is generatiuis affectuū insistere. duodecima

spm̄ a fantasmatib⁹ auertere. Porro dum interrogaret a me germanus nicola⁹. celestinus post inspectionē industriaz ista⁹. Quena esset difficilior in practica? Rndit q̄ spm̄ a fantasmatib⁹ auertere sensit hoc verissime. neq; pōt hec industria practicari q̄s p theologiā mysticā hic in via dū intellect⁹ nr̄ ꝓiūct⁹ est ꝓtinuo tpi. Ponit dñs alterū⁹ vt pri⁹ libro de intellectu 7 intelligibili penultimū ascēsum i reditu aie ad deū q̄ efferat sup hoc/7 nūc hoc ē sup cōtinuū et tps. Deinde ponit assimilationez in vnione cū deo vocat occasuz alteri⁹ vite ꝓsonās Ih̄m btō dyonisio/si dulie gre mun⁹ tale tribuissz in xpo iesu dño nr̄o. qz ad hūc occasum xps ē ostiū via ductor vehiculū quēadmodū de deo canit apō hebreum pbia. Principiū rector dux semita terminus idē. Consonatēt insup multa q̄ pmittit alterius de intellectu agente cū lumine intelligētiaz se ꝓiūgere. Dñs inqt. Multi vocati ꝓplete ordinauerūt multas suppositōes 7 ordinationes. Isti certe fuerūt magici 7 idolatre q̄ p telestas execrabiles 7 demoniacas. arbitrant aīas purgari ad ꝓphetias 7 miracula facienda de q̄bus hēt apō Augustinū de ciui. dei. a septimo vsq; ad decimū. Et ꝓnter in alijs q̄busdā capitulis. Ipse enī sathanas q̄ coli vult vt de⁹ imitatur sepe vel imitari fingit veros ritus 7 modos sacrificādi deo p ozōnes p ieunia. p castitatē 7 purificatōes. Nos aūt soli deo sacrificiuz laudis offerim⁹/7 ad sctōs āgelos suos dyes q; btōs tanq; intercessores 7 administratores spūs ꝓpt electos supplicam⁹. ¶ Excelsus i xto spūs rōalis nō euehit ad theologiā mysticā per raptus insanos q̄les fuerūt in sibillis 7 vatibus de q̄bus hystorie 7 pete faciūt mētionē. sili⁹ 7 scriptura sacra fit de phitonicis 7 de balaā q̄ cadebat 7 apiebat ei⁹ oculos. Sicut 7 epilentici ñ nulli. q̄lis fuisse credit machomet⁹/ q̄ēadmodū pterea ponūt medici infinitas melancolias/ rū spēs 7 alienatōes aīaz vñ credūt simplices q̄ tales rapiant in celū 7 cadūt i scenuz. aut in eodē statu pstant imobiles q̄ morb⁹ inuehit eos et velut gelu ꝓstringit. vñ ꝓgelatio appellat in mente. sicut tpe nr̄o plures tales q̄ ꝓphetias 7 visiones se diuit⁹ hre iactabant vidim⁹ 7 fallebāt sic 7 aliqñ fallebāt. ¶ Excelsus i xto glie spūs rōalis i theologia mystica se exercēs nō hz necessitatē vt in eo sit corpalis defectio qualis legit de ionis etiam ꝓphetis vt daniele ezechiele 7 filib⁹. Dionisi⁹ enī nihil tale ponit exigi. freqns insup experientia cōtradicit. Sed nec optz ad supmētales excessus theologie mistice itelligentiā pure ꝓcurrere q̄lis fuit i multis philosophis qui fin Augusti. potuerūt omia mūdana transire 7 attingere primā cām. irridētes idcirco simplices xpianos nō potētes ad intelligentiā talē euehi. q̄bus tñdet Aug⁹. q̄ simplici fide tenēt certius 7 salubri⁹ malū seu velū in ecclīastica nauicula q̄ ꝓducit ad celū. Non optz ꝓtea supmtales excessus theologie mystice fieri p tale miraculuz quō ꝓthomas ait. Ste phan⁹ dū lapidaret⁹ intēdens in celū vidit gliam dei sicut vincētius. sicut laurēt⁹. sic btūs andreas. sicut felicula. sicut de aliop sctōz plimis in raptib⁹ 7 reuelatōibus q̄les legunt in apocalipsi Johānis. De quoz differentijs 7 ꝓprietatib⁹ phis breuitas nō inqrit. ¶ Excelsus in xto glie spūs rōalis dū p anagogiā ascendit in deū deserit oēs opatōes vt sic nedū intellectuales 7 amicabiles 7 dilectiuas. imo optz prius actū ꝓpriū 7 lūez circa deū in supmo gradu obiectaliter positiue esse terminatū. Et qm̄ videt istō xbū duz esse 7 repugnare dictis 7 scriptur⁹ expositoz bti dionisij. imo et nris hacten⁹ de theologia mystica traditis quaz in amore posuim⁹. Ponem⁹ in forma p testimonio 7 intellectu taz h⁹ q̄s ꝓcedentiū textū dñi Bonauēture sup dist. xxij. q. ij. in fine. Ad illō inqt qō vltimo obijcit de complexiōe dicendū q̄ ꝓhendere dr tripliciter. Uno mō ꝓhendere est idē q̄ capitati adherere. Et sic accipit ibidem ad Eugeniū si scīs inqt es ꝓphēdisti. Alio mō est idē q̄ clare videre 7 perfecte amare sic ad Philip. iij. Si quo mō cōphēdā in q̄ cōprehensus sū. Tertio ꝓhendere idē est q̄ claudere termios rei. sic de⁹ incōprehēsibilis. Luz g̃ dr q̄ scti sunt cōprehensores in patria. 7 q̄ xps fuit ꝓhēsor. Dicendū q̄ medio mō accipit. 7 sic hz veritatē. Naz xps videt dei imēsitatē/ nec tenet hoc fide sed certissima cognitōe. hoc ē nouit deum immēsum. Ecce p hec dicta tres gradꝰ cognitiōis seu cōprehensionis dei lucidissima distinctiōe notatos conformit ad pdicta. Subiūgam⁹ illō qō ptin⁹ idē doctor dicit p xbo pnti. Et si tu q̄ras inqt. an positiue vel priuatiue christus nouit deū immēsū. Dicendū quodāmodo positiue/ quodam modo priuatiue. Positiue quantum extendit se capacitas seu intelligentia. Priuatiue de inceps admiratiua illā pfundā et summā pfunditatē diuine imēsitatis/ sicut dicit psal. Mirabil⁹ fca est sciētia tua

er me/ ꝙ for. est ⁊ ñ potero ad eã. Dec ille. Ecce q̃ pcit p̃uatiuã cognitõz in aĩa xp̃i q̃nto magis in alys. Dec est aũt cognitio quã vocam⁹ mystic̃ p abnegatõez. i. defectõem ⁊ occasuz. Cõstat ãt q̃ nõ min⁹ deficit dilectio seu beatifica fruitõ ab illo, gradu sup̃mo fruitõis/q̃ te⁹ fruit̃ se solo actu infinito q̃z ipsa cognitio. Jn signũ cui⁹ nõ inueni positũ a btõ dionisio tradeñ. mystic̃ am theologiã q̃ dixerit ipsaz termiari positiue obiectaliter i deo. ſz vel nihil exp̃sſit de dilectõe vel ipsam dixit fieri p caligiñe ⁊ defectiue. Hinc ẽ illõ iã inductũ. imo mirant ⁊ deficiũt. Rursus i altero exẽplis sapiẽtz. Quantũ potes tm̃ aude q̃ maior oi laude/nec laudare sufficis. Poterit dici ⁊ laudãdo deficis q̃ defectio sũma est defectio/summ⁹ q̃z pfect⁹. ¶ Excelsus in xto glie spũs rõalis intrãdo diuinã caliginẽ p defectõem sublimi⁹ hz dicere. Omis cõsummatõnis vidi finẽ. Tradit sentẽtialit btũs hylari⁹ q̃ nec angeli nec archangeli scũt aut penetrare p̃sumũt diuie generationis arcanũ. Cõstat q̃ hoc nõ pt̃ intelligi de visiõe btã in positiuo vel ꝙpatio gradu. Accipit igit̃ de suplatiuo quo p ignorãtiã tm̃ cognoscẽdo. pficit spũs in via. imo ⁊ i patria q̃ntũ p gr̃ãm aut p gliaz magis exercitat⁹/⁊ eleuat⁹ fuerit p mẽoriã et intelligentiã ⁊ volũtatẽ in gradu ꝙgnitiõis positiuo vel cõpatiuo. q̃z pl⁹ accedit ꝺficiendo ad vnionẽ defectiuã. Cui⁹ hec sunt cõditiones q̃ infallabilis etiã in via q̃ nihil põt hre erroris admixtũ vel fãtasmatis nihil create defectibilitatis/nihil insidiaz dyaboli. vbi ẽ altissimũ refugiũ/vbi sol⁹ vnic⁹ deo vnic⁹ soli ⁊ vnico spũi. Si q̃ras quõ fiet istõ. Audi ñ me sz diuinũ dyonisium Ineffabilibꝫ inqt ⁊ ignotis mẽs ineffabiliter ⁊ ignote ꝙiungit̃. Quis p⁹ hec xba p̃sumeret ineffabilia fari ⁊ incognitionum ignota pferre/ Possum⁹ itaq̃z doctrinaliẽ ⁊ speculatiue p q̃d nois vitatẽ eloq̃ misterij Sola deo trinitas p exp̃sſiũ rei. Super sunt alia ꝺ xto ⁊ hymno glie notatim sup hoc xsiculo Sicut erat in prin. ⁊ nũc ⁊ sp̃ et in secula scl̃oz amẽ. Differat in ptitiõz alterã. Et p cõfirmatõe dictoz sil⁹ ⁊ refectione anioz iũgant vltima xba hugonis in suo de arra ale. Vbi sic anĩa ꝙrit̃ assertens se in cognoscendo deficere. Anĩa Quid est illõ dilecte q̃ in ei⁹ recordatõne aliq̃n me tangere/ſolz/⁊ tã vehemẽter atq̃z suauit̃ afficere vt iam tota quodãmõ a memetipsa ab alienari ⁊ nescio quo abstrahi incipiã exhilarat̃ cõscientia. In oblionẽ venit omis p̃teritoz̃ maloz memoria. Coz illũinat̃. Desideria locũ dant̃. Jamq̃z alibi. nescio vbi me esse video/⁊ q̃ ꝺbusdã amplexibꝫ amoris int⁹teneo. Et ne scio q̃d illud sit. Et tm̃ illud sp̃ retinere ⁊ nũq̃z perdere toto aĩo meo laboro Luctat̃ quodãmõ debilit̃ anim⁹ ne ꝺcedat q̃ sp̃ ãplecti deserat ⁊ q̃i in illo olim desiderioz finẽ inuenerit sũme et ineffabilit̃ exultat. nihil ampli⁹ q̃rẽs. sp̃ sic eẽ volens. Aũquid ille ẽ dilect⁹ me⁹? q̃so dic mihi vt sciam si ille sit. vt si denuo ad me venerit obsecrẽ eũ ne recedat. sed sp̃ pmaneat. hõ. vere ille est dilect⁹ tuus q̃ visitat te sz venit inuisibil⁹ venit occult⁹ vt tangat te. Ideo vt videat a te. Venit ñ vt totũ infũdat se sz vt trahat affectũ Primitias q̃sdã porrigit sue dilectõis. nõ plenitudinẽ exhibet pfecte societatis. Et hoc est q̃ maxie ad artã desponsatõnis tue ptineat q̃ ille in futuro se tibi videndũ ⁊ perpetuo possidẽdũ dabit. Aũc aliq̃ñ vt q̃z dulcis sit agnoscas se tibi ad gustandũ plet Simi'etiã vt interim de absentia ei⁹. ꝙsoleris q̃ñ eius visitatione ne deficias incessanter deficeris. D

Quarta partitio De verbo glie

Glorificatio mutua p̃ris ⁊ filij ⁊ spũs sancti postulabat̃ fieri cũ xps ait. P̃r venit hora clarifica filiũ tuũ vt fili⁹ tuus clarificet te. Potuerat quoq̃z rex glie xp̃us ꝺm hoc verbũ glie ad p̃rem veũ glie dicere. Sz exprimẽs exteri⁹ oculis subleuatis in celũ fecit de verbo glorificatiõis hymnũ glie dñi armoniã addit vocis. Hymnũ q̃pe dicim⁹ laudẽ dei cũ cãtico Hunc esse hymnũ ꝙiciunt doctores de q̃ matheus ⁊ marc⁹. Et hymno inqt dicto abierũt i montẽ oliuaz. Non dubiũ. q̃z post institutõem et refectõem sacramẽtalẽ statum q̃n recesserat iudas. christ⁹ dixit teste Johãne. Aũc clarificatus est fili⁹ hois. ⁊ de⁹ clarificatus ẽ in eo/et deus clarificauit eũ in semetipo. Deinꝺ post̃z docuit discipulos mlta. Seq̃tur de hymno glorificatõis seu glorie. Utrũq̃z enĩ tradit ex xto greco. vñ gloria q̃si clarea seu clara. P̃venit hora clarifica filiũ tuũ vt fili⁹ tuus clarificet te. Proinde subiũgens claritate inq̃z qua habui prius q̃z mõs fieret apũ te. dedit palã intelligi q̃ de glorificatõe qua hz in eternitate sol⁹ cum spũsco in gl̃a dei p̃ris loq̃bat̃. Nocip̃m unitat̃ ecclesia dñi frequentat hũc hymnũ glorie. Gloria patri ⁊ filio ⁊ spũsco. Nox subiũgit̃ Sic erat in principio ⁊ nũc ⁊ semp ⁊ i secula scl̃oz amen.

Glorificatio pris ⁊ filij cū spūsco designatur fieri multiplicit sub his ⁊ alijs vbis. Uno mō cōplacenter ꝯgaudēter ⁊ cōgratulatiue. qz sc̄z complacet in gloria dei. Alio mō cōsiderāter ⁊ extrinsecatiue. qz hec gloria mānifestat p oēs creaturas pīm rōnales. Tertio mō repsitatiue et expssiue. sic op⁹ sapientis dr sapia ei⁹ et glia eius. Dicit aūt gloria dei fieri vl augeri nō in se sed dō mānifestat. Fit aūt manifestiōr ei esse ctīb⁹ suis. Oram⁹ sub hoc tropo sanctificef nomē tuū. Adueniat regnū tuū. quēadmodū loquit ⁊ hic xps p totū hymnū. Quomō silr dic apls. Deīn finis ait Cū tradiderit regnū deo et patri. Sequit. Cū aūt subiecta fuerint illi oia. tūc ipse filius subiect⁹ erit illi q̄ sibi subiecit oia vt sit de⁹ oia in omīb⁹. Intelligunt hec per patefactōem generalē ⁊ pfectā nō p noue glorie collatōem in eternitate quā dicim⁹ suplatiuū glorificatōis diuie gradū ad quē oīa cōsūmabūtur. Preftim electi sub gradu glorie cōpatiuo seu scdo constituti. et erunt sicut hic orat xps ꝯ summati in vnū. Glorificatō patris ⁊ filij cum spūsancto in beatis dici pōt habere gradū. vel vt Gerñ. loquit modus sine modo. hoc ē mysteriū ⁊ arcanū quod loquimur et inquirimus. Apertū vero est scholastice per precedentia si maneat clara ⁊ certa distinctio de triplici gradu seu mō qō idem est in ꝓposito Unū posuimus gradū glorificationis positiū Alterꝫ cōparatiuū Tertiū suplatiū. Et licz cō paratiuus grad⁹ ⁊ suplatiu⁹ pīsupponāt positiū Ueruntn̄ aptiores sumus positiuū in gloria vie Compatiuū in gloria patrie. Suplatiuus in gloria eternitatis diuine. Ex si voluerim⁹ attendere q̄liter hic gradus glorie sit sine gradu et modus glorie sine mō patebit pmo ex ipa diffinitione et interpatōe nois hui⁹ Eternitas quasi extra terminos entitas: nunqd infinitatem illā exprimit dauitici hymni. Magn⁹ dominus ⁊ laudabilis nimis. ⁊ magnitudis eius nō est finis. quo ad ꝯpatiuū pris. Et sapie ei⁹ nō est nūer⁹. quo ad appriatū filij. Et misdia eius sup oīa opa ei⁹. quo ad clementiā ⁊ bonitatem pīsancti. Si quidē in omni re creata vl creabili ponit modus. mēsura. termin⁹. nūer⁹ et spēs. finis ⁊ ordo. Solus de⁹ ē sine nūero. modo. mēsura vel termino ꝑ quo sit seqns verbum. A Glorificatio patris ⁊ fi. cū spū sancto in seipsis recte dicit infinita et immēsa nedum priuatiue sed positiue sicut q̄libet glia creature viceuersa dicit finita. nedū positiue sz priuatiue vtendo large nomie priuatiōis pro negatione. Proficit hec consideratio ad intelligendū ꝓprias voces scripturarū. Unde finitum dicim⁹ illud quod habet terminos positionis seu positiuos. sed intelligit vna negatio seu puatio. q̄ vltra terminos illos vel finitū illud ꝓgredi nō valeat vel extēdi. Infinitū viceuersa dr negatiue. qz nō habet terminos q̄bus circūscribat finiat diffiniatur aut terminet. Et hoc dr infinitum extra genus. Dozo dicit infinitū aliquid affirmatiue. dū negat negatiōem in nomie finiti clausam. Equipollent enim due negatōes vni affirmationi. Confideretur acriter nominū istoꝝ ⁊ similiū. talis significatō. tūc nō erit absona vel discors ista locutō. Gloria dei est gradus sine gradu. modus sine mō. Similit de cognitōe fruitione delectatōe q̄uis alie delectationes addi possint. Sed nunqd eternitas vel eternus dr seu trinitas. claudit se suis terminis et complexendit? Profecto sic assentire possum⁹ ⁊ cōsequētiā negare q̄ sub inferf. Ergo deus habz terminos. Cō enī sequit. Deus est infinitus termin⁹. ergo est termin⁹. vel terminū hns. Dz nunqd preterea aīa xpi vel marie videt clarius me terminos eternitatis infinitos q̄bus eternitas seipsam circūscribit ⁊ diffinit. Sic Sic ꝟ seqns vbū declarabit. in cui⁹ explicatiōe totū stat qō inqrit mysteriū regni dei. Glorificatio pris et filij cū sctō spū conspicit ⁊ diligit fruitiue ⁊ obiectalit in suīmo ꝯparatiui grad⁹ patrie. ab aīa xpi et marie. nō tn̄ in suplatiuo formalr et intrinsece quo btā trinitas se cognoscit ⁊ diligit tam obiectaliter q̄ intrinsece. Attendenda est hic determinatio ecclesie cū approbatōe doctoꝝ moderno⁹ q̄ dupler ē beatitudo vna obiectalis ⁊ determiatiua. et illa est solus de⁹ sicut solo deo fruendū est Altera est beatitudo formalis ⁊ intrinseca. consistēs in duob⁹ actibus q̄ sunt visio et fruitō cum tentiōe seu possessione secura. Sunt etiā apō deū penitus idem btitudo formalis et obiectalis. Alt vero distinctio maria est in creaturis btis. inter btitudinē ipsoꝝ obiectalē q̄ nōnisi dr ⁊ formalē quā vtiq̄ ꝯstat cē finitā intrinsece. ⁊ ab infinita extrinseca btitudie dei differri vl distingui Etiā vbi ponerēf q̄ dus ꝑ seipm sine creatis habitib⁹ aut specieb⁹ alijs illabendo formalē hāc btitudinē in aīa btā causaret. Concedūt hoc illi q̄ etiā cōtrariant ecclesiastice determiationi. qz forte nō dū

viderant eam. ¶ Cõcedunt inq̃ q̃ de facto vel de potentia dei absoluta nõ p̃t eẽ ds alie create nisi finita bitudo formalis. qz nec creata ẽ capacitaꝫ pceptiue cognitiue et dilectiue dei. nisi finite z limitate. Quaz ob rẽ necesse ẽ vt beatitudo create formalis sp̃ sit finita. quicq̃d sit illa formal' beatitudo/q̃ vtiq̃ ẽ mod' alie a deo distinctus. Etiã si poneret' q̃ alia essz su' motus. Hec mgr̃ negat. sz erp̃sit ¶ Glorificatõ p̃ris et fi. cũ scõspũ/tota vidza bt̃is z nõ total'r sub hoc intellectu q̃ gloria bt̃or finita est formalit'. cuius obiectalit' infinita. vel vt Grego. loquit' de dño glorie. tot' ẽ intra ñ inclusus. tot' extra nõ exclusus. tot' subt' nõ p̃strat'. tot' supra ñ eleuat'. tot' circa ñ circũscript'. Veritas ista facili' inuestigatur nõ ratiocinãdo sz exẽplificãdo q̃ filia in creaturis. vt de oculo lippo q̃ videt totã totã solis. sz ñ totalit' vel totã altitudinẽ. aut aliud simile. vt de lineis circuli/si intelligeret centr̃ suũ. Exẽplũ aie rõalis approxima t q̃ sic tota in corde ê. q̃ tota ẽ extra cor. Sic ẽ in centro cordis q̃ ad ei' simplicitatẽ indiuisibilitas cẽtri ñ eꝫtur. Sicut nec ad magtudinẽ nõ molis sed virtuꝫ aie q̃ circũdat cor. totalit' nõ patificat'. Cõtinet igit' cor ipaz alam totã sz ñ totalit' sub alio xpo circũscriptibiliter. Ipsa vo totã se ꝓtinet z total'r infra terminos sue capacitatis q̃ finiti sunt/z in hoc ꝛficit similitudo q̃ ad dei q̃ simplicit' infinit' ẽ z circũscript'. Cui' pfectio nec accrescit ex creaturis si sint. nec decrescit si ñ sint. Qui sp̃ i eternitaꝫ sue solio z trinitaꝫ trichinio sedet fixus. sicut erat in princi. z nũc z sp̃. z i secula seculoꝝ amẽ. Multa de ꝺditõibus trinitatis z eternitaꝫ possent induci q̃ latissime tractant' p̃ doctores z aliq̃ sub metri notauim'. Denicq̃ p̃ xpo nro facẽ illõ iob Tonitruũ inq̃t magtudis ei' q̃s poterit intueri. Dat primo intelligi q̃ null' dat insup intelligi q̃ in tuit' vel intueri vel visus extẽdit ad oĩs sensus tã corpales q̃ sp̃uales. Tonitruũ inq̃t dei' qõ vtiq̃ ẽ obiectũ audit' q̃s poterit intueri. Simile i Exod. q̃ pl'us videbat voces. Porro colligit' ex isto q̃ dñs habitat in filetio z caligine respectu cuiusliber create q̃ ad cognitõem z visionẽ suam sibi soli p̃priã modo p̃tacto.

¶ Glorificatio p̃ris z filij cũ scõspũ manifestat' in dãnatis p ordinẽ iustitie quoruz dãnatio obiectaliter z termiatiue infinita est. sed formaliter z intrinsece finita. ꝓportionalit' ad ea q̃ dicta sunt de beat̃ituine sue ad deũ z auersiue a deo. Certe sicut ens primũ in suo gradu superlatio ꝓpendit' a se solo. sic z ei' priuatio nõ essendi a se solo valebit totalit' cõpehẽdi. Inde fit vt nec q̃ demões nec q̃ creata aliq̃ plene intelligat pctl mortal' ignominiã sicut nec gloriã act' meritorij vel beati. Taliter enim dixim' de ignorãtia vel nõ cognitõe cuiuslibet creature. cui' cã principalis ẽ q̃ de cognoscit. nec q̃t in summo. Superest igit' vt superbia demonũ descendat sp̃ vel ascendat ad nihilũ. Gloria vo bt̃or sp̃ descẽdit in lowũ. deficiendo vel pficiẽdo ꝺscendit mõis dicti. Juxta qõ sum eret' intellect' mystici verbi qõ bt̃us dionis' appropriat ipsi seraphin q̃ in eis sp̃ est mobile incessabile calidũ acutũ supferuidũ et ꝺlocaustì purgatiuũ. Sumit aũt hic mot' vl' motio lagissime videlz p̃ optatiõe q̃ ꝓtrariat' ocio. de q̃ dicit Damascen' q̃ nulla res de stituit' p̃pria opatiõe. Sic enim z velle dei z intelligere ds opatio q̃dã z motio z in angelis magis p̃prie. Terra siq̃dẽ ẽ inertissima oĩm. hz nihilomin' suã opatiõem q̃ se tenet z figit in loco suo. restringẽs remouere volenti. Dicit' q̃ seraphin sp̃ mobile sine interruptõe amoris in deũ. Incessabile sine ꝺsimitiõe. Semp calidũ. sine diminutõe seu minoratiõe seu tepefactiõe. Acutũ q̃ penetrat ad simplicitatẽ dei vel ut ad centr̃. Supferuidũ. q̃m eleuat se ad immẽsitatẽ ei' vel ut ad circũferẽtiã. Holocaustì p̃ purgatiuũ z reliq̃ q̃ sequũt. spectãt ad tres actus hierarchicos r̃spectu inferioꝝ qui sunt purgare. illuminare. pficere. Opatio igit' generale nomẽ est ad alias q̃ncq̃ species/sonãtes in motũ. q̃ sunt Motio. z hec successiua. Mutatio. z hec subita i subiecto. Factio. et hec subita. Denihilatio q̃ aliter dicitur creatio. Quarta est ꝓductio in diuisibi est immutatio cuius sit ibi generatio z spiratõ. Quinta est actio q̃liter forma influit in materiã. dans esse forma le z intrinsecum. dicit' ideo talis forma relatiue ad materiã/qualit' forma q̃ est ens nullo modo p̃t dici. ¶ Glorificatio p̃ris et filij cũ scõspũ/q̃druplic̃iter cognoscit' z amatur ab intellectuali creata tam in via q̃ in patria. In via quidem per gratiam vnam in se/et trinam in fide/spe et charitate cum adiutorio discipline/christiane. Exemplum duz quis videt aut sumit eu charistiã. hic ẽ cognitio sensibil' exterior.

Est ꝛ cognitio sensualis interior taꝫ ima/ginatiua qꝫ estimatiua respectu corpis xpi tã veri qꝫ mystica. Hic ꝓterea est cognitio rõalis ꝑm vtrancꝫ rõis portionẽ supioꝛẽ et i inferioꝛẽ q̃ credim⁹ speram⁹ ꝛ amam⁹ spũales substãs/ꝛ sub eo /vt aiam xpi vt angelos ꝛ spũs electoꝝ. Hic est etiã cognitio supmental⁹ mistica ꝛ anagogica ip sius simplicissime veritatis in vnitate trinitatis. Concordãtie sunt plurime nosa/tim illa iã cõmẽoꝛata ab aplo. Manifeste inqt Magnũ est pietat⁹ sacrm qõ manifestatũ est i carne. ꝛ hoc q̃ ad duplicẽ primũ cognitõis modũ. Justificatũ est i spũ quo ad tertiũ. Assumptũ est in glia quo ad q̃rtum. Teneat ergo ꝓ regla q̃ q̃lis ẽ in cognoscẽdo ꝛ amãdo veũ xpian⁹ talis est sibi in retribuẽdo de⁹. Ego dilecto meo inqt sponsa. Et ad me cõuersio ei⁹. ¶ Glorificatio pris ꝛ filij cũ spũsco facta in btis repitur aliqñ dica formal⁹. eo q̃ immediate fit p eẽtiã sine specie media q̃ sit rõ cognoscẽ di diuinã essentiã. imo p eandẽ spẽm aut formã q̃ ds ꝓgnoscit seipm aia btã cognoscat deũ. Addũt aliq̃ q̃ etiã act⁹ beatific⁹ caracteriset seu formet/nõnisi a diuia sapientia ꝛ eius eẽntia dũ obiectiue videt Dñ ꝛ si diuia essentia subtraheret se i rõe talis caracterisatiõis seu formal⁹ ꝓfigurationis ꝑm imaginẽ btissime trinitatꝫ. creatura nullo mõ posset dici btã. neqꝫ intuitiue videns veũ. imo essꝫ implicatio quẽad modũ implicat creaturã esse ꝛ deũ se subtrahere in rõne efficientꝫ. Notãdũ est igit⁹ p cõcordia doctoꝝ q̃ ds ꝓprie dicit forma ꝑm tres cõditiões forme ꝓuenientes. Forma enim dr q̃ est in se formal⁹. siue sit ab alio siue nõ original⁹. scdo q̃ dat esse formale. tertio q̃ denotat aliud eẽ. Constat aũt q̃ de⁹ hꝫ esse in se. ꝛ q̃ dat esse oi creature. ꝛ q̃ oẽm creaturã denotat esse tanqꝫ ꝓpria siue exñtie causa. Sic enĩ dicit doctus in q̃libet creatura esse aliud quo est. et aliud qd est. Quod intelligi aliter neq̃t/nisi de deo quo denominat existere creata. Doctoꝛes igit⁹ ponẽtes deũ esse btitudinẽ formalem. accipiũt formã isto mõ ꝛ nullo alio. Hec volũt q̃ de⁹ sit formalis beatitudo inherẽs vel cõstituẽs sicut forme accidentales vel substãtiales inherẽt ꝛ ꝓstituunt/q̃uis illa pfectio ꝛ intimioꝛ rei cuiuslibet q̃ possit esse forma siue materie vel accidẽs subsãtie. Jta q̃ res q̃libet pl⁹ dependet a causis extrinsecis q̃ ab intrinsecis suis q̃ sũt forma ꝛ materia q̃ vtiq̃ nequnt esse sine cã extrinseca efficiente/ exẽplante seu formãte ꝛ finiente. Porro si doctoꝛes tal⁹ se resoluũt nõ sunt ꝓtrarij articulis pisiẽ. q̃ de⁹ non possit esse forma vel formal⁹ beatitudo creature. Qõ vtiq̃ dr ẽ de forma inherẽte vl intrinsece cõstituẽte. Sũt q̃ necessario dicunt esse formã mediã vel spẽm in beatis quã nolant lumẽ glie unita detemiãtoꝫ ecclesie req̃sitã Dicũt alij sufficere ꝓprium de potentia dei absoluta deũ ꝛ aiam sine tali sumie ad beatificandũ p formalẽ illapsũ Quicq̃d tñ dicat hinc et inde necessario ponẽd⁹ ẽ motus intellect⁹ ꝛ volũtat⁹ q̃ vtiq̃ formosus est illũinosus ꝛ speciosus. Et hũc vocam⁹ formalẽ btitudinẽ sine quo impossibile ẽ creaturã esse btãm. etiã de potẽtia dei absoluta. Implicaret enĩ sicut ptz intuẽti quicq̃d dictuꝫ fuerit de necessitate habituũ distinctoꝝ ab actibꝫ istis. Glorificatio pris ꝛ filij cũ spũsco fit ꝓpue et principaliter in mẽte q̃ sola ꝓprie ẽ ymago et glia btissime trinitatꝫ. Essent hic reme morãde distinctões plime de diuersis aie potentijs ꝛ eaꝝ officijs. maxie quo diuidit aia a spũ. ꝛ spũs a mẽte. ꝛ q̃les sunt actus spũs ꝛ mẽtis. Quẽadmodũ isup sola mẽs ponit⁹ in supmo vertice vl culmie/vel arce totius aie ꝛ potẽtiaꝝ ei⁹/q̃ respicit ꝓ obiecto et fine ꝓprio solũ deũ memorãdo intelligendo ꝛ volẽdo pure literal⁹ q̃uis imobiliter. Spũs aũt ꝛ mouet literaliq̃ ꝛ arbitrarie ꝛ ꝓtingẽter. Mirabilis ꝓcessus ẽ diuisio anie ꝛ spũs quẽ facit ꝑm apl̃m ꝑmo dei verbi⁹ ꝛ efficax. Hꝫ est supadmirabilioꝫ diuisio spũs ꝛ mẽtis q̃lẽ dat intelligi paulus cũ dicit de ꝑmõe dei q̃ est discretoꝫ intentionũ ꝛ cogitationũ cordis put in quo dã metro ꝛeduxim⁹. Arbitroꝫ insup q̃ hec mens in cãticis notat⁹ aia vt ibi. Dic mihi quẽ diligit aia mea ꝛc. Et in cãtico marie Magnificat aia mea dñ. Nõ ei ꝓuenienter intelligi ꝓt de aia sensuali. nec de ꝓcise rõnali. Tunia igit⁹ est mẽs q̃ manẽs sp i arce dirigit amorẽ suũ vnica in vnicũ deuꝫ sola ad solum. diligens ad dilectũ. Exemplo solsequij respectu solis. vel ferri respectu magnetis aut poli. Dicuntur ista speciose faciliter et scholastice. Creduntur ꝓterea simplici fide sed rara ẽ felicitas experiri. Expunt⁹ tamẽ aliqui hic in via fortassis etiam finaliter reꝓbandi. vt qui gloriat⁹ in domino/glorietur vt timeat.

Estimo enī q̄ demones ipsi iuxta dictū ia cobi credūt. imo et alīq̄ mō intelligūt per naturalia splēdida. ⁊ tremiscūt. sz in malum suū. qz suli timore trahūt quo refugiūt ⁊ odiūt flagellantē. Contrarie ad hec tos q̄ timētes ⁊ trementes ⁊ in se deficientes sub fuerētia maiestat⁹ laudāt diligūt glorificant hymnū glorie. vna ⁊ inc̄essabili voce dicēn. Sāctus sanct⁹ sctūs dñs deus sabaoth. pleni sunt celi ⁊ terra gloria tua Conformiter ad hec freq̄ntat ecclesia dicens. Gloria p̄ri ⁊ fi. ⁊ spūisanc. Sicerat in p̄zin. ⁊ nūc ⁊ sp ⁊ i sē. sē. Amē. Deo gloria q̄ finē apposuit ad canticū marie iuxta ꝓpositū nr̄m. Utinā deo b̄nplacitū ⁊ eidez gloriosissime virgini mr̄i ⁊ filie Cum q̄ sp magnificat anima mea dñm. Amen.

¶ Finit anagogicū de verbo ⁊ hymno glie a iohāne cancellario pisien. lugduni. Anno. M. cccc. xxviij. Et ꝓtinet q̄tuor ptitōnes principales in q̄z q̄libet sunt decē verba sen ꝓsiderationes. Et in vsu q̄libz multe notule seu verba p̄ras alphabeti vsq̄ ad numer. 24. ⁊ decē. Presulatū tuc agente Reuerēdissimo p̄re dño amadeo archipresule ⁊ comite lugdun. Primate gallia rum. nostre pegrinatōis benuolissimo p̄ceptore.

Epithalamiū misti

cum theologi ⁊ theologie. Sub typo iacob et rachel. ¶ Rachel loquitur.

O Ro p cetuos capzeasq̄ campi.
Oro sacratos per amoris ignes.
Per fidem sctām dei ⁊ honorē.
Jacob amas me. Jacob tñdet.

P Er greges nr̄os / ouiū per agnos.
Per q̄z formosum virid ens salictū:
Et per illimes nitidosq̄z fontes
Rachel amo te.
Rusticum si me genuit dei sors:
Rector ⁊ si fim positus bidentū.
Nobilem claris titulis adaucram.
Rachel amo te.
Lucis eterne speculum decorum.
Feminā fortem decus omne sponsi.
Cuius effulget species honora.
Rachel amo te.
Ibo hisus te gelidas per alpes.
Affrice sirtes paragrabo tutus.
Scylla nil terret nihil ⁊ charibdis
Rachel amo te.
Si tonet celū crepitu fragoso.
Totus ⁊ casum minitet orbis.
Inter hec tanta positus pericula.
Rachel amo te.
Nil ab amplexu placido reuellet.
Quicquid occurret nihil hinc timebo.
Nullius vincar sub amore/quippe.
Rachel amo te.
Ventre fecundo lya sit licebit.
Et sit ancillis nūerosa proles.
Nescio quid plus nitet ⁊ placet cur:
Rachel amo te
Suauis a te pax requiesq̄z cordis.
Triste nil aufers tolwas camenis:
Dulcibus prorsus/bene concinentem.
Rachel amo te.
Rector egypti sapiens pudicus.
Nascitur ioseph tibi beniamincq̄z.
Beniamin quanq̄z moriaris ortu.
Rachel amo te.
Osculeris me labijs pudicis.
Brachijs sacris mea colla stringe.
Jstud vt fiat tibi semp ꝓcens.
Rachel amo te.
Spiritussanct⁹ tibi multus vnus.
Dona virtutū retines beata.
Diligentes te satias in euum.
Rachel amo te. Finit.

R

Incipit tractatus

mgri iohānis gersonis cancellarij pisien. sup cantica canticoꝝ. ad frēs ordinis carthusiensis editus apud lugdunū. Anno domini. M. cccc. xxix.

Quo te sacer ordo Carthusien. qm̄ amas me primū tuuz. et iō primū. argumēto ꝓpi. qz fecisti in me misēdiaz. Amoris q̄z tui ꝓbatio: opis ē exhibitio. Tricenariū nāq̄z post mortē meā indultū. pri⁹ fieri placuit. q̄uenire me viuēte. ¶ Meditatus suz mecum. siquā opis vicissitudinē. vacua senect⁹ mea posset afferre. Subijt mox animū. petitio vr̄e deuotiōis mō facta p non nullos ex vobis. q̄si vice olim. q̄tin⁹ super cantica cāticoꝝ scriberet aliq̄ q̄liscūq̄z studiositas mea. Inclinaui ptin⁹ cor meum assentire. qz amo te. Etenim amicoꝝ vota sunt filia. Uer post tot a sūmis ingenijs dictata sup eisdē canticis q̄d aut q̄le posset addere pauptacula nulli⁹ vel repide deuotiōis mee. diu satis i dubio fuit animus. Tandē ꝓfisus i auxilio p̄cez vr̄az decreui nouū aliq̄d. aut saltē nouo mō scribere sub

premisso themate. Amo te. Finit
Note. Vox ista petri est ad dñm
ter interrogantem. tertio repetita
Dñe tu scis qꝝ amo te. Juxta qꝺ
verbū triplicatū possum⁹ allegorice. moraliter ꝛ anagogice. triplicē i creatura rōali amorē intelligere. liberꝝ. arbitrariū. gratuitū. liberū ꝛ creatū. arbitrariū. deliberatiuū gratuitū. siu infusiuū. Dimisso iterū sermone de amore pure naturali vegetatiuo ꝛ aiali. ꝛ habito tm̄ mō respectu ad amorē dī sicut hūit petr⁹ dicēs Amo te. Est autē amor nr̄ ad deū tripl ex in genere. put statī dictū est. Et hꝰ verbi amo. tres lr̄e signāt in enigmate. A principiū. M. medīū. O finis. Exꝙ triplici amore habituali tāꝯ triplici vita prima / resultat actꝰ amoris perfectus ꝛ meritoriꝰ fruitiuꝰ dei: de ꝙ solo principaliꝛ cantica canticoꝝ sunt. p anagogiaꝫ id est sursū actōem. ꝙliter agunt a spūscō. (quē hodierna die in filios adoptōis xps effudit) ipsi filij dei siles aplis. Altero
pcessus nr̄ vt ordinet ex notis. premittet aliꝯ cōsideratōes. de quidditate amoris ꝛ speciebꝰ suis. ꝛ hoc p pria petitione. Proinde scda petitio cōtinebit ꝯsideratōes ꝙnꝙginta fm totidē dies iubilei pentecostes qñ spūsc̄s his diebꝰ in līguis igneis apparēs mētes carnaliū in sui amorē ait gregorius imutauit. Amor siꝙdē ignis ē. vñ nosaf seraphic⁹. qō ardorē significat. ꝛ ꝺn quagita. ꝓprietates suas ꝙi totidē linguas igneas (ꝙbꝰ se loquit et apit) dispertitas ostendem⁹ / tandē partitō tertia ꝯsūmabit velut i cuspide piramidis flāmee vniuersum amoris sermonē ad primā ꝛ vnicā p / prietatem sup illud osculet me osculo oris sui se reflectens.

Prima cōsideratio

de primo amore libero nobis concreato.

Amor liber respectu dei nafaliter et indelebiliꝛ insit⁹ ē. cōcreat⁹ ꝛ insertus dū cōditus est ad imaginez et similitudinē dei ꝙ ꝯsistit in mente noticia et amore. Sz q̄ret ꝓtim⁹ aliqs quo pacto si nafalis amor iste liber dici pōt. et si liber. quō nafalis? Est hic alta ꝛ grata doctor p scrutatio. quoꝝ capui inuenerūt ꝙ sicut i deo amor ꝓductiuus spūsc̄i liberrim⁹ est ꝙ tñ immutabiliꝛ agit ꝛ necessario. sic i creatura rōali vel intellectuali. amor prio isti⁹ respectu dei. quē aliꝙ finderisim vocant. licet quodāmō sit altior ꝛ specialior. qui ꝓstituit tertiā ptē imagis. nec aliud respicit bonū ꝯ deū p obiecto ꝛ fine vltimo. Iste iñ amor licet inuariabilis sit ꝛ indelebiliꝛ nihilomin⁹ spontane⁹ ē ꝛ vltroneus. aliter ꝯ sit amor lapidis grauis ad suū centrū. et hoc rōe cognitiōis intellectie cōiūcte sibi. put est scda ps imagis oriēs ex pria ꝙ est mēoria. nō ꝙdem sensualis respiciens preteritū. sz mentalis ꝓplectens oēm tpis dr̄ationē imo supgrediens. Est ergo amor iste ex natura sua spontane⁹ atz liber ꝯ uis in oppositā ptem verti non posset.

Secunda consideratio.

Amor iste dei liber. fundamētalis est ad oēm affectōem alterā intellectualē. ꝙ pie nō dr̄ passio. sz opatio. pportionaliꝛ sicut deus vnica opatione delectatur / ꝛ nullaten⁹ passiōe. Itaꝯ necesse est ois mlta reduci ad vnū. ꝛ mutabilia ad immutabile ꝛ fixū. Oportuit ergo oēs affectiōes / quaꝝ multas cōstat esse variabiles r̄duci ad vnā quietā ꝛ simplicē. Talis est amor nafalis dei. insitus aīe in ꝓstitutione imagis sue quē dicim⁹ esse cōueniētiam ꝛ coaptatōem ad deū. tanꝯ ad finez suū vltimū. ꝛ quodāmō intelligibile cētr⁹ in quo iugiter manet innitit⁹ ꝛ q̄escit. Ex quo pterea oēs alie affectōes ꝙ dicūt motū vel mutationē. siue in bono siue i malo siue in arduo. vt ōsideriū. fuga spes timor audacia. ira. segnicies oriuntur.

Tertia consideratio.

Amor dei iste liber / nō hꝫ actū scōz ꝙ sequit cogitatōez. ꝛ cōsiliū p statu vie. nisi pria sensatōe ꝯ uis sp sit actu prio ꝙ est vt dicim⁹ ꝓtinuus simplex ꝛ ꝙetus. Posz hic introduci tota materia de cōceptib⁹ ꝛ intentōib⁹ cognitiuis ꝛ affectiuis. ꝛ spāliter de sex mōis spēz ꝙ sūt inutiū cognoscendi supra sensū intellectualē. Nā quedā sūt abstracte p fantasmata. ꝙdam nafaliꝛ insite ex pria creatōe. sic est spēs i nata cognoscēdi deū ꝛ amādi ꝙdā sunt imesse p subtātias spūales ꝙdā relicte. ꝙdā p collatōem adq̄site. Alie p expientiā habite. sed ō his nō est hic dicendū p singula. qualia tñ cognoscere multuz iuuat ad amorem dei peculiariter exercendum.

Quarta consideratio.

Amor iste dei liber ꝛ impūs ñ causat in volūtate rōali vel intellectiua

eramicabilitꝫ q̄ sūt ad se. ſic̄ videt dicere ariſto. et auctor de cauſis. ſz ecōtra amicabilia ad se oriūt ex iſto amore ad deū. Hec eſt conſideratio theologica pulcertia atq; ſanctiſſima. cōuincēs oēs pctores. eſſe quatuor ſtatores inſtituti primū ordis / dū ab amore dei reflectūtur arbitrio malo. ad amorē ꝓpriū vl alienū aduerſus deū. hītes cor diſtortū z inuſtū. nec cōueniēs z riſctū cuz prima z rectiſſima regula z amoris ſui liberalit z naturalit impreſſi. Sufficiat interi p certificatiōe huiꝰ cōſideratōis theologoꝝ auctoritas in hoc fundata q̄ dōs eſt ſuper oia. ꝑt ſe diligēdꝰ dilectōe arbitraria q̄nto magꝭ dilectōe naturali. z libera. q̄ nec̄ falle re vel errare ꝑt. nec̄ falli cū regat ſicut ipreſſa eſt ab agente infallibili.

Quinta conſideratio.

Hoc iſte liber dei. hēbit actū ſcōm in patria pleniſſimū. cōtinuū ſumplicē z iocundū qui dr fruitu⁹ ſiue fruitio vel oſculatio. ſicut oñdet tertia ptio. Sz in hac valle miſerie vix hēt iſte actꝰ ſcōs. niſi valde interruptꝰ z p infualia. ꝑt cum ritatē amoris libidinoſi ꝛeprimētis. Doleret hoc pchdoloꝛ valde nimis expientia Utꝛ vo amor iſte liberalis ad deum. habuiſſet ptinue actū ſcōm. q̄ ꝓſiſtit in opatione. z hoc p ſtatu innocētie. imo etiā in angel prima ſui ꝓdictōe. vel etiā in purgatorio nūc hēant aie finalit ſaluāde talem actū ſm cōtinuū. imo z de dānatꝭ q̄ri poſſz cum hēant remorſuz ꝓſcie vehementez. nō ſolū in ꝓnu ſed in actu q̄ cauſat ſm doctores ex repugnātia amoris. ꝑ ij arbitrarij ad amorē naturalē z iſitū dei lector aduertat

Prima cōſideratio

De ſecundo amore.

Hoc arbitrariꝰ reſpcū dei ſi haberet niſi ꝑtia vel ſit concurrēte ꝓdicto naturali z libero amore. Perſpicuuz ē q̄z radix ē hmōi amor oim aliorꝝ effectuū. Rurſus volūtas ſi ferꝭ libere niſi ꝓmoniat obiecte naliter et cognitiue p intellectū ſub rōe boni vel mali. cōueniētis vel diſcōueniētis ex q̄ motōe ꝑtiꝰ oriꝭ in volūtate actuali quadā complacētia vel diſplicentia naturalis / iuxta ſniaz damaſceni. z vbū beati auguſtini q̄ nō ē i ptāte nra q̄n viſis tāgamur. Ceterū pꝰ apprehēſionē hmōi obiecte volūtas ſe mouet libere acceptādo vel refutando vel ſuſpenſam ſe tenendo.

Secunda conſideratio.

Hoc arbitrariꝰ reſpectu dei. diſtinguitur a libero naturali ꝑt cōſideratione duplicē alē rōnalis z ſue libertatꝭ. Cōſideraf itaq; alia rōalis vel in ſe eſſentialit liba vel vt actualit vel literas. Si ꝓmo mō ſic ſua libertas ſp eſt eqlis z inuariabil z inauferibilis ipa pmanēte in eſſe. z ſic accipit a doctoribus bernardo z anſhelmo q̄ dicūt eā eſſe eqlē in oibus tā angelis q̄z hoīb z potiſſimā ſub deo. imo quali ſil'em q̄ nec̄z cogi ꝑt nec̄z minui ipa ſtante natura aie. Si vo conſideraf vt actualit arbitrans. z ſe ſup ſe reflectens. tūc libertas hmōi variabilis ē et impedibil. nec̄z eqlis in omibus tam angelis q̄z hoīb. ſz patit fluxuitē tunc culpe. nūc pene z multe miſerie. imo vt turbato iudicio rōis. tūc oino tollit. et impedit. in actu ſuo ne deliberat. Fundaf aūt ſup hac diſtinctōe. diuiſio ſpūs z aie ex vna ꝑte. diuiſio ꝑterea ſpūs z mētis. ex altera. de q̄bus in metrico opere ſup magnificat diſtinctōe. q̄. latius tractatum eſt.

Tertia conſideratio.

Hoc arbitrariꝰ reſpectu dei nō hēt hic in via. ſicut nec intellectualis cognitō actualis ſine ꝓpria cognitōe ſenſuali. Tradit bs phūs. expiētie vocē loq̄ns. cuius ignorare hꝰ ſeruilis colligatōis. ex ordis tō em. ſic nec pcti originalis tranſgreſſionē. Ita factū ē vt intellect nō poſſet actualit ferri in deū niſi priꝰ doceret ꝑ ſenſū. dicta pinde ſenſualitas z ret hō quaſi mr z pater interioris et noui.

Quarta conſideratio.

Hoc arbitrariꝰ reſpectu dei determinat et figit ad vnā ptē. ſ. dilectiuā in btis ſicut ecōtra neceſſario declinat in odium dei. et inuidiā in dānatis. Iſta eſt cōmunis traditio doctoruz. cuius in aſſignādo cauſas videatur aliqua varietas ſup hmōi confirmatione in beatis. vel obduratiōe in dānatis. Sed reſolutio finaliter cadit ad ordinationē dei. z q̄z poſiti ſunt in termino. nec̄z eſt amplius locus meriti vel demeriti vllus. Proinde nō tollunt ab hoc duplici ſtatu multe actiōes arbitrarie reſpectu obiectorū aliorum a deo. ſicut demones arbitrarie tentant hoīes. quibus arbitrarie angeli ſubminiſtrant.

Quinta conſideratio.

Hoc arbitrariꝰ reſpectu dei. ferri pōt ad vtranq̄z ptē dilectiue vel omiſſiue hic in via. imo nō videt repugnātiaz includere de pot ētia dei abſoluta. vel ſupēſa lege cōi quin volūtas arbitraria ferre poſſit oditiue in deū clare viſum. poſſet enī apprehendi ſub ratione

bus odibilib⁹. scz punitiui vel damnatiui Ex q̄ ꝓsideratõe moti sunt aliq̄ dicere q⁹ dãnati fozsitan in extrẽo iudicio videbũt p mozula intuitiue vẽ ñ solũ in hũanita ta de q̄ cõstat. sed etiã in diuitate ad augẽ dũ odiũ. ꝛ ꝓsiter suppliciũ suũ magis. Hz nõ hꝫ oc cõis doctrina q̄ pti⁹ vt sp seq̃nda est. qm̃ curiositas est nõ doctrine pietatis opinionib⁹ extraneis delectari.

✠ Prima cõsideratio

De amoze gratuito.

Amoz gratuit⁹ dei actualis dicit influentiã diuinã gratis data; in aia q̄ formal'r reddit hoiem gratũ deo. ꝛ acceptũ ad vitã eternã. ¶ Cõsideratiõis h⁹ materia latissima tradita est ꝑ doctores. hz a multis exprimẽtal'r nõ intellecta. sup quã ponat⁹ ad p̃s ista distinctio Ex amoz gratuit⁹ q̄druplic'r hz considerari. vno mõ ꝑut ẽ forma q̄dã absoluta vel influẽtia effectual'r a diuina bonitate ꝓueniens. Ellio mõ ꝑut respicit ipm subiectum q⁹ informat. ꝓportionabil'r sicut albedo in formãs subiectũ reddit albũ. Tertio mõ põt attẽdi in ordine ad vẽ acceptantẽ illũ qui hz grãm ad vitã eternã. ¶ Quarto mõ ꝑut ille amoz gratuit⁹ q̄ dr caritas ẽ vniuersalis motoz ꝛ principal' inf oñs ꝛ sup oñs hitus in aia p respectũ ad finẽ vltim ad quẽ ipe dirigit inclinet ꝛ mouet tanq̄ ad vltim finẽ suũ. Amoz primo mõ ẽ q̄dã res absoluta p se distincta ab alijs q̄ possz remanere p potentiã dei. ꝛ nihil gratũ reddere. vt si poneret extra subiectuz. Amoz scõo mõ respectiue ꝓsiderat⁹ ad subiectuz et ad influentẽ deũ. ñ videt⁹ posse stare. q̄n reddat subiectũ formal'r gratũ intrinsece qm̃ iste est act⁹ suus prim⁹ ꝛ formalis sicut in alijs accidẽtib⁹ absolutis. Amoz tertõ mõ reddit de lege cõi subiectũ suum acceptũ ad vitã eternã. hz absolute nõ repugnat q̄n aliquis sit accept⁹ ad vitã eternã absq̄ amoze hmõi. vl etiã nõ accept⁹ cũ amore tali. Amoz q̄rto mõ ꝓsiderat⁹ ẽ oim habituũ ꝛ actuũ laudabiliũ meritoziop ꝛ acceptabiliũ ad vitã eternã radix forma ꝛ finis sine q̄ finis vltim⁹ nõ haberet⁹. cui ꝓficit⁹ est diuin⁹ amoz increat⁹ illabẽs aie purificans eã illũinãs pficiẽs ꝛ acceptans.

Secunda consideratio.

Amoz gratuit⁹ ꝓgnosci nõ ꝑt in eẽ hoñi absq̄ speciali reuelatõe. Ju xta illud xpi. Spũs vbi vult spirat ꝛ vocem eius audis ꝛ nescis vñ veniat aut quo vadat. sic est oĩs qui nat⁹ est ex deo. Cause multiplices h⁹ ignorãtie notant a doctoribus. sed ꝑcipue est q̄m interiozes hit⁹ nõ cognoscim⁹ nisi ex actib⁹. Sũt ãt act⁹ habituũ adq̃sitoꝝ ꝛ infusoꝝ ita siles q⁹ distingere nõ sufficim⁹. sic videm⁹ colozẽ artificiale in facie distingui facil'r a naturali neq̄ lumẽ a specie coloris. Vñ ꝓuenit ex actib⁹ xtuosis gra informat⁹ duplex argumẽtatio. vna moralis seu naturalis. altera gratuita vel supnaturalis. dũ gra. s. augmentat. Gratia deo magis mouet influẽue generalit̃ sm legẽ eternã. q̄z ꝑticularit̃ ꝛ in hesine sm ꝑticulares inclinationẽ q̄liter inclinant hitus adq̃siti et inde magis ꝓcipiũt. Sed an sint gratuiti vel infusi nescit ꝓtea bs vir veniq̄ qui sp est pauid⁹. Qm̃ ꝛ si cognosceret create gr̃e pñtia. tñ de perseuerãtia ꝛ de amore ꝑdestinatõis increato et eterno nescimus sed speramus.

Tertia cõsideratio

Amoz gratuit⁹ dei q̄ uis a prima origine nõ fuit in adã. erat tñ tũc in eo amoz dei sup oĩa laudabilis. hz ñ meritoz⁹ vite eterne. Hz ꝑ tpe legis current tale mediũ nõ occurrit qm̃ hõ est l'status vel gr̃e vel culpe. Fuit de angelis in sua conditione prima ria diceretur.

Quarta consideratio.

Amoz dei hitualis gratuitus sm ecclesie determinatõez infunditur in baptismo. q̄ reddit baptisatos dignos et acceptos vita eterna. ¶ Colligit⁹ inde qualit̃ omis baptisatus in christo cũ exultatione debeat dicere illud ysaie. Gaudẽs gaudebo in dño. ꝛ exultabit aĩa mea in deo meo. q̄z induit me vestimento salutis. diuersis habitib⁹ xtuosis. et indumento iustitie circũdedit me. christo scz sole iustitie. Quotq̄ not inquit Paul⁹ baptisati estis christũ induistis. Sequit tanq̄ spõsum decoratũ corona quo ad spm̃. ꝛ tanq̄ sponsam ornatã monilib⁹ suis quo ad mẽtem vel aiam superiorẽ. Tunc enim apparuit signũ magnũ in celo. rõnalis aie mlr amicta sole ꝛ luna sub pedib⁹ eius. ꝛ in capite eius corona stellaꝝ duodecim. Colligitur inde positionis magistri insufficientia qui gratiam habitualem non posuit. sed increatam cum actuali creata.

pueri enī baptisati ⁊ wrmiētes. quō fortiter grati essent. ꝙs constat actualem gratie motū non habere.

Quinta consideratio.

Amor gratuit⁹ hitualis. ifusus pueris baptisat⁹. reddit eos acceptabiles. deo amabiles ⁊ gratos. nec non habibus ita reddere velit tanꝙ angelos quosdā dei. Colligerent ꝯ inde prima decima moralia tā in laudē ꝓseruantiū innocentiā baptismalē in se et i alijs ꝙ in horrēdū vituperiū ⁊ dānabilitatē eoꝝ qui innocentiā hmōi ꝓstituūt in se vel i alijs rursus crucifigētes christū ⁊ ostentui habentes. ¶ Utrū vo baptisati qui nōduz peuenerūt ad vsum rōnis. facere possint opa grata deo ⁊ bñplacita. puto q̄ sic ꝙuis nōdū meritoria. sed neꝙ tūc demerent. dene ch̄ peccant. qz peccare nimis dicit ꝙ demereri. sicut dicam⁹ mōstr⁹ petrū esse in natabus. non tñ esse culpam aut demimentū.

Prima cōsideratio quarti de amore collecto.

Amor dei resultās ex amore triplici. scz libero arbitrio ⁊ gratuito. de quo deinceps habend⁹ erit sermo considerari pōt sub multiplici triplicitate iuncta xpō petri ō amore ter repetitū. Amo te. amo te. amo te. Discutiam⁹ velut in supficie qz materialiter prz. ¶ Prim⁹ est amor tractꝰ incipientiū ꝓficientiū ⁊ ꝓfectoꝝ Deus est amor sm vnā grām ⁊ gliam etiā hic inchoatā. ¶ Tertius est amor sm habiem animalem rōnalē ⁊ intellectualē. ¶ Quart⁹ ē amor sm vestigiū. sm imaginē ⁊ sm filitudinē dei formē. Quint⁹ est amor deom purgationem illūinationē ⁊ ꝓfectōez. ¶ Sext⁹ est amor sm tropologiā allegoriā ⁊ anagogiā Septim⁹ est amor deoz ꝓsonationē spiritus. cū anima cū litera ⁊ cū dña. Octauus est amor deom triduiū aime Infer⁹ medīū ⁊ supius. Nonus est amor deom adolescentulas ⁊ pcubinas. deom reginas et ad vnicā colūbā. Decim⁹ ē amor sm triplex celū. Infimū medīū ⁊ tertiū. Undecim⁹ est amor deom triplicē hierarchiā infimā/mediā ⁊ supmā. ¶ Duodecimus est amor Angelic⁹. cherubicus ⁊ seraphic⁹ Et ita de triplicitatibus talibus multis deffluentibus in eandē sententiam.

Secūda cōsidera. Quarti.

Amor dei resultās ex amore triplica. scz libero arbitrio et gratuito et ꝓcurrens in actū deom laudabilior est ꝙ si quilibz stet in actu ꝓfo vl habitu tm̄mō. Perspicuū est qz potentia qlibet iuncta suo actui laudabili ⁊ bono. perfectior est ⁊ fini suo cōiunctior. ꝙ in habitu solo manēs q̄ sopita vel somnias. ¶ De q̄ triplici actu amoris sil⁹ ꝓiūcti respectu dei cōpōsita sūt anagogice p prēz pulcerrime et amatorissime femiaz marie salomonē cantica canticoz. Sil⁹ ⁊ alia prima q̄ contemplata est mēs sua sapiēter nomiatim de duplici mō desponsatiōis anagogice et moral⁹ seu tropologice. Prīa despōsatio cantat⁹ p epithalamiū cantici canticorum Altera p epithalamiū capituli vltimi pouerbioz cui⁹ initiū est. Mulierē fortē ꝙs inueniet. Cōstituūtur in prima. deuseranīa tanꝙ sponsus ⁊ sponsa se mutuo zelātes amore. vnic⁹ ad vnicā. ⁊ vnica ad vnicum. de q̄ gloriat⁹ sponsus. Una est inq̄t columba mea. perfecta mea vna mīis meę. electa genitric⁹ sue. ¶ Cōstituūtur in alia desponsatione spūs dei formis ⁊ sapia tanꝙ sponsus ⁊ spōsa. magis p tropologiā et allegoriā tanꝙ in vita activa. ꝙ p anagogiam i ꝓtēplativa. ¶ Discernit⁹ ex hoc principue varietas hui⁹ duplic⁹ desponsatiōis ⁊ epithalamij cōtinentis. quī vna spectat ad incipiētes ⁊ ꝓficientes generaliter. Altera ꝓpria nōnisi ꝓfectoz ⁊ i anagogicos excessus sese rapientiū de claritate i claritatē tanꝙ a dñi spū. put i scōa ptitione dicet.

Tertia consideratō

Amor exposit⁹ in cāticis cāticoz fruitio dei vel osculatio oris nolat⁹ aptissime. Nō solū hitual⁹ ⁊ tepida sz actual⁹ feruēs. et extatica. ⁊ precipue seraphica. cui⁹ est ꝓmediate ferri in deū. ꝙuis ex pte alie ꝓcurrat mltitudo habituū et influentiarū. Omne ꝓterea datū optimū. et donū ꝓfectū descendēs a pre luminū ⁊c. Qui oīa tāꝙ xtus vnuoca tradēte dyonisio replēt ⁊ restituūt ⁊ ꝓuertūt ad ꝓgregantis prīs vnitatē ⁊ deificā simplicitatē vbi tūc apex vl seraph mētis ineffabili ⁊ ignoto deo. ineffabiliter ⁊ ignote ꝓiūgit. ignote quidē qz infinite ⁊ immense cū virtus

cognoscētes ꝛ actus put ꝛ nata sint finiti
¶ Sed de hoc posteri⁹ tangam⁹. interim p remēoratōem pauca de ēsponsatōe morali seu tropologica spūs dēformis cū diuina sapia dicim⁹/quoꝝ ꝓsideratio ꝓcedere debet tanq̄ via ad ēsponsatōem anagogicam necessaria. ¶ Osculū sponsi vel osculatio est dignissima impssio cuiusdā suauitatis ꝛ intime cōsolatiōis p illapsum secretū in aiam. ꝑ tactū aūt atq̄ cōcedit ad facilius tolerandū pēs exiliū dum spōsa peregrinat a sponso. ¶ Osculū aūt est illa suauitas ꝛ intima cōsolatio ꝛ ocūditas ꝛ exultatō quōcunq̄ fiat aut sentiat in aia ꝑm portionē virginalem ꝛ supmaz. q̄ mēs de vel apprehendit ꝓdiuisa ad spm̄ put ad alia cognoscēda/vel diligenda/vel ordinanda sub deo reflectit. Qm̄ soli deo coꝛeret ꝛ intēdit. tanq̄ obiecto ꝛ fini vltimo. et soli sponso qui sol⁹ sibi ꝛ totus est desiderabilis ꝛ amicus. ¶ Talis est inqt dilectus meus. ꝛ ipe est amicus me⁹ filie hierusalē Dicit aūt amicus tanq̄ amoris custos. ꝛ addit sup amorē simplicē cōicationē secretoꝝ. ꝛ mutuā recadamatōem/cuius est ꝓpriū omnia esse cōmunia Et in statu presenti de⁹ gerit amiciciā erga aiam sanctam q̄ cōmunicat sibi seipm̄ ꝛ amorē suū. ꝛ dona sua ad fruendū ꝛ vtendū/ꝛ vniuersaliter pertractandū. q̄ntū ipa rōnabiliter voluerit ꝛ potuerit accipe plus vel min⁹ p varietate statuū. in quibꝫ est ꝓstituta. Sup hoc erit tertia partitio.

Quarta cōsideratō

Amoꝛ dei resultās ex amore tripli ci. scz libero arbitrario ꝛ gratuito. sufficiēs est ad salutē. ꝛ fruitō dici debet i quocūq̄ fuerit. idiota vel simplici ꝑm quē amorē licet vnicuiq̄ ꝑfecta/rem illud epithalamiū q̄ morale ꝛ practicū Mulierē fortem q̄s inueniet. scz nō ita de altero. Qñ hic ipse salomō qui descripsit prius desponsatōem viri deiformis cū sapientia. cū aīe p anagogiā cū deo. sciuit eā nō nec phōs quosdā latuit. quoniā ad beatam vitā tria ꝓpabant. studiū. sapientie fastidiū pēntis vite. ꝛ desideriū alterius vite. ꝓmūt docet in parabolis in quibꝫ inseritur hoc epithalamiū. Mulierē fortē q̄s inueniet. Tradit alterū in ecclesiaste de varietate rer. Subiungit tertiū in cantico canticoꝝ. Ceterū ad tria hec magie ad duo prima subseruit vniuersitas scripturaꝝ et creaturaꝝ q̄ libris ꝛ doctrinis innūer⁹

¶ Notate sunt plēs ꝛ a plurib⁹ speciales quedā industrie. q̄dā cōmunes. q̄daz magis appropriate p vtraq̄ desponsatiōe. siē scripturas prio inspicere. ꝛ eaꝝ saltem q̄d nois intelligere/ intellectas ad breuia q̄dā reducere breuiatas ex se vel alijs mēorie recondere. Reconditas meditando ruminare. Rumiatas tandē digerere et vnire. ¶ Preterea notate sūt ꝑm exiguitatē nrām duodecim prudez industrie ad theologiā mysticā adoptāde. Quibꝫ omissis oīb⁹ aut p̄suppositis/latius eni patent primem⁹ ad cantica cāticoꝝ. ꝛ de necessitate vel cōmoditate expositiōis eoꝝ vltra ceteras scripturas diuinitus inspiratas. Istō vnum p̄mittamus.

Quinta considera.

Amoꝛ dei resultās ex amore triplici scz libero arbitrario ꝛ gratuito sicut in genere multiplices habet gradus ꝛ dīētias put in consideratōe tercia tangebat sic in spāli amoꝛ seraphicus multiplicat in diuersis nedū p statu pēsed vie. p grām ꝛ exercitationū varietate Quidā fuerit ex gra singulari vt paul⁹. et estimo q̄ maria q̄ rapti sūt aliq̄n ad nudā diuine entie visionē. vbi tūc n̄ indigebāt theophanijs scripturaꝝ. canticoꝝ vel ꝛbꝝ de quib⁹ nil ad pēs. Alij fuerit si n̄ adhuc sunt nouit deus. q̄ eni n̄ viderint aut videant deū p essentiā nihilomin⁹ ad intelligentiā purā ꝛ pspicuā ꝓducti sunt q̄si filit ad adā p statu inocētie. q̄ vidit deū in speculo claro ꝛ lucido diuin⁹ inspirato l imagine sua silitudine ꝛ glia. q̄liter et lucidi⁹ viderūt angeli p statu vie sue. Ex si adaz viderit etiā deū in enigmate per vestigia creature ꝛ in vestigijs ſ. hoc fuit ꝓpter necessitatē directiuā sensualitatis sue. Tales q̄ sūt hmōi iā in suis ꝓtēplatōib⁹ et amorib⁹ seraphicis. non indigēt exercitio q̄dcūq̄ p illo tunc. ad fruendū deo p osculatione ei⁹ imo fastidiū eis esset oīs creatura sicut in ꝑsona magdalene q̄rentis deū. Dicit origenes. Quero creatorē. fastidio mihi est omis creatura. Tales videbat phūs cōmēdare in principio methaphisice dicēs eos nō egere apologis. q̄les exp̄tunt homines grossioris intellect⁹. in q̄b⁹ pspicuitas ꝛ luciditas suoꝝ intellectuū. immixta

est cū materiali grossicie plus vel minus. vt in ꝓphetis minus, pl' in naturali' explet. aut motionib' et stultis. Mediocrit' autē sicut in lōgis plurib' laicis et literatis. qñ certe pauciss'imor' ē et fuit. dicēte platone et ceteris ꝑspicuitas intellect' atq; mens ꝑ quā cōiūgit' tanq; in supmo suo angel' et intelligētijs. q̄ portio q̄uis sit supior in lōmise. tñ potius denoiat hō a rōe rōnalis q̄ sibi ꝓpria ē. q̄ ab intellectu intellectualis. Sz nec a sensu ꝓpt' imꝑfectōem nomiatur sensualis. Alij sunt qui et si videāt intelligentiā hñt nihilomin' impeditā / nec solidā contuitionē veritatis ireuerberatā Indiget ꝓpterea fulciri ꝥo quodā symbolicarū silitudinū vigorantiū ad ꝑsistentiā et cōtinuatōem ꝓpter tales mat'ie cōpsita sunt cātica canticor' cū silib' anagogicis manuductōib' Tradita ē insup theologia mystica dyonisij. q̄ ꝑ abnegationes oīm magis q̄ affirmatōes incedit. Cō iunxit aūt vrselleñ. velut i vnū tres, istos statos hoīm in expsitōne sua cantici canticor' breuit' et accōmode apō cōditos in libris et doctrina dionisij nō ita ꝑ ceteris neq; ꝑ ignorātib' suas tot ꝓfatas allegatiōes. more iuristar' q̄ vix correcte scribūtur aut notant'. Sistit insup in solo sensu anagogico dei et ale. nihil miscēdo ō allegorica respōsatiōe xpi et ecclie/ q̄uis vnū ꝓficiat ad alter. dū se mutuo nō confundāt. Interest enī tam ecclie vniuersal' q̄ anie singularis cantare iugit' deo tāq; sponso corde ꝟbis et ope. Amo te. Amo te. Amo te.

Explicit prima partitio quasi ꝓlemial' in cantica canticorum.

A Secunda partitio.

Et primo prohemium.

Amo te. Quid obsecro resonant aliud cantica canticor' q̄ istam ex intimo et toto corde vocem. Amo te. Qua in re ꝑmittendū ē q̄ amor fruitiu' dei/ mat'ie seraphic'. q̄ nō ꝑt prostatu vie sepe. diu. et multū. ꝓsistere in illa puritate actuali. Indiget ad exercitiū sum silitudinib' et symbolis vti creaturarū mat'ie cū dicat Dyonisi' Impossibile nob relucere diuinū radiū nisi sacris' architypicis exēplaribus vel simbol' circūuelatus quēadmodū pura lux material' sine colorū admixtione nō videt'. Propterea cōpsit' est liber canticor'. sub tropis et silitudinib' ad hui' fruitiui amoris exercitiū sub typo nuptiar'. Studuer't in his exponendis. summa et diuina ingenia. nūc ꝑ ptes prout materia quā tractabāt. exigebat. nūc integral' ꝑ omelias. ꝑ sm̄ones. ꝑ postillas. ꝑ distinctōes. ꝑ glosas ordinarias scōm q̄druplicē sensum vicissim permixtum.

Posterior' vn' abbas vrselleñ. statuit i sistere circa sensus anagogicū. ꝑ silitudines ad supmū amorē creatū q̄ est in seraphin coartans se ad aias rōnales ad deū. scōm suprēmā q̄ntū ꝑt eleuari anie portionē/ quam appellat seraph vl' seraphi. i. hierarchijs anime. exēplariter/ ad celestes ordinatis fundamētū capenis ex. x. capō Dyonisij cū expositionib' suis/ q̄liter ipe vnauētura pauciss'imis ꝟbis ꝓplex' ē i itinerario suo/ cap. iij. Porro amor fruitiu' et extaticus. vel anagogic' et seraphicus. q̄ cōsistit in expimētali ꝓceptiōe ꝓiunctōis aie cum supmo obiecto suo et fine deo. nullate nus tradi ꝑt ꝑ vocē doctrinā mat'ie cū a solo deo pure gratis et sup oēm industriā infundat' Videt' ꝓti' insistendū in expositiōe cantic' canticor' et similiū. doctrinal' et scholastice tradēdo q̄d nois terminor' et exponēdo symboli cas significatōes eor' q̄s i declamatiōib' et exhortatiōib' moralib' sine fine q̄ nequeunt vt dixim' amorē fruitiuū infundere

Sz hīto vel cognito q̄d nomis terminor' ex theologia scolastica. debet exercitiū intrinsecū remitti ad interiorē mētis ꝑscrutationē coopante gr̄a dei q̄ non dat' cōiter senō exercentib' et ingrati q̄bus dei gr̄a vl' nulla est vel in vacuū accepta. Sz tam vtiq; nulla est si i vacuū recipit' / q̄ nō mutat' vel vacuū gr̄a q̄s nata. Dicūtur ꝟbo cantica canticor' ꝑ excellētiā vl' anthonomatice. q̄ sola in eis tatō cantādi ē amor pure gratuit'. nō vel literatio ab hostibus/ vt primū illud cauticū. Cantem' dño gloriose Non a visitatōe et redēptione dei sic illō Bñdict' dñs ds isrl'. Et ita de reliq̄s suo mō. Sz in his cāticis sola cātandi rō est ipa cantatio se exercēs in amore nō q̄licunq; sed diuino et supmo q̄ seraphic' iure dr. eo q̄ ad ei' silitudinē sit exēplat'. Dicit' nihilomin' amor sponse. qñ talis amor cast' et zelotes et summ' eē debet q̄si ipm noie ꝑ q̄litate materie duxim' in seq̄ntib' appellandū. Placuit igit' duce spūsco. vtraq; ope pcū coartare smonē et aptare pricipal' ad

ad sensum anagogicū de amore sponse qđ vt sinceri⁹ fiat/ & absq; inuolucris siliu⁹ dinū.expediēs esse censui ꝓditiões vel effectus & signa vel ꝓprietates h⁹ amoꝛis sub q̄q̄ginta cōsideratōibꝫ q̄ totidē scintillis aut linguis igneis annotare. Verū tamē ne videamur nimis alta exorbitare studuim⁹ istas amoris ꝓprietates ab inuolucris & fumis littere q̄dā⁹ eragitatiua de puratiõe in emicatõem deducere. Dic ei mod⁹ tractandi primi⁹ est scholastico q̄ dialectico stilo.quali pacten⁹ vtiq; studuimus.permixtiõe q̄dē facta q̄ accõmode vel vtiliter iudicet lector.Ingenuū. Orat⁹ insup accipiat ꝓ succincto quasi ꝓhemio in auxiliū mēorie decadem versuū elegiacorum./in q̄libus nunc oblectat se ociabūdus mea studij memor puerilis.

Sympla sima primum.

Isti versus respiciūt sensum anagogicū videlicet anie & dei/& nihil aliud resonant nisi amo te:que ex fiducia amici causati solet vt reamet vt patet.

J osculetur me quia melior oleum traba me
Oscula posci⁹ amor/delectat/lenit & ardet
in cellaria nigra sum sed formosa
Ingredit cellas/pulcer et ipse niger.
pugnauerunt in meridie
Oppugnatur amor/desiderat alta tenere
si ꝓpono non
ne vagari si ignorabo equitatui
Esse vagus refugit/voc⁹/equesq; dei est
cū eēt rex fasciculꝰ sic colūbaꝝ en lectu⁹ nr̄e flo.
Orat⁹ amor/coꝛ hꝫ simplex/cui lectul⁹ extat

2 Secundum capitulum secundo capitulo
Floridus/Est fruct⁹ dulcis in ore suo.
vinariam amplexabitur me
Potat amor/lāguet/cōplexib⁹ ꝓret alci.
ecce iste venit en dilect⁹ dilect⁹ me⁹ mihi
Quo se cunq; rapit hīc videt/audet/hꝫ
Tertio capto tenui eū sicut virgula

3 Quent amor qđ amat/tenet/in sōlitia
en lectulū fertulū fecit in diademate (surgit
Aut cubat/aut ferē/aut dyadema gerit.
tota pulcra Quartū capm in vno oculoꝝ

4 Pulcer amor tot⁹/p singla mēbra/videdo
per totum residuū quarti capituli
Vulnerat/& miris delicijs redolet.
surrexerit quito capto
Dormit ego dormio

5 Surgit amor.liq̄fit/pass⁹ q̄ vulnera lāguet
et ipse e st amicus meus
Dilectum laudat/iactat amicicia.

6 vna est colūba sexto capitulo
Vni iūgit amor soli pfect⁹/est et par.
vt sol & luna vt castroꝝ acies ordinata
Auroꝛe/nitidus/ordine terribilis.

nescini p q̄drigas x̄pi spōtanei p admiratiõ nē renertere q̄rerelatur
Nescit amor /vehif/cubaf/crebro vocaf.
septimo capto per totum ꝓpe finem.
Pareat vt veniēs laus sibi multa datur. 7
Visit amor vineas/ortos & poma refuat
octauo capitulo quis mihi det
Oscula vult pueri/fortj amor q̄si mors. 8

Ceterū fiet reductio in hac ptitiõe scda ad sympsalmatis decacordū cum dyapsalmate totiens inꝑpositō iuxta decadē ꝑsuū et p nūero dragmatū totidē ab expositoribus notatoꝝ/q̄tinus cantica canticoꝝ resonent/scōm psalteriū decacordū dauid regis.et iuxta canticū filie marie pulcerrime femiaꝝ. Deniq; tertia ptitio colliget omia sub amoris osculo sctō. q̄tinus Oreuolet ad.a.intelligibili quodā gyro.

Incipit primū sim 5
psalma:hoc est ꝓcordia psallētiū in cānt.

Prima consideratio.

Oscula posci⁹ amor. Exilit hec amoris ignei ꝓprietas ab hac particula ⌈Oscul⁹ef me osculo oris sui⌉ Oportz vt iam notauim⁹ nos hoc loco. scholastic⁹ theologie & philosophie regulis vti.marie dū q̄rim⁹ ad intelligentiā cōmunē/cantica canticoꝝ traducere.aut saltez ꝑ credulitatē secretissimoꝝ sensuū & castissimoꝝ/quos ꝛcludit fimus litteralis et q̄si carnalis/null⁹ abhoꝛreat.neq; scandalū fede carnalitat⁹ quis incurrat. Puderet referre/qđ exptus audiui.offenderet enī pias aures. Oportz preterea supponere tradita p alios & alibi & a nobis plurib⁹ locis repetita & exposita nominatim in opere sup magnificat cū ad iuncto collectorio q̄si septem sportarum ad duodecim priores/de virib⁹ anime. de conceptib⁹ eius & sup omia de hymno & verbo glorie.ꝓfomiter ad diuinū Dyonisiū. Quicqd enī pīsentialr allaturi sum⁹.hoc vnū pene resonat aut explanat mysteriu⁹ Si qua veniq; vt fit cōiungant alia.spectant potius ad amorē incipientiū vel proficientium/q̄s dumtaxat pfectoꝝ nisi p q̄nto cognoscere velet & expedit fortis mulieris exēplo.semitas domus sue.q̄s pfect⁹ amor considerauit vt pueniret ad artem.q̄niaꝝ mens/amat arte manens. Oportz rursus inter doctrinas de passionib⁹ anie hoc spāliter attendere/q̄ apō theologos amplior est acceptio passionū. sicut amoris

vel amatiōis ⁊ ꝓsequntiū inde q̄ apō Aristotelem nasalis hēat traditio. Ipe enim nullas/nisi in irascibili ⁊ ꝓcupiscibili sensuali. censuit, ꝓprie repon ēdas passiones sicut nec in deo vel angel'. Nos āt seq̄ntes augustinū cū ceteris theologis. ponimus omia nosa passionū. nedū in rōne hūana: nedū in eius mēte ⁊ spū. nedū in angelis et deatis. sed in ipo etiā do gl'oso. omi trī impfectōe seclusa. Dicam' enī deū delecta ri ⁊ gaudere. sicut ⁊ dīn esse ¶ Quēadmodū igit amor seraphic' cuius assignare nitimur, ꝓprietates/signa. vel effectus ponit in apice seu ytice mentis intellectual'. sic audacia. quā amor ptulit in osculi petitione cū spe. et ceteris illic collocat'. ⁊ hoc stabilitū sit ad oia seq̄ntia. ¶ Constat igitur q̄ amor nō q̄liscūq̄. sz feruid' ⁊ familiaris causat de amico vel amato fiduciā. Experimur etiā hoc in brutis nedū facilt sed cuz difficultate domesticalib' ex ferocitate vt leo. vel ex timiditate vt lepus. Cōtrahūt enī ex longa cuersatōe deniuola eis audaciam cōuersandi cū ꝓprijs dīnis ⁊ domesticis suis. imo et cū brutis alteri' speciei q̄s nasa creauit aduersas. sicut sunt canis et cattus et vulpis ⁊ lep'. ¶ Hūc ad ꝓpositū puto iam lector intelligat ex q̄nta fiducia oscula poscit amor | Osculet' ait me oculo oris sui | Pulcra est hoc loco ⁊ plixa deuoti bernardi deductio. apologisantis ad aiaz q̄ petit osculū oris. ab illo tali et tāto qui respicit terrā ⁊ facit eā tremere. De q̄ iob Semp inq̄t tanq̄ tumentes fluct' sup me deū timui. ⁊ pond' eius ferre nō potui. Talia sūt plima ad repssionē audacie ō q̄ vn' pīm iubebat. Nunq̄ in omi vita tua assū pseris fiduciā. Ait vo discipul' ille quē diligebat Jesus tota libertate audet dicere timor nō est i caritate. qm̄ pfcā caritas foras mittit timorē. Sz nōne seraphica caritas sponse nre pfcā est? Nōne iaz p exercitā plima. facta ē tota domestica? Nō ne nūeranda est inē ciues sctōz ⁊ domestici dei. cui' exēplo Pauli cuersatio est in celis. q̄ totiens admissa est nec repulsa. ad oscla pedū dilectoz. Deiñ gradatim familiarius ad oscula manuū. quidni tandem aliq̄n sumat audaciā in feruore spūs sui dicere | Osculet me osculo oris sui | Sic amorosa xpi illa magdalēa p' unctōem pedum/post remissionē pctōz. psumpsit effundere unguentū. pciosioris liquoris sb typo frgrātissime deuotōis. sup caput ipi' recūbentis. Caput aūt xpi de' q̄ p deuotōz singularē oscularī dr oze ad os. qz nullum interponit medīū creatē sepatiue vt dicetur. ¶ Cantat vn' ex seculi hoibus. audacem faciebat amor. Si bonitas caduca. et aliq̄n pessime estimata/rapit ad se amorez alienū vt audeat ⁊ psumat. q̄d de illa forsnace imensa bonitat' ⁊ deniolētie estimādū esse putabim'? Quid inq̄ nisi illō dñi oniū a paulo dudū edocti benign' iesus veniētes ad se. totus totos deosculat' Tractū est hoc ex euāgelica adolescentioris filij parabola reuertētis. Audem' inq̄t aplus ⁊ bonā fiduciā hēmus magis peregrinari a corpe. ⁊ eē pnes ad deū q̄ pnia dei quid aliud est q̄ osculatō oris sui? Semp ex aduerso psumit seua turbata cōscientia/nec audet oculos sursum ottellere. quāto min' osculū oris postulare Multū dilexit petrus. iō multū psumpsit. Dñe inq̄t si tu es. iube me uenire ad te sup aq̄s. ¶ Sēno me latius effluere q̄ ꝓposita brcuitas flagitabat Sz neq̄ finis fuerit si voluero cūcta psequi q̄ dictantis a lo vel occurrūt vl' materie ꝓprima sunt vel fortassis a lectore q̄renda sunt. Ecce dilatatōnis materia magna nimis ¶ Quererē enī ofestim nō nulli. nec ab expectōe sua ofundi putabūt Edissere nobis si expositores plenari'. q̄d osculū. quid os. quis osculās. q̄s osculat' qualis osculatio. Dic q̄ sunt oris. duo labia. in osculante sil' ⁊ osclato. Sz neq̄ terminus hic erit inq̄ sitiōis. fiet, pcessus ad oīs symbolicas significatōes q̄s text' cāticoz decurrit uniuersus/de vlceribus de unguētis. de cellarijs. de tabernacul' cedar. de pellibus salomonis. et ceteris in hūc modū. Sz iam ptacta est nīi sup his cā silentij plus iraq̄ suscepim' umbras ⁊ fumos excutere q̄ discutere. Sane distinctiōes et magistrales simōes. omelie ptera scōrum copiosissime p inapientibus ⁊ pficientibus hec decebūt. Sed nūc pfectis (q̄uis impfect') debitor sum. q̄ p osuetudie exercitatos hīt sensus. Clement vltima duo sympsalmata p min' exptis. ¶ Poit hugo tres in cōtēplatiōe processus instar ignis q̄ cū ascendi q̄rit. prio fumosus ē sine flāma. deiñ cū fumo flāma miscet. tandem pur' ⁊ detus ignis ē in carbone. Hzadum hūc tertiū tenet igneus amor spōse qui fortz exalit scintillat ⁊ emicat. nec inf

ad ⁊

fumus latere grossos ⁊ inq̃etos volutatur Deniq; q̃ñ ꝛe singul' ola sil'dici ꝑñt etiã q̃ sunt accõmoda. trãseat ꝓmo nr̃ grad a/ tim ad reliq̃ ¶ Un' itaq; solꝛpassus i scri pturis mutuo ceteros exponere. imo qõli bet xp̃ũ ꝑt intelligibil' loq̃ cũ altero. q̃ñ est ignea lex. sciam hꝫ vocis. ⁊ oim liguꝫ loq̃ns. Dũ enĩ spũſcũs affłat. sic fugiunt fãtasmata. dant carnsmata. spirãt aroma ta sic ꝛesonãt idiomata.

Secũda cõsidera.

De secunda proprietate.

Dor ꝛelectat. Exilit hec ignea lingue ꝑticula ex seq̃ntib' ꝛerboꝝ symbolis | Quia meliora sunt vbera tua vino fragrãtia vnguẽtis optimis | Siq̃ dem ista ꝛelectãt vtẽtes. Jnuenit ei dictũ apõ sapientẽ ꝑ insipientẽ mulierẽ. Veni inebriemur vberib'. Vinũ q̃z letificat cor hꝫs ⁊ odoꝛib' atz vnguẽtis cor delectat. ¶ Preterea ꝛelectatio sortit' ꝫ noie assili/ tudine lactẽtiũ pueroꝝ. q̃i dulcis lactatõ causat' aũt ab amore. imo nõnisi ab amo re ꝛel amatõe ꝛelectatio. hinc illõ popula re. Jã hõmenara yoye. se damour ne vi/ ent. Sauditũ nisi ꝛe amore nullũ esse põt.

Est itaq; ꝛelectatio ꝓceptõ ꝓueniẽtis cõ iuncti. Amor aũt nõ est nisi ꝓueniẽtia ⁊ adaptatio rei ad suũ ꝓueniẽs. Porro nul/ lũ est obiectũ ꝓueniẽti' sponse. q̃z ipe ꝛeus summũ bonũ. ad qõ capiendũ ⁊ possidẽdũz facta ẽ. Quare supest. dũ sibi ꝓiũgit. intꝛe ret ⁊ vnit' tãta ꝑfectate. q̃nta sũt os et os osculantia se mutuo. q̃ causat' ex hac vni/ tionis ꝓceptõe ꝛelectatio nõ q̃liscũq; sed in suo genere supma. q̃ supi' esse bonũ nõ põt. ꝑterea q̃etat' gaudet ⁊ letat' l hac vni ca opatiõe. nullũ aliud obiectũ ꝑtẽs. q̃z/ uis ipi' ꝓtinuatõem. possessionẽq; securaz amare ñ cesset. Necz th̃ ẽ mot' ꝑprie dict' q̃ est act' entis in potẽtia cũ hẽat amor id qõ actualit' requirit. sic esuries id edẽs. qõ hꝫ sp in pñtia. caret motu fastidij. Conse quit' amor ex hac ꝛelectatõne illõ ꝛe plal. Delectare in dño. ⁊ dabit tibi ꝓtitones cordis tui. Et rursꝫ' Renuit cõsolari anĩa mea. meõr fui ꝛei ⁊ delectat' sum ⁊ exerci/ tat' sũ. Ellia lra garrini. Et ꝛefic spũs me us. ꝛona siquidẽ ꝛefectõne. in salutare dei Et hec delectatio spũalis. si authonio cre dim' sola est rõ vincẽdi inimicũ. ¶ Ceterꝫ fit ꝑ amorẽ. aie ꝓiunctio ad ꝛeũ cũ ꝓceptõe multꝫ mõis. sicut ꝓtingit ꝛeũ multipl'r cõ/ templari. Hꝫ loq̃mur hic ꝛe cõiunctõe. ꝑ pond' caritatꝫ. q̃ mota ab infinito amore fac supmũdanũ ⁊ imẽsurabilẽ ⁊ absolutũ pu/ re mẽtꝫ exceſſuz. sic ait Dyoñ. Tũc cogni tio ꝑ speculũ ⁊ enigma q̃dãmõ ꝛeserꝫ fort et subitrat amor vigz ad interioꝛa ꝛelamis vbi posuit ꝛe' tenebꝛas latibulũ suum. At ꝛero nũq; remanet absq; cognitõe Dõ si foꝛet ita ipe nihil ꝓpet. Et cũ negatoꝛi/ ri delectatio siue ꝓceptõe ꝓuenient' cõiun cti. vbi tũc sua delectatio esꝫ Rñderẽt aliq̃ q̃ amor est formalit' sua cognitio. Adderẽt aliqui q̃õ ẽ formalit' sua ꝛelectatio. Videt' ꝛerselleñ. cõsona loqui sup cantica ad hãc positõꝝ. Hꝫ cõsonãt' ad phlaz ⁊ doctores. dicim' q̃ sic intellect' ⁊ volũtas sũt distincte potẽtie. sic cognitõ ⁊ volitio ꝛel amor distin guunt' disiũguit' dico. nõ ita th̃ q̃n circũ/ incidãt se mutuo. ⁊ hoc solerter aduertere est ⁊ vtile. ¶ Proficit in hac pte specula/ tio/ ꝛe mõ ꝓnexiõis ꝛtutũ cardinaliũ cuꝫ prudentia ⁊ thxologicaꝝ cũ gra. Et ꝛonꝝ oim generalit' ⁊ btitudinũ cũ caritate. si ñ informes ⁊ imꝑfecte. nec ꝛe virtutes ꝛel ant ꝑputari. Itaq; circũincidũt se mutuo vt q̃libet xp̃'/ alteri' denotationẽ soꝛtiat'. Dicim' enĩ cũ apl'o q̃ caritas ẽ benigna ⁊ patiens ⁊c. q̃ tẽperãtia ẽ prudẽs. iusta. fo/ tis ⁊ ecõtra. Silr q̃ fides sperat ⁊ diligit et econtra. Hõ aliꝫ in ꝛe nr̃a dicit Ch̃isto. ꝛe volũtate q̃ ipe est appetit' intellectiu'. ꝛel intellect' appetitiu'. Sic ꝛe actib' ipa rum potẽtiaꝝ. licet dicere q̃ amor ẽ cogni tiuus. ⁊ cognitio amoroſa duz ordinat ad amorẽ nõ sistens in nuda speculatõe vita tis. ¶ Exemplũ materiale. man' et ocul' cõcurrũt ad scribendũ. ocul' videt manui/ et man' mouet calamũ. Hõ th̃ virt' visiua est virt' motiua calami. nec man' est oculus sed q̃dãmõ circũincidũt se. ꝑpẽ cõnexionẽ in vna actõe scribendi. Soluit' ex his fcã dubitatio. q̃ñ amor dirigit' a cognitõe/ in prima sui generatõe. Certissimũ q̃ppe est q̃ volũtas nõ ferꝫ in ꝑsius incognitũ cũ obiectũ suũ sit cõueniẽs ꝛel apparenter ostẽsum. Hõ aũt fertur aliq̃ potẽtia in nõ suũ obiectũ. vt olfact' in sonũ. ¶ Veritas est satis annotãda. ꝑ vniuersitate dictoꝝ et dicendoꝝ. ꝑcipue ꝛe amore sponse q̃ vo luntas q̃ solũ hꝫ ꝑ obiecto suo vltimo. bo num summũ ⁊ optimũ. q̃ sola insup ẽ vni uersalis motoꝝ in regno aie. seu toto mi/ crocosmo. dũ fuerit ꝑ directõem ⁊ ductõ nẽ intellect' applicata ad obiectũ suũ. tũc

sufficit seipsam mouere lixre peractum amoris elicitū Sufficit ꝓterea mouere vires alias p hitus eaꝝ impatiue.quo fit vt vis ognitiua q̄ prī mouebat obiectaliter volūtatē pūtando obiectū.nūc ordine q̄ conuerso mouet lixre impatie ⁊ arbitrarie ab ipsa volūtate. Exēpli gr̄a i ꝓposito Memoria aie intellectiue fecūda spēbus intelligibilib⁹ adq̄sitis ⁊ abstractis ex fātasmatib⁹ sensibilib⁹ estimatiue.quā ꝯmentator nosat intellectuz passiuū.mēoria inq̄ ponit in acie itellectꝰ ipēm.repūtantē deū nō quidē nude.sz q̄si p speculū ⁊ i enigmate. Intellectiua virtꝰ formabit sīle verbuz de deo.⁊ illud nafaliter obiiciet potētie volitiue. Quo ꝓcessu hito nouus poterit lixre ⁊ arbitrarie ichoari.qz mouebit se voluntas dilectiue nō in cognitōez pūtatā intꝰ p intellectū.sz in rē extra vel q̄si extra existentē.s.deū. Nō eni amat volūtas cognitionē hmōi dei tanq̄ vltimuz finē.sicut neq̄ eē pōt finis eī. Amat eni deū ipsum imediate.⁊ se fert in ipm.⁊ amplectitur ⁊ osculat.⁊ vlerib⁹ suis ꝉxet.⁊ in eꝰ fragrantia delectat. licet nō videat supplicō ad oculū vel facie ad faciē deū. Deiñ volūtas cōiūcta fini suo vltimo deo.ꝓcipit arbitrio.ꝓprio ⁊ impio intellectui /q̄si dicēdo. Veni/vide/gusta ⁊ senti. q̄ dulcis est dñs. Ad cui⁹ eludatōez ampliorē accedit amoris ignei lingua tertia.

Tertia consideratio.

Amor lenit. Colligit ista ꝓpheta amoris ex his verbis. [Oleū effusū nomen tuū] Ideo adolescētule dilexerūt te] Cōstat per oleū designari ꝓditionē leuitiuā quā attribuit amori increato.non sine creato/cantēs in eccl̄ia. Q̄n venis corda lenis. Est insup oleū in cōdimētū dulcedinis ⁊ suauitatis.et mitigatiuū dolōris Vñ petrus. Si tñ gustastis qm̄ suauis ē dñs. Et apl̄s cōcordat. Gustauerit inquit verbū dei verbū. Et dauid damat. Quā magna multitudo dulcedis tue dñe. Et rursum. Memoriā abundātie suauitatis tue eructabūt. Samaritan⁹ q̄z ad curā vulnerati/oleū apposuit. Prosequmur inchoata declarātes/q̄ ⁊ q̄lis sit cognitio p̄cipiēs deū vt optimū cōueniēs ⁊ cōiūctū.ex quo amor nō est formalit ꝓceptiu⁹ ognitōis q̄i in eo vel cū eo sit formalit ꝓceptio/sicut ⁊ delectatio. Alioq̄n neq̄ delectaret si ñ ꝓficeret.neq̄ quiesceret/aut frueret deo.si nō delectaret eo. Istō ē cōsideratiōe dignissimū/cui⁹ ignorātia multos in amore dei figere se volētes solet cōturbare. Loquor exp⁹ per tot annos. Quāuis aūt multa dixerim⁹ sup magnificat.nihilomin⁹ faciēs de gr̄ām p gr̄a/et paulatim sm tps ⁊ locū ⁊ modū bñplacti sui dona sua multiplicās.dat in dies ferri magis a claritate i claritatē tanq̄ a dñi spū. q̄ amor est dans expiri illō dauiticuz. Declaratio sermonū tuorū illūinat. Familiaris itaq̄ quietꝰ ostensor est secretor amicicie.qz ⁊ xps verbuz et sapia pris medi⁹ accedit loq̄ns linguis. neduz hoim.nedū angelor.sz arcanor pris/q̄ nō licet homi loq̄. Fortassis illa sūt arcana q̄ diuin⁹ dionisi⁹ a paulo discere nō potuit.nec ipe scribere vel docere nisi p silentiū. sz eis reuelauit deꝰ p spūm scīm ea q̄ nec oculꝰ vidit/nec auris audiuit nec in cor hois ascēdit. Stultꝰ essz lector si q̄reret.et ego ꝓsumptor insanꝰ.si conarer altiora vel altius q̄ ipsi exponere secreta celestia.

Plane dū etiā atq̄ etiā rumino verba pauli verba subiunde dyonisij/sup hac sapia q̄ i mysterio absc̄dita ē mirāda ⁊ miserāda apparet lixretudo intellectꝰ nr̄i nō intꝰ/sz fortis lxrētis ad eor doctrinā. Hinc q̄ppe verba si velamē ⁊ obscuritas auferat a corde.cognoscūtur aptissima esse.de quib⁹ ambigere min⁹ ē fas q̄ de ipo materiali sole.vt iure dixerit Boeci⁹. Hanc q̄sq̄ poterit notare lucē candidos plebi radios negabit. ℣ Oritur estas hodie verbam festo q̄ solviridior est.⁊ plus fulgid⁹ ⁊ feruid⁹. Venit in mēoriā baptisma valeriāi insignis cecilie virginis sponsi. Libenter eni diei cuiusl̄ibz occurrētia speculari soleo mysteria. Edidit ipe valerian⁹ senē candidis indutū cū libro aureis lr̄is scripto in q̄ legit ista pauli verba. Vn⁹ dñs vna fides.vnū baptisma.vn⁹ deus ⁊ pr̄ oīm q̄ sup oēs/⁊ p oīa.⁊ in oīb⁹ nob⁹. Valerian⁹ interrogat a sene si crederet.ilico rndit. Nihil verius dici posse. In quib⁹ tñ vniuersa dionisij theologia notata ē. Nā in hoc q⁹ vn⁹ est deus ⁊ pr̄ oīm notat theologia de trinitate ⁊ vnitate diuina. Nō eni eēt pr̄nitas in diuis si ñ essz trinitas cui⁹ tale principiū est pr̄/a quo ois pr̄nitas i celo et in terra nosatur. Cetez cū addit qui sup oēs est dat intelligi theologia mystica q̄ p excessum infinitū sup oēs hz scīri. Porro cum deꝰ esse dr p oīa symbolicā ex oīb⁹ ⁊ in oīb⁹ ꝓpim⁹ theologiā. Denicq̄ cū sb̄iūctū ē i oīb⁹ nob⁹ theologia sigf ꝓcedēs exp̄ijs ⁊ intelligibilib⁹ posituue.q̄liter fit i diuis nob⁹/tā p cām q̄ p excellentiā nō attēdendo si fuerit infinita/ qm̄ i hac excellentia p infinitatē mysteriū theologie per

abnegationē collocat. Additur pterea triplex hitudo quā hz ꝛ ad nos vltra ceteras ītrōnabiles creatas. s. p imaginē naturalē. p grām et p gl'iam. Prima siqdem hitudo ē ad deū ne dū vt principiū causatiuū. sicut ī oīb ē p essentiā/potētiā ꝛ pñtiā. sed etiā sicut ad principiū obiectiuū tōe imagis q̄ vr capax ē fcā. Deiñ sicut ad principiū inhabitatiuū tōe silitudis et reformatōis p grāz. Tertio sicut ad pncipiū glorificatiuū sub q̄ ꝯplxendi pt hitudo ypostatice vnionis in xpo ꝛ mīne dignitatis in maria. Pōr estimo sm triplicē hāc silitudinē reddi ratio vna. cur totiēs in scripīs cōiūgunt hec tria. dñs ꝛ nr. Dis ex incidēti transcursis redeam ad cām lenitatis amoris. q̄lē hūit aplus nr. Remigi⁹ d̄ q̄ legit q̄ benignitatē ꝛ benignitatē māsuetissimi cordis ondebat in lenitate sermonis. qm ꝛ in fide ꝛ lenitate ipi⁹ sctm fec illū. Hēm⁹ certe in amore sponse obiectū quemē tissimū ꝛū. hēm⁹ piunctōes ipsi⁹ ad sponsū per oscula intimū. ꝛ p inflxionē ad sedē amoris pectus suū qd notat in vbribus. ꝛ p lenitiuā oleileticiā. iucta illd. Unxit te ds oleo leticie.

Supest assignare cognitōem pceptiuā qm ꝛ lectatio ꝛ lenitas ē pceptio cōueniētis pūncti. Difficultatē auget vbū hugōis. Amor inquit intrat vbi ognito foris stat. Illd insup d̄ q̄dā omelia possumus figere sidetū/vbi nou est fas iferre obtutū. Itē qd magi. ogīcim⁹ ꝛ do qd nō ēē quid est. Alc vo loquatur iam quarta ignei amoris lingua. eius proprietas est.

Quarta proprietas. B

Hor ardet. Colligit hoc ex feruore sidesiij sponse ad sponsum [Trahe me post te. curremus in odorē vngentoruz tuoꝝ] Virtus vo ardor ꝛ inextinguibil fragrātia. Certe sponsa cōcesso iā oris osculo fidēt postulato velut ab absēte/suscepta fuerat ad vbera spōsi qm meliora dirit ea vino. fragrātia vnguētis optimis. expta loq̄tur ꝛ delectata. Hā ꝛ subiūgit [Oleū effusum nome tuū] Hunc ex satietate ꝛ vbꝛ plenitudie/velut insatiabilius sestuās damat [Trahe me p⁹ te/curremꝰ i odorem vnguētoꝝ tuoꝝ] Iure dirit d̄ amore seraphico dyonisi⁹ q̄ ē supferuid⁹ ꝛ holocauste purgatiu⁹. qm ꝛ seraphin interptat ardēs. Est qdē in angelis ardor iste. est in singulis etiā beatis quib est vna vox letantiū et vn⁹ ardor cordiuz Pterea dicūt lapides igniti. pcipue tñ ꝛ in excellentia seraphic⁹ ordo possidet hūc ardorem. Propterea nec ipe a scia sicut cherubin nec cherubin ab ardore nomiatur. q̄uis absq̄ vlla dubitatōe. ꝛ seraphin cognoscat ꝛ cherubin ardeat. sic ꝛ volūtas cogīscit p intellectū. et ardet p voluntatē intellectus. Dicamus igit circo ꝛ ardore spōse. q̄ ñ est absq̄ cognitōe. alio quin delectabilis esse non posz. ꝛ lenis ei spōsus su⁹ ds vt opponebat. Omis vtiq̄ delectatio fit ex pceptōe. ꝛ omis pceptio sine dubitatiōe/est cognitio. nō q̄liscūq̄ sed exprimētalis ꝛ practica. est pns q̄si per sensum ens vel exns. q̄ differt duplr a cognitōe solū speculatia ꝛ distinctiua seu declaratiua. Pro qꝛ respicit principaliē bonū/sz speculatiua ver. aut si magis phylosophice dicerim⁹ respicit plane ver. qꝛ verū est obiectū intellect⁹. sed ñ sistit i sola rōne veri. imo put ꝛsone vel cōformit aut cōesse se hz ad appetitū boni ptendit.

Exq̄ distinctōe sumi⁹ illa altera. ꝛ intellectu practico ꝛ speculatiuo. Differt secundo perceptio exprimētalis ꝛ practica a speculatiua in ordine ꝛ origine. qꝛ necesse est perceptōem seq̄ opatōem appetit⁹ psertim volitiui. ꝛ ab eodē causari. ꝓpterea recte vocat hmōi perceptio ocul⁹ volūtatis vel amoris sui marie eliciti. qm ñ causat nec aliē oriret De e⁹ efficacia dicēdū erit infer⁹ sup illo. Vulnerasti cor meū sponsa in vno oculoꝝ tuoꝝ. Eliciam⁹ exinde pulcerrimā de cognitiōe exprimētali scintillā veritat respectu amoris. sponse ad deū spōsum. Violentior ꝛ vehemētior est ista pceptio ad trahendū p⁹ sponsuz q̄ speculatiua Ratio iā tacta est ex ordie līe. ꝛ ptz exemplo iā inducto d̄ scriptura. quā scribit manus ad directiōem oculi. Si enī oīderet oculus volūtati scribentis. tm̄ō speculatiue q̄dā exēplaria līaꝝ sub q̄dā obscura generalitate/volūtas ñ ita trahere⁹ ꝛ allice⁹ ad scribēdū. sic fiet ex pulcria scripta sua quā pducet/quā ptin⁹ insup oīdet pcipiens oculus. qm ocul⁹ videt voluntate scribentis. sicut volūtas mouz oculū ad videndū līas q̄s formar mediāte manu. sed ex impio suo. Sentiēs igit vis affectiua seu motiua pulcritudinē egregiā in litteris aut picturis/q̄les alibi nō viderat. qꝛ nō scripserat trahe⁹ ampli⁹ ad ꝓtinuandū scripturā. pcipiens tūc oculo pmanere in hac sua opatōe directiua. vt pmaneat et delectet in vi motiua sua. qm ex dict duobus ꝛsurgit ꝛ oriē vehemētior delectatio que sm Arist. ꝛ experientiā tz opantē i opatione. Facile erit ex hac vna silitudie cōsiderare sensibiles alias innūerabiles. ꝛ ex illis ascēdere ad pceptōes ꝛ motōes tōis et mentis. quales plurimi/non habentes exercitatos sens⁹ spūales ñ aduertūt. nisi forte assis in formis ꝛ volucz fantasmatuz

sicut ex sola ⁊ simplici fide et spe de deo in solo enigmate. per q̄les forte putāt aliq̄ dictū illud qđ inductū est de cognitōe dei q̄ magis cog̃scit quid nō est q̄ quid est.

¶ Quinta ꝓprietas.

Hoc ingreditur cellas | Introduxit me rex in cellaria sua | Cui cōgaudēt ⁊ applaudēt ille de quib⁹ iam bis dixerat adolescētule. Adolescētule inq̄t dilexerūt te. Et se rursus cōnumerās eis | Curremus in odore vnguētoꝝ tuoꝝ. Letabimur inquiūt ⁊ exultabimus in te. memores vbera tuoꝝ super vinū Recti diligūt te | ¶ Recti dicūt. Imo te Consone loquit discipul⁹ ille quē diligebat ihesus. Odor tu⁹ ipse in me excitauit cōcupiscentias eternas Ipse q̄dem ip̄s rex est de quo pulcerrima mulier mr̄ sua fas habz dicere. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni/cui bñ dixit dñs. sine cui⁹ odore nō currit. qz nēo venit ad p̄ēm nisi tractus a filio. sicut nec ad filiū nemo venire pōt nisi p̄ suus traxerit eū. ¶ Sūt aliq̄ sortiti alam bonā. quos etiā a puero notauim⁹ anhelare ad diuinos odores ⁊ ad celestia desideria. naturali quodā instinctu suspendi. nōdū ꝑfites rōnis vsuz pleni. Habent alij curuas in terris animas ⁊ celestiuz manes instar pecoꝝ ¶ Discipulus patris vnius in heremo ꝙquest⁹ est eidē cū admiratōe q⁹ vn⁹ ex fratrib⁹ apostatauerat. Mirare inq̄t pot⁹ fili. quo pacto remanet aliquis cū null⁹ hic remanere possit/si nō venerit spāliter a deo. nō humano solū cōcilio tractus. ¶ Exemplū addidit de vario genere catuloꝝ/quoꝝ aliq̄ per odorē bestie p sequunt eā infatigabiliter. dū alij q̄uis exagitati per clamorē statim desistāt. nec alios comitat. quia odorē venaticū nō habuerunt narib⁹. ¶ Christi bon⁹ odor sum⁹/dicebat apl's. sz ñ omnib⁹ ad vitā. quēadmodū iudas/qñ dom⁹ repleta est ex odore vnguēti. nō cucurrit. sz lapsus est. Tales notati sunt ab adolescentul' dicentib⁹ ad sponsaz | Recti diligunt te | Noverat esse nōnullos qui rectis eā oculis aspicere ñ poterāt nec odorē optimū eius ferre. nigrā quoq̄ spernebāt ⁊ fuscā. ¶ Porro q̄d egerit spōsa quā introduxit rex in cellaria sua satis colligit ex leticia ⁊ exultatōe adolescentu lap⁹ suaꝝ in vberib⁹ suis/sup vinū carnalis leticie/aut sapie p industriā adq̄site Collegit itaq̄ ex diuine sapie thesauz atz cellarijs doctrinas vberes pietatū. Est ei infinitus thesaur⁹ bonoꝝ q̄ qui vsi sūt ꝓtinus pes effecti sunt amicicie dei. ¶ Que vo sint huiusmōi doctrine pietat⁹. put notat apl's post dicem⁹ si p⁹ aliq̄ de sexta amoris pro prietate tetigerim⁹ adaptaueri⁹ ⁊ canticoz dū/hoc ē de canticum cordis omia q̄ dicta sūt ⁊ dicētur sup hmōi canticis canticoꝝ.

Sexta ꝓprietates.

Nigra sum sz formosa filie hierl'm. Abstractū p̄ concreto ⁊ femineū p masculino freq̄nt accipim⁹. qm̄ sicut sponsi ⁊ sponse vn⁹ ē spūs. Ita vox cōis ē. Nolite me cōsiderare q⁹ fusca sim/qz decoloravit me sol Quid pulcritudo sponse nisi sua ad deum sincera dilectio? Quid nigredo sua vel fuscedo nisi timorata ⁊ reuerens humiliatio? Sua q̄q̄ p̄fecta pulcritudo sua q̄z q̄ntūcunq̄ pura ⁊ feruida dilectio/necnō cognitiōis claritudo/q̄d est i estimatōe sua/dū ꝓpat ad illū solē iusticie. de q̄ subiūgit. Reddēs cāz sui timoꝝ in nigredine vel fuscedine vl' pallore notati. qz inq̄t decoloravit me sol. Et ita decoloravit vt i caliginē ⁊ tenebras tota ruat. ¶ Hūc in trāscursu solo. qm̄ alibi latissime ⁊ pluries in vtraq̄ lingua tractauim⁹/fiat applicatio canticoꝝdi noui ad 5 epithlaamiū 5m ꝓprietates sex in ß. duplici ꝓtio notatos ꝓfoꝝmit ad notulas et voce eiusdē cāticoꝝdi q̄ sūt hec 5m q̄s omis doctrina pietat⁹ q̄ hauriē in cellarijs suis cātari p̄t in armonia cordis gaudiuz meroꝝ spes timoꝝ ⁊ pietas. ¶ Est āt pietas put hic accipit aōꝝ ꝙsurgēs ex affinitate. cui⁹ aūt affinitas ꝓcedit ab ipo p̄re luminuz ex q̄ omis p̄nitas 5m ap'm in celo ⁊ in terra nōmat. ¶ Repetitio. Osculā poscit amoꝝ de lectat. ecce gaudiū. lenit ecce dolorē p lidi/rectū q̄ lenit Et ardet. i. desiderat de hēmēter ecce spem. Ingredit cellas pulcer ⁊ ipse niger. ecce timorē in nigredine seu pallore q̄ est timēti color apt⁹. Effect⁹ ei timoris ē pallor. ꝓt spūs ꝓfluētes ad cor. ¶ Fiat hic diapsalma. ß ē pausatio psallētiuz in cāticis p̄ creatōe cātantiū. q̄tin⁹ etiaz possit ipa doctrina pietat⁹ diligēti⁹ inspici qm̄ pietas ad oīa valz q̄ cāticoꝝ oīm i cordib⁹ nr̄is radix ē exēplar ⁊ finis put vberrime/vtinā fructuose tractata per nos de canticis manifestant. a. Gaudiū. e. Spes. i. Pietas. o. Timor. v. Dolor.

Finito diapsalma/

te primo. Sequitur sympsalma secundū Prima ꝓprietas septima in ordine.

Impugnatur amor. Filij inquit matris mee pugnauerūt contra me pendet hec scīa iuxta sensum vnū existentiale precedenti/ vbi cām reddit sponsa sue nigredis dicēs. q̄ me colorauit me sol. sol videlicz iusticie. permittens me tribulatōis et tēptatōis ardoribus exponi. Cōtra qđ dr in psal. Per diē sol nō vret te. Juxta quē intellectū filij matris sue pugnātes contra eā acciperēt in sinistrā partez vel de puersis ecclie filijs. vel de demōib⁹ qui p creatōem sunt veritati matris oim filij Vel certe de adā et eua/ quor filij necz sūt tirānici mot⁹ peculiariter originaliter. quor lex repugnat legi mētis/ q̄ diuertūt aiam verbi gena ad infimas/ ad infames vineas. tot desideriorz qb⁹ obniti nō sp pt. Sicut ei totiens p̄q̄rit apls. Amor sponse vineam pacis celestis desiderij assiduo feruore custodire nō pualet. Inde pallor ille timoris/ et fusce nigredinis decolorationis. q̄ velle bonū. sibi adiacet. posse aūt nō inuenit iuxta votum ¶ Sūt alij sensus p anagogiā/ et in bonā partez de filijs ecclie celestis/ quos angelos intelligit amor sponse/ q̄libus fuit ille angel⁹ q̄ pugnauit in luctu cōtra Jacob Aut certe per allegoriā de ecclia gentiū se coartet. vt cepim⁹ canticū nr̄m ad amorez sponse. ¶ Et qđ sm doctrinā patet ꝓsonet hec et sequētia/ pscrutemur. Nō eni frustra dixit amor sponse prius Introduxit me. Rex in cellaria sua. sed illic edocta erubuit verbum bonū dicens opa sua et vota ei dē regi. q̄m facta ē lingua sua calam⁹ scribe velociter scribentis. ¶ Scōa pactas.

Amor igit desiderat alta tenere. Indica mihi inqt sponsa quē diligit alia mea. vbi pascas vbi cubes in meridie Attendat pietas quā admodū cito nomē Regis/ qđ est excellentie et dignitatis deflexit sensum in nomē pastoris. Vbi pascas inqt. Scimus attribui pastorib⁹ /amatoria carmina. vbi simplicitas libera et cāpestris sine dolo versatur vbi nec arrogātia dñat. ¶ Et q̄m ex hac pactate pendent nō modicū precedentes et sequētes. ꝓ fideren⁹ qđ sibi velit amor qui desiderat alta tenere. et tā alta vt noticiā de sponso suo deo meridianā audeat postulare ¶ Cōstat ex tertia pietati hausta. in sapie cellarijs. q̄druplicē in genere noticiam eē amoris dini. Meridianā de se et apō se vbi est q̄ estens pur sup se reflexū. Meridianā secōo noticiā dicim⁹ de deo. sed extra se in creata btā. tertō matutinā in ipo de creaturis. q̄rto vespertinā i pprio genere videndo creatas p speculū et in enigmate maxie p statu vie/ vel i speculo. et fortassis in enigmate quodā vestigior etiā in pria Vult amor sponse/ soli intēdere. quē ex toto corde ñ diuiso/ nō diuerso diligit. Petit idcirco pītiam sponsi iugit agnoscere/ cuius cā subdit in sequenti pactate.

Tertia pactas

Amor esse vagus refugit dicens Ne vagari hoc ē vane agi inciam post greges sodaliū tuor quicqđ eni diuisionē ab vnitate separante recipit. aut nutrit/ horret et amor tanqz vnice dilecto cōtrariū. Preterea sodales hoc loco et greges silr et tabernacula pastor in ptē intelligim⁹ vni ouili/ vni gregi/ vni pastori cōtrariā accipi. ¶ Quarta pactas. et ē. r.

Octus est amor sponse. vt altera denotat amoris pactas. et hoc sciens sponsus sed ne superbiat sponsa immo cognoscat qualiter et vnde bonum istud accepit dicit in altera pactate. Si ignoras te etc. Et iūgit p q̄nta pactate.

Quinta pactas. et est vndecima.

Amor est eques dei/ q̄ vehitur. s. et vehitur Equitatui meo etc. Gladiēs ergo sponsus necz cū austeritate indignabūdus abijciēs Si ignoras te inquit O pulcerrima mulier et si p nō intelligēs Egredere et abi hoc ē egredieris et abibis vagabunda post vestigia gregū in dissipatione hac illacz discorditer errātiū et illic pasces edos sensuū tuor q̄ ponendi sunt a sinistris sub varietate pastor tabernacula sibi multiplicātiū in falsitate et vanitate. Qđ ne feceris aut factura sis equitatui meo i currib⁹ pharaonis assimilaui te aica mea q. gram ꝓtēplatōnis q̄ te de currib⁹ pharaonis eripiat. q̄ psecutrices curas pdere te volētes pdat largitus suis. Dedi pterea vt eēnt pulcre gene tue sicut turturis in hō estate quersationis et collū tuū qđ mihi te ꝓiūgit sit sic mōilia Flos q̄z murenulas aureas q̄ sunt sine pietati auree faciem⁹ tibi vermiculatas argēto eloqntie/ q̄m eloqa mea eloquia casta sūt. argētū igne examinatū purgatus terre purgatū septuplū. Sit hec interi p concordia et simplalma te secōo pterita. absq̄z pudicio sniaz q̄s eē multiplices alias nō me latet. fiat recursus ad petitōez et desiderij spōse ex amoris fiducia loqntis. Ar

mo te [Judica mihi] p amorem tuū quo amas me [vbi pascas. vbi cubas in meridie] ¶ Accipiātur seqnta q̄si p dyapsalmate ad illustratiōez canticoz. ¶ Dicā hic cū petro de cui⁹ filia carissima petronella hodie meminit eccl'ia. Bonū ē nos hic esse/nō vt faciam⁹ tria tabernacla. Nescie bat enī q̄d diceret sz vt leuātes oculos nostre ꝯsideratiōis neminē videamus nisi solum iesum q̄ p effect⁹ varios z instinct⁹ q̄ rit a sponsa amas me? Cui q̄stioni semper bñ cōscia spōsa rñdet Dñe tu scis q⁹ amo te. Cui dñs rñdz. Pasce agnos meos. Et per agnos hic forsitan intelligim⁹ nō incōgrue idē qđ p adolescentulas đ q̄bz supza in alio simpsalmate q̄ statū incipientium vel aialium z impfectoz significāt z tenēt sicut p filias hierlm nos in gloria cōsummatas aīas vel angelos intelligim⁹ a q̄bz sponsa cōsolatōnem petit z accipit/ mutua et varia collocutione freq̄nter exhibita. Itaq; cognoscēres adolescentule. quoniā introduxit rex sponsā in cellaria sua. Ita ei reuelauit eis ꝯgaudēt mox z dicūt [exultabim⁹ z letabimur in te. mēmores vberū tuoz sup vinum] Plus enī delectat ācillas sponse adolescentulas. la c doctrinalis pietatis stillantes ex vberibus suis q̄z vinū scientie cuius lilet secularis vel hūano studio torculatū. ¶ Cōstituam⁹ igit añ cōsideratōis oculos adolescētulas. nunc has/nūc illas pro defectu paulatim ad noticiā sponsi puenire satagētes, z se monilibo aureis vermiculatis argēto q̄ntumcūq; fas est ornare/cupientes postulare p amorem mutuum sponsi z sponse multiplices sibi q̄stiunculas indicari. ¶ Prima q̄stio amoz sponsi sūm⁹ nunqđ p̄t tot⁹ totaliter diligi z a diligēte hri. ¶ Rñsio per distinctionē. Cōcurrunt enī ad dilectōem tria. Dilect⁹ z diligēs/z hitudo diligēnis ad dilectū. Itaq; de⁹ si est tous desiderabil'. q⁹ totus bon⁹. Ita ē de se tot⁹ z total'r diligibilis. q⁹ finis vltim⁹ ē. ¶ Diligens vo aia potest tota z total'r diligere. videlz ex tota se ex toto corde/ex tota aīa/ex tota mēte ex toto intellectu/z ex oībus viribus suis Alioq̄n ñ p̄cepet si nō posset ipleri. Qđ si et maior dū venerit qđ pfectū ē in patria vbi dicūt ꝯplensiōes ee. qm̄ apphendunt sm totū posse suū/totū nosse. totum velle Proinde tertō si fiat collatio diligentie ad dilectū/ sic dilect⁹ deus solus a se totalit̄ diligitur z cōprehēdit sicut sol⁹ hz eternitatē sol⁹ lucē immēsaz z inaccessibilē inhabitat. sol⁹ nulla cognitōis finitate circumscribi pōt. sol⁹ in eterna trinitate sua z plēo et infinito tonitruo magnitudis resonat in secula seculoz loq̄nte q̄libet persona ad alterā. Amo te Amo te. Amo te. Amoz quid amat cū deū amat? ¶ Rñsio ꝑformiter ad Aug⁹. querentē. Quid amo dū deum meū amo? Amo q̄ndā lucem quā non capit loc⁹. q̄ndā sonū quē nō capit tēpus. quendā odorē quē non spargit flat⁹ q̄ndaz sapiē quē nō minuit edacitas. q̄ndaz amplexum quē nō diuellit societas. Amoz nunqđ cognoscit diligendo deū. quid ē deus? ¶ Rñsio p distinctōem cui⁹ ignorantia multos turbat. Aliut enīz q̄d de cognitione quidditatiua dei pfecta singulari et aspectiua seu diffinitiua. z hoc quodā mō de tū est qđ nescit viatoz quid est dēs. immo nec comp̄hensoz nisi cognitōe z dilectōne actuali finita formalit̄ sicut eēntia virtus et opatio finite sunt. Si vo q̄ritur de cognitione z dilectōe quidditas dei sub generalib⁹ attribut⁹ appropriatis. sibi per q̄d nois descriptiue/z p excellentiā supabundantis affirmatōis q̄lia significāt omnia nomia imēsitatē dicentia explicite vel implicite. constat q⁹ nedū in celo intuitiue/sed etiā in via abstractiue cognoscit q̄d deus est/imo p regula. Quantū q̄sq; cognoscit de deo q⁹ est. tantūd ipse nouit quid est/si pfecte/pfecte. si impfecte/impfecte Necq; enī sunt audiēdi q̄ dicunt nihil de deo cognoscī/si nō cognoscat⁹ ois ei⁹ pprietas/hoc saltē in negatōib⁹ hz instantiam. Verissimū quippe est q⁹ ds non est lapis vel asinus. Quantū vo scit de deo quid nō est (cū priuatio cognoscat⁹ p hitū) scit tantundē de deo qđ ipse est. ¶ Amoz nunqđ immediate diligit deū dicēdo sibi veracit Amo te toto corde. Amo te tota anima. Amo te tota mēte. Amo te toto intellectu sine deceptōe. tota voluntate sine ꝯtradictiōe. tota mēoria sine obliuiōe. tota virtute sine defectōe. ex oībus viribus sine discretiōe. Deniq; ꝑfecte sincerit̄ et vnice?

Rñsio p ꝯsideratōes efficacē excellētiā hz oīs. Amo te/amo te/amo te designātes. ¶ Amo te verbū ē canticū, pryssime cōueniēs z eternal'r toti trinitati. Ān vbi hoc dñi celi firmati sūt/z hoc spū oīs ei⁹ ois vt⁹ coz. Ipe enī dixit đ q̄libz creata esse, producta. Amo te facta ē. Suum enīz amare creatura est suū facere. Itaq; q̄tū

vult creaſe eſſe ⁊ bñ eſſe: tm̃ dicit eidē ⁊ p effectū amo te. ¶ Amo te. Vox ē vel oro in qua ⁊ p quā ſicut in enigmate cognoſcit deus vn⁹ in trinitate/ ⁊ trin⁹ i vnitate dixit Amor nr̄ ieſus q̄ Jota vnū aut vn⁹ aper nō ꝓteribit a lege. Fuerūt q̄ ꝓfea ex lr̄is ſcripſe tanq̄ ſemiarijs ⁊ elemtis vitatū conati ſūt vt Joachim itelligere. i. intr⁹legere. mlta etiā vſq̄ ad ꝓphetias de occultis et futuris. ſz i multis fefellit iſtū audacior curioſitas q̄ ſatis erat ad doctrinā pietat⁹ Dicam⁹ g̃ cū ſobrietate q̄ in hac dictōe Amo/ ſignat principiū mediū ⁊ finis ſm tres eius lr̄as. Eſt enī precipuū in creaturis veſtigiū ſm pithagoricos principiū medium ⁊ finis. qđ peripatetici pl⁹ ſpecificaueꝛūt dicētes in re q̄libet eſſe tria q̄ ſunt natura vtus ⁊ opatio. Theologi vo ꝓticlatius ⁊ diffuſi⁹ aſſignāt in veſtigijs trinitatē. Repit nanq̄ in oi re vnitas veritas ⁊ bonitas. Repit mod⁹ ſpēs et ordo. Repit meſura nūer⁹ ⁊ pōdus. Repit in magtudine longū latū ⁊ ꝓfundū. Et ita p ſingulas rer⁹ ꝓditiōes noſatim in re nra. Itaq̄ dixit xp̄us referente Joh̄ane in Apocalip. Ego ſū alpha ⁊ o. principiū et finis. Jungit apte .Ω. p medio. Ego i quit in medio ſuꝝ ꝛc. Et iohēs medi⁹ vīm ſtetit ꝛc. ¶ Rurſus hec lr̄a duplicata iuxta morē antiquū ſcribendi cōplectit apices q̄tuor lineales p quos in enigmate cognoſci pt veſtigiū trinitat⁹ ſit cū myſterio vnitatis ſic ſcripſerūt Jnde q̄dē q̄ hmōi dictio nō ſine ſcrīpūs inſtinctu ꝓpoſita eſt in canone miſſe ⁊ ſubiūctū Clementiſſime p̄ qđ eſt nomē oīs amoris origiale fundamtū. Al quo ſumit oro dñica exauditōis ſue aulū. ¶ Amo te/ vox eſt vniuerſalit⁹ cuiuſlibet creaſe. Sua laus inſuper ſuū canticū ſua iubilatio xtus honor ⁊ exultatio pſalm⁹ organū et adoratō. Felix es o creaſa rōalis q̄ capax facta es audire ſil⁹ et intelligere p omia generalit⁹ in deo ⁊ in creatura. iſtā iocūditat⁹ vocē Amo te. Jnfelix ex aduerſo creaſa rōalis q̄ diſcordat a tali cantico puerſa volūtate/ cui placet ideo canticū amoris ⁊ pacis/ q̄ nec dat gloriam deo in excelſis. nec in terris habet pacem bone voluntatis. ¶ Prete/rea iure dixiſti O adoleſcentule/ recti diligūt te. nō iniq̄. nō diſtorti ⁊ reprobi. hoc cognoui dicit Ecc̄s. q̄ fecerit ds hominē rectū/ ⁊ ipe myſcuit ſe infinitis q̄ſtiōibus pter curioſitatē/ inſtabilitatē ⁊ cupiditatē.

Primū i rōali. ſm i itraſcibili. tertiū i cōcupiſcibili. ¶ Amo te. Vox ē erūpens ab ore pietat⁹ naturalis i oēs vniuerſalit⁹ generatōes. Preſupponit hic et alijs q̄ pietas ē amor ꝓ ſurgēs ex affinitate. Vn⁹ iuxta diuerſos grad⁹ affinitatis diuerſificat amor pietat is. vt p̄ris ad filiū ⁊ econtra/ viri ad vxorē ⁊ ecōtra/ ciuiū ad ciuitatez. aut patriā/ ꝓpinquor⁹/ domeſticorū et cōſanguineor⁹ ad inuicē. Cōſtat ät ex apoſtolica ſnīa q̄ ex deo p̄re oīs p̄nitas in celo ⁊ in terra noīat⁹/ et ex ꝓſequnti q̄libet p̄nitas aut affinitas in oīb⁹ generatōib⁹ celi et terre/ nedū in hoīb⁹ de q̄b⁹ dicer⁹ q̄dā poeta ipius eteri gen⁹ ſum⁹ q̄s xp̄m fecit apls ꝓfirmādo catholicū. Cōfirmat petr⁹ xp̄ianis loq̄ns Vos eſtis gen⁹ electum.

¶ Amo te. vox eſt tā efficax viuax ⁊ ſonora vt ad aures dei/ q̄ ſunt eius imenſa virtus cognoſcitiua/ generalit⁹ ⁊ imediate p̄tingat. Sciebat amor nr̄ ieſus q̄ omia dedit ei p̄r in man⁹. Dicebat alibi. Omne q̄d dat mihi p̄r ad me veniet. Ad locū q̄ exeūt flumia reuertūtur. Dicē te ſalomōe/ ⁊ phiſicā ſnīam ꝓfirmāte commēoratā a Boecio. Repetunt ꝓprios q̄q̄ recurſus/ redituq̄ ſuo ſingula gaudēt. nec manet vlli tradit⁹ ordo. niſi q̄ fini iunxerit ortū/ ſtabilēq̄ ſui fecerit orbē. Et rurſum altero metro Quia nō aliter durare queāt. niſi cōuerſo rurſus amore refluant cauſe q̄ dedit eē. Conſtat q̄ redit⁹ iſte fit p amorē/ ſicut altero metro dicit. Deformis q̄s lege benigna. ad te q̄erſas reduci facis igne reuerti. Quis aūt ignis ſit iſte conſtat ex dionſio de āgelica hierarchia in fine. Et eodē tr̄ecio. q̄ eſt amor cōmunis inſit⁹ nāe. ō quo ſic exclamat O felix hoīm gen⁹ ſi vr̄os almos amor q̄ celū regit regat ¶ Cōſtat ex iſtis vitas ꝓſideratōis rīdens in q̄ſitiōi. ſi ds imediate amatur. Perſpicuū ē ita eē. Nihil q̄pe mediū inter deū ⁊ creaturā. Sz forte pticularior erat intētio de amore libero creaſe rōnal⁹ Dicem⁹ ꝓinter. ſi pr⁹ addiderūt⁹ ad premiſſa de vivacitate hui⁹ vocis. Amo te.

¶ Amo te. tante vivacitatis vox eſt ⁊ efficacie. q̄ neq̄ mors neq̄ infern⁹ illē opprimere valeāt aut tollere. Sz infern⁹ horrēdos gemit⁹ pnaꝝ ex horribiliorib⁹ clāoribus vicior⁹. mihilomin⁹ iſultat ex ill⁹ cū iuſticia et naſa ſil⁹ cū mia. carmē pulcerrimū ⁊ ſumme armoniacū auribus pijs ⁊ bōe volūtat⁹ Valeat locū tenoris ſeu eritas iuſticie/ ha-

let locū ꝓ tra tenoris .lwnitas nature ha/
let locū diſcant⁹ ſuauitas mie. Forſ igit⁹
vt moꝛs dilectio ꝛ dura ſicut infer⁹ emu/
latio. Aque mlte nō potuerūt extinguere ca
ritatē/nec flumia obruent eaz. ¶ Amo te
ſi ꝓferſ a creatura rōnali ꝛeo ſuo. toto coꝛ
de/tota aima ꝛ tota mēte ꝑ pietatē fidei/
ſpeiꝫ caritatis. ipa ꝓiungit⁹ imediate deo
ſuo quo dicente. Amo te/ipa facta ē. quo
patiēte/iſta amoꝛoſi⁹ repata. ¶ Coartat⁹
hec ꝓfitio ad amoꝛez litꝛum et ꝓū. Et
poſſum⁹ ipm ꝑ tres grad⁹ diſtinguere iux
ta multiplex ternariū qđ ꝓius notatū ē.
De qđ ſufficit ille cōis ternari⁹/ incipiē/
tiū ꝓficientiū ꝛ ꝓfectoꝛ. ꝓut aliq ſūt ala
les. aliq rōnales. aliq ſpūales. ſm quos lo
quit hugo dicēs/nōnullos in eccl̄ia cōten
tari ſimplici fide xp̄iana nō inueſtigātes
rōem. qrūt alij cū fide tōez ad ſolamē ſuū
et alioꝛ edificatōez trāſcendūt alij ad ſim
plicem intelligentiā creditoꝛ ꝛ eoꝛ q̄ per
rōem vidicerūt. ¶ Et ſi ꝓbauerim⁹ de pri
mis q̄ pñt imediate veū dili gere ꝓſpicuū
ſatis de reliq̄s. ¶ Et in primis ſi voluim⁹
vti ꝓſuetudie generali ꝛe cauſalitate dei/
q̄ in oi actiōe concurrit ſua imediate ad
omnē effectū ſm triplex gen⁹ cauſe ꝓ/
ceſſus ñ erit ambigu⁹ de amoꝛe pio ꝛ libe
ro. Dicit aūt pſiem. articul⁹/q̄ ꝓia cau
ſa ſic eſt remotiſſima q̄ etiā ꝓpinquiſſima
ſic generaliſſima q̄ etiam ſingulariſſima.
Dānatoꝫ poſitiones oppoſitas q̄ ſi forſan
aliq̄n vi⁹ e fuerint diſputabiles. tm̄ vitas
iſta ꝑ poſteriozes certiſſimis remōſtratōi
bus ꝓpta ē nullaten⁹ eē dubitabil⁹. Unde
vermicul⁹ eq̄ ꝓticulariē ꝛ imediate ꝓdu/
cit⁹ a deo/ſicut angel⁹ q̄uis in hoc ſit dīa
q̄ ad ꝓductōz vermiculi ꝓcurrūt alie cāe ꝑ
ticulares cū deo. nō ſic cū āgelo dū creat⁹.
Uno ſiq̄dē amoꝛe pēnit⁹ inuariabili ꝓdu
cit⁹ vermicul⁹ quo ꝛ q̄li ꝓduct⁹ ē angel⁹ ſicut
eodē vbo ꝛe oīa ipſe dixit e fcā ſunt. Erat
aūt iſtud dicere dei idē pēnit⁹ qđ amare di
cere videlz practicū appropriatū ſp̄uſcō
nō ſpeculatiuū tm̄mō qđ inter⁹ ꝓpriū eſt
verbi dei. Accipim⁹ ergo amorē dei ꝑ fer
uoꝛe actuali. ꝛ ſic ꝛ amorē ſponſe ad ſpōſuz
ꝓ feruoꝛe ſe actualr exercente Conſtat
nanq̄ aīmā q̄diu eſt in caritate cōiungi
habitualiter ꝛ imediate deo ſcz actu ꝓmo
poſſim⁹ conſimili rōne ita ſentire ꝛefer
uoꝛe quē dicamus actū ſcōm ꝛ ꝓoductū
a feruoꝛe dei q̄ ꝑ ſp̄m ſctm̄ agit i filios dei

Amo te vel oſculoꝛ te/dictū veraciter
a ſponſa. ſpōſo ſuo deo. Jū git eam imedia
te ſibi ſuauiſ et q̄ete vt dicat. Dilect⁹ me
us mihi ꝛ ego illi. inter vbera mea cōmo/
rabit⁹. ꝛ cetera illi⁹ aplectabit⁹ me. Conſo/
ne ad illud de lenyamin adoleſcentulo in
mētis exceſſu. q̄ mēs paulo quē nūc reco/
lim⁹ amātiſſim⁹ dñi habitabit ꝓfidenᵗ in
eo tanq̄ in thalamo tota die meditabit⁹.
et inter hūeros illi⁹ requieſcet brachiis. ſ.
ſuſpenſis ꝛ innexis ad collū. ¶ Quia in re
notand⁹ eſt ꝓceſſus redeūdi in deū/vt no/
teſcat q̄liter tandē ꝛ vbi fiat q̄es. ¶ Cōſtat
in primis nō eſſe quietē i viribꝫ vege/
tatiuis ꝓpē neceſſarios ꝛ aſſiduos in nutri
endo. vegetādo ꝛ augendo mot⁹ alteratō
nes. ¶ Conſtat inſup q̄ nec in viribꝫ aia
libus ſenſuū exterioꝛ/ſz nec interioꝛ/ꝓpē
varias obiectoꝛ ꝛ neceſſarias ĩmutatōes
¶ Cōſtat ampli⁹ q̄ nec in viribꝫ rōnabili
bus ꝛ q̄ ſunt oꝛedibiles rōni q̄ ſunt rōnal⁹
ira ſcibilis ꝛ ꝓcupiſcibilis ꝓpē diſcurſus
vagos ꝛ varios qb⁹ agitant⁹. Cōſtat am
plius q̄ nec in portiōe vel vi intellectiua/
que naturalr mouet⁹ ab obiectis q̄ ſūt fan
taſmata. aut ſpēs intelligibiles. etiā ſi ne
gociet⁹ intellect⁹ circa prima principia. q̄
ſunt infallibilis ꝛ inuariabilis veritatis
¶ Supeſt igit⁹ ſi dēat eſſe q̄es ꝛ finis mo
tus in ſponſa. q̄ q̄rat⁹ in volūtate ſua cu⁹
eſt ſoli⁹ principalr dicere dō ſicut obiecto
et fini ſuo vltimo. Amo te. maneo in te/
et tu in me ſicut ꝓmittit xp̄s fruentes ſe ſa
cramētali māducatōe. Dicit āt mauſio ſi
nē motus et quietē. ¶ Tali mō redit vlti
mus amoꝛ caritate format⁹ ad primū quie
tū naturaliter q̄uis liberalr infitū / circulo
quodā vbi eſt principiū mediū ꝛ finis q̄ſi
triplicato verbo. Amo te. ¶ Denicq̄ con
ſtat iſtic eē q̄tē i amādo. in cogſcendo. in
mē oriter retinēdo. ſm bitū etiā i via. niſi
ſponſe volūtas auerterit faciē ab oculo ſpō
ſi. ꝛ ab amplexu peccādo ſe ſbtraxerit. Poꝛ
ro de feruoꝛe actuali dilectōnis ꝓ tpe/vie
nō ꝑt ita dici obſtāte mortalitatis neceſſi
tate mltiplici. Uñ oppugnat⁹ amoꝛ interi⁹
et exterius ponitur in vineis ſenſuum. et
vineā propriā actualr nō cuſtodit. Hinc
gemebūdus et anxi⁹ ad patriā exclamat
[Indica mihi quē diligit aīma mea. vbi
paſcas. vbi cubas i meridie] neq̄n tā mi/
ſerabilr ꝛ iugiē vagari incipiā/ ꝛ cetera q̄
ſuꝑficialiter ꝓtacta ſunt.

¶ Incipit tertiū sim/
pſalma continēs quattuor amoris ꝓprie/
tates .ſcz.xij.xiij.xiiij.z.xv.

Gratus amor/cor hz ſimplex:/ cui lectulus extat flozid⁹/ē fruct⁹ dul
cis in oze ſuo. Gratus ingz qz cuz eſſet rex in acubitu ſuo diē Amor ſponſe .narđ⁹ mea đdit odorē ſuū. Ubi ſm diuidētes cātica p dragmata dcē. Incho at ſcōm dragma. Paulo poſt tertiū. Ecce tu pulcer. Deiñ q̄rtū. Sicut malus. Qui tum vox dilecti. Sextū dilect⁹ me⁹ mihi. Septimū egredimi. Octauū. Veniat di/ lectus. Nonū. Vox dilecti pulſantis. Decimū. Quis mihi det. ¶ Eſt aūt tō diuiſio nis inchoatio locutōis ſponſe ad ſponſum cū rñſione ſponſi. ¶ Hz ordinē ceptū tenē/tes p ſympſalmata dcē/ſm totidē metra nra p amoris ꝓprietates cum murenulis aureis doctrine pietat. ¶ Rememozemur in primis quēadmodū ſponſa q̄ſierit | Indica mihi quē diligit aima mea] Ubi pa ſcas/ vb i cubas in meridie. Et itelligam⁹ pcitōem ſponſe ſeni gniter q̄ ad aliud ex/ audita. ¶ Indicauit enī xps quē diligit quēadmodū paſcit z cubat in meridie ar dentiſſime paſſiōis ſue/temēozate per eu charistiā. ¶ In q̄ accubitu cū eſſet pacifi cus gloziat ſponſa q⁹ narđ⁹ ſue deuotiōis dederit odorē ſuauitat⁹. p dſidery feruorē ad hoc ſacrificiū qđ ē in odorē ſuauiſſimū dño. Ipſe enī idē eſt ſacrificās ſacrificiuz et cui ſacrificat. In quo hītat plenitudo diuinitatis cōꝑaliť/hoc ē pfecte z ſm oēm virtutis dimēſionē integraliť ſicut apl's i tellexit z martin⁹ vocās deū coꝛp⁹. Amor ſubinde poſt experientiā ſuauitat⁹ ſentit va lidā fuiſſe vocatōz ſponſi dicētis. Venite ad me q̄ laboratis z onerati eſtis. z cetera q̄ ſequūtur. qualia notant ſigillatim in amo roſiſſimo hoc vbo ſeqnti ſponſe. [Faſcicu lus mirre dilect⁹ me⁹ mihi inter vbera mea cōmorabit] Attēde in faſciculo lenitatē In mirra ſuauitatē. In eo q⁹ ē dilect⁹ mi tis eſt. In eo q⁹ dignat eſſe in⁹. hūil corde. Pozro dat ſibi. i. p ſe ad refectiōez/z inē vbera ponit vt iugū connectēs. z cōmorat vt quietās. Et ſt igit xps veniente ad ſe dile lecte poſt tot laboꝛes z onera tēptationuz et tribulationū iugū ſuaue z on⁹ leue. mi tis q̄z z hūilis corde reficiens venientz z q̄/ tans. Id qđ ſpectat qđ addit ſponſa. Bo/e trus ciꝑi dilect⁹ me⁹ mihi in vineis en gaddi. Siqdē i botro cyꝑi z vineis engad di/refectō ſuauis accipit. ſimplicitas pin de laudat in ſpōſa p oculos colūbinos q̄s dirigit ad ſponſuz. qm̄ vbi amor/ibi ocul⁹. Pulcritudo quoq⁹ duplex exprimit i ami ca. q̄ reciꝓroca viciſſitudine laudat in dile cto. q⁹ pulcer ē z decor⁹. Subinfert venientz q̄i verecunda in ſilitudine petens oſculum Lectul⁹ nr̄ floꝛid⁹. laudās domū totā ex ti gnis z laq̄aribus virtū fortiū eē cōpoſitaz. q̄tin⁹ appareat inde lectuli floꝛidi. i. ꝓſcie requies ſecurioꝛ. Dilect⁹ adūgit nō aduer ſatiue ſz ꝓfirmatiue ad vba ſponſe dicentis lectul⁹ nr̄ floꝛid⁹. nimirz qz ego flos campi et liliū cōvallium. tū vo amica mea ſic liliū floziferz/oīs filias excedēs. ſicut liliū ſpi nas exupat i dcoꝛe. Subiūgit piñ amor ſpōſe. Sicut mal⁹ inter ligna ſilvaz. fertilis ſcz inter fructuoſa. ſic amicus me⁹ inter filias. qđ ꝑ experientiā ſe cognouiſſe demōſtrat dicens. Sub vmbra illi⁹ quē deſiderabaz ſedi. et fruct⁹ eius dulcis gutturi meo.

¶ Curſim iſta p textu lrāli dꝓprietatibꝰ amoris dicta ſint. latioꝛ aliqnto ō amore fruitiuo fiat ſermo. Amor fruitiuus vel amoroſa fruitio ſi ꝓprie ſumat icludit tria principaliť p̄ſupponēs cognitiōez dei ſaltē ex ſimplici fide. Primuz eſt libera motio volūtat⁹ in deū tanq̄z finē vltimū. z hoc ex pondere caritat⁹ create ſil' z increate. Alterū eſt pceptio talis vniōis cū deo. Tertiuz ē ꝓſeqns ad hoc duo z ipſa pficiens/qđ eſt delectatio. q̄ deſcribit pceptio ꝓuenientis cōiuncti. ſicut iſta pluries expoſuim⁹. ſz re petim⁹ ad eliciendā deſcriptionē ſuccinctā amoris fruitiui. Qz eſt ptractatio libera finis vltimi. ſatians z q̄etans. Ptractatio ponit quaſi pro genere. qm̄ vſus z frui tio hīt actōem circa obiectū ſuū z ſuo mō tenent et ptractāt ipm. Et hoc ſub alijs verbis ſignificat Aug⁹. dicēs dꝓfrui et vti q⁹ eſt ſumere aliqđ in facultatē volūtatis Et qz ꝓprie ſola volūtas vtitur aut fruit ꝓterea iungit libera ad hoc quaſi gen⁹ ꝑ tractatio. Deiñ ꝑ dīntia fruitiōis ad vſū ſubdit finis vltimi. Rurſus qz finis vlti/ mus. cōtinet oīne bonū/ſubiūgit ſatians et q̄etās. ¶ Amor fruitiu⁹ ſic deſcript⁹ ꝓue nit omni z ſoli q̄ fruit etiā ipi deo qm̄ ꝑ tractat libe ſe circa finē vltim delectabiliť z q̄ete. Conſonat aug. deſcriptio. Fruim̄ reb⁹ cognitis. qbo mēs ꝓpe ſe ōlectata q̄eſcit

Accipitur aūt fruitio latius aliquādo ꝓut extēdit ad vsū liberū/imo ⁊ magis impꝛie ꝓut brutis ꝯueniret. Sz stet ista ꝓpietas ⁊ attendamus. quale quantūcz sit habere deū in libera facultate voluntatis vt ꝓtractet eū faciens de eo sicut voluerit ¶ Quis in hac parte vim amoris digne laudauerit quis dignatiōez diuine pietatis i ministerio nobis datam satis admiratus fuerit? Qua in re dicebat fructus vite Ego in medio vestrū sum sicut q̄ ministrat. Et rursuz pollicet ꝙ pcingit se ⁊ seruos quos inuenerit vigilantes faciet discūbere ⁊ trāsiēs ministrabit eis dicens Comedite amici ⁊ bibite. ¶ Amor fruitiuus habet imediate deum nedū ꝓ obiecto circa qō versāt sed etiā ꝓ ꝓpꝛio ⁊ imediato fine vltimo ad qō inclinat ⁊ inclinatur Singularis hec ꝓpietas hec ē ipius charitatis exqua sumitur excellentia voluntatis/ Sunt alie due virtutes Theologice Fides ⁊ spes circa deuz tanꝯ ꝓpꝛium ⁊ imediatū obiectum sed nō sub ratione finis vltimi qō est sūmum bonū. qm̄ fides respicit deū sub ratione veri primi. et spes sub ratione sūmi ardui. que duo non habent finis vltimi rationē. Porro virtutes cardinales dona ⁊ beatitudines vel habent ꝓ obiecto immediato res alias a deo sicut temperātia moderat passiōes ꝯcupiscibiles/ ⁊ fortitudo passiōes irascibiles et penitentia respicit peccatū. Similiter ⁊ luctus/ ⁊ iusticia humanos actus. Aut si tendant in deū inclinatiue nō tm̄ immediate et ꝓ se motiue sed solū mediāte charitate que dat eis vita pondus ⁊ decorē ¶ Amor fruitiuus omnē vsum licitū terminat ⁊ mouet ad finē vltimū. Preterea ꝯnectūtur oīes actus meritorij cū habitib⁹ suis ad amorē fruitiuū. Unde tam vītes q̄m fruentes bñt ex sententia dicere Fructus eius dulcis gutturi meo. Quo circa patet laus et p̄cellētia caritatis. qz ꝓpt qō vnūqōcz tale ⁊ illud magis potior q̄z bonitas est ꝓ essētiā q̄m ꝓ participatōz Amor fruitiu⁹ dicēs deo Amote ⁊ ab eodem audiens pasce agnos meos Plus obseq̄t ⁊ obedit q̄m aliqua virtutum qm̄ ꝓ ipm oia referūt in deū et fruūt ei duz assumūtur in facultatē volūtatis aut opantis vt bona nr̄a aut ꝙpbantis vt bona aliena aut tolerātis vt ꝓprie pene ⁊ aliene culpe aut detestantis culpā ꝓpriā. Potest igit omniū esse bon⁹ vsus obiectiue vl ꝓ se si bona sūt ꝙpbando/ vl ꝓ accidens/ mala detestādo ꝓpetrata. respuēdo oblata. tolerādo illata. Necz tm̄ ideo bona sūt qz finis vsus bonus ē Intelligit q̄ppe maxima talis devsu bono ꝓ se/ nō solū ꝓ accidēs. ¶ Amor fruitiu⁹ totus liberalis est atcz gratuitus q̄uis possit hr̄e oculos ad mercedē sed nō intēti one principali ⁊ vltimata motiōe. Motio siquidē charitatis duplex ē. vna ꝯplacētie ⁊ benuolētie/ Altera desiderij ⁊ ꝯcupiscentie. Et hoc scdo modo dupl'r Aut sistendo circa finē vltimū aūt referēdo ad ipm actu vel hitu mediate vl' immediate. Et h̄ scdo modo motus charitatis. q̄ est ꝯcupiscētie licit⁹ ē quēadmodū volo mihi deū ⁊ amorē suū opto. Preterea ꝓmus mihi deū dari sic mihi desidero fieri Porro totū hoc finaliter ꝓpter amorē amicicie ⁊ ꝯplacētie circa deū. Saluat et h̄ quēadmodū spes pecunie nō est culpabiliter vl' symoniace mercenaria. necz timor scūs ē seruilis necz generaliter quis actus ꝓtutū imperati ⁊ formati ab ipa charitate. Sed h̄ ꝓfecte ⁊ pure facere difficile ē. similit ⁊ discernere. Amor fruitiu⁹ fructuosior est ceteris paribꝫ q̄s virtutū q̄rūlibet vsus. Ratio qz ꝓpter qō vnū qōcz tale ⁊ illud magis. sed fruct⁹ eēntialis ꝓmij de q̄ loq̄mur nō venit alijs ꝙtutibus nisi ꝓ charitatē. Durior est insup ⁊ fini suo ꝓmior Additū ē ceteris paribꝫ qz nō omnib⁹ fas ē intēdere solū amori fruitiuo. elicito imediate ⁊ dūtaxat circa deū imo necesse ē alias ꝙtutes. dona ⁊ beatitudines assumere. ꝓpt⁹ act⁹ hierarchicos duces q̄ sūt purgare ⁊ illūinare ꝓpter ignorātias ⁊ pctā. circa se si fuerit ifect⁹/ ⁊ circa alios q̄bz ex officio debitor est. Non ei lz talib⁹ nec expedit soli vacare ꝯēplatōis q̄eti. sed necz possibile ē faciliter ⁊ feliciter a talib⁹ istud agi/ Opor tet vacare volentē deo/ ꝓt⁹ expiri illud qō ꝓmittit. Arcū ꝯteret ⁊ ꝯfringet arma scz victoz ⁊ aduersātiū scuta ꝯburet igni caritatis Si q̄s aūt fuerit liber a iugo vicioz ⁊ bōim fruitui. q̄les erāt heremite. fructuosior ē exercitatio sua circa deū. vt sic. q̄s circa ꝓmū. q̄uis idē act⁹ amoris elicit⁹ imediate circa deū. sit ratō sufficiēs boni vsus nedū circa ꝓmū sz circa qōcūcz creatum Ita ei beat⁹ vno actu simplici fruitiuo dei. simul vtit bñ toto mūdo. vt sit idem act⁹ diuersimode ꝯsiderat⁹ vsus ⁊ fruitio rectus ⁊ reflectus. Un⁹ est oīmod⁹ nō tm̄ ēntialit infinit⁹. ¶ Amor fruitiu⁹ crebri⁹ in exercitio debet accipi respectu boni q̄s intellect⁹ spe-

ac

culatiu⁹ respectu veri. Esset hic pscrutatio grãdis sup eminẽtia duplicis hui⁹ potẽtie rõnalis. qm̃ Aristo. ⁊ sequaces etiã theologi sic̃ sanct⁹ thomas videnť intellect⁹ pferre dignitatẽ. Alij vo magis sequẽtes augu. ⁊ pphanã pietatẽ certissimis rõnib⁹ volũtatẽ anteponunt. sic̃ dñs bonauẽtura q̃ apterea ex doctrina ⁊ vita pietatis circa caritatem ꝓgnomiat⁹ est seraphic⁹. Solius itaq; cultura intellect⁹ speculatiui q̃ntũcũq; subtil' cadit in illud aplicũ. scia inflat/caritas vo lũtatis in amore merek. illud qo addik. ⁊ caritas edificat. q̃ sedẽs sub vmbra illi⁹ quez desiderat fructuz gustat. imo fructus spũales duodecim dulces gutturi suo.

S

Incipit sim psalma

quartũ. continẽs sex proprietates amoris scz. xvi. xvij. xviij. xix. xx. ⁊ xxi.

Otat amor. lãguet ãplexib⁹ beret amici. Quo secũq; rapit buc videt. audit babz ⌊Introduxit inq̃t me rex in cellã vinariã⌋ ⁊c vsq; in finẽ capituli scdi. Potat amor introduct⁹ in cellã vinariã potat fructũ dulcẽ gutturi suo potat sobrĩã. sicut hymnisat ecclesia ebrietatẽ spũs ⁊ h̃ de calice illo psalmiste gloriãtis. Et calix me⁹ inebrias q̃ pclarus est. Vñ itez. Inebriabunť abvbertate dom⁹ tue. Et in cãticis istis. Comedite amici ⁊ bibite ⁊ inebriamini carissimi.

Atuero q⁹ dixit aplus. Nolite inebriari vino. in q̃ est luxuria. Ad qo referť illo ciusdem. Nõ plus sapere q̃z oportet sapere. sed sapere ad sobrietatẽ. subiũgit amor spõse suã significãs sobrietatẽ in ebrietate. Et ordinauit in me caritatẽ Amor siquidẽ etiã dei si nõ fuerit ordinat⁹. si fuerit zelus dei feruidus sed nõ fm sciam multiplicẽ sepi⁹ pniciẽm opať. vbi tñ arbitrať obsequiũ se pstare deo. sicut alibi deductũ est de impulsib⁹ ⁊ temptationib⁹. Et itez poterit hic aliquid cursim tangi. Est aũt ordinat⁹ amor seu caritas vt diligať de⁹ sup omnia ex toto corde ⁊c. Qua in re miruz videk si amor dei possit eẽ nimi⁹ cũ modus ei⁹ sit esse sine modo put notat nomẽ ebrietatis q̃si extra briam seu mẽsurã. qm̃ ex verbis Dionysij mystic⁹ amator p imẽsurabilẽ ⁊ absolutum pure mẽtis excessuz ad supessentialẽ diuinũ tenebraz radiũ oĩa deserẽs. ⁊ ab oĩb⁹ destitut⁹ ascẽdit. Vtiq; si mẽtis excessus ẽ immẽsurabilis, ipe ẽ immẽsus ⁊ sine mẽsura vel bria. ⁊ ita vere ebri⁹. Et hoc plane cõfitemur. sed nõ eque possum⁹ loq̃ q̃lit' in hac ipa ebrietate spũs. Jdẽ spũs ineffabilib⁹ ⁊ ignotis ineffabiliť ⁊ ignote ꝓiũgiť ⁊ vniť. Quo sup mysterio. multa balbutiẽdo garriuit insipietia. nr̃a in ō vbo ⁊ hymno glorie. ⁊ sup illo xpi. Qui mãducat meã carnẽ ⁊ bibit meũ sanguinẽ. in me manet ⁊ ego i eo. Tractatu. ix. sup magnificat. Vez quãto pl⁹ bibiť hec ebrietas spũs cũ sobrietate pie meditatõis/ tãto crescit sua manifestatio. ⁊ de manifestatõe sua sup admirabil' infinitatio miro quodã ⁊ vix intelligibili mysterio. q̃ ex manifestatõe nascit ebrietas. et ex obscuritate pcepta clarificatio maior venit Ad qõ spectat tot⁹ ille fmo diuinissim⁹ hora cene p q̃tuor capitula Jobis qui tũc supra pect⁹ dñi recũbens introduct⁹ est in cellã vinariã vbi cũ ordinata caritate hausit ebrietatẽ spũs ad intelligẽdũ isti⁹ vim fmonis. In q̃ videk q̃si nugatorie nob⁹ ignaris totiens repetere xp̃s/ de circũincessione triũ psonaz. ad inuicẽ in idẽtitate essentie De incircũcessione pterea p quandã ptici pationẽ analogã triũ psonarũ in electis et electoz ad inuicẽ ⁊ in eis. vt z de⁹ sit oĩa in oĩb⁹ ⁊ ipi electi sint ꝓsũmati in vnũ. Et qm̃ nr̃m bacten⁹ studiũ fuit ꝓcordare theologiã hãc mysticã cũ nr̃a scholastica. tenemus hic pauca dicere saltẽ vt nõ lateat penitus q̃d nob⁹ termioz. Sane tota vel pcipua cã difficultatis ad intelligẽtiã scholasticã in hac pte videk esse. pter oĩmodaz/finiti ad infinitũ. creature. s. ad creatorẽ im proportiõez ⁊ eqvocatiõez. q̃lẽ elucidare volẽtes diuersi doctores diuersos sibi tmios inuenerũt. Possum⁹ sine preiudicio ad duos ⁊ vsitatissimos tmios totũ resoluere vt dicam⁹ q⁹ ois ꝓpatio actualis dei ad creaturã/ est dũtaxat sic̃ ꝓpatio cause ad effectũ ⁊ effect⁹ ad cãz. sumpta cã i illa amplitudie de q̃ in cẽtilogio de cã finali tractatũ est. vt videlicet creatio ⁊ ꝓfuatio ⁊ trãsmutabstãtiatio ⁊ vital' imutatio obiectalis/ referank ad cãz efficiẽtẽ marie/ vel formalẽ ⁊ finalẽ aliter q̃z aristo. explicauerit qm̃ efficiẽtia dei/ q̃lẽ tradit veritas fidei/ ponẽs creatorẽz de nihilo. ⁊ rez creataz potẽtiã totaliť obediẽtialẽ/ ad potẽtiã dei actiuã. sic̃ i miracul' supra naturã pserti i admirabili eucharistie sacro ꝓstat fieri. Proseqntes igiť subiũgam⁹ ꝓformiť ad phos q⁹ vniuersaliť ꝓportio ẽ cause ad effectũ ⁊ ecõtra alioq̃n vnũ ñ depẽderet

ab altero nec fieret. sic nec effect⁹ gereret si/
militudinē sue cause. sic gerere tradūt phi q
insup multū ponūt ad rem nostrā/ moduz
vnū essendi in principalē cause in effectu z
ecōtra. Si igit deus imo q⁹ vere deus est
causa vniuersalis z simul imediata. oim vi
sibiliū z iuisibiliū effectuū. ꝓsequēs ē ipm
esse in quolibet effectu suo. z viceuersa q̄li/
bet effectus ei⁹ in ipo est. sz tñ in diuersis z
sub diuersis gradib⁹. Vidit hoc Aristo. q̄s
uis obscure z imꝑfecte dicēs. Et prima cau
sa oibus datū esse z viuere. his q̄dē clariuſ
bis vero obscurius. Sed diuinus ipe Jo
hānes de vbo dei. Oō factū est inq̄t/ in ipo
vita erat. cuius verbi ꝓfractatio vniuersa/
lis latior esset. q̄s h breuitas exposcit. Suf
ficiat applicatō ꝓ re nr̄a/ de amore dei ꝑti
z extatico ꝑ gr̄am z gloriā. vt intelligam⁹
quō ꝑ amorē fiat circūincessio dei cū crea/
tura amante. z ecōtra. q̄uis deus sit infini
tus z creatura finita. Quō ꝓterea fiat hec
causalis circūincessio vel intimatio valde
sublimi⁹ in creaturis diligētib⁹ deū q̄s in ce
teris. sic nihil in rebz creatis sublimi⁹ z ꝑ/
fectius est q̄s amator dei nec actio diuinior
q̄s amare deū. Perspicuū ē ꝑ deducta q⁹ i
oi amore creato. deus ē sic cā in effectu. ve/
rūtū q⁹ amor dei ꝙuenit ꝓfectiori creature
deus idcirco dr esse ꝓfectus in actu amoris
q̄s in alijs affectib⁹. Alia vero ꝓducēs z eli/
ciens actū amoris. est in amore suo sic cau
sa in effectu z ecōuerso. q̄uis deus supna/
turaliter opet. Ecce igit amorē q̄si nexum
mutuū dei cū aīa diligēte tanq̄s opus ab v
troq̄s ꝓductū totaliter nō ps ab vno. ps ab
altero. neq̄ prius aut posterius in ordine
ꝓductionis. q̄uis deus prior sit ordine ꝑ/
fectionis. Rursus ex istis elicit veritas a
dyoni. posita de amore dei tā actiue q̄s pas
siue q⁹ videlz extasim q̄ndā facit. Recipit ei
deus nomē amoris sic ꝓbat idē Dyo. per
Ignatiū totū ignitū dicentē. Amor meus
crucifixus est. Cui ꝙsone theologisās glori
osa martyr Felicula collectanea beate Pe/
tronelle dū tortores dicerēt. Nega te xpia/
nā z dimitteris. Nō negabo ait. Nūc cepi
videre amatorē meū in q̄ amor meus fixus
est. Sed z phi dixerūt. Amorē deorū eos fe
cisse fecūdos in ꝓductione rer⁹. Deus sic/
dē infinitus dū ex amore ꝓducit finitā cre/
turā erit quodāmodo suā infinitatē diligē
do rē finitā q̄uis actu infinito. Ceterū vi/
ceuersa rōnalis creatura finito actu diligē/
do deū obiectaliter infinitū ponit extra ter
minos oīs creature cū nlla sit infinita. Ec
ce supadmirabilē extasim in vtroq̄s amore
dei. s. z creature cui⁹ itelligētia reqrit pene i
singul⁹ verbis hui⁹ libri cāticoꝝ z euāgeliꝫ
Johis cū theologia dionysij. z ep̄lis pauli
z hymnis. Propt̄ea nimis vnq̄s neq̄t vel
exerceri meditādo vl̄ repeti ꝓdocēdo h illa
psius h circūincessio h ebrietas spūs. Vñ
ꝙsurgit sequēs ꝙditio. Lāguet amor. In/
telligim⁹ sponsaz in exitu celle vinarie q̄si te
mulētā nescire cū petro q̄d diceret. nec exp/
mere cū q̄bz z ad q̄s vl̄ q̄s loq̄retur. Fulcite
me floribz stipate mal̄ q⁹ amore lāgueo. vl̄
vt alia lr̄a hz q⁹ vulnerata caritate ego suz
Hz itaq̄s amor spūal̄ z scīus sua vulnera su
um lāguorē. suā mortē suā vitā. ꝑ varietate
statuū z vicissitudinū z. ꝑ silitudie q̄dā ad
amorē carnalē q̄ laborāt philocapti. q̄uis
lōge dissilr. Vbi notādū ē q⁹ dū sum⁹ i cor
pore qō corrūpit aggrauat aiaz z deprimit
trena ihabitatio sensū ml̄ta cogitātē. Vñ
cōsurgit. ꝑ dissolutōe qōnis more q⁹ amor
dei ꝑt h ivia nimi⁹ eē modū q̄s recipit z mē
surā. Hz certe amor dei ꝙsiderari dupl̄r.
Primo mō fm se. alio mō fm circūstātias
diligētis i ordie ad obiectū. Si prio mō
ꝙstat q⁹ amor i se finit⁹ ē mēsurā hūs nūex
z pōd⁹ sicz ꝙdita q̄libz creatura. Si scdo
mō sic debz amans circūstātias apponere
quē admodū i actib⁹ alia⁹ vtutū vt exerce
atur qñ optz vbi optz quātū z q̄lit optet. p
pter alligatōez cū corpe qō ꝑ excessuz ꝓcli
tari ꝓtigeret aut notabilit̄ ledi. Porro iu
xta tertiū modū q̄ respicit obiectū deū. s. q̄ ē
tot⁹ z ifinite diligibil̄ excessus z nimietas i
diligēdo neq̄t fieri neq̄s modū optz appo/
ni sic nec i laude ei⁹ q⁹ iuxta vbū ecce sūptū
ab ecclastico Maior ē oī laude nec laudare
sufficis. Cōsurgit igit lāguor amoris vl̄ ex
pte corpis qō affligit vl̄ ex pte mētis c⁹ de/
sideriū nō implet. Qua sup re rursus at/
tēdēda ē distictio circa diligētes deū. Quo
rūdā ei dilectio. etsi t mict ad deū sicut ad fi
nē z obiectū vez tñ exercet q̄si ꝑ solū sensuz
ex recognitōe sensibiliū. quē admodū circa
mysteriū icarnatōis. natiuitatis passionis
z crucis. circa vitas imagies q̄s ex q̄bz
pie recogitatis. ispectis vl̄ imagiatis z au/
ditis. tales recipiūt veras z ꝓprias passiōes
sensuales. cū motu reali cordis z corpis si/
cut pateret enumerādo ꝑ singl̄as passiōes
ex amore sensuali trabētes originē. Tales

ac z

sunt vt plurimũ simplices ⁊ deuoti in reli/
gionibꝫ vl'seculo de statu inciptiũ ꝗs aĩa
les dicim⁹. Colligũt signa dilectõis talium
p ꝓpatõez ad amorẽ carnaliũ vehemẽtem.
Excui⁹ ꝓsideratõe nõnulli totũ decursum
textualẽ cãticoꝝ exponere voluerũt. Sũt
alij multo rariores ꝗs ꝓprie spũales ⁊ pfe/
ctos noiam⁹ dicẽtes cũ apl'o. Etsi xp̃m ſm
carnẽ cognouim⁹. nõ iã tñ eũ ſm carnẽ co/
gnoscim⁹. Jsti trãscendẽtes oĩa sensibilia
⁊ intelligibilia creata. ĩ sola dei simpliciſſi/
ma bonitate, veritate ⁊ etnitate defigũt mẽ
tis amorẽ vel affectũ. ℣ro ꝙb ⁊ ad ꝗs ser/
mo tot⁹ de mystica theologia ꝯgnoscit ĩsti/
tut⁹. ĩmo tales ꝓpriũ etiã deserũt mẽtis affe
ctũ vel amorẽ. desertõe ꝓpter ineffabili. qui
fieri nõ ꝑt. si ñ supnaturalit attraxerit ⁊ ele
uauerit de⁹. ⁊ oĩa supmũdane. ꝙ mundana
sũt explicauerit. ℣partitis inq̃t Dionꝫ. alte
ritatibꝫ ⁊ ꝯcupiscẽtijs. curisq; ꝓclusis. ⁊ su
per mũdane explicatis. in diuinã monadẽ
ꝯgregamur. Cõtingit nihilomin⁹ regressũ
vel descẽsuꝫ seu redũdantiã fieri ad sensua
lẽ portõez. vbi ꝓprie dicte causant passiões
ex dilatatõe vel ꝓstrictõe cordis. nõ interru
pta totalit anagogica mẽtis ad deũ vniõe
p ꝙndã gl'iaꝫ ⁊ iocũdikatẽ ĩ apice mẽtis ef/
fecta vbi aliqñ p⁹ lãguorẽ amor⁹ seq̃t mors
quedã spũal'. ꝙ port⁹ vital' dicenda ẽ. qñ la
bik ĩ amplexũ spõsi. totã se deserẽs ipa spõ/
sa. sic exsequẽti ꝓprietate dak intelligi | La
ua ei⁹ sub capite meo ⁊ dextera ei⁹ amplexa
bik me | Accipiam⁹ h̃ ad leuã ptinere qõ
cũq; creatũ vel finitũ. dextera vo sit etnitas
ipa. Quo ꝙueniẽt ꝓsuppositio. mox intelli
gem⁹ doctrinalit totũ amplexiõis h̃ myste
riũ. de ꝗ p sapientẽ amplectu dictũ ẽ. Si ifi/
caberis ab ea sapia videlicz increata cũ eaꝫ
fueris amplexat⁹. Sepak h̃ ꝗsi ꝑciosũ a vi
li. eternũ a tpali ĩmẽsuꝫ a finito. tãq; si cõsi/
derek de⁹ absq; vlli⁹ creature societate eẽ so/
lus. nõ ꝗdẽ in aliq̃ fantasiabili loco. sꝫ ĩ et/
nitate sua. sic añ mũdi creatõez neq; ꝑcessit
tpe sꝫ etnitate. neq; nũc ẽ extra celũ localit
sed etnalit. Cũ igit ꝗcq̃d ẽ cognitõis ĩ spõ
sa. ꝗcq̃d amoris formal' totũ sit finitũ. totũ
spectabit ad leuã. ⁊ dextra sola spõsi. ãplexa
bit spõsaꝫ. q̃ tñ ptinet ad leuã. ℣proptea ne
cesse ẽ q; nihil sit mediũ int eosꝫ manebũt
duo extrema. de⁹ supior ñ loco sꝫ etnitate ⁊
spõsa inferior cũ oi qõ ĩ ea vel circa eã fini/
te positũ ẽ. Ecce q; amor spõse formal' vni/
t⁹ ẽ actualit ideali amori spõsi cui fuerat ab
etno solũ potẽtial' vel aptitudialit ordiat⁹
nulla facta penit⁹ mutatõe. ĩ amore eterno
spõsi ꝫ ĩ spõsa ꝓpt relatõz actualẽ ad spõsũ.
nihil ponẽtẽ ĩ eo. ꝫ ĩ spõsa. Sicut creatio
actualis nõ in deo sꝫ ĩ creatura sese tenet. vt
nouit aduenies. Deniq; de⁹ mõ nouit dili
git. ⁊ ãplexat spõsaz nõ mutat⁹ ĩ aliq̃. vel in
nouat⁹ ꝫ ĩ amore actuali spõsa nouitatẽ ac
cepit. ꝙ deũ facit formaliter amãdo. suũ esse
amorẽ obiectalit. volẽte ita deo cãlit. ⁊ aĩa
effectual'r recipiẽte. imo ⁊ coagẽte cũ ꝺo. ve
rũ eq̃dẽ ẽ q; amãs alteꝝ facit illũ eẽ suũ ma
xime dũ fit amor recipr⁹. ꝙlis ẽ ĩ deo dicẽ
te. Ego diligẽtes me diligo. Et itez. Qui
diligit me. diligeꝺa ꝑ me. ⁊ ego diligã eũ
⁊ maifestabo ei meip̃m. Cõsurgit exinde
rõ vera amicicie inter deũ ⁊ boiez sc̃m. ꝙlis
esse nõ ꝑt in irrõnabilibꝫ creaturis. ꝙt ami
cicia tãto delectabilior ẽ ꝙnto magis ꝓpi
tur ei⁹ exercitatio. ꝙlẽ non curauerũt phi. q;
cognoscẽtes deũ/ nõ sic deũ glificauerũt ne
q; gr̃as egerũt ⁊c. De q; nũero segregarẽt
vtinã theologisãtes aliq̃ ꝙ ꝓfitenk se nosse
deũ. factis negãt ⁊ ĩ exercitatõe specl'atiua
tm̃ mõ vani insipiẽtes ⁊ aridi ꝓuersank q;s
in cella vinaria positos. neq; caritas ordi/
nat neq; derika ꝓplexat. neq; postremo dor
miũt spũal'r aut q̃escũt. bñtes q̃dẽ spẽz pie
tatis. ℣tutẽ ãt ei⁹ abnegãtes. Quo ꝺ seq̃t⁹
spõsa | Adiuro vos filie hierl'm p capreas
ceruosq; cãpoꝝ ne suscitetis nec euigilare
faciatꝭ dilectã donec ipa velit | Felix sopor
q; sub adiuratõe tali. p talẽ fit ⁊ ad tl'es. hec
est optia ps marie. q̃ ꝑferk solicitudini mar
the q̃sdiu pmiserit spõsus. q̃ potẽtior ẽ ipe
trare vacãdo q; alia laborãdo. ℣proinde so
let adiuratõ fieri p res valde diligibiles q̃/
les sũt ĩ figura capree. ceruiq; cãpoꝝ filia⁹
h̃ hierl'm. Quid ei pl⁹ amabile ciuibꝫ cele/
stibꝫ (q̃ p filias hierl'm h̃ ⁊ prī⁹ accipiũt) q;s
acutissimo ituitu ⁊ saltu ꝓpeti p latitudinẽ
cãpoꝝ celestiũ librime ꝯuersari. Sentiẽs
spõsa tali se libtati dimissã laudat efficaciã
vocis spõsi | Vox inq̃t ẽ dilecti mei | De/
inde qr sõn⁹ spõse nõ ẽ iners ⁊ oppssus sꝫ ĩ
eo cor maxie tũc vigilat put ifra notak q̃cũ
q; se diuerterit spõs⁹. videt. audit. ⁊ hꝫ vigi
lãtissim⁹ amor spõse ſm tres amoris h̃ p⁹
prietates h̃ positas. ꝓma ibi. ecce ibi venit
saliẽs ĩ mõtibꝫ ⁊c. scꝺa. En dilect⁹ loq̃k ⁊c.
tertia dilect⁹ me⁹ mihi. Videt spõsi alacrita
tẽ audit ei⁹ allocutõez. hꝫ cũ eo intimitatez.
tripudiat ⁊ ĩspicit alacriter. alloq̃k ⁊ iuitat

amicabilliter. intimat sibi se dās totaliter.

y Sūt ī ꝫ loco sic̄ ī scpture tot⁹ expōne memoriter bñdi figurales ī tropici locutiōnū modi a rhetoricis ī grāmaticis. traditi. q̄s insequit tytonⁱ⁹ in suis septē regulis q̄m ꝫ frequēter illō qō ē spōsi attribuit spō se ī ecōtra ꝓpter vnitatē spūs. Nec ꝓterea sex⁹ attēdit qr scūs amor sine genere est. sic apō Isa. xp̄s gloriat dicēs. Tanq̄ sponsus se decorat̄ corona ī tāq̄ sponsā ornatā monilib⁹ suis Sic ī illō qō ē causa attribuit effectui quē fecit Sic dies vel de⁹ ipe or letus qr letificat vel tristis qr ꝯtristat. Qua in re dū vicissitudies actionū sponsa tribuit sponso vt q̄ venit saliēs i mōtib⁹ ī trāsiliens colles cū silib⁹. accipiēdū est p efficiciā. nō p inherētiā vel ꝓprietatē. Sic respicere or sponsⁱ⁹ p fenestras ī cācellos. i. fenestras reticlatas. gallice treil. qr respicere facē Sic ꝓtea loq̄. qr facē audire seu ꝯgscere p effectū ea q̄ sē spōsi. Possum⁹ āt sub ꝓpēdio colligere moraliter q̄dā signa q̄b⁹ oñdit spōsa q̄tē suā placere sponso pot⁹ q̄ turbari. eā circa plīma. q̄uis accipiāt nōnulli spōsā ꝫ loco vocari ad actōnē. p regimie subditor. Nos ab⁹q̄ p̄iudicio. psequamur aduiationem sponsi. p gratissimo ocio qō spōsa tribuit bñplacito suo. Et ꝫ prio. qr videt in se agilitatē alacrē ad currēdū viā mādator dei. p sublimia ī lata meritor exercicia tanq̄ vires sue sil̄es sint capree. hinulo ceruor trāsiliētiū. nūc mōtes nunc colles. nūc cāpor planicies pspicaciter et libere. ¶ Est ei ꝓtēplatio liber ī pspicax mēris intuit⁹ in res pspiciēdas circūquaq̄ diffusus ¶ Jungit idcirco signū secūdū. q̄ dilectus stat p⁹ parietē. respiciens p fenestras. pspiciēs p cācellos. Parietē ꝫ intelligim⁹ vite p̄ntis incolatū ī obstaculum. ne dilect⁹ patenter ī clare facie ad faciē videat. Tot q̄ǯ sūt parietes q̄t obstacula. phibentia visiones. tot vero fenestras ī cācellos p q̄s respicit spōsus effectualiter. qr respicere facit. q̄t fuerit spēs illūiatonū desup a p̄e luminū ad q̄r susceptiōes dispoit ociū scm̄. ¶ Addit tertiū signū in excitatōe blanda sub appellatōe amice colūbe ī formose [Surge ei q̄t ꝓpera amica mea] qr secretor meor cōscia [formosa mea] q̄m i te est ꝓportio numerosa donor cū gr̄e colorātis vel illūinātis suauitate [colūba mea] qr p spm̄sctm̄ meū simplex effecta. ¶ Sequtur septuplex ꝓmoditas ex tpe ī loco vñ possit et debeat amor sponse ꝓperare p⁹ dilectū oñdendo sibi pulcritudinē faciei cū vocis sonora dulcedie p accessū in foraminib⁹ petre ī cauerna macerie tāq̄ in abditis ī solitarijs babitaculis. i q̄b⁹ sola cū solo. vnica cū vnico delicios⁹ q̄escat. Incedēdo p⁹ p septē itinera q̄ sunt. intētio. meditatio. ꝯtēplatio. dilectio. reuelatio. gustatio. opatō. Qualiter apte. pseq̄t liber cui⁹ initiū ē. Eū q̄ veit ad me nō ei̇cio foras. Sumūt ex istis alia septē signa bñplacite vocatōis. Et q̄rtū in ordie ē emollitō cordis p⁹ gelidi qō amori neq̄bat intēdere neq̄ se sursuz ferre [Jā hyems trāsiit] ¶ Deinde p quinto signo [Imber abiit ī recessit] qr p meditatōes forte. phibite sūt stillare tot graues ī multiplices vagātiū desiderior ī fluctuātiū curarū cū fātasmatib⁹ pluuiosis exūdatōnes ¶ Rursus p sexto signo [flores] gratissimi veritatū diuinit⁹ apparētiū [in terra] cordis emicare vernareq̄ cernūt p ꝓtēplationē. ¶ Tetig̃ p septio signo tps putatōnis seu resecatōis aduenit q̄n⁹ bñor amorosus a radice cordis egrediēs nō dispgat inutilit p spuria germia. vel superfluitatē ramusculor vanitatis curiose. nō p solicitudies occupatōnū etiā aliūde tolerabiliū ñ p locutōes ī opatōes q̄ ñ. psūt. aut ita. psūt sic̄ anagogica dilectō. Si desiers inq̄t dns p Jsaiā extēdere digitū i ope ī loq̄ quod ñ pdest ꝯcludit tāq̄ cibabo te hereditate patris tui iacob. ¶ Vox turturis addit pro octauo signo qr solitudis amica. ī gemitū dās p cātu. vernū insup tps aduenisse denūciās q̄le ē tps amātiū. apta ē ad supmentales excessus figurandos. ¶ Fic⁹ ꝓtulisse grossos suos ad suauitatis indiciuz ponit p nono signo. q̄le manifestat̄ ꝓcipue in eucharistie libera frequēti ī deuota sūptōe. semotis oīb⁹ impedimētis alienis. ex quib⁹ spūales sensus vl̄ acetāt vl̄ mltipl̄ra spiritali degustatōe desipiūt. Habeē tractat⁹ ī re non⁹ sup magnificat. Denicq̄ florētes vinee dāt odorē bone cōuersatōis p exercitia spiritalia meritorie actōis ī secreto cordis vbi p̄nt eleuatiue spiritales ī mor corporales spiritalit⁹ ad p̄rios exerceri fructuosi⁹ reuera plerūq̄ q̄ p actōes illor q̄ soliciti sunt ī turbāt erga plīma fiāt. ¶ Postro q̄d sibi velit ꝫ iussio [capite nob⁹ vulpeculas paruulas q̄ demoliūtur vineas. vinea nr̄a floruit] Brādis eēt ad exponēdū mātia q̄ sub paucis dat itelligi q̄libet occultā profectuuz

ae 3

spūaliū demollitōez viris spūalib⁹ quātū/ cūq; pfecerit insidiātē. q̄les sūt balspbemie sordidissime vix credibiles a malignis vul peculis imisse tā carnis q̄z spūs. Qua sup re tractat⁹ prīdē edit⁹ ē in vulgari. z apō pa tres z doctores remedia tradita sūt. ¶ De/ cipiūt aliūde fallaces vulpecule tētationū dū fingūt se mortuas sz primātes icautas arripiūt auiculas q̄ tūc (sz tarde) sētiūt vul/ peculas carnales z sil'es i seipis adhuc ma le viuere vsq; ad demolitōez q̄nq; totalē et virtuosi cuiuslibet germis mortificationē De qualib⁹ accipit maxime illud apli Im possibile ē eos. i. difficillimū. q̄ gustauerūt bonū dei vbū z plapsi sūt rē. Vix ei tales ad spūalia reuertūt effecti ferētes abomīa/ bilit sic ouū semisetū dū frigescit. ¶ Amor postremo dilecte nō rndit dilecto. illūianti vocāti. blādienti. circūstantias insup acco modas enumerāti q̄sq; sensit. inbete spō/ so/ vulpeculas puulas captas esse. Tūc in spe secura iubilās. neq; vocē integrare suf/ ficiēs. ptulit interrupte ⌊Dilect⁹ me⁹ mihi z ego illi⌋ Ille imo infinite pūt fieri sup pletōes. sufficiat hic vna ⌊Dilect⁹ me⁹ mi/ hi⌋ loquit̄ aure mētis Amas me ⌊z ego⌋ rndeo ⌊illi⌋ amo te Subdit ⌊pasce oues meas. pasce agnos meos⌋ q̄z mihi gran/ dis ē numer⁹ cū familia mlta nimis sic mo raliter i Job oīdit Greg. ⌊inter q̄s simul pascit dilect⁹ inter lilia⌋ cādida meritorum ⌊donec aspiraret dies⌋ etnitatis ⌊z incli/ nent vmbre⌋ caligis stat⁹ pūtis. qđ vt cele riter aduenīat. cupio ei dissolui ⌊reuertere dilecte mi⌋ ad diuinitatis gl'iaz ⌊sup mon tes bethel⌋ i celestib⁹. trabēs me tecū i ala/ critate pnici ⌊silis⌋ in ℞ fact⁹ ⌊capree bin nuloq; ceruoz⌋ liceat illic ex sīa dicere vo to genni ⌊Osculet̄ me osculo oris sui⌋

z

Incipit diapsalma

quintum in quo ponunt̄ sex pprietates. scz pxij. pxiij. pxiiij. pxv. pxvi. et. pxvij.

Querit amor quod amat/ tenet/ i sublimia surgit/ Aut cubat/ aut ferk/ aut diadema gerit. Amor hortat⁹ p ps. Letet cor q̄rētium dñm z ptirma mi q̄rite faciē ei⁹ sp. Primū i osculo. Altez i āplexu. Tertiū i ptēplādo. Est itaq; iuxta qđ ptactū ē prim⁹ act⁹ amo ris tā natural'liberi q̄z gtuitu supinfusi sim plex z ptinu⁹. Act⁹ vo scōi q̄s dicim⁹ feruo rē amoris sūt q̄dē ptinui i pria. Sūt āt in via frequēt̄ heu nimis interrupti ꝺpellēte necessitate corpis seu fragilitate aut ipieta te spūs istud faciēte. Pterea nccē crebro re petere qđ crebro deserit. Amor igit̄ sese re colligēs ꝺt ⌊In lectulo meo p noctes⌋ Le ctul⁹ h accipit̄ sepi⁹ p q̄ete ꝺscie q̄ ñ admit/ tit altez q̄z deū. coagustatū ē enī stratū ita vt alter decidat. Noctes pūt ad lras itelligi qr sūt ꝺtēplātib⁹ aptiores. Sūt insup no/ ctes vmbre creaturaz. Sūt q̄z tribulatio/ nes int⁹ aut exter⁹. ex pcis aut penis ꝺtri/ bulātib⁹ exurgētes. Dicebat vn⁹ ex amato rib⁹. Fact⁹ sum sic nocticorax in domicilio. Scādala nocticorax si prodit. mox tolera bit. Mox alijs q̄z oabit (. s. auicul' diurnis) tuti⁹ g̃ latet. Nec sil'itudo ē solitarij/ posita p Ansel. p seipo dū ad epat⁹ pduret actōes. Ab eato sil'r optata ē z laudata Greg. nob aūt ore sil'r z aio sepi⁹ recēsita. Amor idcir co ꝺt ⌊in nocte q̄sui quē diligit aīa mea⌋ Satis ē ab amore notificat⁹ ille q̄ q̄rit̄ sub hoc epyreto quē diligit aīa mea. Quesiui il lū z nō inueni. Cur ob secro nō inuenit. qr nō erat tūc tps. aut loc⁹ bñplaciti sui. Scie bat ꝺmoditates āpliores q̄s ex dilatōe spō sa suscipet q̄z mlt̄as tractatu sc̄o ō theo/ logia mystica prīdē notauim⁹ z i vulgari ō mēdicitate vbi formā isecuti sum⁹ de mēdi cātib⁹ p vicos z plateas satis āple q̄ forma sub paucis h tangit̄. Surgā ait pl⁹ animi feruoreq; corpis agitatōe z circuibo ū pas sib⁹ corpis sz spūs. ciuitatē cui⁹ pticipatio ei⁹ in idip̄m. de q̄ gl'iosa dicta sunt q̄ libera mr̄ nr̄a p vicos q̄s dicim⁹ eē ordies āgelo/ rū z plateas generaliter oīm māsionū celi ⌊Quesiui z nō inueni⌋ deo i meli⁹ dispo/ nēte. ¶ Amor subiūgit ⌊Inuenerūt me vi giles q̄ custodiūt ciuitatē⌋ ¶ Est ciuitas q̄ occidit ꝓphas in q̄ vidit ps. ꝺdictōez z ini/ q̄tatē. sup cui⁹ muros sūt iniq̄tas z dol⁹. vi giles hūs z custodes malignos spūs. totū p antifrasim. qr ibi nec ē ciuiū vnitas neq; malignoz custodia. sz subuersio. Si forsi tan vt aliq̄ res se bñt feruor amoris offen derit i hāc ciuitatē q̄rēdo dilectū. si se cum suis oīderit sathanas i angelū lucis trans/ formatū Si pterea nesci⁹ amor q̄pi ebrieta te q̄sierit ⌊Num quē diligit aīa mea vidi/ stis⌋ si deniq; nihil sibi rndentib⁹ ptrāsie/ rit. z paululū p⁹ dilectū inuenerit/ siue poti⁹ i meliorē ptē ciuitas accipit̄ de celesti vl' sup celesti hierlm. Sunt p vtreq; doctoz. snie put in q̄nto capitulo ⌊Percusserūt me et

vulnerauerūt me ⁊c.] ¶ Amor h̄/si p bōa ciuitate steterit et custodiby ei⁹/aiaduerten dū est ꝙ etsi deus sol⁹ det gr̄am et gloriam cū p̄mis actib⁹ suis, nihiloin⁹ scōos actus q̄s exercitia dicim⁹ ⁊ operatōes actuales co/operank ⁊ adiuuāt in via simul ⁊ p̄ria ciues celestes q̄s dicit ap'ls oēs administratorios spūs/q̄b⁹ attribuit. ℣ Dyonisius tres actus hierarchicos, purgare, illūinare perficere. Hoiank aūt in his cāticis filie hier'm q̄s alloquit frequēter amor feruidus, aliquādo sub hoc noīe, aliq̄n sub determiatōe vt ibi [fulcite me floribꝫ, stipate me malis qr a/more lāgueo] petēs haud dubiū solamen ab ip̄is/antiq̄ amoris vulnerati, caritate in cella vinaria pietatis ¶ Amor voti cōpos subdit [Tenui eū nec dimittā] det aliq̄d fil'e cū p̄s. in abūdātia sua. Non moueboꝛ in eternū. Et rursus Jurauī ⁊ statui custodire iudicia iusticie. Donec introducā illū non p̄sus introduceret nisi sil'introduceretur Dom⁹ aūt mīs sue dīne. ſ. sapientie ꝛ aīa ip̄a ſm latitudinē capacitatis sue vniuersā cubiculū ℣o geitricis sue est cadē aīa ſm apicē sublimissimū ⁊ simplicissimū mētis sue, vbi genitrix sua sapia ydealiter sibi q̄āmodo p̄pria q̄ p creationē mīr ē oīm viuentiū. sola reqescit vbi mēs amat arte manens cū q̄ ñ cōicet alien⁹, sol⁹ cū sola morak zelores spōsus adiurās vt p̄z⁹ ⁊ zelās p q̄te spōse [Adiuro vos ⁊c] ¶ Amor q̄ quietior ī cōi cubiculū tenet dilectū. eo ingit⁹ in sublimiores theorias ascēdit qō admirando filie hier'm dicūt [Que ē ista ⁊c] Aut certe itelligam⁹ spōsuz ab āplexib⁹ expietia semotū ad tps. vñ mēs deuota ꝓpūgit ad piū ⁊ hūilē affectū q̄ p virgulā fumi ex aromatib⁹ designak. Amor rursus in lectulū pacifici salomonis admittit cū custodia āgelo⁹. q̄b ℣tutū oīm. cardinaliū ⁊ supnaturaliū q̄⁹ nūer⁹ p. xl. fortes desigk ꝓ timores nocturnos, insidiātiū vicio⁹ ex demōe mūdo ⁊ carne. Amor ite⁹ tāq̄ vehiculū ⁊ ferculū pacifici salomonis defert ip̄m p sublimare mētis actū. q̄ gradatim ꝓsurgit a colūnis ifimis p ascēsuz purpureū ī medijs caritate, ꝓstratuz vsq̄ ad reclinatoriū aureum sublimis ⁊ q̄etissime caritatis. Amor deniq̄ decorak diademate p mīrem sapiaz q̄le diadema sibi dedit, ⁊ eo circūdedit ī die desp̄satōis ⁊ leticie cordis suis. Dāc diē rōnabilit⁹ intelligim⁹ horā q̄ p baptismi gr̄az factū ē illud de Jsaia [Gaudēs gaudebo ī dño. ⁊ exultabit aīa mea ī deo meo. Quia īduit me dñs vestimētis salutis] ℣tutū omniū celit⁹ infusa⁹ [⁊ indumento iusticie] ℣po scz q̄ ē sol iusticie [circūdedit me] siē ī Apoc. Ulisa ē mulier amicta sole ⁊ ī capite ei⁹ corona stellar⁹ duodecī. Sequit ꝓcorditer ad p̄missa tāq̄ spōsuz decoratū corona. ⁊ spōsam ornatā monilib⁹ suis. ¶ Est aliud in hac excitatiua voce [Egredimī filie syon ⁊ videte] q̄d alti⁹ scrutādū ē p̄stare eo q̄ dixit. Ego sū hostiū. p me siq̄s introierit saluabit. Jngrediet ⁊ egrediet ⁊ pascua inueiet. Egressus iste pomit⁹ a doctoribꝫ de siderabil' visio pacifici salomonis x̄pi ſm hūanitatē. Jngressus vo ſm diuinitatē. p ter q̄ duo ꝛ liber script⁹ int⁹ ⁊ foris. ⁊ virtusq̄ hoīs. corpalis ⁊ spūal' refectio. Certū filie syon. etsi possint itelligi ciues āgelici hier'm q̄ desiderāt aspicere regē salomonē x̄pm totū desiderabilē int⁹ ⁊ foris. ꝓuenīēter etiā viatores hoies ⁊ ꝓphētes accipiunk q̄s exhortatio talis ⁊ ad meritū excitat. ⁊ ad p̄miū inuitat. q̄m visio ē tota merces cū amore q̄ visionem ad se trahit. Ubi amor ibi ocul⁹. Et q̄m amor vulnerat subsequit ip̄a man⁹ vis actiua. vbi vuln⁹ ibi digit⁹. Cor deniq̄ sp̄ciak. q̄m amor ē infinit⁹ thesaur⁹ hoīb⁹. sic ⁊ mīr sapia. mīr in q̄b⁹ pulcre dilectōnis. Ubi vero thesaur⁹ ibi ⁊ cor.

¶ Porro q̄ sit mīr regis salomonis q̄ coronauit eū. ⁊ q̄ diademate ī die desp̄satōnis illi⁹ ⁊ ī die leticie cordis ei⁹. Concordāt iudei p regē salomonē in cāticis ist̄is. accipi deū sp̄suz synagoge. sz incarnatōez ei⁹ negāt quā doctores catholici ꝓcludūt ex hoc loco oñdētes oportere p mīrem illi⁹ nō aliā q̄⁹ mariā dei genitricē denotari. ⁊ oñter synagogā de q̄ corpalit nat⁹ ē x̄p̄s de semine dauid ſm carnē. Desp̄satio, pinde ⁊ coronatio salomonis accipit dei incarnatio et vnio cū hūanitate ī vnitate suppositi verbi q̄n verbū caro factuz ē. ⁊ circūdedit mulier virū coronādo ip̄m diademate carnis cuz vniuersitate ℣tutū. Synagoga vero coronauit eū diademate spinar⁹ q̄n forma mīr⁹ desponsauit sibi eccl'iaz ⁊ dotauit de latere ip̄ius dormiētis q̄n exiuit sanguis ⁊ aq̄ ad sacramēto⁹ ꝓstitutōez. Hz q̄o fuit ista dies leticie cordis ei⁹, siue referak ad mīrem siue ad salomonē desp̄satuz? Fuit q̄dē dies illa amaritudis ⁊ tristicie ſm infirmitatez carnis. sz sūme leticie ſm p̄mptitudinē spīrit⁹ q̄n ꝓsūmatū ē desideratissime r̄dēptōis

ae 4

nſe totū op⁹. ¶ Amor igit ad nullū grādi⁹ nullā admirabili⁹, nullū amicabili⁹ spectaculū poterit iuitare deuotas aias syon speculādū. vidēdū. z amādū dicēte aplo manifeste. Magnū ē pietatis sacrm qđ manifestatū ē i carne. iustificatū ē in spū. apparuit āgelis. pdicatū ē in gētib⁹. creditū ē in mūdo. assumptū ē in glia. qm videm⁹ vt alibi ait xpm. ppt passionē glia z bonore coronatū. ¶ Atuero grādis ozik hꝫ int doctores qō Utrꝫ sine passiōe z morte crucis xps fuisset glia z bonore coronat⁹ xp incarnatōez ecclesie despōsat⁹ ħ est grere termis vsitatiozib⁹. Nūqđ adā nō peccāte dei filius fuisset despōsat⁹ cū būanitate. Sūt ad vtrāqꝫ ptem grate sil z deuote rōes qs ad opēdiū ponit dns bonauēt. in pric. iij. pmissa distinctōe. qđ de incarnatōe ē loq dupl'r. Est enī incarnatio carnis assumptio. De carne āt assūpta ē loq vel qntū ad substātiā vel qntū ad defectū passibilitatis. Si scdo mō ostat qđ hoie nō peccāte. carnē mortalē nō sūpsisset Si primo mō, pbabile eē dicit z āpli⁹ posonū rōi qđ pcipua rō incarnatōis fuit pfectō multiplex surgēs ex dignitate illi⁹ opis In carnatio enī facit ad pfectōez hois z p oēs ad pfectōez tot⁹ vniuersi in ħ qđ oplemētū dat būano generi q ad nāturā grāz z glīaz. In incarnatōe eī ē osūmatio modoꝫ eduendi hoies in eē z ad pfectōez agētis in ħ qđ hō q ēvltim⁹ posūgit suo pncipio vnione q sub deo nulla ē maior/ z fm grāz oīa corporis mystici mēbra rōe plenitudis veritatis z grē in capite xpi. Facit itez ad pfectō nē meriti z oblatōez cōpletissimi sacrificiū Nullū eī donū pōt placabili⁹ offerri deo. q tm oblatio non respicit statū soli⁹ nature lapse sic nec meritū, p statu vie. nec pmiuz p statu glie si natura māsisset sine culpa. Deniqꝫ oplet⁹ ē tot⁹ nature appetit⁹. dū p op⁹ incarnatōis nobilissima idoneitas q erat in natura būana fm quā vnibil erat diuie oplemētū accepit z ex oēs q libet creatura cuz q būana qđāmō pticipat. Sz neqꝫ videt qn nobilissima aia xpi pncipali⁹ fuerit intēta formali ad sui glificatōez cē occasionaliter ad lapsoꝝ repatōez. Proportionalit de aia marie. imo de tota electoꝝ eccl'ia que tale caput sibi oforme in natura poscebat hre. Amor pietatis z nimie caritatis diuine. cū auctoritatib⁹ sanctoꝝ. pūssimū mouit animuz bui⁹ doctoris bonauēt. declinare ad alterā ptē. q si nō fuisset excessus puaricatōis i būano genere. nō fuissz excess⁹ nimie dilectōis i incarnatōe. Ut qđ pace salua tā bōrati dilecti doctoris. pmissa positio nibil derogat pietati fidei vt deuotōi fideliū sz accumulat qđāmō accendit z firmat. ¶ Cōsiderem⁹ ita qꝫ iuxta modū itelligēdi būanū. de imptibili z sūme nō vnita, sz vna ōinitate. signa qđā i hac materia nō vt qđā subtilisare volētes signa in ipa re q de⁹ ē signauere. Cōcipiam⁹ igit nr̄o pcipiendi mō grosso. qles sūt cogitatōes hoim distātes i infinitū a cogitatōib⁹ dei. Cogitem⁹ deū in eternitate sua q nūc eadē ē q fuit añ mūdi ostitutōez. Proposuit scdm cōsiliū volūtatis sue z bonitatis coicare se creaturis ad extra mark rōnabilib⁹ z intellectuis. Proposuit tūc velut i primo signo formare natūrā āgelicā qđ z fecit i creatōe celi z terre. Sit scdm signū lapsus āgeloꝝ quē vidit ppetuo deserēdū neqꝫ repandū p eosdē āgelos. Sit tertiū signū formatō hoim ad pfectōez vniuersi. z velut occasionaliter ad repatōez lapsus angelici. In q signo videt rōnabilit astruēduz naturā būanā que nūc in xpo ē. vt pfectissimā fuisse puisam z pdestinatā ad glīaz ipostatice vnionis cū carne impassibili. Sit qntū signuz puisio lapsus būani cū puisione z posito repādi Sit qntū signū mod⁹ repationis qle nūc credim⁹ z videm⁹. ¶ Quib⁹ sic imaginabiliter fantasiatis. poti⁹ qꝫ intellectualit in ōo positis. Videam⁹ si pietas z nimia caritas dei z būdictissimi filij sui saluat. dū dicim⁹ qđ filius dei pdestinat⁹ ad glīam suscepta carne impassibili iuxta tertiuz signū. suscepit passibilē iuxta qntū signū. Hōne fuit ħ excessus nimie caritatis, qz fuerat nimi⁹ excessus iniqtatis, vñ canit eccā. Que te vicit clemētia vt ferres nr̄a crimīa. crudelē mortez patiēs. vt nos a morte tolleres. Ipsa te cogat pietas vt mala nr̄a supes z. Dic eūāgelū qđ i trāsfiguratōe xpi apparuēt moyses z helias loqntes ei ō excessu quē faciur erat i hierl'm. Tal' eī fuit excessus pietatis z mie. vt iusticiā ipaz tāqꝫ ream dānaret ad morte. morte āt crucis osētiēte iusticia q rursus nūqꝫ i excessu tli osentiet sz dū accepit tē p iusticias iudicabit. ¶ Saluat ista posītio q rōe dixerat apls mīmoniū eue z ade nōdū peccārū. fuisse sacrm magnū i xpo z eccā. etiāsi absqꝫ pctō pmāsissent. Fuisset qꝫ xps cū eccā qbus i hitudie altera z statu immortalitatis sine passiōe mortis. sine mortuo

rū suscitatōe. sine dānatōe iniq̄z. q̄ facti sūt q̄si p nihilo vltra p̄destinatos ad gl̄iaz z salu-
uādos. ¶ Adā etiā nō peccāte amor nimi⁹ increate caritatis ad hoīes p mysteriū z de spōsatōez incarnatōis filij dei cū būana natura fuissz oñsus ad grāde spectaclm etsi ñ in p̄ciū redēptōis exq̄ null⁹ pibat. tñ valuisset ad gratissimā oblatōez deo ō filio p̄prio ad mutuā coīcatōez mēbroz. sub vno capite p̄nexoz. Rursus ad sursū actōez p̄ templatōez z ad meritū. demiq̄ pfectā fruitōez z ꝓpletā ad p̄miū. Utq̄ vo dies despōsationis z coronatōis filij dei fuissz ab initio seculi adaz ſtāte. vel ī t̄mio. vel citra t̄minū sic mō fuit ī nouissima hora q̄uis dicatur agn⁹ fuisse occisus ab initio seculi sz in figura abel z pscia dei. Si p̄tea lucifer vidisset vbū icarnādū z vidēs iuidisset peccassz z odisset. Si pinde fili⁹ incarnat⁹ cōuersatiōnē habuisset corpalē cū hoīb⁹ vel sacrale vel vtraq̄z. Si p̄tea carnē sūpsisset ex virgine maria. vel p creatōnez būanitatis aut alio mō. videt sup his z silib⁹ trāseūdū puti⁹ q̄z curiose scrutādū. cū sup his nihil tradiderit scriptura pietatis nisi forte q̄tū piames extraditis cōiecturare p̄t ad deuotōis augmētū. Sz neq̄ audiēdi sūt q̄ mysteriū incarnatōis p rōes nēarias se putāt vl' cōnāt cōcludere. Tūc ei manifesti⁹ fuisset āgelis ab initio demōstratū. ꝓpt pspicuitatē in genū. cū dicat ap'lus Mysteriū ħ a secul' absc̄ditū. Qm̄ ex solo dei p̄ordinātis arbitriō ex p̄nexiōe cālitatis necessarie. p pfectōe mūdi vel alit. oīa generalit̄ q̄ extra fecit de⁹ pure p̄tingēt effecta sūt. Qua sup re pul⁹ effect⁹ē dialog⁹. p intellectu scōz. q̄rūdā in hac pte loquētiū. tāq̄ optuerit deū nēario carnē assumpsisse. Postremo q̄z vtil' z ad mirabilis sit egressus filiaz syon. deuotas alas significātiū. ad videdū p p̄templatōem regē salomonē xp̄m ī diademate q̄ coronauit eū mr̄ sua maria. s. vl' synagoga. ħ diademate carneo ista spineo p multos moraliter z sapiēter vberrime tractatū ē. Finit

Incipit simpsalma

sextū in quo ponunt quatuor ꝓphetares. s. xxviij. xxix. xxx. et. xxxi.

Pulcer amor tot⁹ p singula mēbra videdo. Vulnerat et miris delicijs redolet. ¶ Amor sic cōstat nullis dimensionib⁹ corpis nullis q̄z mēbris distinguit. sicut nec alia rōnalis q̄nto min⁹ ipe de⁹ z Nihilomin⁹ doctria pietatis nob⁹ infātib⁹ q̄si balbutiēdo p̄descēdēs vtit̄ sil'itudinib⁹ corpeis. ¶ Deus p̄terea q̄z uis sit simplicissim⁹ accipit noīa ab oīb⁹ rebus. Sic aīa rōnalis q̄ q̄dāmō ē oīa. tāq̄z imago illi⁹ q̄ creauit oīa. Sic insup amor ei⁹ liber assil'ans eā deo. sortiūt ab oīb⁹ reb⁹ noīa. p symbolicā trāssumptōez nō p ꝓprietatē Amor idcirco cū amāte. describūt sub mīta varietate tropoz vt vl' sic habeat manuductio ad intisibilia. q̄licūq̄z mō. z absq̄z fastidio capiēda. ¶ Ceterū ne fortassis hebes aliq̄s hereret ī sil'itudinib⁹ q̄si ꝓpijs. p uidit doctria pietatis dare sil'itudies statim aspectu p̄mo stultas ad lr̄az. neq̄z vllatenus credibiles. vt q̄ capilli spōse sūt sic greges capraz. z dētes sic greges tonsarū ꝛc. q̄lis im ꝓprietas mox iducit ñ herere sz ītelligere. ħ ē int⁹legere sensū altiorē z ꝓprium. ¶ Amor rursus p̄mēdat ħ a spōso de mīti plici pulcritudie z efficacia z voluptate satis cōueniēt ad finē p̄cedēt⁹ sympsalmat⁹. Vñ septimū īchoat drama | Egredimini et videte ꝛc | Est ād ī spēali q̄druplex ħ loco p repetitōz insinuata amoris pulcritudo cū q̄dā admiratōe Quā pulcra es amica mea ħ ē dicere. Amor me⁹ r̄petit q̄z pulcra t̄plicat. ocl'i tui colūbaz. Cōcludit q̄rtū nobis incomphēsibile absq̄z eo q̄ intrinsec⁹ latet. ¶ Amor vt ī p̄ma p̄titōe lat⁹ exposit⁹ est. Un⁹ē nature rōnal'. ali⁹ industrie. terti⁹ grē. q̄rt⁹ gl̄e. Quā pulcer p̄rim⁹ q̄ fact⁹ē ad imaginē dei z sil'itudinē. Quā pulcer scōs. tāq̄z act⁹ ex p̄rimo p̄gredies. dū vo stip in fundit grā fit simplificatō lōge pulcrior ist̄ar colūbaz. Quāte vo sit pulcritudis formositas amoris p gl̄az. expolita z pfecta intrīsec⁹ latet oēs p̄ter deū. qm̄ ipe pulcritudo ē amoris obiectal'. q̄ lucē hītat in accessibilē. quā null⁹ hoīm vidit. sz nec videre p̄t. mō q̄ videt actu īfinito. Amor spōse p̄tinet motū sensū z delectatōez. satietatē circa deū sponsū totū desiderabilē. Quotq̄t igit̄ sil'itudinib⁹ symbolicis fiat ī his cāticis z alijs circūlocutō de suis cōditōib⁹ intrīsecis. oīa resoluūt ad istas spiritales z paucas alioq̄n lr̄a occideret si ñ vinificaret spūs. Collaudatio siq̄dē sensuū carnaliū spōse refert ad cognitōez intellectualē q̄ nō multiplicat p organa visus audit⁹ olfact⁹ gust⁹ z tactus. Collaudatō p̄tea motōnū z discursuū spō se refert ad actōez liberā volūtat⁹ q̄ nec pedes hz neq̄z liguā neq̄z man⁹. Collaudatio

ae 5

denicꝫ pulcritudis ⁊ placibilitatis oculoꝝ varioꝝ q̄by incitat ad sensum ⁊ motū delectabilit ipa volūtas cū intellectu suo/refertur ad bonitatē finis vltimi dei circa quez mouet sentit ⁊ delectat. sic̄ viceuersa q̄cq̄d pulcritudis ⁊ placibilitatis seu diligibilitatis mirat in spōsa/totū referr̄ ad vnicā ⁊ radicalē pulcritudinē caritatis.cū suis virtutib⁹ tāꝫ ramis/q̄ reqrit ⁊ sufficit vt placeat spōso.⁊ dicat [Dilect⁹ me⁹ mibi] supple sufficit [⁊ ego illi] Sufficio put infra dicet [Una ē colūba mea ⁊c] Amor spō se,pbat delectabilis ex multis q̄ spōsus opatur ⁊ laudat in ipa. In q̄by dicit se delectari.iuxta illud Delitie mee eē cū filijs hoim nō formaliť sed causaliť qz facit effectualiť delectari.vt ē illud Letabit̄ dñs in opib⁹ suis. Que ꝓsideratio cū p̄cedēte sūmenotanda ē ⁊ iugiter retinenda ne ifa nos decipiat. Ne p̄terea necesse sit singillatim exponere significatōes symbolicas termīoꝝ q̄ p expositores alios discusse sūt. ⁊ in scintillas spūales euolute. Sūt aūt pl'a q̄ delicias amoris spūalis reddūt ꝓmēdabiles p voluptate carnis. Dignitas.puritas.ꝓnaturalitas seu ꝓformitas. intimitas.p̄terea ꝓtinuitas.securitas. Jtez mediocritas vl' eq̄bilitas.stabilitas ⁊ sanitas.postremo satietas. Amor spōse delicios⁹ ē.quia dignus ⁊ nobilis.pur⁹ ⁊ generalis seu cōformis amori ꝑmo fontali.cui⁹ imago ē ⁊ gl'a Vñ p regula Laus amoris creati gratuiti mazie ē laus increati.gr̄am hāc infundētis/ita q̄ vñ⁹ ⁊ idē amor ē dei ⁊ aie. sed dei vt agētis.aie vero vt recipiētis ⁊ coopātis ad actū. Quēadmodū verecūd⁹ eodē rubore colorat̄ a verecūdia causaliť/⁊ ab ipa rubedine formaliť. Null⁹ eni ē q̄ nesciat delectatōez i amore carnali nō hr̄e dignitatem neꝫ nobilitatē neꝫ ꝓnaturalitatem ꝓformē mēti q̄ ē altior facta q̄z vt i solis infimis delectet. Nibilomin⁹ p̄ filitudinē ad notaz mulieris pulcritudinē allicietē ⁊ delectātē obiectaliť/accipiť formositas mētis inuisibilis cū circūstātijs delicias augentib⁹.sic̄ laudat hic amor spōse cui⁹ esse cārat spōsus oculos colūbinos ⁊ simplices/capillos mūdos,plixos,subtiles ex alto defluētes/dentes cādidos ⁊ mūdos nec inutiles.labia i/sup ꝓpīssa/nō tumida.nec pallida sed sicut vitta coccinea apta/crines ꝓprimere ⁊ ornare. Eloquiū p̄terea elegās.eloquiū dulce.qz lex clemētie i lingua ei⁹. Genas q̄z rubicūdas ex intimo vigore. Collū forte rectū ⁊ stabile. Ubera grata neq̄ tumēta quasi mons mirre ⁊ collis thuris. Denicꝫ ꝓcludit [Tota pulcra es amica mea.⁊ macula nō est in te] Jnuitat̄ simil venire de celesti ꝓuersatōe.q̄ filis est mōti lybani.cui⁹ interp̄tatio notat cādidatōez.vt coronet eterna plene felicitat̄ iocūditate. deuictis ex omi pte ꝓtradictionib⁹ hostilib⁹ que notant̄ in Amana sanir ⁊ hermon. fm interp̄tatōes suas. Jn leonib⁹ insup ⁊ pardis. Amor pinde tante virtutis eē ꝑdicat vt [in vno oculoꝝ suoꝝ.⁊ i vno crine colli sui] vulnerauit cor omipotētis.q̄ vtiq̄ cor vel nullū vel nō vulnerabile ꝓstat eē. Sed h̄ oīa p filitudinē dicta sūt nō p̄ ꝓprietatē.put⁊ cetera q̄ repetunt̄ ⁊ adducunt̄ delicijs spōse q̄lia sūt pulcritudo māmaꝝ ⁊ vbeꝝ cū odore vngētoꝝ.sup oīa aromata [Labia insu⁹ per q̄si fau⁹ distillās. Sub lingua q̄z mel ⁊ lac.⁊ odor i vestimētis sic̄ odor thuris] qz vestimēta ꝓuersatōis honeste.redolēt sacrificiū celeste. Et q̄m plurimū ꝓfert ad delicias,speciositas.amenitasq̄ locoꝝ laudatur sponsor ⁊ spōsa sicut [hort⁹ ꝓclusus] secutus ab incursib⁹ vastātiū bestiaꝝ. Et sicut [fons signat⁹] nō ꝑturbat⁹ [cuius] horti cū fonte [sūt emissiones tāꝫ paradisus malogranoꝝ cum pomoꝝ fructib⁹] ⁊ vniuersaliť cū oīb⁹ aromaticis arboribus,⁊ lignis lybani ex q̄by fertilitas virtutū,donorū bīitudinū cū fructib⁹ spūs insinuat.concludēdo ꝓtinuā/indefectibilēq̄ grāꝝ mūdissimā ⁊ insupabilē copiā ex alto cū impetu.cui nihil palustre p̄t obstare/veniētem.

Amor insup miras hz delicias ex itimitate obiecti. ꝓtinuitate subiecti.securitate spei. Jtaq̄ secura mēs sic̄ iuge ꝓuiuiū q̄li securitate gaudebat apl's. Ceri⁹ in q̄t sū qz neq̄ mors neq̄ vita ⁊c. Cōtinuitas p̄tea vl' inuariabilitas subiecti intelligibil'.pl'imū cōfert ad stabilitatē delectatōis. q̄ ꝓ subiecti delectatōis libidiose vl' carnalis i cōtinua mutatōe iocūditatē eādē ꝓtinuare nō pōt.q̄ fit vt variata dispone sensus organi ci varieť effect⁹ vt cadat i fastidiū. vl' abominatōez.qō mō causabat delectatōez. sic̄ i cibis ⁊ potib⁹ ⁊ venereis.i odoribus ⁊ cātilenis ex si delectatōes spūales r̄cipiāt trāsmutatione circa diuia ⁊ ꝑpetua h̄ñ ē ō p se subiecto aie sz de p accidēs ex cōnexione ad corpus,p tpe vie. Hz ponam⁹ q̄lit̄ erit i gl'ia cor⁹ plene obseqns eē rōi nec passionabl'r

D E

discrasiabile. gaudiū aie de deo etiā in enigmate viso ⁊ amato eēt ppetuuz. ¶ Amor postremo serenitatē ꝛciliat. sanitatē ꝛfert. affert satietatē. Cōtraria sunt i amore carnali. turbiditas. infirmitas. insatiabilitas Rō diuersitatis ē. ꝛformitas boni amoris ad primā regulā caritatis ad deū in bono amore. difformitas aūt in malo. Quis aūt restitit deo ⁊ pacez habuit? Sed necꝫ pax impijs ait dñs. sed hoibꝰ bone voluntatis Est aūt bona volūtas tua dicēs ex sentētia deo. Fiat volūtas tua sicut in celo ⁊ i terra Sup q̄ ꝛformitate maxime ad voluntatē pmissionis que magis indignatio est ⁊ priuatio q̄ volitio vel positio quedam alibi notata sunt in vulgari. Finit

f **Incipit simpsalma** septimum in quo ponunt q̄nq; pprietates scz. xxxij. xxxiij. xxxiiij. xxxv. et. xxxvi.

ODormit amor/liquefit/passus q̄q; vulnera languet/Laudat dilectū/iactat amicicias. ¶ Amor loquit ⌊Ego dormio ⁊ cor meū vigilat⌋ Sed velut in diapsalmate recogitemus ordinē. Collaudata fuerat precedēti sympsalmate multipliciter sponsa vsq; i finem quarti capituli vbi cōcluserat sponsus opabundus imo imperiosus ⌊Surge⌋ boc est discede ⌊aquilo⌋ quasi ligans aquas. ventus gelidus. delicijs cōtrarius amorosis ⌊⁊ veni auster⌋ calentes spirans auras ⌊pfla hortū meum⌋ qui pculdubio simul ē hortus anime de quo in Ysaia. Et eris sicut ortus irriguus. ⁊ sicut fons aquarum sapientie salutaris. cui⁹ non deficient aque vive salientis ⁊ vitam eternā. cōsone ad rectū prius expositū ⌊Et fluant aromata illius⌋ quo pflante/discedunt fantasmata dant carismata. resonant idiomata. voces diuersas intonant ⁊c. ¶ Amor debinc sponse ꝛgratulās letus ⁊ assentiens. Incepit octauū drama dicens et optans ⌊Veniat dilectus meus in ortū suū⌋ efficient/meū tū effectualit vel in effectu. Pozro finis inuitationis est ⌊vt ꝛmedat fructū pomoꝝ suoꝝ⌋ .i. comedere faciat. nūc vt plures exposito. Rūdet dilect⁹ applaudens ⁊ blādiens ⌊Veni in ortum meū⌋ pueniēs votū tuuz ⌊soror mea⌋ ex affinitate paterna fm diuinitatē. ⁊ materna fm būanitatē ⌊sponsa mea⌋ in fide ⁊ caritate. in miseri/cordia ⁊ miserationib⁹. in iudicio ⁊ iusticia in sempiternū ⌊Messui⌋ colligēs ⌊mirrā meā⌋ bone opationis q̄ sicut electa dat suauitatē odoris qm̄ ab omni fetore vane glorie putrescētisq; luxus aliena est ⌊cū aromatib⁹ meis⌋ virtutum ⁊ donoꝝ suauissimis ⌊Comedi⌋ qz comedere dei feci ⌊fauū cū melle meo⌋ qm̄ ex humanitate mea et diuinitate. cibus pcedit amoris. Similiter ⁊ potus vini deitatis cuz lacte humanitatis. Sequit pinde quasi generalis inuitatō liberalis ⌊Comedite amici ⁊ bibite⌋ quia mensa sapientie parata ē ⌊et inebriamini carissimi⌋ Sicut pl⁹ est esse carissimū q̄ dūtaxat amicū. Ita mai⁹ est inebriari q̄ solum bibere. Tunc intelligendū est sponsam tanq; vere carissimam in delicijs ꝛout infra laudat obdormisse pre ebrietate spūs ⁊ dixisse quod sequitur i nono dramate ⌊Ego dormio ⁊ cor meum vigilat⌋ ¶ Amor incipit hic septimū sympsalma dormire se dicens ⁊ cor suū vigilare. Felix sopozat⁹ cū tali vigilia. Quātū putas differat a somno veteris hois ⁊ carnalis. Fumant ex corde et stomacho vsq; ad cerebrū vbi est sedes prozima sensus ꝛmunis qui vocatur ab aristotele. primū sensitiuū Fumant inq; exhalationes que ex frigiditate cerebri repcusse fiūt graues ⁊ grossicie sua oppilant vias sensuum. quo fit vt spiritus animales sensitiui. qui sentire dāt instrumētaliter. trāsire nō possunt. Fiet pterea quies ⁊ cessatio sensualiū opationuz fatigataꝝ ex vigilia. Necꝫ iam res vident sed vel nibil vel eaꝝ simulacra q̄nq; somniare cōtingit. Fit denicq; cōfortatio spirituū naturaliū ⁊ vitaliū. ¶ Amor vero noui hominis somnū patitur ⁊ somniū. ex illuminationib⁹ desuper aduenientib⁹. quā do vere res aspiciunt aut sentiūt/eterne scilicet ⁊ fantasie rerū mutabiliū cessant illudere. Reuera nōne tpalia si conferant eternis. illa pot⁹ simulacra rerū dicēda sunt q̄s vere res. Cessant aūt huiusmodi tempozalia cogitari. quando dormit amor p contēplationem. Sed cor mentis vigorat⁹ vt vigilet ad inspiciendu sempiterna dilecti secreta. quib⁹ alloquit dilectam audire potentē. quia dormit a terrenis ⁊ vigil est ad domini celestis aduentū. ¶ ⌊Vox inquit dilecti mei pulsantis⌋ Sic i apocalipsi p testat. Ecce sto ad ostiū ⁊ pulso ⌊Aperi inqt mihi⌋ blādiēs ex quadruplici nomine totaliter amoroso satis expositoꝝ exponēdo

b

[Soror mea.amica mea colūba mea Im maculata mea] Debinc intelligenduꝫ est cur vocet ꝛ pulset. Nimirū vt feruentioꝛ p exercitium ſuſcitetur amoꝛ qui notatur ali quātiſper exocio tepeſcere. Propterea trāſ figurat in ſe toꝛporem iſtum dilectꝰ dicens [quia caput meū plenū est roꝛe] qui vti/ q̄ frigidus est [ꝛ cyncinni mei] capilli ſci licet cogitationū intentionū criſpantes et in altū recurui pro deſiderio celeſtiū [gut tis nocturū] que tamē roꝛe ſimiles ſunt aut ros ipſe/conſonant hinc intelligentie no/ ſtre.etſi multiplex altera ſit reſponſio moꝛe dormitantis.ꝛ quaſi ſomniculoſe pigreq̄ vigilantis [Expoliaui me tunica mea] curarum foꝛenſiuꝫ [quomō induar illa] Laui pedes meos] affectionum a luto et puluere fantaſmatū [quomō inquinabo illos] ambulando rurſus per vias terre/ ſtrium? ¶ Amoꝛ quia nō ſatis excitatus a voce videtur.tāgitur a manu. Senſit hoc amoꝛ ipe iam factus alacrioꝛ ex tremoꝛe di ſplicendi cū ſolicitudine cōplacendi [Di lectus inquit meus miſit manū ſuaꝫ] que est vis opatiua intima [per foꝛamen] oc/ cultum anime penetrans et illa bens vſq̄ ad ventreꝫ que inferius amoꝛis ſedem ha/ bet [Surreꝛi] primioꝛ in amando [vt aperirē dilecto meo] nedū vocanti iam et pulſanti. ſed interius operanti [Manus mee] quatenꝰ eſſent puriores ad amplexū ſponſi [ſtillauerūt mirram primā] coiq̄ nationis exꝓulſiuā [ꝛ digiti mei] diſcre/ tionis tenentes plem ob ſimilem cauſam ne coꝛrūperetur opatio [mirra probatiſſi ma] probata ex induſtria virtuoſe penitē tie ꝛ venie.probatioꝛ ex ꝓſecutione gratie ſed probatiſſima ex certa ſpe glorie. Vel p bata per fidem.probabilioꝛ per ſpem.pro batiſſima p caritatē [Peſſuluꝫ oſtij mei] qđ aliter nominatur vectis verreul gallice [aperui dilecto meo] quia rigoꝛē omneꝫ oſtium mei conſenſus obcludentē amoui [At ille declinauerat atq̄ tranſierat] Ita vulgo dicitur. Qui nō vult dum pōt. non poterit cū volet. Nūquid nō iuſta est talis ingrate tarditatis mulctatio. Que tamen conuertit ꝛ coopatur in bonū future ſolici tudinis ampliorꝛis. ¶ Amoꝛ itaq̄ et ſi di/ cat peſſulo amoto. apertoq̄ oſtio. q̄ dile/ ctus declinauerat atq̄ trāſierat.nihilomi/ nus multū ꝓfiteꝛ vocē pulſum ꝛ tactū dile cti valuiſſe. Anima mea inquit liquefacta est vt dilectꝰ locutus ē. Nō excludit pulſuꝫ cū tactu. quoꝫ vehemētioꝛ virtus eē ſolet q̄ ſolius vocis. Quid aūt ſit iſta aīe liquefactio ꝓiecturamꝰ ex materiali qualis ſit in niue.qualis i cera recēti ad ſolares radios qm̄ fit ſepatio partiū etherogeniaꝫ ab ho mogeneis.ꝛ ecōtra ꝛ qđ remanet nō ſe con tinet iaꝫ ſub terminis ꝓꝑijs.ſed alienis vt in continēte vaſe ſeu loco. Fit p contrariū in multis obduratio.q̄ cedere neſcit agenti ſe penetrare conāti. Ideo cecus amoꝛ igne us maꝛie ſpiritalis ꝛ celeſtis facit liqueſce/ re coꝛ piū vt tenerū male habebit in nouiſ ſimo. Poꝛro duricies iſta qūo cauſet ꝛ q̄d est illud apli. Deus cuiꝰ vult miſereꝛ ꝛ quē vult indurat.nō mediocris est queſtio. Si quidē deus neminē deſerit.niſi priꝰ deſera tur.per auerſionē ab eo ꝛ peccatū.ſed deſer tione facta cadit homo in ꝓfundū ꝛ contē nit. Contenenti vero deus nō dat gratiaꝫ. ſed reſiſtit. Ac ꝓinde non emollit coꝛ nec liquefit ad gratie ſuſceptionē.tandē pena dānationis inſtigit ꝛ obduratio cōfirmat. Cauſa igit obdurationis.est volūtas auer tens ꝛ hec initiat voluntas reſiſtens ꝛ hec cōtinuat.culpa ꝓmerens ꝛ hec confirmat. deus gratiā non dans ꝛ hec non liberat de us iuſte puniēs.ꝛ hec ordinat. ¶ Amoꝛ pa titur vulnera [Inuenerūt me cuſtodes] inquit [qui circueūt ciuitatē] Ciuitas et ſi poſſit in bonū accipi cum cuſtodib⁹ ſuis angelis ꝛ ꝑlatis quoꝫ bone ſunt ꝑcuſſio/ nes ꝛ vulnera ſancte ꝓpunctionis.amoto pallio vanitatis. Attū cuſtodes iſti q̄ cir/ cueūt intelligi pūt de peſtifera gēte illiꝰ ſa/ than q̄ circuit terrā ꝛ pambulat ciuitatem peccatricē.in cuiꝰ medio ſunt iniq̄tas ꝛ do lus ꝛ babilonica ꝓfuſio. In quo ſenſu ſi te xtus pūs accipit ꝓſequēt ſpōſa zelās amoꝛ/ rē ſpōſi incurrit vt fit inter currendū.i aſpe ctu ꝓfuſionis horribilis.qꝫ videt iniq̄tatē et ꝓtradictōeꝫ in ciuitate. quid vulneretur ſentiēs cū apl'o. Quis infirmat ꝛ ego non infirmoꝛ? Quis ſcandaliſat ꝛ ego nō vroꝛ Sic eī pentapolis peccatrix.affligebat ne quiſſimis operib⁹ animā iuſti lorb.nō fla/ gellis coꝛporalib⁹. ¶ Est aūt apud yſaiam pallium laudis.quod dandū erat pro ſpi/ ritu meroꝛis.nunc aūt ex aduerſo concipit zelus amoꝛis ſpiritū meroꝛis ſublato pal/ lio laudis. Nam quomō cantaret canticū domini in terra babilonis aliena? Amoꝛ preterea quo ad proprietatem alteram.

languet exclamãs [Adiuro vos] forte ob secratio [filie hierlm] supne ciuitatis [si inueneritis dilectũ] imo quia vobiscũ est [vt nũcietis ei] qui nouit oia [qz amore langueo] Sane qz ledit amor z bonor ipius. nequeo nõ languere. quãdo nullus valeo pstare remediũ zelus eni dom⁹ sue comedit me. Et qz tot mala que video tollere nõ valeo. cũ languore tolero z gemo. Deu mihi qz incolat⁹ meus, plongat⁹ est z habitaui cũ habitãtib⁹ cedar tenebraz. bazz. nec patet vobiscũ celer ingressus ad dilectũ. Cupio eni dissolui z esse cũ xpo. Cupio ciuitatẽ turbidã deserere corpis mei. vt libera fiat mihi ptractatio ſũmi boni satians z quietans. Est igit causa languoris mei ex vnico amore suo duplex. qñ ledit a puari catoribꝫ necz mihi plene possidẽd⁹ cito datur. Fiat vtinã languor iste mihi in mortẽ qualis est illa iustoz. Amor spõse quo ferueat ampli⁹ z feliciter langueat pflat in terrogationib⁹ filiarũ hierlm. quasi nescirũ. vt est illud adã vbi es? vel potius illõ ad mariã. amore languentẽ. mulier q̃d plozas [Qualis est dilect⁹ tu⁹] ex dilecto. Amas eni p amorẽ [O pulcerrima mulierũ q̃lis est dilect⁹ tuus qz sic adiurasti nos] Respõdens ptin⁹ amor p ꝺditione sua laudat dilectũ ex viuaci colore [qz candid⁹ z rubicũdus] ex singulari decore [electus ex milibus] ex ornato vertice [caput ei⁹ auz optimũ] cui⁹ [come sunt sicut elate palmarũ] fortes scz in altũ dilatate cogitatões. sicut exaltatur celum a terra. cogitatões aũt hominũ vane sunt. Et quoniam abditissime sunt cogitatões dei necz cõprehendi pñt dicunt [nigre sicut corvus] Ceterũ ꝓmẽdant oculi sapientie eius ex colũbina simplicitate mũdissima z lactea. Et quoniam profunda fluuioz scrutant habitant iuxta fluenta scripturaz plenissima [Bene illi⁹ sunt] ornamẽta faciei formose ac redolentes [sicut aureole aromatũ consite a pigmentarijs. labia eius] quib⁹ enarrat scientiam labia sunt [distillantia] moderate z absqz vlla putrefactionis labe [mirrã primam] vt est illud cũ similib⁹. beati pauperes spiritu. z mites z qui lugent. z qui non habent hic ꝺsolationẽ suã. sed flẽt z esuriũt [Manus] virtutis executiue [sũt tornatiles] per agilem equabilitatẽ. auree p sapientiã plene iacinctis celicis cõuersatiõis [Venter] qui vim vel memoratiuã vel generatiuam spũaliter significat [eburneus] est per candorẽ castitatis nõ vrentis z per sapphirozũ precioso rũ distinctionẽ in celicis donis [Crura illius] vsqz ad pedũ firmitatem signat vias gressuz diuinoz scõmmiam z veritatem sub typo colũnarũ marmorearũ [sunt supz bases aureas inflexibiliter stabilite. Species eius] candorẽ puritatis odorifere gerit [vt libanus] et [electus] est inter alios [sicut cedri] pcerita te sunt imputribilitateqz laudabiles. Cõmendat [guttur illius suauissimuz] in vi spiratiua sonatiua z distributiua ad inferioza corpis membra. Et quid p multa fieret morosa dinumeratio [totus desiderabilis] Amor ad extremũ qz sublimius ascẽdere nõ poterat subiũgit [Talis ẽ dilectus me⁹ z ipe est amic⁹ meus filie hierusalẽ] dilectio dicit amationẽ ex electione. sed amicicia addit reamationẽ z mutuam coicationẽ. Rursus qz sponsus sumitur a sponso. nedũ ꝓpter coicationẽ. sed ad filiorũ generationẽ. Ubi fundat coicatio nature scõm originez filij vel filioz a pre. Preterea vtor in eodẽ gradu videt esse ponenda. q̃ntũ ad amorẽ beniuolẽtie cum filijs. scõm quã coicationẽ magis diligit filius q̃z pater. qz filius est aliquid eius. nõ autez pater. Presumit igit sancta fiducia multuz de deo dilecto. ipa diligens sponsa cuz addit. Et ipe est amic⁹ meus filie hierusalem qz diligit z diligit z in secretis coicat. Pl⁹ deniqz videt dictura fuisse. si iunxisz z ipe frater me⁹. Quid ꝓterea si dixisset z ipe est sponsus meus. Quid demuz si velut excedens audaci verbo ꝺcluisset ipe est filius et puer z minister. Nõne dixisset talia conformiter ad sponsuz sic loquentẽ z laudantem. nedũ sponsaz pulcerrimã z imaculatã sed omnẽ generaliter qui fecerit voluntatẽ patris sui q̃ ẽ in celis. Sane suffecit ei forta ssis laudatio nõ ꝓpriã sed alieni oris/spõsi z suoz pastoz z doctoz quasi paranymphoz inter spõsam z spõsuz. qui sponsam vocant verbigenã seu deigenã z ita dei matrem. Ambrosius. hieronym⁹. augustin⁹. bernardus. cũ similib⁹ quoz scripta patẽt et ratio certa ꝓuincit ex dignanti ssima cohabitatione sponsi cũ sponsa z eiusdez per gratie semen. fecundatione/ non ab altero nec de altero q̃m de seipo/ vt audeat dicere sponsa in superaduentu spiritus sancti. Et in obumbratione virtutis altissimi. filius

meus es tu. ego hodie genui te. i die desponsationis mee z leticie cordis mei. Quid h̄ mirabilius Vel dicere deo Libus me⁹ es tu ego hodie comedi te. Explicit

K Incipit sūpsalma octauum. in quo ponūtur quinq; ꝓpheta⁹ tes scz. xxxvij. xxxviij. xxxix. xl. et. xli.

Capitulum sextum.

Tunc amor soli solus/ pfectus et est par Auroze/ nitidus/ ordine terribilis. Amor vn⁹ z vni cus simplex pfectus z electus insinuat cui dicit circa mediū sexti capituli. [Una ē columba mea] simplificata videlicet p spiritū sanctū. [pfecta mea] cui nihil deest eoz q̄rū esse ꝓpriceps debet. Que ꝓterea iūcta est mihi pfecte z fini suo. Tunc enī pfectū est vnūqōq; cū finem vltimū suū fuerit assecutum. sicut ex opposito omne illud vanū est qō fine suo caret. Propterea vani sunt oēs homines in quib⁹ nō est sapiētia que ipoz finis statuta est. Sequit. [Una est matris sue electa genitricis sue] Hater z genitrix sponse recte intelligit eadē increata sapientia. cui⁹ filia est mēs anagogice sursuz acta Nam qui spū sapie agunt hi filij dei sunt. [Viderunt illā filie z beatissimā p̄dicauerūt regine z ꝓcubine laudauerūt eā] Prendet hec ps ab illa p̄cedēti. sexaginta sunt regine. z octoginta ꝓcubine z adolescētula z nō est nūerus. que hic possunt intelligi filie nūcupari. Sequit vox admirantiuz. [Que ē ista que pgredit. quasi aurora cōsurgens. pulcra vt luna electa vt sol. terribilis vt castroz acies ordinata] Hec ꝓ contextu p̄sentis octaui sympsalmatis trāscursa sic ꝓiungam⁹ ad p̄cedentia tanq; ꝓ diapsalmate. Amor fidēter ausus est dicere post descriptas dilecti ꝓpheta⁹ [z ipe est amic⁹ meus filie hierlm] Subiūgūt ad icendū fomētū cremētūq; petitionē. [Quo abiit dilect⁹ tuus o pulcerrima mulierū. q̄ declinauit dilect⁹ tuus z querem⁹ eū tecū] Nō itaq; petūt ꝓter se quē libere possidēt in hierlm celesti. sed ad spōsaz ideo iungūt. [tecū] Rndet amor in principio sexti capituli. [Dilect⁹ meus descēdit in hortū suū] qui ē in subcelesti hierlm q̄ ad vniuersos z singulos q̄s gr̄a facit esse q̄si padisuz i bñdictionib⁹ [vt ibi pascat in hortis et lilia colligat] ad aureolā aromatū. q̄ oia sūt benedictōes meritoz. quib⁹ pascit dilectus z que colligit qui remunerat. Amor rursus quasi delectat⁹ ꝓfabulatione ꝓlixiori ad filias hierlm narrat in ardore simplici cordis laudes suas sibi ꝓpri⁹ attributas a sponso. cū redditione multiplici. Et ita ꝓcedit hui⁹ totus capituli. vi. z vij. ꝓtextus quasi sua sit alternata narratio. vsq; principium octaui. vl paulo ante vbi decimū z vltimū drama incipit p collocutōz noiatim ad dilectum z ipius respōsionē. Hos autem ex ipis tria partiti sum⁹ sympsalmata. sub triplici versu nouissimo. Amor igit collo quiū habēs cū filiab⁹ hierusalē que vicē gerūt paranymphoz inter spōsum z spōsam nō vt instruat eos sed vt desiderio suo satisfaciat z doceat. ꝓtinuat respōsionē ad interrogationē factā. imo diffusa verbositate sepius interrupta dilatat eā. [Ego inq̄t dilecto meo] intendo [z dilect⁹ meus] intendit [mihi qui pascit inter lilia] candidoz meritoz ab eo mihi magnifice collatoz ex quib⁹ me collaudat dicēs [pulcra es amica mea z decora sicut hierlm] ad cui⁹ exemplar formata sū atq; pacifica. Nō si fidenter dixerim ꝓius z iste est amic⁹ meus. nolite mirari quoniā me dignat totiens amicam noiare cui⁹ iudicio z dono virtutū suarum dicor [tribilis vt castroz acies ordinata] Amor itez ꝓtinuat narrare vba dilecti ad eam [Auerte inq̄t oculos tuos a me] quoz vn⁹ est discretiu⁹ seu speculatiu⁹. alt experimētatiu⁹ seu practic⁹ [q̄ ipi auolare me fecerunt] dicit in ps. Accedit homo ad coz altū z exaltabit deus. Hoc verbū ee pōt p̄sentis intelligētie de auolatōe dilecti q̄ sublimioz semp apparet q̄ videri solicitudine q̄rit ampliozi. Ponit enī tenebras latibulū suū. Sequit laus capilloz dentiuz z genarū. put s. iij. cap'o. Sequit deni materia p̄tis sympsalmatis iam apta [Sexagīta sunt regie ꝛc] vsq; descēdi in hortū ꝛc. Fecūd⁹ est iste text⁹ in sentētijs si deberēt singla discurri q̄ oia reducūtur ad vnitatē amoris z multiplicitatē ei⁹. Unitas obiectal' m'ltiplicitas formalis ē Unitatem expressit apostolus cum totiens dixit. Unum corpus. Unus spiritus. Una spes vocationis. Unus dominus. Una fides. Unum baptisma. Unus deus z pater omnium. Et iterum. Unum corpus et vnus panis sumus. Et vniuersaliter i euāgelio Johannis per totum. Et quid potest compendiosius dici q̄ illud apostoli:

Qui adheret deo vn⁹ spūs est. Quinimo illud xpi de manducāte z bibēte carnē z sanguinē suū sacramētaliter. In me manet et ego in eo. Cetex notati sunt stat⁹ varij in adolescētulis pcubinis reginis Illustratōnes insup varie in auroza luna z sole. Cōclusa sunt tandē oīa in ordine seu coordiatione caritatis. qm̄ prius dictū erat ordiauit in me caritatē. Hūc iterū repetit z postmodū quātū valeat ordo caritatis z amoris dicēdo/terribilis vt castroz acies ordinata. Amor si ordinat⁹ sit nihil fortius z inimicis terribili⁹ē. Cōsistit aūt ordo amoris ad deū ad se ad pxīmū. Deriuat insup ordo iste ab ordine tam supcelesti beatissime trinitatis. qm̄ celesti angēlice dignitatis Et iste ordo subcelestis dicit monastic⁹ in hoie singularit Ecclesiastic⁹ in policia spirituali. politic⁹ in regimīe tpali de quib⁹ nō est hic dicendū p singula. nisi q generalis ista pōt regula dari q nihil absq ordie alicubi pulcrū est. nihil placens nihil stabile Hūc a beato dionysio tradite sicut credit reuelāte paulo. celestes ordinū angelicoz hierarchie. Hunt ad exemplar eaz tradite subcelestes hierarchie. tres monastice ī eodem hoie scōm metaphorā sic loquit aresti. z p tropologiā sicut loquit theolog⁹ iūcta simul anagogia. Tradita ē hierarchia subcelestis ecclesiastica p allegoriā. maxime iūcta tropologia. Tradita ē etiaz subcelestis hierarchia tpalis maxime p tropologiā incedens. Porro hierarchia subcelestis monastica z ecclesiastica magis spectat ad simpsalma pſens z duo sequētia. Qua in re posset introduci tota traditio dionysij de angelica hierarchia. ca. x. cū expositionib⁹ suis. Tradūt enī q in hoie quolibet nouē officia vel ordines celestiū angeloz reperiri debēt. Infima hierarchia scōm naturaz media scōm industriā. Tertia z supma secundū grām. Multi sup hoc ordine z hierarchijs multa tradiderūt pro suo q̄libet sēsu z ingenio. Denicz redeūt oīa in vnaz de portionib⁹ aie humane sniaz cū suis habitib⁹ z actib⁹ cū relatione. preterea ad formalem obiectoz rōem/ qm̄ bonū est obiectalis ratio solius dei. z finis vltim⁹ est. z hec in arce reponitur vbi mens amat arce manens vnica vnicū sola solū deuz. Proinde ratio supioz habet p obiecto seipam z res spūales abstractas sicut angelos/ subsequitur inferioz ratio. deducens ex supioribus principijs ꝛclusiones scibiles. Et ex inferiozi sensualitate sensationes experimentales sensuū exteriozz interiozz. Circa quas sensationes z ex quib⁹ inferioz hierarchia cōstituit sicut ex ratione inferiozi media et ex supiozi supma. Prima p naturā. secūda per industriā. tertia p gratiaz iuncta industria. Sup quas oēs collocat mens in arce syon tanq̄z imago z gloria z similitudo quedā beatissime trinitatis. Amor ordinatus habet in quaūbet hierarchia quandā speciē trinitatis scōm maius z min⁹. Hierarchia siquidē mentis in arce syon tanq̄z supcelestis imago. immo z deificatio pure gratuite sigillata. signata z tracta habet deum. nedū p̄o causa vel principio efficiente quēadmodū res oēs habent. neduz p̄o causa vel principio formante vel obiectaliter z vitaliter imutante. quēadmodū capaces sunt oēs creature rōnales. scōm memoriam intelligentiā z volūtatē. p diuersas illuminationes z pticipationes gratiazz gratis datazz quales sunt ꝓphetie. dona sanitatum. dona linguazz. z abbreuiato ꝓbo oēs gratie. p̄ter gratiā gratūfacientē z acceptātem ad vitā eternā. verū etiā per eandē gratiam gratūfacientē/ sanctificantē z inhabitantē. que reddit mentē sponsam dei. carissimā filiam sororē coheredē amicā z ꝓmensalem. imo audacissimo cuz pietate verbo matrē Unde verbigena vel deigena noīatur. Post istam quasi supcelestē hierarchiam. sunt in hoīe sicut in mic⁹cosmo seu minozi mūdo reperibiles alie omnes hierarchie figuraliter tam celestes q̄z subcelestes spūales z temporales. Cui⁹ rei consideratio manifesta esse potest perscrutanti trinitatem inuenibilem esse in omnib⁹ his hierarchijs antedictis. Nunquid non habet sensualis hierarchia memoriam noticiam et amorē respectu obiectoz pbice cognoscibiliū et amabiliū: sicut in logicis moralibus et phy sicis. per infallibiles leges et regulas in quibus velut theophanijs et enigmate videtur trinitas de⁹. Nūquid non portio rationis superioz memoriam habet. noticiam et amorem respectu sui: quoniā sibi maxime pſens est Compatur etiam scōm memoriā noticiā z amorē. substantiarum spiritualium z immaterialium que sub deo sunt eternitatis participes. Amor si consideretur/ psallere canticā canticoz um conformiter ad predictas

hierarchias se vicissim coaptādo. nunc ad illā quasi supceleste nūc sigillatim vel ꝯiūctim ad alias. velut celestes vel subcelestes spūales vel tpales manifestuz est q̄s latissima sit canticoꝝ materia vel exponendo vel exercendo. Explicit.

Incipit nonū ſm

psalma. i quo tangūt quinq̄s proprietates sc̄z. xlij. xliij. xliij. xlv. et xlvi.

Descit amor/ vehitur/ turbat/ crebro vocatur. Pareat vt veniens laus sibi multa datur. Amor nescire se dicit similiter ad psalmistā pluries notatim ibi Omnia inflāmatū est cor meū z renes mei ꝯmutati sunt. z ego ad nihilum redact⁹ sum z nesciui. Per ignorantiā aūt cogit incircūuolate dei fm dionysiū. Sic amor sponse postq̄s ꝯfabulando narrauerat filiab⁹ hierusalem ex pſona sponsi [Descendi i hortū meū vt viderem poma ꝯualliū] q̄ fūt merita humiliū [et inspicerē si floruisset vinea] que p baptismū de egypto trāslata est [z germinasset malapunica] sanctaꝝ intentionū. subiūxit i pſona sua [Nescīui anima mea cōturbauit me ꝓpter quadrigas aminadab] Aptissime quidē p aminadab qui sponte/ neus interptat. accipit xp̄s qui voluntarie genuit nos scōm iacobi verbū. Cui⁹ quadrige sunt euāgelice quatuor doctrine. quibus euecti fideles ꝯturbauerūt mūdū bona ꝯturbatione qñ ꝯturbate sunt gentes p penitentiā z inclinata sunt regna per fidei subiugationē. vocātib⁹ apostolis z successoribus suis z pie clamantib⁹ quater iuxta q̄tuor euāgelia reuertere reuertere sunamitis id est captiua reuertere reuertere vt intueamur te. Q̄ est vt reuersam z ꝯuersam diligamus te. Q̄ vbi amor ibi ocul⁹ z ita videre diligere est. Amor sponse ꝯtinuo cōuertit alloquiū ceptū. cū filiab⁹ hierusalē. non quidē verboꝝ strepitu sed solita meditatōne. Cōuertit inq̄s ad laudē ecclie de gētib⁹ tam vniuersalis q̄s singularis. qñ vnitas necnit oēm. vt etiā remaneat cuiusl̄ibet salua singularis ꝓprietas. Nichilomin⁹ placet in hoc sympsalmate fmonē facere sup vniuersali z p allegoriā q̄ten⁹ solers lector aīad uertat ita potuisse fieri p vniuersū decursū iam pactū pricipalit scōm anagogiā cū illuminatōe p̄hica. quēadmodū in sequēti z vltimo sympsalmate ꝯuertet oro ad tropologiā. q̄si p adolescētulis sicut magis aptatur ad ꝯcubinas z reginas. z p̄cedētia tetūtur de illa q̄ vnice pfecta ē z electa virgo filia sioꝝ sponsa q̄si mater honorificata z q̄ dāmodo deificata. Est autē sensus ille allegoricus dicēdus. in h̄ libro ꝓprie l̄ralis. tāq̄s ab auctore salomone pricipalit intētus: vbi voces aliud loquūt sed res l̄raz significant. quēadmodū de lignis libani q̄ constituerūt sibi regē. Amor notari pōt tripliciter. ꝓformiter ad actuz triplicē hierarchi cū. Nam est amor purgatiu⁹. cui seruit tropologia z moralis scia. Est amor illumiatiu⁹. cui seruit allegoria z speculatiua theologia. Est amor pfectiu⁹. cui seruit anagogia z practica theologia. Dictū est hactenꝰ pricipalit de amore pfectiuo scōm anagogiā z practicā theologiā. iungēdo speculatiuā aliq̄n. Dicendū est in h̄ nono sympsalmate p̄cipua intētione de amore illumiatiuo. p allegoriā aut p speculatiuā theologiā Decimū vero sympsalma deseruiet marie amori purgatiuo scōm tropologiā z moralem sciam. Sic enī debitū soluere conabimur. nedū pfectis z sapiētib⁹. sed min⁹ pfectis qui pficiūt aut pficere desiderant incipiūt. Amor illumiatiu⁹ conat p allegorias ex narratōe spōse ad filias hierusalem sub pſona dilecti ecclīaz de gētib⁹ ꝯmēdare sub noīe sunamitis q̄ captiuitatē sonat. qui sensus p expositores copiosissime z q̄si pricipalit tractat⁹ est in h̄ toto cantico/ rū libro. Docet h̄ glosa ordīaria ex eoꝝ dictis pticularit excerpta. Vocat q̄s [oscula tio oris] incarnatio xp̄i sil̄r desponsatio z amplexio cū silib⁹ Dicunt [adolescētule] simplices de ecclīa. dicunt [cōcubine z regine] p̄lati mīores z maiores bñ fecūdantes z regētes ecclīaz. Dicit [vnica columba] pfecta tota vniuersalis ecclīa ad vnuz pastorē xp̄m z eius vnicū in terris vicariū pōtificē summū simplificata. Debinc pluralitas pastoꝝ z sodaliū z tabernaculoꝝ z oppugnationū refert ad hereticos. Porro lectul⁹ floridus cū similib⁹ spectat ad cōtemplatiuos sicut egressio spōse ad exteriores vineas z hortos trahit ad actiuos. p̄sertim p̄latos z rectores ecclie maiores z minores z doctores. adeo q̄ tota fere ꝓcessio corporis mystici ecclie significata p actus corporis veri traducit ad istos. Nunc nomine oculoꝝ quoniā illuminat. nūc p choros castroꝝ quia letificant z defendunt in

concordia q̄si chori.nūc laudat sub admi/ ratione q̄si filia principis ex pulcritudine gressuū quoniaz sunt calciati z p̄parati ad euangelizandū pacē p̄rout loquit Isaias. Quā specioſi pedes euāgelisantiū bonuz. Rursus ipi eidē p̄parant ⌊capillis⌋ quo/ rū adherēt p̄po capiti immediatius z sunt ordinati ⌊sicut greges capraz q̄ apparue/ rūt de galaad⌋ id est de aceruo testimonij scripturaz. De quib⁹ x̄ps Testimoniū in/ quit p̄hibent de me. Compant denicz den tib⁹ p̄terentib⁹ cibum spūalis doctrine sub vnitate ordinata. put est ⌊grex ouiū q̄ ascē dert de lauacro⌋ baptismi vel penitētie. nō sine multiplici fructu ⌊sed gemellis fe/ tib⁹⌋ ꝓpter geminā dei z p̄ximoꝝ caritatez ¶ Compak insup sua p̄uersatio. que p ge/ nas figurat cortici. p humilitatē pallentī. malipunici/ p̄tinētis in se grana doctrina rū. rubicūda p caritatē sub ordine mirabi li sniaz. que dicunt hic occulta genaz vel ipius eccl̄ie. ¶ Compak iūcturis feminuz et monilib⁹. vmbilico z crateri tornatili. q̄ nunc̄z indiget poculis. Ventri q̄z z acer/ uo tritici vallato lilijs. z duob⁹ vberib⁹ duo bus insup gemellis binnulis capree. ꝓpter vim gēitiuā spiritalē atc̄z nutritiuā. Cō parat collo z turri eburnee. ꝓpter vim sustē tatiuā z castā ⌊Oculis rursus z piscinis i esebon. q̄ sunt in porta filie mlitudinis⌋ ꝓpter vim spiritalē inspectiuā. z aquis do ctrinarū fecūdā instar piscinarū. Dicūtur subinde ⌊nasus⌋ ꝓpter vim olfactiuā spi/ ritalē vnde p̄cipiūt insidias hostiū ⌊sicut a turre libani⌋ fit corpaliter ⌊q̄ respicit cō/ tra damascū⌋ Dicunt ⌊caput⌋ ꝓpter vni/ uersalē vim regitiuā z influxiuā spiritaliū sensuū z motuū sicut a carmelo monte nu/ trimēta corpalit accipiunt. Porro ⌊come capitis⌋ hui⁹ spiritalis sunt ⌊sicut purpu ra regis⌋ rubicūda z p̄cipua ꝓpter caritatz nitorez q̄ ⌊iuncta⌋ est ⌊canalib⁹⌋ a supna hierl'm fluentib⁹. Denicz laus toti⁹ eccl̄ie ab ipis sumit quoniā p eos ⌊pulcra ē z q̄ decora z carissima in delicijs⌋ cui⁹ altitu/ do assimilat ⌊palme⌋ quoniam z ipi plani cū doctoribus sunt similes vberib⁹ z botris. ꝓpter vim nutritiuā nūc in lacte simplicio ris doctrine nūc in vino subtilioris. ¶ Di cit ꝓpter istos sponsus q⁹ ⌊ascendet in pal/ mas⌋ p gratiā ⌊z apprehēdet fructus ei⁹⌋ per remuneratōez ⌊Et vbera tua⌋ loquit ad spōsam ⌊sicut botri vineē⌋ causa dicta modo ⌊z odor oris tui⌋ a quo sonat p̄dica tio erit ⌊sicut odor malox⌋ Odor inquā vite in vitā bonis z in morte malis ⌊Gut/ tur tuū⌋ significās vim gustatiuā est sicut vinū optimū et efficacia. Subiungit po/ tremo spōsa q̄si secū reputās z loquēs ⌊di/ gnū⌋ nō dubiū q̄m bonū ⌊dilecto meo ad potandū⌋ labijsc̄z z dentib⁹ illi⁹ ad rumi/ nanduz⌋ causalit intelligeq̄ potare facit et ruminare. ¶ Amor increatus abyssus amoris. fons fluui⁹ z flumen. cui⁹ deriua/ tio est ipius vocatio. cur ab initio vocataz z electā synagogā velut arentē deseruit z re pudiauit. supinfusa z despōsata gentiū ec/ clesia. Pēdet ista questio ab ordine diuine p̄uidentie. q̄ caritatē ordinauit in effecti bus suis quos vtic̄z dicere possum⁹ amo/ res suos. q̄m suū dicere amare est. Amauit z facta. vidit insup cūcta que fecerat q̄ ocu/ lo nisi amoris/ z erant valde bona. Valde ergo amabilia q̄m bonū z amabile p̄uertū tur. Propterea res vnaquec̄z. tātū habet ō amabilitate quātū deo amanti placitū est. Cesset ergo supba curiositas moztaliū sup hmōi questiunculis. Cur? Rndet ꝓpheta. Quecūc̄z voluit fecit. Rndet z pro seipso. Miserebor cui miserebor. z clemēs ero in quē mihi placuerit. Repudiata est synago ga prius electa Demeruit prius ita fieri di cente ꝓpheta ad deū. Quoniā qui elongāt se a te peribunt. perdidisti omnes qui for/ nicantur abs te. Elongata est periit. For/ nicata est dispersa est z repudiata. z ecclesia gentiū gratis electa. sub typo vasti superbe et bester gratiose. ¶ Amor eternus qualez dicēdus est plus diligere vel p̄scitum/ in gratia nūc existentē. sicut synagoga fuit vl' predestinatuz/ odiosum peccato actuali q̄/ lis erat ecclesia gentiuz futura? Responsio fit per distinctionē. Quoniā scōm p̄sen/ tem iusticiā plus amauit synagogā repro/ bam/ tunc existentē in gratia. sed simplicit plus ecclesiam gentiū tunc existentē in cul pa. ne glorier' stulta p̄sumptio omnis car/ nis in cōspectu suo. ¶ Amor increatus q̄s amasse plus existimandus est. vel angelos vel homines. Quos insup inter homines vel x̄pm vel totam ecclesiaz. Quos rursus in ecclesia. vel matrē suam vel Johannem cui cōmissa est in custodia. vel petrum cui sue cōmisit regimen ecclesie. Quem plus subinde dilexit vel Johānem. vel petrum Rursus si deus ab eterno dilexit munduz

creandū cum omnib⁹ que in eo sunt vel ex tpe. Et quālibet dicat. si plus dilexit vnaꝫ creaturā ꝙ̄ aliam cū in actu dilectōnis sue infinito nō videat inueniri posse plus vel minus. Sed videt econtra si omnia dilexit equaliter cū non fallat in dilectione sūt omnia equaliter bona. ¶ Amplius si diligit omnia ⁊ nihil odit eoꝝ que fecit. quo pacto creature sue quas fecit quotidie deficiunt. corrūpunt. intereunt moriunt. nedū morte temporali. sed qđ horribili⁹ est. etiaꝫ solo cogitatu moriunt eterna. ¶ Preterea si diligit omnia cur nō omnib⁹ dat salutez cur non prosperitatē cur non delicias. cur malis prospera cur bonis aduersa. ¶ Cur multa tolerat īmo laudat in creaturis irrationabilib⁹. superbiā in equo. Inuidiaꝫ in cane. Iram ⁊ ferocitatē in leone. Auariciā in cornicula. segniciē in bubone. luxuriaꝫ in sue vel hirco. gulam voracem in lupo. ⁊ ita de similib⁹. qualia tamen velut odiens reprobat in hominib⁹ punit ⁊ dānat. Tales sunt questiones sup prouido ⁊ ordinato amore dei sine numero. ¶ Pro quibus sit hec vnica cōclusio ꝙ amor dei in se vnicus est inuariabilis ⁊ īmotus. siue cōparetur ad homines saluādos. siue ad damnādos. siue coaptetur ad creaturas irrationales. attamē multiplex ⁊ varius dicit amor eternus. relatus ad effectus. scōm quos dicitur recipere maius ⁊ minus in amando prout creature sue plus recipiunt vel min⁹ de pfectione in essendo. Aliquib⁹ contulit solum esse. aliquib⁹ viuere. quibusdā sentire. nōnullis ratiocinari ⁊ intelligere. Sup addidit aūt electis suis beneviuere ⁊ letari cum beneplacito gratie sue. quos fecit capaces ⁊ participes imaginis et glorie sue. per memoriā sui intelligentiā eternoꝝ. cuꝫ merito hic in via in osculo sancto oris sui sub spe beatificationis in gloria. Hecꝫ est qui dicere possit cur ita facis. qui omnia ꝙ̄ cunctꝫ voluit fecit facit ⁊ faciet in secula seculorum.

Finit

Incipit sim psalma

decimū. in quo tanguntur quatuor vltime pprietates amoris. s. xlvij. xlviij. xlix. et. l.

Qvisit amor vineas hortos/et poma reseruat. Oscula vult pueri/fortis amor ꝙ̄si mors. ¶ Amor visitat hortos | Veni dilecte mi egrediamur ⁊c̄ | reseruat poma dilecto vult osculari fratruelē suū infantē. qui sugēt ēbera mr̄is | Quis mihi det te. fratrē meū ⁊c̄. Deniꝫ fortis vt mors dilectio. Et si quatuor istas amoris pprietates vltimas quasi totidē linguas igneas. vel scintillas. aut sub similitudine fontis ꝙ̄si totidem riuulos. Juxta quos canit decimū ⁊ postremū sym psalma canticoꝝ possem⁹ adaptare pcedēntib⁹ scōm anagogiā ⁊ allegoriā. nihilomin⁹ placet appropriare p tropologiā amori purgatiuo ꝙ̄si pro adolescētulis. quaruꝫ nō est numerus. Plures siquidē sunt imperfecti q̄m perfecti vel diu iam proficientes. ¶ Cōpetit adolescētulis adhuc lac sugere cū infante ibu quē introduxit fratrē suū sugentē vbera matris sue. que hic accōmodate multū intelligit virgo maria. Juuat intentionē nostrā/quia deinceps p totū capitulum nulla fit mentio de dilecta sub appellatione sponse. sed soror appellat ⁊ dilecta/ō qua subiungit | Soror nostra paruula ē ⁊ vbera non habet | quasi nōdum sit apta viri cōnubio. ¶ Amor purgatiu⁹ ⁊ pfectiuus differētes habent cōditiones sicut ⁊ p sone quib⁹ habent incipiētes ⁊ pfecte multum distant. Sicut pterea diuersificant in triclinio cordis inferius ⁊ supius habitaculū. aut potius ex a sublimissima sup ipm triclinium. de quo plurima supponunt hic declarata sup cantica canticoꝝ marie. specialiter tractatu scō. Et exultauit spiritus meus. Et in ope metrico sup idē mgt vicibus repetitis. ¶ Amor purgatiu⁹ in adolescētula sunamite dū inchoat tps amanti um adhuc puula. nedū apta numero cōcubinaꝝ vel reginaꝝ donec adoleuerit etas ⁊ vberib⁹ intumuerit. Querit debet ad p̄sideratiōnes hūanitatis xp̄i maxime dū infantulus erat. sugens vbera ad l̄ram mr̄is marie/vel p allegoriā mr̄is ecclie. Ita fatetur bernard⁹ se egisse in nouitiatu sup illo fasciculo⁹ mirre dilect⁹ meus mihi. Et aliorꝝ sine numero sunt exēpla. Altera (qđ sequēs ad istā est) ꝙ passiones sensuales veracit fiūt in concupiscibili ⁊ irascibili sic amantis ⁊ se afficientis p pietatē ⁊ gaudiū. spem timorē tristiciā. Deosculatio pterea nō querit immediate fieri ad caput xp̄i qđ est de⁹ vbi est os ei⁹ diuinū. sed ad pedes hūanitatis que rendo veniā. vel ad man⁹ spūs/in petēdo ⁊ reddēdo grāz. vt p primū osculū declinet a malo. p scōm faciat bonū quousqꝫ dignet dilect⁹ tenere manū dexteraꝫ ei⁹ ⁊ deducere

hoc est delectabilit̄ dicere ꝛ cū gloria suscipere vt iam pfect⁹ amor dicat. Defecit caro mea ꝛ cor meū. de⁹ cordis mei. ꝛ ps mea deus ineternum. Deniq; ꝓuenit huic amori purgatiuo vita actiua ꝯsistens principaliter in refrenatione vicioꝝ cū assuefactione virtutuꝫ moraliū. quib⁹ ꝑsuppositis q̄si p diapsalmate loquat̄ iam tectus nr̄ꝫ ꝛ ab eo sumam⁹ que req̄rit amor iste. ¶ Amor purgatiu⁹ quē nouitiū dicim⁹. qui ꝓtendit ad oēs xp̄ianos. lr̄atos ꝛ idiotas. imꝑfectos. proficiētes. ꝛ pfectos: pōt remēoratōez suā ad paucissima reducere. magis p interiectiones suspirādo. q̄m p subtilia speculando Supponam⁹ ex ancilla theologie grāmatica q⁹ interiectio ē ps oīonis significans mētis affectū voce incognita. Addi poterat gestu incognito. Primū ꝓpt̄ aures discipline capaces. Alteꝝ ꝓter oculos gestuum cognitores. Diterim⁹ ista q̄ nulla ps oīonis efficaciꝰ ē ad monēdos affect⁹ q̄z interiectio tradēte hugone ꝛ experientia teste. Bestus sūt ad oculos. voces ad auditū exēpla sūt in sensibilib⁹ manifesta q̄lia videmus trāfferri p deuotos simplices i oīonib⁹ suis ad deū. corā imaginib⁹ crucifixi. Aut iacentis xp̄i in ꝑsepio. vel adorari inter magos vel pūtari in tēplo vel fugientis in egyptuꝫ vel reuertētis vel inuēti in tēplo. vel descēdēti in nazareth. Simpliciū itaq; fides. et si nō pōt ad remēoratōez altitudis sapiētie dei ptingere. p subtiles intellect⁹ meditationes. fiat q̄ dicit dionysi⁹ ad ꝯgregantis pr̄is vnitatē ꝛ deificā simplicitatē vnio vel vnitio. Ad q̄ faciendū simplex fides. ꝛ erigens spes. ꝛ amplexās amor sufficiūt. magis affectualit̄ suspirādo q̄si p interiectōes q̄les sunt. O vtinā q̄z p intelligibiles alias speculatōes. q̄ nō sūt in hois arbitrio. sicut interiectōis affectōes. Nihil ei magis i potestate nr̄a ē q̄m desideriū vel volūtas. Lectex practica ptz in istis latissime p oēm lectionē. meditatōez ꝛ oīonē imo cogitatōez vt ofesti suspiret amor nouiti⁹ ad deū q̄uocūq; ꝓponat sibi. vel i spect̄o. vel i enigmate interi⁹ vel exteri⁹ intelligibilit̄ vel sensibiliter vt dicat cū psalmista. Diligā te dñe fortitudo mea. vl̄ adhuc succincti⁹ cū illo. q̄ recogitās dictū apl̄i. Q̄d q; sum⁹ filij dei misit de⁹ in corda nr̄a spm̄ filij sui clamantez Abba pr̄. Reflexit se sup se. Quid postulas dū dicis abba pr̄. Rñdit sibi ꝑpi suspirabūdus in alta/te. Adhesit in isto te. nihil vltra petens. q; neq; quid peteret vltra patebat. Cōposuerūt sibi multas p multitudine diuinarū inspirationū visitatōnes. rūsiones hmōi breuissimas oformes affectui pietatis vt illud vbi ihs ibi maria. Dilect⁹ me⁹ mihi ꝛ ego illi. Dñe iesu suscipe spm̄ meū. Et ita de qualibet petitōe oīonis dñice sic dicēdo cū suspiratōe interiectiua. O pr̄. o noster. o q̄ es in celis ꝛ celatis ineffabilib⁹ ꝛ ignotis. O sanctificet nomē tuū sanctificans ꝛ sāctificādū. O adueniat regnū tuū. regnū omniū seculoꝝ. vt sis oia in oib⁹ regnes in me q; regnare debes. O fiat voluntas tua p̄ceptiua. phibitiua consultiua. cobibitiua ꝛ volūtas beneplaciti tui sicut in celo ꝛ in terra. Auertas aūt faciē tuā a volūtate pmissionis tue. quoniā indignatio est contra victa. nō eoꝝ volitio. ꝓterea rogamus. Cōuerte nos deus salutaris noster ꝛ cōuertēdo nos auerte iram tuaz. cadere nō pmittēs nos a nobis. ¶ Amor nouiti⁹ potest in remēoratōe. p omni subtilitate. ꝛ scientia. fixos habere ꝛ herētes oculos spectātes ad incarnatōez dñi nostri ihu xp̄i. qui per euangelia digesti sūt ꝛ in pictis vt̄ sculptis imaginib⁹ oñdunt. satis cōformit ad apl̄m. Nihil iudicaui me scire inter vos nisi ihm xp̄m ꝛ hūc crucifixū. Similis est ratio vel potior de remēoratōe circa eucharistie sacramētum. ¶ Atuero diceret forte aliquis q⁹ in picturis ꝛ imaginib⁹ representat̄ deus sub formis sensibilib⁹. que occasionē dant errori sicut in figuratōe sācte trinitatis. Rñdem⁹ cū illo. qui dixit. Pictoribus atq; poetis q̄libet audendi semp fuit equa potestas. Q̄m vt pictores fingūt illa que ad rei veritatē aliter se habēt vl̄ habuerūt. Ita scriptores nedum poetici sed ꝓphetici ꝛ euāgelici ꝛ morales multa dicūt sub parabolis ꝛ figuris aliter q̄z res se habeat. nisi coaptem⁹ signa rer̄ cū rebus. Sufficiet igit̄ amori nouitio. p oīm subtilitate exercitiū. in desiderio catholice vite pūctis cū suspirio ad eternā q̄i dicēdo | Quis mihi det te fratrē zc̄ | cū sil̄ibus ascēsiuis. ptēsitiuis. ꝛ vnitiuis interiectionū affectib⁹ vt O abba pr̄ O diligā te O oscule re O amem te. ¶ Amor nouiti⁹ sciēs ab apl̄o q⁹ oportet accedentē ad deū credere. q⁹ de⁹ est. ꝛ q⁹ se q̄rentib⁹ remunerator est accipit fidē ꝛ spem p quas dirigit ꝛ erigit vt dicat | Ego dilecto meo ꝛ ad me ꝯuersio eius | Q̄m dotata caritate q; diligētes se diligit ꝓuertitur ad

oratione/sciens illud. Sine me nihil po/
testis facere. Et qz nemo venit ad patrē ni
si xc. adiungit fidei spei z caritati oꝝonē vt
approximet deo scām doctrinam dionysij
Et qz oratio sepius arida est nisi lacteꝫ et
foueaꝫ adiūgit lectionē scām doctrinā pie
tatis. quā cōtinēt vniuerse scripture cano/
nice z sancte deuotioni cōgruētes. Et bas
significat sub metaphoris varijs ad lectio
nem z meditatōez aptis. vt p agrū in quo
est thesaurus regni celoꝝ. In quo p alle/
goriā dicit esse Jacob z Jsaias ad medi
tandū. Cōparat z libros villis z vineis z
malis punicis vnde suscipit flores z fructꝰ
sanctoꝝ desideriorꝝ vt incipiat doctrīe lac
in vberib⁹. que dare possit dilecto. Coniū
git ad extremuz fidei spei caritati orationi
lectioni z meditationi gr̄arūactionē que
odore mādragoraꝝ spirātiū in sporis sen
suū suauiter z ad fecunditatē valentiū desi
gnatur. Amor nouitiꝰ subinde notat p/
prietatē alterā antepenultimā in ordie q̄n
quaginta/z scām in hoc sympsalmate/si/
ne qua nullꝰ aut exiguꝰ in doctrina pietat⁹
profectꝰ accrescit. Et hec ē remēorratio seu
nō obliuiosa retentio plectoꝝ. Et hoc ob/
seruasse denotat vbi subsequit | Omnia
poma noua et vetera dilecte mi seruaui ti/
bi] sup bonitate z adiutorio memorie sen
sualis intrinsece. Multi multa tradiderūt
Seneca in eplis Tullius in rhetorica no
ua tradens artē q̄ndā p rhetoriꝫ/cōposue
runt. alij certas abbreuiatōes sniaꝝ. vel ex
alijs cōpositis tradiderūt mēorie. figuras
nōnulli ptraxerūt quēadmodū fecimꝰ can
tici coꝝdis/z alibi de pēnis colūbe/de psal
terio/z alijs musicis. Tradunt hac intētio
ne in mathematicis figure theorematū. nō
vt ibi maneat berēs imaginatō. Alioquin
dicēte Augustino facilius est in terra naui
gare cū p hmōi figuras sciam adquirere.
Alioquin ꝓterea reddeꝫ homo faciliter fan
tastic⁹ z ineptꝰ ad intelligibilia. Sint igit
figure pauce z ordinate ad adiutoriū fan/
tasie. mīstrare debētis intellectui fantasma
ta clara serena ordinata trāquilla ad intel/
ligibiles spēs abstrahendas hm q̄s intelle
ctus z volūtas iā valeāt dimissis vel quasi
sopitis fantasmatib⁹ negociari circa rōem
intelligētiā z amorē diuinoꝝ. Cōuenit h
mō remēorari parabolicos sermones scri/
pture sacre pticulares insup hīstorias ō re
bus singularib⁹. Nā cū scia hm Aristotelē
sit de primis p se vniuersalib⁹ z necessarijs
nūcq̄ babeꝫ scia de p̄dictis nisi p reductōez
ad intelligibilia z vniuersalia. ꝓpter q̄ sensi
bilia z pticularia inducunt tanq̄ p exem/
plis manuducētib⁹ a sensib⁹ in intellectuz.
Sic enī oia lr̄aliter posita de hīstorijs p̄du
cunt ad vniuersalē dei p̄uidentiā. nec aliō
nitunt oñdere. aut ad moralē z diuinaz in
structionem sub vniuersalib⁹ regulis vt q̄
lya significat vitā actiuā z rachel vitā ꝓtē/
platiuā sicut martha z maria petrus z Jo
hānes z ita de similib⁹ suo mō hm q̄ sciētia
cōcludiꝫ vera z certa. qō fieri nequit in nitē
do imaginationi z mēorie sensuali. Amor
nouitiꝰ concepto fe/uore spūs ex doctrina
pietatis z assidua ruminatōe ipius iā oscu
la vult pueri xpi [Quid mihi det inq̄t te
fratrē meū] p ꝓformitatē hūanitatis [su/
gētē vbera mr̄is mee] p dignatōez nimie
caritatis [vt inueniā te solū foris] ne tur/
ba pudoris turbatōz inducat [Et deoscu
ler te] p sincerū z sanctū deuotōis affectuz
in pignꝰ dilectōis z arrā sperate despōsatio
nis [z iā me nēo despiciat] velut idignaz
te tāto amore [Appēhendā te] nō ꝓpijs vi
ribꝫ sed dignāter appēhēsa a te [z ducā] du
cta a te [in domū mr̄is mee] qō eſt vlis ec
clesia fideles i te regenerās [z in cubiculuz
genitricis mee] qō ē aliq̄ spēalis z artior
religio cū sola vl'is sub te abbate cpōvbi ob
seruer ozner z erudiar i nouiciatu meo pla
centior ee tāq̄ sub aggeo eunucho in tricli
nio femiaꝝ [ibi me doceꝫ] qm̄ tu deꝰ sci/
entiaꝝ dns es/z edocta z spūalib⁹ epul're/
ferta. de manu tua [dabo tibi poculū ex vi
no ꝓdituz z mustū maloꝝ granatoꝝ meo
rū] nō q̄ tu vescaris vel inebriaris sed ego
p te. Dicā q̄z ex snia in expientia spūs z de
uotōe [leua ei sub capite meo] p spei su/
stentatōez. q̄tenꝰ in pace in id ipm dormiā
et req̄escā. Donec dū tu dñe singularit cō/
stituerīs me [z dextera] caritatis tue [am
plexabit me] te ptegēte z custodiēte in me
trāquillū hūc deuotōis statū a ꝓturbatōe
boim z ꝓtradictōe linguaꝝ p mīsteriū filia
rū hierl'm quib⁹ digneris ita mādare z dice
re [Adiuro vos filie hierl'm ne suscitetis ne
q̄ euigilare faciatis dilectā donec ipa velit
Quinetiā dicāt cū admiratōe [Que ē ista
que descēdit de deserto delicijs affluēs in/
nixa sup dilectū suū] Nimiꝝ ego suz mo/
nita p te p os ysaie suadētis. Ut q̄ ābula/
uerit in tenebris. z nō est lumē ei speret in

dño r initak sup dīm deū suū Ceterū grās
ago dilecte mi. qz dicis r ita fecisti ⌊Sub
arbore malo suscitaui te ibi corrupta ē mr̄
tua ibi violata ē genitrix tua ⌊Arborē ma
lū. intelligo crucē tuā ibi corrupta ē r vio
lata mr̄ mea sapiētia tua q̄ bonoz oīm mr̄
est r genitrix in ꝑtute ex morte culpe susci
tās me. Audio deniqz r obedio dū princi
pis ⌊Pone me vt signaculū sup cor tuum
vt signaculū sup brachiū tuū ⌊Sed obse
cro fiat in me exprimētaliter causa q̄ subiū
gik ⌊Quia fortis est vt mors dilectio ⌋
Amor nociu⁹ sic dicisse seu optasse putek
sub typo dilecte sunamitis adolescētule
Hūc ptractek vltima ꝓprietas amoris q̄ cō
uenies est in q̄cūqz q̄ vere dilexerit Fortis
amor q̄ mors. Mortificatio siq̄dē fit car
naliū desideriozū in bonis. dū crescēte cha
ritate minuik r morik cupiditas. Zelus in
sup vel emulatio xp̄i dilecti q̄z ⌊dura⌋ fuit
tā actiue q̄z passiue ⌊sic infernus⌋ docuit
hoc sua mors in cruce ex q̄ factū ē illud O
mors ero mors tua r morsus tuus o infer
ne Docuit hoc idē zelus. emlatio tot mar
tyrū p dilectōe xp̄i in q̄bus fuerūt lampades
ignis ⌊lampades ignis atqz flāmaz⌋ In
q̄bus ꝑterea ⌊aq̄ multe⌋ ppl'oz r tyrānorū
⌊nō potuerūt extinguere charitatē nec flu
mina⌋ supirruētiū tribulatōnū r exundā
tiū supra modū ⌊obruerūt illā⌋ In q̄bus ō
niqz. facto declamauerūt ⌊Si dederit ho
mo oēm substātiā domus sue p dilectione
q̄ nihil despicit eā⌋ imo nec aliaz ꝓpriaz di
lectōe facit cariorē. pclamātes cū apostolo
Siue viuim⁹ siue morimur domini sum⁹
Amor pinde nouici⁹ ne ꝓdēnēdus sed
erudiend⁹ videret a xp̄o ꝓmēdak hūilitas
eius. sagacitas r virtuositas vsqz in finē ca
pituli r libri. cōtra vanū timorē r noxium
teporē ⌊Sorori nr̄a⌋ loquik xp̄s velut ad
filias celestis hier'm ⌊puula est⌋ p sui repu
tatōez ⌊Et vbera nō hz⌋ excrescētia p tūo
rē ⌊Quid faciem⁹ sorori nr̄e in die⌋ tenta
tionis ⌊qñ alloqnda ē⌋ varijs hereticorū
astutijs aut hostiū ceteroz̄ insultibz crebris
Rñdent ad tuitiōem puule sororis ⌊Si
murus est⌋ cardinaliū ꝓtutū r donoz̄ con
stitut⁹ ad custodiā eius ⌊edificem⁹ sup euz
ꝓpugnacla argētea⌋ p collatōz doctrinarū
eloquētia fulgētiū ⌊Si hostiū est⌋ p qō ī
gredi possit hostis ⌊ꝓpingam⁹ illud tabu
lis cedrinis⌋ hoc est imputribilibz respon
sionū sētijs. Porro grat⁹ amor sunami
tis nr̄i abysac. ꝓsitek in se iā impletū eē qō
ꝓnik faciēdū ⌊Ego inq̄t mur⁹⌋ clausus
scz vndiqz ad defensionē virtuosā ne subin
tret hostilis inuasio ⌊r vbera mea sicut tur
ris⌋ ad ꝓstantē r sagacē. eozundē hostiuz
desup impugnationē ⌊Ex quo⌋ virtutuz
ornatu resistendo r agendo ⌊facta sum co
rā dilecto⌋ meo ⌊q̄i pacē reperiēs⌋ Quia
cū fortis armat⁹ custodit atriū suū in pace
sunt oīa que possidet. neqz timori cedit mū
dano diabolico vel hūano. nō quidē ꝓpria
virtute sed illi⁹ qui custodit r custodibz tra
dit. Propterea sub typo vinee subditur de
nr̄a sunamite ⌊Vinea fuit pacifico i ea⌋
subaudi pace/de quo mō dictuz est ex quo
facta sum corā illo q̄si pacē reperiēs. Que
vinea habet oculos q̄ sunt potētie r vires
ip̄i⁹ anime cū habitibz r actibz suis ⌊Tra
didit⌋ pacificus xp̄s ⌊eam custodibz an
gelicis⌋ r doctoribz seu p̄latis r hoc quidē
non sine merce quoniā ⌊vir affert p fructu
eius mille argēteos⌋ qui sunt totidē actus
boni vel meritoriū i numeri pfectione desi
gnati. ¶ Confirmās rursus ip̄e xp̄s custo
diam adolescētule siue sub p̄misse vinee ty
po dicit ⌊vinea mea corā me est⌋ per ꝓpla
centiā r custodiā. Deinde. prin⁹ sermonem
cōuertit ad eāde ⌊Mille⌋ argētei supple
sunt illi⁹ q̄ est tibi pacific⁹. Remunerātōes
pfecte reddent eis q̄ sunt ⌊tui pacifici⌋ ro
gātes q̄ ad pacē tuā sunt r efficaciter labo
rantes ⌊Et ducēti⌋ argētei q̄si pfectionis
numeri ⌊bis q̄ custodiūt fructus eiusdē⌋
vinee ne pdant aut demolianť. ¶ Sequi
tur vox dilecti xp̄i ⌊Que habitas in ortis⌋
doctrinalis pietatis r virtualis operationis
⌊amici auscultāt⌋ te q̄ sunt oēs zelantes p
fectū salutis tue ⌊Fac me audire vocē tuā⌋
nō clamore verboz exterioz sed pioz de
siderioz. ¶ Amor nouitⁱ⁹ rñdet vel ex hu
militate verecūda indignaz se reputās loq̄
dilecto sub p̄ntia amicoruz ⌊Fuge dilecte
mi⌋ sicut petr⁹. Exi a me dñe vel si altiora
sentiam⁹ de eā dicem⁹ hanc rnsionē. ex fidu
cia ꝓcedere r p insinuatōez oscula r ample
xum dilecti postulare in petitōne secreti ad
altiora secretioraqz loca q̄s sint orti cū ami
cis. Ita enī pr⁹ optauerat Quis mihi det
te fratrē meū sugentē vbera mr̄is mee vt in
uenia te solum foris r deosculer te r nemo
me despiciat vel respiciat. sperās a dilecto
fugiēte sup mōtes aromatū posse se sursuz
trahi amoroso q̄ suspirio blāda susurrauit

Epithaphiū ioh̄ā. Gerſon

in amicoꝝ pñtia ⌊ Fuge dilecte mi aſſimi-
lare capree hynnuloꝙ ceruoꝝ ⌉ per alacrē
amoris ꝛ ſurſum agētis hilaritatē ⌊ ſuper
mōtes aromatū ⌉ mōtes eternos a quibuſ
mirabiliter illuminas vbi eſt ſecreū ſolitu-
dinis. ſerenū luminis cubiculū pacis. lati-
bulū caliginis ⌊ in foraminibꝫ petre in ca-
uerna macerie ⌉ vbi ſunt deſerta ſeculoꝝ ꝛ
ſpecioſa deſerti regio pacis ꝛ lucis et terre
viuentiū deſerta inuia ꝛ ina quoſa carnali-
bus/ vbi eſt deſideriū collium eternoꝝ vbi
loqueris ad cor in multitudie magna dul-
cedinis amantibꝫ te/ abſcōdens eos in ab-
ſcondito facieꝫ tue a ꝓturbatōe hominū/ ꝛ
in abſcōdito tabernaculi tui a ꝓtradictōne
linguaꝝ. Illuc ad extremū tracta ꝛ poſita
ſola cū ſolo vnica cū vnico quid aliud expe
ctem. quid oꝛem quid inſinuem a dignatō
ne dilecti mei niſi illud ab initio oſculetur
me oſculo oris ſui.

Explicit Johānes de Gerſon ſuper canti-
ca canticoꝝ.

Frater Johānes ꝓtioꝛ celeſtinoꝝ lugdu-
ni de completione hui⁹ operis ꝛ morte fra-
tris ſui adiunxit quod ſequitur.

COmpleuit iſte doctoꝛ eleuat⁹ hoc
opus egregiū ſup cantica canticoꝝ
rum apud lugdunuꝫ gallie. Anno
dñi. M.cccc.xxix. die ſabbati nona mēſis
iulij. Duodecima vero die eiuſdē menſis
anno etatis ſue. lxvi. inter verba oꝛationis
ſpiritū deo dḡuote reddidit. ꝛ dulcibꝫ nunc
vt pie credit amplexibꝫ ꝛ oſculis dilecti ſpō
ſi pfruit. De quibꝫ in his vltimis ſuis can-
ticis tanta ꝛ tam ſublimia mira ſubtilitate
ꝛ affect⁹ ſuauitate. dulci gutture velut oloꝛ
parata modulat⁹ eſt. Vale mi dñe ꝛ frater
ꝛ vnici tui germani celeſtini quōdam tibi
cari in boc ceno relicti curam apud domi-
num piam agere nō deſiſte.

Epithaphiū magi

ſtri Johannis de Gerſon.

EVocat ad plāctū/ ſtudiū te piſiēſe.
Et celebrē gēitū funere plaga rcēs
Qui tibi nē rapit ꝓclar⁹ morte Jo
Cancellari⁹ in te fuit officio (hānes
Intra tuos natos nō huic ſiſem meruere
Cernere/ vel quēquā ſecula noſtra parem:
Null⁹ pāgerico mēdaci me putet iſta
Latius vt creſcat. ſcribere/ fama viri
Huius. teſte deo. virt⁹ ſuperauerat omne
Hic calam⁹ laudis/ qō ſibi ferre valet.
Primitias cui ꝓpo dās/ indole pura
Jacta ſenex legit ſemina meſſe graui
Otia deuitans puerilia/ tunc puer ipſe
Grandis honeſtatis prodidit indicia
Carnis ſorde carens. etatis iter inuenilis
Tranſijt hinc lubricū. quo fere quiſq; ruit
Omne ſequēs tps/ dedit alme theologie
Cuius profeſſoꝛ claruit eximius
Cepit enī rectū facere/ poſt recta docere
Vt melius voci conſona vita foret
Tinnula voꝛ ei⁹/ geſtu comitata venuſtoꝛ
Vera ſuadebat. celica verba docens
At quotiēs dura ceruix flecti reproborum
Debuit. inſonuit aſperioꝛe tono.
Rhetoꝛ ꝛ oꝛatoꝛ miro ſermone diſerto
Dicta coaptauit moribus in varijs
Doctrina quāt⁹ fuerit. quātū arte pfund⁹
Edita que fecit plurima ſcripta docent
Scripſit ad omne gen⁹ mulierū ſiue virorū
Ad chriſtum via ſit quo breuioꝛe modo
Multos pterea tractatus/ opuſcula grata
Condidit. hec moꝝ ſunt decus ꝛ ſpeculuꝫ
Sermo tenaꝝ veri. ferro penetrātioꝛ oī
Semper amicus ei fluxit ab oꝛe ſuo
Predicat hūc ꝓſtās ſecur⁹ ꝛ abſq; timoꝛe
Que ſibi cauſa dedit aſpera multa pati
Propter eū natale ſolū linquēs pegrinus
Oris ſe externis tradidit atq; locis
Vñ a re ſumpſit gerſon cognomē honeſtū
Quod ſi tranſfertur aduena ſignificat
Talia pricipia meritoꝝ totq; triūphoꝝ
Quis finis clauder meta ve qualis erit
Deu moꝛs ſeua nimis ſubijt q̄ florida cū
Cōtriuit vaſtās/ ac cito cōminuit (cta
Tot bona furatur vna qua ꝓmat hoꝛa
Filum ſuccidens impia parca feroꝝ.
Sz q̄d ago dū te moꝛs crudelē vocitaut
Illi cum potius grandia dona pares
Egit enī moꝛtēs xp̄s/ q̄ porta quietis
Perpetis. atq; foꝛes luminis introitus
Hinc ipſi refero grates q̄ te ſpoliauit
Occiſusq; tuam perniciem perimit.
Quo fuerit nat⁹ anno vel obit. retinere
In promptu ſi vis/ calculus iſte dabit
Annos mille cape xp̄i. centū quater adde
Vicenum nonum tu ſimul accipito
Julius oꝛbe ſuo lucem voluit duodenam
Curarū requies. que ſibi grata fuit
Jam ſexagenis terris cū liber abiret
Et ſextus ferme fluxerat annus ei.
Hūc cāpan⁹ ager gall⁹ dat pariſioꝝ.

Erudijt tellus. emula turba fugat
Ast hūc dū fugeret. fouet germania felix
Fit sibi lugdunum / posterior requies
Quod viuū recipit defuncti sic tenet ossa
Imprecor vt redeat spiritus ad dñm

Aliud

Fortis in eccīa bellator maxime gerson
Armatus gladio / cingis ouile dei
Viuūt scpta tua. quānis sint ossa sepulta
Omnib exemplar se dāt imitabile doctis

Epithafiū scriptuz

in circūferētia sepulcri in Lugduno in eccīa scī Pauli et in tabula muro appēsa iuxta arma sua.

Magnū parua tenet virtutib vrna iohem
Precelsū meritis gerson cognoie dictū
Parisius sacre pfessor theologie
Claruit ecrie qui cancellarius. anno
Milleno dñi centū ēter / atq vigeno
Nono luce petit superos iulij duodena

Epistola fratris Iohānis de Gerson ordinis celestinoz directa fratri Ankelmo eiusdez ordinis suppositulis Johis Cancellarij parisien.

POstulasti sepius amantissime mi frater in xpo / vt ea tibi cōicarē opuscula que a germano meo dño parisien. cancellario compilata cognoscimur asserēs te feruētissimo amoris desiderio illoz studiū incūbere. Pareo libēs petitiōi tue. tū qz nil tibi denegare qo. tum qz mira placētia sicuti creberrime sū expt / eadez amplecter adeo vt tāta importunitate dēsissimaz occupatōnū qbz artar / nō potueris abduci / qn plima ex bis pria mānu trāscripseris / z auide ruminādo vētri mēorie tenacit commēdaueris. Crudele g mi fr existimarē / si doctrinā hāc saluberrimā similagineū panē / quē i diuerē tractul / veluti qbusdā copbinis aut sportell recōditū largiter habeo / esurienti tibi z tā auide postulāti nō cōicarē. Proinde nōne sacrilegij cuīcerer si hūc doctrie thesaurū quē mihi idignissimo ei fri / p mea eruditōe / grādi zelo cmēdauit / humo defossuz z absconditū retinerē Scia enī et thesaur abscondit q vtilitas i vtriscz. Qua isup rōe lucernā accēsā absconderē sub modio / q ponēda pti erat supra cādelabz / vt luceret oib q i domo sūt. Hō ne etiā saluator nr admonuit Sic luceāt opa vra bōa coram boib / vt glificēt prem ve strū q i cel ē. Addo q sic mihi crebri abscz vlla palpāz adulatōis nota testat ē / z alīq pl'imi vir aliqd studēdo repis qō āpli fm subiectā matiā tuū dilectet aīm / illūiet pficiatq b idē certissime confirmarē i memet agi / si ñ ptinuo frnal amor suspectū reddere testioniū diceret. Quid g nōne pferre volum hūc nouissimū vl'sui sil'es antiqssimis z scissimis diuīe scipre doctoribz qui abyssal'sapie z scie fōtes scaturiētes / z ī maximos fluuios excrescētes eccl'iaz vniuersā irrigarūt z q salubri vbis docuert / vite cō firmauert exēplo miracul creberrimis choruscātes. Quoz eqdē i elucidatōe diuīe legis / tāt fuit labor vt incredibili studio pene plures ediderit libros / q exiguitas īgenij sequētiū vl'legere vl' apphēdere potuerit. Patuit b ī augu. ī ambro. ī origene cui tot milia voluminū hieronim se legisse testat Absit b absit vt hos relinqm boz oblīui scamur / vt nouis aduenientib veteres doctores piciam / eos pti imēsis honoribz attollim nouis pferim Nā ipi pculdubio fuit q laborauerūt. z hi nouissimi i labores eoz itroiert / illi dētiū robore masticauerūt qō i meat fauciū lenit hi trāsglutiūt / illi a cumie natal'igenij z tota mēz āuisu cū gra dei radiāte pitatēs altissimas z absconditas valde pscrutātes / a crimie oreten eructauerūt / veluti siqs ex abisso tre pfūdissima suffossis z egestz īgēti conamie ruderib pciosissima auri vl'argēti pōdera sustollat. hi ātem sua quis opuscla nō aliūde q exilloz sentētijs sapiēt prexētes / qz forte clari seu politi locuti sūt / nō aliud egisse videt hoz plurimi / q siqs rudē z iformē seu scabrā metalli massaz / nouit e minera pductā in splēdētē z gratiozē diuerso limate genere formaz artificialit educat. Nemo g nouissim oz p sumat se prioribz cpare. nēo illos vetustate sua ctēnere. Quēadmodū ab hac temerita te lōge eē nō dubito fr vnanimis germanū nrm / quē loqmur sic z dicta z facta ei oia testioniū phibēt. Qui lz int ceteros bui ī felicissimi nri tpis / pace oim dixerī / veluti vas electissimū replet eēt spū sapie z intellectus / z ob b a me meis q sil'ib sepi int pellat fuerit / vt fm talētū sibi creditū de scpturis sctis ad iformatōez moz nob aliq saltē s uo mō dissererе vellet / vix tādē ad b adduci potuit / vt extra ea q vl'ex iniūcto cācellariat officio / vl'rōe scolastici exercitij cpilare coact ē pauca opuscla iferi ānectata sub

noie ꝓprio voluerit ꝺscribere. Nam morꝫ vt inde sibi ſmo fiebat/ aut velut obſurdeſcebat/aut in aliud citꝰ rē ducebat/aut duris sentētijs nos increpitās dicebat. Neſcitis quid petatis. Quanta qualia ve ſuppetūt ad manū ꝑ deuotōis exercitio inſignia ꝑbatiſſimaq; ſctōꝝ doctoꝝ volumia/q̄ oēm vite ꝓfectōem ſalubriter ⁊ ſufficiētiſſime ꝑ docent/nec intendim⁹. Ecce in ꝓmptu ſūt augu. ſup pſalteriū. Gregoriꝰ ſup iob. caſſianus in collationibꝫ ⁊ inſtitutionibꝫ patrum/bernardꝰ ſup cantica. Richardus de ꝑ̄ſ. pr̄iarchis ⁊ de archa myſtica/bernardꝰ iterū ad fratres de mōte dei/hugo de oſoe/anſelmꝰ in meditationibꝫ/auguſtinꝰ iteruꝫ in ꝺfeſſionibꝫ ⁊ ſoliloquijs/actoꝝ preterea ſūme de virtutibꝫ ⁊ vicijs/actoꝝ de ſpiritu et aīa ⁊ reliqui q̄q; plurimi. Quid ampliꝰ q̄ritis? quid veteribꝫ nouellos faſtidioſi cumulatis. Faciēdi plures libꝝos nō ē finis in his in morem. in his exerceat ſp̄ūs vr̄/hoꝝ in ſtudio vr̄m deſudet ingenīū/nō in curioſis ⁊ ſupuacuis ſubtilitatē quādā mētibꝫ/que nō implent aīm aut ſatiant/ſed potius pruritū accendūt auribꝫ ⁊ a veritate tandē abducūt. ¶ Talia nob dicere ſolitꝰ erat ob qđ etiā quaſdā lectōes contra ſtudētiū curioſitatē inferꝰ annotatas diſſeruit. ita ſemp modeſtiſſimi fuit ingenij maioribꝫ cedens nō ſua q̄is pcaciter ingerēs quēadmodū de ſymea turpi refert fabula/quā nō puduit p̄ ceteris terre beſtijs/ fetuꝫ ꝓprīū veluti pulcriorē ante ꝺſpectū iouis ferre. ¶ Ad hoc argumētat q̄ plurima per eū dictata/ita neglexit/vt niſi pia quorūdā cura fuiſſent diligēti⁹ recollecta ⁊ trāſcripta neſcio ſi vſq; modo cōparerēt. ¶ Patuit hoc in illis primis opuſculis exercitij ſui ſcolaſtici/in ſtudio theologie pariſien. de nuptijs ſapie/que miro iocūdoq; artificio/ q̄ſtū ex aliquibꝫ ꝺcipi pōt ſtudio florēti pegit/ ſūpto themate Queſiui ſpōſam mihi eā aſſumere/q̄ tū vel mala vt aiūt cuſtodia/vel q̄rūdā auida rapina pdita ſunt oīa. Sic nihil ē in hūanis opibꝫ ſtabile/ nihil durabiliū itaq; debemur morti nos nr̄aq; ait oratius. Sed nec mirādū vt ait aug. ſi caduca cadunt ⁊ mortalia moriūt. Et q̄t dixiſſe q̄t ſcripſiſſe credēdꝰ eſt ap̄lus paulꝰ celeſtiū cōſcius ſecretoꝝ/qui ab hierl̄m vſq; illiricuꝫ mare totū repleuit euāgelio/ ⁊ tū ex oīibꝫ vir ſupſunt q̄tuordecim epl̄e Bileo reliq; quoꝝ nō eſt nūerꝰ. Defleāt alij ruinas palaciorꝫ/laq̄atas domos erutas/depopulationes ciuitatuꝫ/abruta caſtra fortiſſima/mortes ſi vis hoīm/ ego ſūme plāgendam duco iactnrā vel modicam ciuitatis noue hierl̄m/depdita videlicet p̄clariſſimoꝝ virorꝫ ꝓmētoria/ꝓtinētia verba vite doctrie q̄ ſaluberrime quibꝫ fides catholica gigni poterat ⁊ nutriri/quibꝫ inſup roborari velut arx firmiſſima/ edificata cū ꝓpugnacul' cōtra quelibꝫ inimici ſeuiētis machinamēta/⁊ ex talibꝫ viuaciſſimis efficaciſſimiſq; ſententijs/penetrabilioribꝫ oīi gladio ancipiti/cōſodi valebat hoſtis ⁊ enecari. quapter nō abſq; illiꝰ ſubdola ꝓcuratōne hoc aliq̄ cōtigiſſe credendū eſt/ſicut ecōtrario libꝝoꝝ inutiliū ⁊ curioſoꝝ aīt pniciosorūm multiplicatio/que quidē ꝓtra fidei noſtre traditionē tanta ſemp ꝓrupit inuidia vt ꝑ ſe ſuosq; ſatellites/eā fundit⁹ de terra tollere/aut ſaltem diuerſarū hereſiuꝫ veluti zizaniaꝝ ſupſeminatōe ꝺfundere voluerit. ſed o plene oīi dolo et nequicia/ nequaq; ita erit vt exiſtimaſti/nunq; obturare poteris fontē aque viue/ſalientis in vitā eternā/ſi illā interdū turbidā reddideris. Nam licet caduca ſint oīa que ſunt ſub ſole/ vt ait eccleſiaſtes/verbū tū dn̄i quod ſup ſolem eſt manet in eternū/ qđ aſſidue ſpiculas atq; ſuauiſſimas emanat aquas ſapie ſalutaris quaꝝ impetꝰ letificat ciuitatē dei. ¶ Qđ ſi quis interroget q̄d ꝓdeſt tanta libꝝoꝝ ad libꝝos acumulatio/ ⁊ nouelloꝝ ꝓſcriptio/ cū iam totus orbis plenus eſſe videat. Patet reſpōſio primū quidē honeſta occupatio eſt. Scriptura quippe diuina puteus altus eſt cuiꝰ nūq; deficiūt aque/⁊ quo plꝰ exhauſeris inde ſcaturiēdo ꝓtinue largius tibi refluet. Eſt inſup velut ager vberrimꝰ a quo quātūuis extrahas eo feracior redibit. Regiones vt ait effrem vno tpe habēt vindemiā/ſcriptura aūt ſacra ſemp affluit doctrina viuificāte. Regio q̄n metit amittit gr̄az/ ⁊ vinea poſtq; vindemiata fuerit humiliat. Scriptura ſacra q̄tidie metit/et ſpice interp̄tationū non deficiūt/quotidie vindemiatur ⁊ botrionū ſpes nō deſinit. Ergo in hac vinea dn̄i laborandū eſt aſſidue/ꝓpoſita ſpe mercedis immēſe. Nam q̄ elucidāt me/ ait ſapia/ vitā eternā poſſidebunt. ¶ Demū ponēda eſt veritas p̄cipue legis diuine in medio tanq; puteuꝫ aliq̄d Tanq; videlicet p̄fulgidū quoddā lumen bonis amicū ⁊ delectabile/malis aūt odio

ſum ſemp/ q radiante ſi quid in domo dei decoruz probatuq; eſt manifeſtū fiat/ ſi qd autem turpe venenoſumq; velut in angulo deliteſcit palā fiat z arguat. Omnia enī a luce manifeſtant ait ſaluator. ¶ Ampliꝰ ſicut in hominū corporib videre eſt innumeras z diuerſiſſimas cōpleriones aut cōditiones/ ſic in animab proſpicere eſt. Ecce in corporali refectione/ vt de ceteris ad preſens ſileam/ cōueniens ſumat exemplū. Cernere eſt aliquos quos ruſticos z agreſtes vocamus/ cibis groſſiſſimis vti continue/ z in his delicias cōputare/ qui tamen etatem prouectiſſimaz trahunt. Videbis alios tanta accuratione delicatioza quecq; perquirere/ z in diuerſa curioſe ferri/ vt vix inueniat qui deſideriū illoz vel ſemel libi tum explere perficereq; valeat. Sunt rurſus alij cunctis oneroſiſſimi/ q velut i mortifera peſte languentes/ ad omne quod apponitur nauſeant. et omnia reprobantes vt dici aſſolet/ neſciūt quid volunt. At alij temperiē bonam vbiq; retinentes/ et ſi alternationib interdū gaudeant/ omnia tamen oppoſita cū gratiarūactione recipientes/ de omnib edunt z dum eſurie fugent/ et ventrem vt aiunt impleant qualib non curant. Simile aliquid reperire eſt in alimento ſpirituali verbi dei/ quod nō equaliter omnib cōuenit/ nec vno modo paſcit omnes z viuificat. Ea propter ſūmus paterfamilias/ menſam ſacre ſcripture omni generis dapibus refertiſſimā nobis appoſuit. in qua ſic celeſtium deliciarum copia ſalutaris exuberat. vt ibi ſit quod pfectus comedat/ ibi quod paruulus ſugat/ ibi laceus potus quo tenera adhuc fideliū nutriatur infantia/ ibi ſolidus cibus/ quo robuſtorum perfecta iuuentus ſpiritualia ſācte virtutis accipiat incremēta. ¶ Poſtremo non ignorātur aſtucie dyaboli/ cui mille nocendi artes inſunt/ qui in huius etatis ſenio delirare multos cogit z vbi palaz ſenire non valet/ inſidiatur interdum pernicioſius in abſcondito quaſi leo in ſpelūca ſua inde raptor attrahit pauperē z adeo in laqueo ſuo humiliat z inuoluit vt vix inueniatur quātumuis eruditus z ingenioſus/ qui ſciat euoluere. propterea ſicut nouis morboꝝ generib/ nouis remedijs occurrendū eſt. Ita conuerſis ad inuentionib inimici ſalutarib aſſidue doctrinaq; ſtudijs obuiandū. ¶ Hac pia conſideratione promoti ſunt noniſſime nōnulli inter qs germanū hūc nūero/ quoſdā tractat nouellos cudere. in quib materias aliqs ab alijs etiā vētilatas/ ꝓticulari vel enucleati pcircūſtātiaq; varietate dilucidare conati ſūt. Hō enī oīa a prioribz modis oīb tradi vel determinari potuerūt/ ꝓter īmēſuz chaos circūſtātiaq; ꝓticulariū/ qs multiplicari ſup numerū z diuerſiſſime variari null ignorat. Et quēadmodū nō oīb egris eqliter ꝓplacet i medicis/ ſic nec inēſt oīb eqlis gra curationū/ ſed illi ꝑcipue p ſanitate capeſſanda ꝓſulēdi ſunt/ qui morboq; qlitates vñcūcq; pſcrutātes loga artis experientia bñ de oīb norūt iudicare. Ita apud medicos ſpūales ꝓportionabilit repire eſt/ vt aliqꝝ etiā nouelloꝝ traditio vel doctrina/ pleriſq; placidioꝝ/ ſecurioꝝ/ z pcircūſtātiaq; qlitate accōmodatioꝝ inueniat. Huic apparet cur hac etate nra plus qs antea/ veritates alique clari z iocūdius eluceſcūt/ vt verificetur danielis ſentētia/ ꝓtrāſibūt plurimi z multiplex erit ſcia. Dū enī ꝓferunt antiqrū dicta cū ſequētib z applicant inuicē ordine ꝓgruo tūc velut in quodā ſuffuſorio/ pferuēs z acutū ingeniū conflat z erumpit veritas puriſſima/ eliquāda in cordib piorū. Nemo q̄ quipēdendo dicat nihil a modernis recipio/ quoq; auctoritas nō ꝑponderat/ q dictis facta nō cōpēſāt nec moribz eoq; pfeſſioni ꝓgruis adornant/ vel miraculis clarēt/ ſed i pluribz vita ſordet z horrida ē. Haz licet pcb dolor multos lugeat eccleſia tales tāqꝫ degeneres z ꝓditōis filios ſūt nihilomin alij potētes ope z ſmōe/ qs alicui donis gre ſue dotauit de vt luceāt i domo dei ſic ſplēdor firmamēti/ z ſic ſtelle in ꝑpetuas etnitates. In qq nūero z ordine ſi germanū quē loq̄mur deputa uero nō li iuriosus ero. Ei traditō z doctrīa/ fidēt affirmo/ luculētiſſima atq; pbatiſſima ſemper extitit/ nec vlli erroris aſpgine fedata/ quā gratioꝝ z efficacioꝝ reddit moq; ſp expta pbitas/ z honeſtiſſima vite ꝓuerſatio Aſſecut doctrinā z moribz pijs adornat/ bonos iure caluit tolerauit malos veritatē promouit errores eſt pſecutus. z bonū cōe grandi zelo pſecutus que pacis ſunt requirēs pacē in pricipio z in fine ſemp optans patuit hoc noniſſime in ſacro cōſtantien. cōcilio in q quidē tū noie karoli frācoꝝ regis illuſtriſſimi z vniuerſitaz piſien. q̄q ſolenis ambaſiatoꝝ erat tuz noie ꝓprio totis

viriꝫ laborauit/ne id ipm ꝯciliũ qꝫ p pacis adeptõe/ꝛ hereſiuꝫ extirpatõe adunatũ erat/ſubdola hoſtis malicia/diſſolutuꝫ iri ꝯtingeret/ꝛ infructuoſum abiret/fuiſſetq; nouiſſimꝰ erroꝝ peioꝝ priore. ¶ De hoc extãt egregia ipius opuſcula/illic palã cõciona/ta. ¶ Poſtremo aduerſus peſtiferas hereſes quãtos latratꝰ more fedeliſſimi ꝛ vigilãtiſ/ſimi canis ediderit / vel hec ſola res indiciũ eſt/q; veritatis tuẽde cauſa/domo/pria ciuitate/cognatis/amicis/dignitatiꝫ/rebusq; ꝓpriis priuatus eſt ꝛ ex illis ꝓpulſus ac innumeris inſidiis expetitus. ¶ Propꝛea refugiũ aliqñ/ad tempꝰ ſibi coaptauit In hac pclara lugdunẽſi ciuitate. in qua iã fere p quadrienniũ demoratꝰ eſt/vitam quietiſſimã ducens. ꝛ tam ſolitariã/vt vnum ex heremicolis crederes/ niſi q; deſerti receſſus nõdum petiit/ſed habitat in medio populi ſui mirantiꝫ multis ꝛ inquirẽtibus. Quid hic agit tã ſolitarius? Cur ad publicũ non pcedit? Cur nõ it ſedatũ hominũ iurgia/que taꝫ acriter vbiq; debachant? vt quid pditio hec? Sed quid agit inquiunt. multũ aio p omnẽ modũ. ¶ Primo quidem intrante ad ſe in domũ ſuã/occurrit illico leta decoraq; facie ſapientia/ quã a iuuẽtute queſiuit ſibi ſponſam aſſumere/ibi cum ea requieſcit ꝛ ſermocinat tota die/ q; ſi viderit eũ vel ad modicũ triſtem ꝛ anxiũ/ nõ ceſſat blandiciꝫ delinire/donec ꝓſolatũ relinquat. ¶ Non enĩ habet amaritudinẽ conuerſatio eius/nec tediũ cõuictus illius ſed leticiaꝫ ꝛ gaudiuꝫ. ¶ Hebinc ne puteꝫ ipm ita parieti hanguſte celle coartari vt foras egredi nõ liceat/ extendit ſepius dũ licet affectiones in omnes fines terre/ꝛ in mari lõge/ꝛ pagratis tantis regionibꝫ ac ꝓſpectis oculo rõnis varijs hoim ſtatibꝫ nunc proſperis/nunc aduerſis/coaptat aim vnicuiq; put exiguitas valet oiꝫ oĩa factus/ mõ per grãrũactiones illis applaudendo/ mõ pijs oratoniꝫ illos adiuuãdo/ has exhortãdo/illis cõpatiendo. Inter hec nõ crederes quãtis lacrimaꝝ ꝓfluuijs ab intimo cordis pruentiꝫ deflet miſerabilẽ cladem nũq; dignis planctiꝫ ad equenda; pclariſſimi francie regni/ qõ inteſtinis ꝛ ciuilibus bellis dirũpitur atrociter ꝛ vaſtatur/ꝛ põda hoſtiꝫ patet/ qõ quidẽ inuictiſſimũ pduraſſet/ſi ꝓcordie fedus in eo mãſiſſet illibatum Ibi pchdoloꝝ tumultuaꝫ puer contra ſenẽ/ꝛ ignobilis contra nobilẽ/illic vulgꝰ indoctũ varios rectoꝝ ſequẽs miſerã in vertiginẽ rotaꝫ aſſidue. ¶ Demit inſup amariſſime cũ altero ieremia/videns ꝓtritionẽ populi ſui/ꝛ laborẽ ꝛ ꝑditõeꝫ in regali pſieñ. ciuitate q; nup erat vrbs pfecti decoꝛ gaudiũ vniuerſe tre. Taliꝫ ſuſpiriꝫ ꝛ ſingultiꝫ/tumidũ cor eroneraꝫ/ ſedet ſolitarius ꝛ tacet qñ dies mali ſunt/et pſtolaꝫ cũ ſilentio ſalutare dei/ſi forte ſit ſpes/ſi veniat tempꝰ miſerẽdi eius/ꝛ pulera paꝛlongiꝰ effugata/redeat aliqñ iocundioꝝ. ¶ Ob hoc iuge ſacrificiũ noſtre redemptõis in altari nõ ceſſat offerre/rogans in ſpũ humilitatiꝫ ꝛ aĩo ꝓtrito vt in ſeruis ſuis iterũ ꝛpicietur dñs/ꝛ populũ ſuũ ꝛtinuis tribulationiꝫ laborantẽ benignꝰ reſpirare cõcedat. ¶ Amplius dum libero mẽtis volatũ in ſupioꝛa domus placet aſcẽdere/leuat ſe ſupra ſeꝝñ conſpicit eminꝰ late patentes etheris plagas/arctumq; terraruꝫ ſitum/ibi videt celos celoꝝ opa digitoꝝ dei/lunam ꝛ ſtellas quẽ fundauit ſapientia/pulcrũ equidẽ ſpectaculũ: Qõ ſi pſenſerit aurã vel tenuẽ humane vanitatiꝫ alicũde pflare/ꝛ ruinã mĩari/mox ab alto deſiliens/ſeſe in ima recipit et in tuto locat/aut ſi molĩẽre ſeuiſſimi hoſtis nequicia/contra ſe quicq; aduerſi vide rit inrẽtari/illico more ſpũalis erinãcij/totum ſe in ſe curuãdo recolligit/ꝛ ponit petram refugiũ ſuũ. ibi abſcondit in abſcõdito faciei dei a cõturbatõe hoĩm ꝛ tẽpeſtate ſecuro munitꝰ vallo quo graſſanti ſtulticie aſpirare fas non ſit. ¶ Tũc ſobria mẽtis letitia decãtare cũ ꝓpha licet Oculi mei ſemp ad dñm/qñ ipe euellet de laqo pedes meos. Et itez meditatio cordis mei in ꝓſpectu tuo ſemp dñe adiutoꝝ meꝰ ꝛ redemptoꝝ meꝰ. ¶ Non igit putes illũ datã quietẽ male exequi/ꝛ inerti ocio tota die torpeſcere/qñ quidẽ nec ipius diei decurſus interdũ ſufficit ad explẽda que ſalubriter ſuggerit animus/etiam nocti ſepius detrahenduꝫ eſt. et in tempeſta noctis hora. nũc prima/nũc ſecunda/aut tertia vigilia noctis/ nõnunq; media nocte ſurgendũ ad confitendum nomini domini. Inter hec neceſſe eſt eduliũ corpori miſtrare deinde ſomno moderanter indulgere/artus ſolutos vt quies reddat laboris vſui/mentemq; feſſam alleuet. ¶ Num tibi videtur ſapienter vitã inſtituiſſe? Jnunc ꝛ ipſum maris huiꝰ procelloſi piculis rurſum expone. ¶ Nõne conſultius eſt delectari in domino ꝛ vacare bone

menti/totisq; conatibꝫ adipiscende vite p petue opam dare/ q; quotidie frustra niti/ ꝛ nitēdo nō nisi odiū querere/qū puersi difficile corrigunt/ꝛ stultoꝝ infinit⁹ est numerus. ¶ Addo q; sicut ipe mihi sepi⁹ testat⁹ est/nūq; q̄ntū memit/tāta pace ꝛ cordis alacritate pfruit⁹ est/vt hoc aliquāto tpis intuallo quo pl⁹ acriter in eū iam septagenariū deseuit inimic⁹/ꝛ varijs tribulationibꝫ est ventilat⁹. Sic veraciter enūciauit q̄ ait mala que nos hic p̄mūt/ad deū ire cōpellūt/ꝛ ꝓpha testat in tribulatōe sibi multiplicita deo dilatatū esse. Hoc modo etiā ꝓsecutiones/ingensq; furia mūdi/ hunc longi⁹ ꝓpellentes/ꝛ vt sic dicā intra se restringētes quadā antiparistasi spūali feruētius eū in amorē dei/ꝛ odiū seculi intenderūt/ꝛ vice cōtis pulcriorē ꝛ splendidiorē reddiderūt. Quapropter etiā gloriabūdus in dño mihi dixit/aliquādo sentire ingeniū clarius et viuacius in esse nunc sibi q; vnq; antea. Hec mirū cū dicit sapiens Scribe sapientiam in tpe ocij/ꝛ qui minorat actu ꝓpiet eā. Ob hoc etiā egregia scripsit opuscula/que dū mihi nup cōcauit tā auide plegi vt illoꝝ doctrina veluti vino meracissimo debriatus fuerim. Optoq; sepi⁹ amantissime mi frater anselme/tibi quasi amico meo riuali poculū ex his tribuere. Sed lōga regionū distantia qua corpe nō animo sepamur/hoc ad tempus vetat. Propterea annui vt hec ipsa que nouissime vel antea cōposuit isdem german⁹/in tabula quadā annotare curarē/p quā possis vel que iā acceperis/vel que tibi adhuc desunt agnoscere. Simul ꝛ in hoc obsequi cordialiter volens venerabilibꝫ ac deuotissimis patribꝫ meis/fratribꝫ maioris carthusie/annotatōnē hāc affectu grādi postulātibꝫ/quibꝫ ꝓpositū mihi semp est totis viribꝫ ꝓplacere/sperans illoꝝ suffragijs apud deū nō modice subleuari. Nō aūt eo tpe vel ordine quo ꝓacta sunt ordinaui oīa/ sed put occurrerūt memorie. Ceterū qualitas materiaꝝ poterit vel ex themate/ vel ex tenore rubrice/ et maxime op⁹ ipm si affuerit legēdo cognosci. Vale in xpo ihu frat⁹ vnanimis mei memor. Et circūuagātes maris hui⁹ tēpestuosi ꝓcellas aspiciens/equanimi mēte cū patientia sustine/in qua sola possidem⁹ aīas. Scriptū lugduni in monasterio nr̄o celestinoꝝ Anno dñi millesimo quadringentesimo.xxij.mense maij ꝛc.

Sequitur annotatio opusculoꝝ Johānis cancellarij pisieñ quorū multa deperierunt de multis incertū est si ꝛ vbi supfuit ꝛc.

Collatio in primo cursu theologie parisi in regali collegio nauarre/ꝛ ꝓsequēt in scōo ac deinceps in quadriptito libro sentētiarū ꝛ tandē in magisterio anno etatis ei⁹ circiter.xxxij.sumpto semp hoc themate q; sui sponsam mihi eā assumere/sub metbafora nuptiaꝝ theologi cū sapientia/in modus dyalogi/p prosas ꝛ metra more boetij de ꝓsolatione mixtim ꝓcedēdo.

Lectōes mgr̄ales, sup euāgeliū scz marcū Egrediebant ad eū ierosolimite vniuersi.

Lectio vna de duplici logica quarū vna ē ꝓ speculatiuis scientijs/ alia p moralibꝫ que rethorica noīat/vbi de duplici vi locutionis agit Et erat Johes vestitus de pilis camelorum.

Due lectiones vna de nō esu carniū/ quaꝫ ad fratres carthusieñ. destinauit/ꝛ incipit Egregio viro Jobi/altera de distinctione verarū reuelationū a falsis/quā fratribꝫ celestinis trāsmisit ꝛ incipit Aup vnam.

Item potest ꝓueniēter ānecti huic lectōni opusculū aliud ab eodē cōpilatū de ꝓbatōne spirituū/ꝛ incipit ꝓbate spūs Ego baptisaui vos aquā.

Multe lectōes specialiter ser que redacte sunt in modū tractat⁹/cui⁹ titulus est de vita spūali aīe/penitemi ꝛ credite euangelio Reuerēde in xpo pr̄. ¶ Multe lectōes de varijs materijs inter q̄s vna ē de theologia mystica speculatiue tradita/ꝛ incipit astrīgit me ꝓmissio altera de theologia practice tradita/incipit tractantes. ¶ Item si bis duabꝫ lectionibꝫ addat⁹ vn⁹ tractat⁹ de passionibꝫ quē postea edidit/ꝛ incipit passionū origines ꝓdest/erit op⁹ ꝓpleū ꝛ vn⁹ libell⁹ de tribꝫ. ¶ Itē sup eadē ptīcula penitemi due lectōes ꝓtra curiositatē studentiū Item q̄dā epl̄e de hac materia ad mgr̄os studētes in theologia i collegio nauarre.

Item opusculū de pfectōne ꝛ moderamine religiōis ad carthusieñ Hr̄a vobis ꝛ pax.

Item ad fratres celestinos opusculū ō solicitudine eccl̄iasticoꝝ Holite solliciti esse.

Item opusculū ad frēs celestinos ꝛ carthusieñ. de laude scriptoꝝ scrutari scripturas.

Item libellus de corde continens plures

Annotatio opuſculoꝝ Jo. Ger.

partes/de meditatione cordis/de ſimpliſi
catione cordis/de directione cordis ⁊ de p
fectione cordis/meditatio cordis mei.
Jtem libellus de tenore noſtre legis vel de
decem preceptis tranſlatus in latinum. Re
uerende in xpo pater.
Jtem regule mādatoꝝ agam⁹ nūc interim
Jtem opuſculū ad rectores puerorū Si/
nite paruulos venire ad me.
Jtem liber qui dicitur monoteſſerou qua/
ſi vnum ex quatuor in quo egregie fit adu
natio ⁊ concordia quatuor euangeliorum
et incipit vnum ex quatuor cōponere.
Jtem libellus qui dicitur ioſephina metri
ce cōpilatus in quo etiam continet opuſcu
lum de virginali cōiugio iuſti ioſeph ⁊ ma
rie in proſa/fontem ſuauerunt.
Jtem opuſculum de preparatione ad miſ/
ſam dubitaui frequenter.
Jtem aliud de cognitione caſtitatis q̄ pōt
cōuenīēter p̄dicto ānecti Scripſi ſup tē.
Jtem libellus de gradib⁹ veritatum ſacre
ſcripture declaratio cōpendioſa.
Jtem de probatione doctrinarum.
Jtem egregius liber de conſolatione theo
logie per modum dyalogi metro et proſa
conſtans. quecūq; ſcripta ſunt.
Jtem dyalogus apologeticus eius collo/
cutores ſunt volucer ⁊ monicus put in p̄/
cedenti ſeruatū eſt/⁊ cōuenīēter adiūgi po
teſt p̄dicto libro vt ſit vnus/rem inquiris.
Jtem triceloquium aſtrologie theologiſa
re ſapientiam a domino deo eſt.
Jtem opuſculum ad confeſſorem regis p
inſtructione ipius claro ⁊ erudito viro.
Jtem opuſculū de quibuſdā ſcrupulis tpe
ſciſmatis eccleſie ad tollendū quoꝝdā.
Jtem trilog⁹ in materia eccl'ie ſepe nūero:
Jtem ꝓpoſitio facta coram petro de luna
ex parte vniuerſitatis pariſienſ. pro reſtri/
ctione obedientie/benedic hereditati tue.
Jtem ſermo coram eo in die circūciſionis
apparuit gratia dei.
Jtem opuſculum de vnitate eccleſie cōpo
ſitum tpe quo celebrandū erat conciliū pi/
ſanum vnitatis eccleſiaſtice tractatoriꝫ.
Jtem ꝓpoſitio coram anglicis ex pte vni/
uerſitatis pariſienſ inſtanti predicto con/
cilio piſano congregabūtur filij iſrabel et
iuda pariter.
Jtem egregi⁹ liber ō poteſtate eccleſiaſtica
Jtem libellus de de auferibilitate ſpōſi ab
eccleſia/veniēt aūt dies cū auferet ſpōſus.
Jtem de ſtatu pape ⁊ minoꝝ prelatorū
pax quā omnes.
Jtem opuſculum de concupiſcendo prela
turam cui annectitur aliud contra ſtatum
pompaticū prelatorum.
Jtem epiſtola ad magiſtrū vincentiū ordi
nis predicatorū contra ſectam ſe flaganti/
um. tanta de virtutibus tuis.
Jtem determinatio queſtionis an liceat a
papa appellare vbi ponuntur etiā articuli
theologice cōpoſiti contra petrum de luna
Querit vtrum hec aſſertio ſit catholica.
Jtem volumen in quo cōtinentur plures
ſermones eius in concilio conſtantienſi/
ambulate dum lucem habetis
Jtem volumen in quo continētur multa
ſcripta eius contra ꝓpoſitionē magiſtri io/
hannis pui/occaſione erroris contra illud
preceptum Non occides.
Jtem opuſculū contra errorē de coīcando
laycos ſub vtraq; ſpecie Oblatur⁹ iuxta.
Jtem libellus qui dicitur de canticis/bea
ti qui audiunt.
Jtem tractatus vtilis de contractibus.
Jtem volumen in quo continentur multi
ſermones eius ad clerum ſpecialiter in vni
uerſitate pariſienſ.
Jtem volumen in quo recolligūtur multa
breuia per ipſum edita de diuerſis materiis
vt patet in tabula/⁊ poteſt intitulari/mul/
ta breuia ⁊ vtilia a cācellario pariſienſ.
Jtem opuſculum quod dicitur cantica p/
egrini in metro incipit Eheu purgent in
quo continetur breue teſtamentū peregri/
ni in proſa incipiens/ſicut homo qui.
Jtem dyalogus de quolibet.
Sequit annotatio opuſculoꝝ ei⁹ gallico
Volumē in q̄ cōtinent ſmōes ei⁹ ad pp̄lm
Jtem tractatus de monte cōtemplationis
ad quinq; ſoꝝres eius in celibatu cōuiuē
tes apud remis metropolim gallie
Jtem de decem preceptis.
Jtem ali⁹ tractat⁹ de mēdicitate ſpūali ſub
duplici tractatu ⁊ i mozē dyalogi ſm ſpecu
tiuā ⁊ practicā c⁹ initiū ē mapaurema miſe
Jtē ad eaſdē ſoꝝres de tētatiōib⁹. (rabile
Jtem ad eaſdez de diſtinctione peccatoꝝ
mortaliū a venialib⁹/qui vien cōſidere.
Jtem ſm⁹ de paſſione dñi/ad deū vadit
Jtem opuſculū ō romāciū de roſa. (pax
Jtez ꝓpoſitō coꝛā r̄ge viuat rex. ⁊ alia veiet
Jtē libell⁹ in q̄ recollecta ſūt mlta breuia ⁊
vtilia ab eodē ꝓpoſita vt ptz in tabula.

Subscribūtur per me iacobū de ciresio tituli quorundā opuſculoꝝ dñi mei dñi Johis cācellarij parisien. cū q̄busdā ānotationibꝫ p dño ostvaldo de domo maioris carthusie vbi iam ps posita est. ¶ Tractat⁹ de nō esu carniū parisi⁹ legēdo ꝓposit⁹ añ annos dñi. ◻◻◻. cccc. ¶ Tractus de distinctōne reuelationū circa idē temp⁹ lectus. ¶ Tractat⁹ de pbatōe spirituū in constātia post longe ꝓpositus. ¶ Tractat⁹ sup magnificat ꝓtinēs multos pticulares tractat⁹ ꝓposit⁹ lugduni sic ap paret ex tenore eius. ¶ Precipu⁹ inter pticulares tractat⁹ apparet sibi non⁹ sup illo v siculo esurientes. Placeret vt multiplicaret seorsuz cū additionibꝫ duoꝝ aut triū opuſculoꝝ vnū ē ꝓtra boemos de nō coicando laycos sub spē sanguinis. Aliud est de preparatōe ad missam sub. r. ꝓsideratōibꝫ pri dem ꝓpositū ad scienduz q̄liter z quousq̄z pollutio nocturna celebratōz impediret ō necessitate. Tertiū addi posset de symonia videlicet si z qñ celebare missas p pecunia sit symoniacū. ¶ Tractat⁹ alius est seorsuz de ꝓsolatōne theologie ꝓposit⁹ in almania post ꝯciliū ꝓstātie/imitat sed a lōge boetiū sicut fatebat/z eū supponebat. ¶ Tractatus heroicis vsibꝫ de laude iusti ioseph virginalis sponsi marie/circa idē temp⁹ edit⁹ alme ioseph pīarcha sacer. ¶ Collectoriū quorūdā centilogioꝝ de diuersis materijs de quibꝫ aliq̄ fit mētio in grādi tractatu seu libro vel collectorio de magnificat. Et in speciali iungit tractat⁹ principalis de vbo z hymno glie p itellectu ꝓsūmato fm. theologiā mysticā versiculi isti⁹/gl'ia pri z filio Tandē p monimēto vacue senectutis sue ꝓfornīter ad ānos disciplinaris exercitatōnis in pueritia/ꝓpositū est opus metricuz sup magnificat/versibꝫ exametris z pēthametris/hoc ē carmīe elegiaco. p multa versuū millenaria/magis ad ꝓpriū ingeniū resolutōz circa matias difficiles z apices theologie maxime p anagogiā quā vt docerent indocti q̄uis inspectio z studiū cū modestia nō nocebūt cupidis quibuscūq̄z q̄ fm pietatē est veritatis. Proinde sūt in p̄noatis z alijs opusculis/ plurima p varietate legendū documēta/ quoꝝ maxima ps ē p vacare volentibꝫ z valentibꝫ ocioseꝫ ꝓtēplationi tam fm intellectū ꝓfornīter ad phicam z scholasticā theologiā/q̄z fm aspectū iuxta mysticā z christianā theologiā/q̄z sol⁹ docuit spūssanctus p os pauli z scripturas dionysij/quales in vnū iūgere z cōcordare pcipua fuit actoris intētō p̄noiati. Quo circa si fuerint inuente/quedā doctrine nimis abhorribiles vel extranee p simplicibꝫ religiosis z occupatis penit⁹ in regularibꝫ z exterioribꝫ disciplinis/poterūt ille placētes z vtiles esse ceteris vel secularibꝫ vl' scolasticis vl' monasticis/qbꝫ ociū q̄rēde vitatis cū exercitio studioso a iuuētute mai⁹ ineſt. Denicq̄z mēsa fercul' habūdās ē z agere plātul' assumat⁹ nusq̄sq̄z qō sibi visū fuerit adaptādū facta coicatōe frnali sine liuore vel tepore. Denicq̄z vult petit z rogat idē iohes cācellari⁹/q̄ absq̄z difficultate vl' scrupulo venerādi pres z frēs carissimi ꝺ ordie celestioꝝ ī aiarū coicet puer simpl'r z libere oia z sil'ia opuscula sua/q̄ apō eos sūt bonorādis pribꝫ z dñis de domo maiore carthusie aut ad mādatū eoꝝ cū bona fide fstituēdi tpe z loco put coicatōnis q̄litas exegerit citi⁹ aut tardi⁹ restituēdi put intēdit significare idē. d. c. z iam significauit. Et sit eisdē celestis p restitionio sufficiēti scedula manu sua subscripta. Anno. ◻◻. cccc. xxix. aprilis.

Venerabili pri fri Johi de gerson ꝺoris celestioꝝ lugd nñ. ī oibꝫ singularissio. ¶ Venerabil' pr recōmēdatōe p̄missa ī eo q̄ abstergit oēm lacrimā ab oc'lis suoꝝ margaritaz hic nup ī ecc'ia eminēti⁹ rutilātē in vigilia margarete vgīs ei⁹ gl'iose hospitis describitis migrasse/margarita eē ꝓcupierat dū adhuc tenera z iuuenili carne tegerer/ z margaritā inueniēs vēdidit oia q̄ ī carnis desiderijs habuit vel hre potuit vt emeret agz illū cui⁹ iā pie credim⁹ eū btm eē possessorē altera si ñ fallor repromissio pīarche nr̄o abrahe facta a deo venerabil' pr vob ꝓcessa est/ ille nāq̄z deo pri carnē suā ī vnico filio ymolās/angeluz ne iugulū filū admitteret inuenit/vos vo deo sil'r pri oipotēti carnēp priā ī vnico germano ꝓmitto inq̄t te oipoti deo carissime frat ne iugulū sathane iuueniret angelū pie credo deū inuenit/z cū alta margarita vgīe ei⁹ patrona z hospite lucidas sedes accepit. Quenieba nāq̄z mēs ei⁹ deuota margarite vginis votis/ illa draconē vicit/z crepuit victus. Iste sil'r vicit tortuosuz serpentē/z ab eo supat⁹ remāsit ꝺfusus/illa crudelitatē olibrij superauit. Iste olibrias vestes vt legalē sequar sapientiaz

oīno desperit. Nouerat enī plene nr̄ pius pater/ q̄ qui mollib⁹ vestiunt in domib⁹ regum sunt/ dixisseq̄ libeat post tantos seculi hui⁹ honores/ vbi prim⁹ pater alme vniuersitatis pisieñ. re t noīe ac merito exister/bat/ que inter ceteras vniuersitates sic̄ sydus radiat matutinū/ vbi tantis rerū copijs et beneficioz̄ valoribꝫ abundabat p̄ veritate longū passum exiliū/ etiā interdū in ligua q̄ nō nouerat apostolica fretus doctrina/ sciuisse simul abūdare t indigere/ vicisseq̄ vicia t seruisse virtutes/ profutasse hereses/ t exaltasse veritates/ in xp̄o q̄ gloriosa cōfessione t sua pegrinatōe deuote obijsse/ martyrio nō carere/ multos nāq̄ sanctos legimus t in cathologo martyrū describimus qui soli passi sunt exilia/ q̄ si lucidas sedes accipiens ociuis celestis effectus est/ quia gaudiū est angelis de loco p̄uaricationum alias et carne assumi sue ciuitatis cōsortes. vos pater venerēde qui re et noīe celestin⁹ estis/ t cui⁹ cōuersatio in celis est/ nō dicaz gaudij panē qui corroborat t p̄firmat cor dominis cū fletu miscere/ sed fletus in gaudia t risus oīno commutare debetis. Hec illa vos moueat semp colende pater rō/ q̄ nodosas dissoluebat questiones/ t in hoc vobiscū ocuniā q̄ post se nō reliquit simile sibi/ sed in agro semp p̄ficiens dñico/ incessabili calamo scribens posteris ambiguitates p̄limas submouit/ scripta sua reuoluentiū mentes eleuauit/ t p̄ acumē sui eminentis ingenij tenebras fugauit. Su⁹ vtiq̄ erā/ t qđ viuā vobis placebo/ ip̄o auctore qui oīm est salus/ in quo bene et diu vos valere poptō. Scriptuz ternandi die xvij. Julij. ✠ Archiep̄s lugdunensis.

Finiunt opera cancellarij parisiēsis doctoris christianissimi magistri Johānis de gerson. que vt frugē lectori vberrimā ferant/ emendatissima lima castigata fuere. Anno domi. M. cccc. lxxxviij. Idus vero mensis Septembris octauo.

1488

H * 7622 (III)